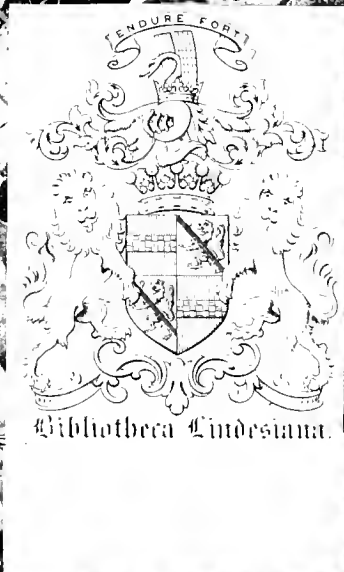

07 000000

MONVMENTA
GERMANIAE
HISTORICA

INDE AB ANNO CHRISTI QVINGENTESIMO
VSQVE AD ANNVM MILESIMVM
ET QVINGENTESIMVM

EDIDIT

SOCIETAS APERIENDIS FONTIBVS
RERVM GERMANICARVM MEDII Aevi

AVCTORVM ANTIQVISSIMORVM TOMVS IX
CHRONICORVM MINORVM SAEC. IV. V. VI. VII
VOL. I

BEROLINI
APVD WEIDMANNOS
MDCCLXXXII

CHRONICA MINORA

SAEC. IV. V. VI. VII.

EDIDIT

THEODORVS MOMMSEN

VOLVMEN I

ACCEDVNT TABVLAE DVAE

BEROLINI
APVD WEIDMANNOS
MDCCCLXXXII

HOC VOLUMINE CONTINENTUR

	<u>Pagg.</u>
<i>Origo Constantini imperatoris sive Anonymi Valesiani pars prior</i> . . .	1
<i>Chronographus anni CCCLIII</i>	13
I. <i>Dedicatio</i>	39
II. <i>Imagines urbium</i>	40
III. <i>Dedicatio et natales Caesarum</i>	41
IV. <i>Imagines plaustrarum</i>	42
V. <i>Signa zodiaci</i>	47
VI. <i>Imagines mensium</i>	48
VII. <i>Imagines imperatorum</i>	49
VIII. <i>Fasti consulares u regibus cunctis ad a. 354</i>	50
IX. <i>Cyclus paschalis</i>	62
X. <i>Praefecti urbis Romae</i>	65
XI. <i>Depositiones episcoporum Romanorum</i>	70
XII. <i>Feriae ecclesiae Romanae</i>	71
XIII. <i>Episcopi Romani</i>	73
XIV. <i>Regiones urbis Romae</i>	77
XV. <i>Liber generationis</i>	78
XVI. <i>Chronica urbis Romae</i>	141
<i>Add. I. Computatio anni CCCCII</i>	149
II. <i>Liber genealogus anni CCCCXXVII—CCCCII</i>	154
<i>Consularia Constantinopolitana ad a. CCCCXCV cum additamento Hydatii</i> <i>ad a. CCCCLXVIII: accedunt consularia chronici paschalis</i>	196
<i>Consularia Italica</i>	249
I. <i>Anonymi Valesiani pars posterior</i>	259, 306—328
II. <i>Fasti Vindobouenses priores cum excerptis Sangallensibus</i>	263, 274—336
III. <i>Fasti Vindobouenses posteriores</i>	263, 274—298
IV. <i>Paschale Campanum</i>	265, 305—334
V. <i>Continuatio Harniensis Prosperi</i>	266, 298—339
VI. <i>Excerpta ex Barbaro Scaligeri</i>	272, 274—293
VII. <i>Excerpta ex Agnelli libro pontificali ecclesiae Ravennatis</i>	273, 301—336
<i>Prosperi Tironis epitoma chronicon ed. primum a. CCCCXXIII, conti-</i> <i>nuata ad a. CCCCLV</i>	341
<i>Add. I. Additamenta Africana a. 446—455</i>	486
II. <i>Additamenta altera a. 446—457</i>	488
III. <i>Continuatio ad a. 462</i>	491

	<i>Pagg.</i>
<i>IV. Auctarium epitomae Vaticanum . . . . .</i>	491
<i>V. Epitome Carthaginiensis . . . . .</i>	493
<i>VI. Interpolationes chronicis Prosperi insertae saec. XV . . . . .</i>	497
<i>Liber paschalis codicis Cezensis a CCCXLVII . . . . .</i>	501
<i>Polemii Silvii laterculus a. CCCXLIX . . . . .</i>	511
<i>I. Nomina omnium principum Romanorum . . . . .</i>	520
<i>II. Nomina provinciarum . . . . .</i>	524
<i>III. Nomina eunctorum spirantium . . . . .</i>	543
<i>IV. Quae sint Romae . . . . .</i>	545
<i>V. Breviarium temporum . . . . .</i>	547
<i>VI. Voces variae animantium . . . . .</i>	548
<i>VII. Nomina ponderum vel mensurarum . . . . .</i>	549
<i>Add. I. Notitia Galliarum . . . . .</i>	552
<i>II. De nominibus Gallicis . . . . .</i>	613
<i>Chronica Gallica a. CCCCLII et DXI . . . . .</i>	615
<i>I. Narratio de imperatoribus domus Valentinianae et Theodosianae . . . . .</i>	629
<i>II. Additamenta chronicorum a. CCCCLII ad chronica Hieronymiana . . . . .</i>	631
<i>III. Chronicorum a. DXI pars Hieronymiana . . . . .</i>	632
<i>IV. Chronicorum a. CCCCLII pars posterior . . . . .</i>	646. 648. 650. 652. 654. 656. 658. 660. 662
<i>V. Chronicorum a. DXI pars posterior . . . . .</i>	647. 649. 651. 653. 655. 657. 659. 661—666
<i>Victorii Aquitani cursus paschalis a. CCCCLVII . . . . .</i>	666
<i>Add. I. Prologi paschalis ad Vitalem a. CCCXCV pars prior . . . . .</i>	736
<i>II. Cyclos paschalis a. 354—437 . . . . .</i>	739
<i>III. Paschale Campanum . . . . .</i>	744
<i>IV. Adnotationes antiquiores ad cyclos Dionysianos . . . . .</i>	751

ADDITAMENTA.

ad p. 5. Tractatus duos adhuc comprehensos sub nomine Anonymi Valesiani ad eundem auctorem rettulit nuper Carolus Frick (*zur Textkritik und Sprache des Anonymus Valesianus* in commentationibus Woelfflinianis 1891 p. 339 seq.) argumentis futilibus et perversis, ut recte vidit qui imperrime de tractatu altero egit Carolus Cipolla (p. 27 commentarii citati infra in add. ad p. 259). utrumque libellum merito casu coniunctum esse evidenter patet.

ad p. 14 adde

IN LIBRO GENERATIONIS I.

B = Berolinensis Phillippianus n. 1829 saec. IX (v. p. 78).

C = Phillippianus n. 12266 saec. X (v. p. 80).

P = Parisinus 10910 saec. VII VIII (p. 78).

G = Sangallensis n. 133 saec. IX (p. 80).

O = Cavensis similesque (v. p. 79).

ad p. 17. Ipsius archetypi fragmentum postea crateratum hoc:

S
I
P
A

editum a Rossio *Bullett. cristiano* 1873 p. 160 tab. XII ostendit in elogio non fuisse nisi *Damasi papae*. monuit Rossius.

ad p. 19 not. 2. Imagines planetarum dies regentium repertas in codice antiquo inter suos libros habuit Cassianus a Puteo (del Pozzo) delimitus Romae a. 1657 teste Bianchini (*la storia universale* Romae 1697 l. I c. 2 p. 86) qui Saturni imaginem inde edidit ligno expressam. inter reliquias collectaneorum eorum hodie notas iv. Robert *die antiken Sarkophagreliefs* vol. 2 p. XI haec imago non videtur superesse. tracta est omnino a Cassiano ex Alexandrinis. admonuit Huelsen.

ad p. 50—61 fastos consulares a. 354.

ad a. 317 *adde* fidenato *A^a(?)* — 373 tricupino *A* — 382 cominio *vel* cominio *A* — 416 *I om.* *II^a* — 592 ficulo (*non* siculo) *II^a* — 711 *ser.* Hirtio.

ad p. 62. Rossius (inser. chr. urb. Rom. I p. LXXXVIII) adsentiente Kruschio (*Studien zur Chronologie* p. 74 extrema laterculi paschata indicat computatione anticipata esse, tabulam ipsam antea editam. item Kruschius l. c. p. 67 ad a. 326 scribi iussit *III non.* (pro *idus*) *Apr.*

ad p. 73. *Che nel catalogo episcopale romano si sieno indizi di date provenienti, non da fonte ecclesiastica, ma dell' archivio della prefettura, l'ho imparato dalla doppia data dell' inizio di Milziade, e da quella del cessatio episcopatus. luonde non pretendo, che il catalogo intero venga dagli arclieci della prefettura, ma che nella sua compilazione vi è indizio di date e di notizia di tipo civile non ecclesiastico.* haec in litteris ad me datis Rossius.

ad p. 78 seq. Codicibus, qui excerpta habent ex libro generationis addendus est origine Throuensis, hodie Parisinus *nonc. acq.* n. 1613 (Delisle *catalogue des mss. des fonds Libri et Barrois* 1888 p. 63 seq.) saec. IX, f. 8 continens computos quinque hos:

1. *ex libro Iulii Africani, qui primus Latinorum post Christi adventum scripsit de temporibus atque actibus saeculi.*

ab Adam usque a (*sic*) diluvium anni HMCXLII.

ad (*sic*) diluvio usque ad Abraham anni ICXLII.

ab Abraham vero usque quo exirent de Egypto educente eos Moysi, quando et pascha fecerunt, anni sunt CCCXXX.

ab exodo Egypti usque in transitum Iordanis, quando Iesus pascha caelebravit, sunt anni XLII Ezechias post annos CCCCLXIII caelebravit pascha,

post Ezechiam Iosias anno centesimo XLIII° pascha caelebravit.

post Iosiam Esdras post annos CVIII pascha caelebravit.

post Esdras servat autem generationes Christi post annos DLVIII pascha fit.

a generatione autem Christi post XXX annos, cum passus est dominus, pascha celebratum est; ipse enim erat iustum pascha.

a passionem autem domini usque in XIII annum imperii Alexandri Caesaris anni CCVI servatum est pascha quod in commemorationem domini nostri Iesu Christi servatur an (*sic*) nolis.

fiunt igitur omnes anni ab Adam usque in hunc diem anni VDCCXXXVIII.

[Haec sumpta sunt ex libro generationis c. 305—314 (supra p. 130). eum quod epitomator tribuit Iulio Africano, conferendum est cum eis quae exposuimus p. 86 not. 4; neque tamen hoc loco quaestionem de auctore retractabimus. ipsa inscriptio unde veniat, ignoro; ex adlegationibus Africani reliquis proxime ad hanc accedit relata in serie regum Pontificiana apud Schoenium chron. Hier. vol. I app. p. 37.]

2. *item ex eodem libro.*

Ab Adam usque ad diluivium anni HCCXLII.

a diluivio usque ad Abraham anni ICLXX.

ab Abraham usque ad Moysen anni CCCXLIII.

a Moysese usque ad Samuel anni CCCCLXXIII.

a Samuel usque ad regem Ezechiam anni DCII.

ab Ezechia usque ad Gaium Iulium Caesarem anni DLXVII.

a Gaio Iulio usque ad domini nostri nativitatem anni XLVII.

a nativitate domini nostri Iesu Christi usque ad passionem eius anni XXXIII.

a passione domini usque ad Constantinum et Maximianum consules anni CCLXVIII.

[Computus deductus ad a. p. Chr. 302 unde veniat ignoro.]

3. *ex libro qui titulatur cronica Eusebii atque Ieronimi.*

ab Adam usque ad diluivium anni HCCXLII.

a diluivio usque ad nativitatem Abrahae anni DCCCXLIII.

a nativitate quippe Abrahae usque ad Moysen et egressum Israelis Egypto computantur anni DV.

a Moysen autem usque ad Salomonem et primam edificationem templi anni CCCCLXXVIII, secundum minorem tamen numerum, quem tertius regnorum liber continet; nam iuxta volumen indicium supputantur anni DC.

a Salomone usque ad instaurationem templi, quae sub Dario Persarum rege facta est, colliguntur anni DXVI.

porro a Dario usque ad praedicationem domini nostri Iesu Christi et usque ad XV annum (*sic*) Tiberii principis Romanorum expleantur anni DXLVIII.

itaque simul fiunt ab Abraham usque ad V^m (*sic*) Tiberii annum anni HXLIII.

fiunt simul ab Adam usque ad summum annum Tiberii anni VCCXXXVIII.

[Similia habet Hieronymus ad a. Abr. 2014.]

4. *ex libro Isidori Hispalensis episcopi.*

Tiberius regnavit annos XXIII (xxii. i *cod.*). huius XV^{mo} regni anno dominus crucifixus est peractis a principio mundi annis VCCXXXVIII.

[Ex chronicis Isidori maioribus, sed ibi annus est Tiberii XVIII.]

5. *ex libro Bedae presbiteri.*

Anno suo (*scr.* XV°) imperii Tiberii . . . . anni sunt VCCXXXVIII.

[Ad verbum ex chronicis maioribus Bedae.]

[Ad marginem adnotavit manus aequalis ex Bedanis haec]: Cave, prudens calculator, ubicumque per totum hunc librum huiusmodi supputationem inveneris, ne putes iuxta Hebraicam veritatem annos positos, sed secundum LXX interpretes, quos et Ieronimus et Augustinus teste Beda docent in hoc non esse sequendos.

[Sequitur in codice comparationes paschales factae inter Eusebium, Dionysium, Victorium similiaque miscellanea.]

ad p. 117 v. 24. *Dionysiae* dedicatus titulus Aquincensis est in C. I. L. III 8 n. 10393.

ad p. 189 c. 521--524. In margine *scr. GL* quater pro *C* vel *G*.

ad p. 203. In excerptis ex chronico paschali non separata sunt quae ex Malala veniunt, propterea quod hic quoque usus est chronicis Constantinopolitanis usque plenioribus; sed paucitet iam non distinxisse me duo genera dicitur de excerptis his demum ad Marcellinum comitem.

- p. 205 ad a. 261 *scr. ñ om. SV*(3).
 p. 209 ad a. 473 *scr. philippo C.*
 p. 211 ad a. 658 *scr. Achenobarbo pro Achenobardo.*
 p. 216 ad a. 715 *scr. Κερσοῦρον.*
 p. 219 ad 1 add.

P = codex Vaticanus Palatinus n. 927 saec. XII

- ad p. 259. Carolus Frick (vide supra ad p. 5) chronica Theodericiana codicis Palatini eadem esse negans atque quae continentur codice Berolinensi, propterea quod librario illi placuit Iordaniana quaedam iis inserere, non tam diversum a Bethmanniano iudicium tulit quam idem repetivit forma mutata: *i questione di parola*, recte dixit Cipolla qui de iisdem chronicis nuperrime egit in tractatu amplissimo *Bollettino dell' istituto storico Italiano* n. 2 (Romae 1892) p. 7—98. Cipolla et de utroque codice ita iudicavit, ut iudicavi ego, et Palatinum librum recte pronuntiavi inutilem esse, non recte ubique lectio codicis iam Berolinensis a me relata recedit a Gardthauseniana, optionem inter utramque sibi liberam esse existimat. Ruehlus, a quo ad codicem illum Gardthauseniana editio pendet, etsi perite et diligenter officio functus est, ab eius lectione ego non discessi nisi codice interim nostro facto cum cura examinato. exempli causa cum ad anonymi Valesiani c. 57 (p. 322, 2) Gardthausenus ante v. *Theodericus* adnotavisset: *lac. 1 vers.*, id ego sustuli, quoniam codex ibi non hiat, sed solito more interstitium habet versus unius non scripti, et sine causa Cipolla p. 49 queritur: *la lacuna . . non la trovo indicata dal Mommsen*. idem p. 50 cum negat plenum duorum librorum Berolinensis et Palatini variam lectionem in mea editione reperi, eadem id verum est, quod suppressi, ut nomen p. 6. 260, tam orthographica pleraque quam recognitorum anteriorum errores a me reiectos; praeterea leviusculis exceptis (ut p. 314, 31 ubi dedi *sua P*, non animadverti, quod animadvertit Cipolla, id correctum esse ex *suo*), videor mihi Palatini quoque libri variam lectionem proposuisse integram et veram. in iis autem quae reieci recte me fecisse et esse etiam nocivum aliquod diligentiae genus vere periti non negabunt. quod si minutis iis, quae ad lectionem constituendam nullo modo faciunt, editionum margines onerantur et fide editori denegata spreta pro neglectis accipiuntur, bonae litterae peribunt in mari magno inutilitatum philologicarum.
- ad p. 260. Adnotavit Carolus Cipolla (l. c. p. 21) in codice Palatino chronica Theodericiana finire f. 132, sequi locum ex dialogis Gregorii *Iulianus nunquam* eundem, quem ego p. 4 retuli adesse eo ipso loco in codice Berolinensi.
- ad p. 266 v. 17 post *nos* exciderunt verba *eius operi*.
- ad p. 267. In auctario Prosperiano Havniensi quae ad regnum Visigothorum Arelatense pertinent adnotationes a. 476, 1. a. 486, 496, 498 num sumptae sint ex chronicis Italicis, in dubitationem vocavit Kaufmannus (*Forschungen zur deutschen Geschichte* vol. 13 a. 1873 p. 418 seq.) et magis credidit eas descendere ex annalibus Gallicis, verum est compilationem illam ex multis scriptis coassatam eiusmodi suspicioni iustum locum praebere: sed cum annales Gallici qui quidem nobis noti sint similia nulla habeant et extremo saeculo quinto res in provincia Narbonensi et in Italia gestae multis modis conexae fuerint, videtur adquirendum esse in derivatione recepta.
- ad p. 268 inscriptio III POST PROSPERVM collocanda est post c. 16.
- ad p. 270 ante c. 39 potuit addi ex p. 478 c. 1341 v. 8 *Leo qui sedit annis XXI mens. I dies XIII*.
- p. 300 ad a. 410. Dies captae Romae vere est VIII k. Sept., non XVIII; illum numerum habent Prosperi epitome Vaticana (infra p. 491) et Theophanes ad a. 5903 et Beda in chronicis ad a. 4377.
- ad p. 330. Annus qui deficit est 508; c. 665, 666 sunt annorum 509, 510.
- ad p. 367. Post impressa Prosperi chronica successit mihi, ut liber Matritensis univ. n. 134 (nobis Z) Berolinum perferretur. in lectionibus inde ab Ewaldio enotatis haec ipso collato reperi mutanda esse vel addenda exigui momenti omnia, sed tamen non retinenda in schedis.

p. 347 v. 2 sint] sunt.

p. 350 v. 1 *numerus* MCCXXXVI *additur* ante c. 1224.

p. 372 v. 2 *a fine* ante *cronice ins.* brevisio.

p. 373 v. 3 *ante* nascitur *ins.* apud Hebraeos.

v. 5 *legendum* Cicero poeta occiditur sexagesimo etatis anno.

c. 1177, 2 qua — c. 1180 ricomede — c. 1183, 2 parasus — 5 facit (*non* fecit) — c. 1181 romanorum xl reg. nal. cum th. — c. 1198 romanorum xli th. — c. 1215 acc. concl. — c. 1220, 1 thophilus — c. 1230 mandali *semper* — c. 1212 consl. suo — c. 1215, 2 humilitatisque — c. 1216, 1 leo patricius — c. 1251 abrepto — c. 1252, 6 obtulerit — 8 praenariatione — c. 1257, 2 unalia *semper* — c. 1259, 5 reddidit — c. 1260 mensibus viii — c. 1266, 2 prolata — c. 1270 xl *om.* —

e. 1271, 2 ad hitandum — aquitania — e. 1275 eustatio — e. 1279 mariano — e. 1282 iohannes *om.* — e. 1283 *recte* — e. 1292, 1 patricis — e. 1293 hiero] honorio — e. 1291, 2 qui — 8 unum (*non unum*) — e. 1297, 1 ehirilli — 1301, 3 diaconi] dominici — 4 mittit ut — e. 1303, 1 gramitidum — 2 eos ins. sibi cum — intermit — e. 1309 sextus — e. 1319 oriobindo — e. 1320 valeriano (*ut Althaciensis*) — e. 1322, 4 deleuerunt — e. 1324, 6 fugant — e. 1325 sigisulto (*non sigisulto*) — e. 1327, 5 priuatus — 1329, 7 acticum — suppiciis — 9 puaellus (*non paulellus*) — e. 1335, 1 auxiliantibus — 6 potius (*non potioris*) ueris — e. 1336, 1 heclanensis (*non heclenensis*) — 5 diaconi] dominici — e. 1339, 1 gallias — e. 1341, 2 sine *om.* — 3 quem] qui — 1342, 6 animum] animum — e. 1346, 1 sacra pap.] seu appellatione — e. 1348, 3 cruciati — e. 1350, 1 diligentia (*non -tia*).

ad p. 491 *in fine in codice est finis non finis* seuerus.

ad p. 495 v. 1 cultorum] cultor — v. 3 qui] quae.

ad p. 496 v. 1 *ante* Iustina *ins.* Valentinianus iunior cum Theod. sic. reg. an. VII — v. 16 que] quod — v. 18 inimicus auxilio] inimicus usus concilio — v. 19 ad ipsam] adixim^m — v. 26 anime] are — p. 497 v. 1 sue] suo.

ad p. 429 e. 684 ser. *Gnosiae* pro *Gausia*.

ad p. 524. Locum *de nomine provinciae* docuit me collega Hinschius redire in sylloge canonum Hibernica (lib. 20 c. 1. 2 ed. Wasserscheleben a. 1885 p. 60) sic: *De nomine provinciae. Ambrosius ait: provincia quasi porro vicinia, hoc est in tribus; in una lege, in una lingua, in uno dominatu. De ratione provinciae. Augustinus in libris de orbe: recta provincia est, quae decem civitates habet et unum regem et tres maiores potestates sub se et unam episcopum aliosque minores decem iudices, ad quarum iudicium omnes causae civitatum referuntur et si causae difficiles oriuntur ad omnium iudicium decem iudicum referendae sunt. Hieronymus: provincia est, ubi mos unus eget et unus dominatus.* ficticia haec (extremum locum editor observavit aliquatenus pendere ex loco Hieronymi ep. 125, 15: *imperator unus, index unus provinciae*) utrum is qui scripsit catalogum provinciarum ex sylloge Hibernica excerptis an e contrario syllogae compilator ea invenerit in libro Vaticano simili, adhuc incertum est, incertum item definitiones has et auctoritates qui finxit quid secutus sit; hoc iam intellegitur adhibita ea esse ab Isidoro subditio, ficta autem esse non ab ipso, sed ante saeculum VII extremum, quo composita est sylloge Hibernica: id quod egregie convenit cum iis quae supra exposui de catalogo provinciarum codicis Vaticani.

ad p. 529. Codicibus ductis ex Spirensi, sed carentibus Notitia Galliarum, addendus est Florentinus bibl. Laurent. Gaddianus plut. 89 sup. 68 chart. saec. XV descriptus apud Baudinum, is ex quo excerpta Diebiliana edidit Targioni Tozzetti *viaggi della Toscana* vol. 9° p. 165 seq.

ad p. 531. Exemplaribus ductis ex libro Spirensi habentibus Notitiam Galliarum addendum est Matritense bibl. nat. Q 129 descriptum diligenter a Knustio *Archiv* 8, 791, sed, ut certiorum me fecit Bernaysius, ab a. inde 1881 in bibliotheca ea frustra quaesitum.

ad p. 545. Adde excerpta similia bina ad rem parum utilia, sed utilia ad codicum genera et nexus determinanda.

I.

Montium portarum viarum urbis Romae recensio qui sequitur non reperitur nisi in apographis codicis Spirensis (vide p. 528 c. 7), sumptus est fere ex Festi epitoma Paulina. excerpta inde edidit Boeckingius (*über die Notitia dign.* p. 25), omnia Urlichs l. c. p. 53; nos quoque integrum damus ad cod. Monac. 10291 (vide p. 531). ita, ut quae ex Festo veniunt, proponantur unci comprehensa et adscripta pagina editionis Muellerianae.

De montibus Romae.

- 1 [Aventinus mons intra urbem dictus quod rex Albanorum Aventinus ibi sit sepultus et bello extinctus] (p. 19).
- 2 [Caelius mons dictus a Cele quodam ex Hetruria qui Romulo auxilium adversus Sabeos praebuit] (p. 14).
- 3 [Palatinus mons Romae, quod ibi Pallas] filius Evandri [sepultus sit] (p. 220).
- 4 [Quirinalis mons a templo Quirini, id est Romuli appellatus sive quod ibi *sic*] Quires id est Sabeos haberet] (p. 255).
- 5 [Viminalis mons a sylvâ viminum appellatus] (p. 377).
- 6 Tarpeius mons appellatus, quod ibi Tarpeia virgo obruta sit clypeis Sabiorum.
- 7 [Vaticanus mons appellatus, quod expulsis *sic*] Hetruscis Romanus populus vatium responso potitus sit] (p. 379).

De portis Romae.

- 1 [Conlatina porta a Conlatia oppido Romae vicino appellata] eo quod ibi res vel opes aliarum civitatum fuerant collatae (p. 37).

- 2 [Catularia porta Romae dicta est, quia non longe ab ea ad placandum cucullae syndus fragibus iniun-
cua rufae canes immolabantur et fruges inhaescentes *[sic]* ad maturitatem perducerentur] (p. 45).
- 3 Capena porta antea Camena vocata a proximo loco Camenarum, dicta est autem postea Capena, sive
quod Romanis bello laborantibus auxilio venientes eam intraverunt sive quod eadem Capnam excatur.
- 4 Capititolini *[sic]* porta vocitari coepta est a Capitolio, quae antea Tarpeia dicebatur, est autem in
loco adeo praecipiti, ut non possit ea intrari: quod Galli Senones pepigerant Capitolium obsidionem
liberantes, ut ea semper pateret.
- 5 Ruduseolona porta dicta est, quod de ea ad rus colendum exirent, vel [quod rudis et impolita sit
relieta, vel quia rudo vel aere fuerit viucta] (p. 275).
- 6 [Fontinalis porta a fontinalibus, hoc est festis fontium appellata, testa enim fontium fontinalia dice-
bantur] (p. 85).
- 7 [Flumentana porta est appellata, quod Tyberis partim ea fluxisse affirmant] (p. 89).
- 8 [Lavernalis porta a Lavernionibus dicta, quia in eius loco obscuro furta fiebant] (p. 117).
- 9 [Minnacia porta dicta est ab ara proxima Minuti, quem deum putabant] (p. 122).
- 10 [Mugonia porta dicta est a Mugio quodam, quae eidem tucundae praefuit] (p. 111).
- 11 [Minutia porta appellata est, quod sacello *[sic]* Minuti proxima esset] (p. 147).
- 12 [Navalis porta a vicinia navalium dicta] (p. 179).
- 13 [Iacularis porta est dicta propter aliqua piacula quae ibidem fiebant] (p. 212).
- 14 [Pandana porta est dicta, quod semper panda, id est aperta esset] (p. 229).
- 15 [Quirinalis porta dicitur eo quod in ea in collem Quirinalem itur sive quod proxime eam est Quirini
sacellum] (p. 255).
- 16 [Romana porta a Sabiniis appellata est, quod per eam proximus eis aditus esset] (p. 265).
- 17 [Raiumena porta a nomine cuiusdam aurigae est appellata] (p. 275).
- 18 [Salutaris porta dicta est ab aede Salutis, quae eidem proxima fuit] (p. 327).
- 19 [Saucualis porta est dicta eo, quod aedi Saucualis esset proxima] (p. 345).
- 20 [Vinimalis porta et collis appellatur, quod ibi vinium sylvae esset] (p. 377).
- 21 Carmentalis porta a Carmente Niostrata Euandri regis matre, quae Latinas litteras reperit, est appellata.

De viis Romae.

- 1 [Appia via et aqua ab Appio Claudio est appellata] (p. 24).
- 2 [Cassia via a Cassio censore [munia] et appellata est] (p. 48).
- 3 Flaminia via a Flaminio consule est appellata. Flaminius quoque circus ex eiusdem est nomine vocatus.
- 4 [Sacra via in urbe appellata eo quod ibi foedus] post praelium [inierunt Romulus et Tacius] (p. 291).
- 5 [Salaria via Romae est appellata, quia per eam Sabini sal mari deferebant] (p. 327).

II.

Viarum montium thermarum aquarum urbis Romae recensum ex Notitia urbis translatum in
codices Bernensem n. 451 saec. X (a quo pendent Parisini duo 11743 et 15009 et Vaticanus reg. 728
et apographum Lugdunense Vossianum oct. n. 24) et Vindobonensem n. 85 saec. XI ediderunt ex Lug-
dunensi Urfuchs l. c. p. 52, ex Vindobonensi Endlicher (atal. codd. phil. Vindob. a. 1836 p. 238) et
Preller *Regionum* p. 29 et p. 44; relegit codicem mea causa Lud. Hartmann.

Viae num. XXX

1 Traiana	11 Claudia	21 Laurentina
2 Appia (apia <i>V^a</i>)	12 Valeria	22 Gallica
3 Latina	13 Annia	23 Ardeatina (ardiatina <i>V^a</i>)
4 Laticlavia	14 Aurelia	24 Cornelia
5 Praenestina	15 Asinaria	25 Setia (saecina <i>V^a</i>)
6 Tiburtina	16 Campania (campania <i>V^a</i>)	26 Tyberina (Tiberina <i>V^a</i>)
7 Numantina	17 Hortensis (hortensis <i>B</i>)	27 Quinta (quintina <i>V^a</i>)
8 Salaria	18 Portuensis	28 triumphalis
9 Flaminia	19 Ianiculensis	29 patinaria
10 Aemilia	20 Cassia (casta <i>V^a</i> , casta <i>V^bB</i>)	30 Cyminia (ciminia <i>V^a</i>)

Inscribit sic Bernensis, Vindobonensis praescribit *nomina vicinarum urbis Romae, vnae sunt Romae urbis numero XXX et
ordinat sic: 1-11, 16-19, 21, 23, 25-27, 29, 22, 24, 28, 29, 15, 30.*

Montes VII

1 Caelius	4 Palatinus	6 Esquilinus (<i>fuit exquilinus, sed corr.</i>)
2 Aventinus	5 Dianiculensis	7 Vaticanus qui et Sallustius
3 Tarpeius		

Sic Bernensis, nisi quod om. *Vaticanus* vocabulum; in Vindobonensi non est nisi: *vaticanus qui et salustius div-revolvens*
et absunt ab eo quae sequuntur.

Ferre XI

1 Titiane	4 Deciane	7 Constantiane	10 Surane
2 Comodiane	5 Agrippiniane	8 Troiane [<i>sic</i>]	11 Diocletiane
3 Antoniane	6 Alexandrine	9 Severiane	

Aquae

1 Traiana	5 Martia	9 Augusta	13 Aurelia	17 Severiana
2 Annia	6 Herculea	10 Appia	14 Damata	18 Antoniana
3 Attica	7 Cerelea	11 Absentiana	15 Virgo	19 Alexandrina
4 Claudia	8 Iulia	12 Cyminia	16 Tepala	

Rome circus magnus capit loca CCCLXXXV mil.

amphiteatrum capit loca CCLXXXVI.

theatrum Pompei capit loca XXII mil. LXXXVIII.

colossus ab amphiteatro habet in altum pedes CVI et S, in eapite radios numero VII, qui singuli habent pedes XXII et S.

ad p. 617. 629. Naetus, ut supra dixi, ipsum codicem Matritensem univ. B34 ad narrationem de imperatoribus domus Valentinianae haec deprehendi addenda.

p. 629, 23 utrum *habet eod.* — 31 *dini eod. m. 2.*

ad p. 626. 632 seq. Similiter in chronicis Gallicis a. 511 sive in Sulpicio Severo qui dicitur codice ipso collato haec reperta sunt addenda.

e. 6 CLXII] CLXLII (xl *aliquoties quamquam raro esaratum est forma Hispanica*) — e. 9 patre] parte — e. 11 CXII] CXLII — e. 29 CXXVII] CXLVII — e. 69 Iepte (*omissa littera prima minianda ut passim*) — e. 81 Sanson] Samson — e. 88 XXXI] ann. XXXI — e. 100 Henei] Henee — e. 109 XXIII] XXIII — e. 206 post reges ann. VII] post leges ann. XII: *corrigere vel intellege* post leges latas XII tabularum — e. 238 idololatriam] idolatriam — e. 248 civile] civilem — e. 249 finius] finius — e. 265 DCLXVII] DCLXLVII — e. 268 m. XVI] m. VI — e. 271 natiuitas] nativitas — e. 286 pradicatio] praedicatio — e. 294 defectus solis non in lunae fine contigit] defectus solis non nisi lunae fine contingit — e. 297 profectus] praefectus — e. 298 [G]aius — e. 301 Cai] gaili — e. 309 Felix (*non fenix*) — e. 312 phoenix] fenix — e. 327 regibus] rebus — e. 329 perdidimus] perdidit — e. 330 CCCXXX] post CCCXXX — e. 341 redit (*non reddit*) — e. 351 ac] ad *C^a* — e. 360 Antonius] antoninus — e. 366 primi a aequo] primam a equo — e. 403 mr (*non mrs*) — e. 420 Alamani] alamanii — e. 457 Constantino] constantino — e. 471 uicti] lucti — e. 476 XXIII] XXIII — e. 485 Paneratus] paneratus — e. 488 Constantinus] constantinus — e. 493 Antiochiae] antiochia — e. 512 Valentiano] valentino — e. 567 in Erbasorum] merbasorum — e. 568 Baeticam] bethicum — e. 584 Carthagine] cartagine — e. 621 thurismulus *sine puncto* — e. 622 ab Attila] ab attila — e. 634 Afram] afram — 619 Rhodanum] rodanum.

ad p. 686—691 paschata adiecta ad Intercentium Campanum (*N²*) hoc loco indicavimus tantummodo: plene relata invenies p. 749. 750.

ORIGO
CONSTANTINI IMPERATORIS
SIVE
ANONYMI VALESIANI PARS PRIOR

LIBER ADHIBITVS:

B = codex Berolinensis Phillipps, 1885 saeculi IX.

B^a = eiusdem scriptura prior }
B^b = eiusdem scriptura posterior } in locis correctis ab ipso librario.

B¹ = eiusdem scriptura prior }
B² = eiusdem scriptura posterior } in locis correctis a manu secunda.

B^p = eiusdem scriptura primitiva }
B^e = eiusdem scriptura emendata } in locis correctis, ubi non liqueat utrum
librarius ipse an corrector scriptu-
ram mutaverit.

In locis postea correctis ubi altera lectio neque adfertur in adnotatione
neque adnotatur eam *incertam* esse, lectio non adlata ea est quam
exhibet textus.

(*om.*) in varia lectione ubi interponitur, significatur proxime praecedens
vocabulum solum omissum esse: plura ubi desiderantur, id enuntiatur.

Narrationem quam traditam accepimus sub inscriptione *origo Constantini imperatoris* servavit nobis unus codex saeculi noni (indicem imperatorum Byzantium videbimus finire in a. 820), formae quartanae minoris, quem Mettensem credit Bethmannus conjectura omnino, sed fortasse vera, innotuit ex bibliotheca Parisina collegii Iesu Claromontani discretus eo tempore in duo volumina relata in eius bibliothecae catalogum editum a. 1761 sub n. 627 et 680¹). prius in catalogo eo adiudicatum nescio quo errore saeculo XVI, foliorum secundum eundem 153 eo tempore non consutorum, hodie cernitur et tripartitum et imminutum: scilicet codicis tum n. 627 partes duae iam 'ex musaeo Petri Dubrowsky' sunt in bibliotheca Petropolitana n. 122 foliorum 28 et n. 327 foliorum 22; pars tertia foliorum 89 itemque alter olim Claromontanus n. 680 foliorum 75 venerunt a. 1761 ad Meermannum signati apud eum n. 821 et 794, a. 1821 ad Phillippsium Middlehilliam, postea Cheltenhamium signati n. 1896 et 1885; a. 1887 inlati sunt in bibliothecam regiam Berolinensem, praeter folia antiquitas deperdita desiderantur hodie quaedam ad a. certe 1761 servata: nam tres partes primae cum coniunctae efficiant folia 139, catalogus schedis hisce tribuit folia 153, nec reperitur hodie a quo catalogus incohat fragmentum geographicum, eo libro, cuius partes hodie Petropolitanas mea causa inspexit et descripsit vir egregius Basilius Latyschew, reliquas post Pertzium et Waitzium ipse et Cheltenhami evolvi et Berolini, quatenam continentur, iam exponemus restituto ordine antiquo, quem ipse liber significat numeratis tam partibus ex ordine quam quaternionibus²).

(principium deficit)

[op. III] 'fragmentum antiqui geographi' secundum catalogum Claromontanum; hodie aut latet aut perit, secundum supra dicta nisi post a. 1761 alia quoque codicis folia perierunt, explebant geographica haec folia quattuordecim.

cod. Petro-polit. 422 f. 1—28.	{	[op.] III sub inscriptione <i>incipit epitoma ex libris Pompei Trogi</i> continet Iustini librum primum inscriptum <i>de regno Assiriorum</i> et secundum inscriptum <i>de Scitharum regno</i> , haec Franciscus Ruehl, qui librum vidit et contulit, in praefatione ad Iustinum p. IX.	}	quat. III (foll. 6), V (foll. 8), VI (foll. 8), VII (foll. 6).
--------------------------------	---	---	---	--

1) Apposui catalogi bibliothecae Claromontanae editi a. 1761 duorum voluminum descriptionem. — Cod. DCXXVII. 'Cod. membranaceus in 8° (folia complectens 153) saeculo XVI [sic] exaratus ac non compactus, ibi continentur I. fragmentum antiqui geographi. II. excerptum ex libris Trogi Pompei tribus [sic] foliis comprehensum [Petropol. 422]. III. Eutropii historiae Romanae liber primus [Petropol. 327]. IV. Iordanis sive Iornandis episcopi de summa temporum ab origine actibusque gentis Romanorum [Berol. 1896 f. 1—30]. V. Origo gentis Getarum ex libris Iornandis excerpta [Berol. 1896 f. 31—38]. VI. fragmentum commentarii Hieronymiani in Danielem [Berol. 1896 f. 39—58]. VII. chronologia dynastiarum per Anonymum [Berol. 1896 f. 61—82]. VIII. excerptum e chronicis Eusebii [fortasse Berol. 1896 f. 83 sq.]. — Cod. DCLXXX. 'Codex membranaceus in 4° minori (constans foliis 75) saec. IX exaratus, ibi continentur I. Isidori Hispaniensis historia Gothorum, Vandalarum et Suevorum. II. Anonymus de gestis Constantini Magni. III. Excerpta ex chronicis incertis de rebus Zenonis et Anastasi imperatorum nec non Theodorici regis. IV. Excerpta ex foliis chronicis de rebus Iustiniani et Francorum usque ad Carolum Martellum'. 2) Numeri unciis quadratis inclusis non leguntur in codice.

- cod. Petro-polit. 327 f. 1-22. { [op.] V sub inscriptione *Entropi ai historiarum Romanorum liber primus incipit* sequuntur excerpta ex eius breviarii l. I-VII ea quae secundum eundem Ruchlium recenset Droysen in praef. p. XIV. } quat. VIII (fol. 8: prima pagina vacat). VIII (fol. 8). [X] (fol. 6: ultimi pars inferior abscisa est).
- cod. Berol. 1885 f. 1-29. { [op.] VI (antea videtur fuisse V) Isidorus de laude Spaniae et de origine Gothorum } quat. XI (antea vid. fuisse XXI: fol. 7: pagina prima vacat). XII (antea vid. fuisse XXII: fol. 8). XIII (fol. 7). [XIII] (fol. 7: paginae paenultimae pars et ultima tota vacant).
- cod. Berol. 1896 f. 1-38. { [op.] VIII Iordanes de summa temporum = quat. XV (fol. 8. pagina prima vacat). XVI (fol. 8). XVII (fol. 6). XVIII (fol. 6). XVIII (fol. 2). Cf. editionem meam praef. p. LVIII. } [op.] VIII ex Iordane de origine gentis Getarum excerpta = quat. XX (fol. 8). Cf. editionem meam l. c.
- cod. 1885 f. 37-49. { Anonymi Valesiani pars altera (c. 36 — fin.) = q. XXI (fol. 1 singulare: in fine notatur ||XXI). XXII (fol. 8). XXIII (fol. 4: desinit Anonymus in pagina tertia). } *ex libro dialogorum sancti Gregorii papae* l. 4 c. 30 a verbis *Julianus namque* ad finem capitis *iniuste indicavit* = q. XXIII (in binionis paginis quarta et quinta: sexta vacat).
- cod. 1885 f. 50-75. { ex Iordanis Geticis c. 45, 241 *qui Orestes* ad 46, 243 *Theoderichi praesentiam* = q. XXIII (in binionis pagina septima et octava, cuius pars ima vacat). } [op.] X ex Pauli historia Langobardorum sub inscriptione *item ex alia historia* = q. XXIII (fol. 8). XXV (fol. 8). XXVI (fol. 8). XXVII (fol. 2: paenultima pagina fere tota et tota ultima vacant). Cf. Waitz ser. rer. Lang. praef. p. 38. interdum adduntur quaedam, ut l. 25 post *Iustinianus* sequitur *Iustini ex sorore nepos*.
- cod. 1896 f. 39-60. { [op.] XI *opus excerptum ex comento Hieronimi in Danielem prophetam*, excerpta non continua incipiunt *ad intellegendas autem extremas partes Danielis* (vol. 5 p. 622 Vall.), finiunt p. 694 in verba *dicta sunt derelinquens* = q. XXVIII (fol. 8). XXVIII (fol. 8). [XXX] (fol. 6, finiunt in f. quarti pagina recta, quae ex parte vacat). } excerpta ex libro regum non continua: incipiunt l. 11. 25 verbis *in anno quinto regni Roboam*, finiunt II. 25. 7 verbis *et adduxit eum in Babylonem* (in dicti tertionis folii quarti versa et quinto et sexti recta: versa vacat).
- cod. 1896 f. 61-82 et 1885 f. 30 recto. { [op.] XII excerpta ex chronicis Hieronymianis. praemittuntur quattuor paginis haec: *primus omnis Asiae excerptis Indis regnavit Ninus* (quod est chronicorum principium) ad *primus singulare arripuit imperium olymp.* CLXXXIII (a. Abr. 1968): sequuntur sub praescriptione *excerptam ex chronica Eusebii* capita numeris excepto primo distincta haec: *primus omnis Asiae* (ut supra) — *regnum Assyriorum II* — *regnum Hebraeorum III* — *regnum Israelitarum id est decem tribuum IIII* — *regnum Aegyptiorum V* — *regnum Asiae et Syriae VII*, finiens in verbis *Aegyptum transmigrans in Eliopata* (a. Abr. 1857) = qu. XXXI (fol. 6). XXXII (fol. 8). XXXIII (fol. 8): desiderantur deinde folia tria, quibus

cod. 1896 f. 61-82 et 1885 f. 30 recto } continebantur (ut colligitur ex simillimo Vaticano Palatino 927) regna Atheniensium VIII. Sicyoniorum IX. Argivorum X. Mycenarum XI. Lacedaemonorum XII. Corinthiorum XIII: adest in folio hodie 30 cod. 1885. quod quae sequuntur ostendunt fuisse quaternionis XXXIII quartum. Lydiorum regnum adscripto numero XIII. finiens in verba *Lydiorum regnum destructum, quod stetit ann. CCXXX* (a. Abr. 1469); pars inferior vacua est.

cod. 1885 f. 30-36 } [op.] XV (qui numerus errore librarii relatus est non ad opuscula in volumen recepta. sed ad regna Hieronymiana) Anonymi Valesiani pars prior e. 1-35 = q. XXXIII (tribus ut dixi deperditis iam ff. 5 hodie singularium omnium). [XXXV] (ff. 2 rescriptis). Narratio cum recte procedat. foliorum omnium locus uno quod numerum habet determinatur.

(deficit folium unum plurare)

cod. 1896 f. 83-89 } [op. XVI] ex Isidori originibus (l. V e. 39) excerpta chronica initio mutila continuata primum ad Leonem Isauricum (716-711), deinde ab eadem ut videtur manu. sed atramento diverso ad Leonem Armenium (813-820): q., cum inter cod. 1885 f. 36 et 1896 f. 83 excidisse videatur quaternio vel binio unus integer. fortasse [XXXVII]. cuius quae supersunt folia septem ultimo deperdito. ea sic cohaerent vel cohaeserunt:

83 84 85 86 87 88 89 ...

horum prima tria chronica Isidoriana continent.

[op.] XV[II]¹⁾ eiusdem Isidori l. IX e. 3 inscriptum *de rebus militiisque vocabulis*. a capituli principio ad § 37: *scito decimo anno tyrones* = q. eiusdem quattuor fol. cohaerentibus cum iis quae praecedunt.

Narratio haec de Constantino primo alteraque de Theoderico servatae utraque in collectaneis historicis saeculi noni iis de quibus modo exposuimus et traiecit codicis foliis casu coniunctae ita. ut Constantiniana priorem locum teneret. Theodericiana posteriorem. simul prodierunt primum Parisiis a. 1636 subiunctae Ammiano ad codicem hunc repertum ab Iacobo Sirmondo et ab eo communicatum cum Henrico Valesio. a quo nomen traxerunt Anonymi Valesiani. repetiverunt eas et frater Henrici Hadrianus Valesius ad alteram Ammiani editionem impressam Parisiis a. 1681 codice retractato et reliqui fere Ammiani editores. librum post Valesios latentem denuo repperit in bibliotheca Phillippsiana Georgius Pertz contulitque cum editione et pristinam duorum voluminum coniunctionem et ordinationem probe agnovit. recognita a Francisco Ruehl. qui de parte Theodericiana diligenter egit in actorum societatis philologicae Lipsiensis volumine quarto (1875 p. 368 seq.). nuperime recensuit Valesiana haec Victor Gardthausen post Ammianum editum a. 18745. narrationes duas quamquam qui primus edidit Henricus Valesius recte intellexit nullo modo coniungendas esse et ne in codice quidem vere continuari (nam praescripsit parti alteri: *et post multa quae nihil scitu dignum continebant sequuntur haec in ms.*). nihilominus coniunctio earum falsa specie sua multos decepit. propterea nos eam sustulimus et Theodericiana reservata hoc loco damus Constantinianam solam.

In hac narratione quae adsunt redeuntia apud Orosium e. 8 (?). 20. 29. 33. 34. 35 Franciscus Goerres (in ann. phil. Fleckeisenianorum vol. 111 = 24 a. 1875 p. 201 seq.) contendit vere huius auctoris esse ab Orosio compilata. perperam omnino. nam cum ut leguntur apud Orosium. tenori eius narrationis recte conveniant. in hac e contrario ad-

¹⁾ Notae parum distinctae sunt, sed secunda magis videtur fuisse V quam II.

sunt imperfecta et perturbata et ut quaedam vix intellegantur (v. p. 10, 17, item p. 10, 30 Orosianum *annis admodum paucissimis* inepte breviatum in *admodum*; item p. 10, 31). nec magis qui haec scripsit Orosium et tempore et virtute longe antecedens eius compendium compilavit: immo haec ab auctore aliena sunt inserta post tempus ab epitomatore opinor eo ipso, qui narrationem in rerum gestarum syllogen rettulit, cum non solum male repetantur in Orosianis his in ipsa relatione iam narrata, ut de bello Gothico c. 34 redeunt dicta c. 31, sed etiam contraria ei ponantur, ut Licinii caedem primarius auctor c. 29 ait concessam esse militibus efflagitantibus, Orosiana autem a Constantino decretam esse voluit, ne depositam purpuram denno sumeret; item Constantinum obiisse scribit primarius auctor in suburbano Constantinopoli, Orosius in villa publica iuxta Nicomediam, neque raro aevi librarii eiusmodi interpolationes admiserunt, ut infra videbimus in simillimo corpore cod. Vat. Pal. 927 reperiri chronica Theodericiana aucta excerptis ex Geticis Iordanis, hisce demptis et respectu habito mutationum narrationis primitivae interpolationis huius consecutarum (v. p. 8, 5) teneamus narrationem auctoris ut nobis ignoti, ita optimi et Ammiano neque aetate neque auctoritate inferioris, quem item probabile est scripsisse ante tempora absolute Christiana: nam ad eam religionem quae pertinent, continentur omnia Orosianis modo tractatis, accedit, qua de re alibi monui edens notitiam provinciarum Veronensem (act. maior. acad. Berol. a. 1862 p. 197), quod Illyricum Occidentis postea dictum apud eum c. 9 antiquiore vocabulo Pannonia appellatur, item quod sub Orientis nomine c. 5, 18, 35 comprehenditur Aegyptus.

Epitomatorem, qui egregii operis deperditi partem hanc nobis servavit, verisimile est in exscribendo eo ab interpolatione non abstinuisse: certe p. 7, 12 ditographiae *ante pedes* et *sub pedes*, item p. 10, 22 alterius *thesauros* et *regias facultates* adsunt indicia et p. 8, 29 narratio de Bassiano corrupta est non tam librarii socordia quam semidocta reconiminatione, praeterea in emendatione, quam codex unicus subiit, cautela opus est, nam a primo librario quae proficiscuntur ut in universum fidem merentur, quod infra dicendum erit de chronicis Theodericianis similiter traditis, secundae manus mutationes ad arbitrium factas grammatae esse auctorem reformantis, pariter obtinet de hisce Constantinianis.

Orthographica et nominum propriorum omnia et reliqua graviora in apparatus rettuli, in his quod sine dubio redit ad epitomatorem in casibus obliquis declinationis secundae *-o* pro *-um* (p. 7, 9, 8, 20, 21, 9, 6, 9) et *-um* pro *-o* (8, 22, 27), reliqua in eum non relata, ne inutilia legentem morarentur, haec sunt:

ae et *e*:

e pro *ae*: *cesarem* 10, 2 — *precepti* 8, 6 — *preses* 7, 3 — *scribat* 9, 27,

ae pro *e* in fine vocabuli: *diac* 10, 11 — *magnificae* 7, 8 — *maximae* 10, 8

— *quae* 8, 34 — *questus* 9, 24 — *rabiae* 9, 19 — item *aquas* et *sim.* 7, 13, 9, 1 bis, 2, 3,

b et *u*: *liudine* 9, 27,

e et *t*: *diuicias* 10, 22,

d et *t*: *capud* 7, 21,

e et *i*: *dioclitianus* semper,

h omissa: *abuit* 7, 5 — *odiernum* 10, 34 — *tesawis* 10, 6,

o et *u*: *nepus* 7, 2 — *preturiani* 7, 22,

pos = post 7, 9,

geminatio male omissa: *clas-* 10, 3, 4 — *egresus* 7, 18 — *feratorum* 9, 3 —

milissimus 10, 33 — *opressa* 10, 5 — *posideret* (em.) 9, 15 — *rediderunt*

(em.) 9, 21,

geminatio male admissa: *milissimus* 10, 33 — *fanme* (em.) 10, 25 — *orriguis* 7, 23,

ORIGO CONSTANTINI IMPERATORIS.

Diocletianus cum Herculio Maximiano imperavit annos XX.

1. 1

Constantius, divi Claudii optimi principis nepos ex fratre, protector primum, inde tribunus, postea praeses Dalmatarum fuit, iste cum Galerio a Diocletiano Caesar factus est, relicta enim Helena priore uxore filiam Maximiani Theodoram duxit uxorem, ex qua postea sex liberos Constantini fratres habuit¹⁾, sed de priore uxore Helena filiam 5 iam Constantinum habuit, qui postea princeps potentissimus fuit.

Hic igitur Constantinus, natus Helena matre vilissima in oppido Naisso atque 2. 2 eductus, quod oppidum postea magnifice ornavit, litteris minus instructus, obses apud Diocletianum et Galerium, sub iisdem fortiter in Asia militavit, quem post depositum imperium Diocletiani et Herculi Constantius a Galerio repetit: sed hunc Galerius obiecit 10 ante pluribus periculis. Nam et in Sarmatas juvenis equestris militans ferocem barbarum capillis tentis raptum ante pedes Galerii imperatoris adduxerat, deinde Galerio mittente per paludem equo ingressus suo viam ceteris fecit ad Sarmatas, ex quibus plurimis stratis Galerio victoriam reportavit. Tunc cum Galerius patri remisit, qui ut Severum 4 per Italiam transiens vitaret, summa festinatione veredis post se truncatis Alpes trans- 15 gressus ad patrem Constantium venit apud Bononiam, quam Galli prius Gesoriacum vocabant, post victoriam autem Pietorum Constantius pater Eboraci mortuus est et Constantinus omnium militum consensu Caesar creatus.

Interea Caesares duo facti Severus et Maximinus: Maximino datum est Orientis 3. 5 imperium: Galerius sibi Illyricum, Thracias et Bithyniam tenuit. Severus suscepit Italiam 20 et quicquid Herculius obtinebat. Postquam vero Constantius in Britannia mortuus est et Constantinus filius successit, subito in urbe Roma praetoriani milites Maxentium filium Herculi imperatorem crearunt, sed adversum Maxentium iussu Galeri Severus duxit 6 exercitum, qui repente ab omnibus suis desertus est et Ravennam fugit, dehinc Galerius cum ingentibus copiis Romam venit minatus civitatis interitum et castra 25 Interamniae ad Tiberim posuit. Tunc legatos ad urbem misit Licinium et Probum, per colloquium petens, ut gener apud socerum, id est Maxentium apud Galerium precibus magis quam armis optata mercaretur, qui contemptus agnovit promissis [motos multos] 7

B

1) Similiter Eutropius 9, 22 (inde Hieronymus a. Abr. 2307): Constantius per filiam nepos Claudii traditur . . . privignam Herculi Theodoram accepit, ex qua postea sex liberos Constantini fratres habuit. Constantinus natus ex Claudia filia Crispi, qui Crispus frater fuit Claudii imperatoris, recte dicitur Claudii fratris vel ex fratre nepos, male nepos per filiam, possisque conivere Eutropium pendere ab Anonymo.

1 diocletianus B an B et sic deinceps, ubi annos dedimus 2 claudii B^e inde tribunus] in tribus B, exim tribunus Henr. Valesius, tum tribunus Zangemeister 3 gallerio B dioclit- (et sic deinceps) B 4 . . . elena B maximiano B¹ 6 potentissimus B 7 naiso B 8 eductus] etactos B¹ intructus B 9 dioclitiano B¹ gallerium B^p sub iisdem] Henr. Valesius, sed his enim B 10 herculi* B^p, herculii B^e 12 pedes] Ruehl, pedes sub B, pedes supplicem Henr. Valesius 13 pauludem B^p 15 festinationem B se] re B truncatis B 16 gesumacou B 17 uocabat B^p pictagorum B eborai B 20 hyliricum B^e, hyriem B^p trachias B bythiniam B seuerns] reuersus B 21 obtinebit B¹ 23 iusso B¹ dixit B 24 ab] am B^p ravenna figit B¹ 25 gallerius B ciuitati ser. 26 interramnae ac tib. B 27 id est] idem B 28 motos multos suorum] scripsi, (post spat. vac. quingue iere litt.) uirorum B

- suorum Maxenti partes suas deseruisse, quibus perturbatus retro versus est et ut
 8 militi suo praedam quaecumque conferret, Flaminiam inssit auferri. Ille ad Con-
 stantinum refugit, tunc Galerius in Illyrico Licinium Caesarem fecit, deinde illo in
 Pannonia relicto ipse ad Serdicam regressus morbo ingenti occupatus sic distabit.
 5 ut aperto et putrescenti viscere¹⁾ moreretur in supplicium persecutionis iniquissimae, ad
 auctorem scelerati praecepti iustissima poena redeunte, imperavit annos XVIII.
4. 9 Severus Caesar ignobilis et moribus et natalibus, ebriosus et hoc Galerio amicus,
 hunc ergo et Maximinum Caesares Galerius fecit Constantino nihil tale noscente, huic
 Severo Pannoniae et Italiae urbes et Africae contigerunt, quo casu Maxentius factus
 10 10 est imperator: nam desertus Severus a suis fugit Ravennam. Pro Maxentio filio
 evocatus illuc venit Herulius, qui per peitrium Severum deceptum custodiae tradidit
 et captivi habitu in urbem perduxit et in villa publica Appiae viae tricensimo miliario
 11 custodiri fecit, postea cum Galerius Italiam peteret, ille iugulatus est et deinde relatus
 ad octavum miliarium conditusque in Gallieni monumento. Igitur Galerius sic ebriosus
 15 fuit, ut, cum iuberet temulentus ea quae facienda non essent, a praefecto admonitus
 constituerit, ne iussa eius aliquis post prandium faceret.
- 12 Interea Constantinus apud Veronam victis duobus tyranni Romam petiit, cum
 autem ad urbem Constantinus venisset, egressus ex urbe Maxentius campum supra
 Tiberim, in quo dimicaret, elegit, ubi victus fugatis omnibus suis inter angustias arcantis
 20 populi perit, equo praecipitatus in fluvium, postera die corpus ipsius levatum flumine
 et caput eius incisum in urbem perlatum est, de cuius origine mater eius, cum quaes-
 itum esset, Syro quodam genitum esse confessa, imperavit annos [VI].
5. 13 Licinius itaque ex nova Dacia vilioris originis a Galerio factus imperator velut
 adversum Maxentium pugnaturus, sed oppresso Maxentio eum recepisset Italiam Con-
 25 stantinus, hoc Licinium foedere sibi fecit adiungi, ut Licinius Constantiam sororem
 Constantini apud Mediolanum duxisset uxorem, nuptiis celebratis Gallias repetit Con-
 stantinus Licinio ad Illyricum reverso. Post aliquantum deinde temporis Constantium
 Constantinus ad Licinium misit, persuadens ut Bassianus Caesar fieret, qui habebat
 14 alteram Constantini sororem Anastasiam, ut exemplo Maximiani inter Constantinum [et]
 15 30 Licinium Bassianus Italiam medius optineret. Et Licinio talia frustrante per Senicionem
 Bassiani fratrem, qui Licinio fidus erat, in Constantinum Bassianus armatur, qui tamen
 in conatu deprehensus Constantino iubente convictus et stratus est, cum Senicio auctor
 insidiarum posceretur ad poenam, negante Licinio fracta concordia est: additis etiam
 16 35 apertum convenit ambobus. Utriusque ad Cibalensem campum ductus exercitus, Licinio

B

1) cf. Orosius 7, 28, 12: putrescente introrsum pectore et visceribus dissolutis.

1 deseruisset B 2 milite B quam nunque B^v[!] flaminiam M^v, flaminia M^e auferri] uastari
 Zangewister, possis item conicere res per flaminiam i. a.: cf. Lactantius de mort. persec. 27: dedit militibus
 potestatem, ut dispersi quam latissime diriperent omnia vel corrumpere, ut si quis insequi vellet utensilia non
 haberet. 3 yllirico B caesarem B^v 4 ingenti] malim inguinis cf. Eusebius h. e. 8, 16: πρὸ τῆ μέσῃ τῶν
 ἀποφύκτων τῶν σωματός; Victor ep. 40, 4: consumptis genitalibus distibuit B^e 5 putrescendi B ad] aut B
 7 innobilis B^v 9 contingerunt B casu] scripsi, caesar B 11 herculis B^v peitrium] B, peritrium edd.
 12 urbe B milia] Henr. Valesius, nia B tricensimo B 13 custodire B 14 galieni B 15 faciendo B
 17 nerona B 18 supram B 19 uinctus B fugati B^v arcentes B: fortasse scr. argentis: ruentis Zangew-
 20 precipitatus B ilnio B 21 incisum] scr. recisum urbem] B^v, urbe B^e 22 syrum B
 annos VI] Henr. Valesius, an B 23 datia B 24 aduerso B^v 25 adiungit B^v sorore B 27 lici-
 nium ad ylliricum reuersum B 28 nisi B^v basianus B 29 anestasiam B Maximiani inter Constantinum
 et Licinium Bassianus] scripsi, diocleciani et maximiani inter constantinum licinium et basianum B 30 fru-
 stante B senicionem basiani B 31 licinio] Hadr. Valesius, nicino B constantino B^v basianum B^a
 32 sinicius B 33 facta B 34 aemonam B imagine B 35 nibalense B campus B^a exercitum B

XXXV milia peditum et equitum fuere: Constantinus XX milia peditum [et] equitum duxit. caesis post dubium certamen Licinianis viginti peditum milibus et equitum ferratorum parte Licinius cum magna parte equitatus noctis auxilio pervolavit ad Sirmium. Sublata inde uxore ac filio et thesauris tetendit ad Daciam. Valentem ducem limitis Caesarem [fecit.] inde apud Hadrianopolim Thraciae civitatem per Valentem collecta ingenti multitudine legatos ad Constantinum de pace misit apud Philippos constitutum. quibus frustra remissis iterum reparato bello in campo Mardiense ab utroque concurritur et post dubium ac diuturnum proelium Licini partibus inclinatis profuit noctis auxilium. Licinius et Valens credentes Constantinum, quod et verum erat, ad persequendum longius ad Byzantium processurum, flexi in partem Beroeam concesserunt. ita Constantinus vehementer in ulteriora festinans deprehendit Licinium remansisse post tergum. fatigatis bello et itinere militibus missus deinde Mestrianus legatus pacem petiit. Licinio postulante et pollicente se imperata facturum, denuo, sicut ante, mandatum est Valens privatus fieret: quo facto pax ab ambobus firmata est, ut Licinius Orientem Asiam Thraciam Moesiam minorem Scythiam possideret. Deinde reversus Serdicam Constantinus hoc cum Licinio absente constituit, ut filii Constantini Crispus et Constantinus, filius etiam Licini Licinius Caesares fierent et sic ab utroque concorditer regnaretur. itaque Constantinus et Licinius simul consules facti. *In Orientis partibus Licinio Constantino [consulibus] repentina rabie suscitatus Licinius omnes Christianos a palatio iussit capelli. mox bellum inter ipsum Licinium et Constantinum efferbuit.* Item cum Constantinus Thessalonica esset, Gothi per neglectos limites eruperunt et vastata Thracia et Moesia praedas agere coeperunt, tunc Constantini terrore impetu represso captivos illi inpetrata pace reddiderunt, sed hoc Licinius contra fidem factum questus est, quod partes suae [ab] alio fuerint vindicatae. Deinde cum variasset inter supplicantiā et superba mandata, iram Constantini merito excitavit, per tempora, quibus nondum gerebatur bellum civile, sed item parabatur. Licinius scelere avaritia crudelitate libidine saeviebat, occisis ob divitias pluribus, uxoribus eorum corruptis. Rupta iam pace utriusque Constantinus Caesarem Crispum cum grandi classe ad occupandam Asiam miserat, cui de parte Licinii similiter cum navalibus copiis Amandus obstabat. Licinius vero circa Hadrianopolim maximo exercitu latera ardui montis impleverat, illuc toto agmine Constantinus inflexit, cum bellum terra marique traheretur, quamvis per arduum suis nitentibus, at tamen disciplina militari et felicitate Constantinus Licini confusum et sine ordine agentem vicit exercitum, leviter femore sauciatus. Dehinc fugiens Licinius Byzantium petiit: quo dum multitudo dissipata contenderet, clauso Byzantio Licinius ob-

B

1 xxxv milia] xxxv B et sic deinceps fuerit B et om. B 2 licinianis] *Had. Valensius*,
 liciniani B uigint B 3 parte] *scripsi*, item B, tribus milibus *Zangemeister* 4 sirmium B uxore . B
 datiam B 5 limitis] *Had. Valensius*, militis B fecit om. B adrianopolim thraciae B 6 collectam B
 constantino B¹ filippos B 8 curritur B dioturno B¹ 9 constantino B 10 ad Byzantium] *scripsi*,
 a bizantium B^c, a bigantium B^p flexi] flexit B^b, felix B^a ueroeam concesserunt B 12 remansisset B^p
 13 pollicentes se B 14 secut B prinatis fieri quod B 15 thraciam moessiam B scythiam B 17 fierent B^a
 sic] si B 18 otroque B factis B^p 19 in orientis p. l. const. consulibus (om. B) . . . iussit
 (iussi B) . . . constantinum (— no B¹) efferbuit] Licinius r. r. suscitatus omnes Christianos e palatio suo i. e.
 mox — efferbuit *Orosius* 21 tessalonica B 22 neglectos B erupnerunt B thrachia et moessiam B
 23 impetu represso] *scripsi*, et impetu et represso B^p, et impetu repressis B^c 24 ab om. B fierint B^b,
 ferit B^a 25 uaria esset B superbia B 26 civilem B 28 pruribus B^p corruptis rpta iam]
Heur. Valensius, corruptis rupta autem *Zangemeister*, corrupta cuius B consensu] *scripsi*, sensus B
 29 scripsum cum grande B occupandum B^c, hoooccupandum B^p 30 nauibus copiis B 31 adriano-
 polim B montes B^p toto] tata B 32 bello B 33 at] et B contantinus B 34 dehinc B¹
 licinus B 35 bizantium B petiit quo dum m. d. contenderet clauso Byzantio] *Heur. Valensius*, petiit
 quod m. d. contendere clauso bizantium (*sic priore loco B^c et altero B*, bizantio priore loco B^p) *hacc iterans B*

26 silionem terrenam maris securus agitabat. sed Constantinus classem collegit ex Thra-
 cia. dehinc solita vanitate Licinius Martinianum sibi Caesarem fecit. Crispus vero
 eum classe Constantini Callipolim pervenit: ibi bello maritimo sic Amandum vicit. ut
 27 vel oppressa vel capta est. Licinius desperata maris spe. per quod se viderat obsi-
 dendum. Chalcedonam cum thesauris refugit. Byzantium Constantinus invasit. victoriam
 maritimam Crispo conveniente cognoscens. deinde apud Chrysopolim Licinius [pugnavit]
 maxime auxiliantibus Gothis. quos Alica regalis deduxerat: tum Constantini pars
 28 vincens XXV milia armatorum fudit partis adversae ceteris fugientibus. Postea cum
 10 legiones Constantini per liburnas venire vidissent. proiectis armis se dediderunt. sequenti
 autem die Constantia soror Constantini. uxor Licini venit ad castra fratris et marito
 vitam poposcit et impetravit. ita Licinius privatus factus est et convivio Constantini
 29 adhibitus. et Martiniano vita concessa est. Licinius Thessalonicam missus est: *sed* ^{Orosius}
Herentii Maximiani soceri sui motus exemplo, ne iterum depositum purpuram in per-
 15 *nicem rei publicae sumeret. tumultu militaribus exigentibus in Thessalonica iussit*
occurri. Martinianum in Cappadocia. qui regnavit annos XVIII filio et uxore super-
stite. quamvis omnibus iam ministris nefariae persecutionis extinctis, huic quoque in ^{Orosius}
quantum crederet [potuit] persecutorem digna poenitentia flagitaret. ^{7, 28, 21}

6. 30 Constantinus autem ex se Byzantium Constantinopolim nuncupavit ob insignis
 20 victoriae [memoriam]. quam velut patriam cultu decoravit ingenti et Romae deside-
 ravit aequari: deinde quaesitis ei undique civibus divitias multas largitus est. ut prope
 in ea omnes regias facultates exhauriret. ibi etiam senatum constituit secundi ordinis:
 31 claros vocavit. Deinde adversum Gothos bellum suscepit et implorantibus Sarmatis
 25 auxilium tulit. ita per Constantinum Caesarem centum prope milia fame et frigore
 32 extincta sunt. tunc et obsides accepit. inter quos Ariarici regis filium. Sic cum his
 pace firmata in Sarmatas uersus est. qui dubiae fidei probabantur. sed servi Sarmat-
 arum adversum omnes dominos rebellarunt. quos pulsos Constantinus libenter accepit
 et amplius trecenta milia hominum mixtae aetatis et sexus per Thraciam Scythiam
 Macedoniam Italiamque divisit.

30 Item Constantinus imperator primus Christianus excepto Philippo, qui Christianus ^{Orosius}
 33 admodum ad hoc tantum constitutus fuisse mihi visus est. ut millesimus Romae annus ^{7, 28, 1}
 Christo potius quam idolis diceretur. a Constantino autem omnes semper Christiani ^{idem}
 imperatores usque in hodiernum diem creati sunt, excepto Iuliano, quem impie ut aiunt ^{7, 28, 2}
 34 machinantem civilis vita deseruit. Item Constantinus iusto ordine et pio vicem vertit. ^{idem}
^{7, 28, 28}

B

1 terrena mari B classem B trachia B 2 scripus BP 4 nix] nis BP licitore B refugeret]
scripsi, re effugeret B nero] no B 5 licinus disperata B 6 calcedonam B bizantium B uictoria
m. crispum convenientem B 7 chrysopolim B pugnavit] Hadr. Valesius, om. B 8 Alica]
aliqua B (scripsit litteras qua librarius et in eodem versu reposuit pro iis ea) regulis B: scr. aut regalis
aut regulas tum] scripsi, cum B 9 vincens B xxv B 10 liburnas] scripsi, fiburnam B,
liburniam priores se dediderunt] Hadr. Valesius, reddiderunt B 11 casta B¹ 12 uita B 13 tessa-
lonica B 14 maximiano BP deposita purpura B 14 pernicem B 15 tumultu militaribus]
scripsi, tumultum militari B tessalonica B iussi occidit B¹, iussit occidit B² 16 superstitem B
omnibus] Orosius, omnium B 17 extinctis] Orosius, extinctus B 18 exercere] B cum Orosii codd.
deterioribus, exercere meliores potuit] Orosius, om. B 19 ex se] scripsi, ex B insignis uictoriae
memoriam] scripsi, insignis victoriae B, insigne victoriae priores 20 culto B 21 uicibus B
 22 regias] scripsi, thesauros regias (regies B¹) B exauririt BP 23 gothis BP 24 constantino BP
 25 extincta B quos] quos et *edl. errore* 26 probabantur] *Ruchl.* probantur B seruis armatorum B
 27 omnes aduersum *malim* 28 mixta B trachiam (trachiam B^a) scythiam machadoniam B 30 imperator
 primus] imperator creatus primus imperator *Orosius* filippo B 31 admodum] annis admodum paucissi-
 mis *Orosius* tanto BP constitutus] *Orosius, constantinus B* annos BP 33 ipperatores B iulianum B
 quem] quae B^a 34 exitiabilis *Orosius* constantinus BP uicem] *Orosius, uicem B*

^{Orosius}
7, 28, 29 *edicto si quidem statuit citra ullam eadem hominum paguorum templa claudi. mor*
Gothorum fortissimas et copiosissimas gentes in ipso barbarico soli sinu hoc est in
7, 28, 30 *Sarmatarum regione delerit. Calocerum quendam in Cypro aspirantem nois rebus* 35
oppressit.

Dalmatium. filium fratris sui Dalmati Caesarem fecit. eius fratrem Annibalianum 5
data ei Constantiana filia sua regem regum et Ponticarum gentium constituit. itaque
Gallias Constantinus minor regebat. Orientem Constantius Caesar. Illyricum et Italian
Constans. ripam Gothicam Dalmatius tuebatur. item Constantinus cum bellum pararet
^{Orosius}
7, 28, 31 *in Persas. in suburbano Constantinopolitano villa publica iuxta Nicomediam dispositam*
bene rem publicam filiis tradens [diem obiit]. regnavit annos XXXI. sepultus est 10
Constantinopoli.

B

1 edicto] *Orosius*, aedito *B* ullam] *Orosius*, nullam *B* hominum eadem *Orosius* 2 cupio-
sissimas *B* soli sinu] *Orosius*, solis sinu *B* 3 sarmatarum regionem delerit *B* calocerum *B* aspi-
rantem] *Orosius*, aspirante *B* 5 patri (*sic*) *B* dalmatiae *B* 6 itaque] *scripsi*, ita ut *B* 7 illyricum *B*
8 eumque bellum in Persas moliretur *Orosius* 9 constantinopolitane *B* uilla] in uilla *Orosius* 10 diem
obiit] *Orosius*, om. *B* 11 constantinopolim *B*

CHRONOGRAPHVS

ANNI CCCLIII.

ACCEDVNT

I. COMPVTATIO A. CCCCLII.

II. LIBER GENEALOGVS.

LIBRI ADHIBITI

IN CHRONOGRAPHO:

- A* = Argentoratensis, iam Bernensis n. 108 saec. X.
B = Bruxellensis n. 7524–7555 saec. XVI.
G = Ambianensis n. 407 saec. XVI.
S = Sangallensis n. 878 saec. IX.
V = Vindobonensis n. 3416 saec. XV.

IN COMPUTATIONE A. CCCCLII:

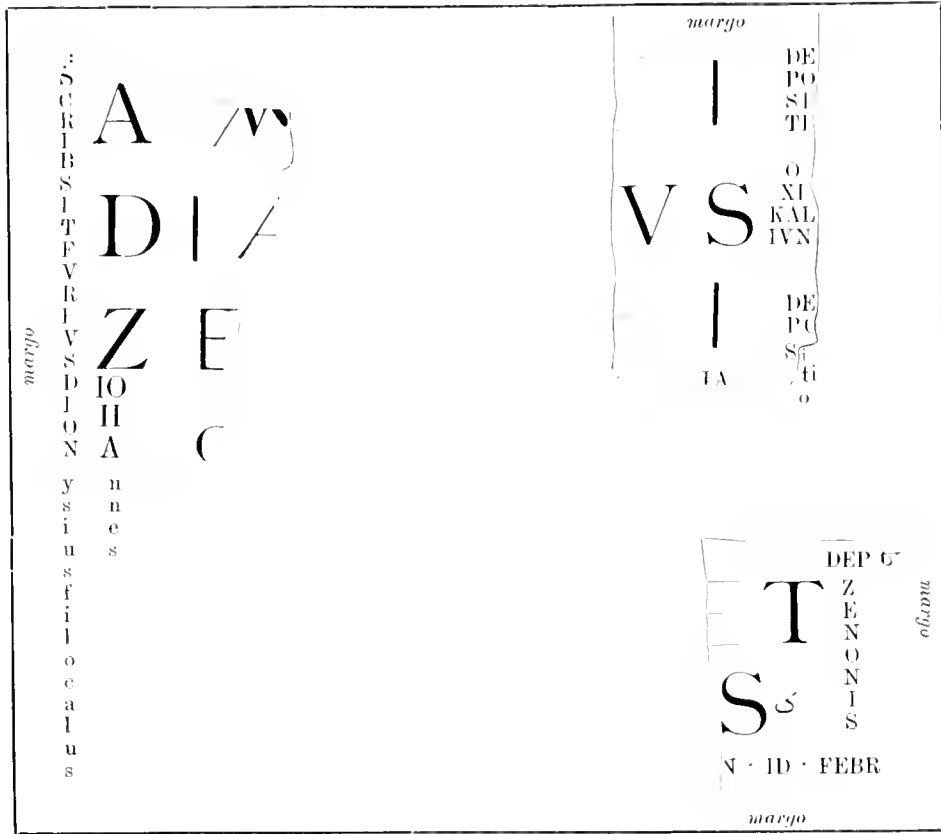
- B* = Bernensis n. 128 saec. X XI.
C = Bernensis n. 169 saec. IX, X.
S = Sangallensis n. 621.
Z = Zwielfaltensis, hodie Stuttgartensis hist. fol. n. 410 saec. XII.

IN LIBRO GENEALOGO:

- F* = Florentini duo S. Mariae novellae n. 623 et Laur. plut. 20, 54 saec. X XI.
G = Sangallensis n. 133 saec. IX.
L = Lucensis n. 490 saec. VIII.
T = Taurinensis saec. VII.

Varia lectio eum in hoc opusculo exhibeatur verborum tenori interposita, scito
om(issum) nullo signo addito pertinere ad solum vocabulum proxime
praecedens, plura ubi omissa sunt, id significari adiectis signis ^o ^o.
Propter notas ^a ^b ^c ^d ^e codicum litteris adscriptas vide supra p. 2.

Sub nomine Chronographi a. 354 quod denuo edo corpus ita comparatum est. ut auctore quasi necessario careat. continentur enim eo fasti urbis Romae publici per duodecim menses digesti adiectis laterculis iis qui infra aut eduntur aut certe enumerantur. ita comparatis. ut hemerologium versanti aut pariter necessarii sint aut certe utiles. neque auctorem enuntiant verba primae paginae inscripta 'Furius Dionysius Filocalus titulavit'. nam ut *titulare* est *titulum scribere* (exempli causa elogia sepuleralia homines Africani. quorum sunt C. I. L. VIII. 1187. 1618. aiunt dedicavisse se vel collocavisse et *titularisse*). titulus autem cum sit inscriptio libri. non liber ipse. negat quodammodo se scripsisse librum qui se eum ait titulasse. possunt sane brevitatis causa haec collectanea a Philocalo appellari. neque id improbo: malui tamen subsistere in appellatione olim a me proposita aptiore tam laterculis maiore ex parte ad acta publica pertinentibus quam ipsius Philocali condicioni. nam Valentinus quidem. cui idem index ait libri archetypum donum datum esse. quinam fuerit. ignoratur: quamquam potest cogitari de eius nominis viro ex primicerio protectorum facto tribuno. deinde post a. 359 duce alicubi in Illyrico teste Ammiano 18. 3. 5. anno autem 365 consulari Piceni (C. Theod. 9. 2. 9. tit. 30. 4. 15. 1. 17). Philocalum duo tituli in urbe Roma reperti ostenderunt ea aetate scribam librarium fuisse calligraphia ita insignem. ut exemplo tam in litteraria quam in lapidaria seriptione ni fallor unico libris a se scriptis titulisque ad delineationem suam exaratis nomen adscriberet. utroque officio ea certe aetate pariter functos esse librarios et ex ipsa re constat et discrete enuntiat titulus nuper eruderatus Romae (*Bull. della comm. municip. 1885 p. 95*) sic conceptus: *L. Calpurnio Pisone P. Salvio Iuliano cos. (a. 175 p. C.) L. Aufius Amandus tabul(arius) praef(ecti) scilicet urbi Dianae sanctae basem marmor(eam) voto suscepto libens posui cura agente Lucretio Donato librario quadratario praef(ecti)*. Philocalianorum titulorum alterum sepulero alicui plurium hominum destinatum. descriptum primum Romae in pavimento ecclesiae S. Martini a montibus. hodie adservatum in museo Vaticano. post alios edidit Iohannes Baptista Rossius noster. ut de aliis multis. ita de hac quaestione optime meritis. in splendido opere *Roma sotterranea* vol. 1 p. 120 sic conceptum:

Philocalianus titulus alter pertinet ad insignem ordinem elogiorum, quibus Damasus ecclesiae Romanae ab a. 366 ad a. 384 episcopus in coemeteriis urbanis sepulera episcoporum et martyrum ornavit, continens carmen a Damaso collocatum in sepulcro papae Eusebii mortui a. 310 et sepulti in coemeterio Callistiano. ipsius archetypi emergerunt frustula quaedam litteraturam monstrantia eam ipsam, quam epitaphium illud a Philocalo scriptum prae se fert, delineata apud Rossium (l. c. vol. 2 tab. 3 cf. p. 198 seq.); exemplum eius scriptum litteris rudibus saeculi fere sexti, delineatum apud eundem (l. c. tab. 1 cf. p. 196) et expressum photographice in tabula tertia alius operis eiusdem auctoris (*triplice omaggio a Pio IX.* Romae 1877) ita integrum ad nos pervenit, ut appareat a fabro expressum esse archetypum hic illie mutilum et corruptum. ad eius exempli latus utrunque minoribus litteris adscripta leguntur haec:

D	F
A	V
M	R
A	I
X	V
I	S
S	D
P	I
A	Q
P	X
P	Y
A	S
E	I
C	V
V	X ¹⁾
L	F
T	I
O	L
R	Q
A	C
T	A
Q	L
V	V
E	S
A	S
M	C
A	R
T	I
O	B
T	S
	T

sic explenda corrigendave: *Damasi s[ui]²⁾ pappae cultor atque amator[um] Varius Dionysius Filocalus scripsit.* elogiorum a Damaso simul publicatorum quae supersunt archetypae reliquiae (enumerat eas Rossius *Bull. crist.* 18845 p. 12) omnes eandem litteraturam ostendunt, quam in his marmoribus Philocali nomine signatis reperimus, peculiarem admodum et elegantiae ut affectatae, ita in suo genere perbellae: unde Damasiana Rossio dicitur, rectius fortasse appellanda Philocaliana. librarium igitur quadratarium hunc in sua arte suae aetatis summum Damasus episcopus in patrocinium receptum ad operam illam adhibuit, quod is antea in libris titulandis et elogiis exarandis facere consueverat, ut nomen suum adscriberet, id in his quoque elogiis ei permittens, quam ob rem verisimile est hemerologii Valentino oblato solum titulum a Philocalo scriptum fuisse, volumen autem egregii artificis nomine ornatum ipsum exaratum a librariis ordinis inferioris.

Videamus de codicibus, a quibus nos horum opusculorum notitiam trahimus.

L. Luxemburgensis inter eos primum locum obtinet. 'Fastos quosdam seu calendarium Romanum antiquis plane characteribus in membrana sex (si bene memini) foliorum descriptum, sex etiam dumtaxat menses complectens' a. 1560 fuisse apud Iohannem Bremmerum regium secretarium et consilii provincialis Luxemburgensis acturarium scribit huius gener Remachus Huart (1537—1613; uxor eius fuit Barbara Brenner de Nalbach teste Neyen *biographie Luxembourgeoise* Luxemburgi 1860 p. 263) utriusque iuris licentiatu, serenissimi archiducis a consiliis et archivis Luxemburgensibus' in attestazione³⁾ scripta de memoria post annos plus minus L. addit Huart exemplar eius codicis tum misisse se Carolo Langio cathedralis ecclesiae canonico, ipsum codicem remansisse apud Bremmerum saepe sibi visum ibi et lectum, donec de eius consensu atque ante annos triginta Anthonius Blanchart questor Bastoniensis gener ipsius, qui tum Bruxellas negotiorum suorum in aula curandorum causa proficiscebatur, autographum ipsum secum asportaret atque domino ab Hassonville consiliario pie memoriae pro munere ac favore

1) Sic lapis, non DIONISIVS, ut saepe editur. 2) *sancti* praefert Hirschfeld. 3) Eam integram ex codice Bruxellensi 7524—7555 f. 217 edidi apud Strzygowskium *die Kalenderbilder des Chronographen von J. 354 p. 4.*

donaret. intellegitur Christophorus d'Assonville Arrasiensis natus a. 1528. *conseiller d'état et du conseil privé*, mortuus Arrasii a. 1607 (*Biographie nationale de Belgique*, Bruxellis 1866 p. 507). iam Peirescius in epistula infra edita, quam Parisiis d. 18. Dec. 1620 Romam dedit ad Hieronymum Aleandrum, eum codicem similem habuisse se scribat ex oppido Arras: *questo manoscritto . . . appartiene al presidente d'Arras, dal quale il Sig. Schildero* [Cameracensis canonicus secundum Gassendium vit. Peirescii p. 112] *l'ha ottenuto in prestito per farne lo vedere*, volumen post obitum Assonvillii pervenisse ad dominum Renon de France (de quo dixit Carolus Piot in praefatione historiarum Francii eius *histoire des troubles des Pays-Bas par messire Renon de France* editarum denuo Bruxellis a. 1886 p. X) ab a. 1605 ad a. 1622 consilii Arrasiensis praesidem collegit quem de his rebus consulere potui Ruelens Bruxellensis, confirmant coniecturam quae postea inveni praescripta apographo partis eius libri servato in codice infra nominato urbis Amiens n. 107 manu diversa: *ce cod. ms. antiquissimo d. n. de Francia praesid. in part. Machliniensis*¹⁾, praesidatum eum Francius tenuit ab a. 1622 ad a. 1628, quo obiit: excerptis Ambianensibus quamquam praescriptionem post a. 1622 adiectam esse apparet, ipsa videntur sumpta esse ante a. 1620, quoniam Peirescius codicem postquam eo anno accepit, domino non videtur restituisse, scilicet in epistula data ex Aquis Sextiis d. 12. Maii 1627 ad Petrum Dupuy (*lettres de Peirese aux frères Dupuy publiées par Phil. Tamizey de Larroque*, Paris 1888 vol. 1 p. 211) sic scribit: *Parceque je desire de faire imprimer ce calendrier Constantinien MS. (avec les fastes et martyrologes qui y sont joints), lequel vous avez eu autres fois, je vous supplie de ne pas laisser sortir de vos mains la copie ou memoires que vous en pourriez avoir tirés et de moyenner que ceux qui en avoient en la communication de vostre main, soit M^r. Rigault ou M^r. Antin ou M^r. de Saulmaise, ne fassent la fureur de ne les point prester à d'autres, jusques à ce que j'aye peu faire usherer cette edition. J'attends le graveur Mellan qui s'en vient de Rome chez moy, ou je lui en feray graver les figures, et aussy-tost feray mettre la main à l'oeuvre. Je ne seay comme je ne laissay porter à monstrier ce MS. à M. d'Orleans, qui ne cesse de me persecuter, mais je m'en deffendray prou honnestement, si par delà il n'a moyen d'avoir de vos amys ce qu'ils en ont retenu. Le P. Vassan Dom Jean de St. Pol l'avoit en de moy et je crois bien que s'il en a rien gardé par devers lui, il sera bien aise de ne le pas bailler à d'autres à mon préjudice. Vous savez ce qui m'avoit occasionné de tenir cette piece si serrée pour punition du père Sirmoud, qui en avoit tant d'envie.* haec et explicant locum epistulae eiusdem Peirescii scriptae ad Hieronymum Aleandrum Romam d. 2. Iun. 1621 (cod. Barb. sine num., olim n. 1975) f. 189 de eodem codice: *trorandosì passato dalle mani del P. Don Giacomini di S. Paolo in quelle del Sign. Patcano et dalle sue in quelle del Sr. Rigault*, et ostendunt ad a. certe 1627 codicem fuisse Parisiis apud Peirescium: nam et apud se eius copiam facturus est artificem eum delineaturo timetque, ne editio sibi praecipiat, de excerptis inde ab amicis sumptis sollicitus, de archetypo videlicet securus, itaque confirmatur quod ait amicus Peirescii Gassendus in vita eius edita a. 1611 p. 98: *perrarus codex Peirescii fuit ac etiamnum in illius bibliotheca adservatur*, neque ullum posthac in Belgica eius vestigium reperitur, sed mortuo Peirescio d. 24. Iun. 1637 quo pervenerit, ignoratur, codices ab eo collecti²⁾ (quos cave confundas cum miscellaneis ipsius adservatis hodie aliis alibi, plerisque vero in bibliotheca Carpentrasensi, diligenter enarratis a Lamberto *catalogue des manuscrits de la bibliothèque de*

1) Non *Massiliensi*, ut legit Garnier editor catalogi codicum Ambianensium p. 387. 2) Index librorum in hereditate Peirescii inventorum tam scriptorum numero c. CXXX quam impressorum extat Carpentrasii in bibliotheca publica n. 610 (Lambert l. c. 1 p. 109 et 2 p. XII); scriptorum recensum nuper edidit Omonit *les manuscrits et les livres annotés de Fabri de Peirese* (Toulouse 1889 pp. 27). ab eo indice hic liber abest.

Carpentras. Carpentras 1862 vol. 2, 3) testamento ipsius fratris eius facti sunt Palamedis Fabri de Valavès, deinde alii dispersi, reliqui a filio Palamedis Claudio Fabri marchione de Rians venditi cardinali Mazarin et a. 1668 cum reliquis eius bibliothecae codicibus iulati in publicam Parisinam¹⁾, sed in hanc Luxemburgensem codicem constat non pervenisse neque post a. 1627 ulla eius memoria usquam reperitur.

2. Luxemburgensem librum iam deperditum descripsit diligenter Peirescius in epistula data ad Hieronymum Aleandrum Parisiis d. 18. Dec. 1620, servata in codice Barberiniano XXXI. 39 f. 101 seq., cui epistulae adiunctae fuerunt exempla picturarum codici insertarum²⁾, eadem fere Fauris de Saint Vincens apud Millinum (*Annales encyclopédiques* 1817 tom. 3 p. 193-233; cf. tom. 1 p. 260-288) protulit Gallice versa, item sumpta ex epistulario Peiresciano, maxime ex epistula, ut ait editor, ad Rubensium pictorem scripta d. 6. Dec. 1620, sed et Tamizey de Larroque, editor futurus epistularii Peiresciani, et Rubensiani editor Ruelens Bruxellensis Faurisianis illis collectaneis fidem abiudicaverunt: sumpta esse omnia ex periculis epistularum ad Aleandrum illarum adservatarum in bibliotheca Barberiniana, et invenit nuper Leopoldus Delisle, ut nuntiavit mihi, ipsa ea pericula inter schedas Peirescianas furtis Librianis in Angliam translatis, nuper autem recuperatas inseruitque ea codici inter Gallicos nuper emptos n. 5172, interrogatus quoque a me bene meritus editor epistularii Peiresciani Tamizey de Larroque respondit neque in periculis iis neque in reliquis epistulis Peirescianis quiequam de hac re se invenisse quod utilitatem haberet. — His igitur missis cum epistula illa ad Aleandrum plenam descriptionem contineat codicis deperditi et quae de eo hodie novimus ex ea fere pendeant, placuit eam, postquam partem edidit Strzygowskius p. 8 seq., quatenus de codice agit, integram his commentariis inserere, picturae una cum ea a Peirescio ad Aleandrum transmissae hodie adservantur in eodem codice Barberiniano, ex quo nuper eas publici iuris fecit Strzygowskius in libro p. 7 not. 2 citato; laterenli item cum ea transmissi ex Barberiniana translati in domum Marinii hodie cum schedis Marinianis reliquis custodiuntur in bibliotheca Vaticana cod. Lat. 9135, quo praeterea picturarum exempla continentur.

MOLT ILL^{RE} SIG^R MIO OSS.^{MO}.

Par che non soglia communemente venir sola una buona ventura. La scoperta de' camei di Augusto et di Tiberio era grande veramente frà curiosi di cose antiche, ma credo che V. S. troverà molto maggiore quella d'un M. S^{to} havuto ultimamente scritto già più di 7. ò 800. anni al meno³⁾ et coppiato verisimilmente sopra l'autografo del secolo Constantiniano di ottima nota. Nel quale in manco di 25. fogli si troua il Calendario Constantiniano tanto desiderato, et molt' altre cosette curiosissime distinte in due parti. L'una pertinente principalmente al Christianesimo, l'altra quasi solamente al Paganesimo, tutte due mutile, ma delle quali sono ben preciosi gli frammenti.

Nella prima parte dunque del M. S^{to} si trouano diuersi Fasti Consulari accomodati à diuersi soggetti. Delli primi si sono smarriti li primi fogli et sen' è saluata solamente quella parte che descrive gli consolati dà quello di Antonino H. et Geta

1) Delisle *cabinet des manuscrits de la Bibliothèque impériale* vol. 1 p. 279 seq. in eius bibliothecae scripto libro *catalogues* n. 258 qui reperitur index librorum scriptorum ex Mazariuca in ipsam translatorum hunc codicem non recenset. 2) Ex Aleandrinis collectaneis sumptum est apographum, cuius meminit Strzygowskius (p. 5) et accuratam descriptionem mihi misit Nicolaus Anziani Florentinus, insertum codici Laurentiano Ashburnhamiano 1061 (= 991 catal. editi), ubi qui fastos antiquos composuit auctor anonymus laudat ipsas schedas Barberinianas. 3) In tetasticho mensis Martii (Baehrens 1 p. 207) extremo versu *indicat et sinus lactis et herba cicus* Peirescio in libro Arrasiano sibi visus est legere non *sinus*, sed *semis*.

sino à quello di Constantino VII. et Constantio Caes. III. con tal disposizione che di quattro in quattro anni gli Consolati son scritti in rubrica, et segnati nel principio del versicolo con un *b.* per denotar l'anno bissextile, et vi si aggiunge ogni anno la Fera Kalendarum Januar. et il numero dell' Epacta Paschale, segguendosi le Ferie continuamente secondo l'ordine de' giorni della settimana, eccetto nel primo anno doppo il bissextile, doue sene salta vna, per essemplio

Antonino II. et Geta.	Mar. XXII.
Albino et Aemiliano.	Mer. III.
Aspro et Maximo.	Jou. XIII.
b. Antonino III. et Geta II.	Ven. XXV. — questo è in rubrica.
Pompeiano et Auito.	Sol. VI. etc.

V. S. ne tronerà d'altri essemplii nello Scaligero de Emendar. temporum lib. V. doue tratta del Consolato di Bruto. Et nel Cuspiniano sotto'l Consolato di Largio et Herminio, et sotto quello di Proculo et Nigrino à tempo di Tiberio, doue egli dice che gli suoi Fasti erano continuati in quella forma, à Regibus Exactis sin' al tempo de' Gothi: di modo che bisogna che sia cosa diuersa de' nostri che non haueano potuto passar più oltre del Consolato di Constantio VII. (come V. S. giudicherà Ella stessa dagl' altri particolari che le saranno accennati qui sotto), se non per forma di continuatione aggiunta da altro che il primo authore de' Fasti. Et poi che Victorino Aquitano che fece un gran Paschale con la giunta de' consoli continuato dal consolato de' duoi Gemini sin' al suo tempo, visse ne tempi solamente di Libio Seuero Imp. circa l'anno di N. S. 463. et che Dionysio Exiguus, che ne fece un altro, visse ancor più tardi sotto Justiniano, circa l'anno 528. questi nostri Fasti debbono esser stati composti da altro authore più antiquo, forzi secondo le regole di que' Canonì Paschali d'Anatolio, che visse sotto Probo et Diocetiano (quelle di Hippolyto ch'era à tempo d'Alexandro non facendo à proposito, per esser disposte in anni 46 in luogo di 49) è secondo quelle che furono stabilite nel concilio Nicaeno quando s'introdusse la practica dell' emeadecaeteride, alla quale s'applicarono l'epacte.

Gli altri Fasti del M. S^{to} oltre la medesima distinctione degli anni bissextili in rubrica col segno *b.* in luogo della Fera et dell' Epacta, aggiungono ad ogni Consolato il giorno della Pasqua. Et hanno il lor principio nel consolato di Constantino II. et Licinio II. quando appunto morì Maxentio, et apparue il segno salutare et quando cominciarono le Indictioni, ma sono continuati non solamente sin' al medesimo consolato di Constantio VII. et Constantio Caes. III. doue finiscono gli precedenti, anzi passa oltre la determinatione della Pasqua sino à molti anni allora futuri: sì come si usa ancora ogni volta che si fanno calcoli astronomici, è computi ecclesiastici. Et come fece quasi in que' tempi Theophilo vescovo di Alessandria, del quale serue Idacio nel principio del suo Chronico, ch' egli *a primo consulatu Theodosii Augusti laterculum per centum annos digestum de Paschae obseruatione conscripsit.* Ne si può reuocar in dubbio che tal continuatione non fosse per anni venturi, poi che non vi sono aggiunti i consolati dirimpetto alla determinatione della Pasqua annua sino all' vltima, anzi ne resta vna gran parte del fine vuota nello spatio doue haueano da essere i consolati, acciò vi si potessero aggiungere da' i lettori successiuamente, sì come esse ne sono aggiunti alcuni doppo'l consolato VII. di Constantio conforme al voto di Arnobio [*sic; sez.* Ausonio] che volse imitare i lettori de' Fasti da lui composti, di aggiungerui chiascheduno i consolati subsequenti la sua opera. Et se haueuamo l' originale autographo dell' exemplare scritto da Dionisio Filocalo sul quale è stato coppiato già molti anni sono il nostro ms^{to}, credo che la giunta de' consolati posteriori à quello di Constantio VII. si tronarebbono scritti d'altra mano che li precedenti. L' vltima Pasqua determinata dietro questi Fasti, è notata VII kal. April. in anno precedente

il bissextile secondo la distinction della rubrica, et poi si vede scritto in rubrica et carattere majuscolo. ANNO CENTESIMO. Senza però che il termine di tal Centenario venga dal principio de' detti Fasti Paschali, per quanto si può vedere quando si va retrogradando per cercarlo. Anzi vien solamente dal consolato di *Constantino VI et Constantino Cæs.*, ott' anni piu tardi che il principio dell' indictioni. Il che mi ha tenuto vn pezzo in qualche ansietà, mentre andauo cercando il fondamento di tal Epocha, fin che mi imaginai che potesse essere l'epocha della pace della chiesa christiana, nel cui pensiero mi trouai molto confermato quando considerai l'ordine et dispositione di ciò che scrive Eusebio sul fine del primo libro de' Chronici, che Constantino doppo hauer fatto Caesari Crispo, Licinio, et Costantino PACEM NRIS DEDIT: Et poi, che si scomunicò Arrio, et si celebrò il Concilio Niceno, et gli Vicennali. Hor benchè nel secondo libro del Chronico egli non habbia fatto mention espresso di tal PACE de' Christiani, egli tocca non dimeno molti particolari che aiutano assai à congietturarne il vero anno à poco appresso. Notando non solamente la creatione de' tre Caesari suddetti l'anno XI. dell' imperio di Constantino poco doppo la morte di Diocletiano, auanti la quale non è credibile ch' hauessero piena pace gli Christiani. Ma di piu vna persecution notabile quando Licinio scacciò i Christiani dal palazzo et quando fù martirizzato Basileo vescouo di Amasaea l'anno XIII. dell' imperio di detto Costantino. Et finalmente ponendo il negotio di Arrio sotto l'anno seguente XV. dell' imperio di Costantino, sendo breuissimo il tempo subseguente la persecution di Licinio et precedente il negotio di Arrio et cadendo precisamente secondo il calcolo Eusebiano tra l'anno XIII. et il XV. Il che non risponde male al detto Consolato di *Constantino VI et Constantino Cæs.* Sotto'l quale appunto si troua data la prima legge promulgata da Constantino contra la superstitione de' sacrificii del Paganesimo, posta la prima nel titolo de' *Paganis sacrificiis et templis*, nel Cod. Theodos^o *Acc. VIII id. Mart. Crispo II et Constantino II coss.*, ma *Data Scilicet XVI. kal. Januar.* cioè sul fine dell' anno precedente, mentre duraua ancora il Consolato di Constantino VI. Del resto la tolleranza della consultatione degli aruspici mentionata in detta legge mostra, che restaua ancora allora qualche parte del Paganesimo, che non si poteua estinguere se non poco à poco, et che la rotta di Maxentio et l'apparition del segno salutare non era stata bastante, per estirpar subito il Paganesimo et far cessare totalmente le persecutioni, continuate sotto Maximino et Licinio.

Gli Fasti susseguenti aggiungono alli consolati gli Prefetti Urbani creati ogni anno, et repetiti quando erano continuati due ò tre ò piu anni, ma non cominciano se non dal consolato di *Valeriano II et Gallieno*, col titolo *Ex temporibus Gallieni quis quantum temporis praefecturam urbis administrauerit*, nè vanno piu oltre del sudetto consolato settimo di Costantio, n' hauerò mandato copia à V. S., ma il Cuspiniano gli ha inseriti annualmente nel suo commentario sopra i Fasti di Cassiodoro. Il che mi ha dato veramente vn poco di mortificatione, perciò che hauerò creduto che douessero uscire di man mia prima che di ogni altra. Ma per consolarmi ho trouato che il suo esemplare era mutilo in qualche parte, et che vi mancava vna parola che V. S. trouerà forzi la principale di tutta l'opera. Nella prefettura di Fabio Titiano, continuata l'anno del consolato di Acyndino et Proculo, doue si legge in questo M. S^{to} *Ex die III. Non. Maii in VII. Idus Iun. Iunius Tertullus VICARIUS cognouit eò quòd ut Augustam profectus est, postea reuersus Fabius Titianus praefectus Urbis*, hauendo il Cuspiniano tralasciata la parola *vicarius*, della quale par che si possa confirmare che il Vicario Urbano fosse veramente vicario et luogotenente de' (sic) Prefetto Urbano, et per consequenza, che se negli ultimi secoli la Giurisdictione del Vicario comprendea non solamente le prouincie *intra cautesimum*, ma ancora alcune altre finitime, così le

medesime prouincie finitime *ultra centesimum* sottoposte al Vicario doueano essere state sottoposte al Prefetto Urbano ancora.

Gli ultimi Fasti sono de' vescouï di Santa Chiesa christiana dà San Pietro sino al terzo anno del ponteficato di Liberio, che risponde appunto al Consolato settimo di Constantio come gli precedenti, à ciascheduno de' quali pontefici sono aseritti i consolati, sotto li quali si prencipiò et si fini il ponteficato loro, con i giorni precisi quasi sempre di tal prencipio et fine, et della vacanza.

Di questi ancora n' ha veduto vn esemplare vn poco diuerso del nostro l'istesso Cuspiniano, et gli ha inserti nell' istessi commentarii, ma stropicciati, in maniera che non appare la gentilezza dell' opusculo. Vi si veggono parecchie epoche diuerso del calcolo ordinario et che meritano grand' esame, io hò hauuto non poco gusto di far il riscontro di alcune con i Fasti, ritrouandosi non poca corrispondenza. Pongono la Passione di N. Sre iddio *duobus Geminis coss. VIII kal. April.* come

M. Vinucio

tutta la primitina chiesa. Il ponteficato di S. Pietro *Ex XVIII. kal. Mar. Minucio et Longino coss.*, quali furono successori *duorum Geminorum*, fino al *die III kal. Julius, Nerone et Veto coss.* doue si trouano appunto XXV anni di ponteficato. Il ponteficato di Lino à *Coss. Saturnini et Scipionis*, quali sono successori di Nerone Et Veto, vsque *Capitone et Rufo*. Et così di Clemente et Cleto, à tutti li quali rispondono assai bene gli anni del ponteficato segnati nel titolo di ciascheduno, con i consolati adseritti. C'è poi sotto Marcellino doppo gli anni del ponteficato notato che *fuit persecutio et cessauit episcopatus annis VII mensibus VI diebus XXI*, il che si troua confermato dal prencipio del ponteficato di Marcello suo successore, à cui da solamente vn anno e sette mesi di ponteficato, et da quello di Eusebio à cui da solamente III. mesi et xvi. giorni. La cui vacanza dalli posteriori scrittori si troua riempita col dar parecchi anni di ponteficato à Marcello et ad Eusebio, per ritrouare i consoli delli successori. Vi son molte altre cose notabili che sarebbero troppo longue a raccontare, delle quali V. S. trouerà la maggior parte nel detto Cuspiniano.

Ci restano ancora due capitoli in quella prima parte, l'vno con questo titolo in Rubrica Majuscula DEPOSITIO EPISCOPORVM, del quale pure fa mentione l'istesso Cuspiniano, ne sò per che l'abbia negletto. Et in esso sono disposte secondo l'ordine del Kalendario da Genaro fino à Dicembre le depositions di XI. Pontefici non contenuti nel capitolo de' Martyri, alli quali si e' aggiunto vn Duodecimo *Giulio* extra ordinem doppò il Dicembre, ben che segnato prid. Id. April., per essere stato aggiunto recentemente, et defonto solamente tre anni prima che il termine de' sudetti fasti. Restandouï vn gran uacuo per aggiungerne molt' altri per succession di tempo.

L'altro capitolo di rimpetto al precedente ha questo titolo in rubrica majuscula similmente ITEM DEPOSITIO MARTYRVM. Et è prencipiato dal Natale di Cristo in queste parole *VIII. kal. Ian. natus Christus in Bethleem Iudaeae*. Et poi secondo l'ordine del calendario vi sono disposte le depositions solamente di alcuni Martyri, eccetto la celebratione descritta in queste parole nel mese di Febraro *VIII. kal. Mar. Natale Petri de Cathedra*, che è l'Antiochena, tutto l' resto va in questo modo *XIII. kal. Febr. Fabiani in Callisti, et Sebastiani in Catacumbas. XII. kal. Febr. Agnetis in Nomentana* et così dell' altre, ma in pochissimo numero. Tre solamente portano seco il consolato, cioè, *XVIII. kal. Ian. Partheni et Calocerri in Callisti Diocletiano XVIII. et Maximiano VIII. X. kal. Oct. Bassillae Salaria Vetere Diocletiano XVIII. et Maximiano VIII. coss.* Et *III. kal. iul. Petri in Catacumbas et Pauli Ostiense, Tusco et Bassa coss.* Il cui consolato ne' tempi di Gallieno si ha da riferire alla translatione de' corpi santi fatta in fauore di Santa Lucina ducent anni doppò il martyrio loro. Et forzi à qualche posterior translatione, poi che scriue Damaso alla relatione

di Onufrio, che fu fatta da Cornelio tal translatione, al quale non potrebbe convenire il Consolato di Tusco et Basso. Et à ciò V. S. non pensi che il Martyrologio sia solamente de' martyri di Roma, si legge nel mese di Dicembre *Id. Dec. Ariston in Pontum*. In Febraro *non. Mar. Perpetuae et Felicitatis Africa*, et quello ch'io stimo grandemente, in settembre *XVIII kal. Oct. Cypriani Africa, Romae celebratur in Callisti*, dove la celebration locale in que' tempi mi par molto notabile contra questi nostri nouatori. Nel mese di Luglio *VI Id. Eclivis et Philippi in Priscillae etc. Et in Marini, Silani, hauc Silanum martyrum Nouati facti sunt*. Il che mostra la simplicità de' collettori di questo martyrologio, dove non si troua mentione di aleno posteriore à Liberio.

In somma l'opera è curiosissima et molto degna di essere veduta. Habbiamo qui vn Padre Fogliantino dottissimo in Antiquità Ecclesiastiche, il quale ha messo all'ordine piu di 200 vite di Santi non mai stampate, et fra esse vna cinquantina di antiquissime et di eccellente nota, le quali egli va far stampare, et con tal occasione si potrà mettere quest' opuscolo nel prencipio, con qualche animaduersione dove sarà di bisogno. Chi potesse hauer coppia di quel *vetustissimum ante Damasi tempora ecclesiae Romanae registrum* cettato dal Pamunio Cap. XI *de Coemeteriis*, et le Vite de' Pontefici scritte dall' istesso Damaso ananti che fossero interpolate dall' Anastasio, le quali dice hauer vedute l'istesso Pamunio, sarebbe vn grand' assortimento all'opera. Et ancor migliore se si potessero hauer que' Indices Vaticanii et Cresconiani, tante volte allegati dal S. Card^e Baronio. Ma non sò se si possa sperare di ottenerli. Vorrei ben almeno hauerne vn poco di relatione, et imparar da lei che cosa siano que' Indici Cresconiani, et donde commincia, et dove finisce quel Registrum Vetustissimum et quali son le principali cose che vi sonno contenute.

Nella seconda parte del M. S^{to} c'è vn titolo¹⁾, fatto all' antica giusto come que' titoli che si veggono ne marmi et iscrizioni antique, cioè vne [*sic*] tavoletta longuette [*sic*] con due recchioni, portata da due Genii alati, con l'iscrizione dentro majuscule negro VALENTINE LEGE FELICTER et in rubrica VALENTINE VIVAS FLOREAS, VALENTINE VIVAS GAUDEAS, et di sopra vn Monogramma nel quale si trouano le lettere de l'iscrizione d'appresso VALENTINE FLOREAS IN DEO, onde si può argomentare che lo scrittore era Christiano et forzi ancora quel Valentino, à cui l'opera era dedicata. Nelli recchioni si legge in majuscule piu minuto FVRIVS DIOXYSIUS FLOCALVS TITVLAVIT. Il che mostra l'antiquità dell' opera.

Doppo il titolo si veggono le imagini fatte a la penna solamente²⁾ di quattro città delle principali dell' imperio³⁾. La prima è ROMA galeata sedente co'l mondo in mano et vna Victoriola sopra che l'incorona, et l'hasta lunga, accompagnata da vn puttino, che porta vn sacco su le spalle, et va spandendo danari, con vn altro sacco à terra.

La seconda è ALEXANDRIA in piede vestita giusto come la Cartagine che si vede in medaglie di Maxentio, accompagnata da due Genii che portano candalabri et

1) Exemplar extat in eodem codice f. 1; adscripsit Peirescius: *primo foglio della seconda parte del ms., item in postica: qui ca l'imagiar di Roma et nella pagina dirimpetto quella d'Alessandria, doppo la quale seggono quelle di Constantinopoli e di Treberi.* apographum est inter Mariniana cod. Vat. 9135 f. 217.

2) In alia epistula ad equitem del Pozzo data Aix 17. Mai. 1629 (ex codice Montispezzulano bibl. schol. medic. vol. II p. 181b) notavit Rossius, edidit Strzygowski l. c. p. 20 sic ait Peirescius: *L'original del Kalendario con le figure non ha altra differenza di colori che nella scrittura, sendo alcune cosette scritte in rubrica et l'altre d'inchiostro negro. Ma le figure sono di solo inchiostro nigro diseguate con la penna sopra la carta pecora, nè sonno molto migliori che le copie mandate al defunto Sr. Aleandro.* 3) Quattuor hae imagines extant in eodem codice f. 2. 3. 4. 5 (unde Marinus cod. Vat. 9135 f. 217r. 221r. 219r. 220r.). Adscriptum est in posticis ad primam: *qui ca il titolo della dedicatione a Valentino;* ad secundam: *qui ca Constantinopoli;* ad tertiam: *qui ca l'Alessandria;* ad quartam: *qui ca la Vittoria che scrive al ellypo.*

cerei accesi, con due nauì annonarie. Nella dritta par che tenga daefili, et nella sinistra vn ramo di pomo granato, et vn di neranza.

La terza è di CONSTANTINOPOLIS in piedi vestita alla Romana con vna corona alla destra et l'hasta alla sinistra, ma turrata come l'Antiochia, il che mi par straordinario, come se hauesse voluto occupare il luogo di Antiochia, del resto l'accompa-
gnano altri Genii con face accese, et sopra la testa due Genii che volano gli sostengono vn'altra corona su le torri, alli piedi c'è vn altro sacco pieno di dannari ò altra robba.

La quarta è TREBERIS galeata: succinta, armata di hasta et clypeo che trabe vn barbaro captiuo, appresso l'quale si veggono targue, arche, fresse, corni, canthari et altri vasi preziosi.

Segue vna Vittoria con l'aquila legionaria et vn clypeo, nel quale ella va scriuendo SALVIS AVGVSTIS FELIX VALENTINVS¹⁾. Formula appunto di quel secolo, et conforme alli marmi et medaglie antiche. Onde si può conietturar, che tal VALENTINO fosse qualche persona eminente in que' tempi, et costituita in dignità et officio di soprastante all'opere pubbliche, ò alli giuocchi circensi, ò altra. V. S. hauerà da cercare chi egli possa essere, non hauendo io trouato cosa che vaglia in quel proposito. Solamente l'aniserò che ne' Fasti Pontificii quando si vanno enumerando le fabbriche fatte da Giulio papa ce n'è vne [sic] descritta così *Basilica in Via Flaminia mil. III. qui appellatur Valentini*, che poteva esser il medesimo.

Di rimpetto della Vittoria si veggono due Tavole ornate di Pillastri, con due frontoni particolari et vn commune, doue si vede vna imagine dal petto in sù di vn Imperator paludato, che non ha corona, ma ha il gran cerchio attorno l'capo et tiene vn globo su'l quale stà la Phoenice, come si vede in medaglie di Constantio figlio di Constantino. Et è accompagnata da due Vittoriolè et dall'iscrizione in majuscule NATALES CAESARVM²⁾. In quelle secondo l'ordine del Calendario sono disposti i Natali degli Imperatori celebrati à que' tempi, et ne' medesimi giorni che si trouano inseriti nel Calendario Constantiniaco. Ma non ci sono i natali dell'Imperio, anzi solamente i veri natali, doue V. S. notarà che il natale di Costantino III. kal. Martii deue essere il vero natale di quel prencipe, poi che doppò la sua morte non si continuò la celebratione di altro che di quello. Et che similmente quello di Constantio VII. Id. Augusti, deue essere il suo vero natale, poi che non ce n'è d'altro, et dicendo *Dñ. Constanti*, et non *DIVI*, come negli altri, si hà da conchiudere, che siano fatte queste tavole mentre viueua Constantio figlio di Constantino.

Si veggono poi i Pianeti³⁾ rappresentati all'antiqua, cioè Saturno mezzo ignudo ma velato con la falce, et vn certo fiore all'Egyptio in cima al capo. Marte Graduo. Il sole radiato col globo et flagello, ma vestito di lungo come l'Appollo Daphnese. La luna col gran crescente dietro alle spalle, vna face accesa alla dextra, et vn corno alla sinistra vuodo di fiori, et riuoltato sotto sopra. Mercurio, col caduceo et la borza. Et tutti con le hore Planetarie nocturne et diurne, et certe regole volgari della giudiciaria superstiziosa. Ci manca vn foglio doue erano Giove et Venere.

1) Imago haec est in codice f. 6 (inde Marinus cod. Vat. 9135 f. 223); in postica legitur: *qui va l'imagi di Treveri*; adscriptum est: *dirimpetto a questo va il Calendario de' Natali Caesari*. 2) Imago est in codice f. 7 (inde Marinus cod. Vat. 9135 f. 230); in postica legitur: *qui va il planeta di Saturno che sarà seguito D (hiat liber) seguano gli altri planeti*. 3) Planetæ quinque Saturnus Mars Mercurius Sol Luna exhibentur in codice f. 8. 12 exempla sunt in cod. Vaticano Marini 9135 f. 228, 226, 227, 229, 225; in posticis scriptum est ad Saturnum: *qui cano le tarole de' Natali Caesari*; ad Martem: *qui va Mercurio*; ad Mercurium: *qui va Marte*; ad Solem: *qui va la Luna*; ad Lunam: *qui va il Sole*. ad Saturnum adscriptum est: *mancauo Giove e Venere, che sarebbono in ordine delli planeti II et III secondo la disposizione del (hiat liber)*.

ma non è stato difficile di restituirlo alla foggia degli altri. Se non possono essere copiate à tempo tutte quelle figure, V. S. le hauerà co'l prossimo corriere.

Segguittava poi il Kalendario Constantiniano, ma ci manca il primo foglio, che ha fatto smarrir il titolo che vi poteva essere, et l'immagine del mese di Gennaro, et quattro altri fogli che hanno portato via la scrittura delle Feste et Kalende de' mesi di Marzo, Aprile, Majo et Giugno¹⁾, con le imagini de' mesi di Aprile, Majo, Giugno, et Luglio²⁾, che è vn gran danno veramente, ma nulla di meno le reliquie che se ne sonno saluate sonno d'importanza, et cappaei di fare stimare adempito per la maggior parte il voto di V. S. et il mio, di vedere detto Calendario in miglior forma che non l'ha stampato il S^r. Hernartio. Sendou sempre numeri Latini et non barbari nelle Kalende, None, et Idi, et l'ingresso del sole in ogni signo del Zodiaco notato in parole distese latine in majuseulo con l'immagine del segno celeste appresso, et non con note barbare degli vltimi secoli, come le ha notate l'Hernartio, il che io credo ch' egli habbia fatto per saluar lo spatio, ma doueua auisarne il lettore, acciò non si sminuisse l'opinione dell' antichità dell' opera.

La disposizione del Kalendario era tale che apprendo il libro le due charte ò paggelle de' due fogli apperti conteneuano vn mese, in due tauole ornate di pillastri et frontoni, cioè nella prima pagina l'immagine d'vna figura humana che rappresentaua il mese, vestita et accompagnata secondo la deseriptione di certi verzi antiqui, stampati già dal Pithaco, et da altri, li quali difficilmente si puonno intendere bene senza vedere le figure, sì come le figure non si cognoscerebbono facilmente senza veder i verzi, sotto l' frontone stà l'inscrizione in majuseulo di ciaschedun mese, et nella margine interiore vicina alla cuggitura del volume sonno scritti i due distichi di ciaschedun mese, in carattere corsiuo Romano di 7. ò 800 anni in circa. L'altra tauola nell' altro foglio di rimpetto la precedente contiene sotto il frontone in majuseulo il numero de' giorni del mese, et poi dentro il quadro della tauola, tutte le medesime feste notate nell' edizione del S^r. Hernartio, con li medesimi ordini di lettere al prencipio di ciaschedun giorno, ma con numeri di Kalende et altri, alla Romana antiqua, et sotto la mentione dell' ingresso del sole in ciaschedun segno fatta di rubrica et in majuseulo c'è vn circolo, nel quale è disegnato il segno celeste, ma all' antiqua, et come si veggono nelle medaglie, tagli, marmi et altri monumenti più antiqui³⁾. Il primo giorno del mese et quello dell' IDVS sonno scritti in rubrica ma-

1) Octo laterculi mensium, quos Peirescius misit Aleandro, cum distichorum pentametris hodie ex Barberiniana bibliotheca ablati extant in Vaticana inter Mariniana eod. 9135 f. 232—239. 2) Septem imagines mensium quae supersunt Febr. Mart. Aug. Sept. Oct. Nov. Dec. cernuntur in codice f. 17—23 eum distichorum hexametris et tetrastichis. 3) Haec suppletur epistulis abis duabus Peirescii ad Aleandrum, quarum prior data Parisiis 10. Mart. 1621 ex volumine bibliothecae Montispezzulae (H 271 t. I p. 22) descripta a Rossio edita est apud Strzygowskium p. 17 neque hic repetitur, cum hoc tantum inde intellegatur Aleandrum accepisse signa zodiaci Ianuarii Octobris Novembris, reliqua eum desiderare, subieci alteram datam Parisiis 2. Jun. 1621, quae inserta est syllogae epistularum Peirescii ad Aleandrum servatae in bibliothecae Barberiniana volumine olim numerato 1975, cum careat adhuc numero novo, f. 188.

Delli segni del Zodiaco mi dispiace che fossero obmessi dal pittore, per non hauerlene lasciato il desiderio, che per altro non vi riconobbi cosa degna di consideratione. Volsi ben che si disegnassero, nominatamente quelli di aquario et del sagittario, ma prencipalmente quello di aquario per causa della thiara Phrygia. Per gli altri non me ne curai tanto in quella fretta, non vi essendo in quello del cancro se non l'animale del cancro maritimo senza coda, cioè il paguro. In quello del leone, vn lion corrente. In quello della vergine, vna donna stolata che tiene vn ramo, ma assai goffamente rappresentata. In quello di libra (se ben mi ricordo) vn adolescente che tiene la libra in mano. Et in quello del

juscula con la festa che vi risponde. i numeri sono majusculi. Tutto'l restante dell' inscrizione è in carattere ordinario rotundo. di 7. o 800 anni in circa. Nelle margini inferiori sotto ciascheduna tauola. si veggono altri verzi antichi pertinenti à ciaschedun mese scritti in majusculo.

Hor per dirle il frutto che se ne può cauare. dalla confrontatione che V. S. potrà fare della coppia che le ne manderò essatta prout jacet nell' originale. ella vederà che molte parole si potranno emendare. come N. DIANES. in Agosto. in luogo di CIANES. come ha fatto scolpire il S^r. Heruartio. AEQVVE. @ PRO in Luglio. che farà ROManorum. in luogo di OR. come ha scritto l'Heruartio et altre.

Et nelle figure V. S. hauerà gran gusto di vedere il segno dell' Aquario. con la clamyde et thiaira Phrigia di Ganymede. quello di Virgo con il caduceo. quello di libra portato da vn giouane all' antica et così degli altri segni celesti.

Ma prencipalmente nelle figure de' mesi quella di Febraro par molto notabile. per essere muliebre. stolata. et velata come le vergini Vestali. portando vn cigno nelle mani. et hauendo vna cigogna appresso. per rispondere et forzi per scriuir d'interpretatione all' inscrizione del giorno dell' Idus. che dana vn poco di fastidio à V. S. se ben mi ricordo. per non essere tanto distesa. quanto quella di questo M. S^{uo}. cioè VIRGO VESTA PARENTAT. Il che tocca sicuramente la februatione. mentinata ne' verzi che sonno appresso. L'anc paludicola de' verzi co'l suo canto lugubre non sendoni mal a proposito. si come ne anco la cigogna alla parentatione. — Il cratere che butta acqua dal cielo. par che denoti le pioggie di quella staggione. Ma il fiore che stà su'l capo della Vestale all' vsanza Egittia. simile à quella di Saturno. ha bisogno d'vn poco d'interpretatione apprezzo di me.

La figura del mese di Marzo è vestita di pelle di lupa et accompagnata dell' hedo. et della garrula irundo. et del *sinus lactis* (se pur non c'è *semis lactis* come pare) et dell' herba nascente à piedi. come la descriuono i verzi.

Quella d'Agosto è nuda et per mostrare che beue in vn poculo di vetro. come uol l'authore de' verzi antichi. si vede il mentone della figura à trauerzo il poculo.

Quella di Settembre conforme alli verzi tiene vna lacertola sospesa ad un filo. et vn canestro cum surgentibus acinis dell' altra mano. hauendo apprezzo uue et peri ò pomi.

capricorno. vn capricorno alla Greca. cioè vn animale mezzo capro et mezzo pesce. ma il pesce non è directo. comme sonno i capricorni Romani fatti sotto Augusto et altri imperatori. anzi gyrato à guisa de' serpenti. come i Greci solenano dipingere le code de' monstri maritimi. Se il M. S^{uo} fosse stato in man mia. non hauerei mancato di mandarlene il dissegno per questo corriere. ma trouandosi passato dalle mani del P. Don G. di S. Paulo in quelle del S^r. Puteano. et dalle sue in quelle del S^r. Rigaltio. l'horà della partenza dell' ordinario erà troppo breue. per parlare à tante persone et trouarle. Il S^r. Rigaltio si è appunto incontrato da me quando le scriuono queste righe. et m'ha assicurato che con il prossimo V. S. hauerà vna sua lettera insieme con le figure di detti segni fatte di sua mano. forzi piu esattamente che dalli pittori. In ogni modo egli le andaua debitore di risposta ad alcuna sua lettera.

Misit igitur Peirescius aquarium Ianuarii et sagittarium Novembris una cum reliquis picturis; sed in codice illi non extant et videntur periisse. reliquorum sex signorum zodiaci exempla Peirescius misit Alcaandro d. 26. Iun. 1621 (cod. cit. f. 135) adscribens: *queste poche righe in fretta souuo solamente per accompagnare il schizzo qui aggiunto de' segni del Zodiaco omessi, quando se le mandorno i disegni del Kalendario Constantiniano.* extant cum reliquis picturis in volumine Barberiniano f. 15 (inde Marinus cod. Vat. 9635 f. 231), quod folium formae est a reliquis diversae et minoris, cum inscriptionibus his: m. Febr. *sol pscibus* [sic] — m. Jul. *sol leonù* [sic] — m. Aug. *sol uirgo* [sic] — m. Sept. *sol libra* — m. Oct. *sol scorpio* [sic], quem Peirescius describens errore eamerum dicit — m. Dec. *sol capricornio* [sic].

Quella d'Ottobre prende vn lepore fuor della trapola doue si è lasciato prendere, et ha l' vscello pingue apprezzo.

Quella di Nouembre è ben delle piu belle, rappresentando vn de' ministri o sacerdoti della dea Iside, con il sistro in mano, l'ansere appresso, et l'habito bianco secondo i verzi che vi stanno apprezzo. V. S. n'hauerà veduto vna simile ben che assai mal disegnata, nel libro del Sr. Lorenzo Pignoria della Tanola Isiaca. La quale è scolpita come la Tanola Isiaca, in vna gran chiave da serrar canali di aqua fatta di metal giallo, doue è rimessa la figura in metal di rame rosso, cioè la testa, le braccie, et li piedi, et l'habito d'argento, per rispondere al *Carbasco* de' verzi. Tiene il sistro, et ha l'ansere d'argento appresso, ma dalla sinistra tiene la situla di Iside, in luogo che questa tiene vna patera co'l serpe, sendo qui di più l'ara col Cinocefalo ò altr' idolo Egittio, et i pomi granati, che sonno buoni in quel tempo. Et forzi che tal chiave di bronzo fu adoperata ne' canali dell' acque necessarie per le lauazioni vsate ne' sacri di Iside conforme all' authorità di Tertulliano già osseruata da V. S., ne' quali si trona nel Calendario repetita la Festa HILARIA vna seconda volta, la quale verisimilmente non passaua senza la lauatione celebrata doppò l'altr' HILARIA del mese di Marzo. Ma quando non piaceia tal congettura, poco importa, potendo sempre riferirsi la figura della chiave al mese di Nouembre. Et perciò che c'è vn inscriptione in lettere d'argento rimesse nel metallo co'l nome ADELPHI, et che ne' Fasti nostri prefectorii si troua nel Consolato *post Sergium et Nigrinianum* (che fu *Magentio Et Gasoni* *cons.*) vn Prefetto Urbano chiamato Clodius Adelfius à VII. Idus Jun. ad XV. kal. Jan., non sò se si potrebbe congiettare, che l'opera doue era posta detta chiave fosse stata fabricata sotto quell' Adelfio. Et massime se si riferisce la figura alli sacri Isiaci, sendo certo che sotto Magentio si erano rinouati i sacrificii nocturni, si come consta dalla legge promulgata da Constantio due anni doppò *Data VIII kal. Dec. Constantio VI et Constantio Caes. II Cons.*, che è la V. nel cod. Theod. de Pagan.

Quella finalmente di Decembre oltre la face accesa, et la larua comica ò persona, che conuengono appunto alla stagione, rappresenta vn seruo che giueca alle tessella co'l pyrgo, doue è notabile il numero di due tesselle à dadi et non più, et la positura del pyrgo sù la mensa, et non nelle mani del gioccatore, come vsano i nostri hoggidi del lor corno, anzi s'accorse il Sr. Salmasio di certi uestiggii della porticella inferiore del pyrgo, donde hauciano da far scorrer le tesselle su la tanola, di modo che risponde eccellentemente la pittura a que' verzi che furono fatti à posta per descriuerla, et specialmente all' vltimo *Nunc tibi cum domino ludere verna licet.*

Ma il fine dell' opera consiste in due figure poste immediatamente dietro il calendario in due pagine che sonno di rimpetto l'vna dell' altra ne' due vltimi fogli aperti¹⁾. Nelle quali sonno rappresentate le imagini di due Imperatori ch'io stimo essere Constantio Augusto figlio di Constantino et Constantio Cesare Gallo. Il primo stà à sedere, et sparge dannari dalla man destra, hauendo il diadema gemmato in testa, il gran circolo attorno l' capo, et il seettra alla sinistra fastigiato di vna imagnucula galeata et armata di elypeo. Il secondo prencipe stà in piedi senza corona, ma co'l circolo attorno l' capo, vn seettra simile alla sinistra, et alla destra vna vittoriola che camina sopra vn quadrello et non sopra il globo che gli si suol poner sotto i piedi, lasciandolo verisimilmente per modestia all' altro prencipe suo cuggino. Ma si è da stimar assai la forma della trabea imperiale dell' vno et dell' altro con infinite gioie et camei che vi si veggono applicate, conforme all' vsanza introdotta da Diocletiano. Et forzi che dall' acconciamiento di detta trabea, inuolta attorno l' corpo

1) Exemplata sunt in codice Barb. f. 13. 14 (inde Marinus cod. Vat. 9135 f. 217 v. 222r.); versae paginae adscriptiones non habent

à guisa di pallio alla greca, si potrebbe canare qualche argomento della forma del pallio pontificale antiquo, del quale è tanto picciolo il vestigio ch'è restato fra gli arcivesconi di questo secolo, che difficilmente se ne potrebbe dare alcuna certa resolutione, almeno ci vuol molto maggior disquisitione. Et per non lasciar niente in dietro, oltre i veli, c'è ancor vn sacco di dannari à piedi del Cesare, per li donatiui ordinarij in que' tempi.

Basta che da tutti que' particolari sudetti si può facilmente conchiudere che la compilatione di tutti que' Fasti et Calendarij sia fatta non solamente doppò l'anno vntesimo di Constantino, che vogliono esser stato fatto il Calendario, (poi che vi si troua l'immagine di Constantinopoli, fondata qualche anno addietro il vigesimo), ma doppò la morte istessa di Costantino. Onde non è merauiglia, che l'nostro Furio intitolatore transcriuendo il Calendario habbia in qualche luogo voluto accomodarlo al tempo suo particolare, scriuendo *profectio diui, aduentus diui* et altre cose simili, senza aggiungere il nome proprio di quel prencipe comme notissimo all' hora, nella maniera che l'istesso Constantio L. II. Cod. Th. de Pagan. minaccia gl'infrattori della legge *Diui principis parentis nostri* senza dir Constantini. Non uorrei però credere che la prima compositione del Calendario fosse fatto doppò [la] morte di Constantino, poiche vi mancano i Natali di Constantinopoli, di Costante, di Dalmatio, et altre cose posteriori alli vicenali Constantiniani, tralasciate verisimilmente, et neglette dallo transcrittore, si come nel Calendario particular de' Natali Caesarei si son tralasciati molti natali de' Prencipi restati nel Calendario Constantiniano, per non essersi continuati doppò lor morte, si come puol esser tralasciato il natale di Constantinopoli per gelosia de' Romani, et per lasciarlo celebrare alli Constantinopolitani.

Hor ben che fosse già quasi estinto del tutto il Paganesimo nel tempo della prima transcrizione del M. SS^{to}, si come si può cauare dalla datta delle leggi fatte dall' istesso Constantio per l'abolitione de' sacrificij sotto consulti anteriori al suo septim^o sud^o, eccetto vna datta poco tempo doppò non par che fosse inutile la transcrizione di detto Calendario fatta quell' anno del consolato VII. di Costauzo, poichè non fù la sua intentione di abolire ogni memoria del paganesimo, hauendo egli con la sua legge 3ª fatta nel suo IV° Consolato et III° di Costante prohibito la rouina de' tempj ch'erano fuor delle mura di Roma, accio non si perdesse la memoria et origine de' Iudi Circensi et Agoni, delli quali si continuauano tutta via le solemnità in fauor del popolo Romano.

Restami à dirle che il Cuspiniano ha veduto non solamente i Fasti Prefettorij et Pontificij, et le Depositioni de' santi, ma ancora il Calendario allegand[o] l' ILLARIA VII. kal. April, ch'egli dice hauer veduto in vn Calendario molto antiquo, sotto l' consolato di Tiberiano et Dione et sotto l'imperio di Diocletiano, merauigliandomi non poco, che tante belle cose siano state così neglette da lui, et ch'egli non si sia degnato farle stampare, sicome ne anco que' suoi Fasti Paschali à regibus exactis et gli altri da lui tante volte allegati.

E pur tempo di finir tante scappe dissolute et tante ciacciare inordinate con dirle, che non hauendo facultà dal padron del M. S^{to} di mandarle l'originale, ne farò far vna coppia fedelissima che le manderò quanto prima. Intanto Ella potrà vedere gli schizzi qui aggiunti per giudicare della bontà del libro, et le bacio affettuosamente le mani.

di Parigi alli 18. [corr. ex 16] Dec. 1620

Di V. S. m. III°.   Servitore all^{mo}.   di Peirese.

Non so come la molteplicità delle Cose ch'haueno da dirle in materia di questo M. S^{to} mi faceva scordare di dirle che appartiene al Presidente di Arras, dal quale il

Sr. Schildero¹⁾ l'ha ottenuto in prestito, per farmelo vedere, à conditione però che non passi più oltre in maniera alcuna et che non esca delle mie mani, ne che si ritenga se non quanto meno si potrà. Di che hò sentito grandissimo dispiacere, et se la distanza non fosse tanto grande di quà a Roma, gliel' hauerei inuiato furtiuamente, ma in sì lunga strada s'hauena da correr molti rischi. Et spero di vsar tanta diligenza, in farne far la coppia fedelissima da mandarle, ch' Ella hauerà caggione d'appagarsene.

V. S. schuserà per sua gratia il disordine et confusione di questa lettera mal diggesta, la quale hauerei volentieri fatto descriuere, s'hauessimo qui coppiatori corretti in lingua volgare, per non darle il tedio di vedere tante rature e postille, non potendomi risolvere di coppiarla io. Intanto Ella hauerà il trascritto di tutti gli otto mesi che ci restano del Calendario antiquo di Constantino, et del titolo et Kalendario de' Natalieii Caesarei. Et le figure degli sette mesi che ci restano, con quelle de' Prencipi. Le iscrizioni de' mesi sono inchiuse in ornamenti di pillastri et frontoni, et accompagnate del segno del Zodiaco nel modo che V. S. vederà dissegnato ne' mesi di Ottobre et Novembre, non hauendo fatto continuar il disegno degli altri, per essere simile à quelli, et per la fretta della partita del Sr. Memmino. Hò notato il luogo doue vanno le figure de' mesi, acciò V. S. vegga la disposition loro. Et con la prima occasione le manderò le figure delle quattro città, et de' cinque pianeti che restano. Vn certo Ioanne Sibille Geographo ha fatto vn supplemento delle figure et iscrizioni che mancano già più di 30 anni, ma senza fondamento, di modo che non c'è niente che vaglia nè che risponda al vero, sì comme per l'iscritzioni si giudica dall' editione dell'Heruario, et per le figure dà versi antiqui stampati dal Pithaco sotto'l titolo ΠΙΘΑΚΑ ΜΕΝΣΙΩΝ, tanto conformi à queste medesime figure, di modo che non degnarì mandarle copie di tal pedantaria, ma per non tacerle niente, ho voluto darlene ancor l'auiso²⁾.

3. **Bruxellensis**, nobis *B*, fasciculus est foliorum secundum antiquam numerationem 22 (nisi quod in f. 15 numerus deest), iam insertus volumini bibliothecae publicae n. 7524—7555 f. 190—211, fasciculo haec praescripta sunt: fragmentum istud sic descriptum vetustissimis characteribus extat apud Ioannem Brennerum scribam senatus Luxemburge[nsis], est igitur apographum codicis Luxemburgensis id ipsum fortasse quod e. a. 1560 Huartum vidimus misisse Carolo Langio, subsequitur f. 212 attestatio Huarti supra memorata, praecedunt f. 156—189 excerpta ex codice Viudobonensi (infra n. 7) sumpta a. 1688, ut totum volumen pars est apparatus Bollandiani, ita in eo ipso adnotatur antiquiorem scripturam, scilicet f. 190—211, submissam olim fuisse P. Rosweydio et inde aliqua edidisse Bucherium, et ait ad Victorem Aquitanum p. 243 Bucherius m. Oct. a. 1632 patrem Iohannem Bollandum quasdam sibi P. Huberti Rosweydi p. m. viri schedas obtulisse exscriptas ex codice Brenneriano, continentur libro haec:

f. 1. 2 (= f. 190, 191) fasti consulares inde ab a. 205 Antonino II et Geta.

f. 3. 4r. (= f. 192, 193) dies paschales.

f. 4' 5. 6r. (= f. 193', 194, 195) praefecti urbis.

f. 6r. (= f. 195r.) depositio episcoporum.

f. 6' (= f. 195') item depositio martyrum.

f. 6'. 7 (= f. 195, 196) episcopi Romani.

1) A Schildero Peirescius, ut ex epistulario Barberiniano intellegitur, petiverat, ut Alemdri causa de hemerologio Constantiano similibusque disputaturi quae ad eam rem facerent colligeret, scribit a. 1620 d. 21. Oct. se enim expectare ex itinere nondum redactum, item d. 4. Nov. haec: *Hebbi questi giorni una lettera del Schildero in risposta della mia, il quale mi manda che aspettava le sue robbe mandate in casa di un amico mentre egli era in viaggio, et che subito mi avrebbe mandato i Kalendarii mss.* 2) Specimen supplementorum horum est in codice Barb. f. 16 (inde Marinus cod. Vat. 9135 f. 224) figura mensis Ianuarii adiecto versu non magis antiquo: *Ianus adest bifrons primusque ingreditur annum.* Tetrastichum non additur.

- f. 8 (= f. 209) dedicatio Valentino.
 f. 9 (= f. 197) natales Caesarum.
 f. 9', 10, 11 (= f. 197', 198, 199) horae bonae et noxiae.
 f. 12 (= f. 210) imagines mensium Febr. Mart. Aug. Sept.
 f. 13 (= f. 211) imagines mensium Oct. Nov. Dec.
 f. 14 (= f. 202) fasti mensis Ian.; in postica tetrastichon m. Febr.
 f. [15] (= f. 203) fasti mensis Febr.
 f. 16 (= f. 200) fasti mensis Iulii.
 f. 17 (= f. 201) vacat.
 f. 18 (= f. 204) fasti mensis Aug.; in postica tetrastichon m. Sept.
 f. 19 (= f. 205) fasti mensis Sept.
 f. 20 (= f. 206) fasti mensis Oct.; in postica tetrastichon m. Nov.
 f. 21 (= f. 207) fasti mensis Nov.; in postica tetrastichon m. Dec.
 f. 22 (= f. 208) fasti mensis Dec.

4. Codex Pighii bibliothecae Berolinensis piet. A 61 f. 225—232 habet septem mensium imagines sumptas aut ex Luxemburgensi aut, quod probabilius est, ex ipso qui extat Bruxellensi.

5. Codex bibliothecae urbis **Amiens** n. 407. nobis *G*, antea (ut ad ipsum codicem adnotatum est) adservatus ibidem in monasterio *des Carmes*, sub praescriptione ea, quam rettuli supra p. 18, habet episcoporum Romanorum laterculum et depositiones episcoporum sumpta evidenter ex codice Luxemburgensi.

6. Codex **Bernensis** 108 + 128, nobis *A*, saec. X, ab episcopo Werinbario capitulo Argentoratensi oblatus (libro Orosii inscripta est dedicatio haec: *Werinbarius eps ded. sec. Marie*), deinde Bongarsii, qui tam fastos hos quam computationem ad Orosium adiectam deductam ad a. 452¹⁾ ex eo descripsit in cod. Bern. ms. litt. 141 fol. n. 322, praescribens: 'ex ms. Orosio capitulo Argentinensis', hodie in bibliotheca publica Bernensi bipertitus ita, ut computatio illa Orosiana et Orosius prostent sub n. 128, fasti sub n. 108: id quod indagavit Bernae degens Usener (vide C. I. L. vol. I p. 333) confirmavitque mihi qui libros mea causa inspexit Duebi professor Bernensis, descripserunt librum Simer (catal. codd. mss. bibl. Bernensis. Bernae 1760 t. 1 p. 376—379) et Hagen (catal. codd. Bernensium. Bernae 1871 p. 180 cf. p. 155). constat codex n. 108 hodie quaternionibus duobus non plenis, foliis quattuordecim ita coniunctis:

	f. 1 (versa vacat) mensis Decembris laterculus.
	deficit folium.
	f. 2 fasti consulares a. u. c. 245—308.
	f. 3 .. .. a. u. c. 309—372.
	f. 4 .. .. a. u. c. 373—437.
	f. 5 .. .. a. u. c. 438—503.
—	f. 6 .. .. a. u. c. 504—567.
—	f. 7 .. .. a. u. c. 568—631.
—	f. 8 .. .. a. u. c. 632—699.
	f. 9 .. .. a. u. c. 700— p. Chr. 12.
—	f. 10 .. .. a. p. Chr. 13—79.
—	f. 11 .. .. a. p. Chr. 80—149.
—	f. 12 .. .. a. p. Chr. 150—219.
	f. 13 .. .. a. p. Chr. 220—264; pars ima paginae vacat.
	f. 14 vacat.
	deficit folium.

1) Infra editur inter additamenta huic Chronographiae adiecta.

7. Codex bibliothecae Caesareae **Vindobonensis** n. 3416 (antea hist. Lat. 56 sive hist. prof. 152), nobis **V**, scriptus anno fere 1480, qui numerus in exteriori voluminis margine perscriptus cernitur, fuit, ut ipsi libro inscriptum est, doctoris Iohannis Fuchsmag († 1499), deinde episcopi Vindobonensis Iohannis Fabri, mox a d. 1. Sept. 1540 eiusdem urbis collegii S. Nicolai. praeter ea quae a f. 71 inde libro adiuncta sunt scripta manu diversa, scilicet Kadlubeki chronica Polonorum et Jordanis liber de origine Getarum, haec eo continentur:

	f. 1r. [dedicatio Valentino postea adiecta ex editione Bucheriana] (versa vacat) ¹⁾ .
	f. 2v.—11r. fasti menstrui integri cum imaginibus; imago versam folii occupat, laterculus rectam.
	f. 15—24 annalium Vindobonensium (sic enim nobis appellantur) exemplar finiens in a. 539 sic ordinatum:
	f. 15r.—16r. a. u. c. 707 — p. Chr. 1.
	f. 16v.—17v. p. Chr. 77—131.
1	f. 17v.—18v. p. Chr. 2—15.
	f. 18v.—22v. p. Chr. 173—387.
	f. 22v.—23r. p. Chr. 132—172.
	f. 23r.—23v. p. Chr. 438—455.
	f. 24r. v. (ima vacat) p. Chr. 496—539.
	f. 25r.—38r. fasti consulares.
	f. 38' (pars superior vacat) — 40r. tabula paschatum.
	f. 40'—43v. praefecti urbis (pars prior ad a. 351 verb. <i>kal. Mar.</i>).
3	f. 44r. v. depositio martyrum.
	f. 44v.—45v. episcopi Romani (pars prior ad Marcellinum verb. <i>Maximiano VIII</i>).
	f. 46r. praefecti urbis (pars posterior a verbis supra citatis ad finem).
2	depositio episcoporum.
	f. 46v. vacat.
	f. 47—53 annalium Vindobonensium exemplar alterum finiens in a. 496:
	f. 47r.—51v. post reges a. u. c. 707 — p. Chr. 103.
	f. 51v.—53r. (ima pagina vacua) p. Chr. 455 (a verbis <i>et levatus</i>) — 496 (ad verba <i>commilitibus suis</i>).
5	f. 53v. 54 vacant.
	f. 55r.—62r. chronica ab origine mundi ad a. 334.
	f. 62r.—65v. chronica urbis Romae (pars prior ad Constantium verb. <i>imp. ann. XVI</i>).
4	f. 65v.—66r. episcopi Romani (pars posterior a verbis supra citatis ad finem).
	f. 66v.—69v. regiones urbis Romae.
6	f. 70 (rectae pars ima et versa vacant) chronica urbis Romae (pars posterior a verbis supra citatis ad finem).

1) Dedicacionem codici Vindobonensi praescriptam postea adiectam esse ex editione Bucheriana recte observavit Strzygowskius p. 24. codicem qui mea causa diligenter inspexit Fr. Studniczka observat folium primum partem esse primi quinionis et cohaerere cum f. 10, habere etiam signum fabrile coronae magnae (quod signum non raro reperitur in xylographiis Duererianis, v. Hausmann *A. Duerers Kupferstiche* n. 4. 21 cet.) pariter atque reliqua codicis folia, sed nihilo minus picturam evidenter expressam esse ex tabula Bucheriana. *Alle Bilder, scribit Studniczka, sind ursprünglich nur Umrisszeichnungen mit wenig Schattenstrichen. Dies gilt auch von der Dedicacion; aber sie ist (abgesehen von der mit der Feder ausgeführten Schrift) mit dünnerer Dinte und gröberem Strichen, auch weit unfeiner und kenntnisloser gezeichnet; insbesondere der architektonische Hintergrund kann nicht wohl dem 15. Jahrh. angehören. Mit dem Holzschnitt bei Bucherius stimmt sie in allen Einzelheiten. Während die Schattirung der Monnte im Wesentlichen (die beiden ersten Monate sind nicht unfein mit Roth illuminirt) mit einer passenden bräunlich grauen Tusche*

Ex archetypo apparet excidisse folia aliquot quaeque supererant parturbata iacuisse. ordo primitivus aliqua ex parte certa ratione redintegrari potest. scilicet praefectorum laterculus abruptus f. 13 continuatur f. 16; post id folium verisimile est secuta esse quae leguntur f. 14, 15; laterculus episcoporum ab eo loco quo abrupitur f. 15 continuatur f. 66, denique chronica urbis ubi f. 65' finiunt, ibi pergunt f. 70. sed interiecta pluribus modis ordinari poterunt; ordo archetypi is quem numeri supra adscripti indicant ex parte certus est, ex parte tantummodo probabilis.

7. Codex **Sangallensis** n. 878, antea Tschudianus n. 100, formae quaternariae paginarum 391 scriptus saec. IX⁴), nobis S, inter excerpta varia quae enumerat catalogus Scherrerii (*Verzeichniss der Handschriften der Stiftsbibliothek von St. Gallen* 1875 p. 307) haec habet excerpta ex corpore Philocaliano:

- a) post computum Rhabani in paginis duobus hodie numeratis p. 210, 211, quae sunt extremae quaternionis XVI, a computi scriptore vacuis relictis postea scriptus est elenchus dierum noxiorum communium bonorum talis, qualis extat in codice Bruxellensi, sed plenus hic et ita ordinatus: Saturni dies — Solis — Lunae — Martis — Mercurii — Iovis — Veneris, edidit eum ex Rossii apographo Strzygowskius p. 36.
- b) p. 210' post dictum elenchum sequitur alter simillimus aptatus ad menses, determinans scilicet, quid quovis mense facere expediat, inscriptus *effigies XII signorum*, in Philocalianis praeterea notis quamquam is non reperitur, dubium non est et ipsum inde derivatum esse: perit scilicet in Bruxellensi libri archetypo una cum Iove et Venere elenchi praecedentis, editur infra.
- c) p. 302 disticha leguntur ad fastos Philocalianos ita adiecta, ut hexametri imaginibus, pentametri laterculis adscriberentur, haec cum absint a libro Vindobonensi, integra autem supersint neque in Luxemburgensis apographis neque in libro Bernensi, explevit ex Sangallensi Carolus Schenkl in actis minoribus academiae Vindobonensis vol. 13 p. 71.
- d) p. 303 post disticha sequuntur excerpta haec ex chronico urbis Romae Philocaliano:
- divo Vero imperatore serofa — elefanti
Gordiano imperatore mula hominem comedit
Gallo et Volusiano imperatore magna mortalitas fuit.
- e) l. e. excerptis iis sub praescriptione 'excerpta ex chronica Hieronii' subiecti sunt loci quidam selecti ex annalibus Vindobonensibus, qui infra eduntur, incipientes ab a. 390, finientes in a. 573, redeunt ex parte in exemplari Vindobonensi, ubi item Orosio attribuuntur, ex parte hiatus eius explent, repperit eos ediditque Rossius *Bullett. di archeologia cristiana* 1867, 17—23.
- f) Interiecto loco desumpto ex chronice Hieronymi a. Abr. 1973 '*inter cetera portenta, quae toto orbe Gaii Iulii Caesaris facta sunt, bos — defuturos*' leguntur excerpta alia ex chronico urbis Romae Philocaliano:
- Nerone imperatore fuit polyfagus — esse videbatur
Alexandro imperatore fuit pollyfagus — esse videbatur.

ausgeführt ist, zeigt die der Dedication eine unangenehme bläulich grüne, wie es scheint mit Deckweiss versetzte Farbe, von der sich freilich auch bei den Monatsbildern einzelne Spuren zeigen, zum Beispiel bei dem Mai und dem November an den Blumen und Früchten, bei dem December an den den Würfelchen angemalten unsinnigen Binsen.

4) Aetatem definit, ut observavit Rossius loco supra citato, adnotatio codicis margini adscripta p. 305: '*anno ab incarnatione domini DCCXLVIII terrae motus marinus factus est post primum gallorum cantum XII kal. Maii [sic magis codex quam Mart.; Rossius legit maius] die Saturnis [sic; haec duo verba scripta sunt in litura ampliore] et postea, per intervalla tamen, sepe venit [supervenit Rossius errore]. kl. Iun. ipso anno primo mane die Sabbato accidit. vere a. 849 dies duo Apr. 20 et Iun. I in sabbatum inciderunt, perscriptum esse adnotationem negat Rossius non recte.*

Sequitur 'excerptum ex historia tripartita', incipiens 'Constantinus in somnio vidit' (Cassiodorus l. tr. 1, 1), finiens 'miraculi sumpsit experimentum' (l. c. 10, 6): quod subscriptum est 'require signum istud' folio XXXVII ad codicem, certe qualis nunc est, non pertinet. in fine voluminis p. 380-385 quod legitur 'excerptum de libro Horatii' vere ex Orosio profectum est: incipit a loco de Ogygio l. 7, 3, quaeque notavi ex p. 385 de Thera et Therasia leguntur apud eundem 7, 6, 13, relata p. 389 de pugna ad Trasumenum ibidem 1, 15, 16, extrema quoque: 'Areadii Caesaris temporibus apud Constantinopolim subter commota funditus terra tremuit, desuper fusa caelitus flamma pependit, donec orationibus ipsius Areadii principis et populi Christiani presentem perditionem deus exoratus avertit, probans se solum esse et conservatorem humilium et punitorem malorum' item Orosiana sunt 3, 3, 2 paullum immutata.

8. Tetrasticha mensium imaginibus subscripta inter carmina alia Latina miscellanea exhibent libri complures (cf. Baehrens poet. Lat. min. I p. 206), in his noni saeculi cum Leidensis Vossianus Q. 86 et Parisinus Lat. 7886 deficientes ambo in mense Iulio tum pleni Parisinus 5513 et Durlacensis 36 F, praeterea recentioris aetatis permulti. explentur inde quae ex Luxemburgensi exciderunt tetrasticha quinque. communem omnium originem praeter mendas indicat praescriptio, quae eadem est in antiquissimis quibusque libris tam deficientibus in Iulio quam integris: 'tetrasticon autenticum de singulis mensibus'. carmina marmori olim inscripta fuisse Baehrensius sibi persuasit imperite: neque enim id, ut ille vult, titulus significat et tam arte coniuncta sunt carmina cum imaginibus, ut utraque necessario derivanda sint ex opere coniuncto pictoris et poetae, imagines autem ita comparatae, ut fortasse opere tessellato, nullo modo in marmore repraesentari potuerint. immo ex libro aliquo aut Philocaliano aut Philocaliani simili haec exeerpsit et inter carmina Latina rettulit vir aliquis doctus saeculi octavi nonive et non suae aetatis esse festans, sed vere antiqua authentica ea dixit.

9. Ex chronicis urbis Romae locum de Romulo repperi adscriptum manu saec. X ad oram codicis etymologiarum Isidori, cui pro minoribus chronicis inserta sunt eiusdem maiora, adservati hodie Cesenae in bibliotheca Malatestiana plut. 21 sin. n. 5. reliqua additamenta ad oram eius libri adnotata petita sunt ex Cassiodori historia tripartita. codex is saeculo X ubi fuerit, ignoratur.

Itaque ex corpore chronographi anni 351 pervenerunt ad nos tetrasticha excerpta inde saec. VIII vel IX et multis deinde exemplaribus propagata: excerpta Sangallensia saec. IX et Caesenas saec. X: exemplaris Argenteratensis, iam Bernensis scripti saec. X reliquiae: apographum Vindobonense sumptum e. a. 1480¹⁾; denique codicis Luxemburgensis apographa duo sumpta Bruxellense a. 1560, Peireseianum a. 1620. plura eius corporis exemplaria ad medium aevum fieri potest ut pervenerint: sed potest e contrario defendi quidquid ex corpore chronographi a. 351 hodie superest, proficisci ex uno exemplari Luxemburgensi. nam quod infra videbimus et in codice eo quem Sangallensis scriptor adhibuit et in Vindobonensi opusecula quaedam adfuisse, quorum in Luxemburgensis apographis vestigium nullum reperitur, non obstat: is enim cum haec sumpta sunt mutilus fuit. ex hoc ipso etsi Bernensis non est descriptus, quippe qui in fastis deficiat in a. p. Chr. 261 ipse integer, omnino potest descriptus esse ex apographo illius mutilato. id ut statuamus, suadet corruptela gravissima, quam in disticho mensis Decembris exhibent apographa duo libri Luxemburgensis: *quae sis quamvis unum claudere possis, totidem litteris rediens in Bernensi*²⁾. Sangallensis quoque librarius inde non discedit nisi

1) Quod antea conieci (ed. Chronographi p. 561; C. I. L. I. p. 481) Vindobonensem librum descriptum esse ex Bernensi etiamtum pleniore, admitti non posse docuit hic liber a me ipso inspectus; deficient enim in eo fasti consulares ipso integro, qui pleni adsunt in Vindobonensi. 2) Errore in C. I. L. I p. 411 dixi in Bernensi legi *quae vis pro quae sis*.

eo, quod et corruptum *sis* omisit spatio vacuo relicto et versum hincum sentiens alterum spatium vacuum reliquit ante *claudere*, nihil igitur impedit, quominus eundem librum adhibuerint et saec. IX tetrastichorum excerptor et Sangallensis scriptor scilicet etiam tum integrum, item adnotator Caesenas et librarius is qui scripsit Bernensis codicis archetypum, immutatum deinde saec. XV scriptor libri Vindobonensis, etiam magis laecerum saec. XVI et XVII incipiente Bruxellensis librarius et Ambianensis et Peireseius, varia lectio eiusmodi generationi favet: nam in Chronographi exemplaribus graviore discrepantiae vix illae reperiuntur, quod in fine laterculi paschalis Bruxellense aliquot versiculos habet in Vindobonense non relatos, inde omnino explicandum est, quod ex archetypo eo loco evidenter corrupto librarius ille quaedam emuleavit ab hoc praetermissa. Bruxellensis liber et Vindobonensis quod in minoribus non raro dissentiunt, eo non excludi archetypum commune luculenter ostendit Ambianensis sine ullo dubio ab eodem archetypo pendens atque Bruxellensis et saepe numero contra Bruxellensem cum Vindobonensi conspirans, ipse Luxemburgensis codex non admodum vetustus fuit, scriptus secundum Peireseii viri periti iudicium litteris minusculis saeculo nono.

Chronographum a. 354 adlegari a sancto Columbano in epistula secunda (Migne patres Lat. tom. LXXX p. 267) scripta a. 603 contendunt Duchesnius (liber pontificalis, Parisiis 1886 vol. I p. XXXIV) et Kruschius (*neues Archiv* 9, 147), scilicet cum ibi memoretur Victorius, 'qui post tempora domini Martini et domini Hieronymi et papae Damasi post centum et tres annos sub Hilario conscripsit', ea computatio, cum Victorius canonem elaboraverit a. 457, ducit ad a. 354, in quo finit Chronographus: neque id aliqua probabilitate caret, quamquam Damaso a Columbano computatio illa non magis tribuitur quam Martino vel Hieronymo neque recte tribui potuit, cum corpus id de quo agitur ante scriptum sit quam is papa factus est neque usquam in eo nomen eius adsit, tractatus quoque servatus in cod. Monacensi 14456 saec. IX, qui inscribitur 'compotus sancti Augustini, sancti Hieronymi, sancti Ysidori, sancti Dyonisii, sancti Quirilli Graeciae et ceterorum', scriptus, ut demonstravit Krusch (*Studien zur christlich-mittelalterlichen Chronologie* p. 10), in Britannia a. 689, secundum eundem Kruschium (p. 13) Chronographum hunc nominatim citat f. 45 verbis his: 'ciclus Graecorum XCV annorum (anni *cod.*) quinque vicibus convertitur in ciclo Victorii, sed sunt alii anni superflui in eo: probemus: id est IIII fer(ia) in fronte (fronte *librarius primum, correxit ipse*) kali Dionysii super VIII k. Apr. et haec IIII fer(ia) post bissextum', ut dubium est quod coniecit Kruschius in corruptela illa Filocali nomen abscondi, recte idem videtur demonstravisse laterculum paschalem centum annorum ab a. 213 ad a. 312, memoratum cum in computo illo a. 689 tum in antiquiore Carthaginiensi anni 455, cum Philocaliano coniunctum esse, cum Philocalianus complectatur saeculum insequens ordiens ab a. 312, similiter Rossius (inser. christ. I p. LVIII) tabulam paschalem Vaticani reginae n. 2077 ideo iudicat incipere ab a. 354, quod qui eam scripsit Philocalianam continuavit.

Ediderunt chronographiae huius partes has vel illas viri docti complures, quos omnes hoc loco enumerare nihil attinet: nominabuntur potiores.

I. Iohannes Cuspinianus Vindobonensis (1173—1529) usus libro ibidem adhuc servato, ad cuius marginem quaedam adnotavit, fastos menstruos inseruit editioni Ovidianorum, quam Philippus Gundelius dedicavit Bolfango de Tannberg subscribens Viennae Paunoniae VIII kal. Oct. 1513 et sic de fastis nostris in dedicatione disserens: 'Calendarium Romanum venerandae vetustatis adiunxi, cuius copiam mihi Cuspinianus vir doctissimus ut studiosos sicut plerisque aliis hoc quoque adiuveret fecit', ipse Cuspinianus commentariis suis: 'de consulibus Romanorum', qui post obitum ipsius prodierunt Basileae a. 1552, ex annalibus laterculisque praefectorum et episcoporum selecta potiora inseruit post eum a multis repetita. — Quod prodit sine loco et anno e. a. 1617 in folio

magno seorsum impresso (repperit exemplum Strzygowskian in bibliothecae Barberinae cod. XXXI. 39) 'calendarium Romanum Constantini Magi temporibus, ipso anno Christi CCCXXV quo synodus prima Nicaena celebrata, e museo Ioanni Georgii Herwart de 'Hohenburg', non est nisi repetitio editionis Gundelianae, certe editor seiscitanti Aleandro, unde fastos deprompsisset, respondit Vindobonae eos dici repertos esse a Cuspiniano inter libros fratrum ordinis S. Francisci, editos esse primum a Philippo Gundelio Viennae a. 1513, repetitos a Iohanne Raschio a. 1574, habuisse eos Hadrianum Iunium, Lilius Gyraldum, alios complures, de codice tacens. — Herwartus cum editionem suam Romanam ad Hieronymum Aleandrum misisset, is consilium cepit fastorum eorum edendorum, qua de re quas Alexander ad Herwartum dedit epistulas aliasque cum ab Herwarto ad Aleandrum scriptas (prima harum data est Monachii Bavariorum d. 18. Apr. 1617) tum Bignoni, Sirmondi, Peirescii, Pignoriae, Seldeni adservantur in codice Barberiniano eo, ex quo edidimus Peirescianam de codice Luxemburgensi, apographum apparatus Aleandrii reperitur in cod. Marimiano hodie Vaticano 9135. de eodem apparatu Aleandrino secundum apographum sumptum a Iusto Fontaninio rettulit Morellius in epistulis septem var. erud. Patavii 1819, S. p. 30 seq. praeter Peirescianam epistulae hae hodie utilitatem non habent.

2. Aegidius Bucherius Atrebas e soc. Iesu volumini edito Antverpiae a. 1631 (indice mutato a. 1664) fol. quod inscribitur 'de doctrina temporum commentarius in Victorium Aquitanum' inseruit quae reppererat in codice Rosweydia, hodie Bruxellensi omnia excepto laterculo de horis bonis et noxiis, scilicet laterculum praefectorum p. 236—241; fastos ab a. p. Chr. 205 ad finem p. 247—251; tabulam paschatum p. 252—255; depositiones episcoporum et martyrum p. 267—269; laterculum episcoporum Romanorum p. 269—273; dedicationem Valentino p. 275; natales Caesarum p. 276; fastos menstruos cum imaginibus et tetrastichis (distichis omissis) p. 277—288.

3. Lambecius in bibl. Caesarea append. comment. I. IV addit. I (Vindobonae 1665—1679 fol.; repetivit Kollarius in analectis Vindobonensibus 1761 fol. t. 1 p. 946 seq.) fastos menstruos edidit e codice Vindobonensi additis imaginibus.

4. Henschenius actis sanctorum m. Apr. tom. I (Antverpiae 1675) inseruit catalogum episcoporum Romanorum, sed contaminatum cum libro ponticali. Conr. Ianingius in iisdem actis m. Iun. tom. VII (Antverpiae 1717) p. 176—184 et fastos menstruos ex editione Lambeciana repetivit et depositiones selectaque ex annalibus publicavit sumpta ex codice supra citato Bruxellensi, ubi ad Rosweydia adiectum est apographum Vindobonensium.

5. Norisius in volumine 'diss. tres, quarum prima fastos consulares Anonymi e cod. ms. bibliothecae Caesariae depromptos exhibet et illustrat' (Florentiae 1689) p. 25—38 fastos consulares edidit ad recognitionem Ianingii a Magliabecchio subministratam.

6. Eccardus in corporis historicum medii aevi vol. I (Lipsiae 1723. fol.) ex codice Vindobonensi edidit sub n. I p. 1—16 fastos consulares inserta iis paschatum tabula; sub n. II p. 17—22 laterculum praefectorum; sub n. III p. 23, 24 depositiones; sub n. IV p. 25—28 laterculum episcoporum Romanorum; sub n. V p. 29—32 laterculum imperatorum Romanorum, quem primus publici iuris fecit; sub n. VI p. 33—40 annales Vindobonenses, quales leguntur in libro eo f. 47—53; sub n. VII eosdem annales ad eiusdem libri f. 15—21, sed utrosque plerisque adnotationibus omissis.

7. Roucellius in vetustioribus Latinorum scriptorum chronicis (Patavii 1787 voll. 2) ad eundem librum a Giampio recognitum edidit sub n. VIII (vol. 2 p. 103—132) annales libri Vindobonensis f. 47—53; sub n. IX (vol. 2 p. 139—160) alteros f. 15—21; sub n. XI (vol. 2 p. 211—218) laterculum imperatorum.

8. Ego in actis maioribus Lipsiensibus (*Abhandlungen der philologisch-historischen Classe der K. sächsischen Gesellschaft der Wissenschaften*, Vol. I. Lipsiae 1850) p. 547—668 totum corpus edidi, quale exhibetur in libro Vindobonensi, praeter fastos menstros, quos deinde recensui in vol. I corporis inscriptionum Latinarum (Berolini 1863) p. 332—356, et regiones urbis Romae. contulerunt mea causa librum Bruxellensem Roulez Gandensis, Vindobonensem Iosephus Mueller hodie Taurinis degens, Bernensem Albertus Iahn. ex epistulis Peirescii ad Aleandrum excerpta quaedam mecum communicaverat Rossius meus, imagines non addidi.

9. Ludovicus Duchesne in egregiam editionem libri pontificalis (Parisiis 1884 seq.) recepit ex hoc Corpore laterculum pontificum Romanorum vol. I p. 1—8, depositiones episcoporum et martyrum ibidem p. 10—12.

10. Iosephus Strzygowski *die Kalenderbilder des Chronographen vom J. 354* (*Jahrbuch des deutschen archäologischen Instituts, erstes Ergänzungsheft*, Berolini 1888, pp. 106 tabb. 35, quarum quinque vacuae sunt) imagines edidit photographice repetitas ad delineationes Peirescii ex codice Barberiniano, recepta item tab. 18 ficticia Vindobonensi, bonum factum, quod tandem aliquando picturae hae lucem viderunt; commentariis editoris ab his studiis alieni res litteraria non profecit.

Chronographia anni 354 quae complectitur haec sunt:

- I. Dedicatio Valentino.
- II. Imagines urbium Romae Alexandriae Constantinopolis Treverorum.
- III. Dedicatio imperatoria et natales Caesarum, in his *d(omini) n(ostri) Constantii*.
- IV. Imagines planetarum VII cum laterculo horarum noxiarum communium bonarum.
- V. Signa zodiaci eorumque utilitates.
- VI. Imagines mensium cum hemerologio, in quo item adnotatur *natalis Constantii*.
- VII. Imagines imperatorum duorum alterius sedentis et diademate eincti, alterius sine diademate stantis.
- VIII. Fasti consulares ad a. p. Chr. 354.
- IX. Cylus paschalis ab a. p. Chr. 312 ad a. 355 cum continuatione perturbata finire a. 110.
- X. Laterculus praefectorum urbis Romae ad a. p. Chr. 354.
- XI. Depositiones episcoporum Romanorum, quorum ultimus est Iulius † a. 352.
- XII. Feriale ecclesiae Romanae (depositiones martyrum).
- XIII. Laterculus episcoporum Romanorum finiens in Liberio, qui adiit a. 352.

Haec partim picta magis quam scripta (I—VII), partim scripta (VIII—XIII) cum ita comparata sint, ut eodem iure et pro uno libello haberi possint et in duos dispertiri, fortasse supervacaneum est exquirere, utra pars praecedat. praecedit autem picta in Bernensi et Vindobonensi, scripta in Luxemburgensi, certe qualis is iacebat a saec. decimo quinto; nos illum ordinem praetulimus, quoniam picta pars sola titulationem habet, praeterea ordo vix variat. scilicet ex Peirescii enarratione hic efficitur: VIII. IX. X. XIII. XI. XII. I. II. III. IV. VI. VII, id est is quem tabula exhibet, nisi quod depositiones episcoporum et martyrum catalogo episcoporum apud Peirescium postponuntur, modo vere postponantur; nam fortasse hoc tantum Peirescius dicere voluit inter indices honoratorum ultimum locum tenuisse episcoporum. Bruxellense apographum sic ordinat: VIII. IX. X. XI. XII. XIII. I. II. IV. VI (imagines), VI (laterculi), id quod cum ordine illo omnino convenit. Ambianense apographum non habet nisi capita XIII. XI. XII. ex Bernensi non supersunt nisi VI. VIII. in Vindobonensi

denique vel potius in archetypo eius Philocaliana sic exhibebantur: VI. VIII. IX. X. XI. XII. XIII. id est ita ut supra proponuntur. caput quintum, quod ex omnibus his libris excedit, ita applicatum est ad quartum, ut quem locum in archetypo tenuerit dubitari non possit.

Omnia haec perscripta sunt a. p. Chr. 351 incunte, imperatore Constantio II, Caesare Constantio quem Gallum dicunt, episcopo urbis Romae Liberio, scilicet ut mittamus capita I. II. IV. V. XII certis temporis argumentis destituta, finiunt eo ipso anno laterculi duo consularis (VIII) et praefectorius (X). indicem paschalem (IX) egredi annum illum inde explicatur, quod aptatus est ad continuandum, et cum anno 358 posteriora suis erroribus ipsa declarent postea adiecta se esse, ita primi quadriemii consules recte perscripti item iure tribuentur continuatori diligentiori. vivo Liberio scripta se esse profitentur episcoporum et depositiones (XI) et laterculus (XIII). munus Augustum eumque Constantium eo tempore regnavisse ostendunt et natales Caesarum (III) et fasti menstrui (VI); nam pingitur in illis unus princeps, in utrisque nomen legitur *domini nostri Constantii* nulla mentione facta Constantis occisi a. 350. fuisse praeter Augustum eo tempore Caesarem intellegitur et ex titulatione ad natales Caesarum adscripta (III) *salvis Augustis* et ex imaginibus duorum principum (VII) ita comparatis, ut videas eos non fuisse aequi iuris; utriusque nomen emittat index episcoporum (XIII) lectione nunc demum ex libro Ambianensi recuperata, secundum quam Liberius sedit *temporibus Constanti et Constanti*, itaque scripti sunt fasti eius anni principio, dono dati Valentino verisimiliter ipsis kalendis Ianuariis; nam currente eo Gallus loco deiectus est et exeunte occisus.

Sed accedunt ad haec sine dubio Philocaliana alia quaedam scripta ut simul tradita, ita originis aliquatenus certe diversae.

XIV. Regiones urbis Romae. eum libellum infra ostendemus editum esse aut ipso anno 334 aut paullo posteriore.

XV. Chronica mundi ab origine eius ad a. 334.

XVI. Chronica urbis Romae ad mortem Licinii a. 324.

[XVII.] Annales Vindobonenses exemplari duplici; reliquiae perveniunt ad a. 573.

Horum omnium supra iam dixi in duobus apographis libri Luxemburgensis nullum vestigium reperiri neque tamen inde certo colligi posse ea a fuisse ab eo, dum integer esset, adfuerunt in codice eo, ex quo Sangallensia excerpta derivata sunt et adsunt in Vindobonensi. in eius archetypo quattuor haec capita ita videntur perscripta fuisse, ut inciperent regiones (XIV), sequerentur chronica mundi (XV) et urbis Romae (XVI), annalium Vindobonensium alterum exemplum interponeretur inter fastorum partem pictam et scriptam, alterum inter regiones et chronica mundi. hosce annales et tempore et origine longe a reliquis his collectaneis recedentes cum extra dubium sit post saecula demum ad ea adiectos esse, nos eos non cum his edidimus, sed infra seorsum. tres autem reliqui libelli regionarius et duo chronicorum quamquam non ita ut supra enumerati ad corpus Philocalianum referri possunt, nihilominus id tam apte explent et tempore locoque tam prope ad id accedunt, ut non magis pro alienis haberi debeant. illud probatione non indiget syllogae, qualis est Philocaliana, conditorem apte regionariam expositionem et chronicon aliquod mundi ei inserere, indicem imperatorum adeo vix omittere potuisse. tres autem hi libelli eodem anno si non perscripti, certe huic libro aptati sunt; scilicet eidem anno 334, quo constat scripta esse chronica mundi, etiam duo alii optime conveniunt, neque casu eos et inter se coniunctos esse et Philocalianis adiunctos inde intellegitur, quod in chronicis mundi aliunde quoque nobis traditis haec recensio tam imperatorum Romanorum indicem omisit quam episcoporum utpote supervacuos propter adiecta chronica urbis Romae et episcoporum eius indicem plenum. verisimile igitur est hos quoque libellos eiusdem corporis partem efficere, sed ex editione

eius anteriore in hanc transisse non auctos, ut oportebat. sane fastos menstruos et consulares coniunctos adiectis aliis similis generis notitiis in urbe Roma qui degebant omni tempore vulgo usurpabant subinde, ut in talibus fit, continuatos et expletos, nec dubium esse potest ex eiusmodi continuatione fastos quoque Philocalianos oriundos esse. augmenti vestigia eiusmodi laterculorum indoles cum raro admittat ut deprehendamus, tamen non plane desunt. fastos consulares chronographia proponit suppressis subiectis, quippe qui ad annorum nomenclaturam hae aetate non pertinerent, suppressis item annorum denominationibus postea reiectis et abolitis, redactos ad formam per annos singulos legitime ordinatam et perpetuam; exempli gratia annus p. C. 308, qui ad diem Apr. 20 consules nullos habuit, ab eo die Romae Maxentium et Romulum postea inter tyrannos quos dicunt ablegatos, in fastis illis dicitur, ut eum dictum voluerunt qui obtinuerunt, (*Diocletiano*) *X* et (*Maximiano*) *VII.* contra in indice praefectorum, cuius consules ad usum communem non pertinebant, cum remanserint annorum vocabula, qualia vere in urbe Roma suo quaeque tempore agnita sunt, intellegimus laterculum consularem postea ita immutatum esse ut res requirebat, praefectorium intactum remansisse. item depositiones episcoporum apparet ordinatas esse sub papa Marco a. 335 vel 336, hunc et qui ei successit Iulium adiectos esse extra ordinem sub papa Liberio. episcoporum quoque Romanorum index ut omnino per gradus erevit, ita probabiliter Rossius (*Roma sott.* 1, 118) statuit ea quae de Iulio et de Liberio traduntur auctoris esse diversi, qui indicem a Marco inde continuerit. cum hisce rationibus efficiatur Philocaliani laterculi editionem extitisse factam anno c. 334, ad eam tres illi libelli probabiliter referentur.

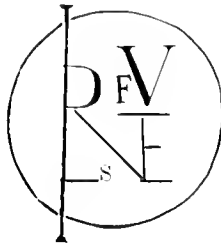
Collectanea haec, quae Christianis urbis Romae destinata fuisse vel ex capitum indice evidenter apparet, nos ita tractabimus, ut capita omnia recenseantur secundum eum ordinem, quo in codice Luxemburgensi videntur perscripta fuisse, picturae nuper Instituti archaeologici Germanici utilissima opera publici iuris factae suo quaeque loco breviter indicentur, reliqua hoc loco edantur exceptis tam fastis mensuris cum eorum appendice natalibus Caesarum quam regionum libello; nam tam illi quam hic alibi certam et propriam sedem repererunt neque hoc loco cum fructu tractari potuerunt. ea quoque quae hoc loco exhibentur, maiore ex parte ita comparata sunt, ut de eis hoc loco commentari nequeat; scilicet fastos consulares, dies paschales, praefectorum et episcoporum urbis Romae indices, feriale Romanum, qualia Chronographus anni 354 suppeditat, ut per suas quaeque partes fundamentum fere efficiunt eruditionis nostrae, ita disputationem singula requirunt adiunctis eiusdem generis documentis reliquis ab hae chronicorum sylloge alienis. ego hoc curavi, ut textum accurate et plene proponerem et universi corporis certam et iustam imaginem repraesentarem; chronicorum editorem his finibus se continere oportere aequi opinor iudices non negabunt.

I.

DEDICATIO.

VALEN
TINE

FLOREAS
IN DEO

Archetypi f. 1r. servarunt apographa Bruxellense, a quo pendet Vinlobonense (vide p. 31 not. 1), et Peirescianum. ed. ex illo Bucherius p. 275, ex hoc photographice Strzygowskius tab. 3.

Monogrammate cum videantur contineri elementa ADEFILNORSTV, si quidem licet iisdem saepius uti, significatur ita quod supra legitur VALENTINE FLOREAS IN DEO.

H.

IMAGINES VRBIVM.

ROMA

Archetypi f. 1 (Strzygowski tab. 4)

ALEXANDRIA

Archetypi f. 2r. (Strzygowski tab. 5)

sic CONSTANTINOPOLIM

Archetypi f. 2 (Strzygowski tab. 6)

TREBERIS

*Archetypi f. 3r. (Strzygowski tab. 7)**Servarū Peircscius solus (v. supra p. 23).*

Vere similem urbium delectum nullum novi, quamquam in universum comparari potest cistella reperta in Croatia (C. I. L. III, 3969) Romam repraesentans a dextra habentem Constantinopolim et Carthaginem, a sinistra Nicomediam et Sisciam, item carmen notissimum Ausonii de ordine nobilium urbium, ubi primo loco Romam posuit, deinde Constantinopolim et aequiperatam ei quodammodo Carthaginem, quarto et quinto Antiochiam et Alexandream una collocatas, sexto Treveros; sequuntur Mediolanum aliaeque, sed et vaseulum illud et poeta cum ad publicam auctoritatem adspirare nequeant, aliter iudicandum erit de hoc quattuor urbium recensu praemisso fastis publicis aevi Constantiani. aequiparantur in tabellis, quatenus ordinatio cum aequiparatione consistit. Roma et Constantinopolis: utrique enim in bipertita imagine locus honoratior tribuitur intuenti a sinistra, pariter atque infra c. VI Augustus et Caesar ita iuxta ponuntur, ut ille prior sit, hic posterior ad sinistram illius. his adiunguntur Alexandria et Treveri ni fallor propter imperium ea aetate quadripertitum, scilicet praefecti praetorio Italiae, Illyrici occidentalis, Africae pars, item pars praefecti praetorio Illyrici orientalis cum repraesententur duabus imperii urbibus primariis a praefectorum eorum administratione exemptis, sed ordine locorum ad eas praefecturas referendis, restabant duae praefecturae altera Orientis et Aegypti, in qua primum locum Alexandria tenebat, altera Galliarum Hispaniarum Britanniarum cum sede imperatoria Treveris.

III.

DEDICATIO ET NATALES CAESARVM.

in tabella priore:

SALVIS AVGVSTIS FELIX VALENTINVS

*Archetypū f. 3. scripsit Peirescius, ed. Strzygowskius tab. 8.**in tabella posteriore:**sub imagine Augusti, scilicet Constantii II. manu sinistra globum tenentis cum insidrate ei phoenice,
qualis cernitur in nummis eiusdem Cohen ed. 2 n. 35:*

NATALES CAESARVM

*Archetypū f. 4r. scripsit Bruxellensis f. 9, ad quem ed. Bucherius p. 276, et Peirescius cod. Barb., ad quem
ed. Strzygowski tab. 9.*

Edidi post alios C. I. L. I p. 356 una cum hemerologio Philocaliano.

IV.

*IMAGINES PLANETARVM VII
CVM LATERCYLO DIERVM HORARVMQVE NOXIARVM
COMMVNIVM BONARVM.*

	Noct.	Diur.
	I Mar. N	I Sat. N
	II Sol. C	II Iov. B
	III Ven. B	III Mar. N
5	III Mer. C	III Sol. C
	V Lun. C	V Ven. B
	VI Sat. N	VI Mer. C
	VII Iov. B	VII Lun. C
	VIII Mar. N	VIII Sat. N
10	VIII Sol. C	VIII Iov. B
	X Ven. B	X Mar. N
	XI Mer. C	XI Sol. C
	XII Lun. C	XII Ven. B

Saturni dies N

- 15 Saturni dies horaque eius cum erit nocturna sive diurna, omnia obscura laboriosaque sunt: qui nascuntur periculosi erunt: qui recesserit non inuenietur; qui decubuerit periclitabitur; furtum factum non inuenietur.

B(remellensis) et in subscriptione S(angallensis)

16 laboriosaque B

	Noct.	Diur.
	I Ven. B	I Mar. N
	II Mer. C	II Sol. C
	III Lun. C	III Ven. B
5	III Sat. N	III Mer. C
	V Iov. B	V Lun. C
	VI Mar. N	VI Sat. N
	VII Sol. C	VII Iov. B
	VIII Ven. B	VIII Mar. N
10	IX Mer. C	VIII Sol. C
	X Lun. C	X Ven. B
	XI Sat. N	XI Mer. C
	XII Iov. B	XII Lun. C

Martis dies N

- 15 Martis dies horaque eius cum erit nocturna sive diurna, nomen militiae dare, arma militaria comparare utile est. qui nascentur periculosi erunt; qui recesserit non inveniatur; qui decubuerit periclitabitur; furtum factum non inveniatur.

B et in subscriptione S

2 et 3 in diurnis notas N et C transposuit B   16 comparare B, compari S

	Noct.	Diur.
	I Sat. N	I Mer. C
	II Iov. B	II Lun. C
	III Mar. C	III Sat. N
5	III Sol. N	III Iov. B
	V Ven. B	V Mar. N
	VI Mer. C	VI Sol. C
	VII Lun. C	VII Ven. B
	VIII Sat. N	VIII Mer. C
10	VIII Iov. B	VIII Lun. C
	X Mar. N	X Sat. N
	XI Sol. C	XI Iov. B
	XII Ven. B	XII Mar. N

Mercuri dies C

- 15 Mercuri dies horaque eius cum erit nocturna sive diurna, vilicium actorem iustitorem in negotio ponere utile est. qui nascentur vitales erunt; qui recesserit inveniatur; qui decubuerit cito convalescet; furtum factum inveniatur.

B et in subscriptione S

10 ad Iovem D adscr. pro B B   14 et 15 mercurii S   16 in negotio B, negotium (om. in) S
18 convalescit S

	Noct.	Diur.
	I Iov. B	I Lun. C
	II Mar. N	II Sat. N
	III Sol. C	III Iov. B
5	III Ven. B	III Mar. N
	V Mer. C	V Sol. C
	VI Lun. C	VI Ven. B
	VII Sat. N	VII Mer. C
	VIII Iov. B	VIII Lun. C
10	VIII Mar. N	VIII Sat. N
	X Sol. C	X Iov. B
	XI Ven. B	XI Mar. N
	XII Mer. C	XII Sol. C

Lunae dies C

- 15 Lunae dies horaque eius cum erit nocturna sive diurna, stercus in agro mittere, putea cisternas fabricare utile est. qui nascentur vitales erunt; qui recesserit inuenietur; qui decubuerit conualecet; furtum factum inuenietur.

B et in subscriptione S

17 recesserint B   decubuerint B   18 conualecit S

	Noct.	Diur.
	I Mer. C	I Sol. C
	II Lun. C	II Ven. B
	III Sat. N	III Mer. C
5	III Iov. B	III Lun. C
	V Mar. N	V Sat. N
	VI Sol. C	VI Iov. B
	VII Ven. B	VII Mar. N
	VIII Mer. C	VIII Sol. C
10	VIII Lun. C	VIII Ven. B
	X Sat. N	X Mer. C
	XI Iov. B	XI Lun. C
	XII Mar. N	XII Sat. N

Solis dies C

- 15 Solis dies horaque eius cum erit nocturna sive diurna, viam nauigium ingredi, nauem in aquam deducere utile est. qui nascentur vitales erunt; qui recesserit inuenietur; qui decubuerit conualecet; furtum factum inuenietur.

B et in subscriptione S

7 noct. Sat pro Sol B   6 et 12 diurn. notae deficiunt B   15 nauigio uiam B   16 nauem in a. deducere om B   17 recesserint inuenietur B   18 conualecit SB

Intercedus deficit

Iovis dies B

Iovis dies horaque eius cum erit nocturna sive diurna, beneficium petere, eum potente colloqui, rationem reddere utile est. qui nascentur vitales erunt; qui recesserit cito invenietur: qui decubuerit convalescet; furtum factum invenietur.

S(singallensis)

5 convalescit S

Intercedus deficit

Veneris dies B

Veneris dies horaque eius cum erit nocturna sive diurna, sponsalia facere, pueros puellas in disciplina mittere utile est. qui nascentur vitales erunt; qui recesserit invenietur; qui decubuerit convalescet; furtum factum invenietur.

S(singallensis)

5 convalescit S

Plautarum imagines quinque sercant exemplaria Peiresciana et Brucellense una cum laterculis suis horarum, subscriptiones omnes Singallensis; descriptas inde a Rossio edidit Strzygowski p. 36.

Planetas Sangallensis librarius incipiens a Saturno deinceps ordinavit secundum ordinem dierum hodie receptum. eum ordinem ab hoc laterculo alienum codex archetypus non est secutus; de eo autem, quo dies posuerit, differunt qui codicem archetypum viderunt, scilicet Peirescii pictor, Peirescius ipse in epistula p. 21, scriptor codicis Bruxellensis:

	pictor Peirescii:		Peirescius:	Bruxellensis:
	Natales Caesarum } D I Saturnus } in eodem folio		Saturnus	Saturnus
(D II	deficit)			
(D III	deficit)			
D IIII	Mars } D V Mercurius } in eodem folio		Mars	Mars
D V			Sol	Mercurius
D VI	Sol } D VII Luna } in eodem folio		Luna	Luna
D VII			Mercurius	Sol

Haec ut explicemus, sumemus ex codicis quaternione eo de quo agitur interiisse folia septimum et octavum, solum fuisse sextum, ut duarum paginarum eius ultra recta esset versave, non appareret et propterea modo a Sole descriptores inciperent, modo a Luna, praeterea casu id folium solum, cum Peirescius codicem tractaret, collocatum fuisse inter quartum et quintum, Peirescii pictorem et Bruxellensem librarium id invenisse suo loco post quintum, archetypum igitur, quod incepisse a Saturno collocatio natalium declarat et in eodem folio Lunam Solem sive Solem Lunam, item Iovem Vencrem sive Venerem Iovem exhibuisse modo vidimus, probabile est ita fuisse ordinatum:

f. 1'	Saturnus (Strzygowski tab. 10)	}	noxii
f. 5r.	Mars (Strzygowski tab. 11)		
f. 5'	Mercurius (Strzygowski tab. 12)	}	communes
f. 6r.	Sol (Strzygowski tab. 13)		
f. 6'	Luna (Strzygowski tab. 14)	}	boni
[f. 7r.	Iupiter deficit		
[f. 7'	Venus deficit		

De horum laterculorum usu quae dixi in editione Chronographi p. 567 seq., nec repetere huius loci est neque augere: unum addo similis laterculi frustulum repertum esse lapidi incisum Potentiae in Piceno C. I. L. vol. IX n. 5808.

V.

SIGNA ZODIACI
EORVMQVE UTILITATES.*Effigies XII signorum*

ARL. CAN. LIB. CAP.

In his signis tropicis luna cum erit. munus mutuos dare vel accipere. testamentum facere. telam ordiri. lanas lavare. pecora castrare. conductum facere, migrare utile.

5 TAV. LEO. SCO. AQV.

In his signis solidis luna cum erit. beneficium petere. eum potente colloqui. rationem reddere. instrumenta conficere. pueros puellas in disciplina mittere. fundamenta ponere. arbores inserere. propagines facere. vites deprimere. terram
10 proscindere, serere, metere utile est.

GEM. VIR. SA. PIS.

In his signis duplicibus luna cum erit. viam navigium ingredi. navem in aquam deducere. olivam legere. vindemiam facere. calcem carbonem coquere, vina diffundere, barbam capillos
15 facere utile est.

S; prodeunt haec nunc primum

3 s in lanas incerta   7 strumenta S   9 deprimere S   15 capillos facere *obscuratum est in cod. nec plane certum: valere proposuit Hirschfeld pro facere.*

Adiuncta haec ad VII planetas in archetypo videntur scripta fuisse f. Sr. et periisse una cum imagine Ianuarii evulsis foliis duobus septimo et octavo. imagines signorum duodecim tales fere, quales in hemerologio cernuntur, huic quoque tabulae adpictas fuisse ex praescriptione colligitur.

VI.

IMAGINES MENSIVM XII CVM FASTIS MENSIVM.

Fasti mensium archetypi integri occuparunt paginas a 1. 8' ad 20r., ut in libro aperto iusta cernerentur laeva intuenti imago, dextra laterculus.

Ex imaginibus mensium Ianuarii scribitur Vindobonense exemplar (Strzygowski tab. 18; recens est et peticia quae inserta est libro Peiresciano, repetita apud Strzygowskium p. 56); Februarii et Martii Peirescianum (inde l. c. tab. 19, 20) et Bruzelense (inde Martini ed. Strzygowski tab. 21) et Pighianum et Vindobonense; Aprilis Maii Iunii solum Vindobonense (inde l. c. tab. 22—25), reliquorum quinque et Peirescianum (inde l. c. tab. 26, 27, 28, 30, 32) et Bruzelense et Pighianum et Vindobonense. Bruzelensis imagines omnes edidit Bucherius (supra p. 35), Vindobonensis omnes Lambecius (supra p. 35).

Fastos mensiuos serrarunt omnes Vindobonense, octo mensium Ian. Febr. Ian. — Dec. Peirescianum iam Vaticanum (inde Octobrem et Novembrem, qui soli delineati erant inter Peiresciana, photographice edidit Strzygowski tab. 29, 31, signa sex Februarii Iulii Augusti Septembris Octobris Decembris idem tab. 33) et Bruzelense, Decembris Bernense.

Disticha in corpore hoc ita perscripta, ut hexametri sub imaginibus, pentametri sub tabulis collocarentur, omnia habet Sangallensis liber solus¹⁾; Peirescians ita, ut deficient Iani hexameter (num ficticius est qui inter Peiresciana reperitur Ianus adest bifrons primusque ingreditur annum pariter atque pictura), Martii pentameter, Maii et Iunii disticha, Iulii hexameter; Bernensis habet solum pentameterum Decembris; a Bruzelensi et Vindobonensi disticha absunt.

Tetrasticha duodecim mensium serrant catalecta antiqua (v. p. 33); ex codicibus de quibus nos agimus habuit Peirescians septem mensium Febr. Mart. Aug. Sept. Oct. Nov. Dec., Bruzelensis quatuor Febr. Sept. Nov. Dec., a reliquis tetrasticha absunt, edidit Peiresciana exempla Strzygowskians una cum imaginibus photographice, Bruzelensia Bucherius²⁾.

Ipsos fastos nos ab chronicis his exclusimus, hoc unum hoc loco indicabimus enarratum alibi (C. I. L. I p. 379) feriale horum fastorum plane referre pristinam rerum divinarum populi Romani ordinationem ea aetate certe in urbe Roma adhuc retentam, quamquam in feriis post Constantinum institutis, quarum multae in iis recensentur, numina vetusta nusquam nuncupantur et aliquatenus et his quoque fastis intellegitur peculiaris Constantinianae aetatis rerum sacrarum publica tractatio, quae tam ab ethnicis quam a Christianis numinum colendorum proprietatibus abstineret, vere Christiana nulla in fastis Iosee reperiuntur licet a Christiano homine scriptis; nam hebdomas dierum septenorum iuxta antiqua mundina octonorum posita Christianorum propria nequam fuit.

1) Edidit ea primus Schenkl in actis minoribus academiae Vindobonensis vol. 13 p. 71; recognoscens deprehendi errores hos: 1 primus] primis et omnia] ut omnia 13 mutati (s non adest) 14 caesare qui Iulio qui non supraser.) 17 autumnis (sic) nineta] uineta 22 post celsa spatium vacat; in margine require signum corruptela 24 quae (sp. vac.) quamvis annum (sp. vac.) claudere possis; in margine B (vide supra p. 33). 2) Corrigenda sunt in exemplo Bucheriano haec: Nov.: postq.; hunc — mentidos — mentideis Dec.: coniecti semina.

VII.

IMAGINES IMPERATORVM.

Archetypi folio 20 verso et 21 recto exhibebantur imagines duae servatae in apographo Peiresciano solo post fastos menstruos, quales exhibent Strzygowskii tabulae 31, 35. a sinistra intuenti qui cernitur, sedet, stat alter iuxta eum collocatus: sceptrum uterque tenet manu sinistra; nimbus item adest in utroque¹). at sedentis caput cingit diadema, nudum est caput stantis: stantis dextrae imposita est Victoria, repraesentantur sine dubio (vide supra p. 37) Constantius Augustus et Gallus Caesar, non quod eo ipso anno 351 consules processerunt, ut existimat Strzygowskii, cum neque mappa adsit et diversa collocatio collegis parum conveniat, sed tamquam principes duo superior alter, alter inferior: nudum caput habent etiam Galli Caesaris nummi omnes (Eckhel S. 125), conferri potest quod apud Procopium bell. Goth. I, 6 imperator Byzantius a rege Theodahado postulat inter alia *εἰκόνα τε χαλκῆν ἢ ἕλας ἐτέρας μὴ ποτε Θεοδάτου μόνον καθίστασθαι, ἀλλὰ γίνεσθαι μὲν αἰεὶ ἀμφοτέροισ, στήσεσθαι δὲ οὕτως: ἐν δεξιῶσι μὲν εἶναι βασιλέως, ἐνὶ θάτερα δὲ εἶναι Θεοδάτου*, aliud monumentum, in quo Augustus Caesarque ita iuxta positi cernantur, ut distinguantur, equidem nullum novi praeter clipeum Theodosii anni 388 (C. I. L. II n. 483; Huebner *die antiken Bildwerke in Madrid* p. 213), in quo Augustus Theodosius super filios eminent, Augustus Arcadius globum et sceptrum tenet, Honorius Caesar et fratre minor cernitur et globum tenens sceptro caret, similiter in solido Theodosii II (Sabatier *monnaies byzantines* I p. 115 n. 8 tab. 5 n. 3) cernuntur duo Augusti maior Theodosius sedens intuenti a sinistra, ad sinistram eius minor Valentinianus stans.

1) Nimbium quod Augusto reservatum esse ait Eckhel (S. 504), id et his imaginibus videtur refutari et nummo aureo Cohenii vol. 7 ed. 2 p. 439 n. 2, in quo cernuntur principes duo triumphantes nimbati et sceptrata tenentes et adscriptum est *Fl. Jul. Constantius nob. C.* nam quamquam Gallus appellari solet Claudius et qui praeterea ei tribuntur nummi Flavii Iulii Constantii nomine inscripti eodem vel fortasse meliore iure revocantur ad Constantium II, hic quomodo Constantino primo filioque eius natu minori recte tribuatur parum perspicio; et ut ei tribui possit, semper ostendet nimbium a Caesare non esse alienum, nummos alios filiorum Constantini I Caesarum etiam nimbium habentes enumerat Lud. Stephani *Nimbus und Strahlenkranz* in actis acad. Petropolitanae a. 1859 p. 492 = 132. in clipeo Theodosiano anni 388 supra citato duo Augusti Theodosius et Arcadius et Caesar Honorius ut omnes sedent, ita omnes nimbium habent.

VIII.

FASTI CONSVLARES

A REGIBVS EXACTIS AD A. P. CHR. 354.

Fastos hos publicos esse populi Romani, quales in urbe Roma circumferbantur, etiam inde apparet, quod cum fastis in foro Romano ad regiam expositis, quatenus hi perveniunt, id est ad a. u. e. 766 = p. C. 13, ita consentiunt, ut Philocaliani cum ex antiquioribus non receperint nisi singula singulorum consulum cognomina eaque extrema, in his raro ab iis discedant, adscripta sunt et bissexta et ad annos singulos primus eius anni dies in quam feriam hebdomadis et in quem lunaris mensis tricesimani diem incidat, ipsi fasti longe emendatissimi sunt omnium qui ad nos pervenerunt: scilicet deficit unus annus u. e. 461 (quem antiquitus excidisse adscripta bissexta ostendunt), insiticii autem consules inveniuntur nulli, rem ab chronicis his alienam exposui in Corpore inser. Lat. vol. I p. 483 seq.

u. e.					u. e.				
V. J. 25 245.	Bruto	et Collatino	Lun. XXIX		268. b.	Rutilo	et Vigel-		
	246.	Publicola II	et Tricipitino	Mar. X			lino III	Lun. XII	
	247.	Publicola III	et Pulbillio	Mer. XXI	269.	Vivulano	et Maluci-		
	248. b.	Rufo	et Aquilino	Iov. II			nense	Mar. XXIII	
	249.	Voletto	et Tuberto	Sat. XIII	270.	Mamereo	et Vivulano	Iovis VI	
	250.	Publicola III	et Tribiclitino	Sol. XXIII	271.	Vivulano	et Potito	Ven. XVII	
	251.	Tuberto II	et Lanato	Lun. V	272. b.	Pelos	et Vivu-		
	252. b.	Tricosto	et Bigellino	Mar. XVI			lano II	Sat. XXVIII	
	253.	Aurunco	et Rufo	Iov. XXVI	273.	Vivulano III	et Pelos	Lun. IX	
	254.	Cornuto	et Longo	Ven. VIII	274.	Cincinato	et Vivulano	Mar. XX	
	255.	Helva	et Cicurino	Sat. XIX	275.	Vivulano III	et Trufillo	Mer. I	
	256. b.	Rufo II	et Vocula	Sol. XXX	276. b.	Mamereo II	et Structo	Iov. XII	
	257.	Atratino	et Augurino	Mar. XI	277.	Pulvillo	et Lanato	Sat. XXIII	V. J. 25'
	258.	Regellese	et Tricostro	Mer. XXIII	278.	Rutilo	et Structo	Sol. III	
	259.	Inreligiense	et Structo	Iov. III	279.	Publicula	et Rutilo	Lun. XV	
	260. b.	Celimon-			280. b.	Volso	et Medullino	Mar. XXVI	
		tiano	et Cicurino	Ven. XV	281.	Mamereo III	et Volseo	Iov. VII	
	261.	Aurunco	et Vigellino	Sol. XXVI	282.	Ruto	et Volseo	Ven. XIX	
	262.	Macerino	et Augurino	Lun. VII	283.	Inreligiense	et Barbato	Sat. XXX	
	263.	Augurino II	et Atratino II	Mar. XIX	284. b.	Potito II	et Mamereo	Sol. XI	
	264. b.	Cornuto	et Labo II	Mer. XXIX	285.	Caelimon-			
	265.	Lulo	et Mamer-			tiano II	et Prisco	Mar. XXII	
			fino	Ven. X	286.	Barbato II	et Volseo	Mer. III	
	266.	Rutilo	et Vigellino II	Sat. XXI	287.	Mamereo II	et Vivulano	Iov. XIII	
	267.	Tusco	et Sabino	Sol. II	288. b.	Rigilliense	et Prisco II	Ven. XXV	

A. *epitatorutensis*) V(*indobonensis*)

Plurimum vocabula tribus litteris, ut supra dantur, significant BI, perscribit A sic: sol luna mars
raro martius) mercurius ionis venus saturnus 248 rufo F 252 ante tricosto et 262 ante macerino et
 272 ante pelos et sic deinceps decimo quoque anno inserit rubris litteris id F 253 arunco et rufo F
 256 rufo II et vocula F 258 tricostro A 268 rutilio A^a [?] 270 vivulano I 271 vivulano II F
 272 u. om. A 279 publicola F 285 celimontiano F 287 niullano AI^b 288 et mamere F^a

n. c.				n. c.			
289.	Vivullano II	et Capitolino	Sol. VI	327.	Structo	et Mugilliano	Ven. VI
290.	Religiense	et Medulliano III	Lun. XVII	328. b.	Cosso	et Fiso	Sat. XVII
291.	Priseo	et Helva	Mar. XXVIII	329.	Arretino	et Mevul-	
292. b.	Tricipitino	et Cicurino	Mer. VIII			liano	Lun. XXIX
293.	Amentino	et Cornuto	Ven. XX	330.	Crasso	et Fidenas	Mar. X
294.	Publicula II	et Iureli-		331.	Arretino	et Vivullano	Mer. XXI
		giense	Sat. I	332. b.	Capitolino	et Mugilliano	Iov. II
295.	Vivullano	et Malluginense	Sol. XII	333.	Capitolino	et Vivullano	Sat. XIII
296. b.	Rutullo	et Carbeti	Lun. XXIII	334.	Cincinnato III	et Vulso II	Sol. XXIII
297.	Pulvillo	et Augurino	Mer. III	335.	Lanato	et Rufillo	Lun. V
298.	Maximo	et Celemon-		336. b.	Structo II	et Fidenas III	Mar. XVI
		tino	Iov. XV	337.	Tricipitino	et Structo III	Iov. XXVII
299.	Vaticano	et Cicurino	Ven. XVI	338.	Arratino III	et Mngel-	
300. b.	Capitolano	et Fontinalae	Sat. VII			lano II	Ven. VIII
301.	Vero	et Trigemino	Lun. XIX	339.	Casso	et Cincinnato	Sat. XIX
302.	Vaticano	et Lanato	Mar. XXIX	340. b.	Vivullano II	et Potito	Sol. XXX
303.	Sabino II	et Augurino	Mer. X	341.	Medulliano	et Cosso	Mar. XI <i>V. l. 26</i>
304. b.	Sabino III	et Vivullano	Iov. XXI	342.	Vivullano	et Filippo	Mer. XXIII
305.	Barbato	et Potito	Sat. II	343.	Mugilliano	et Rutillo	Iov. III
306.	Coritinesano	et Tricosto	Sol. XIII	344. b.	Mamertino	et Volusio	Ven. XV
307.	Macrino	et Iulio	Lun. XXV	345.	Cosso	et Medul-	
308. b.	Fuso	et Barbato III	Mar. VI			liano	Sol. XXVI
<i>V. l. 26</i> 309.	Augurino	et Philo	Iov. XVII	346.	Iulo	et Cosso	Lun. VII
310.	Siculo	et Luscino	Ven. XXVIII	347.	Voluso II	et Structo III	Mar. XXVIII
311.	Macerino II	et Barbato V	Sat. VIII	348. b.	Cosso	et Potito	Mer. XXIX
312. b.	Vivullano	et Helva	Sol. XX	349.	Iulo II	et Mamertino	
313.	Fuso	et Grasso	Mar. I			rino	Ven. X
314.	Macerino	et Lanato II	Mer. XII	350.	Maluginense	et Cicurino III	Sat. XXI
315.	Lanato	et Capitolino VI	Iov. XXIII	351.	Mamertino	et Fuso	Sol. II
316. b.	Fidenato	et Cincinnato	Ven. III	352. b.	Structo III	et Cornuto	Lun. XIII
317.	Fidenati	et Maximo	Sol. XV	353.	Camello	et Iulo	Mer. XXIII
318.	Maluginense	et Grasso	Lun. XXVII	354.	Volso	et Capitolino	Iov. VI
319.	Iulio II	et Tricoisto	Mar. VIII	355.	Augurino	et Longo	Ven. XVII
320. b.	Capitolino	et Cosso	Mer. XIX	356. b.	Potito	et Medulliano	Sat. XXVIII
321.	Vivullano	et Faccintore	Ven. XXX	357.	Iulo II	et Fidenas	Luna VIII
322.	Mamercino	et Medullino	Sat. XI	358.	Pansa II	et Volso	Mar. XX
323.	Cincinnato	et Mento	Sol. XXII	359.	Cosso	et Medulliano	Mer. I
324. b.	Crasso	et Iulo	Lun. III	360. b.	Camello III	et Publicula	Iov. XII
325.	Tricipitino	et Fidenas	Mer. XIII	361.	Potito	et Malluginense	Sat. XXIII
326.	Cosso	et Cincinnato II	Iov. XXV	362.	Potito III	et Capitolino	Sol. III
				363.	Tricipitino	et Mamertino	Lun. XV
				364. b.	Longo	et Ambusto	Mar. XXVI

A(rgentoratensis) F(indobonensis)

290 religiense F	292 tripitino A ^a	294 publicola F	295 vivullano F	296 rutullo F
297 pulvillo F ^a	299 ven. xxvi F	311 v. om. F	312 vivullano F	317 fidenato F
331 II om. F	339 casso F ^a (?)	340 potito F	343 mugilliano F	319 iulo F
360 publicola F	362 potito II F	capitolino F		352 cornuto] macerino F ^a (?)

u. c.					u. c.				
365.	Tricosto	et Albino	Iov.	vii	402.	Publicula	et Rutillo ii	Lun.	xxvii
366.	Capitolino	et Corbo	Ven.	xix	403.	Petico v	et Penno ii	Mar.	viii
367.	Cursore	et Lanato	Sat.	xxx	404. b.	Lenas iii	et Scipione	Mer.	xix
368. b.	Aluginense	et Cincinnato	Sol.	xi	405.	Camello	et Crasso	Ven.	xxx <i>v. f. 27</i>
369.	Capitolino	et Cincinnato	Mar.	xxii	406.	Lenas iii	et Corvino	Sat.	xi
370.	Rufo	et Camillo	Mer.	iii	407.	Vemmo	et Torquato	Sol.	xxii
371.	Publicola iii	et Flavo iii	Iov.	xiiii	408. b.	Corvo ii	et Visulo ii	Lun.	iii
372. b.	Fidenas	et Grasso	Ven.	xxv	409.	Dorsuo	et Rufo	Mer.	xiiii
<i>v. f. 27</i> 373.	Publicola iii	et Tricipitino	Sol.	vi	410.	Rutillo iii	et Torquato	Iov.	xxv
374.	Publicola v	et Mamer- tino vi	Lun.	xvii	411.	Corvo iii	et Cosso iii	Ven.	vi
375.	Capitolino	et Albino	Mar.	xxviii	412. b.	Itala iii	et Rutillo iii	Sat.	xvii
376. b.	Fidenas ii	et Siculo	Mer.	viii	413.	Vemmo ii	et Mamercio	Lun.	xix
377.	Mamertino	et Cincinnato	Ven.	xx	414.	Torquato iii	et Mure	Mar.	x
378.	Lanato iii	et Practex- tato	Sat.	i	415.	Mamercino	et Philo	Mer.	xxi
379.	Baccho	solo	Sol.	xii	416. b.	Camello	et Nepote	Iov.	ii
380. b.	Papirio	et Vivio	Lun.	xxiii	417.	Peto	et Longo	Sat.	xiii
381.	Sacrabienſe	et Cellemo- tano	Mer.	iii	418.	Crasso	et Hella	Sol.	xxiiii
382.	Prisco	et Cominio	Iov.	xv	419.	Caleno	et Corvo iii	Lun.	v
383.	Mamertino	et solo	Ven.	xxvi	420. b.	Caudino	et Calvino	Mar.	xvi
384. b.	Medullino	et Potito	Sat.	vii	421.	Hoc anno dictatores non fuerunt		Iov.	xxvii
385.	Fidenas iii	et Malugi- nense	Lun.	xix	422.	Calvino	et Arvinas ii	Ven.	viii
386.	Capitolino	et Structo	Mar.	xxix	423.	Cofito	et Marcello	Sat.	xix
387.	Cosso ii	et Grasso	Mer.	x	424. b.	Crasso iii	et Venio	Sol.	xxx
388. b.	Mamercino	et Laterano	Iov.	xxi	425.	Privernas ii	et Declao	Mar.	xi
389.	Abentinenſe	et Haala	Sat.	iii	426.	Deciano ii	et Barbato ii	Mer.	xxiii
390.	Petico	et Calbo	Sol.	xiiii	427.	Lentulo	et Philo ii	Iov.	iiii
391.	Mamercino	et Apnenti- nense	Lun.	xxv	428. b.	Libone iii	et Cursore ii	Ven.	xv
392. b.	Haala ii	et Abenti- nense	Mar.	vi	429.	Camello ii	et Bruto	Sol.	xxvi
393.	Stola	et Vetico	Iov.	xvii	430.	Hoc anno dictatores non fuerunt		Lun.	vii
394.	Ambuſto	et Proculo	Ven.	xxix	431.	Lanto ii	et Ceretano	Mar.	xviii
395.	Rotillo	et Capitolino	Sat.	viii	432. b.	Corvo	et Rulliano	Mer.	xxix
396. b.	Ambuſto	et Lenas ii	Sol.	xxi	433.	Calvino ii	et Albino ii	Ven.	x
397.	Rutillo	et Capitolino	Mar.	i	434.	Cursore ii	et Philo iii	Sat.	xxi
398.	Ambuſto ii	et Lenas ii	Mer.	xii	435.	Murillano iii	et Cerritano	Sol.	ii
399.	Petico iii	et Publicula	Iov.	xxiii	436. b.	Vemmo	et Flaccina- tore	Lun.	xiii
400. b.	Ambuſto iii	et Capitolino	Ven.	iiii	437.	Barbula	et Bruto	Mer.	xxiiii
401.	Petico iii	et Publicu- la ii	Sol.	xv	438.	Lucillo	et Lenas	Iov.	vi <i>v. f. 28</i>
					439.	Cursore iii	et Pilo iii	Ven.	xvii
					440. b.	Libone	et Longo iii	Sat.	xxix
					441.	Cursore v	et Bruto ii	Lun.	viii
					442.	Maximo	et Mure	Mar.	xx

(Aegrotatensis) V(indobonensis)

369 cincinato I	378 pretextato I	379 bacho I	380 papiro I	382 commio A,
comminio I	386 capitulino I	395 rottillo I	399 publicola I	420 claudino A
426 et barbato (om. ii) I	432 rulliao I			423 potito I?

u. e.				u. e.			
443.	Bruto III	et Barbula II	Mer. I	485. b.	Gallo	et Pictore	Ven. III
444. b.	Tulliano III	et Rutilo	Iov. XII	486.	Sofa	et Russo	Sol. XV
445.	Hoc anno dictatores non fuerunt		Sat. XXIII	487.	Regulo	et Libone	Lun. XXVII
446.	Mure II	et Rulliano I	Sol. III	488.	Pera	et Pistore	Mar. VIII
447.	Ceto	et Violense	Lun. XV	489. b.	Maximo	et Vitulo	Mer. XIX
448. b.	Tremulo	et Arvina	Mar. XXVI	490.	Caudex	et Flacco	Ven. XXX
449.	Megello	et Augurino	Iov. VII	491.	Maximo	et Grasso	Sat. XI
450.	Sofa	et Saberio	Ven. XIX	492.	Megello	et Vitulo	Sol. XXII
451.	Rufa	et Adventi- nense	Sat. XXX	493. b.	Flacco	et Grasso	Lun. III
452. b.	Dextro	et Paulo	Sol. XI	494.	Asina	et Duillio	Mer. XIII
453.	Corvo II	et Rulliano II	Mar. XXII	495.	Scipione	et Floro	Iov. XXV
454.	Corvo V	et Pansa	Mer. III	496.	Calatino	et Paterculo	Ven. VI
455.	Pefino	et Torquato	Iov. XIII	497. b.	Regulo	et Blesio II	Sat. XVII
456. b.	Scipione	et Centumalo	Ven. XXV	498.	Longo	et Rugulo	Lun. XXIX
457.	Ruliano III	et Mure	Sol. VI	499.	Nobiliore	et Paulo	Mar. X
458.	Ceco	et Violense	Lun. XVII	500.	Asina II	et Calatino II	Mer. XX
459.	Rulliano V	et Mure III	Mar. XXIX	501. b.	Cepio	et Bleso	Iov. II
460. b.	Megello II	et Regulo	Mer. VIII	502.	Cotta	et Gemino	Sat. XIII
[461.]				503.	Megello	et Pacilo	Sol. XXIII
462.	Gurgis	et Scevola	Ven. XX	504.	Regulo II	et Volso II	Lun. V <i>V. f. 29</i>
463.	Megello III	et Bruto	Sat. I	505. b.	Pulchro	et Pullo	Mar. XVI
464.	Dentato	et Rufino	Sol. XII	506.	Cotta II	et Gemino II	Iov. XXVII
465. b.	Corvino II	et Noctua	Lun. XXIII	507.	Megello II	et Butilo II	Ven. VIII
466.	Tremulo II	et Arvina	Mer. III	508.	Grasso II	et Licinio II	Sat. XIX
467.	Marellino	et Rutillo	Iov. XV	509. b.	Buteo	et Pulbo	Sol. XXX
468.	Maximo	et Peto	Ven. XXVI	510.	Attico	et Bleso	Mar. XI
469. b.	Canina	et Lepido	Sat. VII	511.	Fundulo	et Gallo	Mer. XXIII
470.	Tuceo	et Metello	Lun. XVIII	512.	Catulo	et Albino	Iov. III
471.	Calvo	et Maximo	Mar. XXIX	513. b.	Attico II	et Cereo	Ven. XV
<i>V. f. 28</i> 472.	Luscino	et Labo	Mer. X	514.	Cento	et Tuditano	Sol. XXVI
473. b.	Barbula	et Philippo	Iov. XXI	515.	Turrino	et Falco	Lun. VII
474.	Laevino	et Cornunciano	Sat. II	516.	Gracco	et Falto	Mar. XVIII
475.	Saberno	et Pirrico	Sol. XIII	517. b.	Caudino	et Flacco	Mer. XXIX
476.	Luscino II	et Pato II	Lun. XXV	518.	Caudino II	et Varo	Ven. X
477. b.	Rufino II	et Bruto II	Mar. VI	519.	Torquato	et Bulbo	Sat. XXI
478.	Gurgis II	et Clepsena	Iov. XVII	520.	Albino	et Maximo	Sol. II
479.	Dentato II	et Lentulo	Ven. XXIX	521. b.	Verrucoso	et Matho	Lun. XIII
480.	Dentato III	et Merenda	Sat. VIII	522.	Lepido	et Malliolo	Mer. XXIII
481. b.	Licino	et Cinna	Sol. XX	523.	Matho	et Maso	Iov. V
482.	Cursore II	et Maximo	Mar. I	524.	Barbula	et Pera	Ven. XVII
483.	Claudio	et Clepsina	Mer. XII	525. b.	Albino II	et Centumalo	Sat. XXIX
484.	Clepsina II	et Lesio	Iov. XXIII	526.	Maximo II	et Verru- coso II	Lun. VIII
				527.	Flacco	et Regulo	Mar. XX

A(rgentoratensis) V(iulobonensis)

443 bruto III <i>F</i>	446 i om. <i>F</i> ¹	447 caeto <i>A</i>	457 rulliano <i>F</i>	464 ruffino <i>F</i>	467 iov. x <i>F</i>
469 b. om. et hic et alicubi praeterea <i>F</i>		473 filippo <i>F</i>	474 cornunciano <i>F</i>	486 soffo <i>F</i>	492 vitullo <i>F</i>
498 rugullo <i>F</i>	500 calatina II <i>F</i>	505 pulero <i>F</i>	509 pulbo(?) <i>A</i>	516 falco <i>F</i>	518 narro <i>F</i>
526 verrocuso <i>F</i>					

u. c.				u. c.			
528.	Torquato II	et Flacco II	Mer.	I	571.	Libone	et Marcello Lun. xxvii
529. b.	Papo	et Regulo	Iov.	xii	572.	Paulo	et Tamphilo Mar. viii
530.	Torquato III	et Flacco III	Sat.	xxiii	573. b.	Cethego	et Amphilo Mer. xix
531.	Flamio	et Pilo	Sol.	iiii	574.	Albino	et Pisone Ven. xxx
532.	Marcello	et Calbo	Lun.	xv	575.	Fulviano	et Fleco Sat. xi
533. b.	Asina	et Rufo	Mar.	xxvi	576.	Bruto	et Volso Sol. xxii
534.	Levino	et Scevola	Iov.	vii	577. b.	Pulchro	et Gracco Lun. iii
535.	Paulo	et Salinatore	Ven.	xix	578.	Spalo	et Levino Mer. xiiii
536.	Scipio	et Longo	Sat.	xxx	579.	Scevola	et Lepido Iov. xxv
537. b.	Gemino	et Flaminiuo	Sol.	xi	580.	Paulo	et Scevola Ven. vi
538.	Paulo	et Varo	Mar.	xxii	581. b.	Albino	et Lenas Sat. xvii
539.	Gracco	et Albino	Mer.	iii	582.	Lenas	et Ligo Lun. xxix
540.	Verrucoso III	et Marcello III	Iov.	xiiii	583.	Grasso	et Longino Mar. x
541. b.	Maximo	et Gracco II	Ven.	xxv	584.	Mancino	et Serrano Mer. xxi
542.	Pulchro	et Flacco III	Sol.	vi	585. b.	Philippo II	et Ceplo Iov. ii
543.	Maximo	et Centumalo	Lun.	xvii	586.	Paulo II	et Grasso Sat. xiiii
544.	Levino II	et Marcello III	Mar.	xxix	587.	Peto	et Penno Sol. xxiiii
545. b.	Verrucoso V	et Flacco III	Mer.	viii	588.	Gallo	et Marcello Lun. v
546.	Marcello V	et Crispino	Ven.	xx	589. b.	Torquato	et Octavo Mar. xvi
547.	Nerone	et Salinatore	Sat.	i	590.	Torquato	et Longo Iov. xxvii
548.	Metello	et Pilo	Sol.	xii	591.	Graccho II	et Haina Ven. viii
549. b.	Africano	et Divite	Lun.	xxiii	592.	Nasica	et Siculo Sat. xix
550.	Cethego	et Tuditano	Mer.	iiii	593. b.	Messala	et Strabo Sol. xxx
551.	Caepio	et Tervillo	Iov.	xv	594.	Gallo	et Cethego Mar. xi
552.	Nerone	et Gemino	Ven.	xxvi	595.	Dolabella	et Nobiliore Mer. xxiiii
553. b.	Lentulo	et Peto	Sat.	vi	596.	Lepido	et Lenas II Iov. iii
554.	Maximo II	et Cotta	Lun.	xviii	597. b.	Caesare	et Horesten Ven. xv
555.	Lentulo	et Tribulo	Mar.	xxix	598.	Lentulo	et Figulo II Sol. xxvi
556.	Flaminiuo	et Cato	Mer.	x	599.	Nasica	et Marcello II Lun. vii
557. b.	Cethego	et Rufo	Iov.	xxi	600.	Opimio	et Albino Mar. xviii <i>r. f. 30'</i>
558.	Purpureo	et Marcello	Sat.	iiii	601. b.	Nobiliore	et Fusco Mer. xxix
559.	Catone	et Flacco	Sol.	xiiii	602.	Marcello II	et Flacco Ven. x
560.	Africano	et Longo	Lun.	xxv	603.	Lucillo	et Albino Sat. xxi
561. b.	Merula	et Termo	Mar.	vi	604.	Flaminiuo	et Balbo Sol. ii
562.	Flaminiuo	et Enobarbo	Iov.	xvii	605. b.	Censorino	et Manilio Lun. xiii
563.	Glabrione	et Nasica	Ven.	xxix	606.	Magno	et Cesoniano Mer. xxiiii
564.	Asiaticeo	et Lelio	Sat.	viii	607.	Aemiliano	et Druso Iov. vi
565. b.	Volso	et Nobiliore	Sol.	xx	608.	Lentulo	et Munnio Ven. xvii
566.	Salinatore	et Messala	Mar.	i	609. b.	Aemiliano	et Mancino Sat. xxviii
567.	Lepido	et Flaminiuo	Mer.	xii	610.	Gallo	et Cotta Lun. viii
568.	Albino	et Phylippo	Iov.	xxiii	611.	Pulchrino	et Macedoniceo Mar. xx
569. b.	Pulchro	et Tuditano	Ven.	iiii	612.	Celvo	et Serviliano Mer. i
570.	Pulchro	et Licino	Sol.	xv	613. b.	Ceplo	et Nepote Iov. xii

(Argenteratensis) (Andobomensis)

536 scipione I	542 pulero I	543 centumalo I	549 africano I	553 sat. vii I
557 cethego I	560 africano I	564 lucio I	568 filippo I	573 cethego I
577 pulero I	585 philippo I	591 graccho (con. iii) I	592 siculo I	595 dollabella et nobiliore I
	597 horesten] I ^a , horeste] I ^b , horestene I	602 flacca I ^a	604 flaminiuo I	

u. c.				u. c.			
611.	Lellio	et Coepio	Sat. xxiii	655.	Antonino	et Albino	Lun. xxvii
615.	Pisone	et Lenas	Sol. iii	656.	Metello	et Vivio	Mar. viii
616.	Nasica	et Bruto	Lun. xv	657. b.	Lentulo	et Grasso	Mer. xix
617. b.	Porcina	et Mancino	Mar. xxvi	658.	Aenobarbo	et Longino	Ven. xxx
618.	Pilo	et Serrano	Iov. vii	659.	Crasso	et Scevola	Sat. xi
619.	Flacco	et Pisone	Ven. xix	660.	Caldido	et Aenobarbo	Sol. xxii
620.	Aemiliano II	et Flacco	Sat. xxx	661. b.	Flacco	et Herennio	Lun. iii
621. b.	Scevola	et Pisone	Sol. xi	662.	Pulchro	et Perpenno	Mer. xiiii
622.	Lenas	et Calibo	Mar. xxii	663.	Philippo	et Caesare	Iov. xxv
623.	Muciano	et Flacco	Mer. iii	664.	Caesare	et Lupo	Ven. vi
624.	Lentulo	et Nepote	Iov. xiiii	665. b.	Pompeio	et Stravo	Sat. xvii
625. b.	Tuditano	et Aquilino	Ven. xxv	666.	Sulla	et Rufo	Lun. xxix
626.	Optavio	et Rufo	Sol. vi	667.	Octavio	et Cinna	Mar. x
627.	Ravilla	et Cinna	Lun. xvii	668.	Cinna	et Mario	Mer. xxi
628.	Lepido	et Horesten	Mar. xxviii	669. b.	Cinna III	et Carvo	Iov. ii
629. b.	Hypseo	et Flacco	Mer. viii	670.	Carvo II	et Cinna III	Sat. xiii
630.	Longino	et Calvino	Ven. xx	671.	Asiatice II	et Pulbo	Sol. xxiiii
631.	Metello	et Appellate	Sat. i	672.	Gratilliano	et Carbo III	Lun. v
<i>V. J. 31</i> 632.	Enobarbo	et Fanno	Sol. xii	673. b.	Decola	et Dolabella	Mar. xvi
633. b.	Opimio	et Maximo	Lun. xxiii	674.	Sulla	et Pio	Iov. xxvii
634.	Manilio	et Balbo	Mer. iii	675.	Vatio	et Pulchro	Ven. viii
635.	Metello	et Cotta	Iov. xv	676.	Lepido	et Catulo	Sat. xix
636.	Catone	et Rige	Ven. xxvi	677. b.	Mauereo	et Iuliano	Sol. xxx
637. b.	Diademmo	et Scevola	Sat. vii	678.	Octavio	et Curio	Mar. xi
638.	Gera	et Eburno	Lun. xviii	679.	Octavio	et Cotta	Mer. xxiii
639.	Seauro	et Megello	Mar. xxix	680.	Lucullo	et Cotta	Iov. iii
640.	Bulbo	et Cato	Mer. x	681. b.	Varro	et Licinio	Ven. xv
641. b.	Caprario	et Carpo	Iov. xxi	682.	Publicula	et Lentulo	Sol. xxvi
642.	Druso	et Caesoniano	Sat. ii	683.	Lentulo	et Horeste	Lun. vii
643.	Nasica	et Bestia	Sol. xiiii	684.	Magno	et Grasso	Mar. xviii
644.	Rufo	et Albino	Lun. xxv	685. b.	Nepote	et Metello	Mer. xxix
645. b.	Megello	et Silano	Mar. vi	686.	Metello	et Vatia	Ven. x
646.	Calva	et Hotensio	Iov. xvii	687.	Pisone	et Glabria	Sat. xxi
647.	Longino	et Nepote	Ven. xxix	688.	Lepido	et Tullo	Sol. ii
648.	Serrano	et Ceplo	Sat. viii	689. b.	Sulla	et Peto	Lun. xiii
649. b.	Rufo	et Maximo	Sol. xx	690.	Caesare	et Turmo	Mer. xxiiii
650.	Mario II	et Frimbrio	Mar. i	691.	Cicerone	et Antonino	Iov. vi
651.	Mario III	et Horeste	Mer. xii	692.	Silano	et Murena	Ven. xvii
652.	Mario III	et Catulo	Iov. xx	693. b.	Calpurniano	et Messala	Sat. xxix
653. b.	Mario V	et Aquilio	Ven. iii	694.	Africanio	et Metello	Lun. viii
654.	Mario VI	et Flacco	Sol. xv	695.	Caesare	et Vivulo	Mar. xx

A. (argentoratensis) V. (indobonensis)

611 cepio V 628 horesten *A*°, horeste *P*°, horestem V 629 kypseo V (*sic et postea dubitatum utrum libracius h litteram initialem archetypi male pro k accepit an ipsi h sic formare voluerit*) 631 appellato V 632 fanne V 635 cotto V 636 catdue *A*°, catdue V 638 getta V 640 cotto V 642 cesoniano V 646 kotensio V 650 fimbrio V 651 oreste V 660 calddo] *sic* *AV* 662 pulero V 664 cesare V 666 xxix V 682 publicola V 683 horesten *A*°, horeste *P*°, horestem V 685 metello V 690 cesare V 694 africanio V

u. c.					u. c.						
696.	Calsoniano	et	Cavonio	Mar.	i	737. b.	Turnio	et	Silato	Ven.	iiii
697. b.	Lentulo	et	Nepotae	Iov.	xii	738.	Henobarbo	et	Scipione	Sol.	xv
698.	Marcellino	et	Philippo	Sat.	xxiii	739.	Libone	et	Pisone	Lun.	xxvii
699.	Magno ii	et	Grasso	Sol.	iiii	740.	Grasso	et	Augure	Mar.	viii
700.	Aenobarbo	et	Pluero	Lun.	xv	741. b.	Nerone	et	Varo	Mer.	xix
701. b.	Carvino	et	Messala	Mar.	xxvi	742.	Messala	et	Quirino	Ven.	xxx
702.	Magno iii	solo		Iov.	vii	743.	Tuberone	et	Maximo	Sat.	xi
703.	Rufo	et	Marcello	Ven.	xxviii	744.	Africano	et	Maximo	Sol.	xxii
704.	Paulo	et	Marcello	Sat.	xxx	745. b.	Druso	et	Crispino	Lun.	iiii
705. b.	Marcello ii	et	Cruscello	Sol.	xi	746.	Censorino	et	Gallo	Mer.	xiiii
	Hoc usque dictatores fuerunt.					747.	Nerone	et	Pisone	Iov.	xxv
706.	G. Iulio Caesare ii	et	Isaurio			748.	Balbo	et	Vetere	Ven.	vi
707.	Caleno	et	Vatino			749. b.	Augusto xii	et	Sulla	Sat.	xvii
708.	Caesare iii	et	Lepido			750.	Sabino	et	Rufo	Lun.	xxix
709. b.	Caesare iii	et	solo			751.	Lentulo	et	Messalino	Mar.	x
710.	Caesare v	et	Antonino			752.	Augusto xiii	et	Silvano	Mer.	xxi
711.	Pansa	et	Hirstio			753. b.	Lentulo	et	Pisone	Iov.	ii
712.	Lepido	et	Planco				p. Chr.				
713. b.	Peiate	et	Isaurico			1.	Caesare	et	Paulo	Sat.	xiii
714.	Calvino	et	Pollione			Hoc cons. dominus Iesus Christus natus est viii kal. Ian. d. Ven. luna xv					
715.	Censorino	et	Sabino	Sat.	i	2.	Vincio	et	Varo	Sol.	xxiiii
716.	Pulchro	et	Flacco	Sol.	xii	3.	Lamia	et	Servilio	Lun.	v
717. b.	Agrippa	et	Gallo	Lun.	xxiii	1. b.	Catulo	et	Saturnino	Mar.	xvi
718.	Publicula	et	Nerva	Mer.	iiii	5.	Voleso	et	Magno	Iov.	xxvii <i>V. f. 33</i>
719.	Cornificio	et	Pompeio	Iov.	xv	6.	Lepido	et	Arruntio	Ven.	viii
720.	Libone	et	Atratio	Ven.	xxvi	7.	Cretico	et	Nerva	Sat.	xix
721. b.	Augusto ii	et	Tullo	Sat.	vii	8. b.	Camello	et	Quintiliano	Sol.	xxx
722.	Henobulbo	et	Sossio	Lun.	xxviii	9.	Camerino	et	Sabino	Mar.	xi
723.	Augusto iii	et	Messala	Mar.	xxix	10.	Dolabella	et	Silano	Mer.	xxii
724.	Augusto iii	et	Grasso	Mer.	x	11.	Lepido	et	Tauro	Iov.	iiii
725. b.	Augusto v	et	Apuleio	Iov.	xxi	12. b.	Caesare	et	Capitone	Ven.	xv
<i>V. f. 32</i> 726.	Augusto vi	et	Agrippa ii	Sat.	ii	13.	Planco	et	Silano	Sol.	xxvi
727.	Augusto vii	et	Agrippa iii	Sol.	xiii	14.	duobus	Sextis	Lun.	vii	
728.	Augusto viii	et	Tauro	Lun.	xxiiii	15.	Druso Caes.	et	Flacco	Mar.	xxviii
729. b.	Augusto viii	et	Silano	Mar.	v	16. b.	Tauro	et	Libone	Mer.	xxix
730.	Augusto x	et	Flacco	Iov.	xvii	17.	Flacco	et	Rufo	Ven.	x
731.	Augusto xi	et	Pisone	Ven.	xxix	18.	Tito Caes. iii	et	Germani- co Caes. ii	Sat.	xxi
732.	Marcello	et	Arrutio	Sat.	viii	19.	Silano	et	Balbo	Sol.	ii
733. b.	Lollio	et	Lepido	Sol.	xx	20. b.	Messala	et	Cotta	Lun.	xiii
734.	Apuleio	et	Nerva	Mar.	i						
735.	Saturnino	et	Lucretio	Mer.	xi						
736.	Lentulo	et	Lentulo	Iov.	xxiii						

(Atrejiatoratensis) (Vindobonensis)

697 nepote *A*^b 705 fuerunt] *A*^b, non fuerunt *F*^a 711 kirtio *V* 716 pulero *F* 718 publi-
cola *V* 720 liboni *V* 721 auguto *V* 722 kenobulbo *V* sosio *A* 731 pisne *A* 738 kenobarbo *V*
740 auguro *V* 1 hoc cons. cristus natus est viii kl. ianuar. d. lun. xv *V* 2 vincio *V* 6 admutio *A*
12 cesare et capitone *V* 15 caesurae *V* 18 tito] *A*^b, tiberio *V*^b iii *om. A*

p. Chr.

21.	Tito Caes. III et Druso Caes. II	Mer. XXIII
22.	Agrippa et Galba	Iov. VI
23.	Pollione et Vetere	Ven. XVII
24. b.	Caethego et Varro	Sat. XXVIII
25.	Agrippa et Lentulo	Lun. IX
26.	Getulico et Sabino	Mar. XX
27.	Grasso et Pisone	Mer. I
28. b.	Silano et Nerva	Iov. XII
29.	Gemino et Gemino	Sat. XXIII
	His consulibus dominus Iesus Christus passus est die Ven. luna XIII	
30.	Vinicio et Longino	Sol. III
31.	Tiberio Caes. V solo	Lun. XV
32. b.	Arruntio et Aleno- barbo	Mar. XXVI
33.	Galba et Sulla	Iov. VII
	His cons. Petrus et Paulus ad urbem venerunt agere episcopatum.	
34.	Vitello et Persico	Ven. XIX
35.	Camerino et Noniano	Sat. XXX
36. b.	Allieno et Plautino	Sol. XI
37.	Proculo et Nigrino	Mar. XXII
38.	Iuliano et Asprenatae	Mer. III
39.	C. Caesare II et Caesiano	Iov. XIII
40. b.	C. Caesare III solo	Ven. XXV
41.	C. Caesare III et Saturnino	Sol. VI
42.	Tito Claudio II et Longo	Lun. XVII
43.	Tito Claudio III et Vitellio	Mar. XXIX
44. b.	Crispo II et Tauro	Mer. VIII
45.	Vinicio et Corvino	Ven. XX
46.	Asiaticeo II et Silano	Sat. I
47.	Tito Claudio III et Vitellio III	Sol. XII
48. b.	Vitellio et Publicula	Lun. XXIII
49.	Verannio et Gallo	Mer. III
50.	Vetere et Nerviliano	Iov. XV
51.	Tito Claudio V et Orfito	Ven. XXVI
52. b.	Sulla et Othone	Sat. VII
53.	Silano et Antonino	Lun. XVIII
54.	Marcello et Aviola	Mar. XXIX
55.	Nerone Caes. et Vetere	Mer. X

His cons. passi sunt Petrus et Paulus in kal. Iul.

p. Chr.

56. b.	Saturnino et Scipione	Iov. XXI
57.	Nerone II et Pisone	Sat. II
58.	Nerone III et Messala	Sol. XIII
59.	Capitone et Aproniano	Lun. XXV
60. b.	Nerone III et Lentulo	Mar. VI
61.	Turpillino et Peto	Iov. XVII
62.	Mario et Gallo	Ven. XXIX
63.	Regulo et Rufo	Sat. VIII
64. b.	Grasso et Basso	Sol. XX
65.	Nerva et Vestino	Mar. I <i>f. l. d.</i>
66.	Telesino et Paulo	Mer. XII
67.	Capitone et Rufo	Iov. XXIII
68. b.	Trachala et Italico	Ven. III
69.	Galva II et Vinio	Sol. XV
70.	Vespasiano II et Tito	Lun. XVII
71.	Vespasiano III et Nerva	Mar. VIII
72. b.	Vespasiano III et Tito II	Mer. XXVIII
73.	Domitiano II et Messalino	Ven. XXX
74.	Vespasiano V et Tito III	Sat. XI
75.	Vespasiano VI et Tito III	Sol. XXII
76. b.	Vespasiano VII et Tito V	Lun. III
77.	Vespasiano VIII et Domi- tiano V	Mer. XIII
78.	Commodo et Prisco	Iov. XXV
79.	Vespasiano VIII et Tito VI	Ven. VI
80. b.	Tito VII et Domitia- no VII	Sat. XVII
81.	Silva et Pollione	Lun. XXVIII
82.	Domitiano VIII et Sabino	Mar. VIII
83.	Domitiano VIII et Rufo	Mer. XXI
84. b.	Domitiano X et Sabino	Iov. II
85.	Domitiano XI et Furvo	Sat. XIII
86.	Domitiano XII et Dolabella	Sol. XXIII
87.	Domitiano XIII et Saturnino	Lun. V
88. b.	Domitiano XIII et Rufo	Mar. XVI
89.	Fulvo et Atratino	Iov. XXVII
90.	Domitiano XV et Nerva	Ven. VIII
91.	Clabrone et Traiano	Sat. XIX
92. b.	Domitiano XVI et Saturnino	Sol. XXX
93.	Collega et Priscino	Mar. XI
94.	Asprenate et Laterano	Mer. XXII
95.	Domitiano XVII et Clemente	Iov. III
96. b.	Valeriano et Vetere	Ven. XV

Argentoratensis) (Aulobonensis)

22 galbo F	26 gaetulico F	29 hoc consule cristus passus est die solis luna XIII F	30 Vinicio F
32 enobarbo F	33 hoc cons F agere accipere F	35 noniano (?) A	36 plautio F
38 asprenate A, asprenate A, asprenatae F	39 cesiano F	44 IX pro VIII plerumque F	48 publicola F
55 hoc cons. F	73 domiciano A	74, 75 vespasiano F	77, 80 domiciano A

	p. Chr.					p. Chr.				
	97.	Nerva II	et	Rufo III	Sol.	XXVI	110. b.	Antonino III	et	Aureliano
	98.	Nerva III	et	Traiano II	Lun.	VII		Caes.	Iov.	XXI
	99.	Palma	et	Senecione	Mar.	XXVII	111.	Siloga	et	Severo
	100. b.	Traiano III	et	Frontino	Mer.	XXXIX	112.	Rufino	et	Quadrato
	101.	Traiano IIII	et	Peto	Ven.	X	113.	Torquato	et	Attico
	102.	Servillo II	et	Sura II	Sat.	XXI	111. b.	Aviro	et	Maximo
	103.	Traiano V	et	Maximo II	Sol.	II	115.	Antonino IIII	et	Aureliano
	104. b.	Surano II	et	Marcello	Lun.	XIII		Caes. II	Iov.	XVII
	105.	Candido II	et	Quadrato	Mar.	XXIII	116.	Claro	et	Severo
	106.	Commodo	et	Cereale	Iov.	VI	117.	Largo	et	Messalino
	107.	Sura	et	Senecione	Ven.	XXVII	118. b.	Torquato	et	Iuliano
	108. b.	Gallo	et	Bradua	Sat.	XXIII	119.	Orfito	et	Priseo
	109.	Palma II	et	Tullo	Lun.	III	150.	Gallicano	et	Vetere
	110.	Priscina	et	Orfito	Mar.	XV	151.	Maximo	et	Condiano
	111.	Pisone	et	Bolano	Mer.	I	152. b.	Glabrione	et	Homullo
	112. b.	Traiano VI	et	Africano	Iov.	XII	153.	Praesente	et	Rufino
	113.	Celso	et	Crispino	Sat.	XXIII	154.	Commodo	et	Laterano
	114.	Vopiseo	et	Asta	Sol.	III	155.	Severo	et	Sabino
	115.	Messala	et	Pedone	Lun.	XV	156. b.	Silvato	et	Angurino
	116. b.	Aeliano	et	Vetere	Mar.	XXVI	157.	Barbato	et	Regulo
	117.	Nigro	et	Aproniano	Iov.	VII	158.	Tertullo	et	Sacerdote
	118.	Adriano II	et	Salinatore	Ven.	XIX	159.	Quinrillo	et	Priseo
	119.	Adriano II	et	Rustico	Sat.	XXX	160. b.	Bradua	et	Varo
	120. b.	Severo II	et	Fulyo	Sol.	XI	161.	duobus	Augustis	Mer.
	121.	Vero II	et	Augure	Mar.	XXII	162.	Rustico	et	Aquilino
	122.	Aviola	et	Pansa	Mer.	III	163.	Lelliano	et	Pastore
	123.	Petino	et	Aproniano	Iov.	XIII	164. b.	Macrino	et	Celso
	124. b.	Glabrione	et	Torquato	Ven.	XXV	165.	Orfito	et	Pudente
	125.	Asiatico II	et	Aquilino	Sol.	VI	166.	Pudente	et	Pollione
	126.	Vero III	et	Ambibulo	Lun.	XVII	167.	Vero III	et	Quadrato
	127.	Titiano	et	Gallicano	Mar.	XXVII	168. b.	Aproniano	et	Paulo
	128. b.	Asprenate	et	Libone	Mer.	VIII	169.	Priseo	et	Apollinare
F. 33	129.	Marcello II	et	Marcello II	Ven.	XX	170.	Claro	et	Caethego
	130.	Catulino	et	Apro	Sat.	I	171.	Severo	et	Heremiano
	131.	Pontiano	et	Rufino	Sol.	XII	172. b.	Orfito	et	Maximo
	132. b.	Angurino	et	Sergiano	Lun.	XXIII	173.	Severo II	et	Pompeiano
	133.	Hibero	et	Sisenna	Mer.	III	174.	Gallo	et	Flacco
	134.	Serviano	et	Varo	Iov.	XV	175.	Pisone	et	Iuliano
	135.	Lupereo	et	Attico	Ven.	XXVI	176. b.	Pollione	et	Apro
	136. b.	Commodo	et	Pompeiano	Sat.	VII	177.	Commodo	et	Quintilio
	137.	Caesare II	et	Balbino	Lun.	XXVIII	178.	Orfito	et	Rufo
	138.	Nigro	et	Camerino	Mar.	XXIX	179.	Commodo II	et	Vero
	139.	Antonino II	et	Praesente II	Mer.	X	180. b.	Praesente	et	Condiano

Allegatoratensis) Vindobonensis)

97. nerva III A ^a	rullo F	99. senecione I	102. surano I A ^a	117. 123. aproniano F
133. kibero F	137. albino A ^a	139. presente F	152. homullo F	153. presente F
141. heremiano F		180. presente F		166. pu-

p. Chr.				p. Chr.			
181.	Commodo III et Birro	Sol.	xxvi	223.	Maximo et Cheliano	Mer.	x
182.	Mamertino et Rufo	Lun.	vii	224. b.	Iuliano et Crispino	Iov.	xxi
183.	Commodo III et Victorino	Mar.	xxviii	225.	Fusco et Dextro	Sat.	ii ^{F. 7, 36'}
184. b.	Marulo et Eliano	Mer.	xix	226.	Alexandro II et Marcello	Sol.	xiii
185.	Materno et Bradua	Ven.	x	227.	Albino et Maximo	Lun.	xxv
186.	Commodo V et Glabrone	Sat.	xxi	228. b.	Modesto et Probo	Mer.	vi
187.	Crispino et Eliano	Sol.	i	229.	Alexandro III et Dione	Iov.	xxvii
188. b.	Fusciano et Silano	Lun.	xiii	230.	Agricola et Clementino	Ven.	xxix
189.	duobus Silanis	Mer.	xxviii	231.	Pompeiano et Peligniano	Sat.	viii
190.	Commodo VI et Septimiano	Iov.	vi	232. b.	Lupo et Maximo	Sol.	xx
191.	Aproniano et Bradua	Ven.	xvii	233.	Maximo et Paterno	Mar.	i
192. b.	Commodo VI et Pertinace	Sat.	xxviii	234.	Maximo II et Urbano	Mer.	xii
^{F. 7, 36'} 193.	Falcione et Claro	Lun.	viii	235.	Severo et Quintiano	Iov.	xxiii
194.	Severo II et Bino	Mar.	xx	236. b.	Maximo et Africano	Ven.	iii
195.	Tertullo et Clemente	Mer.	i	237.	Perpetuo et Corneliano	Sol.	xv
196. b.	Dextro et Prisco	Iov.	xii	238.	Pio et Pontiano	Lun.	xxvii
197.	Laterano et Rufino	Sat.	xxiii	239.	Gordiano et Aviola	Mar.	viii
198.	Saturnino et Gallo	Sol.	iii	240. b.	Sabino et Venusto	Mer.	xix
199.	Anulino et Frontone	Lun.	xv	241.	Gordiano II et Pompeiano	Ven.	xxx
200. b.	Severo III et Victorino	Mar.	xxvi	242.	Attico et Protextato	Sat.	xi
201.	Fabiano et Mutiano	Iov.	vii	243.	Arriano et Papo	Sol.	xxii
202.	Severo III et Antonino	Ven.	xix	244. b.	Peregrino et Aemiliano	Lun.	iii
203.	Plautiano et Geta	Sat.	xxx	245.	Philippo et Titiano	Mer.	xiii
204. b.	Cillone et Libone	Sol.	xi	246.	Praesente et Albino	Iov.	xxv
205.	Antonino II et Geta	Mar.	xxii	247.	Philippo II et Philippo	Ven.	vi
206.	Albino et Miliano	Mer.	iii	248. b.	Philippo III et Philippo II	Sat.	xvii
207.	Apro et Maximo	Iov.	xiiii	249.	Aemiliano et Aquilino	Lun.	xxviii
208. b.	Antonino III et Geta II	Ven.	xxv	250.	Decio II et Grato	Mar.	viii
209.	Pompeiano et Avito	Sol.	vi	251.	Decio III et Decio Caes.	Mer.	xxi
210.	Faustino et Rufino	Lun.	xxvii	252. b.	Gallo II et Volusiano	Iov.	ii
211.	Gentiano et Basso	Mar.	xxviii	253.	Volusiano II et Maximo	Sat.	xiii
212. b.	duobus Aspris	Mer.	viii	254.	Valeriano II et Gallieno	Sol.	xxiiii
213.	Antonino III et Balbino	Ven.	xx	255.	Valeriano III et Gallieno II	Lun.	v
214.	Messala et Sabino	Sat.	i	256. b.	Maximo et Glabrone	Mar.	xvi
215.	Lacto et Cereale	Sol.	xii	257.	Valeriano III et Gallieno III	Iov.	xxvii ^{F. 7, 37'}
216. b.	Sabino et Anulino	Lun.	xxiii	258.	Tusco et Basso	Ven.	viii
217.	Praesente et Extricato	Mer.	iii	259.	Aemiliano et Basso	Sat.	xix
218.	Antonino et Advento	Iov.	xv	260. b.	Seculare et Donato	Sol.	xxx
219.	Antonino II et Sacerdote	Ven.	xxvi	261.	Gallicano III et Volusiano	Mar.	xi
220. b.	Antonino III et Comazonte	Sat.	vii	262.	Gallicano V et Fausiano	Mer.	xxiii
221.	Grato et Seleuco	Lun.	xxviii	263.	Albino et Dextro	Iov.	iii
222.	Antonino III et Alexandro	Mar.	xxix	264. b.	Galliano VI et Saturnino	Ven.	xv

A(rgentoratensis) desinus in a, 261 V(indobonensis); post a, 264 ibi est interstitium B(rucellensis) incipiens ab a, 205

181 byrro V 192 commodo VII et pertinaciae V 202 III V 203 planciano V 205 geta a B
 207 apro] caro B XIII VB, XII A 208 antonia B 212 asperis V 215 leto B V cerealet B
 217 presente V 222 III om. B 223 heliano B 227 albino] sabino B 231 peligniano B
 236 maximino B 242 protextato] A V, pretextato AB, praetextato B 246 presente V 255 vale-
 riano II B 257 III AZ, om. V XXVII AB, XXIII V 260 saeculare B 261 galliano A, gallicano VB

p. Chr.				p. Chr.		
265.	Valeriano II et Lucillio	Sol.	xxvi	301.	Titiano et Nepotiano Mer.	iii
266.	Gallieno VII et Sabinillo	Lun.	vii	302.	Constantio III et Maximia-	
267.	Paterno et Arcesilao	Mar.	xxviii		no III Iov.	xv
268. b.	Paterno II et Mariniano	Mer.	xxix	303.	Diocletiano VIII et Maximia-	
269.	Claudio et Paterno	Ven.	x		no VII Ven.	xvi
270.	Antiochiano et Orfito	Sat.	xxi	304. b.	Diocletiano VIII et Maximia-	
271.	Aureliano et Basso	Sol.	ii		no VIII Sat.	vii
272. b.	Quieto et Veldumiano	Lun.	xiii	305.	Constantio V et Maximiano V	Lun. xviii
273.	Tacito et Placidiano	Mer.	xxiiii	306.	Constantio VI et Maximia-	
274.	Aureliano II et Capitolino	Iov.	vi		no VI Mar.	xxix
275.	Aureliano III et Marcellino	Ven.	xvii	307.	novies et Constan-	
276. b.	Tacito II et Aemiliano	Sat.	xxviii		tino Mer.	x
277.	Probo et Paulino	Lun.	viii	308. b.	decies et Maximia-	
278.	Probo II et Lupo	Mar.	xx		no VII Iov.	xxi
279.	Probo III et Paterno	Mer.	i	309.	post consul. x et septimum	Sat. ii
280. b.	Messala et Grato	Iov.	xii	310.	ann. II post cons. x et	
281.	Probo III et Tiberiano	Sat.	xxiii		septimum Sol.	xiii
282.	Probo V et Victorino	Sol.	iiii	311.	Maximiano VIII solo	Lun. xxv
283.	Caro et Carino	Lun.	xv	312. b.	Constantino II et Licinio II	Mar. vi
284. b.	Carino II et Numeriano	Mar.	xxvi	313.	Constantino III et Licinio III	Iov. xvii
285.	Diocletiano II et Aristobulo	Iov.	vii	314.	Volusiano et Amiano	Ven. xxviii
286.	Maximo II et Aquilino	Ven.	xviii	315.	Constantino	
287.	Diocletiano III et Maximiano	Sat.	xxx		III et Licinio III	Sat. viii
288. b.	Maximiano II et Ianuario	Sol.	xi	316. b.	Sabino et Rufino	Sol. xx
17, 37 289.	Basso II et Quintiniano	Mar.	xxii	317.	Gallieno et Basso	Mar. i
290.	Diocletiano III et Maximia-			318.	Licinio V et Crispo	Mer. xii
	no III Mer.	iii		319.	Constantino V et Licinio	Iov. xxiii
291.	Tiberiano et Dione	Iov.	xiiii	320. b.	Constantino	
292. b.	Annibaliano et Asclepidoto	Ven.	xxv		VI et Constantino	Ven. iii
293.	Diocletiano V et Maximia-			321.	Crispo II et Constan-	
	no III Sol.	vi			tino II Sol.	xv <i>r. f. 38</i>
294.	Constantio et Maximiano	Lun.	xvii	322.	Probiano et Iuliano	Lun. xxvii
295.	Tusco et Anullino	Mar.	xxviii	323.	Severo et Rufino	Mar. viii
296. b.	Diocletiano V et Constan-			324. b.	Crispo III et Constan-	
	cio II Mer.	viii			tino III Mer.	xix
297.	Maximiano V et Maximia-			325.	Paulino et Iuliano	Ven. xxx
	no II Ven.	xx		326.	Constantino	
298.	Fuisto II et Gallo	Sat.	i		VII et Constantio	Sat. xi
299.	Diocletiano VII et Maximia-			327.	Constancio et Maximo	Sol. xxii
	no VI Sol.	xii		328. b.	Ianuario et Iusto	Lun. iii
300. b.	Constantio II et Maximia-			329.	Constantino	
	no III Lun.	xxiii			VIII et Constantio III	Mer. xiiii

Uuababourasis / E. rucellensis

265. valeriano x B	Lucillo B	267. mar. vii B	283. caro caro I F	284. xxv B	286. xxiii F
287. iii om. B	289. quintiano B	292. asclepidoto B	295. et om. B	anullino B	296. vi et con-
stantio II B	297. maximian II B	299. 300. 302. 303. 304. 305. 306. maximian B	307. nones F		
308. maximian B	310. ann B, anni F	septim III B	312. constantino II constantino F	314. xviii B ¹	
316. constancio F	327. constantio B	329. et constantino III B			

p. Chr.				p. Chr.			
330.	Gallicano	et Symaco	Iov. xxv	343.	Placido	et Romulo	Sat. xviii
331.	Basso	et Ablavio	Ven. vi	344. b.	Leontio	et Salustio	Sol. xxx
332. b.	Pacatiano	et Hilariano	Sat. xvii	345.	Amantio	et Albino	Mar. xi
333.	Dalmatio	et Zenofilo	Lam. xxxvii	346.	post Amantio et Albino		Mer. xxiii
334.	Optato	et Paulino	Mar. x	347.	Rufino	et Eusebio	Iov. iii
335.	Constantio	et Albino	Mer. xxi	348. b.	Philippo	et Salia	Ven. xv
336. b.	Nepotiano	et Facundo	Iov. ii	349.	Linenio	et Catulino	Sol. xxvi
337.	Feliciano	et Titiano	Sat. xiii	350.	Sergio	et Nigriniano	Lam. vii
338.	Veso	et Polenio	Sol. xxiii	351.	post Sergio et Nigriniano		Mar. xviii
339.	Constantio ii	et Constante ii	Lam. v	352. b.	Constancio v et Constantio		
340. b.	Aquilino	et Proculo	Mar. xvi			iii.	Mer. xxviii
341.	Marcellino	et Probius	Iov. xxxvii	353.	Constancio vi et Constantio ii		Ven. x
342.	Constantio iii	et Constante ii	Ven. viii	354.	Constantio vii et Constantio iii		Sat. xxii

V(indobonensis) B(enellensis)

339 constante ii| constante B   340 aquilino B   344 salustio B   347 rufino et eusebio B,
post sergio et nigriniano I   352 constantio v et constantio caes. B   353 constantio B

IX.

CYCLUS PASCHALIS
AB A 312 IN ANNOS CENTVM.

Nulla titulo praescripto fastis consularibus Chronographus a. 351 subiecit laterculum paschalem incipientem ab a. 312, scilicet eo, ut in priore editione Chronographi p. 579 observavi, quo Constantinus devicto Maxentio Christianis urbis Romae religionis liberum arbitrium publice permisit, continuatum, ut significat subscriptio, in annum centesimum sive 111, ut paschatum dies explerentur, consulibus futuris inscribendis spatia paterent, et continuatus est laterculus iusto modo per annos quattuor ad 358, deinde omissis consulibus annorum 359—367 aliisque erroribus commissis supplementa adiecta sunt perturbata finientia in consulatu a. 110 semipieno, de legibus, ad quas ordinator laterculi paschata computavit, quae olim disputavi (ed. Chronographi a. 1850 p. 572 seq.) non repeto utpote ab hoc loco aliena; errores librariorum quos tum deprehendere mihi videbar in apparatu indicavi.

	p. Chr.			
17. 38	312. b.	Constantino II	et Licinio II	idus Apr.
	313.	Constantino III	et Licinio III	III kal. Apr.
	314.	Valeriano	et Amiano	XIII kal. Mai.
	315.	Constantino IV	et Licinio III	III idus Apr.
	316. b.	Sabino	et Rufino	VIII kal. Apr.
	317.	Gallicano	et Basso	XVII kal. Mai.
	318.	Licinio V	et Crispo	VIII idus Apr.
	319.	Constantino V	et Licinio	III kal. Apr.
	320. b.	Constantino VI	et Constantino	III idus Apr.
	321.	Crispo II	et Constantino II	III non. April.
	322.	Probiano	et Iuliano	VIII kal. April.
	323.	Severo	et Ruffo	VII idus Apr.
	324. b.	Crispo III	et Constantino III	III kal. Apr.
	325.	Paulino	et Iuliano	XIII kal. Mai.
	326.	Constantino VII	et Constantio	III idus Apr.
	327.	Constantio	et Maximo	VII kal. Apr.
	328. b.	Ianuarino	et Iusto	XVIII kal. Mai.
	329.	Constantino VIII	et Constantino III	VIII idus Apr.
	330.	Gallicano	et Symaco	III kal. Mai.
	331.	Basso	et Ablavio	III idus Apr.
	332. b.	Pacatiano	et Hilariano	III non. Apr.
	333.	Dalmatio	et Zenofilo	XVII kal. Mai.
	334.	Optato	et Paulino	VII idus Apr.

Vindobonensis] Bencellensis]

312 III idus B — 313 kl. pro kal. F *aliquoties* — ser. III kal. (*sic corr. in B*) — ap. cel. april. plerumque.
 314 apri. cel. ap. B — 315 ser. III idus — 317 XIII kal. F — 320 ser. III id. — 323 rub. B
 325 XIII kal. F — 326 ser. III idus — 328 Ianuarino F — XVIII B — 329 constantino] constantin F
 330 symmaco B — ser. XII kal. (*et sic corr. in B*)

	p. Chr.				
	335.	Constantio	et Albino	iii kal. Apr.	
	336. b.	Nepotiano	et Faundo	xiiii kal. Mai.	
<i>F. 39</i>	337.	Feliciano	et Titiano	iii non. Apr.	
	338.	Urso	et Polemio	viii kal. Apr.	
	339.	Constancio ii	et Constante	xvii kal. Mai.	
	340. b.	Aeyndino	et Proculo	iii kal. Apr.	
	341.	Marcellino	et Probrino	xiii kal. Mai.	
	342.	Constancio iii	et Constante ii	iii idus Apr.	
	343.	Placido	et Romulo	iii non. Apr.	
	344. b.	Leontio	et Sallustio	xvii kal. Mai.	
	345.	Amantio	et Albino	vii id. Apr.	
	346.	post Amantio	et Albino	iii kal. Apr.	
	347.	Rufino	et Eusebio	pri. id. April.	
	348. b.	Filippo	et Sapia	iii non. Apr.	
	349.	Limenio	et Catulino	vi kal. Apr.	
	350.	Sergio	et Nigriniano	xvii kal. Mai.	
	351.	post Sergio	et Nigriniano	prid. kal. Apr.	
	352. b.	Constantio v	et Constantio iun.	xi kal. Mai.	
	353.	Constantio vi	et Constantio ii	iii id. Apr.	
	354.	Constantio vii	et Constantio iii	vi kal. Apr.	
	355.	Arbitione	et Lolliani	xvi kal. Mai.	
	356. b.	Constantio viii	et Iuliano i	vii id. Apr.	
	357.	Constantio viiii	et Iuliano ii	iii kal. Apr.	
	358.	Datiano	et Caereade	prid. idus Apr.	
	368.	Valentiniano	et Valente ii	prid. non. Apr.	359.
	369. b.	Valentino novili	et Victore	xvi kal. Mai.	360.
	370.	Valentiniano iii	et Valente iii	vi id. Apr.	361.
	371.	Gratiano ii	et Provo	vi id. Apr.	361 ^b .
	372.	Modesto	et Arintheo	xvi kal. Mai.	355 ^b .
	373. b.	Valentiniano iii	et Valente iii	vii idus Apr.	356 ^b .
	374.	Gratiano iii	et Equitio	iii kal. Apr.	357 ^b .
	375.	p. e. Gratiani iii	et Equiti	ii id. Apr.	358 ^b .
	376.	Valente v	et Valentiniano Caes. iun.	prid. non. Apr.	359 ^b .
	377. b.	Gratiano iii	et Merobande	xvi kal. Mai.	360 ^b .
<i>F. 39</i>	378 ^a .	p. e. Gratiani	et Merobaudes	vi id. April.	361 ^c .
	378 ^b .	Valente vi	et Valentiniano iun.	prid. kal. Apr.	362.
	379.	Olibrio	et Ausonio	xii kal. Mai.	363.
	380. b.	Gratiano v	et Theodosio	prid. non. Apr.	364.
	381.	Syagrio	et Euecrio	vi kal. Apr.	365.
	382.	Antonio	et Euagrio	xvi kal. Mai.	366.
	383.	Saturnino	et Syagrio	kal. Apr.	367.
	384. b.	Ricomede	et Cleareo	xii kal. Mai.	368.
	385.	Arcadio	et Bantone	prid. id. April.	369.

V(indobonensis) B(ruxellensis)

338 *scr.* vii kal. 339, 342 constantio *B* 345 idus (*et sic fere constanter*) *B* 349 *scr.* vii kal.
 350, 351 nigriano *F* 351 *pri* (*et sic plerumque*) *B* 352 *scr.* xii kal. Mai. 355 lolliani *BF* 358 cae-
 reali *F* 368 *sic FB* 369 valentiniano nonidis *B* xvi idus apr. *F* 370 valentiniano iii | valentiniano *F*
 371 proba *B* *v lex xiii corr. B* 372 arino *F* 373 valente iii | valente *F* 375 post gratiano iii et equitio *F*
 376 caes. *om. F* 377 iii | iii *B* 378^a post gratiano *F* 380 gratiano vi *F* 385 arcadio *B* bantone *F*

	p. Chr.				
	386.	Onorio	et Exodio	v kal. Apr.	370.
	387.	Valentiniano II	et Eutropio	xv kal. Mai.	371.
	388. b.	Theodosio II	et Cinegio	vi idus Apr.	372.
	389.	Timasio	et Promoto	viii kal. Apr.	373.
	390.	Valentiniano III	et Neoterio	id. Apr.	374.
	391.	Taciano	et Symmacho	non. Apr.	375.
	392. b.	Arcadio Aug. II	et Rufino	vi kal. Apr.	376.
	393.	Theodosio Aug. III	et Abundantio	xvi kal. Mai.	377.
	394.	Arcadio Aug. III	et Honorio Aug. II	kal. Apr.	378.
	395.	Olibrio	et Probino	xi kal. Mai.	379.
	396. b. vi.	Arcadio Aug. IV	et Honorio Aug. III	prid. id. April.	380.
	397.	Caesario I	et Attico	vi kal. Apr.	381.
	398.	Honorio Aug. III	et Eutychemo	xv kal. Mai.	382.
	399.	Eutropio	et Theodoro	v id. Apr.	383.
	400. b. vi.	Stilichone	et Auriliano	viii kal. Apr.	384.
	401.	Vincenzio	et Fravio	idus Apr.	385.
	402.	Arcadio Aug. V.	et Honorio Aug. V	non. Apr.	386.
	403.	Theodosio Aug.	et Rumorido	xiii kal. Mai.	387.
	404. b. vi.	Honorio VI	et Aristenito	v id. April.	388.
	405.	Stilichone II	et Anthemio	kal. Apr.	389.
	406.	Arcadio VI	et Probo	xi kal. Mai.	390.
	407.	Theodosio II	et Honorio VII	viii id. Apr.	391.
	408. b.	Basso	et Philippo	v kal. Apr.	392.
409	409.	Theodosio III	et Honorio VIII	xv kal. Mai.	393.
	410.	Varana	et	iii non. Apr.	394.
				vii kal. Apr.	395.
	b.			idus Apr.	396.
				non. Apr.	397.
				xiii kal. Mai.	398.
				iii id. Apr.	399.
	b.			kal. Apr.	400.
				xvii kal. Mai.	401.
				vii idus Apr.	402.
				iii kal. Apr.	403.
	b.			iii idus Apr.	404.
				iii non. Apr.	405.
				vii kal. Apr.	406.
				xviii kal. Mai.	407.
	b.			iii non. Apr.	408.
				xiii kal. Mai.	409.
				iii idus Apr.	410.
				vii kal. Apr.	411.

*Anno centesimo.**Valdobunensis) Breucellensis)*

386 honorio B	387 ii) iii B	388 cinegio B	ser. pr. kal.	391 taciano B	396 agu. iii
et B. aug. II et V	aug. III om. V	397 ser. v kal.	398 xvi kal. B	400 aureliano B	ser. viii kal.
401 strauito B	403 aug. I et V	404 aristenico V	405 stilichone B	kal. bis B	407 q1 B, om. V
408. 409. 410 consules om. V	in paschalibus	395 ser. viii kal.	398 ser. xiii kal.	et sic corr. in B	
399 ser. iii id. et sic corr. in B	401 ser. xviii	402 om. Z, ser. viii id.	403 ser. iii kal.		
inter 403 et 404 erant versus in B	406 ser. viii kal.	408 ser. iii kal. apr. et sic corr. in B			

X.

PRAEFECTI VRBIS ROMAE

AB A. P. CHR. 254 AD A. 354.

Quod praefectorum urbis Romae index ab a. 254 incipit, depositionum episcoporum ab anno sequente, etiam ipsorum episcoporum laterculus ab eo inde anno diversum auctorem prae se ferre videtur, iure Rossius (*Roma sott.* 2 p. VI) casu factum esse negavit, non recte statuit eo tempore Christianorum in urbe Roma corpore publice agnito episcopos nomina dedisse apud praefectos et indicem utrumque ex actis praefecturae proficisci, nam parum convenit Valeriani temporibus eiusmodi consensus inter urbis magistratus urbanos et episcopos Christianos et, quod Rossius ipse perspexit, adsunt praefecti etiam per annos persecutionis Diocletianae, quo tempore certe eiusmodi communitio nulla fuit, neque opus est coniectura tantae audaciae, scilicet cui episcopii urbani tabulae a medio saeculo tertio patebant, ut Chronographo huic patuisse nemo negare potest, praeter instrumenta ea, unde depositiones episcoporum et laterculam eorum exceperit, in eodem tabulario ecclesiastico etiam praefectorum indicem reperisse potest clericis si non necessarium, certe utilissimum, omnino cum de episcopis Romanis quae in hoc libro referuntur non omnia sumi potuerint ex actis praefecturae, longe simplicius est et rerum memoriae convenientius laterculum praefectorum ex tabulario episcopali proficisci quam pontificalis partem ex tabulario sedis urbanae.

EX TEMPORIBVS GALLIENI QVIS QVANTVM TEMPORIS
PRAEFECTVRAM VRBANAM ADMINISTRAVIT.

p. Chr.

<i>Vf. 4°</i> 254. Valeriano II et Gallieno	Lollianus	<i>praefectus urbis.</i>
255. Valeriano III et Gallieno II	Valerius Maximus	<i>praefectus urbis.</i>
256. Maximo et Glabrione	Nummius Albinus	<i>praefectus urbis.</i>
257. Valeriano III et Gallieno III	Immius Donatus	<i>praefectus urbis.</i>
258. Tuseo et Basso	Cornelius Saecularis	<i>praefectus urbis.</i>
259. Aemiliano et Basso	Cornelius Saecularis	<i>praefectus urbis.</i>
260. Saeculare II et Donato	Cornelius Saecularis	<i>praefectus urbis.</i>
261. Gallicano III et Volusiano	Nummius Albinus	<i>praefectus urbis.</i>
262. Gallieno V et Faustino	Nummius Albinus	<i>praefectus urbis.</i>
263. Albino II et Dextro	Nummius Albinus	<i>praefectus urbis.</i>
264. Gallicano VI et Saturnino	Paternus	<i>praefectus urbis.</i>
265. Valeriano II et Lucillo	Paternus	<i>praefectus urbis.</i>
266. Gallieno VII et Sabinillo	Paternus	<i>praefectus urbis.</i>
267. Paterno et Haresilao	Petronius Volusianus	<i>praefectus urbis.</i>
268. Paterno II et Mariniano	Petronius Volusianus	<i>praefectus urbis.</i>

V(indobonensis) B(ruellensis)

praefect- *V semper*, praefectura *B semper* administraverit *B* 254 urbis *V*, *item hoc loco et 347 loco secundo B*, ad a. 339 et 349 loco secundo et 352 loco priore et 353 loco priore urbi *B* (plerumque praet. urb. vel pr. urb.) 258 secular- *V semper* 267 karcesilao *V*

	p. Chr.			
V. C. II	269.	Clandio et Paterno	Flavius Antioecianus <i>praefectus urbis.</i>	
	270.	Antiochiano et Orfito	Flavius Antioecianus <i>praefectus urbis.</i>	
	271.	Aureliano et Basso	Postunius Varus <i>praefectus urbis.</i>	
	272.	Quieto et Velduniano	Flavius Antioecianus <i>praefectus urbis.</i>	
	273.	Tacito et Placidiano	Virius Orfitus <i>praefectus urbis.</i>	
	274.	Aureliano II et Capitolino	Virius Orfitus <i>praefectus urbis.</i>	
	275.	Aureliano III et Marcellino	Postunius Suagnus <i>praefectus urbis.</i>	
	276.	Tacito II et Aemiliano	Ovinus Pacatianus <i>praefectus urbis.</i>	
	277.	Probo et Paulino	Ovinus Pacatianus <i>praefectus urbis.</i>	
	278.	Probo et Lupo	Virius Lupus <i>praefectus urbis.</i>	
	279.	Probo III et Paterno	Virius Lupus <i>praefectus urbis.</i>	
	280.	Messala et Grato	Virius Lupus <i>praefectus urbis.</i>	
	281.	Probo III et Tiberiano	Ovinus Paternus <i>praefectus urbis.</i>	
	282.	Probo V et Victorino	Pomponius Victorianus <i>praefectus urbis.</i>	
	283.	Caro et Carino	Titucius Roburrus <i>praefectus urbis.</i>	
	284.	Carino II et Numeriano	Ceionius Varus <i>praefectus urbis.</i>	
	V. C. III	285.	Diocletiano II et Aristobulo	Ceionius Varus <i>praefectus urbis.</i>
		286.	Maximo II et Aquilino	Iunius Maximus <i>praefectus urbis.</i>
		287.	Diocletiano III et Maximiano	Iunius Maximus <i>praefectus urbis.</i>
		288.	Maximiano II et Ianuario III kal. Mar.	Pomponius Ianuarius <i>praefectus urbis.</i>
		289.	Basso II et Quintiano	Pomponius Ianuarianus <i>praefectus urbis.</i>
		290.	Diocletiano III et Maximiano III	Turcanius Gratianus <i>praefectus urbis.</i>
		291.	Tiberiano II et Dione XII kal. Mart.	Iunius Tiberianus <i>praefectus urbis.</i>
		292.	Amibaliano et Aselepiodoto III non. Aug.	Cl. Marcellus <i>praefectus urbis.</i>
		293.	Diocletiano V et Maximiano III III idus Mar.	Septimius Aeyndinus <i>praefectus urbis.</i>
294.		Constantio et Maximiano	Septimius Aquindinus <i>praefectus urbis.</i>	
295.		Tusco et Anulino III idus Ian.	Aristobolus <i>praefectus urbis.</i>	
296.	Diocletiano VI et Constantio II XII kal. Mar.	Cassius Dion <i>praefectus urbis.</i>		
297.	Maximiano V et Maximiano II	Africanus Amibalianus <i>praefectus urbis.</i>		
298.	Fausto II et Gallo	Artorius Maximus <i>praefectus urbis.</i>		
299.	Diocletiano VI et Maximiano VI	Anicius Faustus <i>praefectus urbis.</i>		
300.	Constantio III et Maximiano III III kal. Mar.	Pompeius Faustinus <i>praefectus urbis.</i>		
301.	Titiano II et Nepotiano	Aelius Dionisius <i>praefectus urbis.</i>		
V. C. IV	302.	Constantio III et Maximiano III XI kal. Mar.	Nummius Tuscus <i>praefectus urbis.</i>	
	303.	Diocletiano VIII et Maximiano VII prid. idus Septemb.	Iunius Tiberianus <i>praefectus urbis.</i>	
	304.	Diocletiano VIII et Maximiano VIII prid. non. Ian.	Aradius Rufinus <i>praefectus urbis.</i>	
	305.	Constantio V et Maximiano V prid. idus Febr.	Postunius Titianus <i>praefectus urbis.</i>	
306.	Constantio VI et Maximiano VI XIII kal. Apr.	Amius Anulinus <i>praefectus urbis.</i>		
307.	Maximiano VII et Maximino.			

Et mense Aprili factum est

(Vindobonensis) (Benecellensis)

269 antioecianus V	270 antioecianus V, antioecianus B	272 antioecianus B	273 (non postea)
mimus V	283 titucius B	284 caro II V	285 aristobolo B
286 septimus V	291 septimus V	aeuyndinus B	297 acranius B
293 corr.	301 Dionysius B	304 aradius V	307 et maximiano B
			mese aprile B post factum

p. Chr.

	sexturn consulatum, <i>quod est</i>			
	novies et Constantino,	vi kal. Sep.	Iusteius Tertullus	<i>praefectus urbis.</i>
308.	consules quos iusserint D. D. N. N. Augusti.			
	<i>ex XII. kal. Mai. factum est</i>			
	Maxentio et Romulo, <i>quod est</i>			
	decies et Maximiano vii.	idus April.	Staius Rufinus	<i>praefectus urbis.</i>
309.	Maxentio ii et Romulo ii	iii kal. Novem.	Aurelius Hermogenes	<i>praefectus urbis.</i>
310.	Maxentio iii consule	v kal. Nov.	Rufius Volusianus	<i>praefectus urbis.</i>
311.	consules quos iusserint D. D. N. N. AVG.			
	<i>ex mense Septembro factum est</i>			
	Rufino et Eusebio,	v kal. Nov.	Iunius Flavianus	<i>praefectus urbis.</i>
312.	Maxentio iii consule, <i>qui sunt</i>			
	Constantino ii et Licinio ii	v idus Febr.	Aradius Rufinus	<i>praefectus urbis.</i>
		vi kal. Nov.	Annii Amulius	<i>d. XXXIII</i>
				<i>praefectus urbis.</i>
		iii kal. Decemb.	Aradius Rufinus	<i>iterum praefectus urbis.</i>
313.	Constantino iii et Licinio iii			
		vi idus Decemb.	Rufius Volusianus	<i>praefectus urbis.</i>
314.	Volusiano et Anniano		Rufius Volusianus	<i>praefectus urbis.</i>
F 42 ^a 315.	Constantino iii et Licinio iii			
		xiii kal. Septemb.	Vetius Rufinus	<i>praefectus urbis.</i>
316.	Sabino et Rufino	prid. non. Aug.	Ovinus Gallicanus	<i>praefectus urbis.</i>
317.	consules quos iusserint D. D. N. N. AVG.			
	<i>ex die XIII kal. Mar.</i>			
	Gallicano et Basso	idus Mai.	Septimius Bassus	<i>praefectus urbis.</i>
318.	Licinio v et Crispo Caes.		<i>Ex die III idus Jul. in idus Aug. vice illius cognovit Julius Cassius eo quod ad Augustam profectus est. Septimius Bassus regressus praefectus urbis.</i>	
319.	Constantino v et Licinio Caes.	kal. Sept.	Valerius Maximus Basilius	<i>praefectus urbis.</i>
320.	Constantino vi et Constantino Caes.		Valerius Maximus	<i>praefectus urbis.</i>
321.	Crispo ii et Constantino ii		Valerius Maximus	<i>praefectus urbis.</i>
322.	Probianus et Iuliano		Valerius Maximus	<i>praefectus urbis.</i>
323.	Severo et Rufino	idus Sept.	Lucret. Verinus	<i>praefectus urbis.</i>
324.	Crispo iii et Constantino iii		Lucret. Virinus	<i>praefectus urbis.</i>
325.	Paulino et Iuliano	prid. non. Ian.	Aeilus Severus	<i>praefectus urbis.</i>
326.	Constantino vii et Constantio Caes.			
		idus Novemb.	Anicius Iulianus	<i>praefectus urbis.</i>

V[inobonensis] B[rucecellensis]

311 septembro] EB — rufino et eusebio] *error ne aliquo errore haec indicatio ex anno 347 in hunc translata sit pro ea quae requiritur* Rufino et Volusiano; *nam et in laterano episcoporum (infra c. XIII) sic est; a consulatu Maximiano vii solo, quod fuit mense Sept. Volusiano et Rufino et in fastis Hydatianis ad h. a: Maximiano viii consule quod est Rufino et Volusiano; non displicet quod proposuit Villmann (ad Constantian I not 28) aut consules duos significari dictos Rufinum Volusianum et Eusebium aut unicam dictam Eusebium Rufinum Volusianum* v kal. Nov. ad 312 rufinus p. u. om. F — xxxiii] F^aB, xxxii F^b 312 iii kal decemb. aradius F — 315 constantino iii F — vetius B — 317 idus F — 318 eo quod] equod B — est post regressus del. F^b — 321 constantio ii B — 323 idus F — 324 constantio B — 326 idus F

	p. Chr.		
	327. Constantio et Maximo	Anicius Iulianus	<i>praefectus urbis.</i>
	328. Ianuarino et Iusto	Anicius Iulianus	<i>praefectus urbis.</i>
U. 42	329. Constantino VIII et Constantino III		
		vii idus Sept. Publilius Optatianus	<i>praefectus urbis</i> <i>d. XXXI.</i>
		<i>Item</i> viii idus Oct. Petronius Probianus	<i>praefectus urbis.</i>
	330. Gallicano et Symmacho	Petronius Probianus	<i>praefectus urbis.</i>
	331. Basso et Ablavio prid. idus Apr.	Anicius Paulinus	<i>praefectus urbis.</i>
	332. Pacatiano et Hilariano	Anicius Paulinus	<i>praefectus urbis.</i>
	333. Dalmatio et Zenofilo vii idus April.	Publilius Optatianus	<i>praefectus urbis</i> <i>item in dies XXXII.</i>
		<i>Item</i> vi idus Maias Ceionius Iulianus Kamenius	<i>praefectus urbis.</i>
	334. Optato et Paulino v kal. Mai.	Anicius Paulinus	<i>praefectus urbis.</i>
	335. Constantio et Paulino iii kal. Ian.	Rufius Albinus	<i>praefectus urbis.</i>
	336. Nepotiano et Faundo	Rufius Albinus	<i>praefectus urbis.</i>
	337. Feliciano et Titiano vi idus Martias	Valerius Proculus	<i>praefectus urbis.</i>
	338. Urso et Polemio idus Ianuarias	Mecilius Hilarianus	<i>praefectus urbis.</i>
	339. Constantio II et Constante		
		prid. idus Iulias Turgius Apronianus	<i>menses III praefectus urbis.</i>
		<i>Item</i> viii kal. Novemb. Fabius Titianus	<i>praefectus urbis.</i>
	340. Aeyudino et Proculo	<i>ex die III non. Maius in III idus Ian.</i> Iunius Tertullus vicarius cognovit, eo quod ad Augustum <i>profectus est, postea reversus</i> Fabius Titianus	<i>praefectus urbis.</i>
U. 42	341. Marcellino et Probrino v kal. Mar.	Aurelius Celsinus	<i>praefectus urbis.</i>
	342. Constantio III et Constante II	Fl. Lollianus Ma-	
		kal. April. vortius	<i>m. III d. VI. praefectus urbis.</i>
		<i>Item</i> prid. non. Iul. Aeo Catulinus Philo-	
		matius	<i>praefectus urbis.</i>
	343. Placido et Romulo	Aeo Catulinus	<i>praefectus urbis.</i>
	344. Leontio et Salustio	Aeo Catulinus	<i>praefectus urbis.</i>
		iii idus April. Q. Rusticus	<i>praefectus urbis.</i>
	345. Amantio et Albino	Quintus Rusticus	<i>praefectus urbis.</i>
		iii non. Iul. Probinus	<i>praefectus urbis.</i>
	346. post cons. Amanti et Albini	Probinus	<i>praefectus urbis.</i>
		vii kal. Ianuar. Placidus	<i>praefectus urbis.</i>
	347. Rufino et Eusebio	Placidus	<i>praefectus urbis.</i>
		prid. idus Iulias Limenius	<i>praefectus pretorio et urbis.</i>
	348. Filippo et Salia	Ulpus Limenius	<i>praefectus pretorio et urbis.</i>
	349. Limenio et Catulino	Limenius	<i>praefectus pretorio et urbis.</i>
		<i>cessaverunt praefecture dies XLI a die VI idus</i> <i>April. usque in XV kal. Ian.</i>	
		xiii kal. Iun. Hermogenes	<i>praefectus pretorio et urbis.</i>

(Gudobonensis) B(cucellensis)

329 vii] septimo B   publilius I   330 symmacho B   333 vii] sept. B   publilius I   vi]
sext. B   ceionius I   kamenius I   337 vii id. B   338 mecilinus B   339 menses B   340 iii idus]
sept. id. B   augustum B   341 v] quinto B   342 lollianus B, lollianus (om. il.) I   344 iii I,
in sed iii *carripituro* B   345 quintus] q. B   348 philippo B

p. Chr.

350. Sergio et Nigriniano	Hermogenes	<i>praefectus praetorio et urbis.</i>
	iii kal. Mar. Fabius Titianus	<i>praefectus urbis.</i>
351. Magnentio et Gaisone	Fabius Titianus	<i>praefectus urbis iterum.</i>
<small>F. 1. 46</small>	kal. Mar. Aur. Celsius	<i>praefectus urbis iterum.</i>
	iii idus Maias Celfus Probatas	<i>praefectus urbis.</i>
	vii idus Iun. Clodius Adelfius	<i>praefectus urbis.</i>
	xv kal. Ian. Valerius Proculus	<i>praefectus urbis.</i>
352. Decentio et Paulo	Valerius Proculus	<i>praefectus urbis iterum.</i>
	v idus Sept. Septimius Mnasea	<i>praefectus urbis.</i>
	vi kal. Oct. Neratius Caerealis	<i>praefectus urbis.</i>
353. Constantio vi et Constantio ii	Neratius Caerealis	<i>praefectus urbis.</i>
	vi idus Decemb. Vitrasius Orfitus	<i>praefectus urbis.</i>
354. Constantio vii et Constantio iii	Vitrasius Orfitus	<i>praefectus urbis.</i>

*V(indobonensis) B(ruxellensis)*351 gaisone B^a   352 septimus F   352. 353 cerealis B   354 orfitus bis F

XI.

DEPOSITIONES EPISCOPORVM ROMANORVM

AB A. 255 AD A. 352.

Supra p. 38 vidimus redire ad editionem Chronographiæ priorem emissam a. 335 vel paullo post, quod dierum index, quibus episcoporum suorum memoriam celebrabat ecclesia Romana, ad anni menses et dies dispositus est exceptis duobus episcopis defunctis a. 336 et 352 extra ordinem postea adiectis.

F. 1. 46
out.

DEPOSITIO EPISCOPORVM.

	vi kal. Ianuarias	Dionisi, in Callisti.	(† 269.)
	iii kal. Ianuar.	Felicis, in Callisti.	(† 271.)
	prid. kal. Ianuar.	Silvestri, in Priscillae.	(† 335.)
5	iiii idus Ianuarias	Miltiadis, in Callisti.	(† 311.)
	xviii kal. Feb.	Marcellini, in Priscillae.	(† 301.)
	iii non. Mar.	Luci, in Callisti.	(† 255.)
	x kal. Mai.	Gai, in Callisti.	(† 296.)
	iiii non. Augustas	Stephani, in Callisti.	(† 255.)
10	vi kal. Octob.	Eusebii, in Callisti.	(† 310-311.)
	vi idus Decemb.	Eutychiani, in Callisti.	(† 283.)
	non. Octob.	Marci, in Balbinæ.	(† 336.)
	prid. idus Apr.	Iuli, in via Aurelia miliario iii, in Callisti.	(† 352.)

B(eneclensis) V(indobonensis) G(Amiens.)

compundia in mensibus variant, secutus sum V — 2 seq. calisti constanter V — 5 miltiades V — 6 secundum librum pontificalem Marcellianus episcopus interfectus a. 304 sepultus est in via Salaria in coemeterio Priscillae vii k. Mai. Duchesne p. 161, successor eius Marcellus defunctus a. 309 in coemeterio Priscillae via Salaria xvii k. Febr.; fortasse ab eorum indicationum similitudinum posteriore librarius sustulit quasi esset ditographia 7 calisto V — 8 cai B — calisto V — 9 stefani V — calisto V³ — 11, 12 sic V, transponunt BG 11 eutychiani V — 13 prid. idus V, pr. (ou. idus) B — miliario V

XII.

FERIALE ECCLESIAE ROMANAE.

Laterculum in codice inscriptum *item depositio martirum* vere esse feriale Christianum ecclesiae urbis Romae observavit Rossius *Roma sotterranea* vol. I p. 116 vol. 2 p. V; nam et reperiuntur feriae aliquot a martyrum memoria alienae et sine dubio martyrum complurium depositiones ab hoc laterculo absunt.

ITEM DEPOSITIO MARTIRVM.

F. l. 46'

F. l. 44

	viii kal. Ian.	natus Christus in Betleem Iudaeae.
	mense Ianuario.	
	xiii kal. Feb.	Fabiani in Callisti
5		et Sebastiani in Catacumbas.
	xii kal. Feb.	Agnetis in Nomentana.
	mense Februario.	
	viii kal. Martias.	natale Petri de cathedra.
	mense Martio.	
10	non. Martias.	Perpetuae et Felicitatis, Africae.
	mense Maio.	
	xiiii kal. Iul.	Partheni et Caloceri in Callisti. Diocletiano viii et Maximo viii [304].
	mense Iunio.	
15	iii kal. Iul.	Petri in Catacumbas
		et Pauli Ostense. Tusco et Basso cons. [258]
	mense Iulio	
	vi idus	Felicis et Filippi in Priscillae
		et in Iordanorum. Martialis Vitalis Alexandri
20		et in Maximi Silani. hunc Silanum martirem Novati
		furati sunt.
		et in Pretextatae, Ianuari.
	iii kal. Aug.	Abdos et Semmes in Pontiani. quod est ad ursum
		piliatum.
25	mense Augusto.	
	viii idus Aug.	Xysti in Callisti
		et in Praetextati Agapiti et Felicissimi.
	vi idus Aug.	Secundi Carpori Victorini et Severiani Albano.
		et Ostense vii ballistaria Cyriaci Largi Crescentiani
30		Memmiae Iulianetis et Ixmaracdi.

B(Rurcellensis) V(Indobonensis) G(Anticus.)

2 ianu *et* ianu F. betleem GB. iudaea G. 8 catedra F. 11 maio] ianuario F. 12 pentimi B. 13 viii] VG. viii eos. B. 14 om. VB. 16 ostiense B. 18 philippi BG. 19 vitalis om. G. 20 maximi F. 22 pretextatae] VGB. [ianuarii G.] 23 semmes] VB. semmes G. pontiani F. 24 pillatum B. 26 systi BG. 27 in om. B. 28 carpori] GB. carpori F. albana G. 29 et ostense (ostiense BG) vii ballistaria] *pro his* et in iua Salaria Ostensi *martyrologium Hieronymianum sub hoc die: emendat et explicat Rossius (bull. di arch. crist. 1869 p. 69) sic: Ostense (via miliario) septimo (translata corpora) a Salaria Cyriaci ect. 30 iulianetis] GZ. iulianetis F. ixmaracdi] VGB.*

iii idus Aug.	Laurenti in Tiburtina.	
idus Aug.	Ypoliti in Tiburtina. et Pontiani in Callisti.	
xvi kal. Septemb.	Timotei, Ostense.	
v kal. Sept.	Hermetis in Basillae Salaria vetere.	5
mense Septembre.		
non. Sep.	Aconti, in Porto, et Nomi et Herculani et Taurini.	
v idus Sept.	Gorgoni, in Lavicana.	
i ^l ii ^o iii idus Sept.	Proti et Iacinti, in Basillae.	
xviii kal. Octob.	Cypriani, Africae. Romae celebratur in Callisti.	10
x kal. Octob.	Basillae, Salaria vetere. Diocletiano ix et Maximiano viii consul. [304].	
mense Octobre.		
pri. idus Octob.	Callisti in via Aurelia. miliario iii.	
mense Novembre.		15
v idus Nov.	Clementis Semproniani Claudi Neostrati in comitatum.	
iii kal. Dec.	Saturnini in Trasonis.	
mense Decembre.		
idus Decem.	Ariston in pontum.	

Bituntensis) Vindobonensis) G(Amicus.)

2 hippolyti B, laurenti G — 4 ostiense B — 5 sept. om. B — basillae] VG, bassillae B — 6 septembro B
 7 nomi bis VG — 8 sept. om. B — labicana B — 9 sept. om. B — protii B — iacinti] G, iacineti V,
 iacynthi B — bassillae B — 10 calliste G — 11 bassillae BG — 11 octob. om. B — 15 nouembro B
 16 nou. om. B — claudi VG^aB, claudi G^b — 17 om. G — thrasonis B — 19 decem. om. B — ariston G
 pontum] VGB, pontum *edd.*

XIII.

EPISCOPI ROMANI.

Episcoporum Romanorum index, qualem exhibet Chronographus anni 354. omnium qui extant longe antiquissimus et libri pontificalis vetustum fundamentum, non uno tempore conscriptus est, sed crevit per gradus, antiquissimam partem pervenientem eam ad Urbanum († 230) proficisci ex chronicis Hippolyti Portuensis ego olim demonstravi (ed. prioris p. 596 seq.) probavique Rossio (*Roma sott.* vol. 2 p. III) et Duchesnio (liber pontificalis praef. p. VIII seq.), contra dixit Doellinger (*Hippolytus und Kallistus* p. 67) argumentis adlatis non idoneis, scilicet quod ait omissos in catalogo episcopos tres Anicetum Eleutherum Zephyrinum ab Hippolyto omitti non potuisse verum est, sed et anni adscripti et libri pontificalis aperte ex hoc ipso laterculo pendente comparatio evidenter demonstrant hic errasse non auctorem, sed librarium, deinde quod in laterculis antiquioribus plerisque Cletus et Anacletus non simul recensentur et quod Anicetus Pio praepositus non recte, errores hos vel interpolationes neque demonstravit ab Hippolyto committi non potuisse et ut is non commiserit, possunt post Hippolytum in laterculum inlati esse, id quod caute ut solet Duchesnius (praef. p. IX) monuit, sed continetur fere prima haec laterculi pars nominum serie et ipsa perturbata et temporum determinatione adiectis consulibus pessime confusa, quae sequuntur a Pontiano inde ut a corruptelis non immunia et ipsa, ita longe meliora sunt et multa habent indicia aequalis non tam narrationis quam adnotationis (v. Duchesne l. c. p. IX et Rossi *Roma sott.* vol. 1 p. 116), extrema autem, quorum quae spectant ad ultimos duos episcopos Iulium et Liberium supra p. 38 vidimus accessisse in Chronographi huius editione secunda, omni fide digna, sed haec quaestio sane difficillima cum nuper egregie tractata sit a Duchesnio neque omnino tractari possit nisi explicatis et enarratis primordiis ecclesiae Romanae, nos tantum modo textum repetemus, quem libri Chronographi repraesentant, inde quid transierit in librum pontificalem, diligenter indicavit Duchesnius in eius editione p. 1 seq. et restitutionem quoque adiecit laterculi antiquissimi auxilio adsumpto recensione posteriorum, inde in adnotationem nostram ea praesertim rettulimus, quibus Philocaliani textus hiatus explentur: auctoritates qui requirit, adeat Duchesnium.

IMPERANTE TIBERIO CAESARE PASSVS EST DOMINVS
NOSTER IESVS CHRISTVS DVOBVS GEMINIS CONS. VIII KAL. APR. ET
POST ASCENSVM EIVS BEATISSIMVS PETRVS EPISCOPATVM SVSCEPIT.
EX QVO TEMPORE PER SVCCESIONEM DISPOSITVM, QVIS EPISCOPVS
QVOT ANNIS PREFVIT VEL QVO IMPERANTE.

V. l. 44
cont.

Petrus ann. xxv mens. uno d. viii. fuit temporibus Tiberii Caesaris et Gai et Tiberi
Claudi et Neronis, a consul. Minuci et Longini [*p. Chr.* 30] usque Nerone et Vero [55].
Passus autem cum Paulo die in kal. Iulias consul. ss. imperante Nerone.

Bernellensis) Vindobouensis) G(Amicens)

In varia lectione indicanda nulla ratio habita est vocabulorum, quae sunt anni menses dies, consulibus, Ianuaris ect., perscriptorum vel compendiariorum; expressimus in his codicem V 2 ihesus V 6 cai B 7 mimi B Nerone G, neruae B 8 consules BG

CHRONICA.

- Luius* ann. XII m. III d. XII. fuit temporibus Neronis, a consulatu Saturnini et Scipionis [56] usque Capitone et Rufo [67].
- Clemons* ann. VIII m. XI d. XII. fuit temporibus Galbe et Vespasiani, a cons. Tracali et Italici [68] usque Vespasiano VI et Tito [76].
- Cletus* ann. VI m. duo dies X. fuit temporibus Vespasiani et Titi et initia Domitiani, a cons. Vespasiano VIII et Domitiano V [77] usque Domitiano VIII et Rufo [83].
- Anacletus* ann. XII m. X d. III. fuit temporibus Domitiani, a cons. Domitiano X et Sabino [84] usque Domitiano XVII et Clemente [95].
- Aristus* annos XIII m. VII d. duos. fuit temporibus novissimis Domitiani et Nervae et Traiani, a cons. Valentis et Veri [96] usque Gallo et Bradua [108].
- 664 *Alexander* ann. VII m. II d. uno. fuit temporibus Traiani a cons. Palmae et Tulli [109] usque Veliano et Vetere [116].
- Sicatus* ann. X m. III d. XXI. fuit temporibus Adriani a cons. Nigri et Aproniani [117] usque Vero III et Ambibulo [126].
- Tesforus* annos XI m. III d. III. fuit temporibus Antonini Maerini a cons. Titiani et Gallicani [127] usque Caesare et Balbino [137].
- Higinus* ann. XII m. III d. VI. fuit temporibus Veri . . . . . a cons. Gallicani et Veteris [150] usque Presente et Rufino [153].
- Pius* ann. XX m. III m. XXI. fuit temporibus Antonini Pii, a cons. Clari et Severi [116] usque duobus Augustis [161]. sub huius episcopatu frater eius Hermes librum scripsit, in quo mandatum continetur, quae ei precepit angelus, cum venit ad illum in habitu pastoris.
- Soter* ann. IX . . . . . m. III d. II. fuit temporibus Antonini et Commodi, a cons. Veri et Hereniani [171] usque Paterno et Bradua [185].
- Victor* ann. VIII m. II d. X. fuit temporibus . . . . . Antonini, a cons. Saturnini et Galli [198] usque Presente et Extricato [217].
- Calixtus* ann. V m. II d. X. fuit temporibus Maerini et Eliogabali, a cons. Antonini et Adventi [218] usque Antonino III et Alexandro [222].
- Urbanus* ann. VIII mens. XI d. XII. fuit temporibus Alexandri, a cons. Maximi et Eliani [223] usque Agricola et Clementino [230].
- Pontianus* ann. V m. II d. VII. fuit temporibus Alexandri, a cons. Pompeiani et Peligiani [231]. Eo tempore Pontianus episcopus et Yppolitus presbiter exoles sunt depor-

B. rucellensis) V. indabomensis) G. (Amiens)

5 initia [B1], initio G 7 anacletus G 10 ueri] ueteris lib. pont. 11 vu] vii B 13 hadriani Z 14 ambibulo F 15 maerini] et marci lib. pont. 16 balbino] BG, albino F 17 hiatum (libri neque cum significant usque similes qui sequuntur) sic explet liber pontif.: fuit temporibus Veri et Marci, a consulatu Magni et Camerini [138] usque ad Orfito et Prisco [149]. Anicetus ann. XI (?) mens. III dies III fuit temporibus Severi et Marci, a consulatu Gallicani cet. 21 xx] XXI B 22 hermes B 23 mandatum continetur quae] mandatur contineturque quod B 25 hiatum sic explet liber pontif.: fuit temporibus Seneri a consulatu Rustici et Aquilini [162] usque Ceteo et Claro [170]. Eleutherius ann. XV mens. III d. II: ante soter in margine anicetus ann. IX m. VIII d. XIII G² 27 eremiani BG 29 hiatum sic explet liber pontif.: Caesaris a consulatu Commodi II et Glabrione (vel Grauione) [186] usque ad Laterano et Rufino [197]. Zephyrinus ann. VIII (?) mens. VII dies X. fuit temporibus Antonini ante victor in margine eleutherius ann. XXV d. XII G² 33 callistus B heliogabali B 34 aduentu G 38 pontianus] nepotianus B hippolytus B

tati in Sardinia in insula uocina Severo et Quintiano cons. [235] in eadem insula discinetus est iii kal. Octobr. et loco eius ordinatus est Antheros xi kal. Dec. cons. ss. [235].

Antheros m. uno dies x. Dormit iii non. Ian. Maximo et Africano cons. [236].

5 *Fabius* ann. xiii m. i d. x. fuit temporibus Maximini et Gordiani et Filippi. a cons. Maximini et Africani [236] usque Decio ii et Grato [250]. passus xii kal. Feb. hic ^{V f. 45} regiones divisit diaconibus et multas fabricas per cimiteria fieri iussit. post passionem eius Moyses et Maximus presbyteri et Nicostratus diaconus comprehensi sunt et in carcerem sunt missi. eo tempore supervenit Novatus ex Africa et separavit ¹⁰ de ecclesia Novatianum et quosdam confessores, postquam Moyses in carcere defunctus est, qui fuit ibi m. xi d. xi.

Cornelius ann. ii m. iii d. x. a cons. Decio iii et Decio ii [251] usque Gallo et Volusiano [252]. sub episcopatu eius Novatus extra ecclesiam ordinavit Novatianum in urbe Roma et Nicostratum in Africa. hoc facto confessores, qui se separaverunt ¹⁵ a Cornelio, cum Maximo presbytero, qui cum Moyse fuit, ad ecclesiam sunt reversi. post hoc Centumcellis expulsi. ibi cum gloria dormitionem accepit.

Lucius ann. iii m. viii d. x. fuit temporibus Galli et Volusiani usque Valeriano iii et Gallieno ii [255]. hic exul fuit et postea nutu dei incolumis ad ecclesiam reversus est. . . . in non. Mar. cons. ss.

20 *Steffianus* ann. iii m. ii d. xxi. fuit temporibus Valeriani et Gallieni. a cons. Volusiani et Maximi [253] usque Valeriano iii et Gallieno ii [255].

Xystus ann. ii m. xi d. vi. coepit a cons. Maximi et Glabronis [256] usque Tusco et Basso [258] et passus est viii id. Aug. . . . . a cons. Tusei et Bassi [258] usque ²⁵ in diem xii kal. Aug. Aemiliano et Basso cons. [259].

Dionisius ann. viii m. ii d. iii. fuit temporibus Gallieni. ex die xi kal. Aug. Aemiliano et Basso cons. [259] usque in diem vii kal. Ian. cons. Claudi et Paterni [269].

Felix ann. v m. xi d. xxv. fuit temporibus Claudi et Aureliani. a cons. Claudi et Paterni [269] usque in consulatum Aureliano ii et Capitolino [274].

30 *Eutycianus* ann. viii m. xi d. iii. fuit temporibus Aureliani. a cons. Aureliano iii et Marcellino [275] usque in diem vii idus Dec. Caro ii et Carino cons. [283].

Gaius ann. xii m. iii d. vii. fuit temporibus Cari et Carini. ex die xvi kal. Ian. cons. Carino ii et Carino [283] usque in x kal. Mai. Diocletiano vi et Constantio ii [296].

35 *Marcellinus* ann. viii m. iii d. xxv. fuit temporibus Diocletiani et Maximiani ex die prid. kal. Iulias a cons. Diocletiano vi et Constantio ii [296] usque in consul. Dio- ^{V f. 65} cletiano viii et Maximiano viii [304]. quo tempore fuit persecutio et cessavit episcopatum ann. vii m. vi d. xxv. ^{V f. 66}

B(rosellensis) V(inulobonensis) G(Amicens)

I nocina] BG, nocina F, bucina *liber pontif.*: non videtur rogitandum neque de Borena insula memorata in sola tabula Peutingeriana, quae creditur esse insula S. Petri prope Sulcos Sardiniae, neque de Bucina una Aegytium (cf. C. I. L. X p. 773): nocina Bucherius recte fortasse quinto I 2 discinetus] defunctus *liber pontificalis corrigens* anteros B 4 anteros B 5 maximi I gordiani BG philippi B 6 maximini] BI, maximi G ii om. G gratio] g^{tr}ato B 7 laconibus (*ex* zaconibus *archetypi opinor*) B cocimiteria B 8 eius om. B 9 carcere G sunt om. B 12 decio iii] decio v G 14 se separauerunt] I, separauerunt G, sparauerunt B 16 centumcellis I 17 ecclesiam] celarum I 18 exole BG 19 in hiato *excidit dormit simile vocabulum; est enim dies obitus* 20 stephanus B galueni B 21 maximini B galueno ii B 22 xystus] I, syxtus G, sixtus B 23 *post aug. exciderunt et presbyteri praefuerunt serrata licet loco alieno in libro pontificali* 21 die B 25 dionysius B 26 cons. claudio et paterno B 29 eutycianus] BG, eutycianus I a cons. om. B 30 die BG vii idus] BG, iii idus I 31 eius B xvi] vi G, vii B 33 maximi I 34 constantino B 35 episcopatus B

- Marcellus* annum unum m. vi d. xx. fuit temporibus Maxenti, a cons. x et Maximiano [308] usque post consulatum x et septimum [309].
- Eusebius* m. iii d. xvi. a xiiii kal. Maias usque in diem xvi kal. Sept.
- Miltiades* ann. iii m. vi d. viii. ex die vi nonas Iulias a consulatu Maximiano viii solo, quod fuit mense Sep. Volusiano et Rufino [311]. usque in iii idus Ianuarias Volusiano et Amiano coss. [311].
- Silvester* ann. xxi m. xi. Fuit temporibus Constantini, a consulatu Volusiani et Amiani [311] ex die prid. kal. Feb. usque in diem kal. Ian. Constancio et Albino coss. [335].
- Marcus* mens. viii dies xx. et hic fuit temporibus Constantini, Nepotiano et Faenno coss. [336] ex die xv. kal. Feb. usque in diem non. Octob. coss. ss.
- Iulius* ann. xv m. i d. xi. fuit temporibus Constantini, a consulatu Feliciani et Titiani [337] ex die viii id. Feb. in diem pridie idus Apr. Constancio v et Constancio Caes. [352]. hic multas fabricas fecit: basilicam in via Portese miliario iii: basilicam in via Flaminia mil. ii quae appellatur Valentini: basilicam Iuliam, quae est regione vii iuxta forum divi Traiani: basilicam trans Tiberim regione xiiii iuxta Callistum: basilicam in via Aurelia mil. iii ad Callistum.
- Liberius* fuit temporibus Constanti et Constanti ex die xi kal. Iun. in diem a consulatu Constantio v et Constantio Caes. coss. [352].

(Marellensis) V (Andobonensis) G (Amiens)

I post marcellus ins. imperavit (foliis transpositis haec habens in indice Caesarum) I m. vii B maxentii G 2 consulatu G 3 die BG 4 d. viii] d. viii Z a consulatu maximiano . . . . volusiano et amiano coss.] *recte haec tradita esse supra p. 67 ad a. 311 adnotari*: a consulatu Maximini (al. Maxentio) viii usque ad Maxentio (al. Maximo) ii qui fuit mense Septembri Volusiano et Rufino cons. (om. reliquis) est in libro ponticali *ante interpolatione, neque enim eo anno 311 Marentius fasces gessit.* 7 constantini V 8 constantio B 10 viii mens. V 11 kal. om. V diem] die BG coss. ss. *ald.* V² 13 constantio v et constantio caes. B 14 basilica G miliaria V basilica G 15 flaminia G quae] qui G basilica inlia qui G. basilicam inlia quae B 16 traiani divi V² basilica G xiiii] xvii G calixtum V 17 basilica BG callistum V 18 *hiatum non habet* B constanti et constanti] G. constanti a constanti B. constanti (sic) a cons. constanti V: *intelleguntur Constantius Augustus et Constantius Gallus Caesar* kal. om. G 19 a cons. constantio v et constanti caes. coss. B

XIV.

REGIONES VRBIS ROMAE.

Regionum libellum qui nuper edidit Henricus Jordan (*Topographie der Stadt Rom* vol. 2 a. 1871 p. 539 seq.) adiecta fusa de aetate eius disputatione demonstravit scriptum esse post a. 308. ante a. fortasse 315. certe 334. pervenisse ad nos duplici recognitione. quarum altera edita sit non ante a. 334 (quoniam inter additamenta ei recensione propria equus est Constantini dedicatus eo anno teste titulo C. I. L. VI. 1111). altera post a. 357 (quoniam inter propria huius recensione est obeliscus sextus eo anno Romae dedicatus a Constantio). exemplar insertum corpori Philocaliano cum ad priorem recensionem pertineat. iure referetur ad ipsum annum 334. quoniam quae adiuncta sunt chronica duo eo anno finiunt. ipsum libellum in chronicis nostris repetere nolimus. eum iustum locum et iustam curam alibi repperit.

XV.

LIBER GENERATIONIS.

Chronica mundi sive, ut in Chronographia inscribuntur, *liber generationis mundi* ad nos pervenerant non per chronographiam de qua agimus solam, sed item seorsum tradita, huius formae quatenam exemplaria ad nos pervenerint, iam exponemus: neque enim recte et plene de chronicis tractari potest nisi adsumpra altera recensione, sunt autem haec plus minus plena.

- B* 1. Codex nobis *B*, origine Treverensis¹⁾, deinde ex Metis oppido ad Sirmondum delatus²⁾, post obitum eius factus Parisinus Claromontanus n. 636, Meermannianus n. 715, Phillippsianus n. 1829, hodie bibliothecae regiae Berolinensis, saeculi IX, post chronica Hieronymi (videatur Schoenii, cui est codex *M*, editio vol. 1 p. XIV) et Hydatii (cuius chronicon infra editum hic liber solus integrum servavit) et fastos qui Hydatiani diei solent item infra editos, extremo loco f. 181'—192' librum generationis exhibet in fine mutilum, deficiens in c. 334 editionis nostrae, ipso tamen codice ita integro, ut ultimum folium (complectens c. 311—334) lacerum quidem sit, sed paenultima paginae partem et totam ultimam habeat non scriptas, textus cum in universum non admodum corruptus sit et orthographia quoque pro re emendata, interpolationes quaedam in hoc codice deprehenduntur et a libris nostris *GC* et ab exemplaribus Graecis, de quibus infra dicemus, alienae, ut c. 173 dittographia inepta *Falce et Debor unde* pro *Falce de quo* vel *unde*, item altera c. 171 *et Tartem et Iectum*, item c. 216 locus de insulis Hispanis aperte postea adiectus, etiam regibus Israhel male insertus Sophonias c. 289 a Graecis certe exemplaribus abest.
- F* 2. Codex nobis *F*, Parisinus Lat. 10910 (antea suppl. Lat. 695 bis) saec. VII-VIII primarius est inter eos qui servant chronica a Fredegario dicta, nuper in alia Monumentorum horum parte, scilicet in scriptorum rerum Merovingicarum tomo altero (1855) diligentissime recognita a Kruschio nostro³⁾, qui antea et alias ad chronica ea pertinentes quaestiones et ipsam hanc de libro generationis fuisse tractavit in ephemeridis nostrae vol. 7 (1885) p. 156 seq. — Corpus Fredegarianum qui c. a. 613 p. Chr. adnavit, ad id compilandum adhibuit volumen eius de quo modo diximus simillimum, ipsum, ni fallor, eius archetypum, unde Hieronymiana et Hydatiana breviavit, librum autem hunc generationis in chronicorum librum primum recepit integrum fere, duo igitur libri *B* et *F* derivati omnino ex eodem archetypo adhibendi sunt ad pristinam formam eius recuperandam, errores graviores plerique et interpolationes quoque c. 173, 171, 216, 289, de quibus modo diximus, cum utriusque communes sint, non paucis locis (ut c. 113, 111, 216, 262) hiatus libri *B* explet *F*; contrarium evenit in c. 229, in universum librarius codicis Berolinensis archetypum diligentius expressit quam compiler Burgundicus vel Francicus, neque quatenus ille pervenit, huius magna utilitas est, a breviando libro hoc, ut dixi supra, compiler abstinuit, interpolavit cum in popu-

1) Leguntur in eo adscripta manu saeculi c. XII et alia Treverensia et epigramma *Treberis urbs . . . dominari* (MG. SS. VIII, 133 not.) cum subscriptione hac: *Colonia Mogontia Wormatia Argentaria Basilia*.
 2) Sirmondus in praefatione ad Hydatium ait codicem propterea quod apud se esset Parisiensem a quibusdam appellatum esse: nos Metensem potius dicturi eramus, quod Metis olim exscriptum arbitramur, inde certe ad nos ex monasterio non ignobili nec obscuro pervenerit.
 3) Ethnographicam partem ex eodem libro Parisino expressam Alexander Riese geographis suis minoribus (1878) p. 160—174 inseruit

lorum stemmate c. 66 Macedonibus addens *Troianos Phryges* et c. 75 inserens *Priamum*, scilicet ut Francis a rege Priamo nimirum oriundis (cf. Fredegar. l. 2 c. 1) locum pararet. — Archetypum librum, ex quo *B* et *F* descendunt, scriptum esse in Hispania tria indicia ostendunt: quod Hydatium habet auctorem Hispanum: quod fastos Hydatianos appellatos item constat scriptos esse in Hispania: quod habuit c. 216 interpolatum tractans de insulis Hispanis, nos cum praesertim textum Fredegarianum accurate et plene Kruschiana editio repraesentet, eius compilationis et reliquos codices ductos omnino ex primario illo praetermissimus et ex ipso libro Parisino in numeris differentias omnes et potiora alia attulimus, minora omisimus ab eo cuius interest facile reperienda, sed cum archetypum Fredegarius qui dicitur integrum adhibuerit, librarius autem codicis *B* descripserit ultimo folio destitutum, partem extremam (c. 332—398) maiore ex parte ab uno Fredegario servatam ex Kruschiana editione in nostram transtulimus. — In corpore Fredegariano qui inter imperatores Romanos exscriptos ex libro generationis et computum accommodatum Hieronymiano, deductum autem ad a. 457 p. Chr. continuatumque deinde ad a. 613, interponuntur reges Hebraei et Babylonii non pertinent ad chronica ea de quibus agimus¹⁾, sed videntur proficisci ex 'interpolato per aetatem libello sine auctoris nomine' adhibito a Sulpicio Severo²⁾. — Episcoporum Romanorum laterculum etsi qui compilavit Fredegariana in fine libri generationis videtur invenisse, is, quem post computationem suo operi inseruit, totus diversus est a nostro³⁾ similisque, ut ad eum ostendit Kruschius, eius quem servavit vetustus liber Coloniensis.

3. Sub titulo *scapsum ex chronicis Origenis* partem huius libelli a c. 17 *divisio o terrae tribus filiis Noe* ad c. 229 (eatenus certe pervenit editio Pitrac) exhibent libri hi:

a) Cavensis saec. XI f. 166—168 (v. cod. diplom. Cavensis vol. V a. 1878 app. p. 77) is ipse, ex quo Iunioris qui dicitur libellum geographicum edidit Maius (cf. C. Mueller geogr. Graeci min. vol. 2 p. XLIV seq.).

b) Parisinus Lat. n. 7118 saec. XIV (descriptus opinor ex eo qui praecedit: certe sequitur in utroque locus Isidori orig. 9. 2 de gentibus), quem ad eundem Iunioris libellum adhibuit idem Mueller, haec de quibus agimus ex eo libro edidit Pitra in analectorum sacrorum spicilegio Solesmensi paratorum tomo altero (1881) p. 271—281.

c) Matritensis bibliothecae nationalis A 16 saec. XII f. 99'—100r. (Kunst apud Perzium *Archiv* 8 p. 176, 216 cf. p. 227; Hartel bibl. patr. Hispan. vol. 1 p. 315). codex licet imperfecte notus sit, sine dubio hunc libellum partemve eius repraesentat.

Haec excerpta, nobis *O*, proficiscuntur neque ex Fredegarianis, quorum absunt interpolationes Francicae, neque ex codice nostro *B*, neque adeo ex horum archetypo, sed cum vitia quaedam libris *BF* communia, ut vocabulum c. 132, 1 omissum, c. 172, 173 per dittographiam corrupta, ab hac recensione absint, veniunt omnino ex libro auctoritate archetypo illorum non posthabendo, gemello tamen: nam in plerisque erroribus gravioribus, ut in hiatu c. 78, 79, *BFO* consentiunt, sed horum excerptorum utilitas tota fere inde tollitur, quod compiler admodum negligenter archetypo usus est alia corrumpens, alia parum intellecta praeteriens, equidem secun-

1) Scilicet, ut demonstravi in ed. priore p. 589 demonstravitque item Kruschius *N. Arch.* 7, 470, abest laterculus hic ab indice libri generationis neque ullo modo ei convenit, quippe qui reges Iudaeos bis iam enumeraverit, ad chronicorum Epiphani (in Eusebii ed. Schoeniana vol. 2 p. 97 seq.) versionem Latinam, unde proficisci caput Fredegarii 26 docuit Krusch (*Neues Archiv* 7, 471 seq.), non magis haec pertinent. 2) Gelzer (*African.* 2 p. 11 seq. cf. 2, 110) laterculos duos appendicis Fredegarianae et Sulpicianum recte videtur composuisse, sed perperam omnino illum Hippolyto tribuit. 3) Discrepancia tanta est, quanta in eo genere cogitari potest, et omnino casu solo factum, quod Zephyrinum omisit tam Fredegarius quam librarius laterculi nostri (supra p. 74).

dum Pitrac editionem passim librum citavi, universam variam lectionem in apparatus recipere nolui.

4. Codex nobis *G* Sangallensis n. 133 saec. IX formae octonariae praeter alia quae recenset catalogus editus p. 18 a glutinatore demum cum his compacta medio loco p. 299—597 continet commentarios qui sequuntur.

1. p. 299—396 librum genealogum infra editum
2. p. 397—420 *incipiunt prophetae ex omnibus libris collecte, quae prophetae membra habent . . . , cecidisse in hanc voluntate perseverantes caeci a dei fide lapsi sunt ignorantes. expl. coll. prophet. veteris novique testamenti.*
3. p. 420'—421 *incipiunt virtutes Hacliae quae eius merito a domino factae sunt, prima virtus, clausit caelum . . . , sublatus est in caelo.*
4. p. 421—426 *incipiunt etiam Helisei virtutes, prima virtus, de melote divisu est . . . , post mortem suam revixit, expl.*
5. p. 427—454' *incipit invention nominu, duo sunt Adam, unus est protoplastus . . . , et alius est Domires vir sponsor Teclae; inter ambas autem sunt anni ferme DCCLXX.*
6. 454'—481' sequitur liber generationis cum praescriptione hac: *haec sunt distinctissime . . . , anni sunt ccccxxviii* (vide infra p. 89), sed e. 210—331 ad brevem epitomam redactis et ad eius finem inserta computatione quae statim referetur adsunt rursus nostrae editionis e. 333—361, abest pars extrema e. 361—398: subscriptum *expl.*
7. p. 481—485 *item interpretationes filiorum Iacob de Hebraeo in Latino, amen vere, Ruben dei spiritus cet.*
8. p. 485—488 *item interpretationes Hebraicas in Latinu translatas, Hebraeo lingua triplex.*
9. p. 488—492 *incipit indiculum ceteris testamenti, item novi et Caeccili Cipriani, quos indices versum numerum per singulos libros enuntiantes ex gemello libro Cheltenhamensi edidi in Hermae volumine 21 p. 142 seq. librarius iam is qui archetypum scripsit indices eos ad librum generationis non pertinentes neque ei continuatos ad titulum eius laterculum adiunxit (v. p. 89 not.).*
10. p. 492 *item interpretationes Hebraicas in Latinum, Maria domina cet.*
11. p. 493—522 *nominia locorum et interpretatio nominum de Hebraeo in Latinum, Hermon regio Hebraeorum cet, similesque interpretationes aliae.*
12. p. 523—590 *Isidori chronica suo loco edenda.*
13. p. 591—597 *eiusdem laus Gothorum.*

5. Codex nobis *C*, antea (secundum catalogum) abbatiae S. Stephani de Nova fossa, deinde a. 1818 per bibliopolas Payne et Foss inlatus in bibliothecam Phillippsianam n. 12266, saeculi X, eadem fere continet quae Sangallensis: scilicet post librum genealogum (4), qui hic attribuitur Eusebio, et prophetias (2) et virtutes Heliae (3) et Helisei (4) et homonymias biblicas (5), quae hic inseribuntur *comparationes* (voluit opinor librarius scribere *comparationes*) *nominum*, et interpretationes ex Hebraeo in Latinum incipientes *Maria domina* (10) habet librum generationis plane ut legitur in Sangallensi, quem contuli ipse ad e. 231, reliqua mea causa exenssit Gradenwitzius, sequuntur interpretationes aliae incipientes *Hierusalem ipsius dei spiritus gratia*, tres librorum indices supra adlegati (9), excerpta de locis Hebraicis (11), aliena sunt ab hoc quasi corpore quae volumen claudunt excerpta ex collationibus Cassiani et Augustini libelli de gratia et libero arbitrio et de correptione et gratia, denique brevis vita Origenis.

Duos libros *GC* ex eodem archetypo descriptos esse apparet: nam habet uterque quae alter omisit nec raro paullo recentior *C* praestat: ita sunt in eo quae absunt a *G*

e. 88, 19—26, 132, 24—28 (ubi *presidentes* mediis omissis *G*), 210, 3—5, et vitia eius evitat: 211, 5 *sci C, sed G* = 218 *amazobi C, amazoni G*, narratio autem quam post Iudaeorum reditum de exilio respondentem fere nostro e. 296 uterque liber interponit haec est:

Excludimus ab urbe condita, ut (vel *G*) includimus reges (regem *G*) Romanorum, id est Romulum et ann. eius numero (*om. G*) XXVIII, inibi et Tacium ducem Sabinorum, qui non solus, sed cum Romulo regnavit, Numa Pompilius (populius *C*) ann. numero XLVIII, Tulli Hostili ann. XXXII (XXX *G*), Marciani Philippi ann. XXXIII (XXII *C*), Tarquinius Priscus ann. XXXVIII (ann. xxxviii *om. G*), Servi Tuli ann. XL (Tarquinius Superbus annis X *in margine C*), omnes qui inclusi sunt regum Romanorum anni CCXX, quos in ratione (latine *G*) totius computationis in Gaio (galio *G*) Iulio Caesare, qui novissimus omnium dictatorum et prior imperatorum meruit dignitatem, iuxta dispositionem ordinis sui, quam Romani singulorum annorum per consules (per singulos *G*) digestam (digestum *C*) habent, nosque verissime sequimur, sunt anni CCCCLXXXIII quidem ab urbe condita, in *G*, (hinc *pro* in *g G*) Iulium Caesarem apertissime invenimus esse annos DCCLIII et ab imperio (*immo* ad imperium) *G*, Iulii Caesar qui ab urbe condita (*exiit* ad) initia eius per consules inveniuntur, anni sunt DCCLV, in Eusebium (eubium *C*²) et Typasium fratres anni sunt CCCCVI, si quidem ab urbe condita usque ad hos consules Eusebi et Typasi anni sunt ICXI (*sic C*², *ICXI G, inc. C*¹), colliguntur a protoplasto Adam per ordinem ab imperio Tarquini Superbi septimi ab urbe condita in *G*, (hinc *pro* in *g G*) Iulium Caesarem anni CCCXCIII (CCCXLIII *G*) et ab ipso in Eusebium et Typasium anni CCCCVI, fiunt anni DCCLXCIII (III *om. G*), quem diligenter et plana diligentia digestum approbabis, usque in annum consulis Eusebi et Typasi omnes ann. VI^oCLXXXIII (V^oCC^oCLXII *G*), a Noe usque in eodem anno numero III^oCC^oCLXVIII (*sic C, sed numeri CLXIII in litura, III^oCC^o.XXVII G*).

Adnotatio haec scripta est ipso anno 359, qui est post Romam conditam 705 + 406 = 1111 et consules habuit Eusebium et Hypatium fratres. — Libri generationis a quo pendent *GC* exemplum scriptum a. 359, quatenus pervenit, textum libri generationis passim emendat et saepenumero codices ii verum servaverunt contra *BF*, sed item multis locis contrarium evenit, ceterum attuli ex codicibus *GC* quae ad rem facerent inutilibus plerisque suppressis.

6. Codex Parisinus Lat. n. 1871 saec. XI post cosmographiam Iulii Caesaris, ante excerpta ex Prospero integro, f. 101—106 sub praescriptione *comentacio genesis iudicum regum et paralipomenon* excerpta habet ex libro generationis potissimum desumpta incipientia sic: *primus homo plasmu dei cum esset annorum CCXXX genuit Seth*, finiunt sic: *fiunt simul anni* (scilicet ab Adam ad passionem) *VDX*, quibus verbis subicitur notitia brevis de tribus filiis Noe: *fili Noe sortiti sunt terra omnem . . . quam in-vasit Cham post mortem Noe patri sui*, insunt capita respondentia fere nostrae editionis I. 156—188, 94—133, 58—94, sed pessime corrupta, aliquoties etiam interpolata, praeter locum ad e. 163—167 in apparatus relatum hunc inde visum est allierre: (*Augustus*) *occidit Antonium et Cleopatram et subdidit Iudcos et Aegyptum et Grecos et Mesopotamiam Arabiam Phoenices Palestinos et Antioconses Capudoces et Galathas Bythinenses et Pamphilios Pablaconitos Asianos et Aciras Ducos et Tracos Macedonics et Tesalas Bessos et Pannonicos, sed et alias nationes et regiones gentium*.

Quattuor librorum *BFGC* textum cum eo qui respondet apud Chronographum nostrum qui contulerit, agnosceat duas nos tenere interpretationes Latinas eiusdem opusculi Graece

scripti, quorum servatam in libris *BFCC* priorem deinceps appellabimus, servatam a Chronographo in libro *F* posteriorem, archetypi Graeci vestigia certissima cum ubivis deprehendantur, a demonstranda re manifesta abstinere: unum addo in priore versione Graeca vocabula ab ipso interprete retenta a librariis posterioribus hic illic expulsa esse substitutis Latinis, ita e. 190 ad *Gymnosophistas* in libris *BF* adiectum est *Nudi sapientes* et e. 149 pro *Heracleoticis stelis* codicum *BFG* unus *C* substituit *columnas*, versionem autem eam, quam servarunt libri *BFCC*, diversam esse ab ea, quam Chronographus a. 354 aut usurpavit aut confecit, ostendunt praesertim praefationes duae re convenientes, verbis discrepantes: respondent sibi in ea, ut iam in editione priore adnotavi, e. 22 — 24 *bellorum commissiones* prioris interpretis et *civitatium concusiones* posterioris, nempe legit ille *κόλῆτες*, hic *κόλιτες*, itaque ubi in erroribus duo interpretes consentiunt, ut e. 164, 165 — 56 Graecum Ὠς καὶ Ὀῶν prior reddit *os caeli*, posterior . . . *caeli*, venit id ex archetypo pariter male intellecto, redire utramque versionem non ad libellos duos similes, quo argumenti indoles facile ducit, sed ad ipsum eundem Graecum commentarium, etiam ex titulo colligitur, quem fuisse *generationis mundi* sive *hominum* sive *sacerdotum* duarum versionum consensus (I, l. 26 = II, l. 25) declarat, id ipsum confirmat libelli ordinatio eadem in utraque versione, quam ut adsequamur, subsidia adsunt in priore versione cum laterculus servatus in libris *BF* tum eorundem librorum, prioris mutili, alterius pleni ordinatio (nam *GC* non habent nisi excerpta), in posteriore laterculus libri *F* et eiusdem libri ordinatio, primitivus ordo qui fuerit, inde efficitur, quod consentiunt in priore versione ordinatio Fredegariana (neque recedit inde ordinatio mutilati libri *B* quatenus pervenit), in posteriore laterculus libri *F*, subieciimus eum inscriptionibus ita mutatis, ut quid significetur a barbaris interpretibus passim obscuratum recte intellegatur, versiones duas distinximus numeris I et II: adiecti quae respondent in editione nostra capita chronici Alexandrini.

laterculus (I, 1 . . . 20; II, 1 . . . 19).

praefatio et titulus (I, 21 . . . 26; II, 20 . . . 25).

- I. anni a constitutione mundi ad diluvium (I, 27 . . . 46; II, 26 . . . 45; Alex. 4—23).
- II. terrae divisio tribus filiis Noe (I, 47 . . . 133, 135 — 151, 134, 152—195; II, 46 . . . 48, 91, 78 . . . 88, 90, 49—72, 89, 73—77, reliqua desunt: — Alex. 24 . . . 165).
- III. linguae gentium LXXII (I, 196, 197; II —; Alex. 166 . . . 168).
- IV. incolae aeolae insulae (I, 199 . . . 227; II —; Alex. 169 . . . 199).
- V. montes (I, 228; II —; Alex. 200).
- VI. fluvii (I, 229, adhaeret recapitulatio I, 230; II —; Alex. 201).
- VII. anni a diluvio ad Moysen (I, 231 . . . 246; II —; Alex. 202 . . . 225).
- VIII. iudices in Israhel (I, 244 . . . 268; II, 91 . . . 110; Alex. 226 . . . 259).
- IX. reges in Israhel (I, 269 . . . 300; II, 111 . . . 137; Alex. 260 . . . 315),
recapitulatio (I, 301 — 303; II, 172 — 182, 138).
- X. paschata ante Christum (I, 304 . . . 315; II, 139 . . . 148).
- XI. reges Persarum (I, 316 . . . 330; II, 181 . . . 198).
- XII. olympiades (I, 331; II —).
- XIII. stemma Christi (I, 332; II, 167).
- XIII. prophetae (I, 333; II, 168).
- XIIIa. apostoli (II, 169).
- XIV. prophetissae (I, 334; II, 170).
- XV. reges in Israhel (I, 335; II, —).
- XVI. reges in Samaria (I, 336 . . . 353, II, 149 . . . 166).
- XVII. sacerdotes Israhel (I, 354 . . . 364; II, 171).

XVIII. reges Alexandrini (I, 362...376; II, 199...216).

XIX. imperatores Romani (I, 377...398; II —).

XX. episcopi Romani (deficiunt).

Qui discedunt ab hoc laterculo laterculus librorum *BF* et ordinatio libri Vindobonensis, eorum ille, ut minora omittamus, eo nomine tantummodo differt, quod regibus Persarum Alexandrinos et imperatores Romanos subiunxit, liber autem Vindobonensis cum aperte descriptus sit ex archetypo mutilo foliisque traiectis perturbato, eorum fragmentorum ordinatio pristinam nullo modo repraesentat.

Versiones duae cum ab eodem archetypo pendeant, multa habent, quibus differunt, prioris exemplaria quae habent corruptelas et hiatus communes (ut caput 131 de insulis maris mediterranei collocant loco aperte non suo et c. 197 in tabula linguarum LXXII omittunt tres postremas, item inter c. 217 et 218 Galliam et Germaniam et Sarmatiae principium), redeunt aut ad commune eorum archetypum aut, quod magis crediderim, ad ipsum interpretem. — Posterior versio, quam Chronographus adhibuit, non solum imperfecta ad nos pervenit unico codice, qui eam tradidit, lacero et corrupto, sed etiam cum alibi passim tum praesertim in capite de regibus Israhel plura omittit quae et in altera versione leguntur et adsunt apud Alexandrinum, reiecta opinor ab ipso Chronographo, sustulit idem ut debuit computationes in chronicis quae tractabat inventas substituto iis computo (p. 138, 139) ad annum 334 usque deducto, — e contrario interdum plura habet profecta ex auctore Graeco: ita c. 35 verba adscripta de Lamech *fiunt simul anni DCXLII* collato Alexandrino intelleguntur adfuisse in archetypo Graeco, inde colligitur etiam priorem interpretem a breviando nequaquam abstinuisse, — ne interpolationes quidem absunt a posteriore versione, — in geographicis quae leguntur inter c. 88 (= I, 118) et 90 (= I, 119) de Melchisedec patriarcha et Scythopoli unde veniant nescio¹⁾ neque audeo pro interpolatis habere, cum possint esse reliquiae formae plenioris, — at apostolorum nomina (c. 169) de suo videtur inseruisse Chronographus, multo minus auctoris Graeci sunt inserti populorum stemmati post c. 76 (= I, 185) Bulgares cum archegeta eorum Ziezi, qui cum praeterea non memorentur ante aetatem Theoderici regis Gothorum, ne a Chronographo quidem adici potuerunt, sed crediderim proficisci ab eo scriptore, qui chronica haec Orosii esse voluit.

De auctore libri antequam disputemus, agendum est de tertia forma huius libelli ea, quam nos editioni adiecit sub lemmate Chronici Alexandrini, venit ea ex auctore qui hodie appellari solet Barbarus Scaligeri, id est ex codice unico, qui fuit aliquando Claudii Puteani²⁾, hodie est bibliothecae Parisinae Lat. n. 1881 saec. VII exeuntis vel VIII³⁾, ediderunt quae eo continentur primus Scaliger in thesauri temporum Eusebii ed. priore Leidensi a 1606 app. p. 14—70, secunda Amstelaedamensi a 1658 app. p. 58—85 cum praescriptione hac: 'excerpta utilissima ex priore libro chronologico Eusebii et Africano et aliis Latine conversa ab homine barbaro inepto Hellenismi et Latinitatis imperitissimo': deinde Alfredus Schoene ad prius volumen chronicorum

1) Praeter ea quae similia habet Genesis 14, 18, *ἐξ τῆς γενεῆς τῆς Χέμ* Melchisedec dicitur in chronico paschali p. 90 Bonn. reperiturque Melchi pater Melchisedec apud Malalam p. 58 Bonn. — plena redit genealogia Chronographi, ut monuit Dillmannus, apud numm Athanasium quem dicunt (Fabricius cod. pseudepigr. vet. test. vol. I ed. 2 p. p. 311): *ἐν τῷ καιρῷ ἐξείρω ἦν τις βασιλεὺς Σελίμ κατὰ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως· ἐγένετο δὲ τῶν Σελιῶν, Σελιῶν δὲ ἐγένετο Μελχι. Μελχι δὲ εἶχε γενεῖα κατὰ τὸ ὄνομα αὐτῆς Σελίμ, εἶπε δὲ αὐτῷ θεοῦ εἰδὼς ἕνα ζήλομενον τῶν Μελχι καὶ ἑταῖρον Μελχισιθίμ.* — 2) Ex eius bibliotheca citat 'chronica Alexandrina' haec Cuiacius in paratitulis ad C. Iust. I, 37 (opp. ed. Neap. vol. 2 p. 73). — 3) Inter infinitos soloeccismos errores medio aevo proprii aut rari sunt aut nulli, ut *ti* pro *ei* vix reperitur nisi in uno vocabulo *procuratia*.

Eusebii et Hieronymi (1875) app. p. 175—239, hic ita, ut pagina paginae, versus versus respondet. liber spatia habet multis locis vacua relicta evidenter destinata picturis recipiendis, fere ut cernuntur in libris Notitiae dignitatum, eodemque videtur referendum esse, quod in libro nulla reperitur neque inscriptio¹⁾ neque subscriptio, ex quaternionibus qui supersunt octo ipsi integri (extremi quod deficit folium postremum²⁾ non scriptum fuit, cum folii praecedentis versa et ipsa a scriptura vacet) septem primi numerati sunt numeris continuis, post septimum unus pluresve deficiunt, adest extremus, vidi ego librum et contuli, sed editione Schoemiana qui utitur, ipso libro carere potest, et ipsum barbare admodum ex Graeco versum esse demonstratione non indiget, evenitque etiam in hoc, ut librarii posteriores Graecis ab interprete retentis postea Latina substituerint: certe c. 62 *Lychnitis* vocabulo, quod picturae retinet, *Lucidissima* substitutum est in textu, ipsa compilatio a libro generationis longe recedit, scilicet cum pars prima f. 1—20, 7 (infra c. 1—257) itemque tractatus f. 21, 3—31, 21 (infra c. 258—315) priori parti libelli generationis respondeant, neque adest index eius et praefatio et aliena sunt omnino ab eo libello quae praeterea Alexandrinus exhibet 'sine genealogia' de regibus Italiae f. 20^c, 22—24, 3 et postea a f. 31, 21 de regibus Persarum et Alexandrinis et chronographica alia, quorum pars maior cum ad nostra non pertineat, exclusa est (cf. p. 129 c. 315 not. 1), pars minor infra edetur cum chronicis quibus respondet Italicis, sed quatenus chronica Alexandrina cum iis de quibus egimus coniuncta sunt, apparet compilatorem eorum archetypum adhibuisse forma pleniore quam qua repraesentatur in libello generationis et ut neutra recensio recte adhiberi potest nisi adsumpta altera, ita ad quaestionem de auctore tractandam tam plenior quam brevior in censum venit.

Auctoris nomen non traditur, compilatio Alexandrina cum et indice destituta sit et praefatione, ex ipsa non discimus unde sumpserit compilator quae huc pertinentia ei inseruit, etiam libri generationis mundi versio utraque ad nos pervenit aut falso auctoris nomine adscripto aut nullo, nam certe non pars est chronicorum Origenis, quamquam epitomator is, qui ei scriptori haec accepta refert (supra p. 79), non solum Graecam originem agnovit sed, etiam nescio quo casu mirifico eum auctorem laudavit, sub cuius persona alibi quoque verus libelli generationis auctor latet, multo minus Isidori est, cui dubitans tribuit chronographus saeculi septimi incuntes³⁾, vel Orosii, cui tribuit inscriptio ad versionem posteriorem (H. 21) temere adiecta a sciolo quodam saeculi minimum octavi; nam adfuisse eam in codice Vindobonensis archetypo ostendunt excerpta Sangallensia (v. p. 32), quamquam in his inscriptio haec praemittitur excerptis ex chronicis Italicis, nihilominus auctorem non ignoramus⁴⁾; Hippo-

1) Nam quae in prima pagina adscripsit manus posterior (litteris minusculis Carolingicis saeculi noni exeuntis magis quam incipientis indicibus Ducangio praef. ad Chr. pasch. c. VI et Carolo Victore Langlois Parisino, qui mea causa locum demo examinavit: *chronica Georgii Ambionensis episcopi vel, sicut alii dicunt, Victoris Turonensis episcopi* auctoritatem nullam habent, Georgius Ambionensis episcopus intellegitur siue dubio is cuius mentio fit in vita papae Stephani III (a. 768—772) aliorumque eius temporis pontificum (v. Duchesne ad vitas pontif. 2 p. 173, 182); sed huic quam ob causam adnotator saeculo uno fere Georgio posterior chronica tribuerit, non apparet.

2) Ita folium cum eo olim cohaerens 57 iam solutum est; soluta item sunt duo 59 et 62, sed suis locis inserta.

3) Fredegarinus quem dicitur in prologo quarti libri auctores a se adhibitos enumerans quem citat sub nomine *cuiusdam sapientis seu Isidori*, non est is qui sequitur in ipso quarto libro, quae est Kruschii opinio (praef. p. 7); neque enim respicit hic nisi quae iam absolvit, immo intellegit, ut plerique statuant, eum qui scripsit librum generationis expilatum in libro primo, cum post Hieronymum et Hydatium citari tantum abest, ut opinioni receptae adversetur, ut eam stabiliat; nam liber a Fredegaro adhibitus sine dubio pariter atque Berolinensis librum generationis extremo loco habuit et ita compilator, quamquam ei ut debuit in opere primum locum dedit, hic tertium eum nominavit, ceterum ipsa verba declarant Fredegarium librum invenisse auctoris nomine earentem et sola coniectura eum tribuisse Isidoro.

4) Demonstravimus id Ducangius in praef. ad chronicon paschale vol. 2 p. 20 seq. ed. Bonn. et ego in editione priore p. 595 seq.

lytus is est episcopus Portuensis¹⁾ sub Alexandro et Maximino auctor librorum decem *κατὰ πιασῶν ἀγέσεων* sive *ἡλιοσοφογιμένων*. in eius indice operum inscripto statuae eius custoditae hodie in museo Vaticano (C. I. Gr. 8613) recensentur et liber paschalis (*ἀλιόδιξις χρόνων τοῦ πιασίου*) citatus item ab Eusebio²⁾, unde sumptus laterculus paschatum annos complexus p. Chr. 222—237, scriptus autem imperante Alexandro († 235 Febr. 10), inter annos igitur 222 et 235, sub eadem statua legitur, et alter liber *χρονιζῶν*. hisce chronicis scripta anonyma de quibus agimus et tempore et loco egregie respondent. nam libelli generationis versio prior cum finiat in Alexandri anno extremo (l. 302, 311, 331, 397), scriptus est imperante Maximino († 238 m. fere Maio), id est inter annos 235 et 238. deinde Hippolytus natione Graecus degens in Italia fide Christianus is erat, qui tanquam fundamentum poneret chronographiae ad usum Christianorum aptatae per eum primum ex Oriente in Occidentem translatae et commendatae Latine loquentibus populis ipsa sua exilitate. nec desunt argumenta directa. catalogum episcoporum Romanorum quamquam libelli generationis exemplar nullum servavit, adfuisse eum declarat index *BF*, neque dubium est Chronographum a. 354 eum non tam

1) Episcopum Portuensem fuisse Hippolytum non recte negatur. episcopatum eum separatim ab Ostiensi eum constet extitisse a. 314 (C. I. L. XIV p. 7), nihil impedit, quominus ad ipsum saeculum tertium referatur; nam eum alibi tum maxime in regione suburbana vici quoque celebres suos episcopos habuerunt, ut Trium tabernarum et Silvae emulidae, neque quisquam dubitabit Portum eo tempore in ea condicione fuisse. eius loci episcopum Hippolytum discrete faciunt auctores Graeci ipsis libris Hippolytiani usi et ex eorum subscriptionibus pendentes, scilicet epitomator Hippolytianorum vel certe Hippolyto attributorum scriptorum apud Lagardum p. 57 seq. et auctor chronici paschalis p. 12 ed. Bonn. et Syncellus p. 674 in recensu operum Hippolytianorum accepto ab auctore idoneo (Gelzer Afric. 2, 1). accedit quod Prudentius poeta saeculi quinti et martyrologia quamquam in aliis errant, tamen Hippolyti memoriam constanter coniungunt eum Portu. qui ab hac opinione discedunt Graeci et alii et (quod me docuit Harnack) Apollinaris Laodiceus scriptor saeculi quarti medi (p. 72 Lagarde) Romae eum episcopum facientes, non tam errant quam eandem sedem enuntiant minus accurate. Eusebius testis omnium antiquissimus quod eum episcopum facit, de sede sibi non constare significat (hist. eccl. 6, 20; *ἐπίσκοπος θρονίος* — Beryllus — *ἐν τῶν κατὰ Βούτιον Ἀγέσων ὡσαύτως θεὸν καὶ Ἐπιόλιος ἐπέως πον καὶ ὡτιὸς ἀποστειὸς ἐκκλησίαν*; inde Hieronymus vir. ill. 61: *Hippolytus cuiusdam urbis episcopus: nomen quippe urbis scire non potui*, similiter in chronicis a. Abr. 2244), item inde opinor explicandum est, quod eum Hippolytus concilio a. 314 subscribens se dixisset episcopum *de loco qui est in Porta Romae*, homo Graecus aetatis Constantianae eam indicationem parum intellexit. etiam in philosophumenis, quae Hippolyti esse viri docti hodie consentiunt, auctor *ἑρμηνευτικῶν* (prooem. p. 4 Duncker) sibi tribuit, id est dignitatem episcopi. contra presbyterum, scilicet sellis urbanae, faciunt et Chronographus loco supra p. 74 edito et supparis aetatis Damasus papa in carmine nuper in lucem protracto (Rossi inser. chr. 2 p. 82), sed idem et gravissimo errore eum discipulum facit Novati et ipse sibi fidem denegat, finiens ita: *haec audita refert Damasus: probat omnia Christus*, ab hoc carmine deinde pendet Prudentius similia repetens et pendunt alii ficticii eius martyri narratores; nam recte Doellinger (*Hippolytus und Kallistus* p. 105 seq.) negavit ea aetate clericum urbanum simul sedem aliquam episcopalem obtinere potuisse. sed hic quoque error facile explicatur, cum promum sit confundere episcopos suburbicarios cum clericis urbis Romae. haec ubi consideramus et videmus praeterea in philosophumenis ipsis librum generationis citari scriptum post obitum Alexandri a. 234, illa igitur hoc anno posteriora esse, iam Hippolyti condicio plene explanabitur. litigia acerriima inter Callistum episcopum urbis (a. 218—222) et Hippolytum episcopum Portus agitata non obstant, quominus successori illius Pontiano (a. 230—233) hic in exilio comes fuerit et post obitum summis honoribus Romae honoratus sit sepulcro sanctissimo et statua in suo genere unica. — Contra quam Doellingerius exposuit opinionem schismate facto Hippolytum a Callisti adversariis creatum esse episcopum ipsius urbis Romae quamque sibi probari Harnackius quoque mihi significavit, verum est Hippolytum litigia sua cum Callisto referentem ei tribuere *διδοσκαλίειον* ita, ut cathedram quodammodo ei denegare videatur, sibi autem ecclesiae regimen vindicare, maxime 9, 12: *τις καὶ ἐπὶ κατεργασίᾳ ἐκκλησίᾳ τῆς ἐκκλησίας ἐγ' ἡμῶν γέροντες πρῶτοι ἀποστειότες αὐτοῖς ἐκκλησίαν τὸ διδοσκαλίειον αὐτοῦ*, sed quamquam inde recte colligitur Callistum secundum Hippolytum sedem nullo iure obtinisse utpote non orthodoxum et caput fuisse Hippolytum eius partis clericorum, qui removendum eum censerent, id ipsum factum esse et se pro eo electum nequaquam ait, et id si evenisset et Hippolytus his verbis aliquantum post Callistum defunctum publice editis sedem urbanam sibi vindicavisset, certe memoria eius non eo loco mansisset, quem indubitate postea obtinuit. 2) hist. eccl. 6, 22; pendunt inde Hieronymus v. ill. 61 et Syncellus ad a. 215 p. 675 ed. Bonn.

sustulisse quam transtulisse, collocatum ab eo alio loco et continuatum, nam laterculus quem habet (p. 73) inscriptus est ratione plane Hippolytiana et eius pars prima, de qua supra p. 73 diximus, ad eum annum, in quo Hippolytus finire debuit, tractationem ostendit uniformem, quae deinde mutatur, laterculi autem eius adnotationum vere historicarum omnium prima exilii meminit, quod a. 235 cum Pontiano episcopo Hippolytus subiit, item tempora paschatum vetustiorum adnotata in laterculo statuæ Hippolyti adiecto eum indiculis in libro generationum capite eo quod inscribitur 'quis ex quo pascha servavit a Moyse computatis annis' plane conveniunt¹⁾, redeunt quoque in libello hoc eum quae tanquam Hippolyto propria de rege quodam Iudaeorum apud Syncellum adlegatur temporum computatio²⁾ tum quae ipse in libro contra haereses ex eiusmodi seriptione sua affert³⁾, Iulii Africani eruditionis historicae ad Christianam religionem aptatae principis volumina edita a. 221 Hippolytum paucis lustris post eum scribentem adhibuisse ut verisimile est, ita Hippolytus eadem doctrina, cuius fidem facit operis contra haereticos liber primus totus Theophrastus, hoc quoque argumentum tractavit, et ut *διαμετρώως τῆς γῆς* sine dubio ipsius est, non ex Africano compilatus, ita tantum abest, ut in chronologia sacra huius se adsecum ostendat, ut suam viam contra eum tenere soleat⁴⁾, iam cum supra viderimus operis huius duas formas extitisse Graece scriptas, plenior alteram, quam adhibuit auctor Alexandrinus, alteram brevior, quam sub inscriptione *libri generationis mundi* Latine verterunt interpretes duo, aut forma illa plenior auctori Hippolyti attribuemus, aut, si ipsa est Hippolyti, liber generationis versio est epitomae chronicorum Hippolytianorum, quaestio quamquam hoc loco tractari non potest, mihi secunda opinio magis probatur, nam titulus diversus chronicorum et libri generationis recte explicabitur, ubi hunc ex illis brevium esse sumimus et cum multa capita pariter deficient in utroque libello, adsint autem apud Alexandrinum, partem eorum verisimile est a fuisse iam ab archetypo communi Graece scripto.

Librum Hippolyti Graece deperditum⁵⁾ qualem auctor emisit, aliqua tenus restituere poterit qui rem aggredietur adhibitis subsidiis omnibus tam Graecis quam Latinis:

1) Krusch *neues Archiv* 7 (1882), 457 seq.; Gelzer *Afric.* 2 (1885) p. 3, — 2) p. 413 Bonn. (cf. p. 414): *ο δὲ ἱσθὸς Ἐπιφάνιος ἐν τῷ χρόνῳ τῆς Ζωοκέρρας καὶ τὸν Ἰουλιὸν συγγράμματα τοῖα εἶναι λέγει τὸν τίτλον Ἰουλιανὸν Ἰουλιανὸν τὸν καὶ Ἰηζούριον μετὰ τὸν πατέρα χρονολογία μετρωσθῆναι εἰς Βαβυλῶνα.* Idem legitur et in libello generationis I, 292 et apud Alexandrinum c. 291. Africanus e contrario huic regi tribuit aut menses tres aut annum unum (Gelzer *Afric.* 1, 98), sequentia quoque redire in libro generationis II, 182 ad eum locum adnotavimus. 3) 10, 30 quae de chronologia Iudaea leguntur, redeunt fere in libro generationis. Item de linguis populorum agens ait auctor: *ἴσταν δὲ οἱ τοὶ σὺ γῆρας, ὧν καὶ τὸ ὄνοματι ἐπιθετέμεθα ἐν ἐκείναις βίβλοις.* 4) Mem de ea re errorem recte redarguit Gutsemid (mus. Rhen. n. 1857 p. 44 = opusc. 1, 413). in Genesi tractanda Africanus crisi severiore usus textum genuinum sequitur, Hippolytus versionem vulgatam Graecam; ita ab Adam ad diluvium annos numerat Africanus 2262, Hippolytus 2242. Cainam alteram reiecit Africanus, agnoscit auctor libri generationis (I, 43 — II, 42 = Alex. 19). 5) De codice Graeco chronicorum Hippolyti in Hispania adservato quae narrantur (Kunst in eph. nostra *Archiv* 8, 227), ea redeunt ad codicem bibliothecae Antonii Augustini in catalogo edito Tarracone a. 1586 (ab eo pendet Mader de bibliothecis 1666 p. 128) sic descriptum: n. 139 Marcellini vel Hippolyti 'sive potius incerti epitome temporum ab orbe condito usque ad annum vicesimum Heraclii imperatoris cum consulationibus et indicationibus et aliis cognitione dignis. Petri episcopi Alexandrini et martyris disputatio de celebratione paschatis contra falsum ordinem Hebraeorum, extat initio voluminis. liber recens in charta scriptus an. 1623 DLXXIII forma quadrati. eum librum Carolus Graux, quem paullo ante obitum de eo consului, rescripsit illatum esse in bibliothecam Escorialensem signatum ibi antra III°. B. 9, postea V. 6. 21; in ea bibliotheca librum vidisse c. a. 1620 doctum quendam ex Scotia virum cuiusque in catalogi Augustiniani illius exemplari adservato in eadem bibliotheca Escorialensi adnotasse librum scriptum esse manu Andreæ Darnarii noti eius aetatis librarii Graeci; catalogorum duorum eius bibliothecae ante incendium factorum c. a. 1600 a Nicolao della Torre (Miller *miss. Grece de l'Escorial* p. 332, ubi hic liber reperitur p. 339 n. 101) alterum volumina illud sic describere: *Μετρωλλίων καὶ Ἐπιφάνιον ἵστα ἐδίζων ἑπιφάνη χρόνον ἀπὸ Ἀδάμ μέχρι τῆς βεβαίαιας Ἡρακλίου τοῦ πρώτου καὶ τῷ αἰτιῷ τῷ καὶ Κωνσταντίνου*, alterum idem volumen attribere Petro Alexandrino (scilicet propter prius opusculum eidem insertum); perisse eum aliis in incendio fatali a. 1671, in eo certe iactura nulla facta est; nam aperte apographum fuit codicis hodie Vaticani Graec. n. 1941, qui servavit nobis

nam excerpta inde multa supersunt apud scriptorem chronici paschalis et apud Georgium Syncellum aliosque auctores complures, quorum conspectum dedit Alfredus de Gutschmid (*Zur Kritik des διαχρονικός πίναξ* mus. Rhein. vol. 13 a. 1858 p. 377): quaeque in Latinis versionibus culpa interpretum librariorumve obscurata sunt, plerumque statim explanat adhibita recensio Graeca, sed disquisitio ea ethnographiam sacram universam ad Geneseos caput X applicatam complecti debet itaque latissime patet. inchoavit rem in parte ethnographica Carolus Muellenhoff in commentario *über die Weltkarte des Kaisers Augustus* (Kiliae 1856 p. 36 seq.): at quantopere absint eius temptamina a iusta perfectione, modo citatus Gutschmid severo, sed non iniquo iudicio ostendit in museo Rhenano et vol. 12 p. 622—626 seq. et loco supra citato vol. 13 p. 377—408, laterculos autem Hippolyti inter alios qui nuper tractavit Henricus Gelzer (Sextus Iulius Africanus vol. 2 a. 1885 p. 3 seq.), neque recte distinxit quid esset Hippolyti et non esset neque a libris scriptis satis instructus ad rem explicandam accessit et male neglexit quae ex hoc suo libro in philosophum auctor repetiit, nos ut nolimus Hippolytiorum chronicorum restitutionem aggredi, Latinas versiones quae supersunt in hac editione proposuimus ita plenas et ita correctas, ut per libros expleri et emendari potuerunt, abstinentes a coniecturis, ne per eas incideremus in ipsius libelli retractationem a nostri operis consilio et fine alienam. Latinae vero recensiones ita sunt innexae labentis aetatis temptaminibus rerum narrandarum, ut Hippolyti chronica Latine facta quamquam ad ipsam vetustatem cognoscendam parum utilia neque omittere nobis liceret neque leviter tractare.

Computi in fine libri generationis a Chronographo adiecti conspectum subicere visum est non supervacaneum fore, quamquam difficultates inde magis indicabuntur quam solventur.

ab Adam ad diluvium	2242
corrigen- dum ex numeris singillatim traditis (veris, nisi quod Lamech annos habuit CLXXXIX) quod traditur HCCCXLII.	
a Noe ad Abraam (natum)	1070
corrigan- tum numeri singillatim proditi summam M in MLXX.	
ab Abraam ad migrationem Iudaeorum in Aegyptum	180
Iudaei in Aegypto ad exodum	130
Iudaei in deserto	40
Iesu Nave	32
iudices	190 ¹⁾
reges ante regnum divisum	31
fortasse scribendum CXXXIII.	
reges Iudae ad captivitatem in Babylonia	374
fortasse scribendum CCCCXXIII.	
captivitas Babylonica	70
deserta Iudaea	740 ²⁾
ab Adam ad Cyrum	1916
Iudaei sub Persis	230 ²⁾
reges Macedones	270
regnum Iudaeorum post Alexandrum magnum ad Agrippam	315

chronicon quod dicunt Paschale: ei enim notae illae omnes accurate respondent neque dubium est Augustinum, cuius cura codex ille ex Sicilia Romam adductus est, exemplum eius sibi parasse, ut sibi paravit Casaubonus aliud servatum hodie in bibliotheca Monacensi scriptum manu eiusdem Darmarii, itaque sola huius hominis coniectura eaque inepta chronicon videtur Hippolyti Graecum.

1) Est numerus ab Africano positus (Gelzer Afric. I, 90). 2) Item numerus Africani (Gelzer I, 103).

Quaenam epocha significetur, parum constat, regnum hoc Iudaeorum si incepit a Mattathia anno circiter ante Chr. 169, inde effluerunt ad mortem Agrippae ultimi regis Iudaeorum a. 41 p. Chr. anni 213, ad excidium Hierosolymorum anni 240.

ab Agrippa ad Septimium Severum	5870?
Intellegi Severi consulatum primum a. 191 ex sequentibus colligitur: Agrippae vocabulo quaenam epocha significetur, supra iam dixi parum constare, anni mundi duo 5870 et 4017 separati intervallo certo annorum 140 et ipsi corrupti sunt neque suppetit emendatio probabilis.	
a Severo ad Aemilianum et Aquilinum	55
Recte numerantur anni a 195 ad 249 p. Chr.	
ab Aemiliano et Aquilino ad Diocletianum IX et Maximianum VIII	55
Recte numerantur anni a 250 ad 304 p. Chr.	
a Diocletiano IX et Maximiano VIII ad Optatum et Paulinum	30
Recte numerantur anni a 305 ad 334 p. Chr.	
ab Adam ad Paulinum et Optatum	4017?
Numerum corruptum quomodo emendem, supra iam dixi me non perspicere.	

Unde veniant computationes hae corruptae sane et perturbatae, frustra quaesivi: ad Hippolyteas cum aliquot prope accedant, aliae differunt, et in summa re cum neque de ipsis numeris ab Hippolyti positis satis constet et in computo hoc continuatorum et librariorum immutationes late videantur grassatae esse, nos ab iis restituendis abstinere debuimus, unum apparet in parte extrema, certe a Severo, Chronographum adhibuisse tabulam fastorum ita conscriptam, ut singulae paginae quinque et quinquaginta consulum paria continerent, extrema non esset perscripta.

Editiones libri generationis fecerunt potissimum hi.

1. Canisius in lectionibus antiquis vol. 2 (1604) p. 151 seq., quam editionem repetiit Basnage thesaurus monumentorum eccl. et hist. vol. 2 (1725), 1, p. 155 seq.
2. Labbé bibl. nova mss. librorum vol. 1 (1657) p. 298—309.
3. Ducange ad Chronicon paschale ed. Paris. 1688 p. 113—121, ed. Bonn. vol. 2 p. 96 seq.
4. ego in priore editione Chronographiae (1850) p. 637 seq. ad codicem Chronographi Vindobonensem.

Codicum ordinationem in libro generationis priore uno solo loco mutavi collocans c. 131 inter c. 151 et 152, secundi capita ordinavi ad priorem: codicis quae sit, et indicant numeri adscripti et conspectus supra p. 82, chronicorum Alexandrinorum ordinem non mutavi, omisi multa inter c. 257 et 258.

Lib. gen. I.

1. Dimmeratio temporum et annorum a generatione saeculi usque in hunc diem. liber generationis ab adam usque ad ordinem (hunc diem *conicit Keusch* quae continetur in hoc libro dimmeratio t. et a. generationis saeculi *tsic F*, generationes *B*) usque in hunc diem *BF*, haec sunt diutissime per diversa quaesita sic dimmeratio t. et a. (et a. *om. G*) a generatione saeculi ab adam usque in consulatum (tu *G*) valentiniani (valentini *G*) et valentis anni sunt *vdcccxxviii GC*.
2. terrae divisio tribus filiis Noae: declaratio gentium, quae ex quibus factae sint et quas singule terras et civitates sortitae sunt^a.
^a) et quas singule (-las *G*) t. et c. sortitae (ti *G*) sunt *FUC, om. B*
3. quantae insulae clarae.
4. qui ex quibus gentibus transmigraverunt.
5. quot flumina nominata.
6. quot montes nominati.
pro 5. 6 quot m. et fl. GC
7. quot iudices et^a quis quot annis populum iudicavit.
^a) et *GC, om. BF*
8. quot reges in tribu Iuda et quis quot annis regnavit.
9. declaratio paschae et quis quando servavit ex temporibus Moysi in hunc diem.
om. GC
10. reges Persarum a Cyro et quis quot annis regnavit.
post 18 GC
11. reges Macedonum ab Alexandro et quis quot annis regnavit.
post 16 GC
12. imperatores Romanorum ab Augusto et quis quot annis imperavit.
post 10 GC
13. tempora Olympiadum ab Ipito usque in praesentem olympiadem.
om. GC
14. nomina patriarcharum a generatione.
post 15 G
15. nomina prophetarum.
16. mulieres prophetissae.
post 17 G, post 19 C
17. nomina regum Hebreorum.
regum ex iuda post 19 S, om. C
18. et regum qui in Samaria regnaverunt supra X tribus et quis quot annos regnavit.
regum (reges C) samariae post 11 GC

CHRONICA.

Lib. gen. II a. 334.

1. In hoc libro sunt congregationes temporum vel annorum a constitutione mundi usque in hodiernum diem.
2. divisiones terrae tribus filiis Noe post diluvium. manifestaciones gentium quae gentes ex quibus nate sunt et quas singuli eorum provincias et civitates hereditaverunt.
3. quot insule manifeste.
4. qui ex quibus gentibus advene facti sunt.
5. quot flumina opinata.
6. quot montes nominati.
7. quot iudices et quis eorum quot annos iudicavit populum
8. quot reges in tribu Iudeorum et quis eorum quot annos regnavit.
9. ostensio pasche. quis ex quo pascha servavit a Moysen computatis annis.
10. tempora regum Persarum a Cyro et quis quot annis regnavit.
11. nomina patriarcharum a geneeseos.
12. nomina prophetarum.
13. nomina apostolorum.
14. mulieres prophetisse.
15. nomina regum Hebreorum.
16. reges qui in Samaria regnaverunt et quis eorum quot annos regnavit.
17. sacerdotum nomina.
18. nomina regum Machedonum ab Alexandro et quis quot annos regnavit.

Lib. gen. I.

19. nomina sacerdotum.

*post H G, post E C*20. nomina episcoporum^a Romae et quis quot annis praefuit.

*sic B, cūperim E evidenti errore, quem frustra tuctur
Kruschius Archie 7, 469, om. caput GC, in serentes
libri qui sunt ueteris et noui (et noui om. G) testa-
menti canonici cum indiculis uersuum (tr. p. 80).
ordinant igitur capita sic: 1, 2, 3, 4, 6, 5, 7,
8, 14, 15, (15, 11 G) 19, 17 (om. C) 16, 14,
18, 10, 12 GC.*

21. Quoniam quidem oportet instructum esse veritatis diaconum, necessarium^a existimavi, frater carissime, hos in breui de sanctis scripturis facere sermones ad corroborandam^b doctrinam tuam, ut per pauca enarrationes non sine causa inquisitas virtutes veritatis citius agnoscamus, absidentes prius indoctorum generatam contentionem, quae obumbrant sensum^c, huiusemodi indoctum edoceat.

^b) corroborandum B^a   ^c) sensum E, om. B

22. Summa autem cum industria praevidere cupientes iuxta veritatem cognoscimus gentium divisiones et parentum dinumeratam generationem, intrabitationis quoque tempora et bellorum commisiones et iudicium tempora^a dispensationes et regum annos et prophetarum tempora, qui et quibus regibus nati sunt, quales captivitates populi quibus regibus^b et quibus iudicibus contigerint quique sacerdotes quibus temporibus fuerint et quae divisio, quae perditio facta sit, quo autem modo generatio^c seminis Israel de patribus in Christo completa sit et quot quantique per quanta tempora dinumerentur^d anni a creatura saeculi usque in hunc diem.

^a) tempora del.   ^b) nati s. q. e. p. q. regibus E, om. B   ^c) generatione B^a   ^d) dinumerentur B

23. Existimavimus autem incipientes a Genesi iuxta verbum ostensionem sicut expetit^a declarare, non ex nostra quadam parte^b, sed ex ipsis sanctis scripturis testificari^c. Hinc ergo occursionem arripientes iuxta^d ordinem de Genesi sermonem faciemus.

^a) *scr.* expetit   ^b) partem B^a   ^c) *scr.* testificari   ^d) *omissis quae praecedunt c. 21, 22, 23 hinc ergo incipimus et iuxta cct. GC*

Lib. gen. II. a. 331.

19. imperatorum Romanorum nomina a Gaio Iulio Caesare et consulibus.

20. Quorum omnium^a per omnia paratum esse veritatis ministrum, optimum arbitratus sum compendiosum sermonem facere ad congruam sapientiam: opus est^b etenim per ostensionem non vacue cogitantes, sed liquidum secundum veritatem historie inquirere in breui quae adprehendimus, amputantes primum contenciones ignorantium, quae generant litem et obscurant sensum ignorantium quae^c possunt studeri.

^a) *scr.* quoniam oportet *similiterve*   ^b) *opost V*   ^c) qui U

21. Qui autem diligenter volunt et studiose historiam discere, cognoscant gentium divisiones et patrum genealogiam et temporum V peregrinationes^a et civitatum^{55'} conventiones et iudicium dispositiones et regum tempora et prophetarum, quae autem captivitates in populo fuerunt, sub quibus regibus et iudicibus contigerunt, qui autem sacerdotes fuerunt vel quibus temporibus sacerdotium funxerunt, quae autem divisiones temporum et populorum facte sunt, ut autem discensio seminis^b Israel ex patribus in Christo adimpleretur et quot et quanta tempora dinumerantur annorum a constitutione mundi usque in hodiernum diem.

^a) *scr.* tempora peregrinationis   ^b) *scr.* seminis

22. Visum est nobis sermonem a Geneseos facere non ex proprio argumento, sed de sacris scripturis testimonia tollentes. Hinc ergo initium sumimus secundum ordinationem a Geneseos acceptam.

Lib. gen. I.

24. Explicit prefatio.
om. GG
25. Incipit narratio.
om. GG
26. Liber generationis hominum.

Lib. gen. II a. 334.

23. Explicit prefatio.
24. (Incipit chronica Horosii.)
25. Liber generationis mundi.

Lib. gen. I.

27. Quo die fecit deus Adam ad imaginem dei fecit eos^a.

^a) fecit eos *om. GG*

Lib. gen. II. a. 334.

26. Qua die fecit deus Adam ad imaginem et similitudinem suam.

Chr. Alex.

1. Primus homo factus est a deo, cui nomen erat Adam: uxor autem eius Aeva.
2. Ab Adam usque ad diluuium Noe generationes X. anni autem duo milia ducenti quadraginta duo^a.

^a) *vacant vv. 12*

Lib. gen. I.

28. Vixit autem Adam annis CCXXX^a et genuit Seth.

^a) *sic B, cxxx*
F. ccxx G

Lib. gen. II a. 334.

27. Adam annorum CXXX genuit Seth.

Chr. Alex.

3. Adam factus est annorum ducentorum triginta et sic genuit Seth. mortuus est autem Adam annorum noningentorum triginta.

29. Vixit autem Seth annis CCV et genuit Enos.

28. Seth annorum CC genuit Enos.

4. Seth autem vixit annos CV: fiunt simul anni quadringenti XXXV: et genuit Enos. mortuus est autem Seth annorum noningentorum duodecim.

30. et vixit Enos annis CLXI, et genuit Cainan.

29. Enos annorum CXC genuit Cainan^a.

^a) *caman F*

5. Enos autem vixit annos CXC: fiunt simul anni sexcenti quinquaginta quinque: et genuit Cainan. mortuus est autem Enos annorum noningentorum quinque.

31. et vixit Cainan annis CLXX et genuit Meleleel^a.

30. Cainan^a annorum CLXX genuit Malaleel.

^a) *caman F*

6. Cainan autem vixit annos CLXX: fiunt simul anni DCC nonaginta quinque: et genuit Malaleel. mortuus est autem Cainan annorum noningentorum XC.

32. et vixit Meleleel^a annis CLXII^b et genuit Jared.

^a) *maleleel G,*
malelel C¹, mala-
leel C², et u. mel.
om. B ^b) *clxv G,*
clx C

31. Malaleel annorum CLXVI genuit Jared.

7. Malelehel autem vixit annos centum sexaginta quinque: fiunt simul anni noningenti sexaginta: et genuit Jared. mortuus est autem Malelehel annorum octingentorum nonaginta.

<i>Lib. gen. I.</i>	<i>Lib. gen. II. a. 334.</i>	<i>Chr. Alex.</i>
33. et vixit Jared annis CLXII et genuit Enoe.	32. Jared annorum CCLXVI genuit Enoch.	8. Jared autem vixit annos centum sexaginta duos: fiunt simul anni mille centum viginti duo: et genuit Enoch. mortuus est autem Jared annorum noningentorum LXII.
34. et vixit Enoe annis CLXV et genuit Mathusalam.	33. Enoe annorum CLXV genuit Mathusalam.	9. Enoch autem vixit annos centum sexaginta V: fiunt simul anni mille ducenti octuaginta VII: et genuit Mathusalam. placuit autem Enoch deo factus amorum tricentorum sexaginta quinque et translatus est.
35. et vixit Mathusalam annis CXXVII ^a et genuit Lamech. ^{a)} CLXVII G. CLXV C'	34. Mathusalam annorum CLXXXVII genuit Lamech.	10. Mathusalam autem vixit annos CLXVII: fiunt simul anni mille quadringenti LIII: et genuit Lamech. mortuus est autem Mathusalam annorum noningentorum LXVIII.
36. et vixit Lamech annis CLXXXVIII ^a et genuit Noe. ^{a)} CXXIII G C'	35. Lamech annorum CLXXXII genuit Noe: fiunt simul anni DCXLII ^a . ^{a)} ex XLII factum XCV F'	11. Lamech autem vixit annos CLXXXVIII: fiunt simul anni mille DCXLII: et genuit Noe. mortuus est autem Lamech annorum septingentorum.
37. et erat Noe annorum D et genuit tres filios Sem Cham et Iafeth.	36. Noe annorum D genuit filios tres Sem, Cham et Iafeth.	12. Factus est autem Noe annorum quingentorum: fiunt simul anni duo milia CXLII et genuit Noe tres filios Sem, Cham et Iafeth.
38. Post annos C. postquam generatus est Sem, fit diluuium, cum esset annorum secentorum Noe.	37. Erat autem Sem annorum C. quando factum est diluuium, cum esset Noe annorum DC.	13. et factum est, cum homines multiplicarentur super terram et filias procreassent, videntes autem angeli dei filias hominum quod essent pulchrae, acceperunt sibi uxores ex omnibus quas elegerant, et dixit dominus deus: non permanebit spiritus meus in hominibus istis in aeternum, quia caro sunt, eruntque dies eorum annorum CXX. gigantes autem erant super terram in diebus illis et ultra, cumque introissent angeli dei ad filias hominum, illeque genuerunt, illi fuerunt gigantes a seculo homines nominati, corrupta est autem terra coram deo et repleta est terra iniquitate, et vidit dominus deus terram quia ^a corrupta erat: omnis quippe caro corruerat viam suam super terram: et dixit dominus deus ad Noe: tempus omnium rerum venit coram me: et quia repleta est terra iniquitates eorum, et ecce corrumpam eos et terram, fac autem tibi arcam de lignis quadratis et linies eam intrinsecus et extrinsecus asfaltu bitumini et quod sequitur.

*Lib. gen. I.**Lib. gen. II
a. 334.**Chr. Alex.*

et fecit Noe omnia quae praeceperat illi dominus deus. et erat Noe annorum sexcentorum. fiunt autem simul anni duo milia ducenti quadraginta duo. et diluuium aquarum factum est super terram quadraginta diebus et quadraginta noctibus. et mortua est omnis caro quae habuit spiritum vitae in semet ipso super terram ab homine usque ad pecus et reptile et ferarum et omnium quod erat super terram habens spiritum vitae in semet ipso. post haec autem in sexcentesimo primo anno exiit Noe et omnes qui cum eo erant de arca.

^{a)} *bis P*

39. Fiunt ergo ab Adam usque ad diluuium generationes <u>X^a</u>, anni <u>HCCLII</u>. ^{a)} <i>XI P</i>	38. Fiunt ergo ab Adam usque ad diluuium anni duo milia CCXLII. generationes X.	11. fiunt autem simul ab Adam usque ad diluuium Noe anni duo milia ducenti quadraginta duo^a. ^{a)} <i>caecum cr. 26</i>
40. Haec sunt generationes Sem.	39. Haec sunt generationes Sem.	15. et a diluuiio Noe usque ad turris aedificationem et confusione linguarum generationes sex. anni autem quingenti quinquaginta octo.
41. Sem cum esset annorum C. genuit Arfaxat anno II post diluuium.	40. Sem^a post diluuium anno secundo genuit Arfaxath. ^{a)} <i>om. V</i>	16. Hii autem sunt filii Noe: Sem. Cham et Iafeth post diluuium^a sic: ^{a)} <i>dilu uiu P</i>
42. et vixit Arfaxat annis CXXXV et genuit Cainan.	41. Arfaxath annorum CXXXVI genuit Cainan.	17. Sem factus est annorum CI: fiunt simul anni duo milia trecenti quadraginta tres: et genuit Arfaxad.
43. et vixit Cainan annis CXXX et genuit Sala^a. ^{a)} <i>salam GC</i>	42. Cainan annorum CXXXI genuit Sala.	18. Arfaxad autem vixit annos centum triginta V: fiunt simul anni duo milia quadringenti septuaginta octo: et genuit Cainan.
44. et vixit Sala^a annis CXXX et genuit Eber. ^{a)} <i>salam GC</i>	43. Sala annorum CXXX genuit Eber^a. ^{a)} <i>eber V</i>	19. Cainan autem vixit annos centum triginta: fiunt simul anni duo milia sexcenti octo: et genuit Salam.
45. et vixit Eber annis CXXXIII^a et genuit Falec. ^{a)} <i>CXXXIII GC</i>	44. Eber annorum CXXXIII genuit Faleg.	20. Salam autem vixit annos centum triginta: fiunt simul anni duo milia septingenti triginta octo: et genuit Eber.
		21. Eber autem vixit annos centum XXXIII: fiunt simul anni duo milia octingenti duodecim: et genuit Falech et Ragau fratrem eius.

*Lib. gen. I.**Lib. gen. II.
a. 334.**Chr. Alex.*

22. Sub ipso factum est dispersio. et fuit omnis terra labia et vox una omnibus: et factum est, dum moverent ab Oriente, invenerunt panicum, quod est terra fructifera in terra Semaar. et habitaverunt ibi. et dixit homo ad proximum suum: venite, faciamus nobis lateres et coquamus eas igne. et facta est eis ipsa latera quasi lapis. et bitumen erat illis lutus. et dixerunt: venite aedificemus nobis civitatem et turrem. cuius capud sit usque ad caelum, et faciamus nobis nomen. antequam dispersi fuerimus super omnem faciem terrae. et descendit dominus deus^{a)} videre civitatem et turrem. quam aedificaverant filii hominum. et dixit dominus deus: ecce labia et vox omnibus una, et hoc iniitiarunt facere. et nunc non minuitur ex ipsis omnia quaecumque proposuerunt facere. venite, descendentes dispersas faciamus ibi eorum linguas, ut non obaudiat unusquisque vocem proximi sui. et dispersit illos dominus deus inde super faciem omnis terrae, et cessaverunt aedificantes civitatem et turrem. propter hoc vocatum est nomen eius confusio, quia ibi confudit dominus labia omnis terrae, et exinde dispersit eos dominus deus super omnem faciem terrae.
- ^{a)} *adnotatur in P. m. I: non corporaliter intellegitur quod descendit dominus deus.*
46. usque ad hunc generationes V. anni DXXXVIII^{a)}; ab Adam autem generationes XV. anni sunt HDCCLXXI^{b)}.
- ^{a)} sunt ergo a diluvio usque ad nativitatem Ie-
lech anni DXXX
H
CXXXVIII C) cum
illo biennio quod
memoravi super-
ius post diluvio
secundo anno ge-
nitum Iaxat GC'
^{b)} LXXXIII G
15. Fiunt simul anni DXXXI. generationes V: ab Adam generationes XV. anni HDCCLXXBI.
23. Fiunt autem simul ab Adam usque ad turris aedificationem et dispersionem terrae generationes quindecim. anni duo milia octingenti LXXVIII^{a)}.
- ^{a)} *causat. cc. II*

<i>Lib. gen. I.</i>	<i>Lib. gen. II a. 334.</i>	<i>Chr. Alex.</i>
47. Divisio terrae ^a tribus filiis Noe. ^{a)} et <i>ins. B.</i> <i>om. GC</i>	16. Divisio terre tribus filiis Noe.	21. Terrae divisiones tres filios Noe post diluvio factum est sic:
18. Post diluvium Sem Cham Iafet trium fratrum tribus divisae sunt.	17. Post diluvium trium fratrum in tribus partibus divisa est terra.	25. Sem. Cham et Iafeth trium fratrum secundum tribum partiti sunt super terram.
19. et Sem quidem primogenito ^a a Persida et Baetris usque in India longe usque in Rinocoryris est ^b . ^{a)} (pars facta est <i>ins. O</i>) ^{b)} persida (persidam <i>C</i>) baetris (baetrix <i>G</i>) longe (longi <i>G</i> , in longum <i>C</i> ^b) usque rinocoruris (rinocoruris <i>C</i> ^b) <i>GC</i>	18. Sem vero prioris filii portio est a Persida et ab austro usque in India et Rinocorura longitudo: et habet fluvium Eufraten.	26. et Sem primogenito a Persida et Baetrium usque in India longitudo, latitudo autem ab India usque Rinocorurum.
50. Cham autem secundo a Rinocoruris usque Gadira ^a ad austrum ^b . ^{a)} gadira <i>G</i> , gadiram <i>C</i> , gari-raat <i>B</i> , cariraat <i>F</i> ^{b)} ad austrum <i>om. BF</i>	91. Cham vero secundus filius Noe a Rinocorura usque ad Cades, que est ab austro: et habet fluvium Geon qui vocatur Nylus.	27. Cham autem secundo ab Rinocorurum usque <i>r. f. 95</i> Garirum.

Lib. gen. I.

51. Iafet autem III a Media usque Gadira^a ad borram.
^{a)} usque italiam et gadeb *G*, usque italiae gad. *C*¹, usque italiae ad gades *C*²
52. Habet autem Iafeth flumen^a Tigridem qui dividit Mediam et Babiloniam.
^{a)} flumen *B*¹
53. Sem autem Eufratem.
54. et Cham Geon qui vocatur Nilus.

Chr. Alex.

28. Iafeth autem tertio a Midia usque Garirum ad aquilonem.
29. Habet autem Iafeth fluvium Tigrem, qui dividet Mediam et Babiloniam in terra Assyriorum.
30. Cham autem habet fluvium Geon, qui vocatur Nilus.
31. Sem autem Eufraten.

Lib. gen. I.

55. Confusae sunt autem^a linguae post diluuium. erant autem quae confusae sunt linguae LXXII^b et qui turrem aedificabant erant gentes LXXII^c, quae etiam in linguis^d super faciem totius terrae divisae sunt.
^a) confusi sunt tribus *G* et sic fere *C*   ^b) LXX *GC*
^c) LXX *GC*   ^d) quae linguae *GC*
56. Nebrod autem gigans filius Chus Aethiops in eseam Mediis venando subministrabat bestias in cibum.
57. Vocabula autem LXXII^a haec sunt:
^a) LXX *GC*
58. filii Iafet.
59. Gomer^a, ex^b quo Cappadoeces,
^a) gomer *CO*, gam *G*,   ^b) ex] et *B*¹
60. Magog^a, de quo Celtae^b et Galatae,
^a) magor *C*, mogor *G*   ^b) gettae *B*
61. Madae, de quo Medi.
62. Iuvan^a, de quo Graeci et Iones,
^a) medii iam *BE*, medi iuvan *C*, medi iuan *G*
63. Thobel, unde Eththalienses^a,
^a) thessalienses *O*
64. Mosoe, unde Illyrici.
65. Thiras^a, unde Traces,
^a) iras *GC*
66. Cethyn^a, unde^b Macedones,
^a) elisa *GC*   ^b) troaciane trigiiae (voluit Troiani Phryges) *ius*, *F*
67. et filii Gomer.
68. Ascanaz^a, de quo Sarmatae,
^a) aschanat *GC*
69. Rifan^a, de quo Sauromatae^b,
^a) rifan *F*   ^b) saurobatiae *GC*
70. Thogorma^a, de quo Armenii,
^a) tergam *G*, thergam *C*, thogor *F*
71. et filii Iuan^a,
^a) sic *GC*, filiiuan *B*, filii iuan *F*
72. Elisan^a, unde Siculi,
^a) elinan *C*
73. Tharsis, ex quo Iiberi qui et Tyreni.
74. Cithii, de quo Romani, qui et Latini.
75. Rodii^a,
^a) et de quo orthodi *O*, rodi nini et priami *F*
76. omnes XV: de his extiterunt insulae gentium: sunt autem Cyprii ex Citiensibus^a ex Iafet, si quidem invenimus et eos qui sunt ad borram ex ipsis, de ea tribu Citiensium,
^a) sic *GC*, ciensibus *B*

Chr. Alex.

32. Confusae sunt autem linguae super terram post diluuium: fuerunt autem quae confusae sunt linguae septuaginta duo: qui autem turrem aedificabant, fuerunt gentes septuaginta, qui in linguis super faciem terrae divisae sunt.
33. Nebrod autem gigans filius Chus Ethiopu iste pro cibaria eorum venando porrigebat eis feras.
34. Nomina autem septuaginta sunt haec:
35. filii Iafeth filio Noe tertio iuniori.
36. Gomer, a quo Cappadoeci.
37. et Magog, a quo Chaldaeii et Galates.
38. et Made, a quo Midi.
39. et Yoias, a quo Graeci et Iiones.
40. et Thobail, a quo Thettali.
41. et Mosoch, a quo Illyrici.
42. et Thiras, a quo Thraci.
43. et Chattaim, a quo Macedoni.
44. et filii Gomer filio Iafeth tertio filio Noe.
45. Aschanath, a quo Sarmati.
46. et Erisfan, a quo Rodii.
47. et Thorgaman, a quo Armenii.
48. et filii filiorum Iafeth filii Noe.
49. Elisa, a quo Siculi.
50. et Tharcis, a quo Iberi, qui et Tyranni.
51. et Citei, a quo Romani qui et Latini.
52. Omnes isti filii Iafeth tertio filio Noe: ex istis dispersae sunt insulae gentium: sunt autem et Cyprii ex Citeis ex filiorum Iafeth: simul gentes quindecim: invenimus autem qui ab aquilone sunt ex ipsis, ex tribu Citeis.

Lib. gen. I.

77. Sunt autem ex ipsis etiam gentes, quae sunt in Heliada^a praeter eos qui postmodum advenerunt ibi, ut puta Sitorum^b, qui habitaverunt civitatem^c, quae apud Graecos honoratur, Athenas.

^a) heliada *C*¹, eliada *G*, helada *C*², bellada *O*, etiada *BF* ^b) ut p., sitorum (sitaurum *C* *GC*, reges (sic) *B*, regis *F*, om. *O* ^c) sic *FGC*, civitate *B*

78. et Thebeorum, quoniam Sidoniorum sunt inhabitatores ex Cadmo Agenoris filio^a.

^a) ex c. a. filio *C*, ex gadmo ageneris *G*, om. *BFO*

79. et Chaeceonidis Tyrorum sunt inhabitatores^a.

^a) c. 79 habent *GC*, om. *BFO*

80. et quicumque sunt alii similiter post haec apud Halladam^a transmigraverunt.

^a) helledam *G*

81. Cognoscimus autem haec ex lege et prophetis.

82. Erant ergo de Iafet ad confusionem turris tribus XV et hae gentes Iafet a Media usque vesperum^a Oceani^b diffusae sunt adtendentes usque ad borram.

^a) vesperinum *GC* ^b) sic *B²FC*¹, occiani *G*, oceane *B*¹, oceanum *C*²

83. (1) Medi. (2) Albani. (3) Gargani. (4) Arrei. (5) Armeni. (6) Amazones^a. (7) Culi^b. (8) Corzieni^c. (9) Benageni. (10) Cappadoces. (11) Patlagones. (12) Mariandeni^d. (13) Tibarenses. (14) Chalibes^e. (15) Mossymoti^f. (16) Colehi. (17) Melancen^g. (18) Sarmatae. (19) Saurobatae^h. (20) Meothes. (21) Seytesⁱ. (22) Tauri. (23) Thraeces. (24) Bastarni. (25) Illuri. (26) Macedones. (27) Hellenes. (28) Greci. (29) Lybyes^k. (30) Histri^l. (31) Vieni^m. (32) Dauni. (33) Iapigesⁿ. (34) Calabri. (35) Opici^o. (36) Latini qui et Romani. (37) Tyrenni. (38) Galli qui

^a) amafones *F*, amaxoni *G*, anoxobi *C* ^b) choli *F*, coli *CGO* ^c) gorzeni *CO*, gorcen *G*, corzeini *F* ^d) mariandini *GC* ^e) chalibes *C*, etabes *G* ^f) mossioni *GC*, oxosimoti *O* ^g) malancenⁱ *C*, malancini *G*, melaceni *O* ^h) saurobatae *F*, sauromatae *B²O* ⁱ) scite *C*, sirthae *G* ^k) libes *C* ^l) sic *FCC*, hystri *O*, istri *B* ^m) uenni *GC* ⁿ) sic *C*, iapeges *G*, iapyges *O*, dapues *BF* ^o) sic *FCCO*, calabrii pici *B*

CHRONICA.

Chr. Aler.

53. Est autem de Elladii gentes omnes ex ipso, excepto his qui habitaverunt in postero ibi, es^a Saitei, qui habitaverunt circa mare honorabilem civitatem, quae vocatur Athenas.

^a) scz. id est

54. simul autem et Thibas, qui Sidonii sunt acolae, de Cathmo Aginora.

55. Chaeceonii autem Tyranni peregrin fuerunt.

56. et alii simili modo qui posthaec in Ellada migraverunt.

57. Haec sunt autem gentes Iafeth tertio filio Noe a Midia usque ad speriam a parte Oceani adtendens ad aquilonem sic:

58. (1) Midii. (2) Albani. (3) Gargani. (4) Errei. (5) Armeni. (6) Amazoni. (7) Coli. (8) Corzini. (9) Dennagi. (10) Cappadoci. (11) Patlagoni. (12) Mariandini. (13) Tabarini. (14) Challyri. (15) Mossonici. (16) Sarmati. (17) Saurobati. (18) Meoti. (19) Seythi. (20) Taurinii. (21) Thraci. (22) Bastarni. (23) Illyrici. (24) Macedoni. (25) Greci. (26) Ligyrui. (27) Istrii. (28) Hunni. (29) Dauni. (30) Iapygii. (31) Colabri. (32) Opici. (33) Latini qui et Romani. (34) Tyrenni. (35) Galli qui et Latini.

Lib. gen. I.

et Celtæ. (39) Lybyestini^p. (40) Celtiberi. (41) Iberi. (42) Galli. (43) Aquitani. (44) Illuriani. (45) Basanotes^q. (46) Cyrtani^r. (47) Lusitani^s. (48) Voccei^t. (49) Cunienses^u. (50) Brittones qui et in insulis habitant.^v

^p) libistini *GC* ^q) basantes *GC* ^r) cystani *GC* ^s) Iusetani *G*, Iasecani *C* ^t) uaceti *GC* ^u) elumi *GC* ^v) *intercubum sic disponunt GC* 1. 9. 17. 2. 10. 18. 3. 11. 20. 4. 12. 21. 5. 13. 22. 6. 11. 23. 7. 15. 24. 8. 16. 25. 26. 28–41. 43–50, *omittentes* 19. 27. 42.

84. Qui autem eorum noverunt litteras, hi sunt:

85. (1) Iberi. (2) Latini qui vocantur^a Romani. (3) Hispani. (4) Greci. (5) Medi^b. (6) Armeni.

^a) *sic B*, quibus utuntur *GC* ^b) *sic FO*, medi greci *GC*, greci (*om.* medi) *B*

86. Sunt autem fines eorum a Media^a ad borran usque Gadiram a Potameda fluvio usque Mastusia ad ilion^b.

^a) a media *GC*, *om.* *BF* ^b) mastucia ad olion *G*, matureciam ad olion *C*

87. Terræ autem eorum hæc sunt:

88. (1) Media. (2) Albania^c. (3) Amazonia^b. (4) Armenia minor. (5) Armenia maior. (6) Cappadocia. (7) Paffagonia. (8) Galatia^e. (9) Choleis^d. (10) Indice. (11) Bosphorina^c. (12) Meotia^f. (13) Derres^g. (14) Sarmatia. (15) Tauriana. (16) Scythia^b. (17) Bastarnia. (18) Thracia. (19) Machedonia. (20) Dalmatia. (21) Mollis. (22) Thessalia. (23) Loeria. (24) Boetia. (25) Betolia. (26) Attica. (27) Achaia. (28) Pelleniaⁱ quæ appellatur Pelleponensus. (28) Aearnea. (30) Epirotia. (31) Illyria. (32) Auchinitis^k. (33) Hadriacæ ex qua pelagus Hadriaticum. (34) Calcecia^l. (35) Lusitania. (35) Italia. (37) Thuscena^m.

^a) albana *B* ^b) amazonia *GF*, amazoni *B* ^c) *sic C*, gallacia *G*, galaba *B*, calatia *F* ^d) *sic GC*, collis *BF* ^e) borborianum *C*, bosbodinan *G* ^f) meotiam *GC*, media *BF*, moesia *O* ^g) *sic C*, deris *O*, deris *G*, deris *F*, erris *B* ^h) schitia *F*, scythiæ *B*, scitia *GC* ⁱ) pallenia *C*, pallenia *G* ^k) *sic C*, auchnitis *G*, auchnitis *F*, aodinius *B*, aubnyntis *O*; *scr.* Lychnitis ^l) gallicia *F*, gallia *GC*; *scr.* callæcia ^m) *sic C*, tuscynia *G*, thusgene *B*, thugene *F*

Chr. Alex.

(39) Ligistini. (40) Celtibirii. (41) Iberii. (42) Galli. (43) Aquitani. (44) Illyrici. (45) Basantii. (46) Cyrtanii. (47) Lysitani. (48) Huacei. (49) Cynii. (50) Britanni qui in insulis habitant.

59. Qui autem sapiunt ex ipsis litteris, hi sunt:

60. (1) Iberii. (2) Latini qui utuntur Romei. (3) Spani. (5) Greci. (4) Midi. (6) Armenii.

61. Sunt autem termina eorum a Midia usque Garirum quod ad aquilonem: lateræ autem a fluvio et fluvium usque Mastusias contra solem.

62. Provinciæ autem eorum sunt hæc:

(1) Midia. (2) Albania. (3) Amazonia. (4) Armenia parva et (5) magna (parva et m. *om. pict.*). (6) Cappadocia. (7) Paffagonia. (8) Galatia. (9) Colchus. (10) India. (27) Achaia. (11) Bosphorina. (12) Meotia. (13) Derris. (14) Sarmatia. (15) Tauriannia. (17) Bastarnia. (16) Scythia. (18) Thracia. (19) Machedonia. (20) Dermatia. (21) Molchia. (22) Thettalia. (23) Lueria. (24) Byotia. (25) Etolia. (26) Attica. (27) Achaia. (28) Peleponissus. (29) Aearnia. (30) Ipirotia (ipeirotia *pict.*). (31) Illyria. (32) Lucidissima (Illychinitia *pict.*). (33) Adracia (adriacia *pict.*), a quo Hadriaticum pelagus. (34) Gallia. (37) Tuscina. (35) Lysitania. (4) Midia. (39) Messalia. (36) Italia. (39) Celtica. (10) Spanogallia (spanocallia *pict.*). (11) Iberia. (12) Spania magna.

vocabula redeunt post 63 quadraginta, spatiis interpositis ad picturas recipiendas, ordine hoc: 1 (extra locum suum). 2–10. 36. 41–45. 17. 16–27. 31. 29. 31. 39. 37. 35. 38. 36. 33. 32. 30. 40. 41, omissis igitur 28 et 42, bis posito 36.

*Lib. gen. I.**Chr. Alex.*

- (38) Massalia. (39) Celtae Gallia^a.
(40) Hispanogalia^b. (41) Hiberia. (42)
Hispania maior.

^{a)} gallia *om. C*. ^{b)} ispanogalia *P*, hispanogallia
GO, hispania gallia *B*

89. Hucusque definit terra Iafet usque ad
Britannicas insulas omnes ad borram
respicientes.

90. Sunt autem his et insulae istae.

91. (1) Britannicae^a. (2) Sicilia. (3) Euboea.
(4) Rhodus. (5) Chius. (6) Lesbos.
(7) Chitera. (8) Iacintus^b. (9) Cefala-
lenia. (10) Ithagae^c. (11) Coreyra et
(12) Cyclades insulae et pars quaedam
Asiae quae appellatur Ionia.

^{a)} brittania *GO*. ^{b)} iacintus *G*, siacintus *C*, za-
cintus *O*. ^{c)} sic *C*, itacae *G*, itbaec *B*, iabech *P*

92. Flumen est autem his Tigris dividens
inter Mediam et Babyloniam.

93. Hi sunt fines Iafet.

94. Filii autem Cham^a:

^{a)} cham autem hii sunt filii xxx *GO*

95. Chus, ex quo Aethiopes.

96. Mestram^a, ex quo Aegyptii.

^{a)} mestrem *GO*

97. Fud, de quo Trogloditae.

98. Chanaan^a, de quo Afri et Fenices.

^{a)} chanaan *GO*

99. et filii Chus^a:

^{a)} nebroth gigas et *ins. O (r. c. 108)*

100. Saba.

101. Evilat^a.

^{a)} emila *GO*

102. Sabata^a.

^{a)} sic *GO*, sabat *BF*

103. Regma.

104. et Sagabacata^a.

^{a)} sesagata *C*, sesacatum *G*, sabachata *P*, seba
et chusa *O*

105. filii autem Regma:

106. Saba^a.

^{a)} seba *C*

107. Iudadan^a.

^{a)} iudadan *GO*, et dadan *BO*, et dedan *P*: post
107 *ins.* Saba de quo Sabaei, Enikath, de quo
Getuli, Sabata a quo Tribes, Dabm a quo Ae-
thiopes occidentali plagae *O*

63. Simul provinciae Iafeth quadraginta us-
que ad Britannicas insulas, quae ad
aquilonem respiciunt.

64. Sunt autem eis et insulae commune
autem

65. (2) Sicilia. (3) Eubya (eubia *piet.*). (4)
Rodus. (5) Chius. (6) Lesbos. (7) Cy-
thira. (8) Zacynthus. (9) Cefalinia.
(10) Thaci. (11) Coreyra et (12) qui
in circuitu sunt parte Asiae qui vocatur
Ionia (ionia in Asia *piet.*).

*evocabula redeunt similiter sub picturis ordi-
nata sic: 2. 3. 5. 9. 6. 8. 10. 11. 12. om. 1. 7.*

66. Fluvius autem est eis Tigris dividens
Midiam et Babiloniam.

67. Haec sunt termini tertio filio Noe.

68. Genealogia Cham secundo filio Noe.

69. Filii autem Cham secundo filio Noe.

70. Chus primogenitus, ex quo Ethiopi.

71. et Mestrem, ex quo Egyptii.

72. et Fud, ex quo Troglodyti.

73. et Chanaan, ex quo Afri et Funicii.

74. filii autem Chus Ethiopu filio Cham
secundo filio Noe.

75. Sabat.

76. et Eugilat.

77. et Sabaseatha

78. et Regma.

79. et Seacathath.

80. et filii Regma filio Chus filio Cham
secundo filio Noe.

81. Sabat.

82. et Iudadad.

Lib. gen. I.

108. Et Chus genuit Nebruth gigantem^a.
^a) giganteum *om.* *BF*, totum *c.* (*c.* 99) *om.* *O*
109. et Aegyptiorum patriae cum Mesraim^a
 patre ipsorum VIII: dicit enim
^a) mestrem *G*, mestram *C*², mesrem *C*²
110. et Mestram^a genuit Ludim^b, unde Lydi.
^a) mestram *P*, mesram *B*, mestrem *GC*^a, mesrem *C*² ^b) lodim *GC*, ludim *F*
111. Enemim^a, de quo Pamfili.
^a) et menimigim *C*, et menegim *G*, et nemigim *O*
112. Labim^a, de quo Libies^b.
^a) sic *GC*, labim *BF* ^b) sic *GC*, laboes *BF*
113. Neptom^a.
^a) sic *B*²*F*, neptoen *B*³, neptalin *GC*, neptalin *O*
114. et Patrosomin^a, unde Cretes.
^a) patrosomin *GC*
115. Casim^a, unde Lycii.
^a) ensionim *C*, chusionim *G*
116. unde exierunt Filistim^a.
^a) filistin *G*, phylistini *F*
117. et Capturim^a, unde Cileces.
^a) captorim *GC*, captorim *F*
118. Chananeorum sunt patriae cum patre eorum X^a: dicit enim
^a) x|xu *F*, *om.*, inter alia *GC*
119. et Chanaam genuit Sidona primogenitum^a, ex quo Sidonii.
^a) genuitum *B*^a
120. et Chetheum^a.
^a) chem *B*^a, cetheum *C*, etthaeum *G*
121. et Iebyseum.
122. et Amorream.
123. et Gergesseum.
124. et Araceum^a.
^a) et en-ehum *C*, et eneum *G*, et amru-chaum *F*
125. et Eneum, ex quo Tripolitae^a.
^a) et eneum ex quo *tr.* *F*, et arrachum unde tripolitae *C*, et arrachum unde tribolite *G*
126. et Aseneum^a.
^a) aseneum *G*
127. et Aradium, unde Aradii.
128. et Samaream, unde Samaritae^a.
^a) *n.* *s.* *GC*, *om.* *BF**O*
129. et Amathi, unde Amathusi.
130. Est autem habitatio eorum a Rino-
 corris usque Gadirum ad notum^a.
^a) *ad n.* *C*, *ad portum G.*, *om.* *B*

Chr. Alex.

83. et Chus genuit Nebrud Ethiopem et venatorem et gigantem.
81. et Aegyptiorum patrias cum Mestrem patre eorum octo: dicit autem sic:
85. et Mestrem genuit illus Lydim, ex quo facti sunt Lydi
86. et illus Enemigim, ex quo Pamphyli.
87. et illus Labim, ex quo Libii.
88. et illus Nefthabim, ex quo Fygabii.
89. et illus Patrosomin, ex quo Licii
90. et illus Caththorim, ex quo Cilicii.
91. Chananeorum autem patrias cum Chanahan patre eorum sunt duodecim: dicit enim sic:
92. et Chanahan genuit Sidona primogenitum.
93. et Chetteum.
94. et Amorream.
95. et Gergeseum
96. et Aeggeum.
97. et Aruceum ex quo Tripolitani.
98. et Asethneum ex quo Orthosiasti.
99. et Aradium, ex quo Aradii.
100. et Samareum.
101. et Ferezeum.
102. et Amathium.
103. Est autem habitatio eorum ad Rino-
 corum usque Garirum aspiciente ad septentrionem longitudo.

Lib. gen. I.

131. Ex his autem nascuntur gentes hae^a:
^a) gentes hae *GC*, reges regna *O* vel gentes *BFO*

132. (1) Aethiopes. (2) Trogloditae (trogloditae *C^b*). (3) Aggei (agacei *O*) (4) Aggageni (*sic GC*, agageni *O*, *om BF*) (5) Isabini (sabini *C*, sabani *G*). (6) Iethyofagi. (7) Velanni (bellanii *F*, helmani *GC*). (8) Aegyptii (9) Fenices. (10) Lybyes (11) Marmaredae (marmaritae *GC*). (12) Chari (carpi *GC*). (13) Filiitae (pellitae *C*, pellicia *G*, fallitae *F*). (14) Mysi (misyini *C*). (15) Mossynoeti (mormosneei *C* et *sic fere G*). (16) Friges. (17) Magones (macedones *C*, macidonis *G*) (18) Bithyni. (19) Nomades. (20) Lycinii (licii *FGC*). (21) Mariandeni (mariandini *GC*). (22) Pamfyli (pampili *GC*) (23) Misudi (mimsudi *B^a*, mysudi *F*, moysisidi *C*, mossisidi *G*). (24) Pisideni (pisidiseni *B^a*). (25) Lygallii (lycalli *F*, licalli *C*, *om G*) (26) Cilices. (27) Maurosii. (28) Cretae (cretes *C*, tes *G*). (29) Magartae (margarthae *G*, margartae *C*). (30) Numidiae (numidae *F*). (31) Macrones. (32) Nasomones (nasamones *GO*).

133^a. Hi possident ab Aegypto usque ad Oceanum.

^a) *c. 134 vide infra post c. 151*

135. Qui autem eorum sunt litterati, hi sunt:

136. (1) Fenices. (2) Aegypti. (3) Pamfyli (pampili *G*, pampili *C*). (4) Fryges.

137. Sunt autem fines Cham a Rinocoryris, quae dividit Syriam et Aegyptum usque Garira^a in longum.

^a) gadira *G*, gadiram *C*

Lib. gen. I.

138. Nomina autem gentium haec sunt:

139. Aegyptus

140. Ethiopia^a quae tendit^b adversus Indiam.

^a) et ethiopia *B* ^b) adten dit *GC*

Lib. gen. II a. 331.

78. Nomina provinciarum eorum sunt haec:

79. Egiptus.

80. Ethiopia que respicit Indiam.

Chr. Alex.

101. Quae autem ex ipsis natae sunt gentes:

105. (1) Ethiopi. (2) Troglodyti (3) Aggei. (4) Gagarini (5) Isabini. (6) Piscescomeduli. (7) Ellaini. (8) Aegyptii (9) Fynici. (10) Libyi. (11) Marmaridii. (12) Carii. (13) Psylliti. (14) Myssi. (15) Mososini. (16) Fygadii. (17) Maconii. (18) Bythynii. (19) Nomadii. (20) Lycii. (21) Mariandini. (22) Pamphyli (23) Mososini. (24) Pissidii. (25) Antalei. (26) Cilicii. (27) Maurisii. (28) Criti. (29) Magartei. (30) Numidii. (31) Macarii. (32) Nasamonii.

106. Hi possident ab Aegypto usque ad septentrionalem Oceanum^a gentes XXXII.

^a) oceanum *P*

107. Qui autem ex ipsis sciunt litteras, sunt haec:

108. (1) Fynici. (2) Egyptii. (3) Pamphyli. (4) Frygii.

109. Est autem terminum Cham ab Rinocorurum qui extendit a Syria et Ethiopia usque Garirum.

Chr. Alex.

110. Nomina autem provinciarum sunt haec:

111. Egyptus cum omnibus qui in circuito eius sunt.

112. Ethiopia quae aspicit ad Indos.

- Lib. gen. I.*
141. et altera Aethiopia, unde proficiscitur flumen Aethiopiū Erytharā^a quod est Rubrum adtendens ad orientem.
^a) eritra C; entra G
142. Thebea.
143. Lybiae, quae extendit usque^a Cyrenen^b.
^a) usque] BFC, con C¹, cor G, contra C² ^b) eyrenen C; eyrinem F; eirene G, om. B
144. Marmaris^a.
^a) sic GCFQ, om. B
145. Syrtes habens gentes has: Nasamonas Macas Tautameos^a.
^a) magas taurones GC
146. Lybyae quae a Lepti extendit usque minorem Syrtē.
147. Numidia.
148. Masseria (asyria C, assiria G).
149. Mauritania quae extendit usque Herculeas quod est Heracleoticas stellas^a contra Gadiram.
^a) columnas C; cellas G
- Lib. gen. II c. 334.*
81. et alia Ethiopia, unde prodit fluvius Rubrus qui respicit contra orientem.
82. Thebaidis.
83. Libia quae extenditur usque ad Cyrinem quae est Pentapolis.
84. Marmarices.
85. Syrthes. Nascimēnia. Tautamei.
86. Libya Lectimagna quae extenditur usque ad Syrtia minus.
87. Nomidia.
- 88^a. Masyris.
^a) quae codex hic interponit edita sunt post c. 72.
90. et Mauritanea quae extenditur usque ad Herculis statuam.
- Chr. Alex.*
113. et alia Ethiopia unde egreditur Ethioporum fluvius Geon qui vocatur Nilus Rubra qui aspiciet ad^a orientem.
^a) ad bis C
114. Thebaida tota.
115. Libya qui extendit usque Coreyna.
116. Marmaria et omnia quae in circuitu eius sunt.
117. Syrta habens gentes tres Nasamona Macas Tautameus.
118. Libya alia qui respiciet et extendit usque ad minorem Syrtiam.
119. Numeda.
120. Massyris.
121. Mauritania qui extendit usque Eracleoticum terminum contra Garari.

- Lib. gen. I.*
150. Habent^a autem ad borram maritimam
^a) habet B
151. (1) Ciliciam. (2) Pamfiliam. (3) Pissidiam. (4) Mysiam (moesiam GC). (5) Lyeaoniam. (6) Frigiam. (7) Camaliam. (8) Lyciam. (9) Cariam. (10) Lydiam. (11) Mysiam (moesiam GC) aliam. (12) Troadem. (13) Aolidem (aeoliam G, et aeoliam C). (14) Bytyniam. (15) veterem Frygiam altiorem (alt. om. GC).
- 131^a. Sunt autem insulae in his communes hae^b:
(1) Corsola (corsula C, cursola G).
(2) Lupadusa (lopadusa C, lapadosa G).
- Chr. Alex.*
122. Tum habet qui aspiciet ad aquilonem qui circa mare sunt.
123. (1) Ciliciam. (2) Pamphyliam. (3) Pissidiam (pissidia pict.). (4) Myssiam (mysia pict.). (5) Lygdomiam (ligd- pict.). (6) Frygiam. (7) Camiliam. (8) Lyciam. (9) Cargam (caria pict.). (10) Lydiam. (12) Troadam. (13) Eoliam. (14) Bithyniam. (15) antiquam qui vocatur Frygia¹.
¹) pictae post 124 repetuntur 1-10, 12, 13, 14.
124. Simul provintias XIII.
125. Sunt autem eis et insulas communae:
(1) Corsula. (2) Lapandua. (3) Gaula. (4) Melitia. (5) Cercina. (6) Minna. (—) Taurana. (7) Sardana. (8) Galata.

Lib. gen. I.

(3) Gaudius (gaddus *GC*). (4) Meletae (melitiae *C*, miliciae *C*). (5) Cereema (cercina *GC*). (6) Menis (moonis *GC*). (7) Sardinia (cardinia *B*, gardinia *F*). (8) Galata (galatae *GC*). (9) Corsuna (corsina *C*, corsisna *G*). (10) Cretae. (11) Gaulus rhodae (caulus rhode *CG*). (12) Thera. (13) Careatus (careatas *GC*). (14) Astypala (astipalla *C*, asthipela *G*). (15) Chius (thius *GC*). (16) Lesbios (iesbos *C*, iebus *G*). (17) Tenedos. (18) Imbrus. (19) Iassus. (20) Samus (*om. BF*). (21) Cobus (thius *GC*). (22) Chuidos. (23) Nisurus. (24) megistae Cyprus (megessae cypros *G*, cypros megisse *C*).

^{a)} c. 134 errore ita collocant, ut indicant numeri adscripti, *GCBF* — ^{b)} hae *BF*, *XXVI GC*

152. Habet etiam (insulas has Sardiniam Cretam Cyprum.

153. et) flumen Geon qui appellatur Nilus: dividit autem inter Cham et inter (*om. GC*) Iafet hos vespertini maris.

154. Haec media Cham generatio.

Chr. Alex.

(9) Gorsuna. (10) Creta. (11) Gaulo-
roda. (12) Thira. (13) Cariatha.
(14) Asta vetera. (15) Chius. (16) Les-
bus. (17) Teneda. (18) Imbra
(19) Iasa. (20) Samus. (21) Cous.
(22) Chidus. (23) Nisyra. (24) magna
Cyprus.

Simul insulas XXV.

1) vacant *rv. 13*

126. Habet enim et fluvium Geon, qui vocatur Nilus, qui circuit Egyptum et Ethiopiam: dividet inter Cham et Iafeth ab ore occidui maris.

127. Haec est genealogia Cham secundo filio Noe.

Lib. gen. I.

155. De Sem autem seniore filio Noe sunt tribus cogniti (cognitae *B*²) XXV: hi ad orientem inhabitaverunt.

156. filii Sem:

157. Aelam, de quo Aelymei.

158. et Assur, de quo^a Assirii^b.

^{a)} a. de q. *om. B* — ^{b)} syri *C*, siri *G*

159. et Arfaxat, unde Chaldaei (caldei *FCCG*).

160. et Ludii, unde Laziones^a.

^{a)} lazoni (iazoni *C*) et ludini (ludini *C*) de lasones iasones *C GC*

Lib. gen. II. a. 334.

19. Nomina filiorum Sem primogeniti Noe: tribus XXV: hi habitaverunt contra orientem.

50. filii autem Sem.

51. Helam, ex quo Helamite.

52. Asyr, ex quo Assyrii.

53. Arfaxat, ex quo Chaldei.

54. Luth, ex quo Lazici.

Chr. Alex.

128. De Sem autem primogenito filio Noe sunt tribus viginti quinque: hii contra orientem habitaverunt.

129. Elam, unde Elimei.

130. et Asur, unde Assyrii.

131. et Arfarad, unde Chal-
dei.

132. et Lud, unde Alazonii.

133. et Futh, unde Persi.

- Lib. gen. I.*
161. et Aram, unde Etes^a prioris.
^{a)} unde cytes *F.* de quo secae *GC*¹, de quo chorecae *C*²
162. hos^a excidit Abraham^b.
^{a)} et chaman *add. O*
163. et filii Aram.
164. Os.
165. ee Ul^a, de quo Lidii.
^{a)} osceul *G.*, osceui *B.*, osceum *F.*, chorecaeiul *in litura C*², us et sur *O: fuit Graece ὄσος αὐτῶν.*
166. et Garter^a, de quo Gasfeni.
^{a)} gatera *C*², catel *G.*, gate^a *C*¹
167. et Mosoc, unde Massyni^a.
^{a)} masseni *G.*, mo~~ss~~eni *C*¹, mosocheni *C*²
163—167 sic mutavit adhibito loco *Gen. 10, 25 Parisinus 4871*: filii autem Aram nepotes Sem unum: primum Geram, ex quo Gesphani; secundus Mosoch, ex quo Masseni: in Hul ex quo Armomuoeni; quartus Obs, ex quo Heliniste.
168. et Arfaxat^a.
^{a)} chanaan a quo chanaui *add. C*²
169. genuit Sala
170. et Sala genuit Heber, unde Hebrei.
168—170 et arfaxat per salam genuit eber *GC*
171. et Heber nati sunt duo filii.
172. Falec unde^a ducitur genus Abraham
^{a)} falech unde *G.*, falech de quo *C.*, salech unde *O.*, falec (*falec F*) et deboc (= de quo) unde *BF*
173. et Iectan^a.
^{a)} et iectan (*iectan C*) *GC*, et iactan *O.*, et tactem (*tactem F*) et iectam (*iectan F*) *BF*
- Lib. gen. II a. 334.*
55. Haram, ex quo Iturei.
56. ze Bul ex quo Lidii.
57. Gathera, ex quo Gasfeni.
58. Arfaxat.
ex quo Sala.
59. Sala, ex quo Heber.
60. Heber.
61. ex quo Faleeg.
62. et Iectan.
- Chr. Alex.*
134. et Aram, unde Yantii.
135. et filius Aram filii Sem filio Noe.
136. qui¹⁾
¹⁾ i. e. *os.*
- 136 et Hul, ex quo nascuntur Lydii.
137. et Gather, unde Gasfinii.
138. et Mosoch, unde Mossinii.
139. et Arfaxad genuit Cainan, unde fiunt qui ab oriente Samaritae.
140. Cainan autem genuit Salathce, unde fiunt Salathii.
141. et Salathce genuit Eber, unde fiunt Ebrei.
142. Eber autem nati sunt ei filii duo.
143. Falec, unde ascendit generatio Abrahae.
144. et Ectam fratrem eius.

<i>Lib. gen. I.</i>	<i>Lib. gen. II a. 331.</i>	<i>Chr. Alex.</i>
171. Iectan autem genuit Elmodab. de quo Indi.	63. Iectan genuit Hehmodat ^a . ex quo Indii.	115. Ectan autem genuit Ermodad. unde nascuntur Indii.
175. et Salef ^a . de quo Bactriani.	64. Sala. ex quo Betrii.	116. et Saleph. unde nascuntur Bactriani.
^{a)} falec <i>GC</i>		
176. et Asarmot ^a . de quo Arabes priores.	65. Aram. ex quo Arabes.	117. et Aram. unde et Arabii.
^{a)} arsanot <i>B</i> ^a . salmoth <i>GC</i>		
177. et Cyduram ^a . de quo Camehi ^b .	66. Hiduram. ex quo Gamer.	118. et Iduram. unde et Milii.
^{a)} cyduram <i>F</i> . duram <i>B</i> . iarat <i>C</i> . iarad <i>G</i> . iarach <i>O</i> ^{b)} carmeli <i>GC</i> . kamei <i>F</i>		
178. et Derra ^a . de quo Mardi.	67. Oderba. ex quo Mardii.	119. et Ethil. unde Arriani.
^{a)} odor <i>GC</i> . adorra <i>O</i>		
179. et Ezei ^a . de quo Arriani ^b .	68. Lezek. ex quo Partii.	150. et Abimeil. unde Yreani.
^{a)} eazel <i>C</i> ¹ . iezei <i>GC</i> ² . hezei <i>O</i>		
^{b)} arrani <i>GC</i>		
180. et Declam ^a . de quo Cedrusi.	69. Dehelam. ex quo Zedrusii.	151. et Declam. unde Cedrysii.
^{a)} aebam <i>G</i> . acam <i>C</i>		
181. et Gebal (Iobat <i>C</i> , <i>om. G</i>). de quo Scythii (sextae <i>G</i> , sexti <i>C</i>) priores.	70. Asal. ex quo Hiscite.	
	71. Asal autem genuit Melehi.	
	72. Melehi genuit duos filios. id est Melehi et Melhisedech.	
	89. Hiscitopolim quae est in terra Salem Chanaan in regione Sichem iuxta civitatem Salem. ubi regnavit Melchisedech sacerdos altissimi.	
	<i>c. 89 huc transtuli in codice collocatum inter c. 88. 90.</i>	
182. et Abimeel (abimelel <i>C</i> . abimelech <i>GF</i>). de quo Hircani	73. Abimelech. ex quo Hircani.	152. et Gebal. unde Scythii.
183. et Sabat (sebat <i>C</i> . seabath <i>G</i>). unde Arabi (aradii <i>GC</i>) primi	74. Sabebi ex quo Arabes.	153. et Sabal. unde Adamosynii.
184. et Ufir (eufir <i>F</i>). de quo Armenii	75. Mamsuir. ex quo Armenii ^a .	154. et Huir. unde Armenii.
	^{a)} amenii <i>F</i>	
185. et Evilat ^a unde Gemnosofutae	76. Eulal ex quo Gymnosophiste.	155. et Eugee. unde Nudi sapientes.
^{a)} sic <i>B</i> ^b <i>C</i> . euilal <i>F</i> . efilath <i>G</i> . ceuilat <i>B</i> ^a ^{b)} gignosopistae <i>C</i> . gignosopistae <i>G</i> . genus fuit helii pro gemnosofutae hi <i>F</i>		
186. Hi omnes ^a Bactriani.	77. Ziezi ex quo Vulgares.	
^{a)} hi omnes] et iobao <i>O</i>		

Lib. gen. I.

187. Omnes autem de tribus filiis Noe sunt LXXII.

188. Omnium autem filiorum Sem habitatio est a Baetris (baetris *B*) usque Rinocoruris, quae dividit Syriam et Aegyptum et rubrum mare ab ore Arsinoes, quae est Indiae.

189. Haec sunt autem quae sunt factae ex his gentes:

190. (1) Hebrei qui Iudaei (2) Persae, (3) Medi, (4) Poenes (5) Arriani, (6) Assyrii, (7) Hircani^a, (8) Indi, (9) Macardi (magardi *GC*), (10) Parthi, (11) Germani, (12) Helymei, (13) Cessei, (14) Arabes primi, (15) Cedrusii, (16) Seytae (sosthe *G*, sexti *C*), (17) Arabes veteres (*sic CG*, ultra *BF*, posteriores *O*), (18) Sapientes qui dicuntur gymnosofistae^b.

^a) assyrii (arsirii *G*) hircani *GC*, hirc. ass. *B*, ass. (*om.* hircani) *F*   ^b) sapientes q. d. gymnosofistae (= festae *B*^a) nudi sapientes *BF*, gymnosofistae q. d. nudi sapientes *O*, gymnosofistae *rel. om.* *GC*

191. Habitatio autem eorum usque Rinocorura et Cilicia.

192. Qui autem eorum noverunt litteras, hii sunt: (1) Iudaei, (2) Persae, (3) Medi, (4) Chaldei, (5) Indi^a, (6) Assyrii.

^a) *post iudaei GC*

193. Est autem habitatio eorum, id est filiorum Sem in longum quidem ab India usque Rinocorura, lata autem a Persidae et Baetris usque Indiam.

194. Vocabula autem gentium haec sunt:

195. (1) Persis, (2) Bactrianae, (3) Hircania, (4) Babylonia, (5) Cordulia (corbulia *B*), (6) Assyria, (7) Mesopotamia, (8) Arabia^a vetus, (9) Alimadas^b, (10) ^cIndia, (11) Arabia endemon, (12) Coeles Syria, (13) Commagena, (14) et Fynicia, quae est filiorum Sem.

^a) spemia *ins. G*   ^b) alimadas *F*, climades *C*, helimades *G*, elymas *O*   ^c) *sequentia ad v. 197, 62 om. GC*

Chr. Alex.

156. Hii omnes de Sem primogenito Noe.

157. Omnium filiorum Sem est habitatio a Baetria usque Rinocorurum, qui pertinet usque ad Syriam et Egyptum et mare rubrum et ab orae quae est Arsinoita India.

158. Haec autem quae ex ipsis factas sunt gentes.

159. (1) Ebrei qui et Iudei, (2) Persi, (3) Midi, (4) Peoni, (5) Ariani, (6) Assyrii, (7) Yreani, (8) Indii, (9) Magardi, (10) Parthi, (11) Germani, (12) Elymei, (13) Cossei, (14) Arabi antiqui, (15) Cedrusii, (16) Arabi primi, (17) Nudi sapientes,

160. Extendit autem habitatio eorum usque Rinocorurum et usque Cilicia.

161. Qui autem noverunt ex ipsis litteras, sunt (1) Ebrei qui et Iudei, (2) Persi, (3) Midi, (4) Chaldei, (5) Indii, (6) Assyrii.

162. Est autem habitatio filiorum Sem primogenito filio Noe in longitudine autem India usque Rinocorurum, latitudo autem a Persida et Baetrium usque in inferiore India.

163. Nomina autem provinciarum filiorum Sem sunt haec:

164. (1) Persida cum omnibus subiacentibus gentibus, (2) Bactriana, (3) Yrgania (yreania *piet.*), (4) Babylonia (babyl. *piet.*), (5) Cordilia (cordyna *piet.*), (6) Assyria, (7) Mesopotamia, (8) Arabia antiqua, (9) Elymea, (10) India, (11) Arabia famosa, (12) Cylisyrta, (13) Commagena (commagina *piet.*), et (14) Funicia (fynicia *piet.*), quae est filiorum Sem¹⁾.

1) *pieturac post 163 sic ordinatae: 1—7, 14, 8, 11, 9 ins. rinocorura cedrusia, 13, 10, om. 12.*

*Lib. gen. I.**Chr. Alex.*

196. Gentes autem, quae linguas suas habent, haec sunt:

197. (1) Hebrei qui et Iudei. (2) Assyrii. (3) Chaldaei. (4) Persae. (5) Medi. (6) Arabes. (7) Madiani (*sic F. madian B*). (8) Adiabeni. (9) Tateni (*ietateni B^a [?], tadeniei F. tateni O*). (10) Alamoseni (*alamossioni F*). (11) Saracei. (12) Magi. (13) Caspii. (14) Albani. (15) Indi. (16) Aethiopes. (17) Aegyptii. (18) Libies (*labies B^aF*). (19) Chetiei. (20) Cananei. (21) Ferezei. (22) Euei (*euei FO*). (23) Amorrei. (24) Gergesei. (25) Iebusei (*gobraei F. iebusei O*). (26) Idumei. (27) Samaritae. (28) Foenices. (29) Syri. (30) Cilices Tharseenses. (31) Cappadoces. (32) Armenii. (33) Iberi (*iberi O*). (34) Librani. (35) Seytae. (36) Coleli. (37) Sami. (38) Bosphorani. (39) Asiani. (40) Hisaurienses. (41) Lyacones. (42) Pysidae. (43) Galatae. (44) Paflagones. (45) Fryges. (46) Aebai. (47) Tessali. (48) Machedones. (49) Traces. (50) Mysi. (51) Bessi. (52) Dardani. (53) Sarmatae. (54) Germani. (55) Pannoni Peones. (56) Norici. (57) Dalmatae. (58) Romani qui et Latini. (59) Ligyres. (60) Galli qui et Celtae. (61) Aquitani. (62) Britanni. (63)^a Hispani qui et Tyrraeni (*qui terreni G. qui tirini C*). (64) Mauri. (65) Baccuates (*baccuaci C. baccuaci G*) et Massennas (*et m. om. GCO*). (66) Getuli. (67) Afri qui et Barbares (*q. et abares O. q. et b. om. GC*). (68) Mazieci (*maezes G. maziges C*). (69) Garamantes qui et marmaredae (*gar. getuli marmarides O. q. et m. om. GC*) qui usque Aethiopiam extendunt.

^a *hic redeunt GC*

165. Omnes isti ex trium filiorum Noe tribus LXXII.

166. Gentes autem, quas dispersit dominus deus super faciem omnis terrae secundum linguas eorum in diebus Falee et Ectam fratrem eius in turris aedificatione, quando confusas sunt linguas eorum, sunt autem haec:

167. I Ebrei qui et Iudei. II Assyrii. III Chaldei. IIII Midi. V Persi. VI Arabi primi et secundi. VII Madiani primi et secundi. VIII Adiabini. VIII Tateni. X Salamossini. XI Saraceni. XII Magi. XIII Caspiani. XIII Albani. XV Indi primi et secundi. XVI Ethiopi primi et secundi. XVII Egyptii et Thibei. XVIII Libyi. XVIII Chotthei. XX Chananei. XXI Ferezei. XXII Eugei. XXIII Amorrei. XXIII Gergesei. XXV Iebusei. XXVI Idomei. XXVII Samarei. XXVIII Fynici. XXVIII Euri. XXX Cilicii qui et Tharsi. XXXI Cappadoci. XXXII Armenii. XXXIII Iberi. XXXIII Bibrani. XXXV Seythi. XXXVI Coleli. XXXVII Sami. XXXVIII Bosphorani. XXXVIII Asiani. XL Issaurii. XLI Lyaconii. XLII Pissidii. XLIII Galatas. XLIII Pamtagoni. XLV Flygii. XLVI Greci qui et Achei. XLVII Thessali. XLVIII Macedonii. XLVIII Thraci. L Myssi. LI Bessi. LI Dardani. LI Sarmati. LIH Germani. LV Pannonii. LVI Norici. LVII Delmatii. LVIII Romei qui et Citrei. LVIII Lyguri. LX Galli qui et Celtei. LXI Aquitani. LXII Britanni. LXIII Spani qui et Tyrauni. LXIII Mauri. LXV Maenaci. LXVI Getuli. LXVII Afri. LXVIII Mazieci. LXVIII Tarantii exteriores. LXX Boradii. LXXI Celfionii. LXXII Taramantii exteriores qui usque in Ethiopia extendunt.

Lib. gen. I.

198. Necessarium autem putavi et inhabitationes gentium et cognominationes declarare (-ri *B*).
199. incipiam autem ab oriente.
200. Persarum et Medorum inhabitatores Parthi et vicinae (bithiniae *GC*) gentes pacis (paucae *GC*) usque Syriam Coelae.
201. Arabum inhabitatores Arabes eudemones: hoc enim nomine appellantur Arabia eudemones^a.
- ^a) appellatur arabia eudemones (eudemon *C*) *GC*
202. Chaldaeorum inhabitatores Mesopotameni.
203. Madianensium inhabitatores Cynedocopolitae (cinedocopolitae *GC*) et Troeloditae (troeloditae *F*, proeloditae *G*, progloditae *C*) et Ictyofagi.
- 204.^a Graecorum autem gentes et vocabula V: Iones, Arcades, Boeti, Aeoli, Lacones.
- ^a) graecorum gentes v *ius. B*
205. horum inhabitatores fuerunt (1) Pontici, (2) Bithyni, (3) Troes, (4) Asiani, (5) Cari (cari *G*, carini *C*), (6) Licii (legii *BF*), (7) Pamphili, (8) Cyrinei et (9) insulae plures, id est Cyclades quidem XI (*sic FGC*, x *B*), quae Myrti (sirti *GC*) pelagum continent.
206. haec sunt autem nomina earum: (1) Andrum, (2) Tenum (tenuem *F*, tenocem *B*), (3) Teo, (4) Naxus, (5) Geos, (6) Cyarus (cypros *GC*), (7) Delos (delas *B*, om. *F*), (8) Syfius (*sic F*, sifemus *GC*, syerus *O*, finus *B*), (9) Renea, (10) Cymos (cinnus *C*, cymnus *GO*), (11) Maraton (maration *GC*).
207. Sunt autem et aliae insulae maiores XII, quae etiam civitates habent plurimas, quae dicuntur Spordes (spodes *B*, hispotes *F*), in quibus inhabitaverunt Graeci (eracei *B*).

Chr. Alex.

168. Fiunt simul tribus LXXII¹⁾, istas gentes dispersit dominus deus super faciem omnis terrae secundum linguas eorum, fiunt simul tribus LXXII.
- 1) *cucant vv. 11*
169. Et hoc studui significare tibi, quales sunt et aeolae ignotas gentes et interpretationes eorum et fines et habitationes eorum et quae vicinas regiones eorum.
170. Initium scribere ab oriente usque in occidente secundum ordinem.
171. Persi et Midi aeolae facti sunt Parthi et quae in circuitu gentes pacis usque media Syria.
172. Arabi autem aeolae facti sunt Arabi famosi: isto autem nomine nominatur Arabia ab omnibus famosa.
173. Chaldei autem aeolae facti sunt Mesopotamite.
174. Madianite aeolae facti sunt Cinedocopolitas et Troglodytas et Piscescomeduli.
175. Graecorum autem gentes et nomina eorum sunt quinque: Iionii, Arcadii, Biotii, Eolii, Laconii.
176. istorum autem aeolae facti sunt (1) Pontici, (2) et Bithynii, (3) Troii et (4) Asiani, (5) Carii et (6) Lyeii, (7) Pamphili, (8) Cyrinei et (9) insulae multae, quae vocantur Cycladas XI, qui Myrtium pelagum habent.
177. sunt autem haec, (1) Andrus, (2) Tinnus, (3) Tio, (4) Naxus, (5) Ceus, (6) Curus, (7) Dilus, (8) Sifmus, (9) Nirea, (10) Cymus, (11) Marathrum (marathum *piet.*)¹⁾.
- 1) *sequuntur pieturae ordinatae sic: 1. 4. 6. 7. 3. 5. 9. 2. 10. 8. 11.*
178. sunt et alias insulas magnas duodecim, qui etiam et civitates plures habent, quae vocantur Eporadas, in quas habitaverunt Graeci.

Lib. gen. I.

208. haec sunt autem nomina earum: (1) Euboea. (2) Cretae. (3) Sicilia. (4) Cyprus. (5) Cous (*sic F.* coos *B.* chous *G.* thius *C.*). (6) Samus (thamus *C.* thamos *G.*). (7) Rhodus. (8) Chyus. (9) Thassus (*sic G.* thapsus *B.* tharsus *C.*). (10) Lemmus. (11) Lesbos. (12) Samotraces (samothracia *G.* samotrafiae *C.*).

209. Est autem a Boeotia Euboea. sicuti ab Ione Ionides civitates XVI (xv *GC*) haec: (1) Cladiomena (larzomona *C.* larzomona *C.* larziomina *G.*). (2) Mitylenae (mostelena *GC*). (3) Focea. (4) Priene. (5) Erytrae (eryt *B.* erit *F.* eristrae *GC*). (6) Samos. (7) Teos. (8) Colofon. (9) Cius (ehius *GC*). (10) Efesus. (11) Smyrna (zmirna *C.* zimirna *G.*). (12) Perintus (berintus *B.*). (13) Byzantium. (14) Calcedon. (15) Pontus et (16) Amisos libera.

210. Romanorum qui et Citiensium gentes et inhabitationes hae sunt: (1) Tusci. (2) Emilienses. (3) Piceni (picens *B.*). (4) Campani. (5) Apulienses. (6) Lucani.

211. Afrorum gentes et inhabitationes hae sunt: (1) Lebdeni (lepdini *F.* lepteni *O.*). (2) Cinti (cinitae *G.*). (3) Numidae. (4) Nasomones (nazomones *C.*). (5) Saci.

212. Insulae autem hae sunt quae habentes civitates: (1) Sardinia. (2) Corsica. (3) Girba (girba *GC*) quae et Benigga (benigna *GC*). (4) Cercina. (5) Galata.

213. Maurorum autem gentes et inhabitatores hae sunt: (1) Musulani (mosallani *G.* mosollanila *C.*). (2) Tingitani. (3) Caesarienses.

214. Hispanorum autem gentes et inhabitatores hae sunt Tyranni et Turrenorum qui et Terraconenses^a:

^a Hispanorum terrenorum (tirrinorum *G.*) terraconensium (teroreconensium *G.*) gentes et inhabitationes *GC*

215. (1) Lysitani. (2) Beticii. (3) Autrigoni. (4) Vascones. (5) Callecti (gallecti *GC.* gallecti *F.*) qui et Astures.

Chr. Abr.

179. sunt autem haec: (1) Eubia (eubya *piet.*). (2) Creta. (3) Sicilia. (4) Cyprus. (5) Cous. (6) Tamus. (7) Rodus. (8) Chius. (9) Thassus. (10) Limus. (11) Lesbos. (12) Samothraci¹).

¹ sequuntur picturae ordinatae sic: 1. 3. 5. 9. 10. 12. 2. 4. 6. 7. 8. 11. *subscr.*: insulas Ellidicas quae vocantur Esporadas.

180. Est autem ab Biotis Eubia sicut ab Hiones Ionidis civitates sedecim nominatas. sunt autem haec: (1) Clazomena. (2) Mitilina (mitylyna *piet.*). (3) Focea. (4) Priinna (-nia *piet.*). (5) Erythra. (6) Samus (tamus *piet.*). (7) Teos. (8) Colofa. (9) Chius. (10) Efesus. (11) Smyrna (zayrna *piet.*). (12) Perinthus. (13) Byzantium. (14) Chalcedona. (15) Pontus. (16) Amissus (cleuthera¹).

¹ sequuntur picturae ordinatae sic: 2. 9. 5. 8. 10. 11. 3. 6. 12. 13. 14. 4. 7. 15. 16. *um.* 1.

181. Romanorum autem. qui et Citei. gentes et aeolae sunt septem: (1) Tuscii. (2) Emillisui. (3) Sicinii. (4) Campani. (5) Apulii. (—) Calabrii. (6) Lucani.

182. Afrorum autem gentes et aeolae sunt V: (1) Nebdini. (2) Cnithi. (3) Numidii. (5) Sii. (4) Nassamonii.

183. Sunt autem eis et insulas V civitates habentes: (1) Sardinia. (2) Corsica. (3) Girba. (4) Cercina. (5) Galata¹.

¹ sequuntur picturae ordinatae sic: 1. 2. 4. 3. 5.

184. Maurorum autem gentes et aeolae sunt tres: (1) Mosulani. (2) Tiggitanii et (3) Sarinei.

185. Spanorum autem. qui et Tyrinniorum vocantur autem Paracommisii.

185. gentes et aeolae sunt quinque: (1) Lysitanii. (2) Beticii. (3) Autrigonii. (4) Vascones. (5) Callaici qui et Aspores vocantur.

*Lib. gen. I.**Chr. Alex.*

- 216¹. Insulae autem, quae pertinent ad Hispaniam Terraconensem, tres sunt, quae appellantur Valliaricae, habent autem civitates V has: (1) Eluso, (2) Palma, (3) Pollentia quae dicitur Maiorica, (4) Tomacue, (5) Magone, quae appellantur Minorica, harum inhabitatores fuerunt Chananei fugientes a facie Ihesu filii Nave, nam et Sidonia qui condiderunt, et ipsi Cananei Sidonii et qui Pannia condiderunt et ipsi Cananei, Gadis autem Iebusei condiderunt et ipsi similiter profugi².)
- 1) *habent BFO, om. GC neque agnoscent Graeci*
 2) *sic (sed) condiderunt) plene F, nam et s. q. c. cananaci fuerunt et qui panoniam condiderunt et ipsi similiter profugi (om. gadis . . . condiderunt) O, om. sidonii et q. p. c. et ipsi cananei propter homocoteleton B; nequaquam haec addidit Fredegarianus qui compilavit.*
217. Gallorum autem Narbonensium gentes et inhabitationes.
218. Amaxobii, Greecosarmatae.
219. Et hos (hoc *GC*) autem necessarium fuit declarare tibi (et ibi *B*), ne ignotarum gentium vocabula montium (uoc. m. *GC*, uoc. et gentes *BF*) et manifesta Illumina ignorares.
220. Incipiam ergo dicere de gentibus ab Oriente.
221. Adiabeni (azabeni *C*, adzabiniei *G*) et Taeni (*sic BO*, tadeni *F*, taeni *C*, taeni *G*) contra Arabiam (c. ar. om. *GC*).
222. Saraceni. Saraceni alii ad Taenos (*sic O*, alii ataienos *B*, alii et adeus *F*, om. c. 222 *CG*) contra Arabiam.
186. Tallorum autem qui et Narbudisii uocantur gentes et aeolae sunt quattuor: (1) Lugdunii, (2) Biliei, (3) Sicani, (4) Ednii.
187. Germanorum autem gentes et aeolae sunt quinque: (1) Marcomallii, (2) Bardunii, (3) Cuadrii, (4) Berdili, (5) Ermunduli.
188. Sarmatorum autem gentes et aeolae sunt II: Amaxobii et Greecosarmates.
189. Ista gentes et peregrinationes eorum sicut dispersas sunt super terram.
190. Et hoc mihi studium fuit significare tibi de ignotas gentes et oppidos eorum et nominatos montes et illos principales fluvius, ut ne de hoc immemor sis.
191. Incipimus autem dicere de illas ignotas gentes ab oriente usque ad occidentum solis quomodo habitant.
192. Illi Adiabini habitant ultra Arabia interiore: Tainii autem ultra illos.
193. Alamosyni autem ultra Arabes in inferiore Arabia.
194. Saccini autem ultra Taones.

Lib. gen. I.

223. Albani contra filas (fyas *B.* figias *F.* pilas *O.*) Caspiae.
224. Madianitae maiores, quos expugnavit Moyses (maiyses *B*^a) inter Mesopotamiam et mare Rubrum.
225. Minor autem Madiam est contra mare Rubrum iuxta Aegyptum, ubi regnavit Raul (ragohel *F.*) socer Moysi, qui et Iothro (gotthor *F.*).
226. contra Cappadoces a parte dextra Armenii, Iberii, Birrani, Seytae, Colehi, Bosforani.
227. Sani (sammi *GC*) qui appellantur Sannices usque Pontum extendentes, ubi est accessus Absariis (absarus *CF.* absurus *G.*) et Sebastopolis et Yssi limen, quod est portus, et Pasius (passius *C.*) flumen: usque Trapezuntum extenduntur hae gentes.
228. Montes autem sunt nominati XII: (1) Libanus (*hic GC, post olympus BF*), (2) Caucasus, (3) Taurus, (4) Athlans, (5) Parnasus, (6) Cityron (citheron *GC*), (7) Helicon, (8) Parthenius, (9) Nisa, (10) Lucabantus, (11) Peninus (*sic GC, penitus B, penthus F, peninus O*), (12) Olympus.
229. Flumina autem sunt magna et nominata XL (XLI *BF*): (1) Idos (indos *O*) qui et Fison, (2) Nilus qui et Geon, (3) Tigris, (4) Eufrates, (5) Iordanis, (6) Cefisos, (7) Tana, (8) Esmenos, (9) Erymanthus, (10) Alys, (11) Asopus (osopus *C, osopos G*), (12) Thermodon, (13) Erasinus, (14) Riis, (15) Borasthenes, (16) Alfius, (17) Taurus, (18) Eurota, (19) Meander, (20) Hermus, (21) Axius, (22) Pyramus, (23) Baius, (24) Hebrus (hebron *B, ebras F*), (25) Sangarius (saggarius *C*), (26) Achelous (achelous *B, acellus F*), (27) Penitus (pennius *GC*), (28) Ebenus (euerius

Chr. Alex.

195. Albani autem ultra Caspianorum portas.
196. Madinii fortiores, qui expugnati sunt a Moyse, in Rubro maris.
197. Illa autem modica Madian est ultra de illa Rubra mare, ubi regnavit Ragnel et Iothor socer Moysi.
198. et ultra Cappadocia in dextera Armenii et Birri et Birrani, in leva autem Seythi et Colehi et Bosporani.
199. Sanni autem, qui dicuntur Samiggii, qui et usque Pontum extendunt, ubi est congregatio Apsari et Sebastopolis et Causo linin et Fasis fluvius: usque ad Trapezuntum extendunt istas gentes: in leva autem parte Nauthi et Labooti.
200. Montes autem sunt nominati duodecim in terra excepto illum deo spiratum montem Sina sic: (1) Libanus in Syria inter Biblo et Biryto, (2) Caucasus in Seythia, (3) Taurus in Cilicia et Cappadocia, (4) Aulas (atlanticus *pict.*) in Libya, (5) Parnasus in Focida, (6) Citherus in Byotia, (7) Elicus (eliconius *pict.*) in Teumiso, (8) Parthenius in Eubya, (9) Nyssens in Arabia, (10) Lycabantus in Italia et Gallia, (11) Pinnius in Chio, qui et Mimas, (12) Olympius autem in Macedonia¹).
- 1) sequuntur picturae eodem ordine*
201. Significantes autem nomina montium terrae necesse est de illos principales fluxios nuntiare tibi: fluxii autem sunt nominati quadraginta: (1) Indus qui vocatur Fison, (2) et Nilus qui vocatur Geon, (3) Tigris et (4) Eufrates, (5) Iordanis, (6) Cifissus, (7) Taneus, (8) Isminius, (9) Erymanthus, (10) Alys, (11) Assopus, (12) Thermodus, (13) Erasinus, (14) Riis, (15) Borysthenus, (16) Alfius, (17) Taurus, (18) Eurotus, (19) Meandrus, (21) Axxius, (22) Pyramus, (23?) Orentus, (35) Danubius, (24) Ebrus, (25) Saggarius, (26) Achelmus, (27) Pinnius.

Lib. gen. I.

F. eueus GC). (29) Sperchius. (30) Cayster (caixor *O*). (31) Simois. (32) Scamander. (33) Stryfon (strimon *GC*). (34) Parteniüs. (35) Ister Illurius qui et Danubius. (36) Rheims. (37) Rhodanus. (38) Betis. (39) Heridamus qui est Padusus: Eridanum Altino dicunt esse, ubi Feton dicitur condidisse (qui est . . . condidisse *om. BF*). (40) Thember qui nunc dicitur Tiberis¹).

1) *ordinat sic*: 1—22. 21. 26. 28. 30. 32. 34. 36. 37. 40. 23. 25. 27. 29. 31. 33. 35. 38. 39. *C, om.* 9—13 *F*

230. Filiorum igitur trimm (*om. B^a*) Noe tripartitum saeculum divisum (diuisorem *B*. diuisorum *F*) et quidem Sem primogenitus accepitorientem. Cham autem mediterraneam, Iafet occidentem.

231. Et ostensis gentibus, quae de quo creatae sunt, necessario decurremus ad annos¹).

1) *repetuntur in GC ea fere quae supra leguntur c. 41—45 incipientia*: habemus superius ab initio mundi, *juuentia*: nunc nobis ordo est sequendus.

232. Falce an. CXXX genuit Ragau.

233. Ragau an. CXXXII genuit Seruch.

234. Seruch an. CXXX genuit Nachor.

235. Nachor an. LXXVIII genuit Tharam.

Chr. Alex.

(28) Euginus. (29) Sperchius. (30) Gaustus. (31) Semoius. (32) Scamandrus. (33) Styramus. (34) Parthenius. (35) Istrus. (36) Rinus. (38?) Betus. (37) Rodams. (39) Eridams. (38?) Beus. (40) Thubiris qui nunc vocatur Thubiris, fiunt simul flumina currentes XL¹).

1) *sequuntur loci picturis destinati, adscriptum ad priorem*: arbor vitae flueus aquas, *ad posteriorem*: maria et flumina convenientias in semet ipsis dant voces

202. Significantes autem his omnibus, tempus advenit ad textum chronicae currere, annos sic ut prius demonstravimus dicentes.

203. Ab Adam usque ad diluvium Noe generationes quidem X, anni duo milia ducenti quadraginta duo.

204. et a diluvio Noe usque ad turris edificationem et confusione divisarum linguarum generationes quidem sex, anni autem quingenti quinquaginta octo: fiunt simul anni duo milia octingenti.

205. et a divisione terrarum usque dum genuit Abraham Isaac, generationes quidem sex, anni autem sexcenti tres sic:

206. post divisionem terrarum factus est Falce annorum C: fiunt simul anni duo milia noningenti: et genuit Ragau, sub isto divisio facta est: Falce enim interpretatur (impraetatur *cod.*) divisio.

207. vixit autem Ragau annos centum treginta II: fiunt simul anni trea milia treginta II: et genuit Seruch.

208. vixit autem Seruch annos centum treginta duos: fiunt simul anni trea milia CLXIII: et genuit Nachor.

209. vixit autem Nachor annos septuaginta novem: fiunt simul anni trea milia CCXLIII: et genuit Tharam.

*Lib. gen. I.**Chr. Mer.*

236. Thara an. LXX genuit Abraham.
237. Habraham autem erat an. LXXV. quo tempore dixit illi deus. ut exiret de terra sua et de domo patris sui et veniret in terram Chanaan.
238. fiunt igitur a divisione usque quo venit Abraham in terram Chanaan. generationes V. an. DCXVI. ab Adam autem generationes XX. añ. MCCCCLXXXIII d. III^a.
^a) d (haec littera deleta est) in B. dies in F
239. conversatus est autem Abraham in terra^a Chanaan añ. XXV^b et genuit Isaac.
^a) abr. in terra| F. cum B   ^b) XXVI F
240. Isaac an. LX genuit Iacob.
241. Iacob añ. LXXXVI^a genuit Levi.
^a) LXXXVI (X tertia et V in littera) B. LXXXVIII F
240. vixit autem Thara annos LXX: fiunt simul anni trea milia CCCXIII: et genuit Abraham.
241. factus est autem Abraham annorum LXXV: fiunt simul anni trea milia CCCLXXXVIII: quando praecepit illi deus exire de domo patris sui et venire in terram Chanaan.
242. habitavit autem Abraham in terra Chanaan alios annos XXV: fiunt anni centum: et sic genuit Isaac.
243. fiunt simul ab Adam usque quod genuit Abraham Isaac omnes anni trea milia quadringenti XIII¹⁾.
¹⁾ sequitur pictura cum adscriptionibus his: vox domini — Abraham — altarium — Isaac — arbor Sabec — oblatio.
244. temporibus vero (vere *cod.*) Abrahac. quando genuit Isaac. Syrorum primus regnavit Bilus annos LXII: Sicyonio cum autem regnavit Egialeus: in Egyptios regnavit Arouth Farao.
245. fiunt simul ab Adam usque dum genuit Abraham Isaac. generationes XXI. anni trea milia quadringenti XIII. et ab Abraham usque ad exitum filiorum Israhel per Moysen generationes quidem VI. anni autem quadringenti quadraginta tres.
246. Abraham autem erat annorum centum. quando genuit Isaac: fiunt simul ab Adam anni trea milia quadringenti XIII.
247. vixit autem Isaac annos sexaginta. fiunt anni trea milia quadringenti septuaginta tres: et genuit Iacob.
248. vixit autem Iacob annos octuaginta tres: fiunt simul anni trea milia quingenti quinquaginta sex: et genuit Levi et fratres eius.

Lib. gen. I.

212. Levi an. XL^a genuit Caath.
a) xl FB^b, lx B^c
213. Caath añ. LX genuit Amram.
214. Aram an. LXX genuit Aaron.
215. in LXXXmo autem et tertio an. Aaron egressi sunt filii Israhel de Aegypto ducente eos Moyse.
216. fiunt igitur omnes anni CCC (CCCC FB²) XXX: in deserto LX (XL FB²) annos facit populus sub Moyse.

Chr. Alex.

219. vixit autem Levi annos XLV: fiunt simul anni trea milia DCI: et sic genuit Caath.
220. vixit autem Caath annos XL: fiunt simul anni trea milia DCLXI: et genuit Amram.
221. vixit autem Amram annos LXXV: fiunt simul anni trea milia septingenti XXXVI: et genuit Moysen et Aaron et Mariam sororem eorum.
222. factus est autem Moyses annorum LXXX: fiunt simul anni trea milia octingenti XVI: quando intravit ad Faraonem regem Egypti et fecit dominus deus signa et prodigia per manum Moysi mittens decem plagas in Egypto: et eduxit filios Israhel de Egypto in manu forte et transierunt mare Rubrum pedibus sicut per aridam ¹⁾).

1) sequitur pictura cum adscriptionibus mare Rubrum — filii Israhel transeuntes Rubram mare.

223. ¹⁾ fecerunt autem et in herimo Sinai filii Israhel comedentes manna annos XL: fiunt simul anni trea milia octingenti LVI. fiunt ab Adam usque ad mortem Moysi anni trea milia octingenti LVI.

1) inseritur pictura cum adscriptionibus his: ortygo mitrac id sunt coturnices — columna nubis — columna ignis — manna — Aaron — Moyses — vox domini — populus Ebreorum.

224. In diebus autem Moysi Froneus Argion regnavit eum Inachum: Leucippus autem Siccis regnavit: Eretheus Athiencis regnavit: Hiloehus autem Assyriis regnavit. Petessonsius autem Faraon in Egypto: occiduum enim sine regno erat.
225. fiunt simul ab Adam usque ad mortem Moysi generationes quidem XXVI, anni autem trea milia octingenti LVI, et a morte Moysi usque ad mortem Hiesu Nave et Finees sacerdotis anni LIII sic:

Lib. gen. I.

247. Iesus Nave transito Iordane

Lib. gen. IIa. 334.

91. Nomina iudicum qui iudicaverunt

Chr. Alex.

226. Post mortem autem Moysi et Aaron suscitavit dominus deus spiritum suum super Hiesu filium Nave: et transmeavit populum filiorum

Lib. gen. I

facit in
terra
a. XXXI.
bellum agit
annis VI. et
postquam
possedit ter-
ram, vixit
an. XXV.

248. fiunt ergo, ex
quo Abra-
ham venit
in terram
Chanaam
usque ad
mortem Iesu
Nave genera-
tiones nu-
mero VII.
aⁿ. DI (d
B^b): ex
Adam au-
tem genera-
tiones
XXVII. an.
IIĪ̄̄
CCCLXX^a.
a) lxx B¹.
lxxxI F.
lxxxiii B²

249. post mortem
vero Iesu
peccans po-
pulus tradi-
tur Cusar-
raton (cu-
sarsaton F)
regi Meso-
potamiae,
cui servit aⁿ.
VIII.

250. et cum cla-
masset ad
dominum.
exurrexit

Lib. gen. II a. 334.

populum
post mortem
Moysi: Hie-
sus filius
Nave prae-
fuit populo
annis XXX.

92. post mortem
Hiesu filii
Nave cum
peccaret po-
pulus in ido-
lis derelicto
deo, traditi
sunt Cbusar-
sate regi
Mesopota-
mie et ser-
vierunt ei
annis VII.

93. et cum cla-
massent ad
dominum.
dedit illis

Chr. Alex.

Israhel Iordanis fluvium: et ceciderunt muri
Hiericho: et exterminavit a facie filiorum
Israhel Chanaeum et Chetteum et Eugeneum
et Ferezeum et Amorreum et Gergeseum et
Hiebuseum: et fecit in terram quam invasit
annos XXXI sic: pugnando fecit annos sex.
et possidens alios viginti quinque annos terram
illam, fiunt simul anni trecenta unum.

227. fiunt simul ab Adam anni trea milia octin-
genti octuaginta septem.

228. et post obitum Hiesu filii Nave prae-
fuit populo Fincees sacerdos annos XXIII: fiunt
anni LIII: fiunt simul ab Adam usque ad
obitum Hiesu filii Nave et Fincees sacerdotis
omnes anni trea milia noningenti decem¹).

1) sequitur pictura, cui subscribitur: populus Ebreorum
transentes Iordanem.

229. Et ab obito Hiesu et Fincees usque ad initium
Heli sacerdotis, finis autem iudicium filiorum
Israhel anni sunt quadragenti XXX sic.

230. post obitum Hiesu et Fincees peccavit po-
pulus filiorum Israhel ad deum et tradidit
illos deus Chusateri regi Mesopotamiae et
servierunt illi annos novem: fiunt simul anni
trecenta milia noningenti XVIII.

231. et clamaverunt ad dominum: et suscitavit illis
dominus deus principem Gothonial, fratrem
Chaleb, iuvenem de tribu Iuda, iste pugnavit
cum Chusather in bello et interfecit eum et

<i>Lib. gen. I</i>	<i>Lib. gen. IIa. 334.</i>	<i>Chr. Aler.</i>
Gothonihel frater Caleb iunior de tribu Iuda. qui denuntiavit ipsi Cusarsaton et occidit illum et gessit ducatum populi annis XXXI (XXXIII F)	iudicem Gothonihelam annis XXXI.	iudicavit Gothonihel populum annos XXXIII. fiunt simul anni trea milia noningenti LIII.
251. et iterum dum peccaret. traditus est Eglon regi Moab et servivit illi añ. XVIII.	94. cum iterum peccaret populus. traditi (tradiditi F) sunt Eglon regi Moab annis XVIII (XVIII F).	232. et iterum peccavit populus ad deum et traditi sunt a domino Eglon regi Moab et servierunt illi filii Israhel annos XVIII: fiunt simul anni trea milia noningenti LXXI.
252. converso autem populo surrexit Aod vir de tribus Effrem et occiso Eglon principatus est populo añ. LXXX.	95. et cum clamassent ad dominum. dedit illis iudicem Naoth annis LXXX.	233. convertentes autem iterum ad deum suscitavit illis principem Naoth virum de tribu Efraim et interfecit Eglon et praefuit populo annos LV: fiunt simul anni quattuor milia XXVI.
		234. post Naoth autem iudicavit populum filiorum Israhel Semegas filius eius et ipse iudicavit Israhel annos viginti V: fiunt simul anni quattuor milia LI.
		235. In diebus Naoth et Semega filium eius iudicum in ipsis scribuntur fuisse Promitheus et Epimitheus et Atlas et providens Argus: item Deucalios: et post eos diluvius sub gregorum memoratur ¹⁾ : Promitheus plasmare homines sicut phittonissae. non autem sic. sed quia sapiens fuit valde. imperitos homines quasi parvulos plasmabat. Atlas autem. Promitheus frater. amabilis astrologus fulgebatur per disciplinam eius et caelum illi fertur deponi: Euripidus autem poeta super nubes dixit Atlatum esse: Epimitheus autem dicitur inventor lyrae et omne organa musica.

¹⁾ *pictoris caecul. re. II*

*Lib. gen. I.**Lib. gen. IIa, 334.**Chr. Alex.*

253. Mortuo autem Aod delinquens populus traditus est Iabin regi Canaanorum, cui servivit ann. XX.
254. sub eo prope tetavit Deborra uxor Lapidod (arido *F*) de tribu Effrem et per ipsam ductum gessit Barac Aminoen de tribu Neptalim. hic denuntiavit Iabin regi et occidit eum et regnavit iudicans cum Deborra ann. XL.
255. post cuius mortem peccavit populus et traditus est Madianceis ann. VII.
256. super quos surrexit Gedeon de tribu Manasse, qui in CCC viris CXX milia (om. *B*) hostium perdidit. hic rexit populum ann. XL.
96. et cum iterum peccaret populus, traditi (traditi *F*) sunt Iabin regi Chanaan annis XX.
97. et cum clamassent ad dominum, dedit illis iudicem Barac annis^a XL.
^a) d (?) *crasa F*
236. et post obitum Naoth et Semega iudicium iterum peccavit populus coram domino deo et tradidit illos dominus deus Iabi regi Assyriorum et servierunt ei annos XX: fiunt simul anni quattuor milia LXXI.
237. sub isto prophetavit Deborra uxor Ladiu et per ipsam tenuit principatum filiorum Israhel Barac ille de Aminoem de tribu Neptalim. iste pugnavit contra Sisara principe Iabis et superavit eum: et regnavit super filios Israhel iudicans eos Deborra cum Barac annos XL. fiunt simul anni quattuor milia CXXI.
238. In diebus autem Deborra et Barac omnes dedena scribuntur esse. Atlincorum autem tunc regnavit Cecrops, qui vocabatur dipsysis, annos L: dipsysis autem vocabatur, quia statura procerus erat¹).
¹) *picturae vacant re. 10.*
239. post mortem autem Deborra et Barac iterum peccavit populus coram deo et tradidit illos dominus deus Orib Madianitis et servierunt eis annos VII. fiunt simul anni quattuor milia CXXVIII.
240. post haec suscitavit deus Gedeon habentem tricentos viros et interfecit Oreb et Zeb et duodecim milia allofylorum, et iudicavit Gedeon Israhel annos XL. fiunt simul anni quattuor milia CLVIII.
241. In diebus autem Gedeoni principis Zethus et Atius filii Zini scribuntur: et illa Ganymidis et Persea et Dionysus. Anlius autem Cadmu nepus Thebeis regnavit et condidit mura Thibeae¹).
¹) *picturae vacant re. 11.*

<i>Lib. gen. I.</i>	<i>Lib. gen. II. c. 334.</i>	<i>Chr. Alex.</i>
257. huius filius Abimelec.	100. post Gedeon Abimelec filius eius iudicavit populum annis tribus.	212. et post Gedeon praefuit filios Israhel filius Abimelech et ipse iudicavit Israhel annos III: fiunt simul anni quattuor milia CLXI.
258. post hunc praefuit populo Thole filius Falae filii Caram de tribu Effrem ann. XX.	101. post hunc Thola filius Sela iudicavit annis XX.	243. et post istum iterum vexit filios Israhel Thola filius Fila filio Charram, quem de tribu Efraim, et ipse iudicavit Israhel annos XXIII. fiunt simul anni quattuor milia CLXXXIII.
		244. In diebus autem his illas de Lyeurgum et Acteum et Pelopum scribuntur.
259. post hunc iudicavit Iair Galadites de tribu Manasse et praefuit annis XXII (xxi <i>F'</i>).	102. post hunc Iares Galadius iudicavit annis XXII.	245. et post mortem Tholae filio Fila surrexit Iaher ille Galadita de tribu Manasse, et ipse iudicavit Israhel annos XXII: fiunt simul anni quattuor milia CCII.
260. post hunc peccans populus traditus est Amanitis ann. XVIII.	103. cum iterum peccaret populus. traditi sunt Amanitis annis XVIII.	246. et post mortem Iaher principis iterum peccaverunt filii Israhel coram deo et traditi sunt Amanitis et servierunt illis annos XVIII: fiunt simul anni quattuor milia CCXXIII.
261. et cum clamasset ad dominum, surrexit illis princeps Iepte Galaadita de tribu Gad de civitate Masefath et gessit ducatum annis VI.	104. et cum clamassent ad dominum, dedit illis iudicem Ieptha annis VI.	247. et clamaverunt iterum ad deum et suscitavit eis principem Iesthe illum Galaditam de tribu Manasse et liberavit eos et praefuit populo annos sex: fiunt simul anni quattuor milia CCXXX.
262 ^a . post hunc iudicavit Alon Zabulonita ann. VII ^a . <small>^a)om. B. habet F</small>	105. post hunc Aaron Zabulonitis iudicavit populum annis X.	248. et post iudicavit Eglom ille Zabulonita annos X. fiunt simul anni quattuor milia CCXL.
263. post hunc iudicavit Elon ann. X.		249. et post istum iudicavit Esbal ille Bethlemita de tribu Iuda. et ipse iudicavit Israhel annos VII: fiunt simul anni quattuor milia CCXLVII.

<i>Lib. gen. I.</i>	<i>Lib. gen. IIa, 334.</i>	<i>Chr. Alex.</i>
261. post hunc (<i>om. B^a</i>) iudicavit Hebron filius Alleion Farathonoin de tribu Effrem añ. VIII.	106. post hunc Hebron filius Abel iudicavit annis VIII.	250. et post istum praefuit populo Abdon filius Ella ille Farathonita de tribu Efraim. et ipse iudicavit Israhel annos VIII. fiunt simul anni quattuor milia CCCLV.
265. post hunc peccans (<i>bis B^a</i>) populus traditur allophilis per annos XL.	107. Cum iterum peccaret populus, traditi sunt allophilis annis XL.	251. et post istum iterum peccavit populus coram domino et tradidit illos deus Fylisteis et alienigenis et servierunt illos (illis <i>P²</i>) annos XL. fiunt simul anni quattuor milia ducenti XCV.
266. post haec conversis filiis Israhel surrexit Samson filius Manaoc de tribu Dan. hic debellavit allofilos et gessit principatum annis XX.	108. et cum clamassent ad dominum, dedit illis iudicem Samson annis XX.	252. In diebus autem illis solis aedificatus est: et mura Durdami scribuntur esse aedificata, in quo regnavit Darius et post istum Laomedus et Sarpidus et Siamus scolasticus rex. 253. Postquam autem reversi sunt filii Israhel ad dominum, suscitavit illis deus Sampson filium Manoc de tribu Dan. iste expugnavit allofylos et iudicavit Israhel annos XX. fiunt simul anni quattuor milia CCCXV.
		254. In diebus autem Sampson iudicis illa qui de- delaer [<i>sic</i>] Atrea et Thyesten scribuntur: item autem Orfeus et Museus cognoscebantur et qui ad Eraelem pertinent et opus illorum. de quo Apollonius historiografus scripsit.
		255. et post obitum Sampson sine principem et pacem per annos XL. fiunt simul anni quattuor milia CCCLV.
		256. et post haec Heli sacerdos iudicavit Israhel. quo tempore ille solis confixus est ab Acheis et Dardana mura contraeta sunt.
		257. Huc usque iudices Israhel constaverunt ¹⁾ . <i>1) interponuntur alia.</i>
		258. Necessè enim est ad historiam currere chronografum per Ebreorum regna. quis et clarior manifestat tempora singillatim et annos secundum ordinem.
		259. Sicut prius manifestavimus, ab Adam usque ad finem iudicium Israhel ab initio Heli sacerdotis fiunt anni III milia CCCLV. ecce nunc regnum primum.
267. post hunc Helisacerdos iudicavit annos XX.		260. Post iudices Israhel iudicavit filios Israhel Heli sacerdos. et ipse iudicavit Israhel annos XX. fiunt simul ab Adam anni III milia CCCLXXV.

<i>Lib. gen. I.</i>	<i>Lib. gen. II. 334.</i>	<i>Chr. Alex.</i>
268. post Samuel propheta unxit Saul in regem et ipse iudicavit populum annis LXX.	109. post hunc Samuhel sacerdos iudicavit populum annis XXI et unxit Saul primum regem in Israel.	261. et tradidit dominus deus arcam in manus alienigenorum.
	110. fiunt anni CCCXXII. ab Adam autem anni III CCCXCVI.	262. In diebus autem Heli sacerdotis solis exterminatio facta est ab Acheis. in quibus memorantur Agamomus et Menelaus et Achilleus et quanti alii Danaei. de quo historiam posuit Omirus litterator et scriba.
	111. Nomina regum Hebreorum, idem Israel.	263. Post mortem autem Heli sacerdotis indicavit Samuhel propheta filios Israhel et reduxit ab alienigenis arcam domini et introduxit eam in domo Aminabad et mansit ibi annos XX. fiunt simul anni III milia CCCXCV. post haec unxit Samuhel Sabulem filium Cis regem super Israhel.
	112. Saul regnavit annis XL.	264. iste primus regnavit in Iuda annos XX. fiunt simul anni ab Adam III milia CCCXV.
	113. David regnavit annis XL et menses VI.	265. post mortem autem Sabul regis regnavit David filius Iesse de tribu Iuda annos XL et menses sex sic: in Chebron annos septem et dimidium et in Hierusalem annos XXXIII: fiunt anni XL et dimidium. simul anni III milia quadringenti LV et menses sex.
269. post tempus eum regnaret David. eduxit arcam de domo Aminadab et divertit vitulos et eum reverteretur. opposuit manus filius Aminadab nomine Ozia et percussus est et timuit David et induxit illam in domum Abeddarat Getthoi et fecit ibi menses tres. regnavit autem Saul ann. XXX. erat autem illi dux Abner filius Ner. ipse autem Samuel David unxit in	114. sub hunc fuit sacerdos Abiathas et propheta Gath et Nathan.	266. Iste reduxit arcam domini a domo Aminadab et dum duceret eam, declinavit vitulus et obpressit Ozam et mortuus est. et timuit David et introduxit eam in domo Abdede Chettei et fecit ibi menses V. prophetaverunt autem sub David Gaath et Nathan. fuit autem archistratigus David Moab filius Saruae sorori David: iste dinumeravit tribus Israhel et invenit milia CLXX: Levi autem et Benjamin non dinumeravit: numerum autem de his qui ceciderunt in Israhel milia LXX pro eo quod dinumerati sunt et probare voluerunt dominum.

Lib. gen. I.

regem. fiunt igitur ab Iesu usque quo conversus coepit David regnum de tribu Iuda. generationes VIII. ann. CCCCLXXX. ab Adam autem generationes XXXIII. anni III CCCCLXIII. et deinceps regnavit David ann. XL mensibus VI. in Ebron autem regnavit ann. VII mensibus VI et in Hierusalem ann. XXXIII sub hoc sacerdos Abiathar filius Abimelee ex genere Heli et ex alia patria Saddoc. prophetabant autem temporibus David Gat et Nathan. erat autem ipsi David dux Ioab filius Sarviae sororis David. hic dimmeravit populum et erat numerus. quos dimmeravit (nimmeravit *B*) filiorum Israhel milies centies mileni: filii autem Iuda quadringenties septies mileni: Levi autem et Benjamin non dirumeravit. numerus autem eorum qui ceciderunt ex Israhel LXX.

*Lib. gen. I.**Lib. gen. II. c. 331.**Chr. Abc.*

270. post David autem regnat Salomon filius eius an. XL. et sub ipso adhuc Natham prophetat et Achias ex Selon et inter eos sacerdos Soddoc.	115. Salaman [<i>sic</i>] regnavit annis XLI. sub ipso prophete Nathan et Achias de Salom. sacerdos autem fuit Sadoch.	267. post David autem regem regnavit Solomon filius eius annos XL: fiunt simul anni III milia quadringenti XLV [<i>immo</i> LXLV m. VI]. iste aedificavit in Hierusolymis templum duodecimo anno regni sui. et prophetaverunt sub Salomon Nathan et Achias ille Silonita et Sameus et Abdeus: princeps autem sacerdotum fuit super eos Sadoch.
271. post Salomonem regnat Roboam filius eius ann. XIII. (xviii <i>F</i>). sub hoc divisum est regnum et regnavit in Samaria (saramia <i>B</i>) Ieroboam servus Salomonis de tribu Efram. prophetat autem et	116. Roboam regnavit annis XVII. sub ipso divisum est regnum in Samaria et regnum in Israel. et prophete idem fuerunt Achias et Sameias filius Helam	268. post Salomon autem regnavit Roboam filius eius annos septem et dimidium [<i>immo</i> XVII]. fiunt simul anni III milia quingenti XVIII [<i>immo</i> XII m. VI]. sub isto divisum est regnum et regnavit Hieroboam servus Salomonis de tribu Efram in Samaria. iste fecit scandalum in Israhel duas dammulas aureas. prophetavit autem et Hieroboam et Achias ille Silonita et Sammeus filius Elamei.

<i>Lib. gen. I.</i>	<i>Lib. gen. II. a. 334.</i>	<i>Chr. Alex.</i>
sub Ieroboam Achias Selonites et Sameas filius Aelumi.		
272. post Roboam regnat Abias filius eius ann. XVII.	117. Abia regnavit annis VI.	269. post istum regnavit Abiu filius eius annos III. fiunt simul anni III milia quingenti XV et dimidium. prophetaverunt autem ipsi prophetas.
273. post Abiam regnat Asab filius eius ann. XXI. hic in tempore senectutis pedes doluit. prophetabat autem sub eo Azarias.	118. Asa regnavit annis XXI. sub ipso fuit Annanias propheta.	270. post hunc regnavit Asa filius Abiu annos XII. fiunt simul anni III milia quingenti XVI et dimidium. iste in senectute sua podalgivus factus est. prophetavit autem sub ipso Annanias.
271. post Asaf regnat filius eius Iosafath ann. XXV. sub hoc prophetat Helias et Micheas filius Emblas et Abdias filius Ananiae. sub Michea autem erat pseudopropheta Sedecias filius Cananei.	119. Iosaphat regnavit annis XXV menses III.	271. post hunc regnavit Iosafat filius eius annos XXV. fiunt simul anni III milia quingenti LXXXI et dimidium. sub isto prophetavit Helias ille Thesbita et Micheas filius Embla et Abdeus filius Ananei: sub Michea autem fuit pseudopropheta Sedecias ille de Chanaan.
275. post Iosafath regnat filius eius Ioram ann. XX et sub ipso prophetat Helias et post hunc prophetat Heliseus sub filio Ioram Ochozia. sub	120. sub ipso propheta fuit Helias et postquam adsumptus est. fuit Heliseus discipulus Heliae.	272. post istum regnavit filius eius Ioram annos VIII. fiunt simul anni III milia quingenti LXXXVIII et dimidium. et sub ipso prophetavit Helias. post hunc Heliseus. sub istum autem et filium eius Ochoziam populus in Samaria stercora columborum comederunt. quando oravit Helias. ut non plueret super terram. et non pluit caelum per annos tres et menses sex.

Lib. gen. I.

quo populos in Samaria filios suos et sterco columbinum manducabat regnante in Samaria Ioram.

Lib. gen. I.

276. post Ioram regnavit filius eius Ocozias (aechozias *B*) ann. uno et sub hoc prophetat Gothol et Labdonae (lapdone *B*^a).

277. post hunc regnat Gotholia mater Ochoziae ann. octo, quae exurgens occidit natos filii sui: erat enim de genere Achaz regis Israhel: soror autem Ochoziae nomine Zosabae cum esset Ioiadae sacerdotis uxor, furata est Ioads filium Ochozie, cui Ioadae sacerdos imposuit regimonium, prophetat autem sub Gotholia Elisee.

278. post hanc regnat Ioads filius Ochoziae ann. XL. hic interfecit Zachariam filium Ioiadae sacerdotis.

279. post Ioads regnat filius eius Amasias ann. VIII (*VIII F*^a).

280. post Amasiam regnat filius eius Ozias ann. LII. hic leprosus fuit usque quo moreretur. iudicabat autem sub eo Iotham filius eius, prophetabant sub Ozia Amos et

Lib. gen. II a. 334.

121. Ochozias regnavit annum I menses III. sub ipso idem propheta Heliseus et Blancona.

122. Athalia mater Ozie regnavit annis VIII. sub ea idem prophetae fuit Heliseus.

123. Ioads regnavit annis XL. sub ipso fuit sacerdos Ioiada.

124. Amasias regnavit annis VIII.

125. Ozias regnavit II. sub ipso propheta Amos et Isaias filius eius et Osee filius Beerri et Iomas filius Amathi de Gofer.

Chr. Alex.

273. post istum regnavit filius eius Ochozias annum unum et dimidium. fiunt simul anni III milia quingenti XCI. et sub isto prophetavit Heliseus et Abdoneus.

274. post hunc prophetavit Godolia mater Ochoziae, uxor Ioram annos VII. fiunt simul anni III milia quingenti XCVIII. haec surgens interfecit filios filiorum suorum, quia erat de genere Achab regis Samariae uxor Ochozie filii eius. soror autem Ochoziae filii Iosabe, dum esset uxor Iodae principis sacerdotum, rapuit Ioham filium Ochoziae et hunc imposuit Iodae in regnum, prophetavit enim et sub Godolia Elisseus et Abdias et Hiuu.

275. post haec autem regnavit Iohas filius Ochoziae annos XL. fiunt simul anni III milia sexcenti XXXVIII. iste occidit Zachariam filium Iodae sacerdotis inter templum et altare.

276. post Iohas autem regnavit filius eius Amasias annos XXVIII. fiunt simul anni III milia sexcenti LXVI.

277. post Amasiam autem regnavit filius eius Ozias annos LII. fiunt simul anni III milia septingenti XVIII. hic fuit leprosus usque dum mortuus est: iudicabat pro eo Iotham filius eius, quem non sinebat sedere in solium regni.

<i>Lib. gen. I.</i>	<i>Lib. gen. II. c. 334.</i>	<i>Chr. Alex.</i>
Esaias filius eius et Osee et filius Beheri et Ionas filius Amathi ex Gofer.		prophetizaverunt autem sub Ozia Amos et Esaias filius eius et Osee Ebrei et Ionas Amatheï de Gomor.
281. post Oziam regnat filius eius loatham añ. XVI. sub hoc prophetae Esaias Osee Micheas Morathita et loel filius Batuel.	126. loathan regnavit annis XV. sub ipso idem Isaias propheta et Osee et Micheas et loel.	278. post Oziam autem regnavit loatham filius eius annos XVI. fiunt simul anni III milia septingenti XXXIII. et sub isto similiter prophetaverunt Esaias et Osee et Micheas ille Morathitha et lohel Bathneli.
282 post loatham regnat filius eius Achas añ. XV. et sub hoc prophetae Esaias Osee et Micheas: sacerdos autem Urias. sub hoc Salmanasar (salmanassar <i>B^b</i>) rex Assiriorum eos qui erant in Samaria transmigravit in Mediam et Babyloniam.	127. Achap regnavit annis XV. sub ipso idem prophetae Isaias et Osee et Micheas: sacerdos vero fuit Urias.	279. et post istum regnavit Achas filius eius annos XVI. fiunt simul anni III milia septingenti L. et sub isto similiter prophetaverunt Esaias et Micheas: fuit autem princeps sacerdotum super eos Hurias.
283. post Achas regnat filius eius Ezechias añ. XXV. sub hoc prophetae Esaias. Micheas et Osee.	128. Ezechias regnavit annis XXXIX. sub ipso idem propheta fuit Ysaias.	280. sub istius regno anno undecimo illa prima Olympiada venit ad Greecis. fiunt vero simul ab Adam usque initium olympiadae omnes anni III milia septingenti XLV. est autem Olympiada anni III.
284. post Ezechiam filius	129. Manasses regnavit annos LV.	281. sub istius regno anno XVI surrexit Salbanasar rex Assiriorum et venit in Iudeam et transmigravit qui in Samaria erant in Midia et in Babylonia. duo solummodo tribus remanserunt in Hierusalem. qui fuerunt ex genere David regnaturi.
		282. post Achas autem regnavit Ezechias filius eius annos XXVIII. fiunt simul anni III milia septingenti LXXV [<i>immo LXXVIII</i>]. et sub istum iterum prophetaverunt Esaias et Osee et Micheas.
		283 sub istius regno Romulus. qui Roman condidit. regnavit olympiadas VIII et dimidiam. fiunt anni XXXVIII.
		284. post istum Ezechiam regnavit Manasses filius eius annos LV. fiunt anni III milia octingenti XXXI [<i>immo XXXIII</i>] sic. iste inter-

Lib. gen. I.

Lib. gen. II a. 334.

Chr. Aler.

eius Manasse
an. LV.

fecit Esaiam prophetam: serrans eum divisit
in duas partes eo quod arguebat eum propter
sacrificia idolorum.

285. post Manasse
regnat filius
eius Amos
an. IIbus.

130. Amon re-
gnavit II.

285. post regnum autem Manasse regnavit filius
eius Amos annos II. fiunt simul anni III
milia octingenti XXXIII [*immo XXXVI*].

286. post Amos
regnat filius
eius Iosias
añ. XXXI.
hic idola et
altarium Sa-
mariae dis-
sipavit.

131 Iosias regna-
vit annis
XXXI.

286. post Amos autem regnavit Iosias filius eius
annos XXXI. fiunt simul anni III milia
octingent (*sic P*) LXIII [*immo LXVII*]. iste
est Iosias. qui subposuit membra hominum
sub membra idolorum sicut scriptum est.

287. sub hoc (oc
B^a) pascha
celebratum
est an.
XVIII regni
eius. nam ex
quo mortuus
est Iesus
Nave. non
est servatus
pascha sic
uti tunc. sub
hoc Celcias
sacerdos pa-
ter Hieremie
prophetae in-
venit in sa-
crariolibrum
legis in
XVIII anno
Iosiae.

132. sub ipso pa-
scha cele-
bratum est
anno XVIII
regni eius.
quia ex quo
Iesus Nave
defunctus
est. non est
celebratum
tale pascha
nisi sub ipso.
quando El-
chias sacer-
dos pater
Hieremie
prophete in-
venit in
templo lib-
rum legis
anno XVIII
regni Iosie.

287. sub isto et pascha inventa est in Israhel
anno XVIII regni Iosiae: a quo enim obiit
Iiesu Nave. non servata est pascha sic. nisi
tunc Cheleheus sacerdos invenit in templo
illum librum legis absconditum octavo decimo
anno Iosiae.

288. prophetant
autem sub
eo Oliba
uxor Sellim
a veste sa-
cerdotis et
Sofonias et
Hieremias.
sub quo
pseudopro-
phetae Ana-
nias.

133. sub ipso pro-
phetavit
Holda uxor
Sellim quae
custos erat
vestis sacer-
dotum et
Soplomias et
Hieremias.

288. prophetaverunt autem et sub Iosia Eliba
Sillim. qui fuit vesterarius sacerdotum. et
Sofonias et Hieremias et Oldad et Baruch:
fuit autem pseudopropheta Ananias Iurdus.

<i>Lib. gen. I.</i>	<i>Lib. gen. II a. 334.</i>	<i>Chr. Alex.</i>
289. post Iosiam (regnat Sof- fonias ann. V d. b. m̄ XI.		
290. post Iofoniam) regnat Ioachas filius eius men III. hunc ligavit Neehao rex Aegypti et adduxit in Aegyptum, ordinato in loco eius Eliachim qui cognomina- tus est Ioa- chim. regnat ann. XI. sub hoc propheta- t Hieremias et Buzi et Urias filius Samace ex Cariathia- rim (cariatharim <i>F</i>).	131. Ioaz regna- vit annis VI. hunc capti- vum duxit Neehao rex Aegypti et Heliachim. qui et Ioa- chim. ordi- navit loco eius. sub ipso idem Hieremias et Buzi et Urias prophete.	289. post Iosiam autem regnavit Ioacham filius eius annos III et menses III [<i>immo deletis annis m. III</i>]. fiunt anni III milia octingenti LXVII. istum ligavit Sennachaoch rex Aegyptum. fratrem autem eius Eliachim ordinavit pro eo et sub istum iterum prophetaverunt Hieremias et Buzzi et Baruch et Hurias filius Samiae de Cariathiarim.
291. hunc Nabu- chodonosor ligavit ca- tenis aereis Ioachim re- gem Iuda et duxit eum in Babilonia.	135. Ioachim re- gnavit annis XI. hunc captivum duxit Nabu- donosor rex in Baby- lonia. Hieremias et Abbaeum.	290. sub isto regnavit Eleachim pro Ioacham fratrem suum annos XI. fiunt simul anni III milia octingenti LXXVII ¹⁾ . sub istius regno surrexit Nabuchodonosor rex Assyriorum et translatavit qui in Samaria erant in Midia et in Babylonia et Eleachim regem ligans aereis ligamentis duxit in Babylonia. prophetaverunt autem Hieremias et Baruch et Hurias ²⁾ .
292. post Ioachim regnat filius eius Ioachim ann. III et hunc ducit ad eum con- peditum Na- buchodono-	136. et Ezechiel et Malachias et Danihel filius Iuda hi fuerunt pro- phete.	291. post hunc regnavit pro Eliachim patre suo Ioachim filius eius annos III. fiunt simul anni III milia octingenti LXXXI. et hunc iterum adduxit Nabugodonosor rex Babylonia ad se ligatum catenis et multitudinem populi filio- rum Israhel. in quibus et Danihelem et qui cum eo erant Ammaniam et Hiezechielem captivos duxit in Babylonia.

¹⁾ *vacant. cc. 13.*   ²⁾ *vacant. cc. 10.*

Lib. gen. I. Lib. gen. II. a. 334.

Chr. Abr.

sor (nabuchodonosor *B*)
rex Babylo-
nis et alios
cum eo.

293. per ipsum
constituitur
in loco eius
frater Ioa-
chim, cuius
nomen Se-
decias qui
et Iechonias,
qui regnavit
ann. XI.

137. subSedechia
ductus est
populus Iu-
deorum
captivus in
Babyloniam
a Nabudono-
chosor rege
et fecerunt
in captivi-
tate annos
LXX.

292. et ordinavit Nabuchodonosor in loco Ioa-
chim Sedechiam, quem et Iechoniam, fratrem
Ioa-
chim invenem, regnavit autem Sedechias,
qui et Iechonias, in Israhel annos XI. fiunt
simul omnes anni III milia octingenti XCII.

Lib. gen. I.

Chr. Abr.

291. in ann. XII trans-
migrant illum in
Babyloniam effos-
sis oculis et pop-
ulum transduxit
cum eo praeter
(sic *F.* frater *B*)
paucos qui postea
in Aegyptum dis-
cenderunt.

293. in duodecimo autem anno duxit et istum in Babylonia
Nabuchodonosor et cecevit cum et multitudinem
populi filiorum Israhel duxit in Babylonia nisi pauci,
qui et in Aegyptum discenderunt. tunc et templum
in Hierusolinis venundatum est permanens per annos
quadringentos XXV.

295. prophetant autem
sub Sedecia Hie-
remias et Am-
bacum: in ann.
autem VIII (VIII
F) regni eius pro-
phetavit in Baby-
loniam Ezechiel:
post hunc profetae
Naum et Mala-
chias (machis *F*).

294. prophetabant autem in ipsa deprecatione Hiezechiel
et Naum et Danihel et Hieremias in Aegypto et
Abaenum in Hostracina: in quinto autem anno regni
Nabuchodonosor in Babylonia initiaverunt prophetare
Hiezechiel et Naum et Malachias invenis et tunc
Aggeus et Zacharias ¹⁾.

^{1) carant. cr. 9.}

295. Usque Sedechiam et Iechoniam tenuit regnum Iudeo-
rum et ultra rex in Israhel non est factus usque in
hodiernum diem. fiunt vero anni III milia octingenti
XLV [immo LXIII].

296. Illi vero reges, qui in Israhel et in Iudea et in Samaria,
linierunt et tunc tradedit dominus deus regnum terrae
in manus Assyriorum et Chaldeorum et Persarum et
Midorum et tributaria facta est eis omnis terra.

297. vixit vero Nabuchodonosor iudicans omnem terram a
Caspianas portas usque in Eracliae finibus et Aegyp-
tum et omnem Iudeam, subiectos sibi faciens Pontum

*Lib. gen. I.**Chr. Alex.*

- et totam Asiam et omnem terram Romanorum. annos XVIII. fiunt simul ab Adam anni III milia noningenti XII.
296. et Danihel qui vidit de ebdomadis in primo anno Darii regis filii Asverii de semine Medorum. qui regnavit super regnum Chaldeorum
297. in primo autem ani. regni sui Cyrus dimisit populum redire in Hierusalem.
298. eo autem tempore. quo templum aedificavit. prophetant simul Aggeus et Zacharias.
298. Post istum autem regnavit Baltasar filius eius menses VIII et dimidium. fiunt simul anni III milia noningenti XII. prophetabant autem in his diebus Hiezechiel et Danihel et Baruch in Babyllonia.
299. post hunc autem regnavit in Babyllonia Darius ille primus annos VIII. fiunt simul anni III milia noningenti XXI.
300. In quinto autem anno Darii regis vidit Danihel visionem de illas ebdomadas et prophetavit dicens: 'aedificabitur Hierusalem lata et magna'. sexto autem anno Dario filio Asueri. quo regnavit in regno Chaldeorum. Zorobabel Ebreorum primus ascendit in Hierusolima et coepit aedificare Hierusalem.
301. post istum autem regnavit Cyrus Persus annos XXX. fiunt simul anni III milia noningenti LI.
302. in secundo autem anno Cyrus regnans iussit populo filiorum Israhel. ut ascenderet in Hierusolima. tunc templum aedificatur sub quinquagesima quinta Olympiada Cyro rege regnante. simul Zorobabel Ebrei ascendentes de Babilonia in Iudaea edificare coeperunt templum.
303. prophetaverunt autem sub Cyro rege Hiezechiel et Danihel et Aggeus et Abacum et Zacharias Baruchei.
304. In ipsis autem temporibus Pythagoras et Princeps agoras famosi filosofi cognosebantur: in ipsis autem temporibus Cyrus interfecit Cryssum regem Lydiae et Lydiorum regnum dissipatum est sub quinquagesima quinta olympiada.
305. post Cyrum autem regnavit filius eius Cambysus annos VIII. fiunt simul anni III milia noningenti LVIII.
306. et istum iterum prophetaverunt Danihel et Aggeus et Zacharias et Abacum.
307. post Cambysum autem regnavit Darius stultus frater Cyri annos XXXIII fiunt anni III milia noningenti XCII.
308. et sub istum iterum prophetaverunt Danihel et Aggeus et Zacharias et Abacum.
309. sub istum autem missus est Danihel in lacum leonum.

*Lib. gen. I.**Chr. Alex.*

310. post Darium autem stultum regnavit Xerxes Persus annos XI. fiunt simul anni V milia III.
311. iste est Xerxes qui expugnavit universa et in Athinas veniens combusit eas et suspiciosus factus in Babilonia reversus est.
312. post Xerxem autem regnavit Artaxerxes filius eius annos XXXIII. fiunt simul anni V milia XXXVI.
299. post quos Neemias filius Acheli (acleli *F*) de semine Israhel fabricavit civitatem Hierusalem. cum esset ab anti. Artaxersis regis.
313. sub istum Neemias filius Achillei de genere David. qui factus est et pincerna Artaxerxis regis. vicesimo quarto anno regni eius petiit regi Artaxerxi et iussus ab eo edificavit Hierusalem et ascendens in Iudas edificabat Hierusalem et finem dedit edificationis templi. mura autem civitatis erexit et plateas in ipsa composuit secundum Danihelis prophetiam qui dicit sic: 'et edificabitur Hierusalem et circummurabitur'.
300. et post hunc secundus (secundum *F*) Mardoceus.
314. sub istam et illa adversus Mardocheum et Hesther: Aman autem suspensus est.
315. eo temporae Hesdras ascendens in Hierusalem legem docebat: princeps autem sacerdotum erat Hiesus filius Iosedec¹⁾.

1) *vacant ec. 8: quae sequuntur apud Alexandrinum post comma hoc: post haec et Africanus dinumerans ipsam prophetiam septem hebdomadarum et septuagesimum numerum extendens ad Christi adventum continuat priora, sed cum generationis libro parum respondeant, non sunt recepta.*

Lib. gen. II a. 334.

- 172¹⁾. Item numerus annorum a constitutione mundi.
173. ab Adam usque ad Noe generationes X. usque ad diluvium anni HCCXLII.
174. ab Arfaxat usque ad Falech generationes V. anni DXXXI.
175. et a Falech usque dum veniret Abraam in terram Chanaan generationes V. anni DCXII.
176. et ab Abraam usque ad profectionem filiorum Israel ex Egipto anni CCCXXX.
177. et in deserto Moysi anni XL.
178. et Hiesus Nave profuit populo annis XXX.
179. et a Hiesu Nave usque ad Samuel sacerdotem. qui profuit populo annis XXI et unxit Saul primum regem in Israel. anni CCCXII. qui fiunt cum annis XXX. quibus profuit populo Hiesus filius Nave anni CCCCLXII. ab Adam autem anni HHCCXCVI.
180. a Saul usque ad Ioachim. qui regnavit annis XL. fiunt anni CCCCLXIII.
181. Hunc captivum duxit Nabudonochosor rex anno secundo regni sui in Babiloniam.
182. et uxor Ioachim Susanna filia Elchiae sacerdotis soror Hieremie prophetae²⁾ a

1) *Recapitulationem v. 172-182 hoc loco apparet olim lectam esse: non apparet quoniam relatio in archetypo libri nostri intercessit inter eam et v. 138, 139.* 2) Cf. Syncellus p. 113 Bonn: *ὁ δὲ ἐργὸς ἱεροπόλιτος ἐν τῷ χρόνῳ τῶν Σωσάννων καὶ τῶν Ἰερουζαλιμαίων . . . τῶν . . . Ἰερουζαλιμαίων καὶ τῶν Σωσάννων ἀνθρακίνα . . . τῶν δὲ Σωσάννων κελζίων τοῦ ἀρχιερέως εἶνα θηροκτόνα βιβλιοποιεῖται τοῦ ἐργουτος ἐπὶ Ἰωσίου τὸ βιβλίον τῆς ἀδελφῆς ἱερειῶνος.*

Lib. gen. a. 334.

duobus senioribus, dum eis nollet consentire, criminata est: quam deus per puerum suum Danielem de damnatione eripuit, et propter hoc cives Babilonie petierunt a Cyro rege, ut eis traderet Danielem, quem miserunt in lacum leonum, cui Abbaeue, ab angelo de Iudea gestatus in Babiloniam, prandium portavit, et alia die Cyrus rex Danielem de lacu eici precepit et nihil eum lesum invenit, et tunc populum Iudeorum post LXX annos de captivitate Babilonie dimitti iussit: et postea populus de captivitate profectus est.

182. fiunt anni IIII^oCC^oXXII.

Lib. gen. I.

301. Fiunt igitur a David usque Sedechiae, qui et Zeconiae, transmigracionem generationes XVIII, anni CCC^oLXXVIII m. VIII, ab Adam autem usque in transmigracionem Babylonia (-niae *B*²) sub Ieconia generationes LI, añ. IIII^oCC^oXXII m. VIII,

302. et post transmigracionem Babyloniae usque ad generationem Christi generationes XIII, añ. DC^oLX, et a generatione Christi usque ad passionem añ. XXX et a passione usque ad hunc annum, qui est XIII imperii Alexandri annus, anni CC^oVI (*ccvii F*).

303. Fiunt igitur omnes anni ab Adam usque ad tercium decimum Alexandri imperatoris annum, anni V^oDC^oXXXVIII (*veccxxxviii F*).

304. Ut autem et aliter ostendamus non tantum per tempora regum, sed etiam a quo pascha servatum est, dimuncrantes simul et annos dicemus.

305. ab Adam usque diluvium añ. II^oCC^oXLII.

306. a (ad *B*) diluvio usque ad Abraham anni IC^oXXI

307. ab Abraham^a autem usque quo exierunt de Aegypto educeute eos Moyse, quando et pascha fecerunt, anni sunt CCC^oXXX.

^a) usque ad abr. anni IC^oXXI ab abraham *F*, usque ad abraham *seq. spatio vacuo et adscr. hic deficit B*², usque ad exitum de terra sua *lexlv B*²

308. ab exodo Aegypti usque in transitum Iordanis, quando Iesus pascha celebravit, sunt anni XXI (*xlii F*).

Lib. gen. II a. 334.

138. Fiunt ergo a Saul usque ad Sedechiam anni DXLV, ab Adam anni IIII^oCC^oXXII.

139. Ut vero melius ostendamus non solum quibus (diebus *F*) temporibus, sed quando vel a quibus celebratum est pascha.

140. ab Adam usque ad Noe anni II^oCC^oXLII.

141. et a Noe usque ad Abraam anni CC^oXLV.

142. et ab Abraam usque quo exierunt filii Israel de Egipto per Moysen et Aaron anni CCC^oXXX et celebraverunt pascha, (id est VIII kalendas Aprilis luna XIII).

¹) *Quae unicus inclusimus non esse Hippolyti observavit Krusch uetus Archiv 7, 463.*

143. et ad profectiorem filiorum Israel ex Aegypto cum transissent Iordanem cum Ihesu Nave, anni DXXXI fecerunt pascha.

Lib. gen. I.

309. Ezechias post annos CCCXLIII (Iam *B*², Iam *F*¹) celebravit pascha.
 310. post Ezechiam Iosias anno centesimo quarto decimo pascha celebravit
 311. post Iosiam Heszras post annos CVIII pascha celebravit)^a.
a) hinc lacera codicis tantum quae extra C) posuimus supersunt in B
 312. post Heszra(m servat autem gene-) rationes (-ne *F*¹) Christi p(ost annos DLXIII) pascha fit.
 313. a gen(erationem autem Christi) post XXX annos. cum passus est dominus, pascha celebratu(r, ipse [ipsi *F*¹] enim) erat iustum pasch(a).
 314. a passione) autem domini usque in te(rtium decimum) annum imperii A(lexandri Caesa)ris ann. CCVI ser(vatum est pas)cha, quod in con(memoratio-nem) domini nostri Iesu Christi s(er-vatur a nobis).
 315. fiunt igitur (omnes anni ab Adam) us- que in hu(nc diem anni VDCCXXXVIII).
 316. Reges Per(sarum ex tempore Cyri).
 317. Cyrus regnavit Persis ann. XXX).
 318. post hunc (Cambises ann. VIII).
 319. Smerdius (magus mens. VIII
 320. Darius) ann. XXXVI.
 321. (Xerxes ann. XXVI).
 322. Artarxer(xes Longemans ann.) XXXVI.
 323. Xar(ies dies LX.
 324. Soedanius) menses vi(1
 325. Darius notus ann. XVIII).
 326. Artarxer(xes Cyri iunioris frater) ann. LXII.
 327. Oe(or, qui et Artarxer)xes, ann. XX(III m. VII
 328. Arses) notus ann. I(II
 329. Darins) ann. VII. hic est quem Alexan- der) Mache(do deposuit in bello). quod fuit (inimarrabiles.
 330. Fiunt) omnes anni CCXLV.
 331. (Post quos tempora (tempore *F*¹) iam apud Greecos manifeste ex constructione

Lib. gen. II a. 334.

111. et Ezechias deinde post annos DCCCLXIII fecerunt pascha
 115. post Ezechiam Iosias post annos CXV fecerunt pascha.
 116. post Iosiam Ezdra post annos CXI fecerunt pascha.
 117. ab Ezdra usque ad nativitatem Christi post annos DLXII fecerunt pascha.
 118. fiunt ab Adam usque ad nativitatem Christi anni VD.
 181. Cyrus regnavit annis XXX.
 185. Cambies regnavit annis XIX.
 186. Zmerdius magus regnavit annis VII.
 187. Darius regnavit annis XXIII.
 188. Xersis regnavit annis XXIII.
 189. Artarxersis regnavit annis XXX.
 190. Xersis iunior regnavit annis XII.
 191. Gordianus regnavit annis XVII.
 192. Darius notus regnavit annis XVIII.
 193. Artaxersis Cyri regnavit annis LXL.
 194. Oehus Artarxersis regnavit annis XXIII.
 195. Darius quem Alexander occidit in Ar- belisya pugna, regnavit annis VII.
 196. Fiunt autem anni CCXXII.
 197. a Saul anni DCCLXXXVII.
 198. ab Adam autem anni VCXIII.

Lib. gen. I.

(olympiadum) sunt clara. (nam usque ad A)lexandrum Ma(cedonum fue)runt olympiades (CXIII. quod faciunt ann. CCCLVI^a) (ab Ipito. qui con-)stituit Olympi(ades: ab Alexa)ndro usque ad Christum (olympiades LXXX). quod sunt ann. (CCXX: a Christo autem usque ann. XIII imperii Alexandri olympiades (LVIII. quod sunt ann. CCXXXVI (sunt ergo omnes olimpiades usque (ann. XIII Alexandri C)aesaris CC(LIII. quod sunt anni LXII^b).

^a) sic F. cccclvi B. ^b) hic desinit B

332.

Nomina creaturae.

(1) Adam. (2) Seth. (3) Enos. (4) Cainan. (5) Malalehel. (6) Iareth. (7) Enoc. (8) Matusalam. (9) Lamec. (10) Noe. (11) Sem. (12) Arfaxat. (13) Sala. (14) Heber. (15) Falec. sub quo divisa est terra. (16) Ragau. (17) Serue. (18) Nagor. (19) Thara. (20) Abraham. (21) Isaac. (22) Iacob. (23) Iuda. (24) Paris. (25) Esrum. (26) Aram. (27) Aminadab. (28) Naasson. (29) Salmon. (30) Boz. (31) Obet. (32) Gesse. (33) David. (34) Salomon. (35) Roboam. (36) Abiam. (37) Asa. (38) Iosafath. (39) Ioram. (40) Ocozias. (41) Ios. (42) Amesias. (43) Ozias. (44) Ioatham. (45) Acaz. (46) Ezechias. (47) Mammasses. (48) Amos. (49) Iosias. (50) Iosias autem genuit Iomam et Ioachim et fratres eius Heliachim qui et Ioachim et Sediciam qui et Ieonias dictus est Salm: in transmigracionem autem Babyloniae Ioachim genuit Ieoniam et Sediciam (51) Geconias autem genuit Salathiel. Fanneam et Sale. Saret Ieoniam. Ortamo et Decbi. (52) et filii Fania Zorobabel et fratres eius Zorobabel Melchiam et Fane. (53) filii autem eius Abiut et Musolan et Amnias et Saladi soror eorum et Sedbel et Thoul et Archia et Asadia et Sobosec: aedificatum est autem sanctoarium tempore Zorobabel huius filii Abiut. deline. (54) Eliachim. (55) Azor.

Lib. gen. II a. 334.

167. Nomina regum capitulata a geneleos.

(1) Adam. (2) Seth. (3) Enos. (4) Cainan. (5) Malaleel. (6) Iareth. (7) Enoci. (8) Matusala. (9) Lamech. (10) Noe. (11) Sem. (12) Arfaxat. (—) Cainan. (13) Sala. (9?) Lamech. (14) Eber. (15) Falech. (16) Ragau. (17) Serueh. (18) Nachor. (19) Thara. (20) Abraam. (21) Isaac. (22) Iacob. (23) Iudam. (24) Phares. (25) Hesrom. (26) Aram. (27) Aminadab. (28) Naasson. (29) Salmon. (30) Booz. (31) Obeth. (32) Iesse. (33) David. (34) Salomon. (35) Roboam. (36) Abia. (37) Asa. (38) Iosaphat. (39) Ioram. (43) Ozias. (44) Ioathas. (45) Achaz. (46) Ezechias. (47) Manasses. (48) Amon. (49) Iosiam. (50) Iechoniam. (51) Salathiel. (52) Zorobabel: aedificata est autem Hierusalem sub Zorobabel et summus sacerdos fuit Hiesus filius Abiuth. (53) Zorobabel genuit Abiuth. (54) Heliachim. (55) Azor. (56) Sadoch. (57) Achim. (58) Heliud. (59) Eleazar. (60) Matthan. (61) Iacob. (62) Ioseph. qui desponsavit Mariam virginem. que Christum genuit de spiritu sancto.

Lib. gen. I.

(56) Sadoe. (57) Achim. (58) Heliud.
 (59) Eliazar. (60) Matthan. (61) Iacob.
 (62) Ioseph. cui dispensata fuit virgo
 Maria, quae genuit Iesum Christum
 ex spiritu sancto.

333¹. Prophetarum nomina.

(1) Adam. (2) Noe. (3) Abraam.
 (4) Isaac. (5) Iacob. (6) Moysen
 (moyses *GC*). (7) Aaron. (8) Hesu
 Nave. (9) Heldad et (10) Modat.
 (11) Nathan (natham *F*). (12) David.
 (13) Salomon (et modap *ius. F*). (14)
 Achias Silonita. (16) Sameas filius
 Elam (sela *C*, scola *G*). (17) Amnias.
 (18) Helias. (19) Micheas filius Emblas.
 (20) Abdim. (21) Helisei (heliseus *GC*).
 (22) Abladone. (23) Amos. (24) Esaias.
 (25) Osee filius Beeri. (26) Ionas.
 (27) Micheas. (28) Rabam (raam *GC*).
 (29) Iohel filius Batueli. (30) Hieremias
 filius Celeiae sacerdotis. (31) Sofonias
 (geffonias *F*). (32) Buz. (33) Ezechihel.
 (34) Urias. (35) Sameas (sameus *F*).
 (36) Ambaeue (ambaeum *G*, abaeum *C*).
 (37) Naum. (38) Danihel. (39) Malaehias.
 (40) Aggeus. (41) Zaccharias et sub Christo
 (42) Simeon et (43) Iohannis baptista.

1) *hinc redeunt GC.*

334. Item mulieres prophetissae.

(1) Sarra. (2) Rebecca. (3) Maria
 soror Moysi. (4) Debbora. (5) Oliba
 et sub Christo (6) Anna. (7) Helisabet.
 (8) Maria quae genuit Christum.

335. Item nomina regum.

(1) Saul de tribu Beniamin: postquam
 translatum est regnum in tribum Iuda.
 (2) David. (3) Salomon. (4) Roboam.
 (5) Abia^a. (6) Asa^b. (7) Iosafath. (8)

Lib. gen. II a. 334.

168. Nomina prophetarum.

(1) Adam. (2) Enoch. (2) Noe. (3)
 Abraam. (4) Isaac. (5) Iacob. (6)
 Moyses. (7) Aaron. (8) Hiesus Nave.
 (9) Heldat. (10) Medat. (11) Nathan.
 (12) David. (13) Salamon. (15) Achias.
 (16) Semeias. (17) Amnias. (18) He-
 lias. (19) Micheas. (20) Abdias. (21)
 Heliseus. (22) Addon. (23) Amos.
 (24) Isaias. (25) Osee. (26) Ionas.
 (29) Iohel. (30) Hieremias. (31) So-
 phonias. (32) Buzi. (33) Ezechias.
 (34) Hurias. (36) Abbaeue. (37) Naum.
 (38) Ezechiel. (38) Daniel. (39) Ma-
 laehias. (40) Aggeus. (41) Zacharias.
 (42) Simeon qui Christum in manibus
 tulit. (43) Ioannes baptista qui eum
 agnum dei ostendit.

169. Apostolorum nomina sunt haec.

(1) Petrus et (2) Andreas frater eius.
 (3) Iacobus et (4) Ioannes filii Zebedei.
 (5) Philippus et (6) Thomas. (7) Bar-
 tholomeus et (8) Matheus. (9) Ia-
 cobus Alphai et (10) Iudas zelothes
 et (11) Symon Cananeus.

170. Mulieres prophetissae.

(1) Sara. (2) Rebecca. (3) Maria
 soror Aaron et Moysi. (4) Deborra.
 (5) Holda. (6) Anna mater Samu-
 helis et (7) alia Anna quae genuit
 Mariam, de qua Christus natus est.
 et (8) Elizabeth mater Iannis baptiste
 et (9) Maria virgo, quae Christum
 genuit de spiritu sancto.

Lib. gen. I.

- Ioram. (9) Ocozias. (10) Ioatham.
 (11) Agaz^c. (12) Ezechias. (13) Manasses.
 (14) Amos. (15) Iosias. (16) Ioachim^d.
 (17) Heliachim. (18) Sedechias^e et
 (19) Iechomias^f: sub hoc transmigratio
 facta est sub Nabachadonosor.
 a) abiad *GC*   b) asaf *G*   c) achaz *GC*
 d) iochas *GC*   e) sedecias *F*   f) geconias *F*
336. Nomina regum qui regnaverunt in
 Samaria super X tribus, ex quo
 regnum divisum est.
337. Hieroboam filius Nabath ann. XXII^a.
 a) annos hic et deinceps *om. GC*
338. Nabat filius eius ann. II.
339. Basan^a filius Achiac ann. XXIII. hic
 vindicavit domum Hieroboam.
 a) saba *F*
340. Hela filius Base ann. II.
 a) helbam *GC*
341. Zambri ann. XII.
342. Achap filius eius ann. XXII.
343. Ocozias filius Achap et Ioram filius
 Ieconiac ann. XII: sub hoc filius suus
 stercus columbinum huius qui erant in
 Samaria manducaverunt^a.
 a) sub hoc natos (eius *ius. G*) comederunt et
 stercora quia obsessus erat populus Samariae a
 Sennacherim rege Assyriorum *GC*
344. Hieu filius Namsi ann. XXVIII. hic
 in incio pius fuit (hic aethiops fuit *G*,
non FC): fecit vindictam super domum
 Achab occisis Ioram et Zozabel et
 Ocozias regu Iuda (et Oziam regem
 Hierusalem agitabit *GC*).
345. Ioachas (filius Ieu *adl. GC*) ann. XVII.
346. Ioas filius eius ann. XVI. hic Ames-
 sian regem Hierusalem (*om. F*) occi-
 dit et destruxit de muro Hierusalem
 cubita CCCC (cubitos XL *C*, cupitos
 XL *G*).
347. Ieroboam filius Ioas ann. XV.
348. Azarias filius Ieroboam mens III.
349. Selem filius Abia (rabisa *GC*) men. Iuno.
350. Mane filius Gadi^a ann. X.
 a) mangadi *G*
351. Falacias Manae ann. II (*om. GC*).

Lib. gen. II a. 334.

149. Nomina regum Samariae.
150. Hieroboam regnavit annis XXII. hic
 fuit servus Salamonis et ydola per
 montes constituit.
151. Nadap regnavit annis II.
152. Basa regnavit annis XXIII.
153. Iambri regnavit annis XII.
154. Ela regnavit annis II.
155. Agab regnavit annis II. Agab regnavit
 annis XXII
156. Oehodias regnavit annis XII: sub ipso
 prae fame filios suos comederunt ster-
 cora columbarum in Samaria. dum
 obsideretur ab allofilis: quo audito rex
 Oehodias excidit vestimenta sua.
157. Hiesus regnavit annis XXVIII.
158. Ioaz regnavit annis XVII.
159. Ioas regnavit annis XVI.
160. Hierobam regnavit annis XII.
161. Azarias regnavit menses III.
162. Sellum regnavit mensem I.
163. Mancee regnavit annis X.
164. Falcias regnavit annis II.

Lib. gen. I.

352. Paene (faece *C*, faecae *G*) filius Rome-
hae ann. X: hic obsedit Hierusalem
regnante Aehas, non possedit eam.
353. Osee (esee *F*) filius Dale ann. VIII, sub
hoc decem tribus transmigratae sunt in
regione Medorum a Salmanassar, qui
et ipsum Osee conligatum habens habuit
regnante Aehas super duas tribus in
Hierusalem

354. Nomina sacerdotum.

355. Aaron genuit (*om. GC*) Eliazar (elea-
zar *GC*), Finees, Aehias (ozia *GC*),
Razaza (raza *G*, auza *C*), Moriath, Ama-
ria (amada *GC*), Amittib (amitob *GC*),
Ettis (sattig *C*, sattit *G*), Achimas
(achmas *F*), huius filius Helias pro-
pheta, et Salom (salon *F*), Ioram,
Amos Ioadae (iodae huius *GC*) filius,
Sedecias (sedecias sedecia *F*), Iohel,
Uria, Nevi (neem *F*), Salom huius
filius, Cheleis ex quo (salon qui genuit
celeiam, cuius filius *F*) Hieremias
propheta, et Azarias filius Azanae (az,
huius filius *GC*), Sareu (saruch *G*, sa-
rae *C*), Iosedech qui genuit Hiesum,
qui fuit sacerdos cum instauraretur
templum post captivitatem (iosedech
huius filius hic erat hiesus qui con-
stitutus fuerat super fabricam templi
sacerdos cum fabricaretur post LXX
annos captivitatis *C et sic ferre G*),
Celecias, Iochim, Baeduc.

= *Paralip. I 6, 6—15* : 50—53: *Iosephus*
ant. 10, 8, 6; *Pseudo-Iosephus βιβλίον ἐπιφανείων*
συναγωγῶν (apud Fabricium *cod. pseudepigr. vet.*
test. vol. 2, fasc. 2) c. 10, haec ut sequentia
quoque debeo Dillmanno nostro.

356. Item alia patria, ex quo fuit Ezechiel propheta, Iode
(ioadae *GC*), Fatnea (fadnea *GC*), Amorius (amoriu *C*),
Zachur (zadcur *F*), Samuhel, Evexia (etia *GC*), Mel-
chius (melchit *GC*), Salom (salon *F*), Gomorius (go-
moriu *G*), Barracim (barachi *GC*), Soffonias, Masea
(masxes *F*), Celeins (chelchit *GC*), Buzi, Ezechihel

Pseudo-Iosephus I, c. c. 9.

357. Item alia patria, unde Heli sacerdos, cuius pessimi
filii (p. f. *om. F*) Fineis et Ofni rapiebant immolatio-
nem, princeps patriae (patriarum *GC*) de filiis Gaad
Achimelech, Habiathar, Uriu, Natan, Helis.

Pseudo-Iosephus I, c. c. 8.

Lib. gen. II a 334.

165. Paene regnavit annis X.

166. Osee regnavit annis VIII, sub ipso
decem tribus captivas duxit Salmanassar
rex Assyriorum

117. Nomina sacerdotum.

Melchisedech, Aaron, Eleazar, Finees,
Ozias, Razazath, Moriath, Amarioth,
Aytop, Sadoch, Achimaas, cuius filius
est Helias thesbiter, Salom, Ioram,
Iuades, Hurias, Helisama qui genuit
Helchiam, cuius filius est Hieremias
propheta, Azarias, Sarcas, Hiesus
qui fuit summus sacerdos, cum edifi-
caretur Hierusalem, post hunc Helchias,
Iochim, Sadoch et Zacharias.

Lib. gen. I.

358. Item patriae Levvitarum (patria leuiticum *F'*), unde fuit Samuhel propheta. Chore qui restetit Moysi, filius (filii *GC'*) huius Helehana (helechamath *C*, helchanaatu *G*). Sufen (super *GC'*) et Aliap (eliap *G*), Zeraam (terum *GC'*), Cheleana (heleana *G*, helchana *C*). Samuhel: huic fuerunt duo filii munerum acceptatores Iohel et Habia (abira *GC'*).

Pseudo-Iosephus l. c. c. 7.

359. Inicium patriae Levvitarum, unde sunt sacerdotes et ministri et levvitae (l. et m. *GC'*). Amram filius Cabaad filius Levi filius Iacob. Lewi genuit Gesson et Cahaad et Mereri. Filii autem Gesson Semei et Emeber, hii filii Levvitae. Et filii Cahaad Amram, Isaar, Cefron, Odziel. Amram genuit Moysen et Aaron et Mariam, et Aaron genuit ex Helisafit sororem Naasson Nadab et Abiud et Eleazar et Ithamar, mortui sunt autem Nadab et Abiud offerentes ignem alienum, post Aaron Eleazar suscepit sacerdotium: post Eleazarum Finies.

Erod. 6, 16—20 sive Num. 3, 17—19; verba mortui . . . ignem alienum accesserunt ex Levit. 10, 1 = Num. 3, 4, 26, 21. v. l. librorum GC' in hoc capite pessimum totam suppressi.

360. Ythamar autem et filii eius Isaar. Isaar autem frater Amram et ipse Levvita: huius filii Chore et Nabith (nafeth *GC'*) et Zazyr (ietri *G*, iecri *C*) et filii Core Air (ar *GC'*) et Heleana et Abiasap (abisae *G*, abisat *C*). hic Coreb restitit adversus Moysen et Aaron, et Chao absortus est in viris CCL (in uiris cel *F'*, eum CCL viris *GC'*) Cebrum frater Amram aereus (eius *GC'*), filii eius Misahel (simacl *C*, semael *G*) Elisafath et Setri et Dile, hii (et dile hii *om. GC'*) Levvitae.

Erod. 6, 21—25: verba Ythamar . . . eius Isaar corrupta videntur esse: hic Coreb . . . in viris CCL petita sunt ex Num. 16, 1—3, 35, reliqua adhibitis libris Graecis facile emendanda non subnotati.

361¹⁾. Traditi sunt autem omnes (o. a. *F'*) Levvitae (*om. F'*) Aaron et filiis (sic *G'*, filius *C*, filii *F'*) eius archae testamenti ut ministrarent ei et tollerent (tollent *F'*) eam, et facta est eis pars X sacerdotibus initiata et primogenita et quae in sacrificiis constituta et primogenita et destinata. Levvitiis data est lex, ut quaecumque acciperint a populo ex decimis, decimas darent sacerdotibus, ut extimaretur eis tamquam oblatio iniciarum²⁾, traditae sunt illis etiam civitates refugiorum VI et harum prata sementiva in circuitu cuiusque civitates cubita II et aliae civitates XLII, sacerdotibus quidem X, Levvitiis quoque XXXII (XIII *F'*), puto latius nos dixisse quam speramus: tamen necessariae pro his (necessarium eis *G'*, necessarium eos *C*),

Lib. gen. I.

qui scripulosius equirere volunt et multa legerunt quos existimo facile percipere quae scripta sunt. sed et illi qui pauca legerunt facilius ad intellectum possunt pervenire ex illis quae a nobis per breviate inquisitione (per nimiam inquisitionem *GC*) declarata sunt³).

1) *et. Num. 35. 1. Iosua 21, 1—8.* 2) *sic P, sed initio eorum pro iniuriarum: contra GC sic: et facta est eis constitutae decimae (constituta decem C) sacerdotibus. bis G) autem initia (sic G² C², initia C¹, initia G¹) et primogenita et quae in sacrificiis constituta et quae ex decimis acciperent a populo tanquam tributum iniuriarum.* 3) *hic finiant GC.*

Lib. gen. I.

362. Macedonum reges iuxta Alexandrinos,
 363. Alexander filius Philipphi post Darium ann. VII.
 364. Ptolomeus Lagi Soter ann. XLII.
 365. Ptolomus filius Filadelfus ann. XXXVIII.
 366. Ptolomus filius Euergeta ann. XXX.
 367. Ptolomeus filius Euerget. ann. XXV.
 368. Ptolomeus Philopator ann. XVII.
 369. Ptolomeus frater ann. XXIII.
 370. Ptolomeus Fuscus ann. II.
 371. Euergeta ann. XXVI.
 372. Ptolomeus Alexis ann. XX.
 373. Alexander frater Ptolomei Alexe an. XVIII.
 374. Ptolomeus Dionisius hecate ann. XXVIII.
 375. Cleopatra filia ann. XXV.
 376. fiunt in se ann. CCCXLVI.
 377. Imperatores Romanorum.
 378. Augustus ann. LVII.

Lib. gen. II a. 334.

199. Nomina regum Grecorum qui in Alexandria regnaverunt.
 200. Alexander regnavit annis VIII.
 201. Ptholomeus Laeus Soter regn. annis XXII.
 202. Ptholomeus Filadelfi regnavit annis XXX.
 203. Ptholomeus Uergetis regnavit annis XXVII.
 204. Ptholomeus Epifani regnavit annis XX.
 205. Ptholomeus Filometoris regnavit annis XVII.
 206. Ptholomeus iniior regnavit annis XXVI.
 207. Ptholomeus Fuscus regnavit annis XXV.
 208. Ptholomeus Euergetis regnavit annis XXVI.
 209. Ptholomeus Alexi regnavit annis XV.
 210. Ptholomeus secundus Sotheris regnavit annis XXX.
 211. Ptholomeus Alexi frater regnavit annis XXVIII.
 212. Ptholomeus Alexandri regnavit annis XXIII.
 213. Ptholomeus regnavit annis XX
 214. Ptholomeus Dionisi regnavit annis XVII.
 215. fiunt anni CCCXXXV.
 216. ab Adam VCCCXLVIII.
 217. post Ptholomeum Dyonisi¹).
 1) *caecat passim dimidia.*

Lib. gen. I.

379. Tiberius ann. XXII mens. VII dies XXII.
 380. Gaius ann. III mens. VIII.
 381. Claudius ann. XIII men. I dies XXVIII.
 382. Nero ann. XIII m. VIII dies XXVIII.
 383. Galba m. V d. XXVI.
 384. Otho mens. VIII d. XII.
 385. Vitellius m. VIII d. XV.
 386. Titus ann. III m. II d. II.
 387. Traianus ann. XVII m. VIII d. VI.
 388. Hadrianus ann. XX m. X d. XXVIII.
 389. Antonius Pius m. VIII d. XXII.
 390. Marcus ann. XVIII m. V d. XII.
 391. Commodus ann. XII m. VIII d. XXIII.
 392. Elius Pertinax m. VII.
 393. Iulianus m. II d. VII.
 394. Severus ann. XIII.
 395. Antonius cognomento Caracalla Severi filius ann. VI
 m. VIII d. II.
 396. Macrinus ann. I men. II (men. II *om. E^{ra}*) d. VI.
 397. Antonius ann. III m. VIII d. XXVIII.
 398. Alexander ann. XIII d. VIII.

Episcopi Romani
desiderantur.

Lib. 9^a. II a. 33L.

COMPUTVS ANXORVM EX QVO MVNDVS CONDITVS EST ET PRIMVS HOMO PLASMATVS EST A DEO
CVI NOMEN EST ADAM.

Adam	cum	esset	annorum	ccxxx.	genuit	Seth	et post vixit	alios	annos	ccc.	et mortuus	est.
Seth	cum	esset	annorum	ccc.	genuit	Enos	et post vixit	alios	annos	cccv.	et mortuus	est.
Enos	cum	esset	annorum	cxc.	genuit	Cainan	et post vixit	alios	annos	cccxxv.	et mortuus	est.
Cainan	cum	esset	annorum	clxx.	genuit	Malaleel	et post vixit	alios	annos	cccxxi.	et mortuus	est.
Malaleel	cum	esset	annorum	clxv.	genuit	Iareth	et post vixit	alios	annos	cccxxx.	et mortuus	est.
Iareth	cum	esset	annorum	clxii.	genuit	Enoch	et post vixit	alios	annos	ccc.	et mortuus	est.
Enoch	cum	esset	annorum	clxv.	genuit	Mathusala	et post vixit	alios	annos	ccc.	et mortuus	est.
Mathusala	cum	esset	annorum	clxvii.	genuit	Lamech	et post vixit	alios	annos	ccccl.	et mortuus	est.
Lamech	cum	esset	annorum	clxxxix.	genuit	Noe	et post vixit	alios	annos	clxv.	et mortuus	est.

NOE VIXIT ANNIS DC. FIVNT AVTEM AB ADAM VSQVE AD NOE HOC EST VSQVE AD CATACLISMVM
ANN. II. CCC. XLII. ITEM POST CATACLISMVM VINERVNT SIC.

Sen	cum	esset	annorum	g.	genuit	Arfaxat	et post vixit	alios	annos	ii.	et mortuus	est.
Arfaxat	cum	esset	annorum	cxxxv.	genuit	Cainan	et post vixit	alios	annos	cccxxx.	et mortuus	est.
Cainan	cum	esset	annorum	cxxx.	genuit	Sala	et post vixit	alios	annos	cxxx.	et mortuus	est.
Sala	cum	esset	annorum	cxxx.	genuit	Eber	et post vixit	alios	annos	ccciii.	et mortuus	est.
Eber	cum	esset	annorum	cxxxviii.	genuit	Falce	et post vixit	alios	annos	cccxxx.	et mortuus	est.
Falce	cum	esset	annorum	cxxx.	genuit	Racau	et post vixit	alios	annos	cccviii.	et mortuus	est.
Racau	cum	esset	annorum	cxxxii.	genuit	Seue	et post vixit	alios	annos	cvi.	et mortuus	est.
Seue	cum	esset	annorum	cxxx.	genuit	Nachor	et post vixit	alios	annos	ccc.	et mortuus	est.
Nachor	cum	esset	annorum	lxxx.	genuit	Thara	et post vixit	alios	annos	cccxxx.	et mortuus	est.
Thara	cum	esset	annorum	lxx.	genuit	Abraam	et post vixit	alios	annos	cvi.	et mortuus	est.

V. l. 51 Abraam cum esset annorum c genuit Ysaac. fiunt ergo a Noe usque ad Abraam
 anni M. item ab Abraam usque ad Iacob qui Egiptum transiit anni sunt CLXXX. deinde
 in Egipto fuerunt Iudei ann. CCCXXX. et postquam exierunt et in deserto fuerunt
 anni XL. hii anni in lege Moysi diligenter scripti sunt. inde filius Nave successit et
 dux fuit annis XXXII. deinde liber iudicium Iudeorum continet annos CCCXC. deinde 5
 liber regum Iudeorum continet annos XXXIII. Iude a¹⁾ continet annos CCCXXIII. deinde
 expugnata est Hierosolomia et captivi ducti sunt Iudaei in Babiloniam et ibi fuerunt
 ann. LXX et deserta fuit Iudaea et templum eorum annos DCXX. deinde Cyrus rex Persarum
 in secundo anno regni sui permisit eos id est Iudeos redire de Babilonia in 10
 Iudeam et regem eis restituit

Ex quo ergo mundus constitutus est usque ad Cyrum regem Persarum, anni sunt
 MDCCCXXVI. deinde Iudei reversi sunt in Iudeam de Babilonia et servierunt annos
 CCXXX. deinde cum Alexander Magnus Macedo devicit Darium et venit in Iudeam et
 devicit Perses et deposuit regnum eorum, et sub Macedonibus fuerunt Iudei ann. CCXX.
 inde reversi sunt a Macedonibus et sub suis regibus fuerunt usque ad Agrippam, 15
 qui novissimus fuit rex Iudaeorum ann. CCCXLV. iterum ab Agrippa usque ad L.
 Septimum Severum urbis consulem anni sunt V DCCCLXX. iterum a Severo usque ad
 Emilianum (*sic*) et Aquilinum cons. anni sunt LVII. ab²⁾ Emiliano et Aquilino usque
V. l. 52 ad Diocletianum IX et Maximianum VIII cons. anni || sunt LX. A Diocletiano IX et
 Maximiano VIII usque ad Optatum et Paulinum cons. anni sunt XXX fiunt ergo a 20
 mundo constituto usque ad Paulinum et Optatum consules anni ̄. XVII.

1) *scribe* Iudae autem.2) *ser.* LV item ab.

XVI.

CHRONICA VRBIS ROMAE.

Chronographiam quod finit chronicon urbis Romae enumerat reges Latinos et Albanos et Romanos, deinde liberae rei publicae annales repraesentat nominibus quos ait dictatorum, vere clarorum virorum sine ullo temporis ordine nominibusque multis pessumdatis paucis versiculis coacervatorum¹⁾, denique imperatores recenset ad Licinium usque († 324), qui scripsit, ad singulos imperatores tempus imperii adnotat et locum obitus, in hoc indicando conspirans paucis exceptis cum laterculo quem servavit interpres Eusebii Armenius vol. I app. p. 17, 18, praeterea autem non respexit imperium Romanum, sed solam urbem Romam, nam externa omnia absunt, ponuntur pestilentiae, incendia, tumultus, opera publica et memorabilia varia, ut ostenta quaedam et polyphagorum exhibitiones, praesertim autem congiaria, quae cum incipiant ab ipso Romulo regibusque, deinde accurate explicantur, ut quot nummos quis urbanis distribuerit, collecta summa ad singulos imperatores adscribatur, ut ieiunus et plebeius libellus est, ita fidus et utilis: non solum topographis urbis Romae plura scitu digna et accurate relata suppeditavit, sed tempora quoque regnorum vix alibi diligentius definiuntur et cum vera tradantur de Gordianis tribus et Pupieno Balbinoque, evitantur ita errores, qui tertio saeculo historiographiam Occidentis universam paene insederunt.

Chronographiam a. 354 vel potius a. 334 qui compilavit, hos laterculos partem esse voluisse libelli generationis evidenter apparat: nam indicis quem praeposuit caput ultimum *imperatorum Romanorum nomina a Gaiio Julio Caesare et consulibus* (p. 88) aperte imperatorum cenecho respondet neque magnopere offendit, quod qui indicem confecit partem quae spectat ad reges et dictatores ita neglexit, iam cum libellum generationis constet Hippolyti esse et vere imperatorum laterculum continuisse, possis coniecere chronicorum horum partem Hippolyto anteriorem et ipsam eius esse: sed secus est, nam laterculus is, quem plenior libelli Hippolytiani versio altera habet finientem in Alexandro quemque ipsius esse dubitari non potest, non solum deductus est ab Augusto (v. supra p. 134), cum hic a Caesare inchoet, sed etiam in regnorum temporibus ita ab hoc differt, ut ad eundem scriptorem duo laterculi referri nequeant, proficisci chronica haec tota ab eodem auctore primario, qui a regibus ad suam aetatem ea pertractavit, maxime congiaria ostendunt per regum fabulosa tempora ita relata, ut solito more instituti postea recepti *avta* ne desint, cum auctorem Suetonium esse in editione priore posui, eis potissimum argumentis usus, quod quae de congiariis Numae eiusque assibus scorteis hic referuntur, apud Suidam laudantur ex Suetonio et quod totum mythistoricae narrationis genus optime convenit eius auctoris ingenio librisque eius tribus de regibus, probavique id et aliis et Reifferscheidio, qui quae chronica haec de regibus habent omnia inseruit reliquiis Suetonianis p. 316—320, sed in hanc

1) Ad hoc caput respicientes fasti Chronographi nostri (supra p. 56) ad a. n. e. 705 Caesaris primum adnotant: *hoc usque dictatores fuerunt*, ceterum quomodo exerit, ut quarto p. Chr. saeculo libera rei publicae tempora per dictatores solos repraesentarentur, nescio, apud Eusebium (vol. I p. 293 Sch. et ad a. Abr. 1504) ea ubi induentur, mentio fit consulum et dictatorum, in serie regum Hieronymiana quae inter reges et imperatores Romanorum interponuntur nomina (ed. Schoene vol. I app. p. 35) ab hisce diversa, sed similia, nituntur solis editionibus vetustis: certe in magno numero codicum Hieronymianorum, quos aut ipse evolvi aut mea causa amici, seriem regum pauci habuerunt, hoc caput nullus.

formam qui primus chronicon urbieum redegit, praeter Suetoniana illa adhibuerit necesse est rerum gestarum annales digestos secundum principes. apud Eusebium in chronicis et apud Syncellum in epocha mythistorica cum eadem narrationes redeant ex ipsis chronicis haece urbanis non derivatae (id quod de similibus locis Barbari Scaligerani obtinere mox demonstrabimus), tamen tam prope ad ea accedunt, ut probabile sit Graecos illos pendere non tam a Suetonio ipso quam ab eodem, ad quem haec excerpta redeunt Suetonianorum expilatore: sed is num Africanus fuerit an Hippolytus aliussve nescio qui, parum constat. fasti denique Hydatiani inter adnotationes non multas duas certe (sub Marco et Caro) habent ex eodem auctore primario derivatas.

Ipsum libellum quem nos habemus sive hac forma sive pleniore saeculo quarto in multorum manibus fuisse et per condicionem eius verisimile est et comparent inde excerpta in apparatu indicata apud auctores hos quattuor:

1. Eutropius (ante a. 375) in narrandis rebus saeculi primi praeter Suetonii vitas XII Caesarum hunc libellum eumque solum fere hic illic adhibuit.

2. Hieronymum ex chronicorum horum exemplari nostro fortasse pleniore auxisse chronica Eusebiana data opera exposui olim in actis maioribus societatis Saxonicae vol. I (1850) p. 681, 693.

3. Chronicorum Alexandrinorum scriptor finiens in a. 387 Chronographum a. 354 adhibuerit necesse est, nam laterculus regum Albanorum tredecim quem exhibet Chronographus a forma ab Augusto inde recepta praeter differentias quasdam in numeris nominibusque ad errores epitomatorum librariorumve referendas eo differt, quod index antiquus duodecimo loco Aemulum Silvium recenset regnantem a. XVIII, Chronographus eo sublato post Amulium, in quo finit antiquus, ultimo loco collocat Remum Silvium regnantem a. XVII, quem Romulus interfecerit. Barbarus autem eundem laterculum referens praeter corruptelas sibi proprias et alia habet cum Chronographo communia et hanc ineptam Aemuli Remique contaminationem¹⁾, ab hac fraude et inepta et evidentissima Eusebius et Syncellus immunes manserunt et propria ea est, quatenus nobis datum est rem explorare. Chronographo a. 354 et Scaligeri Barbaro, quam ob rem aut ex eodem auctore haec traxit uterque aut hic pendet ex illo, hoc ut statuamus requirit laterculus regum et consulum Romanorum apud utrumque ita corruptus et interpolatus, ut de communi origine dubitari nequeat, qua de re suo loco dicitur, is laterculus cum adhaereat Chronographiae a. 354, sed nullo modo pro parte eius haberi possit, cum tam regum laterculus alius quam consulum adsit in Chronographia ea forma longe diversa et emendata, necesse est, ut auctor Alexandrinus Chronographiae exemplar adhibuerit habens eam ipsam de qua agimus appendicem. — Eundem compilatorem Alexandrinum, scilicet chronicorum Latinorum quae habemus qui scripsit archetypum Graecum, supra vidimus usurpavisse Hippolyti generationis libellum non ea forma, qua Chronographus eum reddidit, sed Graece scriptum; seposuit igitur in hac parte Chronographiam Latine scriptam et adhibuit ipsum librum Hippolytium.

4. Isidorus in originibus non multa, sed tamen aliqua ex chronicis haece deprompsit.

1) Scilicet pro tredecim regibus Chronographi apud Barbarum novem tantum comparent, ex his sex similibus nominibus, sed traieci, nam tertius Latinus ibi est quarto loco, quartus Alba primo (redit id apud Malalam et Costrenum: cf. Gelzer *Abric*, I, 225), octavus Tiberinus (sic uterque pro Tiberino) secundo, decimus Aventinus octavo, undecimus Proca quinto, decimus tertius Remus nono, tres Francus tertius, Tarquinius sextus, Cideus septimus nominibus aut interpolatis ita, ut non agnoscentur, aut ficticiis.

ITEM ORIGO GENTIS ROMANORVM,
EX QUO PRIMUM IN ITALIA REGNARE COEPERVNT.

Picus Saturni filius regnavit agro Laurentino usque ad eum locum ubi nunc Roma est, ann. XXXVIII¹⁾. eo tempore ibi nec oppida nec vici erant, sed passim habitaverunt²⁾.

Faunus *Pici* filius eisdem locis regnavit annis XLIII³⁾. eo tempore Hercules cum ab Hispania reverteretur, aram quae est Romae ad forum boarium posuit et dedicavit eo quod *Cacum* filium *Vulcani* ibi in spelunca sua occiderat.

Latinus eisdem locis regnavit . . . hic ex suo nomine cives suos Latinos appellavit. hoc regnante Troia capta est, unde *Aeneas* *Veneris* et *Anchisae* filius venit et se cum Latino iunxit utraque bellum gesserunt adversus *Rutulos*. eo proelio *Latinus* occisus est et regnum eius penes *Aeneam* remansit⁴⁾.

Aeneas oppidum condidit *Lavinium*⁵⁾ ibique regnavit annis tribus.

Ascanius *Aeneae* filius regnavit annis XXXVI. *Albam longam* condidit⁶⁾.

REGES ALBANI.

Postumus Silvius *Aeneae* nepos regnavit ann. XXXVII. ab hoc prognati postea *Albae* regnaverunt ac *Silvi* sunt cognominati.

|| *Aeneas Silvius* regnavit annos XXXI.

f. 62°

Latinus LI.

20 *Alba* XXVIII.

*Appius*⁷⁾ XLI.

Cappys XXVIII.

*Campeius*⁸⁾ XXI.

*Titus*⁹⁾ VIII.

25 *Agrippa* LI.

Ascanius XXXVIII.

Procas VIII.

Amulius LI.

Remus Silvius regnavit XVII. cum *Romulus* interfecit.

V

2 ceperunt V   3 laurentine V   4 opida V   7 ara V   8 occideret. bellum cum troia nis. latinus V   10 regnante et troia V   10 et se| esse V   11 praefo V   12 picenus ineam V   13 bellum aeneas oppidum rutulis condidit V; fuit in margine archetippi bellum cum rutulis   15 et reges V   16 aeneae V   postea prognati V   26 adventinus V   28 et milius V

1) *Augustinus de c. d. 17, 15*: exortum est regnum Laurentum ubi Saturni filius *Picus* regnum primum accepit. item a *Pico Croni* pronepote incipit Italiam sermone *Barbarus Scaligeri* t. 20°. *Synellus* p. 322 Bonn.: από Ατρείου ε' γενεῆς Ηιζων εὐὸρ Κρόνον βασιλεύσανα χόρηας Αιαχίδεων ε' : τῆνα δὲ τῆρ ζώουρ ἰως τῆς ἐννὶ Ῥώμης πόλεως. 2) *Barbarus* f. 21 sub *Pico*: erant omnes partes illas sine urbes et sine regem, secundum quod narrat historia. 3) *Synellus* p. 323: μεθ' οὐ Φεδρον τῶν ἐβῶν εὐτῶ Ηιζων . . . ἔτα μὲν . . . ζεβ' οὐ Ηγεζήης ἐπὶ Σακρίας ἐταρτέθωρ ἐρ ποῦρ τῶ μεγαίνω ζουσίω ζομῶρ ἰγρηται, δεῖτα ἐντὶκα Κέζων τῶρ Ηγεζίστων εὐὸρ. *Barbarus* f. 22: tunc *Eraclius* ab *Spanorum* partibus rediens arma sua (sc. aram suam) posuit in Roma in boarium forum in templo clausit. 4) *Barbarus* f. 22: de eius (*Latinus*) nomine *Romeos*, qui et *Cittici* vocantur, Latinos nominavit . . . *Eneas* . . . cum Latino se coniunxit et fecit pugna cum illos *Rutulos* et in ipsa pugna *Latinus* occisus est et imperium eius sumpsit *Eneas*. 5) *Barbarus* f. 22: et condidit *Lilyniam* civitatem. 6) *Barbarus* f. 22: *Ascanius* condidit *Albaniam* et regnum *Albanis* imposuit. *Synellus* p. 333. 7) debuit esse *Epitus*. 8) debuit esse *Calpetus*. 9) secundum antiquiorum laterculi formam *Tiberinus*: sed *Titum* item habet licet loco non suo *Barbarus* c. p. 112 not. 1).

REGES ROMANORVM NVMERO VIII.

Romulus Martis et Iliac filius regnavit annos xxxviii. urbem Romam condidit xi kal. Mai., qui dies appellatur Parilia. hic x menses in annum constituit a Martio in Decembrem. mille iuvenes de plebe Romana legit, quos milites appellavit, et centum seniores, quos senatores dixit¹⁾. congiarium dedit congium vini inter homines xii²⁾. hic cum natat ad paludem caprae, subito innumeris comparuit. in numerum deorum relatus deus Quirinus appellatus est.

Titus Tatius dux Sabinorum una cum Romulo regnavit annos quinque. hic Tarpeiam, virginem Vestalem, vivam armis defodit eo quod secreta Romuli ei propalare noluisset.

Numa Pompilius regnavit ann. xli. pontifices, virgines Vestales instituit. hic duos menses ad x menses Romuli instituit. Ianuarium diis superis, Februarium diis inferis³⁾. hic prior hominibus adinvenit grabata mensas sellas candelabra⁴⁾. congiarium dedit scortinos asses et militibus donativum aere incisum dipondium semis⁵⁾.

Tullius Hostilius regnavit annos xxxii. hic prior censum egit edictoquo suo cavet ut quicumque temporibus ipsius falsum fecisset, daret pro capite suo dimidium verbecem⁶⁾.

*Marcus Philippus*⁷⁾ regnavit ann. xxxvi. Cong. dedit assem semis et militibus donativum dipondium semis. Ostiam coloniam condidit.

L. Tarquinius Priscus regnavit annos xxviii. hic cum fundamenta Capitolii cavaret, invenit caput humanum litteris Tuscis scriptum CAPVT. OLIS. REGIS. unde hodieque Capitolium appellatur⁸⁾. hic prior Romanis duo paria gladiatorum edidit, quae comparavit per annos xxvii⁹⁾.

Servius Tullius serva natus regnavit ann. xlv. hic votum fecit ut quotquot annos regnasset, tot ostia ad frumentum publicum constitueret¹⁰⁾.

V et Romulus . . . 7 appellatus est in margine cod. Caesenatis (supra p. 33).

2 martis| martir I^a die Caes. regnavit om. Caes. 3 anno Caes. in| usque a [sic] Caes. 4 mille om. Caes. romana om. Caes. elegit Caes. seniores| seniores elegit Caes. 5 congiarium dedit| condidit Caes. 6 cum| dum Caes. in palude Caes. 7 sellatus V est appellatus Caes. 9 noluisset V 10 ann. XVI V vestas V 13 scortinos asses V: fortasse ser. scortinos assem 8 = semis 14 xxii V suo vocavit V 17 maucius V xxxvi| xxxiii I^a asse V 18 hostiam V 19 calearet et invenisset V 23 servilius V xli| xxii I^a hic I^b. hic prior I^a

1) *Syucellus* p. 367: Ῥωμαῖος πρῶτος ἐκ τοῦ δήμου ἐστρώτασταν ἀρδρας συγκλητιζοῦς τε ὁ γέροντας ἐποίει. similiter *Eusebius* (*Arm.*) ad a. Abr. 1223. utrumque α = mille male accepisse pro πρῶτος observavit *Gelzer Afric.* 1, 231. *Isidorus orig.* 9, 3, 31 *Chronographum et Hieronymi locum a. Abr.* 1289 videtur contaminarisse.

2) *Alibi non reperitur.* 3) *Syucellus* p. 398: (Νομίς) τῷ ἐπιτετῷ δύο μύρας προσέθηκε τῶν τε ἱεροπέριον καὶ τῶν Φεξρονέριον. δεξιμηνίδον τῷ ἐπιτετῷ πρὸ τοῦτον χρηματίζοντος ἴσδεσθαι fere verbis *Eusebius* (*Arm.*) a. Abr. 1303. 4) *Alibi non redit.* 5) *Tranquillus* apud *Suidam* s. v. ἐσσάγια (similiter *Iohannis Antiochenus* fr. 32 *Müll.*): Νομίς ὁ πρῶτος βασίλειος μετὰ Ῥωμαῖον Ῥωμαίων γεροντῶς ἀπὸ σιδήρον καὶ χαλκῶν περιποιημένα πρῶτος ἐχαρίσαστο Ῥωμαίους τῶν πρὸ αὐτοῦ πάντων διὰ σεντίων καὶ ἀστρεζίνων τῶν χαλκῶν πληροῦντων ἕπερ ὠνήμασσαν ἐκ τοῦ ἰδίου ἀνόμειτος νομμία. *Syucellus* p. 398: ὁ αὐτὸς καὶ γογγυόριον ἔδοξεν ἐσσάγια ἐξέλινα καὶ ἀντίνα καὶ ἀστρεζίνα ἴσδεσθαι fere verbis *Eusebius* (*Arm.*) ad a. Abr. 1303. *Barbarus Scaligeri* f. 23: iste primum minimum adinvenit. Similiter et alii *Graeci* (*Reifferscheid* rel. *Suct.* p. 321) et *Isidorus orig.* 16, 18, 10.

6) *Cum de Tullo similia non invenitur, fortasse ad Numam adnotata pertinet, quoniam ne ad eum quidem census alibi discrete refertur.* 7) *Ovidius fast.* 6, 803: Marcia sacrificio deductum nomen ab Aeneo. *Röm. Münzweesen* p. 517. 611.

8) *Similia habent praefer Livium* 1, 38, 7, v. 55, 5 *Aruobius* 6, 7: in . . . Capitolio qui est hominum qui ignoret Oli esse sepulcrum *Vulcentani et Isidorus orig.* 15, 2, 31: cum Tarquinius Priscus Capitolii fundamenta Romae aperiret, loco fundamenti caput hominis litteris Tuscis notatum invenit et proinde Capitolium appellavit. 9) *Alibi non redit.* 10) *In frumentationibus, quas ad Servium praefer hunc diem auctor de viris illustribus refert* (v. 7: plebi distribuit annuam), ostia, porticus omnium *Minuciae, abipolices nominant tituli* (C. VI, 10225: ostio XV; C. VI, 10224: ostio XXXIX; C. VI, 10223: ostio XLII): de numero eorum salus *Chronographus* nos certiores fecit.

Tarquinius Superbus regnavit ann. xxv. hic prior hominibus invenit lautumias tormenta fustes metalla flagella carceres exilia¹⁾. ipse prior exilium meruit²⁾. inter duos pontes a populo Romano fuste mactatus [est] et positus in circo maximo sub delphinis³⁾.

5 ITEM NOMINA DICTATORVM⁴⁾.

P. Cornelius Scipio Africanus. Fabius Maximus. Apulius Claudius. Popilius Lenas. Valerius Publicola. Pompeius Maximus. Eneas Iulius. Sulla Felix. Barbatius. Scipio Nasica. Aemilius Paulus. Fabius. Cincinatus. Decimus. Titus Marius. Plutafius Catus. Marius Rutulus. Valerius Corvinus. Cornelius Scipio. P. Decius. 10 Q. Fabius. Metellus Pius. Marius. Licinius Salmator. Curius Dentatus. Iulius Brutus.

ITEM IMPERIA CAESARVM.

C. Iulius Caesar imperavit annos III menses VII dies VI. congiarium dedit X C. occisus curia Pompeia.

15 *Dicus Octavianus Augustus* imp. ann. lvi m. iiii d. unum. cong. ded. ter X CCCLXHS⁵⁾. hoc imp. navis Alexandrina primum in portu Romano introivit nomine Acatus⁶⁾. qui attulit frumenti modios CCCC. vectores MCC. piper. linteamen. carfa. vitria et opoliseum cum sua sibi base. qui est in circo maximo. altum pedes LXXXVHS. excessit Nola.

20 *Tiberius Caesar* imp. ann. xxii m. vii d. xxviii. cong. dedit X LXXHS. hoc imp. in civitate Fidenis populo spectante amphitheater ruit et oppressit homines mcccv⁷⁾. excessit Miseno.

C. Gallicula imp. ann. iiii m. viii d. xii. cong. dedit X LXXHS et de basilica Iulia sparsit aureos et argenteos. in qua rapina perierunt homines xxxii. [mulieres] 25 cccxlvii et spado⁸⁾. occisus Palatio.

Tiberius Claudius imp. ann. xiii m. viii d. xxvii. cong. dedit X LXXV⁹⁾. hoc imp. primum venenarii et malefici comprehensi sunt; homines xlv. mulieres lxxxv ad supplicium ducti sunt. hic metas in circo maximo deauravit. excessit Palatio.

F

1 lautumias F 13 pro X semper X F 14 octisus F 15 ter a. CCCLXHS F 16 portu] F^a.
porto F^b 17 CCCC F vitria (non nitria) F 24 XXXII. CC. XLVII F 25 octisus F 27 venerarii F

1) *Repetit haec Isidorus orig. 5, 27, 23*: iste prior lautumias tormenta fustes metalla atque exilia adinvenit. *Similia habent Iohannes Antiochensis re. 36 Muell. (eadem Suidas s. e.)*; *Tarquinius Σοφιστικός . . . δεσμὴ τε καὶ μέσσητες, ζλοιοὺς ἐκλήρωες καὶ ἀδιπορεῖς, αἴδες, ἀκρίαις, μέτελλα καὶ ἐσογίαις ἐγεργαίρ, et Eusebius (Arm.) ad a. Abr. 1470*: *Tarquinius Superbus invenit vincula verbera cippos carceres custodias ligamina collaria catenas exilia damnationes ad metalla. Hieronymus ibidem*: *Tarquinius Superbus exogitavit vincula taureas fustes lautumias carceres compedes catenas exilia metalla, adhibito fortasse in justibus et lautumiis Chronographo.*

2) *Haec quoque adsunt apud Isidorum l. c.*: et ipse prior ex regibus exilium meruit. 3) *Haec de habitu Superbi narratio a tibi non reperitur: insula Tiberina nata dicitur ex irruento post exectos reges in campo Martio demessa et in fluvium iniecto (Liv. 2, 5).*

4) *Vide supra p. 141 adn. 5*: *Augustus cum secundum monum. Augur. (c. ed. near p. 60) congiaria dedisset non ter, sed quinquies, scilicet quattuor denariorum C, unum denariorum LX, pro qua summa Suetonius (Aug. 41) ponit sestertios CCL sive denarios LXHS, Chronographus non ter scribere debuit, sed quinquies et summam efficere CCCCX denariorum: sed addens denarios duos semis aperte erravit cum Suetonio.* 6) *Anno aetatis est navis invadenda. cf. Suetonius Claud. 20*: *Claudius portum Ostiae extruxit . . . mole obiecta, quam quo stabilis fundaret, navem ante demersit, qua magnus obeliscus ex Aegypto fuerat advectus.* 7) *Ancto unanimo errore omnino Suetonius ait (Tib. 40) perisse hominum supra milia viginti. Tacitus (ann. 1, 63) adeo milia quatuor quingenta.*

8) *Adhuc mulieres, quo ducit spudonis mentio: certe de numero XXXVIIICCLVII = 32247 cogitari non debet.* 9) *Confermat rem Dio 60, 25.*

- Nero* imp. ann. XIII menses v dies XXVIII. cong. dedit X C.¹⁾ hoc imp. fuit polyfagus natione Alexandrinus nomine Arpocras, qui manducavit pauca: aprum coctum, gallinam vivam cum suas sibi pinnas, ova c, pineas c, clavos galligares, vitrea fracta, thallos de scopa palmea, mappas III, porcellum lactantem, manipulum feni, et adhuc esuriens esse videbatur²⁾. Nero occisus via Patinaria. 5
- Galba* imp. m. VIII d. XII. cong. promisit sed non dedit. hic domum suam deposuit et horrea Galbae instituit. decolatus foro Romano iacuit.
- Otho* imp. dies xc. ipse se Brixellis interfecit. ||
- Vitellius* imp. m. VIII d. XI. occisus Palatio.
- Divus Vespasianus* imp. ann. XII m. VIII d. XXVIII. congiarium dedit X LXXV. hic prior tribus gradibus amphitheatrum dedicavit. excessit Curibus Sabinis. 10
- Divus Titus* imp. annos . . . . . hic amphitheatrum a tribus gradibus patris sui duos adiecit. excessit Curibus Sabinis cubiculo patris.
- Domitianus* imp. ann. XVII m. v d. v. congiarium dedit ter X LXXV³⁾. hoc imp. multae operae publicae fabricatae sunt: atria VII, horrea piperataria ubi modo est basilica Constantiniana et horrea Vespasiani, templum Castorum et Minervae, portam Capenam, gentem Flaviam, Divorum, Iseum et Serapeum, Minervam Chalcidicam, Odium, Minuciam veterem, stadium, et thermas Titianas et Traianas, amphitheatrum usque ad clypea, templum Vespasiani et Titi, Capitolium, senatum, ludos III. Palatium, metam sudantem et Pantem⁴⁾. occisus Palatio. 15 20
- Nerva* imp. ann. v m. III d. unum. cong. de. X LXXV et funeraticium plebi urbanae instituit X LXHS. excessit hortis Salustianis.
- Traianus* imp. ann. XIX m. III d. XXVII. cong. dedit X DCL. hoc imper. mulieres in thermis Traianis laverunt. VII. idus Iulias excessit Selinunti.
- Adrianus* imp. ann. XX m. X d. XIII. congiarium dedit X ∞. hoc imper. templum Romae et Veneris fabricatum est⁵⁾. excessit Bais veteribus. 25
- Antoninus Pius* imp. ann. XXII m. VIII dies XXVIII. cong. dedit X DCCC. hoc imper. circensibus Apollinaribus partectorum⁶⁾ columna ruit et oppressit homines ∞CXII. excessit Lorio.

V et 4 et Nerone . . . 8 videbatur *S*

1 imperator ann. ad fuit poly om. *F*¹ 1 hoc] nerone *S* polyfagus *S* 3 galbum *F*
 pinnas *S* 4 fract *F* manipulum *ST* 5 occisus *F* 9 bittellus *F* 11 am amphitheatrum *F* curis *F* 12 annos VIII dies XII cong. promisit sed non dedit *rrpetens ex v.* 9 *F* 13 curis *F*
 15 multa *F* horr *F* 16 horr *F* 17 capena *F* 18 chalcidicam *F* odium] synodum *F*
 21 funeraticium *F* 21 selinunti *F* 28 apollinaribus *F*

1) *Confirmat rem Suetonius Ner. 10.* 2) *Cf. Suetonius Ner. 37: creditur polyphago euidam Aegypti generis erudam carnem et quidquid daretur mandere adsueto concupisse vivos homines laudatos absumendosque obicere.* 3) *Confirmat rem Suetonius Dom. 4.* 4) *Hinc excerpta ex Suetonio Dom. 5 auisit Eutropius 7, 23: Romae multa opera fecit, in his Capitolium et forum transitorium, divorum porticus, Iseum ac Serapeum et stadium, auisitque cursus Eutropiana Hieronymus ad a. Abr. 2105 (cum compilatoribus eius Prospero et Cassiodoro): multa opera Romae facta in quibus Capitolium, forum transitorium, divorum porticus, Iseum ac Serapium, stadium, horrea piperataria, Vespasiani templum, Minerva Chalcidica, Odium, forum Traiani, thermas Traianae et Titianae, senatus, ludus matutinus, mica aurea, meta sudans et pantheon: ex his mica aurea apud Chronographum videtur excedisse culpa librariorum, et excedit item forum Traiani, quod defenditur et eo quod thermas quoque Titianae et Traianae inter Domitiani opera recensatur et Victoris testimonio (Caes. E³): (Traianus) Romae a Domitiano coepta forum (sic Oeou., fora Brw.) atque alia multa . . . coluit ornavitque. Indos III cum Chronographus habeat, ludum matutinum Hieronymus, hic fortasse exemplari usus est recensentis nominativa eos omisitque ut alia ludos tres magnam Dacicum Gallicum.* 5) *Hinc Hieronymus a. Abr. 2117: templum Romae et Veneris sub Hadriano in urbe factum.* 6) *Partectum hic et infra p. 148 v. 21 fortasse formatum est a ἀρακταίριος: conferri potest ἀρακταίος, πακταίος (Vitarv. 6, 10, 1).*

- || *Diuis Verus* imp. ann. vii m. viii dies xii. congiar. ded. X cccc. hoc imper. serofa *f. 67*
porcellum peperit in effigiem elefanti. excessit Altino.
- Marcus Antoninus* imp. ann. xviii m. xi dies xiiii. cong. ded. X dccc. hoc imper.
instrumenta debitorum fisci in foro Romano arserunt per dies xxx¹⁾. excessit
5 Pannonia superiore.
- Commodus* imper. ann. xvi m. viii d. xii. cong. dedit X dccc. hoc imp. thermae
Commodianae dedicatae sunt²⁾. excessit domo Victiliana.
- Pertinax* imper. d. lxxv. congiarium dedit X cl. excessit Palatio.
- Julianus* imp. dies lxxv. occisus Palatio.
- 10 *Diuis Severus* imp. ann. xvii m. xi d. xxviii. cong. ded. X ccc. hoc imp. Septizo-
nium et thermae Severianae dedicatae sunt³⁾. excessit Britanniae.
- Geta* imp. menses x dies xii. occisus Palatio.
- Antoninus Magnus* imp. ann. vi m. ii dies xv. cong. dedit X cccc. Hoc imp. ianuae
circi ampliatae sunt et thermae Antoninianae dedicatae sunt⁴⁾. hic suam ma-
15 trem habuit. excessit inter Edessam et Carras.
- Macrinus* imp. anno uno menses iii d. ii. cong. dedit X cl.⁵⁾. hoc imp. ampli-
theater arsit. occisus Aecelaida.
- Antoninus Eliogaballus* imper. annos vi m. viii dies xviii. cong. ded. X ccl. Eliogabal-
lium dedicatum est⁶⁾. occisus Romae.
- 20 *Alexander* imper. ann. xiii m. viii d. ix. cong. dedit X cc. hoc imp. fuit polyfagus
natione Italus qui manducavit pauca: cistam, lactucas, vascellum sardinarium.
sardas x, melopepones lxx, tallos de scopa palmea, mappas iii, panes castrenses iii,
cistam, cardos cum suas sibi spinas, et || ebibit vini graecanicum plenum et venit *f. 67*
ad templum Iasurae et ebibit labrum plenum et adhuc esuriens esse videbatur.
25 et thermae Alexandrinae dedicatae sunt⁷⁾. Alexander occisus Mogontiaci.
- Maximinus* imp. ann. iii m. iii d. duos. cong. ded. X cl. hoc imp. magna pugna fuit
cum Romanis et praetorianis. occisus Aquileia.
- Duo Gordiani* imper. dies xx. excesserunt Africae.
- Papenius et Balbinus* imper. dies xcix. cong. dederunt X ccl. occisi Romae.
- 30 *Gordianus* imper. ann. v m. v d. v. cong. ded. X cccc. hoc imp. mula hominem com-
edit. agonem Minervae instituit. excessit finibus Partiae.
- Duo Philippi* imper. ann. v m. v dies xxix. cong. ded. X cccc. hi seculares veros in
circo maximo ediderunt. occisus senior Verona, iunior Romae in castris praetoriis.
- Decius* imper. annum unum m. xi d. xviii. cong. ded. X ccl. hoc imp. thermae Com-
35 modianae dedicatae sunt. occisus praetorio Abrypto.

V et c. 1, 2. (vide infra), item 20 Alexandro . . . 21 videbatur et 30 gordiano . . . comedit S

1, 2 diuiso uero imperatore serofa p. p. in effigiem elefanti S 2 infigiem F 3 instr. deb. hoc imp. V¹ S lxxv ceisus palatio cong. F 9 octisus F 11 termes F 15 edissa F 20 hoc] alexandro S pollyfagus S 22 melopepones vel melopepones S, melopopones F 23 fort. Graecanici cadum 24 Iasurae, id est deae Syriae (Jordan in Hermae col. 6 p. 314) S, Iasurae F 27 fortasse ser. fuit Romanis cum praetorianis 30 hoc] gordiano S 31 commodianae] expectamus Decianae

1) *Fasti Hydruntini ad. a. 218*: his cons. instrumenta debitorum fisco in foro Romano arserunt per dies XXX: eadem sub Marco, scil. omisso dierum numero. *Eusebius a. Abr. 2191* indeque *Synecellus p. 647*. 2) *Hinc Hieronymus a. Abr. 2299*: thermae Commodianae Romae factae. 3) *Hinc Hieronymus a. Abr. 2216*: Severo imperante thermae Severianae . . . Romae factae et Septizonium extractum: de thermis Antiochenis quae addit. aliunde accesserunt. 4) *Hinc potius quam ex Eutropio 8, 20 Hieronymus a. Abr. 2231*: Antoninus Romae thermas sui nominis aedificat. 5) *Confirmat rem Dio 78, 34*. 6) *Hinc Hieronymus a. Abr. 2236*: Eliogabulum templum Romae aedificatum. 7) *Hinc fortasse Eutropius 7, 13*: (Nero) aedificavit Romae thermas, quae ante Neronianae dictae nunc Alexandrinae appellantur, certo *Hieronymus a. Abr. 2243*: Thermae Alexandrinae Romae aedificatae.

Gallus et Volusianus imper. ann. II m. III d. IX. cong. dederunt X ccl. his imp. magna mortalitas fuit. occisi in foro Flamini.

Aemilianus imper. dies LXXXVIII. occisus ponte Sanguinario.

Gallienus cum Valeriano imper. ann. XIII m. III dies XXVIII. Valerianus occisus in Syria.

Gallienus cong. dedit X ccl. et binionem aureum. occisus Mediolano. 5

Claudius imper. ann. unum m. III d. XIII. cong. dedit X ccl. excessit Sirmi.

Quintillus imp. dies LXXVII. cong. promisit sed non dedit. occisus Aquileia.

f. 67 *Aurelianus* imp. ann. V m. III d. XX. congiarium dedit X D. hic muro urbem cinxit. templum Solis et castra in campo Agrippae dedicavit. genium populi Romani aureum in rostra posuit. porticus termarum Antoninarum arserunt et fabricatum 19 est. panem oleum et sal populo iussit dari gratuite. agonem Solis instituit¹⁾. occisus Caenophrurio.

Tacitus imper. m. VIII dies XII. occisus Ponto.

Florianus imper. d. LXXXVIII. occisus Tarso.

Probus imper. ann. VI m. II d. XII. hoc imp. senatores agitaverunt in circo maximo 15 missos XIII. occisus Sirmi.

Curus imp. m. X d. V. excessit Seleucia Babyloniae.

Carinus et Numerianus imper. ann. II menses XI d. II. cong. ded. X D. his imper. fames magna fuit²⁾ et operae publicae arserunt senatum. forum Caesaris. basilicam Iuliam. et Graecostadium. occisus campo Margense. 20

Diocletianus et Maximianus imper. ann. XXI m. XI dies XII. cong. dederunt X ccl. his imper. multae operae publicae fabricatae sunt: senatum. forum Caesaris. basilica Iulia. scaena Pompei. porticos II. nympha III. templa II Iseum et Serapeum. arcum novum. thermas Diocletianas³⁾. sparserunt in circo aureos et argenteos. partectorum podium ruit et oppressit homines XIII: et mulier nomine Irene peperit pueros tres 25 et puellam. regem Persarum cum omnibus gentibus et tunicas eorum ex margaritis numero XXXII circa templa domini posuerunt. elephantes XIII. agitadores VI. equos ccl. in urbem adduxerunt. excessit Diocletianus Salonas. Maximianus in Gallia.

f. 70 *Constantius et Maximianus* imp. ann. XVI m. VIII d. XII. cong. ded. bis X ccl. Constantius excessit in Gallia. Maximianus in Dardania. 30

Severus imp. ann. III m. III d. XV. ipse se interfecit via Latina miliario III.

Marcus imp. ann. VI. hoc imp. templum Romae arsit et fabricatum est. thermas in palatio fecit et circum in caecumbas. fames magna fuit. Romani traxerunt militem Moesiacum et occisi sunt Romani a militibus homines VI. Romanis omnibus aurum indixit et dederunt. fossatum aperuit. sed non perfecit. 35 occisus ad pontem Mulvium in Tiberim.

Maximianus imper. ann. IX m. VIII d. VI. occisus Tarso.

Licinius imp. ann. XV m. III d. XVI. occisus Thessalonica.

V, item 1 gallo . . . 2 fuit 8

1. 2 his| gallo et volusiano S   7 aquilegia V   9 aggrippe V   10 porticus| I^a, porticos I^b
11 sale V   12 occisus. ceno. fluxio V   17 babilonis V   19 caesaris patrimonium basilicam V
24 termas V   25 XIII V   27 domini magis videtur a librario additum esse, quamquam potest accipi
pro nominativo pluralis   32 fabr. et termas V   34 VI V   35 aperuit| terunt V   38 lucinus V

1) *Hinc Hieronymus a. Abr. 2291*: primus agon Solis ab Aureliano institutus.   2) *Fasti Hydruntini ad a. 281*: his cons. magna fames fuit.   3) *Hinc Hieronymus a. Abr. 2318*: thermae Romae Diocletianae factae: quae de Maximianis factis Carthagin. addit. alimunde adiecit.

ADDITAMENTVM I.

COMPVTATIO A. CCCCLII.

Computationem quam hic proponimus seruarunt codices historiarum Orosii ii qui sequuntur.

S Sangallensis n. 621 saec. IX (cf. Zangemeister in praef. ad Orosium p. XX):
deficiente folio primo iam computatio haec incipit e. 26 verbis *quasi de uno*.
Z Zwiefaltensis olim. iam Stuttgartiensis hist. fol. 410 saec. XII ex praecedenti
etiamtum integro descriptus indice Zangemeistero. qui eum librum mea causa
excussit: adhibui ubi archetypum deficit.

B Bernensis n. 128 saec. XXI (cf. Zangemeister l. c. p. XXI) item collatus mihi
a Zangemeistero. ex hoc libro computationem edidit Pallmann *Geschichte der
Völkerwanderung* vol. 2 (1864) p. 504. haud scio an item descriptus sit ex
Sangallensi.

C Bernensis n. 169 saec. IX potius quam X: sequuntur solae capitulationes Oro-
sianae. contulit mea causa idem Zangemeister. videtur descriptus esse et
ipse ex Sangallensi.

Einsiedlensis n. 351.

In libro Sangallensi. qui inter hos antiquissimus est et fortasse reliquorum
omnium archetypus. iam deperdito. ut dixi. folio primo computatio inscriptione caret:
item subscriptio nulla est in pagina huius tractatus ultima in codice non perscripta.
sequuntur capitula Orosii historiarum quibus praescribitur: *incipiant capitulationes ex
corpore libri huius sancti Orosii*. ipsaeque historiae. in Zwiefaltensi inde descripto com-
putationi praescribitur: *incipit cronica Orosii hystoriographi*. Bernensis n. 128 in-
scriptionem formavit sic: *incipiant capitulationes in librum hystoriarum Orosii sanctis-
simi viri de miseria hominum ab exordio mundi per peccatum Adae*. quam apparet ad
computationem hanc non pertinere. in Bernensi n. 169 praescribitur: *in nomine domini
incipit hystoriarum Pauli Orosii p(res)b(yte)ri*: subscriptio nulla est. sequitur inscriptio
altera: *incipiant capitulationes ex corpore libri huius sancti Orosii*.

Originem computationis Hispanam probat *aera consulis*. cuius meminit e. 69 licet
numero leviter corrupto. eam cum viri docti nescio quomodo habuerint pro epitoma
libri generationis Hippolytiani. vere tantum abest. ut quicquam praeter vulgaria cum
ea commune habeat. ut laterculi duo regum Persarum et Ptolemaeorum in chrono-
graphiis nobis servatis nullos similes habeant. Persarum laterculus traiectis pluribus
pessumdatus in archetypo ad hunc modum perscriptus fuit retentis scilicet numeris
traditis:

(37) Cyrus	a. XXX
(38) [Cambyses] (<i>errore</i> Artarxerxes)	a. VIII

(42) Magus	m. VIII
(44) Darius	a. XXXVI
(43) Xerxes	a. XX
(39) Artaxarxes longibrachius	a. XLI
(40) Artaxerxes alius	m. II
(41) Sogdianus	m. VII
(45) Artabanus	m. VII
(46) Darius nothus	a. XVIII
(47) Artaxerxes	a. XLII
(48) Ochus	a. XXII
(49) Arses	a. III
(50) Darius	a. VI

item Ptolemaeorum sic fere retentis item traditis numeris:

(53) Alexander	a. XII
(54) Ptolemaeus antiquus [Philadelphus <i>omissus</i>]	a. XLII a. XXXVIII]
(55) Ptolemaeus Euergetes (<i>errore</i> Epiphanes)	a. XXVI
(56) Ptolemaeus Philopator	a. XVIII
(57) Ptolemaeus Epiphanes	a. XX
(58) Ptolemaeus Philometor (<i>solus</i>)	a. XI
(59) cum fratre (<i>Euergete II</i>)	a. XXVII
(60) Ptolemaeus Fuscus (<i>cum Euergete II</i>)	a. I
(61) Euergetes (<i>II solus</i>)	a. XXVII
(62) Ptolemaeus Alexander (<i>I</i>)	a. XVIII
(63) Ptolemaeus Soter (<i>II</i>)	a. XVIII
(64) Alexander (<i>II</i>)	a. XVIII
(65) Ptolemaeus Dionysius	a. XXVIII

Haec ii ad quos ea res pertinet cum examinabuunt, reperient non solum numeros traditos plerosque aut sinceros esse aut a sinceris non magnopere abhorrere, sed etiam indicia in his esse auctoritatis longe optima, ita adest Philometoris filius qui cum patruo Euergete II per breve tempus imperavit in reliquis laterculis omissus et in hoc solo quod sciam Fuscus vel potius Physeon appellatus, nec magis deest Alexander alter item omissus in laterculis reliquis, sed quem per undeviginti dies regnasse praeter hunc laterculum testantur Appianus (l. c. 1, 102) et Porphyrius (apud Eusebium vol. 1 p. 166 ed. Schoenianae).

1. Adam cum esset annorum ducentorum triginta, genuit Seth.
2. Seth cum esset annorum CCV, genuit Enos.
3. Enos cum esset annorum CXC, genuit Cainan.
4. Cainan cum esset annorum CLXX, genuit Malalehel.
5. Malalehel cum esset annorum CLXVI, genuit Iareth.
6. Iareth cum esset annorum CLXII, genuit [Enoch.
7. Enoch cum esset annorum CLXV, genuit] Matusalam.
8. Matusalam cum esset annorum CLXVIII, genuit Lamech.
9. Lamech cum esset annorum CLXXXVIII, genuit Noe.
10. Noe cum esset annorum quingentorum, [genuit Sem].
11. iussu dei fabricat arcam, et fabricata est arca per annos C, erat Noe
annorum sescentorum, cum ascendit in arcam.
12. [Sem cum esset annorum C, genuit Arfaxat biennio post diluuium.]
13. Fiunt ergo ab Adam usque diluuium anni HCCXLII.
14. Arfaxat filius Sem cum esset annorum CXXXVI, genuit Cainan.
15. Cainan cum esset annorum CXXX, genuit Salam.
16. Salam cum esset annorum CXXX, genuit Heber.
17. Heber cum esset annorum CXXXIII, genuit Falech.
18. Falech cum esset annorum CXXX, genuit Ragau.
19. Ragau cum esset annorum CXXXII, genuit Seruch.
20. Seruch cum esset annorum CXXX, genuit Nachor.
21. Nachor cum esset annorum LXXVIII, genuit Thara.
22. Thara cum esset annorum LXX, genuit Abram.
23. Fiunt ergo a nativitate Arfaxat filii Sem usque ad nativitatem Abrahae anni
25 mille LXX.
24. Abraham cum esset annorum C, genuit Isaac.
25. Fiunt ergo ab Adam usque ad nativitatem Isaac anni HCCCCX.
26. Secundum quod dicit apostolus. Abrahae dictae sunt promissiones et semini *Paul. ad Rom. 4, 13.*
eius: non dicit et seminibus, sicut in plurimis, sed quasi de uno loquitur, et semini

I ducentorum triginta] uel cxxx^a *superscr.* Z   2 sedh C   3 *supra* ex^e scripsit uel xc Z
 eman B   4 lxx] uel lxvi *superscr.* Z   malalehel Z, maleleel BC'   5 malaleel Z, maleleel BC'
 5 elxui] elxui C^a   iareth B   6 iareth B   elxii] elxu Z^a   6. 7 enoch enoch (enoh Z) cum esset
 annorum elxu (lxu Z) genuit] *habent* ZC^b, *om.* BC^a   7 mathusalam Z   8 mathusala Z   elxiii] B^bZ^b,
 elx Z^a, uel lxxxiii *supra* v. Z, *inc.* B^a   lamet B^b, *inc.* B^a   9 lamet B   elxxxix] elxxx B, uel duorum
supra v. Z   10 quingentorum] Z², *inc.* Z¹   genuit sem] Z, *om.* BC'   11 fabricauit B   arca
 per] archam Z¹   annos c] BC', c annos Z   13 *habet* Z, *om.* BC'   14 usque] Z^a, usque ad Z^bBC'
 iicexlu B   15 arfaxath C, arfaxth [sic] Z   sem] si, B^a   cainan] sale *supra* v. Z   16 salam]
 salem Z², *inc.* C¹   17 salum c, e, a, cxxx genuit heber *om.* C¹   18 cxxxiii] cxxxiii Z^a   falet B,
 falec C'   19 falet B, falec C'   20 ragau] uel reu *supra* v. Z   serue BC'   21 serue BC'
 22 lxxiii] lxxiii C¹(?)   23 tharea C¹   21 arfaxath ZC'   25 lxx] uel cexx *supra* v. Z   26 ysaach Z
 27 ergo *om.* BC¹   ysaach Z   ccccx] uel cccxx *supra* v. Z²   29 et seminibus] de seminibus BC'
 a quasi *incipit* S

tuo, inquit, quod est Christus. hoc autem dico testamentum confirmatum a deo in Christo, ea, quae post CCCXXX annos facta est lex, non resolvit aut evacuavit promissionem.

27. Fiunt ergo ab Adam usque in exitum Israhel de Aegypto anni IIIICCXL.

28. Iter in deserto anni XL.

29. Sub Iesu Nave anni XXX.

30. Sub iudicibus anni CCCCLXXX.

^{13, 16.}

31. Secundum quod dicit apostolus Paulus in actibus apostolorum ad Iudaeos: viri Israhelitae et qui timetis deum, audite: deus plebis huius Israhel elegit patres nostros propter plebem et exaltavit in incolatu in terra Aegypti et in brachio excelso eduxit illos ex ea. et per quadraginta annorum tempus circumegit illos in deserto, et destituens septem gentes in terra Chanaan sorte distribuit terram illorum, et aequaliter annis CCCCLXXX dedit iudices usque ad Samuhel prophetam. et exinde postularunt regem Saul filium Cis, et hunc dedit illis virum de tribu Beniamin.

32. Fiunt ergo ab Adam usque ad Saul regem anni IIICCCXC.

33. Item regnum Hebreorum a Saule rege usque ad Sedechiam, quem transmigravit Nabuchodonosor rex Babilonis, anni DVIII.

34. et in captivitate secundum voces Hieremiae prophetae anni LXX.

35. Fiunt ab Adam usque dum redirent sub Hesda Israhelitae anni III DCCCLXVIII.

36. Item regnum Persarum.

37. primus Cyrus annis XXX.

38. Artaxerxes annis VIII.

39. Artaxerxes longibracius annis XLI.

40. Artaxerxes alius menses II.

41. Soedianus menses VII.

42. Magnus menses VIII.

43. Sersex annis XX.

44. Darius annis XXXVI.

45. Artabanus menses VII.

46. Darius Notus ann. XVIII.

47. Artaxerxes annis XLII.

48. Plus annis XXII.

49. Arsen annis III.

50. Darius annis VI. hic est, quem Alexander Macedo vicit.

51. Fiunt ergo regum Persarum anni CCXXXII.

52. Item regnum Macedonum.

53. Alexander Magnus Macedo annis XII.

54. Ptholomeus antiquus annis XLII.

55. Ptholomeus Epifanes annis XXVI.

56. Ptholomeus Filopator ann. XVIII.

57. Item Ptholomeus Epifanes annis XX.

2 aut] S^b, ut S^aC, et B   4 israhel C   5 annis C   6 annis C^b   9 post huius
supra e. i. = id est S   10 in brachio] brachio C   11 circumegit BC   14 chis BC   de
tribu] SC^a, dedit B, de CP   15 III] tria milia C^a   16 a] de BC   sedechiam B   17 rex] rex B
duiiii] S, duiii BC   19 sub hesdra isrl S^aB^b, israhelitae sub esdra C, sub hesdra (om. isrl) B^a, sub
hesdra filii isrl S^b   23 artaxerxes B, artaxerxes C   24 artaxerxes B, artaxerxes C   25 artaxerxes B, artaxerxes C
28 sersex] S^aBC, xerses S²   32 artaxerxes] arearsarxer SBC², artaxarxer C¹
36 fiunt] fuit C²   regum] regnum S^aB^b, regni S^aC^a   anni] annis C^a   39 ptholomeus et sic deinceps C

58. Ptholomeus Filometoris filius ann. XI.
 59. Ptholomeus frater annis XXVII.
 60. Ptholomeus Fuscus anno uno.
 61. Euergeta annis XXVII.
 5 62. Ptholomeus Alexas ann. XVIII.
 63. Ptholomeus Soter ann. XVIII.
 64. Alexander frater Ptholomei dies XVIII.
 65. Ptholomeus Dionisius ann. XXVIII.
 66. Fiunt anni CCXLIII. ab Adam vero anni VCCCCXLIII.
 10 67. Item Iulius Cesar annis XII.
 68. Item regnum Romanorum.
 69. Augustus formator imperii Romani cum haberet imperii sui annum XI. natus
 est salvator secundum carnem et passus est anno XXXI duobus Geminis consulibus. *p. Chr. 29*
 qui notat aera consulis sexagesima septima.
 15 70. Fiunt ergo ab Adam usque in passionem domini anni VDXV. *p. Chr. 362*
 71. et de passione domini usque ad consulatum Mamertini et Nevittulae anni
 CCCXXI.
 72. et a consulatu Mamertini et Nevittulae usque in consulatum Hereulan
 anni XCI. *p. Chr. 452*
 20 73. Fiunt ergo ab Adam usque in hunc consulem anni VDCCLXVIII in
 VIII kal. Apriles.

---

5 alexar C   xiiii] xiiii C¹   6 xiiii B   8 xxiiii] xxxiiii B   11 notat] motha C
 aera consulis sexagesima septima] scripsi, hera consulis lxxii libri   20 hunc consulem] consulatum
 hunc C

ADDITAMENTVM II.

LIBER GENEALOGVS.

Liber genealogus (nam sic appellatur in codicibus Sangallensi et Florentino similiterque in Lucensi *genealogiae*, in Taurinensi dictus *de generationibus* vel *origo generis humani*), scilicet genealogiae excerptae ex libris sacrae scripturae finientes in parentibus Christi Iosepho et Maria, quamquam ipsae ad utilitatem raro adspirant, tamen in recensendo libro generationis Hippolytiano necessario adhibendae sunt: nam et per se multa communia habent opuscula ex sacra scriptura pariter in utrumque derivata et mature in libris inveniuntur contaminata et confusa, quam ob rem cum supra composuerim Latina ea quae ad librum generationis Hippolytianum pertinent, subieci in auctario genealogias.

Genealogiae scriptae videntur esse ineunte saeculo p. Chr. quinto in Africa, scilicet ex quattuor quas adhibuimus formis cum Taurinensis certa anni nota careat, ex reliquis tribus, quae computationem ad praesentem se aiunt annum deducere, Sangallensis finit in consulibus anni 427, Florentinus in consulibus anni 438, Lucensis in ipso commentario c. 499 Geiserici regis annum ponit XVI = p. Chr. 455¹⁾, alibi cum c. 428 tum in computatione quae libellum claudit c. 628 eius annum XXIV sive passionis CCCCXXXIV = p. Chr. 463, illo anno 455 propter controversiam de eius paschali die item scriptus est qui in Lucensi libro genealogias proxime praecedit liber paschalis et verisimile est huiusce libelli auctorem eum quem nos edimus ei adiunxisse computatione continuata, at genealogias non esse eiusdem editas aut a. 427 aut antea reliquorum librorum comparatio ostendit²⁾, persecutionum Christianorum, quas in fine auctor enumerat, extrema est Donatistarum emisso contra eos edicto severissimo ab Honorio a. 405 Febr. 12³⁾, et notatu dignum, quod ii in recensitionibus duabus antiquioribus a. 427 et 438 *Christiani* appellantur, in tertia a. 455/463 *Donatistae*, haec cum vix videantur postea adiecta esse, verisimile est libellum scriptum esse in Africa etiam tum Romana ut ante a. 427, ita post a. 405, — Auctorem cum reliqui libri nullum ponant, Sangallensis vulgari errore Hieronymum, Kruschius cogitavit de Q. Iulio Hilariano fortasse recte: nam cum eius praeterea extant tractatus duo, alter *de duratione mundi*, alter *de ratione paschae*, hunc et servavit idem codex Taurinensis qui habet genealogias et

1) Anus apud Vandalos numerari a capta Carthagine a. 439 Oct. 19 duplici ratione, modo ab illo cardine annis continuatis, modo et frequentius longe aera illa secundum usum Alexandrinum aptata ad singula regna, imper demonstravi (*Neues Archiv* 16, 58). Anus Geiserici XVI ex hoc computo coepit a. 454 Oct. 19 et vere pascha, ad quod pertinet tractatus libri Lucensis Apr. 17, incidit in a. 455. 2) Aerae vocabulo, quod in Africam cum Vandalis videtur venisse ex Hispania, utitur auctor libelli paschalis, non genealogiarum. 3) Partes eius edicti servavit liber Theodosianus 16, 5, 38. 16, 6, 3. 4. 5. egit de persecutione ea Tillemont *mém. eccl.* 13, 416 seq.

expilavit is qui scripsit librum paschalem codicis Lucensis. tempora denique recte conveniunt: nam tractatus illos qui edidit a. p. Chr. 397. potest post a. 405 libellum hunc publicavisse.

Genealogias suas auctor commentarii petivit fere ex sacris scripturis, non exceptis apocryphis, ut tabellas de Zorobabelo traxit ex libro Esdrae tertio, versionem adhibuit aliam atque Hieronymianam (cf. c. 422), praeter testamenta vetus et novum vix quicquam usurpavisse videtur: quamquam notabile est in elencho iudicum c. 521 recenseri Sameram in libris sacris hoc certe loco praeteritum, sed a posterioribus eodem loco insertum¹⁾, sed haec nos relinquemus iis ad quos quaestio pertinet, ex formis, quas haec editio repraesentat, numero quattuor proxime ad pristinam accedere erediderim servatam in libro Sangallensi et similem ei, sed ampliorem longe, ex parte certe auctam interpolando (ut c. 75, 132 laudatur Solinus) libri Lucensis: quamquam quod c. 356, 358 exhibent post c. 342, demonstrat etiam in his sive archetypo perturbato sive culpa librarii antiquum ordinem perturbatum inveniri, sed in univsum propius eos libros accedere ad formam pristinam et Taurinensis scriptorem hanc in compendium redegissem demonstrabo adscripto uno capite 259 sumpto ex Genesi 36, 39:

Genesis:

Ἀπέθανε δὲ Βαλλενὼν
 υἱὸς Ἀχοβόω, καὶ ἐβασίλευσεν
 ἐντὶ αὐτοῦ Ἀράδ υἱὸς Βαράδ
 καὶ ὄνομα τῆς πόλεως αὐτοῦ
 Φογώω· ὄνομα δὲ τῆς γυναι-
 κὸς αὐτοῦ Μετεβέλ, θυγατὴρ
 Ματραδ υἱοῦ Μαζοώω.

Sangallensis et Lucensis:

Mortuus est autem Bal-
 lenon et regnavit pro eo
 Arad filius Barad et nomen
 civitatis eius Fogor: nomen
 est uxoris eius Metebel filia
 Matrad fili Mezob.

Taurinensis:

Ipsa mortuo regnavit Arad
 de civitate Fogor: nomen
 uxoris eius Metabel filia
 Matrad fili Mezub.

immunes item manserunt ab interpolationibus ex libro generationis in hunc translatis, quae non exiguo numero reperiuntur in Florentino ceteroquin ad Lucensem prope accedente et etiam latius grassatae sunt in omnium antiquissimo exemplari Taurinensi, in hoc notabilis est dittographia ei propria cum interpolatione coniuncta c. 134 = 136, alia non pauca de suo inseruit Florentinorum librorum archetypum qui scripsit et c. 171, 189 variam lectionem adiecit provocans ad libros authenticos.

De lingua et orthographia quod addam non habeo: vulgaris illa est eius saeculi, orthographia autem solita suae cuiusque aetatis librariorum.

Collectanea haec non recensui, sed repraesentavi libros scriptos: neque enim digna sunt, quae quatenus fieri potest ad auctoris formam revocentur, sed si quam utilitatem habent, eadem est in additiis et insitiis atque in primitivis, eapropter commata omnia exhibui continuo ordine, sed ut quid qui libri contineant singulis praescriberetur, nam neque ter quaterve repetere volui quae fortasse nimium est semel edidisse et videbatur eorum qui haec curant interesse, ut quae libri communia habeant, non exquirendo intellegerent, sed proposita cernerent, ordinem secutus sum libri Lucensis, nisi quod, ut supra dixi, c. 356, 358 in Lucensi male collocata post c. 342 transposui secutus ordinem Taurinensis, Sangallensis ut in aliis ita in ordinandis capitibus cum Lucensi consentit, etiam Taurinensis cum in capitibus iis, quae habet cum Lucensi communia, eundem fere ordinem sequatur, praeter minora quaedam in margine adnotata non transponenda fuerunt nisi quae habet ex c. 474—495 in Taurinensi collocata in ipso fine libelli post c. 610, Florentinus textus, quem non

¹⁾ Libellus ipse ostendit Sameram hunc sive quo alio nomine fuit descendere ex libri iudicum c. 3, 31: post Sampsonem cum item ponunt Iosephus ant. 5, 4, 3 et qui ex Africano pendunt ebronographi (cf. H. Gelzer *Africanus* 1 p. 90 seq.).

totum contuli, quatenus recedat a Lucensi, in eo enarrando infra p. 158 indicatum est. — In orthographicis quoque expressi libros scriptos scilicet ut in commatis a pluribus libris traditis antiquissimum quemque sequerer, id est ubi fieri potuit Taurinensem, in reliquis Lucensem, deinde Sangallensem, denique recentissimum omnium Florentinum, variam lectionem non mere orthographicam textui interposui, ab emendando paucis locis exceptis abstinui.

Codices genealogi innotuerunt hi, quorum quos adhibui Taurinensem Lucensem Sangallensem Florentinos excussi ipse.

T **1. Taurinensis** tabularii publici saec. VII (cf. Reifferscheid bibl. patrum 2, 140: scripturae specimen dedit Petrus Vayra *curiosità e ricerche di storia subalpina* vol. 3 a. 1879 ad p. 350), antea sancti Columbani de Bobio, ut solus servavit Laetantii divinarum institutionum epitomen et Q. Juli Hilariani tractatum de ratione paschae, ita f. 62—71 (in f. 67 quaternionis extremo nota cernitur VIII) tractatum hunc exhibet forma in alio libro nullo redeunte, praescribitur: *inc origo humani generis*, subscribitur: *expl de generationibus*: sequuntur haec:

inc annorum metas (*sic*)

ab Adam usque ad diluuium ann sunt $\overline{\text{HCCXLII}}$

ab Arfaxat usque ad Falech ann sunt $\overline{\text{DXXXIII}}$

a Falech usque ad promissionem dei ad Abraham anni $\overline{\text{DCXXX}}$

a promissione dei ad Abraham usque ad legem datam filiis Israhel anni sunt $\overline{\text{CCCCXXX}}$

a lege data usque ad David anni sunt $\overline{\text{DXXX}}$

a David usque ad Christi domini nativitatem ann $\overline{\text{M}} \times \overline{\text{CXIII}}$

a nativitate Iesu Christi usque ad passionem ann $\overline{\text{XXX}}$

fieri simul ab Adam usque ad passionem domini Christi sunt $\overline{\text{V}}$ mil. $\overline{\text{DX}}$ ediderunt eum ex hoc libro primus Christoph. Matth. Pfaffius (Parisiis a. 1712), denuo Ferd. Florens Fleckius (in anecdotis sacris sive itineris litterarii vol. 3 Lipsiae 1837 p. 189—201). litteratura vetusta est: scilicet paginae versus numerantes vicenos quaternos verba non separant, separant commata puncto plerumque vel intervallo, raro signis: vel $\overline{\text{Z}}$. compendia praeter sollemnia *b*, *q*, *id* = id est, *ds*, *dns*, *ihu*, *xpm*, *scu*, *isrlh*, propria inveniuntur *gen* (raro *g*) = genuit, item, sed raro *interpriet* = interpretatur, et in numeralibus *p* (raro *p̄*) *s* (raro *sec*) = et secundus et sextus et septimus, *t* (raro *ter*) *q* = quartus et quintus, *u* = undecimus, ut terminatio non appareat, ductus supra vocalem admissus in versu extremo solo (in versu medio adest uno loco f. 67 propter emendationem) fortasse non semper *m* litteram repraesentat, sed *n* quoque: nos tamen semper per *m* eum reddidimus, contignantur litterae aliquoties in versibus extremis.

L **2. Lucensis** bibliothecae capitularis n. 490 scriptus vel potius absolutus a. p. Chr. 796 (ad finem chronicorum Hieronymi adscripta sunt haec: *a resurrectione domini nostri Iesu Christi usque ad presens annum Caroli regis in Langubardiam in mense Septembrio, quando sol egyptin patuit, in indict. X, anni sunt DCCLXII m. V*) praeter alia, quae enumerant Bethmann (*Archiv* 12, 704) et Duchesne (liber pontif. vol. 1 praef. p. CLXV), habet opuscula historici argumenti haec.

1. In primis quattuor quaternionibus, qui toti scripti minusculis, cum plerique huiusce voluminis librarii uncialibus litteris cursivas interponant, post reliqua exarati videntur esse, chronicorum Hieronymianorum legitur epitome, exemplar est ex eorum numero, quae ad a. Abr. 2388 pro Equitio Probum nominant, sed imperfectum: deficiunt spatii vacuis relictis quae sunt in textu Schoenii p. 197 *m* ab *Haitanarius* ad *q lucifer*, item p. 197 *e* ab *ante provincias* ad p. 198 *b Francorum*, item extrema a p. 198 *f Melanias*.

2. Isidori chronicon maius est in quat. V f. 1—4. de eo dicemus infra iusto loco.

3. Vitae pontificum insunt in codice bipertitae: prior pars finit in Constantino († 715), ubi subscriptum: *huc usque CXXVIII anni sunt, quod Langobardi venerunt et VII menses*, posterior in Hadriano († 795).

4. Libri duo de ratione paschae scripti Carthagine a. p. Chr. 455 adiecto laterculo paschali codicis implent ternionem paucissimum. ediderunt eos Mansi (vide infra p. 414—420 et codice recognito Kruschius noster *Studien zur Chronologie* (Lipsiae 1880) p. 279—297 (cf. p. 138 seq.).

5. Genealogiae quae hic eduntur scriptae sunt in quaternione ultimo foliis septem. edidit eas parum emendate ex hoc libro Joh. Dom. Mansi in additamentis ad Baluzii miscellanea repetita Lucae a. 1761 vol. I p. 405—413 (inde Migne patrol. Lat. vol. 69 p. 519 seq.). in principio tractatus pingitur pastor bonus, textui praescribitur: *incipiunt genealogiae* et quae sequuntur, sicut infra expressum est. post ea quae infra c. 628 dedimus in fine sequitur computatio continuatoris potius quam auctoris eaque, ut alia quoque in extrema pagina a c. inde 544 ex parte evanida facta. versuum codicis fines indicavi, ut de hiatibus aliquatenus iudicari posset: primi, qui est paginae huius quadragesimus tertius, prima verba non pertinent ad computum; duo 52 incipiens *menses sex* et 58 extremus incipiens *nongenti* non sunt perscripti toti, lineae indicunt hiatus maiores, quae dantur inclinatae litterae parum certae sunt.

Hic est numerus annorum, ex quo dominus Christus passus est. | usque ad annum praesentem, id est, sicut supra scribitur, anni sunt quadringenti triginta quattuor. | nam ut seculi annos per ordinem decurramus, legis auctor (*def. litt. c. 30*) *h* *h* *h* mundum *iiii* | *ndam usque adgnisset* statum sex milium annorum *numerat ii ricto te* (*def. litt. c. 12*)

ab Adam [us]que ad diluvium anni sunt | duo milia ducenti quadraginta duo. | a dil[uvio usque ad] vocacione Abrahe anni sunt

a vocati[one Abrahe usque q]uo fi[lii Israhel] | introissent in Egyptum cum Iacob patre suo anni sunt

cum Moyse

iudices eis fiebant ex filii[s] Israhel annis -

offenso deo i[u] dicaverunt eos alienigene annis -

reges eis fuerunt annis quingentis quin[que] | menses sex dies decem

in captivitate Babylonie fuerunt annis [septuaginta]

ebdomadarum Daniheli septem, in quibus est templum dei restauratum, anni sunt [XLVIII]

| aliarum ebdomadarum sexaginta duarum, in quibus sacerdotes templi eis dominabantur, usque ad Christi domini nativitatem anni sunt [quadringenti XXXIII].

et a nativitate domini usque ad eius pasi[onem] | anni sunt [XXXI].

et a passione domini usque ad annum vigesimum quartum regis Ge[is]erici anni [sunt] qu[adrin]genti XXXIII

fiunt omnes ab Adam per legis ordinem numerati usque ad annum pre[sentem] | anni qu[inque milia] | nongenti octoginta quattuor

subscribitur litteris maioribus: *expt lib genealogus in quo praefati anni concludi noscantur fiiii alboms*, quorum partem extremam neque legere recte potui neque interpretari. -

Inter c. 219 *gofera monte*, quibus verbis finit f. 2, et c. 287 *salna*, quo incipit f. 3, folium unum videtur excidisse, cum praesertim quaternio hic non habeat nisi folia septem. hiatus alter c. 308—338 in hunc librum venit ex archetypo.

3. Sangallensis n. 133 saec. IX, ut supra p. 80 dictum est, continet inter alia ibi *a* recensita librum genealogum p. 299—396. praescriptum est, ut infra rettulimus, post

alia a librario addita: *incipit genilocus sancti Hieronimi presbyteri*, subscriptum post ea quae infra e. 628 referuntur: *hic est numerus annorum ex quo dominus Christus passus est usque ad consolatam praesentem, id est supra scriptum anni sunt CCCXVIII* (immo CCCXCVIII), *fiunt ergo ab Adam per ordinem dinumerati usque ad consolatam supra memorati annis [sic] V milia DCCCLXXVIII* (immo VDCCCXXVIII), *explicit liber genealogus* (ex *geneagus* corr.).

4. **Cheltenhamense** n. 12266 saec. X item supra p. 80 vidimus habere in ipso principio p. 1—41 genealogum inscriptum ita: *chronica Eusebii Caesariensis episcopi, incipiunt generationes totius bibliothecae per ordinem scriptae*, primis verbis omissis incipit liber ipse e. 3: *habet genitores, finit e. 628 anni sunt XXIII*, sequitur subscriptio: *hic est numerus . . . anni V milia DCCC^{ti} LX^{ta} III^{or}*, *explicit liber genealogus*, ea ipsa, quae est in Sangallensi, nisi quod pro numero CCCXVIII hic est CCCXCVIII et pro VDCCCXXVIII, ut modo dixi, VDCCCCLXIII, prima postremaque, quae a me rogatus descripsit amicus Gradenwitz, cum a Sangallensi nisi in minutis non discedant, hic liber praetermissus est.

f' 5. **6. Florentini** Laurentianae bibliothecae libri duo, antiquior S. Mariae novellae n. 623 saec. X (Bethmann apud Pertz *Archiv* 12, 728) et recentior eo paullo neque tamen ex eo descriptus (vide infra e. 5) saec. XI Laurentianus plut. 20 n. 54 (Banduri 1, 661; Bethmann apud Pertz *Archiv* 12, 719) foll. 45 simul adhibendi fuerunt utpote apographa duo eiusdem archetypi deperditi, continentur continebanturque his libris haec, quatenus adnotavi.

1. cod. 623 incipit ab Isidori etymologiis.
2. cod. 623 f. 100 tractatus brevis finiens *ut ins morbi ignes ardere sic cetera^{us}*.
3. cod. 623 f. 100—107 = cod. 54 f. 1 (olim f. 143) incipit: *sancto ac beatissimo episcopo Primasio Iunillus, si scis ipse, finit, Iunilli instituta regularia libri secundi, ordo episcopi formatu scribant, explicit liber II deo gratias* (Migne Lat. vol. 68 p. 17).
4. cod. 623 f. 107 = cod. 54 f. 8 glossae, quibus praescribitur: *incipiunt glose per totum alphabetum, incipiunt: a nota praeonominis est*.
5. cod. 623 f. 116 = cod. 54 f. 15: *divisiones temporum quattuordecim sunt: a thomos momentum minutum et. in his legitur computatio haec: a nativitate vero Iesu Christi domini nostri, quod fuit XL* (suppl. in cod. 623) *secundo anno imperii Octaviani Caesaris, usque in praesentem annum, id est tertio regni Ratchisi in Italia, sexto pontificatus Zachariae pape urbis Romae, indictio XV, sunt anni DCCXLV, restant igitur de sexto miliaribus anni circiter LVII, finitis vero sex actatibus, id est sex miliaribus, seculi terminus est, si vero aliquid superstiterit* (sic cod. 54, *aliqui* *perstiterit* hiatu relicto cod. 623), *extra seculum fit, secundum decem modis temperatur et.*
6. cod. 623 f. 119 *de paschali supputatione*, incipit: *in paschali ratione septem requirende* (sic) *sunt annus incarnationis, finit et ideo bis dicitur quia ̄ Kal. mal. hab. febr.* laudantur Augustinus et Isidorus, in indice praemisso codici 623 inter alia recensetur Theophili libellus de inveniendi die paschali.
7. cod. 623 f. 120 *Bibliothecam ceteris testamenti Esdra scriba*, finit *non ex suae naturae permutatione sed ex nostra susceptione, explicit*.
8. cod. 623 f. 121' (deficiunt extrema folio exciso) = cod. 54 f. 23 brevis tractatus de litteris per quaestiones et responsa, incipit: *quid primum interrogandum est his qui scientiam divinarum scripturarum scire desiderant*.
9. sequitur genealogus cod. 623 f. 122—125 (deficiente principio incipit e. 57 editionis nostrae a verbis *est quae psallebat*, deficit e. 616 in verba *E quinque*

- sunt V) = cod. 54 f. 21—29. praescribitur: *incipiunt genealogiae: subscriptionem. explicit liber Iuvilli* apparet ortum esse ex errore librarii.
10. cod. 54 f. 30—31 *conographia* (sic) *Ysidori iunioris*.
11. cod. 54 f. 34 *incipit chronice liber exposito* (sic) *a sancto Hieronimo presbitero. incipit primo die in lucis nomine condidit deus anglos. fuit in Papiam civitatem* sequente computatione ad passionem. sunt chronica Bedae maiora abbreviata.
12. cod. 54 f. 36 (pars infima paginae et f. 37 totum vacant) index regum Langobardorum ad Karoli magni a. II editus ex hoc libro MG. ser. rer. Lang. p. 500 seq. sub littera A.
13. cod. 54 f. 38 index alter eorundem regum et deinceps imperatorum ad Othonem II a. 961 adscriptus postea manu diversa. editus ibidem p. 506 seq. sub littera B.
14. cod. 54 f. 38—45 stemmata sacra ad Christum usque adiectis interdum adnotationibus. quarum prima haec est: *Adam cum esset annorum CCXXX. genuit Seth: fuit omnes vite sue DCCCCXXX. alia haec: Gag et Magog. Canue Ageth Aenezel (aenezel m. 1) Defarfoti Reji Libasci Pharisoi Declimei Garmatheii Armatiini Cucomei Zamartei Agrimareli Assopharyi Cincefali Tasbei Alanci Priorsolonici Arnei Saltarei. ista autem generationes de genere Cham aiunt eortus fuisse. qui propter omnes habominationes suas. quas egerunt. quia nullam legem habuerunt. ab Alexandro Magno Macedonum rege in partibus aquilonis inclusi sunt; qui ante consummationem seculi egrediantur quattuor angulos terre et circumibunt universa castra sanctorum et civitatem magnam Romam circumlabunt.*
15. cod. 54 f. 45 computatio sub titulo *item* (exsecta quaedam) *orum mundi brevi collecto. ab Adam. finiunt: ab incarnationem (m deletum) domini nostri Iesu Christi usque in presentem primam gloriosi Wambani principis annum. qui est era DCCX ann. DCLXXII. ab exordio autem mundi usque ad adventum domini ann. VCXCV.*

Integros quos exacterem libri hi non sunt visi digni: contuli ad c. 1—57 deteriorem deficiente meliore. deinde meliorem a c. 57 fin. ad c. 202 (omissis mediis c. 95—112). quae sequuntur examinavi vidique respondere quae liber hic habet nostris c. 251—304. 309 seq. (interponitur. *igitur a nativitate Abraham usque egressum Israel ex Egypto anni DV colliguntur*). 360—373 deinde stemma adest a David ad Ioseph c. 471 quaeque deinceps sequuntur. contuli libros rursus ad c. 495. 496. et extrema inde a c. 514. scilicet meliorem ad c. 616. ubi diximus eum deficere. postea ad finem usque alterum. melior in margine quaedam habet in altero non inventa. ut ad c. 168 (cf. c. 170): *ex quo Cappudoces* — ad c. 169: *ex quo Sarmate* — ad c. 173 (cf. c. 176): *ex quo et Galate* — ad c. 176: *ex quo Eberni*.

7. Ovetensis episcopus Pelagius (a. 1101—1129) corpori chronicorum suo. de quo in praefatione ad Isidoriana disputabimus. hunc librum inseruit inscriptum teste Ambrosio Morales (apud Florez-Risco *Esp. sagr.* vol. 38 p. 367): *incipit genealogia totius bibliothecae ex omnibus libris veteris uerique testamenti*. archetypum periiit. extant apographa et in codice Matritensi bibl. nat. T 10 saec. XVII (Knust *Archiv* 8. 799) et in Esecorialensi b I 9 chart. saec. XV teste Ewaldo (neues *Archiv* 6. 232). scilicet tractatus inscriptus ita: *incipiunt genealogiae totius bibliothecae ex omnibus libris veteris uerique testamenti descriptum; adnotatur: hic liber genealogiae fuit desumptus ex libro vetustissimo ecclesiae Ovetensis in membranis litteris goticis scripto* et dicitur finire in Theodosio: videtur igitur similis fuisse nostri F.

LF 1^a. Incipiunt genealogiae totius bibliothecae ex omnibus libris collectae (*om. F'*) veteris novique (novi et veteris *F'*) testamenti. in quibus prophetia cum nominibus et tempora omnium profetarum usque ad beatissimum (sanctum *F'*) Cyprianum designantur et ad nostram aetatem quid fuerit gestum, apertissime monstratur (demonstratur *F'*) ex storiis collectum 'legalium mandatorum' (*om. F'*).

TFG 2^a. unde homo?

LTFG 3. si natus est, habet genitorem (-res *LF*).

LTFG 4. si factus est, habet materiam.

LTFG 5. si prolatus est, habet' (·' *om. T*) auctorem.

LTFG 6. dei omnipotentis (utique *ins. L*) sapientia limum terrae (a terra *LFG*) sumens (paterno imperio *ins. L*) hominem facere cogitavit.

LF 7^a. et cum solitarius (ac singularis *ins. L*) ab ipso domino (factore et conditore suo *ins. L*) visus esset (fuisse *L*) os suum (ossum *F'*, os *L*) de costa (costis *F'*) eius sumens mulierem illi adiutorium (adiutorem *F'*) fecit.

G 1^b. in nomine domini nostri Iesu Christi incipit liber generanum [*sic*] vel nominum patrum vel filiorum veteris testamenti vel novi a sancto Hieronimo pr(es)b(yster)o comprehensum cum partem expositiones quod textus ipsius continet. in nomine domini nostri Iesu Christi incipit genilocus sancti Hieronimi pr(es)b(yster)i.

L 2^b. in principio homo primus unde in saeculo apparuisse cognoscitur, audiamus.

G 7^b. et cum solitarius ab ipso domino visus esset. os suum de costa eius sumens mulierem illi adiutorium fecit.

T 7^c. et cum factus esset homo in animam vivam et esset solitarius adparens in oculis dei, quem tamen in abdito duos in unam carnem fecisset [*scr. fecisse*] palam ostendit, os de ossibus eius sumens ex eadem unamque carnem mulierem illi faciens adparuerunt duo in unam carnem et cum illam [ill' *T*] vidisset, ita se agnoscens in illam et ex se prolata [*scr. -tam*], testatus lingua ait: hoc os de ossibus meis est et caro ista ex carne mea est, propter hoc mulier vocabitur.

- L* 5^a. serpentis namque confecta venenis *TFG* 8^b. et
LTFG 9. per invidiam (-dia *TG*) diaboli (zaboli *T*)
T 10. qui iam pridem ceciderat Lucifer de caelo. qui mane oriebatur.
LTFG 11. mors introivit (intravit *F*) in orbem terrarum
LEF 12. et regnare coepit ab Aeva muliere (*om.* *L*) usque ad Maria (-am *G*) virginem (unitam
domini castitatem *ins.* *L*).
T 13^a. ita ut per mulierem abundaret po- *LEF* 13^b. 'quoniam sicut' (sicut enim *L*) per
culum mortis et per auctorem vitae mulierem nata est mors. ita (et
vox salutis adpareret in tabernaculis *ins.* *L*) per mulierem nata est resur-
iustorum et claresceret per virginem reectio mortuorum.
resurrectio mortuorum.
LTFG 14. Ipse est (*om.* *T*) enim Adam.
T 15. quem dominus eduxerat a dilecto suo et ex limo terrae evocavit vultum quidem
nativitatis a dilecto suo. id est ab speculum maiestatis et carnem e limo terrae.
LTFG 16. qui (adam *F*. qui adam *G.* *om.* *T*) cognovit mulierem suam Evam (*om.* *T*).
L 17. exclusus de paradiso in terra Naid.
T 18^a. et peperit (-riit *T*) hominem primo- *LEF* 18^b. et concepit et peperit Cain
genitum suum. quem nuncupavit no-
mine Cain.
L 19. ex semine criminationis luctus et
vaporis.
T 20^a. quem ille superbus Lucifer stella *LFG* 20^b. et adhuc (*om.* *GF*) adiecit parere et
amaritudinis seduxit. ut germanum peperit Abel fratrem eius et factus
suum pastorem ovium interimeret. est pastor ovium. Cain autem agricola.
et factum (-tus *FG*^a) est post dies: at tulit Cain.
'cum esset iam etate legitimus' (*om.* *FG*). ex
(de *G*) fructibus terrae hostiam deo. et Abel
attulit ex primogenitu (-ta *F*) ovium suarum et
ex adipe illarum. et respexit dominus (deus *G*)
in Abel et in muneribus (munera *F*) eius. in
Cain autem et in hostiam (hostias *G*. munera *F*)
eius non respexit.
T 21^a. parricida terrae cultor. *L* 21^b. ut unum martyrii gloriam destinasset.
alii vero homicidarum principem
conlocasset.
L 22^a. eo quod ille diabolus. qui patres *FG* 22^b. ille enim (autem *F*) diabolus qui eos
eorum de paradisso excluderat. ne- de (a *F*) paradiso excluderat (exclu-
cesse haberet. serat *FG*^b) necesse habebat.
LEF 23. ut (et *ins.* *L*) filios eorum ad mortis periculum duceret (deduxisset *L*. deduceret *F*).
tunc ingressus est in cor (corde *GF*) Cain et dixit Cain (*om.* *G*) ad (Abel *ins.* *G*)
fratrem suum: transeamus in campum: et dum essent in campo. exsurrexit Cain
super Habel fratrem suum et occidit eum.
T 21^a. Deinde genuit Adam loco Abel. de *LEF* 21^b. Et (*om.* *G*) adiecit adhuc Adam (adam
quo ait mater: comparavi hominem adhuc *F*) cognoscere mulierem suam
per deum. et vocavit nomen eius et concepit et peperit ei (*om.* *F*) filium
Seth. (in *ins.* *F*) loco Abel. qui dicitur Seth.
LTFG 25. cuius nomen lingua Latina (lat. ling. *T*) resurrectio dicitur (interpretatur *T*). quia
(quoniam *T*) ab ipso (in ipso *G*. per ipsum *T*) resuscitavit (suscitavit *T*) deus semen
iustum (iustorum *T*). 'a cuius progenie' (per e. progeniem *G*. pro e. progeniem *F*. per
quam progeniem *T*) pervenimus (pervenimus *FG*. pervenitur *T*) usque ad dominum
(d. nostrum *F.* *om.* *T*) Iesum (*om.* *T*) Christum.

- T* 26^a. ducem vitae auctorem. qui suscitavit in se et per [se] (*om. T*) semen iustorum. *L* 26^b. per generationes singulas sibi invicem succedentium.
- T* 27^a. Ipse enim Seth ut resurrectio genuit Enos, qui appellatus est Latina lingua renovatio. *LG* 27^b. Ipse est (enim *ins. G*) Set qui genuit Aenas: Aenas (enos enos *G*) enim lingua Latina obliviscens dicitur. *F* 27^c. Seth genuit Enos, cuius nomen lingua Latina obliviscens dicitur.
- LTFG* 28. 'Enos genuit' (de ipso natus est *LG*) Cainan (chainan *L*), cuius nomen appellatur natura (nativitas *L*) dei.
- LTFG* 29. (Nam ipse *add. LG*) Cainan (chainan *L*) genuit Malelehel (malelel *L*, malalehel *F*, malaleel *G*), 'cuius nomen dicitur' (e. n. dicit *L*, qui interpretaetur *T*) plantatio (mutatio *L*) dei.
- LTFG* 30. (Et *ins. LG*) Malelehel (malelel *L*, malaleel *G*) genuit Iaret (iared *TG*), cuius nomen 'descensio dicitur' (dicitur discessio *F*, interpretaetur descensio *T*).
- LTFG* 31. 'Iareth (iared *T*) genuit' (de ipso natus est *LG*) Enoch cuius nomen 'Latina lingua' (' *om. F*) renovatio (renovans *T*) interpretaetur (dicitur *T*).
- LF* 32^a. quia deus per ipsum (ipso *G*) renovaturus est mundum in illis diebus, quando Antichristus multam (-ta *G*) faciet vastationem: tunc ipse et Helias (eleas *F*) simul profetabunt mille ducentis (-ti *L*, -tos *G*) sexaginta diebus, et interficiet eos Antichristus, ubi et dominus eorum crucifixus est. sed ne quis dicat, quia (quod *L*) in Hierosolymis (hierusalima *G*, hierosolimam *F*) erneifiguntur, ubi et Christus dominus (d. chr. *G*^b, chr. *om. G*^a) erneifixus est, 'hoc utique dicit, ubi et dominus eorum crucifixus est. id est' (' *om. F*) in regno Romano.
- T* 32^b. Enoch quem cum iustum invenisset dominus, antequam eum transferret, genuit Mattusalam, qui una cum Helian oportevit prophetaere in novissimo tempore diebus mille CCLX, quos et interficiet Antichristus, ubi et dominus eorum crucifixus est, in regno utique Romano, non in Calvariae locum.
- LTFG* 33. 'Nam ipse' (*om. T*) Enoch genuit Matusalam (mattusalam *T*), 'antequam transferret eum deus in curru igneo et sublevaretur in caelo' (' *om. LTF*), 'qui (quia *G*) Matusala (-lam *G*, *om. F*) Latine (latina lingua *G*) interpretaetur' ('cuius nomen appellatur' *T*) missus.
- LTFG* 34. 'Matusalam (mattusalem *T*) genuit' (de ipso natus est *LG*) Lamech, 'cuius nomen per (*om. F*) interpretaetionem bonae mentis dicimus' (b. m. dicitur *F*, dicitur b. m. *G*, 'qui appellatur bonae mentis' *T*).
- T* 35^a. Lamech genuit Noe, qui interpretaetur requies, quoniam de ipso profetavit pater eius dicens: hic nobis dabit requiem ab omnibus operibus nostris.
- LF* 35^b. 'Lamech genuit Noe' (*om. LG*): iste (ipse *LG*) est Lamech (*om. LG*) qui profetavit de filio suo dicens: hic nobis dabit requiem ab omnibus operibus nostris: nam ipse (genuit *ins. F*) Noe, 'id est' (ides *L*, ideo *G*) requies appellatur.
- LF* 36. incipit (*om. F*) origo (generationes *G*) Cain.
- LG* 37. Transeamus ad originem Cain et tunc ad generationem Noe revertemur (-timur *G*)
- LF* 38. Postea (post *G*) quam enim (enim quam *F*) Cain (occidit Abel *ins. F*) a deo maledictus fuisset (est *F*), ut nec quisquam eum occideret, signum adeptus (-tum *F*) est malum,

quod (quem *F'G*) nunc si quis acceperit in fronte sua aut in manu dextera (*om. F'*), bibet (bibat *L*, bibet et *G*) ipse de vino irae dei (*om. F'*) mixto in poculo irae eius et punietur in conspectu electorum (sanctorum *G*) angelorum eius.

- LF'G* 39^a. nam nomen eius lingua Latina in perpetuum (interpretatum *F'*) erescens dicitur (dicit *L*): ideo (idem *L*) enim hoc nomen acceperat, quoniam usque ad 'Christi adventum' (adu. domini *F'*) filii Cain (kainan *F'*) eiusque (eius *LG*) consortes occisuri essent (erant *F'*) Christianos vestigia Abel fratris eius sequentes.
- LF'G* 40^a. Igitur iste (ipse *G*, *om. F'*) Cain genuit 'filium nomine' (*om. F'*) Enos (enoh *F'*^a, enoch *F'*^b*G*).
- L* 41. qui Cain dum ex serpente nascitur Colophum (*litt. ph dubiac*) generasse cognoscitur.
- LF'G*^b (*om. G'*^a) 42. tunc edificavit civitatem 'et posuit ei nomen' (ex nomine *F'*) filii sui Enos (nos *L*, enoch *F'G*).
- LF* 43. hoc (haec *L*) est civitas sanguinis, quae (qui *F'*) et nunc effundit (-det *F'*) sanguinem Christianum.
- L* 44. haec enim civitas in terra Naid fabricata cognoscitur et viva est. ipsa terra interpretatur, quae in fine usque Christianos persequitur, qui fidei vocabulo nominantur.
- LTF'G* 45. (Nam *ins. LG*) ipse (iste *F'*, *om. T*) Enos (enoch *F'G*) genuit Gedam (gadat *G*, irat *F'*): ipse (est qui *ins. T*) habuit murorum scientiam.
- LTF'G* 46. 'Gedam genuit' (irat genuit *F'*, de ipso natus est *LG*) Malelel (maiel *F'*, malaleel *G*, malelelech *T*), cuius nomen interpretatur auditio fortis.
- LTF'G* 47. 'et de Malelel (malaleel *G*) natus est' (maiel genuit *F'*, malelelech genuit *T'*) Matusalam (matusala *G*, matusalam *T*, matusahel *F'*).
- LTF'G* 48. qui (matusalam *T*, matusahel *F'*) genuit Lamech illum, qui habuit uxores duas (d. u. *T'*), una (unam *GF*) nomine Ada.
- L* 49. quae interpretatur testimoniata.
- LTF'G* 50. et alia (aliam *GF*) nomine (*om. G*) Sella (sellam *F'*).
- L* 51. quae interpretatur adumbrans se ipsam.
- LF'G* 52^a. Ipse est Lamech (*om. GF*), qui dixit mulieribus suis: audite vocem meam, mulieres (-ris *G*) Lamech, et continete (contenite *G*) auribus vestris verba mea, quia virum occidi (o. v. *GF*) in vulnere mihi et iuvenem in libore (liu- *G*) meo.
- L* 53. virum dicendo perfectum Christum dicit, iuvenem autem populum eius, a Iudeis Christum, a paganis et hereticis Christianum occidi veluti reum vice versa videmus, ut pro Abel Cain dicatur qui pro Christi nomine laniatur.
- LTF'G* 54. 'et sequitur dicens' (qui et ait *T*, *om. GF*) quoniam (*om. T*) septies vindicatum est de Cain, de lamech autem septuagies septiens, 'hinc eum' (hic eum *GF*, quem *T*) adparet occidisse Cain.
- LTF'G* 55. 'Nam de muliere sua Ada' (ada *om. G*, igitur lamech de m. s. a. *F*, lamech *T*) genuit Hobel (iobel *G*, iohel *F*, tobel *T'*), qui est pater habitantium (inhab- *T*) in tabernaculis (tab- *TG*, tabernaculis pecorum *F'*) et alium nomine (genuit *T'*) Iubal (iobal *G*), ipse est (*om. G*) Iubal (iobal *G*, *om. TF'*) qui ostendit psalterium et citharam.

- T* 56. qui de Ada nascitur (iubal *ins. T*).
- LTFG* 57. Nam (*om. T*) de Sella (vero *ins. T*) natus est ei (nascitur *T*) Thobel (tobel *TG*, tubal *F*), qui fuerat (fuit *T*) faber ferrarius et aerarius et soror eius fuit (fuit *om. F*, et habuit sororem *T*) nomine (nomen *F. om. LG*) Noema (noemma *TG*): ipsa est quae (qui *F*) psallebat voce, non organo.
- LTFG* 58. Per harum enim generationes (-nem *F*, per hanc progeniem *T*) increvit (exerevit *GT*) hominum multitudo (m. h. *T*), quoad usque super eos adueniret (aduenit *L*, aduenit *G*, adueniret s. e. *T*) horrenda cathago (catago *TG*) et operuit (cooperuit *T*) eos cathaclysmus (-mum *G*) et disperdidit (disperdit *T*) eos, quoniam miscuerant (-runt *TG*) se filii dei cum filiabus (filias *T*) hominum.
- T* 59. ex quibus nati sunt gygantes.
- LEFG* 60. et non intenderunt preceptis eius, quia excecaverat (caecauerat *G*) eos malitia ipsorum et non speraverunt sibi interitum esse futurum.
- F* 61. expliciunt generationes Lamech filii Matusahel.
- LEFG* 62. Incipiunt (incipit *G*) generationes (filiorum *ins. F*) Noe.
- LEFG* 63. Redeamus igitur ad Noe, qui (igitur quingentesimo anno vitae suae *F*) genuit ante diluuium filios tres et sortiti sunt uxores, fuerunt enim (*om. F*) in domo eius animae VIII. de eis (is *F*) meminisse dignatus est (memoratus *G*) apostolus dicens: octo anime salve facte sunt per aquam (aquas *F*), sicut et vos (sicuti quo *F*) modo baptisma salvos (saluas *F*) faciet. fiunt igitur a protoplasto (protoplausto *LG*) Adam usque ad Noe, id est usque ad (e *om. F*) generationem Sem filii eiusdem (*om. F*) Noe, anni MCCCXLII (duo milia centum quadraginta duo *LG*) et a generatione Sem usque ad (*om. G*) cathaclysmum, id est (usque *ins. G*) ad generationem Arphaxat (arfaxat *F*, arfaxad *G*) filii Sem, qui statim post cathaclysmum nascitur, anno (anni, numero *G*) centesimo. fiunt omnes (ergo *F*) anni MCCCXLII (duo milia ducenti XL duo *LG*), cathaclysmus enim lingua Latina secundum iudicium (iudium *G*) appellatur.
- LG* 64. Incipiunt (incipit *G*) generationes Sem filii Noe.
- LG* 65^a. Noe autem genuit Sem. *F* 65^b. Noe genuit filios tres Sem, Cham et Iafeth.
- LEFG* 66. qui dicitur Latine nomen (sem enim lingua latina nomen dicitur *F*).
- LEFG* 67. et sortitus (sortititus *G*) est uxorem nomine Norea (noera *F*).
- LEFG* 68^a. de ipsa natus est Elam. *T* 68^b. Sem post diluuium genuit filios sex: Elam.
- LG* 69. Elam interpretatur saeculum.
- LTG* 70. inde (ex quo *T*) nati sunt Elamitae (e. n. s. *T*).
- LEFG* 71^a. et frater eius secundus (s. fr. e. *F*) dicitur (dictus est *G*, dictus *F*) Assyr (aser *G*).
- LTFG* 72. quem Nebrod (nebroth *TG*, nembroth *F*) gigans nepos patris (patris *FG*) sui (p. s. *om. T*) Cham (filius *ins. F*) de terra Sennar (seunnaar *F*) exclusit (e. d. t. s. *T*), id est de terra servili (-le *G*, e *om. F*). tunc fugiens condidit Nineve et Roboth (rooboth *T*) civitates (-tem *LG, om. T*) et Chalech (calee *F*, calech *G*, calechi *T*) et Dassen (dasen *G*, dasem *T*, resen *F*) inter Nineve et Chalech (calech *FG*, e *om. T*).
- LEFG* 73. Haec est civitas illa magna eorum, quam (quem *F*) Iona propheta per (*om. G*) iter trium dierum circuiuit (circuit *F*).
- LEFG* 74^a. De ipso Assyr (asyr *G*) nati sunt Assyr. qui in (quin *L*) opitulationem (-ne *G*) venerant Caldeis adversus (-sos *G*) filios Israel ad Hierusalem. *T* 74^b. ex quo Assyr.ii.

- L* 75. Continetur autem eorum regio his modis: ab India ad Malicum insulam adfirmat esse quindecies centena milia passus, a Malicum vero Scenio ducenta XX quinque milia: inde ad insulam Adano [centum quinquaginta milia *ins. Solinus*]; sic confici ad apertum mare decem (dece *L*) et octies centena et septuaginta quinque milia praeter regiones humano generi inaccessas. hoc Solinus [56. 7] adseruit. et adtingunt usque ad Aethiopian per centum XXVII regiones satrapum. haec sunt habitationes Persarum gentium et Medorum.
- LTFG* 76. 'Alius vero Arfaxat (-xad *G*) tertius filius Sem' (t. f. sem arf. *F*, t. f. art. *T*). qui (*om. GF*) 'dictus est' (*om. G, ' ' interpretatur F*) leo veniens.
- T* 77. ex quo Chaldaei.
- LTFG* 78. Quartus vero (filius *T*) Lud (ludh *F*, loth *G*). qui dicitur (interpretatur *T*) nascens.
- T* 79. ex quo Lazones.
- LTFG* 80. Quintus (filius *ins. T*) Aram (aran *F*). qui dicitur (interpretatur *T*) altus.
- T* 81. ex quo Itei nati sunt.
- LFG* 82^a. De ipso Aram nati sunt filii quattuor   *T* 82^b. filii Aram nepotes Sem. (tres *F*).
- LTFG* 83. primitivus (p *compendio T*) filius (*om. LFG*) nomine (*om. T*) Obs. qui dicitur (interpretatur *T*², inpraetatur *T*¹) chorus.
- LTFG* 84. secundus Ul (hul *F*, el *G*). qui dicitur in perpetuum.
- LFG* 85. 'El enim' (helimin *F*) deus dicitur. id (qui *G*) est perpetuus.
- T* 86. ex quo Armenii veniunt
- LTFG* 87. tertius Gatera (eatera *T*, eathera *G*, getra *F*) qui dicitur (interpretatur *T*) superans (exuperans *LG*, exuperans et gotos *F*).
- T* 88. ex quo Casfeni.
- LT²FG* 89. 'quartus vero Mosoch. qui et sagittarius' (q. u. m., id est tolle *G*, quartus mosoch tolle te id est re *F*, q̄ m[osoch] quod . . . | tep . . . | quod . . . *T*² *marginis reciso*¹).
- LTFG* 90. 'Nam filius Sem sextus qui dicitur' (s filius *T*, nam u filius sem dictus est *F*) Chanaam (canaan *TF*¹, chanaan *GF*²) 'qui' (chanaan autem *G*, *om. L*) interpretatur (dicitur *L*) natura (natiuitas *L*) dei.
- T* 91. ex quo veniunt Lydii.
- LFG* 92. 'Hii sunt' (*om. F*) sex filii Sem ex (et *LG*) Norea (uxores *G*) cum nepotibus suis.
- LTFG* 93. Nam (nam de *G*, filii autem salae qui est filius *T*) Arfaxat (arfaxat *T*) 'filius Sem tertius' (filio sem tertio *G*, *om. T*), qui dictus est leo veniens. 'ideo enim hoc nomen acceperat' (accepit *G*, 'et ideo leo veniens' *T*), quia ex ipso 'leo verus (*om. F*) futurus erat (e. f. *F*) dominus Iesus Christus' (quia ex ipso venit dominus Christus leo fortis *T*).
- LFG* 94. 'De ipso enim Arfaxat (-xad *G*) natus est Sala' (ipse enim arf. cum esset annorum cxxxv genuit salam *F* et similiter *deinceps*).
- LTG* 95. 'qui dicitur' (hic sala interpretatur *T*) nuntius.
- LTG* 96. Ex ipso Sala (*om. T*) natus est Eber (herber *G*) qui dicitur (interpretatur *T*) trans flumen.
- T* 97. Sala ergo genuit Phalech
- T* 98. Phalech genuit Ragau.
- T* 99. Ragau genuit Seruch.
- T* 100. de Iectan Indii.
- T* 101. de Salech Bactriani.
- T* 102. de Soromot Arabes min.
- T* 103. de Iduram Camerii.
- T* 104. de Odera Mardi.

- T* 105. de Iezel Parti.
T 106. de Clam Cedrusi.
T 107. de Gabel Seytae.
T 108. de Abimelech Scani.
T 109. de Sabeu (sabei *T*^a) Arabes maius.
T 110. de Ebilath Gymnosofistae.
T 111. Hii tribus Sem sortiti sunt terram a Persida et e Baetranon usque India longitudine a Rinocorura usque ad Gadis quae est usque ad austrum: ipsa est pars Orientis. et habent fluvium Eufraten.
- LG* 112. Nam ipse Arfaxat (-xad *G*) filius Sem vixit annis centum sexaginta quinque (cxxv *G*) et genuit Sala et vixit, postquam genuit Sala, annis quadringentis XXV (xxx *G*) et genuit filios et filias et decessit quinta generatione.
- LTFG* 113. 'Incipiunt (incipit *G*) generationes Cham filii Noe' (origo cham *F*, item tribus filiorum cham *T*).
- LF* 114. Redeamus et ad Cham filium Noe, qui dictus est callidus 'et' (hic autem *F*) sortitus est uxorem nomine Ause (suae *F*).
- LF* 115. ex semine gigantum.
- T* 116^a. Cham genuit Chus, ex quo Aethyopes. *LF* 116^b. qui genuit filium primitivum nomine Chus: hic optinuit Aethiopiam contra Egyptum.
- T* 117. de Mestrau Aegypti.
T 118. de Ful Trogoditae.
T 119. de Canaan Afri et Phoenices.
- LTFG* 120. 'et (*om. G*) de ipso nati sunt filii sex et ista nomina eorum' (chus namque genuit filios sex et ista sunt n. e. *F*. filii chus *T*).
- LTFG* 121. primitivus (primitivus *L. p̄ T*) Saba (siba *T*) 'qui' (saba autem *G. om. L*) interpretatur tolle et veni: inde (ex ipso *T*) 'Saba (sabaa *F*) gens' (sabaitae *T*).
- LF* 122. de qua gente fuit regina illa austri, quae (qui *G*) venerat audire sapientiam Salomonis (sal. sap. *F*).
- LTFG* 123. secundus (secundo *F*) vero (*om. T*) Evilad (euilat *F*, ebilach *T*, anilad *G*), qui dicitur (interpretatur *T*) parturiens.
- LTFG* 124. tertius Sabata (sabatha *G*, sabatta *F*, sebeth *T*), id est tolle tu.
- LTFG* 125. quartus Regma, id est clamatus.
- LF* 126. huic erant filii duo (d. f. *F*), primitivus Sabam (saban *G*, saba *F*), id est condemnatus.
- LF* 127. et (*om. F*) secundus Iuda, id est confitetur (confitur *F*).
- LTFG* 128. quintus 'vero filius Chus' (eius *F*, ' *om. T*) Sabacatha (sabachata *G*, sabaathaca *F*) 'fuit nomen eius' (*om. T*), id est ornatus.
- LTFG* 129. sextus vero (autem *F*, *om. T*) Nebrot (nebroth *TG*, nembroth *F*), id est rebellans: 'hic est Nebrot' (nembroth *F*, 'ipse' *T*, id est *ad* nebrot *om. G*) gigans 'qui fuit' (*om. T*) venator (uenetur *G*, fenerator *F*) ante dominum.
- LG* 130. inde nascuntur Chaldei.
- LF* 131. ipse est qui exclusit Assyr (asser *G*) filium Sem, id est filium patris sui, et in eius terram aedificavit Babylon et Oree (ored *G*, arach *F*) et Archad (areath *F*, aread *G*) et Chalane (chalanne *G*, calanne *F*) intrinsecus in finibus Canaan (chanaan *F*).
- L* 132. Sedet autem Babylonia in milibus sexaginta: muri eius alti pedibus ducenti (*sic*) et lati pedes LXX: et hoc Solinus [56. 2] adseruit, qui totum describit ambitum mundi.
- LTFG* 133. Secundus (s. *T*) autem (*om. TF*) 'filius Cham' (*om. T*) Mestrem (mesrem *F*, esraim *T*) 'fuit nomen eius' (*om. T*), id est totum molens (mollens *T*).
- T* 131. ipse genuit Ludiu, ex quo Lybii, qui interpretatur sui negotii homo.
- LF* 135^a. hic obtinuit Egyptum: huic nati erant filii sex et ista nomina eorum. *T* 135^b. hic Esraim filius Cham sept(imus) genuit filios sex.

LTFG 136. primitivus (primus *F*, $\bar{p}$ *T*) Ladin, id est (ut dictum est *ins. T*) sui negotii homo.

LTFG 137. secundus Emimegin (enimegin *F*, emimeg *T*), id est profectatus (profectus *F*) est (*om. F*).

LTFG 138. tertius Latin (latisin *L*), id est iracundus.

LTFG 139. quartus Neptabin (neptabium *T*, neptoin *F*), id est inflatus.

LTFG 140. quintus Patrosin (patrosyn *T*, patrosen *G*), id est crudus.

LTFG 141. sextus Caslonin (casloim *F*, chaslon *G*), id est cornutus: de ipso Caslonin (casluin *F*, chaslon inde *G*) nati sunt (ex quo *T*) Filistini (phylistini *T*, filistim *F*) et Chapterini (capterini *L*^a, captorini *TG*, capturim *F*).

LTFG 142. Tertius vero (*om. F*) filius Cham Fut (phut *LF*, phuth *G*) 'fuit nomen eius' (*om. T*), id est profectus: hic (his *T*, id est *F*) nusquam comparuit.

LTFG 143. Quartus vero (filius *T*) Chanaan (chanaan *L*), id est adorans iniquitatem: nam ipsi (ipse *G*) Chanaan (chanaan *L*) nati sunt filii (qui genuit filios *T*) undecim.

LTFG 144. primitivus (primus *F*, $\bar{p}$ *T*) Sydona (sidona *LG*, sydonem *F*), id est exivit in iudicium (-cio *F*) venatrix: de isto nati sunt (ex ipso *T*) Sydonienses (sidoneinse *G*, sid- *L*): unde fuit (inde *T*) Iezabel (zezabel *TF*) uxor Achab regis Israel (*om. LTFG*), quae (qui *FG*) colebat idolum Sydoniensium (sid- *L*, sidoneinseum *G*) Baal (*om. T*).

LTFG 145. secundus vero (*om. T*) Cetheus (etheus *F*, cetheos *G*), id est peccans.

LTFG 146. tertius Iebuseus (iebusaeus *T*, iebus *---* *F*), id est confusus. hic (ipse *T*) edificavit Hierusalem: propterea Iebus dicta est secundum nomen eius (iebus quae est hierusalem *T*).

LTFG 147. quartus Amorreus (-raeus *TG*), id est bili abundus (tibiabundus *T*, labiabundus *F*).

LTFG 148. quintus Gergessens (gergeseus *F*), id est creditus.

LTFG 149. sextus Eueus (euaeus *T*, aeuacus *G*, eueus *F*), id est coluber (colober *TG*).

LTFG 150. septimus Aruceus (aruceus *T*, aruceus *G*, araceus *F*), id est 'scotomatus' (scomat- *T*^a, non est eius *F*).

T 151. ex quo Tripolitani.

LTFG 152. octavus Asenneus (assenneus *G*), id est non est (*om. G*) eius.

LTFG 153. nonus Azyrus (azireus *G*, assyrius *TF*), id est iracundus.

LTFG 154. decimus Samareus (samarius *G*), id est audivit reum.

LTFG 155. undecimus Amattheus (amatheus *TFG*), id est delinquens (*om. G*).

LTFG 156. hii sunt filii Chanaan undecim.

T 157. quorum terminum habitationis eorum a Rinocorura usque ad Gadis ad austrum.

LTFG 158. et post hoc disperse sunt tribus Chananeorum et facte (facti *F*) sunt fines Chananeorum (eorum *F*, et f. s. f. ch. *om. G*, quorum tribus dispersa est *T*) a Sidone (sydona *T*) usque quo venias (veniatur *T*, nenias a *L*) Gerara (ge.... *F*¹, gera *F*²) et Gaza (ga...a *F*¹) et (*om. LF*) Ascalona (ascalon *F*, ascalonia *T*^b, asalonia *T*^a) Azotum (et az. *G*, -tu *L*, arotum *F*) et Geth et (*om. TF*) usque quo venias (veniatur *T*) Sodomia et Gomorra (gomurra *G*) 'ad Ama' (*om. T*) et Seboin (seboym *T*, sebeon *G*, soboym *F*) et usque Laban (labam *G*), quae (qui *F*) dicitur (c' *om. T*) Segor (secor *G*), ubi confugerat Loth (loth confugiit *T*) et ad omnem terram Chanaan (c' *om. T*).

T 159. ipsa est terra Chanaan quae habet fluvium Geon.

LTFG 160. Hii (tunc *T*) turrem edificarunt (aed. t. *TF*) ex lateribus coctis et bitumen (uitumen *LT*) eis fuerat (erat *G*, c' *om. T*) pro luto (lutum *G*), et ibi (ubi *F*) confudit deus linguas eorum, ut quod quis postulabat non hoc acciperet (accepera. *G*¹, acceperit *G*², intellegeret *F*, c' *om. T*).

- LG* 161^a. hoc temporibus Eber (heber *G*) factum est. unde lingua Hebraea dicta est secundum Hebreos.
- F* 161^b. hoc tempore in sola Heber domo propria loquela remansit, unde et lingua Hebraea dicta est secundum Hebreos: nam sicut in domo Heber lingua propria remansit, sic ecclesia Christi unitae fidei usque in finem perseuerat tempore.
- T* 161^c. et tunc apparuit secundum Heber lingua Hebraea.
- T* 162. Gentes vero quae de ipsis sunt Aethyopes Trogoditae Isabini Sciolagi Alani Aegypti Phoenices Lybii Marmarici Cari Phylistei Mussi Mussonici Friges Macedones Bitinii Nomadi Cilices Maurusi Cretes Magartheni Numidi Meroni.
- TF* 163. qui (hii *F*) optinuerunt ab Aegyptum (egypto *F*) usque ad oceanum a (ma *F*) Rinocorura (rinocorur *F*). quae (usquedum *F*) dividet (divisit *F*) Syriam et Aegyptum. usque ad Gadis longitudinem (usque gaddis ad austrum et habent fluvium Geon *F*).
- TF* 164. quibus sunt (et sunt illis *F*) civitates seu (vel *F*) regiones (multas id est *ins. F*) Aegyptus, Aethyopia quae aspiciet Indiam, et alia Aethyopia unde prodit Rubus (*om. F*) fluvius qui (quae *F*) aspiciet contra orientem, Thebais, Libia (lydia *T*) quae extendit ad Cyrenas (quirinos *F*), quae est Pentapoli, Marmaris, Sirtis (syrtis *F*), Nasamonas, Tantomona, Lyiba, Lepthi magna, quae extendit usque ad Syria minus (*om. F*), Numidia (numudia *F*), Masuria, Mauretanea (mauritania *F*), quae extendit usque ad statuum Herculis (ea regio eorum *ins. F*).
- T* 165. et sunt illis insulae Cossura, Lampadusa, Gaulos, Meleta, Circina, Moenis, Sardinia, Galata, Corsica, Cretes, Rhodos, Thera, Carpatas, Chios, Astipalis, Lesbos, Tenedus, Iamrus, Iassus, Samos, Chomos, Chydus, Nisyros, Cyprus.
- T* 166^a. Ilii sunt termini sive insulae seu gentes tribubum Cham cum regionibus suis.
- F* 166^b. expliciuunt generationes Cham filii Noe.
- LG* 167^a. Incipiunt generationes Iafet filii Noe.
- F* 167^b. origo Iafeth.
- T* 167^c. item generatio Iafet.
- LG* 168^a. Tertius vero filius Noe nomine Iafet (Iafeth *D^bG*) qui dilatio interpretatur (*om. G*): huic erat uxor nomine Ruth.
- F* 168^b. Iafeth quoque interpretatur latitudo: huic erat uxor nomine Ruth.
- LTFG* 169. ex hac (ex ea *F*, Iafet *T*) genuit (filios uiii *ins. F*) primitivum (pr. nomi *G*, primum *F*, p *T*) Gomer (gomer *F*, gomeri *T*), id est mensuram (-ra *F**G*).
- T* 170. ex quo Cappadoeces.
- LEFG* 171. huic erant filii tres (quattuor *F*): primitivus (primum *F*) nomine (nomen *F*) Agganaz (aganaz *G*, agazan *F*), id est ignis ardens (alibi ascenez *ins. F*).
- LEFG* 172. secundus Rifat, id est visio fervens.
- LEFG* 173. tertius Thargama (targamar *G*, togorma *F*), id est uberatio (ubi ratio *G*).
- F* 174. ex quo Armeni.
- LTFG* 175. Secundus vero filius Iafeth (s *T*) Magog (magnus *F*) fuit nomen eius (*om. T*): hic obtinuit Pamphyliam.
- TF* 176. ex ipso (quo *F*) Celatae (celte *F*) et Galatae (*om. F*).
- LTFG* 177. tertius vero (*om. TF*) Madias (mazias *TG*, madai *F*).
- T* 178. ex quo Medii.
- LTFG* 179. hic obtinuit Partiam (*om. F*).

- LG* 180^a. Quartus (uero *ins. G*) *F* 180^b. (*deficiunt quaedam*) *T* 180^c. q(uartum) Lotam, ex
 Lotham: hic optinuit Greciam alibi Ioban, quo Greei.
 Greciam.
- L* 181. hic est pater Syrorum Palestinorum.
- LEFG* 182^a. et (*om. F*) de ipso nati sunt filii quatuor: primitivus (primus *F*) Elisa (helisa *G*). id est ad me veni.
- LEFG* 183^a. secundus Tharsis (tarsis *F*). id est gladiator (lanciator *F*, lantiatur *G*): hic edificavit (aedificavit *G*) civitatem nomine Tharso secundum nomen suum. in qua volebat fugere (fugire *G*). Iona (ionas *F*) a facie domini.
- LEFG* 184^a. tertius Citi (citii *G*, cethum *F*). id est calcabo te (calcabete *F*).
- LEFG* 185^a. quartus Rodi (rhodii *G*). id est condemnatus (malus dies *G*, malus domini *F*).
- F* 187^a. alibi Dodam hic lato asserunt quinque filiae nomine turrem, ex quo Romani et Latini.
- LEFG* 188. Ab his designate sunt insule gentium in (*om. F*) terra illorum (*om. G*) et fecerunt sibi sermonem unusquisque in suo genere et in (*om. F*) suis gentibus (*ev. quattuor vacant in F*).
- LTFG* 189. Quintus 'filius Iafet' (*om. T*) Elisa 'dictus est' (*om. T*). id est ad (a *G*) me venisti (veni *T*): hic non invenitur in libris autenticis *ins. F*).
- T* 190. ex ipso Siculi.
- LTFG* 191. Sextus Thober (tober *G*). id est nberans (uuerans *T*, nberas *F*).
- T* 192. ex quo Hettali.
- LTFG* 193. Septimus Mosoe (mosoeh *GT*). id est sagittarius (tollere *GT*, tolletere *F*).
- TF* 194. ex quo Defantes Inlyrii (dellantes illiriis *F*).
- LTFG* 195. Octavus Thyras (thiras *TG*, tyras *F*). id est lanciator (lantiatur *G*, sagittarius *F*).
- LEFG* 196^a. hii Karthaginem obtinuerunt secundum auctoris / *Vergil. Aen. 1, 12*/dictum: Tyrii tenere (tenuero *F*) coloni (colonia *G*). Karthago 'urbs antiqua fuit utique Tyrorum' (tyronum *F*, *om. G*).
- T* 196^b. ex quo Traeces et Tyrii, qui obtinuerunt Carthaginem ut coloni.
- LEFG* 197. 'hii sunt octo' (toti *F*) filii Iafeth nepotes Noe.
- TF* 198. et (hii *F*) sunt termini eorum a Media usque ad Gadis, quae est (usque *ins. F*) ad aquilonem.
- LTFG* 199. ipsi (hii *T*) obtinuerunt Pamphiliam Partiam et omnem Greciam (gregam *G*) Rodiam (rhodiam *G*) Ciliciam (et citiam *L*, et cithiam *GF*). inde Rodi rhodii *G*, Citi (cita *F*, et citii *G*). Mazianite (mazanitae *G*, mathianite *F*) cum Kartaginiensibus (=nensibus *G*) et Tharsensibus' (ex quibus rodii mazianitae tharsenses carthaginienses *T*).
- TF* 200. et 'habent insulas' (sunt illis insule *F*) quae aspiciunt (ad *ins. F*) aquilonem (id est *ins. F*) Britias (brutia *F*), Sicilia, Eubia (euina *F*), Rodus (rodos *F*), Chios (eios *F*).

ordinat sic: —180, 189—196, 182—187, 198 *seq. T*; sic: 196—198, 201, 200, 197, 199, 202 *F*.

Lesbus (lesbos *F*), Citera (cetera *F*), 'Trace, Sacintus, Cefalenia' (soccinetus et falenia traces *F*), Corgira (*om. F*).

T 201^a, quae habent fluvium Tygris

F 201^b, et est illis fluvius Tigris qui dividit in Media et Babylonia.

F 202, expliciunt generationes Iafeth.

LG 203, incipit rememoratio (recommoratio *G*) Salae nepolis (-tes *G*) Sem fili Noe.

LTG 204, Redeamus 'ad Sala (salam *G*) nepotem Sem fili Noe' (ad progeniem salae fili arfaxat nepotis sem pronepos noe *T*).

LTG 205, 'Ipsa est' (*om. T*) Sala (*om. G^a*), qui (*om. T*) 'vixit annis centum quinquaginta VII et' (*om. TG*) genuit Eber (heber *TG*) 'et vixit, postquam genuit Eber (heber *G*) annis quadringentis XXX et mortuus est' (*om. T*).

LTG 206, qui (*om. T*) Eber (heber *TG*) 'vixit annis centum quadraginta quattuor et' (*om. TG*) genuit filios duos, primitivum nomine (*om. T*) Falech (phalech *TG*), id est partitus (est *add. G*), 'quare partitus? quia sub ipso divisi sunt filii et nepotes Noe' (*om. T*), secundus 'vero filius Eber' (heber *G*, ' *om. T*) Iecta (iectan *T*) 'dictus est' (*om. T*), id est pusillus.

LTG 207, 'huic erant filii' (iectan genuit filios *T*) duodecim: primitivus nomine (*om. TG¹*) Elmodam (elmadan *T*), id est agitatus.

LTG 208, secundus Salef (saleph *T*, alef *G*), id est alienatus.

LTG 209, tertius Sarmoht (sarmoth *G*, soromoth *T*), id est domus mortis.

LTG 210, quartus Seruch, id est visibilis.

LTG 211, quintus Odorrem (odorem *G*), id est satis altum.

LTG 212, sextus Azaer, id est levis (levis *T^b*).

LTG 213, septimus Declax (declaz *T*), id est transi hinc (trans hic *L*).

LTG 214, octavus Abimelech (abimeleth *L*), id est nubilum.

LTG 215, nonus Soba, id est tolle veni.

LTG 216, decimus Ufer (supher *T*, super *G*), id est lumen curationis (-nes *G*).

LTG 217, undecimus Evilath (ebilath *T*), id est ostende hoc.

LTG 218, duodecimus Iobab, id est amans deum.

LTG 219, 'hi sunt duodecim filii Iecthan' (iectan *T*, ' *om. G*), 'et facta est commoratio (commemoratio *G*) eorum' (quorum commoratio f. e. *T*) a Masse (messa *T*) usque quo venias (*sic LT², **** i T¹*) Gophera montem (gofera monte *L*) orientis.

TG 220, haec (hii sunt *T*) tribus filiorum Noe secundum creaturam (-ra *T*) illorum (eorum *T*) et secundum 'generationes eorum' (gentes illorum *T*).

TG 221, ab his dispersae sunt insulae gentium post diluvium, et (quia *T*) fuit omnes (*om. T*) terra labium unum et vox una omnibus.

TG 222, tunc Noe avus eorum divisit tribus (*om. T*) filiis suis terram, in qua habitarent, et sortitus est 'calidam Cham, Iafet hautem frigidam, Sem vero accepit terram temperatam' (sem primitibus partem temperiem cham sortitus est partem calidam — calidam *om. T^a* — iafet sortitus est partem frigidam *T*).

TG 223, advertit (abiit *T*) autem Cham ad (in *T*) partem fratris sui maioris 'post mortem Noe patris eorum, quod esset tranquilla' (quae est tranquilla post mortem noe patris eorum *T*) et per vim invasit eam genus illius annis multis et fecerunt 'in ea' (ibi *T*) omnem malignitatem (malignum *T*): haec est terra promissionis (-nes *G*).

TG 224, et quoniam de semine (*om. G*) Sem nascitur Abraham, 'in sortem parentum suorum' (sorte paterna illum *T*) revocavit (restituit *T*) deus (dominus *T*) 'semen eius, id est filios Israhel' (id est f. i. qui sunt semen eius *T*), ut 'complerentur sententiae' (compleretur

sententia *T*) Noe dicentis (-tes *G*): si quis transgressus fuerit limites fratris sui, de (*om. T*) gladio et de (*om. T*) igne morietur.

G 225^a. incipit generationes Falech filii *T* 225^b. revertamur ad progeniem Falech. Heber filii Sale nepoles Sem filii Noe.

G 226. Falech autem filius Heber. frater Iectae, vixit annis CXXX et genuit Ragau et vixit, postquam (quam *om. G*) genuit Ragau, annis CCVIII et genuit filius et filias et discessit quinta generatione.

G 227. anno autem centesimo primo eiusdem Falech mortuus est Sem filius Noe.

TG 228. 'hic est' (*om. T*) Falech qui (*om. T*) genuit Ragau. id est vide.

TG 229. nam vixit Ragau annis CXXXII et genuit Seruch et vixit, postquam genuit Seruch. ann. CCVII (*om. T*).

G 230. anno autem XXXVII eiusdem Ragau mortuus est Arfaxad filius Sem.

G 231. item autem XXXVIII eiusdem anno mortuus est Sala filius Arfaxad.

G 232. et genuit Ragau filius et filias et discessit quarta (quar *G*) generatione (geratione *G*).

TG 233. 'ipse est' (*om. T*) Ragau qui (*om. T*) genuit Seruch, id est faseis visibilis.

G 234. nam vixit Seruch ann. CXX et genuit Nachor et vixit, postquam genuit Nachor, ann. CC et genuit filius et filias et discessit tertia generatione.

G 235. anno autem VIII eiusdem Seruch mortuus Heber.

G 236. item anno LXXVII mortuus est Falech avus eius.

G 237^a. Nachor (nehor *G*) autem. qui dictus *T* 237^b. Seruch genuit Nachor. id est longitudo. est longitudo, vixit ann. LXXVIII et genuit Thara et vixit, postquam genuit Thara. ann. CCXXVIII et genuit filios et filias et discessit quarta generatione.

G 238. anno autem LXXVII eiusdem Nachor decessit Ragau avus eius.

G 239. item anno centesimo eiusdem Nachor decessit Seruch pater eius.

TG 240. 'hic vero' (*om. T*) Nachor genuit 'filium nomine' (*om. T*) Thara (tharra *T*). 'qui dictus' (id *T*) est odor suavitatis.

TG 241. hic (*om. T*) Tara (tharra *T*) genuit tres filios (f. tr. *T*). primitivum nomine (*om. T*) Aran (arran *T*). secundum Nachor, tertium Abraham (abram *T*).

TG 242. 'primitivo autem filio eius nati sunt filii tres et ista nomina eorum' (arran genuit filios tres primum *T*): Melcha. (secundum *ins. T*) 'Iesea et' (iesean tertium *T*) Loth, 'qui dicitur' (id est *T*) liberatus (liu- *T*).

TG 243. 'secundus vero filius eiusdem Thare nati sunt filii octo et uxor eius Melcha' (nachor genuit filios octo *T*): primitivus Ob (obs *T*), secundus Baux (bauz *T*), tertius Gamuhel (gamuel *T*), quartus Canazat, quintus Agam (bathuel *T*), sextus Faldas, septimus Iadet (azan *T*), octavus Batuel (iudul *T*).

TG 244. 'hic Batueli nati sunt filii duo' (bathuel genuit filios duos *T*) Laban et Rebecca (rebeecha *T*) 'uxor Isaac' (*om. T*).

TG 245. qui (*om. T*) Laban genuit filias duas Lia (lya *T*) et Rachel. 'haec sunt uxores Iacob' (*om. T*).

TG 246. 'et de Remma concubina nati sunt ipsi Nachor filii quattuor' (item n. genuit filios iiii de e. regna *T*). primitivus Gua (guam *T*), secundus Taber (thaber *T*), tertius Tocus (thocos *T*), quartus Mochas (mochar *G*^a, ochar *G*^b): 'habitavit autem' (qui habitaverunt *T*) cum omnibus suis (s. o. *T*) in 'Mesopotamia in finibus Chaldeorum: haec est' (*om. T*) Mesopotamia Syriae.

TG 247. Aran (arran *T*) 'autem primitivus filius Tarac' (*om. T*) genuit 'filium nomine' (*om. T*) Loth.

- TG* 248. qui (*om. T*) Loth genuit filios duos. 'unum nomine' (*om. T*) Ammon (*amman T*), 'qui dictus est' (id est est [*sic*] *T*) aqua paterna, 'alium nomine' (*et T*) Moab, 'qui dictus est plebem meam' (id est plebs mea *T*).
- T* 249. de Anman venit filia Pharaonis regis Aegypti. quam habuit Salomon uxorem. unde progenies pervenit usque ad Iosef. qui disposaverat virginem Mariam.
- G* 250^a. et quare eum plebem meam dixit? quoniam inde fuit Ruth Moabites. unde Christus Iesus ducit originem secundum carnem.
- T* 250^b. de Moab vero oritur Ruth. quae fuit proavia David, unde venit ad sancta Maria.
- G* 251^a. incipit generationes Abrahae.
- T* 251^b. Abrahae progenies.
- G* 252^a. tertius namque filius Tharae qui dicitur Abraham pater gentium.
- T* 252^b. qui dictus est pater gentium: Abraham genuit filios novem.
- G* 253^a. qui primo genuit filios (filius *G*^b) unum ex libera et unum ex ancilla. ex Sarra Isaac. ex Agar Ismahel. Isaac dicitur gaudium et Ismahel interpretatur exaudivit dominus.
- T* 253^b. de Sarra genuit Isaac de libero matrimonio. de Agar ancilla Aegyptia Ismael et Eliezerum.
- TG* 254. 'huic Ismaheli fuit uxor ex Aegypto. ex qua nati sunt filii XII' (ismael genuit filios xiii *T*): primitivus 'Nabiod et Malel soror eius' (nabeoth secundum faemina malelelet *T*), secundus (tertium *T et sic deinceps*) Caedar (accedar *T*), III Nabdel, IIII Aza, V Masman (*masman T*), VI Idoma (*iduma T*), VII Massen (*massem T*), VIII Chodam (*codan T*), VIII Thema (*themam T*), X Iechor (*iechur T*), XI Nafer, XII Zedmar (*codmar T*). 'hi sunt duodecem filii Ismahel' (hii s. f. ism. xiii *T*).
- TG* 255. 'inhabitaverunt autem' (qui habitauerunt *T*) ab Evilath (*ebilath T*) usque Sur. quae est contra faciem Aegypti. usque dum veniatur ad Assyrios: 'inhabitavit autem' (*om. T*) contra faciem omnium fratrum suorum. inde (ex quibus *T*) sunt Arabes (*arapes G*). qui 'coniuncti sunt' (iunguntur *T*) Aegyptiis.
- G* 256. inde nascebatur et mater Iob.
- TG* 257. nam et (*om. T*) de Cettura (*cetthura T*) concubina habuit (genuit *T*) Abraham (*om. T*) filios sex: primitivus Iebda (*lebda T*); secundus Baux (*bauz T*); III Iectan.
- TG* 258. 'et filii eius tres' (*iectan genuit filios tres T*): primitivus Sabau (*abaudus T*). secundus Theman (*temnan T*). III Dedan.
- TG* 259. et filii eius Dedan quinque' (*dedan genuit filios quinque T*) 'et ista nomina eorum' (*om. T*): primogenitus Raguel. secundus Namdel (*nabdel T*), III Assyrin (*assur T*), IIII Latisunt (*latisin T*), V Lomomen (*lomon T*).
- TG* 260. 'tertius vero filius Abrahae Madam' ('*om. hic T*). quartus Maxian (*mazian T*).
- TG* 261. 'et filii eius quinque' (*mazias genuit filios quinque T*). primitivus Gefar (*cephur T*), secundus Afer, III Enoch (*enodi T*), IIII Abira. V Aczrasa (*ezrasa T*).
- TG* 262. 'VI vero filius Abrahae Iesboe' (quintum *ieboe T*). 'VII Soreri' (sextum *eseri T*). 'hii omnes filii Abrahae sex de Cettura et nepotes XIII' (*om. T*).
- G* 263. dedit autem eisdem (eiusde *G*) ditiones Abraham et separavit eos ab Isaac filio suo adhuc se vivo ad orientem in terram Orientis.
- G* 264^a. incipit generationes Isaac filii Abrahae.
- T* 264^b. progenies Isaac filii Abrahae.
- TG* 265. 'redeamus ad Isaac filium Abrahae' (*om. T*), qui interpretatur gaudium.
- G* 266. tunc enim hoc nomen acceperat, quando venerat dominus ad Abraham et invenit eum ad arborem quercus: ibat enim ad Sodomam comburendam. promisit ei et dixit: secun-

dum hoc tempus veniam et erit Sarrae filius. et cum audisset Sarra uxor Habrahae, risit. et dixit deus ad Abraham: risit uxor tua. et ipsa dixit: non risi. sed risisti. 'et quia risisti' (*om. G^a*). Isaac erit nomen eius, id est gaudium.

- G* 267^a. hic Isaac habuit uxorem nomine Rebeecam, filiam Batuel, nepotem patris sui: ex ipsa nati sunt Iacob et Esau. Esau autem interpretatur odibilis. *T* 267^b. Isaac genuit filios duos Esau, id est odivilis, Iacob, id est dilectus.
- TG* 268. ipse (*om. T*) Esau habuit (duxit *T*) uxores (-ris *G*) quinque: prima Iudin filiam (filia *T*) Heber Cetthei, secunda Basemath (-mat *T*) filiam (filia *T*) Elom (helon *T*) Euei (euuei *T*).
- G* 269. de ipsa natus est Raguel, qui Raguel habuit filios III: primitivus Nachet, secundus Zareth, quia Zareth genuit Iob, inde cum apparuit esse quintum ab Abraham, tertius Some, III Mozae: hii quattuor filii Esau ex Basemath uxore alia Esau.
- TG* 270. tertia Malel (malelelet *T*) filia Ismahel 'sterelis fuit' (*om. T*).
- TG* 271. quarta Ada filia Elom Cetthei.
- TG* 272. 'ex ipsa natus est' (de ada filia elom cetthei genuit *T*) Elifas (eliphaz *T*) Themaneorum (temaneorum *T*) rex (*om. T*).
- TG* 273. 'hic est' (*om. T*) Helifas (eliphaz temaneorum *T*) 'qui habuit' (genuit *T*) filios V, primitivus Theman (themaris *T*), secundus Omar (omera *T*), III Sofar (sophar *T*) Nomadorum (nomades *T*: hic est . . . nomadorum *om. G¹*) rex (*om. T*), IIII Gothomi (gothom *T*), V Zenez (enez *T*): 'ex illis nati sunt Cenei' (ex quo cenezei *T*).
- G* 274. de Sophar et Cenez Cenezei et Cinci.
- TG* 275. 'concupinam autem habuit Helifas filius Esau' (item de concubina *T*) nomine Thamas (tham *T*) sororem (quae fuit soror *T*) Lothan (lotan *T*) filia Seir (Correi (cetthei *T*): 'de ipsa natus est' (genuit filium *T*) Amalech, 'adversus quem Iesus demigabat' (ex quo amalechitae qui pugnaverunt contra filios israhel *T*).
- TG* 276. 'nam uxor Esau quinta fuit Annae Euei nomine Elibama' (q. elibema filia annei euuei *T*).
- TG* 277. 'ex ipsa natus est' (de elibema genuit filios tres p. *T*) Ieul (ieul *T*) et (s. *T*) Iegloria (ieclom *T*) 'et Chorrem tertius' (t. correm *T*).
- T* 278. Ieul genuit Zara.
- T* 279. Zara genuit Iobab, id est Iob.
- G* 280. hec est gens Esau in tribubus suis secundum verbum ipsorum.
- TG* 281. et hii reges (-gis *G*) qui regnaverunt in Edom, antequam 'regnaret rex in' (regnarent filii *T*) Israhel.
- GT* 282. Primitivus (*om. T*) Balaac (balaac *T*) filius Sephor (beor *T*) et nomen civitatis eius Demnaba (demneba *T*): ipse 'est Balaac qui' (*om. T*) misit ad Balaam (balam *T*) filium Beor (sephor *T¹*, sepphor *T²*), ut 'populum malediceret' (malediceret filios israhel *T*).
- GT* 283. 'mortuus autem Balaac et regnavit pro eo Ibat, qui est' (post hunc regnavit *T*) Iob patriareha: quando 'enim populus in heremo fuerat' (fuerunt filii israhel in heremo *T*), 'tunc Iob in terram Edom regnabat' (*om. T*).
- GT* 284. 'mortuus est autem Iob et regnavit pro eo' (post hunc regnavit *T*) Asor de terra Theman: 'tunc enim mortuus est, quando dei populus ab Iesu Navae sortes fuerat consecutus' (' *om. T*).
- GT* 285. 'mortuus autem Asor et regnavit pro eo' (deinde regnavit *T*) Arax (adad *T*) filius Vae (barae *T*), qui occidit Maciam (mazian *T*) in campo Moab: 'quo modo Iabin in torrentem

- Cison exterminati sunt in Hendor et facti sunt sicut stercus terrae' (*om. T*). nomen autem (*om. T*) civitatis eius Gettheum (*cetthem T*).
- GT* 286. 'mortuus est autem Adax et regnavit pro eo' (post hunc regnavit *T*) Salma ex (et *T*) Mascchas (*masecas T*).
- LG* 287. 'mortuus est autem Salma et regnavit pro eo' (post hunc regnavit *T*) 'Saul de' (ex *GL*) civitate Roboth (*roboth civitatem L. robath civitatem G*), quae est iuxta flumen.
- LG* 288. 'mortuus est autem Saul et regnavit pro eo' (post hunc regnavit *T*) Ballenon (*uallenon G. balenon T*) filius Agnobor.
- LG* 289. 'mortuus est autem Ballenon (*uallenon G*) et regnavit pro eo' (ipso mortuo regnavit *T*) Arad 'filius Barad' (*om. T*) 'et nomen civitatis eius' (de civitate *T*) Fogor: nomen est (*om. T*) uxoris eius Metebel (*methebel G. metabel T*) filia Matrad (*metrad G. matrab L*) fili Mezob (*mezub T. umiob G*).
- LG* 290. et hii (hi *G*) duces eorum: Themam Golla (*gollam G. gola T*) Iepthe Elimas (*telimas LG*) Elas Pynon (*finon T*) Genez (*cenez G. cenethz L*) Themna Mazar (*mazer L*) Magediel (*magezhibel G*) Eram Fazon (*fazoin L. fagoin G*): hii (hi *G*) sunt (*om. LG*) duces Edom in terra possessionis (*-nes G*) eorum.
- LG* 291^a. hic est Esau qui dictus est Edom propter auiditatem (*habiditate L*) escae. pro qua suos primatus (*-tos G*) amisit: dum (*cum G*) ederet (*-rit G*) lenticulam eum defrito (*defreto G*) coctam. hoc nomen accepit (*-perit G*).
- T* 291^b. iste est Edom qui et Esau qui propter auiditatem robeae coetionis perdidit primatum: tunc istum nomen accepit.
- T* 291^c. hic Esau qui dictus est Edom: hunc nomen tunc accepit, quando primatus amisit.
- LG* 292^a. haec est gens quae exclusit Chorreos.
- T* 292^b. ipse exclusit Chorreos
- T* 293^a. et ipsa est natio habitans in monte Seir.
- T* 293^b. et habitavit in monte Seir.
- LG* 294^a. et haec est gens Chorreorum: septem enim fuerunt filii Seir (eius *G*) Correi (*chorrei G*) et nepotes XXII et ista (*sta L*) nomina (*nomi G*) eorum.
- T* 294^b. filii vero Correi VII fuerunt et sorores eorum Themam et nepotes XXII.
- LG* 295. primitivus (primus filius *T*) Lothan (*lothanh L^a. lotanh L^b. lotan T*) et filii eius (*om. T*) duo Eman (*ieman potius quam teman T*) et Chorri.
- LG* 296. secundus Sobal (*subal T*) et filii eius (*om. T*) sex Golla (*gollam T. om. G*), Manacha (*anacha G. macha T*), Chat (*cat G. cath T*), Gebel (*geba L*), Sofan (*sophan G*) et Onan.
- TG* 297. tertius Sebegeon (*sebegon G*) et filii eius (*om. T*) duo Aea (*ea G*) et Oman (*enan G*).
- LG* 298. hic est Onan (*onas LG*), qui invenit Laminir (*iaminir G*) in eremo (*eromo G*) Elas, eum pasceret (*-rit G*) iumenta Sebegon patris sui.
- LG* 299. quartus Anam (*anan G. anor T*) et filii eius (*om. T*) duo Deson et Elibathe (*euibathe T*).
- L* 300^a. filiorum autem Deson haec sunt nomina quattuor: Emadan Asban Thasra et Choram quartus Aran et filii eius quattuor Emadan Asban Thasra et Choram.
- TG* 300^b. quintus Deson et filii eius (*om. T*) III Emadan Asban Tharram (*thara G*) Corram (et eorum *G*).
- LG* 304. sextus Asam (*asan GT*) et filii eius (*om. T*) quattuor Balam (*balan G*) Zueam (*zueam T. zuehan G*) Iuscha (*iuscham G. ioasean T*) et (*om. T*) Iuschan (*iuscam T. usehan G*).

LGT 302. septimus Rison et filii eius (*om. T*) duo Oe et (*om. T*) Arranb (arran *G*. arram *T*).

LGT 303. hi (hii *T*) sunt filii Seir (*om. T*) Chorrei (correi *T*) VII et soror (sorores *G*) eorum Thamma (*om. T*) et nepotes XXII.

LGT 304. Haec est gens (*om. G*) Zozomin (zozomites *T*), quam (quos *T*) disperdit Esau 'a facie sua' (*om. T*) de terra Seir, ut possideret eam (ea *G*) et facti sunt Gabaonitae, dum fugerent (fugirent *G*^b) a facie eius (ipsius *T*).

LG 305. hoc in Hiesum (ihesum *L*) Nave legimus.

GTF 306. ipse est (*om. G*^a) gens quae nata est ex' (quae gens descendit de *T*) Euceo (euceo *GT*, euo *F*) filio Cham (caan *F*).

GF 307. hoc in paralipomenon legimus (inuenimus *F*) esse conscriptum.

T 308. hic Esau obtinuerunt montem Seir secundum verbum ipsorum et regiones eorum.

GF 309^a. Explanatio iacob de exodo.

T 309^b. item generationes iacob.

G 310^a. Transeamus ad iacob fratrem Esau, cuius nomen Graecae interpretatur (inter *G*) dilectus, Hebraicae novissima tenens, et quare novissima tenens? quoniam sic natus est, pedem fratris tenebat, significans se cum subplantare et eius benedictionem accipere.

T 310^b. iste est enim iacob, cuius nomen secundum Hebraicum novissima tenens, secundum Graecum dilectus: et ideo novissima tenens dictus est: vestigium fratris tanquam supplantator manu continens adparuit natus ex utero matris: ideo et dilectus est.

GF 311^a. hic iacob genuit patriarchas XII ex Lia et Zelpha et ex Rachel et Balla, quorum nomina haec sunt:

T 311^b. iacob genuit filios XII et Dynam sororem eorum: de Lya filios septem Ruben Symeon Levi Iuda Isaacchar Zabulon et Dyna: de Zelpha ancilla filios duos Dan et Nephalyu: de Balla ancilla filios duos Gad et Aser: de Rachel sorore Lyae genuit filios duos Ioseph et Beniamin (beniamin *T*).

G 312^a. primitivus Ruben, id est filius videtur, hic amisit suum primatum, cum incestasset thorum patris sui data est primogenita [*sic*] eius filiis Ioseph filii Israel et non est genus eius (*om. G*^a) deputatum ad primogenituram Ruben, quia Iuda vir potens in virtute inter fratres suos erat et ex ipso erat futurus dux: ideo primogenitura data est.

T 312^b. hic Ruben qui dictus est primitivus filius, cuius primatus acceperunt filii Ioseph.

G 313. secundus Symeon, id est auditio, ab (ad *G*) ipso usque ad Iudith filiam Merari generationes sunt X.

G 314. tertia Levi, id est ipse est.

G 315. IIII Iuda, id est confessor.

G 316. V Isachar, qui dicitur mercis.

G 317. VI Zabulon, id est odor suavitatis, et Dina soror eorum ex Lia.

G 318. de Zelpha vero ancilla Liae nati sunt Gad, id est veniens.

G 319. et Aser, id est beatus.

G 320. ex Rachel autem Ioseph, qui et ampliatus.

G 321. et Beniamen, qui interpretatur dexterac.

G 322. ex ancille [*sic*] autem eius Balla Dan, id est iudicium.

- G* 323. et Neptalim, id est oratio.
- GT* 321. 'et ista nomina filiorum Ruben' (ipse ruben genuit filios iiii *T*): primitivus (*om. T*) Enoch (enoc *T*), id est renovatio, 'et secundus' (*om. T*) Phallus (palus *T*), id est mirabilis.
- GT* 325. 'ipse est Phallus qui genuit' (palus g. filios duos *T*) Enoch et Eliab.
- GT* 326. Eliab (*om. G*) genuit (filios tres *ins. T*) Datan (dathan *T*), Namuhel (namuel *T*) et Abyron.
- T* 327. hii ipsi Ruben animae decem.
- GT* 328. tertius (*om. T*) Aaron (asron *T*), id est arcum, III (*om. T*) Carmin, id est venia (uinea *T*) mea: 'hii quattuor filii Ruben' (*om. T*).
- GT* 329. 'et haec sunt nomina filiorum Symeon sex' (s. genuit filios sex *T*): primitivus Gemuhel (iamuel *T*^b, iambel *T*^a), id est dextera (terra *T*) dei; secundus lamin, id est dextera; tertius Aofh, id est habitatio; III Iachin (iachm *T*^a, iachim *T*^b), id est paratus; V Saar (Sara *T*), id est album (aluum *T*); VI Salamihel (salamiel *T*), id est petium. 'hii sunt filii Symeon ex [*sic*]' (hii ipsi symeon animae septem *T*).
- GT* 330. 'filiorum autem Levi haec sunt nomina eorum' (leui genuit filios tres *T*): primitivus Gethnon (gesson *T*), id est inquilinus, II Gaad (cath *T*), 'id est' (*om. G*) ecclesiastes, III Merari (merarii *T*), id est amarus (inundator *T*), 'hii sunt filii Levi III' (hii ipsi levvi animae III *T*).
- GT* 331. 'et hii filii Iuda V' (iuda genuit filios tres *T*): primitivus Er, id est silva, II Aunan, id est anomina, III Selom, id est petitio, 'III Fares' (item de thamar nurum suam genuit filios duos p. Phares *T*), id est divisus.
- GT* 332. 'Huic Fares nati sunt filii II et ista nomina eorum' (phares genuit filios duos p. *T*) Esrom, id est arcum, et (s. *T*) Lemuhel (iemuel *T*), id est misericors.
- GT* 333. 'V vero' (secundus *T*) Zara, id est lucens.
- G* 334. excessit Er et Aunan in terra Chanaan.
- GT* 335. 'de Zaro isto natus est' (zara genuit *T*) Zambri, 'id est' (*om. G*) fornicarius (id est f. *om. T*¹).
- GT* 336. 'et ipse' (zambri *T*², *om. T*¹) genuit Charmin (carmin *T*).
- GT* 337. (Carmin genuit *ins. T*) Achar illum firem (*om. T*), 'qui sub Hiesum Nave linguam idoli et armillam variegatam furatus erat de Hiericho' (qui f. est ab hierico — iericho *T*^b — lingua idoli aurea et armilla varia *T*): 'hii ipsi Iudae animae septem' (*om. G*).
- LTG* 338. 'Filii autem Isachar III et ista nomina eorum' (isacchar genuit filios iiii *T*): primitivus Thola, id est vernis; II Gau (gaum *T*), id est fixum; III Iasub, id est salvatus; IIII Zambram (zambra *T*), id est servatus: 'hii sunt III filii Isachar' (hii ipsi isacchar animae v *T*).
- TLG* 339. 'Filiorum autem Zabulon haec sunt nomina eorum' (zabulon genuit filios iiii *T*): primitivus Seder, id est doctus, secundus Sallon (salon *G*, allon *L*), id est sempiternus (-num *GL*), tertius Sem (em *T*), id est nubilum (nubellum *G*): 'hii sunt (*om. L*) tres filii Zabulon' (hii ipsi zabulon animae iiii *T*) 'et Dine filii non sunt nati' (*om. T*).
- TLG* 340. 'Filii autem Gad (gaad *G*) VII' (gad genuit filios septem *T*): 'et (*om. L*) haec sunt nomina eorum' (p. [*sic*] *T*): Sofan (safan *G*, fonan *T*), Arees (anges *GL*), Saunis, Soban, (et *ins. TL*) Ismaro (ismam *L*), Elis (eliseth *G*, eliset *L*), Ariobs (ariolis *L*, ariolus *G*): 'hi (hii *G*) sunt VII filii Gad' (gaad *L*^b*G*): 'hii ipsi gad animae viii' *T*.
- TLG* 341. 'Filii (fili *G*) autem Aser hi (hii *G*) sunt et haec nomina eorum' (aser genuit filios iiii *T*): primitivus Iemma (gemna *G*, iemma *T*), id est numeratus (numerus *T*), secundus Iesua (iesau *G*), id est petitus (petitor *G*), tertius Zievi (zieuth *G*, zent *T*), id est honor meus (*om. T*), quartus Baria, id est petens, 'et soror eius' (quinta eorum soror *T*) Sara (sarra *G*): 'hii sunt filii Aser III et soror eorum' (' *om. T*).
- TLG* 342. Filii autem Bariae 'hi (hii *G*) sunt' (*om. T*) duo 'et haec nomina eorum' (*om. T*):

L, incipit denno a c. 338 id est servatus.

T ordinal sic: 324, 328, 325—327, 329—331, 333, 332, 335 seq.

primitivus (*om. L*) Chober, id est exuperans (*exoperans T*) et (*om. GT*) secundus Melchiel (*sic T¹L*, *melchihel G*, *mechiel T²*), id est missus a deo: hii sunt (*om. L*) duo filii (filii ii *G*) Bariae' (hii ipsi aser animae septem *T*).

TLG 343. 'nam filiorum Ioseph ex Aseneth (*asenech G*) filia (*om. G*) Petefres hi (hii *G*) sunt et haec nomina eorum' (*ioseph genuit filios duos T*): primus (*om. GL*) Manasse (*-ses GL*) 'id est' (qui dicitur *GL*) oblibio (*-nio GL*), secundus (et *GL*) Efreth (*efren L*, *effrem G*) 'id est' (qui dicitur *GL*) latus.

TLG 344. 'ex (et *G*) Manasse nati sunt' (*manasse genuit filios duos T*) primus (*om. GL*) Maehir (*maecher G*), id est venditus (*uenundatus T*), secundus (et *GL*) Galaad (*gaad L*), id est testimonium.

TLG 345. 'inde natus est' (*galaad genuit T*) Susi.

TLG 346. 'et de Susi natus est' (*susi genuit T*) Gaddi.

LG 347. qui missus erat a Moyse (*-sem G*), ut terram promissionis (*repromissiones G*) prospiceret (*conspiceret G*).

TLG 348. 'et de Efreth (*effrem G*) nati sunt hi' (hii *G*, 'filii autem efreth duo' *T*): primus (*om. GL*) Suthalam (*suthalam GL*), id est dignitas apostolica, secundus (et *GL*) Thaan (*eham T*), id est nubium (*nubellum G*).

TLG 349. 'et de Suthalam (*susuthalam G*) natus est' (*suthalam genuit T*) Aedem (*edem GL*), id est templum. 'hii ipsi Ioseph animae X' (*om. GL*).

L 350. hic genuit Ause.

L 351. et Ause genuit Navve, qui Ihesus appellatus est.

LG 352. ossa autem Ioseph secum imposuerunt filii Israel ab Egypto, id est de terra Sychem, et (*ex G¹, om. G²*) posuerunt ea in Sychemis in portiuncula agri, quam possedit Iacob ab Amoretis (*ammorreis G*), qui inhabitabant Sichima (*sychimam G*) amnis (*agnis L*) centum: 'hoc in finem libri Ihesum Nave legimus' (*om. G*): et dedit ea (*eam G*) Ioseph in particulam (*portiunculam G*), et (*om. G*) inde possumus probare loci eius sepulturam? proferimus (*proferemus G^a, proferremus G^b*) genesen (*genesim G*) et inveniemus Iacob venisse in alteram civitatem Sychimam (*sychimam G*), quae est in terra Chanana, cum venisset de Mesopotamiam Syriae (*et Syria G*), et induxit ante faciem civitatis et emit partem agri (*a. p. G*), in qua statuit tabernaculum suum ab Emmor patrem Sychem (*sychem G*) centum amnis (*agnis L*) et statuit illie aram deo et invocavit ipsum deum Israel.

LG 353. Ne quis dicat, quod in eodem (*eorum G*) sepulchro (*sepulcho L^a, sepulchrum G*) sepulti sunt Abraham et (*om. L*) Isaac et (*om. L*) Iacob et (*el L*) Sarra, liber nos geneseorum perdoct, sicut legimus scribitum: et sepelivit Abraham Sarram uxorem suam in spelunca duplici, quae est contra Mambrae: haec est Chebron (*caebrom G*) in terra Chanana (*-an G*) et proprius factus est ager et possessio et spelunca quae in eo erat Abraha in possessione (*-nem G*) sepulture a filiis Ceth, quod emit XL didragmas (*-ma L*) argenti ab Efreth (*effrem G*) filium Saar Ceththeo (*ceeththeo G*) contra Hierico (*-cho G*), haec est sepultura eorum.

LTG 354. 'Filii autem Benjamin hii sunt et haec nomina eorum' (*beniamin genuit filios tres T*): primitivus Balac (*bellach L*, *bellae G*), id est glutritus, secundus Chober (*choreb G*), id est primitivus (*-bus T*), tertius Asibel (*afibel T*), id est ignis a deo. 'hi (hii *G*) sunt filii Benjamin tres' (*om. T*).

LTG 355. filii (filii *G*) autem (*om. T*) Balac (*bellae LG*) primitivi Benjamin hi (hii *G*) sunt ('numero septem' *T*): primitivus Arad (*adar LG*), 'id est' (qui dicitur *LG*) hospitatio, secundus Noeman (*noeman L*, *noema G*), id est psallens (*sic L^bG^a, pallens L^aT*) libenter (*om. T*), tertius Iachim, id est frater meus, quartus Rhos (*roos GL*), id est initiatus (*-tor L*), quintus Memphyn (*mamfin G*, *afim L*), id est similitudo, sextus Ophi-

ordinat sic 342. 356. 358. 343 seq. T

- min (offin *G*, afin *L*), id est secundum 'faciem meam' (*om. T*), 'hii sex filii Bellae' (bellae *G*, *om. T*), 'nepos autem' (et nepos *T*) eius 'ex Arad (adar *G*) dictus est' (*om. T*) Arad, id est descensio, 'hii ipsi Benjamin animae XI' (*om. LG*).
- LTG* 356. 'Filium autem unum habuit Dan nomine' (dan genuit filium unum *T*) Ason (asonu *GL*) qui interpretatur 'Graece ex lingua 'Chaldea' (chaldea lingua *T*) episcopus, 'de Hebreo vero in Latino' (latine *L*, 'secundum hebreu' *T*², 'secundus hebreu' *T*¹) speculator (-tur *G*): 'hii ipsi Dan animae duae' (*om. LG*).
- L* 357. subtili fraude nomen subinvolatur: nam et in malo speculatur Antichristus, legimus enim in secretis, quod ex hac tribu venisse nuntiatur.
- LTG* 358. 'Filii autem Neptalim hii sunt et haec nomina eorum' (nepthalyn genuit filios iii *T*): primitivus Masiel (masihel *G*), 'qui interpretatur' (int. autem *G*, id est *T*) fortis deus, secundus Guni (gami *G*), id est fortitudo, tertius Enzer, id est aeternus, quartus Sillem (silhem *T*, silen *G*), 'id est debitum' (*om. T*), 'hii ipsi Neptalyn animae V' (*om. LG*).
- LTG* 359. Haec sunt nomina filiorum 'et nepotum' (uel nepotorum *T*) Israhel eorum (*om. T*), qui introierunt in Egyptum (aegypto *T*) 'simul cum Iacob patre suo' (*om. T*) animae septuaginta quinque.
- LTG* 360. Filius autem (quidem *T*) 'ipsius Iacob Iuda' (eius quartus iuda *L*, iuda quartus *G*) 'vir fuit' (*om. T*) potens in virtute: hic (*om. T*) genuit Fares (phares *T*), 'qui (*om. L*) interpretatur divisus' (*om. T*) 'ex Thamar nurum suam' (*om. LG*).
- LTG* 361. Fares (phares *T*) genuit Esrom, id est altus.
- LTG* 362. Esrom genuit Aram, id est gens.
- LTG* 363. Aram genuit Aminadab, 'aminadab autem (*om. L*) interpretatur' (id est *T*) concupiscentiam (-tia *TL*) amans (*om. T*).
- LTG* 364. Aminadab genuit Naasson (naason *L*^a), 'id est' (qui dicitur *LG*) refrigerium.
- LTG* 365. et (*om. T*) soror eius Elisafat (elisafath *G*), 'id est' (quae dicta est *LG*) gratia dei: ipsam sortitus est Aaron 'et (*om. L*) ex illa' (de qua *T*) nati sunt sacerdotes.
- LTG* 366. Naasson autem (*om. T*) genuit Salmon, id est fortitudo.
- LTG* 367. Salmon genuit Boos, id est perfectus, 'ex Raab' (rachacab *G*, ' *om. T*): 'et quare perfectus dicitur? quoniam in ipso perfecit dominus (deus *G*)' (ideo perfectus boos, quia in ipso adparuit quod deus perfecit moab olla spei ipsius *T*), quod (sicut et *T*) in deuteronomio (-nium *G*) legimus (dictum est *T*): et tu Moab decimus mihi adparebis in domo mea, 'quoniam Ruth Moabitidem ipse Boos duxit uxorem' (id est per ruth moabiten *G*, id est per ruth murus noemmin quae fuit uxor chellon filii eius haec fuit ruth moabitis *L*).
- LTG* 368. 'ex illa' (boos *T*) genuit Obeth (obed *L*), id est serviens.
- LTG* 369. Obeth genuit Iesse, id est obliviscens.
- LTG* 370. Iesse genuit filios VIII (nii *LG*) et filias duas 'et haec nomina eorum' (*om. T*): p(rius) (*om. LG*) Eliab, s(ecundus) (*om. LG*) Aminadab, (tertius) (*om. LG*) Samaa (sama *LG*), q(uartus) (*om. LG*) Natael (nathanael *L*), q(uintus) (*om. LG*) Iadeu (iadeum *LG*), s(ex-tus) (*om. LG*) Asonu (asumo *G*), s(eptimus) Aram, o(ctavus) David' (et dauid septimus *L*, et d. septimum *G*) 'et sorores eorum' (*om. T*) Saruia (sarbia *L*, seruia *G*) et Abigea.
- LTG* 371. et (*om. T*) filii Saruiae (sarbiae *L*) tres (*om. LG*): p(rius) (*om. LG*) Abessa (abesse *L*), s(ecundus) (et *G*, *om. L*) Ioab, t(ertius) (et *G*, *om. L*) Asael (asahel *G*, elasel *L*).
- LG* 372. Hic est (*om. G*) Ioab qui dinumeravit (numeravit *G*) populum ab (a *G*) Dan usque Bersabee (persabaeae *G*) et fuit numerus Israhel undecies (undesex *G*) centena milia virorum evaginantium gladium, 'et Iuda quadringenta septuaginta milia virorum evaginantium gladium' (*om. G*): et Levi et Benjamin non dinumeravit (den- *G*) in medio ipsorum, quia praecipitavit sermo regis ipsum Ioab et malum visum est in conspectu

domini de sermone hoc, et percussit eundem Israel, et dixit David ad dominum: peccavi nimis, quia feci (*om. G*¹) rem hanc, et nunc aufer iniustitiam pueri tui, quia evanui nimis.

LG 373. Et locutus est dominus (*om. G*) ad Gad videntem dicens: vade et loquere ad David: haec dicit dominus: tria (*trea G*) ego decerno adversum (-sus *G*) te: elige (*elege G*) tibi unum ex illis, et prestabo tibi aut triennium famis aut tribus mensibus fugere (*fugire G*) a facie inimicorum tuorum ad te disperdendum, aut triduum gladium (*triduo gladio G*) domini corrumpere in omnibus finibus Israel, et nunc vide, quod verbum respondeam ei qui misit me ad te, et dixit David ad Gad: angustie sunt undique (*om. L*) mihi nimis (*om. L*): incidam potius in manu (*manum G*) domini, quia nimis (*om. G*) multe sunt miserationes eius et in manus (*manu L*) hominis non incurram, et interrogavit dominus mortem in filiis (*om. L*) Israel a mane usque ad (*in G*) horam prandii (*prandi L*), et mortui sunt de plebe ab (*a G*) Dan usque (*usqui L*) Bersabe (*persabee G*) septuaginta milia virorum, et misit deus angelum in Hierusalem, ut disperderet eam, mox (*uox G*) autem vastabat, penituit dominum (*domino G*) et ait angelo: satis sit tibi: parce manu tua, et angelus domini stans erat (*om. G*) in area Ornei Iebusei (*iebusaei G*), et vidit David angelum domini stantem 'inter terra et celum' (*in terram et inter caelum G*), et gladius eius erat extensus ad Hierusalem, et cecidit David et seniores operiti ciliciis in facies suas, et dixit David ad dominum: nonne ego dixi dinumerare (*den- G*) populum? et ego sum qui peccavi, et male faciendo malam rem gessi, et haec (*haec G*) oves quid male (*mali L*) fecerunt, domine deus meus? sit igitur manus tua in me et in domo patris mei, in populo autem tuo non sit ad obritionem, et angelus domini dixit ad Gad: dic itaque (*om. L*) ad David, ut statuat altare in area Ornei Iebusei (*iebussei G*), et fecit David secundum quod ei preceperat dominus, et tunc dixit dominus angelo: averte gladium tuum (*om. G*), et avertit gladium suum in vagina eius.

L 374. Haec enim Hierusalem ante Iebus dicebatur, quam sortitus est Iuda.

L 375. Habiit autem ad Chananeum inhabitantem Chebron, et concidit illum Sessi et Achinan et Thalmi natos ex Enac, qui Enac ex Chanan nascitur.

L 376. Inhabitaverunt autem Iebusei in medio filiorum Benjamin et Iuda in Ierusalem quoad usque excluderentur post annos mille quingentos a Ionatha filio Matathiae.

LG 377^a. Abigea vero 'soror David' (*om. G*), *T* 377^b. Filius Abigeae Amesa, peperit Amessa, et pater Amessae Aeter (*eter G*) Ismahelita (*hism- G*) dinumeratus est cum populo Israel (*om. G*).

L 378. Cui populo cum reges darentur, factus est domino irascente primus rex Saul, tunc dixit dominus: clamavitis, inquit, ad me a facie regis vestri et non exaudiam vos, quoniam vos vobis petistis regem, et iterum dicit: dabo tibi regem in ira mea, sub qua ira regnavit annis XL, occisus est in monte Gelboe, tunc dixit David in dolore: montes, qui estis in Gelboe, neque ros neque pluvia cadat super vos, ubi effusus est sanguis iustorum dei.

LG 379^a. 'Hic est' (*om. G*) David 'qui dicitur' (*antem G*) misericors et regnavit annis quadraginta et' (*om. G*) genuit Salomonem (*solomonem G*), qui dicitur pacatus, *T* 379^b. David genuit Salomonem, id est pacatus.

L 380. et regnavit et ipse annis XL, haec autem sunt nomina uxorum David: Achima, Abigea, Agal, Hahital, Agla, Bersabe, Melchol, sed cum reverteretur de Chebron, recusavit Melchol et tradidit eam viro alii, quia oderat eam nimis, natus est autem Salomon ex Bersabe.

- LG* 381^a. Qui (*om. G*) Salomon (solomon *G*) genuit Roboam ex Naath filia Amac regis filiorum Annon (*amon G*).
- T* 381^b. Salomon genuit Roboam de Namaan filia Pharao regis Aegypti, id est filiorum Annon.
- IG* 382. Qui Roboam dictus est multitudo gentium. temporibus eius sustulit (*rex ins. L*) Susachim rex Egypti arma aurea, id est lanceas et scuta trecenta (*om. G*) ab Arazar (*araxar G*) rege (*regem G*) Syriae: hec tulerat David et fecit pro ea aerea Roboam filius Salomonis (solomonis *G*) et regnavit annis decem et VIII (*om. G*).
- LTG* 383. qui (*om. T*) Roboam genuit Abiud (*abiudt L*), id est patri deo,
- LG* 384. ex Maccha filia Ariel (*arihel G*) ex Gaba (*gabaa G*) et regnavit annis tribus (*om. G*).
- LTG* 385. Abiud (*abiudt L*) genuit Asaf (*asafh L*), id est volat.
- LG* 386. ex Anna et regnavit annis XL unu (*om. G*).
- LTG* 387. Asaf (*asafh L*) genuit Iosafath, id est iudex (*om. T*)
- LG* 388. ex Gazaba (*gaziba G*) filia Selrhi (*scithi G*) et regnavit annis XXV (*om. G*).
- LTG* 389. Iosafath (*iosaph L. iosofath G*) genuit (*om. T*) Ioram, id est visibilis,
- LG* 390. ex Fache (*faceae G*) uxore (*uxorem G*) et regnavit annis octo (*om. G*).
- LTG* 391. (*et ins. G*) Ioram genuit Ochoziam, id est fortitudo,
- LG* 392. ex Gotholia filia (*bis G*) Achab (*acham G*) ex Zezabel (*iezrahel G*), quae Gotholia vidua regnavit annis octo et ille regnavit anno uno (*om. G*).
- LTG* 393. Ochozias (*ochodias L*) genuit Ioas, id est mansuetus,
- LG* 394. ex Chobodda (*chobodalla G*) et regnavit annis XL (*om. G*).
- LTG* 395. Ioas (*iosias L*) genuit Amessian, id est rogans,
- LG* 396. ex Ioade (*-dae G*) et regnavit annis XXVIII (*om. G*).
- LTG* 397. Amessian genuit Ozian (*odiam L*), id est amans,
- LG* 398. ex Ieccecia (*ieccillia G*) et regnavit annis quinquaginta duobus (*om. G*).
- LTG* 399. Ozias (*odias L*) genuit Ionatham (*ioatham G*), id est perfectus,
- LG* 400. ex Darbia (*daruiam G*) filia (*filiam G*) Saddue (*sadoc G*) et regnavit annis sedecim (*om. G*).
- LTG* 401. Ionatha (*ioatham G*) genuit Ahaz (*achaz L. agaz G*), id est teneus,
- LG* 402. ex Saba et regnavit annis sedecim (*om. G*).
- LTG* 403. Ahaz (*achaz LG*) genuit Ezechiam, id est regnum dei.
- LG* 404. ex Rabbuti (*rabutthi G*) filia Zacchariae et regnavit annis viginti novem (*om. G*).
- LTG* 405. Ezechias genuit Manassen (*mannasen G. manasses L*), id est oblivio doloris,
- LG* 406. ex Ebsiba (*epsiba G*) et regnavit annis quinquaginta quinque (*om. G*).
- LTG* 407. Manasse (*mannases G. manasses L*), genuit Amos, id est verecundus,
- LG* 408. ex Masthelamitaba (*mastelabitaba G*) et regnavit annis duobus (*om. G*).
- LTG* 409. Amos genuit Iosian (*-am LG*), id est rogans,
- LG* 410. ex Ieddadida (*iedda G^a*) filia Oziae et regnavit annis triginta unu (*om. G*).
- LTG* 411. Iosias genuit Ioachim (*iochaz L*), id est similis (*amans T*),
- LG* 412. ex Ieccora (*zeechora G*): et regnavit diebus nonaginta (*om. G*).
- LG* 413. et ex Amital (*amithal G*) genuit Ioas et Sedeciam (*-chiam G*), cuius (*huius G*) Nabuchodonosor oculos excecit in conspectu filiorum eius et in compedibus aereis vinxit eum et in Babyloniam duci iussit et in molendino (*molundino L*) constitui et ibi mortuus est.
- L* 414. cuius anno undecimo regni Hierusalem a Nabuchodonosor rege depraedata est.
- L* 415. et conclusi sunt regum anni quingenti quinque menses sex dies decem et transmigratus est populus in Babylonia.
- L* 416^a. Et constituitur rex a rege Nabuchodonosor Iecchonias filius Ioachim, qui dictus est preparatio,
- T*: 416^b. Ioachim autem (*om. T*) genuit Iecchoniam (*iechoniam G*), id est preparatio.
- L* 417. et regnavit diebus centum. tunc et ipse ductus est in Babylonia.

- LG 418.* Et (qui iechonias *G*) in tricesimo (trecesimo *G*) anno transmigrationis Hierusalem in Babiloniam (*om. L.*) tonsus (runcus *G*) est iechonias (*om. G*), dum de carcere cum Ulemadar educeret. hic est Ulemadar, qui, dum (cum *G*) Nabuchodonosor cum agri bestiis moraretur, fuit eius successor, tunc locutus est ad Hierceoniam (iechoniam *G*) bona et posuit thronum eius super omnem thronum regum, qui cum eo erant in Babilonia (babilloniam *G*) et mutavit vestimenta eius (*om. G*) et simul cenabat (caenauit *G*) cum eo omnibus diebus vite sue et victus constitutus erat illi et erat (*om. G*) illius consiliarius omnibus diebus vite suae.
- LG 419^a.* Hic iechonias (iechonias *G*) genuit Salatiel (salatihel *G*) id est misit deus (*om. G*).
- LG 420^a.* Qui Salatiel (salatihel *G*) in Babiloniam (babilloniam *G*) genuit Zorobabel, qui dicitur est victoria dei (q. d. e. seminat deus *G*², *om. G*¹).
- L 421.* Hoc in tempore regnum adeptus est Cyrus rex Persarum, anno autem quinquagesimo et secundo captivitatis Iudae rex Astyaces adpositus est ad patres suos et Cyrus rex Persarum accepit regnum eius.
- L 422.* Qui in secundo anno regni sui subingavit Babiloniam ad Ninevem civitatem Media, tunc vasorum dominicorum rethibendorum promiserat votum, quae tulerat Nabuchodonosor de Hierusalem de templo domini et repostuerat ea in suo idolio, proferens ea Cyrus rex Persarum adsignavit Mitridati preposito thesaurorum suorum, per hunc autem tradita sunt Salmanasaro praeposito Iude, numerus autem eorum erat libatoria aurea mille, argentea quingenta, murtariola (murtap [?] [r] [?] [ola *L*] argentea XXVIII, fiale aureae quinquaginta, argenteae autem duo milia quadringenta decem et alia vasa mille, omnia autem vasa aurea et argentea quattuor milia nongenta septuaginta novem¹), et perlata sunt per Salmanasar et per eos, qui de captivitate Babiloniae rediebantur.
- L 423.* Hic Cyrus regnavit annis decem VIII et interfectus est a Miride in Massaiada olympiade sexagesimo et octavo et sepultus est in castello quod magi obtinent Thiasarcida nomine: hic Cyri sepulchrum.
- L 424.* Cyro ergo defuncto, sicut diximus, olympiade sexagesimo et octavo succedit in regno eius rex Darius hi sent [*sic*]. Darius filius Asieri nascitur ex Bastin in civitate Susim et regnavit in regno Chaldeorum.
- L 425.* A cuius anno tertio regni incipiunt ebdomadae Daniheli a capite circuli secundi.
- L 426.* Iam tunc Romani magnificabantur regnante Tarquinio Supervo, qui fuit Romanorum rex octavus ab urbe condita et regnavit annis XXIII.
- L 427.* Condita vero est Roma a filiis Martis (martis *L*) et Hiliae undecimu kal. Maias feria quinta.
- L 428.* Et sunt hodie usque in annum vicesimum quartum regis Geiserici anni mille ducenti septem.
- L 429.* anno tunc decem (decimo *L*) mensum munerum apud Romanos habente, regnante in Iudaea Hozia filio Amassiae anno XXIII regni eius²).

1) *Cf. Esca* 1, 2, 10: *επιτάφιος δὲ ἐπὶ Κίρος ὁ βασιλεὺς Περσῶν περιέδοξεν ἐπὶ Μιθράδατι τῷ ἑταίρῳ γέλω-
φύλακι· διὰ δὲ ταύτων περιδόδοξον Σεμερασαῶρα προσηύτη, ἡὲς Ἰουδαίος· ὁ δὲ ταύτων ἐπαίμως ἢ ἀνωδίως
χορησά χίλις, ἀνωδίως ἄγριας, χίλις, θυσίας ἄγριας ἰσοσταυρίας, φιάλαι χορησῶ ἰσίζοντι, ἄγριας διαχίλις
τετρακόσια δέκα καὶ ἄλλα ἀσυν, χίλις· τὸ δὲ πέντε ἀσυν, ἰσοστάθι, χορησῶ καὶ ἄγριας τετρακόσια τετρακώσιον
ἰσίζοντι ἑννέα. 2, 1, 8: καὶ ἐπιτάφιος ἐπὶ Κίρος ὁ βασιλεὺς Περσῶν ἐπὶ Ζεῖμα Μιθράδατων Γεσσερινοῦ, καὶ ἰσίζοντι
ἐπὶ τῷ Σεμερασαῶρα τῷ ἄρχοντι τοῦ Ἰούδα, καὶ ὅστις ὁ ἐπαίμως αὐτῶν· φαντασθε χορησῶ ἰσίζοντι καὶ ἐπιτάφιος
ἄγριας χίλιοι, περιέλαβόμενα σελτῆ Ηεροσημῆς ἑννέα καὶ ἰσούα, νεφισθὲς χορησῶ ἰσίζοντι καὶ ἄγριας διαχίλις
τετρακόσια δέκα καὶ ἀσυν, ἑτερε χίλις, πέντε τὸ ἀσυν, τῷ χορησῶ καὶ τῷ ἄγριας τετρακόσια τετρακώσιον.*

2) Secundum Hieronymum Roma condita est anno quarto regis Israhelitarum iudaeicorum Osio.

- L 430. Exinde usque ad conclusionem annorum septuaginta captivitatis impleti sunt per successione singulorum regum Romanorum anni ducenti quinquaginta octo ab anno vicesimo quarto Hozie filii Amesiae.
- L 431. Verum ut cum Iudeorum regum et Romanorum tempora coequentur, ipsorum regum (regnum *L*) Romanorum annorum numerus requiratur et a Remo et Romulo eiusdem conditoribus suo in ordine recitentur.
- L 432. Ipsi enim primo regnaverunt Romae simul annis XXXVIII.
- L 433. post hos Titus Tatius dux Sabinorum regnavit annis quadraginta una.
- L 434. dehinc Numa Pompilius annis quadraginta tribus.
- L 435. Tullius Hostilius ann. XXX duobus.
- L 436. Anchus Marchus Filippus annis XXVIII.
- L 437. Tarquinius Priscus annis XXX octo; cuius anno sexto regni a Nabuchodonosor rege Hierusalem ostenditur captivari.
- L 438. Servus Tullius serva natus annis XXXVI.
- L 439. Fiunt omnes in se anni ducenti quinquaginta sex usque ad primum annum Darii, quo Cyrus defunctus est, quo tempore regnum Romanorum administrare coeperat Tarquinius Supervus: in cuius scilicet anno secundo completi sunt regum urbis anni ducenti quinquaginta octo, usque ad conclusionem annorum septuaginta captivitatis succedentibus etiam ebdomadibus Danihele septem, in quibus ipse regnavit annis viginti duobus. Fiunt ergo urbis regum anni ducenti octoginta.¹⁾
- L 440. Post istos autem reges consules, tribuni vel aediles usque ad Gaium Iulium Cesarem indicaverunt annis quadringentis undecim.
- L 441. A Gaio vero Iulio Cesare usque ad Valentiniani extremum vite naufragium anni sunt quingenti octo, quibus in similitudine ferri licet argillam testo commixtum, tamen divinitus Romanum semper stetit imperium, Danihele statuae illius interprete (-tem *L*), quam Nabuchodonosor somniaverat, qui legit, intellegat.
- L 442. Et conclusum est in ipso ingressu annorum mille ducentorum decursis temporum metis Romaniae regnum: propter quod iam poene per totum ambitum terrae mortalium (mortium *L*) neces et cruciatus accrescunt, bellorum namque fragores poenarumque lues sibi invicem congeminati succedunt; planetus vero doloris (dolos *L*) plage simul et hietus ubique lunduntur, dum haec igitur omnia huic mundo frequentius inrogantur (inrogantur *L*^a), cum occisoribus et occisis illico singula finiuntur.
- L 443^a. Interea Zorobabel filius Salatiel hic *T 443^b*. hic est Zorobabel, qui inventus est, qui a Dario rege sapientior promittatur. sapiens inter tres apud regem Darium, qui et Asuerio.
- L 444. Est enim de domo David ex genere Phares de tribu Iuda, cuius petitionis rex Darius templum edificari iussit et universa vasa restitui.
- L 445. Ipse est Darius, qui Artaxerses secundum Chaldaeos nominatus est secundum Medos vero Darius appellatus est.
- L 446. Hic fecit convivium grande omnibus, qui sub eo erant, omnibus domesticis et omnibus prepositis Mediae et Persidis ab India usque Ethiopiam centum viginti septem regionibus, et cum bibissent et manducassent, repleti regrediebantur. Darius rex ascendit cubiculum suum et dormivit et expergefactus (experfactus *L*) est.
- L 447. Tunc tres iuvenes custodes corporis regis dixerunt ad alterutrum: dicat unus quisque nostrum sermonem suum qui praevaleat, et cuiuscumque fuerit verbum sapientior, dabit ei rex Darius munera magna et super victoriam purpuram circumdari et in auro bibere

¹⁾ Computatio efficitur sic: Remus et Romulus 38 + Titus Tatius 41 + Numa Pompilius 43 + Tullus Hostilius 32 + Ancus Marcius Philippus 28 + Tarquinius Priscus 38 + Servius Tullius 36 + Tarquinius Superbus 2 = 258 + 22 = 280.

et super aurum dormire et quadrigam inauratam et cydarin byssinam et torquem auream circa collum eius: et secundus sedebit a Dario propter sapientiam suam et adfinis Dari vocabitur. tunc scribserunt singuli sermonem suum et posuerunt sub pulvino Darii et dixerunt: cum levaverit se rex, dabimus scribturn, et quod iudicaverit rex et tres maiores Persidis et cuius sermo sapientior fuerit, ipsi dabitur victoria, sicut scribturn est. unus scripsit: forte est vinum. alius scripsit: praevalet rex. tertius scripsit: praevalent mulieres, super omnia autem praevalet veritas. tunc surrexit rex et dederunt ei scribta et legit et misit et convocavit omnes praepositos et maiores, sederunt autem et omnes principes et lectum est scribturn coram illis et dixit: vocate iuvenes et ipsi manifestabunt nobis sermones suos, et introierunt et dixit eis: renuntiate nobis de scribtis vestris.

- L* 118. Et coepit qui prior dixit de virtute vini et sic ait: viri, quam cito praevalet vinum omnibus hominibus, qui illum bibunt! seducit sensum regis et orphanis, facit mentem vanam servi et liberi, pauperis et divitis et omnem sensum demutat in hilaritate et gaudium et non meminit omnem tristitiam et debitum et omnes animas facit divites et non meminit regem neque praefectum et omnia per talenta facit loqui et non meminerunt quando bibunt amicitiarum amicorum et fratrum et paulo post arripiunt gladios et cum a vino fuerint et exsurrexerint, non meminerunt quae gesserint. o viri, non praevalet vinum, quod sic cogit facere? et tacuit.
- L* 119. Ubi ita dixit et coepit secundus loqui, qui dixit de virtute regis: o viri, non praevalent homines? terra et mare tenent et omnia quae in eis sunt, rex autem praevalet et dominatur eorum et omne quodcumque dixerit eis, faciunt: si autem miserit eos ad hostes, eunt et conficiunt montes et muros et turres, maectant et maectantur et regis non pretereunt verbum. si autem vincunt, adferunt regi quaecumque ceperint (coeperint *L*): et qui non militant nec pugnant, sed terram colunt, et cum araverint et messem egerint, adferunt regi. et ipse solus est et si dixerit: occidite, occidunt, et si dimittere, dimittunt, si cedere, cedent, si devastare, devastant, si edificare, edificant, si excidere, excidunt, si plantare, plantant, et omnis plebs et potestas ipsius sunt: superbis autem recumbens manducat et bibit et dormit, hii autem servant in circuitu eius nec possunt ire singuli et facere opera sua et non ei obaudire. o viri, quomodo non supervalet rex?
- L* 150. Tertius qui dixit de mulieribus et veritate, hic est Zorobabel filius Salathiel (salatiel *L*) de domo David ex genere Fares de tribu Iuda, coepit loqui: viri, non magnus rex et multi homines et vinum forte? quis ergo dominatur eorum? nonne mulieres? mulieres generaverunt regem et omnem plebem, quae dominatur maris (matris *L*) et terre (et *L*) ipsis facti sunt: et ipsae aluerunt eos qui plantaverant vineas, de quibus vinum fit: ipse faciunt indumenta omnibus hominibus: et ipse faciunt gloriam hominibus: et non possunt separari homines a mulieribus, si collegerint aurum et argentum et omnem rem speciosam et viderint mulierem unam bonam speciem et bonam formam, et haec omnia dimittunt et in ipsam respiciunt et ore patenti intuentur eam et omnes eam laudant magis quam aurum et argentum aut omne opus pretiosum. homo patrem suum derelinquet, qui eum nutrit, et terram suam et ad mulierem suam adheret et cum muliere dimittit animam suam et neque patris meminit neque matris neque terre, et hic debetis cognoscere, quoniam mulieres dominantur vestri, nonne laboratis et doletis et omnia mulieribus adfertis et datis? et accipit homo gladium suum et vadit peregrinari, et in navi navigare et in fluviis transire, et leonem videt et in tenebris ambulat, et cum furatus fuerit et latrocinium fecerit et coeperit amicae suae adferre, et iterum homo diligit mulierem suam magis quam patrem aut matrem et multi desperatione facti sunt propter mulieres et servi facti sunt propter eas et multi perierunt et occisi sunt et peccaverunt propter mulieres, et nunc non creditis mihi, quoniam magnus est rex in potestate sua et omnes regiones timent contingere eum, (et videbant) (et

- deban̄ *L*) Apemen filia Bezzachi illius mirabilis viri concubina regis sedentem 'in dextra regis' (vidi circa regem¹) *L*) et accipientem diademam de capite regis, et inponentem sibi et alapizantem regem de manu sinistra: et ad hec omnia rex hebes patenti ore intuebatur eam et si adrisisset ei, ridebat rex, vel si irata esset, blandiebatur ei, quoad usque in gratiam rediret cum eo. o viri quomodo non fortes sunt, que sic agunt?
- L* 151. Et tunc rex et potestates (potestas *L*) eius aspiciabant ad alterutrum et coepit loqui de veritate: viri, nonne fortes sunt mulieres et magna est terra et sublime est caelum et citatus cursum solis regredietur in circuitu caeli et iterum recurrit in eundem locum in una die? non magnus qui ista fecit? et veritas magna et fortior pre omnibus, omnis terra veritatem invocat, celum eam benedicit et omnia opera que moventur tremunt et non est in eo iniquitas. inicum vinum, inicus rex, inique mulieres, iniqui omnes filii hominum, iniqua omnia opera eorum, et non est in ipsis veritas et in iniquitate sua peribunt: et veritas manet in eternum et vivit et tenet in saeculum saeculi, et non est apud ipsam accipere personam, sed equitatem facit: ab omnibus iniquis et malis abstinet se et non est in iudicium eius inicus: et ipsi fortitudo et regnum et potestas et magnificentia omnium saeculorum: benedictus deus veritatis! et tacuit loquendo.
- L* 152^a. Et omnis plebs clamaverunt, et dixerunt: magna veritas et supervalet, tunc dixit ei rex: pete quae velis plus quam quae scribita sunt et dabo, quemadmodum inventus es sapientior, et proximus mihi sedebis et adfinis meus vocaveris.
- L* 152^b. 'hic est Zorobabel' (*om. G*¹) qui inventus est (*om. G*^a) sapientior inter tres iuvenis, qui quaestiones proposuerunt et a rege Dario quaestio eius sapientior pronuntiatur, tunc dixit ei rex: pete tibi quae vellis.
- L* 153. 'Tunc regi dixit' (et dixit ei zorobabel *G*): memorare 'voti' (domine donum *G*), quod vobisti (novisti domino *G*), aedificare (templum in *ins. G*) Hierusalem in die, quo regnum accepisti (in ballonia [*sic*] excidisti *ins. G*), et omnia vasa, quae ablata sunt, dimittere (dem- *G*), quae separavit Cyrus rex, cum 'excideret Babyloniam' (incenderit babilonia *G*) et vovit (voluit *G*) remittere ea in Hierusalem.
- L* 154. Et tu vovisti votum edificare templum, quod incenderunt Chaldei, cum desolata esset Iudea, et nunc hoc est quod deprecor a te, domine rex, et quod peto et hec est magnificentia tua, quam a te praecor, ut facias votum, quod vovisti domino regi caeli ex ore tuo.
- L* 155^a. Tunc surrexit Darius rex et osculatus est eum et scripsit ei epistolas ad omnes dispensatores et duces et praefectos, ut eum deducerent et omnes qui cum eo erant omnes ascendentes edificarent Hierusalem.
- L* 155^b. Tunc surrexit rex et osculatus est eum et scripsit epistulam ad omnes duces et dispensatores suos, ut deducerent eum in Hierusalem et ligna caedrina misit, ut domino templum aedificasset: quod templum XLVI annis aedificatum est.
- L* 156. et omnibus prepositis Coele Syriae et Foenicis et Libani scripsit epistulas transferri ligna cedrina et Libani in Hierusalem, cum exisset iuvenis a facie regis, aspiciens celum contra Hierusalem benedixit domino celi et dixit: a te victoria et a te sapientia et tua gloria et ego servus tuus: benedictus es, qui dedisti mihi sapientia, et, domine pater, tibi confiteor, et accepit epistulas et profectus est in Babyloniam et renuntiavit fratribus suis omnibus et benedicebant deum patrum suorum, quoniam dedit eis remissionem ascendere et edificare Hierusalem et templum, ubi invocatum est nomen eius in eo.

¹ Esr. 1, 4, 29: ἐθεώγησεν αὐτὸν καὶ Ἀπέμων τὴν θυγατέρα Βαρζαίου τοῦ θεαμιστοῦ τὴν πόλιτιν τοῦ βασιλέως καθήμενον ἐν δεξιῇ τοῦ βασιλέως, ad quem locum tradita corripit.

- L* 157. Est autem numerus eorum, qui de captivitate Babylonie regressi sunt in terra Iuda et Hierusalem a duodecimo anno et supra praeter pueros et puellas quadraginta tria milia trecenti sexaginta, pueri autem et puellae septem milia trecenti viginti septem: psallentes (psallentem *L*) masculi et feminae ducenti quadraginta quinque: camelli quadringenti XXXV: subiugia promiscua quinque milia septingenta quinque, cum autem proficiscerentur (profise- *L*^a) ex regione Babyloniae, tunc etiam Esdra propheta et legis doctor et ipse cum eis ascendit.
- L* 158. ad quem litteras direxit rex Artaxerxes, quarum exemplum hoc continet: Rex Artaxerxes Esdre sacerdoti et lectori legis domini salutem, amicaliter ego iudicans precipio eos, qui voluerint ex genere Iudeorum et sacerdotum et levitarum eorum, qui sunt in nostro regno, tecum ascendere in Hierusalem: quodquod ergo cogitant proficisci, proficiscantur, sicuti placuit mihi et septem amicis meis consiliaris, ut possitis omnia inspicere, quae in Iudea sunt et in Hierusalem, quod consequens est secundum legem, quam habes, tollere munera domino deo Israel, novissimus ego et amici mei, quia deus habitat in Sion, omne aurum et argentum, quodcumque inventum fuerit in terra Babylonia, restituatur in templo dei et Hierusalem, tu, Esdras, secundum sapientiam dei compone iudices causarum et ecclesiae in totam Syriam et Fenice, omnes qui noverunt docevis: et quodquod praeterint [*sic*] legem dei tui et regis, diligenter punientur sive morte sive poena vel damno pecuniario aut exilio, bene valeas.
- L* 159. Et dixit Esdra scriba: benedictus dominus deus patrum meorum, qui dedit ista in cor regis glorificare domum eius quae est in Hierusalem et me honorificavit in conspectu regis et consiliariorum eius et ego forti animo factus sum secundum adiutorium domini dei mei.
- L* 160. Et profecti venerunt ad Hierusalem et celebraverunt pascha nono kal. April. feria V, a pascha Moysi in Egypto annos mille centum septuaginta sex, tunc fundamenta templi dei a Zorobabel posita restaurantur, quod templum quadraginta sex annis edificatum est.
- LG* 161. non enim zonam suam solvit neque capillos (-lus *G*) capitis sui fecit, sed nec (neque *G*) calciamenta deposuit (a pede posuit *G*) 'donec' (usque dum *G*) 'per Esdram profetam et sacerdotem legisque innovatorem supletis septem ebdomadibus Daniheli' (*om. G*) dedicatio fieret (fuerit *G*^a, fierit *G*^b) templi.
- LTG* 162. 'ipse est' (*om. T*) Zorobabel qui (*om. T*) genuit Abiud, 'qui appellatur' (id est *TG*) pater confessionis (-nes *G*).
- LTG* 163. Abiud genuit Eliachim (eliachim *L*), id est resurgens.
- LTG* 164. Eliachim (-chin *L*) genuit Azor (azzor *L*), id est occisus.
- LTG* 165. Azor genuit Saddoc (sadoe *G*), id est iussus.
- LTG* 166. Saddoc (sadoe *G*) genuit Achim, id est paratus.
- LTG* 167. Achim genuit Eliud, id est dominus (*om. T*) fortis.
- LTG* 168. Eliud genuit Eleazar (eliazar *LG*), id est deus (dei *G. om. T*) adiutor (adiutorium *G*).
- LTG* 169. Eleazar (eliazar *LG*) genuit Mattham (matham *L*), id est munus (manus *G*).
- LTG* 170. Mattham (matham *T. matham L*) genuit Iacob, id est dilectus.
- LTG* 171. Iacob genuit Ioseph (iosef *T*), id est congregans (congregat *LG*), cuius ut [*sic*] putabatur dominus Christus secundum carnem esse filius (f. e. *LG*).
- T* 172^a. quoniam ipse dispon-   *L* 172^b. expl. generationes,   *G* 172^c. explicat generationes
sayerat virginem Ma-   quas Matheus euange-   Matthei euangelistae.
riam, de qua nasci vo-   lista usque ad Iosef, cui
luit salvator mundi,   fuit desponsata Maria,
quam generationem   describit.

- L* 173^a. incipiunt alie, quas Lucas ad Mariam usque describit, sed cursu ab eadem ad primum hominem recalato revertitur.
- G* 173^b. incipit generationes a Moyse euangelistae Lucae.
- L* 174^a. Redeamus ad exodum et proferimus generationes Levvitarum.
- G* 174^b. Redeamus ad exodum et proferimus generationem Moyse ducis Israel: ex genere enim Levvitarum erat.
- T* 174^c. item progenies Levvi, unde sacerdotes venerunt et levvitae.
- LTG* 175. (qui *ins. G*) Levvi (leui *G*) enim (*om. TG*) genuit Cath (chat *L*, gaath *G*), ‘Gesson et Merarii’ (*om. TG*).
- LTG* 176. qui (*om. TG*) Cath (chat *L*, caath *G*) (autem *ins. G*) genuit Ambram, ‘qui dicitur dilectio, et Issar, qui dicitur fortis ad fortem, et Cebron, qui dicitur amicus aeternus, et Odiel, qui dicitur fortis deus’ (*om. TG*).
- L* 177. qui Odiel genuit Elisa, qui dicitur visitatio, et Masiel, qui dicitur petitio dei, et Soseri, qui dicitur absconsus.
- L* 178. Gesson vero, filius Levvi secundus, qui dictus est inquilinus, genuit Lobon, id est las, et Semei, qui dicitur auditio.
- L* 179. Merarii autem tertius filius Levvi genuit Moolli, qui dicitur mutatio, et Omousi, qui dicitur fons meus.
- LTG* 180. Ambram ‘vero filius Chaat’ (*om. TG*) genuit ‘filios tres’ (*om. LG*) Aaron (et *ins. G*) Moysem (-sen *G*, -ses *T*) et Mariam ‘sororem eorum’ (*om. LG*) ‘quae dicitur’ (id est *T*) dominatrix.
- LG* 181. ex Iochabet (iocabet *L*^a, iocabeth *G*) quae ‘dicta est’ (interpretatur *G*) dignitas domini ‘filiam fratris patris (putris *L*^a) sui’ (*om. G*).
- L* 182. Isaar autem filius Cath secundus genuit Chorae, qui dictus est nudus.
- L* 183. hic Chorae genuit Assyr, qui dicitur rogans, et Belchana, qui dicitur zelus, et Abiasar, qui dicitur pater meus. hii sunt filii Chorae, ex quo genere fuerunt illi, qui temporibus David ante arcam testamenti psallebant cum ceteris levitis et sacerdotibus sortium viginti quattuor cum Asaf, Iditum, Eman et Etan.
- L* 184. Secundus vero filius Issar Nafeth dictus est, qui interpretatur impietas, et tertius Zeeris, qui dicitur dilectio, et quartus Misael, qui dicitur misit deus.
- L* 185. Aaron autem interpretatur arca videns aut visio altissimi.
- LTG* 186. hic (et *G, om. T*) Aaron (sacerdos *ins. G*) genuit ‘filios duos’ (*om. LG*) Nadab, ‘qui dicitur concupiscentia’ (*om. TG*), et Abiud, ‘qui dictus est amicus dei’ (*om. TG*).
- L* 187^a. Mortuus est autem Nabad et Abiud, dum offerrent ignem alienum ante dominum
- T* 187^b. hii sumserunt ignem ibi iudicio divino consumti sunt.
- G* 187^c. ipsi sunt mortui, dum auferrent ignem alienum.
- deum in deserto Syna, et facta sunt ex numero eorum XX tria milia omnis masculus ab uno mense et supra: non enim considerati sunt in medio filiorum Israel, quia non datur illis hereditas in medio eorum, ignem alienum quod dicit ex communi, utique non divino de caelo venientem.

- L* 488^a. Eleazar vero tertius filius Aaron, qui dictus est deus adiutor meus.
- T* 488^b. Item genuit filios II Eleazar et Ithamar.
- G* 488^c. et Eleazar frater illorum suscipit locum eorum et Ithamar frater eorum: ex his sacerdotibus duobus filii Aaron nati sunt seniores XXIII.
- L* 489^a. genuit Finees, qui dictus est sectator, ex filiabus Fuiziel: hic est Finees, de quo in Machabeicis libris Mathias locutus est dicens: Finees dum emulatur lege adeptus est sacerdotium.
- T* 489^b. Eleazar genuit Finees.
- G* 489^c. nam Eleazar genuit Finees sectatores legis.
- L* 490. Quartus vero filius Aaron Itamar dictus est, qui dicitur rancidus: hos genuit ex Elisafat quae dicta est gratia domini.
- L* 491. Moyses autem filius Ambram secundus genuit Gersam, qui dicitur hospes, et Eleazarum, qui dicitur dei virtus, ex Seffora, quae dicta est visitatio formosa, filia Iotor de Madia sacerdotis.
- L* 492. Gersam vero genuit Ionatham, ipse et filii eius erant sacrificantes in tribu Dan usque ad diem transmigrationis terrae.
- L* 493. In horum autem monte sepultus est Aaron et Moyses in Geth iuxta domum Fogor.
- L* 494. Haec tribus sortem non accepit, quoniam inde sunt sacerdotes, qui altario dei deserviunt: dominus est enim sors eorum, ideo nunc decime sufficere debeant sacerdotibus, ut alieni sint a seculi voluptatibus, qui alienis incubare desiderant rebus.
- LF* 495^a. Deinde (igitur *F*) Moyses genuit nomen (om. *LG*) Aegyptiaca lingua interpretatur de aqua acceptus et (in *ins*, *F*) Aebraea lingua serviat (seruat *LF*) domino, ipse genuit Gersam et Eleazarum fratrem eius ex Seffora, quae (quem *G*) dicitur visitatio.
- T* 495^b. Moyses genuit filios II Gersam et Eleazer, qui Moyses secundum Hebraea lingua interpretatur servans domino, secundum Aegyptiaca de aqua susceptus.
- LF* 496. hic Moyses fuit in deserto Syna (sina *G*, synai *F*) annis XL et dum iussus a (iussu suo *F*) domino ascenderet in Roboth Moab super montem Nabau super verticem Fasca, quae est contra faciem (om. *G*) Hiericho, et ostendit ei omnem terram Neptalim (nephtalim *G*) et omnem terram (om. *L*) Efrem (effrem *G*) et Mannasse (mannase *L*^a, manasse *G*) et omnem terram Iuda usque ad mare novissimum (-mo *G*) et desertum et adiacentia regionis Hierico (-cho *FG*) civitatem Poenicum usque Segor (fogor *LG*) et dixit dominus ad Moysen (-sem *G*^a): haec est terra, quam (pro qua *F*) iuravi Abrahae (et *ins*, *G*) Isaac et Iacob dicens: semini (-ne *G*) vestro (tuo *F*) dabo illam quam ostendi oculis tuis, sed illo non (in illam non *G*, non ibi *F*) introibis, et mortuus est Moyses (om. *G*) famulus domini in terra Moab secundum verbum domini et sepelierunt eum in Geth iuxta domum Fogor et nemo scit sepulturam eius usque in hodiernum diem, ne ut deus ab ipsis coleretur, sicut eum [*sic*] derelinquerant (delinquerant *L*, deliquerant *F*) in Choreb (coreb *F*).
- L* 497. hic conclusi sunt anni quadringenti septuaginta a vocatione Abrahae peregrinationis Israel usque ad heremi tempus et Moysi terminum vitae.

- LG* 198. Post hunc autem Iesus (hiesus *G*) filius Nave, qui dictus est salvator, iudicavit Israel annis XXX (xxviii *G*): et anni vite eius centum decem: et sepelierunt eum in terminis sortis sue in Thannasar in (thannasarim *L*^a, thannasarim *L*^b) monte (-tem *G*) Efrein (effrein *G*) trans monte (-tem *G*) Galaad. et (*om. L*) posuerunt eum eo in monumento cultellos (cultellos *L*) petrinus circumcissionis Israel devictis XXVIII (xxviii *G*) regibus.
- L* 199. Hoc in tempore viginti novem regum populi et gentes Africam tenuerunt, quae priseco tempore insula dicebatur, et ex quo habitare coepit anni sunt usque ad annum sextum decimum regis duo milia septuaginta sex.
- LG* 500. Post Iesum autem transgresso populo a mandatis dei servierunt regi Mesopotamiae Chusarsaton (cusarsathon *G*) nomine annis octo.
- LG* 501. Deinde penitentia (-tiam *G*) egit populus et iudicavit eos Gothoniel (gothonel *L*^a, gothonihel *G*) annis quinquaginta (*om. G*). origo autem Gothoniel (-hel *G*) haec est: filius fuit Genez (chenez *G*) fratris Chaleb (caleph *G*) fratris (fili *G*) Iepphone (iepphone *L*^a, iepphoniae *G*). hic Gothoniel (-hel *G*) coepit civitatem litterarum et dedit ei Chaleb (caleph *G*). Ascham (naascham *G*) filiam suam uxorem. haec est (*om. G*) Dabir civitas litterarum.
- LG* 502. Deinde iudicavit eos Eglom annis 'decem et octo' (*om. G*). hic rex Moabitarum fuit, tunc populus domino non serviebat, quia idolis immolabat, et traditi sunt regi Eglom.
- LG* 503. Deinde iudicavit eos Aoth ambidexter annis octoginta (viii *G*). hic cultellum palmarem accepit (accepit *G*) et dixit (*om. G*) ad Eglom: verbum est mihi ad te, rex, et dum introissent in cubiculo (-lum *G*), occidit eum et clausit ianua et fugit per medium exercitum salvatus.
- L* 504. Anno autem vicesimo quarto Aoth in terra Edom mortuus est Iob.
- LG* 505. Deinde servierunt regi Semegar annis XX. hic occidit ex alienigenis in aratro boum (lubum *G*) octingentos viros et defendit filios Israel.
- LG* 506. Deinde Iabis servierunt regi (rege *G*) alienigenarum annis XX. hic rex Chanan (chanaan *G*) fuit, qui regnabat (regnauit *G*) in Astaroth, et princeps militiae eius erat Sisarra (syra *L*). huic fuerunt (fuerant *G*^a) currus ferrei nongenti (octingenti *G*).
- LG* 507. Deinde Debbora (deborra *G*) iudicavit eos annis XL. huius temporibus fugit Sisarra (sisara *L*) in domo Iail (iahil *G*), 'quem ipsa Iail' (quam ipsa Iahil *G*^b, *om. G*^a) occidit de palo (palu *L*) tabernaculi (tauern- *L*) sui persequente Barach (baraae *G*) principe (-pem *G*) militiae.
- LG* 508. Deinde Mazanite (matianitae *G*) optinerunt (obtenuerunt *G*) eorum (eos *G*) annis septem et nomen eius erat Mazia. sub ipso fugerunt filii Israel in speluncis et in scissuris montium (petrarum *G*) abscondebant (absconderunt *G*) se domino irascente.
- LG* 509. Deinde iudicavit eos (*om. G*) Gedeon (iedeon *G*) annis XL filius Hierobal (hieroboal *G*), soli enim trecenti viri (*om. G*) exierunt cum eo ad pugnam adversus Madiam (mazian *G*), qui lambierunt aquam sicut canes (canis *G*). tunc dixit dominus: in trecentis viris solis, qui lambierunt aquam (aquis *L*) sicut canes (canis *G*), salvum faciam (faciat *G*) Israel.
- LG* 510. Deinde Abimelech iudicavit eos annis tribus. hic occidit ex alienigenis (eis *G*) mille animas 'in igne' (igni *G*), qui fuerunt in turre (torrem *G*) Sychimorum (sycimorum *G*), quando fugerant (fugierunt *G*) a facie eius in achroterium. tunc a muliere percussus lapidem molae mortuus est.
- LG* 511. Deinde Fua filius (*bis G*¹) Charram (-ran *G*) iudicavit eos annis XX. hic habitabat in monte (-tem *G*) Efrein (effrein *G*). sub cuius tempus (tempore *G*) pax abundavit et non fuit bellum in Israel.
- L* 512. Deinde Tole iudicavit eos annis XX duobus.
- LG* 513. Deinde Iair iudicavit eos (*om. L*) annis XX duobus. huic erant filii XXX ascendentes XXX equos et erant eis XXX civitates, quae (qui *G*) dicebantur Abotthi (obothi *G*) Iar¹) in Galatidin (caliditin *G*).

1) *iud. 10, 4* Haboth Iair *Hieronymus*, ἐπιπέλις Ἰαίρ *Graeci*.

- LG* 514. Deinde Philistini (-nae *G*) et Ammanitae (amanite *G*) optinuerunt eorum (eos *G*) annis decem et octo. sub eorum pondera proclamaverunt filii Israel ad dominum non semel, sed sepius et vix eos de periculis liberavit (lib- *G*).
- LG* 515. Deinde Ieptha de Galaad (de g. iepthe *G*) iudicavit eos annis septem. hic ab Aroer usque dum veniatur Maratth (marath *G*) et (ei *L*) usque ad (a *L*) Belthar XX civitates (-tis *G*) Amon (ammon *G*) evertit cum populis eorum, quando reversus domum suam (suam do = deo *L*) optulit filiam.
- LG* 516. Deinde Usbon filius Irel (irer *G*) iudicavit eos annis VII. hic ex (rex *G*) Bethlem fuit et erant ei (*om. G*^a) XXX filii et XXX filiae dimisse foris (foras *G*) et XXX uxores duxit filiis suis et mortuus est et (*om. G*) sepultus est (*om. G*) in Bethleem (-lem *G*).
- LG* 517. Deinde Elom iudicavit eos annis X. hic Elom Zabulonites fuit: propterea in terra sepultus est Zabulon.
- LG* 518. Deinde Abdon iudicavit eos annis octo: filius fuit Farathonites (faratonites *L*^a*G*). huic erant quadraginta filii et XXX nepotes (-tis *G*) ascendentes septuaginta equos (et *ins. G*), mortuus est (*om. L*) et sepultus est in Pharaton (farathon *G*) in terra Efreem (effrem *G*) in monte Elieth.
- LG* 519. Deinde alienigene (-gine *G*) obtinuerunt eos (*om. G*) annis XL pro eo quod exacerbaverunt (-uauerunt *L*) dominum et traditi sunt adversariis, id est (*om. L*) Chananeis, qui inhabitabant (habitabant *G*) Ascalon (ascalana *G*), Gerara, Gaza, Azotum (azontu *L*), et Geth quinque civitates (-tis *G*), quas Inatham (ionatha *post math. G*) filius Mathathiae (matathiae *L*^a, mathathiae *G*) expugnavit.
- LG* 520. Deinde Samson (samsō *L*) filius Manoe et uxor eius Dalyla (*om. G*) iudicavit eos annis XX. cuius virtus non poterat (potuerat *G*) comprahendi, qui plus occidit in morte sua quam quod in vita sua.
- G* 521. Deinde Samera iudicavit eos anno uno. hic percussit ex allophilis (alofilis *G*) sexcentos (sexcentos *G*) viros praeter iumenta et saluum fecit et ipse Israel.
- G* 522. Deinde pacem habuerunt annis XXX (xiii *G*).
- G* 523. His temporibus non erat dux in Israhel, sed (et *L*) unusquisque quod volebat hoc faciebat. tunc tribus Benjamin (bemin *L*^a) delinquerat (-rant *G*) in facto Sodomitarum et exterminati sunt a filiis Israel et derelicti sunt viri sexcenti, qui fugerant, ut evaderent.
- G* 524. Deinde Eli (heli *G*^b) sacerdos, qui fuerat in Selom, ubi (ibi *G*) area (area *G*) dei constituta erat, et filii eius Ofni et Pinees sacerdotes domini.
- L* 525. Pinees vero genuit Achitob et Beriochabel.
- L* 526. qui Achitob Abimelech: et hic genuit Abiathar, qui et hic genuit Achimelech (*delenda*) a Solomone in exilio religatus.
- LG* 527. et Eli (heli *G*^b) nimis senex et ambo filii eius peccatores in conspectu domini.
- LG* 528. Hoc in tempore natus est Samuel (-hel *G*), quem postulavit Anna uxor Belchane (elchanae *G*), cum esset sterelis: et exaudivit illam dominus et concepit et peperit filium et vocavit nomen eius Samuel (-hel *G*) dicens: quoniam a deo omnipotente petii (petiit *G*) illum. Heli autem fuit nonaginta annorum: oculi autem eius erant obducti et non videbat. et iudicavit (i. autem *G*) populum annis XX. et audito nuntio, quod capta sit ab allophilis (alofilis *G*) area domini, cecidit de sella et mortuus est.
- LG* 529. Tunc Samuel successit ei et iudicavit Israhel annis XX.
- L* 530. Hic Samuel genuit filios unum nomine Ioel, alium vero Abiathar.
- LG* 531. Temporibus autem eius post captivitatem areae ab allophilis (alofilis *G*), quando occisi sunt Pinees (fenees *G*) et Ofni filii Eli (heli *G*), tunc et (*om. G*) ipse audito nuntio mortuus est et a gentibus area fuerat depraedata. post reditum autem (*om. G*) eius quattuor loca fuerunt sanctificata (sanct. fuerant sanct. *L*), quae circuibat Samuel (-hel *G*), id est Bethel, quae dicitur Luza, ubi visus est deus ab (*om. G*) Iacob, et Galgala, ubi

circumcidit Iesus Nave (*om. L*) populum (*om. G*) contra Hierico (-cho *G*), et Masefat (massefath *G*), ubi obtulit filiam suam Ieptha (iepta *L^a*), et Armaten (armathen *G*) in domo sua, ubi fecerat altarium (altare *G*) deo. sacerdos enim fuit et (*om. L*) iudex et propheta, sed ideo inter sacerdotes a nobis non est inmissus neque Eli (heli *G*), quia inter iudices 'a nobis' (*om. L*) computantur.

- L* 532. Ille enim conclusi sunt iudicium anni quingenti sexaginta unu initii captivitatis alienigenarum.
- LG* 533. Post hunc autem factus est Saul rex, quem dominus in bile (uile *G*) sua populo Israhel dederat, per manus scilicet Samuelis (samuhel *G*) unctum, cum asinas quaereret patris sui Cis (chis *G*), qui regnavit in Israel annis (annos *G*) XL. Bamua (bama *G*)¹ enim dicitur civitas, ubi unctus est ipse Saul.
- L* 534. Qui Saul habuit uxorem nomine Achima; ex hac genuit Ionatham Iesui Esbal Memfibos et sorores eorum Merob et Melchol, et filius Ionathae Memfiboste genuit Macea.
- LG* 535. Post hunc regnavit David in Israel annis XL et menses sex (*om. G*). inter Samuel (-hel *G*) autem et David anni sunt (*om. G*) XL.
- LG* 536. Temporibus eorum erant sacerdotes tabernaculi (tabernaculi *L*) testimonii decem milia ducenti sexaginta et levitae centum duodecim milia (cxii *G*); sacerdotum autem erant (*om. G*) principes viginti quattuor, qui sunt seniores viginti quattuor, et ista nomina eorum. ex genere enim erant Eleazar (eliazar *G*) et Ithamar filiorum Aaron. 'prima sors' (primus *G*) Iarim, unde fuit Mathathias (matthathias *G*), secunda (ii *et sic deinceps G*) Bidae (hidae *G*), tertia Choreb, quarta Seruib, quinta Michae, sexta Beniamin, septima Choos (coos *G*), octava Abia, unde fuit Zaccharias (eazcharias *G*²), nona Iesu (hiesu *G*), decima Iecchenir (-ner *G*), undecima Enasib, duodecima Iachib, tertia decima Chobra, quarta decima Isba (hisba *G*), quinta decima Banne (-nae *G*), sexta decima Emmer (ermer *G*), septima decima Chezir, octava decima Afesor, nona decima Phaner, vigesima Ezechiel (ezechiei *G*), vicesima prima Achin, vigesima secunda Gamuel (eamuhel *G*), vigesima tertia Dalea, vigesima quarta Mazia. hi sunt XXIII, quos David sacerdotibus praeponerat principes.
- LG* 537. Quando enim de domo Abidda retulit David (*om. L*) arcam testamenti et posuit eam (ea *L*) in Sion in domo Aminadab et inde transtulit eam et posuit eam in domo sua, tunc hos sacerdotibus principes constituit, qui praecederent populum ante arcam testamenti, nam (*om. L*) et levitae fuerunt XXIII, qui levitis imperabant: ex genere enim erant Caat (caath *G*) Gesson (gerson *G*) et Merari (merarii *L*), nam super eos fuerant (-runt *G*) quattuor, quorum nomina haec sunt: primus Eman, secundus Asaf (asaph *G*), tertius Idithum (idithum *G*), quartus Ethan (aethan *G*).
- LG* 538. Fuit numerus ipsorum cum fratribus ipsorum docti cantare domino, omnis (om̄ *G*) qui intellegit, ducenti octoginta (lxx *G*) octo, acceperunt (acceperunt *G*) etiam ipsi sortes diuine apparitiones (apparationes *G*) iuxta magnum et iuxta pusillum perfectorum et discen-tium, et (*om. L*) excidit sors prima filiorum eius et fratrum eius ipsius Asafh (asaph *G*) filii (illi *L*) Ioseph (iosephh *G*); ipse (ipsi *G*) et filii eius et fratres eius duodecim, secundus Godolias: filii eius et fratres eius duodecim, tertius Zacchur: filii eius et fratres eius duodecim, quartus Iesdri (iezdri *G*): filii eius et fratres eius XII, quintus Natania (nathania *G*): filii eius et fratres eius XII, sextus Bocia: filii eius et fratres eius XII, septimus Israel (israel *L*): filii eius et fratres eius XII, octavus Ascas (esaias *G*): filii eius et fratres eius XII, nonus Matthamias: filii eius et fratres eius XII, decimus (*om. G*) Semei: filii eius et fratres eius XII, undecimus (x *G*) Esdriel (hesdrihel *G*): filii eius et fratres eius XII, duodecimus (xi *G*) Asabias (-biar *G*): filii eius et fratres eius XII, tertius decimus (xii *G*) Sabael (-hel *G*): filii eius et fratres eius XII, quartus decimus (xiii *G*) Matthathias: filii eius et fratres eius XII, quintus

decimus (xvii *G* *transponens hanc*) Iarimoth: filii eius et fratres eius duodecim. sextus decimus (xviii *G*) Anania (-nias *G*): filii eius et fratres eius XII. septimus decimus (xviiii *G*) Iesbaehas (-chasa *G*): filii eius et fratres eius XII. octavus decimus (xviiii *G*) Ananias: filii eius et fratres eius XII. nonus decimus (xu *G*) Misael (-hel *G*): filii eius et fratres eius XII. vigesimus (xvi *G*) Eliath: filii eius et fratres eius XII. vicesimus primus (xx *G*) Erth (etthi *G*) filii eius et fratres eius XII. vicesimus secundus (xxi *G*) Gotholias: filii eius et fratres eius XII. vicesimus tertius (xxii *G*) Mazoth (mozoth *G*): filii eius et fratres eius XII. vicesimus quartus (xxiii *G*) Ramasi: filii eius et fratres eius duodecim. hi (hii *G*) sunt 'ducenti octoginta octo' (*om. G*), qui prece-
debant 'exercitum filiorum' (filios *G*) Israel et cantabant domino canticum.

LG 539. Tunc etiam et David cum eis impletus spiritu sancto simul profetaverunt psalmos centum quinquaginta. quattuor enim erant, qui cantabant domino principes constituti, ut diximus (*om. G*): primus Eman (aeman *G*), secundus Asaf (asaph *G*), tertius Iddim (-thum *G*), quartus Etan (aethan *G*): habebant septuagenos binos respondentes sibi in cymbalis 'et nablis' (*om. G*) et cytharis. tunc non quod volebant, hoc psallebant, sed quod per eos spiritus adnuntiabat. viginti enim annis fuit arca 'testamenti domini' (*om. L*) in captivitate (-tem *G*) et quadraginta annis fuit 'in domo' (*om. G*) Abiddare et (*om. L*) XX annis fuit in domo 'Aminadab et XX annis fuit in domo' (*om. L*) David regis. 'qui regnavit in Israhel annis XL m̄, sex' (xl enim annis fuit et mensibus sex quod regnavit dauid *G*).

L 510. de domo cuius tulit Saddoc filius Achitob, qui in Nomba fuit cornum. et unxit Salomonem pro David patre suo in regem.

LG 511. 'Regnavit autem David' (*om. G*) septem annis in Chebron (caebrom *G*) et triginta (xx *G*) tribus annis (*om. L*) in Hierusalem. in Chebron (caebrom *G*) autem genuit filios septem et ista nomina eorum: primitivus Ammon, quem occidit Abessalon, cum incestasset Thamar, secundus Chaleb (caleb *G*), tertius Abessalon:

LG 512. quartus Ornias, qui propter Abisac (abisaac *G*) Sunamitem (sonamitem *G*) (ornias *ins. L*) a Salomone interfectus est, quoniam postulavit (-labat *G*) eam coniugem (coniugium *G*) sibi. tunc Abiathar relegatus est, quod (quoniam *G*) ipse eum unxerat in regem. Abiathar hic (*om. L*) filius est Abimelech, qui fugiens solus (*om. G*) salvatus est, quando occisi sunt 'trecenti quinquaginta' (cecu *G*) sacerdotes a Doec (doech *G*) Syro, quem rex Saul miserat. de ipso dixit David ad Saul: dilexisti malitiam (maliam *G*) super bonitatem et iniquitatem super quam loqueris iustitiam. calliditatem Doec (doech *G*) Syri incusat, qui se iustum in sermonibus demonstrabat et iniquitatem circa innocentes (-tem *G*) exercuit. et iterum: dilexisti omnia verba praecipitii (praecipii *G*) lingua subdola, quibus incautos (inecaustus *G*) subito deiecit in mortem. hic autem Abiathar (abimelech *G*), qui tunc a morte evaserat, propter Orniam a Salomone relegatur, ut secundum sententiam domini nullus ex semine Eli (heli *G*) in domo domini sacrificium (sacerdotium *G*) administraret.

LG 513. Quintus Apathias (apathias *G*): sextus Ethoram (aetheram *G*) et Thamar soror Abessalon (abissolon *G*), nam in Hierusalem de Bersabe (bersabee *G*) Urie Etthei (uri cethei *L*) 'Saman et Soban filii sunt' (natus est ipsius *G*) David, fratres (*om. G*) Salomonis (salomon *G*) et Nathae (nathan *G*), cuius Lucas (luca *G*) evangelista ad Mariam originem demonstravit. similiter etiam et Salomonis Mattheus evangelista ad Ioseph originem demonstrat (demonstravit *G*), ut appareat eos de una tribu exire et sic ad Christum secundum carnem venire (peruenire *G*), ut compleatur (compleantur *G*^a) quod scribitum est: ecce, venit leo de tribu Iuda, radix David: leo ex Salomone et radix ex (et *G*) Natham (-than *G*).

LEG 511. Salomon autem genuit Roboam 'et Natham (nathan *G*) genuit Mattham' (*om. F*).

- LG* 545^a. tunc accepit (accipit *G*) regnum Iero-
boam (hieroboam *G*) filius (*om. G*)
Nabath rex uxore nomine Sorum, quae
vidua mansit, temporibus multis (*om. G*)
servus Salomonis, 'contra Roboam
filium Salomonis' (*om. G*) servus cum
domino regnum adeptus est.
- LGF* 546. 'et in' (*om. F*) primo anno regni sui fecit vacas aureas duas, unam dedit in Dan et
unam posuit in Bethel. tunc dixit ad plebem: sufficiat vobis ascendere (ascendisse *F*)
in Hierusalem: ecce dii tui, Israel, qui te eduxerunt de terra Egypti. hic Hieroboam
regnavit 'in Samaria' (super israel *F*) annis triginta (xx *GF*) quattuor (iii *G*) et fuit
(fecit *G*) scisma inter Roboam filium Salomonis et (inter *ins. F*) Hieroboam filium Na-
bath: et proelium (prelium *L*^a) erat (fuit *G*) inter eos omnibus diebus vite eorum, sic-
uti (sicut *G*) et (*om. L*) nunc inter veros (viros *G*) Christianos et falsos catholicos.
- LGF* 547. hic Hieroboam genuit Nadab 'ex uxore nomine Anna' (*om. GF*) et (qui nadab *F*)
regnavit annis duobus.
- LGF* 548. huic successit Baasa (basaa *GL*) filius Achia et regnavit annis XXIII.
- LGF* 549. post hunc Ela filius Baasa (basaa *G*, basa *L*, baasa et *F*) regnavit (super israel *ins. F*)
annis duobus.
- LGF* 550. post Ela (ea *G*) regnavit Zambri 'intersa [*sic*] diebus septem' (*om. GL*).
- F* 551^a. post hunc regnavit Ambri annos XII *L* 551^b. annis decem et octo. cum Thameni
super Israel. annis sex et solus annis XII.
- LGF* 552. 'ipse est Ambri' (zambri *L*, ' *om. G*) qui genuit Achab (agab *G*, acab *F*), qui habuit
Hiezabel (iezabel *G*, zezabel *F*) filiam Elam regis Sidoniensium (sydoniorum *F*).
- LGF* 553. hic Achab (acab *F*) regnavit annis 'XX unum' (xu *G*, xi *F*) et genuit Ochoziam (ocho-
ziam *G*, ocoziam *F*).
- LGF* 554. et regnavit Ocozias (*om. GL*) annis duobus (et mortuus est *ins. F*).
- LG* 555^a. et alius filius Achab nomine Ioram *F* 555^b. post hunc successit Ioram frater
regnavit annis XII. Ocozie in regno, non enim habebat
filium et regnavit annos XII.
- LEG* 556. post hunc regnavit Hieu (ieu *G*) filius 'Mannase' (manasse *G*, iosaphat et regnavit *F*)
annis XXVIII.
- LG* 557^a. tunc (a facie cuius *G*) Iosebeth filia
regis Iudae (samariae *G*), id est filia
Ioram, soror Ocoziae (ochoziae *G*)
abscondit Ioas filium 'fratris sui' (*om. G*)
Ocoziae (ochoziae *G*) 'regis Iudae a
facie Ieu' (*om. G*) annis VIII (viii *G*)
in domo domini 'sub Aod' (sabaoth *G*)
sacerdote (-tem *G*).
- LGF* 558. sub ipso Hieu (ieu *GL*) Azael (azabel *G*, asahel *F*) rex Syriae reliquit de exercitu
(in bello *ins. F*) Israel (*om. F*) quinquaginta equites, decem curros (-rus *G*^a) et mille
viros secundum Elisei (helisei *G*) prophetiam.
- F* 559. hic nota ponitur, ubi in translationibus diversus sensus habetur.
- LG* 560. huic Ieu successit Ioahas (ioachas *G*) filius eius et (*om. G*) regnavit annis decem et
septem.
- LG* 561. et Ioahas (ioachas *G*) genuit Ioas et regnavit annis sedecim.
- LG* 562. Ioas genuit Hieroboam et regnavit annis XII.
- LG* 563. Hieroboas (-boam *G*) genuit Zaechariam (-rian *G*^b) et regnavit menses (mensibus *G*) sex.
- LG* 564. post hunc regnavit Sellem filius Narmi (narmin *G*) 'mensem unum' (mense uno *G*).

- LG* 565. post hunc Mancee (manceae *G*) filius Gaddi regnavit annis decem.
- LG* 566. hic Mancee genuit Facia (faciae *G*) et regnavit annis duobus.
- LF* 567. huic (hunc *G*) successit Facee (faciae *G*) filius Romeliae et regnavit annis XX duobus.
- LG* 568. conlato autem libro praeteritorum inventum est, quod temporibus Facee (faciae *G*) filii Romeliae ascendit Teglafellasar (-felasar *G*) rex Assyriorum (assyri- *G*) et transtulit tribu ruben (*G*), Gad et dimidia (dimedia *G*) tribu (tribus *G*) Manasse usque ad terminos Neptali (neptalin *G*) et disperdit eos in terram ex terra.
- LG* 569. Post Faceae filium Romelie (-liae *G*) regnavit Oseae an. VIII. hunc humiliaverat Salmanasar rex Assyriorum (assyrius *L*) et fuit ei offerens munera an. V (ann. iiii *G*), tunc conpertus est Salmanasar (salmanasar *G*) rex Assyriorum' (*om. L*) ipsum Oseae mittentem (-te *L*) ad Egyptum et parantem' (paravit autem *G*) ei (*om. G¹*) insidias et octavo anno regni eius vinxit eum et misit in carcerem et in nono anno transmigravit eum (*om. G*) cum populo Israhel ad Niniven in civitatibus Medorum et dispersit (dissit *G¹*) eos (*om. G*) illic, hoc primo anno regni Achaz factum est regis Iudae (iudae *L*), tunc et (*om. G*) Tobias eum eis depraedatus est.
- LG* 570. hic Salmanasar genuit Sennacherib (-rim *G*), ipse est a quo sub nocte una occidit angelus domini virorum centum octoginta quinque milia.
- LG* 571. Inter captivitatem autem (*om. L*) Samariae in Ninive (niveue *L*) et Hierusalem in Babyloniam (babilloniam *G*) anni sunt centu XLIII et (*om. L*) m. VI et (*om. L*) d. X, ambe autem (*om. L*) captivitates (-tis *G*) simul indulgentias (-tiam *G*) perceperunt (perceperunt *G*) et uno tempore per Esdram (hesdram *G*) et Zorobabel ad suam terram ascenderunt illic (illi *G*). Samaritani fuerunt in captivitate Nineve annis CCXV et hi (hii *G*) qui fuerunt in Hierosolymis an. LXX fuerunt in Babyloniam.
- LG* 572^a. Redeamus ad Natham (nathan *G*)   *F* 572^b. item generationes Natham fratris fratrem Salomonis, unde Maria   Salomonis filii David, originem trahit.
- T* 573. item David genuit Natham.
- LTFG* 574. hic (*om. T*) Natham (nathan *G*) genuit Matham (mattham *G*, matthan *F*, *om. T*).
- LTFG* 575. Matham (mattham *GF*) genuit (*om. T*) Enam (emam *TF*).
- LTFG* 576. Enam (emam *TF*) genuit Eliacim (eliachim *GF*).
- LTFG* 577. Eliacim (eliachim *GF*) genuit Iona (ionam *F*).
- LTFG* 578. Iona (ionam *F*) genuit Iosef (ioseph *G*, iosech *F*, deficit *L*).
- LTFG* 579. Iosef (ioseph *G*, iosech *F*, deficit *L*) genuit Iuda.
- LTFG* 580. Iuda genuit Symeon.
- LTFG* 581. Symeon genuit Levvi (levi *LFG*).
- LTFG* 582. Levvi (levi *LFG*) genuit Matthata (mathati *L*, mattati *F*).
- LTFG* 583. Matthata (mathati *L*, mattati *F*) genuit Iorim.
- LTFG* 584. Iorim genuit Eliezer.
- LTFG* 585. Eliezer genuit Hieu (hiesu *G*, ihm *F*, def. *L*).
- LTFG* 586. Hieu (ihesus *G*, ihm *F*, deficit *L*) genuit Er (her *F*, erer *L*).
- LTFG* 587. Er (her *F*, erer *L*) genuit Eldema (eldama *G*, eldaman *L*, elmadan *F*).
- LTFG* 588. Eldema (eldama *G¹*, eldaman *G²L*, elmadan *F*) genuit Chosa (cosa *F*).
- LTFG* 589. Chosa (cosa *F*) genuit Adi (addi *GL*, adda *F*).
- LTFG* 590. Adi (addi *GL*, adda *F*) genuit Melchi.
- LTFG* 591. Melchi genuit Neri (nerri *L*).
- LTFG* 592. Neri genuit Salatiel (salathihel *G*, salatihel *F*).
- LTFG* 593. Salatiel (salatihel *LF¹*) genuit Zorobabel.
- LTFG* 594. Zorobabel genuit Rhesa (resa *F*).
- LTFG* 595. Rhesa (resa *F*) genuit Anna.

LTFG 596. Anna genuit Iuda.

LTFG 597. Iuda genuit Osech (iosech *T*^a, iosec *F*¹).

LTFG 598. Osech (iosech *F*¹) genuit Seme (semei *GF*).

LTFG 599. Seme (semei *GF*, *def. L*) genuit Matthati (mathati *L*, mattati *F*¹).

LTFG 600. Matthati (mathathi *L*, mattati *F*¹) genuit Naum (nau *G*).

LTFG 601. Naum (nau *G*) genuit Iose.

LTFG 602. Iose genuit Genne (gemen *GL*, geenne *F*¹).

LTFG 603. Genne (gennen *GL*, geenne *F*¹) genuit Melchi.

LTFG 604. Melchi genuit Levvi (leui *GLF*¹).

LTFG 605. Levvi (leui *GLF*¹) genuit Natham (nathan *G*, natan *F*, *om. T*).

LTFG 606. Natham (natha *G*, natan *F*) genuit (*om. T*) Heli (eli *GLF*¹).

LTFG 607. Heli (eli *GLF*¹) genuit Ioseph (iosef *L*).

LTFG 608. Ioseph genuit Ioachim.

LTFG 609. Ioachim (iachim *T*) genuit Mariam (maria *L*, genuit matrem mariam matrem domini iesu christi *T*).

T 610. Hanc progeniem secundum Nathan introducit Lucas et secundum Salamonem Mattheus, ut cognoscatur ex una radice Iesse, id est David venire Ioseph sive Maria mater.

LEFG 611. Haec est (*om. G*) Maria mater domini, ex qua (per quem *G*) natus est salvator (‘*def. in L*) anno quadragesimo primo (secundo *F*) imperii (octauiani *ins. F*) Augusti imperatoris (-res *G*), supervixit autem (*om. G*) Augustus ab anno, quo natus est Christus (*om. G*) dominus Iesus (*om. F*, ‘*def. in L*), annos XV.

LEFG 612. huic successit Tiberius Cesar, cuius anno XVI (xviii *F*) passus est (*om. L*) dominus (noster Iesus *ins. F*) Christus secundum scripturam (-ras *G*) sub Pontio Pilato tradentibus Anna et Caïpha (caïfa *G*, cayphas *F*) sacerdotibus.

L 613. Hic conclusi sunt anni quingenti LXXIII, inibi cap (*def. litt. c. 28*) pas domini nostri Iesu Christi ab undecimo anno Ioachim regis, id est a primo anno captivitatis Hierusalem (*deficiunt litterae c. 15*).

LEFG 614. A passione enim (autem *LF*) domini usque (ad *ins. G*, ad passionem *ins. F*) apostolorum (*om. F*) Petri et Pauli anni sunt (*om. L*) XXVIII (xviii *F*¹, xxxviii *F*²): ‘passi (passio *G*) Nerone bis (*om. G*), et Pisone consulibus’ (passi sub nerone consule *F*), persecutio enim (*om. F*) prima haec (h. pr. *F*) fuit Neronis (nerones *G*, persecutio *ad* fuit ne *def. in L*) quae iterum futura est sub Enoch et Helia.

LEFG 615. hic Nero ipse est, cuius nomen Iohannes (-nis *G*) in apocalypsi (apocalipsin *F*) vocavit DCXXVI (. . . . sexis *L*, ubi *examinerunt verba* apocalypsi vocavit dex), hic sapientia vertitur, ut computetur per eras nomen illius (eius *F*), qui (quae *G*) dicitur, ‘ut memora||’ (*sic L*, ‘antichristus sic’ *F*, *om. G*).

A	N	T	I ¹)	C	R(h <i>F</i>)	II(r <i>F</i>)	I	S	T	V	S [<i>sic</i>]
I	XIII	XVIII	VIII	III	XVII	VIII	VIII	XVIII	XVIII	XX	XVIII
(<i>om. G</i>)	(xviii <i>F</i>)	(viii <i>G</i>)			(viii <i>F</i>)		(xvii <i>L</i> , xviii <i>G</i>)	(xviii <i>L</i>)	(<i>def. in L</i>)		

fit (ut *G*) numerus collectus asses (assis *G*, ases *L*) CLIII; hoc (haec *F*) quater dueta secundum litteras III nom(inis) Neronis (‘*om. G*) facit (faciunt *F*) assis (*om. F*) DCXXVI (xvi *G*), quod (qui *G*) est nomen Antichristi (antichristus *G*¹; *in L ex his haec supersunt*: fit numerus collectus ases centum liiii hoc qu (*deficit extrema pars versus*) nomen antichristi).

F 616. Sed haec ad certum computationis numerum discrepare videtur, iuxta quod alii doctores de numero bestiae tractaverunt. sic enim ait sanctus Victorinus episcopus²): numerus eius, ait spiritus sanctus, nomen nominis (hominis *cod. 51*) est et numerus nominis eius

1. per eras nomen illius quae dicitur anti *om. G*¹. 2. Victorinus Poetorianensis schol. in apocalypsin (Migne vol. 5 p. 339) easdem tres solutiones proponit Tetra et Arcturos et aliud eius nomen quod per se liquet *Τετραεικος*.

DCXVI. id est Antichristus. in mutato enim nomine veniet et duo sibi nomina imponet Antemus Graece et Gensericus Gotice, scilicet ut multas gentes seducat. Antemus per s litteris scribitur secundum Graecos sermones in computu. ut venias ad numerum illum. id est DCCLXVI. supra scriptum computari prudens: *I* unum est *I* — *N* quinquaginta sunt *L* — *T* trecenti sunt CCC — *E* quinque sunt *V* — *H* quadraginta sunt *XI* — *O* septuaginta sunt LXX — *C* ducenti (centum *F*) sunt CC (*C F*). quod est numerus seseens sexagies sexies secundum Graecos.

F 617. Item aliud nomen Grecum Teitan. quem gentiles Solem Phoebumque appellant: iuxta quod aliud orator ait: Teitan enim secundum Grecam litteram ad eandem ratione vel numerum pertinent: computatur sic: *T* tau CCC sunt — *E* eta *V* sunt — *I* iota *X* sunt — *T* tau CCC sunt — *A* alfa *I* est — *N* ne *L* sunt: quod est DCCLXVI. quod nomen. id est Phoebum. si velis in Latium convertere per as VI litteras invenies ita: D·I·C·L·V·X: D quippe figurat quingenti. I unum. C centum. L quinquaginta. V quinque. X decem. qui computati sunt DCCLXVI.

F 618. Item aliud nomen Gotice quod dicebat Gensericus. ut gentiles seducat. computa per litteram prudens (prorudens *F*) et invenies in hoc numero. id est Graeco. DCCLXVI: *Γ* (*I F*) gamma III sunt — *E* eta *V* sunt — *N* ne *L* sunt — *Σ* simma CC sunt — *H* eta VIII sunt — *P* ro C sunt — *I* iota *X* sunt — *Κ* cappa XX sunt — *O* u LXX sunt — *Σ* simma CC sunt. hic numerus per litteras supra scripta Gensericus eundem computum explicabit.

F 619. Nunc iam ad superiorem ordinem redeamus. nam ideo ista de egregii Victorini episcopi vel aliorum dicta subiunximus. quia supra scriptum computum collecta summa ex nomine Neronis ad numerum bestie non conveniebat.

LF 620. nam et ipse autem antichristus ut *F*) in secretis legimus (legitur *F*). de tribu Dan filii iacob patriarcho veniet in spiritu Neronis et Saar' (*om. deficiunt L*) est (dicitur *F*) civitas in occidente. ubi adhuc tenetur inclusus. quamvis iam ubique habuit metores [*sic*]. de quibus apostolus [*Joh. I. 2*] dicit: quoniam (*om. deficiunt L*) veniet Antichristus. nunc autem multi [*Antichristi facti sunt*] (*om. F*). ex nobis exierunt. sed non erant (sunt *F*²) ex nobis. si enim antichristi facti sunt. *quae coniectura supplerimus. et quae sequuntur ad si enim cavuerunt in L* fuissent ex nobis (f. et nobis *L*. ex nobis fuissent *F*). nobiscum utique permansissent.

LEF 621. Ab ipso autem (*om. L*) Nerone usque (*om. G*) ad Domitianum anni sunt XXIII (xxiii. ii. *G*. xxiii menses viii *F*). ipse est Domitianus (*a ne usque ad domitianus deficiunt in L*) qui secundus. exitit acerimus Christianorum debellator utpote recidive (rediuive *F*) eruditatis seminarium Neronis' (-nes *G*. ator ad neronis deficiunt in *L*) et portio. episcopi scilicet Cleti (coseini *G*. oygim *Cheltenhamensis*) temporibus in urbe residentis (praesidenti *G*).

LE 622^a. Ab ipso usque ad Traianum anni sunt XVIII (xviii. iii *G*. xviii [?] *L*. ubi deficiunt quae praecedunt ab ipsis item in urbe *ad* sunt). neque ipse inmodicus persecutor Pii (Eleutheri [?] *L*) temporibus episcopi urbis

F 622^b. Ab ipso usque ad Traianum tertium persecutorem Christianorum anni sunt XVII menses VIII.

LEF 623. A Traiano vero usque ad Gettham (zeta *F*) anni sunt CXIII (cuiiii *F*. ab episcopi urbis *ad* cxiii deficiunt *L*: cuius persecutione (-nem *F*) praeter (perferimus *G*) quam plurimos (-mas *G*. -mi *F*) passi sunt quos scire potuimus Saturus (*om. F*). Saturninus (saturinus *F*) et Revocatus (renocacatus *F*). Felicitas quoque et Bibiana (*F*) Perpetua (*a scire potuimus ad perpetua deficiunt L*) gloriosas (-sos *F*) in urbe Zefurino (Fabiano *G*) episcopo praesidente' (praesedente *G*. zefurino episcopo in urbe residente' *F*).

- LEG* 624. Ab ipso autem usque ad Decium anni sunt XLVII: minus gravis et (*ab* autem usque *ad* gravis et *deficit* *L*) eatenus tolerabilis (-lius *F*) persecutor 'Fabiano (flauiano *F*) episcopo in urbe praesidente' (sedente *F*, * *om.* *G*), huius namque temporibus iam Ciprianus in Africa ecclesiae (*ab* huius namque *ad* ecclesiae *deficit* *L*) Karthaginis' (* cartaginensis ecclesiae *F*) episcopus fuit. sub ipso Decio passi sunt Rome (roma *F*) Sempronius (simplronius *G*, simpronius *F*), Paulus 'et Eupater' (seupater *F*, eius pater *L*) et in Africa passus est Donus (deonus *F*, ssus est donus *cranit* in *L*) Montanus (montaneus *F*¹).
- LEG* 625. Ab ipso usque ad Valerianum anni sunt VII. sacerdotum domini debellator, cuius persecutione passi sunt 'Romae Xystus' (romani sixtus *F*, cuius pers. *ad* xystus *cranit* in *L*) martyrimum (*om.* *F**G*) et (in *ins.* *F*) Karthagine Cyprianus, Nemessanus (nemessianus *G*, nemesanus *F*) vero Tubumis (thubumis *G*, *deficit* *L*).
- LEG* 626. Ab ipso autem usque ad (o autem usque ad dio *cranit* in *L*) Dioeletianum (diocletianum *F*, diocliasianum *G*^a, dioclisianum *G*^b) et Maximianum anni sunt XLV (xli. iiii *G*, xli *F*), ipsi sunt septimi (septem *G*, *om.* *F*) Christianorum acerrimi persecutores, ab his (is *F*) coacti (his coacti *def.* in *L*) Marcellinus urbis et (mensericus qui dicitur *ins.* *F*) Mensurius (ad *ins.* *F*) Karthaginis, Strathon (strano *L*, stracton *F*) et Cassianus diaconi urbis et (*om.* *G*) Cecilianus (caeciliamianus *G*^a, caecilimianus *G*^b), dum 'essent veritatis ecclesiae diacones' ('esset ueritates e. diaconus' *G*, dum e. u. e. d. *videntur* *afuisse* *ab* *L*), publice in Capitolio (-tulio *G*) tura et (*om.* *F*) euangelia (cecilianus *ad* euangelia *deficiunt* in *L*) coneremauerunt (-marunt *F*).
- LEG* 627. Ab ipsis usque ad Stilicone (stillicone *F*, stiliconem *G*) iterum consule (-libus *G*) anni sunt centum duo (ciii. iiii *G*), ipso consulatu (consolato *G*) venit (uenit *L*) persecutio (p. n. *G**F*) Christianis (*sic* *F**G* *Cheltenham.*, donatistis *L*) VI (vi *G*^a) k. Iulias data (dat. *L*) pridie kal. Febr. Ravenna (-nae *L*).
<i>a</i> 628^a, et exinde usque ad consulatum Hieri et Ardabu [<i>sic</i>] anni sunt <i>a.</i> 427 XXIII.	<i>F</i> 628^b, et exinde usque ad consulato Theodosii XVI et Fausti anni <i>a.</i> 438 sunt XXXVI.	<i>L</i> 628^c, et exinde usque ad ann. XXIII regis Gei- serici anni sunt quin- <i>a.</i> 463 quaginta octo.

**CONSVLARIA
CONSTANTINOPOLITANA**

AD A. CCCXCV

CVM ADDITAMENTO HYDATHI

AD A. CCCCLXVIII

ACCEDVNT

CONSVLARIA CHRONICI PASCHALIS.

LIBRI ADHIBITI:

C = codex Berolinensis Phillips. n. 1829 saec. IX.

S = duo libri *S^m* et *S^v* vel ab a. inde n. c. 600 ii duo et *SP* consentientes.

S^m = codex Montpellierensis n. 32 saec. XII XIII.

S^v = codex Vaticanus Reginae n. 560 saec. XIII XIV.

SP = codex Parisinus n. 17541 saec. XII.

Propter notas ^a ^b ¹ ² ^p ^e codicum litteris adscriptas vide p. 2.

CONSULARIA HYDATIANA.

Consularia fluentia in a. 168. quae propterea quod in libro primario subiuncta sunt chronicis Hydatianis sub nomine fastorum Hydatianorum adlegari solent, vere tripartita sunt: scilicet pars prima perveniens ad Constantinopolim conditam urbana sunt urbis Romae, pars altera a condita nova Roma ad excessum Theodosii prioris origine Constantinopolitana, tertia inde ad finem Hispania, antequam videamus de singulis, in universum monebimus non ipsa consularia superesse, sed epitomen eorum eo exiliorum quo magis redit ad tempora remota et factam neglegenter omnino, cuius neglegentiae documentum est inter alia Ciceronis obitus bis positus et a. 711 recte et errore a. 720, epitomen nos tenere non solum ostendit alterum exemplar de quo postea tractabitur Graecum multa habens in Latino praetermissa, sed ait ipsa tabula ad a. 167 his verbis: *in chronico his cons. passos legis*, ablegans opinor ad chronica plena, scilicet de martyrio Polycarpi aliorumque multorum Asianorum: nam haec narratio sine dubio hic intellegitur, quamquam epitomator eiusdem mentionem ad a. quoque 161 adscripsit.

Prima pars incipiens a primis consulibus praeter unam adnotationem ad ipsa principia liberae rei publicae spectantem, nobis obscuram de procerum vocabuli origine (a. u. c. 265) per longa saecula sola nomina recenset, adnotationes ubi incipiunt, scholasticum sapiunt: anni significantur Sallustii, item bellorum Incurthini et Catilinarii, Vergilii, Ciceronis, Lucani, rerum notitia, quae sensim increbrescit, quatenus eae ad certum locum spectant, tota urbana est: primum locum inter eas ut par est obtinent Iudi (a. u. c. 697, 702, 711, 732, p. Chr. 86, 97, 223), memorantur praeterea aedificationes in urbe Roma factae (p. Chr. 187, 273), debita publica a fisco remissa (p. Chr. 106, 117, 218), terrae motus (p. Chr. 223), mirabilia (p. Chr. 76), ex rebus vere publicis tales quales sunt bellum Augusti Siculum (u. c. 719) et occisio Plautiani (p. Chr. 203) etiam urbanae plebi memorabiles, quod ex Africanis memorantur Carthago ab Augusto restituta (a. u. c. 726) et passio Cypriani (p. Chr. 258), urbanam originem confirmat, in summa re quae epitoma tradidit ut pauca ita utilia sunt, ampullis rhetorum nullis implicita, sobria omnia et fide pleraque digna, fastos quoque hosce quartum saeculum nobis tradidit non incorruptos, sed ab interpolatione immunes et vere utiles, eos tractanti primum tenendum est Latinam eorum recensionem in universum puriorem esse quam Graecam inde versam: nam hoc qui negant et Latina ad Graecam archetypum expressa esse contendunt, delirant, interpretes quam inscite rem egerit, satis demonstrant duo exempla: a. u. c. 130 *dictator* factus *ἐπιτακτικὸς* et consulatus a. p. Chr. 303 *uories et Constantino* ita redditus *Νοβλὸν Κωνσταντίνου Ἀγολέστου μύρου*, missis erroribus qui tolluntur comparatis exemplaribus duobus, item corruptelis admissis in consulum vocabulis, quarum partem non exiguam ad consularium horum auctorem redire consensus duorum exemplarium ostendit, vitia laterculi ad numerum ordinemve consulatum quae perveniant deprehenduntur haec.

consulatus transpositi: u. c. 389, 388 — 723, 721, 722 — p. Chr. 6, 12, 7, 8, 9, 10, 11 — 31, 32, 33.

consulatus omitti (anni decemvirum, tribunorum consularium, dictatorum qui dicuntur non omittuntur, sed indicantur forma breviori): u. c. 248, 249, 289, 290, 394/5, 400 — 402, 421, 464, 484, 580, 613, 679. p. Chr. 4, 78. annus u. c. 464, quem unum omittunt fasti chronographi u. 354 (supra p. 53), in his adest.

consulatus male aut iterati aut inserti

ex dittographia librarii: u. c. 457, 458. p. Chr. 52.

ex forma duplici bis repetita:

u. c. 675	}	Vibia et Pulero
		Claudio et Servilio
u. c. 736	}	duobus Lentulis
		Lentulo et Cornelio
p. Chr. 11	}	duobus Sextis
		Pompeio Magno et Apuleio
p. Chr. 29	}	duobus Geminis
		Rufo et Rubellione
p. Chr. 164	}	Antonino V et Aurelio Caes.
		duobus Augustis.

coniunctis consulatibus ordinario et suffecto:

u. c. 712	}	Messala et Quirino
		Robellio et Saturnino

ex causa incerta:

u. c. 732	}	Aesernino et Aruntio
		Celso et Hiberno <i>vel</i> Tiberio.

Horum vitiorum partem a librariis in chronica illatam esse ostendit comparatio consularium Italicorum, quae infra videbimus ex urbanis hisce descendere: sed non paucorum, maxime geminationum fere omnium culpa est apud ipsum chronicorum scriptorem, cum in Italicis redeant neque tales sunt, quales librariis iure imputes.

Partem secundam, scilicet quae incipiat a dedicatione urbis Constantinopolis a. p. Chr. 330, dudum intellexerunt viri docti scriptam esse in ipsa Roma nova, quae etiam in chronicis urbanis hereditatem quodammodo Romae veteris sibi vindicavit, quae narrantur ab eo inde anno ad exitum Theodosii primi, versantur fere in rebus Constantinopolis (v. ad a. 365, 369, 376, 378, 380, 382, 383, 384, 386, 388). accedunt his relationes duae de scholis Constantinopolitanis institutis, si credis, ab imperatoribus saeculi tertii Gordiano et Philippo (v. a. 243, 250: cf. quae dixi in *Hermae* vol. 24 p. 222). proinde a quarto inde saeculo qui in partibus Orientis consularia adhibuerunt, ut a. 376 Epiphanius Cyprius (vide infra p. 204), hac forma inveniuntur uti esse, inane controversiam, num publico iussu laterculus hic compositus sit et continuatus, missam facimus: nam id qui posuerunt, iustum argumentum nullum attulerunt neque admittendum est librum multis utilem propterea iudicandum esse publice confirmatum, quod invenitur receptus et late sparsus. — Fasti partis secundae nullo loco corrupti sunt et plane emaculati, unum hoc mire accidit, quod in laterculo a. 384, quo orientales fasti priorem ponunt Eucherium, occidentales Syagrium, chronica haec ab origine sua discedentia tam in Latino exemplari quam in Graeco occidentali ordini sese applicant, incredibile est de ea re eo tempore inter Gratianum et Valentinianum litigatum esse et ob aliquam causam nobis ignotam horum chronicorum auctorem a partibus aulae Romanae stetisse.

Sed in exemplari Latino (nam Graecum eodem tenore continuat) originis Constantinopolitanae indicia ab excessu Theodosii primi deficiunt. narratio praecedenti longe inferior et in parte extrema etiam perturbata spectat ad Occidentem. Fasti horum annorum sunt Occidentales meri, scilicet consules de Oriente aut praeterontur aut obtinent locum secundarium; ceterum emendati in fine anni 158 et 159 inveniuntur transpositi, absunt anni 165, 166, 167. res quae referuntur praeter communes universi imperii ad Orientem non pertinent (nam bellum civile quod tangitur ad a. 101 praeterea ignotum sine dubio non est expeditio contra Isauros), pertinent quaedam ad Italiam, Africam (a. 398, 399, 113), Gallias (a. 109, 113), plura ad Hispanias (a. 388, 109, 115), omnino chronicorum Constantinopolitanorum exemplar nostri parens e. a. 395 ex Constantinopoli in Hispaniam delatum fuit et ibi continuatum et hic illic interpolatum, confirmat coniecturam cum aera Hispana, quam in nostris horum chronicorum codicibus reperimus insertam adnotationi de cursu lunae invento petitae ex chronicis Hieronymianis, tum codicum origo, nam accepimus consularium Constantinopolitanorum epitomen Latinam non solum subiunctam fastis Hydatianis, sed etiam cum his ita conexam, ut quae de rebus extra Hispaniam gestis apud Hydatium leguntur ad annum usque 395, ea omnia redeant in consularibus hisce Constantinopolitanis pleniora et meliora¹), ut Hydatium appareat eatenus haec compilasse, contra post a. 395 in consularibus his quaedam reperiantur aperte ab ipso Hydatio iis inserta, narratio ad a. 115 de protomartyris Stephani corpore revelato Hierosolymis Luciano presbytero sub episcopo Iohanne in consularibus refertur adiecta die et adscripto auctore, qui est Hispanus quidam Braecensis Hierosolymis degens, apud ipsum Hydatium paucis commemoratur. item altera haec aperte utriusque libello ab eodem scriptore inserta est:

Consularia ad a. 419:

Sanctus Iohannes Hierosolymorum episcopus qui supra epistolam dirigit per ecclesias orbis terrarum, quae habetur de signis terroribusque divinitus perpetratis.

Coniectura inde confirmatur, quod uterque libellus ad eundem fere annum deductus est eumque ab Hydatii obitu proximum, tenemus igitur hic consularia usurpata ab Hydatio et ab eo una cum chronicis ita continuata, ut in parte posteriore non habeant fere nisi nomina nuda, sic autem tradita nobis cum Hieronymianis chronicis ab ipso continuatis.

Annos qui chronica haec scripsit ipse nullos videtur adiecit, in codicibus qui inveniuntur additicii ni fallor omnes duplicis generis sunt, aerae Hispanicae anni in utroque codicum ordine ita adscripti reperiuntur, ut in communi archetypo eos adfuisse appareat per decennia, praeterea in solo codice C consulum paria numerantur per saecula²), utraque numeratio cum perturbata sit neque utilitatem habeat, ex textu eam removi et hoc loco numeros composui coniunctos.

Aerae Hispanicae adsunt numeri hi, scilicet in solo libro C exceptis locis ubi monui, recte numerus qui indicetur primus est a. p. Chr. 162, ut intellegas auctorem

¹) Ad marginem quod ad a. 379 adscripsit manus antiqua, sed non eius qui librum scripsit, Hydatio ut videtur abiudicandum: *his cons. Theophilus Alexandriae episcopus subiectum laterculum infra de paschae observatione conscribit* respondet adnotationi Hydatii in chronicis ad annum 380: *Alexandriae XXI habetur episcopus Theophilus vir crudelissimus insignis, qui a primo consulatu Theodosii Aug. laterculum per centum annos digestum de paschae observatione conscribit* et inde videtur sumptum esse, adfuisse aliquando in ipso codice laterculum inde videtur colligi posse. ²) Stilo adscripti eiusmodi numeri aliquot sine dubio recens additi sunt, ut similiter post inscriptionem ita additur *a. 1 et. lviij*

usum esse consularibus emendatis inde a duobus Augustis: nam qui postea reperiuntur errores cum facili transpositione emendentur, sine dubio ab iis liber archetypus immunis fuit.

a. u. 721	(<i>debit esse 716</i>) in <i>textu</i> : his	p. Chr. 213	CCLXXX
	cons. era prima <i>libri omnes</i>	253	CCXL (<i>roluit CCLXL</i>)
730	X	263	CCC
738	XX	273	CCCX
746	XXX <i>libri omnes post censorino</i>	282	CCCXX
p. Chr. 5	XL	291	CCCXXX
25	LX	301	CCCLX (<i>roluit CCCXL</i>)
43	LXXX (<i>sic U, ad 42 S^m, om. S^v</i>)	311	CCCLXXX
53	XC	362	CCCC
61	C	372	CCCCX
73	CX	378	CCCCXVI
85	CXX	382	CCCCXX
104	CXL	392	CCCXX (<i>roluit CCCCXXX</i>)
121	CLX	402	CCCCXL
134	CLXX	409	CCCCXLVII
145	CLXXX	412	CCCCL
161	CXC	420	CCCCLX
162	CC	430	CCCCLXX
168	CCV	440	[CCCC]LXXX (<i>pars latet</i>)
182	CCXX	? 443	[CCCC]XLV (<i>pars latet</i>)
192	CCXXX	? 448	CLXL
201	CCXL	? 452	CLXL
212	CCL	460	CCCLXLVIII
222	CCLX	464	CCCLXLVIII;
232	CCLXX	463	DII

Consulatus numerantur ita:

a. n. e. 566	CCL <i>iuxta</i> Salinatore	p. Chr. 43	CCCL (<i>cccc in litura</i>)
668	CCCL <i>iuxta</i> Mario VII	406	DCCC
696	CCCC <i>add. m. 2 post</i> Gabinio	458	DCCCC

Consularia haec servavit codices duo, alter integer adhuc superstes, alter mutilus in fine neque notus hodie nisi ex apographis tribus. integer liber est is de quo supra p. 78 diximus Claromontanus, hodie Berolinensis Cheltenhamensium n. 4829 saec. IX, is ipse per quem integra Hydatii chronica ad nos pervenerunt: perscripta sunt ibi post Hieronymum et Hydatium f. 173'—181. edidit inde primus Sirmondus. Sirmondi apographum horum consularium (cod. Paris. *résidu St. Germain* 1281 = Lat. 11909), quod mea causa excussum a Leopoldo Delisle aliquando adhibui archetypo eo tempore latente (cf. C. L. L. I p. 484), iam potuit insuper haberi. sprevi item alterum horum consularium apographum cod. Hanoverani n. 701 saec. XVIII f. 4—10. — Mutili codicis, scilicet

qui consularia haec item habuit subiuncta chronicis Hieronymianis, sed abrupta in anno p. Chr. 50, supersunt apographa tria:

1. Montpellierense bibliothecae studii medicinae n. 32 saec. XII vel XIII (Pertz *Archiv* 7, 196; *cat. des bibl. des d'p.*, I p. 298), id omnino (vide inter alia a. u. c. 398, 407, 434) ex quo adservato tum Tolosae in collegio Fuxensi Pontacus consularia haec edidit a. 1604 ad calcem Hieronymi sui p. 791 seq., ego habui collatum a P. F. Girard iureconsulto Parisino. liber ipse integer est paginaeque extremae pars remansit non scripta.

2. Vaticanum reginae n. 560, aliquando Alexandri Petavii, saec. XIII vel XIV, quod de hoc libro Vaticano iudicium tuli cum eum repperi (C. I. L. I p. 431; cf. A. Schoene in praef. ad Eusebium vol. I p. XVII), si non apographum, certe simillimum esse Fuxensis, id hoc in lucem prolato confirmatum est. contulit mea causa Kiesslingius et ipse quoque librum usurpavi.

3. Parisinum Lat. 17511 saec. XII, contuli ego ab a. u. c. 600 ad finem.

Apographa tria cum raro dissentiant, ubi dissentiunt, deterrimum Parisinum est, optimum Montpellierense (v. a. u. c. 398, 407, 673) et fieri potest, ut duo reliqua ex hoc descripta sint: certe nullum locum offendi certo contrarium, his tribus libris etiam consentientibus quamquam longe praestat Claromontanus, aliquoties (ut a. u. c. 345, 427) e contrario exemplaria secundaria sola veram lectionem servaverunt.

CONSULARIA CHRONICI PASCHALIS.

Chronicon paschale quod appellari solet — ipse auctor nobis ignotus librum ita inscripsit: *ἐπιτομή χρόνων τῶν ἀπὸ Ἀδὰμ τοῦ πρωτοκλάστον ἀναρχίου ἕως εἰς τὸν χρόνον τῆς βασιλείας Ἡρακλείου τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ μετὰ ἐπιτέλειαν ἔτους ιθ' καὶ ιγ' ἔτους τῆς βασιλείας Ἡρακλείου νέου Κωνσταντίνου τοῦ αὐτοῦ υἱοῦ, ἰνδιζτιόνος γ'* — prodit anno, ut titulus ait, p. Chr. 630 Constantinopoli: nam quae fertur facta esse a. 354 editio prior eam nullam esse viri docti hodie consentiunt. de ipso opere, quod citavimus ad paginas editionis Dindorfianae Bonnensis, adhibuimus autem ad collatum nobis ab amicis Detlefseno et Mauio codicem unicum qui superest Vaticanum Graecum n. 1911 saec. X¹), disputare non huius loci est: egit de eo diligenter et perite Henricus Gelzer *Scriptus Iulius Africanus* 2, 138 seq. nos desumpsimus inde consularia quae incipiunt p. 309 a primis consulibus sic introducta: *ἀπὸ τούτου τοῦ χρόνου ἤρξαντο οἱ Ῥωμαίων ἑπταὶ χρονιατίζειν καὶ διαζεῖν τὰ Ῥωμαζὰ πράγματα ἐπὶ ἐτι ι—δ', τοιτέστιν ἕως δευτέρου ἔτους καὶ αὐτοῦ πρὶ Ὀλυμπιάδος, ἐπιτέλειας Μετίδου καὶ Πλάζου ἤγονν καὶ ἐπὶ τὸ α' ἔτος Γάου Ἰουλίου Καίσαρος καὶ ἔτιον Κλεοπάτρας* (cf. Gelzer l. c. I, 223). deinde quae p. 353 praescripta sunt respondent consulibus a. 712 Lepido et Planco: *τὰ Ῥωμαζὰ ἐδοιζήθη πράγματα ἐπὶ Βροῦτου καὶ Κολλυαίνου καὶ τῶν μετ' αὐτοῦς ἑπταίων ἐπὶ ἐτι ι—γ' ἤγονν τοῦ λαρόντος πέμπτου ἔτους Κλεοπάτρας καὶ ἐπὶ τὸ προῶτον ἔτος Γάου Ἰουλίου Καίσαρος καὶ τῶν προσημμένων ἐπιτέτων*, singulis annis consularibus qui adduntur imperatorii, ut exempli causa consules a. u. c. 712 aequantur primo Caesaris, consules a. u. c. 717 primo Augusti, consules a. p. Chr. 16 primo Tiberii, perverse fere adiecti sunt composito temere laterculo imperatorio cum consularibus ab auctore adhibitis, itaque a nobis omissi. adiotationes ad singulos consulatus adscriptas, in Graeco exemplari uberiores longe quam in Latino, alias collato praesertim exemplari Latino apparet ex iisdem consularibus profectas esse, alias aliunde adsumptas, utriusque generis distributio

¹) Ex eo libro descripta exempla extant extabantque plura, ut Ambrosianum A 175 inf. cuque de quibus egimus supra p. 86 adn. 5, item id ex quo Petavius doct. temp. (ed. 1703) vol. 2 p. 501 (cf. p. 508) prologi Theophili partem edidit.

eum in comparatione chronicorum reliquorum et magna ex parte in coniectura posita sit, quorum neutrum hoc loco expediri potest, denique cum Graecorum aetorum confinia intrare vix liceat editoribus monumentorum Germanicorum, eas adnotationes quomodo tractarem, diu haesitavi, sed cum intellexerem chronicorum Constantinopolitanorum recensione Latina recte uti eum solum posse qui Graeca affinia simul adhibeat, consulatibus subieci et ea quae Latinis respondent et quae ad eandem originem revocare possis, sane non ignorans quicumque hisce chronicis studium verum et fructuosum impendere velit, ei non his excerptis, sed ipsis chronicis utendum esse, ob eandem causam substiti in a. 395, in quo fuit exemplar Latinum, quamquam Graecum ulterius pergens certe ad Leonem et fortasse ultra quoque continuationem habet eiusdem generis et item Constantinopoli scriptam, in universum distributio ita instituta est, ut retentis adnotationibus quae redeunt in exemplari Latino, eiectis autem iis quas paschalis auctorem constat sumpsisse ex chronicis Eusebii¹⁾, reciperentur quae restant ad res saeculares pertinentia, licet non adsint in Latinis, pleraque eorum satis constat proficisci ex chronicis iis de quibus agimus Constantinopolitanis, dubiae attributionis quae mihi visa sunt, item aliena ideo tantummodo recepta, quod a recipiendis difficile separarentur, uncis quadratis conclusi, quae de imperatorum mortibus narrantur licet exemplum Latinum (v. a. 68, 96, 275, 277, 283) ostendat de iis consularia non facuisse, cum supra viderimus paschalis auctorem adhibuisse laterculum imperatorum, repperit in eo sine dubio et genus mortis uniuscuiusque et quo aetatis anno obierint, itaque huius generis adnotationes plerasque omisi, ad ecclesiastica quod attinet quamquam ex Latino exemplo colligitur a consularibus his dies annosque in saecris Christianorum potissimum celebratos non fuisse, Christi nativitatem a. u. c. 752 et obitum p. Chr. 29, passiones Petri et Pauli a. 58, Polycarpi et Pionii a. 161, Cypriani a. 258, persecutiones a. 112, 251, 303, e contrario paschalem commentarium qui composuit, ad eas narrandas plerumque alios libros adhibuisse certum est, quapropter in his recipiendis modum tenui et pleraque eius generis praetermisi.

Epiphanius episcopus Constantiae in insula Cypro in libro quem edidit a. p. Chr. 376 contra haereses c. 51 p. 415 Pet. continuo ordine ab a. ante Chr. 2 ad a. p. Chr. 30 consules recenset ex huiusmodi laterculo desumptos, eos interposui excerptis ex chronicis Graecis, quales leguntur teste Dindorfio in codice Veneto, maxime propterea quod inde colligimus iam exeunte saeculo quarto in Orientis partibus hunc laterculum in usu fuisse: neque ullum extat testimonium fastorum Constantinopolitanorum hoc antiquius.

¹⁾ Ad haec determinanda non solum interpretatio Armeniaca adhibenda est nequaquam plena, sed item Latina Hieronymi, quatenus ad Eusebium redit, et excerpta Syncelli, ita adnotationem ad a. u. c. 390: *Συζήτησις Ἀγριζωρῶς Πομπιῶν διζιτίων πορθήσεως τῆς Καρχηδῶνα Ἀγριζῆς μεταρρώμασε* Eusebianam esse ostendit Syncellus p. 491: *Καρχηδονίων ὁ ἔσθός πόλεμος: Συζήτησις . . . μεταρρώμασε*, quorum interpres Armeniacus non habet nisi principium ad a. Abr. 1624.

CONSULARIA CONSTANTINOPOLITANA.

CHRONICON PASCHALE.

DESCRIPTIO CONSULVM. EX QVO

at. u. c. PRIMVM ORDINATI SVNT.

- 245. Bruto et Collatino.
- 246. Publicola et Lucretio.
- 247. Publicola II et Publilio.
- 248. 249.
- 250. Publicola III et Lucretio II.
- 251. Memenio Agrippa et Postumio.
- 252. Tricasto et Vitellino.
- 253. Arunco et Flavo.
- 254. Camerino et Longo.
- 255. Helva et Gemino.
- 256. Flavo et Sifulo.
- 257. Atratino et Augurino.
- 258. Albo et Caclimontano.
- 259. Sabino et Priseo.
- 260. Caclimontano II et Vitellino III.
- 261. Aurunco II et Vitellino.
- 262. Maerino et Augurino.
- 263. Augurino II et Atrato.
- 264. Camerino et Fabio.
- 265. Tullo et Rufo.
1. His cons. Romani proceres dicti sunt.
- 266. Nautio et Rufo.
- 267. Tuseo et Sabino.
- 268. Rutilio et Vitellino.
- 269. Fabio et Malogineuse.
- 270. Mamereo et Fabio.
- 271. Fabio et Volesio.
- 272. Tertullo et Fabio II.
- 273. Sabino et Fugo.
- 274. Cincinnato et Fabio III.
- 275. Rutilio et Fabio IIII.
- 276. Aemilio II et Aesulino.
- 277. Laenate et Publilio.
- 278.
- 279. Nautio et Publicola.
- 280. Mallio et Furio.
- 281. Aemilio et Iulio.
- 282. Pinario et Fusco.

- ἑστ. Βρούτων καὶ Κολλατίνων.
- ἑστ. Πουβλίωκολά καὶ Λουκρητίων.
- ἑστ. Πουβλίωκολά τὸ β' καὶ Πουβλίον.
- ἑστ. Πουβλίωκολά τὸ γ' καὶ Λουκρητίον τὸ β'.
- ἑστ. Μηνερίων καὶ Ποσειδιωμασιῶν.
- ἑστ. Τρικαστόν καὶ Βιτελλίων.
- ἑστ. Ἀρουνκόζον καὶ Φλάβιον.
- ἑστ. Καμερίνον καὶ Λόνγον.
- ἑστ. Ἑλβία καὶ Γεμίνον.
- ἑστ. Φλάβιον τὸ β' καὶ Σιφοσίλον.
- ἑστ. Ἀτρατίνον καὶ Ἀυγουρίνον.
- ἑστ. Ἄλβιον καὶ Κελεμοντιανοῦ.
- ἑστ. Σαβίνον καὶ Πρίσειον.
- ἑστ. Κελεμοντιανοῦ τὸ β' καὶ Γεμίνον τὸ β'.
- ἑστ. Ἀρουνκόζον τὸ β' καὶ Βιτελλίων τὸ β'.
- ἑστ. Μακρίνον καὶ Ἀυγουρίνον τὸ β'.
- ἑστ. Ἀυγουρίνον τὸ γ' καὶ Ἀτρατίνον τὸ β'.
- ἑστ. Καμερίνον καὶ Φάβιον (sic).
- ἑστ. Τούλλων καὶ Ρούφον.
- 1. Ἐπὶ τούτων τῶν ἐλάτων Ρωμαῖοι ἄρχοντες ἐλλήθησαν.
- ἑστ. Ναυτίον καὶ Ρούφον τὸ β'.
- ἑστ. Τυσεόν καὶ Σαβίνον.
- ἑστ. Ρουτιλλίων καὶ Βιτελλίων.
- ἑστ. Φαβίον καὶ Μαλογεννησίον.
- ἑστ. Μαιμέροζον καὶ Φαβίον τὸ β'.
- ἑστ. Φαβίον τὸ γ' καὶ Βολησίον.
- ἑστ. Τερτίλλων καὶ Φαβίον τὸ δ'.
- ἑστ. Σαβίνον καὶ Φοίβιον.
- ἑστ. Κικιννάτιον καὶ Φαβίον τὸ ε'.
- ἑστ. Ρουτιλλίων καὶ Φαβίον τὸ ζ'.
- ἑστ. Ἀεμίλιον καὶ Ἐσουλίνον.
- ἑστ. Λαενάτιον (congr.) καὶ Πουβλίωκολά.
- ἑστ. Ρουτιλλίων τὸ β' καὶ Σιφοσίον.
- ἑστ. Ναυτίον καὶ Πουβλίωκολά.
- ἑστ. Μάλλιον καὶ Φουρίον.
- ἑστ. Αἰμίλιον τὸ β' καὶ Ἰούλιον.
- ἑστ. Πινάριον καὶ Φύσκον.

consulum| c. romanorum S   247 publilio C⁹   251 memio SV postamio C   253 arunco SV
 257 acratino SV   258, 260 caclimontano S   260 II om. SV (4)   III] II SV (9)   261 III om. SV (1)
 263 atracio S   265 nancio S^m   267 tuscio C²   269 malogonense S   272 tertullio SV   273 fugo S
 274 concinnato S   275 III om. S   276 II om. S   esulino S   277 ignato S   publilio S   279 nancio S^m

CONSVLARIA CONSTANTINOPOLI-

a. u. c.

ΤΑΞΑ.

283. Sabino et Capitolino.
 284. Emilio et Valerio.
 285. Caelimontano et Prisco II.
 286. Capitolino et Prisco.
 287. Aemilio II et Bibulano.
 288. Regilliano et Fusco.
 289, 290.
 291. Prisco et Albo.
 292. Tricipitino et Veturio.
 293. Gallo et Camerio.
 294. Publicola II et Sabino.
 295. Vibulano II et Maloginense.

296. Nauto et Atratino.
 297. Publilio et Hilario.
 298. Maximo et Verginio.
 299. Rogo et Veturio.
 300. Capitolino et Varo.
 301. Festo et Quintillo.
 302. Lenatae et Capitolino.
 303, 304.

1. His cons. decemviri creati priores
 et posteriores annis II.

305. Barbaro et Potito.
 306. Hermenio et Tricosto.
 307. Macrino et Iulio.
 308. Furio et Capitolino.
 309. Genucio et Curtio.
 310.

1. His cons. tribuni plebis facti III an. I.

311. Macrino et Capitolino.
 312. Vibulano et Helva.
 313. Pacilio et Crasso.
 314.
 315. Mallio et Capitolino.
 316.

1. His cons. item tribuni plebis III
 ann. II.

317. Macrino et Pidemate.
 318. Maloginense et Crasso.
 319. Iulio et Verginio.
 320. Capitolino et Carino.

CHRONICON PASCHALE.

- ἔπ. Σαβίνου καὶ Καπιτωλίνου.
 ἔπ. Αἰμιλίου τὸ γ' καὶ Βαλερίου.
 ἔπ. Κελεμοντιάνου καὶ Ηριόζου.
 ἔπ. Κελεμοντιάνου τὸ β' καὶ Ηριόζου τὸ β'.
 ἔπ. Αἰμιλίου τὸ δ' καὶ Βιβουλιάνου.
 ἔπ. Ρεγίλλιανου καὶ Φούσζου.

- ἔπ. Ηριόζου καὶ Φλάβου.
 ἔπ. Τρεκιπιτίνου καὶ Βετουρίου.
 ἔπ. Γάλλου καὶ Καμερίου.
 ἔπ. Πουβλιολά τὸ β' καὶ Σαβίνου.
 ἔπ. Βιβουλιάνου τὸ β' καὶ Μαλογεννησίου
 (-στ^α m. 1).

- ἔπ. Νατίου καὶ Ἀτρατίνου.
 ἔπ. Πουβλιλίου καὶ Ἰλαριανου.
 ἔπ. Μαξίμου καὶ Βεργινίου.
 ἔπ. Ρόγου καὶ Βετουρίου.
 ἔπ. Καπιτωλίνου καὶ Οἰάφου.
 ἔπ. Φήστιου καὶ Κυνηλλου.
 ἔπ. Αενάτου καὶ Καπιτωλίνου τὸ β'.

- ἔπ. Βαρβάτου καὶ Ποτίου.
 ἔπ. Ἀρμενίου καὶ Τρικόστου.
 ἔπ. Μαζρίνου καὶ Ἰουλίου.
 ἔπ. Φουρίου καὶ Καπιτωλίνου τὸ γ'.
 ἔπ. Γενουτίου καὶ Κουρτίου.

- ἔπ. Μαζρίνου τὸ β' καὶ Καπιτωλίνου τὸ δ'.
 ἔπ. Βιβουλιάνου καὶ Ἐλοῖα.
 ἔπ. Παζέλλου καὶ Κράσσου.
 ἔπ. Μαζρίνου τὸ γ' καὶ Αενάτου.
 ἔπ. Μαλλίου καὶ Καπιτωλίνου τὸ ε'.

- ἔπ. Μαζρίνου τὸ δ' καὶ Φιδενάτου.
 ἔπ. Μαλογεννησίου (μαλογεννησίου m. 2) καὶ
 Κράσσου.
 ἔπ. Ἰουλίου καὶ Βεργινίου.
 ἔπ. Καπιτωλίνου τὸ ε' καὶ Καμερίου.

281 ualerio ii S   285 celimontano S   ii om. S   286 capitulino S   287 ii om. S
 295 malogenensi S   296 bauto S   atratino S   297 publilio S   hylario S^m   298 uergeno S
 300 capitulino S   302 lenato S   capuano S   306 tricasto S   309 genucio S   curcio S^v,
 iureio S^m(^b), ierrio S^m(^a)   311 capitulino] curcio S^v, iureio S^m   320 capitulino S

CONSULARIA CONSTANTINOPOLI-
TIANA.

CHRONICON PASCHALE.

a. n. c.

321, 322.

1. His cons. item tribuni plebis III
an. II.

323. Poeno et Melitono.

324. Crasso et Julio.

325. Tricipitino et Fidenatui.

326. Cusso et Poeno.

327. Achilla et Mugilano.

328—330.

1. His cons. item tribuni plebis III
an. III.

331. Atratino et Vibulano.

332.

333. Capitolino et Vibolano.

334—342.

1. His cons. item tribuni plebis III
an. VIII.

343. Mugilano et Rutilio.

344. Acnilio et Rustico.

345. Casso et Mudillino.

346—360.

1. His cons. item tribuni plebis III
et III et VI an. XV.

361. Flabo et Camerino.

362. Potito et Capitolino.

363—387.

1. His cons. item tribuni plebis creati
sunt annis XVIII.

2. Postea annis III nemo curulis ma-
gistratus fuit.

3. Item tribuni plebis VI.

389. Genucio et Curtio.

388. Mamertino et Laterano.

390. Petito et Galva.

391. Mamertino II et Silla.

392. Achala et Genucio.

393. Stollone et Petino.

394, 395. Libone et Lenate.

396. Ambusto et Proculo.

397. Rustico et Capitolino.

398. Ambusto II. et Laenate.

399. Potito et Publicola.

400—402.

ἔπ. Ποῖνον καὶ Μελίτωνος.

ἔπ. Κράσσον καὶ Τονλλίον.

ἔπ. Τριψιπιτίνον καὶ Φιδενάτιον τὸ β'.

ἔπ. Κόσσον καὶ Ποῖνον τὸ β'.

ἔπ. Ἀχιλλὰ καὶ Μογγιλάνον.

ἔπ. Ἀτρατίνον καὶ Βιβουλάνον.

ἔπ. Καπειωλίνον τὸ ζ' καὶ Βιβουλάνον τὸ β'.

ἔπ. Μογγιλάνον τὸ β' καὶ Ρουτιλίον.

ἔπ. Αἰνιλίον καὶ Ρουστιζίον.

ἔπ. Κάσσον καὶ Μοδύλλινον.

ἔπ. Φλάβον καὶ Καμερίνον.

ἔπ. Ποτίον καὶ Καπειωλίνον.

ἔπ. Γενουζίον καὶ Κορτίον.

ἔπ. Μαμερτίον καὶ Λαιτράνον.

ἔπ. Πεῖτιον καὶ Γάλβα.

ἔπ. Μαμερτίον τὸ β' καὶ Σίλλα.

ἔπ. Ἄλλον καὶ Γενουζίον.

ἔπ. Στόλωνος καὶ Πεῖτιον.

ἔπ. Λίβωνος καὶ Λενάτιον.

ἔπ. Ἀμβούστιον καὶ Προζούλον.

ἔπ. Ρουστιζίον καὶ Καπειωλίνον (-λίον m. 2).

ἔπ. Ἀμβούστιον τὸ β' καὶ Λενάτιον.

ἔπ. Ποτίον καὶ Πουβλιζόλα.

323 peno S 324 melitona S 325 fidenato S 328—330 hisss C³ annis iii] annis ii SV,
annis ii J. S^m 331 iubulano S^m 333 om. S 345 casto S mudilino S 346—360 et iii]
S, et ii C 362 popito S 363—387, 1 creati C³ 2 curulis] curulis C, curullis S magister S
389 genucio S curuo S 392 gemitio S 393 sotollone S peteno S 394—395 lenate i S
396 proculo] pipulo S 398 ambuto C¹ lenate] C S^m Pont., lenate iii SV^(a), lenate ii SV^(b)

CONSULARIA CONSTANTINOPOLI-

a. u. c.

TANA.

103. Roetico et Poeno.
 104. Scipione et Lenate II.
 105. Camillo et Crasso.
 106. Corvino et Lenate III.
 107. Veneco et Torquato.
 108. Corvino II et Libone.
 109. Bursone et Camerino.
 110. Rutilio et Torquato II.
 111. Corvino III et Cosco.
 112. Achala et Rutilio II.
 113. Veneco II et Mamertino.
 114. Torquato III et Musone.
 115. Mamertino et Seleno.
 116. Camillo et Moenio.
 117. Festo et Longo.
 118. Crasso et Dulillo.
 119. Regulo et Corvino.
 120. Albino et Galbino.
 121.
 122. Galbino et Cosso.
 123. Potito et Marcello.
 124. Crasso et Veneco.
 125. Mamertino II et Deciano.
 126. Veneco II et Scipione.
 127. Lentulo et Silone.
 128. Libonio et Cursore.
 129. Camillo et Bruto.
 130. His comss. tum dictator creatus Papi-
 ninus Cursor et magister equitum Drusus.
 131. Longo et Ceretano.
 132. Cursore et Sullo.
 133. Galbino et Balbino.
 134. Cursore II et Filone.
 135. Papino et Gaeretano.
 136. Veneco et Flaccino.
 137. Barbulo et Bubuleo.
 138. Rutilio et Laenate.
 139. Cursore III et Lenate II.
 140. Saminte et Longo.
 141. Cursore III et Bubuleo II.
 142. Maximo et Musone.
 143. Bubuleo III et Barbula.

CHRONICON PASCHALE.

- ἐπ. Ρουστιλίον τὸ β' καὶ Ποῖνον.
 ἐπ. Σπιλίωρος καὶ Λεγιάτον.
 ἐπ. Καμίλλον καὶ Κράσσον.
 ἐπ. Κορβίνον καὶ Λεγιάτον τὸ γ'.
 ἐπ. Βένωζος καὶ Τορζουάτον.
 ἐπ. Κορβίνον τὸ β' καὶ Λίβωνος.
 ἐπ. Βούρσιονος (βουρλσιονος m. 2) καὶ Καμε-
 ρίνον.
 ἐπ. Ρουτιλίον καὶ Τορζουάτον τὸ β'.
 ἐπ. Κορβίνον τὸ γ' καὶ Κόσζον.
 ἐπ. Ἄλλον καὶ Ρουτιλίον τὸ β'.
 ἐπ. Βένωζος τὸ β' καὶ Μαμερτίνον.
 ἐπ. Τορζουάτον τὸ γ' καὶ Μοίσιωρος.
 ἐπ. Μαμερτίνον καὶ Σίλωνος.
 ἐπ. Καμίλλον καὶ Μενίον.
 ἐπ. Φίστιον καὶ Λόγγον.
 ἐπ. Κράσσον καὶ Ιουλείον.
 ἐπ. Ριγούλλον καὶ Κορβίνον.
 ἐπ. Ἀβίνον καὶ Γαλβίνον.
 ἐπ. Ἀβίνον τὸ β' καὶ Κόσζον.
 ἐπ. Ποίτιον καὶ Μακζέλλον.
 ἐπ. Βράσσον καὶ Βένωζος.
 ἐπ. Μαμερτίνον τὸ β' καὶ Λεζιαοῦ.
 ἐπ. Βένωζος τὸ γ' καὶ Σπιλίωρος.
 ἐπ. Λετιούλλον καὶ Σίλωνος.
 ἐπ. Λίβωνος καὶ Κούρσωρος.
 ἐπ. Καμίλλον καὶ Βροῖνον.
 Παιήτιος Κούρσωρος ἀντιγραφεὶς κατέστι,
 Ἀροῦσος στρατηγὸς ἱερπέων.
 ἐπ. Λόγγον καὶ Κεραιαοῦ.
 ἐπ. Κούρσωρος τὸ β' καὶ Σέλλον.
 ἐπ. Γαλβίνον καὶ Βαλβίνον.
 ἐπ. Κούρσωρος τὸ γ' καὶ Σίλωνος.
 ἐπ. Πατιγίον καὶ Κεραιαοῦ.
 ἐπ. Βένωζος καὶ Φλάζον.
 ἐπ. Βαλβούλλον καὶ Βορβούλλον.
 ἐπ. Ρουτιλίον καὶ Λεγιάτον.
 ἐπ. Κούρσωρος τὸ δ' καὶ Λεγιάτον τὸ β'.
 ἐπ. Σαινίτιον καὶ Λόγγον.
 ἐπ. Κούρσωρος τὸ ε' καὶ Βορβούλλον τὸ β'.
 ἐπ. Μαξιμίον καὶ Μοίσιωρος.
 ἐπ. Βορβούλλον τὸ γ' καὶ Βαοβούλλον.

403 retico S   404 lenate iii S   406 lenate iiiii S   407 nenteco S   torquato i S^v (non S^m Pont.)
 411 coco C², cosco S   412 rutilio ii et achala S   413 ueneco S   424 nenote S
 425 datiano S^v, daciano S^m   426 nenote (om. ii) S   427 philone S^v, phylone S^m   429 cumallo S
 430 apinius S   drusus| rufus S   433 et albino S   434 ii| iii S   philone S^v, phylone S^m Pont.
 435 geretano S   439, 440 om. S   441 ii om. S   442 musone S

CONSULARIA CONSTANTINOPOLI-
TINA.

a. u. c.

144. Rullo et Rutilio.
145. His cons. tum dictator Cursor et
magister equitum Bubuleus.
146. Musone II et Rullo II.
147. Appio Geo et Violente.
148. Remulo et Albino.
149. Metello et Minucio.
150. Sempronio et Faberio.
151. Lentulo et Abentesi.
152. Dentone et Emilio.
153. His cons. item Corvims dictator et
Aemilius magister equitum mensibus
VI deinde fuerunt
154. Corvino et Pansa.
155. Poetico et Torquato.
156. Scipione et Maximo.
157. Rullo III et Musone III.
158. Claudio et Violente.
— Rullo III et Musone III.
— Claudio II et Violente II.
159. Rullo V et Musone V.
160. Metello et Regulo.
161. Cursore et Maximo.
162. Maximo Gurgite et Braccho.
163. Metello II et Vulbo.
164.
165. Maximo et Noetuo.
166. Cremulo et Albino.
167. Marcello et Rutilio.
168. Potito et Perito.
169. Lepido et Caecina.
170. Tacio et Dantone.
171. Dolabella et Maximo.
172. Lucio et Papo.
173. Barbula et Philippo.
174. Lebyino et Caeruntano.
175. Caverione et Murone.
176. Lucinio et Papo.
177. Rufino et Bubuleo.
178. Gurgito et Clepyno.
179. Benago et Lentulo.
180. Benago II et Merinda.

CHRONICON PASCUALE.

- ἑ.α. 'Ρούλλου (ροῦλλον m. I ut vid.) καὶ 'Ρου-
τιλίου.
ἑ.α. τῶν ἀποζημιῶν ἑαίων γέγονε μέγ-
στου Βούβουλος.
ἑ.α. Μούσσου το β' καὶ 'Ρούλλου το β'.
ἑ.α. Λιείου καὶ Βιόλεντος.
ἑ.α. Ρεμοῦλου καὶ Ἀβέντου.
ἑ.α. Μειέλλου καὶ Μινουζίου.
ἑ.α. Σεμπρονίου καὶ Φαβερίου.
ἑ.α. Λεντούλου καὶ Ἀβεντισίτου.
ἑ.α. Δεντόντου καὶ Ἐμιλίου.

ἑ.α. Κορβίνου καὶ Πάνσα.
ἑ.α. Ποητικῶ καὶ Τορτουάτου.
ἑ.α. Σκιπίωνος καὶ Μαξιμίμου.
ἑ.α. 'Ρούλλου το γ' καὶ Μούσσου το γ'.
ἑ.α. Κλαυδίου καὶ Βιόλεντος.
ἑ.α. 'Ρούλλου το δ' καὶ Μούσσου το δ'.
ἑ.α. Κλαυδίου καὶ Βιόλεντος το β'.
ἑ.α. 'Ρούλλου το ε' καὶ Μούσσου το ε'.
ἑ.α. Μειέλλου καὶ Ρεμοῦλου.
ἑ.α. Κορνήσιου καὶ Μαξιμίμου.
ἑ.α. Μαξιμίμου το β' καὶ Βράχχου.
ἑ.α. Μειέλλου το β' καὶ Βούβου.

ἑ.α. Μαξιμίμου το γ' καὶ Μούσσου το ζ'.
ἑ.α. Κορνήσιου καὶ Ἀβέντου.
ἑ.α. Μαυρέλλου καὶ Ρουτιλίου.
ἑ.α. Ποτίου καὶ Ποητικῶ.
ἑ.α. Λεπίδου καὶ Κακίνας.
ἑ.α. Τακίου καὶ Δαντόνου.
ἑ.α. Δολαβέλλα καὶ Μαξιμίμου.
ἑ.α. Λουζίου καὶ Πάππου.
ἑ.α. Βαρβούλου καὶ Φιλίππου.
ἑ.α. Λεβιῶνου καὶ Καερουντανίου.
ἑ.α. Καβερϊόνου καὶ Μυρόνου.
ἑ.α. Λουκινίου καὶ Πάππου το β'.
ἑ.α. Ρουφίνου καὶ Βουβούλου.
ἑ.α. Γουργίτου καὶ Κλεπυνοῦ.
ἑ.α. Βεγάου καὶ Λεντούλου.
ἑ.α. Βεγάου το β' καὶ Μερῆδου.

446 ii] iii S ii om. S 447 apio S 449 minucio S 450 simpronio S^v, sympronio S^m
153 fuerant S 456 scipione S 457 pu. iii om. S 458 niolento S ante 159 claudio ii] claudio iii C^v
462 brachio S 467 marcello] metello S 468 potito] porberto S 469 cetinio S^v, ce. inio S^m 3), ceri-
nio S^m 2) 470 tatio S 472 lutio S^m 473 philippo C, phylippo S^m 474 lebyino] C S^m, lebyno S^v
teruntano S 475 cauertone S 476 papa S^v 477 bufino S 478 lepino S 480 meringa S

CONSVLARIA CONSTANTINOPOLI-

a. u. c.

ΤΑΞΙΑ.

181. Licinio et Cambia.
 182. Cursore et Maximo.
 183. Claudio et Clepsinate.
 184.
 185. Gallo Sabino et Pisone.
 186. Simfronio Sapiente et Rufo.
 187. Regulo et Libone.
 188. Fabio Pictore et Pecta.
 189. Maximo et Vitulo.
 190. Thendace et Flacco.
 191. Maximo et Crasso.
 192. Albino et Vitutulo.
 193. Flacco II et Crasso II.
 194. Scipione Asinae et Dullilio.
 195. Scipione et Floro.
 196. Catacaeno et Patreulo.
 197. Regulo et Blaeso.
 198. Vulsona et Decio.
 I. His cons. cui suffectus Regulus.
 199. Paetino et Paulo.
 200. Scipione et Catatione.
 201. Capitone et Blaeso.
 202. Cotta et Gemito.
 203. Metello et Papo.
 204. Regulo II et Vulsona.
 205. Pulchro et Pulchro.
 206. Cotta II et Gemino II.
 207. Metello et Buteone.
 208. Crasso et Licinio.
 209. Buteone II et Bullo.
 210. Torquato et Blaeso.
 211. Fundolo et Gallo Longo.
 212. Catulo et Albino.
 213. Torquato et Catone.
 214. Gentone et Tuditano.
 215. Tuncino et Falcione.
 216. Graccho et Falcione.
 217. Claudio.
 218. Lentulo et Varo.
 219. Torquato et Volbo.
 220. Albino et Rogo.
 221. Maximo et Machone.
 222. Lepido et Balnulo.

CHRONICON PASCIALE.

- ἔπ. Λικινίων καὶ Καμβίων.
 ἔπ. Κοῦρσορος καὶ Μαξίμου.
 ἔπ. Κλαυδίου καὶ Κλεψινάτου.
 184.
 ἔπ. Γάλλον καὶ Πίζιτορος.
 ἔπ. Σεμφρονίου καὶ Ρούφου.
 ἔπ. Ριγοῦλον καὶ Λίβονος.
 ἔπ. Φαβίου Πίζιτορος καὶ Πέτα.
 ἔπ. Μαξίμου καὶ Βιτούλου.
 ἔπ. Θαιγάου καὶ Φλάζου.
 ἔπ. Μαξίμου τὸ β' καὶ Κράσσου.
 ἔπ. Ἀλβίνου καὶ Βιτούλου.
 ἔπ. Φλάζου τὸ β' καὶ Κράσσου τὸ β'.
 ἔπ. Σπιπίωνος καὶ Λουλίου.
 ἔπ. Σπιπίωνος τὸ β' καὶ Φλόρου.
 ἔπ. Καταζέου καὶ Πατερεύλου.
 ἔπ. Ριγοῦλον καὶ Βλέσου.
 ἔπ. Βούλσονος καὶ Δεκίου.
 199. Παιτίνου καὶ Παύλου.
 ἔπ. Σπιπίωνος καὶ Καταζέου.
 ἔπ. Καπίτωνος καὶ Βλέσου (a m. 2 in litura) τὸ β'.
 ἔπ. Κόττα καὶ Γεμίονος.
 ἔπ. Μετέλλου καὶ Πάππου.
 ἔπ. Ριγοῦλον τὸ β' καὶ Βούλσονος.
 ἔπ. Πούλχρον καὶ Πούλχρον.
 ἔπ. Κόττα τὸ β' καὶ Γεμίονος τὸ β'.
 ἔπ. Μετέλλου τὸ β' καὶ Βουτέωνος.
 ἔπ. Κράσσου καὶ Λικινίων.
 ἔπ. Βουτέωνος τὸ β' καὶ Βούλβου.
 ἔπ. Τορζονάτου καὶ Βλέσου.
 ἔπ. Φοννδοῦλον καὶ Γάλλον.
 ἔπ. Κατούλλου καὶ Ἀλβίνου.
 ἔπ. Τορζονάτου καὶ Κάτωνος.
 ἔπ. Κέντιωνος καὶ Τουδριτίου.
 ἔπ. Τορζίνου καὶ Φάλκωνος.
 ἔπ. Γράκχου καὶ Φλάζου.
 ἔπ. Κλαυδίου
 καὶ Οὐάου.
 ἔπ. Τορζονάτου τὸ β' καὶ Βούλβου.
 ἔπ. Ἀλβίνου τὸ β' καὶ Ρόγου.
 ἔπ. Μαξίμου καὶ Μάλχωνος.
 ἔπ. Λεπίδου καὶ Βαλβούλου.

483 claudia S lepisinate S 487 bunigulo S 488 pictore] et pictore C 489 pecta] S, poeta U
 490 tendace S 492 vitutulo S 493 crasso ii] crasso S 494 scripione C asine S dullilio S
 496 catacaeno SV(1)m, caraceno SV(2) 497 bleso S 497, 1 cui om. SV; fortasse fuit unī suffectus] s. est S
 499 petito S 501 bleto S 504 ii om. S nulso S 510 blaeso] bipofo S 516 om. S 518 dentulo SV

CONSYLARIA CONSTANTINOPOLI-

CHRONICON PASCIALE.

a. u. c.

TANA.

523. Mafone et Masone.
 524. Balyulo II et Pera.
 525. Albino et Cetutumalo.
 526. Gurga et Maximo Vero.
 527. Flacco et Regulo.
 528. Maximo Messala et Arustio.
 529. Papo et Regulo.
 530. Torquato et Papo.
 531. Flammino et Filone.
 532. Scipione et Marcello.
 533. Scipione Nasica et Rufo.
 534. Catulo et Filone.
 535. Paulo et Salinatore.
 536. Scipione et Longo.
 537. Gemino et Flammino
 I. His cons. cui suffectus Regulus.
 538. Paulo II et Varrone.
 539. Fabio Maximo et Gracho.
 540. Fabio Maximo II et Marcello.
 541. Maximo et Graccho.
 542. Pulehro et Flacco.
 543. Galva et Centmmalo.
 544. Lebyino et Marcello.
 545. Fabio et Flacco.
 546. Marcello et Crispino.
 547. Nerone et Salinatore.
 548. Metello et Filone.
 549. Scipione et Crasso Divite.
 550. Cethego et Tuditano.
 551. Caepione et Servilio.
 552. Nerone et Servilio.
 553. Lentulo et Peto.
 554. Galba II et Cotta.
 555. Lentulo et Tappulo.
 556. Flammino et Peto.
 557. Cethego et Rufo.
 558. Porphyrio et Marcello.
 559. Festo et Flacco.
 560. Scipione Africano et Longo.
 561. Merrulla et Hermo.

- ἐλ. Μάτινος καὶ Μάσινος.
 ἐλ. Βαλλιόλον καὶ Πέρον.
 ἐλ. Ἀλβίνον τὸ γ' καὶ Κεντοριμάλον.
 ἐλ. Γούργα καὶ Μαξίμον.
 ἐπ. Φλάζον καὶ Ῥεγούλον.
 ἐλ. Μαξίμον καὶ Ἀρουσίον.
 ἐλ. Πάπτον καὶ Ῥεγούλον τὸ β'.
 ἐλ. Τορζονάιον καὶ Ἡέκτονον τὸ β'.
 ἐπ. Φλαμινίνον καὶ Φίλον.
 ἐλ. Σκιπίωνος καὶ Μαρζέλλου.
 ἐλ. Σκιπίωνος τὸ β' καὶ Ῥούφον.
 ἐλ. Κατιούλλον καὶ Φίλωνος.
 ἐλ. Παύλον καὶ Σαλινάτορος.
 ἐπ. Σκιπίωνος τὸ γ' καὶ Λόγγου.
 ἐλ. Γεμίνον καὶ Φλαμινίνον.
 ἐλ. Παύλον τὸ β' καὶ Βάρωνος.
 ἐλ. Φαβίον Μαξίμον καὶ Γράχχον.
 ἐλ. Φαβίον Μαξίμον τὸ β' καὶ Μαρζέλλον
 τὸ β'.
 ἐλ. Μαξίμον καὶ Γράχχον (τὸ β' *add. m. rec.*).
 ἐλ. Πούλχρον καὶ Φλάζον.
 ἐλ. Γάλβα καὶ Κεντοριμάλον.
 I. Εἰδολον τῆς Ῥέας μιτροῦς θεῶν ἀ. τὸ
 Φοργίας ἐν Ῥώμῃ ἀ. τρέχθη.
 ἐλ. Λεβιίνον καὶ Μαρζέλλον τὸ γ'.
 ἐπ. Φαβίον καὶ Φλάζον τὸ β'.
 ἐλ. Μαρζέλλον τὸ δ' καὶ Κρισπίνον.
 ἐλ. Νέρωνος καὶ Σαλινάτορος.
 ἐπ. Μετέλλον καὶ Φίλωνος.
 ἐλ. Σκιπίωνος καὶ Κρισσοῦ.
 ἐλ. Κεθίγγον καὶ Τοῦδινάτον.
 ἐπ. Σκιπίωνος τὸ β' καὶ Σεργιλίου.
 ἐλ. Νέρωνος τὸ β' καὶ Σεργιλίου τὸ β'.
 ἐλ. Λεντούλον καὶ Πέτον.
 ἐλ. Γάλβα τὸ β' καὶ Κόττα.
 ἐπ. Λεντούλον τὸ β' καὶ Ταυτούλον.
 ἐλ. Φλαμινίνον καὶ Ηέτον τὸ β'.
 ἐπ. Κεθίγγον τὸ β' καὶ Ῥούφον.
 ἐλ. Πορφυρίον καὶ Μαρζέλλον.
 ἐπ. Φίστον καὶ Φλάζον.
 ἐλ. Σκιπίωνος τὸ γ' καὶ Λόγγου.
 ἐλ. Μερούλον καὶ Ἑρμον.

523 mafone] mazono S^v 525 cetutumalo C¹ 526 burga S 531 philone S^v, phylone S^m
 535 salmatore S^v(b), saluatorio S^v(b), calmatore S^m 537 gemino] metello S^m(1) deniuno S
 537, 1 cui om. S^m(2)^v 539 grecho C¹ 540, 541 om. S 541 greecho C¹ 542 flaco S 541 le-
 buino S 547 saluatore S^m 550 caethego C¹ 551 cepione S 552 om. S^v(3) 554 cotta]
 cotta et C¹ 555 capulo S 557 caethego S^m 558 porfirio S 569 africano om. S 561 merrulla S

CONSVLARIA CONSTANTINOPOLI-

n. n. c.

TANA.

562. Flaminio et Ahenobarbo.
 563. Glabrione et Nasica.
 564. Scipione et Lellio.
 565. Vulsone et Nobiliore.
 566. Salinatore et Messala.
 567. Lepido et Flaminio.
 568. Albino et Philippo.
 569. Pulchro et Tuditano.
 570. Pulchro II et Licinio.
 571. Labaeme et Marcello.
 572. Pamfilio et Paulo.
 573. Cethego et Pamfilio.
 574. Albino et Pisone.
 575. Acindyno et Flaeco.
 576. Bruto et Vulsone.
 577. Pulchro et Graccho.
 578. Scipione et Petico.
 579. Lepido II et Scaebola.
 580.
 581. Albino et Benenate.
 582. Lenate et Aelio.
 583. Crasso et Longo.
 584. Maerino et Serrano.
 585. Philippo et Caepione.
 586. Paulo et Crasso.
 587. Paeto et Penno.
 588. Gallo et Claudio.
 589. Torquato et Octabio.
 590. Torquato II et Longino.
 591. Graccho et Talina.
 592. Scipione Nasica et Figulo.
 1. His cons. in horum locum, quia vitio
 creati erant, sufficiuntur Lentulus
 et Domitius.
 593. Messala et Carbone.
 594. Gallo et Cethego.
 595. Dolabella et Fulvino Nobilius.
 596. Lepido et Lenate II.
 597. Caesare et Horestae.
 598. Lentulo et Figulo.
 599. Nasica et Marcello.

CHRONICON PASCHALE.

- ἑ.τ. Φλαμίνιον τὸ β' καὶ Ἀενοβάρβον.
 ἑ.τ. Γλαβρίωνος καὶ Νασίζον.
 ἑ.τ. Σκιπίωνος τὸ δ' καὶ Λελίου.
 ἑ.τ. Βούλσονος καὶ Νοβιλίου.
 ἑ.τ. Σαλινάτορος καὶ Μεσσάλα.
 ἑ.τ. Λετιδίου καὶ Φλαμίνιον.
 ἑ.τ. Ἀλβίνου καὶ Φιλίππιον.
 ἑ.τ. Πούλχρον καὶ Τυδινάτιον.
 ἑ.π. Πούλχρον τὸ β' καὶ Λικινίου.
 ἑ.τ. Λαβέμιον καὶ Μαρζέλλον.
 ἑ.τ. Παμφίλον καὶ Παύλον.
 ἑ.τ. Κεθίγον καὶ Παμφίλον τὸ β'.
 ἑ.τ. Ἀλβίνου καὶ Πίσωνος.
 ἑ.τ. Ἀκινδύνου καὶ Φλαέου.
 ἑ.τ. Βρούτιον καὶ Βούλσονος.
 ἑ.τ. Πούλχρον καὶ Γράκχον.
 ἑ.τ. Σκιπίωνος καὶ Πειτίου.
 ἑ.τ. Λετιδίου καὶ Σκαεβόλου.
 ἑ.τ. Ἀλβίνου καὶ Βενάτιον.
 ἑ.τ. Λενάτιον καὶ Αἰμιλίον.
 ἑ.τ. Κράσσον καὶ Λόνγον.
 ἑ.τ. Μαερίνον καὶ Σεράνον.
 ἑ.τ. Φιλίππιον καὶ Καίσιον.
 ἑ.τ. Παύλον καὶ Κράσσον.
 ἑ.τ. Γάλλον καὶ Κλαυδίον.
 ἑ.τ. Τορνονάτιον καὶ Ὀκταβίον.
 ἑ.τ. Τορνονάτιον τὸ β' καὶ Λογγίνον.
 ἑ.τ. Γράκχον καὶ Τάλινον.
 ἑ.τ. Σκιπίωνος Νασίκα καὶ Φιγούλου.
 ἑ.τ. Μεσσαλά καὶ Κάρβονος.
 ἑ.τ. Γάλλον καὶ Κεθίγον.
 ἑ.τ. Δολαβέλλα καὶ Φουλβίνον.
 ἑ.τ. Λεπιδίου καὶ Λενάτιον.
 ἑ.τ. Καίσαρος καὶ Ὁρέστιον.
 ἑ.τ. Λεντούλου καὶ Φιγούλου.
 ἑ.π. Νασίζον καὶ Μαρζέλλον.

- 562 flaminio C' ahenobarbo S 565 vulsone S 566 messalae S 567 lepido C' flaminio S
 571 labaeme S 572 pamphilio SV, pamphylio S^m 573 cethegio S pamphilio SV, pamphylio S^m
 575 acyndyno C³, acindyno S 577 graccho S, gracco C³ 578 petito S 579 caebola S 581 bene-
 nate S 583 crassa S^m(a) Pont. 585 phylippo S^m 586 paulo S 587 peto S^m(b), petito S^v(a),
 paetto C³ paenno C' 589 om. S 590 ii] iii S 591 graccho S 592, 1 quia vitio] qui
 auetio C' qui auetio S sufficiunt C' 593 missala S 594 cetgo S 595 dolabella S fulvino S
 597 cesare S horestae C'

CONSULARIA CONSTANTINOPOLI-

CHRONICON PASCHIALE.

a. u. c.

TANA.

- 600. Opimio et Albino.
- 601. Nobiliore et Lauseo.
- 602. Marcello II. et Flacco.
- 603. Lœculo et Albino.
- 604. Flaminino et Balbo.
- 605. Censorino et Manilio.
- 606. Albino et Pisone.
- 607. Scipione Aemilii et Druso.
- 608. Lentulo et Numicio.
- 609. Maximo Aemilii et Manono.
- 610. Galva et Cotta.
- 611. Claudio et Metello.
- 612. Metello II et Maximo.
- 613.
- 614. Cepione et Laerio.
- 615. Baenate et Pisone.
- 616. Nasica Rabione et Bruto.
- 617. Lepido Porcina et Mancino.
- 618. Philo et Servilio.
- 619. Flacco et Pisone.
- 620. Scipione Africano et Flacco.
- 621. Scaevola et Calpurnio.
- 622. Laenate et Rutilio.
- 623. Crasso et Flacco.
- 624. Lentulo et Perperna.
- 625. Auditano et Amulio.
- 626. Octavio et Rufo.
- 627. Longino et Cinna.
- 628. Lepido et Oreste.
- 629. Ipseo et Flacco.
- 630. Longino et Bulvino.
- 631. Metello et Flaminino.
- 632. Ahenobarbo et Faenio.
- 633. Opimio et Maximo Aemilii.
- 634. Manilio et Carba.
- 635. Metello et Cotta.
- 636. Catone et Marcio Rega.
- 637. Merello Diademeo et Sinerebula.
- 638. Geta et Maximo Seculiano.
- 639. Scauro et Metello.

- ἑ.τ. Ὀλιμίου καὶ Ἀλβίνου.
- ἑ.τ. Νοβιλιώρου καὶ Λαύσου.
- ἑ.τ. Μαρκελλῶν τὸ β' καὶ Φλάκου.
- ἑ.τ. Λοῦκουλλῶν καὶ Ἀλβίνου.
- ἑ.τ. Φλαμινίου καὶ Βάλβου.
- ἑ.τ. Κενσούριου καὶ Μανιλίου.
- ἑ.τ. Ἀλβίνου τὸ β' καὶ Πίσωνος.
- ἑ.τ. Σκιπίωνος καὶ Δρουσίου.
- ἑ.τ. Λεντούλου καὶ Νομικίου.
- ἑ.τ. Μαξιμίου καὶ Μαννίου.
- ἑ.τ. Γάλβα καὶ Κόττα.
- ἑ.τ. Κλαυδίου καὶ Μετέλλου.
- ἑ.τ. Μετέλλου τὸ β' καὶ Μαξιμίου.
- ἑ.τ. Σεπίωνος καὶ Λαεραίου.
- ἑ.τ. Βενάτου καὶ Πίσωνος.
- ἑ.τ. Νασίκα καὶ Βροντιτίου
- ἑ.τ. Λεπίδου καὶ Φλακίνου.
- ἑ.τ. Φίλου καὶ Σεργιλίου.
- ἑ.τ. Φλάκου καὶ Πίσωνος.
- ἑ.τ. Σκιπίωνος καὶ Φλάκου τὸ β'.
- ἑ.τ. Σκαεβόλου καὶ Καλπορνήσιου.
- ἑ.τ. Λαενάτου καὶ Ρουτιλίου.
- ἑ.τ. Κράσσου καὶ Φλάκου.
- ἑ.τ. Λεντούλου καὶ Περπέρονος (πε.τέρονος μ.2).
- ἑ.τ. Αὐδιάνου καὶ Ἀμυλίου.
- ἑ.τ. Ὀκταβίου καὶ Ρούφου.
- ἑ.τ. Λογγίνου καὶ Κερίνα.
- ἑ.τ. Λεπίδου καὶ Ὠρέστου.
- ἑ.τ. Ἰψέου καὶ Φλάκου.
- ἑ.τ. Λογγίνου τὸ β' καὶ Βολβίνου.
- ἑ.τ. Μετέλλου καὶ Φλαμινίου.
- ἑ.τ. Ἀενοβάβου καὶ Φανίου.
- ἑ.τ. Ὀλιμίου καὶ Μαξιμίου.
- ἑ.τ. Μανιλίου καὶ Κάρβου.
- ἑ.τ. Μετέλλου τὸ β' καὶ Κόττα.
- ἑ.τ. Κάτωνος καὶ Μαρκίου.
- ἑ.τ. Μετέλλου τὸ γ' καὶ Σινερεβόλου.
- ἑ.τ. Γέτα καὶ Μαξιμίου.
- ἑ.τ. Σεαύρου καὶ Μετέλλου.

600 et albino om. S 601 nobiliore om. S lausio S 602 ii om. S 603 lentulo S 604 flaminino SP balbo] albe S 607 aemilii] emulo S 608 numitio S 609 aemilii] milio S manmano S 615 benate S 616 narsica C raptone S 617 porcina] nercina S mancina CA 618 philo] plubo S servilio] ternispio S 619 om. S 620 africanus SVP et flacco] et pisone et flacco S 621 scaevola S calpurnio S^m, calpurnio SVP 622 lenate S 624 pertana S 625 aemilio S 627 nima S 628 horeste S 629 irseo S 630 bolbino S 631 flaminino S 632 ahenobarbae S^m, haenobarbae SVP lenuo S 633 optimo S emilio S 635 carta S 637 diadematate S sintrebula S 638 maximino S 639 scauriae S^m, scaurie SVP

CONSVLARIA CONSTANTINOPOLI-
TANA.

a. n. c.

640. Balbo et Catone.
641. Metello et Carbone.
642. Bruto et Peone.
I. His cons. initium belli Iugurthini.
643. Nasica Scipione et Bestia Calpurnio.
644. Rufo et Albino.
645. Metello Numidico et Silano.
646. Sulpicio et Scauro.
647. Longino et Marino.
648. Serrano et Caepione.

I. His cons. natus est Cicero die VIII
k. Mai.

649. Rufo et Mallio.
650. Mario II et Timbria.
651. Mario III et Oreste.
652. Mario III et Catullo.
653. Mario V et Aquilio.
654. Mario VI et Flacco.
655. Antonio et Albino.
656. Metello Nepote et Tito Didio.
657. Lentulo et Crasso.
658. Achenobardo et Longino.
659. Crasso et Scebola.
660. Galva et Ahenobarbo.
661. Flacco et Herennio.
662. Pulchro et Perperna.
663. Philippo et Cesare.
664. Caesare et Lupo.
665. Strabone et Catone.
666. Sylla et Rufo.
667. Octabio et Cinna.
668. Mario VII et Cinna II.

I. His cons. natus est Salustius die
kal. Oct.

669. Cinna III et Carbone.
670. Carbone II et Scribonio.
671. Scipione et Narbone.
672. Carbone III et Mario.
673. Diceula et Dolabella.
674. Sylla et Metello Pio.
675^a. Vitia et Pulero.
675^b. Claudio et Servilio.

CHRONICON PASCHALE.

ἔπ. Βάλβον καὶ Κάτωνος.
ἔπ. Μετέλλον τὸ δ' καὶ Κάρβωνος.
ἔπ. Βρούτιον καὶ Πέονος.

ἔπ. Νασικάρκον καὶ Βεστίων.
ἔπ. Ροίφον καὶ Ἀλβίνον.
ἔπ. Μετέλλον τὸ ε' καὶ Σιλάνον.
ἔπ. Σουλπίτιον καὶ Σκαύρον.
ἔπ. Λογγίνον καὶ Μαρτίον.
ἔπ. Σερόόονος καὶ Σεπίτιονος.

ἔπ. Ροίφον τὸ β' καὶ Μάλλιον.
ἔπ. Μαρτίον τὸ β' καὶ Φιμβρίον.
ἔπ. Μαρτίον τὸ γ' καὶ Ὠρέστιον.
ἔπ. Μαρτίον τὸ δ' καὶ Κατοῦλλον.
ἔπ. Μαρτίον τὸ ε' καὶ Ἰουλίον.
ἔπ. Μαρτίον τὸ ς' καὶ Φλάζον.
ἔπ. Ἀντωνίον καὶ Ἀλβίνον.
ἔπ. Μετέλλον τὸ ς' καὶ Κιτιδίον.
ἔπ. Λεντιούλον καὶ Κράσσον.
ἔπ. Ἀενοβάβρον καὶ Λογγίνον.
ἔπ. Κράσσον καὶ Σεβόλον.
ἔπ. Βάλβον καὶ Ἀενοβάβρον.
ἔπ. Φλάζον καὶ Ἑρηνίον.
ἔπ. Φούλκον καὶ Περπέρον.
ἔπ. Φιλίππον καὶ Κέσαρος.
ἔπ. Καίσαρος καὶ Λούπτον.
ἔπ. Στράβωνος καὶ Κάτωνος.
ἔπ. Σύλλον καὶ Ροίφον.
ἔπ. Ὀκταβίον καὶ Κίνα.
ἔπ. Μαρτίον τὸ ζ' καὶ Κίνα τὸ β'.
Σαλοσίτιος ἐγεννήθη, καλιόθιας ὀλιω-
βρίαις.

ἔπ. Κίνα τὸ γ' καὶ Κάρβωνος.
ἔπ. Κάρβωνος τὸ β' καὶ Σκριβονίου.
ἔπ. Σεπίτιονος καὶ Νάρβωνος.
ἔπ. Κάρβωνος τὸ γ' καὶ Μαρτίον τὸ β'.
ἔπ. Φουρσοῦλον καὶ Δολαβέλλα.
ἔπ. Σύλλον καὶ Μετέλλον.
ἔπ. Βιτία καὶ Ηούλκρον.
ἔπ. Κλαυδίον καὶ Σεργιλίον.

640 ballo S 642 porone S initium belli iugurthini C. initium est bellum iugurthinum (iuguricum S^p) S
643 calpurnio S^{VP}, calpurnio S^{pp} 645 metallo S silanus C 646 sulpicio C^b, sulpicius C^a, sulphitio S^m
647 mario C^b 648 serranno S^{VP}, seranno S^p cepiano S 650 timbia S 651 horeste S 652 tarullo S
654 fleco C^b 656 tito didio] nodidentulo S 658 atenobarbo S 659 sebola S 660 ahenobarbo S
661 herennio S 662 perperno S 663 phylippo S^m 661 cesare S^{VP} 665 cesare S 666 silla S^{VP}
670 scribonio S 671 carbone S 673 diceula S^{pp}, dirtula S^{VP} 674 silla S^{VP} pio] pro S 675 vitia] natio S

CONSULARIA CONSTANTINOPOLI-

a. n. c.

ΤΙΧΝ.

- 676. Lepido et Catullo.
- 677. Bruto et Mamercio.
- 678. Octavio et Curione.
- 679.
- 680. Lucullo et Micotta.
- 681. Marco Lucullo et Cassio Longino.
- 682. Cn. Lentulo et Gellio.
- 683. Plendulo et Oreste.
- 684. Pompeio et Crasso.
- 685. Hortensio et Metello.
  - 1. His cons. natus est Vergilius die id. Oct.
- 686. Marcio Rege et Metello.
- 687. Pisone et Galbrione.
- 688. Buleacio et Tullo.
- 689. Cotta et Torquato.
- 690. Lucio Caesare et Figulo.
- 691. Cicerone et Antonino.
  - 1. His cons. bellum Catilinae gestum est.
- 692. Silana et Murena.
- 693. Pisone Frugi et Messa Nigro.
- 694. Afronio et Metello Cedere.
- 695. Decio Caesare et Bibolo.
- 696. Pisone et Gabinio.
- 697. Lentulo et Marcello Nepote.

CHRONICON PASCIALE.

- ἔλ. Αιμίδιον καὶ Καϊοίλλον.
- ἔλ. Βροΐτιον καὶ Μαιμέριον.
- ἔλ. Ὀκταβίον καὶ Κουρίωνος.
- ἔλ. Λουκουίλλον καὶ Μιζοΐτιον.
- ἔλ. Μαρκέλλον καὶ Κασίον.
- ἔλ. Γεντιόλον καὶ Γελλίον.
- ἔλ. Πλενδούλον καὶ Ὀρέστιον.
- ἔλ. Πομπηίον καὶ Κράσσον.
- ἔλ. Ὀρτινσίον καὶ Μειέλλον.
  - 1. Βιργίλιος ἐγεννήθη.
- ἔλ. Μαρτίον Ῥίγγον καὶ Μειέλλον τὸ β΄.
- ἔλ. Πίσωνος καὶ Γλαβρίωνος.
- ἔλ. Βουλεακίον καὶ Τούλλον.
- ἔλ. Κότιον καὶ Τορζονάτιον.
- ἔλ. Λουκίον Καίσαρος καὶ Φιγοΐλον.
- ἔλ. Κικέρωνος καὶ Ἀντωνίνου.
- ἔλ. Σιλανῶν καὶ Μορηνά.
- ἔλ. Πίσωνος καὶ Μεσσάλα.
- ἔλ. Ἀφροντίον καὶ Μειέλλον.
- ἔλ. Δεκίον Καίσαρος καὶ Βιβουλιάνου.
- ἔλ. Πίσωνος καὶ Γαβίνου.
- ἔλ. Λεντιούλον καὶ Μαρκέλλον.
  - 1. [Πομπηίος ὁ μέγας Ῥωμαίων στρατηγὸς ἀποθανόντων προσεγορευθέντι] καὶ θεμέλιοι θεάτρον ἐπ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν ἐν Ῥώμῃ.
  - Cf. Syncellus p. 566 et Hieronymus a. Abr. 1956.
- ἔλ. Μαρκέλλον τὸ β΄ καὶ Φιλίππον.
- ἔλ. Πομπηίον καὶ Κράσσον.
- ἔλ. Δενοβάριον καὶ Ποΐλζον.
  - 1. Κικέρων ὁ ἁγίως ἀπὸ ἐξουσίας μειεζλήθη διὰ μηρῶν ιξ΄.
- ἔλ. Βαλβίνου καὶ Μεσσάλα.
  - 1. Γάιος Ἰούλιος Καίσαρ ἀρὸς Ἑλλήνας ἐπολέμη.
- ἔλ. Πομπηίον τὸ β΄ καὶ Μειέλλον.
  - 1. Πομπηίος ὁ μέγας τὸ ζωσθὲν ἐλ' αὐτοῦ θεάτρον ἀγέκρωσεν καὶ θεωρίας ἐλειέλισεν ἐν αὐτῷ δι' ἐπιγένιτων σα-

677 bruto S mamerto S 678 octavio S curione S 681 longo S 682 cn. om. S
 683 pendulo SP loreste S 685, 1 virgilius S 686 mitello S 688 buleacio S 690 cesare S
 691 antonio S 692 silene S murene S 694 afronio S 695 cesare S bibilo S 698 phy-
 lippo Smv 700 achenobarbo C⁸⁰⁰ (a), achenobarbo S⁸⁰⁰ (b) v¹ 702 scipione C^b

CONSVLARIA CONSTANTINOPOLI-
TANA.

a. n. c.

703. Rufo et Marcello.
704. Marcello et Paulo.
705. Lentulo et Marcello.
706. Caesare et Servilio Isaurico.
707. Caleno et Vatino.
708. Caesare III et Lepido.
709. Caesare IV solo.
710. Caesare V et Antonino.
711. Pansa et Hirtio.
1. His cons. obiit Cicero die III kal. Mai.
712. Lepido et Plano.
713. Antonino Pietate et Isaurico.
1. His cons. bellum Isauricum gestum est.
2. Et Iulius Caesar ex senatus consilio deceptus in curia occiditur a Cassio et Bruto.
3. Post hunc Octavianus Caesar Augustus appellatur.
714. Calbino II et Pollinione.

CHRONICON PASCHALE.

ράζοντα (sic) καὶ ἑταίρων ἑ' καὶ περ-
ζῶν ὡ' καὶ μορομάχων γ', ἐλευφαντο-
μαχίαν ποιήσας.

- ἑ.τ. Ρούρον καὶ Μαρζέλλον.
ἑ.τ. Μαρζέλλον τὸ β' καὶ Παύλον.
ἑ.τ. Λευτιόλον καὶ Μαρζέλλον.
ἑ.τ. Γάτον Ἰουλίον Καίσαρος καὶ Σεργιλίου.
ἑ.τ. Καλίνον καὶ Βατίνον.
1. Ἀρχὴ Γάτον Ἰουλίον Καίσαρος καὶ Πομπηίου Πιτολεμαίου τοῦ καὶ Λευτιδόν.
2. Γάτος Ἰούλιος Καίσαρ Γυλίας εἰς τῆλιον νικήσας εἰς Ρώμην ἐπισήληθεν.
ἑ.τ. Γάτον Ἰουλίον Καίσαρος τὸ β' καὶ Λευτιδίον.
ἑ.τ. Γάτον Ἰουλίον Καίσαρος τὸ γ' μόνον.
ἑ.τ. Γάτον Ἰουλίον Καίσαρος τὸ δ' καὶ Ἀντωνίνον.
ἑ.τ. Πανσάλα καὶ Ἰρτίον.
- ἑ.τ. Λευτιδόν καὶ Πλέγγον.
ἑ.τ. Ἀντωνίνον καὶ Ἰσαυριζοῦ.
1. Ἐπὶ τῶν προκειμένων ἐλαίων πόλεμος Ἰσαυριζὸς συνεβλήθη.
2. Ὁ δ' ἀπ' αὐτοῦ (Antonius) καὶ τῆ ἐνιαυτῶ προσέθηκεν ἡμέρας τὰ, σκολήσας τὸν τοῦ ἡλίον καὶ σελήνης δρόμον.
- ἑ.τ. Ἀλβίνον καὶ Πολλίονος.
1. Γάτος Ἰούλιος Καίσαρ τρίτη ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐπεσιράτεινσε κατὰ Σαρμίωνος καὶ Ὑρκανοῦ τοῦ ἀρχιερέως καὶ φρυγαδείσας αὐτοῦς θεορίας ἔδωκεν ἐπὶ ἡμέρας ἕξ, intelleguntur bellum Africanum et ludii triumphales a. n. c. 708.
ἑ.τ. Κενσωνίνον καὶ Σαβίνον.
1. Σαλοῦστιος ἀπέθανεν πρὸ (sic) τριτῶν ἰδῶν Μαῶν.

701 paulo et marcello S 706 cesare S^{VP} isaurio S^{MP}, isaurio S^{VP} 707 caleno S naltino S
708 cesare S^{VP} 709 casare C, cesare S^{VP} solo] et solo S 710 cesare S 711 hirtio| ermo S
die om. S 712 plano S 713 pietati S 713,1 hisauricum S^{MPV} 713,2 cesar S^V (post
appellatur) abline imperator in margine C², in textu S 714 polimione S 715 rufino S ceu-
surino C^a

CONSULARI CONSTANTINOPOLI-

a. u. c. TANA.

716. Pulero et Flacco.

1. His cons. obiit Salustius die III
id. Mai.

717. Agrippa et Gallo.

718. Publicola et Perva Cocceio.

719. Cornificio et Pompeio Magno.

1. His cons. bellum fugitivorum
gestum est.

720. Antonino II et Libone.

1. His cons. obiit Cicero interfectus
die III kal. Mai.

721. Octaviano Aug. II et Paulo.

1. His cons. era prima.
2. Cursus lunae inventus est¹⁾. Consules.

723. Octaviano Aug. III et Corbilio.

724. Octaviano III et Crasso.

722. Ahenobarbo et Sossio.

725. Octaviano V et Apuleio.

726. Octaviano VI et Agrippa.

1. His cons. Carthago libertatem a pop-
ulo Romano recepit.

CHRONICON PASCHALE.

ἐ.π. Ποίλζρον καὶ Φλάζρον.

1. Γιάος Ἰούλιος Καῖσαρ ἀτελέθων ἐν
Ῥώμῃ, ἐοφίγη ἐπὶ τοῦ δευτέρου Βρού-
του, συμποισάντων μετ' αὐτοῦ καὶ
ἄλλων τινῶν συγγλυμιζῶν.

2. Μετὰ τὸ ἐλευτήσια τὸν Καῖσαρα
Γιάον Ἰούλιον ἐπέξαστο ἡ σύγγλυτος
Ῥωμαίων τὸν Ἀγροστόν Ὀζιάζιον
τὸν συγγενέα τοῦ Καῖσαρος καὶ τὸν
Αριώνιον τὸν τοῦ Ἀγροστοῦ γαμ-
βρὸν ἐπὶ ἀδελφῇ καὶ Ἀελίδου. καὶ
ἐγένοντο οἱ τοῖς τοιοῦτοις, οἱ
ἐδιόζοντο τὰ Ῥωμαϊκὰ πράγματα ἕως
θανάτου αὐτῶν ἀρραβόμενοι ἑκά-
τους.

ἐ.π. Ἀγρίπια καὶ Γάλλο.

1. Ἐπὶ τοίτοις τῶν ἑλάνων Κιζέρον
ῥήτορ ἀπέθανε καλάνθιας Μαῖας.

ἐ.π. Πορβλάζόλα καὶ Ἐρβη Κοζίον.

1. Ἐξλιπης (sic) ἤλιον ἐγένετο.

ἐ.π. Κοορεφζίον καὶ Πομπιόν.

ἐ.π. Ἰαιωνόνιον καὶ Ἀίβρονος.

ἐ.π. Ὀζιαζιανοῦ Ἀγροστοῦ καὶ Κιζέρονος.

ἐ.π. Ὀζιαζιανοῦ Ἀγροστοῦ τὸ β' καὶ Κορ-
βιλίου.

ἐ.π. Ὀζιαζιανοῦ Ἀγροστοῦ τὸ γ' καὶ Κράσ-
σου.

ἐ.π. Ὀζιαζιανοῦ Ἀγροστοῦ τὸ δ' καὶ Κράσ-
σου τὸ β'.

ἐ.π. Ἰτροβάζου καὶ Σωσίου.

ἐ.π. Ὀζιάζιον Ἀγροστόν τὸ ε' καὶ Ἰαι-
όνιον.

ἐ.π. Ὀζιάζιον Ἀγροστόν τὸ ς' καὶ Ἀγρί-
πια.

1. obiit Hydruntinus (v. p. 201) ex Hieronymi chronico ad a. Abr. 1983. Augusti decimum: lunae secun-
dum Romanos cursus inventus.

716 pulchro S^{ym} 718 cocceio SP, cocceio S^{ym} 719 magno] mag C 720 antonio S inter-
fectus] C, interfectus est S 721 octaviano] octavo S aera S^{ym} 722 ahenobarbo S 725 et apuleio om. S
726 octaviano ni om. S carthago S^{ym}

CONSULARIA CONSTANTINOPOLI-

a. n. c.

TANA.

727. Octaviano VII et Agrippa II.

728. Octaviano VIII et Taurō II.

729. Octaviano VIII et Silano.

730. Octaviano X et Flacco.

731. Octaviano XI et Pisone.

732. Aesernino et Aruntio.

— Celso et Hiberno.

733. Lollio et Lepido.

734. Apuleio et Nerva.

735. Saturnino et Lucretio Cūna.

736^a. duobus Lentulis.1. His cons. obiit Vergilius die XI
kal. Oct.736^b. Lentulo et Cornelio.

737. Fornicio et Silvano.

738. Domitio Scipione et Achenobarbo.

739. Libone et Pisone.

740. Crasso et Lentulo.

741. Nerone et Varo.

742^a. Messala et Quirino.742^b. Robellio et Saturnino.

743. Maximo et Tuberone.

744. Africano et Maximo.

745. Druso et Crispino.

746. Censorino et Gallo.

747. Nerone II et Pisone II.

748. Balbo et Vetere.

749. Octaviano XII et Sylla.

750. Sabino et Rufino.

751. Lentulo et Messalino.

752. Octaviano XIII et Silano.

1. His cons. natus est Christus die
VIII kal. Ian.

753. Lentulo et Pisone.

p. Chr.

1. Lucio Caesare et Paulo.

CHRONICON PASCHALE.

ἐπ. Ὀκταβίων Ἀγούστων τὸ ζ' καὶ Ἀγρί-
λα τὸ δεύτερον.

ἐπ. Ὀκταβιανοῦ Ἀγούστων τὸ ι' καὶ Ταύρον.

ἐπ. Ὀκταβιανοῦ Ἀγούστων τὸ θ' καὶ Σι-
λίανον.

ἐπ. Ὀκταβιανοῦ Ἀγούστων τὸ ι' καὶ Φλάζον.

ἐπ. Ὀκταβιανοῦ Ἀγούστων τὸ ια' καὶ Ηἴσ-
σωνος.ἐπ. Ὀκταβιανοῦ Ἀγούστων τὸ ιβ' καὶ
Ἀθουρίτων.

ἐπ. Κέλσον καὶ Τιβερίον.

1. Θέαιρον Μακρόλλον ἐν Ῥώμῃ ἐκαθέτη
(scr. ἐπιπέθη).

ἐπ. Ἰολλίον καὶ Λεπίδον.

ἐπ. Ἀλιοτίον (sic) καὶ Νέρβα.

ἐπ. Σατορνίον καὶ Λουκρητίον.

ἐπ. Λεντούλον καὶ Λεντούλον.

ἐπ. Λεντούλον τὸ β' καὶ Κορνίλιον.

ἐπ. Φορητίον καὶ Σιλανοῦ.

ἐπ. Λουκρητίον καὶ Αἰουβάριον.

ἐπ. Λίβωνος καὶ Ηἴσωνος.

ἐπ. Κράσσον καὶ Λεντούλον.

ἐπ. Νέρωνος καὶ Κλάρον.

ἐπ. Μεσσάλα καὶ Κτηνίου.

ἐπ. Ρουβέλλιον καὶ Σατορνίον.

ἐπ. Μαξιμίον καὶ Τονβέρονος.

ἐπ. Ἀφρικανοῦ καὶ Μαξιμίον τὸ β'.

ἐπ. Ἰούστον καὶ Κρισπίον.

ἐπ. Κενσώριον καὶ Γάλον.

ἐπ. Νέρωνος τὸ β' καὶ Ηἴσωνος τὸ β'.

ἐπ. Βάλβον καὶ Βετέρον.

ἐπ. Ὀκταβιανοῦ λετὸν (scr. Ἀγ.) τὸ ιγ'
καὶ Σίλλον.

ἐπ. Σιζίτιον καὶ Ρουφίον.

ἐπ. Ὀκταβιανοῦ Ἀγούστων τὸ ιδ' [Ὀκτα-
βίων Ἀγούστων τὸ ιγ' Εἰρήν.] καὶ Σι-
λανοῦ.ἐπ. Λεντούλον (Λεντούλλον Εἰρήν.) καὶ
Ηἴσωνος (τὸ δεύτερον adl. Εἰρήν.).ἐπ. Ηουλίον [Λουζίον Εἰρήν.] Καίσαρος
[om. Εἰρήν.] καὶ Παύλον.

727 agrip C   728 ii om. S   732 aesenino S   735 lucretio SV   736^a duobus] d.
et S   virgilius S   xi] pridie S   737 fornicio S   743 tuberone S   744 affricano SV
746 gallio C   749 xii] xii S   sylla S   752 xiii] xii S   1 cesare S

CONSTELLARIA CONSTANTINOPOLI-

p. Chr.

TANA.

CHRONICON PASCIALE.

2. Vindicio et Varo.	ἑ. <i>Τοῦνδίζιον</i> [<i>Οὐνδίζιον</i> Εῤῥῖφ.] καὶ <i>Οὐάρον</i> [<i>Οὐμῖρον</i> Εῤῥῖφ.]
3. Lamia et Servilio Noniano.	ἑ. <i>Λαμίον</i> καὶ <i>Σερβίλιον</i> [<i>Σερβόλιον</i> Εῤῥῖφ.]
4.	
5. Magno Pompeio et Valerio.	ἑ. <i>Μάγρον</i> καὶ <i>Βαλιρίον</i> [<i>Οὐάλιρίον</i> Εῤῥῖφ.]
6. Lepido et Armelo.	ἑ. <i>Λεπίδον</i> καὶ <i>Ἡλέγρον</i> [<i>Ἀρογγίον</i> Εῤῥῖφ.]
12. Caesare et Capitone.	ἑ. <i>Τιβεριόν</i> [om. Εῤῥῖφ.] <i>Καίσαρος</i> καὶ <i>Καπίτωνος</i> [<i>Καπίτωνος</i> Εῤῥῖφ.]
7. Cretico et Nerva.	ἑ. <i>Κρητίον</i> καὶ <i>Νερβά</i> [<i>Νερβά</i> Εῤῥῖφ.]
8. Camillo et Quintiliano.	ἑ. <i>Καμύλλον</i> [<i>Καμύλον</i> Εῤῥῖφ.] καὶ <i>Κεντιλίλιανόν</i> [<i>Κεντιλίλιανόν</i> Εῤῥῖφ.]
9. Camero et Sabino.	ἑ. <i>Καμερίον</i> [<i>Καμύρον</i> Εῤῥῖφ.] καὶ <i>Σαβίνον</i> .
10. Dolabella et Salino.	ἑ. <i>Δολαβέλλα</i> καὶ <i>Σίλιανόν</i> .
11. Lepido et Tauro.	ἑ. <i>Λεπίδον</i> [<i>Λεπίδον</i> Εῤῥῖφ.] καὶ <i>Ταύρον</i> .
12.	ἑ. <i>Τιβεριόν</i> [om. Εῤῥῖφ.] <i>Καίσαρος</i> τὸ β' καὶ <i>Σαπίτωνος</i> [<i>Σαπίτωνος</i> Εῤῥῖφ.]
13. Flacco et Silano.	ἑ. <i>Φλάκον</i> [<i>Φλάκρον</i> Εῤῥῖφ.] καὶ <i>Σίλιανόν</i> .
14 ^a . duobus Sectis.	ἑ. <i>Σέξτον</i> καὶ <i>Σέξτον</i> [τὼν δύο <i>Σέξτων</i> Εῤῥῖφ.]
14 ^b . Pompeio Magno et Apuleio.	ἑ. <i>Πομπειόν</i> <i>Μάγρον</i> [om. Εῤῥῖφ.] καὶ <i>Ἀπιουλίον</i> .
15. Bruto et Flacco.	ἑ. <i>Βρούτιον</i> [<i>Βρούτιον</i> Εῤῥῖφ.] καὶ <i>Φλάκον</i> [<i>Φλάκρον</i> Εῤῥῖφ.] τὸ β' [om. Εῤῥῖφ.]
16. Tauro et Libone.	ἑ. <i>Ταύρον</i> καὶ <i>Λίβονος</i> [<i>Λίβονος</i> Εῤῥῖφ.]
17. Crasso et Rufo.	ἑ. <i>Κράσσον</i> καὶ <i>Ρούφον</i> .
18. Tiberiano Caes. II et Druso Germanico II.	ἑ. <i>Τιβεριόν</i> <i>Καίσαρος</i> τὸ γ' [τὸ β' Εῤῥῖφ.] καὶ <i>Δρούσον</i> [<i>Δρούσον</i> Εῤῥῖφ.] τὸ β'.
19. Silano et Balbo.	ἑ. <i>Σίλιανόν</i> καὶ <i>Βάλβον</i> .
20. Messala et Grato.	ἑ. <i>Μεσσάλα</i> καὶ <i>Γράτον</i> .
21. Tiberiano Caes. III et Druso Germanico III.	ἑ. <i>Τιβεριόν</i> <i>Καίσαρος</i> τὸ δ' [τὸ γ' Εῤῥῖφ.] καὶ <i>Δρούσον</i> [<i>Δρούσον</i> <i>Τετρατονόν</i> τὸ γ' Εῤῥῖφ.]
22. Agrippa et Galba.	ἑ. <i>Ἀγρίππαι</i> [<i>Ἀγρίππαι</i> Εῤῥῖφ.] καὶ <i>Γάλλα</i> [<i>Γάλλον</i> Εῤῥῖφ.]
23. Pollione et Vetere.	ἑ. <i>Πολλίονος</i> [<i>Πολλίονος</i> Εῤῥῖφ.] καὶ <i>Βετιέρον</i> [<i>Βίτιονος</i> Εῤῥῖφ.]
24. Cethego et Varo.	ἑ. <i>Κεθίγον</i> καὶ <i>Οὐάρον</i> .
25. Agrippa II et Lentulo Galva.	ἑ. <i>Ἀγρίππαι</i> [<i>Ἀγρίππαι</i> Εῤῥῖφ.] τὸ β' καὶ <i>Κεντιλίλον</i> [<i>Κεντιλίλον</i> <i>Γάλλον</i> Εῤῥῖφ.]
26. Getulio et Sabino.	ἑ. <i>Γετούλιον</i> καὶ <i>Σαβίνον</i> .
27. Crasso et Pisone.	ἑ. <i>Κράσσον</i> καὶ <i>Πίσονος</i> [<i>Πίσονος</i> Εῤῥῖφ.]

2 vindicio S^m 3 lamia S^m noniano S 6 arundo S post 6 cesare S^v 13 filano S^m
 14^a rectis S 18 tyberiano S^m germ. C, geruen. C 19 salano S^v et om. S 20 messala S 21 tyberiano S^m germ. C, geruen. S^v 22 agrippa] et agrippa S galla S 23 polliono S 25 lentulo] pennulo S

CONSULARIA CONSTANTINOPOLI-

p. Chr.

TANA.

28. Silano et Nerva.
 29^a. duobus Silanis.
 29^b. Rufo et Rubellione.
 1. His cons. passus est Christus die
 X kal. Apr. et resurrexit VIII k.
 eadem.¹⁾
 30. Vinicio et Longino Cassio.
 31. Tiberiano Caes. III solo.
 31. Persico et Vitellio Pulo.
 32. Aruntillo et Ahenobarbo.
 33. Galba Libolo et Sylla.
 35. Gallo et Nonniano.
 36. Emiliano et Plautio.
 37. Proculo et Nigrino.
 38. Iuliano et Asprenate.
 39. Caesare II et Caesiano.
 40. Caesare III solo.
 41. Caesare III et Antonino.
 42. Claudio II et Larbo.
 43. Claudio III et Vitellio II.
 44. Crispo II et Tauro.
 45. Vinico et Corbino.
 46. Asiatio et Silano.
 47. Claudio III et Vitellio III.
 48. Vitellio III et Publicola.
 49. Veriano et Gallo.
 50. Vetere et Nerviniano.
 51. Claudio et Orfito.
 52^a. Sylla et Catone.
 52^b. Silano et Catone.
 53. Silano et Antonino.
 54. Marcello et Aviola.
 55. Nerone et Vetere.
 56. Saturnino et Scipione.
 57. Nerone II et Pisone.
 58. Nerone III et Messala Corvino.
 1. His cons. Petrus et Paulus passi
 sunt die III kal. Iul.

CHRONICON PASCHALE.

- ἐλ. Σίλανοῦ καὶ Νεροῦα.
 ἐλ. Γεμίονος καὶ Γεμεύονος [τῶν δι' οὗ Γεμεύ-
 τῶν Ἐπίφ.].
 ἐλ. Ροῦφου καὶ Ρουβελλίονος [Ρουβελλίονος
 Ἐπίφ.].
 ἐλ. Οὐεννιζίου [Οὐεννιζίου Ἐπίφ.] καὶ
 Λογγίνου.
 ἐλ. Τιβερίου Καίσαρος τὸ ε' μῶνον.
 ἐλ. Περσικοῦ καὶ Βιτελλίου.
 ἐλ. Ἀρουντίου καὶ Ἀενοβάρβου.
 ἐλ. Γάββα καὶ Σύλλου.
 ἐλ. Γάλλου καὶ Νοννιανοῦ.
 ἐλ. Ἀιλιανοῦ καὶ Ἠλαίου.
 ἐλ. Προκοπίου καὶ Νιγρίνου (χρονολ. m. 1).
 ἐλ. Ἰουλιανοῦ καὶ Ἀσπρηάτου.
 ἐλ. Κλαυδίου Καίσαρος καὶ Κερσινανοῦ.
 ἐλ. Κλαυδίου Καίσαρος τὸ β' μῶνον.
 ἐλ. Κλαυδίου Καίσαρος τὸ γ' καὶ Ἀντωνίνου.
 ἐλ. Κλαυδίου Καίσαρος τὸ δ' καὶ Λάρου.
 ἐλ. Κλαυδίου Καίσαρος τὸ ε' καὶ Βιτελλίου.
 ἐλ. Κρίστου καὶ Ταύρου.
 ἐλ. Οὐεννιζίου καὶ Κορβίνου.
 ἐλ. Ἀσιατικοῦ καὶ Σιλάνου.

(hiat codex.)

1) Cum Iohannis euangelium doceat salvatorem et dominum (dominum salv. S^{uv} (b), salvatorem dom. S^v (a)) nostrum tribus annis post baptismum docuisse, ad quod venit tricesimo aetatis suae anno, sicut in imperio Tiberii Caesaris habetur adscriptum, in hoc loco per consules error amonum est, nisi si (nisi si C, nisi S^v, in S^m [?]) de Rufo et Rubellione in tertium (terciam S^m?) ordinem cons. subputatio pertendat *manu non eadem, sed antiqua marg. C, in textu S.*

29 silanis rufo | rufo silanis S^p 29, 1 decimo C eadem] C, eiusdem S 30 unio] S 31 tybe-
 riano S^m caesare iii] C, consule S 32 achenobarba S 33 silla S 35 nonniano S 39 cesare S^v
 cesiano S^v 40 cesare S^v sillo C^a 41 cesare S^v 42 larbo S 44—47 om. S 49 valeriano S

CONSULARIA CONSTANTINOPOLI-

TIANA.

p. Chr.

- 59. Aproniano et Capitone.
- 60. Nerone III et Lentulo.
- 61. Lacio et Turpiniano.
- 62. Mario et Gallo.
  - 1. His cons. iudaea capta est.
- 63. Rufo et Regula.
- 64. Crasso et Basso.
- 65. Helva et Vestino.
- 66. Telesino et Paulino.
- 67. Capitone et Rufo

- 68. Italo et Trahalo.
  - 1. His cons. Nero non comparuit.

- 69. Galba II et Tito Rufino.
- 70. Vespasiano II solo.
- 71. Vespasiano III et Nerva.
- 72. Vespasiano IIII et Tito II.
- 73. Domiciano II et Messalino.
- 74. Vespasiano V et Tito III.
- 75. Vespasiano VI et Tito IIII.
- 76. Vespasiano VII et Tito V.

- 77. Vespasiano VIII et Domiciano III.
  - 1. His cons. iudaei pervieti sunt.
- 78.

CHRONICON PASCHALE.

- ἑλ. Καλιγίστορος καὶ Ρούφου.
- 1. Κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον Δουκιανὸς
κατὰ Ῥωμαίους μέγας ἦν καὶ ἐπιαι-
ρούμενος.
- ἑλ. Ἰουλιανὸν καὶ Τροχάδου.
- 1. Ἐπὶ τοῦτον τὸν ἐπιαιῶν ἀφανίης γέ-
γονεν Νέφων [καὶ τελευτῆ ἐξ ἀσθενείας
τῶν Ἰουδαίων, καθότι Ηλιάνου ἀπε-
νεκρώθησαν ὡς εἰς ἐκδίξισιν τοῦ Χρι-
στοῦ καὶ τελευτῆ ὁ αὐτὸς Νέφων ὄν
ἐπιῶν ξθ']. cf. Malalus l. 10 p. 257:
ἐπὶ δὲ τῆς ἐπιαιῆος Ἰουλιανὸν καὶ
Τολυμῆλιανὸν τὸν καὶ Τροχάδου ἀφα-
νήης ἐγένετο Νέφων ὁ βασιλεὺς καὶ
τελευτῆ, τῶν ἱερῶν τῶν Ἑλλήνων
κατασχευασάντων αὐτῶ διὰ λόγου
δόσεως . . . . καὶ τελευτῆ ὁ αὐτὸς
Νέφων ὄν ἐπιαιῶν ξθ'.
- ἑλ. Γαλβῆ καὶ Τίτον Πορτίου.
- ἑλ. Οὐεσπασιανῶ ἀποτοχράτορος μόνου.
- ἑλ. Οὐεσπασιανῶ Ἀγροῦστου τὸ β' καὶ
Νεφρονῆ.
- ἑλ. Οὐεσπασιανῶ Ἀγροῦστου τὸ γ' καὶ
Τίτου.
- ἑλ. Οὐεσπασιανῶ Ἀγροῦστου τὸ δ' καὶ
Τίτου τὸ β'.
- ἑλ. Δουκειανῶ καὶ Μεσάλινου.
- ἑλ. Οὐεσπασιανῶ Ἀγροῦστου τὸ ε' καὶ
Τίτου τὸ γ'.
- ἑλ. Οὐεσπασιανῶ Ἀγροῦστου τὸ ς' καὶ
Τίτου τὸ δ'.
- ἑλ. Οὐεσπασιανῶ Ἀγροῦστου τὸ ζ' καὶ
Τίτου τὸ ε'.
- 1. Ἐπιαιῆ, γεννῆ ἐν Ῥώμῃ ἐλέφαντι
ἐγέννησιν ἐν ᾧ καταρῆ φθορῆ ἀνεθρό-
νησάνετο.

CONSULARIA CONSTANTINOPOLI-
TIANA.

p. Chr.

79. Vespasiano VIII et Tito VI.
80. Tito VII et Domiciano III.

81. Galva et Pollione.
82. Domitiano V et Sabino.
83. Domitiano VI et Rufo II.

84. Domitiano VII et Sabino II.
85. Domitiano VIII et Fulvio.

86. Domitiano VIII et Dolabella.

87. Domitiano X et Saturnino.

88. Domitiano XI et Rufo.

89. Fulvio et Atratino.
90. Domitiano XII et Nerva II.
91. Grabrione et Graiano.
92. Domitiano XIII et Sturmino.

93. Pompeiano et Prisciano.

94. Asprenate et Laterano.
95. Domitiano XIII et Clemente.

96. Valente et Vetere.
I. His cons. excessit Domitianus in
Palatio Romae.
97. Nerva III et Rufo III.

98. Nerva III et Traiano II.
99. Palma et Senecio.
100. Traiano III et Pontino.
101. Traiano III et Peto.
102. Severiano et Syrio.
103. Traiano V et Maximo.
104. Suburano II et Marcello.
105. Candido II et Quadrato.

CHRONICON PASCHALE.

- ἔ.τ. Τίτον τὸ ζ' καὶ Δομειανοῦ τὸ β'.
ἔ.λ. Τίτον Ἀγροῦστον τὸ ζ' καὶ Δομειανοῦ τὸ γ'.
- ἔ.τ. Γάλβα καὶ Πολλίωνος.
ἔ.λ. Δομειανοῦ Ἀγροῦστον τὸ δ' καὶ Σαβίνου.
ἔ.τ. Δομειανοῦ Ἀγροῦστον τὸ ε' καὶ Τίτον Ῥούφου.
ἔ.τ. Δομειανοῦ Ἀγροῦστον τὸ ζ' καὶ Σαβίνου.
ἔ.λ. Δομειανοῦ Ἀγροῦστον τὸ ζ' καὶ Φουλβίου.
ἔ.τ. Δομειανοῦ Ἀγροῦστον τὸ ι' καὶ Δολαβέλλα.
I. Ἐπὶ τῶν προκειμένων ἐλάτων πρότι
λεπταεισις ἀγῶνος ἤχθη ἐν Ῥώμῃ.
ἔ.τ. Δομειανοῦ Ἀγροῦστον τὸ θ' καὶ Σατορνίνου.
ἔ.τ. Δομειανοῦ Ἀγροῦστον τὸ ι' καὶ Τίτον Ῥούφου τὸ β'.
ἔ.τ. Φουλβίου τὸ β' καὶ Ἀτρατίνου.
ἔ.τ. Δομειανοῦ Ἀγροῦστον τὸ ια' καὶ Νερῶα.
ἔ.τ. Μαζρίωνος καὶ Τραϊανοῦ.
ἔ.τ. Δομειανοῦ Ἀγροῦστον τὸ ιβ' καὶ Σατορνίνου.
ἔ.τ. Πομπηίου καὶ Κρισπίνου.
ἔ.τ. Δομειανοῦ Ἀγροῦστον τὸ ιγ' καὶ Φλαυτίου Κλήμεντος.
ἔ.τ. Ἀσπρενάτου καὶ Λατεράνου.
ἔ.τ. Δομειανοῦ Ἀγροῦστον τὸ ιδ' καὶ Κλήμεντος τὸ β'.
ἔ.τ. Οὐάλεριος καὶ Βετέρος.

ἔ.τ. Νερῶα Ἀγροῦστον καὶ Τίτον Ῥούφου τὸ γ'.
I. Ἐν ταύτῃ τῷ χρόνῳ ἐξολέθησαν οἱ
μονομέζοι καὶ αἱ θείαι ἀντιῶν καὶ ἀν' ἀντιῶν ἐλερούθη ἡ τῶν νεηγίων θεία.
ἔ.τ. Τραϊανοῦ Ἀγροῦστον μόνου.
ἔ.τ. Παλμᾶ καὶ Σενεζίωνος.
ἔ.τ. Τραϊανοῦ Ἀγροῦστον τὸ β' καὶ Πομπηιοῦ.
ἔ.τ. Τραϊανοῦ Ἀγροῦστον τὸ γ' καὶ Πέτου.
ἔ.τ. Σεργίου καὶ Σερίου.
ἔ.τ. Τραϊανοῦ Ἀγροῦστον τὸ δ' καὶ Μαξιμίου.
ἔ.τ. Σεργίου τὸ β' καὶ Μακζέλλου.
ἔ.τ. Κανδίδου καὶ Κουαδράτου.

CONSULARIA CONSTANTINOPLI-

p. Chr.

ΤΙΧΝΑ.

106. Commodus et Cereali.

107. Syra III et Senecione II.

108. Gallo et Bradua.

109. Palma II et Tullio.

110. Orfito et Prisciano.

111. Pisone et Iuliano.

112. Traiano VI et Taurificano.

I. His cons. persecutio Christianorum.

113. Celso II et Prisciano II.

114. Malsa et Volcico.

115. Messala et Podone.

116. Eliano et Vetere.

117. Aproniano et Nigro.

118. Hadriano et Salimatore.

119. Hadriano III et Rustico.

120. Severo II et Fulgo.

121. Vero II et Augure.

122. Aviola et Pansa.

123. Aproniano et Pampino.

CHRONICON PASCHALE.

ἔ.α. Κομόδοσ καὶ Κεραιανοῦ.

1. Τοῦτοις τοῖς ἐλατίοις πολέμον χαλινοῦ ἐπιβάντος τῆ Ῥωμαίᾳ ἐπὶ Θεσσῶν καὶ Γόθων καὶ ἕτερον ἔθνον Τραϊά τοὺς ἀπειχόμενος εἰς τὸν τοῦτων πόλεμον ἄριστον ἐχαρίσται τοῖν τελεῶν ἕχρησ ἀν ἐπιστολέναι (sic).

ἔ.α. Σιρσιανοῦ τὸ γ' καὶ Σινεζίου το β'.

ἔ.α. Γάλλον καὶ Βραδουᾶ.

ἔ.α. Παλμᾶ καὶ Τούλλου.

ἔ.α. Ὀρφίτου καὶ Πρισιανοῦ.

ἔ.α. Πίσωνος καὶ Ἰουλιανοῦ.

ἔ.α. Τραϊανοῦ Ἀγροῦστου τὸ ε' καὶ Ἀφροζιανοῦ.

ἔ.α. Πρισιανοῦ καὶ Κέλσου.

ἔ.α. Μάλσας καὶ Βολκίσου.

ἔ.α. Μεσσάλα καὶ Ποδόνου.

ἔ.α. Ἐλιανοῦ καὶ Βετέρου.

ἔ.α. Ἀφροζιανοῦ καὶ Νίγρου.

ἔ.α. Ἀλλίου Ἀδριανοῦ Ἀγροῦστου καὶ Σαλαμάτου.

ἔ.α. Ἀλλίου Ἀδριανοῦ Ἀγροῦστου τὸ β' καὶ Ῥουστιζίου.

ἔ.α. Σερέου καὶ Φούλγου.

ἔ.α. Σερέου τὸ β' καὶ Ἀγροῦστου.

ἔ.α. Ἐβόλια καὶ Πανσᾶ.

1. Τοῦτοις τοῖς ἐλατίοις Ἀδριανὸς εἰς τῆν Ἀγγλίαν λαβερθένει καὶ κίξει τῆν Ἀντιόου τῆς Θιβαΐδος ἀπὸ γ' καλαυδῶν νομιζότου.

ἔ.α. Ἀφροζιανοῦ τὸ β' καὶ Πημιλίτου.

1. Ἀδριανὸς ἐν Νικομηδείᾳ, καὶ Νιζαίᾳ ἀγορὰς ἐποιήσεν (σ. εν. ι. μ. Ι) καὶ τετραπλαρείας καὶ τὰ ἰγχεα (sic) τὰ ἀπὸς τῆ Βιθηνίᾳ ἕν γε μὲν καὶ ἐν Κεζίτζου καὶ ἕν ἐπισην καὶ τῆν ἐν ἀτῆ ἀλαϊτιαν ἐποίησεν μαρμάροισι, καὶ ἐν πολλοῖς δὲ ἄλλαις ἐπισιμοτέρας πόλεσι καὶ διαφόροισι καὶ πολλοὺς ἀπέστησεν, καὶ ἀγάλματα λοιζία ἵδουσεν ἐν αὐτοῖς.¹⁾

1) Haec non videntur ex Eusebio, nam is quod auctoritat a. Abr. 2437: terrae motu facto Nicomedia ruit et Nicaenae urbis plurima eversa sunt. ad quarum instaurationem Hadrianus de publico est largitus impensas (sic Hieronymus, hrecius Aruaniana versio et Synchronus), item legitur in chronico paschali ad a. 128: στασιμῶν γενομένων Νικομηδείας καὶ Ἀγορῆς τῆς Βιθηνίης τὰ πολλὰ κτιστήσθη.

12) senere bis 1'

CONSVLARIA CONSTANTINOPOLI-

1. Chr. TANA.
124. Glabrione et Torquato.
 125. Asiatico et Aquilino.
 126. Vero III et Ambigulo.
 127. Titiano et Gallicano.
 128. Torquato et Libone.
 129. Marcello et Celso.
 130. Catullino et Libone.
131. Pontiano et Rufo.
 132. Auguriano et Sergiano.
 133. Hiberno et Sisenna.
 134. Severo III et Varo.
 135. Pontiano et Aquilino Rufo.
 136. Commodo et Pompeiano.
 137. Caesare II et Balbino.
 138. Camerino et Nigro.
 139. Antonino II et Presente.
 140. Antonino III et Aurelio.
141. Severo et Silvano.
 142. Rufino et Quadrato.
 143. Torquato et Hedore.
 144. Avito et Maximo.
 145. Antonino III et Aurelio II.
146. Claro et Severo.
 147. Largo et Messalino.
148. Torquato et Iuliano.
149. Orfito et Prisco.
 150. Glabrione et Vetere.
 151. Conpiano et Maximo.
152. Glabrione II et Humillio.
 153. Praesente et Rufino.
 154. Commodo et Laterano.
 155. Severo et Sabiniano.
 156. Silvano et Augurino.
 157. Barbaro et Regulo.

CHRONICON PASCHIALE.

- ἐλ. Γλαβρίωνος καὶ Τορζονάτου.
 ἐλ. Ἀσιατικοῦ καὶ Ἀκυλίνοῦ.
 ἐλ. Σεβήρου τὸ γ' καὶ Ἀμβιγούλου.
 ἐλ. Τιτιανοῦ καὶ Γαλλικανοῦ.
 ἐλ. Τορζονάτου καὶ Λιβόνου.
 ἐλ. Μαρκελλίου καὶ Κέλσου.
 ἐλ. Καραυλλίου καὶ Λίβωνος τὸ β'.
 1. Ὁ ἐν Ῥόδῳ ζολοσσὸς ἐπὶ τῆς ἀρχῆς
 Ἀθριανοῦ αὐτῶτος ἐκινήθη.
 ἐλ. Πορτιανοῦ καὶ Ρούφου.
 ἐλ. Ἀργουρίου καὶ Σεργιανοῦ.
 ἐλ. Ἰεβερίου καὶ Σισίνου.
 ἐλ. Σεβήρου καὶ Οὐάρου.
 ἐλ. Πορτιανοῦ τὸ β' καὶ Ἀκυλίνοῦ.
 ἐλ. Κομόδου καὶ Πορτιανοῦ τὸ γ'.
 ἐλ. Αἰλιανοῦ Καίσαρος καὶ Βαλβίνου.
 ἐλ. Καμερίνου καὶ Νίγρου.
 ἐλ. Ἀντωνίου Ἀργουσίτου καὶ Ηρασεντινοῦ.
 ἐλ. Ἀντωνίου Ἀργουσίτου τὸ β' καὶ Μάρι-
 ζου Ἀργυλιανοῦ Βήρου υἱοῦ αὐτοῦ.
 ἐλ. Σεβήρου τὸ δ' καὶ Σιλvanoῦ.
 ἐλ. Ρουφίνου καὶ Κοναδράτου.
 ἐλ. Τορζονάτου καὶ Ηρώδου.
 ἐλ. Ἀβύλια καὶ Μαξιμίου.
 ἐλ. Ἀντωνίου Ἀργουσίτου τὸ γ' καὶ Ἀργυ-
 λιανοῦ τὸ β'.
 ἐλ. Σεβήρου καὶ τὸ ε' καὶ Οὐερίνου.
 ἐλ. Λάουου καὶ Μεσσάλινου.
 1. Τούτοις τοῖς ἐλάτοις ἄμφω ἐγένετο
 τῶν χειροφειλιῶν παρὰ Ἀντωνίου
 Ἐξσεβοῦς καὶ οἱ τιμητοὶ χάριτα
 δοσιῶν ἐκαθήσταν.
 ἐλ. Τορζονάτου τὸ β' καὶ Ἰουλιανοῦ.
 1. [Ἐλὶ τούτων τῶν ἐλάτων Ἀφριζανὸς
 γέλευε]. Cf. Eusebius a. Abr. 2161
 de Arriano.
 ἐλ. Ὄρητιου καὶ Ηρώδου.
 ἐλ. Γλαβρίωνος καὶ Βειζίου.
 ἐλ. Κορδιανοῦ (ex zordano m. I) καὶ Μα-
 ξίμου.
 ἐλ. Γλαβρίωνος τὸ β' καὶ Ἰουλιανῶν.
 ἐλ. Ηρασεντιου καὶ Ρουφίνου.
 ἐλ. Κομόδου καὶ Λαιτριανοῦ.
 ἐλ. Σεβήρου τὸ ζ' καὶ Σαβιτιανοῦ.
 ἐλ. Σιλβάνου καὶ Ἀργουρίου.
 ἐλ. Βαυβέου καὶ Ριγούλου.

CONSULARIA CONSTANTINOPOLI-

p. Chr.

T.I.X.I.

158. Fullo et Sacerdote.
 159. Quintillo et Prisco.
 160. Bradua et Vero.
 161^a. Antonino V et Aurelio Caes.
 161^b. duobus Augustis.
 I. His cons. orta persecutione passi Polycarpus et Pionius.
 162. Rufino et Aquilino.
 163. Lacliano et Pastore.
 161. Macrino et Celso.
 165. Orfito et Pudente.
 166. Pudente et Pollione.
 167. Vero III et Quadrato.
 I. In chronico his cons. passos legis.
 168. Aproniano et Paulo.
 169. Prisco et Apollenare.
 170. Cethego et Claro.
 171. Severo et Heremiano.
 172. Orfito et Maximo.
 173. Severo II et Pompeiano.
 174. Gallo et Flacco.
 175. Pisone et Iuliano.
 176. Pollione et Apro.
 177. Commodo et Quintillo.
 178. Ofito (*sic*) et Rufo.
 179. Commodo II et Vero.
 180. Praesente et Condiano.
 181. Commodo III et Byrro.
 182. Mamertyno et Rufo.
 183. Commodo IIII et Victorino.
 184. Marullo et Aeliano.
 185. Materno et Bradua.
 186. Commodo V et Glabrione.

CHRONICON PASCIALE.

- ἔ.ι. Τριγύλλον (*sic m. I cor. τετριλλον*) καὶ Σαζαρδοάτιον.
 ἔ.ι. Κεντριύλλον καὶ Ηπίσζον.
 ἔ.ι. Βραδονῶ καὶ Οὐῖνον.
 ἔ.ι. Μάωζον Ἀριγλίον Οὐῖνον καὶ Λοιζίον Κομόδοον Ἀργούσιον.
 ἔ.ι. Μάωζον Ἀριγλίον Οὐῖνον καὶ Λοιζίον Κομόδοον Ἀργούσιον τὸ β' .
 ἔ.ι. Ρουσιζίον καὶ Ἀζελίον.
 ἔ.ι. Ἀλιωῶ καὶ Πάπιτορος.
 ἔ.ι. Μαζόνιον καὶ Κέλσον.
 ἔ.ι. Ὀρημίον καὶ Πουδεντιος.
 ἔ.ι. Πουδεντιος τὸ β' καὶ Πουλλίσιος.
 ἔ.ι. Μάωζον Ἀριγλίον Οὐῖνον τὸ γ' καὶ Κοραδωάτιον.
 ἔ.ι. Σιφουριανῶ καὶ Παύλον.
 ἔ.ι. Ηπίσζον καὶ Λιολινασίον.
 ἔ.ι. Κεδήγον καὶ Κε (ατζλίγον *m. rec.*).
 ἔ.ι. Σεβίγον καὶ Ξοινητιανῶ.
 ἔ.ι. Ὀρημίον τὸ β' καὶ Μαξίμον.
 ἔ.ι. Σεβίγον τὸ β' καὶ Ποιμητιανῶ.
 ἔ.ι. Γάλλον καὶ Φλίζον.
 ἔ.ι. Ὀρημίον τὸ γ' καὶ Ροίγον.
 ἔ.ι. Πουλλίσιος καὶ Ἰλιον.
 1. Ἐπὶ ταύτων τῶν ἐπιπέτων νόμος ἐτέθη ὥστε ἐξ ἀδιευθέτων κληρονομεῖν τὸν λαίερα τὰ τέτρα καὶ τῶ (τὸ *cod.*) ἀχαρίστην δὲ λαδὶ τὸ τετραπόγγιον δίδωσθαι τῆς μεταρσίας μεριονότιος.
 2. Ὁ δ' αὐτὸς βασιλεὺς ἐπέταξε τὸ ἔθνος τὸ (*sic m. I, τὸν m. I corr., τῶν corr. m. rec.*) Γερμανῶν (γερμανῶν *m. I, γερμάνων m. 2 ant.*).
 ἔ.ι. Κομόδοον καὶ Κεντριύλλον.
 ἔ.ι. Ὀρημίον τὸ δ' καὶ Ροίγον τὸ β' .
 ἔ.ι. Κομόδοον Ἀργούσιον τὸ β' καὶ Βίγον.
 ἔ.ι. Ηπέσεντιος καὶ Φορδιανῶ.
 ἔ.ι. Κομόδοον Ἀργούσιον τὸ γ' καὶ Βίγον τὸ β' .
 ἔ.ι. Μαμεριτίον καὶ Ροίγον τὸ γ' .
 ἔ.ι. Κομόδοον τῶν Ἀργούσιον τὸ δ' καὶ Βιζιτασίον.
 ἔ.ι. Μαωζέλλοι καὶ Ἀλιωῶ.
 ἔ.ι. Ματέγον καὶ Βραδονῶ.
 ἔ.ι. Κομόδοον Ἀργούσιον τὸ ε' καὶ Γλαυρίσιος.

167 in] n C 168 paudo C³

CONSULARIA CONSTANTINOPOLI-

p. Chr.

TANA.

187. Crispino et Aeliano.

188. Fusciano et Silano.

189. Duobus Silanis.

190. Commodo VI et Septimiano.

191. Aproniano et Bradua.

192. Commodo VII et Pertinace.

193. Flaccone et Claro.

194. Severo II et Albino.

195. Tertullo et Clemente.

196. Dextro et Prisco.

197. Laterano et Rufino.

198. Saturnino et Gallo.

199. Amullino et Frontone.

200. Severo II et Victorino.

201. Muciano et Fabiano.

202. Severo III et Antonino.

203. Plaudiano (*sic*) II et Geta.204. Chlone (*sic*) et Libone.

205. Antonino II et Geta II.

206. Albino et Emiliano.

207. Apro et Maximo.

208. Antonino III et Geta III.

209. Pompeiano et Avito.

210. Faustiano et Rufino.

211. Gentiano et Basso.

212. Duobus Aspris.

213. Antonino III et Balbino.

214. Messala et Sabino.

215. Laeto et Cereale.

216. Sabino et Amullino.

217. Presente et Extricato.

218. Antonino et Advento.

1. His cons. instrumenta debitorum
fisco in foro Romano arserunt per
dies XXX.

219. Antonino II et Sacerdote.

220. Antonino III et Comazonte.

221. Grato et Seleuco.

222. Antonino III et Alexandro.

CHRONICON PASCHALE.

ἐπ. Κρισπίνου καὶ Αἰλιανοῦ.

1. Θέρμια Κομοδιανὰ ἐν Ῥώμῃ ἀφιερῶθησαν.

ἐπ. Φουρσζιανοῦ καὶ Σιλανοῦ.

ἐπ. Κομόδου Ἀγούσιον τὸ ζ' καὶ Σεπτίμιανοῦ.

ἐπ. Κομόδου Ἀγούσιον τὸ ζ' καὶ Περτινέκεος.

ἐπ. Φλάζου καὶ Κλάρου.

ἐπ. Σενήρου Ἀγούσιον καὶ Σαβίνου.

ἐπ. Τερτύλλου καὶ Κλήμεντος.

ἐπ. Δέξιπρου καὶ Πρίσκου.

ἐπ. Λαιουριανοῦ καὶ Ρουφίνου.

ἐπ. Σατορνίνου καὶ Γάλλου.

ἐπ. Ἀουλλίνου καὶ Φρόντωνος.

ἐπ. Σεβήρου Ἀγούσιον τὸ β' καὶ Βιτωρίνου.

ἐπ. Μουζιανοῦ καὶ Φαβιανοῦ.

ἐπ. Σεβήρου Ἀγούσιον τὸ γ' καὶ Ἀντωνίνου.

ἐπ. Πλαυτιανοῦ καὶ Γέτα.

1. Πλαυτιανὸς ὁ ἑταῖος ἐσφάγη πρὸ τῶν
καλαυδῶν γεβροναρίων.

ἐπ. Νίλωνος καὶ Ἀίβωνος.

ἐπ. Ἀντωνίνου τὸ β' καὶ Γέτα τὸ β'.

ἐπ. Ἀλβίνου καὶ Ἀμιλιανοῦ.

ἐπ. Ἄλφρου καὶ Μαξιμίου.

ἐπ. Ἀντωνίνου τὸ γ' καὶ Γέτα τὸ γ'.

ἐπ. Μομιτιανοῦ (r supra v. m. I) καὶ Ἄλφρου.

ἐπ. Φανστίνου καὶ Ρουφίνου.

ἐπ. Γεντιανοῦ καὶ Βάσσου.

ἐπ. Ἄλφρου τὸ β' καὶ Ἄλφρου.

ἐπ. Ἀντωνίνου Ἀγούσιον τὸ δ' καὶ Ἀλβίνου.

ἐπ. Μεσσαλῆ καὶ Σαβίνου (in litura m. I).

ἐπ. Λευτούλου καὶ Κεραλίου.

ἐπ. Σαβίνου τὸ β' καὶ Ἀουλλίνου.

ἐπ. Ηρασίπτερος καὶ Ἐξιτιζέτιου.

ἐπ. Ἀντωνίνου Ἀγούσιον τὸ ε' καὶ Ἀδονέντιος (*sic*).

ἐπ. Ἀντωνίνου Ἀγούσιον τὸ ζ' καὶ Σακερδότιου.

ἐπ. Ἀντωνίνου καὶ Κομάζοντος.

ἐπ. Γράτου καὶ Σιλέζου.

ἐπ. Ἀντωνίνου Ἀγούσιον τὸ β' καὶ Ἀλεξάνδρου.

CONSULARIA CONSTANTINOPOLI-

- p. Chr. TANA.
 223. Maximo II et Caeliano.
 224. Fabiano et Crispino.
 225. Fusciano et Dextro.
 226. Alexandro II et Marcello.
 227. Albino et Maximo.
 228. Modesto et Probo.
 229. Alexandro III et Dione.
 230. Agricola et Clemente.
 231. Pompeiano et Peligiano (*sic*).
 232. Lupo et Maximo.
 233. Maximo et Paterno.
 234. Maximo II et Urbano.
 235. Severo et Quintiano.
 236. Maximo III et Africano.
 237. Perpetuo et Corneliano.
 238. Pio et Pontiano.
 239. Cordiano et Aviola.
 240. Albino et Venusto.
 241. Cordiano II et Pompeiano.
 242. Attico et Praetextato.
 243. Arriano et Papo.
 244. Peregrino et Emiliano.
 245. Philippo et Titiano.
 246. Praesente et Albino.
 247. Philippo II
 248. et Philippo II.
 249. Aenuliano et Aquiliano.
 250. Decio II et Grato.

CHRONICON PASCHALE.

- ἐ.κ. Μαξίμου καὶ Κελίου.
 1. Πανευχέραις ἡμερῶν τριῶν ἐν Ῥώμῃ γέγονεν καὶ σεισμοὶ σφοδροὶ ἐν αὐτῇ ἐγένοντο ἀπὸ ἐΐδων σεισμηφόρων καὶ ἀπὸ τῆς κατανδῶν ὀστιαφόρων καὶ ἀπὸ τῶν κατανδῶν νοσηφόρων.
 ἐ.κ. Φλαβιανῶς καὶ Κρισπίνου.
 ἐ.κ. Φουσκιανῶς καὶ Δέξιου.
 ἐ.κ. Ἀλεξάνδρου τὸ β' καὶ Μαρζέλλου.
 ἐ.κ. Ἀλβίνου καὶ Μαξίμου τὸ β'.
 ἐ.κ. Μοδέστου καὶ Προβου.
 ἐ.κ. Ἀλεξάνδρου τὸ γ' καὶ Διονος.
 ἐ.κ. Ἀγροκόλου καὶ Κλήμιττος.
 ἐ.κ. Πομπηιανῶς καὶ Πελεγματιανῶς.
 ἐ.κ. Λοβιτιου καὶ Μαξίμου τὸ γ'.
 ἐ.κ. Μαξίμου τὸ δ' καὶ Πατέρου.
 ἐ.κ. Μαξίμου τὸ ε' καὶ Οὐρβανῶν.
 ἐ.κ. Σεβήρου καὶ Κεντιανῶν.
 ἐ.κ. Μαξίμου τὸ ζ' καὶ Ἀγριτανῶν.
 ἐ.κ. Περλιτίου καὶ Κορηλίου.
 ἐ.κ. Οὐλλιζίου καὶ Πορτιανῶν.
 ἐ.κ. Γορδιανῶς καὶ Ἀβιόλου.
 ἐ.κ. Ἀλβίνου καὶ Οὐενέστιου.
 ἐ.κ. Γορδιανῶς Ἀγροτίστου τὸ β' καὶ Πομπηιανῶν.
 ἐ.κ. Ἀττιου καὶ Πραιεξιτίου.
 ἐ.κ. Ἀρριανῶς καὶ Παπῶν.
 1. Γορδιανὸς Ἀγροτίστης ἐποίησεν ἀριθμὸν τῶν λεγομένων κωνιδάτων ἐλάσας αὐτοῖς κατ' ἐπιλογίην, ὡς τελεῖται καὶ ἐνσθενεὶς καὶ μεγάλης ὄντας θέας, ἀπὸ τοῦ τέρματος τῶν λεγομένων σχολασίων κατέσας εἰς σχολίην τοῦ αὐτοῦ ἀριθμοῦ εἰς τὸ ἴδιον ἐπόμενον σεντόρων· οὗτοι εἰσιν οἱ τῆς ἐκτικῆς σχολῆς.
 ἐ.κ. Περσφρίνου καὶ Ἀμιλιανῶν.
 ἐ.κ. Φιλίππου καὶ Τιτιανῶν.
 ἐ.κ. Πραισεντιου (*sic* m. 1. -σέντου m. 2) καὶ Ἀλβίνου.
 ἐ.κ. Φιλίππου Ἀγροτίστου τὸ β' καὶ Φιλίππου εἰσὸς αὐτοῦ.
 ἐ.κ. Φιλίππου Ἀγροτίστου τὸ γ' καὶ Φιλίππου εἰσὸς αὐτοῦ τὸ β'.
 ἐ.κ. Ἀμιλιανῶν τὸ β' καὶ Ἀκυλίνου.
 ἐ.κ. Δεκίου καὶ Γρατοῦ.
 1. Ὁ βιωτικὸς Φίλιππος ἅμα τῷ τῷ

CONSULARIA CONSTANTINOPOLI-
TANA.

p. Chr.

251. Decio III et Decio Caes.
1. His cons. persecutio Christianorum.
252. Gallo II et Volusiano.
253. Volusiano II et Maximo.
254. Valeriano II et Gallieno.
255. Valeriano III et Gallieno II.
256. Maximo et Glabrione.
257. Valeriano III et Gallieno III.
258. Tusco et Vasso.
1. His cons. passus est Cyprianus die XVIII k. Oct.
259. Aemiliano et Basso.
260. Seculare et Donato.
261. Gallieno III et Volusiano.
1. His cons. hostes multi inruerunt in Romania.
262. Gallieno V et Faustiniano.
263. Albino et Deatro (*sic*).
264. Gallieno VI et Saturnino.
265. Valeriano V et Lucillo.
266. Gallieno VII et Sabinillo.
1. His cons. captus Valerianus in Persida.
267. Paterno et Archesilao.
268. Paterno II et Marianiano.
269. Claudio et Paterno.
1. His cons. victi Gothi a Claudio.
270. Anthiociano et Orfito.
1. His cons. levatus Aurelianus imperator.

CHRONICON PASCHALE.

- ἀπὸ τοῦ Φιλίππου ἐφειδμὸν συνεστή-
σαντο τῶν λεγομένων καιροδιδάτων,
ἐπιφραντες (*sic m. rec.*, -φόντες *m. I*)
καὶ ἑπιλογῆν νεανίστους ἄνδρας ἀπὸ
τῶν σχολαστῶν, καλέσαντες τὴν σχολ-
λῆν τοῦ λαοῦ ἀπὸ τῶν συστάταιος ἐργ-
ματος εἰς τὸ ἐπιόντων Φιλίππου τοῦ
λαοῦ Ἰουδιόφων· οὗτοί εἰσιν οἱ
εἰς ἕξ σχολῆς.
- ἔ.τ. Γάλλου καὶ Βολουσιανοῦ.
- ἔ.τ. Βολουσιανοῦ τὸ β' καὶ Μαξιμίον.
- ἔ.τ. Μελίου Καίσαρος καὶ Ιεζίου τῆς αὐτοῦ.
- ἔ.τ. Οὐάλεριανοῦ καὶ Γάλλινοῦ (*i add. m. I*).
- ἔ.τ. Οὐάλεριανοῦ τὸ β' καὶ Γάλλινοῦ τὸ β.
- ἔ.τ. Μαξιμίον (τὸ β' *add. m. rec.*) καὶ Γλα-
βρίωνος.
- ἔ.τ. Οὐάλεριανοῦ Ἀγροῦστον τὸ γ' καὶ Γαλ-
λινοῦ τὸ γ'.
- ἔ.τ. Τούσκον καὶ Βάσσον.
1. Ἐπὶ ταύτων τῶν ἐπιτάτων ὁ ἄγιος Κυ-
ριακὸς ἐμαρτύρησεν πρὸς τὴν καλῶν-
δῶν ὀκτωβρίων [*cf. sub a. 257*: ἔτος
σέ' τῆς εἰς οὐρανὸς ἀνακλίψεως τοῦ
κροῖον ὁ ἄγιος Κυριακὸς ἐμαρτύρησεν].
- ἔ.τ. Αἰμιλιανοῦ τὸ γ' καὶ Βολουσιανοῦ τὸ β'.
- ἔ.τ. Σεζολουλατίον καὶ Ιονάτον.
- ἔ.τ. Γάλλινοῦ τὸ δ' καὶ Βολουσιανοῦ τὸ γ'.
- ἔ.τ. Γάλλινοῦ τὸ ε' καὶ Φαυστινιανοῦ.
- ἔ.τ. Ἀλβίνον καὶ Ἀέξιτρον.
- ἔ.τ. Γάλλινοῦ τὸ ζ' καὶ Σατορνίνον.
- ἔ.τ. Οὐάλεριανοῦ Ἀγροῦστον τὸ δ' καὶ Λου-
κιανοῦ.
- ἔ.τ. Οὐάλεριανοῦ Ἀγροῦστον τὸ ε' καὶ Λου-
κιανοῦ τὸ β'.
- ἔ.τ. Γάλλινοῦ τὸ ζ' καὶ Σαβινιανοῦ.
- ἔ.τ. Πατέρνον καὶ Ἀρτσιλιέον.
- ἔ.τ. Πατέρνον τὸ β' καὶ Μαριανιανοῦ.
- ἔ.τ. Κλαυδίον καὶ Πατέρνον τὸ γ'.
- ἔ.τ. Ἀντιοχιανοῦ καὶ Ὀρφίτον.

CONSULARIA CONSTANTINOPOLI-

p. Chr.

T.LX.L.

271. Aureliano et Basso.
1. His cons. muri urbis coepti fieri.

272. Quietio et Valdimiano.

273. Tacio et Placidiano.

274. Aureliano II et Capitolino.

275. Aureliano III et Marcellino.

1. His cons. occisus est Aurelianus imperator Caenofrurio et levatus est post dies Tacitus Romae.

276. Tacito II et Aemiliano.

277. Probo et Paulino.

1. His cons. occisus est Tacitus Tyana.

278. Probo II et Lupo.

279. Probo III et Paterno.

280. Messala et Grato.

281. Probo IIII et Tiberiano.

282. Probo V et Victorino.

283. Caro et Carino.

1. His cons. occisus est Probus Sirmium.

284. Caro II et Numeriano.

1. His cons. magna famis fuit.

285. Diocletiano II et Aristobulo.

1. His cons. occisus est Carinus Margo, qui ipso anno cum Aristobulo consul processerat.

286. Maximo II et Aquilino.

1. His cons. levatus est Maximianus imperator senior die kal. Apr.

287. Diocletiano III et Maximiano.

CHRONICON PASCHALE.

ἔα. Ἀύγουστον καὶ Βασίλειον.

1. Ἐπιτολίτου Κωνσταντίνου ἐπιπέμψαντος τῶν
δοῦ καὶ ἀφ᾽ ἑλπίου τὸ Σέξτον.

ἔα. Κριτίον καὶ Βαρδορμιανοῦ.

ἔα. Τυζίον καὶ Πλακιδιανοῦ.

1. Τούτοις τοῖς ἑταίοις Βαυλιανὸς
Ἀγροστός ἤρξατο τὰ πύργα (πέγχι
cod.) ῥόμης ἀνακαθῆναι ἤν γὰρ τῷ
χρόνῳ ἠθρομέναι.

ἔα. Κριτίον τὸ β' καὶ Βαρδορμιανοῦ.

ἔα. Ἀύγουστον Ἀγροστόν τὸ β' καὶ Κα-
πιτωλίον.

ἔα. Ἀύγουστον Ἀγροστόν τὸ γ' καὶ Με-
ζέλλον.

ἔα. Τυζίον τὸ β' καὶ Αἰμιλιανοῦ.

ἔα. Ἡρόδοτον Ἀγροστόν (cod.) καὶ Παι-
λίον.

ἔα. Ἡρόδοτον Ἀγροστόν τὸ β' καὶ Αἰμίλιον.

ἔα. Ἡρόδοτον Ἀγροστόν τὸ γ' καὶ Παιέρον.

ἔα. Μεσσαλά καὶ Γράτον.

ἔα. Ἡρόδοτον Ἀγροστόν τὸ δ' καὶ Τιβετιανοῦ.

ἔα. Ἡρόδοτον Ἀγροστόν τὸ ε' καὶ Βιζιτωίον.
Ἐσημέρι Ἡρόδοτος Ἀγροστός ἐν Σιδηρί-
ῳν ἔτιον ε'.

ἔα. Κέρον (or in litura m. I) καὶ Καρίον.

ἔα. Πουλλιανοῦ καὶ Βασίλειον.

ἔα. Καρίον τὸ β' καὶ Νομιριανοῦ.

1. Πουλλιανὸς ἀναγορευθεὶς πρὸς τὴν κα-
λαπῶν ὀκτωβρίων ἐν Χαλκιδῶν ἐπι-
πέμψαν ἐν Νιζομυδέει πρὸς ε' καλαπ-
ῶν ὀκτωβρίων μετὰ τῆς τοσφραφίδος
καὶ καλέσθαις ἡγορευθεὶς πρὸς ἑλπίου
ἑταίος.

ἔα. Πουλλιανοῦ Ἀγροστόν τὸ β' καὶ Ἀρι-
στοβοῦλον.

ἔα. Μαξιμίον καὶ Ἀχιλίον.

ἔα. Πουλλιανοῦ Ἀγροστόν τὸ γ' καὶ
Μαξιμιανοῦ Ἐρζονλίον Ἀγροστόν.

1. Τούτου τῷ ἔτει (ἐπι cod.) Πουλλιανὸς

275 caenofrurio C; caenofrurio C²

278 Anbo C³

284 caro] caro C⁴

CONSVLARIA CONSTANTINOPOLI-
p. Cbr. TANA.

288. Maximiano II et Amurino.
 289. Basso et Quintiano.
 290. Dioclitiano III et Maximiano III.
 291. Tiberiano et Dione.
 1. His cons. tenebrae fuerunt inter diem
 2. et eo anno levati sunt Constantius et Maximinus (*sic*) Caesares die kal. Mar.
 292. Ambaliano et Aselepiodoto.
 293. Dioclitiano V et Maximiano III.
 294. Constantino et Maximiano.
 1. His cons. castra facta in Sarmatia contra Acinco et Bononia.
 295. Tusco et Anolino.
 1. His cons. Carporum gens universa in Romania se tradidit.
 296. Dioclitiano VI et Costantio (*sic*) II.
 297. Maximiano VI (*sic*) et Maximiano II.
 1. His cons. victi Persae.
 298. Fausto II et Gallo.
 299. Dioclitiano VII et Maximiano V (*sic*).
 1. His cons. victi Marcomanni.
 300. Constantio III et Maximiano III.
 301. Titiano II et Nepotiano.
 302. Constantio III et Maximiano III.
 1. His cons. vilitatem iusserunt imperatores esse.

CHRONICON PASCIALE.

- τῆς ἑαυτοῦ βασιλείας ζωντοῦν ἀνέδειξε Μαξιμιανὸν Ἐρζουλίον ἀρχομένον τοῦτον ἔτος τῆς αὐτοῦ βασιλείας, παραχειμάσας ἐν Νιζομηδεῖα.
 ἔλ. Μαξιμιανὸν Ἐρζουλίον τὸ β' καὶ Ἰαννουαρίον.
 ἔλ. Βιάσπον καὶ Κεντιανοῦ.
 ἔλ. Μοζλιμιανὸν Ἀργούστον τὸ δ' καὶ Μαξιμιανὸν Ἐρζουλίον Ἀργούστον τὸ γ'.
 ἔλ. Τιβεριανὸν καὶ Διονος.
 ἔλ. Ἀνιβαλιανὸν καὶ Ἀσκληπιδοτόν.
 ἔλ. Μοζλιμιανὸν Ἀργούστον τὸ ε' καὶ Μαξιμιανὸν Ἐρζουλίον Ἀργούστον τὸ δ'.
 1. Τότε τῷ ἔτει Μαξιμίνοσ Ἰοβίνοσ ἐπιγινώστατοσ Καῖσαρ εἰς τὴν ἀρχὴν εἰσεποιήθη καὶ Κωνσταντίνοσ ἐν Νιζομηδεῖα πρὸ τῆς καλανδῶν ἰουλίων.
 ἔλ. Κωνσταντίον Καῖσαροσ καὶ Μαξιμιανὸν Ἰοβίον Καῖσαροσ.
 ἔλ. Τοῖσζον καὶ Ἀνουλλίνον.
 ἔλ. Μοζλιμιανὸν Ἀργούστον τὸ ζ' καὶ Κωνσταντίον Καῖσαροσ τὸ β'.
 ἔλ. Μαξιμιανὸν Ἐρζουλίον τὸ ε' καὶ Μαξιμίνοσ Ἰοβίνοσ Καῖσαροσ τὸ β'.
 Πέσσα κατὰ ζράτοσ ἐνιζήθησαν ἐπὶ Κωνσταντίον καὶ Μαξιμίνοσ Ἰοβίον et post alia: ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἐπάτων ἐνιζήθησαν Πέσσα ἐπὶ Μαξιμιανὸν Ἐρζουλίον Ἀργούστον.
 ἔλ. Ἀνιζίον Φαύστον καὶ Σεβίροσ Γάλλον.
 ἔλ. Μοζλιμιανὸν Ἀργούστον τὸ ζ' καὶ Μαξιμιανὸν Ἐρζουλίον Ἀργούστον τὸ ζ'.
 ἔλ. Κωνσταντίον Καῖσαροσ τὸ γ' καὶ Μαξιμιανὸν Ἰοβίον τὸ γ'.
 ἔλ. Τιτιανὸν καὶ Νεποτιανὸν.
 ἔλ. Κωνσταντίον Καῖσαροσ τὸ δ' καὶ Μαξιμιανὸν Ἰοβίον Καῖσαροσ τὸ δ'.

CONSULARIA CONSTANTINOPOLI-

p. Chr.

ΤΑΞΑ.

- 303. Dioclitiano VIII et Maximiano VII.
1. His cons., persecutio Christianorum.
- 304. Dioclitiano VIII et Maximiano VIII.
1. His cons., deposuerunt purpuram privati effecti Dioclitianus et Maximianus et vestierunt Severum et Maximinum, nam Constantius et Maximianus, qui Caesares fuerunt, eadem hora Augusti nuncupati sunt die kal. April.
- 305. Constantio V

et Maximiano VI.
1. His cons., diem funetus Constantius, et postea levatus est Constantinus VIII k. Aug.
- 307. novies et Constantino.
1. His cons., quod est post sextum consulatum, occisus Severus Romae.
- 308. item decies et Maximiano.
1. His cons., quod est Maxentio et Romulo, levatus Licinius Carmuto III id. Nov.
- 309. post cons. X et septimum.
1. His cons., quod est Maxentio II et Rumulo II.
- 310. anno II post cons. X et septimum.
1. His cons., quod est Maxentio III solo, diem funetus Maximianus senior.
- 311. Maximiano VIII consule.
1. His cons., quod est Rufino et Volusiano, diem funetus Maximianus iun.
- 312. Constantino II et Licinio II.
1. His cons., quod est Maxentio III solo, victus et occisus Maxentius Romae ad pontem Mulvium.
- 313. Constantino III et Licinio III.
- 314. Volusiano II et Amiano.
1. His consulibus bellum Cibalense fuit die VIII id. Oct.
- 315. Constantino III et Licinio III.
- 316. Sabino et Rufino.
1. His cons., diem funetus Dioclitianus Salona III n. Dec.

CHRONICON PASCHALE

- ἐλ. Διοκλητιανῶν Ἀγροῦστων τὸ ε' καὶ Μαξιμιανῶν Ἐρζουλίων (sic).
- ἐλ. Διοκλητιανῶν Ἀγροῦστων τὸ θ' καὶ Μαξιμιανῶν Ἐρζουλίων τὸ ι'.
- ἐλ. Κωνσταντίου Καίσαρος τὸ ε' καὶ Μαξιμιανῶν Ἰωβίτων τὸ ε'.
- ἐλ. Κωνσταντίου Καίσαρος τὸ ς' καὶ Μαξιμιανῶν Ἰωβίτων τὸ ς'.
- ἐλ. Λοβίτου Κωνσταντίνου Ἀγροῦστων μόνου.
1. Ἀζίντιος ἀνηγορεύθη εἰς Καροῦντια ἀπὸ γ' ἰδῶν νοεμβρίου.
- ἐλ. πάλιν δεκάτου (sic) καὶ Μαξιμιανῶν Γάλαξιόν τὸ ζ'.
- ἐλ. Μαξιμιανῶν Ἐρζουλίων τὸ ι' καὶ Γαλερίου Μαξίμου.
- ἐλ. Κωνσταντίνου Ἀγροῦστων τὸ β' καὶ Λιζινίου.
- ἐλ. Κωνσταντίνου Ἀγροῦστων τὸ γ' καὶ Λιζινίου τὸ β'.
- ἐπ. Κωνσταντίνου Ἀγροῦστων τὸ δ' καὶ Λιζινίου τὸ γ'.
- ἐλ. Βολουσιανῶν καὶ Ἀμianoῦ.
- ἐλ. Κωνσταντίνου Ἀγροῦστων τὸ ε' καὶ Λιζινίου τὸ δ'.
- ἐλ. Σεβίνου καὶ Ρουφίνου.
1. Κωνσταντίνος ὁ Ἀγροῦστος τὸν ἴδιον εἰδὼν Κωνσταντίνου ἀνηγόρευσε (-σα cod.) Καίσαρα.

301 dioclitiano C 1 purram C maximianum C^a 308, 1 maxentio] mentio C 310, 1 diem funetus maximianus] diem factus maximinus C 314 die] de C 316 salona] sola C dec. in littera C^b

CONSVLARIA CONSTANTINOPOLI-

p. Chr.

TINA.

317. Gallieno et Basso.
1. His cons. levati tres Caes. Crispus, Licinius et Constantinus die k. Mart.
318. Licinio V et Crispo Caes.
1. His cons. tenebrae fuerunt inter diem hora VIII.
319. Constantino V et Licinio Caes.
320. Constantino VI et Constantino Caes.
321. Crispo II et Constantino II.
322. Probiano et Iuliano.
323. Severo et Rufino.
324. Crispo III et Constantino III.
1. His cons. bellum Adrianopolitanum die V non. Jul.
2. et bellum Caleaedonense XIII kal. Oct.
3. et levatus est Constantinus Caes. VI id. Nov.
325. Paulino et Iuliano.
1. His cons. occisus Licinius.
326. Constantino VII et Constantino Caes.
1. His cons. occisus est Crispus
2. et edidit vicennalia Constantinus Aug. Romae.

CHRONICON PASCHALE.

- ἐλ. Γαλλικισμῶν καὶ Σημιμέζον.
1. Κωνσταντῖνος Ἀγροῖσιος Κόνσταντια, Κωνσταντῖον καὶ Κρίστον τοὺς ἑαυτοῦ υἱοὺς Καίσαρας ἀνιγρόρουνσε καλῶδαις μαρτίαις.
- ἐλ. Ἀλιζαντίον τὸ ε' καὶ Κρίστον Καίσαρος.
- ἐλ. Κωνσταντῖνον Ἀγροῖσιον τὸ ξ' καὶ Ἀλιζαντίον τὸ ε'.
- ἐλ. Κωνσταντῖνον Ἀγροῖσιον τὸ ξ' καὶ Κωνσταντῖνον Καίσαρος.
- ἐλ. Κρίστον τὸ β' καὶ Κωνσταντῖον τὸ β'.
- ἐλ. Προβιανῶν καὶ Ἰουλιανῶν.
- ἐλ. Σερήρον καὶ Ρουφίνον.
- ἐλ. Κρίστον τὸ γ' καὶ Κωνσταντῖον τὸ γ'.
1. Προλαβὼν ὁ τῶν οὐκείων ψυχῶν λουγῆς καὶ φειδῶλος ποιῆρ τοῖς πᾶσιν ἐξλάμψας Κωνσταντῖνον ἅμα παιδὶ Κρίστον παρωσενᾶξει κακλωθῆρια ἄλεο κατεῖχεν μέρη (μέρη cod.) Ἀλιζαντίος, κακείνος σιενωθεῖς πανιαχόθεν τοιοῦτον ἀλιγέζαιτο τέλος σφαργεῖς οἷόν περ αὐτοῦς εἶδεν καὶ ἤχουσαν συμβῶν τοῖς πρὸ αὐτοῦ μιζρὸν ιεροανήσασι (=ήσασι cod.)
- ἐλ. Παυλίον καὶ Ἰουλιανῶν.
1. Κωνσταντῖνος ὁ ἐρσεβέστιαμος Κόνσταντια τὸν ἑαυτοῦ υἱόν, Καίσαρα ὄντι, ἀνιγρόρουνσε Ἀγροῖσιον πρὸ ξ' ἰδῶν νομβρῶν, καὶ εἰκοσαετηρίδα τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἤξεν, καὶ ἔδωκεν ἐν τῇ Ῥωμῇ βικεννάλια (=νάδια cod.) πᾶν φαιδρῶς (φαιδρῶς cod.) καὶ φιλοτίμως, καὶ τῶν τεχνιτῶν (τεχνιτῶν cod.) καὶ σενιελῆσιτῶν τὰ ἐμιτέγμια μινεῖλεν τοῖς ἑταυτοῦ τῆς αὐτῆς ἀποσσευτηρίδος, καὶ ταῖς καθόλον ἐκκλησίας πολλὰ ἔδωκεῖται.
2. Κωνσταντῖνος νικητῆς Ἀγροῖσιος τὸν τῶν Ἀδριανοπολιτῶν πόλεμον θροῖάσας πρὸ ε' καλανθῶν ἰουλίων, καὶ τὸν Καρχηδονίον (sic) πόλεμον ἠτιήσας πρὸ ιδ' καλανθῶν ὀκτωβρίων, Κρίστον τὸν ἴδιον υἱὸν Καίσαρα ὄντι καὶ διαβλήθῆναι αὐτῷ ἀπέλεν.

CONSULARIA CONSTANTINOPOLI-

CHRONICON PASCHALE.

p. Chr.

T. LXI.

327. Constantino et Maximo.

ἰ.β. Κοροσιαντῶν Καίσαρος τὸ ε' καὶ Μαξίμοι.

328. Iammarino et Iusto.

ἰ.β. Ἰαμουαρίου καὶ Ἰούστου.

1. Κοροσιαντῶς ὁ εἰσεβῆς τὸν Ἰαμοῦμον (τοῦ β. m. cod.) κλι-
σιτύειε ἐπέρωιτ. καὶ γέφυρον αὐτῷ λιθίνην ἐποίησεν.
2. Ἐπὶ τῶν προσημύτων Ἰαμῶν Κοροσιαντῶς ὁ αὐδῆμος
(-δῆμος cod.) βασιλεὺς ἀπὸ Ῥώμης ἔλθὼν καὶ διέγων ἐν
Νιζομηδίῃ μισροπόλι εἰς Βιδεντίας ποιήσας προσημῶς
ἐπὶ πολλῶν χρόνων ἐν τῷ Βυζαντίῳ, ἀντέστην τὸ πρῶτον εὐ-
χος εἰς Βύζον πόλιος, ποιήσας καὶ προσθήκας τῷ αὐτῷ
τείχει οὐκ ὀλίγας, καὶ συνέθεεν τῷ αὐτῷ τείχει εἰς
πόλιος, καὶ ἐπέστηεν αὐτῶν Κοροσιαντινοῖσιν, ἀνε-
πληρώσας καὶ τὸ ἑλιζόν, πομήσας αὐτὸ χαλκονοργήμασι
καὶ αἰσῆ ἀφειῆ, ποιήσας ἐν αὐτῷ κέδῆμα θεοφίῳ
βασιλικόν κατ' ὁμοίωσιν τοῦ ἐν Ῥώμῃ ὄντος καὶ κλέ-
πτων μέγα ποιήσας πλησίον τοῦ αὐτοῦ ἑλιζόν (σε
ἑ. i. m. l) τῶν ἄνοδον (ἄνοδον cod.) ἀπὸ τοῦ παλαιῶν
εἰς τὸ κέδῆμα τοῦ ἑλιζόν διὰ τοῦ λεγομένου Κορ-
λίον, κτίσας καὶ γέφυρον μέγαν καὶ ἐπλοεῖν λίαν καὶ
ἔστησεν ἐν μέσῳ λίονα πομφροῦν μέγαν λίθον θη-
μάτων ἀξιοθαύμαστον καὶ ἑλευθέρῳ τοῦ αὐτοῦ κίονος
ἔστησεν ἑαυτοῦ ἀνδριάντι μέγαν, ἔχοντι ἐν τῇ κεφαλῇ
αὐτοῦ ἀκτίνας, ὅτι χαλκονοργήμα ἤγαγεν ἀπὸ εἰς Φορ-
γίας, ὁ δ' αὐτὸς βασιλεὺς Κοροσιαντῶς ἀφελὼν χρυτεῖος
ἀπὸ Ῥώμης τὸ λεγόμενον Παλλᾶδιον ἔθηκεν αὐτὸ (σε
αὐτῷ m. l) ἐν τῷ ἰ.β' αὐτοῦ κτισθέντι γέφυρ ἑλοζίον
τοῦ κίονος (κίονος cod.) εἰς στήλῃ αὐτοῦ, ὅς τις
λέγουσι τῶν Βυζαντιῶν ἐκ διαδοχῆς ἀνούσωντες, τῶν
δὲ Τέχην εἰς πόλιος εἰς ἰ.β' αὐτοῦ ἀνωτοθῆσας
ποιήσας θεῶν ἀναίμακτων ἐπέστηεν Ἰουδοῦσαν.
3. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς ἔστησεν καὶ δύο ἐμβόλους ἀπὸ εἰς εἰσό-
δον τοῦ παλαιῶν ἕως τοῦ γέφυρον ἐπλοεῖας, πομήσας
ἀνδριάντι καὶ μαρμάροισι, κλέσας τὸν ἑῶτον τῶν ἐμβόλων
Ῥηγίον, κτίσας ἔγγυς καὶ βασιλικὴν ἔχονσιν κόγχην, καὶ
ἔξω μεγάλους κίονας στήσας καὶ ἀνδριάντας, ἔγχευ ἐπέ-
στηεν Σειῶτον, κλέσας τὸν ἑῶτον Ἰεγοσιαντῶν, κέδῆμι
καὶ στήλῃ ἔγ στήσας κειμένον εἰς ἰδίως αὐτοῦ μισροῦ
Ἐλένης Ῥγοῦσας διαποῖνις ἐν τοσηροῦ κίονι.
1. Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ δημόσιον τὸ λεγόμενον Ζεῦσιαντῶν ἀνε-
πληρώσεν, πομήσας κίονα καὶ μαρμάροισι κτισθῶσι καὶ
χαλκονοργήμασιν.

329. Constantino VIII et Constantino III.

ἰ.β. Κοροσιαντῶν Ἰεγοῦστων τὸ ε' (in libura
a m. l) καὶ Κοροσιαντῶν Καίσαρος τὸ
ε' (in libura a m. l).

330. Gallicano et Symmacho.

ἰ.β. Γαλλικανῶν καὶ Συμμαχῶν.

1. His cons. dedicata est Constantino-
poli die V idus Mai.

1. Ἔτος αὐτῆς εἰς οὐρανὸς ἀνακήρως
τοῦ χρόνον καὶ ε' εἰς ἑαυτοῦ βασι-
λεύει Κοροσιαντῶς ὁ εἰσεβῆστας κεινῶν Κοροσιαντῶν

CONSVLARIA CONSTANTINOPOLI-
P. CHR. TLXLA.

CHRONICON PASCHIALE.

ρέον Ἀγρούσιον καὶ Κωνσταντίον καὶ Κόνσταντος Κα-
σάρου πόλιν μεγίστην, λαυραῖον καὶ εἰδικαίμονα χίτσιας,
συνζήλιον τε τιμῆσις Κωνσταντινούπολιν κέλλιζε πρὸ
λέντε ἰδοῦν μαῖον. ἡμέρας δευτέρας τῆς ἐβδομάδος, ἰνδιζιού-
ρος τριτίης, τὸ πρῶτον καλουμένην Βυζάντιον, Ῥώμην αὐ-
τῆν δευτέραν χοιμιτιζεν ἀναγορεύσας, ἐπιτέλεσας ἑπιτιζὸν
ἀγῶνα πρῶτος, φροέσας πρῶτος (σε πρῶτος) διάδημα διὰ
μωρασιῶν καὶ ἐτέρον τιμῶν λίθων, καὶ ἐποίησεν ἑορ-
τὴν μεγάλην, κελύσας διὰ θεῖον αὐτοῦ ἔλεον τῆ ἀντῆ
ἡμέρας ἐπιτελεῖσθαι τὸ γενέθλιον τῆς πόλεως αὐτοῦ καὶ
ἀνοίγειν τῆ ἰά τοῦ αὐτοῦ ἀφειμισίον (-μίσιον cod.)
μυθὸς τὸ διμῶσιον λοιτρὸν Ζεῦξιλπον, πηλίσιον ὄνια τοῦ
ἑπιτιζοῦ καὶ τῆς Ῥιζίας τοῦ παλαιῖου, ποιήσας ἐαντῶ
ἄλλην στήλιον ἐπὶ ξοάνου κερουσομένην βασιάζουσαν ἐν
τῆ δεξιᾷ χειρὶ τῆν Τύχην τῆς αὐτῆς πόλεως, καὶ αὐτῆν
κερουσομένην, κελύσας κατὰ τῆν αὐτῆν ἡμέραν τοῦ γε-
νεθλιαζοῦ ἑπιτιζοῦ (ἑπιτιζοῦ cod.) εἰσιέναι τῆν αὐτῆν
τοῦ ξοάνου στήλιον διρηρηνομένην ἐπὶ τῶν σφραγευμάτων
μετὰ χλανιδίων καὶ κραιμαρίων, πάντων κειροχόντων χι-
ροῦς λευκοῖς, καὶ κειροχουθεῖν τὸ ὄχημα τὸν ἄνω
κραιματόν, καὶ ἔρχεσθαι εἰς τὸ στάδιμα κειτόναμι τοῦ
κραιμαζοῦ κειτόμαιος, καὶ ἐκτερέουθεῖν τὸν κειτὰ κει-
ρὸν κραιμαῖα καὶ κρουκινεῖν τῆν στήλιον τοῦ αὐτοῦ κραι-
μαῖος Κωνσταντίνου καὶ αὐτῆς τῆς Τύχης τῆς πόλεως.

2. Ὁ αὐτὸς θεῖοτατος κραιμαῖος Κωνσταντίνος ἔμεινεν κραι-
μαῖον ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἀφελόμενος αὐτῆν ἀπὸ τῆς
ἐκκροχίας Ἐφροῦσις ἡγῶν τῆς κραιμαῖος αὐτῆς Ἡρα-
κλείας, κραιμαῖος τῆ ἀντῆ Κωνσταντινουπόλει ἐκκρο-
χον κραιμαῖον καὶ ἐκκροχον πόλεως καὶ τοὺς κραιμαῖος
μεγάλους ἀρχοντας.
3. Εἰσὶν ἀπὸ χίτσιας Ῥώμης ἕως οἱ Κωνσταντινούπολις
ἐνεκλαισθῆ ἔτι, καί.

331. Basso et Ablabio.

ἑ.τ. Βάσσου καὶ Ἀβλαβίου.

332. Pacatiano et Hilariano.

ἑ.τ. Πακατιανοῦ καὶ Ἡλαριανοῦ.

1. His cons. victi Gothi ab exercitu Romano in terris Sarmatarum die XII k. Mai.

1. Ἐπὶ τούτων τῶν ἐπείνων ἤρξαισιν ἀνα-
κρίσεσθαι τοῖς κραιμαῖος Κωνσταντι-
νουπόλεως ὁ ἄρκτος ἀπὸ τῆ μαῖον.

333. Dalmatio et Zenofilio.

ἑ.τ. Δαλματίου καὶ Ζηνοφιλιου.

1. His cons. levatus est Constans die VIII k. Ian.

334. Optato et Paulino.

ἑ.τ. Ὀπτατίου Καιριζίου καὶ Παυλίου Κων-
σταντινουπόλεως.

1. His cons. Sarmatae servi universa gens dominos suos in Romaniam expulerunt.

1. Τούτοις τοῖς ἐπείνοις γέγονε τὰ ἐγκαι-
νια (-νεια cod.) τῆς ἐκκλαισθίας τοῦ
ἀρκίου Κωνσταντοῦ τῆς οἰκοδομικῆς
ἐπὶ Κωνσταντίνου ἐπὶ Πακατιανῶν

CONSULARIA CONSTANTINOPOLI-

p. Chr.

TLXA.

CHRONICON PASCHALE.

ἐπισκόποι, μὲν συνεβόησαν ἰσ-
 ἐντιθέν ἡρξάτω ἡ σιανφορένεια.

335. Constantino et Albino.

1. His cons. tricennalia edidit Con-
 stantinus Aug. die VIII k. Aug.
2. et levatus est Dalmatius Caes. XIII
 kal. Octob.

ἢ. Κωνσταντίνου Καίσαρος τὸ ε' καὶ Ἀλ-
 βίνου.

1. Κωνσταντίνου τοῦ ἐπισκοπῶνς ἡγχιετρα-
 ζοριαιηγῶς ἐν Κωνσταντινουπόλει
 Ῥώμῃ πᾶν φιλοτίμως τὸ ε' κα-
 λανδῶν ἀγορεύσιν καὶ Κόνσταντι τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀλ-
 γουσίον ἀπέδειξεν.
2. καὶ Ἰακμάτιον τὸν υἱὸν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἰακμάτιου
 τοῦ ζιγσάριος (sic ut vid. m. I) Καίσαρα ἀνιγόμενον
 ἀπὸ ἡ' καλανδῶν ὀκτωβρίων. ἦν δὲ Ἰακμάτιος ὁ υἱὸς
 Ἰακμάτιου τοῦ ἀδελφοῦ Κωνσταντίνου τοῦ ἐπισκοπῶνς
 σιανφορέντος Ῥωμαίου καὶ ἕλαιοσ ἀπὸ τοῦ αὐτῶν ἀνα-
 γορεθῆναι Καίσαρα. καὶ Ἰνριβαλιανὸν ἡγχιετρα-
 σάμενος (-ορισάμενος cod. in -ορισάμενος cod.) ἐπέδειξε
 ζοζιγριὸν γλαμῆδα καὶ κατὰ Καίσαρευσιν τῆς Κωνσταντι-
 νίως ἀπέδειξεν.

336. Nepotiano et Pacundo

ἢ. Νεποτιανῶ καὶ Φαυονῶν.

337. Feliciano et Titiano.

ἢ. Φηλικιανῶ καὶ Τιτιανῶ.

1. His cons. Constantinus Aug. ad
 caelestia regna ablatu est die XI
 kal. Iun.
2. et ipso anno nuncupati sunt tres
 Augusti Constantinus et Constans
 et Constans V idus Septemb.

1. Πέσσια πόλιμον ἐδήλωσαν ἀπὸς Ῥο-
 μαίους, καὶ ἐπιβὰς Κωνσταντίνου εβ'
 ἐπιεντῶ τῆς αὐτοῦ βασιλείας, ὁμοί-
 σιας ἐπὶ τῆν ἀνατολήν κατὰ Ἡερσῶν,
 ἐλθὼν εἰς Νιζομηδείας, ἐνδόξως καὶ
 ἐπισκοπῶς μετὰλλίαιε τὸν βίον ἐν
 προσσείῳ τῆς αὐτῆς πόλεως μὲν

ἀοριμισίῳ (-μισίῳ cod.) τῶ. κατὰξιοθῆς τοῦ σιανφορέ-
 νου (ut sicut m. I) βιτισίμου τὸς εἰς Ἐπίσε-
 βίου ἐπισκοπῶν Κωνσταντινουπόλεως, βασιλείας ἐπι-
 λῶ καὶ μῆρας ε'. καὶ κατέλειπε Καίσαρας τοὺς τοῦ ε'
 εἰσὺς αὐτοῦ, Κωνσταντίνου Καίσαρα, βασιλείοντα τὸν
 κατὰ Γαλλίαν μέρος, ἔχοντα τῆς βασιλείας εἰς ἀγο-
 στόν, καὶ Κωνσταντίνου τὸν μετ' αὐτὸν Καίσαρα ἐν
 τοῖς κατὰ τῆν ἀνατολήν μέρεσιν, εἰς ἄγοντα τῆς βα-
 σιλείας τῶ. καὶ Κόνσταντι μετ' αὐτὸν Καίσαρα, ἐν
 τοῖς κατὰ τῆν Ἰαλίαν μέρος διὰγοντα, τῆς βασιλείας
 εἰς ἄγοντα τρίτον, καὶ Ἰακμάτιου Καίσαρα υἱὸν τοῦ
 ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἐν τῇ Μεσσοιοταμίᾳ, εἰς ἄγοντα καὶ
 αὐτὸν τρίτον.

2. Ὁ τριῶ (τρεις cod.) μιζάριος Κωνσταντίνος ἀνεπαύσατο
 μὲν μῆρας εβ' ἀπὸ πῶ καλανδῶν ἰουνίου ἐν αὐτῇ τῇ
 ἀγχιετραζοσιῇ, εἰ (εἰ cod. et sic passim) κατὰ
 αὐτῶν τοῦ σιανφορέντος Κωνσταντίνου τοῦ ἐπισκοπῶνς ἐν
 τῷ παλαιῷ Κωνσταντινουπόλεως καὶ φιλοτιμῶν,
 εἰς οἷ γνῶσιν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, ἀγοσίως Κωνσταντίνος ἐν
 τῇ ἀνατολῇ ἐν Μεσσοιοταμίᾳ, εἰ τοῦ Ἡερσιζοῦ πόλε-
 μου ἐπιειμῶν. ἐνδόξως ἐξόρμησεν ἐπὶ Κωνσταντινοῦ-

CONSVLARIA CONSTANTINOPOLI-
p. Chr. TLXLI.

CHRONICON PASCHALE.

λοῦλον, ἐν ᾗ παραγενόμενος προσζόμεσι (ex προσζόμεσι m. 1) τὸν ἐναντιὸν πατέρα Κωνσταντῖνον τὸν αἰοδιμον ἐν (ex τὸν m. 2 aut.) τοῦαίτη παρατάξει καὶ δόξῃ βασιλικῆς προσόδου, ὡς οὐκ ἔστιν εἰπεῖν καὶ ἀξίον, παρόντος στρατοπέδου (-παίδου cod.) ὡς ἔτι (ἐτι cod.) ζῶντος ἐν ὀλομορφίᾳ, τῆς τε πόλεως ἀλώσεως, ἅτε καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἀναγορευμένης Ρώμης, καὶ δι' ἃσα γέγονεν (-ταυ col -ρον m. 1) ἐν αὐτῇ ἐνδοξά τε καὶ σιτηρίαια τῶν δουραθειῶν (-θισῶν cod.) ἀνοσῶν (ex ανοσῶν m. 1), ἐν ἀένθει τοῦαίτη πάντων ἁπλοῦς, ὡς οὐκ ἐγγύειο ἀλώσειε (πύλοισι cod.) βασιλέα τῶν πρὸ αὐτοῦ δοξαδοθήρια οὐτως ἐν τῇ ζῶῃ καὶ μετὰ θάνατον, καὶ καιτέθη ἐν τῇ κατὰ τῶν ἁγίων ἀλοσιόλων, ἐν ᾗ ἀλόζιουτα κείνταα τῶν ἁγίων ἀλοσιόλων Ἐνδοξῶν καὶ Λοιζῶ τῶν ἐπαγγελιστῶν καὶ Τιμοθέου μαθητοῦ Παύλου τῶν ἀλοσιόλων.

3. Σάτωρις ὁ Ἡερῶν βασιλεὺς ἐπέληθην τῇ Μεσοποταμίᾳ προσθήσων τῆν Νίσιον (νησίβην cod.), καὶ παρακαθήσας αὐτῆν ἡμέρας ξξ' καὶ μὴ καισιχέσας αὐτῆς ἀνεχώρησεν.

338. Urso et Polemio.

ἔ.τ. Οὐρῶν καὶ Πολεμίον.

339. Constantio II et Constante.

ἔ.τ. Κωνσταντῖνον νέον Ἀγροῦσιον τὸ δ' καὶ Κόνσταντος Ἀγροῦσιον τὸ ε'.

340. Aeyudino et Proculo.

ἔ.τ. Ἀειυδῖνον καὶ Προκόλον.

1. His cons. occisus est Constantius (sic) iunior.

341. Marcellino et Probino.

ἔ.τ. Μαρκελλῖνον καὶ Προβῖνον.

1. His cons. pugna facta est cum gente Francorum a Constante Aug. in Gallis.

2. Et ipso anno terrae motus fuit ad Orientem per totum annum praeter Antiochiam.

342. Constantio III et Constante II.

ἔ.τ. Κωνσταντῖνον Ἀγροῦσιον τὸ ε' καὶ Κόνσταντος Ἀγροῦσιον τὸ β'.

1. His cons. victi Franci a Constante Aug. seu pacati.

2. Tractus Hermogenes.

343. Placido et Romulo.

ἔ.τ. Πλακῖτον καὶ Ρωμύλον.

344. Leontio et Salustio.

ἔ.τ. Λεοντίον καὶ Σαλυστίον.

345. Amentio (sic) et Albino.

ἔ.τ. Ἀμαντίον καὶ Ἀλβῖνον.

1. Ἐπὶ τοῦτων τῶν ἐλαίων Κωνσταντιαναὶ διμύσιον ἐν Κωνσταντινουπόλει πλησίον τῶν ἀλοσιόλων ἤρξατο κτίζεσθαι ἐπὶ Κωνσταντῖνον Ἀγροῦσιον ἀπὸ μικρὸς ἀρχῆλον ιξ'.

346. Constantio III et Constante III.

ἔ.τ. Κωνσταντῖνον Ἀγροῦσιον τὸ ε' καὶ Κόνσταντος Ἀγροῦσιον τὸ γ'.

347. Rufino et Eusebio.

ἔ.τ. Ρωμφῖνον καὶ Εὐσεβῖνον.

348. Philippo et Salia.

ἔ.τ. Φιλίππον καὶ Σαλία.

1. His cons. bellum Persicum fuit nocturnum.

CONSVLARIA CONSTANTINOPOLI-

p. Chr.

TANA.

2. et eo anno depositus Veteranio (*sic*) VIII kal. Ian.
3. et levatus est Constantius Caes. idus Martias.
4. et apparuit in Oriente signum Salvatoris die III kal. Feb. luna XXVIII n. Mai.

352. Constantio V et Constantio Caes.

353. Constantio VI et Constantio II.

1. His cons. Magnentius se interfecit in Gallis apud Lugdunum die III id. Aug.
2. et Decentius frater Magnentii laqueo se suspendit XV kal. Sep.

354. Constantio VII et Constantino (*sic*) III.

1. His cons. occisus est Constantius Caes. in insula Flanona.

355. Arbitione et Lolliano.

1. His cons. levatus est Iulianus Caes. die VIII idus Novemb.

356. Constantio VIII et Iuliano Caes.

1. His cons. introierunt Constantinopolim reliquiae apostoli Timothei die k. Iun.

CHRONICON PASCHALE.

τὸν τῆς αὐτοῦ βασιλείας Καίσαρα ἀνηγόρευσε μειστοματίας αὐτὸν Κωνσταντίου, ἰδοὺς μαρτίαν, (καὶ ins. m. rec.) ἐν τῇ κατὰ τὴν ἀνατολὴν Ἀντιοχείᾳ (καὶ crasum) ἀπέστειλεν, τῶν Περσῶν ἐπιχειμένων.

2. Κωνσταντίου δὲ ὁ καὶ Γάλλος ὁ προειρημένος (-μαρος m. I) Καίσαρ ἐν τῇ ἀνατολῇ καὶ ἐν Ἀντιοχείᾳ διῆγεν (-γαν m. I).

ἔ.π. Κωνσταντίου Ἀγούστου τὸ ζ' καὶ Κόνσταντος Καίσαρος.

ἔ.π. Κωνσταντίου Ἀγούστου τὸ ι' καὶ Κόνσταντος Καίσαρος τὸ β'.

ἔ.π. Κωνσταντίου Ἀγούστου τὸ θ' καὶ Κόνσταντος Καίσαρος τὸ γ'.

Ἐν ταύτῃ τῷ ἔτει Μιερνέντιος (-νέντιος m. I) αὐτὸν συμβαλὼν ἐν Μούστορ (*sic*) Σιλέντῳ ἤγειθεις ἔβηγεν (-γαν m. I) μόνος ἐν Γαλλίας εἰς Αουγδοῦνον (-νον cod.) αὐλῆν, καὶ ὅτε τὸν ἴδιον ἀδελφὸν ἔσημαξεν, τότε καὶ αὐτὸν ἀπέθην (-λων m. I) ἀπὸ τεσσάρων ἰδῶν αἰγούστου.

ἔ.π. Αουβιτιονος καὶ Αουλλιανοῦ.

1. Ταύτῃ τῷ ἔτει Γάλλος ὁ καὶ Κωνσταντίου, Καίσαρ ὢν, ἐξ διαβολῆς, ὃς παρὰ γράμην Κωνσταντίου τοῦ Ἀγούστου ἀποσιτίνας ἔλασπον κραυγῶν καὶ κλέστροα, μειστοματίας ἀπὸ τῆς Ἀντιοχείου ἐπὶ Κωνσταντίου τοῦ Ἀγούστου ἐν Ἰστια τῇ νήσῳ ἀρηρέθη.
2. καὶ Ἰουλιανὸν τὸν ἀδελφὸν τοῦ αὐτοῦ Γάλλου τοῦ καὶ Κωνσταντίου προσηύρα ἐνέδυσεν, καὶ Καίσαρα (κέσαρα cod.) προσηύρατο (-ρήρατο cod.) ἀπὸ τῆς ἰδῶν ὀκτωβρίων, δοὺς αὐτῷ πρὸς γάμον Κωνσταντίου ὁ Ἀγούστου τῆς αὐτοῦ ἀδελφῆς Ἐλένης, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἐν Γαλλίας.

ἔ.π. Κωνσταντίου Ἀγούστου τὸ ι' καὶ Ἰουλιανοῦ Καίσαρος.

1. Ἐπὶ ταύτων τῶν ἐλάτων μαγὶ πινέμων α' Τιμοθέου τοῦ ἁγίου μαθητοῦ γενομένου (-μάνου m. I) Παύλου τοῦ ἀποστόλου ἐπισκόπου τε αἰγούστου χειροτονιθέντος ἐν Ἐφέσῳ τῆς Ἀσίας ἐν λείψανῳ ἠρέχθη ἐν Κωνσταντινουπόλει σὺν πιάσῳ (αἰῶσι

CONSULARIA CONSTANTINOPOLI-
p. Chr. TLXL

CHRONICON PASCHALE.

cod.) τιμῆς, καὶ ἀλειέθη εἰς τοὺς ἁγίους ἀποστόλους
ἐπιτάξαι τῆς ἁγίας τοιαύτης.

357. Constantio VIII et Iuliano Caes. II.
1. His cons. introierunt Constantino-
polim reliquiae sanctorum aposto-
lorum Andreae et Lucae die V
non. Mar.
2. et introivit Constantius Aug. Ro-
mae III k Mai. et edidit vicen-
nalia.

ἔ.ε. Κωνσταντῖον Ἀγούσιον τὸ π' καὶ Ἰου-
λιανὸν Κασσαρὸς τὸ β'.

1. Ἐπὶ ταύτων τῶν ἐπιόντων μὲν δέσποιν
γ' ἠέχθη ἐν Κωνσταντινουπόλει τὰ
λείψαντα τῶν ἁγίων Ἰωάννη καὶ Ἀν-
δρέου τῶν ἀποστόλων σιτουδῆ Κων-
σταντῖον τοῦ Ἀγούσιου μετὰ σιου-
δῆς καὶ θεοσεβείας παλαμῶδας τε καὶ

ἐμυρολόγας, καὶ ἀλειέθη εἰς τοὺς ἁγίους ἀποστόλους.

2. Κωνσταντῖος Ἀγούσιος εἰς τὴν ἑαυτοῦ ἐπινοημένην (τε-
ρίδα m. I) μετὰ πολλῆς φαντασίας καὶ ματαιότητος ἐπέβη-
θεν ἐν Ρώμῃ, συνεπέβηθεν δὲ αὐτῷ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ Ἐνσε-
βεία ἡ βασιλίσσα, καὶ ἐπέβησαν ἡμέρας ἰδ' ἐν τῇ Ρώμῃ.

358. Datiano et Caeleale.
1. His cons. introierunt Constantino-
polim legati Persarum die VII
kal. Mar.
2. Ipso anno terrae motus factus, ita
ut civitas Nicomedensium funditus
versaretur die VIII k. Sep.: aliae
vero CL civitates partibus vexatae
sunt.

ἔ.ε. Δατιανὸν καὶ Κεραϊαλίον.

359. Eusebio et Hypatio.
1. His cons. natus est Gratianus
filius Aug. Valentianiani die XIII
kal. Mai.
2. et ipso anno primum processit
Constantinopolim praefectus urbis
nomine Honoratus die III id. Dec.

ἔ.ε. Ἐνσεβίον καὶ Ὑπατίον.

1. Ἐπὶ ταύτων τῶν ἐπιόντων μὲν ἐπιεβη-
ρηταίῳ (-ρηταίῳ cod.) μέγας γέγονε
καὶ σφοδρὸς (-δρῶς cod.) σεισμὸς ἐν
Λιζομηδίῃ μετ' ὄψαν γ' εννενητήρ.
καὶ ἡ πόλις κατέλειπεν καὶ διεφθάρη
(-ρη cod.), ἐν οἷς καὶ συναλώλεισθαι ὁ
τῆς αὐτῆς πόλεως ἐπίσκοπος Κε-
ροβλίος τὸ ἄραμα.

2. Γρατιανὸς υἱὸς Θεοδόσιου τοῦ ἀνακτοῦ (m. I) ἐγεννήθη
ἀπὸ τ' κατὰ τὸν Ἰωνίον.

3. καὶ αὐτῷ τῷ ἔτι ἐν αἰσίοις ἐπέβηθεν ἐν Κωνσταντινου-
πόλει ἑλασχος Ρώμης ὀνόματι Ὀρόριος ἀπὸ γ' ἰδῶν
σελιεμηρίων.

360. Constantio X et Iuliano III.
1. His cons. dedicatum est Constan-
tinopoli dominicum die XV kal.
Mar.

ἔ.ε. Κωνσταντῖον Ἀγούσιον τὸ π' καὶ Ἰου-
λιανὸν Κασσαρὸς τὸ γ'.

1. Ταύτων τῷ ἔτι μὲν μετ' ἑπταήρ τε καὶ με-
ροῦδι ἡ μεγάλη ἐκκλησία Κωνσταν-
τινουπόλεως.

361. Tauro et Florentio.
1. His cons. diem functus Constan-

ἔ.ε. Ταύρον καὶ Φλωρεντίον.

357 constantino C⁹ vicennialia] scripsi. xxxii C⁹ 359.2 primum] primum C⁹ 360 con-
stantino C⁹

CONSULARIA CONSTANTINOPOLI-
p. Chr. T. XLV.

- tius Aug. Mopsucrenas in fines Ciliciae Foeniciae provinciae III non. Nov.
2. et introivit Iulianus Aug. Constantinopolim die III id. Dec.
362. Mamertino et Nevitta.
363. Iuliano Aug. III et Salustio.
1. His cons. occisus est Iulianus Aug. in bello Persico die VI kal. Iul. et quia apostata a deo factus est, Christianorum etiam persecutor, occisus est et levatus est christianissimus Iovianus Aug. V kal. Iul.
364. Ioviano Aug. et Varro.
1. His cons. recessit Iovianus Aug. Dadastana die XI kal. Mar.
2. et levatus est Valentinianus Aug. apud Niccam die V k. Mar.
3. Ipso anno levatus est Valens Aug. Constantinopolim in miliario VII in tribunali a fratre suo Valentiniano die III k. Apr.
365. Valentiniانو et Valente Augg.
1. His cons. mare ultra terminos suos egressum est die XII kal. Aug.
2. et ipso anno latro nocturnus hostisque publicus intra urbem Constantinopolim apparuit die III kal. Oct.

CHRONICON PASCHIALE.

ἔ.λ. Μαμερτίνου καὶ Νεβίττα

ἔ.λ. Ἰουλιανῶν Ἀγροσίτου τὸ δ' καὶ Σαλωνσίτου.

ἔ.λ. Ἰουλιανῶν Ἀγροσίτου καὶ Βαρθολομαίου.

1. Ῥωμαίων λί' ἐβασίλευσεν Οὐάλεντιανὸς Ἀγροσίτος, Σαλονσίτου τοῦ ἐλιόχου κρατιωτοῦ καὶ λαλακοῦ πιαριζίου ἐπιλεξαμένον τὸν αὐτὸν Οὐάλεντιανόν· ὅτινα Οὐάλεντιανὸν Ἰουλιανὸς (-τὸν m. 1) ὁ παραβέτις ὡς χριστιανὸν πέντ λέμβας ἦν εἰς Σιληβρίαν (ὄλεβρίαν cod.), ποιήσας αὐτὸν ἐκτὶ τριβοῦτον ἀφιθμοῦ. ἔγρω

γὰρ ἐν ὁράματι Ἰουλιανὸς οὐ μετ' αὐτὸν βασιλεύει. ὁ δὲ ἐπιτοχος τῶν κρατιωτοῦν Σαλονσίτος λέμβας ἤνεργεν αὐτὸν εἰς Σιληβρίαν (σοκίβρα- cod.), καὶ ἔπειτα τῷ στρατῷ καὶ τῇ συγκλήτῳ, ὅτι οὐδεὶς ποιεῖ βασιλέα εἰς τὰ Ῥωμαίων ὡς αὐτός, καὶ ἐλήθη Οὐάλεντιανὸς (οὐάλαντ- m. 1) Ἀγροσίτος ἐν Νιζαίᾳ Βιθυνίας μητρί περιτίῳ παρὸς ε' καλανθῶν μαρτίου.

2. Τοῦτω τῷ ἔτει ἐλήθη Οὐάλης Ἀγροσίτος ὁ ἀδελφὸς Οὐάλεντιανῶς εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐν τῷ Ἐβδόμῳ ἐπὶ Οὐάλεντιανῶν Ἀγροσίτου μητρί δουσίτῳ (sic) παρὸς δ' καλανθῶν ἀριζίου.

3. Οὕτως Οὐάλης ὁ ἀδελφὸς Οὐάλεντιανῶν ἦν Ἀριανὸς καὶ ἔσχεν γενεᾶν Ἰουνίαν, ἐξ ἧς ἔσχεν τὸν ὀνόματι Γελάτιν καὶ θρυατέρας δύο Ἀσιασιανὰς καὶ Καρδοσιαν, καὶ ζιῶντι δύο δημόσιαι ἐν Κωνσταντινούπολει παρὸς τὰ αὐτῶν ὀνόματι Ἀσιασιανὰς καὶ Καρδοσιανὰς.

ἔ.λ. Οὐάλεντιανῶν καὶ Οὐάλεντιος.

1. Τοῦτω τῷ ἔτει ἡ θάλασσα ἐκ τῶν ἰδίων ὕψων ἐξήλθεν μητρί πανέρῳ παρὸς τβ' καλανθῶν σιλιταβρίου.

CONSULARIA CONSTANTINOPOLI-

p. Chr.

T.LXV.

366. Gratiano nob. et Dalaifo (sic).
1. His cons., natus est Valentinianus iunior filius Aug. Valentis die XV kal. Feb.
  2. et ipso anno idem hostis publicus et praedo intra Frygiam salutarem. et in Nacoliensium campo, ab Aug. Valente oppressus atque extinctus est die VI kal. Iun.
  3. Ipso anno Augustus Valentinianus gentem Alamannicam pervicit.

367. Lupicino et Iovino.

1. His cons., in civitate Constantinopoli deus grandinem pluit in modum petrarum die III non. Iul.
2. Et ipso anno levatus est Gratianus Aug. in Galliis apud Ambianis in tribunali a patre suo Aug. Valentiniano die VIII kal. Sep.

368. Valentiniano II et Valente II.

1. His cons., terrae motus factus, ita ut civitas Nicaenorum terrae funditus prosterneretur die V id. Oct.

369. Valentiniano nob. et Victore.

1. His cons., opus magnificentum cisternae Constantinopolitanae completum est a Domitio Modesto v. c. iterum praefecto urbis, quod in prima inchoaverat praefectura.
2. Agon post annos XVII restitutus est ab Aug. Valente.

CHRONICON PASCHALE.

ἔ.α. Γρατιανῶ ἐπιφανιστάτου καὶ Ιουλιανῶ.

1. Ἐπὶ τοῦτον τῶν ἐπιπέων ἐγενήθη Οὐάλεντινιανὸς Ἀργουσίος μὲν ἀδελφὸν (-ρέφ cod.) ἀπὸ ε' (iv m. rec.) καίανδων μετροναίων.
2. Καὶ τῷ αὐτῷ ἔτι Ηγοζό.τιος ἀντιόχης εἰς Φοργίαν σάουραθίαν ἐν τῷ μεδίῳ Νιζολίης ἐπὶ Οὐάλεντινιανῶ Ἀργουσίον καίωχεθίς ἀνηρέθη μὲν διασίῳ (δεσίῳ cod.) ἀπὸ τβ' καίανδων ἰουλίῳ.

ἔ.α. Λουπιτίνου καὶ Ἰουβιανῶ.

1. Ἐπὶ τοῦτον τῶν ἐπιπέων ὁ θεὸς χάλαζαν ἔβρεξεν ἐν Κωνσταντινουπόλει (ζορσί- cod.) εἰς τίλιον λίθον μὲν διασίῳ (δεσ- cod.) ἀπὸ δ' κωνῶν ἰουλίῳ.
2. Καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ἔτι ἐλήθη Γρατιανὸς Ἀργουσίος ἐν Γαλλίαις ἐπὶ Οὐάλεντινιανῶ Ἀργουσίον καίωχος ἀπὸ τῶ μὲν κῶφ (κῶφ cod.) ἀπὸ θ' καίανδων σειτεμεθίων.

ἔ.α. Οὐάλεντινιανῶ Ἀργουσίον τὸ β' καὶ Οὐάλεντιος Ἀργουσίον τὸ β'.

1. Ἐπὶ τοῦτον τῶν ἐπιπέων σεισμὸς ἐγένετο εἰς τὴν πόλιν Νιζάας, ὅσπερ αὐτὴν καίωχεθίς, μὲν γορμιαίῳ (γορμ.ιε cod.) ἀπὸ ε' ἰδῶν ὀκτωβρίῳ.

ἔ.α. Οὐάλεντινιανῶ Ἀργουσίον τὸ γ' καὶ Οὐίτιμος.

1. Ἐπὶ τοῦτον τῶν ἐπιπέων ὁ θεοίτιος βασιλεὺς Οὐάλεντινιανὸς πολλοὺς συγκλιμυθὸς καὶ ἄρχοντας ἐκασχῶν ἐφόνευσεν ἀδιζοῖντιος καὶ κλέπιωτιος καὶ παραδιζέζωτιος, καὶ τὸν προαιλόσιον τοῦ παλατίου αὐτοῦ, Ῥο-

διανὸν ὀρόμει, ἄνδρα δυνάτην καὶ ἐπλορον καὶ διωζοῖντι τὸ παλάτιον (-τιν cod.) ὡς προῶτον ὅτια ἀρχιερωδῶνον καὶ ἐν μεγάλῃ τιμῇ ὄντι, ἐλοίσε ζωζωνιστιον εἰς τὴν σφενδόνα τοῦ ἑπιπέου φργίῳσιος ὡς θεορεῖ τὸ ἑπιπέον. *narratio continuatur.*

2. Ὁμοίως καὶ τὴν δέσποτιαν Μαρίαν τὴν ἑπιοῦ ἱερναῖα ἐγοθέσασαν προάσιον καὶ ὅσον ἦν ἄξιον ἔχον προσόδων καὶ ὡς Ἀργουσίαν τιμηθεῖσαν ἐζοῖσας (τομ. cod.) ἐτεμθεν ὁ βασιλεὺς καὶ διετιμήσαστο τὸ προάσιον ὀγοζόσας τοῖς διατιμησιμένονσι καὶ μαθῶν ὅτι

366 in nacoliensium C'

CONSVLARIA CONSTANTINOPOLI-
p. Chr. TIANA.

CHRONICON PASCHALE.

αλείονος (-ονος *cod.*) τιμῆς πολὺ ἤν ἄξιον τῆς ἀγορασθεί-
σης, ἡγνανέμισεν (-ισεν *cod.*) κατὰ τῆς βασιλείσης (-λίσης
cod.) καὶ ἐξώρισεν (ἐξώρισεν *cod.*) ἀντί τῆς πόλεως ἀνα-
δοῦς τῆς πολισίας (πολισίας *cod.*) γυναικὶ τὸ Λουσίσιον.

370. Valentiniano III et Valente III.
 1. His cons. magna famis fuit in partibus Frygiae.
 2. et dedicata est sancta ecclesia. ubi beati apostoli positi sunt. die V id. April.
371. Gratiano Aug. II et Probo.
 372. Modesto et Arintheo.
 373. Valentiniano III et Valente III.
374. Gratiano III et Aequitio.
375. post cons. Gratiani III et Aequiti.
 1. His cons. thermae Carosianae dedicatae sunt agente praefecto v. c. Vindalonio Magno.
 2. Et ipso anno diem funetus Valentinianus senior XV kal. Dec. in castello Virgitione.
 3. et levatus est Valentinianus iunior Aug. filius Aug. Valentiniani ab exercitu in tribunali die X kal. Dec. in civitate Aetico.
376. Valente Aug. V et Valentiniano iuniore Aug.
 1. His cons. victi et expulsi sunt Gothi a gente Unorum et suscepti sunt in Romania pro misericordia iussione Aug. Valentis.
 2. et ipso anno introivit corpus Aug. Valentiniani Constantinopolim die V k. Ian.
377. Gratiano III et Merobaude.
 1. His cons. gens Gothorum. qui pro misericordia suscepti sunt. rebellaverunt adversus Romanos.
 2. ad quos expugnandos missi sunt comites cum militibus et pugnaverunt cum Gothis.
378. Valente VI et Valentiniano II.
 1. His cons. ingressus est Valens
- ἑλ. Οὐάλεντιανοῦ Ἀγούσιον τὸ δ' καὶ Οὐάλετιος Ἀγούσιον τὸ γ'.
1. Ἐπὶ τοῦτον τῶν ἐπιπέων καθερώθη ἡ ἐκκλησία τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἐν Κωνσταντινουπόλει μαρτὶ ξαριθαῶ (-ριθαῶ *cod.*) ἀπὸ λέντε ἰδῶν ἀκριλίον (ἀκριλίον *cod.*).
- ἑλ. Γρατιανοῦ τὸ β' καὶ Προβόν.
- ἑλ. Μοδέσιον καὶ Ἀρυνθέον.
- ἑλ. Οὐάλεντιανοῦ Ἀγούσιον τὸ ε' καὶ Οὐάλετιος Ἀγούσιον τὸ δ'.
- ἑλ. Γρατιανοῦ Ἀγούσιον τὸ γ' καὶ Αἰκυτίον.
- ἑλ. Γρατιανοῦ Ἀγούσιον τὸ δ' καὶ Αἰκυτίον τὸ β'.
1. Ἐπὶ τοῦτον τῶν ἐπιπέων ἐνεκαρτίσθη (-καρτίσθη *cod.*) τὸ γυνάσιον Καροσιανὰ μαρότιος τῶν ἐπιπέων Οὐνδαθρίον (-θρίον *cod.*) Μάγρον.
2. Ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἐπιπέων ἐπήθη Οὐάλεντιανὸς εἰς ἑγόνσιος μαρτὶ δέγ ἀπὸ ε' καθερῶν δεκεμβρίων εἰς πόλιν Ἀιγυζον.
- ἑλ. Οὐάλετιος Ἀγούσιον τὸ ε' καὶ Οὐάλεντιανοῦ Καύσαρος.
- ἑλ. Γρατιανοῦ Ἀγούσιον τὸ ε' καὶ Μεροβαύδον.
- ἑλ. Οὐάλετιος Ἀγούσιον τὸ ζ' καὶ Οὐάλεντιανοῦ Καύσαρος τὸ β'.

CONSULARIA CONSTANTINOPOLI-

p. Chr.

T. LXI.

- Aug. ab Oriente Constantinopolim die III kal. Iun.
  2. et ipso anno profectus est Valens Aug. ex urbe ad fossatum die III id. Iun., et pugna magna fuit cum Romanis et Gothis miliario XII ab Hadrianopoli die V id. Aug. ex ea die Valens Aug. nusquam apparuit.
  3. et toto anno per diocesim Trachiarum et Seythiae et Moesiae Gothi habitaverunt simul et eas praedaverunt: deinde usque ad portas urbis Constantinopolitane venerunt.
379. Ansonio et Olibrio.
1. His cons. levatus est Theodosius Aug. ab Augusto Gratiano die XIII kal. Feb. in civitate Sirmium.
  2. Ipso anno multa bella Romani cum Gothis commiserunt.
  3. Deinde victoriae nuntiatae sunt adversus Gothos, Alanos atque Hunos die XV k. Dec.¹⁾
380. Gratiano Aug. V et Theodosio Aug.
1. His cons. victoriae nuntiatae sunt amborum Augustorum.
  2. et ipso anno ingressus est Theodosius Aug. Constantinopolim die XVIII kal. Dec.
381. Syagrius et Eucherio.
1. His cons. ingressus est Aithanariens rex Gothorum Constantinopolim die III id. Ian.
  2. Eodem mense diem functus idem Aithanariens VIII kal. Feb.
382. Antonio et Syagrius.
1. His cons. Theodosius Aug. corpus Aug. Valentimiani in sarcophago deposuit die VIII kal. Mar.
  2. Ipso anno universa gens Gothorum cum rege suo in Romaniam se tradiderunt die V non. Oct.

CHRONICON PASCHALE.

1. Ἐπὶ τοῦτον τῶν ἐπιπέων κόσμος βλαβερὸς βασιλεὺς Οὐάλαντινιανὸς τέλει τῆ ἐν ζωσιλέῳ Βαργιτιῶν ἔτη ἐτὼν κβ´.
2. Ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἐπιπέων Γραιμανὸς Ἀργούσιος ἀνεκαλέσαιο τὴν αἰχμὴν μίγτρα Ναρῖταιν τὴν δεξιότητα.
3. Ἐπιφθῆ Θεοδόσιος Ἀργούσιος ἐν Σιρμίου (σιρμιῶν πολ.) ἐπὶ Γραιμανῶ Ἀργούσιον τοῖ αὐτοῖ γενναυαδελφοῖ μὲν ἀδελφῶν (ἀδελφῶν πολ.) ἀπὸ τῶν καλῶνδων γεβρουαρίων. καὶ ἐπιφθῆ ἐν Κορσικαυτινουαῶλε μὲν δὲ τὸ ἀπὸ τῶν καλῶνδων δεξιότητα.

ἔ.τ. Ἀσούριον καὶ Ὀλεβρίον.

1. Ἐπὶ τοῦτον τῶν ἐπιπέων Θεοδόσιος ὁ βασιλεὺς ἔδοξεν τὰς ἐκκλησίας τοῖς ἀρχιεπισκοπῶν, πατριαρχῶν ποιήσας σύνοχας καὶ διόξας ἐξ αὐτῶν τοὺς λεγομένους (-μανος μ. I) Λιτανιστῶν Ἐξωσιωνίτας, τοὺς δὲ τοὺς τῶν Ἑλλήνων κατέστρεψεν ἕως ἐδίαφους.

ἔ.τ. Γραιμανῶ Ἀργούσιον τὸ ξ´ καὶ Θεοδωσίον Ἀργούσιον.

ἔ.τ. Σαργίου καὶ Εὐχερίου.

ἔ.τ. Ἀντωνίου καὶ Σαργίου τὸ β´.

1) his cons. Theophilus Alexandriae episcopus subiectum latereculum infra de paschae observatione describit manu antiqua margo C: quae videntur sumpta esse ex Hypatii chroniceis.

378, 2 miliario] a miliario C   380, 1 amborum augustorum] ambra augr C   380, 2 constantinopolim C   382, 1 sarcophago C^o

CONSVLARIA CONSTANTINOPOLI-
TANA.

p. Chr.

383. Merobaude II et Saturnino.

1. His cons. levatus est Arcadius Aug. Constantinopolim in miliario VII in tribunali a Theodosio Aug. patre suo die XVII kal. Feb.
2. Et ipso anno ingressum est Constantinopolim corpus Constantiae filiae Aug. Constantini die II id. Sep.

384. Ricomeri et Clearcho.

1. His cons. introierunt Constantinopolim legati Persarum.
2. Ipso anno natus est Honorius nob. in purpuris die V id. Sep.

385. Arcadio Aug. et Bautono.

386. Honorio nob. et Euvodio.

1. His cons. victi atque expugnati et in Romania captivi adducti gens Greothyngiorum a nostris Theodosio et Arcadio.
2. deinde cum victoria et triumpho ingressi sunt Constantinopolim die III id. Oct.

387. Valerio III et Entropio.

1. His cons. quinquennalia Arcadius Aug. propria cum Theodosio Aug. patre suo editionibus ludisque celebravit die XVII kal. Feb.

388. Theodosio Aug. II et Cynegio cons.

1. His cons. defunctus est Cynegius praefectus Orientis in consulatu suo Constantinopolim. hic universas provincias longi temporis labe deceptas in statum pristinum revocavit et usque ad Egyptum penetravit et simulacra gentium evertit, unde cum magno fletu totius populi

CHRONICON PASCHALE.

ἔλ. Μερωβαύδου καὶ Σατορνίνου.

1. Ἐπὶ τοῦτων τῶν ἐπιπέτων Ἀρζαάδιος Ἀργούσιος ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῷ τριβοναλίῳ τοῦ Ἐβδόμου ἐπὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Θεοδοσίου τοῦ Ἀργούσιου ἀνηγορεύθη μὲν ἀδυναίῳ (ἀβδνεω cod.) πρὸς ἰδ' καλιανδῶν φεβρουαρίων.

2. Καὶ αὐτῷ τῷ ἔτι εἰσῆλθεν τὸ σήμερον Κωνσταντίας τῆς θυγατρὸς Κωνσταντίνου Ἀργούσιου ἐν Κωνσταντινουπόλει μὲν γορπιάῳ (-πιέφ cod.) πρὸς μιᾶς καλιανδῶν σεπτεμβρίων καὶ καιετέθῃ μὲν ἀπελλαίῳ (ἀπιλλαίφ cod.) καλιανδαῖς δεζεμβρίαις.

ἔλ. Ῥιχομήρου καὶ Κλεάρχου.

1. Ἐπὶ τοῦτων τῶν ἐπιπέτων εἰσῆλθεν προσβεβητῆς Ηεροδῶν.
2. καὶ αὐτῷ τῷ ἔτι ἐγενήθη Ὀρόριος ἀδελφὸς γνήσιος Ἀρζαάδιου Ἀργούσιου μὲν γορπιάῳ (-πιέφ cod.) πρὸς ἑ' ἰδῶν σεπτεμβρίων.

ἔλ. Ἀρζαάδιου Ἀργούσιου καὶ Βαύτονου.

ἔλ. Ὀρορίου Καίσαρος καὶ Ἐυδίου.

ἔλ. Οὐαλεντιανοῦ τὸ δ' καὶ Ἐντροπίου.

ἔλ. Θεοδοσίου Ἀργούσιου τὸ β' καὶ Κυνεγίου.

383, 2 constanōp C   386, 2 october C   387, 1 theosio C^a   celebravit | celebratis C   388, 1 deceptis C^a

CONSTITUTIO CONSTANTINOPOLI-

CHRONICON PASCHALE.

p. Chr.

TLIXI.

civitatis deductum est corpus eius ad apostolos die XIII kal. Apr. et post annum transtulit eum matrona eius Achantia ad Hispanias pedestre.

2. Et ipso anno occiditur hostis publicus Maximus tyrannus a Theodosio Aug. in miliario III ab Aquileia die V kal. Aug.
3. Sed et filius eius Victor occiditur post paucos dies in Gallis a comite Theodosii Aug.

389. Timasio et Promoto cons.

1. His cons. introivit Theodosius Aug. in urbem Romam cum Honorio filio suo die iduum Iuniarum et dedit congiarium Romanis.

390. Valentiniano III et Neuterio.

391. Tatiano et Symmacho.

ἑ.τ. Τιμασίον καὶ Προμώτον.

1. Ἐπὶ ταύτων τῶν ἑλάτων εἰσῆλθεν Θεοδοσίος ὁ βασιλεὺς ἐν Ῥώμῃ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ὠροθίου, καὶ ἔστειθεν αὐτὸν ἐκεῖ εἰς βασιλίαν.

ἑ.τ. Οὐάλεντινιανῶν τὸ δ' καὶ Νευτερίον.

ἑ.τ. Τατιανῶν καὶ Συμμαχόν.

1. Ἐπὶ ταύτων τῶν ἑλάτων Θεοδοσίος Ἀγροστός εἰρὸν τὴν μεγάλην τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ βασιτιστοῦ παρὰ τῆν γυναικί Μεζεδοσιανῆ ἐν Κεζίτζω διαγοίσει, ταύτην ἀνεχομισάμενος καὶ ἐν Χαλκιδόνι τέως ἀποθήμενος, τελευταῖον ἐκ βέθρου οἴζου οἰκοδομήσας ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ ἁγίου ἐν τῷ λεγομένῳ Ἐβδόμῳ Κωνσταντινουπόλεως, ἐν αὐτῷ τὴν ἡμίαν μεγάλην τοῦ βασιτιστοῦ ἀπέθειτο μὲν ἡμετέρον ἀπὸ τῶν χαλιανδῶν μαρτύρων.

392. Arcadio Aug. II et Rufino,

1. His cons. Valentinianus iunior apud Viennam est interfectus et levavit se Eugenius tyrannus.
2. Postmodum Theodosius Aug. occidit Eugenium.

ἑ.τ. Ἀρκαδίον τὸ β' καὶ Ῥομφίνον.

393. Theodosio Aug. ter et Abundantio.

ἑ.τ. Θεοδοσίον τὸ γ' καὶ Ἀβουδιαντίνον (sic).

1. Ἐπὶ ταύτων τῶν ἑλάτων ἀνεξεγαλίσθη Προκόλος ἀπὸ ἐπιούχων μὲν ἀτελλιάφ (-λέφ cod.) ἀπὸ τῶν ἰδίων δεκεμβρίων ἐν Σεραῖς.

2. καὶ αὐτῷ τῷ ἔτι ἐνεξανίσθη ὁ Θεοδοσιαζὸς φόρος.

394. Arcadio Aug. III et Honorio Aug II.

ἑ.τ. Ἀρκαδίον τὸ γ' καὶ Ὠροθίον τὸ β'.

1. Ἐπὶ ταύτων τῶν ἑλάτων ἐστάθη μέγας ἀνδραγὸς Θεοδοσίον Ἀγροστόον ἐν τῷ Θεοδοσιαζῷ φόρῳ μὲν λόφ (λοῦ cod.) χαλιανδαῖς ἀγοίσειαι.

2. καὶ αὐτῷ τῷ ἔτι Ἰογέρης ὁ εὐφάννος ἀνεξεγαλίσθη ἐν Ἡελίῳ.

3. Ταύτῳ τῷ ἔτι ἐτελέτησε Θεοδοσίος Ἀγροστός ἐν Μεδιολανῶν μὲν αὐδενιάφ (-ρέφ cod.) ἀπὸ τῶν χαλιανδῶν γεβουαρίων, ὧν ἑτῶν ξέ'.

388, 1 achantia| a-hantia C^a pedestre C^b, petistre C^a 388, 2 ab| et C^a comite| com C^a

CONSULARIA CONSTANTINOPOLITANA.

p. Chr.

395. Olybrio et Probrino.
1. His conss. recessit apud Mediolanum Theodosius Aug.
396. Arcadio Aug. III et Honorio Aug. III.
397. Attico et Caesario.
398. Honorio Aug. III (*sic*) et Eutyciano.
1. His conss. Gildo occisus.
399. Manilio et Theodoro $\bar{\nu}$. $\bar{c}$.
1. His conss. templa gentilium demolita sunt Ioviano et Gaudentio comitibus.
400. Stelicone ν . c . cons.
401. Vincentio et Fravito.
402. Arcadio V et Honorio V.
1. His conss. solis facta defectio III id. Nov.
403. Theodosio et Rumordio (*sic*).
404. Honorio VI et Aristone.
1. His conss. bellum civile fuit ex III kal. Septembr.
405. Stelicone II et Antemio.
1. His conss. inter catholicos et Donatistas unitas facta.
406. Arcadio VI et Probo.
407. Honorio VII et Theodosio II Aug.
408. Bosso (*sic*) et Filippo.
409. Honorio VIII et Theodosio III.
1. His conss. barbari Spanias ingressi.
410. Honorio VIII et Varan quod fuit Tertullo.
411. Theodosio Aug. III.
1. His conss. Constantini tyranni in conto caput adlatum est XIII kal. Octob.
412. Honorio VIII et Theodosio V.
- 413^a. Post cons. Honorii VIII et Theodosi V.
- 413^b. Lucio cons.
1. His conss. occisi sunt Iovianus Sebastianus Salustius.
2. et Heraclianus abolitus est.
414. Constantio $\bar{\nu}$. c .
415. Honorio X et Theodosio VI.
1. His conss. sanctus Stefanus primus martyr revelatur sancto pres-

p. Chr.

- bytero Luciano die VI feria. quae fuit tunc III non. Dec., in Hierosolymis sancto Iohanne episcopo presidente, et extant ex his gestis epistolae supra dicti presbyteri et sancti Aviti presbyteri Braecarensis, qui tunc in Hierosolymis degabant.
416. Theodosio VII et Palladio.
417. Honorio XI et Constantio II.
418. Honorio XII et Theodosio VIII.
419. Monaxio et Plenta.
1. His conss. sanctus Iohannes Hierosolymorum episcopus, qui supra epistolam dirigit per ecclesias orbis terrarum, quae habetur, de signis terroribusque divinitus perpetratis.
420. Theodosio VIII et Constantio III.
421. Agricolo (*sic*) et Eustatio.
422. Honorio XIII et Theodosio X.
423. Mariniano et Aselepiodoto.
1. His conss. Honorius Aug. recessit Ravenna.
424. Castino et Victore.
425. Theodosio XI et Valentiniano Caes.
426. Theodosio XII et Valentiniano II Aug.
427. Pierio et Artabu (*sic*).
428. Felice et Tauro.
429. Florentio et Dionisio.
430. Theodosio XIII et Valentiniano III.
431. Basso et Antiocho.
432. Aetio et Valerio.
1. His conss. (*sic*).
433. Theodosio XIII et Maximo.
434. Aspare et Ariovindo.
435. Theodosio XV et Valentiniano III.
436. Isiodoro (*sic*) et Senatore.
1. His conss. (*sic*).
437. Atio (*sic*) II et Segisvulto.
438. Theodosio XVI et Fausto.
439. Theodosio XVII et Festo.
440. Valentiniano V et Anatholio.
441. Cyro $\bar{\nu}$. c .

400 sic C   401 september C   409 ingressi C¹   415 extante ex C; *sec.* extant de   degabant C¹
 416 nili C^b, nili C³   419 sci ioh h. epi C   420 constantino C³

CONSTABULARIA CONSTANTINOPOLITANA.

p. Chr.

112. Dioscoro.
 113. Maximo II et Paterio.
 114. Theodosio XVIII et Albino.
 115. Valentiniano VI et
 116. Actio III.
 117. Callepio et Ardaburo.
 118. Postumiano et Zenone.
 119. Asturio et Protogene.
 120. Valentiniano VII et Avieno.
 121. Adelfio et Martiano.
 122. Hirculano et Parracio.
 123. Opillione.
 124. Actio III et Studio.
 125. Valentiniano VIII et Antemio.
 126. Avito Aug. cons.
 127.

p. Chr.

129. Rechinero et qui de Oriente.
 128. Maioriano Augusto et Arioindo.
 120. Magno et Apollonio.
 121. Severiano et qui de Oriente.
 1. His cons. Maiorianus occiditur et
 Severus efficitur imperator.
 122. Severo et Leone Augustis.
 123. Basilio et Gadaifo (*sic*).
 124. Olibrio.
 1. Severus Aug. obiit.
 2. Antemius Romae imperator factus est.
 3. Adversum Wandalos grandis exercitus cum Marcellino duce dirigitur
 125—127.
 128. Aug. Antimio II cons.

117 callepio *C⁹*129 maioriano *C⁹*122 augis *C*121, 2 factus *C⁹*

CONSVLARIA ITALICA.

I. ANONYMI VALESIANI PARS POSTERIOR.

B = codex Berolinensis Phillipps. n. 1885 saec. IX.

- } II. FASTI VINDOBONENSES PRIORES.
{ III. FASTI VINDOBONENSES POSTERIORES.

V = codex Vindobonensis n. 3416 saec. XV.

S = excerpta codicis Sangallensis n. 878 saec. IX.

IV. PASCHALE CAMPANVM.

V = codex Vaticanus reginae n. 2077 saec. VI exeuntis.

V. CONTINVATIO HAVNIENSIS PROSPERI.

H = codex Havniensis n. 454 saec. XII.

VI. EXCERPTA EX BARBARO SCALIGERI.

cod. Parisinus Lat. 4881 saec. VII, VIII.

VII. EXCERPTA EX AGNELLI LIBRO PONTIFICALI ECCLESIAE RAVENNATIS.

cod. Mutinensis Estensis V. F. 19 saec. XV.

[ ] quae concluduntur, editori visa sunt aliena esse a chronicis Italicis.

Chronica Italica nobis dicuntur quae hodie solent significari vocabulo fastorum Ravennatum indito iis a Waitzio (*die ravenatischen Annalen als Hauptquelle für die Geschichte des Odoakar*, *Nachrichten der Göttinger Gesellschaft der Wissenschaften* 1865 p. 81—111) pro re nimis Augusto; nam ut aliquanto antea scribi coepta sunt quam Ravenna sedes facta est imperii Occidentis, ita per plura saecula continuata non recte certae alicui urbi attribuuntur. chronica haec si ita integra ad nos pervenissent, ut ad nonnum saeculum medium videntur superfuisse, aliquanto certior et plenior rerum occidentalium notitia nobis suppeteret. iam cum nobis reliquiae legendae sint diligenter et religiose, equidem editoris munus sane difficillimum ita moderatus sum, ut haec commentatio chronicorum Italicorum particulas epitomasse septem numero proponat continetas, neque tamen permixtas, sed iuxta positas, ut quid quaevis habeat vel non habeat, facile deprehendas. sunt autem haec:

- I. chronica Theodericiana quae finiunt in regis obitu a. 526, nota sub nomine Anonymi Valesiani, partis scilicet eius posterioris, pendentia certe maiore ex parte ex consularibus Italicis, nisi forte partem eorum repraesentant non epitomatam.
- II. fasti Vindobonenses priores qui nobis appellantur, adsumptis quae partem eiusdem epitomae quondam effecerunt excerptis Sangallensibus, finit epitome haec mutila in a. 573.
- III. fasti Vindobonenses posteriores, quae epitome praecedenti in multis similis pervenit ad a. 387 adiunctis laciniis duabus 438—455, 495—539.
- IV. paschale Campanum a. 464—543 codicis Vaticani reginae n. 2077.
- V. additamenta Prosperi chronicis inserta et auctarium ad ea adiectum in codice Havniensi n. 454 maiore ex parte derivata ex chronicis Italicis epitome facta plerumque simplici, interdum duplicata vel adeo triplicata, perveniunt ad a. 625.
- VI. epitome inserta chronicis Alexandrinis Graece scriptis, quorum superest versio Latina adlegata plerumque sub nomine Barbari Scaligeri, fasti finiunt in a. 387.
- VII. excerpta servata apud Agnellum in libro pontificali ecclesiae Ravennatis edito saec. IX medio, perveniunt ad a. 573.

Septem harum epitomarum prima secunda tertia quinta his commentariis eduntur, quartae plenam editionem infra proponemus cum paschali Victorii Aquitani, cuius Campanum vere particula est, in sexta et septima ex editionibus iustis a viris doctis curatis nos ea selegimus, quae ad chronica Italica spectarent, de omnibus septem quae observanda habuimus, scorsum infra proponentur.

Tantum autem abest, ut septem illis epitomis chronicorum Italicorum reliquiae omnes contineantur, ut plerique huius aevi rerum scriptores plus minus inde traxisse videantur, quorum recensum subicere non supervacaneum erit.

- VIII. Prosperum, qui chronica edidit primum a. 443, infra demonstrabimus consulum lateranum ex hisce chronicis deprompsisse, adnotationes quoque historicas ita adhibuit, ut in parte Hieronymiana duae, quas solas habet non

Hieronymianas, scilicet passiones Perpetuae ad a. 203 et Timothei ad a. 306, in his chronicis redeant; unde efficitur eum exemplum adhibuisse, quod per haec saecula non multo plenius esset quam sunt fasti priores Vindobonenses, etiam in auctario post finem Hieronymi adiecto iisdem consularibus cum usum esse consentaneum est, sed quid inde traxerit, in hac parte minus certo distinguitur, redibimus ad hanc quaestionem, ubi de Prosperi auctoribus disputabitur.

- IX. Prosperi epitomen insertam codici Vaticano reginae n. 2077 qui confecit, pauca quae addidit ex chronicis his videtur deprompsisse. agemus de additamentis his ad Prosperum.
- X. Marcellinum comitem, qui chronica primum emisit Constantinopoli a. 518, chronica Italica adhibuisse ostendunt quae infra adnotavimus ad a. 393 (p. 298 not. 3) et 418 (p. 300 not. 3).
- XI. Cassiodorus in chronicis editis Ravennae a. 519 post Prosperum ab a. fere 455 chronica Italica potissimum compilavit.
- XII. Jordanes in Geticis editis inter a. 526 et 533 passim ex iisdem hausit scilicet per Cassiodori historiarum libros (v. praef. meae p. XXXIX).
- XIII. Marius Aventicensis, cuius chronica perveniunt ad a. 581, quae refert pertinentia ad res Italicas sane pauca et exilia, ita conveniunt cum aliis horum chronicorum reliquis (v. p. 320 not. 1 p. 331 not. 2) ut de origine dubitare non possis.
- XIV. Isidorum in chronicorum editorum primum a. 615 parte extrema Italicis consularibus usum esse in adnotatione infra p. 338 not. 4, 6 demonstravi.
- XV. Auctarium, quod codices quidam Isidoriani exhibent perveniens ad a. 624, verisimile est, cum ad Havniensem epitomam prope accedat (vide p. 339 not. 3, 4), particulam esse chronicorum Italicorum adsutam a librario aliquo Isidorianis, sed cum de origine non satis constet et propter librorum notitiam narratio haec ab Isidorianis parum commode separetur, cum his edetur.
- XVI. Paulus Diaconus cum in historia Romana emissa ante a. 771 tum in continuatione eius (v. quae exposui *Neues Archiv* 5, 77) historia Langobardorum, quam post multos annos scribere coepit neque absolvit, chronicis Italicis usus est, ut docuimus Droysens in praef. ad hist. Rom. p. LVII et ego *Neues Archiv* l. c., videnturque ea significari sub nomine *annalium librorum*, unde quaedam affert de Bergamo civitate Venetiarum hist. Rom. 15, 1 et hist. Lang. 2, 14. hinc potissimum videntur proficisci quae Paulus narrat de rebus Romanorum non relata apud auctores Latinos hodie superstites, ut inter alia locus de Galla Placidia (v. p. 258 not. 1), sed quanta cautela opus sit, antequam Paulum negemus pendere ex libris quos nos quoque habemus, demonstrabitur in praefatione ad Prosperum.
- XVII. Theophanes Constantinopolitanus annales edens Graece a. 812 ad res Italicas explicandas chronica haec passim adhibuit (videantur p. 298 not. 2, p. 300 n. 1, 2, p. 304 n. 1, 2, p. 305 n. 2, 3, p. 306 n. 1, 2, 3). idem cum simul usurparit quae Barbarus Scaligeri iis immiscuit proprie Alexandrina (v. p. 294 not. 1, p. 295 not. 1, p. 297 not. 1), videtur usus esse ipsis illis chronicis Graecis, quorum pars extat Latine versa (VI).
- XVIII. Adnotationes historicae numero paucae adscriptae ad laterculum Dionysii Exigui, qualem exhibent libri tres Berolinensis Phillippsianorum n. 1531 et Coloniensis n. 103 et Romanus Minervae B. IV. 18, editae infra cum laterculo Victorii Aquitani et ipsae redeunt ad chronica Italica (v. infra p. 298 not. 1, p. 300 not. 3).

Contra horum chronicorum copia neque Gregorio Turonensi¹⁾ videtur fuisse neque Bedae.

Ex consularibus Italicis quid traxerint auctores hi multi et varii, in coniectura positum est eaque ne ibi quidem certa, ubi in univrsam constat auctorem de quo agitur consularia illa adhibuisse: nam multiformia circumferebantur ampliata modo, modo breviate et ad hunc vel illum annum deducta, neque editoris est propagationes has omnes persequi et quatenus fieri potest determinare, et quamquam in adnotatione passim auctores modo recensitos adlegavi, ut componant testimonia et in auctoritatem inquirant reliqui iis, qui res gestas examinant, ipsos annales restituere qui temptant, vereor ne in plerisque operam perdant fluctuantes inter noticiarum certarum exilitatem et paucitatem et coniecturarum temeritatem et ἀποσιτία.²⁾ — Hoc moneo reliquias consularium Italicorum qui alias cum aliis comparet, ei cavendum esse, ne differentiis in annorum quasi vocabulis nimium tribuat: haec enim per haec tempora multo magis librariorum sunt quam auctorum, scilicet annus utrum per postconsulatum enuntietur an per consules suos, item utrum consul Occidentis solus nominetur an addatur collega post intervallum saepe non exiguum de Oriente nuntiatus, non tam ab auctore pendere quam ex notitia et licentia librarii aequalis vel supparis aetatis declarant, quotquot huius aetatis documenta supersunt, maxime Prosperi chronicorum et Victoriani laterculi scripti codices, adiectionis secundi nominis vestigium passim ita remanet, ut quae singularibus consulibus ad spatium aliquo modo explendum addi solet in huius aevi laterculis formula in paribus raro usurpata *c. c. cons.*, ea locum retinuerit ante collegam. itaque eiusmodi diversitates ubi reperiuntur, eae non impediunt, quominus adnotationes ad eundem auctorem primum referantur.

1) In historia Francorum, quam e. a. 594 absolvit, l. 2 c. 9 colligens quae apud auctores de Francorum rebus antiquioribus repperit quod scribit: *et in consularibus legimus Theudomerem regem Francorum filium Richimeris quondam et Asculam matrem eius gladio interfectos*, id nullo iure ad consularia Italica refertur. res plane ignota (nam mera coniectura Fredegariana compilatio 3, 9 Gregorii locum ita exscribit, ut Theudomerem hunc patrem faciat Chlogionis, avum Merovechi), neque ullo iudicio probatur hanc notitiam ad Italiam pertinere.

2) Restitutionem qui suscipiet quamnam viam tenere debeat, exemplum esto narratio ad a. 388 de eade Maximii translata, quantum apparet, ex annalibus Constantinopolitanis (supra p. 244) enim in Hydatii commentarios tum in fastos Vindobonenses posteriores (priores deficiunt) et in chronica Prosperi (aucta in Havniensi) Marcellini Theophanis ita, ut excerpta haec alia servarent in annalibus Constantinopolitanis quos nos habemus praetermissa, alia corrumpere diverse sic fere:

hostis publicus Maximus tyrannus a Theodosio Aug.	<i>Const. et ceteri; Valentinianum Theodosio adiungunt Prosper et Marcell.</i>
spoliatus indumentis regis sistitur et capite damnatur	<i>Prosper Prosper et ceteri</i>
in miliario III ab Aquileia die V k. Aug.	<i>Const., Prosper, Hydat.; apud Aquileiam Marcell.</i>
sed et filius eius Victor occiditur post paucos dies	<i>Const., Hydat., XII kal. Aug. Theophanes, V k. Sept. fast. Vind. Const., Prosp., Hydat.</i>
in Galliis ab Arbogaste	<i>Const., eodem anno Prosp., eodem tempore vel ipso anno Hydat. Const., Prosp., Hydat.; apud Aquileiam Marcell. Prosp., Hydat.</i>
qui ex genere Francorum erat comite Theodosii Augusti.	<i>Havu. Const., Prosp., Hydat.</i>

Quae subiungit Marcellinus: *Andragathius comes morte Maximii cognita praecipitem sese e navi in undas dedit ac suffocatus est*, sumpsit ex Orosio 7, 35, 5, item ex Socrate hist. eocl. 5, 14 quae subiungit Theophanes: *θεοδόσιος ἐπέλε Ἀνδραγάθιον τὸν στρατηγὸν αὐτοῦ ὡς δολοφονήσαντα Γρατιανόν.* — Ita quae componuntur raro ad certos fines redigi possunt, et saepissime manet incertum, utrum hanc vel illam notitiam auctor posterior derivavit ex primario sibi viso integriore an eam aliunde adsciverit vel adeo tenere ex cogitarit. denique nemo negabit eiusmodi restituendi temptamina, utut de iis indicabitur, ab editoris officio procul habenda esse.

Chronica Italica per tria saecula continuata quamquam, ut hodie res se habent, pro uno opere tractantur et eduntur, ita comprehenduntur sine dubio sub eodem nomine non solum narrationes plurimum auctorum per vices sese excipientium, sed etiam recensiones et maxime breviationes et amplificationes variae et diversae. insigne eius diversitatis documentum est narratio de ponte Apollinari Ravennae urbis cremato *nocte in pascha* secundum fastos Vindobonenses priores (p. 312 c. 637) *a. d. XV k. Mai.*, secundum Agnellum (infra p. 313) *a. d. IV non. Apr.*: scilicet eum illud pascha sit a. 488, hoc pascha a. 489, in primaria recensione dies non adscriptus fuerit necesse est, deinde expletus adsumpto laterculo paschali, sed ita ut ad notitiam in altero utro exemplari loco motam dies adscriberetur supplemento duplici, chronica ipsa si superessent, distribuenda forent inter auctores diversos et deinde inquirendum, quo tempore et quo loco singuli scripsissent, et deprehenderentur fortasse diversitates non leves, forma modo amplior modo exilis, studia partium modo haec modo illa, iam miserimus status reliquiarum cum haec quaestiones fere praeciderit, pauca sunt quae de operis fundamento et incremento proferri possint neque tamen omittenda.

Fundamentum chronicorum consularia sunt quae supra edidimus Constantinopolitana: scilicet non solum in iis quae de imperio indiviso referuntur aliquoties (vide quae de rebus gestis a. 388 supra p. 253 adn. observavi et infra adnotationem 2 p. 298 ad a. 389), sed fastorum laterculum horum chronicorum mox ostendemus inniti fastis Constantinopolitanis, at generatio haec communis eo quodammodo tegitur, quod in chronicis his de rebus gestis ante obitum Theodosii magni narrantur perpauca et parum utilia, contra post divisum imperium Orientis et Occidentis etiam narrandarum rerum gestarum communiore immixta annales iam existunt alii Orientis potissimum, qui sunt Constantinopolitani supra editi, alii Occidentis, scilicet qui iam a nobis eduntur versantes toti in rebus occidentalibus et ad eas cognoscendas summae utilitatis.

Annales hi incipiunt ab ipsa urbe condita, regum indicem servaverunt epitomae duae Barbari et Vindobonensis prior consentientes in eo, quod omittitur Ancus, id quod praeter hos duos indices nullus admisit.¹⁾ cum adsint reges, consulum laterculus a regibus inde exactis abesse non potuit, sed cum epitome nulla integrum servavit, nam ex quattuor fastorum exemplis quae aetatem tulerunt tria, scilicet fasti Vindobonenses utrique et Barbari Scaligerani, incipiunt a Caesare dictatore, quartum Prosperi a passione Christi, fasti omnes quaterni superstructi sunt urbanis iis de quibus egimus p. 199 seq. in consularibus Constantinopolitanis: nam quamquam horum vitia aliquot non redeunt in Italicis (adsunt consulatus p. Chr. 1 et 73 et iusto loco ponuntur p. Chr. 12 et 31 nec geminatur consulatus a. 52), ita, ut mittam errores minores, geminationes male admissae sex numero, scilicet a. n. c. 732, 736, 740, p. Chr. 11, 29, 161 omnibus communes sunt,²⁾ nisi quod in Prosperianis eum deficient priora, duae postremae solae inveniuntur, sed praeter hos, quorum culpam sustinet laterculus adhibitus a chronicorum Italicorum auctore primo, errorum ab illo laterculo alienorum et his omnibus quatenus extant communium numerus deprehenditur ingens et tertio regi omissio recte respondens, omnes enumerare nihil attinet, sed ponam graviores, maxime quoniam eiusmodi consensus

1) Syncellum Gelzer (Afric. 2, 226) ait praeter indicem solitum septem regum, quem sequitur, huic quoque novisse, propterea quod ait p. 398 quosdam historicorum Tullum recensere non secundo loco post Romulum, sed quinto, sic ordinantes: Romulus — Numa — Ancus — Tarquinius Priscus — Servius Tullius — Tullus Hostilius, alios autem quartum locum a Romulo Tullo adsignare, scilicet ordine hoc: Romulus — Numa — Ancus — Tarquinius Priscus — Tullus Hostilius — Servius Tullius, sed neuter ordo is est de quo agitur.

2) Fasti paschalis Cizensis scripti a. 447 communem cum Constantinopolitanis et Italicis habent eum errorem, nimirum consulatum duorum Augustorum a. 161 male geminatum, contra a. 29 recte exhibent et in universum quatenus noti sunt longius recedunt ab utrisque eum virtutibus suis tum erroribus propriis.

in falsis summam vim habet ad originem communem demonstrandam. omnino errores multi tolluntur ternis quaternisque fastis inter se collatis, qua de re hoc unum adnoto, ne quis Prosperī fastos propter nescio quam librorum fidem vel certi auctoris nomen suspicioni minus obnoxios esse credat, eos reliquis nequaquam praestare, maxime a Vindobonensibus prioribus saepe numero superari. errores Prospero proprii inter alios sunt omissi consules a. 31, 32, 40, 43, 56, 63, 276 et alter a. 222, additi inter a. 226 et 227 ficticii *Aniano et Marino* (quamquam his fortasse respondent eodem fere loco interpositi in Vindobonensibus posterioribus item ficticii *Faustino et Marino*), adiectus ad a. 311 ad consulem solitarium fastorum meliorum Maximianum VIII consul alter ficticius *Licinius* (pro quo laterculi duo Vindobonenses inserunt item confictum *Constantinum*), pro consulibus a. 230 *Agricola et Clemente* interpolati anni 221 *Gratus et Seleucus*, factus consul a. 140 *Praescus II* pro *Vero II*, a. 216 *Venustus* pro *Anulino*, a. 261 *Gentianus* pro *Volusiano*. raro a reliquis Prospero ita differt, ut non peccet: ita consul a. 238 *Proculus Pontianus* Prospero est *Proculus*, Vindobonensibus *Pontianus*, vitia illa plurima et gravissima obstant coniecturae per se facili laterculos reliquos ex Prosperiano interpolatos esse:¹⁾ certe hoc si evenisset, ex supra recensitis quaedam in illis comparerent. missis igitur his vel erroribus vel interpolationibus, quorum culpam penes Prosperum esse dubium non est, ii qui sequuntur eum a consularibus Orientis alieni tum omnibus exemplaribus chroniceorum Italicorum communes ad eorum auctorem primum iure referentur.

consulatus corrupti: a. 66 *Celsino* (vel *Longino*) et *Apuleio* pro *Telesino et Paullino* — a. 109 *Africano et Crispino* pro *Palma et Tullo* — cet.

consulatus transpositi: 73 post 81 — 77 post 78 — 96 post 97.

consulatus omissi: 59, 80, 82, 87, ubi omissio consulatu Domitiani decimo sequentium numeri propterea imminuuntur.

consulatus inserti ficticii:

inter p. Chr. 389 Publicola et Nerva (vere a. u. c. 718).

inter p. Chr. 112 Saturnino II et Venusto.

inter p. Chr. 512 { *Silvano et Silio*,
/ *Tiberio III et Antonino*.

inter p. Chr. 704 Vespasiano II et Tito II.

inter p. Chr. 968 Sabino et Antonino.

inter p. Chr. 1178 Claro et Alexandro.

inter p. Chr. 1156 Grato et Seleuco (vere p. Chr. 221).

inter p. Chr. 311/5 Constantio III et Constante (consulatus est a. 316 suo loco repetitus sub nomine *p. c. Anantii et Albini*: habent geminationem fasti Prosperiani, Vindobonenses posteriores, Barbari, non habent Vindobonenses priores).

Geminatio extrema ut facili errore explicatur, ita ex fastis quaternis in ternis solis reperitur, sed vitia commissa in fastis saeculi primi secundique et vere omnibus communia sunt et tam multa numero et condicione tam gravia, ut vix a fraudis suspicionem abstinereas, quamquam quo consilio in laterculum introducta sint reperire non potui, utut est, ubi quaerimus quo tempore et quo loco originem ceperint, id est quando et ubi recepta sint in consularia urbana non incorrupta, sed a fraude certe immunia ea, quae supra vidimus aetate Constantiniana ex veteri Roma in novam transiisse, hoc respon-

¹⁾ Haec coniecturam fallaci subscriptione fastorum Vindobonensium deteriorum ad a. 378: *his cons. Horosius et Prosper fecerunt cronicas* aliquatenus defensam emisi in editione chronographi a. 351 p. 656, sed mox abiici edens chronica Cassiodori p. 676 reiectique item Kaufmannus philol. 31 (1876) p. 108.

debimus binos ex fastis illis, Barbari et Vindobonenses posteriores, finire in a. 387 et non post eum annum, fortasse eo anno ipso consularia haec prodiisse videri.

Praeter fastos etiam adnotationes adfuisse vel inde colligitur, quod non defuerunt in archetypo sub Constantino Constantinopolim delato et reperiuntur quaedam parilis omnino originis in exemplaribus diversis, ita de inundatione ad a. p. Chr. 363 terni fasti ex quaternis iisdem fere verbis referunt et ad a. 383 quod in universum recte adnotant fasti Vindobonenses priores: *eo anno natus est Honorius Constantinopoli V id. Sept. et levatus est Arcadius* redit apud Barbarum corruptum et bipertitum sic ad a. 381: *eadem anno coronatus est in imperio Arcadius in Constantinopolim V idus Septembris* et ad a. 385: *eo anno natus est Honorius in Constantinopolim V idus Sept.* — Ad locum quod attinet, prodierunt omnino in Italia, probabiliter Romae: nam in hisce adnotationibus res quae referuntur neque communes sunt imperii Romani, Italiam potissimum respiciunt, ex Pannonia quod affertur ad a. 375, ab Italico auctore non abhorret nec magis quod adnotavit de Lucae et Andreae reliquiis Constantinopolim adlatis a. 336 Iun. 22, pro quo cum secundum chronica Hieronymi a. Abr. 2373 et Constantinopolitana (ad h. a.) ponendus fuerit a. 357 Mart. 3, ipse error prodit auctorem exterum.

Cyclorum paschalium cum nulla mentio fiat neque in fastis Vindobonensibus melioribus neque apud Alexandrinum, auctor communis ab iis abstinerit necesse est, qui reperiuntur in fastis Vindobonensibus deterioribus (nam de Prosperianis vel potius apud Prosperum interpolatis plane diversis ad eum exponetur):

{29}—[112] *ad a. 117*: fiunt a passione domini usque ad consulatum Nigri et Aproniani anni LXXXIII.

[113]—[196] *ad a. 197*: his consulibus revolutus est cyclus paschalis.

[197]—280: his cons. revolutus est cyclus paschalis III.

281—[364]: *ad a. 370*: his cons. revolutus est cyclus paschalis IIII.

[365]—448: his cons. revolutus est cyclus paschalis V.

449—532: his cons. revolutus est cyclus paschalis VI, qui fiunt anni DIII.

similes sunt cyclis paschalis Cizensis editi a. 447, neque tamen iidem, nam in eo exordia cycli fortasse quarti, certe sexti veris annis adscribuntur, tertii errore diverso anno 192, neque erididerim Vindobonensis libri cyclos insertos esse ex paschali eo (Rossi inser. chr. II p. XCIII; Krusch *Studien* p. 127), sed ad easdem fere leges ordinatos, scilicet sequioris aetatis chronographi cum numerum annorum ab anno passionis sive duorum Geminorum ad praesentem in universum recte vel fere recte tenerent, applicantes cum ad laterculos male corruptos consulatibus aliis omissis, aliis interpolatis curam egerunt, ut errores utrimque sese compensarent, adscriptiones supra relatas a veris fastis ita recedentes, ut adnotavi, probabile est exactas esse ad fastos iam male corruptos, exempli causa a consulatu duorum Geminorum ad Nigri et Aproniani in archetypo eo, ad quod cycli adnotati sunt, recte dinumeratos esse consulatus LXXXIV, in ipsis fastis Vindobonensibus deterioribus dinumeratio ea institui non potest, cum deficiant in exemplari a. 16—75: substituto pro iis exemplari altero numerantur consulatus LXXXII.

Chronica emissa anno ut videtur 387 deinceps videmus continuata esse, non publico iussu, certe eiusmodi originis neque testimonia ulla adsunt neque in ipsis reliquiis indicium, sed ni fallor bibliopolae curaverunt, ut exemplaria quae venalia haberent ad annum pertingerent, quo venum irent, continuationes quoque omnes in Italia scriptae sunt, fasti sunt occidentales meri: a. 381 Syagrius praepositur Eucherio etiam in versione Alexandrina et per saeculum quintum sextumque consules occidentales aut soli nominantur aut priores (primus qui quidem supersit Dioscorus est a. 442): et cum hos appareat in archetypo recte et plene perscriptos fuisse, in orientalibus turbae multaeprehenduntur ex parte sine dubio redeuntes ad ipsos consularium auctores, res quae

referuntur omnes fere Italicæ sunt: accedit Pannonica ad a. 155. ubinam in Italia scripta sint, minus certum est, sedes imperii cum a. 401 Mediolano transferretur Ravennam, probabile est consularium publicationem a consulum renuntiatione publica pendente et ita cum sede imperii coniunctam item transiisse Ravennam: certe consularia posteriora, maxime ætatis Theodericianæ in rebus ad Ravennam gestis ita versantur, ut non solum propter sedem administrationis Italiae ibi collocatam, sed etiam propter domicilium scriptoris primum locum eae sibi videantur vindicare. hoc notabile, quod per a. 155—193, quorum habemus epitomen breviatam magis quam immutatam, *dominus noster* in ea praescribitur Augustis constanter, scilicet Maioriano a. 157, Severo a. 161, Anthemio a. 167, Nepoti a. 171, Anastasio a. 192, item *dominus* dicitur Theodericus a. 193, unde intellegitur consularia hæc prodüsse nullo intervallo facto, sed per annos singulos continuata: nam ita non appellatur nisi princeps dum superest et imperium administrat.

Per tempora belli gesti inter Gothos et Iustinianum consulatus illis proprii reperiuntur nulli, sed sequuntur fasti nuncupationem consularem Constantinopolitanam: probabile igitur hanc partem consularium post devictos Gothos instauratam esse ad iussum victoris, per hæc tempora consularia continuata esse cura Maximiani archiepiscopi Ravennatis significat Agnellus, ut observavit Waitz (in *Nachrichten der Göttinger Gesellschaft der Wissenschaften* 1865 p. 112) adsentiente inter alios Holdero Eggero (in præfatione ad Agnelli librum pontificalem ecclesiae Ravennatis p. 275), de Maximiano quæ comperta habemus, omnia veniunt ex laudato libro Agnelli scripto c. a. 850, eo teste (c. 70, 82 cf. 92) Maximianus (fortasse is ipse, quem sub Vitalis nomine celebrat Venantius Fortunatus carm. 1, 1) natus Polae c. a. 198 cum per tempora belli Gothici Constantinopolim profectus ibi favorem imperatoris sibi conciliasset, quinquies p. c. Basili prædie idus Oct., id est a. 546 Oct. 11 Patris a papa Vigilio consecratus est archiepiscopus urbis Ravennæ paullo ante a Belisario receptæ, quam sedem tenens obiit a. 556 vel 557 VIII kal. Martias, de eo Agnellus c. 78: "navigaverat", inquit, "iam hic beatissimus antea partibus Orientis (orientalis *cod.*), sicut ipse in suis voluminibus loquitur dicens: "in Alexandria vero nulla extrinsecus mali causa, sed quod genus hominum ferox seditiosum semper inquietum est, civile inter se motum est bellum, non virtutis merito neque ob defensionem, sed ob necem atque interitum civium commoti universi præfectum suum [*scilicet Theodosium Calliopii filium a. 515/6, cf. Malalas p. 100 Bonn. cct.*] intra ecclesiam occiderunt, ut (*cod.* quod) iam ante annos aliquantos (antea aliquanti *cod.*) similiter episcopum suum [*Proterium a. 457 d. Mart. 28*] accusantes hæreticum interfecerant, quo comperto imperator [*Anastasius*] in iram versus funditus civitatem iussit everti, denique misso alio præfecto nomine Laudicio intra ipsam civitatem XL viros per singulas regiones in ligno suspendit, sed tunc elaboravit Dioscorus [*c. a. 517, 518*] eiusdem [urbis] episcopus et manifeste posuit animam suam pro ovibus suis electique ex heremo monachi apud imperatorem properant atque excessu civium veniam exorant, tunc imperator cessit sacerdotibus et deinceps cavere a talibus mandavit, huic episcopo apud Alexandriam Timotheus successit [*a. 519—536*], quem ego navigans Orientem in sua civitate bene administrantem vidi, sed ante pauca (*imperante Iustino c. a. 523; cf. Malalas p. 118 Bonn., Euagrius 1, 8 al.*) Nazarba [= *Anazarbus*] civitas Ciliciæ terræ motu facto conceidit, in qua perisse ferunt amplius XXX milia hominum", hæc pontificis verba sunt, post beatum Hieronymum et Orosium vel alios historiographos iste in chronicis laboravit et istos secutus per diversos libros nobiliorum principum non solum ipsorum (inriorum *cod.*) imperatorum, sed et regum et præfectorum [*scilicet Italiae*] suam propriam chronicam exaravit, quæ de itinere c. a. 530 in Orientem suscepto Maximianus narrat, cum chronicis parum conveniant, magis videntur proficisci ex schediasmatis eiusdem alii, quorum Agnellus

e. 81 postquam dixit de codicibus ecclesiasticis ab eo emendatis et de missalibus, quorum 'grande volumen mire exaratum' ecclesiae suae reliquit, ita meminit: 'modicum de illius habemus dictis quae [*fortasse scr.* dictatis quia] Romam transmeata sunt et quantum ibidem cogniti sunt, Romulides qui [*fortasse scr.* ibi] viderunt XII libros sub uno volumine exaratos'. chronica autem Agnellus laudat etiam e. 12, postquam dixit de Galla Placidia: 'et si vultis eius requirere genealogiam (analogiam *cod.*), Maximiani archiepiscopi chronicam legite, ibi plura de ea et de multis imperatoribus et regibus invenietis'¹⁾, et redit fortasse ad eundem narrationem, de qua supra (p. 256) dixi, relata non apud Prosperum, sed in epitomis tribus Barbari et Vindobonensibus duabus de reliquiis sanctorum Andreae et Lucae translatis Constantinopolim a. 336 Iun. 22, unica chronicorum horum quae ad res Orientis respiciat quaeque exterum prodit etiam eo quod errat: vere enim translatio illa evenit a. 357 Mart. 3 testibus Hieronymo a. Abr. 2373 et chronicis Constantinopolitanis ad eum annum (supra p. 238). Maximiano autem egregie convenit, quippe qui teste Agnello e. 76 Constantinopolim profectus sit ut corpus Andreae ab imperatore Iustiniano impetraret transferendum Ravennam et eo negato barbam certe abscissam inde domum rettulerit ibique Andreae basilicam dedicaverit, quam carminibus suis (l. l. 2) Venantius Fortunatus celebravit. sed ut secundum haec Maximianum in his chronicis aliquatenus operam posuisse dubitari non potest, ita cave plurimum saeculorum opus ei tamquam auctori tribuas, dictio episcopi qualis fuerit eum ex supra adlatis intellegatur, proba ea satis et elegans adeo pro aetatis ratione ab anonymi Valesiani narratione barbara et passim inepta tota recedit nec fieri potest, ut ab eodem homine ambae proficiscantur, quapropter verisimile est Maximianum chronica haec non tam scripsisse quam continuavisse post Gothorum regnum eversum et priora subinde retractavisse, hoc secundum locos Agnelli modo relatos elucet in brevibus rerum gestarum adnotationibus Maximiani chronica nequaquam se continuasse, sed imaginem aliquam cum imperatorum Romanorum tum regum Ostrogothorum et post praefectorum Constantinopoli missorum inde peti potuisse, confirmaturque id maxime margine libri Havniensis, eam autem formam chronicis his vix Maximianus demum indidit: sed quatenus tradita aut adsciverit aut ampliavit aut breviorit, nobis non datum est scire.

Etiam post Maximianum defunctum a. 556/7 chronica haec continuata esse ex ipso Agnello intellegitur, quippe qui res gestas in iis reppererit perscriptas ad a. 572, videnturque quae leguntur apud Havniensem et Paulum de rebus cum Constantinopolitanis et Orientalibus tum spectantibus ad Occidentis partes Byzantium imperio parentes ex hac continuatione potissimum proficisci, sed de Langobardis, qui a. 568 in Italiam intraverunt, quae narrantur utrum ad nos pervenerint ex iisdem chronicis excerpta an ex gestis eorum seorsum traditis, certis argumentis determinari non potest, adhibuit Paulus diaconus Secundi Tridentini gesta Langobardorum continuata usque ad scriptoris tempora defuncti a. 612, et extat quae mihi ex gestis iis excerpta videtur 'origo gentis Langobardorum' (v. *neues Archiv* 5, 72 seq.): sed is liber ut ad solas res Langobardorum pertinere potuit, ita etiam reliquam Italiam Orientis imperio subditam aliquatenus respicere et chronica Maximiani quodammodo continuare, certum de libris hisce deperditis iudicium ferre nos iis relinquemus, qui ad exemplum philologorum ex uno versu et duobus vocabulis Sophocleam tragoediam redintegrantium rerum gestarum scriptores amissos per somnia conspiciunt et deinde gravitate nugatoria publice onirocritici procedunt.

1) Intellegit quae servavit unus Paulus diaconus h. R. 12, 7: (*Theodosio*) sociata in coniugio Placidia fuit, ex qua Archadium et Honorium generavit, qua defuncta Gallum, Valentiniiani maioris et Iustiniae filium, Valentiniiani quoque iunioris sororem in matrimonium duxit, quae ei Placidiam peperit, cui postea de matris nomine Gallae cognomen accessit. ad hunc locum vere a Paulo adhibitum esse auctorem deperditum inde colligitur, quod alterum Placidiae nomen Gallae firmatum a Graecis auctoribus (chron. pasch. ad a. 385; Theophanes ad a. m. 5911, 5915, 5926) et elogio Ravennate (C. I. L. XI, 276) apud alium scriptorem Latinum nullum reperitur.

I. ANONYMI VALESIANI PARS POSTERIOR.

Chronica Theodericiana quae nobis appellantur, hodie nota praesertim sub titulo Anonymi Valesiani, scilicet partis eius alterius c. 7. 36 ad 16, 96, in libro hodie Berolinensi saeculi noni, de quo supra p. 3 seq. exposuimus, inscripta sunt *item ex libris chronicorum inter cetera*, in altero, quo continentur, scilicet Vaticano Palatino Lat. n. 927 saec. XII ita intitulata: *de adventu Odoachar regis Cycorum et Evulorum in Italia et quomodo rex Theodericus cum fuerit persecutus*. quatenam ratio intercedat inter duos eos libros antequam exponamus, post Bethmannum (*Archiv für deutsche Geschichtsforschung* vol. 12 a. 1871 p. 345), qui primus ad Palatinum librum attendit, et Zangemeisterum, qui data opera egit de chronicis Theodericianis libri Palatini (mus. Rhen. vol. 30 a. 1875 p. 309—316), explicandum est quae eo contineantur: nam ut Berolinensis, ita Palatinus quoque corpus quoddam scriptorum historicorum repraesentat neque recte de singulis iudicari potest nisi utriusque syllogae condicione proposita.

Codex Berolinensi tribus saeculis recentior Palatinus Vaticanus 927 membr. fol. min. scriptus est incipiente saeculo XII in monasterio Montis Oliveti prope Veronam, scilicet praescriptum est f. 3 post epitaphium Petri Comestoris carmen hoc:

Codex in quo legis ist e,	lector venerari de,
sancte trinitatis ess e	scias siue fran de,
cuius situm est ovil e	puleherrimum val de
parum a Verona long e	digna magna lau de.
Mons Oliveti vocatu r	monticulus il le
quia ibi imperato r	eum equestris mil le
ab episcopo qui pasto r	erat huius ter re
ramos olive gratante r	digu[at]us est suscipe re

et subscriptum in fine f. 214 manu non multum posteriore: *anno ab incarnatione d. n. I. Nr. MCXVII indictione decima II iduum Ian. consecratum est hoc templum in honore sanctae Trinitatis et beate Mariae semper virginis et omnium sanctorum*, sequuntur scripti manibus posterioribus diversis annales Veronenses ab a. 1118 ad 1222 editi SS. vol. XIX p. 1 seq. Primus librarius quae scripsit haec sunt.

- f. 3'—6 *opus excerptum ex libro Orosii secundo*, incipit a principio libri eius.
- f. 6'—18 *historiarum Pompei Trogi epitoma*, scilicet l. I, II ad c. 5, 12. XIII ad c. 2, 10, adhibuit haec in edendo Iustino Ruehlius (praef. p. X).
- f. 18'—31' *de sex huius seculi etatibus*, epitoma est chronicorum maiorum Bedae continuata ad a. 843; incipit: *prima est ergo mundi huius etas*, continuatio suo loco edetur.
- f. 32—45 *excerptum ex chronica Eusebii* secundum regna plane conveniens iis quae sub eodem titulo leguntur in Berolinensi (supra p. 1 op. XII), nisi quod haec integra sunt: finit: *Lydorum regnum destructum quod stetit annis CC et XXX*.
- f. 46, 47 *regnum Romanorum*, incipit: *primus omni Asiae*, finit: *arripuit imperium olympiade centesima octuagesima quarta*, plane ut excerpta quae antecedunt modo recensita in Berolinensi (l. c.).
- f. 47—57 *epithoma ex libris Eutropi Victorini* (sic corruptum ex *ei*) *historici de consalibus*, similis excerptis Berolinensibus (p. 4 op. V), sed alia omittit in his relata, alia habet ibi omissa, collocata autem suo ordine omnia (cf. Droysen l. c.)

- f. 57 *epythoma ex libro Orosii presbyteri quos ipse . . . deploravit. incipit Galli Senones duce Brenno* (2. 19. 5), finit f. 59 *subuersis Thebis in Persas arma corripuit* (3. 16. 3 mut.).
- f. 59 *Pompeius Trogus. Iustini haec incipiunt item Alexander obtinuit Babylo-nem interfecto Dario, in quo regnum Persarum destructum est. reuersus igitur Babylona* (12. 13. 6), finiunt *potioni supermiserant* (12. 14. 9). se-
quuntur compendiatia quaedam de successoribus Alexandri.
- f. 59—67 Orosiana rursus incipientia *anno ab urbe condita CCLXX Tarentini* (4. 3. 1), finiunt *Gallerium Caesares fecit* (7. 25. 5).
- f. 67 sequitur laterculus imperatorum Romanorum: interpositis hic illic Orosia-nis pleraque veniunt ex Bedae chronicis maioribus, finiunt ut finit Beda: *Theodosius ann. I Tyberio . . . reuertitur. Leo annos XXIII menses tres dies XIII. tres paginae sequuntur non scriptae.*
- f. 71—122 *opus excerptum (sic) ex historia ecclesiastica Cassiodori Senatoris. incipit Crispo et Constantino* (1. 4), finit in ipso operis fine *consulatu decimo septimo imperatoris Theodosii. percentuli [sic].*
- f. 122'. 123 excerpta ex Isidori historia Gothorum suo loco adhibita.
- f. 123'—125 *de forma regis Attilae et malis quae in Italia gessit ex libro Ior-danis hystoriographi inter cetera, scilicet Get. 34, 178 Attila Hunorum — 49, 258 mercede trucidarunt* (cf. Iordanis ed. meae praef. p. LV).
- f. 126—135' chronica Theodericiana (Anon. Vales. 36 — fin.) inscripta, ut supra dictum est, omissis aliis, aliis ex Iordanis Geticis adsumptis, sicut infra relatum est.
- f. 135'—211 *de origine gentis Langobardorum et gestis, scilicet Pauli historia Langobardorum non epitomata* (cf. ser. rer. Lang. p. 37).
- f. 211—213 continuatio eius ad a. 525 ex hoc solo libro nota, edita post Pau-lum I. c. p. 200—203.

Pleraque igitur cum in corpore utroque pariter inueniantur, alia uterque propria habet, ut Palatinus quaedam Iustini et Eutropii a Berolinensi aliena, item Orosiana in hoc non reperta, neque credibile est haec scripta fuisse in foliis Berolinensis libri hodie deperditis, praeterea quod imperatorum recens in Berolinensi libro pervenit ad a. 820, in Palatino ad a. 843, satis declarat Palatinum librum descriptum esse ex codice Berolinensi simillimo, sed diverso et paullo recentiore, nihilominus Palatinum mihi constitit derivatum esse ex Berolinensi, scilicet per interpositum exemplar hodie deperditum ex Berolinensi c. a. 843 descriptum, fortasse ab ipso eo librario, qui Berolinensem ex-aravit vel socio eius et collega: quo sumpto non mirum est in excerptendis auctoribus quaedam eum inmutasse, certe in chronicis Theodericianis libri Palatini non solum alia desiderantur, quae reperiuntur in Berolinensi, alia inserta sunt ex Iordane, a qui-bus item Berolinensis immunis mansit, sed praeterea ubicumque scriptura in Berolinensi mutata est a manu posteriore et mutata fere in peius, Palatinus eandem interpolatio-nem reddit, saepissime adeo auget, neque ullum locum inveni, cui Palatinus vere opem ferret: nam si qua habet meliora, ea levia sunt et facili coniectura adsequenda, retinui Palatini libri lectionem variam exceptis orthographicis, ne quid nimium mihi adrogarem: sed si quid video, totus abiciendus est et textus formandus ad Berolinensis libri manum pristinam, nam emendatorem quoque supra iam p. 6 monui nullo exemplo usum ad arbitrium et saepe temere verba mutavisse, verum vestigiave eius quaerenda esse in sola Berolinensi manu prima reiectis lectionibus tam emendatoris eius quam libri Pa-latini maxime intellegitur in excerptis Eugippianis c. 45—48 collatis ipsius Eugippii codicibus, sed hanc quoque narrationem pariter atque Constantinianam una traditam ante emendatorem ipse epitomator passim interpolavit, ut in ipsis Eugippianis gemi-

natio deprehenditur adscriptis p. 315, 13 ad *inquit* geminum verbis insititiciis *qui dicit eis*, eiusdem generis corruptelae sunt p. 324, 22 *placuit omnibus gentibus* pro eo quod requiritur *placavit omnes gentes*, 326, 4 *nuntiatus est* insertum iuxta verum *renuntiaret[ur]*, 326, 38 *id est altarium* additum ad *oratorium*.

Chronica haec perveniunt ad mortem usque Theoderici (a. 526), sed cum rex libris chronicorum haec supersint, quando auctor scripserit, inde non satis determinatur, sed et ad tranquillitatem regni Theodericiani ita respicit (c. 59) et de moribus regis, cuius ait *usque nunc* durare memoriam (c. 64), per tempora extrema tam severe indicat, ut scripsisse videatur post eversum Gothorum principatum inter turbas bellorum civilium novas sub imperatoribus Constantinopolitanis, his se deditum prodit cum eo quod Zenonem ait hoc tantum promississe Theoderico, ut, dum ipse imperator adveniret, in Italia praeregnaret (c. 49) tum quod reprehendit Theodericum regem sese facientem non expectato iussu Anastasii (c. 57), laudat e contrario pollicitationem de legibus retro principum inviolabiliter observandis (c. 67, 69) Gothosque habet pro alienigenis (c. 95), homo fuit Christianus parum cultus et superstitionis anilis et osor Arianorum acerrimus, scriptor summae infantiae, praeter usum participii pro verbo finito per totum libellum aequabilem (errant enim meo iudicio, qui statuunt eo abstineri in locis desumptis ex fastis Ravennatibus) et insecuta alia multa notabilis est particula *enim* passim adhibita pro copula mera (322, 2, 27, 324, 18, 23, 31), nihilominus utilia non pauca auctor nobis tradidit aut cum paucis aut solus et omnino per sexti saeculi caliginem etiam balbutientium verba magni facienda sunt, ubi per ea licet res tenere.

Scriptorem praeter Engippii vitam Severini editam a. 511, quam citat c. 15, adhibuisse chronica Italica cum plura, quae habet communia maxime cum fastis Vindobonensibus et cum Agnellianis, luculenter ostendunt tum consulatus duobus locis c. 53, 54 praescripti horum capitum originem ex consularibus prae se ferentes, sed pleraque eiusmodi origini parum sese accommodant et videtur qui haec scripsit et in rebus orientalibus auctorem diversum adhibuisse (vide maxime c. 74—78) et quae de Theoderico narrat ex parte certe ex communi memoria petivisse, utile visum est libelli non bene ordinati conspectum subicere adscriptis annis.

- Occidens a. 474 Nepos imp. factus c. 36.
 .. a. 475 Augustulus imp. factus c. 36, 37.
 .. a. 476 Odovacar rex factus c. 37, 38.
 Oriens a. 474 Leo iunior imp. factus c. 39.
 .. a. 474 Zeno imp. factus c. 39, 40.
 .. a. 475 Basiliscus imp. factus c. 41.
 .. a. 477 Zeno redit c. 42—44.
 Occidens a. 476—488 Odovacar regnat c. 45—48.
 .. a. 489 Theodericus intrat in Italiam c. 49—52.
 .. a. 490 bellum inter Odovacrem et Theodericum c. 53.
 .. a. 491 Odovacar fugit Ravennam c. 54.
 .. a. 493 Odovacar victus et occisus c. 54—56.
 Oriens a. 491 Zeno moritur. Anastasius imp. factus c. 56.
 Occidens a. 493 Theodericus rex Italiae c. 57.
 .. Theoderici parentes c. 58.
 .. anni regni et mores c. 59, 60.
 .. dicta sapienter c. 61, 62.
 .. uxores et liberi c. 63.
 .. a. 498 ab Anastasio agnitus c. 64 (cf. *novus Archiv* 11, 248).
 .. a. 498 Symmachus et Laurentius papae facti c. 65.
 .. a. 500 Theodericus Roman venit c. 66.

- Occidens a. 500 tricennalia celebrat c. 67 (cf. *novus Archiv* 14. 539).
 .. a. 500 matrimonium Amalafriadae c. 68.
 .. a. 500 Liberius praefectus praetorii dimissus c. 68.
 .. a. 500 Odoin comes interfectus c. 68, 69.
 .. a. 500 edictum propositum; redit Ravennam post sex menses c. 70.
 .. matrimonium Amalabirgae.
 .. fabricae factae a Theoderico, in his primo loco aquae ductus
 Ravennas factus a. 502 (Cassiodorus chron.) c. 70—73.
 Oriens e. a. 517 Anastasius de successore cogitat c. 74—75.
 .. a. 518 Anastasius moritur c. 75.
 Occidens Theodericus illitteratus c. 79.
 .. a. 519 Eutharicus consul. Theodericus triumphat c. 80.
 .. Iudaeorum et Christianorum contentiones c. 81, 82.
 .. oratorium Veronense eversum c. 83.
 .. prodigia. arma interdicta Romanis c. 84.
 .. a. 524 Boethius accusatus et interfectus c. 85—87.
 .. a. 525 Iohannes papa missus Constantinopolim c. 88—91.
 .. a. 525 Symmachus interfectus c. 92.
 .. a. 526 Iohannes papa moritur c. 93.
 .. a. 526 Aug. 30 Theodericus obit c. 94—96.

Orthographiam cum dubium non sit epitomatoris esse, non auctoris, formavi in minoribus ad usum antiquum, maxime accusativum singularem secundae exeuntem plerumque in — o ad suam formam revocavi, ne lectores inutili mora tenerentur; quamquam scriptor talis qualis hic est, cuius sunt *terrae mota* 326, 44 et *capitem* 321, 13 et *deductus corpus* 328, 48 et *palatium quem* 324, 25 et *sacrum ingentem* 328, 18 aliaque eius generis plura, nequaquam credendus est abstinuisse a soloecismis iis quos aetatis ratio patitur, naevos codicis primarii certe plerosque, eos fere quos in apparatus non rettuli, subieci.

ae et e et oe.

ae pro e in fine vocabuli *uocae* (em.) 326, 33 — *urbae* (em.) 321, 5 —
usquae 324, 27 — item *aedictum* 322, 16.

e pro ae: *demonem* 322, 20 — *hereticus* 326, 30 — *iudei* 326, 24 bis, 29,
 30 — *que* 322, 41 — *quererat* 328, 5.

ae pro oe: *caeperant* 328, 37.

e et t.

e pro t: *palacium* 321, 29.

t pro e: *provincia* 311, 15, 322, 27.

d pro t: *ad* 322, 30 — *capud* 316, 40 (em.), 324, 17 — *inquit* 315, 1 — *reli-*
quid 322, 25.

e et i: *reddedit* (em.) 324, 27.

h omitta: *amphitheatrum* 321, 29 — *claudum* 326, 10 — *corda* 328, 10 —
calaret 328, 16 — *abuisset* 326, 8 — *peribent* 314, 6 — *scolasticus* 328, 39 —
termas 324, 26, 29.

m et n: *quingquam* 322, 18.

n inserta: *occansione* 326, 45.

o et u: *adolatione* 315, 13 — *edocatus* 322, 27 — *octub.* 316, 22.

x et ce: *inverit* 310, 13; *inivucervis* 328, 20.

geminatio male omitta: *anonas* 322, 18, 321, 10 — *fosatum* (em.) 316, 18 —
fuisset 316, 6 — *stela* (em.) 326, 43 — *successor* 324, 15, 326, 11.

geminatio male admissa: *tyrranno* 328, 39.

II. III. FASTI VINDOBONENSES PRIORES ET POSTERIORES.

Fasti qui mihi dicuntur Vindobonenses ad nos pervenerunt una cum chronographia a. 351 per codices duos, de quibus supra p. 31, 32 diximus. Vindobonensem n. 3416 pleniorē, sed nequaquam integrum, et qui non habet nisi excerpta Sangallensem n. 578: in illo adsunt horum fastorum exemplaria duo imperfectum utrumque, recensio quam nos priorem diximus legitur ibi f. 47—53 ordine continuo a principio ad a. 493, sequuntur tribus versibus vacuis relictis a. 455—493, deficiunt et anni 494—514 et anno 493 posteriores¹⁾. in posteriore recensione perscripta ibidem f. 15—24 eum anni nunc ita se excipiant: ante Chr. 11 ad p. Chr. 1 — p. Chr. 77 ad 131 — p. Chr. 2 ad 45 — p. Chr. 173 ad 387 — p. Chr. 439 ad 455 — p. Chr. 495 ad 539, apparet archetypi foliis aliis traiectis aliis deperditis superesse annos a principio ad p. Chr. 45 et p. Chr. 77—387, item 438 ad 455 et 495 ad 539, ut hae duae partes aliquatenus expleant recensionem priorem, cuius modo vidimus superesse annos 455—493 deperditis praecedentibus et sequentibus, quod facile conicias particulas illas 438—455 et 495—539 casu adhaesisse ad recensionem posteriorem et vere esse prioris, admitti nequit; nam commissurae parum conveniunt, eum adnotationum ad a. 455 adscriptarum pars in utroque exemplo legatur itemque textus hiet inter a. 493 et 495, praeterea cyclorum paschaliū adnotationes,

1) Panvinius in appendice ad fastos consulares (Venetis 1558) repetens p. 53, 54 ex editione Cuspiniani (de consulibus Romanis commentarii. Basileae 1553) 'incerti auctoris chronicon', scilicet fastos hos Vindobonenses, post adnotationem ad a. 493: *regressus est rex . . . cum comitibus suis* haec subiungit repetita postea a Koucallio chron. I p. 131:

Asterio et Praesidio cons.	Felice et Secundino cons.
Viatore v. e. cons. solo (solo <i>om.</i> <i>Cusp. semper</i>).	Paullo et Muschiano cons.
Paullo v. e. cons. solo.	Probo et Clementino cons.
D. N. (d. n. <i>om.</i> <i>Cusp.</i>) Anastasio Aug. (II <i>ius.</i> <i>Cusp.</i>) cons. solo.	Senatore v. e. cons. solo.
Paullino et Ioanne cons.	Florentio et Anthemio cons.
Ioanne v. e. cons. solo.	Petro v. e. cons. solo.
Patricio et Hypatio cons.	Anastasio, et Agapito cons.
Avieno et Pompeio cons.	Magno v. e. cons. solo.
Avieno iuniore et Probo cons.	(d. n. <i>praen.</i> <i>Cusp.</i>) Eutharico Cillica et Iustino Aug. cons.
Cethego v. e. cons. solo.	Rustico et Vitalliano cons.
Theodoro et Sabiniāno cons.	Valerio et Iustiniano (VIII <i>ius.</i> <i>Cusp.</i>) cons.
Messalla et Areobinda cons.	Symmacho et Boetio (III <i>ius.</i> <i>Cusp.</i>) cons.
D. N. (d. n. <i>om.</i> <i>Cusp.</i>) Anastasio Aug. (Aug. Anastasius <i>Cusp.</i>) III et Venantio cons.	Maximo v. e. (II <i>pro</i> v. e. <i>Cusp.</i>) cons. solo.
Venantio iuniore (Venantius II <i>Cusp.</i>) et Celere cons.	Opilione et Iustino Aug. II (III <i>Cusp.</i>) cons.
Importuno v. e. consule solo.	Probo et Philoxeno (III <i>ius.</i> <i>Cusp.</i>) cons.
Boetio v. e. cons. solo.	Olybrio v. e. cons. solo. Hoc consule D. N. Theodericus rex mortuus est mense Septembri.

Sed haec ut absunt a codice Vindobonensi, ita mero errore pro antiquis circumferuntur, scilicet consules sunt ii, quos Cuspinianus suis annalibus praescripsit, a Panvino ex primo casu in sextum translati et hic illic, ut indicavi, ab ipso emendati coniectura, nimirum antiquarius Italus errore haec Cuspinianum credidit sumpsisse ex chronicis ad a. usque 493 passim a Cuspiniano laudatis, quamquam is post eum annum non solum non adlegat chronica illa, sed ad a. 519 discrete ait invenisse se in illo unico ac vetustissimo codice, scilicet Cassiodori, aliquos consules eosque se subiunxisse, ne perirent, negans ita non obscure alius laterculi per hos annos sibi copiam fuisse, et vere concordant fere cum laterculo Cassiodorano eique subiuncto perduto ad a. 559, adnotatio extrema *hoc consule d. n. Theodericus rex mortuus est mense Septembri* cum a Cuspiniano absit neque alibi sic reperiatur, confictam existimo a Panvino, ut certo aliquo termino chronicon concluderet, haec igitur praecul habenda sunt: repetivi tamen, quoniam excerpta inde passim pro antiquis adlegantur.

quae propriae sunt recensiois posterioris, pariter atque ad a. 117, 197, 280, 370 etiam ad a. 118 et 532 adsunt, et in universum annales a. 155—193 pleniores longe sunt et meliores quam a. 138—155 et 495—539. denique statim videbimus epitomatores Sangallensem usum Vindobonensis libri archetypo eoque integro recensioem nostram priorē adhibuisse etiam per eos annos, qui hodie in ea desiderantur. nihilominus vix casu effectum est, quod his exceptis recensio posterior finit in a. 387, in quem terminum item perveniunt fasti Alexandrini ad recensioem hanc posteriorem proximē accedentes. — Praeter codicem Vindobonensem horum fastorum reliquias aliquot servavit Sangallensis n. 878 a Rossio primum in lucem prolatus: scilicet sub praescriptione *excerptum ex chronica Horosii* (quae inde veniat, supra p. 32, 84 demonstravi) leguntur ibi adnotationes selectae ab a. 390 ad a. 573 eae, quas infra distinximus praeposito asterisco, supra p. 33 cum viderimus excerpta haec sumpta esse ex archetypo libri Vindobonensis etiamtum integro, quaestio nascitur, utram recensioem adhibuerit, neque enim dubitari potest utramque etiam in archetypo perscriptam fuisse. iam quatenus prior in apographum Vindobonense transiit, adsunt in hoc adnotationes omnes in excerpta Sangallensia relatae exceptis duabus (a. 155: *et Mauri Romam venerunt et pugnaverunt cum Wandalis*¹⁾ — a. 467: *fuit bonum nimia mortalitas*): contra in fastis Vindobonensibus posterioribus adsunt adnotata ad a. 443, 455, 523, absunt quae epitomator Sangallensis adscripta repperit ad a. 451, 501, 502, 527. adhibuit igitur recensioem meliorem, quam notulas illas duas statuendum erit amisisse culpa librarii Vindobonensis. nam non erit opinor qui eiciat epitomatores ex duabus recensioibus sua ita composuisse, ut duas eas traheret ex posteriore.

Recensioes duas ita redire ad commune archetypum, ut invicem sese emendent et expleant ubi adsunt ambae, id est per annos ante Chr. 11 ad p. Chr. 1, p. Chr. 77 ad 387, p. Chr. 155, evidenter apparet. posterior longe deterior consules tamen aliquoties pleniores et emendatiores habet quam altera. multo magis in adnotatis prior praestat, neque quicquam ex communi archetypo posterior servavit in priore omissum praeter notitiam de Eudoxia capta ad a. 155 adscriptam (p. 304 c. 571). nam praeterea quae sola exhibet, narrationes Christianas quasdam (ut de Xysti papae martyrio ad a. 250) et imperatorias vulgares et adnotationem de Orosio et Prospero ad a. 378 plane perturbatam et de quibus supra p. 256 monuimus indicationes cyclorum sex paschaliū, eas dubium non est non proficisci ex archetypo communi, sed additamenta esse semidoctorum librarium.

1) Adfuisse haec in archetypo recensiois melioris eo minus dubitari potest, quod praeter excerpta Sangallensia et recensioem posteriorem etiam Paulus diaconus hist. Rom. 14, 17 iis videtur usus esse: *capta, ait is, . . . a Geiserico Roma est . . . relicta . . . urbe per Campaniam sese Wandali Maurique effundentes cuncta ferro flammisque consumunt.* cf. Victor Vitensis I, 8, 25: *dum multitudo captivitatis Africanum attingeret litus, dividentes Wandali et Mauri ingentem populi quantitatem.*

IV. PASCHALE CAMPANVM.

Paschale Campanum a. 464-543 (praetermissis scilicet additamentis), quod servavit unus codex Vaticanus reginae n. 2077 f. 96—98, cum praefatione scriptoris adscriptisque paschalibus sua forma edetur cum laterculo Victorii Aquitani, cuius pars est, sed adnotationes historicae ad a. usque 493 cum aperte maiore ex parte ex chronicis Italicis excerptae sint, placuit etiam cum his eas exhibere. Campanus scriptor quae de suo his interposuit, item post a. 493 quae in paschali perscriptae sunt adnotationes historicae perpaucae cum ad chronica Italica non pertineant, exhibentur intra uncos quadratos.

V. PROSPERI CONTINVATIO HAVNIENSIS.

Havniensis codex bibliothecae regiae antiquae n. 454. saec. XII vel adeo XIII potius quam XI. antea. ut nomen inscriptum f. 1 ostendit, Friderici Lindenbruch. pars est voluminis amplioris folia complectens adhuc quadraginta duo numerata 216—257. integer quid continuerit. indicare videtur quod primae paginae inscriptum est *gesta salvatoris cum croniceis*: supersunt hodie chronica sola. quorum paginis extremis manu saec. XIV adscripta sunt capita quaedam *de Mario et Silla consulibus — de Fortunatis insulis — de Gallia* nullius utilitatis. librum repperit a. 1836 Georgius Waitz rettulitque de eo primum a. 1839 *Archiv* 7 p. 251. iterum explicatius *Nachrichten der Göttinger Gesellschaft der Wissenschaften* a. 1865 p. 91: inedita quae in eo per tot annos latebant me hortante publice edidit Georgius Hille (Prosperi Aquitani chronici continuator Havniensis. Berolini 1866. 8. pp. 37). continentur libro chronica Hieronymi et Prosperi aucta. ut ipse indicat compilerator anonymus in iis quae subscripsit cum Hieronymianis: *hucusque Hieronymus ordinem praecedentium digessit (digessi sunt II¹) annorum: nunc ea quae sequuntur a viro religiosissimo Prospero ut eruditissimo addita subponuntur pauca ex nostro adiuncto studio tum Prosperianis: hucusque historiam perduxit Prosper vir sanctus. licet aliqui nos quae ille omiserat ob cognitionem praeteritorum saeculorum miscuerimus: abhinc nostrum utcumque (potuit ins. II²) studium desulavit.* in additamentis his utilitas libri continetur. ad Hieronymum et Prosperum adiecta alia in textum ita recepta sunt. ut nisi adhibitis libris aliis ab eo non distinguantur. alia in margine collocata solo argumento distinguuntur ab indicationibus breviatis librariorum more solito hic quoque adscriptis. qualis est exempli causa adscripta ad Prosperiana: *Brittones Pelagianiste et per sanctum Germanum ad fidem redire correcti.* ad eadem postea: *captivitas Cartaginensium.* ad e. extr. 1 (infra p. 337): *anno V Iustiani (sic) Longobardi Italiam ingressi.* quamquam de hoc propter annum additum dubitari potest. ad utrum adnotationum marginalium genus referendum sit. denique ad additamenta in textum recepta aliquoties in margine indicatur unde veniant. sed eae adnotationes infra relatae omnes ad Prosperum et Isidorum solos perveniunt. in his etsi distinguuntur hic illae manus duae tempore aequales. tantum abest. ut altera textum scripserit. altera quae in margine leguntur. ut magis videatur qui librum relegit eodem quo ipse librarius archetypo usus inde quaedam addidisse. ita mihi constabat correctoris esse et ab eadem manu scripta tam adnotationem ad caput sub a. 392 adiectam: *hoc Isidorus* quam additamentum de Alarico ad a. 401 (infra p. 299) ex chronicis Italicis sumptum. et multo magis probabile est correctorem utrumque supplevisse ex archetypo codicis nostri quam adsumptis iisdem libris. quibus compilerator usus est. haec subinde addidisse. breviata igitur est compilatio Havniensis ex alia antiquiore et ampliore et quidem multis locis breviata opera duplici. ut in textu praetermissa in margine auferentur. uno loco. scilicet per a. 475—489 adeo triplici: haec enim consularia in ipso textu Havniensi adsunt bis. ita ut formam ampliore sequatur brevior. praeterea ad brevioram adsunt adnotationes marginales. duas tresve tamquam recensiones has apertum est pendere ex eadem compilatione formata ex scriptoribus diversis: nam quae auctori primario compilatorem videbimus inseruisse ex Isidorianis et ex laterculo pontificum. ea in epitomis diversis eodem loco omnia reperiuntur. epitomae autem quomodo invicem sese expleant. cum aliis locis multis ostenditur tum eo qui agit de Radagaisi interitu (infra p. 299). epitomatores num non solum breviant. sed etiam de suo quaedam addiderint si quaeris. auctorem alium ab ipsis adhibitum

esse negandum erit, sed corruptelae tales, qualis est quod confusis Ostrogothis et Wisigothis Totilae succedit Leuvigildus (p. 269 c. 33), iure ad breviorum potius referemus quam ad compilatorem.

Compilatio, ad quam excerpta haec redeunt, integra recepit chronica Hieronymi, deinde ubi ea finiunt Prosperiana item integra, rursus his desinentibus chronica ea de quibus agimus Italica, his ternis chronicis inserta sunt diversa, scilicet compilator adhibuit praeterea paucis locis Hieronymi libellum de viris illustribus, non multis cum chronicorum Prosperi partem antehieronymianam tum Italicorum partem Prospero anteriorem, permultis chronica Isidori, denique laterculum pontificum Romanorum, scripsisse videtur in Italia annis Heraclii extremis, scilicet cum de Oriente cogitari nequeat, Gallia et Africa eo excluduntur, quod eae in parte extrema vix usquam tanguntur nec referuntur res Hispanicae nisi ex Isidoro, contra ad Italiam ducimur et eo, quod ex episcopis soli Romani recensentur et quod in excerptis chronicis Italicis maxime de Langobardis compilator latius exspatiatur, tempus inde definitur, quod compilator adhibuit chronicorum Isidorianorum emissorum a. 615 exemplum: quod rerum Italicarum enarratio finit in fine regni Adelwaldi regis Langobardorum depositi c. a. 625 praeterito successore eius Ariwaldo (625—636): quod index pontificum desinit in morte Deusdedit († 8. Nov. 618) praeterito item successore Bonifatio V (619—625), videtur igitur auctor scripsisse c. a. 625 sub Ariwaldo rege Langobardorum, pontifice Bonifatio V, anno imperatoris Heraclii XV, opponi potest, quod pro Isidorianis *Heraclius quintum agit annum* apud eum legimus: *Heraclius nunc XXX imperii agit annum*, quod si ipse auctor scripsit, ducimur ad a. 640: sed eiusmodi numeri cum passim reperiantur immutati a librariis maxime aequalibus, illa determinatio videtur esse vera.

Compilationis partem Hieronymianam exequent eorum chronicorum editores: ego textum non contuli, additamenta si qua essent in parte ab Hieronymo ad Eusebium adiecta exseripsi et infra cum reliquis rettuli, in Prosperianis excussi cum pauca ex parte Hieronymiana inserta tum partem posthieronymianam totam ageturque de his infra inter reliqua subsidia Prosperiana, hoc loco praeter Hieronymiana et Prosperiana exhibui quae in hac compilatione continentur neque tamen continuo ordine, sed bipertita, scilicet ex chronicis Italicis quae videtur compilator excerptisse incipiens ab a. 388 cum interposita Prosperianis (nam inter Hieronymiana talia nulla sunt) tum Prosperianis subiuncta suo ordine infra exhibentur: reliqua tam interposita Hieronymianis et Prosperianis quam his subiuncta non derivata ex chronicis Italicis neque infra in editionem recepta, quamquam indicantur pleraque in adnotatione, huic praefationi subiecti omnia, seorsum posui laterculum pontificum a Simplicio († 183) ad Deusdedit († 618), de quo dixit Duchesnius lib. pontif. I praef. p. XXV: reliqua, Isidoriana pleraque, inutilia autem omnia, nisi quod ad iudicium de compilatione Havniensi rectum et certum ferendum iis carere non possumus, edidi coniuncta, in parte extrema aliquoties dubitari potest utrum continuator Havniensis sua ex Isidoro adsumpserit an Isidorus adhibuerit ipsa ea chronica Italica, quorum epitomam Havniensis dedit: hanc derivationem in plerisque certe praefendam esse in adnotationibus ostendi.

ADDITIONA CODICIS HAVNIENSIS MINORA

I. AD HIERONYMUM.

1. in ipso chronicorum Hieronymianorum principio post verba ex Genesi desumpta principio dominus caelum terramque creavit sequuntur Isidoriana c. 3: sex diebus rerum creaturam . . . hominem primum Adam, deinde Prosperiana Adam cum esset et sic deinceps.
2. Abr. 2314: Donatistae qui primum . . . rescindere = Prosper, ubi attali curiam lationem.

3. *Abr.* 2345: [Iuvenecus presbyter natione Hispanus evangelia heroicis versibus explicat] et multa alia declamatorio sermone luculentissime conscripta ecclesiae tradit. *Auctor ignotus: cf. Hieronymus de viris ill. 84.*
4. *Abr.* 2346 *post adu. de Athanasio*: Hieronimus nascitur . . . confinio = *Hieronymus de vir. ill. c. 135 in.*
5. *Abr.* 2352: [Nazarii rhetoris filia in eloquentia patri coaequatur] Eunomia Christiana virgo = *Prosper.*
6. *Abr.* 2357 *in margine*: Arrius (*cod. atrius*) dum favore imperatoris fretus ad ecclesiam dimicaturus adversum nostros pergeret, divertens per forum Constantini ad necessariam causam viscera simul cum vita effusa sunt, ignominiosa (*cod. ignominiosa*), sed digna consumptus poena = *Isidorus paucis mutatis.*
7. *Abr.* 2358: [heresis Macedoniana], cuius doma (*sic*) est . . . . creaturam = *Prosper et sic margo*: hoc de Prosperi cronica additum.
8. *Abr.* 2379: *post sopite* (= *sopita est*): Iulianus in odium . . . . apparuit signum = *Isidorus et sic margo*: hoc de Isidori cronica.
9. *Abr.* 2380: Iovianus dum se . . . . suscepit = *Isidorus.*
10. *Abr.* 2388: Gothi apud . . . . transtulit = *Isidorus et sic margo*: hoc de Isidori cronica additum.
11. *ibidem*: Eunomius . . . . sanctum = *Prosper et sic margo*: de Prosperi cronica additum.
12. *Abr.* 2389 *post* inducitur: Apollinaris de quo superius diximus Laudiceus . . . . conversum = *Prosper et sic margo*: de Prosperi cronica additum.
13. *Abr.* 2392 *post* dogma Iudaicum: Paulo Samositano et Artemone (*arcimouje cod.*) de quibus supra dictum est coeptum auctoribus (*actoribus cod.*) = *Prosper.*

II. AD PROSPERVM.

14. *ad a. 392 post* imperatorem facit: per idem tempus capud . . . . licet neglecta = *Isidorus et sic in margine*: hoc Isidorus.
15. *ad a. 427 post* Ardabure: hoc etiam tempore diabolus Moysi in specie Iudaeis in Creta apparens dum eos per mare pede sicco ad terram promissionis promittit perducere, plurimis eorum fluctibus demersis (*diuersis II*) atque eneeatis reliqui, qui salvi facti sunt, confestim (*cumfestim II*) ad Christi gratiam conversi confugerunt = *Isidorus paucis mutatis et sic in margine*: hoc Isidrus [*sic*] dicit.

III. POST PROSPERVM.

16. *ad a. 450 post* pernecessarius: Romanorum XLIII regnat Martianus ann. VI = *Isidorus*: Marcianus regnavit ann. VI.
17. *ad a. 457 post edita infra sub eo anno c. 2*: Eo anno Marcianus imperator Constantiopolis (*-polim II*) moritur, in cuius locum consensu exercitus atque senatus Leo maior in eadem urbe imperator levatur = *Isidorus*: Leo maior cum Leone minore regnavit ann. XVI.
18. *ad a. 474 post c. 2*: Romanorum XLVI regnavit Zenon ann. XVI = *Isidorus*: Zenon regnavit ann. XVII.
19. *ad a. 475 post infra edita verba k. Nov. bis*: Zenon Augustus (*agustus II*) Leonem filium suum interficere quaerens pro eo (*quod ins., sed delerit I*) mater eius alium figura similem (*s. f. I*) optulit ipsumque Leonem occulte (*l. o. om. I*) clericum facit, qui in clericatu (*-to I*) positus usque ad tempus Iustiniani (*Iustinianum tempore II*) vixit = *Isidorus.*
20. *ad a. 491 post c. 1*: Romanorum XLVIII regnavit Anastasius ann. XXVII = *Isidorus*: Anastasius regnavit ann. XXVII.

21. *ad a. 192 post consules*: Inter Africam Trasemundus rex Wandalorum catholicas ecclesias clausit et CXX episcopos exilio Sardiniam mittit = *Isidorus*.
22. Fulgentius quoque in confessione fidei et scientiae floruit = *Isidorus*.
23. Per idem tempus apud Kartaginem Olimpius quidam Arrianus in balneis sanctam trinitatem blasphemans igneis iaculo emittente visibiliter est combustus = *Isidorus verbis ita corruptis ut habentur in codicibus nostris et aliis et Claromontano*.
24. Barbus quoque quidam episcopus dum contra regulam fidei quendam baptizans dixisset: baptizat te Barbus in nomine patris per filium in spiritu sancto, statim aqua quae fuerat ad baptizandum deportata nusquam comparuit, quod aspiciens qui baptizandus erat confestim ad catholicam ecclesiam abiit et iuxta (iusta *H¹*) morem fidei baptismum Christi suscepit = *Isidorus*.
25. *ad a. 518 post consules*: Romanorum XLVIII regnavit Iustinus maior ann. VIII = *Isidorus*: Iustinus maior regnavit ann. VIII.
26. In Africa post Trasamundum Hildericus ex Valentiniani imperatoris (imperio *H¹*) captiva filia genitus Wandalis (-dalis *H*) regnum suscepit, qui sacramento obstrictus, ne catholicis in regno suo consuleret, antequam regnum susciperet, episcopos ab exilio reverti iussit eisque aeclesias reformari praecepit = *Isidorus*.
27. *post papam Hormisdam*: Romanorum XLVIII regnavit Iustinianus ann. XXXVIII = *Isidorus*: Iustinianus regnavit annis XXXVIII.
28. *post Harn. extr. infra p. 337 c. 2*: Persis adversus rem publicam dimicantibus Bilistarius patricius bellicis instructus rebus a Iustiniano mittitur, qui ita eos armis edomuit, ut et rei publicae gloriam ad prisecum statum et hosti terrorem linqueret = *Isidorus amplificatus, is enim simpliciter*: Belisarius patricius mirabiliter de Persis triumphavit.
29. Qui etiam, postquam deiectis Persarum hostibus ad propria remeavisset, in Affricam missus Wandalorum gentem cum rege, ut superius diximus, delevit = *Isidorus c. 399*: qui deinde a Iustiniano in Africam missus Wandalorum gentem delevit. *compilator respicere videtur ad locum super addatum de Hilderico*.
30. Per idem tempus corpus sancti Antonii monachi divina revelatione repertum Alexandria perducitur et in ecclesia sancti Iohannis baptistae humatur = *Isidorus*.
31. *post Harn. extr. c. 3*: Romanorum L regnavit Iustinus minor ann. XI = *Isidorus*: Iustinus minor regnavit ann. XI.
[De Totila a Narse victo quae habet Harniensis extr. c. 3, non veniunt ex Isidorianis: in Italia quoque Totila Ostrogothorum rex a Narse Romano patricio superatur, num refragatur et ordo cerverptorum et quod hoc caput abest a codice Claromontano, quali exemplari Harniensis usus est: narrantur etiam apud eum plura.]
32. Narses patricius . . . . . introducit = *Isidorus (vide p. 337 not. 5)*: eadem ex parte redeunt p. 337 extr. c. 5.
33. *post extr. c. 7*: Gothi amissa Italia Hispanias possessione potiti fruuntur, quibus post Thothilanem regnabat Leuvigildus, qui quasdam Hispaniae regiones sibi rebelles in potestate sui regni debellando atque superando redegit = *Isidorus: Ostrogothos et Wisigothos pro iisdem habuit compilator errore suo*.
34. Romanorum LI regnavit Tiberius (liberius *H*) ann. VII = *Isidorus*: Tiberius regnavit ann. VII.
35. *post papam Iohannem III*: Gothi per Ermenegildum Leuvigildi filium regis bifarie divisi mutua caede vastantur = *Isidorus*.
36. *post papam Benedictum*: Romanorum LII regnavit Mauricius ann. XI = *Isidorus*: Mauricius regnavit an. XXI.

37. Suevi, qui intra Hispaniae terminos habitabant, a Levigelde rege obtenti Gothis subiciuntur = *Isidorus*.
38. *post Havn. extr. c. 9*: Gothi post Leuvigildum Reccaredum in regno constituunt, quo orthodoxe pro ecclesiasticae fidei unitate intendente omnem gentem Gothorum ab Ariana impietate segregatam catholicae ecclesiae univit = *Isidorus*: Gothi Reccaredo principe immitente ad fidem catholicam revertuntur.
- 38^a. *post Havn. extr. c. 11*: Romanorum LIII regnavit Focas an. VIII = *Isidorus*.
- 38^b. *de Heraclio quae narrantur, vide in Havn. extr. c. 18 (infra p. 339)*.

LATERCVLVVS PONTIFICVM ROMANORVM EX CODICE HAVNIENSI.

39. Romanae ecclesiae post Simplicium ordinatur episcopus Felix, qui sedit ann. XVII menses XI dies XVII *ad a. 485 utroque loco*.
40. Defuncto Felice episcopo Romanae ecclesiae in loco eius Gelasius ordinatur episcopus, qui sedit ann. III menses VIII dies XVIII *ad a. 502*.
41. Post decessum Gelasii papae urbis Romae ordinatur episcopus Anastasius, qui sedit ann. I menses XI dies XXIII *ad a. 507*.
42. Post mortem Anastasii Romanae ecclesiae ordinatur episcopus Simmachus, qui sedit ann. XV menses VII dies XVII *ad a. 509*.
43. [I]gitur (gitur *omissa littera miniuanda II*) anno VI Iustini maioris Romanae ecclesiae episcopo Simmacho defuncto in loco eius ordinatur episcopus Hormista, qui sedit ann. XVIII dies VII *ante Havn. extr. c. 1*.
44. Romanae ecclesiae post decessum Hormistae ordinatur episcopus Iohannes, qui sedit ann. II mens. VIII dies XVI ann. Iustiniani XVIII.
45. quo mortuo in loco eius est successus Felix, qui sedit ann. III mens. II dies XIII.
46. post quem Bonifacius, qui sedit ann. II dies XXVI.
47. post Bonifacium Iohannes suscepit pontificatum, qui sedit ann. II menses III dies VI.
48. quo mortuo in locum eius Agapitus ordinatur episcopus, qui sedit ann. XI dies XVIII.
49. post Agapitum Romanae ecclesiae ordinatur episcopus Severus, qui sedit ann. I mens. V dies XI.
50. quo mortuo in locum eius Vigilius ordinatur episcopus, qui sedit ann. XVII mens. VI dies XXVI.
51. Romanae ecclesiae post Vigilii obitum ordinatur episcopus Pelagius, qui sedit ann. III mens. V dies VIII.
52. post quem ordinatur episcopus Iohannes, qui sedit ann. XII menses XI dies XXVII.
53. post Iohannem Romanae ecclesiae pontificatum suscepit Benedictus, qui sedit ann. III mens. I dies XXVIII *post Isidoriana supra c. 35*.
54. defuncto Benedicto Romanae ecclesiae pontificatum suscepit Pelagius, qui sedit ann. X mens. II dies X *post Isidoriana supra c. 38*.
55. post decessum Pelagii Gregorius ordinatur episcopus totius ecclesiae decus, tam virtutibus et miraculis quam etiam scientia et doctrina pollens, qui postquam per tredecim annos et sex mensibus ac diebus decem gloriosissime rexisset ecclesiam, caelo animam reddidit qui non solum Romanae ecclesiae sibi plebi commissae, sed etiam gentibus profuit convertens Anglos ad fidem gentem extremo oceano positam *post Havn. extr. c. 10*.

post
Isidoriana
supra
p. 269 c. 30.

post
Isidoriana
supra
p. 269 c. 31.

post
Isidoriana
supra
p. 269 c. 34.

56. post decessum beati Gregorïi Romanæ ecclesiæ ordinatur episcopus Sa- vinianus, qui sedit ann. I mens. V dies VIII.	}	<i>post Havn. cetr. c. 17</i>
57. quo mortuo (in locum eius <i>ins. H²</i>) ordinatur episcopus Bonifacius, qui sedit mens. VIII dies XXII.		
58. post cuius obitum item alius Bonifacius suscepit episcopatum, qui sedit ann. VI mens. VIII dies XIII.		
59. defuncto Bonifacio Romanæ ecclesiæ pontifex efficitur (præficitur <i>H^o</i>) Deusdedit, qui sedit ann. III dies XX <i>post Havn. cetr. c. 21.</i>		

VI. EXCERPTA EX BARBARO SCALIGERI.

Chronographia a. 354 quam mature si non coaluerit, certe eodem volumine comprehendi solita fuerit cum chronicis Italicis eorumve epitome, non solum inde colligitur, quod codex is, qui chronographiam illam servavit, etiam chronicorum duo exemplaria di-qui verso modo breviata continuit, ut supra p. 37 exposui, sed eo confirmatur, quod Graecus post a. 387 Alexandriae chronica scripsit, quorum in cod. Parisino Lat. n. 4884 saec. VII exeuntis vel ineuntis VIII (vide supra p. 83), scripto opinor ab homine Graeco (cf. p. 279 v. 11. *zavarias*), servata est versio Latina nota sub nomine Barbari Scaligeri, compilationi suae non solum librum generationis inseruit, in quo edendo supra p. 78 seq. cum adhibuimus, et laterculum regum Albanorum (supra p. 112) sumptos ex chronographia illa, sed item indicem regum Romanorum et consularia ad a. 387 sumpta ex chronicis Italicis, haec eadem esse et supra p. 254 seq. exposuimus et abunde probat editio haec, in qua invenies fastis Vindobonensibus iuxta positos qui supersunt ex auctore Alexandrino: nam deficit hiante codice pars eorum media a Traiano ad Diocletianum, quae addidit interpres Alexandrinus ab a. inde 302 de rebus Aegyptiis, maxime indicem praefectorum Augustalium quamquam a nostris facile separantur, reliquimus unciis quadratis comprehensa, videtur Graecus interpres et alia de suo inseruisse, ut consulatus falsos inter a. u. c. 751. 752 interpositos, et extremam partem propterea interpolasse, ut consulatus convenirent annis archiepiscoporum Alexandrinorum haberetque certe Petrus creatus a. 376, defunctus secundum fastos hos ante a. 379, nihilominus annos suos interpositis consularibus ficticiis. Graecus auctor quando vixerit, incertum est¹⁾; quod si recte quae de sancto Andrea ad a. 336 adnotantur ad Maximianum rettulimus (p. 253) defunctum a. 556 7, post hunc scripserit necesse est, versio Latina tam barbaramente facta est, ut codice quo continetur scripto saec. VIII vix multo antiquior sit.

1) Non eo anno 387, quo desinit, eum scripsisse inde efficitur, quod Theophilum, quem ad a. 384 refert creatum esse archiepiscopum Alexandriae, ait sedisse per annos XXVIII.

VII. EXCERPTA EX AGNELLI LIBRO PONTIFICALI
ECCLESIAE RAVENNATIS.

Agnellus presbyter Ravennas c. a. 810 scripsit librum pontificalem ecclesiae Ravennatis ad unicum et admodum vitiosum codicem Mutinensem Estensem V. E. 19 saec. XV post alios diligenter et perite editum ab Oswaldo Holder-Egger in horum monumentorum volumine scriptorum Langobardorum dato p. 265—397. adhibuit Agnellus passim chronica haec ipsa indeve excerpta. ea supra p. 257 diximus ab eo tribui Maximiano episcopo Ravennati, sed esse in excerptis Agnellianis etiam res post eius mortem († 556 7) gestas. chronicorum verba satis fideliter Agnellus videtur reddidisse nisi quod ubi de locis agitur interdum exspatiatur utpote homo Ravennas (v. p. 319).

FASTI VIND. PRIORES.

- 1 Reges Romanorum.
- 2 Romulus regnavit ann. XXXVI.
- 3 Numa Pompilius regnavit ann. XXXVIII.
- 4 L. Tarquinius regnavit ann. XXXIII.
- 5 C. Hostilius regnavit ann. XXXVIII.
- 6 Tullius Servilius regnavit ann. XLIII.
- 7 Quintus Superbus regnavit ann. XXXVIII.
- 8 fiunt omnes anni, ex quo terra condita est usque ad Gaium Iulium Cesarem anni VXLIII.

FASTI VIND. POST.

- 9 primus imperator G. Iul. Cesar. levatus est primus imperator Rome G. Iul. Caesar.
- 10 *u. e.* 710 Gaio Iulio Cesare et M. Antonino. = M. om.
- 11 ? Cretiniano et Marco. = Creteniano.
- 12 ? Gaio Iulio II et Marco II. = Iulio] I. Cesare.

BARBARVS SCALIGERI
f. 42 (ex altero ex. f. 23'. 24 adnotantur potiora).

- 1 Post hunc autem regnavit Romulus, qui et condidit Romam: a quo Romani vocati sunt.
- 2 Romulus regnavit ann. XXXVIII.
- 3 Nummus (Nummas f. 23) Pompilius (Pompilus f. 23) ann. XLI.
- 4 Tullius Servilius ann. XXXII.
- 5 Lucius Tarcinius (Tarcynius f. 23) ann. XXIII.
- 6 Tittus (Titus f. 23) Superbus ann. XXXVIII.
- 7 Tullius (Iulius f. 23) Servius (Serugius f. 23) ann. XLI (XLIII f. 23).
- 8 Quintus Tarcinius (Tarcynius f. 23) ann. XXXV.
- 9 colliguntur autem et a Romulo anni ducenti LI (CCLV f. 23) . . . . .
- 10 et tunc principes ordinati sunt, usque dum regnaret Gaius Iulius Cesar.

BARBARVS SCALIGERI
f. 49.

- 11 Romani . . . levaverunt imperatorem Iulium, quem et Cesarem vocaverunt, iste est Cuius (*sic*) Iulius Cesar, qui et bissextum et solis cursum adinvenit . . . regnavit autem Gaius Iulius Caesar annos XVIII . . .
- 12 Gaio Iulio Cesare secundo Marco clarissimo.
- 13 Gratiano et Antonino clarissimorum.
- 14 Gaio Iulio Cesare secundo et Flavio Marco clarissimo.

<i>FASTI VIND. PRIORES.</i> u. c.	<i>FASTI VIND.</i> <i>POST.</i>	<i>BARBARVS SCALIGERI</i> <i>f. 49'—50.</i>
13 711 Hirtio et Pansa.	= Hirtio.	15 Hirtio et Paneo virorum illustrium.
14 245 Bruto et Conlatino.	= Bruto.	16 Bruto et Cortilano clarissimorum.
15 708 Gaio Iulio III et Lepido.	= Iulio I. Cesare.	17 Gaio Iulio Caesare tertio et Lepido illustrium.
16 712 Minatio et Planco.	= Minatio.	18 Minatio et Plachano illustrium.
17 708 Aemilio et Cesare.	= Hemiliano.	19 Emelio et Caesario illustrium.
18 { 713 Antonino et Servilio.	=	20 Antonino et Serviliano clarissimorum.
19 { 713 Chrysaureo et Antonino.	Antonino II et Chrysaureo.	21 Chryssaureo et Crispo clarissimorum.
20 His consulibus Cesar occisus (occisus <i>cod.</i>) est, qui bissextum et lune cursum adinvenit X kal. Ian. luna prima, et imperium Octavianus accepit (accepit <i>cod.</i>) pueranorum XVIII.	H. c. Gaius Iulius Cesar mortuus est et acc. i. O. a. XVIII q. b. et lunae c. adinvenit.	<i>vide supra c. 11.</i>
21 683 Lentulo et Oreste.	<i>om.</i>	
22 684 Pompeio et Crasso.	<i>om.</i>	
23 711 Volusiano et Pullione.	Calbisione et Pullione.	22 Octavio et Polione clarissimorum.
24 712 Lepido et Planco.	<i>om.</i>	
25 His cons. tres soles in celo aparuerunt.	<i>om.</i>	
26 715 Censorino et Salvino.	= Censurino.	23 Consorio et Savino clarissimorum.
27 716 Pulcro et Enobao.	Enobarbio et Pulcro.	24 Pulcro et Enobaudo clarissimorum.
28 717 Gallo et Agrippa.	= Gallicano.	25 Gallo et Agrippino clarissimorum.
29 718 Publicola et Nerva.	=	26 Octaviano et Nerufilio clarissimorum.
30 719 Pompeio et Cornelio.	=	27 Pompiio et Cornilio clarissimorum.
31 720 Libone et Antonino.	Antonino III et Clibone.	28 Libone et Antonino clarissimorum.
32 691 Cicerone et Antonino.	Antonino III et Cicerone.	29 Cicerone et Publicollatonem illustrium.
33 His cons. Augustus nomen accepit ¹).	His cons. Octavianus pronomen Augustum nomen accepit	30 Hisdem consulibus Iulius Caesar occisus est et sumpsit imperium Octavianus qui et Augustus et dedit consulatos

1) accepit *cod.*; *dehuit esse* natus est.

<i>FASTI VIND. PRIORES.</i> u. c.	<i>FASTI VIND.</i> <i>POST.</i>	<i>BARBARVS SCALIGERI</i> <i>f. 50—50'.</i>
	et ab ipso omnes imperatores Augusti vocati sunt.	XIII. fiunt vero ab Adam usque initium imperii Augusti anni V milia CCCCLXVII.
34 721 Augusto et Tullio.	=	31 I Augusto primo et Tullio.
35 722 Augusto II et Socio.	=	32 II Augusto secundo et Socio.
36 724 Augusto III et Crasso.	=	33 III Augusto tertio et Crasso.
37 723 Augusto IIII et Messala.	= Messala.	34 IIII Augusto quarto et Messala.
38 671 Enobao et Scipione.	= Enobarbo.	35 V Thenebaudo quinto et Scipione.
39 725 Augusto V et Enobao II.	Augusto V et Apuleio.	36 VI Augusto sexto et Apulia.
40 726 Augusto VI et Agrippa.	=	37 VII Augusto septimo et Agr[i]ppa.
41 His consul. Chartago restituta est idus Iulias.	= Iulias] Aug.	40 Hisdem consulibus Chartagina renovata est idos Iulias [Epifi XVIII].
42 727 Augusto VII et Agrippa.	Augusto VII et Silvano.	41 VIII Augusto octavo et Silvano.
43 728 Augusto VIII et Tauro.	=	42 VIII Augusto nono et Tauro.
44 729 Augusto IX et Silo	= Psyllo.	43 X Augusto decimo et Sullio.
45 730 Augusto X et Flacco.	Augusto X et Pisone.	44 XI Augusto undecimo et Pisone.
		45 In his temporibus sub consolato Lentuli et Silvani vidit Zacharias visionem angeli in templo domini.
46 731 Aruntio et Marcello.	=	46 XII Aruntio et Marcello.
47 ? Celso et Tiberino.	Celsino et Tiberio.	47 XIII Celso et Tiberio.
48 733 Tullio et Emilio.	Tulliano et Hemiliano.	48 XIII Tullio et Emilio.
49 734 Apuleio et Silo.	Apuleio et Psiliano.	49 XV Asperio et Severio.
50 735 Saturnino et Cinna.	= Cyuma.	50 XVI Saturnino et Cinno.
51 His cons. moritur Virgilius annorum LX.	<i>om.</i>	
52 { 736 duobus Lentulis.	<i>om.</i>	51 [XVII] Lentulo et Silvano.
		52 In his temporibus aduuntiauit Elisabeth angelus de Iohanne in eodem consulatum Lentuli et Silvani VIII kal. Aprilis.
53 { 736 Lentulo et Cornesio.	= Cornifilo.	53 XVIII Savino et Antonino.
		54 XVIII Lentulo secundo et Lepido.
54 737 Rufino et Silvano.	= Ruffino.	55 XX Rufino et Pisone.
55 738 Domitio et Enobaro.	<i>om.</i>	
56 His cons. aqua virgo inducta est Romam.	<i>om.</i>	

<i>FASTI VIND. PRIIORES.</i>	<i>FASTI VIND. POST.</i>	<i>BARBARVS SCALIGERI</i> <i>f. 50'—51.</i>
u. c.		
57 739 Libone et Pisone.	Nerone et Pisone.	
58 740 Crasso et Lentulo.	Lentulo II et Crasso.	
59 741 Nerone et Varone.	= Nerone II.	
60 742 Messala et Quirino.	Mesala et Cyrino.	56 XXI Mesallo et Seriniano.
61 742 Rubellio et Saturnino.	<i>om.</i>	
62 743 Maximo et Tuberone.	=	57 XXII Maximo et Tuberone.
63 744 Africano et Maximo.	Maximo II et Affricano.	58 XXIII Africano et Maximo.
64 745 Druso et Crispino.	Aruncio et Crispino.	59 XXV (<i>sic</i>) Aruntio et Prisco.
65 746 Censorino et Gallo.	Censurino et Gallo.	60 XXVI Censorino et Gallione.
66 747 Nerone et Pisone.	Nerone III et Pisone II.	61 XXVII Neronte et Placido.
67 748 Balbo et Vetere.	=	62 XXVIII Balbino et Bereto.
		63 Eodem temporae missus est angelus Gabriel ad Mariam virginem sub Augusto tertio decimo octavarum kalandarum Aprilium.
68 749 Augusto XI et Sylla.	= Spylla.	64 XXVIII Felecio et Sullio.
69 750 Sabino et Rufino.	Felice et Messelino.	
70 751 Lentulo et Messalano.	Lentulo et Augure.	65 XXX Lentulo et Anxonio.
71	Cesare et Paulo.	66 XXXI Caesario et Austerino.
		67 XXXII Silvano et Paulino.
		68 In sexto autem mense abiit Maria ad cognatam suam Elisabeth et salutavit eam et dixit ei Elisabeth: unde hoc mei (<i>scr. merui</i>), ut mater domini mei veniat ad me? ecce enim quod est in me exultavit infaus et benedixit te.
		69 XXXIII Prisco et Romano.
		70 XXXIII Iuctore et Protarebo.
		71 XXXV Senecione et Bardone.
		72 XXXVI Timageno et Nigriano.
		73 XXXVII Syriano et Peregrino.
		74 XXXVIII Xifidio et Marcello.
		75 In his temporibus sub Augusto natus est Iohannis

FASTI VIND. PRIORES.
u. c.

FASTI VIND.
POST.

BARBARVS SCALIGERI
f. 51—52.

praeursor Zachariae filius
VIII kal. Iulias.

72 752 Augusto XII et Silano. { Augusto XII et
73 { Silvano.
Augusto XIII et
Syla.

74 his cons. Christus natus II. cons. n. c. Chr. in Betleem Iu-
est VIII kl. Ian. luna dae sub Herode
XIII. rege VIII kl. Janu. die prima luna
XV. ab Adam usque ad Noe anni
HCCXLII: et ab Arfaxat usque
ad Falech anni DXXXI: et a Fa-
lech usque ad Abraam anni DCXII:
et ab Abraam usque ad finem
Moysi anni CCCCLXX. deinde
successit Hiesu Nave et a Hiesu
Nave usque ad Saul regem Israel
anni CCCXLI: a Saud usque ad
Cyrum regem Persarum anni
DXLV: a Cyro usque ad Ale-
xandrum regem Greecorum anni
CCLXXII: ab Alexandro usque
ad Gaium Iulium Caesarem anni
CCCXXXV: a Gaio Iulio Caesare
usque ad nativitatem domini anni
LII: ab Adam autem anni VD
*(pleraque ex chronicis supra p. 129
c. 172—179 et p. 131 c. 148).*

75 753 Lentulo et Pisone. om.
p. Chr.

76 1 Caesare et Paulo. om., cf. c. 71.

77 2 Vincio et Varo. Vinitio et Varro.

78 3 Bamia et Servilio. Lamia et Serbilio.

79 4 om. Cesare et Saturnino.

80 5 Magno et Valerio. Macrino et Vo-
lesio (*corr. ex* holesio).

81 6 Lepido et Aruntio. =

76 XXXVIII Fruro et Autorino.

77 XI Augusto et Sacerdo.

78 XXI Pompeiano et Plutone.

79 XLIII Augusto et Silvano.

80 Hisdem consulibus dominus
noster Iesus Christus natus
est sub Augusto VIII kal.
Ianuar. in deserto natus
est cuiusdam nomine Fuus-
du, quod est Eusebii. in
ipsa enim die. in qua natus
est. pastores viderunt stel-
lam. Chuac XXVIII. fiunt
vero ab Adam usque ad
nativitatem domini nostri
Iesu Christi anni V milia
quingenti.

{ vide supra c. 65, 66.

81 XLV Bincio et Birro.

82 XLVI Caesario et Serbilio.

83 XLVII Macrino et Saturnino.

84 XLVIII Sacerdo et Bolenso.

85 XLVIII Lepido et Arruntio.

86 In his diebus sub Augusto
kalendas Ianuarias magi

obtulerunt ei munera et adoraverunt eum:
magi autem vocabantur Bithisarea Melichior
Gathaspa. audiens autem Herodes a magis,

<i>FASTI VIND. PRIORES.</i>	<i>FASTI VIND.</i>	<i>BARBARVS SCALIGERI</i>
p. Chr.	<i>POST.</i>	<i>f. 52—53.</i>
		quoniam rex natus esset, conturbatus est et omnes Hierusolima cum eo, et videns, quia inlusus esset a magis, misit homicidas suos dicens: interficite omnes pueros a bimatu et infra. Herodes autem querebat Iohannem et misit ministros ante altarem ad Zachariam dicens illi: ubi abscondisti filium tuum? au ignoras quia potestatem te habeo occidendi et sanguis tuus in manibus meis est? et dixit Zacharias: ego testes sum dei viventis: tu effundis sanguinem meum, spiritum autem meum dominus recipiet, et sub aurora occisus est Zacharias.
S2 7 Cretico et Nerva II.	= II <i>om.</i>	S7 I Critico et Nerva.
S3 8 Camerino et Quintiliano.	Camerino et Nerva II.	SS LI Camerino et Birillo.
S4 9 Quintiliano et Sabino.	Quintilliano et Vero.	S9 LII Dolomallo et Sofiano.
S5 10 Dolabella et Silvano.	<i>om. (cf. c. 108).</i>	90 LIII Cynthilliano et Barbilio. 91 Elisabeth autem cognoscens quia querebatur Iohannes, adprehendens eum ascendit in montana et aspiciabat, ubi eum absconderet, et non erat locus abscondendi, tunc suspirans Elisabeth exclamavit dicens: mons dei, suscipe memetrem cum filio, et statim seissus est mons et recepit eos.
S6 11 Lepido et Tauro.	<i>om. (cf. c. 109).</i>	
S7 12 Caesare II et Capitone.	Germanico et Capitolino.	92 LIII Germanico et Carpo.
SS 13 Flacco et Silvano.	Blanco et Silio.	93 LV Austerio et Silvano.
S9 14 duobus Sertis.	<i>om.</i>	94 LVI Plachno et Avito.
90 14 Pompeio et Apuleio.	Pompeiano et Avito.	95 LVII Pompeiano et Flacco.
94 his cons. defunctus est Augustus annorum LXXVII.	<i>om.</i>	96 his consilibus Augustus obiit et regnavit Tiberius ann. XXII, dedit consulatus VII.
92 15 Druso et Flacco.	=	97 LVIII Tiberio Augusto et Germano.
93 16 Tauro II et Libone.	= II <i>om.</i>	98 LVIII Flaubio et Rufino.
94 17 Falcone et Rufino.	= Ruffino.	99 LX Drusollo et Sorano. 100 in his diebus plauerunt Zachariam et fleverunt eum tribus diebus et tribus noctibus, et suscitavit eis dominus deus in loco Zachariae Symeonem, iste acceperat responsum ab angelo non visurum se mortem, nisi videret Christum domini in caene, et videns eum dixit: nunc dimittis servum tuum, domine, in pace, quia

<i>FASTI VIND. PRIORES.</i> p. Chr.	<i>FASTI VIND.</i> <i>POST.</i>	<i>BARBARVS SCALIGERI</i> <i>f. 53—53'.</i>
		viderunt oculi mei salutarem tuum. quod parasti ante faciem omnium populorum lu- men ad revelationem gentium et gloria ple- bis tuae Israhel.
95 18 Tiberio et Germano.	= Germanico.	101 LXI Tauro et Libone.
96 19 Silvano (sillano <i>m.</i> 2) et Balbo.	=	102 LXII Silvano et Gerontio.
97 20 Messala et Cotta.	= Gotta.	103 LXIII Mesaulico et Balbino.
98 21 Tiberio II et Druso.	=	104 LXIV Tiberio Aug. secundo et Cola.
99 22 Agrippa et Galba.	=	105 LXV Agrippa et Druso.
100 u. c. 717 Nerone et Pisone.	=	106 tunc responsum accepit Ioseph et accipiens Iesum et Mariam fugiit in Egyp- tum et fuit ibi menses XII. de quo nunc sileam.
101 24 Cethego et Varrone (barrone <i>m.</i> 1).	Cethego et Var- rone (barrone <i>m.</i> 1).	107 LXVI (<i>sic</i>) Nerone et Lentulo.
102 25 Agrippa et Lentulo.	=	108 LXVII (<i>sic</i>) Celetho et Pisone.
103 26 Getulico et Sabino.	= Sabinio (<i>em.</i> <i>m.</i> 1).	109 LXVIII (<i>sic</i>) Getulo et Barro.
		110 et veniens Iesu faciebat mi- rabilia sub consolato Asia- tici et Silvani, in quibus et aqua vinum fecit VI kal. Nov.
101 27 Crasso et Pisone.	= Pisone II.	111 Crasso Tiberio Serimiano secundo.
		112 baptizatus est autem ab Ioh- anne sub consolato Meura VIII kal. Ianuarias.
105 28 Silvano (sillano <i>m.</i> 2) et Nerva.	= Silliano <i>m.</i> 1, Sillano <i>m.</i> 2.	113 LXVIII Tiberio quarto et Antonino.
		114 transfiguratus est autem in monte sub consolato Ru- bellionis XIII Kalendas Aprilis. quando autem mysterium agebat cum discipulis suis sub consolato Rubellionis VIII kal. Aprilis.
106 32 Enobao et Aruntio.	Enobao (Eno- barbo <i>m.</i> 2) et Aruntio.	115 LXX Tiberio quinto et Prisco.
107 30 Vincio II et Longino. 108	= Vinitio II. Dolabella et Sil- vano.	116 LXXI Bicino et Aruntio.
109	Lepido et Barbo.	
110 31	Tiberio III et Silvio.	
111 32 Basso et Pisone.	<i>om.</i>	

<i>FASTI VIND. PRIORES.</i>	<i>FASTI VIND. POST.</i>	<i>BARBARVS SCALIGERI f. 53'—54'.</i>
p. Chr.		
112 his consulibus passus est Ioannes baptista.	h. e. p. e. l. b. III kl. Sept. sub Herode rege: natus autem VIII kl. Iulias.	117 eodem tempore natalicium factum est Herodis: salta- vit filia Herodiadis in me- dio et petiit capud Iohannis: et adductum est capud Iohannis in disco VI kal. Iunias [Panni II].
113 29 duobus Geminis.	Ruffio Gemino et Rebellio Gemino.	
114 his cons. Christus pas- sus est VIII kl. Apr.	h. e. l. C. p. e. VIII k. a. die Vene- ris luna XIII (XIII <i>m.</i> 2) anno XXXI adventus eius.	118 traditus est autem dominus noster Iesus Christus a Iuda sub consolato Rubellionis VIII kal. Aprilis. videns autem hostiaria Petrum agnovit eum et ait illi: vere et tu ex illis es. nam et loquilla tua manifestum te fecit. et ille negavit dicens: non sum. et confestim gal- lus cantavit. nomen autem hostiariae Ballia dicebatur, quod interpretatur querens.
116 31 Tiberio III et Silio.	<i>om.</i>	119 XXII (<i>sic</i>) Tiberio Augusto sexto et Silio.
115 30	Vincio et Longino	120 eodem anno dominus noster Iesus Christus crucifixus est sub consolato Rubellionis VIII kal. Aprilis. [quod est Famenoth XXVIII]. miles autem vocabatur Hieremias id est Adlas crucem custodiens. centurio vocabatur Apro- nianus alius. illi autem duo angeli qui in sepulchro, vocabantur unus Azabel, quod est iustus deo, alius autem Caldū, quod est for- tis. Iudas autem abiens suspendit se in ar- bore nomine Tramarice. surrexit autem do- minus noster Iesus Christus sub consolato Rubellionis VI kal. Aprilis. ascendit autem dominus noster III non. Maias. missus est autem spiritus sanctus idos Maias.
		121 Paulus autem apostolus post ascensionem domini et post passionem Stephani dierum in apostulatum ordinatur VI idos Ianuarias sub consolato Rubellionis, post ascensionem salvatoris nostri menses VIII. post dies XI passionis Stephani pridie Epiphaniae.
117 33 Sulpicio et Sila.		122 LXXII Sipio et Sulano
118 34 Persico et Vitello.	Priseo et Vitello.	123 LXXIII Persico et Bitellio.
119	his cons. passus est protho-	

<i>FASTI VIND. PRIORES.</i> p. Chr.	<i>FASTI VIND.</i> <i>POST.</i>	<i>BARBARVS SCALIGERI</i> <i>f. 51'—55.</i>
120 35 Gallo et Iuliano.	m(arty)r Ste- phanus dia- conus VII kl. Ianuarias. Gallieno et No- niano.	
121 36 Gallieno et Plautiano.	<i>om.</i>	121 LXXIII Tiberio Augusto et Druso.
122 37 Proculo et Lolliano.	Proculo.	125 hisdem consulibus Tiberius obiit et regnavit pro eo Gaius ille Gallus annos III. dedit consulatos III.
123 38 Iuliano et Asperiano.	et Aspernate.	
124 u.c. 718 Publicola et Nerva.	=	
125 <i>om.</i>	Cesare et In- liano.	126 LXX Gaio Gallo Augusto tertio et Sulla.
126 41 Cesare II et Saturnino.	<i>om.</i>	127 LXXVI Gaio Augusto quarto et Apollione.
127 ? Saturnino II et Venusto.	= II <i>om.</i>	128 LXXVII Venusto et Sa- turnino.
128 42 Tiberio III et Gallo.	= Gallieno II.	129 Seurdo et Clemente.
129 his cons. Petrus aposto- lus ad Roman venit.	<i>om.</i>	130 his consulibus Gaius Gallus obiit et regnavit pro eo Claudius ann. III (<i>sic</i>). dedit consulatos V.
130 44 Crispino et Tauro.	=	131 LXXVIII Claudio et Tauro.
131 45 Asiatico et Cornelio.	Vincio II et Cor- nelio (<i>deficit</i>).	132 LXXVIII Crispino et Cor- nelio.
132 46 Vincio III et Silvano.		133 LXXX Asiatico et Silvano.
133 47 Tiberio V et Vitellio.		134 LXXXI Bincomallo et Bereto.
		135 LXXXII Claudio secundo et Publico.
134 48 Vitellio II et Publicola.		136 LXXXIII Bitello et Gallione.
135 his cons. phenix apa- ruit primum.		
136 49 Verano et Gallo.		137 LXXXIII Cladio tertio et Antonino.
137 50 Vetere et Silio.		138 LXXXV Bereto et Silvio.
138 ? Silvano et Silio II.		139 LXXXVI Cladio quarto et Orfito.
139 ? Tiberio VI et Antonino.		
140 52 Silvano et Othone.		140 LXXXVII Silvano et Crispino.
141 53 Gallieno et Antonino II.		
142 54 Marcellino et Aviola.		141 LXXXVIII Marcellino et Agiolao.
143 55 Nerone et Vetere.		142 LXXXVIII Nerone filio Claudio et Bereto.
		143 CX (<i>sic</i>) Claudio Augusto quinto et Nerva.
144 56 Saturnino et Scipione.		144 CXI (<i>sic</i>) Saturnino et Scipione.
		145 hisdem consulibus Claudius obiit et imperium sumpsit filius eius Nero annos III. dedit consulatos XIII.

FASTI VIND. PRIORES.

p. Chr

- 115 57 Nerone II et Pisone.
- 116 his consul. passi sunt Petrus et Paulus Rome III kal. Iulias.
- 117 58 Nerone III et Messala.
- 118 60 Nerone III et Cornelio.
- 119 61 Pio et Saturnino.
- 120 62 Mario et Gallo.
- 121 his cons. Iacobus apostolus in Hierosolymis de pinna templi deiectus est a Iudeis V kal. Ian.
- 122 63 Ruffo et Regulo.
- 123 64 Crasso et Basso.
- 124 65 Silvano et Paulino.
- 125 66 Celsino et Apuleio.
- 126 67 Capitone et Rufo.
- 127 his cons. Nero de imperio non comparuit.
- 128 68 Italico et Turpilione.
- 129 69 Silviano et Othone.
- 130 70 Vespasiano et Tito.
- 131 ? Vespasiano II et Tito II.
- 132 ? Vespasiano III et Tito III.
- 133 71 Vespasiano III et Vero.
- 134 72 Vespasiano V et Tito III.
- 135 75 Vespasiano (sic) VI et Tito V.

BARBARUS SCALIGERI

f. 55—56.

- 116 CXII (sic) Nerone Augusto secundo et Rufo.
- 117 CXIII (sic) Saturnino et Puplio.
- 118 XCIII Nerone Augusto tertio et Pisone.
- 119 hisdem consulibus passus est beatus Petrus apostolus crucifixus in Roma capite deorsum sub Nerone. similiter et sanctus Paulus apostolus capite truncatus. martyrizaverunt III kal. Iulias [quod est Epifi V].
- 120 XCV Marcellino et Galliano.
- 121 XCVI Nerone et Cornifilo.
- 122 XCVII Rigolo et Bassiano.
- 123 XCVIII Silvano et Crispino.
- 124 XCVIII Celestino et Salustio.
- 125 C Capitone et Flavio.
- 126 CI Romillo et Lucio.
- 127 CII Secundo et Maronio.
- 128 CIII Longino et Apulio.
- 129 CIII Iulio et Paulino.
- 130 hisdem consulibus Nero de imperio labefactus est et imperium eius Galba suscepit menses III et occisus est. et regnavit Otho menses VII et occisus est. et regnavit Vitellio menses V et occisus est. et imperium sumpsit Vespasianus annos X. dedit consulatos VIII.
- 131 post consularum Galbe Italico.
- 132 CV Vespasiano Augusto et Tito filio eius Cesare primo.
- 133 CVI Vespasiano Augusto secundo et Tito Cesare.
- 134 CVIII (sic) Vespasiano tertio et Tito Cesare.
- 135 CVIII (sic) Vespasiano quarto et Tito quinto.
- 136 hisdem consulibus victi sunt Iudei sub Vespasiano et Tito imperatoribus et Iudea depopulata est.
- 137 CVIII Vespasiano et Tito sexto.

<i>FASTI VIND. PRIORES.</i>	<i>FASTI VIND.</i>	<i>BARBARVS SCALIGERI</i>
p. Chr.	<i>POST.</i>	<i>f. 56'.</i>
166 76 Vespasiano VII et Tito VI.	=	168 CX Vespasiano septimo et Nerva.
167 78 Commodo et Rufo,	<i>om.</i>	
168 his cons. Iudei devicti sunt a Vespasiano imperatore.	<i>om.</i>	
169 77 Vespasiano VIII et Tito VII.	=	169 CXI Vespasiano octavo et Commoda (<i>sic</i>).
170 79 Vespasiano IX et Tito VIII.	<i>om.</i>	170 CXII Vespasiano nono et Tito.
		171 hisdem consulibus Vespasianus obiit et imperium Titus invasit annos II. dedit consulatos II.
		172 CXIII Tito Augusto octavo et Birro.
171 81 Silvano et Vero,	= et Varone.	173 CXIV Silvano et Commodo.
		174 hisdem consulibus Titus obiit et imperium eius sumpsit Dometianus annos ... dedit consulatos VIII.
172 73 Domitiano et Messalino,	Domitiano et Messala.	175 CXV Dometiano Augusto primo et Messalino et Rufo.
173 83 Domitiano II et Rufo.	= Ruffo.	
174 84 Domitiano III et Sabino.	=	176 CXVI Dometiano secundo et Sabimiano.
175 85 Domitiano IIII et Rufo II.	= Ruffo.	
176 86 Domitiano V et Dolabella.	= Dollabella.	177 CXVII Domitiano tertio et Cerilao.
177	Vetere et Cete- tego.	178 CXVIII Domitiano quarto et Dolomallo.
178 88 Domitiano VI et Rufo III.	= Ruffo.	179 CXVIII Dometiano quinto et Savino.
179	Silvio et Nerva.	
180 89/90 Domitiano VII et Traiano.	= et Reparato.	
181 89/90 Flavio et Nerva.	<i>om.</i>	180 CXX Flavio et Crispo illustrium.
182 91 Glabrione et Traiano II.	Traiano et Glabrione.	181 CXXI Glabrione et Nerva.
183 92 Domitiano VIII et Saturnino.	=	182 CXXII Dometiano sexto et Rufino.
184 93 Silvano et Prisco.	=	183 CXXIII Dometiano septimo et Nigriano.
185 94 Asperiate et Clemente.	= Aspernante.	184 CXXIV Asperiate et Papiseo.
186 95 Domitiano IX et Dolabella.	Domitiano IX et Clemente II.	

<i>FASTI VIND. PRIORES.</i>	<i>FASTI VIND.</i>	<i>BARBARVS SCALIGERI</i>
p. Chr.	<i>POST.</i>	<i>l. 56'.</i>
187	his consulibus Domitianus imperator occisus est et levatus est Traianus imperator.	
188 97 Nerva III et Rufo III.	Nerva II et Ruffo III.	
189 96 Fulvio et Rufo V.	Favio et Ruffo V.	185 CXXV Sinatore et Longino.
190 ? Sabino et Antonino.	=	186 CXXVI Modesto et Busto.
191 98 Nerva III et Traiano III.	Nerva III et Traiano II.	187 CXXVII Domitiano et Prisco.
192 99 Senecione et Palma.	=	188 CXXVIII Senecione et Palmato.
193 100 Traiano III et Frontone.	= III] III.	189 CXXVIII Crispo et Sorano. <i>(deficit.)</i>

<i>FASTI VIND. PRIORES.</i>	<i>FASTI VIND. POSTERIORES.</i>
p. Chr.	
194 101 Traiano V et Orfito.	= V] III.
195 102 Senecione III et Sura II.	= Senecione II et Syra.
186 103 om.	Traiano V et Maximo.
197 ? om.	Senecione III et Syra II.
198 104 Urbano et Marcello.	=
199 105 Candido et Quadrato.	Quadrato et Candido.
200 106 Commodo et Areale.	= Cereale.
201 107 Senecione III et Sura III.	= Senecione.
202 108 Gallo et Bradua.	=
203 ? Africano et Crispino.	=
204 110 Crispino II et Buleno.	Voleno et Crispino II.
205 111 Pisone et Rustico.	=
206 112 Traiano VII et Africano.	Traiano VI et Africano II.
207 113 Celso et Crispino.	Celsino et Crispino III.
208 114 Hasta et Pisone.	= Pisone II.
209 115 Messala et Pedone.	= Mesala.
210 116 Aemiliano et Vetere.	= Emiliano.
211 117 Nigro et Apronia <i>(sic)</i> .	= Aproniano.
212	fiunt a passione domini usque ad consolatum Nigri et Aproniani anni LXXXIII.
213 ? Claro et Alexandro.	= Allexandro.
214 118 Adriano et Salinatore.	=
215 his cons. sol eclipsim passus est.	om.
216 119 Hadrianu <i>(sic)</i> et Rustico.	= Adriano II.
217 120 Serviliano et Fulvio.	=
218 121 Severo et Augure.	Vero et Augure.
219 122 Aviola et Pansa.	=
220 123 4 Paterno et Torquato.	= Torquate.

<i>FASTI VND. PRIORES.</i>	<i>FASTI VND. POSTERIORES.</i>
p. Chr.	
221 123 I Glabrione et Apronia.	= Aproniano.
222 125 Asiatico et Quintillo.	=
223 126 Vero et Ambigolo.	Vero II et Anigola.
224 127 Gallieno et Titiano.	Gallicano et Ticiano.
225 128 Torquato II et Libone.	= II <i>om.</i>
226 129 Celso et Marcello.	= Celsino.
227 130 Catulino et Apro.	= Capitolino.
228 131 Pompeiano et Rufino.	Pontiano et Ruffino.
229 132 Angurino et Sergio.	= Sergiano II.
230 133 Tiberio et Silvano.	= Silvano <i>m. 1.</i> Silvano <i>m. 2.</i>
231 134 Sergiano et Vero.	Vero III et Sergiano.
232 135 Pompeiano et Catilliano.	= Atiliano.
233 136 Pompeiano II et Commodo.	=
234 137 Lellio et Albino.	= Bellio.
235 138 Camerino et Nigro.	=
236 139 Antonino et Presente.	=
237 140 Antonino II et Vero II.	= Vero III.
238 141 Vero et Silvano.	Sebero et Silvano.
239 142 Rufino et Torquato.	=
240 143 Torquato II et Herode.	Herode et Torquato II.
241 144 Aviola et Maximo.	=
242	Saturnino et Gallo.
243 145 Antonino III et Vero III.	= Vero V.
244 221 Grato et Seleuco.	=
245 146 Claro et Severo.	=
246 147 Largo et Messalino.	= Mesalino.
247 148 Torquato III et Iuliano.	= III <i>om.</i>
248 149 Orfito et Prisco.	=
249 150 Glabrione et Romulo.	Glabrione et Vetere.
250 151 <i>om.</i>	Gordiano et Maximo.
251 152 <i>om.</i>	Gallicano et Tumulo.
252 153 Presente II et Rufino.	= II <i>om.</i>
253 154 Commodo et Laterano.	=
254 155 Severo et Sabino.	Severo et Silvano.
255 156 Silvano et Augurino.	Augurino et Silvano II.
256 157 Barbaro et Regulo.	=
257 158 Tertullo et Sacerdote.	= Tertulo.
258 159 Quintillo et Prisco.	= Quintilo.
259 160 Bardua et Vero III.	Bardua et Vero.
260 { 161 Antonino III et Aurelio.	= Aureliano.
261 { A Gaio Iulio Caesare usque ad duos	fiant a G. I. C. n. a. d. A. consules anni
Augustos anni sunt CCXLIII ¹⁾ .	CCXLIII (<i>post duobus Augustis</i>).
262 { 161 duobus Augustis.	=

¹⁾ Cf. *Vita Aelii* c. 5: ipsi (*Marcus et Verus*) sunt qui primi duo Augusti appellati sunt et quorum fastis consularibus sic nomina praescribuntur, ut dicantur non duo Antonini, sed duo Augusti: tantumque huius rei et novitas et dignitas valuit, ut fasti consulares nomini ab his sumerent ordinem consulum. *Prologus pusehae (ex libro Caloniensi 83² editus apud Kerschbau Studia p. 226 seq. et p. 321 scriptus a. 395: incipiunt consules nam a duobus Augustis, id est sic corrupte).*

<i>FASTI VIND. PRIORES.</i>	<i>FASTI VIND. POSTERIORES.</i>
p. Chr.	
263 162 Rustico et Aquilino.	=
264 163 Leliano et Pastore.	= Selliano.
265 164 Marino et Celso.	= Maerino.
266 165 Orfito et Pudente.	Horfito et Prudente.
267 166 Pudente II et Pullione.	Pullione et Prudente II.
268 167 Vero V et Quadrato.	= V II.
269 168 Proniano et Paulo.	= Aproniano.
270 169 Prisco et Apolinaro.	= Appolinare.
271 170 Cethego et Claro.	= Cethego.
272 171 Vero et Erenniano.	Sebero et Hermiano.
273 172 Orfito et Maximo.	Horfito II et Maximo.
274 173 Severo II et Pompeio.	= Pompeiano.
275 174 Gallo et Flacco.	=
276 175 <i>om.</i>	Pisone et Tulliano.
277 176 Pullione et Apro.	=
278 177 Commodo et Quintillo.	Commodo I et Quintillo.
279 178 Orfito et Rufo.	Orfito III et Ruffo.
280 179 Commodo II et Vero VI.	= VI <i>om.</i>
281 180 Presente et Gordiano.	=
282 178 Orfito et Rufino.	<i>om.</i>
283 181 Commodo III et Birro.	= et Vero II.
284 182 Mamertino et Rufo.	= Ruffo.
285 183 Commodo III et Victorino.	et Victorino Commodo III.
286 184 Marulo et Aeliano.	et Emiliano Marulo.
287 185 Materno et Bradua.	<i>om.</i>
288 186 Commodo V et Glabrione.	et Glabrione (<i>om.</i> Commodo V).
289 187 Crispo et Aeliano II.	Crispino et Eliano.
290 188 Fusciano et Aeliano.	Fusciano et Silano.
291 189 duobus Silanis.	duobus et Silanis.
292 190 Commodo VI et Septimiano.	=
293 191 <i>om.</i>	Aproniano et Bradua II.
294 192 Commodo VII et Pertinacae.	=
295 193 Falcone et Claro.	= Claro II.
296 194 Severo et Albino.	=
297 195 Tertullo et Clemente.	= Tertulo.
298 196 Dextro et Prisco.	=
299 197 Laterano et Rufino.	= Ruffino.
300	his cons. revolutus est cyclus paschalis.
301 198 Saturnino et Gallo.	=
302 199 Anulino et Frontone.	Antonino et Frontone.
303 200 Severo II et Victorino.	=
304 201 Sabino et Muciano.	Tertulo et Clemente II.
305 202 Severo III et Antonino.	Dextro II et Prisco II.
305 203 Plautiano et Geta.	Plauciano et Zetta.
307	his cons. p. s. P. et F. Chartagine n. M. sub Severo imperatore (<i>ad a.</i> 205).

	<i>FASTI VIND. PRIORES.</i>	<i>FASTI VIND. POSTERIORES.</i>
	p. Chr.	
308	204 Chilone et Libone.	=
309	205 <i>om.</i>	Antonino II et Zetta II.
310	206 Albino et Emiliano.	= Aemiliano.
311	207 Apro et Maximo.	=
312	208 Antonino III et Geta III.	Antonino III et Zetta III.
313	209 Pompeiano et Avita.	= Avito.
314	210 Faustino et Rufino.	= Ruffino.
315	211 Gentiano et Basso.	=
316	212 duobus Aspris.	duobus et Asparis.
317	213 Antonino III et Albino (albino <i>m. I</i>).	= Albino II.
318	214 Messala et Saturnino.	=
319	215 Caereale et Lacto.	Lacto et Cereale.
320	216 Sabino et Anulino.	=
321	217 Presente et Extricato.	=
322	218 Antonino et Advento.	Antonino V et Advento.
323	219 Antonino II et Sacerdo.	Antonino VI et Sacerdote.
324	220 Antonino III et Comazonte.	Antonino VII et Gomazone.
325	221 Grato et Seleuco.	=
326	222 Alexandro et Severo.	= Seber.
327	223 Maximo et Aeliano.	=
328	224 Iuliano et Crispino.	= Crispo.
329		Faustino et Maximo.
330	225 Fusco et Dextro.	Alexandro II et Dextro.
331	226 Alexandro II et Marcello.	Albiniano et Maximo III.
332	227 Albino et Maximo.	Fusco et Marcello.
333	228 Modesto et Probo.	=
334	229 Alexandro III et Dione.	= Dionisio.
335	230 Agricola et Clemente.	
336	231 Pompeiano et Peligniano.	= Pelagiano.
337	232 Lupo et Maximo.	Maximo et Lupulo.
338	233 Maximo II et Paterno.	=
339	234 Maximo III et Urbano.	=
340	235 Severo et Quintiano.	<i>om.</i>
341	236 Maximo III et Africano.	=
342	237 Perpetuo et Cornelio.	=
343	238 Pio et Pompeiano.	Pontiano et Pio.
344	239 Gordiano et Aviola.	=
345	240 Sabino et Venusto.	=
346	241 Gordiano II et Pompeiano.	=
347	242 Tacito et Pretestato.	Pretextato et Attico.
348	243 Hadriano et Papo.	= Adriano.
349	244 Peregrino et Aemiliano.	=
350	245 Philippo et Titiano.	=
351	246 Presente et Albino.	=
352	247 Philippo II et Philippo cons.	et Filippo (<i>om. cons.</i>)
353	248 Philippo III et Philippo II.	= et Filippo II.
354	249 Aemiliano et Aquilino.	= Emiliano.
355	250 Decio et Grato.	Grato et Decio Caes.

<i>FASTI VIND. PRIORES.</i>		<i>FASTI VIND. POSTERIORES.</i>	
p. Chr.			
356	his cons. persecutio fuit Cristianorum, ut sacrificarent ydolis.		his consul. passus est Sixtus episcopus et Laurentius diaconus Romae VIII idus Augustas.
357	251 Decio II et Rustico.		Rustico et Decio.
358	his cons. passus est sanctus Laurentius III idus Aug.		<i>om. (c. c. 356).</i>
359	252 Gallo et Volusiano.	=	
360	253 Volusiano II et Maximo.		Maximo et Volusiano II.
361	254 Valeriano et Gallieno.		<i>om.</i>
362	255 <i>om.</i>		Valeriano II et Galieno II.
363	256 Maximo et Glabrione.	=	Maximo II.
364	257 Valeriano III et Gallieno II.	=	Galieno III.
365	258 Tusco et Basso cons.	=	cons. <i>om.</i>
366	his consulibus passus est Cyprianus in Carthagine XVIII kl. Octobris.		h. e. p. e. Cyprianus episcopus Carthagine XVIII kl. Octobris.
367	259 Aemiliano et Basso II.	=	
368	260 Saenlare et Donato.	=	Seculare.
369	261 Gallieno III et Volusiano.	=	Galieno.
370	262 Gallieno V et Faustino.	=	Galieno.
371	263 Albino et Dextro.	=	
372	264 Gallieno VI et Saturnino.		Gallieno VI et Marcello.
373	265 Valeriano III et Lolliano.		Valeriano I et Lucillo.
374	266 Gallieno VII et Sabinillo.		Galieno VII et Sabino.
375	267 Paterno et Accersilao.	=	Archesilao.
376	268 Paterno II et Mariano.	=	Marino.
377	269 Claudio et Paterno III.		Paterno III et Claudio.
378	270 Antonino et Orfito.		Antiociano et Orffito.
379	271 Aureliano et Basso.	=	
380	272 <i>om.</i>		Quieto et Veldumiano.
381	273 <i>om.</i>		Tacito et Placido.
382	274 <i>om.</i>		Aureliano II et Capitolino.
383	275 <i>om.</i>		Aureliano III et Marcellino.
384	276 Tacito II et Aemiliano.	=	
385	277 Probo et Paulino.	=	
386	278 Probo II et Lupo.	=	
387	279 <i>om.</i>		Probo III et Paterno.
388	280 Messala et Grato.	=	
389			his cons. reolutus est cyclus paschalis III.
			<i>[consules a. 281--303 scripti sunt ordinibus duobus, quorum prior exhibet consules priores continuos adhaerente adnotatione c. 113. posterior similiter praemissa copula posteriores.]</i>
390	281 Probo III et Tiberiano.	=	Probo III.
391	282 Probo IIII et Victorino.	=	Probo V.
392	283 Caro et Carino.		Claro et Cassiano.
393	284 Carino II et Numeriano.		Claro II et Numeriano.

<i>FASTI VIND. PRIORES.</i>		<i>FASTI VIND. POSTERIORES.</i>	
p. Chr.			
391 285	Diocletiano et Aristobolo.	=	
395 286	Maximo et Aquilino.	=	Aquilino et Maximo.
396 287	Diocletiano II et Maximiano.	=	Maximiano Aug.
397 288	Maximo II et Ianuario.		Ianuario et Maximiano II.
398 289	Basso et Quintiano.		Basso et Maximiano III.
399 290	Diocletiano III et Maximiano III.		Diocletiano III et Quintiano.
400 291	Tiberiano et Dione.		Dione et Tiberiano.
401 292	Annibaliano et Asclepiodoto.	=	
402 293	Diocletiano III et Maximiano III.	=	III] III.
403 294	Constancio et Maximiano.		Constantino Caes. et Maximiano C.
404 295	Tuseo et Amilino.	=	
<i>FASTI VIND. PRIORES.</i>	<i>FASTI VIND. POST.</i>	<i>BARBARVS SCALIGERI</i>	
p. Chr.		<i>f. 57-57'.</i>	
105 296	Diocletiano V et Constantio II.	=	II] Ces. II.
106 297	Maximiano III et Maximiano II.	<i>om.</i>	
107 298	Fausto et Gallo.	=	
	<i>spatium vacat.</i>		
408 299	Diocletiano VI et Maximiano V.	=	
109 300	Constantio III et Maximiano III.	Constantino Caes. III et Maximiano.	
110 301	Titiano et Nepotiano.	<i>om.</i>	
111 302	Constancio III et Maximiano III.	Constantino Caes. III et Maximiano III.	
112 303	Diocletiano VII et Maximiano V.	= et Maximio VI.	
113	His cons. ecclesiae demolite sunt et libri dominici combusti sunt et passa est sancta Eufemia XVI kl. Octobris.	= eccl.] basilice demolitae s. et l. d. combusti sunt . . . Octobris <i>om.</i>	
			<i>(sequitur c. 117)</i>
190 XII	Dioclitiano Augusto quinto et Maximino Caesare secundo.		
191 XIII	Maximino Caesare quinto et Maximino Caesare quinto.		
192	Fausto et Tatiano clarissimorum.		
193 300	Constantio et Maximiano clarissimorum.		
194 299	Dioclitiano et Maximiano clarissimorum.		
195	Tatiano et Nepotiano clarissimorum.		
196	Constantino et Maximo novorum Caesarum quarto.		
197	[Hisdem consulibus venit Diocletianus in Alexandria et ecclesias exterminavit et multi martyrizaverunt. in quibus et beatus Petrus episcopus Alexandrinus capite truncatus est: martyrizavit VII kl. Decem.]		
198	[In eodem anno castrisius in Alexandria donatus est]		
199	[et Dioclitiano balneum edificatum est].		
200	Dioclitiano et Maximo nobilium Augustorum septimo.		

<i>FASTI VIND. PRIORES,</i> p. Chr.	<i>FASTI VIND.</i> <i>POST.</i>	<i>BARBARVS SCALIGERI</i> <i>f. 57'—58'.</i>
414 304 Diocletiano VIII et Maximiano VI.	= VI VII.	201 Dioclitiano et Maximo octavo.
415 305 Constancio V et Maximiano V.	= Constantio.	202 Hisdem consulibus persecutio Christianorum facta est in occiduum et multi martyrizaverunt. in quibus et Timotheus episcopus in Chartaginae gloriosae martyrizavit.
416 306 Constantio VI et Maximiano VI.	=	203 307 Dioclitiano nono et Constantio quinto nobilium Augustorum.
417 His cons. passus est Timotheus Romae X kl. Iul. ¹⁾	= X kl. Septemb. (<i>ad a. 303</i>).	204 308 Dioclitiano decimo et Maximiano octavo invicissimorum.
418 307 Diocletiano IX et Maximiano VII.	Diocletiano IX et Constantino.	205 309 Constantino Caesare et Maximiano nobili quinto.
419 308 Diocletiano X et Maximiano VIII.	=	206 Hisdem consulibus Dioclitianus a regno recessit et Constantius abiens sedit in Bizantio.
420 309 post cons. X et septem.	<i>om.</i>	207 312 Licinio et Constantino primo novorum Augustorum.
421 311 Maximiano VIII et Constantio.	Constantino II et Maximiano IX.	208 313 Licinio et Constantio secundo.
422 312 Constantio II et Licinio.	<i>om.</i>	209 Hisdem consulibus filius Dioclitiani Maximus obiit et imperium tenuit Constantius cum filios suos.
423 313 Constantio III et Licinio II.	Constantino III et Aniano.	210 Constantino et Constantio clarissimorum.
424 315 Constantio III et Licinio III.	Volusiano et Liciniano II.	211 316 Rufo et Savino clarissimorum.
425 314 Volusiano et Aniano.	<i>om.</i>	212 315 Constantio Augusto quarto et Licinio Caesare tercio.
426 316 Sabino et Rufino.	Constantino III et Rufino.	213 314 Volusiano et Annania clarissimorum.
427 317 Gallicano et Basso.	Sabino et Basso.	214 Galliciano et Basso clarissimorum.
428 318 Licinio III et Crispo.	Gallicano et Liciniano III.	215 Licinio et Crispo Caesaris.
		216 Hisdem consulibus Constantius obiit et imperium obtinuit Constantinus cum quinque filios suos Constantio et Licinio et Crispo et Constantino et condidit Constantinopolim.

1 *Ex libris chroniceis Prosperi ad eundem v. 306.*

<i>FASTI VIND. PRIORES.</i> p. Chr.	<i>FASTI VIND.</i> <i>POST.</i>	<i>BARBARVS SCALGERI</i> f. 58'—59.
429 319 Constantio V et Licinio V.	Crispo et Liciniano III.	217 Constantino Augusto quinto et Constantio novo Caesare.
430 320 Constantio VI et Constantio eo:	Constantino V et Constantino.	218 Constantino Augusto sexto et Licinio minimo primo.
		219 eodem anno manifestatum est honorabile lignum crux domini et salvatoris nostri Iesu Christi in Hierusolima per beatam Helenam imperatris et matrem Constantini VIII kl. Decembris, [quod est Thoth XVII].
431 321 Crispo II et Constantian II.	Constantino VI et Constantino II.	220 Crispo et Constantio nobilissimos Caesares filios Augusti secundo.
432 322 Probiano et Iuliano.	Crispo II et Iuliano.	221 323 Severo et Rufino clarissimorum.
433 323 Severo et Rufino.	Probiano et Rufino.	222 324 Crispo et Constantio secundo Caesare.
434 324 Crispo III et Constantio.	Severo et Constantino III.	223 322 Probiano et Iuliano clarissimorum.
435 325 Plautiano et Iuliano.	Crispo III et Iuliano.	
435 ^a	Plautiano et Constantino III.	224 eodem anno congregata est synodus in Nicea tricentorum decem et octo episcoporum sub Alexandro archiepiscopo Alexandriae, in qua et symbolum sanctae trinitatis manifestatum est et Arrii ferocitas atque haeresis diminuta est.
		225 Constantino Augusto quarto et Constante Augusto tercio.
		226 Constantino Augusto quinto et Constante secundo invictissimorum Augustorum.
		227 Licinio et Crispo novorum Caesarum.
		228 [eodem anno in Alexandria episcopus Alexander obiit Farmuthi XXII et successit ei in sacerdotio Athanasius annos XLVI.]
436 326 Constant VI et Constant.	Constantino VII et Maximo.	229 Constantio Augusto septimo et Constantio sexto.
437 327 Constantio et Maximiano.	Constantio et Iusto.	230 Crispinio et Licinio secundo.
438 328 Iuliano et Iusto.	Ianuario et Constantino V.	231 Constante septimo et Constante tercio Augustorum.
		232 Lolliano et Iusto clarissimorum.

<i>FASTI VIND. PRIORES</i> p. Chr.	<i>FASTI VIND.</i> <i>POST.</i>	<i>BARBARVS SCALIGERI</i> <i>f. 59—60.</i>
439 329 Constantio VIII et Constant.	Constantino VIII et Symmacho.	233 Constantino magno octavo et Constante Augustorum quarto.
440 330 Gallicano et Symma (<i>sic</i>).	Gallicano et Ablabio.	234 Galliano et Simmacho clarissimorum.
441 331 Basso et Ablaviano.	Basso et Hilariano.	235 Basso et Albino clarissimorum.
442 332 Pacatiano et Hilariano (hilarino I ^o).	Pacatiano et Zenofilo.	236 Pacatiano et Hilariano clarissimorum.
443 333 Dalmatio et Zenofilo.	Dalmatio et Paulino.	237 Dermatio et Zinofilo clarissimorum.
444 334 Optato et Paulino.	Optato.	238 Optato et Paulino clarissimorum.
445 335 Constantio et Albino.	Constantio et Egea.	239 Constantino novo Augusto primo et Savino.
446 336 Nepotiano et Facundo.	=	240 Nepotiano et Facundo clarissimorum.
447 his consulibus introierunt Constantinopolim Lucas et Andreas.	his cons. passi sunt Lucas et Andreas apostoli II kl. Decembriss (<i>sic: ad a. 335</i>).	241 hisdem consulibus translati sunt in Constantinopolim sanctus Andreas apostolus et Lucas euangelista X kl. Iulias.
448 337 Feliciano et Tifiano.	=	242 Feliciano et Taciano clarissimorum.
459 338 Urso et Polymio.	= Polleocio.	243 Urso et Polemio clarissimorum.
450 339 Constantio II et Constantio.	Constancio II et Constane (<i>sic</i>).	244 Constantio Augusto secundo et Constante novo Caesare primo.
451 340 Aquindino et Proculo.	=	245 Acindyno et Proclo clarissimorum.
452 341 Macerino et Probo.	Marcellino et Probiano.	246 342 Constantio tertio et Costante secundo Augustorum nobilium.
453 342 Constantio III et Constantio II.	Constantio III et Constane II.	247 341 Marcellino et Probino clarissimorum.
454 343 Placido et Romulo.	= Romulo.	248 Placidiano et Romulo clarissimorum.
455 344 Leontio et Salustio.	=	249 Leontio et Salustio clarissimorum.
456	Constancio III et Constane III.	
457 345 Amantio et Albino.	=	250 Amantio et Saviniano clarissimorum.
		251 eodem anno Constantinus maior imperator obiit VI kl. Decembris et susceperunt imperium V filii eius.
458 346 p. Amanti et Albini.	= Albino.	252 Constantino quarto et Constante tercio.
		253 352 Constantino quinto et Constante quarto invictissimorum Augustorum.
459 347 Rufino et Eusebio.	= Ruffino.	254 Rufino et Eusebio clarissimorum.

<i>FASTI VIND. PRIORES.</i> p. Chr.	<i>FASTI VIND.</i> <i>POST.</i>	<i>BARBARVS SCALIGERI</i> <i>f. 60—61.</i>
460 348 Philippo et Salia.	<i>om. (c. c. 463).</i>	
461 349 Limenio et Catu- lino.	= Limento.	255 Limenio et Tolino clarissimorum.
462 350 Sergio et Nigriano. 463	= Nigrino. Filippo et Sala	256 Sergio et Nigriano clarissimorum.
464 352 Constantio V et Constantio III.	Constancio V et Constantino.	
465 353 Constantio VI et Constantio V.	Constantio VI et Constantino II.	257 Constantio sexto et Constantino novorum Augustorum.
		258 [hisdem consulibus Arriani in- vaserunt ecclesias et expulsus est beatus episcopus Alexandriae Athanasius.]
466 354 Constantio VII et Constantio VI.	Constantio VII et Constantino III.	259 Constantio septimo et Constantino novo secundo Augustorum.
467 355 Arbitione et Lol- liano.	<i>om.</i>	260 Arbethione et Iuliano clarissimo- rum.
468 356 Constantio VIII et Iuliano. 357 <i>om.</i>	= <i>om.</i>	261 Constantio octavo et Constantino tercio Augustorum.
469 358 Datiano et Sym- maco.	Daciano et Ce- reale.	262 Constantio nono et Lolliano.
470 359 Eusebio et Yratio.	Tauro et Ypatio.	263 Datiano et Cerilao clarissimorum.
471 360 Constantio X et Iuliano III.	Eusebio et Iu- liano II.	264 360 Constantino Augusto decimo et 265 Iuliano Caesare secundo.
472 361 Tauro et Florentio.	Constancio IX et Florentio.	266 359 Eusebio et Ypatio clarissimo- rum.
473	Constantio X et Iuliano III.	267 Constantio Augusto undecimo et Iuliano Caesare tercio.†
474 362 Mamertino et Ne- vitta.	=	268 hisdem consulibus Constantinus imperator obiit et regnavit pro eo Iulianus annos V et dimidium. 269 eodem anno completi sunt X cycli saeculares ab anno quingentesi- mo treccensimo secundo: fiunt vero ab Adam usque ad con- sulatum hius (<i>sic</i>) anni V milia octingenti LIII ¹).
475 363 Iuliano III et Salustio.	Iuriano et Var- romiano.	270 Iuliano Augusto quarto et Sallustio clarissimo. 271 eo anno maris ascendit et iterum recessit X kl. Augustas [Epifi XXVII].

1) Cf. Theophanes ad a. m. 5852: *Κωνσταντίος . . . ἐτελεύτησε . . . τῷ καθολικῷ ζοσιμῶν ἔτιονε
εὐαρίῳ, τῆς δὲ αὐτῆς ἐπιπέδου γλῶσ. ἀρχομένης τῆς αἰῆς.*

<i>EASTI VIND. PRIORES.</i> p. Chr.	<i>EASTI VIND. POST.</i>	<i>BARBARVS SCALIGERI</i> f. 61-61'.
176 364 Iobiano et Baroni- ano.	Valentiniano et Valente Aug.	272 Barroniano et Iuliano et Iobiniano clarissimorum.
177 365 Valentiniano et Valente.	Iuliano III et Salustio.	273 eodem anno Iulianus imperator obiit VI kl. Maias et regnavit Iobinianus menses VII et occisus est. et regnaverunt pro eo duo fratres Valentinianus annos XI et dimidium, similiter et Valens frater eius annos XIII. dedit autem Valentinianus consulatos III et Valens consulatos VI.
178 his cons. maris ae- tessa et accessa fuit XII kl. Au- gustas.	his cons. maris accessa reces- sae fecit per om- ne litus XII kl. Augustas.	274 Valentiniano et Valente Augusto- rum.
179 366 Gratiano n. p. et Dagalaifo.	= n. p. om.	275 367 Paulo et Florentio clarissi- morum.
180 367 Lupicino et Iovino.	Lucino et Ruffino.	276 365 Valentiniano et Valente Augu- storum.
181 368 om.	Valentiniano et Valente II.	277 Gratiano filio Valentiniani Caesare et Galaifo.
182 369 om.	Valentiniano nep. et Victore.	278 Luppiciano et Iobino clarissimo- rum.
183 370 Valentiniano III et Valente III.	Valentiniano III et Valente.	279 [eo anno introiit Tatianus in Alexandria primus Augustalius VI kl. Februarias.]
184	his cons. revolu- tus est cyclus paschalis III.	280 Valentiniano et Valente Augusto- rum tercio.
185 371 Gratiano II et Probo.	=	281 [sub Tatiano Augustalio.]
		282 Valentiniano et Valente Augusto- rum quarto.
		283 [sub eodem Tatiano Augustalio.]
		284 Gratiano Augustalio secundo cla- rissimo.
		285 [sub eodem Tatiano.]
		286 [eo anno martyrizavit beatus Do- rotheus in Alexandria VII idos Octobris. quod est Faofi duo- decimo: ferarum esca traditus est sub Tatiano praeside. pro quo tunc erant heretici.] ²⁾
186 372 Modesto et Arin- theo.	=	287 Modesto et Arintheo clarissimorum.
		288 [sub Publio Augustalio.]

1) Cf. Theophanes ad a. m. 5870: Ιωρόθεος ὁ ἐν ἁγίοις ἐπὶ τοῦ διασσεβῆος ἀνέλετος ἐμπεριόρματ
ἐν Ἀλεξανδρείᾳ περὶ τοῦ κυρηγίου ἐπὶ Ἀρειανῶν.

<i>FASTI VIND. PRIORES.</i>	<i>FASTI VIND.</i>	<i>BARBARVS SCALIGERI</i>
p. Chr.	<i>POST.</i>	<i>f. 62-62'.</i>
487 373 Valentiniano III et Valente III.	= Valentiniano.	289 Valentiniano et Valente quinto.
		290 [sub eodem Publio Augustalio.]
		291 hisdem consulibus armati omnem Campaniam desolaverunt.
		292 et eo anno Valentinianus in bello mortuus est VII idos Octobris.
488 374 Gratiano III et Equitio.	=	293 Gratiano Augusto tertio et Equitio clarissimo.
		294 [sub Tatiano praeside.]
489 375 p. c. Gratiani III et Equiti III.	Gratiano III et Equitio II.	295 Gratiano Augusto quarto et Merobaldo.
490 his cons. Sarmatae totam Pannoniam devastaverunt.	<i>om.</i>	296 [sub eodem Tatiano Augustalio secundo.]
		297 [hic condidit in Alexandria fluvium qui vocatur Tatianus et portas fecit auro perfusas, quae nunc dicuntur Petrinus.]
491 376 Valentiniano V et Valente V.	<i>om.</i>	298 Valentiniano Augusto quinto et Valente filio eius Augustorum.
		299 [sub eodem Tatiano Augustalio.]
		300 [eo anno Athanasius episcopus obiit in Alexandri (<i>sic</i>) Pachon VII et sedit pro eo Petrus archipresbiter annos VII.]
492 377 Gratiano III et Merobaldo.	<i>om.</i>	301 Valentiniano novo Augusto quinto et Merobaldo clarissimo.
		302 [sub Palladio Augustalio.]
493 378 Valentiniano VI et Valente VI.	=	303 Valente sexto et Valentiniano Augustorum.
494	his cons. Horosius et Prosper fecerunt cronicas.	304 [sub Tatiano Augustalio praesidae.]
495	et Valens imperator incensus est.	305 hisdem consulibus Valens obiit et imperium obtinuerunt Gratianus et Valentinianus novus.
		306 Ausonio et Olybrio clarissimorum.
		307 [sub Adriano Augustalio.]
		308 Eusebio et Olybrio clarissimorum [sub Adriano.]
		309 366 Gratiano Augustalio quarto et Gadalaifo clarissimorum.
		310 Luppiciano et Eutropio clarissimorum.

<i>FASTI VIND. PRIORES.</i> p. Chr.	<i>FASTI VIND.</i> <i>POST.</i>	<i>BARBARVS SCALIGERI</i> <i>f. 62' - 63.</i>
		311 Antonino et Eutropio clarissimorum.
		312 [sub Paulino Augustalio.]
		313 [eo anno Petrus episcopus Alexandrinus obiit in Alexandria et sedit pro eo Timotheus frater eius annos V, Mechir vicensimo].
496 379 Auxonio et Olybrio.	Oxyinio et Olybrio.	314 Ausonio et Olybrio secundo clarissimorum.
		315 [sub Bassiano praeside].
497 his cons. Theodosius levatus est imp. a Gratiano Sirmi.	<i>om.</i>	316 eo anno Theodosius elevatus est in imperio sub Gratiano imperatore in Sirmio XIII kl. Febroar. et regnavit annos XVI. dedit consulatos III.
498 380 Gratiano V et Theodosio.	= V <i>om.</i>	317 Gratiano quinto et Theodosio primo nobilium Augustorum.
		318 [sub Ypatio Augustalio].
499 381 Syagrio et Eutherio.	= Nucerio.	319 Suagrio et Eucerio clarissimorum.
500 382 Antonino et Syagrio II.	Syagrio II et Antonino.	320 [sub Antonino Augustalio].
501 383 Merobaudo II et Saturnino.	Merobaude et Saturnino.	
502 his cons. Gratianus occisus est a Maximo Leudimo [immo Lugduni] VIII kl. Sept.	<i>om.</i>	321 eo anno occisus est Gratianus imperator sub Maximo tyranno in Leuduna VIII kl. Septembris.
503 eo anno natus est Honorius Constantinopoli V idus Sept. et levatus est Arcadius.	<i>om.</i>	322 et eodem anno coronatus est in imperio Arcadius in Constantinopolim V idus Septembris.
504 384 Richomere et Clearco.	= Recimede.	323 Richomede et Clearco clarissimorum.
		324 [sub eodem Antonino.]
		325 [eo anno Timotheus episcopus Alexandrinus obiit Epit̄ XXVI et sedit pro eo Theofilus archidiaconus annos XXVIII et illos sacrilegos exterminavit ¹⁾].
505 385 Arcadio et Bautone.	Archadio Aug. et Bautone.	326 Arcadio Augusti filio Theodosii et Baudone clarissimo.
		327 [sub Florentio Augustalio.]

¹⁾ Cf. Theophanes ad a. m. 5879: τὸν τῶν ἑπτὰ Τιμοθέων τελευταῖον τοῦ εὐσεβοῦς Ἀλεξανδρείας ἡγὴ Ἐπιτὴ εἰσέδη ἐξῆς χειροτονεῖται ἀπὸ αὐτοῦ Θεοφίλος. Ἀλεξανδρείας Θεοφίλος ἐπίσκοπος ἦν, ζή'.

<i>FASTI VIND. PRIORES.</i>	<i>FASTI VIND.</i>	<i>BARBARVS SCALIGERI</i>
p. Chr.	<i>POST.</i>	<i>f. 63.</i>
506 386 Monorio (<i>sic</i>) ñ. p̄. et Euvodio.	Honorio et Ebo- dio.	328 eo anno natus est Honorius in Constantinopolim V idus Sep.
507 387 Valentiniano III et Eutropio.	Valentiniano III et Eutropio.	329 Valentiniano Augusto III et Eu- tropio clarissimo.
508	Gallieno et Plau- ciano.	

<i>FASTI VIND. PRIORES.</i>	<i>ADDITAMENTA AD PROSP. HAVN.</i>
p. Chr.	<i>(ad a. 388 in textu:)</i>
509 388 Theodosio II et Cynegio.	[cuius (Maximi) filius Victor eodem
510 his cons. occisus est Maximus V kal. Septembris.	anno ab Arbogaste comite,] qui ex genere Francorum erat ¹⁾ , [est inter- fectus in Gallia].
511 389 Timasio et Promoto.	
512 his cons. Theodosius Romam introivit cum Honorio idus Iunias et exivit inde III kl. Septemb. ²⁾ .	
513 390* Valentiniano III [V S] et Neoterio [Neuterio cons. S].	
514 * his consulibus [h. c. om. S] signum apparuit in celo quasi columna pendens per dies XXX [viginti I].	
515 391 Taciano et Symmaco.	
516 his cons. defunctus est Valentinianus Viennae III idus Iun.	
517 eo die levatus Eugenius imp. XI kl. Sept.	
518 392 Arcadio VII et Rufino.	
519 393* Theodosio III [<i>sic</i> S, VI V] et Abundantio [cons. <i>add.</i> S].	
520 * his cons. [h. c. om. S] tenebre facte sunt die Solis hora III [II V] VI kl. Nov. ³⁾	
521 et levatus est Honorius imp. Constantinopoli in miliario III [<i>scr.</i> VII] a Theodosio patre suo X kl. Febr.	
522 394 Arcadio III et Honorio II.	
522 ^a his cons. occisus est Eugenius VIII idus Septembris.	
523 395 Olybrio et Provino.	
524 396 Arcadio III et Honorio III.	
525 his cons. Theodosius defunctus est Mediolano XVIII kl. Ian.	
526 397 Cesario et Attico.	
527 398 Honorio III et Eutichiano.	
528 his cons. Gildo occisus est prid. kl. Augustas. 399 ⁴⁾	

1) *Id ipsam tradit Zosimus I, 37, 1, Latinorum autem uictorum qui supersunt alius uulbus.* 2) *Hacc, quae sumpta videntur ex chronicis Constantinopolitanis supra p. 244: his cons. introivit Theodosius Aug. in urbem Romanam cum Honorio filio suo die iduum Iuniarum et dedit congiarium Romanis, ex Italicis his cepit Theophanus ad a. m. 5881 male aucta: τούτῳ τῷ ἔτει ἦλθε Θεοδοσιος ἐν Ῥώμῃ μετὰ Ὀροφίου τοῦ εἰσοῦ καὶ ἐξεβίβησεν ἐν αὐτῇ βασιλικῇ ἐν αὐτῇ καὶ εἶδον ἰουρίων καὶ ἐνήλθεν ἐπὶ κορυφαίων οὐρανῶν: quod addit perperum cum tom creatum esse Augustam fortasse adsumpsit ex chronico paschali (supra p. 244).* 3) *Apud Marcellianam ad h. a.: hora diei tertia tenebrae factae sunt die non adscripto; hic qui traditur falsus est, esse debuit Nov. 29 = VII k. Dec.* 4) *Erridit hic loco adnotatio quam seruarunt Intercoli Dionysiani (supra p. 252 c. XVIII): Tempia idolorum demolita et gladiatorum ludi tulli sunt Mallio et Teodoro consulis.*

FASTI VIIND. PRIORES.

- p. Chr.
 529 400 Fl. Stilicone et Aurelio.
 530 401 Vincentio et Fravito.
 531 his cons. natus est Theodosius
 Constantinopoli idus April.
 532 et intravit Alaricus in Italiam 401
 XIII kl. Decembr.
 533 402 Arcadio V et Honorio V.
 534 403 Theodosio et Rumarido.
 535 his cons. Theodosius levatus est imp. Constantinopoli III
 idus Ianuarias.

ADDITAMENTA AD PROSP. ILLYN.

- (ad a. 396 in margine:)
 401 Gotti cum totius robore exercitus
 Alarico (alac = alacro II) duce (ducta
 II) Alpes Iulias transgressi in Italiam
 ruunt X kal. Sept.
 (post modo relata in margine:)
 402 qui cum per biennium Italiam va-
 starent et apud Pollentiam Liguriaec
 residerent, contractis exercitibus ad-
 versus eos pugna iuitur, sed cum
 utriusque exercitus multa clades
 existeret, nox finem dedit.

ADDITAMENTA AD PROSP. ILLYN.

(in margine:)

- 404
 405 anno V Stilicone et Artemio consu-
 libus. Post Alarici introitum sequi-
 tur alius exercitus Gotorum et rege
 Radagaiso Italiam ingressus (in-
 gressis II) Italiam vastat, contra
 quem anno sequenti Stilico cum
 exercitu et robore militum apud
 Florentiam Tuscorum urbem oc-
 currit commissoque proelio Rada-
 gaisus victus et captus est et ante
 portas civitatis capite truncatus.

(in margine:)

- 406 Arcadio et Probo consulibus.
 Wandali rege Gunderico transito Reno totam Galliam
 crudeli (-le II) persecutione vastant collocatis (collectis II)
 secum in comitatu Alanis gente (gentem II) moribus et
 ferocitate aequali (equalem II) [Arcadio et Probo pridie
 kl. Ianuarii. ab urbe condita anni MCLXII].

(in textu:)

- [Honorio VI] et Aristaeneto.
 [Stilicone II et Anthemio.]
 [Radagaisus in Tuscia multis Gothorum
 milibus caesis ducente exercitum Sti-
 lichone superatus et captus est] apud
 Florentiam urbem ante portas X k.
 Sept.

EXCERPTA SINGALLENSEA.

- 536 408 * Basso et Philippo cons.
 537 * Romae in foro Pacis terra mu-
 gitum dedit per dies VII¹⁾.

ADD. PROSP. ILLYN. (in textu).

- 408 [Basso et Philippo].
 eodemque anno per dies VII Romae
 in foro Pacis terra mugitum dedit
 significans captivitatis exitium, quem
 post biennium experta persolvit¹⁾.

1) Haec cedunt apud Marcellianam ad h. a. totidem feci verbis: Romae in foro Pacis per dies septem
 terra mugitum dedit et apud Theophrastum ad a. mundi 5900: τοῦτο τῷ ἔτι τοῦ Ρόμου ἐπιζηθῆναι ἔτι ἰστέ-
 γες ζ', diverse chronica Gallica intra edita ad h. a.: A tunc in foro Traiani terra diebus septem mugitum dedit.

<i>EXCERPTA SANGALLENSEA.</i>	<i>ADDITAMENTA AD PROSP. ILIUN.</i> <i>(in tertio)</i>
p. Chr.	
538 * et Ticeno multi maiores occisi sunt id. Aug.	Multi nobilium apud Ticinum (trecentium <i>II</i>) interfecti.
539 * et occisus est Stilico Ravenna (-nae <i>m. 2</i>) XI kl. Septembres ¹	3. et apud Ravennam Stilico interfectus in XI k. Sept.
540 <i>410</i> * Verana (<i>sic</i>) et Philippo II cons.	
541 * Roma fracta est a Gothis Alarici XVIII kl. Septembres.	<i>411</i> [Theodosio Aug. III cons.] [Constantinus per Honorii duces Constantium et Ulpulam apud Arelatense oppidum victus et captus] ac post in Italiam adductus interficitur in loco, ubi Mincia fluvius oritur.
	<i>413</i> [Lucio v. c. consule.] [Iovinus et Sebastianus fratres in Gallia regno arrepto perempti:] capita eorum Ravennam (-na <i>II</i>) perlata, simulque frater eorum Sallustius (salustius <i>II</i>) occiditur ²).
	<i>414</i> [Constantio v. c. consule] et Constante.
542 <i>418</i> * Honorio XII et Theodosio VIII cons.	
543 * sol eclipsim fecit XIII kl. Aug. et a parte Orientis apparuit stella ardens per dies XXX ³).	
544 <i>419</i> * Maximo et Plinta cons.	
545 * signum apparuit in caelo VIII kl. Aug. hora noctis prima.	
546 <i>428</i> * Felice et Tauro cons.	
547 * signum apparuit in caelo stella ardens sicut faula III non. Mar.	<i>428</i> [Cyrilli Alexandrini industria] qui tunc praecipuae claritate scientiae et religione insignis habebatur simul [et patris Caelestini repugnat auctoritas].
548 * et Romam [<i>scr.</i> Africam] Mauri intraverunt.	
549 <i>429</i> * Florentio et Dionisio cons.	
550 * terrae motus factus est VII [<i>scr.</i> VIII] kl. Septembres die Solis.	

1) Cf. Theophanes ad a. m. 5900: καὶ ἐσφάγη Σελήνην ὀλεμεντότατος ἐν Παρίεργη καὶ ἄλλοι δὲ διεσεία.
2) Cf. Theophanes ad a. m. 5901: τοῦτω τῷ ἔτει ἐσφάγησαν ἐν Γαλλίας Ἰουλιανὸς καὶ Σεβαστιανὸς οἱ λαμπρότατοι καὶ ἤλθον αἱ κομήται ἐν Ρώμῃ, καὶ μεθ' ἡμέρας α' ἐσφάγησαν Σελήνην καὶ Ἡερμαννὸς.
3) Cf. adiutatio ad laterculos Dionysianos (supra p. 252 c. XVII) ad eundem annum: sol defecit hora (hic *cod.*) III XIV k. Aug. et apparuit stella ardens usque ad Septembrem. Herimannus Augiensis (MG. SS. 5, 84) eiusmodi libro usus item ad a. 418: eclipsis solis XIII k. Aug. facta et cometes abhinc usque ad mensem Septembrem visa. Marcellinus ad eundem annum: solis defectio facta est: stella ab Oriente per septem menses surgens ardensque apparuit, ubi septem menses nati sicut ex mensis vocabulo male accepto, dies eclipsis recte iudicatus est.

ADD. A PR. HAVN.

(*in margine iuxta
verba* Aetius vero:)
432 [Aetio et Valerio.]
Pugna facta inter
Aetium et Bonifa-
cium (-facium H)
in V de Arimino.

AGNELLIUS.

c. 31 *ad a. 430?*: in diebus eius (sancti
Exuperantii episcopi Ravennatis) occi-
sus est Felix patricius ad gradus ec-
clesiae Ursinae mense Mai. 1)

FASTI VIND. POSTERIORES.

551 438 Theodosio XVI et Fausto.

c. 31 *ad a. c. 438?*: et facta est domina
Eudoxia Augusta Ravennae VIII idus
Augusti²⁾.

552 439 Theodosio XVII et Festo.

553 440 Valentiniano et Anatholio.

554 441 Cyro et Antholio II.

555 442 Dioscoro et Theodosio.

556 443 * Maximo et Paterio [conss. *add. S*].

557 * his consulibus [h. e. *om. S*] terrae [taerae I] motus
factus est Romae et ceciderunt statuae et portica nova³⁾.

558 444 Theodosio XVIII et Albino.

559 445 Valentiniano VI et Nonio.

560 446 Aetio III et Symmacho⁴⁾.

561 448 Postumiano et Zenone.

561ⁿ his conss. revolutus est cycus paschalis V.

562 447 Calepio et Ardabure.

563 450 Valentiniano VII et Avieno.

564 his cons. defunctus est Theodosius imp. et levatus est
Martianus imp. Constantinopolim.

565 449 Asturio et Protegene.

FASTI VIND. POST.

ADDITAMENTA AD PR. HAVN.

AGNELLIUS.

in textu:

566 451 * Marciano et Adel-
fio (adelfo I. conss.
add. S).

451 [Marciano Aug. et Adelfio].
[Attila . . . . multa . . . milia cogit
in bellum. quod Gothis tantum se
inferre . . . denuntiabat. sed . . . et
nostris et Gothis placuit. ut furori
superborum hostium consociatis

c. 42: apparuit
post haec stella
in caelo ardens
per dies XXX.

567 * stella apparuit ar-
dens in caelo per dies
XXX (*adn. om. I*).

1) Cf. *Marcellinus ad a. 430*: Felix apud Ravennam occiditur. 2) Cf. *chronica Gallica infra edita ad a. 438*: Eudoxia Ravenna regnum accepit. 3) *Paulus hist. Rom. 13, 16 post excerptum ex Prosp. a. 442*: sub his fere diebus tam terribili Roma terrae motu concussa est. ut plurimae eius aedes aedificaque corruerint. 4) *Sequuntur in codice haec*:

210 Faustino et Rufino.
211 Gentiano et Basso.
213 4 Messala et Albino.
215 Teo et Cerale [*sic*].
221 Grato et Scelenc.
228 Modesto et Probo.
225 6 Fusco et Marcello.
? Albino et Asterio.
? Renato et Grato.

ADDITAMENTA AD PROSP. HAVN.

exercitibus repugnaretur.] Thorismotus tunc regnum Gothorum regebat. [tantaque patricii Aetii providentia fuit, ut] tam Gothos, ut diximus, quam etiam Francos in auxilium, qui tunc vicina Rheno obtinebant, de industria vocaret. non enim tunc reges gens Francorum habebat, sed ducibus contenti erant¹⁾, sicque [raptim congregatis undique bellatoribus viris adversae multitudini] nostrae partis [non impar occurreret] pugnatumque est in quinto miliario de Treas loco nuncupato Maurica (maurico *II*^o) in eo Campania. [in quo conflictu . . . Chumos constat eo victos fuisse, quod . . . ad propria reverterunt]. mortuusque est in eo proelio (*ins.* est *II*²⁾) Theodor [*sic*] rex Gothorum, in cuius locum Thorismotus filius eius maior natu sufficitur. sicque astu Aetii (actii *II*^o) actum, ut, dum Francos hortatur ad propria remeare, ne vacuum virorum robore sedem Attila occuparet Thorismotumque hortatur, ut sumpti honoris gloriam in sedibus regni remeans firmaret, ne a fratribus praeventus dignitate careret, solus cum suorum robore militum remanens cuncta praeda et hostium spoliis (spolia *II*) proprium ditat exercitum²⁾.

FASTI VIND. POST.

p. Chr.

568 452 Herculiano et Asparo.

ADD. AD PROSP. HAVN.

AGNELLVS.

452 [Herculano v. c. consule]
et Asporacio.*(in margine:)*Aquila et Mediolanum et c. 42: et capta et
nonnullae aliae urbes ab fracta est Aquila
Attilane subversae. leia ab Hunis.

569 453 Opilione et Vincomalo.

453 [Opilione v. c. consule] et Vincomalo.

*(in margine:)*Thorismotus rex Gothorum post mortem
patris Alanos (salanos *II*) bello per-
domuit.*(in textu:)*[Apud Gothos intra Gallias consistentes
inter filios Theodori regis, quorum
Thorismotus maximus natu patri suc-
cesserat] tertioque iam anno regni sui
[orta dissensio est et . . . rex . . . . a
germanis suis . . . . occisus est]. in
eius locum Theodoricus confirmatur
frater Thorismoti iunior.

1) Cf. *Gregorius Turonensis hist. Franc.* 2, 9: de Francorum regibus . . . cum multa . . . Sulpicii Alexandri naret historia, non tamen regem primum eorum ullatenus nominat, sed duces eos habuisse dicit. 2) *Similia invenit Jordanus Get. II.*

<i>FASTI VIND. POST.</i>	<i>ADDITAMENTA AD PROSP. ITALIC.</i>	<i>AGNELLIUS.</i>
p. Chr.	<i>(in lectu:)</i>	
570 151 Aethio III et Vincomalo et Studio.	151 [Aetio et Studio.] [Aetius imperatoris manu et circumstantium gladiis] intra palatii penetralia ¹⁾ [crudeliter interfectus est] Romae XI k. Oct.	
571 155 *Valentiniano VIII et Antemio (cons. <i>add. S.</i>).	[Valentiniano VIII et Anthemio.] 1. His consulibus Ravenna arsit.	<i>c. 12:</i> arsit Ravenna idus Martii et multae opes ab igne crematae sunt.
572 his cons. occisi sunt Aetius patricius et Venectius praefectus. Valentinianus imp.	2. [Egressum extra] portam [principem] et in campo Martio pro tribunali in sexto ad duos lauros residentem [et ludo gestationis intentum] veniente ex adverso Accilane Aetii bucellario simulque veniente Trasilane genero Aetii insperatis et [inopinatis] iectibus confoderunt.	<i>c. 12 laudatis chronicis Maximiani sic pergitur:</i> ipsa Augusta (Galla Placidia) postquam a quodam Athulpo relicta est, ab Honorio imperatore Constantio comiti in matrimonium data est et post se quasi successorem imperator reliquit. unoque anno Constantius post mortem Honorii gentibus imperavit. morbo correptus vitales auras amisit et reliquit filium modicum Gallae Valentinianum nomine. cum bis ternos annos et quatuor tempora anni Valentinianus esset. divo Honorio patruo suo in imperium successit, qui triginta et unum annis in imperio durans Romae occisus est in loco qui vocatur ad Laurum ²⁾ . Galla vero non vidit necem filii, quia ante Roma obiit V kal. Decembris.

<i>FASTI VIND. PRIORES.</i>	<i>FASTI VIND. POST.</i>	<i>ADD. AD PROSP. ITALIC.</i>
p. Chr.		<i>(in lectu:)</i>
573 et levatus est Maximus imp. XVI kl. April. et occisus (occisus I ^o) est prid. idus Iun.	= XVI XV. prid. idus II kl.	3. [Maximus vir gemini consulatus et patriciae dignitatis] alia die XIII k. April. [sumpsit imperium].

1) Verbo intra palatii penetralia *Harniensis* non ex *Prosperi exemplari suo videtur sumpsisse, sed ex chronicis Italici.* 2) Ex narratione de eade *Valentiniana* videntur propiciisci quae habet *Agnellus c. 22*

<i>FASTI VIND. PRIORES.</i>	<i>FASTI VIND. POST.</i>	<i>ADD. AD PROSP. HAVN</i> <i>(in textu:)</i>
p. Chr.		
574 et intravit Gesericus Romam et pre-davit eam per dies XIII.	et introivit Genserius Ro-Romam et tulit Theo-dosum [<i>scr. Eudoxiam</i>] Aug.	1. [Urbem . . . Gisiricus optinuit] III non. Iu-lias.
575 et levatus est imp. in Gallis Avitus VI idus Iulias.	et l. e. in Galliis A. imp.	<i>AVCTAR. PROSP. HAVN.</i> 5. At Gippidos Burgun-diones intra Galliam diffusi repelluntur (re-felluntur <i>H</i>). 6. Post Maximi caedem Avitus (<i>sic H</i> ² , ac situs <i>H</i> ¹) in Galliis apud Arelas imperium sump-sit VII id. Iulias. 7. Italiamque cum prae-sumpti honoris collegiis (<i>scr. insignibus?</i>) in-gressus XI k. Oct.
576	* et (<i>om. S</i>) Mauri Ro-mam venerunt et pugna-verunt cum VVandalis.	
577 * et eversa est Sa-baria a terrae motu VII [<i>scr. IV, nisi in anno erratum est</i>] idus Septembr. die Veneris.		
578 <i>156</i> Iohanne et Varone (<i>sic</i>).		<i>156</i> Iohanne et Varone.
579 his cons. occisus est Remistus patricius in Palatio Classis XV kl. Octob. ¹)		1. Remistus patricius in Classe peremptus inter-iiit XV k. Oct.
580 et captivus (<i>sic</i>) est imp. Placen-tia a magis. mil. Ricimere ²) et occisus est Messiam patricius eius XVI kl. Nov.		2. Imperator Avitus Pla-centiam cum sociorum robore ingressus, quem cum magna vi (uis <i>H</i> ^a) exercitus magister militum Ricimer (<i>recimes H</i>) excepit. commisso proelio Avitus cum magna suorum caede terga vertit, quem vitae reservatum Eusebius episcopus ex imperatore episcopum facit. inter-fectus in eo proelio Missianus patricius Aviti XV k. Novemb.

Interpolato et ad Ravennam applicata haec: Occisus est Valentianus Augustus maior extra portam Artemetoris non longe ad stadium tabulae prope campo Corianthri et seditio maxima in populo fuit et multi vulnerati in loco qui dicitur Puteus benedictus missusque est Ravennam moenia (?) Augustus invecorum manibus fini-vit vitam sepultusque est in monasterio sancti Pulionis *et.* 1) *Cf. Theophanes ad a. m. 5948: τοῦτο τῷ ἔτι ἐπέμειν ἡ Περίερα καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐσφάγη ὁ πατριζὸς Ραμίτιος εἰς κλάσας.* 2) *Cf. Theophanes l. c.: καὶ μεθ' ἡμέρας 29' ἐπιζήσθη Ἀβίτιος (scr. Ἀβίτιος) ἐπὶ Ρικίμων καὶ γέγονεν εἰς πόλιν Πλακεντίας τῆς Βαλλίας.*

FASTI VIND. PRIORES.

- p. Chr.
 581 457 Constantino et Rufo.
 582 his cons. Ricimer mag. mil. patri-
 cius factus est pridie kl. Marcias
 et factus est Maiorianus mag. mil.
 ipso die.
 583 et levatus est imp. d. n. Maioria-
 nus kald. April in miliario VI in
 campo ad columellas.

AVCTARIUM PROSP. HAVN.

- 457 Constantino et Rufo.
 1. Theudoricus rex Gothorum Suevos
 proelio devicit interfecto rege ipsorum
 Reccario (reccarium II) ad infimum us-
 que perdomuit.
 2. Post cuius caedem Gundiocus rex
 Burgundionum cum gente et omni
 praesidio annuente sibi Theudorico ac
 Gothis intra Galliam ad habitandum
 ingressus societate et amicitia Gotho-
 rum functus.
 3. [Eo anno Marcianus imperator Con-
 stantinopoli (-polim II) moritur, in ejus
 locum consensu exercitus atque sena-
 tus Leo maior in eadem urbe impera-
 tor levatur.]¹⁾

FASTI VINDOBONENSES PRIORES.

- 584 458 Leone Aug. et Apollonio.
 585 459 Fl. Ricimere et Patricio.
 586 460 Magno et Apollonio.
 587 461 Severino et Dagalaifo.
 588 his cons. depositus est Maiorianus imp. a patricio Ricimere Dertona III non.
 Aug. et occisus [occisus *cod.*] est ad fluvium Ira VII idus Aug.²⁾
 589 et levatus est imp. d. n. Severus XIII kal. Decembr.³⁾
 590 462 Leone II et Severo.
 591 463 Basilio et Biviano.
 592 464 Rustico et Olybrio.
 593 his cons. occisus est Beorgor rex Alanorum Bergamo ad pede montis VIII
 idus Februarias.

FASTI VIND. PRIORES.

- 594 465 Herminerio et Basilio.
 595 his cons. defunctus est imp. Seve-
 rus Rome XVIII kal. Septembris.
 596 466 Leone III et Tatiano.
 597 467 * Puseo et Iohanne (cons. *add. S*).
 598 his cons. levatus est imp. d. n.
 Anthemius Romae prid. idus
 Aprilis.
 599 * fuit boum nimia mortalitas
 [*adn. om. V*].
 600 468 d. n. Anthemio Aug. II.
 601 his cons. occisus est Marcellinus
 in Sicilia mense Aug.

PASCIALE CAMPANVM.

- Herminirico et Basilisco (balisco *cod.*)
 Defunctus est Severus.
 Leone Aug. ter.
 Puseo et Iohanne.
 His consulibus Autemius imperator ef-
 ficitur.
 Antemio Aug. bis.
 Marcellinus occiditur Sicilia.

1) Fortasse ex Isidoro, vide supra p. 268 c. 17.
 Μαροῦρος εἰς Τετραῖονα ἐπὶ Ρεμυζίων πετραζίων.

2) Cf. Theophanes ad a. m. 5955: τοῦτο τῷ ἔτει ἐσφάγη

3) Cf. Theophanes l. c.: καὶ ἐπαρῆθ, εἰς βασιλέα Σε-
 νήρος [6] καὶ Σεργίουτος (cf. Chron. pasch. ad h. v.): Αἰουτος Αὔγουστον τὸ β' καὶ Σεργίουτος) νόμους Ἰουλιαν.

<i>FASTI VIND. PRIORES.</i>	<i>PASCHALE CAMPANVM.</i>
p. Chr.	
602 469 Marciano et Zenone II.	Marciano et Zenone.
603 470 Severo et Iordane.	Severo v. c. consule.
604 471 Leone III et Probia.	Leone Aug. III et Probiano.
605 472 Festo et Marciano.	Festo et Marciano.
606 his cons. bellum civile gestum est Romae inter Anthemium imperatorem et Ricimere patricio: et levatus est imp. Olybrius Romae: et occisus est imp. Anthemius V idus Iulias ¹⁾ .	Bellum civile inter Antemium et Recimerem. occiditur Antemius V id. Iul. levatur Olybrius.
607 et defunctus est Ricimer XV kl. Septemb. ²⁾	moritur Recimer XIII kal. Septemb.
608 eo anno Gundobadus patricius factus est ab Olybrio imp.	
609 et defunctus est imp. Olybrius Romae X kl. Novemb. ³⁾	et Olybrius moritur III non. Novemb.
610 473 Leone Aug. V.	Leone Aug. V.
611 hoc consule levatus est imp. Glicerius Ravenna III non. Martias.	Licerius imperator levatus est V non. Mart.

<i>ANON. VALESANT PARS POST.</i>	<i>FASTI VIND. PRIORES.</i>	<i>PASCH. CAMP.</i>
	p. Chr.	
	612 474 dom. Leone iuniore Aug.	Leone Aug. iuniore: post cons. Leonis Aug.
7. 36. Igitur imperante Zenone Augusto Constantinopoli superveniens Nepos patricius ad Portum urbis Romae deposuit de imperio Glycerium et factus est episcopus et	613 his consul. (<i>vacat v. dimidius</i>) de imperio Glicerius in Portu urbis Romae.	Deponitur Licerius.
Nepos factus imperator Romae.	614 eo anno levatus est d. n. Iulius Nepos VIII kald. Iulias.	Levatur Nepos.

mox veniens Ravennam: quem 615 475 p.c. Leonisim. Aug. Zenone Aug. bis.
persequens Orestes patricius cum 616 his cons. introivit l. Fugavit Ore-
exercitu. metuens Nepos adven- Ravennam patricius stis Nepotem.

Axon. Vales. inscriptionem vide supra

p. 259 2 constantinopolim BP nepus hic et deinceps: B 3 romes dep. B 4 glycerium P
7 venit P² rau per compendium hic et deinceps passim B 8 orestis BP²

1) Cf. Theophanes ad a. n. 5961: Ρεζίμερ ὁ στρατηγὸς ... γαμβρὸς δὲ Ἀνθιμίον ... ἐπιπέσεια τῷ αὐτῷ ζήδεσιγῆ καὶ πολλῶν κρατούντων τῆν ζωῶν λιμώτισαν οὕτως αὐ τοῦ βασιλέως θανάμεις, ὡς καὶ βραβῶν καὶ ἄλλων ἐργῶν ἀφασθαι βρομαίων, ἀντὶν δὲ τὸν βασιλέα Ἀνθιμίον ἐξέθμον ἕως ἔχοντα τῆς ἐργῆς ἀναστῆθῆναι τὸν τιμιζάντι Λέων διὰ τοῖς ἑνι ἀντιπῶνις ἐν Ῥώμῃ θορήβους ὀλέβριον τὸν τῆς Πλεζιδίος ἀνζυρον (cf. Theophanes ad a. 5947) ἐζάμει τῆ Ῥώμῃ καὶ ἐναγορέσει τούτων ἀντοζότορα.

2) Cf. Theophanes l. c.: ὁ δὲ Ρεζίμερ μετὰ τῆν Ἀνθιμίον σφεργῆρ τρεῖς μῆνας μόνους διαζήσας νόσῳ ἀπέμειν.

3) Cf. Theophanes l. c.: ἀντιπλοῦτος αὐτῷ ὀλέβριον ἐρηματικῶ συμπεσιγῆ.

AVCTARII HAVN. ORDO POSTERIOR.¹⁾

- 474 1. È Leo iunior imperium (imperio *II*¹, in imperio *II*²) apud Constantinopolim consulatusque dignitatem sibi praesenti anno decernens cum Augusti nomine vindicavit (vindicavit *II*).
2. Sub consulatu Leonis iunioris Leo maior defunctus est XV k. Febr. et levatus est imperator Zenon III k. Febr.²⁾
3. Glycerius (glycerius *II*) de imperio deiectus a Nepote patricio in Portu (porta *II*) urbis Romae episcopus ordinatur.
4. Nepos (nepus *II*) patricius in Portu (portis *II*) urbis Romae imperii iura suscepit XIII k. Iul.

AVCTARII HAVN. ORDO PRIOR.¹⁾

475. p. c. Leonis iunioris Ag.

1. Nepote (nepotem *II*) apud urbem residente (residentem *II*) Orestes patricius cum robore (robore *II*) exercitus contra eum mittitur, sed cum desperatae rei negotium resistendo (resistendi *II*) sumere non auderet, ad Dalmatias

A. II. O. POST.¹⁾

p. c. Leonis iunioris

1. Nepos (nepus *II*) cum ab Oreste patricio cum exercitu persequeretur, fugiens ad Dalmatias usque navigavit.

AVCT. HAVN. ORDINIS
POST. MARGO.¹⁾

1. Postquam dum sibi victoriae decore prosperoque eventu (eventui *II*) polere nequaquam causam caute usurpationis dicere sentiret praeveniens vanitatis stimulo, sequen-

1) In codice Haruensi anni 474-489 his exhibentur in ipsa lecta, prima quae hic ordine priora appellantur leguntur, deinde his subiecta quae nobis dicuntur posteriora; ad horum marginem quae exhibentur, tertio loco propositimus. 2) Sequitur ex Isidoro supra p. 268 c. 48.

ANON. VALESIANI PARS POST. FASTI VIND. PRIORES. PASCH. CAMP.

			p. Chr.	
	rum Orestis, ascendens navem fugam petit ad Salonam et ibi mansit per annos quinque: postea vero a suis occiditur.			Orestes cum exercitu et fugavit imp. Nepos ad Dalmatias V kl. Septemb.
7	mox eo egresso factus imperator Augustulus. Augustulus imperavit annos X.	617		eo anno Augustulus imp. levatus est Ravena a patricio Oreste patre suo prid. kl. Novembres.
10	8. 37. Augustulus qui ante regnum Romulus a parentibus vocabatur, a patre Oreste patricio factus est imperator.			et levatur Augustulus.
		618	476	Basilisco II et Armato. Basilisco Aug. II et Armato.
	superveniente Odoacre cum gente Scirorum	619		His cons. levatus est Odoacar rex X kl. Septembris.
15	occidit Orestem patricium in Placentia et fratrem eius Paulum 1 nauim P 2 petit P 7 annos om. B ¹ 8 regno B 10 factus] f. est P supervenientem autem odoachar P 13 eorum BB 14 placentiam B	620		Eo anno occisus] orestis] eod.] est Orestis 12 supervenientem odoachar (odoacrem B ²) B, 14 placentiam B

AVCTARII HAVN. ORDO PRIOR.

navigiis fugit. Cum Nepos (nepus *H*) fugiens Italiam ac urbem reliquisset. Orestes primatum omnemque sibi vindicans (uendicans *H*) dignitatem Augustulum (agustulum *H*) filium suum apud Ravennam positus imperatorem facit, ipse vero omnem curam externorum praesidiorum gerit.

2. Levatur Augustulus (agustus *H*) in imperio pridie k. Novemb.²⁾

476 Basilio et Armato.

1. Gothi Eurico rege multas Galliae urbes vastant praecipuanque inter eas Arelas opibus exuunt et a Romana ditione suae ditioni subiungunt.

2. Intra Italiam Eruli, qui Romano iuri suberant, regem creant nomine Odoacrem X k. Sept., hominem et aetate et sapientia gravem et bellicis rebus instructum.

3. Qui Orestem patricium apud Placentiam residentem oppressit atque

AVCT. HAVN. ORDO POST.

2. Orestes vero patricius post fugam Nepotis Augustulum filium suum Ravennae (rauvenne *H*) imperatorem facit II k. Novemb.²⁾

Basilisco II et Armato.

1. Odoachar ab exercitu suo rex levatur X k. Sept.

2. Orestes patricius Placentia et Paulus frater eius Ravenna occiduntur.

AVCT. HAVN. ORDINIS POST. MARGO.

tique anno¹⁾ post consulatum (pro consulatu *H*) Leonis iunioris Orestes patricius (patricium *H*) cum robore exercitus (exereet *H*) contra Nepotem Roma (romam *H*) mittitur. Qui cum desperatae rei negotium resistendo sumere (sumnere *H*) non auderet, ad (a *H*) Dalmatias navigans fugit V k. Septemb. ibique per quinquennium recuperandae spei fiduciam promittens Dalmatis imperavit.

2. Post cuius fugam Orestes elatus quamquam sibi vota (bonis *vel* bonas *H*) damnandae temeritatis augere non auderet, Augustulum filium suum penes Ravennam urbem imperatorem fecit pridie k. Novembris.

1. Interque mala et inopinata rei publicae naufragia dum sese interius Romanae vires (*ins.* impereunt externe, *sed debent H*) perimunt, externae gentes quae simulata amicitia (amiciciam *H*) Romano iuri suberant (iure subderent *H*), adversum eum consurgunt.

2. nam Heruli (qui *ins.* *H*) intra Italiam habitatores regem creant (creat *H*) nomine Odoacrem, hominem et arte et sapientia gravem et bellicis rebus instructum.

3. qui Orestem (orat fratrem *H*) patricium apud

1) fortasse sic ferre haec restituenda: nec quemquam causam tantae usurpationis vindicare sentiret p. u. st., sequenti anno. 2) sequitur utroque loco caput Isidori supra p. 268 c. 19: Zenon . . . vixit.

ANON. VALESIANI PARS POST. FASTI VIND. PRIORES. PASCH. CAMP.

ad Pinetam foris Classem Ravennae.

38. ingrediens autem Ravennam deposuit Augustulum de regno, cuius infantiae miserus concessit ei sanguinem, et quia pulcher erat, tamen donans ei reditum sex milia solidos misit eum intra Campaniam cum parentibus suis libere vivere. enim pater eius Orestes Pannonius qui eo tempore, quando Attila ad Italiam venit, se illi iunxit et eius notarius factus fuerat. unde profecit et usque ad patriciatus dignitatem pervenerat.

p. Chr.

stes patricius Placentia V kl. Septembris. eo anno occisus est Paulus frater eius Ravenna in pineta prid. non. Sept.

621 477 p. c. Basilisci et p. c. ss.
Armati.

622 his cons. occisus est Bravila a rege Odoacro V idus Iul. Ravenna.

623 478 Helleo v. c. cons. Illo v. c. cons.
Theodoricus
Durracium ingressus est.

624 479 Zenone Aug. cons. Zenone Aug. III.

625 480 Basilio iun. v. c. cons.

626 his cons. occiditur Nepos imp. VII idus Maias.

1 pineta *B²P.* peneta *B¹* 7 tamen] *ser.* admodum *vel.* quod proposuit *Herschfeld*, etiam donans ei reditum] donavit et ereditor *B* 9 campania *B* 10 enim] *B¹*, etenim *B²*: *delendum* 11 orestes pannonius] *Hear. Valesius.* oresti pannonios *B* 14 profecit *B* 16 pervenerat] *pervenerat B*

AVCTARII HAVN. ORDO PRIOR.

devicit fratremque eius nomine Paulum penes Ravennam positum interfecit.

1. Undique rei publicae mala consurgentia: ab omnibus undique gentibus oppressi et provincias et dominationem (et dom. *om. H^a*) amiserunt.

177 p. e. Basilici (*sic H*) et Armati.

Odoachar virum nobilem suo regimini adversantem Brachilanem nomine interfecit.

178 Ello v. e. consule.

Adaric adversum Odoacrem rebellans devictus cum matre et fratre occiditur XIII k. Decemb.

179 Zenone Aug. (ag. *H*) consule.

180 Basileo (*sic*) iniore consule.

Nepos (nepus *H*) imperator cum Dalmatis imperaret et sumpti honoris sceptrum firmare conaretur, a suis improvisis ictibus confossus interiit X k. Iul.

AVCT. HAVN. ORDO POST.

p. e. (ue *H*) Basilici et Armati.

His consulibus occisus est Brachila Ravenna a rege Odoachar.

Ello v. e. consule.

Hoc consule Adaric a rege Odoachar devictus occiditur XIII k. Dec.

Zenone p(er)p(etto) Aug. (ag. *H*) cons.

Basilio iniore v. e. cons.

Nepos (nepus *H*) imperator cum in Dalmatis imperii sui sceptrum firmare conaretur, a suis occiditur VII k. Mai.

AVCT. HAVN. ORDINIS POST. MARGO.

Placentiam cum exercitu residentem oppressit atque (de *ins.*, *sed del. H*) devicit. cuius frater nomine Paulus apud Ravennam residens ab Odoacris exercitu oppressus (exercitum oppressis *H*) interiit in Pineta pridie kl. Septemb.

Odoacar (odocar *H*) Ravennam veniens anno sequenti post consulatum (consulatus *H*) Basilici (basilice *H^a*, basilici *H^b*) et Armati Brachilanem (bracilanem *H¹*), qui suo regimini adversabatur, perimit.

postque biennio subsequenti adversum se dimicantem virum nobilem Adaric nomine cum fratre et matre occidit Ello v. e. (niro claruit *H*) consule (consul *H*) tertio decimo kl. Decemb.

Imperator (in tempore *H*) Nepos cum in Dalmatis imperii sui sceptrum firmare conaretur, a suis interficitur Basileo iniore consule.

<i>FASTI VIND. PRIORES.</i>	<i>PASCH. CAMP.</i>
p. Chr.	
627 <i>481</i> Placido v. e. cons.	Placido v. e. consule.
628 his cons. occisus est (<i>versus unus rucal</i>) VII idus Octobris. ¹⁾	
629 <i>482</i> Severino v. e. cons.	Severino v. e. cons.
630 his cons. occisus est (<i>versus dimidius</i> <i>rucal</i>) Dalmatias V kl. Dec.	
634 <i>483</i> Faustone v. e. cons.	Fausto v. e. cons.
632 <i>484</i> Venantio v. e. cons.	Venantio v. e. cons. et Theodorico [<i>Huniricus persequitur catholicos</i>].
<i>485</i>	Symmacho v. e. cons.
633 <i>486</i> Detio v. e. cons.	Decio v. e. cons.
634 <i>487</i> Vetio v. e. cons.	Boetio v. e. cons.
635 hoc cons. pugna facta est inter Odoacrem regem et Fevvanum regem Rugorum et vicit Odoacar et adduxit captivum Fevvanum regem sub die XVII kal. Decemb.	
636 <i>488</i> Dinamio et Sifidio.	Dinamio et Sifidio.
637 his cons. arsit pontus [<i>scr. pons</i>] Apollinaris noctu in pascha XV kald. Maias.	
635 <i>489</i> Probino et Eusebio.	Probino v. e. cons.

1) Cf. *Cassiodorus in Chron. ad a. 481*: his cons. Odoacar in Dalmatiis Odivam vincit et perimit.

AVCTARIUM HAVN. ORDO PRIOR.

181 Placidio v. c. consule.

182 Severino iun. et Trecondite.

1. Odoachar rex in Dalmatiis proficiscitur, cui cum obsistere eum exercitu Ovida conaretur, ab Odoachre oppressus interiit V id. Decemb. Odoachar devicto Ovida atque interfecto regnum late proeliis et ferro extendit.

183 Fausto v. c. consule.

184 Venantio et Theudorico.

185 Symacho iun. v. c. consule.¹⁾

186 Decio et Longino.

1. Euricus rex Gothorum penes Arelas urbem, quam ipse ceperat, moritur locoque eius Alaricus filius eius confirmatur V k. Ian.

187 Boetio v. c. consule.

1. Fevva rex Rugorum adversum regem Erulorum Odoachrem bellum movet, collectis copiis ab utroque exercitu (exercitus II) supra Danubium annum pugna inicitur, multa utriusque exercitus cadaverum strages caede (cedes II) coacervata: sed cum iam ab utroque rege anceps victoria expectaretur, Fevva devictus tandem et vivus captus ac Odoachri oblati, quem vitae reservatum Odoachar in Italiam secum victum pertrahit. pugnatum est supra Danubium cum Fevva et Rugis XV k. Ian.

188 Dinamio et Sifidio.

189 Probino et Eusebio.

AVCT. HAVN. ORDO POST.

Placido v. c. et consule.

Severino iuniore et Trecondite.

1. Odoachar rex in Dalmatiis pugnans Ovidam cepit atque occidit.

Fausto (*sic*) v. c. consule.

Venantio et Theudorico.

Simacho iuniore v. c. cons.¹⁾

Decio et Longino.

Boetio v. c. consul.

1. Euricus rex Gothorum moritur et rex pro eo Alaricus.
2. His consulibus Odoachar rex Herulorum Fevvanem regem Rugorum proelio devictum supra Danubium cepit atque secum intra Italiam victum pertrahit.

Dinamio et Sifidio.

Probino et Eusebio.

AGNELLUS.

c. 39: pons Apolenaris Ravenna concrematus est nocte in pascha IV non. Apr.²⁾

1) inseritur papa Felix (supra p. 270 c. 39).

2) Pascha est anni 489.

ANONYMI VALESII PARS POSTERIOR.

9. 39. ergo postquam factus est imperator Zeno a filio suo Leone, qui natus fuerat de filia Leonis Ariagne nomine, regnat cum filio suo anno uno et merito Leonis regnum remansit apud Zenonem. Zeno vero cum filio iam regnans anno uno imperavit annos XIII, Isauriae nobilissimus, qui dignus esset filiam imperatoris accipere, exercitus in arma.
40. perhibent de eo, quia patellas in genucula non habuisset, sed mobiles fuissent, ut etiam cursum velocissimum ultra modum hominum haberet, in re publica omnino providentissimus, favens genti suae.
- AGNELLVS.
- c. 91: Zeno natione Isauricus et pro nimia velocitate pedum eum Leo imperator generum sumpsit et maximum apud imperatorem honorem accepit. hic vero patellis genuculorum non habuit et sic currebat fortiter, ut arrepto cursu quadrigas pedibus iungeret. post mortem vero filii sui, qui avo Leoni in regno successerat, iste Zeno imperator factus est, sedecim annis gentibus imperavit.
41. huic insidiabatur Basiliscus. ipse primus senator: quo cognito Zeno cum aliquantis divitiis petiit Isauriam at ubi ille egressus est, mox Basiliscus, qui ei, ut dictum est, insidiabatur, arripuit imperium.
42. Basiliscus imperavit annos II. Zeno confortans Isauros intra provinciam, deinde misit ad civitatem Novam, ubi erat Theodericus dux Gothorum, filius Walamerici, et eum invitavit in solacium sibi adversus Basiliscum, obiectans militem, post biennium veniens, obsidens civitatem Constantinopolim.
43. sed quia senatus et populus Zenonem metuentes, ne quid mali pateretur civitas, relicto Basilisco se illi omnes dederunt aperta civitate. Basiliscus fugiens ad ecclesiam, intra baptisterium cum uxore et filiis ingreditur, cui Zeno dato sacramento securum esse de sanguine, exiens, inclausus cum uxore et filiis intra cisternam siccam, ibidem frigore defecerunt.
44. Zeno recordatus est amorem senatus et populi, munificus omnibus se ostendit, ita ut omnes ei gratias agerent. senatum Romanum et populum tuitus est, ut etiam ei imagines per diversa loca in urbe Roma levarentur, cuius tempora pacifica fuerunt.
10. 15. Odoacar vero, cuius supra fecimus mentionem, mox deposito Augustulo de imperio, factus est rex mansitque in regno annos XII, cuius pater Edico dictus, de quo ita invenitur in libris vitae beati Severini monachi intra Pannoniam, qui eum admonuit, et praedixit regnum eius futurum.
46. ita reperis ad locum: 'Quidam barbari cum ad Italiam pergerent, promerendae benedictionis ad eum intuitu deverterunt, inter quos et Odoacar, qui postea regnavit Italiae, vilissimo habitu iuvenis statura procerus aduenerat: qui dum [se, ne] humillimae tectum cellulae eius suo vertice contingeret, inclinasset, a

1 postquod B   2 Ariagne] scripsi, Ariadne Valesius, agrianni B   3 zenone B   4 isauriae] hisauriacus B   filia B   5 exercitus B   7 mobiles B   8 curso uelocissimo B   11 genti] Raehl, gentis B   13 hisauria B   est mox] mox est B   14 imperio B   15 basiliscus B   hisauros B   prouintia B   17 oblectans B   19 male B   20 basilisco] BP, basilisso B^e   22 cisterna sicca B   23 defecerunt] B^e, decesserunt BP   24 amore B   25 agent B   senato romano et populo B   27 odoacar P, oduacar B^e, odocakar BP   deposia BP   28 que om. P^a   regnum BP   aedico BP   29 pannonia B   30 eius] ei P   31 promerendae] porro merendae P   32 intuitum B   oduacar P, oduacar B², oducar B¹; odonacar (et sic deinceps) Eugippii libri familiae posterioris, odonacar prioris   33 nilissimo] u. tunc libri Eugippii   31 se ne] Eugippii, om. BP   humillimae tectum] Eugippii, humillimo tectum (tecte B^e) B, humillimum tectum P   eius] eius B (sic), om. Eugippii   suo] Eugippii et BP? P, sua B^e   inclinasset] B et Eugippii, et inclinasset P, inclinasset se edd.

ANONYMI VALESIIANI PARS POSTERIOR.

- ‘viro dei gloriosum se fore cognovit, cui etiam vade dicenti vade, inquit, ad Italianam, vade vilissimis nunc pellibus coopertus, sed multis cito plurima largiturus.’
47. interim ut dei famulus ei praedixerat, mox in Italianam ingressus est, regnum accepit. eodem tempore Odoacar rex memor factus, quod a viro sancto praedictum audierat, statim familiariter litteras ad eum ‘dirigens, si qua speranda duceret, dabat suppliciter optionem. ergo vir dei tantis itaque eius adloquiis per litteras invitatus, Ambrosium quendam exultantem rogat absolvi: cuius Odoacar gratulabundus paruit imperatis.’
48. igitur Odoachar rex gessit bellum adversus Rugos, quos in secundo vicit et funditus delevit. nam dum ipse esset bonae voluntatis et Arrianae sectae favorem praerberet, quodam tempore dum memoratum regem multi nobiles coram sancto viro humana, ut fieri solet, adulatione laudarent, interrogat quem regem ‘tantis praeconiis praetulissent. respondentibus ‘Odoacrem’. [‘Odoacar’], inquit, [integer] inter tredecim et quattuordecim: annos videlicet integri eius regni significans.’

1 se fore] *Eugippiiani*, se forte *B^v*, esse forte *B^vP^v*, esse fore te *P^a* uale] uade *B* et *Eugippii* *codex Vat. 1197* 2 plurime *B^a* 3 interim] igitur *P* italia *B* est *om. P* 4 eodem t. odoacar (odoachar *P*, odochar *B*) rex . . . familiariter (familiariter *B*) l. ad eum] isdem temporibus Odoacar rex sancto Severino familiares litteras *Eugippius* dirigens] *P* et *Eugippiani*, diligens *B^a*, diliges *B^b* siqua] *BP* et *Eugipp. cl. posterior*, quae prior 6 optionem *P^a* post optionem *ins.* memor illius praesagii, quo eum quondam expresserat regnaturum *Eugippius* ergo vir dei tantis itaque (*om. P*) eius adloquiis per litteras invitatus (mutatur *B*) tantis itaque sanctus eius adloquiis invitatus *Eugippius* cuius (cui *P*) odoachar (odochar *B*) gr. paruit (parui *B^v*) imperatis (*sic libri Eugippiani*, imperati *B^v*, imperati *B^vP^v*) *BP* et *Eugippiani* 9 odochar *B* 10 deluit *B^a* bonae *B^a* fauore *B* 11 memorato rege *B* nobilis *B* quodam] *BP*, quodam etiam *Eugippiavorum cl. posterior*, quo etiam *classis prior* 12 laudaret *B* 13 odoacrem odoacar inquit integer inter tredecim et quattuordecim annos videlicet integri eius regni significans] odoacharem (*B^v*, odoacrem *B^v*, odoachrem *P*) inquit (inquit *B^v*, *om. P*) qui dixit eis inter tr. et q. annos n. integri eius regni (regnum *P*) significans *BP*, odoacrem odoacar inquit integer inter (inter *om. Eugippiani priores male*) tr. et q. a. u. integri (integritatem *Eugippiani posteriores male*) e. regni sign. *libri Eugippiani*: annos geminarit *Knoell probabiliter (cf. supra p. 261)*.

ANON. VALESIANI PARS POST. FASTI VIND. PRIORES. PASCH. CAMP.
p. Chr.

11. 49. Zeno itaque recompensans beneficiis Theodericum, quem fecit patricium et consulem, donans ei multum et mittens eum ad Italiam. cui Theodericus pae-
tuatus est, ut, si victus fuisset Odoachar, pro merito laborum suorum loco eius, dum adveniret, tantum praeregnaret. ergo
superveniente Theoderico patri-
cio de civitate Nova cum gente Gothica missus ab imperatore Zenone de partibus Orientis ad defendendam sibi Italiam.
50. cui occurrit venienti Odoacar ad fluvium Sontium et ibi pug-
nans eum eodem victus fugit et abiit in Veronam et fixit fossatum in campo minore Veronense V kalendas Octobres. ibi-
que persecutus est eum Theodericus et pugna facta ceciderunt populi ab utraque parte; tamen superatus Odoacar fugit Raven-
nam pridie kalendas Octobres.
51. et perambulavit Theodericus patricius Mediolanum. et tradiderunt se illi maxima pars exercitus Odoacris nec non et Tufa magister militum, quem ordinaverat Odoacar cum optimatibus suis kal. April. eo anno missus est Tufa magister militum a Theoderico contra Odoacrem Ravennam.
52. veniens Faurentiam Tufa obsedit Odoacrem cum exercitu, eum quo directus fuerat; et exiit Odoacar de Ravenna et venit Faurentiam et Tufa tradidit Odoacri comites patricii Theoderici et missi sunt in ferrum et adducti Ravennam.
53. Fausto et Longino.
- His consulibus Odoacar rex exiit de Cremona et ambulavit Mediolanum. tunc venerunt Wisigothae in adiutorium Theoderici et facta est pugna super fluvium Adduam et ceciderunt populi ab utraque parte et occisus est Pierius comes domesticorum III idus Augustas et fugit Odoacar Ravennam et mox subsecutus est eum patricius Theodericus veniens in Pinetam et fixit fossatum. obsidens Odoacrem clausum per triennium Ravenna, et factum est usque ad sex solidos modius tritici. et mittens legationem Theodericus Festum caput senati ad Zenonem imperatorem et ab eodem sperans vestem se induere regiam.

1 zeno 17 fugit om. P, inserens pro his sub lemmate item fuere et alii Gothi, ex quorum progenie Theodericus processit locum Jordanis Get. 55, 281 igitur rex Theodemir ad 55, 282 repedavit et 56, 288 nec diu ad 57, 293 audacia intrat) 1 recompensans B 7 odoachar B², odochar B¹ 15 odochar B¹, odocher B² 16 sontium P, sontio B¹, isontio B² et] B¹, at vero odoacer (odoachar P) B² P 19 campum B¹ 20 octub; BP et sic deinceps ibique] ibi B¹ 24 odoachar B¹, odochar B¹, odochar P 19 ravenna B 26 perambulavit ad 32 ravennam om. P = mediolano B¹ maxime B 28 odoachar B¹, odocher B¹ 29 odoachrem ravenna B 30 faurentia B obsedit] tradidit B¹ odoacrum B¹ exer-

AUCT. HAVN.

490 Fausto iun. v. c. cons.

Hoc consule Theudoricus rex Gothorum ingressus est fossatum ponte Sontis adversum Odoachar regem. quem cum ingenti copia hostium munitum et insolentis animi cerneret non posse eum (*scr.* posse se) vi superare, timore percussus aufugit ac se Veronensi oppido cum exercitu recepit. quem cum rex Theudoricus fugisse se coram comperit, expertus (*expers II*) bellicis rebus atque triumphalis gloriae capax animus (dum iudicaret *similiare ins.*) non metuendum fore hostes persequi, si semel devicti cesserint, et victoriam in propatulo habere acris ingenii animus intueretur, si eum ibi usque persequeretur, quo praesidium non virorum robore sed murorum munitione sese habere putaret, ad Veronam usque persecutus est, quem cum Odoachar adventasse ad sui obsidionem cerneret, taedio victus collectis bellatorum copiis sese in campo Veronensi minore obvium obiecit, ubi cum magnae strages ab utroque exercitu fierent, dum unum desperatae rei necessitas egeret, alterum, ne coepta victoriae (gloriae *II*) gloriam fuga macularet, diu utrisque pugnantibus tandem victus Odoachar fugit et Ravennam cum exercitu fugiens pervenit.

citum *BP* 31 odoachar *B* parentia *B* tulla *B* odoacrium *BP*, odoacrem *B^e* comites] *Hud.*
Valesius, comite *B* 32 ferro *B* 33 fausto *BP* 34 odoachar *B* 35 guisigothae *P* 37 odo-
 achar *BP* sub | subsecutus *P* 38 penita *BP*, pineta *B^eP* 39 odoachrem *BP* raennam] in *v.* *P*
 40 festum] *BP*, faustum *edd.*

ANON. VALESIANI PARS POST. FASTI VIND. PRIORES. PASCH. CAMP.

54. Olybrio v. c. Cons.

Hoc consule exiit Odoacar rex
de Ravenna nocte cum Herulis
ingressus in Pinetam in fossa-
tum patrici Theoderici, et ce-
ciderunt ab utraque parte exer-
citus, et fugiens Levila magister
militum Odoacris occisus est in
fluvio Bedente: et victus Odoac-
car fugit Ravennam id. Iul.

p. Chr.

640 491 [eccsus unus cacat]

1. eo anno ingressus
est Odoacar rex in
fossatum¹⁾ Erulis
in pineta et occisus
est Libila mag.
mil. et ceciderunt
populi ab utraque
parte et clausit se
Ravennam Odoacar
rex VI idus Iul. et
regressus est rex
Theodericus in Ti-
cino XI kal. Sep-
temb.

Olybrio iun. v. c.
consule.
Zeno defunctus
est, levatus
Anastasius.

641 492 * d̄, n. [d. n. om. S]
Anastasio p(er)-
p(etuo)[om. S] Aug.
et Rufo.

Anastasio Aug.
et Rufo.

642 * his cons. [h. e.
om. S] terrae mo-
tus factus est [om.
I] noctu ante pul-
lorum eantus VII
kal. Iun.

643 493 Albino v. c. cons.

Albino v. c. cons.
et Eusebio.

644 1. Hoc cons. regres-
sus est rex Theode-
ricus Arimini et ve-
nit cum dromonis ad
fossatum Palatioli
[III kl. Septembris.

1. [his consulibus
ignari praesump-
tores fe-
runt Antichri-
stum nascituru-
m.]

1 Olybrio P cons. B^c 2 con-
sule] consul B¹ (?) odoacar BP
4 pineta B^c, pineta BP, pineta P fos-
sato B 5 ceciderunt P 7 la ma-
gister militum in litra B², inc. B¹
8 odoacris B¹, odoachrise B² [2], eius P
9 Bedente Gardthausen, ucente BP;
cf. Plinius h. n. 3, 15, 115: Ravenna ...
cum anne Bedese et Agaellus lib. pontif.
Rac. c. 1: in Bedente (v. l. Bedese) flu-
vio et c. 140: Bedente vetere anne, et
(quem locum affert Cluverius Ital. ant.
p. 300) ucta Hilarii abbatis Galeatensis
act. sanct. Mai. col. 3 p. 474: sub ipso
monte super Bedentem fluvium odoac-
char P, odochar B 10 ranenna BP

1 cum addunt Anon. Vales, et Cassiodorus.

AVCT. ILLAVN.

AGNELLIUS.

491 Olibrio iunior v. e. cons.

1. Odoachar rex ab Ravenna Mediolanum rediit atque contractis copiis cum Theodorico bellum inicit super fluvio Adda: sed (se *H*) ut rei desperatae magis adimi quam augeri vires solent. Odoachar terga vertens interfecto Pierio comite, qui bellicis rebus praeerat, Ravennam iterum aufugit. post quem Theodoricus intra parvi temporis spatium Ravennam cum totius robore exercitus pervenit. fossato ac munitione late patente (-tem *H*) in Pineta exercitum vallavit. quem cum securum intra fossatum sedere Odoachar conspiceret, clam noctu cum Erulis intra fossatum in Pineta erupit, ubi cum diu pugnatum esset et utriusque exercitus magnae copiae cecidissent, interfecto Libilane magistro militiae intra Ravennam (ravennam *H*¹) sese rex Odoachar recludit. Theodoricus collectis exercitibus nolens eum obpugnare, donec sese belli tempus aperiret, Ticinum rediit XV (u *H*¹) k. Sept. (setemb. *H*)¹.

492 Anastasio p(er)p(etuo)A(u)g. cons. et Rufo.²)

493 Albino v. e. consule.

1. Rex Theodoricus Ariminum est regressus indeque profectus cum dromonis (-nes *H*) navigio venit ad fossatum Palatioli III k. Sept.

c. 39: cum ... iuxta Strovilia Peucodis (= pinetae) non longe ab urbe Ravenna applicitus Theodoricus fuisset cum hostibus suis in campo qui vocatur Caudiani, postquam duabus vicibus Odovacer superavit, qui illo tempore regnum Ravennae obtinebat, tunc exiit Odovacer ad praedictum campum cum exercitu suo et superatus est tertio et ante faciem Theodorici terga dedit et infra civitatem se clausit.

l. c.: et abiit ad Ariminum et venit exinde cum dromonibus in Porte lione, ubi postea palatium modicum aedificare iussit in insula non longe a litore maris. ubi nunc monasterio sanctae Mariae esse videtur infra balneum non longe ab Ravenna miliario VI. ....

l. c.: tandemque exercitus Theodorici (*immo* Odoacris) famis perdomuit quamdiu coria vel alia immunda et horrida urgebantur comedere et multa corpora, quae servata sunt gladio, famis peremit.

l. c.: et factus est terrae motus magnus valde (*scr.* ante) gallorum cantu VII kal. Ianuarii.

¹ sequitur caput Isidorianum supra p. 268 c. 20, p. 269 c. 21-24.

² sequuntur capita quattuor Isidoriana supra

ANON. VALESIANI PARS POST. FASTI VIND. PRIORES. PASCH. CAMP.

			p. Chr.		
			645	Eo anno pugna facta est inter Fridericum et Eufanem mag. mil. inter Tridentum et Beronam.	
	igitur coactus Odoacar dedit filium suum Thelanem obsidem Theoderico accepta fide securum se esse de sanguine.		646	Hoc cons. facta est pax inter dñm Theodericum regem et Odoacrem III kl. Martias.	
5	55. sic ingressus est Theodericus: et post aliquot dies, dum ei Odoacar insidiaretur, detectus ante ab eo praeventus in palatio, manu sua Theodericus eum in Lauretum pervenientem gladio interemit.		647	et ingressus est dnus Theodoricus in Classem . . . . . Mar.	
10			648	hoc cons. ingressus est Ravenam rex Theodoricus III non. Mar.	2. Ravennae Theodoricus ingressus.
15	56. cuius exercitus in eadem die iussu Theoderici omnes interfecti sunt, quibus ubi potuit reperiri, cum omni stirpe sua.		649	et occisus est Odoacar rex a rege Theoderico in palatio cum commilitibus suis.	
	I igitur ad 322, 9 annos xxxiii om. P, inserens pro his Jordanis Get. 57, 293 indeque subreptine ad 57, 295 regnator adsumit odoachar B 2 thelane B 7 odoachar B 8 aute] scripsi, conte B, caute Hadr. Valesius praeuenientem Bp 12 diem Bp 13 iusso B 14 quibus] scripsi, quis B reperire B ¹				

1) Cassiodorus eadem refert ad a. 489 recte: ad eundem annum etiam Marius Aventicensis adnotat: his consulis ingressus est Theodoricus rex in Italia ponte Isonti.

AVCT. IIAVN.

AGNELIVS.

2. Eo anno pugna facta est (facta e *II*) inter Friderigium et Tufanem magistrum (-tro *II*) militum inter Tridentum (tredenun *II*) et Veronam, sed cum utriusque partis multa milia hominum caderent, Tufa interfectus proelio finem dedit.
3. Odoachar pacem ab Theodorico postulans accepit, qua non diu potitus est. deditque obsidem filium suum. *l. c.:* et dedit Odovacer Theodorico filium obsidem V kal.
4. Theudoricus cum pacem cum Odoachar fecisset, ingressus est Classen III k. Mar. *l. c.:* et post IV [kal.] Martii est civitate Classe ingressus.
5. Ac deinde ingressus est Ravennam (rauuennam *II*). *l. c.:* post haec autem . . . Iohannes archiepiscopus aperuit portas civitatis quas Odovacer elauserat et exiit foras . . . invitat novum regem de Oriente venientem . . . et subiit Ravennam III non. Martias.
6. pacis specie Odoachrem interfecit cum collegas omnes. qui regni praesidium (praesidio *II*) administrabant. *l. c.:* post paucos dies occidit Odovacrem rex in palatio in Lauro cum comitibus suis.
- l. c.:* postquam iubente Theodorico interfectus est Odovacer, solus et securus regnavit Romanorum more.

ANONYMI VALESIIANI PARS POSTERIOR.

12. 57. Et moritur Constantinopolim Zeno imperator, et factus est imperator Anastasius. Theodericus enim, qui in legationem direxerat Faustum Nigrum ad Zenonem, at ubi cognita morte eius antequam legatio reverteretur, ut ingressus est Ravennam et occidit Odoacrem. Gothi sibi confirmaverunt Theodericum regem non expectantes iussione[m] novi principis.
58. Vir enim bellicosissimus fortis, cuius pater Walamir dictus rex Gothorum, naturalis tamen eius fuit, mater Ereliviva dicta Gothica catholica quidem erat, quae in baptismo Eusebia dicta.
59. ergo praeclarus et bonae voluntatis in omnibus, qui regnavit annos XXXIII. cuius temporibus felicitas est secuta Italiam per annos triginta ita, ut etiam pax pergentibus esset.
60. nihil enim perperam gessit. sic gubernavit duas gentes in uno Romanorum et Gothorum, dum ipse quidem Arrianae sectae esset, tamen nihil contra religionem catholicam temptans: exhibens ludos circensium et amphitheatrum, ut etiam a Romanis Traianus vel Valentinianus, quorum tempora sectatus est, appellaretur, et a Gothis secundum edictum suum, quo ius constituit, rex fortissimus in omnibus iudicaretur. militiam Romanis sicut sub principes esse praecepit. donum et annonas largitus quamquam aerarium publicum ex toto faeneum invenisset. suo labore recuperavit et opulentum fecit.
61. Dum inlitteratus esset, tantae sapientiae fuit, ut aliqua, quae locutus est, in vulgo usque nunc pro sententia habeantur: unde nos non piget aliqua de multis eius in commemoratione posuisse. dixit 'aurum et daemone[m] qui habet, non eum potest abscondere'. item: 'Romanus miser imitatur Gothum et utilis Gothus imitatur Romanum'.
62. quidam defunctus est et reliquit uxorem et parvulum filium nescientem matrem. ab aliquo sublatu[s] est filius eius parvulus et ductus in aliam provinciam et educatus. factus invenis quoquo modo revertitur ad matrem. mater enim iam sponderat virum. cum vidisset mater, amplectit filium benedicens deum se filium revidisse: et fecit cum ea dies triginta. et ecce veniens sponsus matris videns invenem interrogavit quis esset. quae respondit esse suum filium. at ubi comperit esse filium eius, coepit repetere arras et dicere 'aut nega filium tuum esse aut vero absecedo hinc'. mulier compellitur ab sponso et coepit negare filium, quem ipsa ante confessa est. et dicere: 'vade. iuvenis, de domo mea, quia peregrinum te suscepi'. ille enim dicebat regressum se ad matrem in domum patris sui. quid multa? dum haec aguntur, filius rogavit regem adversus matrem, quam rex iussit in conspectu suo sisti. cui et dixit: 'mulier, filius tuus adversus te rogat: quid dicis? est filius tuus an non?' quae dixit 'non est meus filius, sed peregrinum suscepi'. et dum per ordinem omnia filius mulieris intinisset in auribus regis, dicit mulieri demuo: 'est filius tuus an non?' quae dixit: 'non est filius meus'. dicit ei rex: 'et quae est facultas tua, mulier?' quae respondit: 'usque ad mille solidos'. et dum maritum se rex non esse facturum sub iniurandum pollicitus est nisi ipsum, alium non acciperet maritum, tunc confusa est mulier et confessa est suum esse filium. sunt eius et multa alia.
63. Postea vero accepta uxore de Francis nomine Augofladam. nam uxorem habuit ante regnum, de qua susceperat filias: unam dedit nomine Areaagni Alarico regi Wisigotharum in Gallias et aliam filiam suam Theodegotham Sigismundo filio Gundebadi regis.
64. facta pace cum Anastasio imperatore per Festum de praesumptione regni, et omnia ornamenta palatii, quae Odoacar Constantinopolim transmiserat, remittit.

- 1 constantinoholim *BP*
- 3 raenna *B*
- 5 spectantes *B*
- 7 quae] qui *B*
- 12 sic *ad B* opulentum fecit *om. P* nihil *BP* perperam, *BP(?) P*, perpere *B^c*
- 13 *post tamen sequuntur* 17 militia *ad B* opulentum fecit *in B*: *transposui scutus aliquateois Ruchlinu*
- 14 catholicae *B* ludos circensium] *B^c* (*cf. p. 324, 9*), ludor *≡* circennium *BP*
- 16 appellatur *B* quo ius] *scripsi potius quam* quo eis ius, quem eius *B*
- 17 militia *B*
- 18 donum] dono *B*, dona *edd.* quamquam] *malim* emique
- 19 totum *B*
- 20 dum] *BP*, huc dum *B^cP*
- 21 habeatur *BP*
- 23 gotho *B* inutilis *P^a*
- 25 nesciente matrem *P^a*, nesciente matre *P^b*
- 27 quoquo] quaequo *B*, qui quoquo *P*
- 28 sponderat] *P*, sponderat *B* cum] *B¹*, enim enim *B²P* amplectitur *P²*
- 29 ea] *BP*, eo *edd.*
- 32 vere *BP* abscede *Heur. Valesius, sed recte mouit Otto Hirschfeld donum esse uxoris* ab] *a P*
- 34 suscipi *BP* regressum se] regressui *BP* ad] *a P^a*
- 35 multa *B*
- 36 quem *B* conspec *in fine paginae B*
- 37 quae] qui *B* peregrinum *B¹*, p. cum *B²P*
- 38 auribus] *Heur. Valesius, curibus B, curia P* mulier *BP*
- 39 quae] qui *B*
- 41 dum maritum] *scripsi, dum alium B¹, dum aliud B²P* pollicitus] *P*, pollitus *B*
- 42 alium non *BP*, non alium *edd.*
- 45 areaagni] *sic potius quam* arenagni *B*, arecagni (*sic*) *P*
- 46 theodegotham] *P*, theodegotha *B* gundebai *B*, gundebaudi *P*
- 48 prae-sumptione *B¹* et] *ci Ruchl*
- 49 quai *vel* quas *BP* odoachar *BP*

ANONYMI VALESII PARS POSTERIOR.

65. Eodem tempore intentio orta est in urbe Roma inter Symmachum et Laurentium: consacrati enim fuerant ambo. ordinante deo, qui et dignus fuit, superavit Symmachus. post facta pace in urbe ecclesiae ambulavit rex Theodericus Romam et occurrit beato Petro devotissimus ac si catholicus. cui papa Symmachus et cunctus senatus vel populus Romanus cum omni gaudio extra urbem occurrentes.
66. deinde veniens ingressus urbem venit ad senatum et ad Palmam populo adlocutus se omnia deo iuvante, quod retro principes Romani ordinaverunt, inviolabiliter servaturum promittit.
67. per tricennem triumphans populo ingressus palatium, exhibens Romanis ludos circensium, donavit populo Romano et pauperibus annonas singulis annis centum viginti milia modios et ad restorationem palatii seu ad recuperationem moeniae civitatis singulis annis libras ducentas de area vinaria dari praecepit.
68. item Amalafriadam germanam suam in matrimonium tradens regi Wandalorum Trasimundo. Liberium praefectum praetorii, quem fecerat in initio regni sui, fecit patricium et dedit ei successorem. [successit in] administratione praefecturae itaque Theodorus filius Basili. Odoim comes eius insidiabatur ei.
69. dum haec cognovisset, in palatio, quod appellatur Sessorium, caput eius amputari praecepit. verba enim promissionis eius, quae populo fuerat adlocutus, rogante populo in tabula aenea iussit scribi et in publico poni.
70. deinde sexto mense revertens Ravennam, aliam germanam suam Amalabirgam tradens in matrimonio Herminifredo regi Turingorum: et sic sibi per circuitum placavit omnes gentes. erat enim amator fabricarum et restaurator civitatum.
71. hic aquae ductum Ravennae restauravit, quem princeps Traianus fecerat, et post multa tempora aquam introduxit. palatium usque ad perfectum fecit, quem non dedicavit. portica circa palatium perfecit. item Veronae thermas et palatium fecit et a porta usque ad palatium porticum addidit. aquae ductum, quod multa tempora destructum fuerat, renovavit et aquam intromisit. muros alios novos circuit civitatem. item Ticino palatium thermas amphitheatrum et alios muros civitatis fecit.
72. sed et per alias civitates multa beneficia praestitit. sic enim oblectavit vicinas gentes, ut se illi sub foedus darent aliae gentes sibi cum regem sperantes. negotiantes vero de diversis provinciis ad ipsum concurrebant. tantae enim disciplinae fuit, ut, si quis voluit in agrum suum argentum vel aurum dimittere, ac si intra muros civitatis esset, ita existimaretur.
73. et hoc per totam Italiam tanto modo augurium habebat, ut nulli civitati portam fecerit: nec in civitate portae claudebantur: quivis quod opus habebat faciebat, qua hora vellet ac si in die. sexaginta modios tritici in solidum ipsius tempore fuerunt et vinum triginta amphoras in solidum.
74. Eodem itaque tempore habebat Anastasius imperator tres nepotes, id est Pompeium, Probum et Hypatium: cogitans, quem de ipsis faceret post se imperatorem, quodam die iussit eos secum prandere et intra palatium post prandium meridiari et singula lecta eis sterni. et in uno lecto iussit ad capitem regnum poni et quis de ipsis in eodem lecto elegisset dormire, in hoc se debere cognoscere, cui regnum postea traderet. unus quidem in uno lecto se iactavit, duo enim in alio amore fraterno se collocaverunt. et ita contigit, ut in illo lecto, ubi regnum positum erat, nullus eorum dormiret.
75. dum haec vidisset, coepit cogitare intra se et discens eo, quod nullus eorum regnaret, coepit orare deum, ut illi revelatio fieret, ut scire possit, dum ad-

- 1 intentio] *B*, contentio *P*¹, contentio *P*²; intentio pro contentione item *Ioannes* (cf. *Indicem p. 190*) et *Aquellus c. 71* symacum *B*, symachum *P*
- 2 consecrati *P* fuerat *B*^o et] *scripsi*, ei *BP*, eo *edd.* symachus *BP*
- 3 facta pac (sic) *B*, factam pacem *P* urbem *BP* ecclesiae ambulavit] *P*, ecclesiae ambulavit *B*^o, ecclesia ambulavit *B*^o
- 4 symachus *BP*
- 5 urbem *P*, urbae *B*¹, urbe *B*²
- 7 se] *B*²*P*, eo *B*¹ inuolabiliter] *B*²*P*, inuolabili... *B*¹
- 9 per tricennale ad 22 gentes *om.* *P*
- 10 donauit *B*¹, donauitque *B*²
- 11 restauratione *B*
- 12 duocentas *B*
- 13 amalabirga germana sua *B*
- 14 transimundum *B* in *om.* *B*^a
- 15 ei] eis *B* successit in *adlidi dubitans*.
- 16 comis *B*
- 17 sessarium *B*
- 20 alia germanam suam amalabirga *B*, filiam germanae suae Amalabirgam *Henr. Valesius*
- 21 herminifredo *BP*, herminifrido *B*^e turingoru *B*
- 22 placauit omnes gentes] *scripsi*, placuit omnibus gentibus *B*
- 24 quem] quod *P*^b fecit *om.* *P*
- 27 a] *P*. ad *B* addidit] *scripsi*, reddedit *B*^o, reddidit *B*^e*P*
- 28 multa] per multa *P*
- 29 circuit] *B*, circuiuit *P* ticino palatium] ticenum palaciu (sic) *B*^b, ticenum *B*^a, licini palatium *P*
- 32 aliae gentes] *B*¹, *om.* *B*²*P*
- 34 agro suo *BP* dimitte *B*¹
- 36 tanto modo] *scripsi dubitans*, totum modo *B*¹, *om.* *B*²*P* portam fecerit] *scripsi*, porta faceret *B*¹, portas faeceret *B*², portas faceret *P*
- 37 portae cl.] *B*²*P*, portae ** non cl. *B*¹: fuit fortasse et in ciuitate tum portae non cl. quinis] *Zaugmeister*, quis *BP*
- 38 uellit *B*¹, uelit *B*²*P* diem *B*
- 39 fuerunt] emerunt *Gardthausen*: fortasse excidit frumenta uini *P*¹ auferas *BP*¹, aurorae *P*²
- 40 pompeium probum (-bu *B*²) et ypatium *B*²*P*, pompeio probo et ypatio *B*¹
- 41 quem *P*, que *B*
- 42 infra *B*²*P* palatio *B*¹
- 43 capite *B*, caput *P*
- 44 regnum] *BP*: fortasse *scr.* signum hic et 47: proponit regnum (insigne) *Hirschfeld* lecto *om.* *P* eligisset *B*
- 46 alio] uno *P* amare *P*¹ frater terno *P* se conlocauerunt] *P*, saeclocauerunt *B*^e, saeculicauerunt *B*^o et *om.* *B*^a
- 48 discens] *scripsi dubitans*, dicere *BP*
- 49 fierit *B*¹

ANONYMI VALESIANI PARS POSTERIOR.

- viveret, qui post occasum eius regnum susciperet. haec eodem cogitante et orante cum ieiunio, quadam noctu vidit hominem. qui ita eum admonuit: 'erastino qui tibi primus intra cubiculum nuntiatus fuerit, ipse accipiet post te regnum tuum'.
76. ita factum est, ut Iustinus, qui comes erat excubitorum, dum advenisset, ubi directus fuerat ab imperatore, renuntiaretur ipse ei primus per praepositum cubiculi. cumque haec cognovisset, coepit gratias deo referre, qui ei dignatus est revelare successorem.
77. cumque haec apud se tacite habuisset, quadam die procedens imperator, dum festinus [Iustinus] vellet a latere imperatoris transire, obsequium ordinare vel-
lens, calcavit chlamydem imperatoris.
78. cui imperator hoc tantum dixit 'quid festinas?' nam ultima vita regni sui temptans cum diabolus, vellens sectam Eunomianam sequi: quem populus fidelis repressit, ita ut ei in ecclesia clamaretur: 'in trinitatem lanceolam non mittis'. non post multum temporis in lecto suo intra urbem Constantinopolim morbo tentus extremam clausit diem.
14. 79. Igitur rex Theodericus illitteratus erat et sic obruto sensu, ut in decem annos regni sui quattuor litteras subscriptionis edicti sui discere nullatenus potuisset. de qua re laminam auream iussit interrasilem fieri quattuor litteras 'legi' habentem: unde si subscribere voluisset, posita lamina super chartam per eam pennam ducebat, ut subscriptio eius tantum videretur.
80. Ergo Theodericus dato consulatu Eutharico Roma et Ravenna triumphavit. qui Eutharicus nimis asper fuit et contra fidem catholicam inimicus.
81. post haec Theoderico Verona consistente propter metum gentium facta est lis inter Christianos et Iudaeos Ravennates. quare Iudaei baptizatos nolentes dum ludunt frequenter oblatam in aquam fluminis iactaverunt. dehinc accensus est populus non observantes neque regi neque Eutharico aut Petro, qui tunc episcopus erat, consurgentes ad synagogas, mox eas incenderunt. quod et in Roma in re eadem similiter contigit.
82. mox Iudaei eurrentes Veronam, ubi rex erat, agente Triwane praeposito cubiculi, et ipse haereticus favens Iudaeis, insinuans regi factum adversus Christianos, qui mox iussit propter praesumptionem incendii, ut omnis populus Romanus Ravennatis synagogas, quas incendio coneremaverunt, data pecunia restaurarent: qui vero non habuissent unde dare frustati per publicum sub voce praeconia ducerentur. data praecepta ad Eutharicum Cilligam et Petrum episcopum secundum hunc tenorem et ita adimpletum.
83. Ex eo enim invenit diabolus locum, quem ad modum hominem bene rem publicam sine querella gubernantem subriperet. nam mox iussit ad fonticulos in proastio civitatis Veronensis oratorium santi Stephani id est altarium subverti. item ut nullus Romanus arma usque ad cultellum uteretur, vetuit.
84. item mulier pauper de gente Gothica, iacens sub porticu non longe a palatio Ravennati, quattuor generavit dracones: duo de occidente in orientem ferri in nubibus a populo visi sunt et in mari praecipitari, duo portati sunt unum caput habentes. stella cum faecula apparuit, quae dicitur comes. pendens per dies quindecim. terrae mota frequenter fuerunt.
85. post haec coepit adversus Romanos rex subinde fremere inventa occasione. Cyprianus, qui tunc referendarius erat, postea comes sacrarum et magister, actus cupiditate insinuans de Albino patricio, eo quod litteras adversus regnum eius imperatori Iustino misisset: quod factum dum revocitus negaret, tunc Boethius patricius, qui magister officiorum erat, in conspectu regis dixit:

- 1 quí] quis *P* cogitantem *B*
 2 noctu] *B*, nocte *P*
 3 post te] poteste *B*
 4 renuntiaretur ipse ei primus] renuntiaret ipse ei nuntiatus est primus *BP*
 8 procidens *B*¹
 9 festinus Iustinus] *sic aut cum Wagnero Iustinus sec.*, festinus *BP* uellens] *B*, uolens *P*
 11 ultima] in ultima *P*
 12 uellens *B*¹, uolens *B*²*P* eumonianam] *P*², eumonomiana *B*, eumominianam *P*¹
 13 trinitate *B* lanceola *B* non om. *P*
 14 constinoholim *BP*
 15 tentus] *B*²*P*, temptus ?) *B*¹ extrema *B* post diem caecat versus uas et pars alterius *B*
 16 obruto] *BP*, bruto *Hcur. Valesius*, obtuso *Zangewister* senso *B*¹
 17 subscriptionis] scriptionis *B*^a
 18 interrasilem] *B*^c*P*¹, interrasilem *BP*, interrasilem *P*² legi] *sic B*^a, ut coniecit *Reiske (ad Constantinum Porph. de caerim. p. 444. 852 ed. Bonn.: cf. Bernays Abhandlungen 2. 322)*, regis *B*^b*P*; *cf. Procopius hist. arc. 6 de Iustino item inlitterato: ἐξέλω εἰργασμένων βασιλέων ἐγκυλίωσεν τις γραμμάτων τετιθέσθαι. ἐπιπ ἐρεγράσθαι τῶν ταύτων φωνῶν δέσσεια. γραφίδα τε βασιλῆος βούβαντες. ἡ βασιλεὺς γράσειν ἐπίθεσθαι. ἐρεγράσσειτο τῶ βασιλῆϊ ταύτων καὶ τῶ ἐξέλω ... τῶ βασιλῆϊ ἐρεγράσει λαβόμενοι τε τῆς βασιλεὺς χιρῶς ἀριῆγορ μὲν ἐπὶ τῶν γραφίδων ἐς τῶν τετιθέσθαι γραμμάτων τῶν ἐπὶσθαι ... αὐτῶ δὲ ἐπιλλέσσειτο ταύτων βασιλεὺς γραμμάτων φέροντες. veterum edictis quae supersunt princeps subscripsit proponatur (cf. Ephem. epigr. vol. 7 p. 420): contra legi subscriptio est quaestoris certe in uocellis Iustini II et Tiberii a. 570 et 582 de plūs adscriptiōrum (Novellae constitutiones ed. Zachariae a Liagenthal = ius Graeco-Rom. pars III p. 14. 30)* habentem] *B*²*P*, balantim *B*¹ (2)
 19 unde si] *P*, unde ut si *B*^b, unde *B*^a cartam *P*, charta* *B* penna *B*
 20 ducebat] duce t *B*¹, duceret *B*²*P* tantum] tamen *Hirschfeld*
 21 roma] romane *B*¹, romae *B*²*P* rauenna] rauennam *B*¹, rauennae *B*²*P* qui] qu *B*¹
 22 fuit om. *B*^a
 23 haec] hae *B*
 21 rauennatis *B*, urbis rauennatum *P*
 25 ludunt] *P* coniectura parum certa, laudent *BP*, ludent *B*^c; lauunt *Hirschfeld* oblatum malim aqua *B*
 26 obseruantes] scripsi, reseruantes *BP*
 27 in Roma in re eadem] scripsi propter c. 31, in cena eadem *BP*
 29 triuane *B* (uua triuane) *P*
 31 post romanus uidetur excidisse et
 33 habuisset *B* dare] *BP*¹, darent *P*² frustrati] *B* (c). edict. Langob. Luitpr. c. 141: faciat eas decalvare et frustrare per vios vicinantes), frustrati *P*
 34 dato praecepto *P* euthericium *BP*², eutherico *P*¹
 35 hoc tenore *B* et] scripsi, praecepit et *BP* adimpletum] a. est *B*²*P*
 36 enim] e. tempore *P*¹ diabolus] malignus *P*
 37 querdam *P*^a gubernante *B* tonticenos *P*
 38 proastio] *B*²*P*, praestio *B*¹ ueronensis] *BP*², ueronensi. *P*¹ id est] idem situm *B*, ibidem situm *P*; fortasse id est altarium uenit ab interpolatore
 40 goticha *B*^a
 41 rauennatis *BP*
 42 praecipitari] *P*² coniectura, praecipitati *B*, praecipitati sunt *P*¹
 43 comes pendens] comis pendens *BP*, cometes splendens *Hcur. Valesius*
 44 terre mota] *B*¹, et terre motu *B*²*P*¹ (2), et terre motus *P*²
 45 inuenta] facta *P*
 47 enpiditatem *B*
 48 reuocitus] *B*, reuocatus *P*, ser. euocatus
 49 boctius libri in et deinceps

ANONYMI VALESII PARS POSTERIOR.

'falsa est insinuatio Cypriani: sed si Albinus fecit, et ego et cunctus senatus uno consilio fecimus; falsum est, domne rex'.

86. tunc Cyprianus haesitans non solum adversus Albinum, sed et adversus Boethium eius defensorem deducit falsos testes, sed rex dolum Romanis tendebat et quarebat quem ad modum eos interficeret: plus credidit falsis testibus quam senatoribus.
87. tunc Albinus et Boethius ducti in custodiam ad baptisterium ecclesiae, rex vero vocavit Eusebium praefectum urbis Ticini et inaudito Boethio protulit in eum sententiam, quem mox in agro Calventiano, ubi in custodia habebatur, misere fecit occidi, qui accepta chorda in fronte diutissime tortus, ita ut oculi eius creparent, sic sub tormenta ad ultimum eum fuste occiditur.
15. 88. Rediens igitur rex Ravennam, tractans non ut dei amicus sed legi eius inimicus, immemor factus omnis eius beneficij et gratiae, quam ei dederat, confidens in brachio suo, item credens quod eum pertimesceret Iustinus imperator, mittens et evocans Ravennam Iohannem sedis apostolicae praesulem et dicit ad eum: 'ambula Constantinopolim ad Iustinum imperatorem, et dic ei inter alia, ut reconciliatos in catholica restituat religionem'.
89. cui papa Iohannes ita respondit: 'quod facturus es, rex, facito citius: ecce in conspectu tuo adsto, hoc tibi ego non promitto me facturum, nec illi dicturus sum, nam in aliis causis, quibus mihi iniunxeris, obtinere ab eodem, annuente deo, potero'.
90. iubet ergo rex iratus navem fabricari et superinpositum eum cum aliis episcopis, id est Ecclesium Ravennatem et Eusebium Fanestrem et Sabinum Campanum et alios duos, simul et senatores Theodorum Inportunum Agapitum et alium Agapitum, sed deus, qui fideles cultores suos non deserit, cum prosperitate perduxit.
91. cui Iustinus imperator venienti ita occurrit ac si beato Petro: cui data legatione omnia repromisit facturum praeter reconciliatos, qui se fidei catholicae dederunt, Arrianis restitui nullatenus posse.
92. sed dum haec aguntur, Symmachus caput senati, cuius Boethius filiam habuit uxorem, deducitur de Roma Ravennam, metuens vero rex ne dolore generi aliquid adversus regnum eius tractaret, obiecto crimine iussit interfici.
93. revertens Iohannes papa a Iustino, quem Theodericus cum dolo suscepit et in offensa sua eum esse iubet, qui post paucos dies defunctus est, ergo euntes populi ante corpusculum eius, subito unus de turba adeptus daemonio cecidit et dum pervenisset eum lectulo ubi latus erat usque ad hominem, subito sanus surrexit et praecedebat in exsequias, quod videntes populi et senatores coeperunt reliquias de veste eius tollere, sic eum summo gaudio populi deductus est corpus eius foris civitatem.
15. 94. Igitur Symmachus scholasticus Iudaens iubente non rege sed tyranno dictavit praecepta die quarta feria, septimo kalend. Septembr., indictione quarta, Olybrio consule, ut die dominico adveniente Arriani basilicas catholiceas invaderent.
95. sed qui non patitur fideles cultores suos ab alienigenis opprimi, mox intulit in eum sententiam Arrii auctoris religionis eius: fluxum ventris incurrit et dum intra triduum evacuatus fuisset, eodem die, quo se gaudebat ecclesias invadere, simul regnum et animam amisit.
96. ergo antequam exhalaret, nepotem suum Athalaricum in regnum constituit, se autem vivo fecit sibi monumentum ex lapide quadrato, mirae magnitudinis opus, et saxum ingentem quem superponeret inquisivit.

- 2 domne] *B*¹, domine *B*²*P*
- 4 post testes repetunt aduersus albinum *BP* tendebat] *Had. Valesius*, tenebat *BP*
- 7 hocinus et albinus *P* ducti] d. sunt *P*^o custodia *BP*
- 8 Tieni *B*: ser. Tienum inaudito] *B*²*P*, inau. to *B*¹
- 9 quem mox . . . misere fecit occidi] scripsi, qui (quem *P*²) mox . . . misit rex et facit occidi *BP*
- 11 sic om. *P* ultimo *B*
- 12 rex rauemam] *Had. Valesius*, ex rauema *BP*
- 14 ante item spotium uocat *B*
- 15 sedis] sedem *B*¹
- 16 reconciliatos] reconciliatus *B*¹, reconciliatos hereticos *B*², reconciliatos hereticos nequaquam *P*
- 17 in catholicam restituat religionem *P*
- 18 facito] *BP*¹, fac cito *P*² recte puto
- 19 ducturus *B*¹
- 20 quibus] *BP*¹, quas *B*¹(?)*P*²
- 22 fabricari] fa. . . . . *B*¹, preparari *B*²*P*, fortasse ser. forari
- 23 rau *B* fanensem *P* et sauinum *B*¹ (?), sauinum *B*²*P* campano *B*¹
- 24 theodoro inportuno agapito et alio agapito *B*
- 25 suos cultores *P*
- 29 symachus *BP* hic et deinceps caput] apud *B*¹
- 30 dolore] *Henr. Valesius*, dolo *BP*
- 32 reuertens] *B*¹, r. igitur *B*²*P*
- 34 adeptus daemouio] *B*, areptus a d. *P*
- 35 latus] scripsi, lectus *BP*: uoluit hoc: dum qui ceciderat latus lectulo ad corpus perueniret
- 36 sanus surrexit] sanus^{us} (sic) perrexit *P* exequiis *P*
- 38 foras *P* ciuitate *B*¹
- 39 scolasticus *BP*
- 40 feria om. *P* ko sept (uoluit k sept) *B*^b, koc (uoluit k oct sed non finit) *B*^a
- 41 adueniente. *B*, ueniente *P*
- 42 alienigenes *B*¹, aligenigenis *P*
- 43 fluxu *B*. qui fluxu *P*
- 44 triduo *BP* quo se] *P*², quo re *B*, quo *P*¹
- 45 anima *B*¹
- 46 exhalaret] animam exalaret *P*
- 48 ingens quod *P* superponere *B* inquisiuit] *B*²*P*, inquisiit^m *B*¹

<i>FASTI VIND. POSTERIORES.</i>	<i>PASCH. CAMP.</i>
p. Chr.	
650 495	494 Asterio et Praesidio.
fiunt ergo ab adventu domini usque ad consulatum Viatoris anni D, ab Adam autem anni VI milia.	495 Viatore.
	496 post cons. Viatoris. [Alii delirantes hoc consule dicunt Antecristum nasciturum.]
651 497	497 it. p. c. Viatoris.
Anastasio Aug. II.	
652 496	
Paulo.	
653 498	498 Paulino.
Paulino v. c. cons.	
654 499	499 p. c. Paulini.
p. c. (<i>vocat sp.</i>) v. c. cons. Paulini.	
655 500	500 it. p. c. Paulini.
item p. c. Paulini.	
656 501	501 Avieno.
*Avieno (<i>sic S¹, Abieno S² T</i>) et Pompeio [cons. <i>add. S</i>]	
657	
*Terrae motus fuit VII id. Octb. die Martis hora prima (<i>adn. om. V</i>)	
658 502	502 Avieno iniore.
*Abieno iun. et Probo [cons. <i>add. S</i>]	Synodus congregata est propter Sym- macum papam.
*Terrae motus fuit in pascha XVIII kl. Maias [<i>adn. om. V</i>]	
659 503	503 Volusiano.
Volusiano.	
660 504	504 Cethego.
Cethego.	
661	
his ec. eo anno mortuus est Ana- stasius imp. et levatus est Iusti- mus imp.	
662 505	505 Theodoro.
Theodoro.	[Mons Besubius eructnavit V id. No- vembres.]
663 506	506 Messala.
Messala.	
664 507	507 Venantio.
Venantio.	
665 508	508 Busilio Venantio.
Inportuno.	
666 509	509 Anastasio Inportuno.
Boetio.	
667 511	510 Boetio v. c. consule.
Felice.	511 Felice v. c. consule.
	512 p. c. Felicis.
	1. [hoc anno in k. Iul. sol eclipsin passus est.]
	2. [et monte Besuvio ardente VIII id. Iulias tenebrae factae sunt per vicinium montis.]
668 513	513 Probo.
Probo.	
669 514	514 Senatore.
Senatore.	
670 515	515 Florentio.
*Florentio [<i>cf. ad a. 523</i>]	
671 516	516 Petro.
Petro.	

AVCT. HAVNIENSE.

AGNELLES.

- 494 Asterio et Praesidio (praefidio *H*).
 495 Victore (*sic*) v. e. (ue *om. H^a*) cons.

496 p. e. Viatoris v. e. consulis (consule *H*).
 1. Alaricus ann. XII regni sui Santones
 (antones *H*) obtinuit.

497 iterum p. e. Viatoris v. e. consulis (con-
 sule *H*)

498 Paulino v. e. consule.

1. Ann. XIII Alarici Franci Burdigalam obtinuerunt et a potestate Go-
 thorum in possessionem sui redegerunt capto Suatrio Gothorum duce.

499 p. e. Paulino v. e. consule.

500 item tertio Paulino v. e. consule.

501 Avieno v. e. consule.

502 Avieno alio iun. v. e. consule.¹⁾

503 Volusiano v. e. consule.

504 Ceteo v. e. consule.

1. His consulibus Theudoricus rex Ro-
 mam ingressus occidit Odomum comi-
 tem III non. Mai.²⁾

505 Theodoro v. e. consule.

506 Messala v. e. cons.

507 Venantio iun. v. e. cons.³⁾

508 alio Venantio v. e. consul.

509 Importuno v. e. consule.⁴⁾

510 Boetio iun. v. e. consule.

511 Felice v. e. consule.

512 p. e. Felice (*om. H¹*) v. e. consule.

513 Probo v. e. consule.

514 Senatore v. e. consule.

1. Theudoricus rex Mediolanium veniens
 Petiam comitem interfecit VII id. Iun.

515 Florentio v. e. cons.

516 Petro v. e. cons.

c. 39: omnes adversarios devictos trigesimo
 regni sui anno Ravenniamum exercitum
 Siciliam misit. depopulavit et suis dieio-
 nibus mancipavit.

l. c. et ipsius temporibus a parte aqui-
 lonis ab omnibus visum est caelum ar-
 dere.

1) sequitur Gelasius papa supra p. 270 c. 40.

Arant. ad a. 500: Eo anno interfectus est Odoind Romae.

4) sequitur Symmachus papa supra p. 270 c. 42.

2) cf. Anan. Vales. supra p. 324 c. 68 et Marius

3) sequitur Anastasius papa supra p. 270 c. 41.

FASTI VIND. POSTERIORES.

PASCH. CAMP.

	p. Chr.		
672	517	Agapito.	517 Agapito.
673	518	p. e. Agapiti.	518 p. e. Agapiti.
674	519	Eutarco Cilliga.	519 Eutaricus Cillica
675	520	Rustico.	520 Rusticio.
676	521	Valerio.	521 Valerio.
677	522	Symmacho et Boetio.	522 Symmacho et Boetio.
678	523	*Maximo [Florentio et Maximo S]	523 Maximo.
679		*eo anno [eo a. om. S] Theodericus occidit Symmachum [symmachum S] et Boetium et mortuus est post dies XVIII [sic plene et J et S]	
680		*et mortuus est Iustinus imp. et levatus est Iustinianus imperator.	
681	524	Opilione et Filoximo.	524 Opilione.
682	525	Probo et Iustiniano Aug.	525 Probo iuniore.
683	526	Olybrio et Hilario.	526 Olybrio iun.
684	527	Maburtio et Vittelliano.	527 Mavortio.
685	528	p. e. Maburti et Iustiniano II.	528 p. e. Mavorti.
686	529	Decio iun. et Vitelliani (sic).	529 Decio iuniore.
687	530	Lampadio et Horestes.	530 Lampadio et Oreste.
688	531	p. e. Lampadi et Horestis.	531 p. e. ssorum.
689	532	item p. e. Lampadi et Horestis.	532 it. p. e. ssorum.
690		his ce. revolutus est cyclus paschalis VI, qui fiunt anni DIII.	
691	533	et iterum p. e. superiorum.	533 et it. p. e. ssorum.
692	534	Paulino.	534 Paulino iuniore.
			535 p. e. Paulini.
			536 it. p. e. Paulini, quod est consulatu Vili[sari].
693	538	et Iohanne.	537 p. e. Belisari.
694	535	p. e. Paulini.	538 Iohanne.

AVCT. HAVNIENSE.

AGNELLS.

517. Agapito $\bar{v}$. $\bar{c}$. cons.
 518 p. $\bar{c}$. Agapiti (ps item agapito *H*)
 $\bar{v}$. $\bar{c}$. cons.¹⁾
 519 Fl. Eutharico Celia $\bar{v}$. $\bar{c}$. cons.
 520 Rustico $\bar{v}$. $\bar{c}$. cons.

- 522 Simmacho et Boetio.
 523 Maximo $\bar{v}$. $\bar{c}$. cons.

c. 39: Simmachus et Boetius patricii Theodorico iubente carne propinqui civesque Romani cum securibus capitibus amputati sunt.

AGNELLS.

- c. 39:* et Iohannes papa Romanus post legationem de Oriente cum Ecclesio episcopo Ravennae iussu regis Ravennam ductus ab Theodorico coactus est et tandem detentus est, quamdiu mortuus et infra carcere publico in area marmorea sepultus est. *eodem c. 57, ubi additur Iohannem et Ecclesium missos esse cum ceteris episcopis.*
 2. *l. c.:* Theodoricus autem post XXXIV anno regni sui coepit claudere ecclesias dei et coartare Christianos.
 3. *l. c.:* et subito ventri fluxus incurrens mortuus est sepultusque est in mausoleum quod ipse aedificari iussit extra portas Artemetoris quod usque hodie vocamus ad farum.

c. 62: defunctus est Athalaricus rex Ravennae VI nonas Octobris et alia die elevatus est Deodatus et deposuit Malasinthia regina de regno et misit eam Deodatus in exilium in Vulsenis pridie kal. Maias.

l. c. ad a. 536?: non post multos dies ivit rex Deodatus Romam et revertente occisus est a Gothis XV miliario de Ravenna mense Decembris.

et in mense Madio ipso anno ingressus est Belisarius patricius in civitate Classis et ingressus est Ravennam.

dehinc reversus ad Siciliam depopulavit eam.

¹⁾ sequuntur Isidoriana supra p. 269 c. 25, 26.

	<i>FASTI VIND. POST.</i>	<i>PASCH. CAMP.</i>	<i>AGNELLVS.</i>
	p. Chr.		
695	539 et Apione.	539 Appione	
696	his consul. mortui sunt Alaricus rex et Theodatus rex et levatus est Gutigis rex	com.	
697	et Bilisarius intravit Romanam et predata est Neapolis a militibus Bilisarii.		

EXCERPTA SANGALLENSIA.

698	539? p. c. Bilisarii III et Stratigii III [<i>sequitur litura sc. l. l.</i>]		
699	tenebrae factae sunt ab hora diei III usque in horam III die Saturnis ¹⁾ [<i>sic</i>]		
	.....	540	Iustino.
		541	Basilio iunior.
700	542? p. c. Basili.	542	p. c. Basili.
701	levatus est Vadua rex.		
702	et fuit nimia mortalitas in homines ex vulneribus.		
	.....	543	it. p. c. Basili. <i>l. c. ad a. 548.</i> Defuncta est Theodora Augusta Constantinopolim die XXVII mense Julio.
703	549 p. c. Basili VIII.		
704	eo anno ingressus est Vadua rex in Romanam XVII kl. Februarias.		
	.....		

et ingressus est Narsis chartularius Ravennam cum exercitu magno in

praedicto mense V feria et pugnavit cum Tutilano rege et mortuus est et multitudo exercitus eius ceciderunt gladio et reliqui vulnerati abierunt.

et levaverunt super se Gothi regem nomina Theia in Ticino et fuit modica quies.

c. 79: pugna facta est inter Gothos et milites exercitus [exierunt *cod.*] Narsis in kal. Octobris in Campania et caesi sunt Gothi et corpora hominum Gothorum multa mortua sunt et occisus est Theia rex Gothorum a Narsi.

1) *Adnotat Rossius formula p. c. Belisarii III tam a. 539 significari posse quam a. 540; quod sequitur spectare videri ad p. c. Apionis Strategii sive ad a. 540; eclipses solis adnotari ei ad a. 539 die Jul. 1 Veneris hora IVS post meridiem, a. 540 die Jun. 20 Mercurii hora IXS ante meridiem.*

AGNELLS.

et reversus est in pace et venit Lucam: expulit inde Gothos mensis Septembris.

et restituta est civitas Foro Cornelii ab Antiocho praefecto. et iterum venit Ravenna praedictus Narsis cum victoria magna. deinde ivit Romam.

et perrexit in Campaniam in castrum Cumas et ibi moratus est.

Post haec autem Manichaeorum hereses exorta est in civitate Ravenna, quam orthodoxi Christiani convincentes eiecerunt extra civitatem in loco qui dicitur Fossasconi iuxta fluvium lapidibus obruerunt et mortui sunt in peccatis suis et ablata sunt mala a Ravenna.

Post tertium vero annum signum ruboris apparuit in caelum die XI mensis Novembris.

ad a. 561: mortuusque est papa Pelagius die III mensis Martii. tunc Narsis patricius cum exercitu suo Romam perrexit.

et in ipso tempore multa signa et prodigia facta sunt circa Ravennam. ita ut multi signarent res suas et domos et vasa, ut agnoscerentur. et a multis apparebant visiones in die quasi homines secum loquentes facie ad faciem.

et pugnaverunt contra Veronenses cives et capta est Verona civitas a militibus XX die mensis Iulii.

et visum est aliud signum magnum et terribile et eeee in aere quasi hominum pugna inter se dimicantes velut in proelium VIII kal. Augusti hora diei tertia. die II feria et exinde territi sunt multi.

c. 90: Expulsi sunt Franci de Italia per Narsem patricium.

et post haec apparuit stella comis mense Augusto usque in kalendas Octobris.

EXCERPTA SANGALLENSEA.

p. Chr.

- 705 565 quattuor decies proconsul Basilius
[*scr.* XXIII p. c. Basili]
- 706 eo anno apparuit in caelo stella
ardens sicut facula.
- 707 et mortuus est Iustinianus imp. et
levatus est Iustinus imp. XI kl.
Ianuarias.
. . . . .
- 708 567 p. c. Iustini anno.
- 709 in caelo luna XVI non comparuit
II kl. Ian.¹⁾
- 710 et occisus est Sindual rex.
. . . . .
- 711 569 item p. c. Iustiniani Aug. anno.
- 712 Longobardi [*sic*] intraverunt in
Italiam XII kl. Apriles.
. . . . .

AGNELLS.

ad a. 565 c. 90: et mortuus est Iustinianus
Augustus Constantinopolim quadrage-
simo anno imperii sui et luctus ingens
ubique fuit et maeror nimis de tali ortho-
doxo viro.

et apparuerunt signa rubra in caelo.
et civitas Fano igne concremata est et
multitudo hominum flamma consumpta
est.

castrumque Cesinate incendio devo-
ratum est.

tertio vero anno Iustini minoris im-
peratoris Narsis patricius de Ravenna
evocitatus egressus est cum divitiis om-
nibus Italiae et fuit rector XVI annis
et vicit duos reges Gothorum et duces
Francorum iugulavit gladio.

¹⁾ Scilicet secundum canonem Victorii k. Ian. a. 568 luna fuit XVII. Rossi.

EXCERPTA SANGALLENSIA.

AGNELLIUS.

- p. Chr.
- 713 571? p. c. Iustini Aug. III anno. *c. 94: eo anno occupata Venetias a Langobardis est et invasa: absque bello expulsi sunt.*
- 714 de Neapolim egressus Narsis ingressus Romam et deposuit palatii eius statuam et Capitolium.
- 715 et fuit hominum et boum nimia mortalitas. *l. c. ad a. 571 c. 94: Anno quinto Iustini II imperatoris pestilentia bovum et interitus ubique fuit.*
post vero depraedata a Langobardis Tuscia, obsiderunt Ticinum.
- c. 95: Tota Italia vexatione maxima exagitata est.*
 tunc illis temporibus in Caesarea iuxta Ravenna a Longino praefecto palaeopiam in modum muri propter metum gentis extructa est.
 deinde paulatim Romanus defecit senatus et post Romanorum libertas cum triumpho sublata est. a Basilii namque tempore consulatum agentis usque ad Narsetem patricium provinciales Romani ubique ad nihilum redacti sunt.
 post haec vero exierunt Langobardi et transierunt Tusciam usque ad Romam et ponentes ignem Petram Pertusam incendio concremaverunt.
 et construxerunt praedicti Langobardi Forum Corneli et consummata est civitas ab eis.
 In diebus illis excitata est gens Avarorum, in Pannonia deventi sunt.
 Narsisque patricius obiit Romae, postquam gessit multas victorias in Italia cum denudatione omnium Romanorum Italiae. in palatio quievit: nonagesimo quinto vitae suae anno mortuus est.
- 716 VI p. c. Iustini Augusti. *c. 96: imperante Iustino II anno VI nepos Iustiniani Alboin rex Langobardorum a suis occisus est in palatio suo iussu uxoris suae Rosmundae IV kal. Iulias. (sequuntur excerpta ex Paulo).*
- 717 eo anno occisus est a suis Albida rex Langobardorum VIII kl. Iun.
- 718 et fuit hominum nimia mortalitas. *l. c.: (Rosmunda) cum multitudine Gebedorum et Langobardorum mense Augusti Ravennam venit et honorifice a Longino praefecto suscepta est cum omni ope regia. sequitur narratio de morte Rosmundae. tunc Longinus praefectus abstulit omnes Langobardorum thesauros et cunctas opes regias, quas Rosmunda de Langobardorum regno attulerat una cum Rosmundae et Alboini regis filia ad Iustinianum imperatorem Constantinopolim transmisit et gavisus est imperator et auxit praefecto plurima.*

AVCTARII HAVNIENSIS EXTREMA.

1. Mortuo Theodorico rege Gothorum intra Italiam Iustinianus Asuadum magistrum militiae Italiae praefecit, qui proelio superatos Gothos multos eorum duces cum exercitibus Alpes traiecit urbesque Italiae plurimas praecipue Liguria restituit.¹⁾
2. Huius²⁾ anno secundo Asbadus, postquam Italiam a (*om. II*) feritate Gothicae gentis compescuit, moritur Ticinio sepultusque in basilica beati Nazarii martyris his super sepulchrum versibus descriptis:

Si non mortalis sors irrevocabilis aevi
 Fletibus atque fides poneret ipsa modum.
 Asbade maiorum, quos virtus extulit, instar.
 Fortibus exemplum corpore mente viris (*uires II*).
 Continuata tuam lugerent secula mortem,
 Iustitiumque tibi publica res ageret.
 Immeris cuius micat illustrata triumphis.
 Quos dedit occasus, contulit et (*aut II*) oriens.
 Rexisti fortes equitum peditumque catervas
 Iure magisterii nobilitate gradu.
 Tu bello Gothias expulsis gentibus Alpes
 Dedisti Latio victor in imperio.
 Per te diversae destructis moenibus urbes
 Gaudent ad prisecum se remeasse deens.
 Post te solamen superest lugentibus unum,
 Gloria quod tecum non tumulata iacet.³⁾

3. Mortuo igitur Asbado Gothi Italiam demum obtinent, contra quos Narses patricius a Iustiniano mittitur, qui, cum multis proeliis Gothos cum rege Tothilane (*sic II^a*, thothilane *II^b*) superavisset, Italiam Romano imperio reddidit urbesque dirutas restauravit totiusque Italiae populos expulsis Gothis ad pristinum (cum *ins. II²⁾*) reducit gaudium.⁴⁾

4. Narses patricius cum Italiam (*italiae II*) florentissime administraret (*administr. II^a*) et urbes atque moenia ad pristinum decorem per XII annos restauraret et populos suo iure atque prudentia foveret, Sophiae Augustae Iustini conjugis minis motus et obprobriis ignavae feminae perturbatus Alboacnum (*albaenum II¹⁾*) regem Longobardorum cum omni exercitu suo ab Pannoniis invitavit, qui cum Gebodorum regem Cunemundem, qui tunc apud Syrmium regnabat, cum quo tunc proelium ob praecedentium iurgiorum fomenta inierat, devicisset filiamque eius sibi in matrimonio copulasset, collectis suorum hostium copiis cum omni gente Longobardorum Italiam intravit.⁵⁾

HAVN. *marq.* (*supra p. 266*)

Anno V Iustiani (*sic*) Longobardi Italiam ingressi.

5. Sed postquam per duos annos et menses X Longobardis quiete post proelia Italiae insedentibus ius regale rite administraret, uxoris suae Rosemundae regis Conimundi (*-dae II^a*) filiae dolo apud Veronam interfectus est auxiliante sibi Elmi-

1) inseruntur *Hormisda papa p. 270 c. 43 et caput Isidori supra p. 269 c. 27.* 2) scilicet *Iustiniani secundum compilatorem.* 3) inseruntur *Isidoriana c. 269 c. 28, 29, 30 et papae Iohannes Felix Bonifacius Iohannes Agapetus supra p. 270 c. 44-48.* 4) inseruntur *Iustinus minor ex Isidoro supra p. 269 c. 31 et Severus et Vigilii papae supra p. 270 c. 49, 50.* 5) *Ex iisdem ut videtur chronicis et excerpta Sangallensia supra p. 335 c. 712 et Isidorus: Narsis patricius postquam sub Iustiniano Augusto Totilanem Gothorum regem in Italia superavit, Sophiae Augustae Iustini conjugis minis perterritus Langobardos a Pannonia invitavit eosque in Italiam introducit, item et etiam plenius, pariter opinor ex chronicis Italicis integris, Paulus hist. Lang. 2, 5, cf. origo gentis Lang. c. 5.*

AVCTARII HAVNIENSIS EXTREMA.

- gisilo, cum quo adulterari eredebatur: quod postea manifestum est, dum eum sibi in loco mariti tam coniugio quam etiam regno (*om. II*) copulare conata est. sed cum Langobardis nequaquam placere doli sui usurpationem (*-ne II*) sensit, cum regio thesauro et marito Ravennam aufugit, sed non longo inibi potiti praesidio vita caruere.
6. Itaque Alboeno mortuo Langobardis praefuit Cleppho anno I et VI mensibus.
  7. Quo mortuo per XII ann. absque rege fuere Langobardi: tantummodo duces praecerant, inter quos primus Zafan Ticinensium dux, qui Gallias aggredi conatus est et maximum robur Langobardorum super annem Rodanum haut procul a loco Agaumen-sium martyrum, quem praecipue Mauricii martyris virtus illustrat, cum dedecore (*fugiens ins. H²*) amisit et cum paucis, qui ex fuga remanserant, Italiam repetit.¹⁾
  8. Langobardis intra Italiam post ducum principatum rursus rex praeficitur Autharith ann. VI mens. VI, qui Longobardorum vires in Galliis fractas suo ingenio atque prudentia restauravit superatis Francis, qui intra Italiam diffusi populabantur, interfecto duce eorum Ollone apud Tiligonam castrum.
  9. Qui etiam amicitia (*-tiam II*) post cum Francis inita (*initam II*) coniugem de Baioariis abductam gloriosissimam Theudelindam reginam, quae non regali tantum iure quantum pietatis affectu Longobardorum gentem enutrivit, sibi matrimonio copulavit.²⁾
  10. Avari adversus Romanos dimicant et sceleratissime rem publicam debellant, qui non proelio sed auro pelluntur et muneribus.³⁾
  11. Romani dum undique bella sustinent et gravibus proeliis reipublicae damna multiplicari vident, dum foris hostes superare nequeunt, intra sese ad debellandum accenduntur, nam collecti undique militares manipuli sibimet Focatem principem faciunt et contra Mauricium, qui eisdem aequo iure imperabat, consurgunt, quem cum Focas cum multorum nobilium caede trucidasset, ipse mox imperii sceptrum suscepit, qui quantum suis temporibus rei publicae intulerit, subter demonstravimus.⁴⁾
  12. Prasini et Veneti (*benethi II*) per Orientem vel Aegyptum (*egiptum II*) civile bellum faciunt ac sese mutua caede prosternunt.⁵⁾
  13. Haec dum interius in re publica aguntur, Persi adversum exterius eam excitantur, qui tam gravissime debellando accedunt, ut innumeras vicinas suo regno provincias ipsamque Aegyptum ac Iudaeam a Romano iure subtraherent et sibi tributarias facerent.⁶⁾

1) inseruntur Isidori supra p. 269 c. 33, 34 (*Tiberius*), papae Pelagius et Iohannes supra p. 270 c. 51, 52, Isidori supra p. 269 c. 35, papa Benedictus supra p. 270 c. 53, Isidoriana supra p. 270, 271 c. 36 (*Mauricius*), 37. 2) sequuntur Isidoriana supra p. 270 c. 38 et papa Pelagius supra p. 270 c. 54. 3) Isidorus: Avars adversus Romanos dimicantes auro magis quam ferro pelluntur, ex chronicis Italicis magis quam ex Isidoro Harniensis: sequitur apud Harniensem papa Gregorius supra p. 270 c. 55. 4) Isidorus: iste (Focas) seditione militari imperator effectus Mauricium Augustum nobiliumque multos interfecit, narrationem Isidorianam ex Harniensi breviam esse, nequaquam hanc ex illo ampliatam ostendunt relationes Theophylacti et Theophanis, at quae sequuntur in Harniensi: Romanorum LIII regnavit Focas an. VIII magis videntur esse Isidoriana (supra p. 270 c. 38^a). 5) Isidem verbis Isidorus omnino ex chronicis Italicis, Paulus hist. Lang. 4, 36 utrum sumpsit ex chronicis Italicis an ex Isidoro, incertum est, num habuit librum utrumque, sed Isidorianum in historia Langobardorum praeterca non adhibuit. 6) Similiter Isidorus: proelia quoque Persarum gravissima adversus rem publicam, a quibus Romani fortiter debellati plurimas provincias et ipsam Hierosolymam amiserunt, item Beda: Persae adversus rem publicam gravissima bella gerentes multas Romanorum provincias et ipsam Hierosolymam auferunt et destruentes ecclesias sancta quaeque profanantes inter ornamenta locorum vel sanctorum vel communium quae abstulere, etiam vexillum dominicae crucis abducunt iisdemque fere verbis Paulus hist. Lang. 4, 36, narratio haec licet non ad Phocae imperium pertineat, sed ad Heraclii annos quartum et quintum, ab Harniensi refertur reliquis plenius (cf. Theophanes ad a. 6107: τὰ ἑτὶ τῷ ἔτει παρ' ἑλαβὸν οἱ Ἡρόσια πύλας τῆς Αἰγύπτου, καὶ Ἀλεξάνδρειαν καὶ Ἀθήνας: Nicophorus ἱστ. ἑβρ. p. 9 de Boor). Isidorum eum sumpsisse ex chronicis Italicis dubium non est, Beda priorem partem ex Isidoro, de cruce quae addit aliunde sumpsit, cum chronicorum Italicorum excerpta certe nulli apud eum reperiantur, Paulus in his Bedam compilavit.

AVCTARII HAVNIENSIS EXTREMA.

14. Langobardis post Autherenem regnat Agilulfus qui et Ago ann. XXV.
15. Agilulfus gloriosissimam Theudelindam reginam sibi matrimonio copulavit.
16. Romanos contra se dimicantes devicit atque prostravit urbesque multas. quae Romano praesidio tenebantur. Cremonam. Brixillam. Mantuam suricarias (*fortasse* sub-urbiarias) captas diruit ac solo acquavit.
17. Postremum cum totius robore (robur *II*) exercitus ad obsidionem urbis Romae perrexit ibique cum beato Gregorium. qui tunc egregie regebat ecclesiam. sibi ad gradus basilicae beati Petri apostolorum principis occurrentem reperisset. eius (cuius *II*) precibus fractus et sapientia atque religionis gravitate tanti viri permotus ab urbis obsidione abscedit. ea tamen. quae ceperat. tenuit ac sese regrediens Mediolanium recepit.¹⁾
18. Romanorum LIII regnavit Heraclius. qui nunc XXX imperii agit annum. Heraclius (er- *II*) filium Heraclium (er- *II*) Constantinum consortem regni facit.²⁾
19. Persi adversus rem publicam dimicantes ad Calcedoniam usque pervenerunt.³⁾
20. Alia vero ex parte Chuni murum longum irrumpentes et ad moenia accedentes cum Heraclio (er- *II*) in muri arce adstante colloquantur acceptoque ab eo pretio recedunt.⁴⁾
21. Heraclius Eletherium ad tuendam partem Italiae. quam nondum Langobardi occupaverant. mittit.⁵⁾
22. Eletherius adversus Longobardos saepe into bello vincitur per Sundrarium maxime Longobardorum ducem. qui apud Agilulfum bellicis rebus instructus erat. (animum *inscrit Hirschfeld*) amiserat Eletherius et cum saepe suorum ruinam cerneret. pacem cum Longobardis facit. ea tamen condicione. ut quinque centenaria. quae dudum. cum ad obsidendam Romam Agilulfus rex venisset. per singulos annos dare Longobardis statuerant. persolverent Romani.
23. Eletherius cum erga se Longobardorum gentem pacatam videret. imperium conatur (imperii conatus *II*) suscipere. sed cum iam purpuram induisset atque coronam sibi dari poposceret. venerabilis viri Iohannis interventu adhortatur. ut ad Romam pergeret. atque ibi. ubi imperii solium maneret. coronam sumeret. quod consilium ratum iudicans obaudivit. sed temerae usurpationis audacia non diu potitus est. nam cum a Ravenna profectus pergeret Romam. apud castrum Luciolis paucis iam suo itinere comitantibus a militibus interficitur.
24. Mortuo apud Mediolanium (-nim *II*) Agilulfo Adaluual filius eius cum matre Theudelinda regni curam suscepit regnavitque cum matre annis decem.

1) *Sequuntur papae Sabini et Bonifatii duo supra p. 271 c. 56—58*   2) *Cf. Isidorus: Heraclius dehinc quintum agit imperii annum. filii non meminit.*   3) *Redeunt haec in auctario Isidori: huius tempore Persi Calcedoniam usque pervenerunt.*   4) *Redeunt in eodem auctario: Hunc murum longum irrumpentes et ad moenia Constantinopolis perecedentes cum praedicto imperatore mutuo in muro stante colloquantur: qui acceptum pretium ab eo pacis ad tempus recedunt.*   5) *sequitur papa Deusdedit p. 271 c. 59.*

PROSPERI TIRONIS

EPITOMA CHRONICON

EDITA PRIMVM A. CCCXXXIII

CONTINVATA AD A. CCCCLV

ACCEDVNT

- I. ADDITAMENTA AFRICANA A. 446—455.
- II. ADDITAMENTA ALTERA A. 446—457.
- III. CONTINVATIO AD A. 462.
- IV. AVCTARIVM EPITOMAE VATICANAE.
- V. EPITOME CARTHAGINIENSIS.
- VI. INTERPOLATIONES CHRONICIS PROSPERI
INSERTAE SAEC. XV.

	}	<i>A</i> codices quinque qui sequuntur aut omnes aut plures; v. p. 358.
		<i>A</i> ^r Laurentianus S. Marci n. 638 saec. XI.
		<i>A</i> ^s Laurentianus pl. 90 sup. n. 42 saec. XV.
		<i>A</i> ^t Florentinus Riccardianus n. 321 saec. XV.
		<i>A</i> ^u Berolinensis Cheltenham. n. 1879 saec. XV.
		<i>A</i> ^v Matritensis bibl. nat. <i>P</i> 63 saec. XV.
a. 378—440		<i>B</i> Bruxellensis n. 1794 saec. X; v. p. 367.
ab initio ad a. 455		<i>C</i> Bruxellensis n. 5169 saec. IX; v. p. 366.
a. 453—455		<i>D</i> Londiniensis n. 16974 saec. X; v. p. 366.
a. 378—445		<i>E</i> Leidensis Freherianus Seal. n. 14 saec. IX; v. p. 367.
a. 378—455		<i>H</i> Havniensis n. 454 saec. XII; v. p. 362.
ab initio ad a. 455		<i>L</i> vel <i>L</i> ^{ed} Labbaei editio: ea ubi consentit cum <i>L</i> ^s , haec nota sola ponitur. <i>L</i> ^s a Labbaeo adscripta ad cod. Berolinensem Cheltenham. n. 1879 potiora: quae pertinent ad solius libri Berolinensis vitia corrigenda aliaque plura suppressimus. v. p. 354.
ab initio ad a. 455		<i>M</i> Laurentianus plut. 65 n. 35 saec. X; v. p. 354.
a. 327—337) et 383—445)		<i>O</i> Escorialensis Ovetensis <i>R</i> II 18 saec. VII; v. p. 362.
a. 378—415		<i>P</i> Laurentianus Poggianus plut. 67 n. 15 saec. XV; v. p. 368.
a. 378—415		<i>R</i> libri duo qui sequuntur descripti ex Reichenavensi consentientes; v. p. 362. <i>R</i> ^p Parisinus 4860 saec. X; v. p. 363. <i>R</i> ^v Augustanus Vindelicorum n. 223 saec. XV; v. p. 365.
epit. operis integri		<i>V</i> Vaticanus reginae n. 2077 saec. VI; v. p. 371.
a. 378—415		<i>X</i> Limogiensis n. 1 (pars prior); v. p. 367.
ab a. 272 ad a. 455		<i>Y</i> Limogiensis n. 1 (pars posterior); v. p. 357.
a. 378—445		<i>Z</i> Matritensis bibl. univ. n. 434 saec. XIII; v. p. 367.

[ ] Uncis quadratis in textu quae comprehenduntur, aut adsunt in codicibus in margine adnotatis solis aut, ubi his *om.* vocabulum praemittitur, in iis omittuntur, adsunt in reliquis: pleraque eorum Prospero abudicanda sunt.

Adnotationes a Prospero in margine positae in hac editione exhibentur in textum receptae distinctae versibus brevioribus et ad formam scholiorum interlineariorum redactae. editio ubi recedit a forma indicata in libris iis, qui ad eam diversitatem attendunt, qui sunt *MCLO*, in codicum indice paginis subiecto adscribitur quod pro adnotatione editur in codice illo in textum receptum esse et vice versa. adnotationes in *M* in textum receptae distinctae litteris minoribus, ubi editio tacet, eundem locum obtinent atque in editione, scilicet perscriptae sunt post verba in editione proxime praecedentia. contra ubi adnotatio locum alium obtinet, ut saepe ibi textum male interrumpit, locus indicatur recepto in textum adnotationis numero sequente codicis nota: exempli causa adnotationes de Niobe ac Serapide c. 36, 37 insertae sunt in *M* coniunctae post verbum c. 35 *entesimona*. codices *LO* cum adnotationes exhibeant ad marginem scriptas, locus quem teneant indicat adnotationis numerus insertus cum codicis nota post capitis eius, ad quod adnotatio adscripta est, numerum. exempli causa c. 36 in *A* legi iuxta c. 35 indicatur sic: 35 [36 *A*] *Chius temporis*. ex reliquis qui solus inter textum et adnotationes discriminat *C*, modo eas in margine collocans (*C*^m), modo textui eas inserens rubricatas (*C*^r), cum id non constanter faciat, de hoc ea tantum praestamus, quae discrete enuntiantur, exempli causa loco supra laudato c. 36 legi in *C* ibi ubi est in *M*, c. 37 post verba c. 40 *ann. XCII*.

Anni passionis a Prospero per decennia enuntiatum secundum vestigia codicum (v. p. 350) in editione hac ad omnes annos adscripti sunt.

Prospero chronicorum horum auctori secundarium nomen tribuunt in ipsis chronicis libri duo qui auctoritatem faciunt, scilicet Bruxellensis, nobis *C.*, ubi dicitur *Prosper Tiro*, et apographa duo Reichenaviensis deperditi nobis *R.*, in quibus est *Tiro Prosper*, et sub eodem duplici cognomine *Prosperi Tironis* Beda in libro de arte metrica (apud Keilium gramm. Lat. 7 p. 257) citat carmen anacreonticum ad coniugem sive iure sive iniuria Prospero adscriptum (opp. p. 773 ed. Paris. a. 1711); reliquorum librorum ab eo scriptorum cum iusta recensione careamus, inscriptionibus quae eis praefiguntur non immoramur. videtur igitur non temere Tironis nomen ei tribui, quamquam qui eius meminerunt auctores tam aequales quam posteriores id ignorant neque quinti saeculi consuetudini id satis respondet. nam exceptis nobilissimis quibusque hominibus, quales sunt Placidus Valentinianus, Nicomachus Flavianus, Faustus Glabrio, haec aetate ad nomen gentilicium, quod et ipsum rarecit, cognomen duplex non solet adiungi. sane praeter cognomen signo multi usi esse inveniuntur, et haud scio an id in Prosperum quoque cadat. nam qui unus locum quendam ex chronicis hisce ad verbum affert Liberatus auctor Africanus aevi Iustiniani, scilicet capita 1296, 1297, sic ea citat: *in epitoma chronicorum Lucentius hoc ponit et dicit*, ubi cum dubium non sit Prosperum ipsum laudari, verisimile est eum praeter cognomen signo quoque Lucentii appellatum esse.¹⁾ — *Homo Aquitanicarum regionis* dicitur a Gemadio Massiliensi c. 85 (infra p. 346) eandemque originem indicant cum epistula ad Augustinum mox adleganda tum ipsa chronica ad Gallicas res praesertim attendentia: cuiusnam civitatis fuerit, ignoratur.

Antiquissimum quod de eo superest testimonium continetur epistulis duabus (inter Augustinianas n. 225, 226) datis ad Augustinum proximis ante obitum eius annis († 430) ab ipso Prospero altera, altera ab Hilario episcopo Arelatensi de secta Pelagii controversiisque de gratia dei et libero hominis arbitrio Massiliae potissimum per eos annos agitatae.²⁾ respondens Augustinus edidit libros duos de praedestinatione sanctorum ad

1) Editor Liberati Garnierius quod propter hunc locum chronicorum partem posteriorem Prospero abdicat, recte omnino reiecit Tillemont (*mém. eccl.* 16, 733): sed quod ipse coniecit intellegi compilatorem chronicorum Prosperianorum praeterea ignotum, non magis probari potest, cum praesertim Prosperi chronica et ipsa inscripta fuerint epitoma. Lucentius episcopus Aclanensis (eo enim ducunt corruptelae librorum relatae apud Tillemontium l. c. 15, 912) a Leone episcopo Romano missus a. 451 cum Paschasio ad concilium Chalcedonense (Tillemont l. c. 15, 619) nihil impedit quominus fuerit auctor chronicorum, qui ex presbyteratu ad episcopatum evehi potuit et signo magis uti quam cognomine: sed in re incerta ab ea coniectura abstinimus. 2) Duae haec epistulae aperte conexas sunt, cum Prosper scribat Hilarium Arelatensem Pelagii sectatorem et ipsum, sed nihilo minus Augustini admiratorem velle eum de his quaestionibus interpellare, Hilarius autem egisse se *cum viro tum moribus tum studiis claro*, ut eam quaestionem Augustino tractandam proponeret litteris hisce suis iungendis, Prosperum non nominans, sed significans; etiam Leonii diaconi utraque epistula pariter meminit. denique Hilarius dubitationes suas non reticet, quamquam urbanus fortasse quam verius finiens negat se ita haec scribere quasi dubitaret de his quae Augustinus nunc edidisset. ceterum Hilarius cum se laicum dicat, scripsit antequam episcopus Arelatensis factus est, Prosper post eum creatum, quae nominatio evenit circa a. 429, cogitavitque de ea ipsa Prosper haec scribens de adversarii Pelagianae sectae addictis: *multum nos et vitae meritis antecellunt et aliqui eorum adepto imper summo sacerdotii honore superminent*.

Prosperum et Hilarium' (opp. 10, 789 seq. Vall.). ad easdem controversias spectant libelli a Prospero proximis annis editi qui supersunt 'epistula ad Rufinum de gratia et libero arbitrio' et carmen 'de ingratia', nempe Pelagianis, et pro Augustino responsiones ternae, et 'ad capitula obiectionum Gallorum calumniantium' et 'ad capitula obiectionum Vincentianarum' et 'ad excerpta Gemensium', item contra collatorem qui dicitur sive pro defensione sancti Aurelii Augustini Hipponensis episcopi contra Cassiani presbyteri librum qui titulo de protectione dei praenotatur, praeterea expositionem psalmodum edidit et sententias ex Augustino subiectas tam prosa oratione quam carminum forma, in omnibus hisce scriptis non minus orthodoxiae spiritum quam Augustini studium prae se ferens, praeterea non indisertus et litterarum cognitione sufficienter imbutus, nobis ut in his non immorandum est, ita quem locum auctor tenuerit, non praetereundum, et clericum quidem eum fuisse vel eo tempore, quo epistolam illam ad Augustinum dedit, quod in ea quem nominat diaconum Leontium fratrem suum dicit, declarat et universa ratio scriptorum confirmat. *virum religiosum* eum appellat Victor Tommenensis, *virum eruditum et sanctum* Fulgentius Ruspensis (ad Monimum l. 1 c. 30 cf. 2, 1), *virum religiosissimum ac eruditissimum* compilator Havniensis (supra p. 266), *virum sanctum et venerabilem* aequalis Victorius in epistula de canone paschali scripta a. 457, etiam in indice scriptorum orthodoxorum quem proposuit synodus Romae habita sub Gelasio a. 495/6 ultimum locum tenent *opuscula Prosperi viri religiosissimi* (Thiele ep. pont. 1 p. 457). sed episcopi locum eum tenuisse recte negavit Sirmundus (ad Sidonium ep. 8, 15), cum neque operum eius intitulationes neque aequales posterioresque, qui multi eius meminerunt, eam dignitatem ponant¹⁾ ne ibi quidem, ubi aliis simul nominatis ecclesiasticos titulos adscribunt, et diserte *presbyter* appellatur in exordio paschalis Campani infra editi, contra vix admittendum quod Beda hist. Angl. 1, 10 carmen *Contra Augustinum narratur* (p. 193 ed. Paris.) citans eum *rhetorem* facit, clarissimum quem Labbaeus ei tribuit, libri scripti chronicorum ignorant et videntur ignorare etiam aliorum eius operum inscriptiones. Gemadius presbyter Massiliensis saec. V exeunte cum sic de eo narret: *Prosper homo Aquitanicae regionis sermone scholasticus et adsertionibus nervosus multa composuisse dicitur: epistulae quoque papae Leonis (440—461) adversus Eutychem de vera Christi incarnatione ad diversos datae ab isto dictatae creduntur,*²⁾ intellegens epistulas a Leone scriptas de ea re inter concilia duo Constantinopolitanum a. 448 et Ephesinum a. 449, maxime ep. 28 ad Flavianum dogmaticam totam et post tempus ut videtur auctam adiectis testimoniis patrum, inde medio aevo collegerunt Prosperum notarium factum esse ecclesiae Romanae: vere ne hoc quidem ex ea narratione efficitur sedem eum in Gallia cum domicilio urbano permutavisse, chronica eum ediderit, ut videbimus, postremum a. 455, ad hunc advixit, litigia inter Leonem papam et Alexandrinos de die paschatis a. 455 agitatam memorans c. 1376 stat, ut debuit, a parte illius et Alexandrinos acerbe reprehendit; sed ipsius partes in iis nullae videntur fuisse.³⁾

1) Quod dicitur *Aquitanicus et episcopus Regius* in codice Limogiensi saec. XII, *episcopus Regius* in subscriptione ad Laurentianum chronicorum recenti manu adiecta, eo minorem vim habet, quod Regii Lepidi die Iun. 25 (v. act. sanct. Iun. vol. 7 p. 47) ex vetere instituto sanctus quidam colitur Prosper aetatis parum definitae praeter nomen eum scriptore nihil habens commune et plene ignotus, confunduntur Prosperi duo item a Bernoldo Constantiensi scriptore saec. XI exentis (MG. 88, 5 p. 410). 2) Haec ut Marcellinus Constantinopolitanus exscripsit, ita indidem videtur proficisci, quod apud Photium cod. 54 laudatur propter libros contra Pelagianos scriptos *Ἠρῶσιτος τις ἐρίθροτος ὡς ἀληθῶς τοῦ θεοῦ . . . ἔτι ἄλιος . . . τῶν Ποταζῶν θῦρον ἐθῦροτος*, ipse Prosper in chronicis ad a. 448 (c. 1358) solito explicitius de his controversiis refert. 3) Quod scribit Beda de rat. temp. c. 43: *in huius certamine praefatus papa Leo aduente Prosperi viro doctissimo ac disertissimo vincere sedulus instans tamen unanimitate eorum, qui Nicanae synodi decretis inuincibiliter adhaerebant, laudabiliter vincere gaudebat* omnino venit ex relatione Prosperi ipsius, qui de suo adiutorio tacet.

Chronica Prosperi primum edita esse a. 433 praeter locum de papa Xysto c. 1309 aperte scriptum eo vivo ostendit adiecta ad eum annum computatio, qua ad exemplum Hieronymi Prosper quoque librum conclusit. ea remansit ideo, quod ad continuationes subinde publicatas similis computatio non est adiecta: ceterum neque exemplar primae editionis ad nos pervenit neque continuatio ab auctore alio ad eam applicata.

Demum prodiisse chronica a. 443 inde colligitur, quod Victor Tonnemmensis quem infra ostendemus Prosperi chronica et compilasse et continuasse, suam partem inchoat ab a. 411, sed neque inter codices quos habemus ullus qui quidem integer sit in a. 443 finit neque Victoris epitome Prosperiana ad nos pervenit.

Editionis finientis in nominibus consulum a. 445 *Valentiniano VI et Xomo* et in ipso indice, ut mox ostendetur, consulatum eum nominantis, emissae igitur eo anno incunte supersunt exemplaria nostra *OZZRFP* aliaque numero multa, decurtata tamen omnia, nam non habent fere nisi quae Prosper ad Hieronymiana adiecit, sub finem quod locum de paschate a. 411 (c. 1352) non habent exemplaria *FP*, habent reliqua, ostendere videtur comma id sub emissionem libri ab auctore additum ab antiquioribus huius editionis exemplaribus afuisse, adfuisse in posterioribus.

Editionis finientis in a. 451 *Adolfo consule*, emissae igitur ante nuntium Marciani consulatus de Oriente acceptum, pars est recensio codicis Parisini 4871 finientis c. 516 videturque ex eodem archetypo descriptus esse codex is, a quo pendent libri nostri *A* hodie finientes mutili in a. 113.

Ad editionem, quae videtur fuisse postrema ab ipso auctore emissa, finientem in rebus gestis Valentiniano Aug. VIII et Anthemio eos, sive p. Chr. 455, redeunt ex exemplaribus nostris *MYCHD* et epitome *V*, quorum quae habeant auctaria aliena, infra exponetur. eiusdem editionis meminerunt scriptores aequales posterioresve hi:

Victorius in epistula de canone paschali ad Hilarum archidiaconum urbis Romae data a. 457 c. 7: recensitis fideliter historiis veterum beati scilicet Eusebii Caesariensis Palaestinae civitatis episcopi viri in primis eruditissimi atque doctissimi chronicis prologoque, ac perinde his quae a sanctae memoriae Hieronymo isdem chronicis sunt adiecta presbytero, per quem in Latinum quoque probantur translata sermonem, hisque etiam, quae a sancto et venerabili viro Prospero usque in consulatum Valentiniani Augusti VIII et Anthemi constat fuisse suppleta, reperi a mundi principio usque ad diluivum HCCXLII annos, item a diluivio ad Abrahae usque nativitatem annos DCCCXLII: natum autem Abraham XLIII annis regnante iam Nino eadem monumenta testantur, a cuius tempore etiam gestarum rerum publici scriptores esse coeperunt. quapropter vir venerabilis praedictus Eusebius chronicorum abhinc est orsus historiam, volens industriae suae fidem mundanorum quoque annalium coaetaneo relatu perpendi et professae veritatis etiam gentilium litteras testes citare, contentus praeterita saecula sacris voluminibus explicari, aetates tantum summatim retro generationum ex prologi textu patefaciens et in operis plenitudine sub annorum recapitulatione pariter comprehendens, cuius tenorem vir venerabilis Prosper secutus isdem chronicis haec eadem egregia brevitate praeposuit, ut eorum initium a mundi inchoaretur exordio, pars ab Abraham in sextum Valentis consulatum et Valentiniani secundum [*p. Chr.* 378] HCCCXCV ac deinde ab Ausonio Olybrioque consulibus [*p. Chr.* 379] qui sequuntur ad VIII Valentiniani Augusti consulatum et Anthemi [*p. Chr.* 455] VII (iiii libri) et LXX, et simul omnes a mundi origine usque ad Constantinum et Rufum praesentes consules [*p. Chr.* 457] VDCLVIII referuntur anni.

*Gemadius, qui scripsit c. a. 500, de cir. ill. c. 85:*¹⁾ Prosper homo Aquitanicae regionis [consiliarius papae Leonis], sermone scholasticus et adsertionibus nervosus multa composuisse dicitur, ex quibus ego chronica nomine illius praetitulata legi continentia a primi hominis conditione iuxta divinarum scripturarum fidem usque ad obitum Valentiniani Augusti et captivitatem Romanae urbis a Genserico Wandalorum rege factam, legi et librum adversus opuscula subpresso nomine Cassiani: quae ecclesia dei salutaria probat, ille infamat nova: re enim vera Cassiani et Prosperi de gratia dei et libero arbitrio sententiae in aliquibus sibi inveniuntur contrariae. [hic etiam Prosper post obitum beati Augustini librorum eius contra haereticos inimicos gratiae Christi defensor extitit.] epistulae quoque papae Leonis adversus Eutychem de vera Christi incarnatione ad diversos datae ab isto dictatae creduntur. *A Gemadio pendet Marcellinus comes ad a. 463. Alio loco c. 88 Gemadius (inde Isidorus orig. 6, 17, 1) ait Victoriam Aquitanam composuisse paschalem cursum* post quattuor priores qui composuerunt id est Hippolytum Eusebium Theophilum et Prosperum.²⁾

Cassiodorus inst. div. litt. c. 17: Sanctus quoque Prosper chronica ab Adam ad Geisirici tempora et urbis depraedationem usque perduxit.

Inscriptionem chronicorum cum liber omnium antiquissimus *O* nullam habeat nec magis habeat *B*, reliqui sic representant:

- chronicorum
integrorum.
- M:* incipit cronica Prosperi. *subscriptio in eodem libro:* explicit cronica sancti Prosperi episcopi Regiensis (*cf. p. 344 not. 1*) *postea adiecta est non ab eo, qui librum statim ad archetypum emendavit, sed tamen tempore satis antiquo, nam adest in apographo libri Laurentiani Sessoriano scripto saec. XI.*
  - C:* incip. cronica Prosperi Tyronis.
  - Y:* chronica Prosperi Aquitanici et episcopi Regini (*cf. p. 344 not. 1*).
  - A:* incipit epithoma de cronicon quibus et generationes (geneseos *A^r*) ab Adam usque ad Abraham et a passione domini omnes consules et quae consecute [*sic*] sunt post finem Valentii [*sic*] usque ad quintum consulatum Valentiniani imperatoris adieimus [*sic*]. *de nomine Augustini in exemplaria deteriora relato infra p. 361 diximus.*
  - Parisinus 1571: in nomine patris et filii et spiritus sancti incipit epitoma de croniceis quibus et generationes ab Adam usque ad Abraham et passionem domini omnes consules et que consecuta sunt post finem Valentis usque consolatum Placidi Valentiniani Aug. et post Adelfi consolatum adieimus.
  - F* *quamquam cum parte priore Prosperi titulum suppressit, redeunt ad eum quae in clausula (vide infra ad c. 1318) substituit pro Hieronymianis:* fiunt ab Adam usque in consulatum Theodosi iunioris XVIII et Valentiniani Placidiae filii iunioris sexies *cet.*
  - V:* imm̄ inc cronica (beati Ieronimi *add. m. recens*).

1) Varia lectio trium codicum antiquissimorum Vaticani reginae n. 2077 saec. VI, Veronensis bibl. capit. n. 22 item saec. VI, Parisini Lat. 12161 saec. VII, quorum primum et secundum mihi contulit Nicolaus Mueller Berolinensis, tertium Henricus Omont Parisinus, haec est omissis orthographicis, quae uncis [ ] inclusi, habet solus Parisinus. — 3 ex] in *Ver.* — cronica *Ver.*, chronicam *Par.*, croniceam *Fat.* — nomine *Par.*, nominis *Ver. Fat.* — illius *om. Fat.* — praetitulatam *Fat. Par.* — 4 continentiam *Fat.* — 5 obitum] ultimum *Par.* — urbis romae *Ver.* — genserico *Fat.* — 6 factos *Par.* — 7 nona re enim vera *Ver.*, re enim vera *Fat.*, nona enim vere *Par.* — 11 eutychem *Ver.*, eutychem *Fat.*, eutychem *Par.* 2) Canonem paschalem a Prospero editum esse negandum est. Gemadius haec videtur scripsisse male memor opinor epistulae Victorinae: certe eiusmodi laterculi alibi vestigium nullum reperitur.

partis
a Prospero
adiectae.

*M*ANZ: lucusque Hieronymus presbyter ordinem praecedentium digessit annorum: nos quae consecuta sint adicere curavimus.

V: lucusque Hieronymus: exhinc Prosper secuta subiunxit.

R: incipit ex chronicis Tyronis Prosperi chronicorum Eusebii temporibus praetermissis.

H (c. p. 266) *ante Prosperum*: lucusque Hieronymus ordinem praecedentium digessi sunt [*sic*] annorum: nunc ea quae secuntur a viro religiosissimo Prospero ac eruditissimo addita subponuntur: pauca ex nostro adiuncta studio. *post Prosperum*: huc usque historiam perduxit Prosper vir sanctus, licet aliqua nos eius operi quae ille omiserat ob cognitionem praeteritorum seculorum miscuerimus: abhinc nostrum utcumque (potuit *ins.* *H*²) studium desudavit.

P in fine: hic finit Prosper post Hieronimum.

Labbaeus: viri clarissimi Tironis Prosperi Aquitani chronicon integrum ab Adamo ad Roman captam a Genserico Wand, rege in duas partes distributum: prima pars ab ortu rerum ad mortem Valentis cum annotatione consulum. — V. e. Prosperi Tyronis Aquitani chronicorum pars altera ab anno aerae Christianae CCCCLXXIX ad CCCCLV.

Liberatus c. 2: in epitoma chronicorum Lucentii.

Victor Tommenensis: lucusque Prosper vir religiosus ordinem praecedentium digessit annorum, cui et nos ista subieimus.

Genuinam esse inscriptionem, quam exhibent codices *A* et Parisinus 4871, inde efficitur, quod tria, quae ad Hieronymum Prosper adiecit, exordium, laterculum consulare, auctarium ita auctor solus in ipso indice determinare potuit, consules variare secundum editiones consentaneum est, nos in indice posuimus annorum 444 et 445 servatos in libro *F*. Parisinus 4871 habet annorum 450 Valentinianum VII et 451 Adelpium (scilicet, ut dixi, nondum nuntiato de Oriente Marciano) leviter corruptos, contra quintus Valentiniani consulatus anni 440 codicum *A* aut mendosus est aut venit ex exemplari chronicorum eo anno editorum postea aucto titulo non mutato, cum ea recensio abrumpatur imperfecta in a. 443 et tam prope accedat ad eam quam imperfectam et ipsam habet liber Parisinus 4871, ut eius inscriptionem verisimile sit in illo quoque aut adfuisse aut adiei debuisse.

Inter auctores, quibus ad libellum conscribendum Prosper usus est, Hieronymus non tam primarius est quam quodammodo unicus: nam eius chronica quatenus perveniunt, Prosperiana ex iis fere excerpta sunt eamque ipsam ob causam recte titulatur epitoma, eorum chronicorum codicem Prosper adhibuit similem Lugdunensis Seal, 14 sive Freheriani, subscripsi locos aliquot variantes in libris Hieronymianis ad determinandum locum quem inter eos teneat codex a Prospero usurpatus, usus notis Schoenianis Freheriani) A mandini) Petraviani Leidensis) Bernensis) Reginae Vaticani n. 560) Middlehillensis hodie Berolinensis Chelt, n. 1829)

c. 135 Ioas *FAPMR Pr.*, iosias *B*

c. 151 Iohel *FAPMR Pr.*, amos *B*

c. 179 anno XXI regni Tarquinii Prisci Massilia condita *Pr. (AV) cum FPM, ad a. XXII AB, ad a. XX R*

c. 321 Caesar . . . ann. IV m. VII *F (cum Oron.) Pr. Cassiodorus, m. VI reliqui libri*

c. 328 prohibita lecteis *FAPR Pr.*, prohibita electis *M*, prohibita electis *B*

c. 351 sororemque *P Pr. casu opinor consentientis*, sororem quoque *FABMR*

c. 361 ab Adam anni VCC *Pr. (M solus)*, ab Adam usque nativitatem Christi sunt anni VCXCVIII *F (in margine) solus*

c. 375 per blanditias *FR Pr.*, per blandimentas *A*, per blandimenta *P*, per blanditiam *BM*

- e. 110 in quis *P¹MR Pr. (M¹)*, in quibus *F¹ABM² Pr. (M²)*, inter quos *Pr. (AV)*
 e. 688, 689 Titianus *F Pr. (M)*, Tatianus *PBMR Pr. (CA)*, Tattianus *A: vere Ta-*
tianus et sic Augustinus de haer. 25 item hoc loco a Prospero adhibitus
 e. 733 filium suum *F Pr.*, filium (*om. suum*) *APBMR*
 e. 755 *et. persecutiones Christianorum numerant F M (marg.) R (marg.) Pr., non*
numerant APBMR
 e. 767 (Caracalla) regnavit ann. VI *F (id per aliquot annos custodiens) Pr.*, reg-
 navit ann. VII *APBMR Cass.*
 e. 866 Xystus episcopus *est in libris FR et apud Prosperum, omittunt libri Hiero-*
nymiani reliqui
 e. 949 Marcellinus ann. VIII *F Pr., omittunt annos reliqui*
 e. 999 in villa sua Spalato *FMR Pr.*, in villae suae palatio *APB*
 e. 1070 Constantii] *IV Pr. (M)*, constantis *APBMR*, constantini *Pr. (A)*.

Alio loco Hier. 2352 quem Prosper e. 1011 ita reddit: *Nazarii rhetoris filia [Eunomia Christiana virgo] in eloquentia patri coaequatur* cum verba uncis inclusa absint et ab aliis Hieronymi libris et a Freheriano, sed reperiantur in Londiniensi n. 16974 (infra p. 366). Prosper ea non inseruit, sed in exemplari Hieronymi quod adhibuit invenit. unicum quod praeterea deprehendi eius generis additamentum e. 569: *Plinius Secundus Nococomensis insignis orator [dum invisit Vesavium] perit* utrum similem originem habeat an hoc certe de suo addiderit compiler, nescio.

Epitomen *V* infra p. 377 n. 2 diximus uno loco corruptelam codicum Hieronymi *AP* in textum Prosperianum intulisse.

Ad Hieronymi chronica adsumpsit Prosper, curans, ut supra vidimus, non tam res saeculares quam litigia de religione, Augustini sui libellum ad Quodvultdeum episcopum Carthaginiensem de haeresibus, inde ad haereticos apud Hieronymum nominatos eorum opiniones vel ut ipse ait errores adscribens et ad verbum fere hunc quoque auctorem expilans, quamquam diffusas has explanationes et a chronicorum brevitatem abhorrentes librarii passim breviaverunt. in capite de Origene e. 808 adhibuit eiusdem Augustini libros de civitate dei, eo motus quod eos Augustinus ipse adlegat in commentario de haeresibus.

Praeterea supra iam p. 251 vidimus a passione inde cum laterculum consularem talem, qualem chronica Italica exhibent, chronicis inseruisse. duo sola facta quae in parte Hieronymiana habet ab Hieronymo aliena, passionem Perpetuae e. 757 et translationem Timothei e. 974, una cum laterculo ex iisdem fastis sumpsit: unde p. 251 iam collegimus laterculum cum a Prospero lectum esse talem fere, qualem nos quoque habemus.

In summa re minore studio et diligentia liber conscribi vix potest quam hunc conscripsit homo Aquitanus. si excipias, quod imperatorum laterculum aetatis Diocletianae adauxit (e. 970, 980, 986, 990) et epochas ante Abramum ex Genesi adiunxit, quod inventum in ipso operis indice enuntiavit, ex tribus illis libellis unum ita fecit, ut, cum ipsos habeamus, Prosperianum impune abicere liceat, ut abiecerunt eum plerique posteriores prae Hieronymianis ipsis.

In narrandis rebus a. 379--455 auctorem non maiore diligentia versatum esse inde intellegitur, quod in paparum laterculo continuando ne annos quidem adscripsit, sed post Hieronymum nuda nomina posuit. nihilominus in hac parte utilis est usus aut chronicis hodie deperditis aut sua rerum notitia. inter illa dubium non est primum locum tenuisse chronica Italica, quorum haec pars admodum imperfecta ad nos pervenit. at quae versantur in controversiis de fide iis, quae tum in Galliis potissimum agitabantur, sine dubio veniunt a Prospero ipso, sicut alia quoque complura. sed mittimus has

disquisitiones utpote non ab editore, sed a rerum gestarum enarratore et diiudicatore tractandas.

Libellum auctor ad exemplum Hieronymi ita ordinavit, ut generationum et regnorum enumeratio itemque a passione inde ab ipso additi consules et alia quaedam potiora textum constituerent, his memorabilia varia adderentur, ad secundum genus pertinent connata quaecumque aut certum annum praescriptum habent *anno illo regni illius* aut formulam *eo tempore* similemve, qua indicatur rem de qua agitur per illud spatium evenisse: quamquam in hac formula cum libri admodum variant, saepe numero incertum est librarii utrum addiderint eam an sustulerint arbitrio suo. haec indicationes respondententes Hieronymi spatio historico an apud Prosperum quoque certum locum adsignatum habuerint, quaeritur. videntur fere in margine altero utro ab auctore collocatae fuisse: sed fieri potest, ut auctor praeterea adnotationibus quibusdam in textu locum dederit distinguens eas scriptura diversa. utut est, debuimus nos a textu distinguere quidquid pro adnotatione exhibent libri *MCAO* licet diversa ratione id significantes, qua de re infra in codicum recensu exponetur. sane dubium non est vel in iis libris discrimen id imperfecte repraesentari nec paucis locis adnotata ab auctore ibi in textum recepta esse. nos in editione adnotationes, scilicet de quibus per libros constaret, a textu ita distinximus, ut indicatum est p. 342. ceterum de Prosperi chronologia ut recte iudicetur, diversitas adnotationum non negligenda est: nam in textum recepta ut ordinem temporum vel certe Hieronymianum presse sequuntur, adnotationes passim neque sola librariorum auctorisve culpa, sed secundum ipsam operis institutionem ab eo ordine recedunt: exempli causa quod inter c. 267 = Hier. Abr. 4845 et c. 270 = Hier. Abr. 4857 interponuntur capita pertinentia ad Hieronymiana a. Abr. 4869. 4865. 4867, id non ex errore auctoris repetendum est, sed ex forma commentarii.

Annorum a mundi initio ad sua tempora ordinem continuum quamquam Prosper ex Hieronymo adsumpsit et per adiecta tempora continuavit generationibus et regnis singulis numerum annorum adscribens, summas eorum annorum neque per annos mundi enuntiavit, ut postea fecit Isidorus, neque binaria computatione ea, qua Hieronymus utitur, scilicet annis Abrabae nati adscriptis a principio chronicorum per singula decennia, item a principio Olympiadum Romanarum a. Abr. 4244 adscriptis iis per singula quadriennia, ipsas illas generationum regnorumque epochas Hieronymianas Prosper ita contraxit, ut ex pluribus una sola remanserit. ita quae adnotantur facta, apud Prosperum non ad annos certos rediguntur ut apud Hieronymum omnia, sed ad passionem usque tantummodo ad regna. exempli causa cum Hierosolyma a Pompeio capta Hieronymus adsignaverit anno Abrabae 4950, Olympiadis 478 anno secundo, Ptolemaei Dionysii Alexandriae regnantis anno 11, Iudaeorum regis Hyrcani II primo, inde Prosper nihil retinuit nisi capta esse Hierosolyma regnante Ptolemaeo Dionysio: certum annum raro determinans epocha diserte adiecta, ut exempli causa Capitolium a Gallis captum esse ait c. 210 anno Artaxerxis Mnemonis XV. a passione inde lege operis mutata facta quae affert ut apud Hieronymum ad annos imperatorios, ita apud ipsum rediguntur ad consules laterculo eorum inserto. exempli causa quae sub Severo Alexandro narrantur cum apud Hieronymum discripta sint per annos regni eius, Prosper ea discripsit per consulum paria, tribuens pariter atque Hieronymus Alexandro annos XIII, sed inter tempora regni vera et annos imperatorios ut diserte Cassiodorus: *Decius regnavit anno uno mensibus tribus, quantum ad consules autem annum unum* similiterque in Gallo, ita Prosper quoque distinguit. iis annis 'a passione domini', ut appellantur in antiquissima epitome Vaticana, sive consulatibus numeros quoque auctor adscripsit, scilicet cum reliquae annorum numerationes in codicibus inventae a librariis adiectae sint, nempe annus mundi ad p. Chr. 379, a quo Prosper ipse incipit. *VDLXXX* adscriptus est in codice *P* omnino adscitus ex Hieronymo.

annos Abrahæ addunt decimo quoque anno codices *F* et *R^p*, item *X* continuantes ita
 , numeros Hieronymianos.

olympiades similiter adiecit codex *R^p*.

annum ab urbe condita unum *MCLXII* adnotant codices *A^{uv}H* ad a. 409 vel 106 (cf.
 c. 1230), id quod pendet ab adnotatione anni millesimi c. 838.

annos Christi adscribunt ad c. 1076 et ad caput interpolatum de schismate post c. 1132
 soli libri *A^u*.

annum passionis per singula decennia adscriptum fuisse in archetypo declarat index
 subiectus, in quo ubi nota *A* adscripta est, scito aut unum exemplar aut plura sub ea
 littera comprehensa numerum habere.

- a. 50 XX (c. 125) *A*
- a. 58 XXX (c. 112) *A*
- a. 71 XL (c. 162) *A*
- a. 102 LXX (c. 531) *A*
- a. 119 XC (c. 575) *A*
- a. 131 C (c. 603) *A*
- a. 140 CX (corruptum in *cx*: c. 623) *C*
- a. 149 CXX (c. 616) *A*
- a. 159 CXXX (c. 658) *A*
- a. 167 CXL (c. 675) *A*
- a. 179 CL (c. 701) *C*
- a. 186 CLX (c. 718) *C*
- a. 197 (c. 712) *C*, a. 198 (c. 744) *A* CLXX
- a. 207 CLXXX (c. 760) *A*
- a. 217 CXC (c. 779) *A*
- a. 226/7 CC (c. 802 *post* Albino et Maximo) *M* hoc solo loco annum adnotans
- a. 247 CCXX (c. 837) *AC*
- a. 251 (c. 862) *A*, a. 255 (c. 863) *C* CCXXX
- a. 264 CCXL *CA* (c. 885 *ante* [gallie]no et)
- a. 285 CCLX (c. 936) *A*
- a. 296 CCLXX (c. 952) *CA*
- a. 306 CCLXXX (c. 973) *CA*
- a. 317 CCXC (c. 1002) *C*
- a. 327 (c. 1024) *A* RCCC, *item* (*ante* c. 1022) *C*, a. 334 (c. 1039) *O*
- a. 337 CCCX (c. 1047) *AC*
- a. 347 CCCXX (c. 1073) *AC*
- a. 357 (c. 1100) *A*, (c. 1101) *C* CCCXXX
- a. 367 CCCXL (c. 1131) *ACF*
- a. 377 CCL (c. 1159) *A*
- a. 385 CCL[X] (c. 1185) *O*
- a. 388 CCLXI 'a passione domini' (c. 1190) *F*
- a. 397 CCLXX (c. 1209) *A*, a. 395 (c. 1202) *O*
- a. 407 CCLXXX (c. 1231) *A*, a. 403/5 (c. 1224, 1226, 1227) *O*
- a. 417 CCCXC (c. 1262) *A*, a. 415 CCLXX[XX] (c. 1255) *O*
- a. 425 CCCXX] (c. 1287) *O*
- a. 427 CCCC (c. 1293) *A^{uv}*
- a. 437 CCCCX (c. 1325) *A*
- a. 445 CCCCXX (c. 1351) *O*.

In textu constituendo nos numeros eos, quos vere Prosper posuit, non decimo quoque anno solo, sed per singulos annos adscripsimus, codicum autem numerationis vestigia ex apparatu semota hoc loco composuimus.

Iam videamus de chronologia ipsa Prosperiana.

Annos colligi ait auctor in computatione primae editioni subiuncta (c. 1312) *usque in consulatum Theodosii XIII et Marcini* (p. Chr. 433) *a XV Tiberii anno et passione domini* numero CCCCVI, eandemque numerationem confirmant numeri supra ex codicibus diversis relati pleni quidem in nullo traditi et passim loco moti, sed ut de genuina collocaione dubitare non possis. at ipsos consulatus ubi numeramus, inveniuntur esse uno plus CCCCVII, neque nullus est inter eos, quem recte deleas. numeri adscripti cum a consulatibus traditis differre incipiunt inter a. 337 et 347, potest in dubium vocari consulatus c. 1069 (notatus a nobis CCCXVII^b) *Constantio III et Constante III* eo quoque nomine suspectus, quod in hac parte fastorum extrema ceteroquin emendata mus abundat perperam interpositus inter a. 344 et 345 et rediens suo loco sub a. 346 forma diversa *post cons. Amanti et Albin.* nihilominus venit ab auctore: nam non solum habent eum libri omnes, sed etiam qui Constantio II tribuuntur anni XXIV, omnino recte, eum requirunt. neque mala fraude a Prospero videtur interpolatus esse, cum supra (p. 255) viderimus ex laterculis tribus similibus duos, scilicet Vindobonenses posteriores et Barbari, interpolationis ex Prospero nequaquam suspectos, eodem loco eum exhibere. denique Victorius, qui biennio post editionem postremam chronica haec adhibuit, habuit laterculum Prosperianum sic ut diximus mendosum. itaque mera negligentia in numerandis per decennia consulatibus hunc auctor praeteriit et evenit ita, ut Prosper annos numeret CCCCVI, consulatus ponat CCCCVII, id quod, cum in archetypo numeri per decennia sola adscripta essent, facile latere potuit.

Ad exemplum Hieronymi Prosper singulis imperatoribus cum annos imperii adscripsit adiectis passim mensibus, aliquoties etiam diebus, tum certum annorum numerum ita tribuit, ut ubi enuntiantur menses et dies, nulla certa lege modo abiciantur, modo computentur pro anno integro. summa efficitur apud Prosperum Hieronymiana non simplici compilatione, sed callida arte differentiis celatis magis quam exaequatis. Hieronymus cum ordiatur a Christi praedicatione sive ab anno Tiberii XV ut ait vel potius XVI (nam re illum excludit), Prosper ait indidem se incipere, sed duplici errore non solum credit annos se ponere passionis, sed etiam Tiberii annos post passionem numerat non octo, ut fecit Hieronymus, sed decem, quamquam imperium Tiberianum cum Hieronymo facit annorum XXIII. in sequentibus imperiis quoque computandis aliquoties ab Hieronymo differt, sicut ostendit tabula subiecta.

	Hieronymus		Prosper
Tiberius	8		10 + 2
Vespasianus	10		9 — 1
Titus (a. 2 m. 2)	2	(a. 3 m. 2)	3 + 1
Traianus (a. 19 m. 6)		(a. 19 m. 7)	
Pius	23		22 — 1
Caracalla	7 (<i>Frch.</i> 6)		6 — 1
Decius	1		2 + 1
Tacitus	1		— — 1
(Galerius)	1		2 + 1
Constantius II	21		23 ¹⁾ — 1
Julianus	2		3 + 1
Valentinianus I	15		11 — 1

1) Sic in computo numerat, quamquam supra vidimus consulatus eum posuisse XXIV.

Ita cum accedant anni sex, decedant totidem, summa ab exordio Christi ad exitum Valentis, quae apud Hieronymum est 351, apud Prosperum secundum numerationem ab ipso adscriptam eadem est: nam ut in adnotatione diximus, computationem, quam Prosper primae editioni subiecit (c. 1312—1318), ex Hieronymo ita transtulit, ut ad numeros ab eo positos annos adiceret 55 (379—433) fierentque ita anni mundi ex Hieronymianis 5579 apud Prosperum 5634, Abrahae ex Hieronymianis 2395 apud Prosperum 2450, Christi ex Hieronymianis 351 apud Prosperum 406 pulchro consensu, scilicet compilerator Hieronymi cum aut ob causas nescio quas aut meris erroribus¹⁾ decem imperiorum annos immutans addidisset quattuor, dempsisset sex, ut defectu expleto ad Hieronymianam summam perveniret. Tiberio pro octo annis decem adsignavit, quanquam ita Christi vel exordia vel adeo passionem anno Tiberii adsignavit XIV.

Hinc de latereulo consulari iudicium faciendum est, anni imperiorum cum apud Hieronymum numeris significantur, Prospero placuit eos significare consulatibus, id quod per se recte fieri potuit, sed cum Prosper adhibuerit tam imperiorum latereulum nequam emendatum et ab ipso, ut modo vidimus, non uno loco vitiatum et interpolatum, quam consularia ea de quibus supra p. 251 in Italicis exposuimus passim corrupta, ex parentibus prodigiosis monstrum informe natum esse consentaneum est, neque mirandum secundum has tabulas Diocletianum post abdicationem consulem processisse bis et multis aliis locis similiter consulatus pugnare cum rerum veritate, sed ad incertiam accessit peccatum gravius, scilicet quod Prosperi latereulus consularis annis ex latereulo imperatorio effectis 351 ita respondet, ut uno solo loco eos excedat, aut miraculo effectum est aut fraude, supra l. e. ubi exposuimus de naevis qui proprii sunt consularium Prosperianorum, vidimus de suo eum adiecissee consulatum aut nullum aut unum tantum idque culpa magis quam fraude (nam *Amiano et Marimo* ante consulatum verum a. 227 *Albino et Marimo* inseri potuit dittographia non fraudulenta), abiecissee consulatus veros numero septem: hoc igitur remedio eo pervenit, ut consularia tradita numerum annorum requisitum aliquatenus aequarent.

Anni imperatorum ad exemplum Hieronymi numerantur in solo libro *R* consulatibus ita distributis:

Gratianus	I—VI	a. 379—384
Valentinianus II	I—VIII	a. 385—392
Theodosius I	I—III	a. 393—395
Arcadius	I—XIII	a. 396—408
Honorius	I—XV	a. 409—423
Theodosius II	I—XXVIII	a. 424—451
Marcianus	I—VII (<i>R^v</i>) vel VIII (<i>R^p</i>)	a. 452— . . .

Extremi numeri *in R^v* turbati sunt: ad a. 449 numerus non adscribitur, a. 451 (*Marciano et Adelfio*) primum factus est Marciani primus, deinde emendando Theodosii XXVIII: a. 455 pro III et V numeratur: a. extremus (*Ardabure et Maximiano* falso) sine numero relictus est. hanc numerationem patet librarii esse Hieronymianam continuantis.

Consulatus a principio partis Prosperianae ex ordine numerant *FPXZ* efficientes ita extremum librorum *FP* *Valentiniano et Nomo* p. Chr. 445 LXVI, librorum *XZ* (praeterito anno 451) *Valentiniano VIII* p. Chr. 455 LXXV.

Cyclos paschales cum recepta doctrina a Prospero primum annualibus insertos esse statuat (Ideler chronol. 2. 272), e contrario verisimile est ipsum ab iis abstinuisse:

1) Quod omissus est Tacitus, coniunctum est sine dubio cum omisso consulatu a. 276.

nam refragantur libri scripti. quorum qui non habent partem antehieronymianam, eos ad a. p. Chr. 382 non adscribere quarti cycli finem et quinti exordium cum possit eo explicari, quod absunt cycli a chronicis Hieronymianis, ex duabus familiis Prosperi integri altera, nempe Mediceus cum suis, et ipsa cyclorum eorum ne vestigium quidem ostendit. adsunt in altera, scilicet nostris *A*, item in codice Bruxellensi (*C*) ex duabus familiis contaminato sic:

ad a. 16, Prosperi 16 (C) vel 50, Prosperi 20 (A): incipit cyclus paschalis, qui annis constat LXXXIII et post annos LXXXIII ad eandem legem revertitur *C* — paschalis cycli ratio ab his consulibus incipit, peragens annos LXXXIII et ad eandem legem revertens *A*. *item ad a. 47*: initium cycli primi *A*

ad a. 131, Prosperi 101 (A) vel 134, Prosperi 101 (C): finis cycli primi et sequentis exordium *AC*

ad a. 213, Prosperi 186: finis cycli secundi et initium tertii *AC*

ad a. 298, Prosperi 271: finis cycli tertii quartique principium *A*^{III} (*non A*^{III}) *C*

ad a. 382, Prosperi 355: finis cycli quarti et exordium quinti *AC*

Addi potest quod auctor saeculi sexti extremi Gemadius c. 88 (supra p. 346) inter quattuor cyclorum auctores Victorio anteriores Prosperum numerat, nihilominus cycli hi videntur insiticii esse. nam cum facile appareat, cur diascuasta posterior eos addiderit, commata haec ex continuo scripturae ordine cur librarius sustulerit et quomodo id ita perficere potuerit, ut ne indicium quidem in alterius familiae libris remanserit, parum intellegitur. accedit quod consularium Italicorum, quibus Prosper usus est, exemplaria pleraque item cyclis destituta sunt (supra p. 256). videtur igitur auctor ne in postrema quidem editione a. 455 cyclorum mentionem fecisse, mature tamen cyclicas adnotationes adiectas esse inde intellegitur, quod cycli Prosperiani non a passionum ordiuntur, id quod a medio saeculo V in usum venit, sed proficiscuntur a cyclo annorum LXXXIV 299—382, qui obtinuit per saeculum quartum et quinti partem priorem¹⁾, inter illos annos compositus et ab eo translatus, quatenus fieri potuit, ad saecula anteriora. ad hunc cyclum si interpolator annos passionis Prosperianos aptavit, cyclos obtinuerit necesse est hos: 20/103 — 104/157 — 158/271 — 272/355, neque nimium a libris scriptis numeri hi recedunt.

Sequitur recensensus librorum scriptorum.

Spirensis codicis Prosperi integri meminerunt Aegidius Bucherius (de doctr. temp. *Spirensis* a. 1634 p. 136 cf. p. 211): 'integrum (chronicon Prosperi) Spiraec nuper repertum Chiffletius noster brevi editurus est' et Albertus Miraeus (a. 1639 ad Gemadium c. 84

1) Fasti consulares Chronographi a. 354 (supra p. 50 seq.) ad consulares annos cum adnotant et bissexta et menses lunares et dies hebdomadis, viam ita parantes ad paschata secundum ecclesiae regulas determinanda, in ea re cyclum sequuntur annorum LXXXIV, quem haec antiquissima testatio ostendit medio saeculo quarto iam in usu fuisse. etiam secundum prologum Coloniensem scriptum a. 395 ex a. 299 *accipit computum cyclus* (Krusch *Studia* p. 227 seq.) et cyclus is primus est (l. c. e. 15), quamquam per eosdem cyclos nihil impedit quominus retro perveniatur sive ad primos consules, ut fecit chronographus a. 351, vel adeo ad mundi creationem, ut placuit auctori prologi Coloniensis. laterculus denique paschalis Ambrosianus (Krusch *Studia* p. 236) scriptus a. 467 primum cyclum orditur a consulibus a. 298. a cyclo a. 298—381 hanc computationem ordiri inde confirmatur, quod apud Chronographum a. 354 solius eius cycli lunae cum veris satis conveniunt (Ideler *Chronol.* 2, 240). ceterum cum alii cyclos ordiantur ab a. 298, alii ab anno 299, duo primi cycli fluctuant inter 298—381, 382—465 et 299—382, 383—466. cyclum hunc ecclesiae Romanae proprium fuisse notum est: secundum tractatum inscriptum *ratio paschae* scriptum anno ut videtur 427 (infra editus est cum Victorio Aquitano) *computus Romanorum coepit se die Kal. Ian. Antonio et Syagrio eos.* (p. Chr. 382). Paschasius Lilybitanus ad Leonem papam a. 113 (Leo ep. 3 Ball.; Krusch *Studia* p. 245 seq.): *Romana supputatio . . . cyclo concluditur, cuius ipse de quo agitur* (p. Chr. 441) *est annus sexagesimus tertius, qui coepit consulatu Antonii et Syagrii* (p. Chr. 382).

apud Fabricium bibl. ecclesiast. a. 1718 p. 38): 'tertia (chronicorum Prosperi) et postrema editio fuit ea, quae ad captam a Gensericō urbem . . . protenditur, quam ex basilicae cathedralis Spirensis ms. codice Petrus Franciscus Chiffletius soc. Iesu theologus brevi, ut spero, publicabit'. spes ea fefellit, sed quod Chiffletius promiserat praestitit Labbaeus in nova bibliotheca mss. (Parisiis 1657) vol. I p. 16—56 chronicis Prosperi integris editis, monens in praefatione partem antehieronymianam nondum factam iuris publici edere se 'ex pluribus codicibus calamo exaratis', posteriorem auctiorem et emendatiorem quam adhuc vulgata sit, illorum codicum alterum esse hodie Berolinensem Cheltenhamiensium n. 1879 infra videbimus: alterius hodie deperditi collationem Labbaeus ad eundem in margine adscripsit, neque dubium est eum ipsum fuisse Spirensē. ad-
L^scriptionibus illis, nobis *L*^s quatenus utilitatem habent a nobis relatis in apparatus aliquantum proficitur in lectionibus libri deperditi recuperandis: sed adhuc cautione opus est in adhibendis Labbaeanis et nequaquam suppeditant eae Spirensis libri notitiam certam et plenam. Labbaei adscriptiones ut plurimis locis ea addunt quae in codice familiae *A* omissa habet Mediceus omnino gemellus Spirensis illius cum recepta in editionem Labbaeanam (c. 569. 570. 577. 1076 ect.) tum non recepta (ut c. 309. 310. 328), ita non pauca in editione ex eodem omnino libro adlata, maxime longiores loci, in his prima (nam *A*^u Labbaeanus incipit a c. 28) Labbaeus sine dubio ad Spirensē expressit, ea quoque quae leguntur in Labbaei auctario ('auctarium de variis haeresibus nec non diversae lectiones ex aliis codicibus mss. collectae') in adscriptis desiderantur. ita carere non possumus editione ad Spirensis notitiam explendam, etiam magis turbant coniecturae a Labbaeo non solum in editionem, sed in adscripta quoque illa nullo discrimine inlatae, ut c. 231, quod deest in *M*, *umiros*, quod est in *A*, corruptum ex *Umbros*, Labbaeus in codice emendavit in *Samites*, in editione in *Hernicos*, nempe coniectura duplici et pariter perversa utraque, item c. 262 *Libiam*, quod scriptum esse a Prospero libri omnes testantur, Hieronymo adhibito mutavit in *Libyssam*. omnino quamquam quibusdam locis (ut c. 736) interpolationes Labbaeanae absunt a scriptis, ita aliis non paucis (ut c. 601. 617. 734. 808. 850) in iis quoque reperiuntur, haec cum in parte Hieronymiana Labbaeani textus utilitatem minuunt, in posthieronymiana praeter duos illos libros scriptos item adhibuit editionem Pontacianam (v. c. 1199. 1363; citat eandem ad c. 1205) et maxime Duchesianam, quam typhotetis tradidit repetendam, itaque quamquam in adscriptis ad codicem excerpta ex Spirensi continentur (c. 1216. 1261. 1266 ect.), alia adscripta aliunde petita sunt (v. c. 1248), edita autem Duchesianum textum magis repraesentat quam libri Spirensis. — Quatenus Spirensis notus est, proxime accedit ad Mediceum, de quo statim dicitur, etiam in capitum dispositione, quam eandem fuisse in utroque libro hic illie ex Labbaeanis adscriptionibus intellegitur: ita c. 916 cum in codd. *A* legatur post c. 909, Labbaeus ad c. 915 adnotavit *Rome Felix ut s(supra)*, plerumque ad eiusmodi discrimina non animadvertens. errores in Mediceo deprehensi cum fere redeant in Spirensi, aliquoties hic emendatior invenitur: ita c. 614 pro vero *Tinio*, quod habet *C*, in Mediceo est *tuenio*, in Spirensi *tynio*; c. 1219 *vita ceutus* recte Spirensis, *vita creceptus* Mediceus. — Medio aevo chronicorum scriptorum nullus adhibuit librum Spirensē: nam c. 1286 quae cum Spirensi consentiunt apud Hermannum Contractum, non ex Prosperi chronicis veniunt, sed ex Cassiodoranis.

M Codex bibliothecae Mediceae Laurentianae plut. 65 n. 35 (Bandini cat. codd. Lat. vol. 2 p. 752 seq.), nobis *M*, antea ubi fuerit, aliquatenus declarat adnotatio in protocollo lecta primum a bibliothecario sagacissimo Nicolao Auziani haec: 'conventus S. Marci de Flor. ordinis praedicatorum, quem habuit a Cosma Iohannis de Medicibus, 239 [scilicet inventarii] . . . banca ex parte occidentis'. intellegitur Cosmas (n. a. 1389, defunctus a. 1461) filius Iohannis (n. a. 1366, defuncti a. 1428). respondet ei inscriptioni

repertorium sive index librorum Latinae et Graecae bibliothecae conventus Sancti Marci de Florentia ordinis Predicatorum repertus nuper ab eodem Anziano et apud eundem adservatus, ubi leguntur haec: 'in Baucho XXI ex parte occidentis. — 7. Cronica Prosperi. Eutropius de historia Romana. Paulus Orosius. alia historia Romana. historia de regimine et actibus Getarum. historia Caroli magni et Franchorum. compendium libri Apollonii. historia Longobardorum. in volumine magno albo in membranis.' anno deinde 1570, quo iussu Cosmae I ducis Medicei complura volumina ex S. Marci bibliotheca inlata sunt Mediceae mox publicatae, hoc quoque volumen in eo numero fuit, sed praeter supra enumerata opera, quae adhuc eo continentur, Iosephi opera in volumine inluisse fidem facit quod legitur in eius eschatocollo: 'istud volumen divisum est in duas partes et legatum et reparatum, et sunt in alia parte hystorie Iosephi et Egesippi: constat ligatura et reparatura utriusque partis de expensis et labore s̄ XX'. index quoque volumini 65, 35 praepositus scriptus saeculo fere XI inter Iordanis Getica et Gregorium Turonensem, qui libri hodie sese excipiunt, interponit opera duo Iosephi. haec a volumine avulsa pars est ni fallor codex hodie eiusdem bibliothecae Laurentianae plut. 66 n. 1 (Bandini l. c. p. 784). certe in bibliotheca Laurentiana, quae iam in se recepit codices tam Mediceos quam S. Marci longe plerosque, alius nullus est, qui codici 65, 35 recte aptetur, cum hic facile eisdem tegminibus olim compingi potuerit: nam alta sunt duo volumina pariliter cent. c. 48, lata plut. 65, 35 cent. 32, plut. 66, 1 cent. 31. etiam in voluminis secundi eschatocollo quae leguntur: 'iste liber Iosephi fuit religatus manu ser Martini Munaldi de Perusio anno domini MCCCCLXXXVIII die XXVI Septembris in Cafagiolo' respondent iis quae de altero volumine supra exposuimus: Cafaggiolo enim villa sita in valle Mugellana ad viam, qua Florentia itur Bononiam, fuit inter vetusta praedia domus Mediceae eoque delatum volumen verisimile est Iohannem Medicum a. 1398 reficiendum curavisse, verum est volumina duo scripta esse litteris diversis et diverso omnino loco: scilicet id de quo nos agimus aperte Gallicam vel potius Germanicam originem prae se fert, Iosephinum exaratum est litteratura quam dicunt Langobardica, quali saec. XI et deinceps utebantur Casini et Nonantulae. sed origo diversa non impedit, quominus volumina iisdem tegumentis compacta sint: e contrario ipsa illa diversitas tam latitudinis aliqua quam scripturae praeter molem nimiam facile novum dominum movere potuit, ut volumen scindi iuberet. — Haec si recte posuimus, probabile est hoc quoque volumen ut Tacitum et Appuleium et alia complura cimelia saeculo XIV exeunte Florentiam venisse ex monasterio Casinati, sed eam partem, quae Prosperi chronica complectitur, cum supra dixerimus scriptam videri in Germania, origini ei bene convenit cum quod codex huius aut gemellus aut potius parens olim adservabatur Spirae, tum quod in binione volumini praefixo legitur Notkeri ad Landpertum epistula de loco quodam Martiani Capellae (cf. Bandini l. c.) edita apud Canisium ant. lect. vol. 5 p. 739 et alibi, omnino Transalpinis magis nota quam Italis eius aetatis viris doctis, Iosephi libri origine qui videatur Casinates quamquam quo tempore scripti sint definire arduum est, a peritis magis XI quam X saeculo tribuuntur, alterum volumen ex Germania adlatum in Italiam exaratum esse a pluribus scribis peritis omnibus et idoneis neque opinor tempore magnopere distantibus, saec. X exeunte vel ineunte XI scriptura ostendit: principium, cui chronica Prosperi subiuncta sunt, scriptum esse sub pontificatu Iohannis XIII (965—972) ex iis colligitur, quae de laterculo pontificum mox adnotabuntur, fortasse volumen ex parte Casinum adlatum est, ex parte ibi exaratum iussu Desiderii abbatis, qui postea papa factus est Victor III (1058—1087): nam et in laudibus eius (*neues Archiv* 10, 356) legimus haec: 'Boreas solet ardua quot quot foliis iuga spargere tot tot titulos hic tulit variorum varia ex regione librorum' et inter libros

iussu eius scriptos, quos recensent chronica Casinatia (MG. SS. 7, 716), adest 'Iosephus de bello Iudaico'.

Duae partes hodie separatae quomodo antiquitus coniunctae fuerint, index declarat supra citatus scriptus in binione praefixo saeculo fere XI: in quo binione quae praeterea leguntur astronomica grammatica arithmetica varia, gradus consanguinitatis, excerpta ex decretis pontificum Bandinius l. c. diligenter recensuit. volumen a capite mutilum fuit vel eo tempore, quo index ille conscriptus est; is enim incipit a Prospero praetermisso laterculo pontificum, ideo opinor, quod eius qui indicem confecit non vidit nisi eas quae adhuc extant reliquias, post mutilationem ante divisionem quid quo ordine continuerit, iam enarrabuntur.

1. plut. 65, 35 f. 3, quod primum est quaternionis primi recte cohaerens cum f. 10. Laterculi pontificum pars extrema, incipiens sic: 'CXII. Romanus presbyter tunc sancti Petri ad vincula sedit men. III. — CXIII Theodorus sedit dies XX' et sic deinceps ad Agapitum: 'CXXVII. Agapitus sedit ann. X et men. VII et d. X', ad singulos pontifices temporibus solis adnotatis. at de sequentibus, qui sunt CXXVIII Iohannes XII (955—964) et CXXVIII Leo VIII (963—965) et, cuius creatio sola refertur, Iohannes XIII (965—972) plura narrantur edita apud Watterichium (pontificum Romanorum vitae praef. I p. XIV) aperte profecta ab auctore aequali et scribente vivo etiamtum Iohanne illo, videlicet ab ipso eo qui hanc voluminis partem scripsit. — In eiusdem folii pagina versa olim vacua relicta (ut reliqui quoque tractatus diversi in hoc corpore separantur interstitiis maioribus non scriptis) postea, scilicet saec. fere XI, scripta est epistula, quam Boemundus princeps Antiochiae aliique duces socii dederunt ad papam Urbanum II (1088—1099) incipiens 'volumus omnes et desideramus' (cf. Bandinius l. c.).

2. plut. 65, 35 f. 1—16'. Chronica Prosperi.

3. plut. 65, 35 f. 17—42. Eutropius cum auctario Pauli (cf. H. Droysen praef. p. XXX).

4. plut. 65, 35 f. 43—96. Orosius (cf. Zangemeister praef. p. XVII).

5. plut. 65, 35 f. 97—106. Jordanis Romana (cf. ed. meae praef. p. XLIX) deficiente principio spatio vacuo relicto.

6. plut. 65, 35 f. 107—116'. Jordanis Getica (cf. ibidem) deficiente fine spatio item vacuo relicto.

7. plut. 66, 1 f. 1—252 Iosephi antiquitates Iudaicae Latinae versae. In f. 252 extremo adnotatur numerus quaternionum XXXIII.

8. plut. 66, 1 f. 253—336 Iosephi vel Hegesippi quem dicunt bellum Iudaicum.

9. plut. 65, 35 f. 117—124 gesta regum Francorum (cf. Krusch script. Merov. vol. 2 p. 229).

10. plut. 65, 35 f. 125—129 Einhardi gesta Karoli magni (cf. MG. SS. 2, 438).

11. plut. 65, 35 f. 129, 130 epitome historiae Apollonii Tyrii (cf. praef. Riesii p. XIV).

12. plut. 65, 35 f. 131—156 Pauli diaconi historia Langobardorum (cf. Waitz script. Lang. praef. p. 31).

Haec qui composuit homo Germanus saeculi X corpus quodammodo formare voluit scriptorum rerum gestarum quorum sibi copia esset omnium, pertinetque id ipsum ad genium eius saeculi recte aestimandum honorandumque. in quaternionione uno pluribusve qui in principio desiderantur si qua posuit praeter laterculi pontificum principium, ea quae fuerint nemo hodie divinabit.

Inscriptionem et subscriptionem chronicorum Prosperi supra p. 346 rettulimus, ad formam libelli quod attinet, librarius duplici genere scripturae usus distinxit textum litteris maioribus scriptum ex ordine decurrentem et scholia textui ita interposita, ut et litteris minoribus et brevioribus versibus, qui non pertingerent ad paginae latus sinistrum, denique prima littera maiore miniataque a textu distinguerentur. — Emendata sunt Prosperiana a manu diversa, sed eiusdem fere aetatis quamque verisimile est ipsum illum quo librarius usus est codicem denuo adhibuisse: certe pluribus locis omnia emendator recte explevit neque quicquam adnotavit, quod ducat ad archetypum diversum et inde petitam lectionis varietatem, quapropter emendationes manus eiusdem (*M^b*) et manus secundae (*M²*) eundem fere locum in crisi faciendi obtinent.

Exemplaris Medicei chronicorum Prosperi tria apographa extant haec:

1. Codex hodie Romae in bibliotheca Victorii Emanuelis n. 1267, scriptus saec. XI Nonantulae (nam eadem manu scriptum folium ex Gregorii homiliis hodie insertum codici Viet. Em. n. 1372 librarios nominat Oddonem Sylvestrem Sigezonem monachos Nonantulanos), saec. XVII cum aliis Nonantulanis a patre Hilario Roncati translatus est Romam in bibliothecam monasterii S. Crucis n. 33, ex qua venit in publicam (Bethmannus apud Pertzium *Archiv* 12, 396; cf. item Pabst *neues Archiv* 2, 15), post Gregorii magni homilias (f. 1—231') et Hieronymi libellum de viris illustribus cum auctario Gennadii (f. 235—259), cui subscribitur carmen: 'accipe quaesitum praesul sanctissime librum De numero patrum lectis de patribus actum Quo tibi summe datum nostri famulamini arram Et tu servorum nostri memor esto tuorum', sequuntur f. 260—280 chronica Prosperi, subiungitur f. 280 'abbreviatio chronicae' de sex aetatibus finiens in a. 12 Karoli magni. — Descriptum esse ex libro hodie Mediceo et Bethmannus dixit et mihi constabat collato utroque, nam et archetypi scripturae genus duplex aliquoties librarius retinuit scholiis exaratis litteris minoribus et lectio vel in minimis concordat, nisi quod passim Sessoriani libri scriptor lituris factis archetypi mendas emendavit, verba e. 38: 'Iacob . . . servivit apud Laban annis VII' librarius auxit ita: 'annis quattuordecim pro uxoribus et pro ovibus annis septem'.

2. Codex hodie Romae in bibliotheca Corsiniana n. 122, antea Petri Philippi Pandulfini, scriptus in membranis saec. XV (cf. Bethmann *Archiv* 12, 393), post Prosperum sequitur Entropius cum auctario Paulli sumptus sine dubio ex eodem archetypo. — Descriptus est item ex libro Mediceo; quae in eo litteris minoribus exarata sunt, hic distinguuntur minio, evanida vel lectu difficilia aliquoties omnia sunt spatii vacuis relictis.

3. Codex hodie Vindobonensis n. 3126, olim historiae profanae n. 177 (Eudlicher catal. n. 389) scriptus in chartis saec. XV, extrema parte collata hunc quoque deprehendi descriptum esse ex Laurentiano.

Lemovicensis (Limoges) bibliothecae publicae n. 1 saec. XII aliquando fuit apud episcopum Lodovensem (Lodève in provincia Narbonensi), ut testatur inscriptio in protocollo: *iste liber est fratris Petri Guidonis ordinis praedicatorum, quem habuit ab arunculo suo domino episcopo Lodovensi* (non *Lodonensi*, ut edidit Pontaeus); deinde (teste Pontaeo praef. p. 28) cum repertus esset in officina bibliopolae cuiusdam Lemovicensis, inlatus in bibliothecam collegii societatis Iesu Lemovicensis et a provinciali eius Alexandro Georgio ante a. 1601 cum Pontaeo communicatus, iam adservatur, ut supra dixi, in bibliotheca publica eius oppidi (cf. *catalogue des mss. des bibl. publ. de France* vol. 9 a. 1888 p. 118), continentur eo volumine, quod totum scriptum esse eodem tempore probabiliterque adeo ab eadem manu vir peritus Henricus Omont adserit, Prosper tam decurtatus quam integer, scilicet in codicis parte priore (*Lo. Pontaei*) deficiente principio post extrema capita librorum Hieronymi adversus Iovinianum (incipit l. II c. 28 *sed de caelorum mansionibus et aeternis tabernaculis*) sequuntur

chronica Hieronymiana inscripta sic: *in hoc corpore continentur chronica Eusebii Hieronymi et Prosperi.* adsunt praefationes duae et quod raro reperitur in libris scriptis exordium (Schoene app. p. 13 seq.), in his locus praeterea in solo fortasse Freheriano libro servatus p. 11. 31 *et factum est* et quae sequuntur, sed quaternione amisso desunt et extrema pars exordii post p. 15. 17 *quem occidit Cayn* et principium chronicorum, quae iam incipiunt a. Abr. 103 verb. *Siciniorum XXXVIII.* post chronica Hieronymi, quae finiunt f. 151 in *sepultura quoque caruit*, sequuntur f. 151—161 quae Prosper addidit, de quibus (nobis X) infra dicitur p. 367. pars posterior, scripta, ut diximus, ab eodem librario, sed quaternionibus seorsum numeratis, praeter chronica Isidoriana proposita hic sub nomine Miletii, quae volumen finiunt, Prosperiana continet, ea integra vidit Pontaeus inscripta ut ait (praef. p. 28): *chronica Prosperi Aquitanici et episcopi Regni:* iam quaternione primo amisso qui hodie primus est signatus *b* incipit a verbis e. 904 *et ualdumiano.* liber eiusdem ordinis est atque Mediceus et Spirensis (v. e. 1010 1026. 1056 cet.), descriptus fortasse pariter atque Mediceus ex Spirensi: notabilis est e. 1361, 11 archetypi lectio *fiat* servata in Mediceo manu prima, correctata in eodem a manu secunda in *fiducia* recte, in Lemovicensi male facta *officia.* consentiunt duo libri plerumque etiam in minoribus erroribus et ita invicem se confirmant: ubi discedunt, Lemovicensis plerumque Mediceo inferior est, ut e. 1064, 2 pro *partium erat* Mediceus habet *partiueral*, Lemovicensis corruptela aucta *parti erat.* at hic illic praestat Mediceo, ut e. 1092—1094 in eo adsunt plena et e. 1328 habet *principem* recte, adhibuit librum Pontaeus a. 1601 (v. p. 375), apud quem significatur *Lod.*, nec diversus est opinor quem sub nomine Simondiani adlegat Duchesnius a. 1636 (v. p. 375). nam apud eum quae leguntur non inventa in Chiffletiano, nobis *C* (v. p. 366), ut sunt loci e. 1375. 20 et e. 1376. 5—11, itaque ad eum quem praeterea usurpavit Simondianum referenda, ex nostris habent soli libri tres Mediceus Hayniensis Limogiensis, quorum duos illos Simondus vix adhibere potuit, potuit Limogiensem eodem tempore a Pontaeo usurpatum, accedit, quod verba e. 1373, 13 *intra palatii penetralia* quae ex his et primus et tertius habent, non habet Limogiensis, absunt item a Duchesnio et propterea etiam a Labbaeo, et quod e. 1371 corruptela *Theodorici* pro *Theodoris* inventa in solo Limogiensi apud eodem redit. — Librum nostra causa missum Parisios ibi excussit amicus P. F. Girard.

Fris. Prosperiani chronici codicis saec. VIII folia duo cohaerentia intermediis amissis et multis locis hiantia vel evanida facta reperta sunt adglutinata codici olim Frisingensi n. 21 sive Monacensi n. 6221 saec. XII, iam signata n. 29022^c: supersunt in folio priore e. 1294, 6 editionis nostrae a verbis *quae [uti naris nescibat]* ad e. 1310, 2 *militum dignitate*, in folio posteriore a e. 1352, 2 verb. *fuit ob cuius reverentiam]* ad e. 1364, 2 verb. *cogit in bellum.* reperit ea et dixit de iis Thomas in actis academiae Monacensis minoribus a. 1869 vol. 1 p. 3 et in catalogo bibliothecae edito sub n. 6221. ipsis foliis examinatis reperi librum simillimum fuisse nostris *MY*, quamquam hic illic conspirat cum aliis, ut habet e. 1306 *dominantur* cum *HAZ.* utilitas harum reliquiarum cum nulla sit, nolui in iis immorari: permulta cum desint hiatibus intercepta, de lectione fragmenti ex silentio apparatus scito non constare.

Codicis deperditi (nobis *A*) extant apographa quinque haec:

1^r 1. Florentinus Laurentianus S. Marci 638, nobis *A^r*: in monasterii bibliotheca fuit '151 de 18° banco ex parte orientis' (cf. Zaecaria iter litterarium p. 53; Bethmann apud Pertzium Archiv 12. 727). ad S. Marci monasterium venit cum libris Nicolai de Nicolis: is unde traxerit, nescitur, sed sine dubio hic quoque liber ex Germania Galliae in Italiam pervenit, scriptus est in membranis saeculo XI ab eadem manu totus: amissum est folium primum unum solum (nam quaterniones quinque primi numeros habent inscriptos): deficiunt item extrema, insunt haec:

- q. 1 f. 2 — q. 3 f. 4': Augustinus de mendacio (incipit a verbis e. 1. vol. 6 p. 124 ed. Maur.: 'ut eo modo falsa fides absterreat': subscriptum: 'explicit sancti Augustini liber de mendacio').
- q. 3 f. 5 — q. 5 f. 7': 'incipit eiusdem ad Consentium contra mendacium'. finit mutilus: 'in hoc volumine disputavimus ut vix ad eius terminum' (vol. 6 p. 171 ed. Maur.) omissis verbis extremis; paginae pars reliqua vacat: subscriptio nulla.
- q. 5 f. 8 — q. 9 f. 2': Chronica Prosperiana sine nomine auctoris: inscriptio supra p. 316 relata est, subscriptum: 'expl. eron.'
- q. 9 f. 2'—3': 'incip. epistola sancti Quodvultdeus diaconi ad sanctum Augustinum episcopum. domino merito honorabili et vere beatissimo — sed malim iam gaudere dictantem quam adhuc occupare legentem. explicit' (opp. cit. vol. 8 initio una cum sequentibus).
- q. 9 f. 3'—4': 'Incipit senis Aug. ubi se rescripsisse difficultate inngoti (*sic*) operis significat. dilectissimo filio et condiacono Quodvultdeus Aug. episcopus. acceptis litteris caritatis tuae — fac ut noverim. expl. rescriptum sancti Augustini ad 'Quodvult deus diaconum'.
- q. 9 f. 4'—5: 'Incipit alia sancti Quodvultdeus diaconi ad sanctum Augustinum epistola. domino merito venerabili — importunitas mereatur. explicit epistola 'sancti Quodvultdeus diaconi ad Augustinum epistola'.
- q. 9 f. 5—7: 'incipit aliud rescriptum sancti Augustini ad eundem. domino sinceriter dilectissimo fratri et condiacono Quodvultdeus Augustinus. cum mihi haec scribendi offereretur occasio per Eunfalem presbyterum — hi heretici 'exorti sunt'.
- q. 9 f. 7 — q. 11 f. 5: 'incipiunt nomina heresium quas posuit sanctus Augustinus'. numerantur ordine ad LXXXVIII. finit: 'quod capiti defuisset. explicit de 'heresibus liber primo (*sic*) sancti Augustini'.
- q. 11 f. 5—6: 'haec vero quae sequuntur a sancto Gemadio Masiliense presbytero sunt posita. XC de Praedenestianis. sunt qui dicunt — expl. de his quae a 'sancto Gemadio sunt addita'.
- q. 11 f. 6—8': 'incipit de his quae a sancto Ysidoro dicuntur. I de heresi. heresis 'grece'. finit mutilus in e. LVI de Luciferianis in verbis 'et cum ipso Lucifero'.

Minio librarius verba scripsit e. 1032 *Hieronymus nascitur* et commata omnia tam textus quam adnotationum a rubra littera incipere voluit. adnotationes praeterea omnes rubra linea circumscripsit. denique quae ad religionem Christianam pertinent, rubro distinxit: ita anni passionis in margine perscripti sunt minio et iis locis qui agunt de passione, de persecutionibus, de pontificis creatione cruce (☩: sive † sive ×) miniatam adpinxit. — In margine exteriori quae scripta fuerunt, resecto eo multis locis mutilata sunt.

2. Florentinus Laurentianus plut. 90 sup. n. 12, nobis *A*^s (Bandini cat. codd. Lat. 1^s vol. 3 p. 571) scriptus est in chartis a. 1116 Constantiae a Bartholomaeo de Montepuleiano Aregazzio, sicut declarat subscriptio: 'epithome finit Augustini et Orosii eius 'discipuli: finivi die VIII Februarii M^oCCCC^oXVI^o Constantiae. B. de Montepoliciano', quacum iungi poterit altera adscripta ad librum Colucci Salutati de fato et fortuna eodem volumine comprehensum: 'B. de Montepoliciano ante (corr. ex 'post') decendium 'scribens finii deo gratias Con. XVI Decembris MCCC (*sic*) XIII'. liber descriptus accurate a Bandinio quid praeterea contineat, hoc loco enumerare non attinet. Prosperianis praescriptum est 'Augustini': sequitur vera inscriptio supra relata.

3. Florentinus Riccardianus n. 321, nobis *A*^s (cf. Bethmann apud Pertzium *Archiv.* 1st 12, 723) scriptus est eadem manu totus in membranis saec. XV: in protocollo adnotatio legitur haec: 'facta fuit magna Francorum clades anno M^oCCC^oLXI^o die XVI Iulii

in bellum quod contra Iauuenses gerebant, quo quidem bello quinque milia triginta tres gladio periere'. Prospero (f. 1—32) praescriptum est litteris rubris 'Aurelii Augustini in istoria' sequente inscriptione vera supra relata, subscriptum 'finis istorie ecclesiasticae sancti Augustini episcopi de heresibus eiusdem, deo gratias amen'. post Prosperiana continentur volumine f. 33 Hieronymi ad Damasum et huius ad illum epistulae ficticiae, f. 33—73 vitae pontificum (incipiunt: 'beatus Petrus apostolus et princeps apostolorum Antiochenus', finiunt in Bonifatio III verbis: 'hic fecit episcopos per diversa loca XXI et cessavit episcopatus m. X diebus X'), f. 75—90 'Benvenuti de Rembaldis de Imola libellus qui dicitur Augustalis ad M. Fe.' (incipit: 'optas clarissime marchio'; finit in Vineislaio: 'nunc prohi dolor nihil possideat nisi modicum occidentis, sed laus deo'), cui subscriptum est: 'finit feliciter libellus . . . ad illustrem Nicolaum marchionem Estensem kl. Ianuarii intrante novo anno millesimo CCCLXXXV', agens de Claudio citat Tacitum: 'infortunatus in uxoribus, de quorum [sic] una Meselina scribit Cornelius Tacitus'.

4. Berolinensis Cheltenhamensium 1879, nobis A⁹, olim 'collegii Parisiensis societatis Iesu', deinde Meermannianus n. 784 (praeterea inscriptum est extrinsecus 'Melchioris sum'), descriptus a Waitzio *Neues Archiv* 4, 590, chartaceus saeculi XV, principium deest defuitque iam, cum Melchior ille ei inscripsit titulum 'historie antiquae incipientes ab Abraham'; incipit iam a c. 28 *fiunt itaque*, ultimum folium quamquam et ipsum deest, chronicon integrum mansit exiens c. 1350, ut reliqua similia exemplaria in verba *fecit et prodere* subscripto vocabulo *finis*. Labbaem supra p. 354 vidimus ad oram codicis huius variam lectionem Spirensis deperditi adscripsisse, edidit autem Prosperum a. 1657 ad hunc potissimum et Spirensis.

5. Matritensis univ. F 63, cui subscriptum '*Milo de Carraria scripsit apud urbem anno MCCCCLI*' f. 1—34 (cf. Knust *Archiv* 8, 785; Ewald *neues Archiv* 6, 306), sequuntur Damasi qui dicitur liber pontificalis aliaque, inscriptio eadem atque praecedentium, quibus hic in omni re simillimus est, collatum habui a Kmstio.

Libros supra scriptos cum omnes ex eodem exemplari pendere apertum sit, ut aetate ita bonitate Marcianus reliquis longe praestat, habet adnotationes non paucas quae in aliis desiderantur: habet annos passionis, quos apparet in archetypo per singula decennia adscriptos fuisse, reliquis longe pleniore; denique quae in margine librarii repetere solent uno loco excepto (c. 1142) a Marciano libro absunt, adsunt eadem in Laurentiano forma litterarum aliquatenus distincta ab ipsius auctoris adnotationibus, scilicet perscriptae sunt hae litteris minoribus, illae iisdem quibus in textu utitur librarius et possunt duo genera vel hic aliquatenus secerni, exempli causa in hoc libro c. 203 *Plato nascitur* et in textu legitur ntpote auctoris et ad marginem repetitum a librario, item ad c. 290 *Cicero Arpis nascitur* et ad c. 297 *Lucretius poeta semet interficit* quod adnotatum est, librarii esse inde efficitur, quod eadem redeunt in textu pleniora, verba in Marciano recte tradita librarii recentiores saepe male corruerunt vel breviarunt, exempli causa

c. 33: quam in Aegypto [isdem vocatam] quam in egyptum vocatam A⁸

c. 36: quem Serapim vocant] quem serapim solent appellare A⁸

c. 298: hoc tempore claruit Pomponius A⁸

c. 336 in amicitiam eius interueniente senatu redit *om. A⁸, retinens principium*
Antonius superatus ab Augusto.

c. 1238 qui mox privatus regno Gothis cohaesit] qui mox priuatur regno gothis
cessit A⁹, qui mox priuatur regno gothis A⁸

Nihilominus deterioribus non recte carceremus, nam non solum quae in Marciano

perierunt margine resceto, illis libris adhibitis expleantur, sed habent plura in eo omissa, ut e. 10, 811, 818, 955, 1213 aliaque in adnotatione mea indicata; item multis locis illo reperiuntur emendatiora, ut

- e. 416 moguntiacum A^u , mogontiacum A^t , magontiacum A^s , mogontiacom A^v , maguntia A^r .
- e. 560 civitates A^{st} cum reliquis libris, urbes A^{rv} .
- e. 564 conf(o)ederandam] A^s et reliqui, confederandum A^t , conferendum A^{rv} .
- e. 674 ob nomen dei] A^{stuv} cum reliquis, ob nomen christi dei A^r .
- e. 811 mogontiacum reliqui, maguntiam A^r .
- e. 811 in Thracia] inter achaia A^u , inter achaiam A^t , in achaia A^v , om. A^{rs} .
- e. 1152 quia (qui A^{uv}) superiore anno sarmatae (samarite A^{tv}) pannonias uastauerunt (-rant C), idem (id est A^{uv}) consulatum antesere (e. ant. om. C) A^{uv} , in margine omnes, et C , om. A^{rs} et reliqui.

Quapropter Marciani libri variam lectionem integram rettuli, Matritensem raro adsumpsi, tres alios ita adhibui ut si quid conferrent ad archetypi communis lectionem stabiliendam id apponerem, ita quibus lectionibus A litteram apposui, eam scito reperiri in libro Marciano aecedente plerumque uno pluribusve ex reliquis, errores proprios reliquorum suppressi, qui qualis indolis sint, exempla subiecta ostendunt:

- 121 ioed A^{rsv} , ioaed A^t , ioded A^u ,
anani A^{rsuv} , ananias A^t .
- 141 aremulus A^{rs} , aremolus A^t , arimulus A^v , aromulus A^u .
- 176 iechonias A^{tuv} , iehonias A^s .
- 578 alexandriam A^{rsv} , alexandrinam A^u .

Libri tres recentissimi A^{uv} interpolationem sibi propriam subierunt translata ex A^u in editionem Labbaei. eo pertinent inter alia haec:

- e. 1010 *verba* quae usian . . . substantiae *habent* A^{rs} , om. A^{tuv} .
- ad e. 1132 *schisma secundum* A^{uv} , in margine omnes.
- ad e. 1237 *adnotatur annus ab urbe condita* in A^{uv} .
- ad e. 1270 *schisma tertium* A^{uv} , item in margine.

Communi litterae A ubi adscriptae sunt notae singulares, scilicet $A^r A^s A^t A^u A^v$, in reliquis quid sit, ex silentio apparatus ne colligas.

Archetypum commune auctoris nomine destitutum fuisse Marcianus evincit, cum in eo chronica interposita sint inter Augustini libros de mendacio et de haeresibus, id quod sine dubio ad archetypum redit, alii huius ordinis libri eorum auctorem Augustinum fecerunt, minus etiam de haeresibus librum in subscriptionem intrusit, e contrario veram chronicorum inscriptionem in hoc solo librorum ordine superesse supra p. 317 ostendi, pristinam quoque libelli ordinationem hic librorum ordo reliquis accuratius servavit, in textu sane quae reperitur capitum divisio aperte librariorum est (nam Prosper si per commata eum divisit, certe ea non ita disposuisset, ut exempli gratia e. 316, 320—322, 323—327, 329 + 333 quattuor capita efficerent, ut efficiunt in libro Marciano), at quod huius ordinis proprium est, ut ad textum maioribus litteris perscriptum (certe in A^{rs}) adnotationes adiciantur maxime in margine exteriori, item in interiori non raro, in universum omnino redit ad auctoris exemplar, quanquam multis locis apographa eum ordinem male perturbatum repraesentant, hoc quoque non a librariis proficisci videtur, quod adnotationes in priore parte abundant, rareseunt in amalibus aetatis imperatoriae, quo proprie singulae pertineant, saepe in dubio positum est, cum praesertim ab ipso Prospero spatii vacantis forte vel non vacantis rationem habitam esse consentaneum sit, in loco earum constituendo unius libri Mar-

eiani ratio habita est ita, ut quo fere loco singulas adnotationes margo eius exhibeat, indicaretur numero cum littera *A* in textum relato: exempli causa adnotatio e. 20 in Marciano libro incipit iuxta versum textus *Heber vero . . . Phalech autem* et sic deinceps.

Paris. Parisinus Lat. 4871 saec. XI post excerpta ex libro generationis (vide supra p. 84) f. 106 seq. Prosperi integri principium habet inscriptum ita ut supra p. 346 relatam est. finit e. 516 in verbis *therme trahere et timere* [sic] *senatus*. contuli maiore ex parte neque tamen nisi raro in apparatu libri mentionem feci, cum multa omittat, reliqua fere corumpat. pertinere cum ad familiam eandem, cuius fuit codex *A*, ostendunt praeter inscriptionem quae adlegavi ad e. 361, 381, 388, 426, 458, neque tamen descriptus est ex ipso *A*, cum e. 381 habeat non *minus*, sed *minor*. Cletus e. 498 factus est Analectus interpolatione huic libro propria.

II Havniensis codex n. 451 saec. XII, de quo supra p. 266 diximus in chronicis Italicis, ex Prosperi parte antehieronymiana pauca inserit Hieronymianis ea quae loco citato indicavimus, deinde propria Prosperi exhibet ad a. usque 455 insertis quibusdam alienis desumptis ex chronicis Italicis potissimum, quae ut supra composuimus, ita hic in apparatu quoque indicantur. recensiones Prosperi qui hunc librum scripsit duas usurpavit contaminavitque. scilicet multis locis cum familia ea convenit, ad quam pertinent libri plerique, proxime inter eos accedens ad libros *A^{uv}*, quibuscum communem habet interpolationem e. 1230: *ab urbe condita MCLXII*; e contrario alia communia habet cum *MY*. de contaminatione hac duarum Prosperi recensionum plenius infra (p. 375 seq.) actum est.

U Escorialensis R II 18 olim Ovetensis, scriptus saec. VII litteris uncialibus, partibus quibusdam deperditis expletus saec. fortasse VIII diligenter descriptus est a Paulo Ewald (*neues Archiv* 6, 275) et Gustavo Loewe (Hartel bibl. patr. Lat. Hisp. 1, 132 seq.), ex Prosperi chronicis integris librarius describere voluit tantummodo partem a Prospero ad Hieronymiana adiectam, sed errore coepit a fine Eusebii, legunturque ita post itinerarium Antonini, quod finit f. 46', chronica Prosperi inde a e. 1022 incipientia praescriptione nulla addita verbis his: *igitur Theonimi pr̄sr̄ succedit auctoritas*. mox errore intellecto librarius f. 17' post e. 1018 *ex Caesaribus Augusti appellantur* ab Hieronymianis describendis destitit spatio vacuo relicto, in quo postea manus saec. VIII scripsit excerpta quaedam ex etymologiis Isidori. omissis igitur sequentibus e. 1049—1178 a Prospero ex Hieronymo excerptis rediens ad Prosperum f. 48'—55 scripsit partem extremam chronicorum inde a e. 1179 *Arcadius Theodosii filius* ad finem auctarii eius quod dedimus in app. II, neque praescriptione neque subscriptione ullo loco apposita. subiuncta sunt Prosperianis in spatio, quod librarius primus vacuum reliquit, postea perscripta excerpta ex Isidori historia Gothorum, de quibus suo loco dicetur. librarius commata passim separavit spatiis vacuis relictis, adnotationes in margine exhibuit. librum omnium Prosperianorum antiquissimum nostra causa olim descripsit Aemilius Huebner, contulit apographum cum codice Paulus Ewald.

R Reichenaviensis sive Augiae codex hodie deperditus, ibi ubi ex apographorum consensu de lectione constat, nobis dictus *R*, in indice eius bibliothecae a Reginberto († a. 846) ante a. 812 confecto (Neugart episc. Constant. p. 548; inde G. Becker catalogi bibl. ant. p. 20: ipsum frustra quaesivi) enarratur sic: *in tertio libro habentur (1) chronica Eusebii Caesariensis episcopi et Hieronymi presbyteri et (2) Prosperi et (3) chronica Cassiodori Senatoris et (4) chronica Jordanis episcopi et (5) chronica Melliti et (6) chronica Bedae presbyteri et (7) chronica excerpta Isidori episcopi et (8) chronica brevia*. finiunt hic libri historici, sequitur pars altera chronologica: *deinde (10) notarum [rotarum ser.] Plinii Secundi lib. I et (11) notarum [rotarum ser.] Isidori episcopi lib. I et (12) notarum [rotarum ser.] de naturis rerum Bedae presbyteri liber [excidisse videntur talia et (13) de ratione computi*

eiusdem Bedae presbyteri et (16) computus] excerptus ex diversis lib. I et (18) epistolae Victoris et (19) Dionysii de ratione cycli paschalis et (21) de cyclis decemoralibus cycli XXVIII et (22) cursus diversi de septem diebus et mensibus et XII signis vocabulis et (23) martyrologium per anni circulum et in antea de diversis numeris et figuris. in eadem bibliotheca codex fuit adhuc incipiente saec. XI, nam excerpta Cassiodorana quae compilerator Alamannus saeculi ut videtur XI incipientis annalibus suis¹⁾ inseruit, ex volumine Augiensi eum traxisse verisimile est et habuit item haec Prosperiana (v. c. 1182), codicem saec. XVI delatum esse Vindobonam ad Cuspinianum historiographum imperii Austriaci († 1529) colligitur ex iis, quae hic posuit ad finem commentariorum de consulibus Romanorum (Basileae 1553 fol.): *unicam habui Cassiodori excerptum quod mecum Stabius* (professor matheseos Vindobonensis et historiographus imperii Austriaci ante Cuspinianum † 1522) *mibi attulit*; nam Cassiodori chronica eum per hunc solum codicem ad nos pervenerint, Cuspinianum autem constet codice eorum meliorem usum esse quam qui extant ex hoc descripti, archetypam usurpari necesse est. post Cuspinianum non commemoratur. — Prosperi chronica, ut hoc libro continebantur, hodie nota sub nomine Prosperii Augustani, carebant parte Hieronymiana, perveniebant autem consularia continuo ordine ad a. 457 sequente indice regum Wandalorum ad finem regni eorum, exposuimus ad auctarium secundum consularium illorum partem Prosperianam finire in a. 445, reliqua ab eo auctore aliena esse, proficisci hanc Prosperii recensionem ex Africa, Carthagine opinor, appendix declarat. — Ad Prosperii hoc exemplar cum excerpta Cuspiniana neglegenter facta non perveniant, standum est in eo Augiensi libri apographis duobus quae sequuntur.

Mogontiaccensis olim, iam Parisinus Lat. n. 1860 scriptus est excepto quat. XIII^{Rv} postea inserto ab eodem librario totus inter a. 939 et 954²⁾ iussu Friderici archiepiscopi Mogontiaccensis (937—954), cuius creationis librarius ille ad a. 937 mentionem fecit, obitum autem successor Guilelmus cum aliis notitiis ad a. 954 sua manu adnotavit (MG. SS. 1 p. 69 cf. 2 p. 238). in ipso libro adnotatum est f. 1': *pertinet ecclē S. Stephani in Moguntia* (de qua adnotatione ex parte erasa admonuit me olim Jaffé), item f. 85: *nota quod his temporibus reliquie prothomartiris Stephani sunt invente*, item ad a. 1180 relatio de ludis Mogontiacci factis (edita ed MG. SS. 2. 247). adhibuisse hunc codicem chronicorum scriptores Mogontiaccenses Mariannum Scotum e. a. 1080, scriptorem annalium Disibodenbergensium e. a. 1117 infra exponitur in praefatione ad chronica Cassiodori: item Iohannes Coehleus in dedicatione, quam editioni eorum chronicorum praemisit data III id. Nov. 1528 Mogontiacci, ait codicem reperisse se *hic in bibliotheca divi Stephani*. Mogontiaco codex venit Parisios ad Colbertum, cuius bibliothecae numerus 210 ei inscriptus est, et cum reliquis Colbertinis in publicam Parisinam bibliothecam. — Corpus historiae rerum gestarum (1—8) ad auctorum aetatem recte ordinatum et historiae naturalis et computatorium (10—23), quarum duarum partium separatio et ex forma

1) Epitomen Sangallensem vel, ut iam nuncupatur, chronicon Suebicum universale (SS. 13, 61 seq.) et chronicon id quod composuit Herimannus Contractus mortuus a. 1054 (SS. 5, 67 seq.) Henricus Bresslau demonstravit redire ad compilationem ampliorem hodie deperditam, sed in iisdem partibus tempore non multum remotiore factam adhibito aut ipso eo de quo agimus codice Augiensi aut gemello aliquo monasterii alicuius vicini. addo chronicorum Cassiodori ex scriptoribus mediae aevi copiam fuisse soli auctori compilationis illius, ea autem non solum reperiri apud Hermannum Contractum, sed etiam in epitome Sangallensi: exempli causa legitur in editione Siehadiana (nam Bresslaviiana hanc partem omisit) ad a. 480: *Odoacer in Dalmatis Odlicium vivit et peremit fore* ut apud Hermannum. omnino quotquot auctores videmus apud Hermannum usurpatos esse iudem adsunt item apud Sangallensem. 2) Nihilominus librarius aliquoties usus est a aperta et simili a litterae, ut in vocabulis *BalAus*, quod redit bis, et *Aracthus*, imitans archetypum codicem Augiensem, etiam Cassiodori codex Reginensis descriptus ex eodem libro Augiensi mendis suis, ut est *daillius* pro Duillio, similem archetypi scripturam prodit.

indiciis Reginbertiani supra relata et inde colligitur, quod quaternio XII prioris partis extremus in Parisino libro quattuor tantum foliis constat, compositum aliquando moderate opinor ipso Reginberto Augiae, cum repraesententur hoc apographo, quae eo volumine comprehendantur iam enarrabimus.

- 1 (q. I foll. 7: II, III, IV foll. octonorum: V foll. 9: VI foll. 6 prima, hodie f. 1—16') chronica Hieronymi titulo neque ante praefationes neque post eas perscripto, spatiis tamen ad eum recipiendum vacuis relictis.
- 2 (q. VI foll. 7, S. q. VII f. 1, hodie f. 47—49^a; quaternionis eius f. 2, 3^r, hodie f. 49', 50^r vacant) *incipit ex chronicis Tyronis Prosperi chronicorum Eusebii temporibus praetermissis*.
- 3 (q. VII f. 3—10, q. VIII f. 1, 2^r, hodie f. 50'—59^r) chronica Cassiodori, de quibus dicitur loco suo.
- 4 (q. VIII f. 2'—S, q. IX f. S, hodie f. 59', 60—63, 63^b, 64—72) Iordanis Romana (v. ed. meam p. LIII) cum carmine quod casu ei adhaesit Honorii scholastici (l. c. p. XLVI: Riese anthol. Lat. n. 666).
- 5 (q. X f. 1'—5^r, hodie f. 73'—77^r) chronica Isidori sub nomine Melliti, de quibus item infra agetur suo loco.
- 6 (q. X f. 5'—S, q. XI foll. 6, q. XII f. 1, 2, hodie f. 77'—88^r) chronica Bedae maiora item infra tractanda.
- 7 (q. XII f. 2', 3', hodie f. 88^r, 89') *chronica de saeculibus mundi* applicata Isidori chronicis minoribus et propterea in catalogo Reginbertiano ei adscripta; perveniunt ad obitum Ludovici Pii a. 810.
- 8 (q. XII f. 1, hodie f. 90) simile breviarium inscriptum *item series brevis de saeculibus mundi*. fuit item in obitu Ludovici Pii a. 810, ad haec quoque suo loco redibitur.
- [9 (q. XIII foll. 4 postea insertus, hodie f. 91^a, 91^b, 92, 93^a) annales scripti in monasterio S. Albani prope Mogontiacum edifi sub titulo annalium Wirzeburgensium MG. SS. 2, 238 seq.: perveniunt ad a. 1101.]
- 10 (q. XIV f. 1—6, hodie f. 93^b—98^r) *capitula libri Plinii*, excerpta ex naturae historiae l. II, III, IV, VI (cf. Detlefsen in praef. vol. 1 p. 5).
- 11 (q. XIV f. 6, 7, S, XV f. 1—7, hodie f. 98^r—107^r) *liber rotarum sancti Isidori episcopi*, scilicet de natura rerum. accedunt versus *de zonis caeli* incipientes *idcirco terris, limientes clabitar anguis* (Vergilius georg. 1, 231—241) et notum carmen Sisebuti *quomodo terminatur terra oceano* (Riese anthol. Lat. n. 453; Baehrens poetae Lat. min. vol. 5 p. 357).
- 12 (q. XV f. S, XVI f. 1—3, hodie f. 108^r—111') *liber Bedae presbyteri de natura rerum*.
- 13 (q. XVI f. 1—10, XVII f. 1^r, hodie f. 112^r—119^r) *libellus Bedae presbyteri de ratione compoli cum interrogationibus et responsionibus*.
- 14 (q. XVII f. 1'—S, q. XVIII foll. S, q. XIX f. 1', hodie f. 119'—135') *Rhabani abbatis de computo*, commentarius scriptus e. a. 820 in archetypo Augiensi non adfuit: ipse Rhabanus abbas factus est post a. 820, desiit esse a. 817.
- 15 (q. XIX f. 1', 2, 3^r, hodie f. 135', 136, 137) *de concordia mensium* (fasti mensurii) — *anni ab Adam iuxta Hieronimum ex auctoritate Hebraica* et *anni ab Adam iuxta LXX interpretum auctoritatem* deducta computatione utraque item ut supra ad a. 840, qui secundum computum priorem anno mundi aequatur MDCXCII — *de aetatibus animalium*.
- 16 (q. XIX f. 3'—S, XX f. 1, 2, 3^r, hodie f. 137'—145^r) *computus ex diversis excerptus*, vere inveniuntur computationes relatae ad annos diversos: ita f. 138

argumentum, quoditer anni ab incarnatione domini nostri Iesu Christi inceniuntur scriptum sit necesse est inter a. 778 et 792. in alio quod statim sequitur legitur: *anni ab incarnatione domini anno praesenti sunt DCCXCIII.* item f. 439 *anno praesenti dominicae incarnationis DCCXXVIII.* item f. 442' in *argumento ad annum mundi inceniendum* haec leguntur: *si scire cupis annos ab initio mundi, multiplica CCCXVII quindecies: fiant IIIIDCCLV (IIIIDLIV cod.): adde semper regulares IIII: adde et indictionem anni in quo computare volueris, verbi gratia praesentis secundam: fiant simul IIIIDCCCLXXI.* quo secundum computum Hebraicum antea relatam significari videtur a. 809. item f. 443: *item alia argumenta alio modo computata, si vis scire annos ab initio mundi, multiplica quindecies CCCXVIII, fiant IIIIDCCCLXXXV, adde regulares IIII et indictionem anni cuius volueris, ut puta in praesenti Adam, fiant IIIIDCCXCII: isti sunt anni ab initio mundi.* significatur a. 839. pergitur: *si vis scire annos ab incarnatione domini quot fuerint, multiplica LIIII quindecies, fiant DCCXC, adde regulares XII et indictionem cuius volueris anni, verbi gratia praesentis secunda est indictio, adde ad supra dictum numerum, fiant DCCXCXIII. isti sunt anni ab incarnatione domini.* haec igitur scripta sunt annis diversis 778 792. 793. 809. 821. 828. 839.

- 17 (q. XX f. 3'—6^r, hodie f. 145'—148^r) Victorii cycli paschales cum epistulis duabus praemissis et prologo.
- 18 (q. XX f. 6'—8', hodie f. 148'—150') Dionysii Exigui epistulae duae de ratione paschali.
- 19 (q. XX f. 8', 9^r, hodie f. 150', 151^r) Paschasini epistula ad papam Leonem de paschate.
- 20 (q. XX f. 9^r—v, hodie f. 151) *argumentum Aegyptiorum*, ex hoc codice editum apud Ducangium in supplemento XXIV ad chronicum paschale.
- 21 (q. XXI f. 1—4', hodie f. 152—155') cycli decennovales complectentes annos 532—1063 adscriptis adnotationibus iis quae editae sunt sub inscriptione annalium Augiensium (MG. SS. 1. 67). earum quae spectant ad a. 709. 710 cum ipsis cyclis descriptae sunt ex archetypo, adiectae reliquae ad a. usque 839 ab eodem librario post tempus, paucae posteriores a manibus diversis.
- 22 (q. XXI f. 5^r—6^r, hodie f. 156^r—157^r) carmina ad fastos menstruos spectantia *prima dies* (Baehrens vol. 5 p. 353 n. 6) — *primus Romanus* (Ausonius egl. 5. 2 Schenkl) — *dura patet Iuni* (Baehrens vol. 1 p. 205) — *bis sem mensium* (Baehrens vol. 5 p. 352) — *primus adest aries obscuro lumine labens* (Burmam anth. 5. 40) — *respicias Aprilis aries Frijuae kalendae . . . tempora pisces* (Ausonius 5. 9 Schenkl) — *hic Iuni mensis sacra est* (Baehrens anth. vol. 1 p. 206) — *idcirco certis . . . revertit ordo* (vide supra e. 11).
- 23 (q. XXI f. 6'—8. XXII foll. 8. XXIII foll. 2. hodie f. 157'—167. 172. 173. omissis numeris 168—171) varia spectantia ad fastos, praeterea *de iuniarum (iuniarum cod.) figuris et divisionibus*, de ventis, alphabetum numerorum, numeri Graeci.

Ad Prosperum librum adhibuerunt editores operum eius Parisini a. 1711 p. 756.

Augustanus Vindelicorum n. 223 saec. XV. descriptus diligenter a Kruschio (*Actes Rev. Archiv* 7. 278). antea monasterii eiusdem urbis SS. Fdabriei et Afrae Benedictinorum. aut Augiensem se esse profitemur aut certe ex Augiensi descriptum praemittens indici operum quae continet verba *ex monast(crio) Augie.* post chronica Fredegariana et Reginonis haec habet:

1. f. 181—261 chronica Hieronymiana inscripta sic: *chronica Eusebii Hieronimi Caesariensis episcopi ad Vincencium et Galanum incipiens a tempore Abraham protendens se usque ad imperatoris Valentis interitum.*

2. f. 261—263 adhaeret sine indice laterculus consularis ab a. 378, quo Hieronymus finit, ad a. 498, qui quamquam abest a libro Parisino, vix abiit ab archetypo eius Augiensi. editur infra cum similibus laterculis.
3. f. 263—274 Prosperi pars posthieronymiana; inscriptio eadem est atque relata ex libro Parisino. ex hoc libro eam partem edidit Camisius a. 1601 in lectio-
num antiquarum volumine primo.

c Bruxellensis n. 5469 saec. IX antea fuit Antverpiae apud Iesuitas (signatus ibi + Ms. 12); legitur in fine: 'hic liber commodatus est R. P. Aegidio Bucherio, ab eo mittendus R. P. Petro Francisco Chiffletio ac deinde Antverpiae ad P. Ioannem Bollandum remittendus.' Bucherius eius meminit de doct. temp. (1631) p. 135. 211 citans Prosperi chronicon manuscriptum quod ipse habeat in *Rosweydi schedis repertum, sed mutilum*; etiam Miraeus (a. 1639 ad Gennadium c. 84) ait eum se vidisse inter schedas Heriberti Rosweidi. Duchesnius (v. p. 375) a. 1636 ad eum librum, quem Chiffletianum appellat, partem Prosperi posthieronymianam recensuit, adhibitis item et editionibus antea factis et codice nostro Y, sed hunc potissimum secutus; ita c. 1376, 4 verba corrupta in C non emendavit ex libro Y, sed suppressit. consules inde excerptos edidi ad Cassiodori chronica p. 660. codex foliorum 55 solum Prosperum continet neque unquam plura continuit; ex quaternionibus, qui novem fuerunt, deficiunt tertius (c. 309—459) et octavus (c. 1152—1326); numeros habent quinque eorum in fine adscriptos II, III, V, VI, VII, carent iis et primus et qui septem tantum foliorum est extremus. quaternionibus hodie amissis usus est etiamtum Bucherius citans inde adnotationes de cyclo ad a. p. Chr. 46 et 382, et cum habuerit eisdem Duchesnius et per hunc editio Labbaeana, quae hodie desiderantur c. 1166—1326 aliquatenus ita explentur. prima pagina (c. 1—9) detrita est, sed ut paucis exceptis legatur. archetypi ut videtur folio amisso desiderantur c. 1076—1091; deficiunt item ipso codice integro postrema verba c. 1376, 5—11 archetypo ibi evanido facto, unde etiam in extrema parte quaedam omissa sunt spatiis vacuis relictis. adnotationes a textu Prosperi ita distinguuntur, ut in margine indicavimus: scilicet illae aut in margine libri scriptae sunt, quod non saepe factum est, aut totae minio perscriptae (v. p. 312) sed cum potiora commata, maxime Christiani argumenti, item a miniatis vocabulis incipiant, breviuscula quaedam eorum (primum est 641 *Anthiocie quintus episcopus constituitur Heros*) item tota minio scripta sunt propter argumentum; quae facile discernenda singillatim non distinxi. a miniatis et marginalibus commatibus ut abstrahamus, ordo commatum idem fere esse invenitur quem reliqui libri sequuntur, quo autem ordine commata se excipiant, margo nostra ostendit, contuli ipse Bruxellis a. 1885 post Bethmannum.

Chroniceis Gallicis Hieronymiana continuantibus, quae infra edita inveniuntur, ab a. inde 452, quo finiunt, adiecta est in libris pars extrema Prosperianorum comprehendens annos 453—455, quam ob causam appendici illi Prosperi nomen cum subscribi posset, errore praescriptum est et ita effectum, ut universa sub Prosperi vocabulo laudarentur, re considerata duae partes facile separantur, Gallica enim annos habet imperatorios, Prosper consulares eaque anni designandi differentia tres illos annos et a reliquis distinguit et vero auctori adiudicat. de libris infra dicetur. longe primarius est Londiniensis musei Britannici n. 16971 saec. X idem qui solus servavit chronica Marii, similem librum adhibuit Siebertus, qui cum ipse perierit, exemplaria inde profecta parum bona omnia in Prosperianis, ubi subsidia alia multa praesto sunt, omitti poterunt.

Isid. Isidori chronicorum maiorum recensio interpolata in libris plerisque attributa Augustino et Hieronymo ut suo loco postea tractabitur, ita hic monendum est consularatus Prosperianos a Gaio (c. 100) ad Vespasianum (c. 182) in eam receptos esse.

varia lectio in apparatusum relata est librorum duorum Vindobonensis n. 580 (*Isid.*) et Parisini n. 2321 (*Isid.*).

Bruxellensis n. 1791 saec. X post Victorem Vitensem eaque, quae indicabuntur ^B in chronicis Gallieis, ad narrationem ibi editam de imperatoribus domus Valentinianae sine inscriptione ulla adiungit chronicorum Prosperi partem posthieronymianam omissis consulum nominibus; ea incipit c. 1167 *Valente a Gothis*, finit libro mutilo c. 1312 in verbis *recipiente Cartha* . . .

Aleobaciensis deperditus, de quo dicemus ad Victorem Tonnemensem, habuit inter alia Prosperum testibus Vasaco et Pontaco, ille ex eo codice citat c. 1171 *Priscillianus episcopus de Gallatia* (ad a. 382), c. 1257 et c. 1259 *Athaulphus Gothorum rex a quodam . . . invasit* (ad a. 416), c. 1271 *secunda Aquitania* (ad a. 121), c. 1278 *Castinus* (ad a. 121), c. 1335 *secunda potestate* (ad a. 412); postea non adlegatur. Pontacus quae ex eo adfert, rettuli in apparatusum (c. 1221, 1303, 1306, 1320, 1321, 1342, 1352), sed ubi ait in eo legi ad a. 403: *Eudocia . . . cohortatum posita est*, dubium non est eum deceptum esse silentio Schotti; est enim comma ex Marcellino interpolatione recentissima Prosperianis inlatum, confinebantur libro testibus duobus apographis, de quibus statim dicitur, Prosperi chronica posthieronymiana sub praescriptione solita *hucusque Hieronymus . . . curavimus* nomine auctoris non enuntiato, finientia a. 415 in verbis *Valentiniano VI et Nomo consulibus*, et his subiuncta nullo intervallo appendix infra edita prima, scilicet consulatus decem a. 416—455 cum adscriptionibus et computo ad a. 455 deducto. — Ipsum librum multis locis apparet similem fuisse nostris *FP*, qui item non habent nisi partem Prospero propriam: maxime notabilis est locus de Vandalarum regno in Africa constituto c. 1321 auctus in his libris solis ita, ut archetypi communis confirmetur origo ex exemplari Africano, sed ex Aleobaciensi quae descendunt exemplaria non solum hic illic propius ad Mediceum accedunt quam libri *FP* (ut c. 1286 *emittit MZ, mittit FP*), sed habent propria cum c. 1352 tum auctarium de quo modo dixi.

Lemovicensem n. 1 supra p. 357 diximus parte priore exhibere post chronica ^X Hieronymi f. 151—164 auctarium Prosperianum: in principio manus recens adscripsit *chronica Prosperi*, post finem Prosperianorum subscriptum est: *amen, explicit chronica Eusebii Hieronymi presbyteri* (haec tria verba postea inducta sunt) *deo gratias amen*, usus est codice Pontacus, apud quem pars haec prior *Lo* notatur, descriptum eum esse ex Aleobaciensi veri simile est propterea quod proxime accedit ad Matritensem qui sequitur, mihi librum contulit Girard Parisinus.

Alealensis olim, iam Matritensis univ. n. 134 saec. XIII, quo volumine quid contineatur, ^Z plene enarrabimus in praefatione ad Victorem Tonnemensem, in ipso principio f. 1—16' habet chronica Hieronymi cum auctario Prosperi, chronicorum Hieronymianorum, quibus praescribitur: *incipit liber chronicorum a sanctissimo Eusebio Cerasiensi [sic] episcopo Graeco eloquio editus et a beatissimo Hieronimo presbytero de Graeco in Latinum sermonem translatus*, adsunt praefationes duae, abest exordium: ipsorum chronicorum non datur nisi epitome: *chronica ad integrum non curamus, sed pauca ex eis tanquam flosculos protulimus*, subiunguntur his chronica Prosperiana cum auctario sic ut modo diximus, librum totum descriptum esse ex Aleobaciensi praeter alia argumenta infra adlata etiam Prosperiana evincunt: nam quae ad ea ex Aleobaciensi citantur, redeunt fere in Matritensi, Lemovicensi Matritensis posthabendus est (v. c. c. 1217) nec raro hic quaedam corruptit vel etiam adiecit, ut c. 1257 verba *Gothorum rex*, c. 1259 *senioris*. — Codicem mihi contulit Ewald, locos quosdam dubios recognovit J. Bernays.

Leidensis Scaligeri n. 11 saec. IX, nobis *F*, aliquando Marquardi Freheri (ad ^F notatum repperi inter alia in pagina extrema haec: *civitate Perigorensis Stephani sci*

ops Rodulfus, Petrus Peregr.) post chronica Hieronymi cum exordio (cuius hiatum p. 11. 31—16. 19 Schoen. hic liber et Lemovicensis supra p. 358 soli explent) habet f. 176—186 quae ad illa Prosper adiecit praescripto eius lemmate: *hucusque Hieronymus . . . nos quae consecrata sint adicere curavimus*, finientia in a. 445 verbis *Valentiniano VI et Nomo cons.* sequuntur f. 187 recapitulatio a fine Hieronymi in hunc locum translata (v. e. 1318) et f. 187—190 carmen, ex quo colligitur archetypum huius libri scriptum esse sub Anastasio a Bonifatio quodam in usum Marciani et Domitiani filiorum Marini praefecti praetorio (cf. Schoene ad Euseb. praef. vol. 2 p. XI). Prosperi nomen in volumine non enuntiatur. — Similem librum ad chronica edita a. 519 adhibuit Cassiodorus: nam non solum quae ex Hieronymo exceperit, in eum solum librum suo loco videbimus quadrare neque cum usum esse parte Prosperi Hieronymiana, sed ipsa excerpta Cassiodori Prosperiana in hunc librum potissimum conveniunt. ita Theodosio II, cuius annos Prosper e. 1283 non posuit, septem et viginti Cassiodorus cum codice *P* tribuit et e. 1280 nomina habet filiorum Placidiae quae Prosper ipse non magis videtur enuntiasse. denique computationem, quae commentarium claudit, Cassiodorum videbimus applicasse ad supra adlegatam libri Freheviani. sed aliis locis (e. 1286. 1321) exemplar Prosperi Cassiodoranum immune fuit ab interpolationibus historicis in codicem illum receptis, et pervenit omnino Prosperi exemplar Cassiodoranum ad a. 155, sicut ipse significat in institutionibus suis (supra p. 346). de simili Prosperi exemplari adhibito a Paulo diacono infra (p. 374) dictum est.

P Florentinus Laurentianus plut. 67 n. 15 chronicorum Hieronymi cum auctario Prosperi scriptus a Poggio a. 1408 teste subscriptione: *hunc librum scripsit Poggius Florentiae summo cum studio ac diligentia diebus XII Romano pontifice residente iterum Senis* (moratus est ibi Gregorius XII primum a Sept. 1407 ad Ian. 1408, deinde per eiusdem anni menses Sept. et Oct.) *cum sua curia, valcas qui legis*. Prospero subscriptum est: *hic fuit Prosper post Hieronymum*. selegi hoc exemplar ex turba vulgarium simillimorum eiusdem fere aetatis, quibus cum nihil proficiamus, eos satis habui enumerare. ex iis eos, ad quos auctorem non citavi, ipse evolvi. iis qui habent interpolationes, quales composuimus in auctario sexto, asteriscum adposui.

Italia.

Caesena

- 1 Bibliothecae Malatestianae plut. sin. XI n. 4, scriptus a. 1454 *pro illustri ac magnifico domino Malatesta Novello de Malatestis per fratrem Franciscum de Figino capellanum eiusdem*. adhibuit librum Roncallius.

Florentiae

- 2 Laurentianus plut. 67 n. 11 saec. XV, antea Petri de Medicis.
- 3 Laurentianus plut. 67 n. 13 saec. XV.
- * 4 Laurentianus plut. 67 n. 11 saec. XV.
- 5 Laurentianus plut. 67 n. 16 saec. XV.
- 6 Laurentianus plut. 89 inf. n. 5 scriptus Florentiae a. 1440 per Antonium Marii filium Florentinum civem et notarium. idem scripsit libros n. 9. 16. 59.
- 7 Laurentianus S. Crucis plut. sin. 19 n. 6 saec. XIV exeuntis. variam lectionem dant Zaecaria exe. litt. 1754 p. 229 et Bandini cat. 4, 137—144.
- 8 Laurentianus Faesulanus n. 58 saec. XV.
- 9 Laurentianus S. Marci 362 scriptus a. 1452 per eundem Antonium qui scripsit n. 6.
- 10 Magliabecchianus cl. 22 n. 3, antea Ant. Franc. Marmi, saec. XV.

Mediolani

- 11 Ambrosianus *C* 290 scriptus a. 1463 per Gerardum Cerasium Florentinum.
- 12 Ambrosianus *C* 291 scriptus a. 1422 per Rogerium Catadum plebanum.

Neapoli

- 13 VI. D. 11 saec. XV, antea A. Iani Parrhasii.

Romae

- *14 Vaticanus n. 211 saec. XV.
 15 Vaticanus n. 212 saec. XV.
 16 Vaticanus n. 213 scriptus Florentiae a. 1135 per eundem Antonium qui scripsit n. 6.
 *17 Vaticanus n. 214 'Iulianus de Vitotio pro se festinanter scripsit' a. 1167.
 18 Vaticanus n. 215 scriptus a. 1111.
 19 Vaticanus n. 216 saec. XV.
 20 Vaticanus n. 5952 saec. XV.
 21 Vaticanus Palatinus n. 817 saec. XV.
 22 Vaticanus Palatinus n. 818 saec. XV.
 23 Vaticanus Palatinus n. 821 saec. XV.
 24 Vaticanus Palatinus n. 867 saec. XV.
 25 Vaticanus Urbinas n. 382 (antea 606) saec. XV.
 26 Vaticanus Urbinas n. 421 saec. XV.
 27 Vaticanus reginae n. 2034 saec. XV. post Prosperum sequitur *cronica Eusebii Caesariensis Pamphilii martiris contubernalis, capitulum primum de prima aetate, in principio temporis cet. finit: ad cuiusdam villulae casam deportatus est quibus persequentibus accensus in domo communi sepultura caruit. Hieronymi presbyteri. Gothi dicuntur Sueri ubi sunt est Holandia et Schandia insulae, Vandali sunt omnino destructi, sed pars remansit circa Vandalum flucium in Polonia. Huni in Pannonia residerunt, quae ab his nunc Hungaria dicitur. Halaui in Hispaniae montanis qui Vascoli nunc narrati sunt, hucusque Hieronymus presbyter sui temporis digessit historiam.*
 28 Vaticanus Ottobonianus n. 473 saec. XV.
 29 Vaticanus Ottobonianus n. 604 saec. XV.
 *30 Vaticanus Ottobonianus n. 613 saec. XV.
 *31 Vaticanus Ottobonianus n. 743 saec. XV.
 *32 Vaticanus Ottobonianus n. 749 saec. XV.
 33 Romae apud Torquatium Rossi, saec. XV, antea card. Firmiani et coll. Cypranic, vidit Bethmann (*Archiv* 12, 411 et in schedis).
 34 Romae apud capitulum S. Petri saec. XV, vidit Bethmann (*Archiv* 12, 408).

Siena

- 35 Bibl. publ. K. IV, 13 scriptus Romae a. 1171 per A. Campanum.

Venetis

- *36 Marcianus cl. IX n. 1, scriptus Patavii a. 1460, antea Dominicanorum S. Iohannis et Pauli.
 37 Marcianus cl. IX n. 76, scriptus a. 1468, antea Morellii n. 258.
 *38 Marcianus Zanettianus n. 318, antea Bessarionis.

Veronae

- 39 Bibl. capit. n. 26 scriptus a. 1449.

Gallia.*Parisiis*

- 10 Lat. 1865 scriptus a. 1172 a Petro Cennino Bernardi insignis aurilicis filio.
 11 Lat. 1868 saec. XV.
 42 Lat. 1869 saec. XV.

Rheims

- 13 K 759 (757) saec. XII (?) exeuntis elegantissime scriptus. numerantur anni mundi: finit *LXVII Valentinianno VI et Nono consulibus VDCLXV. ego*

librum non vidi, videtur esse is quem adhibuit servatum eo tempore Parisiis apud Nicolaum Fabrum Pontacum (praef. p. 27), laudans elegantiam eius et annos addens ibi numerari ab orbe condito.

Hollandia.

14 Leidensis publicus n. 97 B saec. XV.

Hispania.

- 15 Escorialensis & H 3 scriptus Florentiae a. 1159. examinavit Ewald.
 16 Matritensis univ., antea Alcalensis E. 2. 7 scriptus a. 1123 (Knust *Archiv* S, 808).
 examinavit Ewald.
 17 Valladolid n. 61 saec. XV. descriptum habui a P. Heine integrum, partem
 item a Knustio.

Britannia.

Londini

- * 48 reg. 11 C III saec. XV.
 * 49 Harleianus 3957 saec. XV.
 50 Harleianus 3962 saec. XV.
 51 add. 6923 Prosperi chronica ex variis codd. calamo exaratis recensita ab Ioh.
 Hindley.
 52 add. 12016 saec. XV.

Oronii

- 53 Bodleianus Canonicianus script. eccl. n. 98 saec. XV.
 54 Bodleianus Canonicianus script. eccl. n. 193 saec. XV.
 55 collegii Magdalenei n. 181 saec. XV.

Germania. Austria. Helvetia.

- 56 Genevensis n. 49 saec. XV.
 57 Monacensis 12361 (Reitenbach 161) s. XV.XVI. deficiunt extrema.
 58 Sangallensis Bibliothecae civium Vadianae; inscriptum est: *liber emendatus
 Ghuiglichmini Francisci Tanaglia civis Floruntini quem ipse mea manu scripsi
 precepto Hieronymi serrato IIII k. Octobris MCCCXX.*
 59 Vindobonensis n. 311, antea Hohendorfianus, scriptus a. 1437 per eundem An-
 tonium qui scripsit n. 6.
 60 Vindobonensis n. 3100, antea universitatis n. 161, saec. XV. Prosper hic ad-
 est epitomatus.
 61 Guelferbytanus Gudianus n. 18 scriptus Papiae a. 1461 per Wilhelmum Saxo-
 nem presbyterum.
 62 Guelferbytanus Gudianus n. 152 saec. XV.
 63 Guelferbytanus nov. 101, 2 folium minus singulare, pertinens ad a. 127—137.

Subiecti indicem librorum quorum notitia certa mihi non suppetit, maxima certe ex parte iis quos modo enumeravi recensendorum, similia multa addi potuerunt, sed cum eiusmodi recensensus parum inveniatur, substiti in paratis.

San Daniele n. 10, post Hieronymum, scriptus a. 1152 (Bethmann *Archiv* 12,675 et schedae eius).

Parmae in bibliotheca ducali, post Hieronymum, saec. XV, adhibitus a Vallarsio et visus Bethmanno (*Archiv* 12,689).

Patavii in S. Antonii, post Hieronymum, saec. XV (Bethmann *Archiv* 12,665).

Ibidem in S. Iohannis in Viridario, post Hieronymum (Tomasini bibl. ms. Patav. p. 15).

Veronae apud Saibantios sic descriptus apud Scipionem Maffei *indice de libri di Gius. Saibanti* (Veronae 1731, 8): chronicon ut creditur Prosperi cui titulus: epitoma quod est chronicon omnimodae historiae continens ab exordio mundi per sue-

cessionibus nomina regum gentium multarum seu consulum diversarum provinciarum, producit usque ad Valentinianum iuniorem et Leonem I papam: membr. qu. 'XI saec.' Bibliotheca ea publice venit Mediolani a. 1813.

Valenciae Hispaniae n. 112, post Hieronymum (Knust *Archiv* 8, 822).

Oxonienſis collegii omnium animarum n. 17, post Hieronymum (Coxe cat. 2 p. 15).

Ex horum librorum aliquo expressa est editio princeps Prosperi posthieronymiani curata c. a. 1175 Mediolani a Bonino Mombritio (s. l. et a.: Hain n. 6716) cum Hieronymo et Palmerio. ad eam fere redeunt errores a codicibus meis omnibus alieni, quales adnotavi ad c. 1202. 1217, 7.

Cod. Montpellierensis n. 306 saec. IX inter alia (v. *catol. des mss. des dép.* vol. 4 a. 1819 p. 3) habet fragmentum paucorum versuum incipiens: *Ex chronica Prosperi. Interea Arriani iam non occulte ut antea, sed palam et publice, finiens id est dissimilem substantiam confirmant.* at haec non Prosperi sunt, sed Sulpicii Severi chron. 2, 40¹⁾.

Restat ut agamus de Prosperianorum chronicorum epitomatoribus et compilatoribus. et epitomarum libri memorandi sunt duo Vaticanus et Matritensis.

Vaticanus Reginae n. 2077 in membranis delicticiis, quae olim continebant Ciceronis orationes Verrinas, rescriptus est saec. VI extremo septimove incunte litteris uncialibus, sed quae passim spatio deficiente ad cursivam formam declinant (specimen dederunt Zangemeister et Wattenbach exempla codd. Lat. tab. 1), in f. 4 ima pagina prior legitur teste Bethmanno † OPFIOVC manu antiquissima, quaterniones tredecim numero sunt: primi duodecim sunt numerati. saec. XVI videtur extitisse Romae apud Achillem Maffeiū: nam ipsum eum, ut contra Rossium inser. chr. I p. LXV recte statuit Krusch *Studien* p. 79, intellegit sine dubio Panvinius in praefatione fastorum: 'apud me est fastorum consularium sine nomine auctor, qui a consulatu Constantii Augusti VIII et Galli (Caes. III opus aggressus²⁾) illud per consulum collegia ad XII usque imp. Iustini iunioris Augusti postconsulatus annum concinnavit atque singulis annis addidit diem paschatis celebrandum. porro autem ipsum Romae inveni in bibliotheca Achillis Maffei Romani civis . . . is mira vetustate venerabilis erat maiusculis litteris in membranis ante mille annos descriptus'. item in praefatione appendicis commentariorum in fastos eos: 'aliud etiam habui incerti auctoris chronici exemplum, quod a primo Constantini anno²⁾ inchoatum usque ad Tiberii Mauricii Augusti imperium per annos consules deductum est. liber litteris quas maiusculas vocant in membranis venerandae vetustatis scriptus est Romae: cuius mihi copiam fecit Achilles Maffeus antiquitatis romae peritissimus, quem in antiqua et vetustorum codicum refertissima avita bibliotheca invenit, quam a maioribus inchoatam vir optimus idemque doctissimus Bernardinus cardinalis mirum in modum locupletaverat, quem tamen hic suggerere nolui, tum quod captum et concise non continuata serie historiam scribat, tum quod eum integrum commentario secundi tertiique fastorum libri incluserim'. item in commentariis p. 409 ad a. 354 Constantio VII et Gallo III cos.: 'ab hoc anno antiquissimus . . . Maffeiurum codex, cuius index est *ratio vel computus paschae*, initium habet, qui ad imperium Heraclii Augusti et annum Christi DCX pertinet'. eadem repetit ad a. 379 p. 415, hic contendens fastos eos perductos esse ad Mauricii imp. consulatum, et p. 427 ad a. 566, quem ait signari p. e. Basili XXV in libro antiquo Maffeiurum et p. 428

1) Varia lectio loci, quem descriptum accepi a Girardo nostro, collati cum editione Hafnii haec est: *non] iam non — ac] et — haeresis] conceptae heresis — quovator — quovator — ut om. — sed om. — et his] etiam — quovator.* 2) Scilicet primus annus in codicem relatus est p. Chr. 354 sic scriptus: *Const. VII et Const. IIII.*

ad a. 580, 584, 592, ubi inde citat consulatus Tiberii Mauricii Phocae, in his relationibus quamquam hic illic erratum est, dubium non est Maffieianum codicem esse ipsum hodie Vaticanum. — Post Maffieium volumen testibus sigillis ei impressis 'bibliotheca S. Andreae Romae' et 'S. Andreae Romae' delatum est in monasterium S. Andreae *della Valle*, ex quo ad reginam Christianam pervenit et cum reginae libris in Vaticanam, liber secunda scriptione quae continet, haec sunt:

1. f. 1—78^r Hieronymi et Gemadii commentarii de viris illustribus (cf. Reifferscheid bibl. patr. Lat. I p. 366).
2. f. 78^{r-v} Tractatus de Henoch et Elia, cum fortasse ineditum in auctarium quartum recepi.
3. f. 79^r—81^r *Ratio paschae*, scilicet cycus paschalis a. LXXXIV adscriptis consulatibus a. 354—437 infra editus inter additamenta ad Victorium Aquitanum, remittitur in fine ad laterculum alium incipientem a Felice et Tauro eos. p. Chr. 128: is in codice deficit hodie in fine mutilo.
4. f. 81^r—96^r epitome chronicorum Prosperianorum: praescribitur: *in nomine domini inc. cronica*, deinde f. 93^r parti Hieronymianae subscribitur: *huc usque Hieronimus, ceterum Prosper consecuta subiunxit*, partis ab Hieronymo pendens epitome brevissima est et in aetate imperatoria consulatibus plerisque omissis redigitur fere ad indicem Augustorum: proprie Prosperiana etsi item ad compendium redacta sunt, consules in his locum suum tenuerunt, continuo ordine perveniunt consularia ad a. 166: subscriptio nulla neque ubi Prosper finit neque in fine laterculi, epitomae in hoc solo libro servatae variam lectionem dedit Mansius in amaliu Baronii apparatu (Lucae 1710) f. 223—228: Roncallius in chronicis vol. I (1787) p. 705—720 partem posthieronymianam edidit, nos epitomen descriptam ex libro passim evanido et incredibiliter corruptam apparatusi inseruimus integram, ut pro re modo ad formam variae lectionis redigeretur, modo singulis capitibus in ipso variae lectionis principio subnotaretur, additamenta in textum inserta composuimus infra in auctario quarto ibidemque continuationi a. 455—466 locum dedimus. — Capita 789—879, quatenus adsunt in epitome, repraesentantur tabula supra citata Zangemeisteriana.
5. f. 96^r—98 sub titulo *incip. epitoma temporum et indiculum pascae* leguntur chronica continuata ad a. 613 edita cum Victorio Aquitano sub titulo paschalis Campani.
6. f. 99 divisio diei: *nox in octo partibus dividitur: vespera, fax, concubia, intempesta, gallicinium, conticinium, crespulum, aurora*, sequitur tabula ventorum, deinde: *a quarta usque XI h(ora) est, ab XI usque XVIII cavendum, ab XVIII usque XXVII h(ora) est, a (X cod.) XXVII usque quarta item (id cod.) cavenda est*.
7. f. 99^r—100^r excerpta ex Vegetii libris de re militari, de quibus rettuli in Hermiae vol. I p. 130.
8. f. 101^r (101^v vacat) *inc nomina heresum, quarum etiam opiniones subter aduecrae ab Augustino episcopo in hoc volumine congestae sunt. I. Simoniani, finit XC Eutychianistae*, (cf. Augustini vol. 8 in. ed. Vallars.) opiniones non adsunt.

Liber descriptus est ex exemplari scripto notis iis quae in libris iuris frequenter inveniuntur, extra eos fortasse alibi non deprehensae, id ut in Vegetianis l. c. ostendi, ita ad Prosperum quoque pervenire declarant mendae hae: c. 694 *egrio pro e contrario* — 733 *qui pro contra* — 755 *post autem* (PAT) *pro pater* et similes aliae multae.

Alcalensis olim, nunc Matritensis univ. n. 134 saec. XIII praeter Prosperii exemplar, de quo supra p. 367 dictum est, f. 21—29 continet epitomen ex chronicis Hieronymi et Prosperii, quam descriptam habui ab Ewaldo, post titulum *item incipit cronica Eusebii Hieronimi* incipit sic: *ab Adam usque ad diluvium anni MCCXLII, a diluvio*

usque ad nativitatem Abrahe an. DCCCXLII. a nativitate Abrahe usque ad egressu Israel ex Egipto ann. DV. primus omnis Asiae creptis Iudis regnavit Ninus Belli filius ann. LII. huius XIII regni anno nascitur Abraham natione Chaldeus qui vixit annos CLXXV. epitome ut hic illic amplificata. ita exilis est et male facta: explicat primum Iudaica ad excidium usque Hierosolymorum sub Tito: legitur in his *Cicero poeta nascitur*. item *Herodis XXXIII anno, Octavianus vero Augusti XLIII salvator omnium nostrum dei filius deus et dominus noster Iesus Christus in Bethleem Iude ex Maria virgine nascitur secundum carnem VIII kalendas Ianuar. Sabino et Rufino consulibus*. post ea epitomator praefatus: *nunc adiuvante domino per Romanorum tantummodo regum tempora usque ad nativitatem domini nostri Iesu Christi et deinceps temporum seriem digeremus* redit ad Ianum et Saturnum et sic pergit, citans Vergilii locum Aen. 8. 321—323 et sub Augusto de Christo nato supra relata brevius repetens et de morte Iohannis baptistae Christique haec adnotans: *passus est Iohannes baptista duobus Geminis consulibus Rufino et Rebellione*. huius (Tiberii) etiam XVIII anno dominus noster Iesus Christus passus est die VIII kalendas Aprilis Tiberio Augusto et Solo consulibus. sub Constantio insertum est caput de Helena petito ex chronicis Sulpicii Severi 2. 33. 314) et Constantinus dicitur baptizatus non ab Eusebio, ut est apud Hieronymum, sed a *Silvestro episcopo*. post excerpta Hieronymiana quae finiunt sic: *Fortinus episcopus Constantinopolitanus, a quo Fortiniana heresis exorta* (a. Abr. 2392) f. 28' sub praescriptione: *ab hinc Prosper sequuntur Prosperiana incipientia: Gratianus post Valentis patris obitum ann. V. finientia in e. 1304 breviate sic: Augustinus episcopus per omnia excellentissimus doctor post Hieronymum (per iherosolimam cod.) presbyterum anno decimo agens in episcopatum annos XXXV obiit in pace V kalendas Septembres inter impetus obsidencium Wandalarum*. haec excipit breve auctarium quod edidimus inter additamenta loco tertio perveniens a Valentiniano III ad Severi imperium a. p. Chr. 162 scriptum fortasse in Italia. Prosperi igitur exemplum, cui haec adiecta fuerunt, terminavit ante a. 155, fortasse a. 133 vel 115. clausula quae epitomen finit ex parte Isidorianis accommodata est sic concepta: *fiunt ab Adam usque a. XV Tiberii Caesaris idemque etiam XV Herodis anno, in quo dominus noster Iesus Christus predicare orsus est, anni VCCLXII. id est in prima etate seculi ab Adam usque ad dilucium anni HCCXLII* (sequuntur aetates II, III, IV, V), *in sexta, quae nunc agitur a nativitate domini usque ad XV Tiberii ann. XXVIII, et a XV Tiberii anno usque ad novissimum sub Vespasiano exersionem Iherosolime ann. XLII, qui faciunt in unum ann. LXX. a secundo autem Vespasiani anno, in quo Iherosolima subversa est, usque ad extremum huius operis, id est Iudii Maioriani et extremum tempus, ann. CCCLXXXII menses III dies II. fiunt simul ab exordio mundi usque ad extremum huius operis, ut diximus, ann. VDCLXXXII. hoc quod computatum est quantum potuit humana diligentia assequi temporum ordinem scripsit: deus enim consilium ab humano sensu absconsum est (absc. est crasum). de die autem illi est, fere ut Isidorus cum amplificationibus finiens ita: quae pater posuit in sua potestate. fuit.*

Inter compilatores chronicorum Prosperi primum locum obtinet **Victorius Aquitanus**, quem supra p. 315 vidimus paschali edito a. 157. id est biennio post emissam chronicorum editionem postremam, inseruisse laterculum consularem ex iisdem depromptum, ipsum paschale cum infra edituri simus, apparatusi Prosperiano pauca tantum inde inserimus adhibitis codicibus Gothano n. 75 saec. VII. Ambrosiano H 150 inf.

1) p. 87, 18—88, 1 Halm. lectio differt in his: *Helena mater principis Constantii] helena constantii mater — filio om. — cum h. a. concupisset] iherosolimam proficiscens — idola ac t. iudii reperta contrivit — mor usa regni vixibus basilica] et basilica catholice fidei — constituit] instituit — instabant] stabant — caelum] celo — sublatus] s. est — insolens] insolentia — est om. — certant] certant — sciant] sciant — eandem cod. — sui om. — tunc reperta dignoque ambitu consecrata est.*

sacc. IX. Lugdunensi Scal. 28 scripto a. 816. cuius generis codicem Victorius adhibuerit, dictu difficile est: lectiones *Quinto* in consulatu a. 125 et *Apulino* in consulatu a. 162 ei communes sunt cum codice nostro *C*, item numeri et ex parte nomina quoque in consulatibus a. 161, 297, 299.

Cassiodorus chronicis scriptis a. 519 quamquam consules ab a. inde 32 p. Chr. inseruit ex paschali Victorii, in parte posthieronymiana rerum gestarum notitiam sumpsit ex chronicis Prosperi, quae quamquam integra novit (v. p. 346), ad sua chronica adhibuit exemplum Hieronymi cum auctario Prosperi simili nostro *F'*, sed eo emendatiore et deducto ad a. 155, ut supra p. 368 demonstravimus, ipsa cum infra habeantur edita, in apparatus ad Prosperum potiora tantum inde recepi, interpolationibus Cassiodoranis hoc loco praetermissis.

Liberatus diaconus ecclesiae Africanæ aetate Iustiniana in breviario causae Nestorianorum et Eutychianorum attulit ex chronicis Prosperi sub nomine Laecentii (v. supra p. 343) c. 1296, 1297 (v. adn.).

Paulus diaconus ad historiam Romanam compilandam ut antea Hieronymiana, ita ubi ea desinunt Prosperi chronica adhibuit ad a. usque 155 plerumque verbis ipsius retentis, ubi enimque discedunt duae familiae Spirensis (*MYL*^s) et reliquorum, Paulus facit cum his (v. inter alia c. 1278 *praecclarus*, non *satis clarus*, 1286, 1327), proxime accedens ex nostris ad librum *F'* (c. 1288 *acceperat* ut *FAORII*: c. 1290 *achilas* corruptum ex *are(h)ila(s) FPAONR*: c. 1310, 7 *per* omissum ut *FPZX*: c. 1321 sic ut legitur *FPXZ*). errat Droysenus (praef. ad Eutropium p. XLV) statuens adhibitum esse a Paulo chronica Prosperi nostris integriora, quae nulla unquam fuerunt: sed quod alibi monui in Paulianis ad auctores suos revocandis summa cautela opus esse, cum et plures docte adhibere nec sine arte aliqua commiscere soleat et secutoria et coniectaria et ornativa passim de suo addat, non inutile erit exemplis quibusdam denuo stabilire.

11, 13¹) cum usque ad id tempus Italia

Arrianae perfidiae morbo langueret,
post Auxentii seram mortem
cum Ambrosius ex pagano iudice

subito apud Mediolanium divino nutu
episcopus a cunctis fuisset electus
moxque catholico baptismate tinctus

cumque pro fide catholica

libros Gratiano imperatori porrexisset
ae veneratione qua debuerat susceptus
esset

universa statim ad rectam fidem Italia
repedavit

13, 3 Honorius Gallam Placidiam germanam
suam

Hier. 2390: post Auxentii seram mortem,
Paulinus vita Ambros. 8: (Valentinianus)
summo gaudio accepit, quod index a se
directus ad sacerdotium peteretur.

Hieronymus l. c.: Mediolanii Ambrosio episcopo constituto.

Paulinus l. c. c. 9: postulavit non se nisi a
catholico episcopo baptizari: sollicite enim
cavebat perfidiam Arrianorum.

Prosper c. 1173: Ambrosius episcopus multa
pro catholica fide sublimiter scribit.

Ambrosii de spiritu sancto l. III ad Gratianum.
—

Hieronymus l. c.: omnis ad fidem rectam
Italia constituitur.

nomen Gallae Placidiae *ex chronicis Italicis*
(v. supra p. 258 n. 1).

1: Droysenus p. XLV ad hoc caput a Paulo indicat adhibitum esse auctorem aliquem deperditum, duorum aliorum locorum, de quibus similiter statuit, alter de Maximo et Martino sumptus est ex Sulpicii Severi vita Martini c. 20, alter de Theodosio imperatore et Ambrosio ex hist. trip. 9, 30.

Constantio suo comiti fide integerrimo et ingenti viro iam dudum promissam magno eunetorum gaudio sociavit,

ex qua Valentinianum filium Constantius genuit, qui postea rei publicae imperium gessit

hoc in tempore foedus firmissimum cum rege Gothorum Wallia Constantius pepigit tribuens ei ad habitandum Aquitaniam Galliae provinciam eiusdemque provinciae quasdam civitates vicinas

cernens itaque Honorius ubique se Constantii virtute et ingenio seu per bella seu pacis moderatione tueri,

eum cunctis admittentibus apud Ravennam in regni consortium adseivit.

qui necdum septem mensibus evolutis ex hac luce subtractus est.

Prosper c. 1259: (Placidiae) nuptias Constantius promeretur.

chr. Gall. ad a. 116: Placidia soror imperatoris Constantio combio sociatur.

Prosper c. 1267: Valentinianus Constantii et Placidiae filius nascitur VI non. Iulias.

Prosper c. 1271: Constantius patricius pacem firmat cum Wallia data ei ad inhabitandum secunda Aquitania et quibusdam civitatibus confinium provinciarum.

—

Prosper c. 1273: Constantius ab Honorio in consortium regni adsumitur.

chr. Gall. ad a. 420.1: Constantio dignitas imperii ab Honorio sponte delata, qua vix octo mensibus usus interit, Valentiniano octo annorum filio derelicto.

Frandis quamquam non recte accusabitur Paulus, non abstinuit ab amplificatione temeraria: ita in narratione modo relata locum creationis de coniectura apposuit, nec magis dubium est simili ratione in narratione de Castino 13, 6 eum adiecessisse extrema: *Castinus vero tanto collega ob suam intemperantiam privatus nihil dignum in Hispaniis gessit*, item mox 13, 7 in narratione de Honorii excessu locum mortis et sepulturae non ex scriptoribus a Paulo adhibitis proficisci, cum praesertim satis constet Honorium non Romae obiisse, sed Ravennae, quod Bonifatium 13, 11 scribit patricium factum esse, posuit opinor propterea quod Marcellinus ad a. 432 eum patricium dicit.

— — — — —

De editionibus post ea quae supra praecepta sunt, pauca sufficient.

Princeps chronicorum Prosperi editio partem posthieronimianam solam continens emissa e. a. 1475 supra p. 371 commemorata est. eandem partem auctam additamentis futtilibus iis, quae composuimus in auctario sexto, ne fallant, repetivit Erhardus Radbolt Augustanus Venetiis a. 1483. hae editiones pendunt a libris nostris *FP*. Camisium deinde supra p. 366 vidimus a. 1601 edidisse Prosperi eandem partem, qualis legitur in libro *B^v*. hae editiones omnes desinunt in a. 445 ibidemque finit ea quoque, quam vir diligentissimus Arnaldus Pontacus episcopus Vazatensis una cum chronicis Hieronymianis publicavit Burdigalae a. 1604 excussis libris scriptis compluribus: nam quamquam copia ei fuit nostri codicis *Y*, qui pervenit ad a. 455, extrema haec Pontacussatis habuit commemorare (p. 789), trium tamen annorum extremorum 453—455 narratio Prosperiana ad codicem nostrum *D* dudum antea prodierat cum Sigebertianis (vide supra p. 366). totum Prosperum posthieronimianum primus edidit du Chesne inter historiae Francorum scriptores vol. 1 (1636) p. 201 'multo', ut ait 'quam in vulgatis exemplaribus emendatiorem et antiorem ex mss. codicibus Iacobi Simondi (nostro *Y*, vide p. 358) et Petri Francisci Chiffletii soc. Iesu' (nostro *C*, vide p. 366). integra chronica primus edidit Carolus Labbaeus in novae bibliothecae mss. (Parisiis 1657) vol. 1 p. 16 seq., adhibitis, ut supra diximus, praeter editiones priores codicibus duobus, Spirensi deperdito (v. p. 353) et altero hodie servato

Berolini (supra p. 360). ex Labbaei editione descriptus est codex bibliothecae Hanoveranae NH, 704 (cf. Pertz *Archiv* 1, 167. S. 633) eandemque omissis Hieronymianis repetivit Bouquet rer. Gall. script. vol. I p. 621 sq. has editiones quinam praeterea repetierint. philologus recte relinquet bibliographis explicandum.

Postquam libros recensimus, dicemus de eorum nexu et utilitate.

Prosperi duae recensiones ad nos pervenerunt, quarum ad alteram pertinent codices integri operis *A* et Paris. 4871, decurtati *OR*, epitomatus *V*, alteram repraesentant codices *MY* cum Spirensi (*L^s*) et Frisingensi, integri operis omnes. ex utraque recensione contaminati sunt reliqui integri operis *C* cum mutilis brevialisve *DIIB*, decurtati *FPXZ*. ex his cum ad editionem a. 445 emissam pertineant codices *ORFPXZ*, ad editionem a. 455 *VMY* Spirensis Frisingensis (*B* cuius editionis sit, determinari nequit), apparet ad editionum diversitatem non esse revocandam eam quae inter duas recensiones intercedit: immo editiones verisimile est non tam mutatas produisse quam auctas subinde adiecta continuatione, illarum autem recessionum differentias non ad auctorem redire, sed ad librarios. confirmant id excerpta Cassiodori et Pauli ad codices *FPZX* proxime accedentia. sed pertinentia ad editionem a. 455 — iam de generibus tribus in universum exponemus. quid in quo laudandum sit vel reprehendendum. comparabuntur iam recensiones duae primariae, quarum cum neutra ab altera pendeat et ubi discedunt modo haec modo illa verum servavit, alteram utram sequi licet. agemus item de libris contaminatis ex utraque et de interpolationibus in Prosperiana aliunde inlatis.

Indicem chronicis quem Prosper praescripsit supra p. 347 vidimus servatum esse in recensione priore, scilicet in libris *A*: decurtati epitomatique eo carent. recensio posterior (*M*) uno chronicorum vocabulo se continuit.

Adnotationes a textu distinguunt libri *AOMC*, sed diverse: scilicet tam *A* quam *O* eas habent in margine perscriptas litteris minutis et versuum interstitiis angustioribus, qualiter fere in ipso auctoris archetypo eas perscriptas esse probabile est. at in codice *M* in textum admissae sunt cum, ut supra p. 357 dixi, non raro interruptentes (c. 33. 429. 430 cef.), distinctae tamen ab eo cum litteris minoribus tum versibus a capite reductis. Bruxellensis *C* etiam hoc nomine contaminatus adnotationes raro (ut c. 39) in margine collocat, plerumque eas distinguit litteris miniatis. haec duarum recessionum differentia licet ipsa parum utilis aliquantum facit ad codicum ordines recte distinguendos et operis speciem primitivam aliquatenus restituendam.

Auctoris verba recte fere tradita habemus per duas illas recensiones invicem sese corrigentes et explentes. unicum locum offendi c. 1175 in nostris libris omnibus pariter mutilum omissis verbis *miraculorum signis* quae servavit Prosper compilerator Isidorus, nisi et ipse ea restituit coniectura. plurimis locis duae familiae discedunt in verbis et ita quidem, ut plerumque *M* cum suis *YL^s* praestet, *A* cum suis *ORV* deterior sit, utramque lectionem contaminati aut coniungant aut inter eas fluctuent. Hieronymum, a quo pleraque Prosper adsumpsit, ubi comparare licet, ibi plerumque illi libri propius ad eum accedunt (c. 64. 67. 149. 440 cef.); sed aliis locis contrarium evenit (c. 114. 115. 178). retractationis vestigia cum alii loci ostendant:

- c. 179 *Massilia condita* ante (Troiae) captivitatis annum VI secundum *M*, anno XXI regni Tarquinii Prisci secundum *AV*: *C* eandem adnotationem bis habet, ante c. 180 ut *M*, ante c. 182 ut *A*: computatio utraque deducta ex Hieronymo.
- c. 1266 concilio ... CCXIII episcoporum *MYL^s* cum *HBZXFP*, concilio ... ducentorum amplius episcoporum *AOR*.

tum maxime in haeresibus modo *M* (ut c. 689), modo et frequentius *A* (ut c. 634, 635, 636, 686) ad verbum fere convenit cum Augustino, quem Prosper expilavit. melioris ordinis archetypum in his a breviando non abstinuisse et alii loci ostendunt et maxime c. 1010 de Arrianis, aliquando adeo utraque familia ab Augustino ita discedit diverse, ut appareat utrumque archetypum perperam esse diasceuastae retractationem.

<p><i>Augustinus c. 35:</i> Bardesanistae a quodam Bardesane, qui in doctrina Christi prius extitisse perhibetur insignis, sed postea quamvis non per omnia in Valentini haeresim lapsus est.</p> <p><i>Augustinus c. 69:</i> Donatistae . . . in haeresim schisma verterunt</p> <p>Mendae communes prioris familiae libris omnibus, ut c. 312 <i>reputavit</i> pro <i>recensavit</i>, raro offenduntur: passim e contrario in secunda familia tales deprehendimus, quarum quasdam apposimus, maxime ut nexus qui intercedit inter libros <i>AOR</i>¹⁾<i>V</i>²⁾ et contaminatio librorum <i>C</i>³⁾<i>DEPXZIB</i> ita patefiat. plerisque locis cum lectionem <i>M</i> veram esse pateat, ibi quoque, ubi per se utraque lectio admitti posset, cognita alterius familiae praestantia utra reiicienda sit dubitari non potest.</p> <p>226 Samnitas <i>ML</i>^s<i>C Hier.</i> 243 votiva <i>ML</i>^s <i>Hier.</i> 336 interveniente senatu <i>ML</i>^s <i>Hier.</i> 688, 689 Titianus <i>M</i> 690, 691 Bardesanes . . . secutus <i>M</i> 1031 episcopus ecclesiam tenuit Marcus <i>MY</i> 1149 quae filium patris non consubstantialem dicit esse, sed similem <i>MYL</i>^s 1220 maxima pars <i>MYIB ZXF</i> 1264 Afrorum industria ac maxime Augustini episcopi scientia <i>MYL</i>^s</p>	<p><i>Prosper c. 691 M:</i> Bardesanes, a quo Bardesanistae, cum aliquando in fide Christi probabilis fuerit, postea in Valentini transivit errores, quamvis non omnia ipsius sit secutus.</p> <p><i>Prosper c. 1026 MY:</i> in schisma divisi sunt</p> <p>Sarmatas <i>AV</i>^r votiva <i>A</i> interveniente senatus <i>A</i>^m, interventu senatus <i>A</i>^r<i>V</i>^r Tatianus <i>AV</i> Bardesanes . . . prolapsus <i>A</i> ordinatur episcopus Marcus <i>AO</i> cuius error est dissimilem adserere patri filium et filio spiritum sanctum <i>AI</i> maxima parte <i>AOR</i> Afrorum vigore ac maxime Augustini episcopi scientia <i>ZXFP et sic, sed industria pro scientia AOR</i></p>	<p><i>Prosper c. 691 A:</i> Bardesanes quoque alterius auctor erroris eodem tempore innotuit, in Valentini haeresim ex parte prolapsus.</p> <p><i>Prosper c. 1026 AO:</i> schisma fecerunt . . . in haeresim transierunt</p> <p>votiva uestita <i>C</i> <i>utrumque C</i> <i>utrumque C</i> ordinatur episcopus Marcus qui ecclesiam tenuit <i>C</i> <i>utrumque C</i> <i>utrumque C</i> Afrorum vigore ac m. A. e. industria et scientia <i>B et sic, sed industriae scientia H</i></p>
--	--	--

1) Paucis locis, ubi *R* a mendis huius familiae recedit, ut 1286, 3, 1342, 7, veram lectionem librarius coniectura videtur restituisse. aliis etiam paucioribus communitio erroris in familia *AORV* non ex archetypo venit, sed casu effecta est, ut c. 1238 *cessit* pro *cohaesit* quamquam habent *AOV*, in *R* est *cohaesit* vel *coesit*; item c. 1294 *ex in Sigisvultum fecerunt insignis vultum ARVO* neque tamen *B*, ceterum *OR* ut instructi sunt eodem auctario, ita etiam errores communes habent sibi proprios, ut c. 1250 *regno pro Rheuo*, c. 1298 *ab Actio comite receptu* pro *Actii comitis armis recepta*. 2) *V* raro contra *AOR* cum melioribus facit, ut evenit c. 1263 *cum triumpho MYHVB, triumpho AOR, triumphans ZXFP*, mo loco c. 67 *computantur* posuit pro *copulantur*, lectionem codicum Hieronymianorum corruptorum (*AP* Schoenii) secutus. 3) Exemplar familiae *A* quod librarius *C* adhibuit, nostris *A*^{UV} videtur simile fuisse; certe error c. 797 *ivris conditor* pro

1286	ac recipiendum occi- dentale . . . imperium <i>MYHBZZXFP</i> , item <i>R</i> (cf. p. 377 n. 1)	ad recipiendum orientale . . . imperium <i>AO</i>	
1288	acciverat <i>MYZZP</i>	acciperat <i>A</i> , acceperat <i>AORH</i> , acceverat <i>B</i>	
1291	inlatum <i>MHBYZZXFP</i>	in altum <i>AOR</i>	
1304	libris . . . respondens <i>MHBYZZXFP</i>	libri . . . respondens <i>AOR</i>	
1324	civitatem amnona imple- verit <i>MYCHBZZXFP</i>	civitatem amnona adiuverit <i>AOR</i>	
1329. ³	cari clarique <i>ML^s C</i> , clari carique <i>H</i>	clarique <i>AOZZRFPB</i> , clari <i>X</i>	
4	ut dilectiores sibi fa- ceret <i>MYB</i>	ut copulatiores sibi faceret <i>AOXRFP</i>	ut copuladilectiores sibi fa- ceret <i>C</i> , ut copulatores lectorum sibi faceret <i>H</i>
4	in Arrianam perfidiam <i>MYCHB</i>	in Arrianam sectam <i>AOZZRFP</i>	
13	occisus <i>MYCB</i>	interfectus <i>AOZZRFPH</i>	
14	superata saevitia <i>MYCHBZZXFP</i>	superitia <i>A melius omissis</i> , superata peritia <i>OR hiatus</i> <i>expletes interpolatione</i>	
1339	anno . . . quingentesi- mo octogesimo et quin- to <i>MYL^sCHBZZXFP</i>	anno . . . quingentesimo octo- gesimo quarto <i>AORV</i>	
1342. ⁷	infelicissimae mortis <i>MYCHZZXFP</i>	felicissimae mortis <i>AO</i>	
1346	saeva populatione <i>MYCHXFP</i>	saeva depopulatione <i>AORZ(?)</i>	

Capita commatae ea quae per se abesse possunt non inventa in libris Prosperi omnibus, numero non pauca, iam quatenus fieri potest hoc loco exquiremus, quatenam scripta videantur esse ab auctore praetermissa a librariis incuriosis vel breviautibus, quatenam e contrario Prosperianis addiderint interpolatores, nam in recensendo eam viam tenui, ut etiam capita non in omnibus libris inventa, siue gemina mihi viderentur siue insiticia, suis locis relinquerem, utpote re ipsis Prosperianis non inferiora et ad usum ita habiliora, in summa re duae recensiones invicem sese expleant et reperiantur multa capita maxime in parte priore in altera utra familia sola, quae Prosperi esse dubitari non potest, hoc cum margines editionis ostendant, in quibus indicavimus omissa modo in *M*, modo in *A*, exempla addere supervacaneum est, codex Bruxel-
lensis *C* ex utraque recensione conlatus ad editionis nostrae plenitudinem prope accedit, quamquam hic illic defectus alterius utrius ad eum sese propagaverunt, ut e. 799 omit-
tunt *MC*, e. 30, 795, 796 *AC*, e contrario solus servavit capita 571, 583, quae cum
causa nulla sit cur Prospero abiudicemus, casu ex utriusque recensione libris nobis
notis videntur excidisse, sed tamen lex haec, ut Prosperi sit quod habet aut *M* aut
A, non sine cautela aliqua accipienda est, sane cum in recensione *MY* mutatio tradi-
torum angustis finibus sese continuerit (p. 380), quae ea familia praecipua habet, ma-
xime haec:

inris consultus et e. 1152 (supra p. 361) a plerisque omissum adsunt et apud *C* et apud *ATHV*, cum absint
ab *AS*, item omitunt e. 242 *AC*.

- 1191 ab Arbogaste comite *MYHB*, ab Arbogaste *AOZXRFPP*,
 1278 et malorum sequentium *MYL^s*, *om.* *AOZXRFPIIB*,
 1282 coniuente ut putabatur Castino . . . praecerat *MYZZFPPIB*, *om.* *AOR*,
 1312 - 1318 *computatio adest in solis libris MYH*,
 1327 quorum Posidius et Novatus et Severianus clariores erant *MYCH*, *om.*
AOZXRFPP,
 1330 barbari foederatorum desertores *MYCHBZXFP*, *om.* *AOR*,
 1333 adversum Gothos . . . gesta *MYCHBZXFP*, *om.* *AOR*,
 1348 ut hac sui cura . . . superaretur *MYCHZZFP*, *om.* *AOR*,
 1373 cum ergo Heraclius sinistra omnia imperatori de Aetio persuaderet, hoc unum creditum est saluti principis profuturum. si inimici molitionem suo opere praecoccupavisset. unde Aetius imperatoris manu et circumstantium gladiis intra palatii penetralia (i. p. p. *om.* *Y*) crudeliter confectus est *MYH*, dum (cum *C*) ergo Aetius placita instantius repetit et causam filii commotius agit, imperatoris manu et circumstantium gladiis crudeliter confectus est *CD*, cum ergo Heraclius . . . praecoccupavisset dum placita . . . agit, imperatoris manu et circumstantium gladiis crudeliter confectus est *Duchesiuis coniectura omnino, sed probabili utramque recensioem coniungens*

vere Prosperi esse aut certum est aut veri simillimum. — E contrario ubi codice *M* auctior est familia deterior his potissimum locis:

- 1204 Hippone regio *reliqui*. Hippone *MY*.
 1222 Pollentiae adversum Gothos vehementer utriusque partis clade pugnatum est *reliqui et V*, utr. p. clade *om.* *MY*.
 1259 Placidiam Theodosii imperatoris filiam, quam Romae Gothi ceperant quamque Athaulfus coniugem habuerat, Wallia pacem Honorii expetens reddit eiusque nuptias Constantius promeretur *reliqui*. Wallia Placidiam reddit, cuius nuptias Constantius promeretur *MY*.
 1267 Valentinianus Constantii et Placidiae filius nascitur VI non. Iulias *reliqui*. Const. et Pl. filius *om.* *MY*.
 1278 ad Portum urbis *reliqui*. ad Portum *MY*.
 1280 Placidia . . . orientem cum Honoria et Valentiniano filiis petit *reliqui*. Hon. et Val. *om.* *MY*.
 1285 Exuperantius . . . inultum fuit *AO*, *om.* *MYRZZFPPIB*.
 1286 Theodosius Valentinianum amitae suae filium *AORZZFPPIB*. Th. Valentinianum consobrinum suum *MY*.
 1288 Castinus autem . . . potuisse praesumere *reliqui*, *om.* *MY*.
 1289 Valentinianus ab exercitu Augustus appellatur *MYL^s*. Valentinianus decreto Theodosii Augustus appellatur *AOZXRFPP*. Valentinianus decreto Theodosii ab exercitu Augustus (Aug. ab ex. *B*) appellatur *IIB*.
 1298 Aetii comitis *reliqui*. Aetii *MY*.
 1336 Xystus papa diaconi Leonis hortatu *reliqui*, d. L. hort. *om.* *MY*.
 1337 Vitericus . . . habebatur *AOZXFP*, *om.* *MYCRHIB*.
 1358 reclamante Hilario diacono ecclesiae Romanae . . . sua delatione promeretur *LCH*, reclamantibus eis . . . compellerentur *MY Fris*.
 1373 *loco supra citato comma* Aetius . . . commotius agit *habent DC*, *om.* *MYH*, intra palatii penetralia *MI*, *om.* *YLCD*

eorum locorum quosdam, maxime c. 1285, 1288, 1358, 1373 a librario, ad quem prioris familiae exemplaria redeunt, similiter breviatos esse atque quos supra p. 377 tractavimus de haeresibus probabile est propter argumentum, in plerisque autem

Mediceum librum Prosperi textum genuinum reddere crediderim et quae altera familia consentientibus passim ex contaminatis quibusdam plus aliterve habet proficisci ex interpolatione, sed ea aequali, ita enim pleraque comparata sunt, ut facilius addi poterint quam casu consiliove omitti, et quod Valentinianum III. Augustum factum esse prior familia ait ab exercitu, posterior a collega Theodosio, ita sibi refragantur, ut illud gratiosum magis quam verum (Olympiodorus p. 16 Mueller; Socrates hist. eccl. 7, 21) scriptum esse videatur Valentiniano etiamtum vivo, hoc cum iam non expediret de mortuo bene loqui.

Certas interpolationes in libro *M* similibusque non deprehendi praeterquam quod quae adduntur ibi c. 159 verba de senatu Romano *et rem publicam gerebant* vix sunt Prosperi, cum absint et ab altera familia et ab Hieronymo, item duobus locis c. 1366, 1368 in *M* adsunt consules de Oriente, quamquam ex ipsa forma qua referuntur intellegitur post tempus eos adiectos esse et absunt a codicibus *CD*, qui hic soli pristinam formam servarunt, minora, qualia sunt c. 1110 additum *multos* contra Hieronymum et c. 1153 *omnes Italia* mutatum non, ut debuit fieri, in *omnis Italia*, sed in *omnes Itali* fidem libri non infringunt.

Ad interpolationes in secundam familiam a manu ni fallor coeva inlatae accedunt anni episcoporum Romanorum a Prospero adscripti, quatenus pervenit Hieronymus, a Damaso inde ab ipso non additi teste Mediceo libro, expleti autem in familia secunda, denique c. 732 qui id exemplar archetypum scripsit Victoris papae volumina, quae mediocria dicere Prosper non erubuit, pia fraude *non mediocria* perhibere maluit.

Ad reliquos libros quod attinet, *C* ut in contaminandis duabus recensioibus ceteris longius progressus est, ita ipse neque auctarium proprium habet neque sibi proprias interpolationes, id ipsum de libro *B* dicendum est imperfecto et parum utili.

Libri *FP*, item *XZ*, item *OR*, item *V* quatenam addiderint, auctaria in appendice proposita declarant, *H* quae adiecerit, ad consularia Italica supra p. 268, 298 seq. declaratum est.

ORTHOGRAPHICA.

Codicum duorum antiquissimorum, Vaticani reginae n. 2077 (*V*) epitomae saec. VI et Escorialensis R II 18 (*O*) saeculi VII orthographia cum habeat aliquam utilitatem, illius variam lectionem etiam orthographicam in apparatus recepimus, alterius libri hoc loco enarrabitur praeter ea quae ex varia lectione peti poterunt.

Consonantes.

Geminatio et ponitur et evitatur recte; *triticum* (1324) reperitur similiter in lapide Africano (Eph. epigr. V p. 629).

b et *p*: *optinere* constanter, sed *obtrivit* (1322).

b et *r* confunduntur raro: *superius* semper

(1278, 1327, 1336) — *conibentia* (1288).

c et *g*: *neglectus* (1256).

c et *t* non permutantur: semper *Bonifacius* cet.

d et *t*: *ad* = *at* (1330) — *adque* semper —

Adtulus (1254) — *superassed* (1340);

e contrario *aput* (1243, 1342).

f pro *ph* passim, ut *Filogonius* (1027).

h supprimitur in principio vocabuli interdum: *abitus* (1266), *Elenopolis* (1023),

Ippone (1204) et *Spania* pro Hispania semper: plerumque post *c* et *t*: scribi-

tur *Alaricus*, *anocoreta* (1201), *Antiocia*,

emucus, *monucus*, *pasea* (1352), *Sim-*

macus, *Stilico*, etiam *nicil* (1339); item

Atanasius Bilinia, *Gothi* (semel *Gothi*

1240), rarius additur perperam, ut in

Habundantius (1199), *hac* = *ac* (1261,

1322, 1342), *apostholicus* (1336, 1350),

Athela = *Attila*, *themeritas* (1335),

scribitur *Iheronimus*, *Iherosolima*.

m pro *n* in *voluntas* (1026, 1252).

p omissa inter *m* et *t*: *interentus* (1292, 1330).

x, non *xs*: *erere* (1252), *expectare* (1341),

extinctus (1026).

Vocales.

ae pro *e* in *aecclesia* et *actiam* constanter fere: etiam *nominac* (1187).

e pro *ae* et *oe* (*prolians* 1335) passim. *Agustus*, *Agustinus* constanter.

e et *i* plerumque recte distinguuntur. ut casu primo semper est *Iohannes*.

e pro *i* in *elegentes* (1341), *mirabile* (1302), *obsedere* (1294), *trecentimus* (1034):

i pro *e* in *differentis* (1344), *dispolitatio* (1339), *intelligere* (1189, 1335).

o et *u*: *consol*, *consolere* cet. semper: e contrario *Theodosius*, *Theodorus*, *Theofilus*. item *diaconus* et *Agricola*, constanter omnia.

y si recte numeravi. bis tantum reperitur. semel recte in *tyrannus* (1191). semel perperam in *pyraticus* (1330): praeterea ubivis pro *i*.

Wandali, *Wallia* constanter.

Genetivus sing. 2 in nominibus propriis finit in *i*: *Ambrosi* (1201), *Honori* (1259). contra scribitur *ingenii* (1330), *obsequii* (1330) cet.

Adsimilatio praepositionum evitatur non solum in *adfligere* (1350) et *adparere* (1312). sed etiam in *compellere* (1353), *componere* (1339) et in *impietas* (1187), *imprudenter* (1335), *impulsus* (1292).

De orthographia codicis Medicei fusiis solito agam. non propter aetatem. qua eum vincunt et epitome Vaticana et liber Escorialensis et Bruxellensis quoque. sed quod hic liber inter eos quos habui solus aliquam legem regulamque sequitur. eamque puram et bonam certe in Latinis. nam talia quoque retinet. qualia sunt *adulescens*. *intellego*. *temptare*. *Vergilius*. et in summa re. si peregrina vocabula mittis. ab orthographia vere Latina non multum recedit. ea lex utrum sit aetatis vere Romanae licet morientis an Scotticae. non definitio: fieri potest. ut orthographia Prosperi Laurentiani non tam ab ipso auctore incorrupta descendat quam resuscitata sit a librario quodam Bedae orthographiam probe edocto. certe barbarismi ii. qui abundant in litteratura temporis medii inter Romanae aetatis grammaticos et Scottos per saecula a sexto ad octavum. cum in universum absint a libro Laurentiano. eius generis quaedam (c. 661 *apud Lorio CM*; c. 911 *apud Tharso M*; c. 1322 *Gundichario* casu quarto) quae ibi offenduntur magis videntur relicta esse ex exemplari archetypo ab eiusmodi barbarismis minus alieno quam casu introducta. eodem ducunt quae infra adnotabuntur de differentia litterarum *b u* et *e l* ante *i* in universum recte retenta. sed ut indicia non desint eam orthographiam inlatam esse correctura. utut est. magis volumus pendere a duce quamquam fortasse retractato quam a mero arbitrio reliquorum librorum. eum praesertim Vaticanus liber omnium antiquissimus. sed epitomatus pro fundamento usurpari nequeat. itaque ad librum Laurentianum formavi minora et quae adiaphora fere aut sunt aut dicuntur. scilicet quae diversas scripturas pariter admittunt. ut sunt *obtinere optinere*. *apud apud* similia. item vocabula anni et mensis aut integra aut breviate (haec enim in chronicis modo perscribuntur. modo significantur compendiis. quae per quem casum solvas. plerumque arbitrarium est). numeros modo expressos per litteras modo per notas. denique praenominum compendia. quamquam librarius iis ibi quoque usus est. ubi vera orthographia compendia non admittit (ut *G.* per se positum 114). sed ut quae in codice repperi aut vera aut certe tolerabilia admisi omnia. ita ex falsis non reliqui nisi quae constanti usu aetatis eius. qua auctor vixit. satis defenderentur. nam recognitores librorum qui supra auctorem sapiunt ut minime mihi probantur. ita multo magis improbo. qui ne quid ipsi sapere videantur. malunt errare cum nescio quo librario. erroribus quos sustuli quod gravioribus exceptis lectionum varietatem non obscuravi. paucis probabo. sed iis a quibus probari mihi cordi est. quid ita sustulerim. iam in summa re (nam plene talia exponi nec queunt neque opus est) per genera recensebo: id quod si quid video et brevius longe est et utilius quam eiusmodi adnotationibus micrologorum iactantiam imitari.

Consonantes.

- geminatio raro negligitur:*
 appellare 512, 711.
 Britannia *constanter; retinui*
 comendare 476; comorari 616.
 Commodus *aliquoties, plerumque*
 Commodus.
 consummare 110, 335, 34, 35.
 Hypocrates 200.
 Ypolitus 88.
 oportunitas 1375, 4.
 oppreserant 399.
 Priscilianus 1187 *ect.*
 Salustius 1067; *plerumque recte.*
 successus 1348.
- geminatio male admittitur:*
 Arrianus *semper; recepi.*
 dissertissimus 493, 741 *semper;*
retulerunt ad disserere vocabulum.
 Hostillius 164.
 Numma 162.
 oppibus 1364.
- b** *et v non confunduntur nisi in nominibus propriis quibusdam minus obviis, ut est Abienus 1360, 1367; quid quod scribitur Damuvius, archetypum ab eo vitio non immune fuisse, sed sublatum id esse a recognitore grammatista corruptela ostendit 1282 cohibente pro conivente.*
- ey mut. in qui:*
 Quinegius 1190.
 Quirillus.
- ch pro h in nichil perpetuo.*
- ci et ti raro permutantur; retinentur talia quoque qualia sunt Bonifatius, nuutius; dieio recte plerumque.*
 Laudatia 232.
 mendatia 919.
 Martius *rex Aucus* 169, Martianus 1364, 1363.
 Seleucia 232.
 Thratia 430.
- f** *ubi pro ph in codice reperitur, in vocabulis Graecis retinui (nisi quod phylosophi c. 165 ad solitam formam reocari), cum possit defendi (videantur quae exposui in Hermiae col. 11 p. 65 seq.).*
- sustuli Latina ad falsam analogiam formata haec:*
 conphoederare 564, 919, phederati 1330.
 prophanitas 271.
- h** *in principio vocabuli male omissa:*
 Adrianus *et Hadrianus alternant, c. ad c. 574.*
 aruspex 1335.
 ebdomadae: *retinui.*
 Eracl- *et Heracl- alternant.*
 Ypolitus 88.
- h** *in principio vocabuli male addita:*
 habendi 1375, 19.
 Habundantius 1199.
 haditus 1336 (*corr. m. 2*).
 h(a)edificare 110, 180, 481, 776, 1315;
sed aedifice- est 381, 182, 959.
 Harilas = *Arclate* 1290 *ect.*
 hodor 1125.
 Hostia 169; *retinui.*
 heremum 1095; *retinui.*
 Hirens; *retinui.*
 Hylum = *Ilium* 71.
- e** *pro ch:*
 Calcedon- *modo, modo recte* Calchedon-
 eartha 587.
 Stilico *et Stilicho alternant.*
- eh** *pro e:*
 Macharius *plerumque; indicari in uln.*
 Machedonius *plerumque* (macedonianum 1124).
 Archadius *modo, modo* Arcadius.
 Itachius 1193.
 Trachia: *retinui aut indicari in uln.*
- p** *pro ph:*
 ampitheatrum (*corr. in amph-*) 496.
- r** *pro rh:*
 Remus 315, *plerumque* Rhenus.
 rethor *constanter.*
- t** *pro th passim, exempli causa:*
 Cartag- 271 *et alibi, non semper;*
retinui quod traditur.
 Corintus.
 Gotus 877; *plerumque* Gothus.
 termac 516.
 Trax 75 *et similia; retinui aut posui in uln.*

th *pro* t:

Athlans 16.

cartha 587.

Ptholomeus *plerumque* (tholom- 211).

rethor *c. supra*.

Thyri = Tyrii 86.

m *in fine vocabuli neque additur male neque omittitur nisi paucis locis in adnotatione indicatis.*

n *item perraro reperitur male insertum, ut in Athlans 16, conantibus 1336. Numeralia in -ensimus ubi reperiuntur, secunda manus n plerumque expunxit.*

nni *mut. in* mpu:

dampnare, condemnare 356, 604, 686 *et sic semper fere* (damnatio 1358, 13).

s *et x non permutantur nisi in sexcenti, ubi x semper adest, et e contrario in vocabulo Xystus, quod saepe abiit in Sixtus similesce formas in adnotationem relatas omnes.*

t *fin. mut. in* d:

inquit 335, 34.

tt *mut. in* et:

Acticus 55, 1209.

Vocales.

ae *pro* e *raro*:

Athaenae 55.

caelebrare 1352.

ecclaesia 1336.

Aenticiamus 1358.

Lacaedaemon 92.

e *pro* ae:

in casuum terminatione passim, maxime in Rome, item luete 52, Argonaute 74, Roboe 117, Samarie 155, que 189, Onie 231, militie 260 ccl.

— *eus constanter fere ponitur pro — aeus, ut in Hebreus, Idumeus, Iudeus (Iudaeus raro: 67, 217, 306), Manicheus, Ptholomens.*

item in aliis plurimis, exempli causa:

Egyptus *et* Aegyptus *alternant.*

emulator 155.

Eneas *semper.*

etas 237.

Cesar *et* Caesar *alternant.*

cesus 221 *ccl.*

Fedra 88.

Grecus *constanter: retinui.*

heresis *fere semper* (haeres- 891): *retinui.*

pre- *pro* prae- *passim.*

querere 472.

seus.

e (ae) *pro* oe:

cepit *pro* coepit 110, 189, 1339, 11.

cetus 561.

comedia 274.

phederatus 1330.

pena 472.

prelium *vel* praelium 470, 931, 1310; *emendate* 1335, 1361.

fragued- *vel* fraguaded- 275, 463.

oe *pro* e, ae *raro*:

coepit *pro* cepit 296, 932.

poenitentia 1164.

e *et* i *recte plerumque usurpantur scribiturque fere* Iohannes *casu primo, antistes et sic deinceps: vitia quae offenduntur perpetua, ut i pro e in Arilatensis, Harilas — Iohannis 1282 — Treviri, item e pro i in Aquetanica — Bonifatius, ex adnotatione cognosci poterunt.*

i *pro* y *passim; inter alia in his:*

Egiptus *aliquoties.*

azima 428, 478.

Babilon 199.

Bythinia *fere.*

Coribantes 56.

Dionisius *constanter.*

Hieronimus *constanter: retinui.*

Hierosolima *vel* Hierosolima *plerumque: -solyma rarum* (178, 620, 887, 953, 996, 1015, 1071 *cet.*): *illam formam recepi.*

Ypolitus 88.

Libia 577.

liricus 308.

Micenae 91.

misterium 618.

Olibrius 1202.

Parisatis 209.

- Policarpus 550 *cet.*
 Scythae 559.
 sinagoga 411.
 Siracusae 215.
 Zmirneus 550.
y *pro i item passim in vocabulis aut Graecis aut ad Graecum ctymon male relatis, qualia sunt haec:*
 philosophya 657 (*plerumque in talibus est -ia*).
 Autysidorensis 1301.
 Bythinia *ferè.*
 Dionisius 1091. *plerumque* Dionisius.
 Hylarius *passim* (*sed* Hilarus).
 Hyppo 1201.
 Hypocrates 200.
 Ypolitus 88.
 hystoria *passim. non semper.*
 Ifytus 149.
 Ilyium = *Ilium* 71.
 Phyladelfus, Phylippus, Phylometor, Phylopator, phylosophus *ferè constanter* (Philometor 266: Philippus, philosophus *aliquoties*).
 Pylatus 410.
 Symon *frequentius quam* Simon.
 Theophylus 678, *plerumque* -philus.
 Tyberis, Tyberius *saepius quam* Tiberis.
o pro e:
 Ptholomeus *vide supra.*
o et u non confuaduntur. semper epistola.

Codicis Bruxellensis (nobis *C*) saec. IX orthographia est librarii, non auctoris. adsunt vestigia aetatis melioris, ut in genetivo sing. et nom. pl. 2. decl. *passim i pro ii (tyri regi)*: eodem poterit referri, quod legitur *adscriptus — computans — apud* constanter, item in Graecis *ph* modo retenta modo *f* substituta. *ae* quoque diphthongus plerumque suum locum tenet vel secundum vitium Romanae aetatis labentis in vocabulis extremis est *pro e* (*usque — quique — Graecae* adv. — *Athenae* c. 55), sed simul abundant barbarismi linguae iam collapsae, ut sunt *i* pro *y* *passim* — *t* pro *c* *passim* — *praetium* — *caepit* pro *coepit*, *coepit* pro *cepit* — aspiratio saepe male aut adiecta (*hictus — hodor — hortus*) aut omissa (*ortatur*), in varia lectione, ut par fuit, haec suppressimus omnia.

Lugdunensis Scal. 14 (nobis *F*) et aetas eadem est, et scripturae proprietates, regnant hic quoque vitia vocalium *i* et *y* commutatarum (*hieronimus, olivarius, praebiter cet. — ysidorus, phylippus, Zosymus*), *e* et *t* consonantium, quamquam rarius (*patritius, pertinacia, provintia — bonifacius, expeditio, pacincia*), *ae* et *oe* (*praetium*), *p* inter *nt* male omissa (*interentus, perentus, tentare*), aspirationis perperam aut adsumptae (*antholius, anthiocus, archadius, athalus, protherius, thimasius, trachia*, rarius in Latinis: *herros*) aut omissae (*ctarcus, symacus, stilico*), geminationis male vel admissae (*affrica*) vel omissae (*symacus*), ea similiter tractavimus.

De reliquis libris quicquam addere supervacuum est.

PROSPERI TIRONIS

EPITOMA DE CHRONICON,

QUIBUS ET GENERATIONES AB ADAM USQUE AD ABRAHAM ET A PASSIONE DOMINI OMNES CONSULES ET QUAE CONSECUA SINT POST FINEM VALENTIS USQUE AD CONSULATUM THEODOSII IUNIORIS XVIII ET VALENTINIANI IUNIORIS PLACIDIAE FILII VI AUGUSTORUM [sic ed. a. 415, aliae aliter] ADIECIMUS.

- 1 Adam cum esset annorum CCXXX, genuit Seth.
- 2 Seth cum esset annorum CCV, genuit Enos.
- 3 Enos autem cum esset annorum CXC, genuit Cainan.
- 4 Cainan vero cum esset annorum CLXX, genuit Malalehel.
- 5 Porro Malalehel cum esset annorum CLXV, genuit Iareth.
- 6 Iareth autem cum esset ann CLXII, genuit Enoch.
- 7 At Enoch cum esset ann CLXV, genuit Matusalam.
- 8 Matusalam vero cum esset ann CLXVII, genuit Lamech.
- 9 Lamech quoque cum esset annorum CLXXXVIII, genuit Noe.
- 10 Erat autem Noe ann D, cum genuisset tres filios Sem, Cham et Iafeth.
- 11 Post annos vero centum, quam genuit Sem, factum est diluuium, cum esset Noe annorum sexcentorum.
- 12 Ad probandam temporum fidem hae generationes ab initio retexuntur, quibus annorum adscriptus est numerus: nam Caina fraticidae posteritas non fuit digna cum dei populo computari, sed cum Iafeth serpente peccato maxima pars bonorum conubiis se alienigenarum mulierum miscuisset, crimen illicitae societatis diluuium meruit expiari, solo Noe iusto cum uxore et tribus filiis ac totidem uiribus ad reparationem humani generis reservato.

om. A

M C A L V (sola nomina 1—10).

Propter inser. vide p. 346. 1 cccxxx] tri (reliqua erant) C, triginta A^r 2 ducentorum quinquaginta C *enos M 3 autem om. A exc] C^r8, cxi M, clxx A^r 4 vero erant in C clxx] lxx A malaleel L^s, maleleel M A 5 porro autem C malaleel L^s, maleleel M A clxv** M, centum sexaginta et quinque C (ut sarpe in similibus ante tertium, raro ante secundum numerum copula additur) iared L 6 iared L enoch] enos M 7 enoch] C A L^s V, enos M clxii] lxi M, clx L^s 8 matusalam] C, mathusalam A, matusala M I, mathusalem L^s clxvii] cxxvii L^s 10, 1 genuisset] C A, genuit M L^s 2 et om. A iaphet M 11, 1 quam] quando L^s 2 noe annorum] C, annorum noe A, annorum (om. noe) M L^s 12, 1 fid. temp. L^s hae C, haec M 3 eam L^s 7 et om. M^s

- 13 Fiunt igitur ab Adam usque ad diluuium generationes decem, anni MCCXLII.
- 14 Post diluuium succedunt hae generationes.
- 15 Sem filius Noe cum esset annorum C, genuit Arfaxath anno post diluuium secundo.
- 16 Arfaxath autem cum esset ann CXXXV, genuit Cainan.
- 17 Et Cainan cum esset ann CXXX, genuit Salam.
- 18 Deinde Salam cum esset annorum CXXX, genuit Heber.
- 19 Heber vero cum esset ann CXXXIII, genuit Phalech.
[20 A]
- 20 Hoc tempore ad perturbandam superbae turris ex-
tructionem divisae sunt linguae et per orbem terrae
gentium est facta dispersio.
- 21 Phalech autem cum esset ann CXXX, gen Ragau.
- 22 Ragau quoque cum esset ann CXXXII, genuit Seruch.
- 23 Seruch vero cum esset ann CXXX, genuit Nachor.
- 24 Porro Nachor cum esset ann LXXVIII, genuit Tharam.
- 25 Thara autem cum esset ann LXX, genuit Abraham.
- 26 Qui cum esset annorum LXXV, divino monetur alloquio, ut *Hier.* 75
exeat de terra sua et de domo patris sui et transeat in terra
Chanaan. quo tempore promissio ad Abraham facta est, quod
futurus esset gentium pater.
- 27 Et inveniuntur ab anno LXXV aetatis Abrahae, in quo est *Hier.* 75
promissionis exordium, usque ad Moysen et egressum He-
braeae gentis ex Aegypto anni CCCCLXXX.
- 28 Fiunt itaque a diluio usque ad primum ann promissionis
anni ICXLVI, ab Adam vero anni MCCCLXXXVIII.
- 29 Abraham nonagenarius ex ancilla Agar generat Ismahel, a quo *Hier.* 88
Ismahelitae, qui postea Agareni, ad postremum Saraceni dicti.
- 30 In hoc tempore Abraham fide iustificatus, qua credidit in *om. CA*
semine suo omnes gentes benedicendas, mandatum circum-
cisionis accepit, quae usque ad nativitatem domini nostri Iesu
Christi promissionis corporeum fuit signum, quod in spiritale
sacramentum vera cordis circumcissione transiuit.
- 31 Abraham anno aetatis suae centesimo, repromissionis autem *Hier.* 100
vicesimo quinto genuit Isaac ex libera.
- 32 [33 A] Isaac cum esset ann LX, genuit geminos, quorum prior *Hier.* 160
Esau, qui et Edom, a quo Idumaei [33 MC], sequens

M (c. 20 in testu) *C* (13r. 14—19. 20r. 21—26. 27. 28r. 29—32) *A* (*A*^u incipit a c. 28) *I. V*
(sola nomina 15—25. 26. 32 nomen).

13, 1 fiunt] fuerunt *L*^s 14 diluio *M*¹ haec *C* 15, 1. 16 arfaxat *MI*, arphaxad *L* autem
om. *A*^r est *M*^s (?) 17 caina *M* salem *L*^s 18 sala *M*, salem *L*^s 19 vero] quoque *ML*^s
exxxiii *A*^r palech *C*¹, phalec *L*^s 20, 1 ad p. s. t. extr. *om.* *A* 3 fact. est gent. *L*^s 21 phaleg *V*,
falech *M*², phalec *CL* 22 gen. ser. *om.* *A*^r 24 lxxxviii *A*^r, lxxxviii *A*st thare *L*^s, thara *A* 25 thar-
am *C*, thare *L*^s autem *om.* *A* cum esset *om.* *L*^s lxx] lxxx *A* abraham *C*¹ 26, 1 LXXV anno
aetatis suae accepit repromissionem *V* septuaginta et quinque *C* (cf. ad c. 5) monitur *C* 2 et tr.] ut
tr. *L*^s terra *MC*, terram *ML*^s 3 habraham *C* 27, 1 aetatis] *C. 1, om.* *ML*^s habrahae *C*, abraham *ML*^s
2 promissionis] *CA*, repromissionis *ML*^s moisen *C* ebrahae *M* 3 aeginto *C*¹ 28, 1 prom. ann] *M*,
prom. (*om.* ann] *rel.* 1 (vel m) exhi] *CM*¹, melxui *A* (eelxui *A*^u) *L*, mceclxui *M*² iicccexviii *C* 29, 1 ge-
nerat] *CA*^r, genuit *ML*^s, generat *A*st*L* 2 smahelitae *M*¹ saraceni] *M*¹*C*², sarraceni *M*², *FL*, sara-
cheni *C*¹, *A*^u 30, 1 spirituale *L*^s 5 nerae c. circumcissionis *L*^s 32, 2 sequentis *A*^r

- Iacob, qui postea Israel, a quo Israelitae, qui nunc Iudaei, erat autem ann re promissionis LXXXV.
- 33 Hoc tempore apud Argos regnabat Inachus, cuius filia Io, quam Aegyptii Isidem vocitatum divino honore coluerunt. *Hier.* 161
- 34 A primo vero anno Iacob usque ad principatum Ioseph in Aegypto sunt anni CXXI.
- 35 [36 A] Cuius temporis ann XV, qui est promissionis centesimus [36 M. 36 C], moritur Abraham annorum CLXXV. *Hier.* 175
- 36 Inter haec tempora Niobe, ut Graeci perhibent, mixtus est Iuppiter exque illo concubitu natus est Apis, quem Serapim vocant. *Hier.* 225
- 37 [39 C] Igitur Abraham, Isaac et Iacob patriarchae antiquiores Serapide. *om. A*
- 38 Iacob autem agens annum LXXVIII descendit in Mesopotamiam et servivit apud Laban annis VII. *Hier.* 238
- 39 Hoc tempore Messana, quae et Mamertina, condita. *Hier.* 260 *om. A*
- 40 [42 A⁴] Iacob cum ageret ann XCII [37 C], generat Ioseph, qui cum esset annorum XVII, venditus est a fratribus ann patris sui Iacob centesimo nono. *Hier.* 252
Hier. 268
- 41 Isaac vero moritur ann aetatis suae centesimo octuagesimo, relinquens filium Iacob habentem ann CXX. *Hier.* 281
- 42 Hoc tempore Memphis ab Api in Aegypto condita. *Hier.* 282 *om. A*
- 43 [44 A] Ioseph dux Aegypti ann LXXX, quorum cum ageretur vicesimus sextus, Iacob obiit ann aetatis suae CXLVII prophetans de Christo et vocatione gentium [42 C]. *Hier.* 307
- 44 Anno principatus Ioseph nono, qui erat famis ann secundo, ingressus est Iacob in Aegypto cum filiis suis. *Hier.* 290
- 45 Ipse autem Ioseph moritur ann aetatis suae centesimo decimo [50—56 C]. Hebraeorum in Aegypto servitutis ann CXLVIII
- 46 Huius servitutis anno vicesimo Atlans astrologus insignis habebatur frater Promethei. *Hier.* 380 *om. A*

M (c. 35, 36 in testu) *C* (33 r. 34, 35 princ. 36 r. 35 fin. 38, 40 princ. 37 r. 39 m. 40 fin. 41, 43, 44 m. 45 princ. 42 m. 50—56, 49 m. 45 fin. 41 r. 47, 48 m. 57 princ. 46 r.) *A* *L* (33—37, 39, 38, 40—46) *V* (40 nomen, 43, 45.).

32, 4 promissionis *M* lxxxvii *CL*s 33, 2 vocitatum *C* 34, 2 sunt] fuit *L*s 36, 1 inter] in *A*⁴*L* (*def.* *A*⁴) niobe ut gr. p.] *L*s, niobe (*sic* *A*⁴, in ... *A*⁴, imone *A*⁸) ut graeci (gragi *A*⁴) p. *A*, ioue ut gr. p. *C*, ut gr. p. niobe *M* 2 exque] ex quem *A*⁴, et ex *A*⁸, ex quo *C* concubi *C* 2 serapim *M* 37, 1 habraham isaach *C* patriarchae] *C*, *om.* *ML*s 38, 1 agen *C*¹ lxxxviii ann. *A*⁴, lxxxviii (*om.* ann.) *A*⁸ 2 annos xliii *C* 39 hoc t. *om.* *C* mamertino *C* cond.] cond. est *ML*s 40, 1 ageret annos nonaginta duo *C*, ageret ann xcii *M*, esset ann. xcii *AL* generatio *C*, genuerat *L* (*contra* *A*⁴) 41, 1 isaach *C* 2 habens *A*⁸, habente *A*⁴ 42 hoc temp.] *M*⁴*L*s, *om.* *C*¹*A*⁴ memphis ab api] memphis ab apii apio *A*⁴ *A*⁴, memphy sarapim *C* 43, 1 Ioseph dux aegypti annis lxxx servitutis ann. CXLVIII huius aetatis anno lxx qui est promissionis ann. l. anns nascitur *V* 2 xxii uicesimus sextus *C* 44, 1 nono] *ML*s, nū secundus *A*⁴, nū c¹: *A*⁴ anno secundo] annus secundus *L*s, ann (*om.* secundus in fine pag.) *M*; in apographo *S. Cruc.* 22 est annis (*corr.* in annis) ii 2 aegypto] *C*¹, aegyptum *ML*s 45, 2 servitutis anno cxliiii ad principium c. 45 adducit *V* servitutis] servitutus *M*² anno] *ML*s, anni *C*, *om.* *AL* cxliiii] *CM*, cxliiii *AL* 46, 1 atlans *CM*, atlas *L*s 2 promethei *C*

- 17 Huius aetatis anno sexagesimo quinto, qui est repromissionis ann trecentesimus quinquagesimus. Anram genuit Moysen. cum esset ann LXX. *Hier.* 425
- 18 Hoc tempore Epidaurus condita *Hier.* 429 *om. A*
- 19 et templum Apollinis Delfici ab Ersichone conditum. *Hier.* 506 *om. A*
- 50 Anno servitutis Hebraeorum LXXVII primus in Thessalia regnavit Aemon. *Hier.* 439 *om. A*
- 51 Anno vero LXXX Phorbas Rhodum obtinuit. *Hier.* 441 *om. A*
- 52 Ann LXXXII Hercules Antaeum luctae certamine superat. *Hier.* 443 *om. A*
- 53 Ann LXXXVII primus Trachylus quadrigam iunxisse perhibetur. *Hier.* 449 *om. A*
- 54 Anno XC Xanthus Triopa Lesbum condidit. *Hier.* 451 *om. A*
- 55 Ann centesimo Cecrops regnabat in Attica. sub quo in arce oliva orta est et ex Minervae nomine, quae Graecae Athene dicitur. Attici Athenae vocati. *Hier.* 460 *om. A*
Hier. 468
- 56 Ann CXIII Curetes et Corybautes Gnoson condiderunt. qui modulatum et inter se convenientem in armis saltationem reppererunt. *Hier.* 474 *om. A*
- 57 Moyses octogesimum agens aetatis suae annum [46 C] impletis ab initio promissionis annis CCCXXX dux itineris ab Aegypto Hebraeorum gentis efficitur, legem eis in heremo tradens per annos quadraginta. *Hier.* 505
- 58 Hoc tempore Corinthus condita, quae prius Ephyra dicta. *Hier.* 503
- 59 Cuius temporis anno quinto primus apud Hebraeos pontifex constituitur Aaron frater Moysi. *Hier.* 510
- 60 Hoc tempore Apollinis Delii templum ab Erithone fabricatum. *Hier.* 528 *om. CA*
- 61 Huc usque quinque libri Moysi continent gesta annorum IIIICXXX secundum septuaginta interpretes. *Hier.* 544 *om. A*
- 62 [63 A] Mortuo Moysse dux constituitur Hiesus, qui principatum tenuit ann XXVII et terram Palaestinorum Iudeis sorte distribuit. *Hier.* 545

M C (50—56. 49 *m* 45 *fn*. 44 *r*. 47. 48 *m*. 57 *princ*. 46 *r*. 57 *fn*. 58 *r*. 59. 61 *r*. 62) *A L V* (47 [*eide c.* 43] 55. 57. 62).

47, 1 h. a. anno lx qui est promissionis aem. l. mus nascitur (*sic omnia, vet. om.*) *V* aetatis] servitutis *L* (*scilicet antiquum conferens Spircensem cum suo libro observaret deficere in hoc c. 46, ad aetatis in eo adscripsit servitutis idque errore in editionem transiit*) 2 annos ecel *C*¹ anram] amaram *C*, aram *A*¹*L*, aram *A*⁸⁰ 48 hoc temp. *om. C* 49 et *om. C* ab ersichone] *M*, auersichone *C*, ab erisichthone *L*⁸; Erysichthone *Hieronymus* conditum *om. C* apud *Hieronymum male editur* apollinis delii templum, cum scripsisset cum delfici (dellei *cod. Amandinus*) et epitomatores ostendant Prosper et Isidorus et versio Armenia Euschi et adnotatio ad a. 528 certe pertinet ad Apollinem Delium 50, 1 tessallia *C* 2 aemon] *C* cum *Hier.*, eman *M*, haemon *L*⁸ 51 rhodum] ehodum *M* 52 luptae *C*¹ 53 trachylus] *M*, trachobus *C*, trochilus *L*⁸ cum *Hier.* 54 xanthus] anchus *C* triopa] *C* cum *Hier.*, tropa *M*, triopas *L*⁸ lesbon *L* 55, 1 cecrops (*sic*) *r*. in a. (*vet. om.*) *V* cecrops *MC* regnavit *L*⁸ actica *M* 2 orta] nata *L* graegae *C* athenae *C*, athena *L*⁸ 3 athenei *C*, athanae *M* 56, 1 corestes *C* coribantes *M*, corebantes *C* enosson *L*⁸ 2 modulatum *M* saltationem *C* 3 reppererunt (*sic*) *M*, repererunt *L*⁸ 57, 1 moyses qui lxxx aetatis suae anno dux factus legem dat (*vet. om.*) *V* 2 annis *om. AL* 58, 1 corutus *M*⁸ conditur *L*⁸ 2 dieta] d. est *L*⁸ 59, 1 prius *C* 2 constituitur] *MC*¹, constitutus *L* (*contra A*⁹) aaron fr. m. *MC*, fr. moysi (moysis *L*) a. *A*⁸⁰*L*, fr. eius aaron *A*¹ 60, 1 delfici *L*⁸ erisichthone *L*⁸ 61, 1 hoc *C* moysis *L*⁸ 2 iii] milium *C* xxx *om. L*⁸ interpretes *om. C*⁸ 62, 1 ihs nane princeps ann. xxvii (*vet. om.*) *V* constituetur *C* hiesus] *MA*⁸, ihesus *C*¹, isne *A*¹⁰*L*.

63	Hoc tempore apud Hebraeos pontificatum suscepit Eleazar.	<i>Hier.</i> 546 <i>om. M</i>
64	[65 A] Post mortem Hiesu subiectos tenuerunt Hebraeos alienigenae annis VIII. qui iunguntur temporibus Gothonihei secundum Iudeorum traditionem.	<i>Hier.</i> 573
65	Hac aetate apud Hebraeos pontifex erat Finces.	<i>Hier.</i> 580
66	Supputantur itaque omnes anni Gothonihei XL: fuit autem ipse ex tribu Iuda.	<i>Hier.</i> 573
67	Post Gothonihei Hebraeos habuere subiectos alienigenae anni XVIII. qui copulantur temporibus Aod secundum Iudaeorum traditionem.	<i>Hier.</i> 613
68	Supputantur itaque omnes anni Aod iudicis ex tribu Efrein anni LXXX.	<i>Hier.</i> 613
69	In fine huius aetatis Amphion Thebis regnabat.	<i>Hier.</i> 694
70	[69 A] Debbora cum Barae anni XL. ex quibus sunt anni XXX. quibus post obitum Aod Hebraeos alienigenae habuere subiectos. fuit autem [69 A] Debbora ex tribu Efrein. Barae vero ex tribu Neptalim.	<i>Hier.</i> 693
71	Huius aetatis anno XVII Ilium ab Ilo conditum.	<i>Hier.</i> 709
72	[75 A] Gedeon ex tribu Manasse annis XL. in quibus sunt anni VII. per quos alienigenae Hebraeos habuere subiectos iuxta Iudeorum traditiones.	<i>Hier.</i> 733
73	Hoc tempore Tyros condita.	<i>Hier.</i> 735 <i>om. A</i>
74	Argonautae his temporibus fuere.	<i>Hier.</i> 748 <i>om. A</i>
75	Cyzicus hoc tempore condita.	<i>Hier.</i> 748
76	Orfeus Trax clarus habebatur.	<i>Hier.</i> 754
77	Abimelee filius Gedeonis annis tribus. [62. 76. 78 A]	<i>Hier.</i> 773
78	Haec Herculis tempora.	<i>Hier.</i> 773

M C (63 r. 64. 65 m. 66–70. 71 r. 72. 75 r. 73 r. 74 r. 76 m. 78 m. 77). *A* (e. 69 ex parte in textu, eo parte in marg.). *L V* (64. 66. 67. 68. 70. 75 in marg. 72. 69. 77. 78).

63, 1 suscipit helcazar *C* 64, 1 morte *V* i(h)esu] *MCL* s. 1°, iosue *A^oL* subi. tenuerunt hebr. al. annis iiii] *M* similiterque *I* s (scilicet abscripsit ad lectionem *A^o* subiectos tenuerunt) *om* *Hier.*, seruiunt alienigis [sic] ann. iiii *V*, hebr. al. ann. octo subi. habent *L* (ed) (contra *A^o*), hebraeos alienigenae annis (quatuor litt. *crasar C*) octo habuere subiectos *C A* 2 nuncuntur *C* gotonihei *V*, gothoniel *C* sec. ind. tr. *om. V* 65 apud h. pont. erat] *C L* s. 2, pont. apud ebreos (hebr. *M* 2) erat *M*, apud h. pontificatum suscepit (suscepit *A* s 1 *A* finces] *M A* *om* *Hier.*, phynes *C*, phinees *L* (finces *A^o*) 66, 1 ex iuda cuius sunt omnes anni xl (rel. *om.*) *V* supputantur *om. M* gothoniel *C* fuit a. i. ex tr. iuda *om. C* 67, 1 lxxx ante post *C* post] et *V* hebraeos habuere subiectos alienigenae] *M* eandemque lectionem indicat *I* s (scilicet superscribens licet loco non suo os ad hebraei) *om* *Hier.*, hebraei alienigenis (-geni *C* 1) subiecti fuere *C A L*, seruiunt alienigenis *V* annos *C* 2 copulabantur *M*, computantur *V* (*om* *Hier. cold. AP*) aoth *V* 68, 1 ex efraim cuius sunt omnes anni lxxx (rel. *om.*) *V* 2 annis *C* 69 in fine huius aet. *om. V*, in fine huius in textu post octoginta, huius (sic) — regnabat ad marginem *A* amphion] *M C*, antion *V* tusebis *V* 70, 1 debbora ex efrein cum barae ex neptalim annis xl (rel. *om.*) *V* barach *C A L* annos *C* 3 ex tribu] *C A L*, tribus *M* efrein *C 2 A* barach *C A* 4 ex tribu] *C A L*, tribus *M* neptalim *C* 71 octavo decimo *C L* hylum *M* ilo] *M L* (illo *A^o*), ilio *C A* 72, 1 xl ante gedeon *add. C* tribu *om. V* sunt anni] annis *V* 2 per quos] quibus *C A L V* alienigenae (alienigenae *M*) hebr. (hebr. al. *C A L*) habuere (-runt *A^o*) subi.] alienigenis seruiunt *V* 3 iudeorum] hebraeorum *A L* traditionem *L* (contra *A^o*) 73 tyros *M L* s 74 et arg. *C* 75 et 73 sic habet *C*: hoc tempore cyzicus condita et tyrus 75 e. hoc tempore condita (conditur *M*) hoc t. cyzicus factus est *V* (marg.) 76 trax] trachi *A*, ita *C* habetur *C* 77 abimelee (abimelech *C A V*) f. g. annis (annis *om. C A*) tribus] *C A L V*, ab. annis tr. f. g. *M* 78 haec] *M C L* s haec et *A L*, hominis *V* tempora *om. V*

79	Thola [de Isacar] annis XXVI.	<i>Hier.</i> 776 [V]
80	Huic aetati adscribitur bellum Lapitharum et Centaurorum.	<i>Hier.</i> 776
81	Priamus post Laomedontem regnans.	<i>Hier.</i> 781
82	Medea Colehis.	<i>Hier.</i> 781
83	mors Androgei	<i>Hier.</i> 785
84	et Minotauri fabula.	<i>Hier.</i> 787
85	Iair ex tribu Manasse annis XXII. [80. 92 A]	<i>Hier.</i> 798
86	Horum amorum sexto Carthaginem Tyrii condiderunt.	<i>Hier.</i> 803
87	Hae aetas habuit Atreum Argis regnantem.	<i>Hier.</i> 815
88	Eadem Faedram et Hippolytum.	<i>Hier.</i> 817
89	Iephte [Galadites] annis VI. [90 A]	<i>Hier.</i> 820 [V]
90	Esebon annis VII.	<i>Hier.</i> 826
91	Hoc tempore fuit raptus Helenae bellumque Troianum.	<i>Hier.</i> 827
92	Hae aetate Agamemnon Mycenis, Menelaus regnabat Lacedaemone.	<i>Hier.</i> 820. 849
93	Labdon ann VIII.	<i>Hier.</i> 833
94	Cuius principatus anno tertio Troia capta est.	<i>Hier.</i> 835
95	Eiusdemque Labdon ann octavo Latinis regnavit Aeneas ann III.	<i>Hier.</i> 838
96	Ascanius regnat Latinis ann XXXVIII.	<i>Hier.</i> 842
97	Samson ann XX.	<i>Hier.</i> 844
98	Cuius anno tertio Ascanius Aeneae filius Albam urbem condidit [96 C].	<i>Hier.</i> 845
99	Post Ascanium Silvius Aeneae postumus filius ann XXVIII. a quo Albanorum reges Silvii appellati.	<i>Hier.</i> 879. 877

M (79—84. 85. 82—84. 87—90. 86. 92—95. 91. 97. 98. 96. 99). *C* (79. 80_r. 81—88. 92_r. 89. 90. 91_m. 93—95. 97. 98. 96_r. 99_r. 100. 101. 96_r. 99_r). *A* (79. 80. 81—84 *in t.* 85. 86—88 *in t.* 89—93. 94 *in t.* 95. 97. 98. 96 *in t.* 99 *in t.*). *L* (79—85. 92. 86—91. 93—95. 97. 98. 96. 99). *F* (79. 85—88. 91. 89. 90. 93—99).

79 thola] thola de isacar *F*. tholo *A*^s, tholam *L*^s, tholomeo *A*^t, tholomeorum *A*^u xxvii] *MC*¹¹⁷, 'xxvii *vel* xxvii *ex alio codice* *L* (xxvii *A*^u, xxvii *fort. ex Spirensi*), xxvii *Hier.* 80 actate *C*¹ lapiditharum *A*^r, laphitarum *A*st^u 81 regnans] *MC*¹, regnat *L*^s (*contra A*^u) 82 coleis *C* 83 mors androgei (andragoi *C*^u) *C*¹¹¹, andr. mores *M* 84 fabula *ML*^s, fabula hoc tempus habuerunt *C*¹¹¹ 85 xxii *praem.* *C* tribu *om.* *F* manase *M* 86, t horum amorum] quorum *F* tyri *C*, thyri *M* 87 tunc atreus argis regnabat *F* regnatem *C*¹ 88 eadem (*om. A*^r) faedram (pedram *C*) et hippolytum (ypopolitum *C*, ypolitum *M*) tunc phedras et yppeditus *F* 89 ui *praem.* *C* iephte *C*, iephte galadites *F* anni *M* 90 nii *praem.* *C* esbon *L* 91, t hoc tempore (tempus *L*) fuit *om.* *F* bellumque tr.] *M*¹⁸, bellum tr. *C*, *F*¹¹¹*L*, bellum troiani ortum est *F* 92, t regnabant ag. (agamemnon *A*) m. men. lac. *ML*, regnabat ag. in micenis et men. lac. *C* 93 nii *praem.* *C*¹ annis nii] *MC*¹⁸, xxviii *A*, 'xxviii *alius* nii] *L* (xviii *A*^u) 94 anno tertio troia capta est (test *om.* *ML*) amorum sargia septimo (septimo *F*^u) *F* 95, t eiusdemque labdon anno] et *F* regnavit] *MC*¹⁸, regnat *ML* *F* 96 ase. *post r.* *F* regnabat *A*^r xxxviii] *M* *om.* *Hier.*, xxxviii *C* loco *priore*, xxxvii *C* loco *post.* *A*^r, 'xxxviii (*sic A*^u) *scu* xxxviii] *L* 97 samson *A*^r 98, t eneae *M*², ene *M*³, aene *F* albam *F* urbem] urbe *C*¹, *om.* *ML* *F* 99, t post ascanium (*sic F*, quem *C* loco *priore ML*, quam *C* loco *post.*) silvius *om.* *A* ene *F* postumius *C* loco *post.* *A*, ptunus *F*, postumii *C* loco *priore* filius] regn. *F* 2 xxviii] *C* loco *priore M*, xxviii *C* loco *post.*, xxvii *A*, 'xxviii (*sic A*^u) *alius* xxix] *L* silvii] silvi *F*, sibi *A* app. *MC*¹⁸*u**L*, app. sunt *F*¹

100 Heli sacerdos ann XL.	<i>Hier.</i> 861	
101 Mortuo Heli sacerdote area testamenti ab alienigenis possidetur.	<i>Hier.</i> 901	
102 Samuël et Saul annis XL. [106 <i>A</i>]	<i>Hier.</i> 904	
103 Primus rex Hebraeorum Saul ex tribu Benjamin.	<i>Hier.</i> 904	<i>om. M</i>
104 Cuius regni anno nono Latinis regnat quartus Aeneas Silvius annis XXXI.	<i>Hier.</i> 909	<i>om. M</i>
105 Post quem regnat Latinus Silvius annis quinquaginta.	<i>Hier.</i> 910	<i>om. M</i>
106 Ab initio principatus Moysi usque ad ortum regni David anni CCCCXXXVIII.	<i>Prosper</i>	<i>om. M</i>
107 David ex tribu Iuda primus apud Hebraeos regnavit ann XL.	<i>Hier.</i> 910	
108 Quo tempore Abiathar pontifex clarus habebatur.	<i>Hier.</i> 917	
109 Hae aetate prophetabant Gad, Nathau et Asaph.	<i>Hier.</i> 918	
110 [112 <i>A</i>] Salomon filius David ann XL, qui templum Hierosolimis aedificare coepit consummavitque ann VIII.	<i>Hier.</i> 981, 981.	
111 Eodem tempore Sadoe Hebraeorum sacerdos clarus habebatur.	<i>Hier.</i> 991	
112 Anno regni Salomonis X Latinis regnare incipit sextus Albanus Silvius annis XXXVIII.	<i>Hier.</i> 1029	<i>om. M</i>
113 Roboam annis X et VII. [115, 116 <i>A</i>]	<i>Hier.</i> 1021	
114 Post mortem Salomonis regnum Hebraeorum seditione divisum est, vocabanturque qui in Samaria erant Israhel, quibus primus regnavit Hieroboam.	<i>Hier.</i> 1021	
115 Roboam filius Salomonis regnavit in Hierusalem duabus tribubus sibi subiectis, quae vocabantur Iuda ob reges Iudaeorum ex stirpe Iudae.	<i>Hier.</i> 1023	<i>om. M</i>
116 Hoc tempore apud Latinos Aegyptus Silvius septimus regnat annis XXIII.	<i>Hier.</i> 1029	<i>om. M</i>
117 Septimo anno regni Roboae Susachin rex Aegypti contra Iudeos dimicans templum spoliat [115, 116 <i>C</i>].	<i>Hier.</i> 1030	
118 Abia ann tribus,	<i>Hier.</i> 1038	

M C (100, 101, 96 *r.* (*sic bis*), 99 *r.* (*sic bis*), 102—105, 106 *r.*, 107—111, 112 *r.*, 113, 114, 117, 115 *r.*, 116 *r.*, 118), *A* (*ut supra*, *sed in textu* 101, 109, 111, 117), *L V* (100—102, 104, 105, 107, 106, 110, 112, 111, 113, 114, 116, 118).

100 annorum *C* — 101, 1 mortuo h. sac.] quo mortuo *V* — 103 bejamin *A^r* — 104, 1 regnabat *C* quartus *om. L* (iii *in marg.* *A^o*) — 2 xxxi] xi *V* — 105 quam *V* regnat *om. V* latinis *V* — 106, 1 moy-sis *L* (*contra A^o*), mosi *V* hortum *CV* — sunt *om. CL* (*contra A^o*) — 107 danid ann. xl. (*rel. om.*) *V* apud hebr. *om. AL* — 108 habetur *C¹* — 109 hae aet. proph.] *M*, profetabant autem *CL* — gadi *M* 110, 1 salomon ann. xl. (*rel. om.*) *V* — hier.] in hier. *M* — 111, 1 sadoe sacerdos (*rel. om.*) *V* — eodem] *M*, quo *CL* — sadoch *CL* — hebraeorum] *CL*, hebreus *M* — 112, 1 anno regni salomonis (salomonis *C*) cuius anno *V* — decimo] *V^o cum Hier. (scil. Roboae)*, xl *AL* — sextus a. s. a. xxxiiii] *C¹*, sextus a. s. a. xxxiiii *L*, albanus ann. xxxiiii sextus sub salomone] *V* — 113 ann. xiiii] *V* — 114, 115 *sic CL*, (111, 1 salomonis *C* — 2 israhel *C* — 115, 2 tribus *C¹* — subactis *A^o* — ob rege *A^o*, ab rege *L* — 3 ex triphre *C¹*) *ferre cum Hier.; in textu* quo tempore apud hebraeos qui in samaria erant vocabanturque israhel prius regnavit hieroboam, *pro scholio* ipso tempore post mortem salomonis seditione orta ingente iudeorum regnum divisum est *M*; sub quo regnum divisum est (*rel. om.*) *V* — 116, 1 hoc temp. ap. lat.] latinis *V* — aegyptus *V* — 2 xxiii *AL* — 117, 1 sept.] septimo autem *CL* — hieroboae *A*, ieroboae *L* — 2 spoliat *M*, expoliat *CL^oL*, expolivit *A^r* — 118 abiam *C*

119	Hebreorum pontifex Abimelech illustris habebatur [121 C].	<i>Hier.</i> 1042
120	Asa iustus annis XLI. [122, 130, 123, 126, 127 A]	<i>Hier.</i> 1041
121	Prophetabant autem Achia Sameas Ieu Ioed Azarias, qui et Addo, et Anani.	<i>Hier.</i> 1041
122	Huius regni anno XII apud Latinos Capys Silvius regnat octavus annis XXVIII	<i>Hier.</i> 1053 <i>om. M</i>
123	et deinde nonus Carpentus Silvius an. XIII.	<i>Hier.</i> 1081 <i>om. M</i>
124	Iosaphat annis XXV.	<i>Hier.</i> 1082
125	Prophetabant apud Hebreos Abdias Ieu Ozias Micheas [122, 123 C].	<i>Hier.</i> 1086
126	Latinis regnat decimus Tiberius annis octo,	<i>Hier.</i> 1094 <i>om. ML</i>
127	undecimus Agrippa Silvius annis XL.	<i>Hier.</i> 1102 <i>om. ML</i>
128	Ioram annis octo.	<i>Hier.</i> 1107
129	Quo tempore prophetabant Helias et Elisens.	<i>Hier.</i> 1108
130	Anno regni Ioram octavo Helias rapitur.	<i>Hier.</i> 1113 <i>om. ML</i>
131	Hoc tempore Homerus poeta in Grecia claruit.	<i>Hier.</i> 1104
132	Ionadab filius Rechab clarus habebatur.	<i>Hier.</i> 1116
133	Ozias ann uno.	<i>Hier.</i> 1115
134	Gotholia mater annis VII. [131 A]	<i>Hier.</i> 1116
135	Ioas annis quadraginta.	<i>Hier.</i> 1123
136	His temporibus [139 A] apud Hebreos Ioiada insignis pontifex erat, qui solus post Moysen [141—144 A] vix ann CXXX.	<i>Hier.</i> 1123
137	Hoc tempore Azarias propheta occiditur.	<i>Hier.</i> 1131
138	Zacharias quoque propheta a rege Ioas interficitur.	<i>Hier.</i> 1158
139	Heliseus propheta moritur.	<i>Hier.</i> 1155 <i>om. L</i>
140	Hoc tempore Lyeurgus Lacedaemonius insignis fuit.	<i>Hier.</i> 1134 <i>om. AL</i>

M (119—121, 124, 125, 128, 129, 133, 131, 134, 132, 135—140). *C* (119, 121, 120, 124, 125, 122^r, 123^r, 126^r, 127^r, 128—130, 131^r, 133—138, 139^r, 140^r). *A* (119 *in t.*, 120, 121 *in t.*, 122—124, 125 *in t.*, 126—128, 129 *in t.*, 130, 131, 133, 132 *in t.*, 134—139). *L* (119, 121, 120, 124, 125, 122, 123, 128, 129, 133, 132, 134, 131, 135—138). *V* (119, 121, 122, 120, 123—129, 131, 130, 133, 134, 132, 136, 135, 139).

119 abimelec sacerdos (*rel. om.*) *V* hoc tempore hebr. *M* habebatur *C*¹ 121,1 prophetabant autem] *CAL*, prophete autem *V*, quo tempore prophetabant *M* achiasameas *MA*, aciasameas *C*, achias sameas *L* (*contra A*⁹), acias sameas *V* ieu ioed] *CIV cum Hier.*, ieu ioet *M*, iemoded *L* (*contra A*⁹) 2 qui et addo et anani (anania *C*) *CALV*, *om. M* 122, t h. r. a. xii apud latinos] latinis *V* capius *C*, capyr *V* 2 regnat octavus (*om. V*) annos xxviii] *C*, regnat an. vii anno xxviii *A*⁹, regnat [an]nos vii (*interponitur c. 130*) [ann. x]viii *A*^r, regnat annis septem *AL* 123 et (*om. L*) deinde nonus] latino *V* carpentus, *CL*, compartus *L* (*contra A*⁹), cumarpentes *V* annis tredecim] *CV*, an. a xii l *A*⁹ (*def. AS*), annis quinque *L* 124 ios.] *ML*^s, ios. iustus *CAL* 125 illo tempore pr. *M* apud hebr. abdias *om. V* ieu ozias] *CIV cum Hier.*, ieuozias *L* (*contra A*⁹), ieu azarias *M* mich.] et mich. *V* 126 regnat *om. V* decimus *om. C* octo *C*, vi *A*^r (*def. AS*), viii *V* 129 quo tempore *om. V* helisseus *V*, heliseus *C* 130 anno regni (regni *om. A*) ioram octavo] *CL*, quo *V*, *om. M* helias propheta rapitur *V* 129 hoc temp. *om. V* h. p. in gr.] *MV*, in gr. h. p. *A⁹L*, h. p. (*om. in gr.*) *CV* claret *V*, clarus fuit *A⁹L* 132 eodem tempore *praeu. M* gonadab *M* rechab] *AL*, rachab *C*, recab *V*, regab *M^b*, redab *M^a* el. habebatur] *M^aSL*, el. habebetur *A^r*, el. habetur *C*, claret *V* 133 osias *L* (*contra A*⁹) 134 gotolia *C* mater *om. V* 136 ionadab (*sic*) pont. ins. (*rel. om.*) *V* ioada *M* 138 zacebarias *C* ioias *C* 139 hel.] et hel. *M* propheta *om. V* 140 ligureus *C*, icurgus *M* lacedemon *M*

- 141 Latinis XII Aremulus Silvius regnavit annis XVIII. *Hier.* 1142 *om. M*
 142 Post quem XIII Aventinus Silvius regnavit annis *Hier.* 1161 *om. M*
 XXXVII, a quo mons Aventinus.
 143 Post quem XIII Procax Silvius annis XXIII. *Hier.* 1198 *om. M*
 144 Post quem XV Amullius Silvius annis XLIII. *Hier.* 1221 *om. M*
 145 Amasias ann XXVIII. *Hier.* 1163
 146 Azarias qui et Ozias ann quinquaginta duobus. *Hier.* 1192
 147 Huius regni sextus agebatur annus, cum reges Assyriorum *Hier.* 1197
 defecerunt imperio in Medos translato.
 148 Apud Hebreos autem prophetabant Osee, Amos, Esaias et *Hier.* 1212
 Ionas, cum esset annus regni Azariae sive Oziae vicesimus *primus.*
 149 Quadragesimo vero et nono eiusdem anno constituitur Olym- *Hier.* 1241
 pias prima. Elii agunt quinquennale certamen quattuor
 mediis annis vacantibus: et hoc certaminis tempus Olympia-
 dem vocaverunt auctore Ifito.
 150 Ioatham annis XVI. *Hier.* 1244
 151 Prophetabant Osee, Iohel, Esaias et Oded. *Hier.* 1249
 152 Achaz annis XVI. *Hier.* 1260
 153 Huius regni ann V [154 A] Romulus Roma condita regnare *Hier.* 1264
 orsus est.
 154 Romulus regnavit ann XXXVIII. *Hier.* 1265 *om. L*
 155 Eiusdem autem regni Achaz [156 A] anno undecimo decem *Hier.* 1274
 tribus gentis Iudaeae, quae vocabantur Israhel et erant in
 parte Samariae, victae a Sennacherim qui et Salmanasar
 rege Chaldeorum translataeque sunt in montes Medorum, cum
 5 regnatum esset in Samaria annis CCL. Sennacherim autem
 ad custodiendam regionem Iudaeae aecolas misit Assyrios, qui
 aemulatores legis Iudeorum facti Samaritae nuncupati sunt,
 quod Latina lingua exprimitur custodes.

M (154 in textu). *C* (111 r.—141 r. 145—153. 155. 154 r.). *A* (ut supra, in textu 151). *L* *V* (141. 142—153. 155).

141 aremulus] *AL*, romulus *C* regnavit *om. LV* 142,1 post quam *V* tertius decimus] *C1V*,
om. L regnavit *om. V* 143 procax *V* annis xxiiii . . . silvius *om. V* xxiii] *A* cum *Hier.*, xxii
C1VL 144 amullius] *C1*, amullus *L* 145 amesias *AC1* xxiiii *V* 146 az. qui et ozias
 (osias *L*) oz. qui et az. *V* 147,1 huius regni] quorum *M* sextus ag. a. cum] anno sexto *V* rege *A*
 2 modos translato *C* 148,1 ap. hebr. aut. *om. V* osee] *MLs*, ose *C1* esaias] *ALV*, eseias *C1*,
 isaias *M*, iseias *C2* et *om. V* 2 cum . . . . primus *om. V* annorum *M* regni azariae sive] *CM*,
 regni *A*, *om. AL* osiae *M3* 149,1 quadr. nono ozie anno *V* 2 elii agunt] *M* cum *Hier.*, elii
 agentibus *C1LV* certamen] certum *V* 3 olympias prima *ins. post* vocaverunt *M* 4 ifyto *M*, iphico *A*,
 pitho *C*, iphito *L*, ophito *V* 150 ioatham] *MC1* cum *Hier.*, ioathan *L* (iohatam *A*), ioatan *V* 151 quo
 tempore pr. *M* osee (ose *C*) iohel esaias (eseias *C1V*, isaias *M*, iseias *C2*) et oded (oded [*sic superser. b*] *M*,
 odod *C*, iobeth *A*) *MC1*, osee amos esaias et iohel qui et iobeth *L* (in cod. supra iohel est amos, ad iobeth
adser. obed), *ss* (= supra scripti) et iohel et obed *V*, osee ioel (*sic APP*; amos pro ioel *BR*) esaias oded
Hier. 152 aeaz *V* 153,1 huius] *ALV*, eius *M*, huic *C* regnare orsus] *MC1s*, reorsus *A*
 2 est] es *V* 154 regnat *C1* xxxiiii *A*, xxiiii *A* 155 undecimo vero ahaz anno sennacherib qui
 et salmanasar decem tribus cepit in samaria in qua regnatum fuerat ann. cel ubi aecolas misit assyrios qui
 samarite sunt appellati *V* 1 autem regni achaz (aeaz *C*) achaz regni *M* anno undecimo decem] annos
 xi *A* 2 gentis] genus *M* iudaeae] *M*, hebraeae *C1L* 3 sennacherim *C*, senacherim *MLs*, sennache-
 riph *A*, sennac herib *C2Ls* salmanassar *C* 5 sennacherib *C2Ls* 6 qui] quia *C1V* 7 ind.
 legis *AL*.

156	Prima captivitas Israhel.	<i>Hier.</i> 1271 <i>om. ML</i>
157	Ezechias ann XXVIII.	<i>Hier.</i> 1276
158	Sub quo apud Hebreos prophetabant Esaias et Osee.	<i>Hier.</i> 1277
159	Romulus primus milites sumpsit ex populo et nobiles centum senes, quos ob aetatem senatores, ob curam patres appellavit.	<i>Hier.</i> 1289
160	Eodem tempore Syracusae et Catina in Sicilia conditae.	<i>Hier.</i> 1278, 1284
161	Manasses ann quinquaginta quinque.	<i>Hier.</i> 1305
162	Cuius regni initio apud Romanos regnabat Numa Pompilius ann XII, cum post Romulum regnasset senatus ann. I.	<i>Hier.</i> 1303
163	Amon ann XII.	<i>Hier.</i> 1360
164	Huius regni initio Tullius Hostilius Romae septimum decimum imperii sui gerebat annum regnavitque annos XXXII.	<i>Hier.</i> 1360, 1344
165	Thales Milesius primus physicus philosophus agnoscitur.	<i>Hier.</i> 1376
166	Iosias ann XXXII. [165 A]	<i>Hier.</i> 1372
167	Quo regnante Hebreorum pontifex maximus Chelechias [172 A] insignis habebatur	<i>Hier.</i> 1372
168	et prophetabant eadem tempestate Hieremias et Sophonias et Olda mulier.	<i>Hier.</i> 1383, 1387, 1392
169	Apud Romanos autem regnabat Ancus Marcius, qui Hostiam condidit civitatem regnavitque ann. XXIII.	<i>Hier.</i> 1397, 1376
170	Post quem regnavit Tarquinius Priscus ann. XXXVII.	<i>Hier.</i> 1399 <i>om. M</i>
171	Iosias rex Iudaeorum cum Neehaone Aegyptiorum rege congressus occiditur.	<i>Hier.</i> 1403 <i>om. M</i>
172	Ioachaz mensibus tribus. [175 A]	<i>Hier.</i> 1405
173	Ioachim qui et Eliachim annis XI.	<i>Hier.</i> 1405

M (156—159 *ad* populo. 160—162. 159 *inde a* et nobiles. 163—169. 172. 173). *C* (156 *r.* 157—164. 166—170. 165 *r.* 171 *r.* 172. 173). *A* (*ut supra, in textu* 159. 160). *L* (156—164. 166—171. 165. 179. 172. 173). *V* (157—164. 166—168. 165. 169. 170. 172. 173).

156 israhel *C* 157 xxviii *C* 158 prophetae ose esaias *V* esaias *C* ose *M* 159, 1 eodem tempore rom. *M* primos *L* et nobiles] eodem tempore nobiles *commate diverso M* 2 quos ob] quo sub *C* aetates senatorum *V* 3 appellavit] *CLL*, appellabant et rem publicam gerebant *M* 160 eod. temp. *om. MV* syracensis *V* et catina] *M*, et catina *V*, aet chathenae *C*, et eathena *Ar^{su}*, et chathena *Ar*, et catana *L* (*contra Ar^u*) in sic. *om. V* 161 manasses] *CL^{su}L*, manassis *V*, manasse *M*, manases *Ar^t* quinquaginta quinque] *CLL* 162, 1 apud rom.] romanis *V* regnabat numa pompilius (popilius *V*, pompilius *Ar*, pupilius *Ar^{su}*) *CLLV*, numma pompilius regnavit *M* 2 xlii *C* romulo *V* 163 amon *L^s* 164, 1 huius regni] *CLL*, huius *V*, eius *r. M* tullus *CL* (*contra Ar^u*) hostilius *M*, ostilius *C*, septimo decimo i. s. g. anno *V* 165, 1 thalis phil. milesius phisiens agn. *V* thales] eodem tempore th. *M* milesimus *C^s*, miles *Ar* agnoscitur] agnitur *** *Ar* 167, 1 sub quo pontifex celcias *V* chelechias *L* 168, 1 et pr. eadem tempestate (tempestatem *C^s*)] prophetabat (*sic*) *V* hier. sofonias et holda mul. *V* 169, 1 a. r. a. regni.] roma regnat *V* anchus *C* marcus *V*, martius *ML^s*, *om. AL* hostiam] *MC²LV*, hostia *C^s*, ostium *L* 2 regnavitque] *CLLV*, eodem tempore ancus marcius regnavit (*notae forma*) *M* xxviii *C* 170 regnavit] *C*, regnat *AL*, *om. V* 171, 1 nechaone] *Hier.*, nechaene *Ar*, nechaene *Ar^u*, hechaone *C^u*, hechaoli(?)ne *C^a*, nechac *L*, *deficit Ar^s* 172 ioacha *M*, ioacaz *V*, ioachar *C^s* 173 ioachim qui et eliachim] *CLV*, ioachim qui eliachim (aeliachim *Ar^s*) *Ar^{su}L*, heliachim *M*, ioachim *V* xii *M*

- 174 Anno tertio Ioaehim Nabuchodonosor rex Babyloniae Iudaeam capit et in dicionem suam redactis plurimis Iudaeorum, cum etiam partem vasorum templi invasisset et Ioaehim tributarium fecisset, victor ad patriam rediit. *Hier.* 1105
- 175 In Babylone Danihel, Ananias, Azarias, Misahel clari habentur regnante Romae Tarquinio Prisco, qui regnavit ann. XXXVII. *Hier.* 1112
- 176 Ioaehim qui et Ieconias mensibus tribus. *Hier.* 1116
[178 A]
- 177 Sedecias ann. XI. *Hier.* 1116
- 178 Hunc rex Babyloniis captum secum pertrahit secundo veniens ad Iudaeam. *Hier.* 1116
- 179 Ante cuius captivitas annus VI Masilia condita est. *M^c* Anno XXI regni *CAL* Tarquinii Prisci *V* Massilia condita est. *Hier.* 1120
- 180 Nabuchodonosor autem rex Chaldeorum Hierosolymis captis templum incendit [179 A], quod ab initio aedificationis suae permanserat annis quadringentis quadraginta duobus. *Hier.* 1126
- 181 [182 A] Captivitatis Iudaeorum ann LXX, qui supputantur usque in secundum annum Darii. *Hier.* 1126
- 182 In Babylone vero prophetabant Danihel et Ezechihel regnante Romanis Servio. *Hier.* 1129 *om. L*
- 183 [186 A] Apud Romanos post Tarquinium Priscum regnat Servius ann XXXIII. *Hier.* 1136
- 184 Cui successit Tarquinius Superbus, qui regnavit ann XXXV. *Hier.* 1170
- 185 Huius regni ann XXV [187 A] prophetabant apud Hebreos *Hier.* 1159

M (171—177, 178 *in textu*, 179 *in textu*, 181, 180, 182 *in textu*, 183 *in textu*, 181, 185), *C* (171, 175 *r.*, 176—180, 179 *r.* (*iterum*), 182, 181, 183—185), *A* (*ut supra*, *in textu* 183, 184), *L* (179, 172—174, 176, 175, 178, 177, 180, 181, 183—185), *F* (174, 178, 180—182, 179, 183, 186, 184, 185).

174, 1 *sic CAL in textu* (2 dictionem *C* — 3 etiam *C¹⁸*, iam *A¹⁰L*) *cum Hier.*, hunc tertio anno regni eius babylonius nabuchodonosor superat et cum iudea terra in ditionem suam (suam *om. L*) redigit ac tributarium facit *ML* (*auct.*), huius anno tertio nabuccodonosor iudeam capit templum spoliat ioaehim tributarium fecit et victor ad patriam rediit *V* 175, 1 *in bab. dan. ananias (om. L) az. misahel (misael C) cl. habentur (habebantur ML) CAL*, quo tempore d. an. az. m. *in bab. cl. habebantur ML (auct.)*, amonias az. mis. *in bab. clarent V* regnante . . . xxxviii (xxxv *C*) *M^c, om. ALV* 176 ioaehim] *ML^s (cum auct.) cum Hier.*, ioatham *CIV*, ioathan sen ioaehim *L^{ed}* ieconias] *M^cV*, iechonias *AL* 177 sedecias *MA* 178 *sic AL cum Hier.*, hunc captum nabuccodonosor secum duxit secundo veniens ad iudeam *V*, cum quo a rege babylonio iudea gens capitur *M* (*in textu*), *utrumque iungit sic*: hunc . . . captum (*om. secum*) p. s. u. ad iud. cum quo regebat ylonio i. g. capitur *C* 179 ante e. capt. anno ni m. e. est *M^b*, ante e. capt. (*rel. om.*) *M^a*, anno xxi regni tarquinii prisci massilia condita *AL*, xxi anno t. pr. mass. e. est *V*, *utrumque, illud atramento ante e. 180, hoc minio ante e. 182, C* 180 templum incendit quem manserat annis ccccxlvi (*rel. om.*) *V* 1 autem *om. AL* rex chald. *om. M* ierosolima *A¹⁰*, *om. L^s* 3 ccccxlvi. *M¹⁸*, ccccxlvi *L^s C*, ccccxlvi *A¹⁰*, ccccxlvi alias ccccxlvi *L^{ed}* 181, 1 captivatis *A^r*, *om. una cum praecedentibus M^a* 182] xxi *A^r* qui supp. *om. V* 2 anno *V* 182, t *in bab. pr. (om. nero) A*, pr. *in bab. V* daniel *C* ezechiel *V*, ezechiel *C* 2 regni rom. (romae *L^s*) servio] *ML^s, om. CAL* 183, 1 apud . . . servius] *CAL*, post t. pr. regnat romanis servius *V*, hic regnavit rome *M* 184, 1 tarq. superbus regnavit ann. xxxv (*rel. om.*) *V* superbus *C* qui] hic *M* 185, 1 huius (cuius *M*) regni anno xxv *om. C* apud hebreos nonissimi] apud hebraeos *L* (*contra A⁹*), praesbyteri *V*

- novissimi Aggeus et Zacharias et Malachias. pontifice Hiesu filio Iosedech. olympiade sexagesima quinta, quando et instauratio templi Hierosolymis consummata est. *Hier.* 1193
1196
- 186 Hoc tempore Pythagoras philosophus clarus habebatur. *Hier.* 1190
- 187 A David usque ad LXX annum captivitatis Iudeorum supputantur anni DLV. *inc.* *om. M*
- 188 A septuagesimo anno captivitatis Iudeorum supputantur Darii regis Persarum anni XXXIII. *Hier.* 1496
- 189 Cuius regni anno decimo apud Romanos regii dominatus finis est factus, quae potestas apud eos mansit ann CCXL. hinc apud Romanos a Bruto consules esse coeperunt, dein tribuni plebis ac dictatores; et rursus consules rem publicam optinuerunt per annos CCCXLIII usque ad Iulium Caesarem. *Hier.* 1505.
1507
- 190 Xerxes regnavit ann. XX filius Darii. *Hier.* 1532
[193 A]
- 191 Hoc tempore Sofocles et Euripides clari habebantur. *Hier.* 1548
- 192 Herodotus quoque historiarum scriptor his temporibus claruit. *Hier.* 1549
- 193 Post Xerxem Artabanus regnavit mensibus septem [190 M]. *Hier.* 1552
- 194 [197. 198 A] Artaxerxes, qui Longimanus cognominabatur, ann XL. *Hier.* 1553
- 195 Hoc regnante Ezras sacerdos apud Hebreos insignis habebatur. *Hier.* 1558
- 196 Cuius aetate pontifex maximus fuit Heliachim filius Ioachim filii Hiesu filii Iosedech. *Hier.* 1558
- 197 Enpedocles et Parmenides, Zeno et Heraclitus philosophi claruerunt. *Hier.* 1561
Hier. 1562
- 198 Tunc etiam Ferecydes historicus, Cratinus comicus, Aristarchus tragicus extiterunt. *Hier.* 1563.
1561
- 199 Vicesimo anno regni Artaxerxis Neemias Hebreus minister regis concedente domino suo de Babylone venit in Iudeam. *Hier.* 1569

M (186. 188. 189 *ad* CCXL. 190. 192. 193. 191. 189 *iude a* hinc. 194—199). *C* (186 *r.* 188. 189 187 *r.* 190—196. 199. 201. 202. 203 *m.* 197 *r.* 198 *r.*). *A* (*ut supra, in textu* 191, *pro adu.* 193). *L* *V* (186 184. 185. 187—190. 193—196. 199).

185, 2 et *om.* *V* zacharias *C* malachias *V* pontifices *C* 3 filio Iosedech] filio sedech *C* olympiade ... cons. est *om.* *MLV* instauratio] *M*, stauratio *C* 186 pythagoras philosophus clarus *V* pitagoras *M*³, phitagoras *M*² 187, 1 septuagesimo anno *V*, lxx annos *A*^r, septuaginta annos *C* 2 supputantur *om.* *V* 188, 1 iud. *om.* *V* supputantur *V* 2 annis *C* 189, 1 damnatus *C*, dominatio *A*^{r(a)} 3 consule *C* coeperunt] comperi *V* deinde *A*^r, delinc *V* tribuni] *L*^s, trib *M*, tribus *C* *A*^r *A*^r, tribunus *A*^r 1 pl *M* consules *V* rem publicam] *M* *C* *L*^s, republicae *A*^r continuerunt *V* 5 ccccxlvi] *C* *L*^s, quadringenti xlviii *M*, dclviii *A*^r, dlviii *A*^s, ccccxlvi] *A*^u, 'ccccxlvi seu ccccxlvi' *L*, lxviii *V* iulium] gaium iud *V* *ad* 190 regu persarum *marjo* *V* xerxes *V*, serses *C* regnat *C* *A*^r, *om.* *V* 191 hoc] *M*, quo *C* *A*^r sofocles *M* 192 sic *M* et (*sed* historicus) *L*^s, herodotum quoque h. scriptorem eadem aetas clarum (*om.* *A*^r *L*) habuit *C* *A*^r 193 post xerxen (*xersen* *V*) *MLV*, *om.* *C* *M* regnat *C* *L* septe *V* 194 1 artaxerxes] *M* *A*^r, artaxers *A*^r, artaxersis *V*, artaxerses *A*^u, artaxes *C*, artaxerxes *L* qui longimanus (*bonnus* *C*) cogn. *suo loco* *C*, post *al* *L*^s, post sacerdos *M*, *om.* *MLV* 195, 1 hinc *C* apud hebreos *ante* hesdra *V* ezras *M*, hesdra *V*, esdras *A*^r, eleazar *C* ins. hab.] claruit *V* 196, 1 cuius . . . fuit] pontifex autem *V* heliachim] *M* *C* *A*, eliachim *V*, heliachim *A*^u, heliasib *L*^s, 'eliachim alias eliasib' *L* ioachim *L* 2 Iosedech *V* 197, 1 enp.] hoc tempore enp. *M* parmedes *M*⁴ heraclitus] *A*^r, heraclius *M*, heracletus *C* 2 claruerunt] notuerunt *M* 198, 1 tum *A*^r ferecydes *M* *A*, pherecydes *C*, ... des *A*^r, perecydes *A*^s, poricydes *A*^u *L* storicus *C* 2 aristarchus tragicus extiterunt (*sic*) *M* 199, 1 anno *om.* *A*^r *C* *L* regni *om.* *V* artaxerxis *V* *A*^r, artaxerses *A*^u, artaxerxes *A*^s, artaxerses *A*^r, artaxes *C* neemias *C* hebr. . . . domino suo *om.* *V* 2 iudea *A*^r

200	His temporibus Hippocrates medicus et Socrates philosophus illustres fuerunt.	<i>Hier.</i> 1584. 1583
201	Et tricesimo secundo anno muros urbemque restituit. [200 <i>A</i>]	<i>Hier.</i> 1584
202	Si quis autem septuaginta ebdomadas a Danihele scriptas ab hoc tempore numerat, quae faciunt annos CCCXC, reperiet eas in regno Neronis expletas, sub quo obsideri Hierusalem [203 <i>C</i>] coepta: secundo postea Vespasiani anno capitur.	<i>Hier.</i> 1584
203	Plato nascitur.	<i>Hier.</i> 1592
204	Romani per legatos ab Atheniensibus iura petierunt, ex quibus XII tabulae conscriptae.	<i>Hier.</i> 1566 <i>om.</i> <i>M</i>
205	Xerxes mensibus duobus. [204. 208 <i>A</i>]	<i>Hier.</i> 1593
206	Sogdianus mensibus septem. In his supputatur annus I.	<i>Hier.</i> 1593
207	Darius cognomento Nothus ann. XVIII.	<i>Hier.</i> 1593
208	Dionysius in Sicilia tyrannidem exerceat.	<i>Hier.</i> 1610
209	Artaxerxes Mnemon Darii et Parysatidis filius ann. XL. [212 <i>A</i>]	<i>Hier.</i> 1612
210	Cuius regni anno quinto decimo Galli Senones Romam ex-cepto Capitolio occupaverunt.	<i>Hier.</i> 1626
211	Eodem tempore Plato philosophabatur.	<i>Hier.</i> 1628 <i>om.</i> <i>A</i>
212	Aristoteles XVIII aetatis suae anno Platonis auditor est.	<i>Hier.</i> 1654 <i>om.</i> <i>M</i>
213	Artaxerxes qui et Oehus ann. XXVI.	<i>Hier.</i> 1652
214	Cuius regni initio Camillus Gallos, qui Romanis bellum intulerant, superavit.	<i>Hier.</i> 1654
215	Demosthenes orator clarus fuit	<i>Hier.</i> 1657
216	et ipso tempore Alexander Philippi et Olympiadis filius nascitur.	<i>Hier.</i> 1664
217	Arses Ochi filius ann. quattuor.	<i>Hier.</i> 1678
218	Quo tempore descriptione Romae facta inventa sunt civium centum sexaginta milia.	<i>Hier.</i> 1677

M C (201. 202. 203 *m.* 197 *r.* 198 *r.* 200 *r.* 204 *r.* 205—207. 209—211. 208 *r.* 212 *r.* 213. 216. 215. 217. 218). *A* (201. 202. 205. 203. 206. 207. 209. 210. 213. 214. 216 *in textu.* 215 *in textu.* 217. 218). *L* (201. 202. 200. 205. 203. 206. 207. 208. 204. 209. 210. 209. 210. 212. 213. 214. 216. 215. 217. 218). *V* (201. 202. 200. 205. 203. 206. 212. 207—210. 213. 214. 216. 215. 217).

200, 1 socrates philosophus et ypoocrates medicus clarent *V* hippocrates *C*, hypocratis *M*, hippocrates *A* *V* *L*, hippocrates *A*^u, ypoocrates *A*^r 201 orbemque *C* 202, 1 a danihele (daniele *L*) ser.] danielis *V* 2 numerat *L* (*contra A*^u) 3 impletas *V* 4 secunda *C*^u anno *om.* *M* 203 eod. t. plato *M* 204, 1 habatenensibus iura *C*^u, iura ab ath. *L* (*contra A*^u) 205 serses *C* 206 sogdianus] *V*, sogdianus *M C A L* septem] ii *A*. *caavit fere in V* supputatur *V* annum unum *C*, an primus *A* 207 notus *V*, *om.* *C* xiiii] *V M L s*, xiiii *A*, 'six alias xiiii' *L* 208 hoc tempore *praem.* *M* dionysius *C* tyrannide exerceit *V* 209 artaxersis *V*, artaxerser *A*^(a), artaxarser *A*^(b), artaxarser *A*^s, arthaxerses *A*^t, artaxes *C* menon *C* dar. et par. fil.] *M C L s*, *om.* *A V* 210, 1 cuius (huius *A L*) r. a. xu]. huius ann. xu *V*, *om.* *C* senones . . . occ.] seniores roma capiunt *V* 212 aristotelis *A V* xiiii aetatis (aetati *C*^u) s. anno *om.* *V* 213 artaxerxes *M*, artaxersis *V*, artaxerser *A*^(a), artaxarser *A*^(b), artaxarser *A*^s, arthaxerses *A*^t, artaxes *C* oehus *C*, otheus *A*^r, hoehus *A*^t 214, 1 qui romanis bell. int. sup.] denicit *V* 215 eodem tempore demosthenes or. cl. fuit *M*, demostenem (demosthenes *A*^r) quoque oratorem eadem aetas clarum habuit *C A L*, demostenis orator claret *V* 216, 1 et ipso temp.] eodem temp. *C A L*, *om.* *V* et olymp. *om.* *A L V* 217 artaxes *C*, artaxersis *V* 218, 1 quo] hoc *A L* descriptionem *C* facta romae *A L* centum sexaginta] cxi *L* milia *om.* *A*^s

- 219 Apud Iudeos Iaddus pontifex maximus clarus habebatur. *Hier.* 1678
 220 Darius Arsami filius ann. VI. *Hier.* 1682
 221 Quo tempore apud Romanos consul Mallius Torquatus filium suum, quod contra imperium in hostes pugnauerat, virgis caesum securi percussit. *Hier.* 1684
 222 Hac tempestate Alexander Philippi filius regnare orsus est *Hier.* 1681
 223 sextoque imperii sui anno regnum Persarum subvertit et in Aegypto urbem Alexandriam condidit. *Hier.* 1687
 221 Alexander post finem regni Persarum regnavit ann. VII, qui tricesimo secundo aetatis suae anno apud Babylonem moritur. *Hier.* 1692
 225 [229 *A*] Regnum Alexandrinorum nascitur, quo potitus est Ptholomeus Lagi filius ann. XL. *Hier.* 1693
 226 Romani Samnitas subigunt. *Hier.* 1697
 227 Hic regni sui anno tertio Hierosolymis et Iudea in dicionem suam redactis plurimos captivorum in Aegyptum transtulit. *Hier.* 1695
 228 [226 *A*] Tunc Iudeorum pontifex maximus Onias Iaddus filius clarus habebatur. *Hier.* 1695
 229 Appius Claudius caecus apud Romanos clarus habebatur, qui Claudiam aquam induxit et viam Appiam stravit. *Hier.* 1693 *om. M*
 230 Machabeorum autem Hebraea historia hinc Graecorum [231 *A*] supputat regnum: verum hi libri inter divinas scripturas non recipiuntur. *Hier.* 1704
 231 Romani Marsos et Umbros et Pelignos superant. *Hier.* 1705 *om. M*
 232 Seleucus Antiochiam Laudiciam Seleuciam Apameam Edessam Berocam et Pellam urbes condidit, in quibus Iudeis quos transtulerat ius civium dedit. *Hier.* 1727
 233 Seleucus Babylonem obtinuit. *Hier.* 1716 *om. M*
 234 [233 *A*] Vicesimo quinto anno regni Ptolemaei Iudeorum [235 *A*] pontifex maximus Simon Oniae filius insignis erat. *Hier.* 1717

MC (219—225, 227, 228, 230, 232, 234, 236, 237, 239, 226*m*, 229*r*, 233*m*, 231*r*), *A* (232 *in textu*), *L* (219—223, 229, 226, 224, 225, 227, 228, 230, 231—234), *V* (219—225, 227—229, 226, 230, 232, 234).

219 addus pontifex (*rel. om.*) *V* 220 ann. vi *V* 221 torquatus filium suum occidit *V* 1 mallius] *C cum Hier.*, manilius *M*, manilius *Arsu*, manilius *At*, manlius *L* 3 securis *At* 222 hac temp. *om. V* orsus est] orsus *LV*, orsus *A* 223, 1 sextoque] *CM*, sexto *AL* *V* in aeg. urbem *om. V* 2 alexandriam] alexander *M*^a 224, 1 alexander] et *V* qui *om. V* 2 trecesimo secundo *C*, tricesimo (*om. sec.*) *M*^a aetati sui *C*, aetatis *V* apud bab.] in babylone *V* 225, 1 nascitur *om. V* potius *At*^u 2 ptholome- *fero MCAL*, tholon-*vel tolon-raro C* 226 rom.] hoc tempore *r. M*, romi *C* samnitas] *MC*^l, sarmatas *AV* subigunt] subiugant *L*, subiciunt *V* 227, 1 hic (*qui M*) regni sui anno tertio (*sic MC*^l, *iiii AL*) tertio regni anno *V* hier. et iudea (*iudeam C*^l) in d. s. redactis (*redactos C*² *At*, *redactos C*³) pl. captivorum] iudeos in dicione sua redigens multos *V* 228, 1 pontifex ionas filius alios (*rel. om.*) *V* maximus *om. L* Iaddus] *MC*^l, Iaddi *L* *cum Hier.* 229, 1 appi *V* caecus (*caecos C*) ... qui *om. V* habetur *At*^l 2 duxit *L* (*contra At*) 230, 1 machabeorum *CV* autem hebr. *om. V* historiam *V* 2 REGNABIS (*sic fere*) *V* uerum ... rec. *om. V* [libri] *M cum Hier.*, l. ad hebreos *C*, l. ab hebreis *AL* diuina *M* 231 umbros] *C*, umiros (*sic A*, samnites *L*^s, hernios *L*^d) 232, 1 his annis *praeu. CAL* seleucius *V* antiochiam *C*, antioei *V* laudiciam] *V*, laudichiam *At*, laudi(c)chiam *At*^u, laudotiam *C*, laudatiam *M*, laudiciam *L* seleuciam *M*, *om. AL* apameam *AL*, apamia *V* 2 etesiam *M* ueroeam *C* pallam *V* 3 quos] quo *A*, quot *V* transtulerant *C*, transtuler (*sic V*) 234, 1 xxv anno ptolemaei pontifex simon onia filius (*rel. om.*) *V* potifex *C*

- 235 Legati Alexandrini primum a Ptolemaeo Romam missi amicitias impetraverunt. *Hier.* 1724 *om.* *ML*
- 236 Romae vero censu agitato inventa sunt civium CCLXX milia. *Hier.* 1723
- 237 Pontificatum autem apud [237 *A*] Iudaeos suscepit Eleazarus frater Simonis, cuius filius Onias ob aetatem pueritiae non potuerat patri succedere. *Hier.* 1729
- 238 Romani Gallos Tyrennosque superant et Sabinorum terras sorte dividunt. *Hier.* 1726 *om.* *ML*
- 239 Eo tempore a Romanis Ariminum et Beneventum conditae. *Hier.* 1732
[226 *C*]
- 240 Romani Crotonem capiunt. *Hier.* 1734 *om.* *ML*
- 241 Ptholomeus qui et Philadelfus ann. XXXVIII. *Hier.* 1733
[240 *A*]
- 242 Hoc tempore Aratus agnoscitur. *Hier.* 1745 *om.* *CAL*
- 243 [244 *A*] Hic Iudeos qui in Aegypto erant liberos esse permisit et vasa Eleazaro pontifici Hierosolimarum votiva transmittens divinas scripturas in Graecum sermonem ex Hebraea [245 *A*] lingua per septuaginta interpretes transferre curavit, 5 quas in Alexandrina bybliotheeca habuit, quam sibi ex omni genere litteraturae comparaverat. *Hier.* 1736
- 244 Argenteus nummus primum in urbe figuratus regni huius anno XIII. *Hier.* 1747 *om.* *M*
- 245 Romani Syracusas capiunt. *Hier.* 1754 *om.* *AL*
- 246 Huius regni anno XXIII Romani Karthaginenses navali certamine superant et centum Libyae urbes capiunt. *Hier.* 1757 *om.* *M*
- 247 [249 *A*] Iudaeorum pontificatum post Eleazarum avunculus eius Manasses accepit. *Hier.* 1763
- 248 Post quem Onias pontifex Simonis iusti filius clarus habebatur, qui consueta [246 *A*] Ptholomeo tributa non reddens ad iram eum commovit. verum Iosephus vir inter suos *Hier.* 1771

M C (236, 237, 239, 226 *m.*, 229 *r.*, 233 *m.*, 231 *r.*, 235 *r.*, 238 *r.*, 241, 243, 240 *r.*, 244 *r.*, 245 *r.*, 247, 248, 246 *r.*). *AL I* (238, 237, 239, 242, 241, 243, 244, 245, 247, 248, 246).

235, 2 *sic* (*sed* amicitia *C*¹, amicitiam *C*²) *C*; primum ptholomeorum niam missi (ptholomeorum in ammissi *A*¹⁰) amicitias imperaverunt *A*¹⁰ (*om.* *A*⁸) 236 censo *A* millia celxx *L* (*contra* *A*¹⁰) 237, 1 pontif. autem (*antem om.* *AL*) ap. iud. susc.] pontifex *V* eleazar *ALV* 2 symonis *M* et *sic passim* ozias *C* aetate *V* 3 poterat *V* 238, 1 gallus thyrennosque superant *C*, galli tyrennos superant (*exp.* *A*⁸, *def.* *A*¹⁰) *A*, galli tyrene superant (*superat* *V*³) *V* et *om.* *V* sabinorum *C*, sabinorum *V* 239 eo temp. *om.* *V* beneventum et ariminum *CAL*, benevento et arimino *V* 241 qui et *om.* *V* philadelfus *M*, phiadelfus *V* ann. *om.* *V* xxiii *C* 242 arator immotescit (*om. rel.*) *V* 243, 1 hic *om.* *V* in aegypto qui *C*, quos in aegyptia *V* 2 et *om.* *V* el. pont. hierosolymarum (hierosolymorum *L*) hierosolyne el. pont. *V* notitia] *ML*⁸, uctita *A*, notitia netita *C*, *om.* *V* 3 divina *M*¹ scriptura *C* in gr. serm. ex h. l. per sept. int.] per septuaginta (*sic*) interpretes in graecum *V* 5 quas ... comparaverat *om.* *V* alexanderina *C*¹ 6 litteraturae] *ML*⁸ *om.* *Hier.*, litterarum *CAL* 244, 1 primum] *ALV* *om.* *Hier.*, primus *C* urbem *C*, 1 2 huius] phiadelfi *V* xiiii] *C*, xiii *AL* 245 eodem tempore *praem.* *M* saracenas *V* 246, 1 xxiii *ALV*, xxiii *C* kartaginenses *C*, cartaginem *V* 2 centum] eum *V* libyae *V* 247, 1 iud. pont.] pontifex *V* 2 manases *A* et *ins. ante* accepit *C*¹ accepit *om.* *V* 248, 1 pontifex *om.* *V* iusti *om.* *C* el. habebatur] (*habetur* *L*⁸, *hebetur* *M*) qui *om.* *V* 2 consueta a pth. *AL* 3 eum *om.* *V* uerum ... constituitur] dux iudaeae iosephus factus *V* iosephus *A*, iosephus *C*¹

- nobilis legatus a Iudeis ad Ptholomeum missus cum familia-
ritatem regis ob plurima in eum meruisset obsequia, dux
Iudaeae et regionum finitimarum constituitur.
- 249 Parthis ab imperio Macedonum recedentibus primus *Hier.* 1769 *om. M*
regnauit Arsaces, unde Arsacidae dicti.
- 250 Ptholomeus Euergetes ann. XXVI. *Hier.* 1771
[252 A]
- 251 Huius temporibus Iudeorum pontifex Simon Oniae filius *Hier.* 1785
clarus habebatur, sub quo Iesus filius Sirachae sapientiae
librum composuit, quem vocant panareton.
- 252 Quintus Ennius poeta nascitur Tarenti. *Hier.* 1777 *om. M*
- 253 Caria et Rhodus ita terrae motu concussae, ut eo-
lossus magnus rueret. *Hier.* 1793 *om. M*
- 254 XL ferme milia Gallorum a Romanis caesa. *Hier.* 1788
- 255 Ptholomeus Philopator ann. XVII. *Hier.* 1797
[253 A]
- 256 Iudei victi et LX milia armatorum ex numero eorum caesa. *Hier.* 1801
- 257 Romani vero Capuam et Siciliam subingant. *Hier.* 1805
- 258 Antiochus rex Syriae victo Philopatore Ptholomeo *Hier.* 1807 *om. M*
Iudaeam sibi sociat.
- 259 Ptholomeus Epifanes ann. XXIII. *Hier.* 1814
[258 A]
- 260 Hic Scopas principe militiae destinato Iudaeam capit et pluri-
mas Syriae ciuitates. *Hier.* 1814
- 261 Secundus liber Machabeorum huius temporis gesta continet. *Hier.* 1829
- 262 Hae tempestate cum ab Antiocho per legatos Hannibalem *Hier.* 1831
Romani reposecerent, cui se victus a Scipione sociauerat, idem
ad Prusian regem Bithyniae transfugit, cum illum rursum
per Flaminium senatus etiam ab eo repeteret et tradendus
esset, venenum bibit et apud Libiam Bithyniae sepultus est.

M C (249r, 250, 251, 254, 252r, 253r, 255—257, 258r, 259—262), *A* (254 *in textu*), *L* V (252, 250, 251, 254, 253, 255, 256—262).

248, 1 familiaritate *A* 2 meruisse *A* 3 fin. reg. *CLL*. 249, 1 machedonum *C*, macedonem *A*
primo *CLL*. 2 regnabit *C* [arsacidae] et ars. *C* 250 euergetes *C*, energeter *A*, energitis *V*
xxvii *A* 251, 1 huius temp. iud. *om.* *V* 2 cl. habebatur (habetur *L*^s) *om.* *V* iesus *C* sirachae *C*,
serache *ML*, sirach *L*^s, sacerap *V* 3 libru comperuit (*om.* sapientiae) *V* quem uocant panareton *M* cum *Hier.*
(panareton etiam *L*^s), quem panareton uocant *A*, quem paratecon uocant *C*, quem panareton uocauit *L*
(*contra* *A*^o), *om.* *V* 252 quintus emnius] *V*, quintomemnius *A*, contumemnius *C*, emnius *L* nasc. terenti *C*,
tar. nasc. *L* (*contra* *A*^o) 253 sic *C* et (*sed* concussa est *pro* concussae) *V*, carietrhodus ita terre motus
concussus ut colosus (colyseus *A*^s, colos deus *A*^o, collos deus *A*^o) m. r. *A*, rhodo terrae motu concussa colos-
sus ruit *L* 251 eodem tempore xli ferme m. g. a rom. cesa *M*, a rom. quadraginta fere m. g. c. *CLL*,
a roman. xl gab. caes. (*sic* uerbis non perscriptis) *V* 255 phylopator *M*, aphilopator *C*, pthilopator *V* ann.
om. *V* 256 et] essent *V* [x] *ML* *V* cum *Hier.*, xl *CLL*. arm. ex n. c. caesa] interfecti *V* 257 nero
om. *V* capuam *V* 258, 1 antiochus rex] antioch *V* phylopatore *CL*, filopatore *V* ptholomeo] ptho-
lon[ae]um *A*^o, per ptolomeum *L* 2 iudaeam] iudeam *A* sociat] sumit *L* (*A*^o hoc loco corruptus est, sed
habuit sociat, non sumit) 259 epyfanes *V*, epipanes *C*, epipnes *A* 260, 1 scopam *V*, seomam *C*
pr. mil. dest.] principis militum misso *V* 261 liber machab. *C*, macehab. liber *V* gesta] g. sunt
(*sic*) *C* 262, 1 hae] hae *C* temp. cum ab (hab *C*, *om.* *A*) ant. per leg. hann. rom. reposecerent] amibalem ant.
antiquo romani repeterunt *V* 2 cui se (uenise *C*) uictus a] cui sen (*sic*) *V* sipione *M*^a idem . . .
bibit] et cum ad pysi (*uenit* sp. trium lit.) ant. regni bithyie oranius fugiens ab eo quoque tradendus esset cum
venenum bibit *V* idem] idem hannibal *CLL*. 3 plusiam *A* transfugit *M* cum illum] qui cum illum *M*,
et cum *CLL*. 4 per fl. . . repeteret] etiam ab eo senatus per fl. reposeceret *C*, etiam ab eo per fl. (flaminium *A*^o)
reposeceretur *ML* et tradendus] *M*, tradendusque *CLL*. 5 et] tunc *V* libiam] *ML*, libias *V*, libyssum
L^s cum *Hier.* bith.] bythiae *M*^a, *om.* *V*

- 263 Ptholomeus Philometor ann XXXV. *Hier.* 1838
- 264 Huius anno quarto Hyrcanus Iosephi ducis [264 *A*] Iudaeae filius cum ad Ptholomeum perrexisset, honorifice ab eo susceptus est. verum fratres eius seditione contra eum mota magnarum calamitatum Iudaeae genti causa extiterunt. *Hier.* 1836
- 265 Caeecilium comoediarum scriptorem hoc tempus habuit. *Hier.* 1838
- 266 Aristobolus natione Iudaeus peripateticus philosophus claruit. qui ad Philometorem Ptholomenum explanationum in Moysen commentarios scripsit. *Hier.* 1841
- 267 [266. 269 *A*] Eodem tempore Antiochus Epiphanes cum de regione Ptholomeorum. quam subito invaserat. senatus praeecepto recessisset. Iudaeam venit ibique Iesu et Iasoni fratri Oniae pontificatum tradidit. quo deinde expulso Oniam cognomento Menelaum successorem [267 *A*] ei dedit. itaque ob sacerdotii dignitatem orta seditione inter principes ingentium miseriarum semina pullulaverunt. *Hier.* 1845
- 268 Samaritae et Iudaei Alexandriae Ptholomeo iudicante contendunt de honoribus ex utraque parte templo suo deferendis et superant Iudaei. *Hier.* 1869 *om. M*
- 269 Pseudophilippus regnat in Macedonia anno. quo interfecto Romani Macedonas tributarios faciunt. *Hier.* 1865 *om. MAL*
Hier. 1867
- 270 [273. 272 *A*] Vicesimo autem Ptholomei regni anno Iudae Machabeo post Aleimi inimici eius interitum sacerdotium et principatus omnium Iudeorum favore decernitur. qui dignitate suscepta legatos Romam misit [274 *A*] et optinuit de erefo senatus, ut Iudei amici et auxiliores Romanorum [274 *A*] haberentur. *Hier.* 1857
- 271 Idem Iudas duces Antiochii. qui legem Iudeorum multa profanitate impugnaverant, de Iudaea expulsi et templum ab idolorum imaginibus emundans patrias religiones post triennium civibus suis reddidit. *Hier.* 1853
- 272 Ennius poeta moritur sepeliturque in monumento Scipionis via Appia. *Hier.* 1849
- 273 Iudas Machabeus triennio pontificatu gesto dimicans adversus Demetrii duces occiditur. *Hier.* 1857. *om. M*
1860

M (266 usque ad Iudaeus in margine iuxta 267, 1. reliqua notae forma post 267 *ju.*). *C* (263. 264. 265 *r.* 267. 270. 271. 276. 277. 269 *e.* 266 *e.* 268 *e.* 272. 273). *A* *L* (265. 263. 264. 266—268. 270—273). *V* (265. 263. 267. 270. 273. 277. 272).

263 philometor *om. A* xxxv] *MCVL*^s, xxv *A*, 'xxv sen xxxv' *L* 264, 1 iosephi *C* 1 2 cum] quam *A* ab eo] *C* *HL*, eum *M*¹, *om. M*² 3 fratre *M* seditionem *e. c.* mota *A* 265 sic (*sed* ceecilium *MC*) *MC* 1, caecilium comoediarum scriptor tunc fuit *V*, caecilium poeta comicus *L* (*contra A*) 266, 1 aristobolus *L* nationes *C*¹ perip.] peripateticus *C*, eodem tempore perip. *M* hinc caput incipiens 2 ad phyl. ptholomeum *M*, a philometore ptholomeum *C* 3 in *om. C* comotarios *M*³ 267, 1 antiochus epyta iudaeam veniens pontifices mutat unde seditiones et calamitates ortae *V* ephyphanes *C* 2 senatus praeecepto] *M*, territus senatus (ornatus *C*) romani imperio *C* *HL* 3 iesu *C* iasoni *C* 4 sacerdotium *C* 268, 1 alexandriae *C* 2 continent *C* 3 sui *A* et sup.] *HL*, exuperant *C* 269, 1 macedonia] *C*, babilonia *A*¹ (*def. A*) 2 interfecti *A*, terfecto *C* 270, 1 iudas machabeus romanorum amicitias optinuit (*rel. om.*) *V* ptholomei] *M*, eiusdem *HL*, eiusdem ptholomeo *C*¹ 2 machabe] *C* semper amicum (alehimi *M*¹) inimici *M*, alehim inimici *C*¹, alehimidem inimici *A* 3 principatum] *C* 4 roma] *C* 271, 1 ducis] *M*¹ antiochi] *C* 2 impugnaverant] *C* *M*² 3 emudas] *M*¹ 4 nicibus] *M*¹ 272, 1 emius p. nia app. sep. (*rel. om.*) *V* emius] hoc tempore em. *ML*² 2 scipionum] *L* (*contra A*) 273 qui post triennium principatus sui dimicans a demetrii duces occiditur] 1 pontificatus] *C* 2 adversum] *C* duces] *C*

274	Terentius Cartaginensis comoediarum scriptor moritur.	<i>Hier.</i> 1859
275	Pacuvius tragoediarum scriptor clarus habebatur, Ennii poetae ex filia nepos, vixitque Romae quoad picturam exereuit ac fabulas venditavit; deinde Tarantum transgressus prope nonagenarius diem obiit.	<i>Hier.</i> 1863
276	Romae descriptione facta inventa sunt civium CCCXXXII milia. [279 A]	<i>Hier.</i> 1870 <i>om. C</i>
277	[280 A] Quo tempore Cartago in dicionem Romanam per Scipionem redigitur.	<i>Hier.</i> 1871 <i>om. C</i>
278	Ptholomens Euergetes ann. XXVIII.	<i>Hier.</i> 1873
279	Scipio Numantinos subvertit.	<i>Hier.</i> 1875 <i>om. L</i>
280	Brutius Hiberiam usque ad oceanum subigit.	<i>Hier.</i> 1875 <i>om. L</i>
281	Ionatha pontifex Iudeorum a Tryfone occiditur et in sacerdotium Simon Ionathae frater adsumitur.	<i>Hier.</i> 1876
282	Cui interfecto successit filius eius Iohannes.	<i>Hier.</i> 1883
283	Qui contra Hyrcanos bellum gerens Hyrcani nomen accepit et a Romanis decreto senatus inter amicos relatus est.	<i>Hier.</i> 1893
284	[285 A] Idem Samariam obsidione captam solo coaequavit, quam postea Herodes instaurans Sebasten in honorem Augusti vocari voluit.	<i>Hier.</i> 1895
285	Attalus moriens populum Romanum instituit heredem.	<i>Hier.</i> 1887
286	Ptholomens Pyscon qui et Soter ann. XVII. [287 A]	<i>Hier.</i> 1902
287	Ingurta contra Romanos dimicans capitur.	<i>Hier.</i> 1909
288	In Sicilia rursus bellum servile consurgit.	<i>Hier.</i> 1918
289	Thraeces a Romanis victi.	<i>Hier.</i> 1917
290	Huius regni anno VIII Cicero Arpis oritur matre Helvia, patre equestris ordinis [288 A] ex regio Vulscorum genere.	<i>Hier.</i> 1912
291	Triennio post Gn. Pompeius Magnus oritur.	<i>Hier.</i> 1912
292	XVII autem huius regni anno G. Marius V consul iuxta	<i>Hier.</i> 1916

M C (274 r. 275 r. 278. 281—284. 279 r. 280 r. 285 r. 286. 290—292). *L* (274—278. 281—286. 290—292. 287—289). *V* (277. 272. 274. 278. 281—284. 287. 286. 290. 292. 289).

274, 1 terentius *C* cartaginenses *V* 275, 1 pacuvius *CL* tragoediarum scriptor *M cum Hier.*, traicens *Ar*^(a), tragiens *C*².*Ar*^(b)*SL*, draguens *C*¹ habetur *ArL*. 2 ennii poetae ex] emmero etc (etc *Ar*^m, oete *Ar*, aete *Ar*^s) et *L* 3 ac f. nend.] haec f. indicavit *C* 276 scriptione *M* cccxxxii] *MLL*, cccxxii *Hier.* 277, 1 quo temp. *om.* *V* charthago *C* dicione romanorum per scipione *V* 278 euergetis *V* 279 hoc tempore *pracm.* *M* scipio *M*¹ numantia *C*¹.*Ar*⁽¹⁾, numantiam *C*².*Ar*⁽²⁾ 280 brutius] *ML*¹ *cum Hier.*, britius *C*, brutus *Ar*^s hiberia *C* subiit *M* 281 ionatha *M*, ionata *V*, ionatham *C*.*Ar*^{tu}, ionathas *ArL*^s ind. *om.* *V* et ... adsumitur (adsumitur *C*)] cui succedit simon frater *V* 282 cui] quo *V* successit *CM*, succedit *ML*, *om.* *V* iohannis *V* 283, 1 contra h.] cum hircanos *V* 2 et ... rel. est] amicus romanorum factus *V* decretus *C*¹ 284, 1 samariam cepit de (*una litt. crasa*) eadem rode restaurans sebastem nocuit *V* coaequavit] *MC*², quaequavit *C*¹, aequavit *ML* 2 staurans *C*, instaurans *M*^a senastem *Ar*, senastem *Ar*, senastem *Ar*^m 3 noc. in hon. aug. *M* vocari *ter C*^a 285 eodem tempore att. *M* attalus *C*, adialus *Ar*^{tu}, adialus *Ar*^s populo romano *L* instituit] *M*, relinquit *C*, reliquit *ML* 286 fison *M*, fiseon *C*, riseon *Ar*, physcon *L*^s xiiii] *MC*¹*L*^s, xxiii *Ar*, 'XXVII' alias XVII' *L* 287 eodem tempore ing. *M* contra r.] cum romanos *V* 288 rursus *L* corrigit *C* 290, 1 annis octo *C* arpis] arpini *L* (*contra Ar*¹⁰) oritur] nascitur *CLL*¹ helbia *C*, helvia *V* 2 patre] pater *Ar*, matre (*sic*) *C* regione *M* vulscorum *L* 291 post *om.* *C* gn.] *ML*, neis *C*, en. *L* magnus *om.* *Ar* 292, 1 septimus decimus *C* autem *om.* *V* annos *C* u consul] quinquies consul *C*, ne cons. *Ar*, *om.* *V* iuxta heridanum] *Ar* *cum Hier.*, iuxta heridomum *Ar*¹, iuxta hiridomum *Ar*¹⁰, iuxta eridanum *L*^s, iuxta herodianum (*si expuncta*) *M*, iuxta erodiamum *C*, iuxta rhodiamum *L*¹⁰, *om.* *V*

- Heridanum Cimbro superat, quorum CC milibus caesis LXXX milia capit et de his cum Catulo triumphat.
- 293 [289 A] Aristobolus filius Ionathae rex pariter et pontifex primus apud Iudeos diadematis sumpsit insigne. *Hier.* 1913
- 294 Post quem regnavit Ianneus cognomento Alexander, qui pontificatum quoque administrans [298 A] crudelissime civibus praefuit. *Hier.* 1913
- 295 Ptholomeus qui et Alexander annos novem. *Hier.* 1919
- 296 Syriae regnabat Philippus, quem dux Romanus Gabinus cepit, cum iam ante eum Antiochus in Parthos fugiens Pompeio se deinceps tradidisset. ita Syria in Romanam dicionem transit.
- 297 Tit. Lucretius poeta hoc tempore exiit, qui amatorio poculo in furorem versus propria [303 A] se manu interfecit. *Hier.* 1923
- 298 Lucius Pomponius Bononiensis Atellanarum scriptor clarus habetur. *Hier.* 1928
- 299 Ptholomeus Cleopatrae filius ann. VIII. *Hier.* 1929
cf. 1919
- 300 Sallustius historiarum scriptor in Sabinis Amiterni nascitur. *Hier.* 1930
- 301 Descriptione Romae facta inventa sunt hominum CCCLXIII milia. *Hier.* 1932
- 302 P. Terentius Varro vice Atace in provincia Narbonensi nascitur, qui XXXV annum agens Graecae litteras didicit. *Hier.* 1935
- 303 Plotius Gallus primus Romae Latinam rhetoricam docuit. *Hier.* 1929
- 304 [309 A] Ptholomeus Dionysius annis triginta. *Hier.* 1937
- 305 Ab huius regni anno sexto Alexandra, quae et Salina, uxor Alexandri, Hierosolimis per novem regnavit [310 A] annos, ex cuius aetate Iudeos rerum confusio et variae clades oppresserunt.
- 306 Ae mox per Gn. Pompeium Hierosolimis captis [312 A] temploque usque ad sanctorum sancta reserato Iudaei vecti-

C (293, 294, 287—289 *C*, 295—297, 298 *C*, 299—302, 303 *C*, 304—306). *I*. (293—296, 298, 297, 303, 299—302, 304—306). *F* (293, 294, 298, 295—297, 303, 299, 300, 302, 304—306).

292, 2 quorum . . . de his *om.*, *F* milia *om.*, *AL* 3 capit et | capite *C* 293, 1 aristobolus *L*. ionatae *F*, ionathae (ioannis) *L*. (*contra* *A*⁹) rex . . . diadematis (diadema *C*) s. ius. | regnum diadema nomen adsit (sic) *F* 294, 1 quem] que *C* ianneus *F*, ianeus *M*, gannens *C*⁹, gemens *C*⁹, amens *A* cognomento] qui et *F* qui pontificatum (-tus *C*) . . . praefuit] idem pontifex qui crudeliter civibus praefuit *F* 295 iiii *L*. (*contra* *A*⁹) 296, 1 ante quem *ins.*, post *F*^b romanorum *C* gannius *CLF* coepit *CF* 2 ante] ad *ut vid.* *F*^a, autem *F*^b in parthos] partus *F* fugiens *C* 3 se] sed *C* tradidisset] tradidit sed *C* ita syria] id assyriam *A*, ita syriam *F*, ita (*om.*, syria) *C* dicione *F*, dictiouem *M* 1 transit *FL*. 297, 1 titius *A*⁹, *om.*, *F* lucretius *M*⁹ hoc t. (tempore *om.*, *M*⁹) ext. qui *om.*, *F* 2 furore *F* manu se] se manum *C* interfecit] *M*¹¹, interfecit *CL*. 298, 1 eo tempore *praem.*, *M* 1, *om.*, *LF* atellanorum *C* 2 clarus] clarus *C* habetur] *CF*, habebatur *M*¹¹. 299 iiii *CF* 300 sallustius *M*⁹, salustius *M*³, *AL*, *F* hist. ser.] scriptor et hystoricus *M*, *om.*, *F* in sabinis] *L*^s *om.* *Hier.*, sabinis *plerique*, sabinis *F* 301, 1 cccxiii *A* 302, 1 terentius *C* atace *F*, atace *A* narbonensi] *M*¹¹, narbonense *C* 2 qui xxxv annum (trecesimo quinto anno *C*, xxx annum *A*) agens] xxx annorum *F* 303, 1 ipso tempore *praem.*, *M* plotius *A*⁹, portius *A*⁹ retoris *F* 304 dionysius *M*⁹, dionisus *A*⁹, *om.*, *F* annis xxx *om.*, *A* 305, 1 ab hoc ab h. r. ut *F* ab] mo ab (*coabit fortasse* tricesimo ab) *C* alexandria *A* salina] *M*, sal *F*, sabina *CL*, selina *L*^s 2 alexander hierusalem *F* 3 oppressere *CL*, oppresser (sic) *F* 306, 1 hac *C*, at *F* per *om.*, *M* gannus *C*, *om.*, *F* captis] capti in *F* 2 temploque *A*⁹ reserat *C* iudaei *om.*, *F*

- gales Romanorum facti. Hyrcano apud eos pontifice constituto et Antipatro Herodis Asealonitae filio procuratore Palaestinae facti.
- 307 Decimo autem Ptholomei regnantis anno Vergilius Maro in pago qui Andes dicitur iuxta Mantuan [311. 313. 315. 314 A] nascitur Pompeio et Crasso cons.
- 308 Et post septem annos Horatius Flaccus satyricus et lyricus poeta libertino patre Venusi nascitur.
- 309 Bellum gladiatorium in Campania gestum.
- 310 L. Lucullus primus imperator appellatus victa Armenia Mesopotamia et Nisibi cum fratre regis capta.
- 311 Marcus Porcius Cato stoicus philosophus agnoscitur.
- 312 Creticum bellum motum. unde Metellus Creticus.
- 313 Quae de Catilina Sallustius scribit. hoc gesta sunt tempore.
- 314 Pompeius imperator appellatus Lusitaniam et quasdam insulas in oceano capit.
- 315 G. Caesar Rhenum transiens Germanos vastat.
- 316 [318 A] Cleopatra annis viginti duobus: sed ex his duo tantum supputantur, quia Romanis continua nascuntur imperia, quorum deinceps tempora [317 A] numeranda sunt a G. Iulio Caesare, qui primus apud Romanos singulare obtinuit imperium, a quo Romanorum principes appellati Caesares.
- 317 Caesar Firmanos et Gallos subigit.
- 318 Crassus consul cum filio apud Carras captus.
- 319 Principium belli civilis inter Caesarem et Pompeium.
- 320 [319 A] Ex hoc loco continua Romanorum adnotantur imperia et regnat apud eos G. Iulius Caesar.
- 321 Caesar I annos quattuor mensibus septem.
- 322 Pompeius victus et fugiens ab spadonibus Alexandrini regis occiditur.
- 323 [319 A] Decretum senatus et Atheniensium ad Iudeos mittitur, qui per legatos amicitiam postulant.

M C (307. 308. 309 r. (*deficit in verbis* gladiatorium in). *A* (c. 319 bis ante c. 320 [ubi om. *A*^s] et ante c. 323). *L* (311. 313. 307. 308. 318. 314. 316. 315. 317. 319—323). *V* (307—308. 316. 311. 313. 320—323).

306, 3 romanorum om. *A*^r 4 herodis| herodes *C*^s herodes eos *A* palestino *C* 307, 1 uergilius *M*^s uirgilius *M*^s et rel. 2 mantua *V* 3 grasso *C* 308, 1 septem a.] a. niii *V*, niii a. *C* sat. et lyricus poeta] p. sat. et lyr. *MLV*, p. satyricus et lyricus (lyricus *C*^u) *C* 2 nemsia *V* 309 hoc tempore *praen.* *ML*^s 310, 1 l. lucullus] *ML*^s, lucillus *A*^u (. . . us *A*^r, *def.* *A*^s) 2 mesopotami *M* hisibi *A* 311 istoicus *A*^s, istoricus *A*^u 313, 1 salustius *V* ante scribit *quinque litt. expunctae* *M* 314, 1 ante Lusitaniam *excidit culpa ut vid. auctoris* Caesar 315 g. om. *AL* 316, 1 sed ex his] *M*, ex quibus *MLV* duo tantum] it (= tantum; om. duo) *V* 2 supputantur *V*, supputandi *ML* 4 primus *AV*, prius *ML* singulare] singula *M*^s 5 romanos] eos *V* caesare *V* 317 hoc tempore *praen.* *M* caesar firmanos (firmanos *M*, Germanos *Hier.*) et] *MA*, om. *L* 318 et crassus *M* carram *M* capitur *AL* 319 et principium *M* 320, 1 ex hoc loco om. *V* cont. rom. adu. imp. regnatque] rom. cont. nascuntur imperia et regnat *V* 2 eos *M*, eos primus *V*, eos primus omnium *AL* 321 caesar] g. iulius *A*^s, g. iulius caesar *A*^u*L*, om. *V* m. niii] *MAV* cum *Hieronymi eod. FO et Cassiodoro.*, menses sex *L* cum *Hier. libris plerisque* 322, 1 et fugiens] *MLV*, effugiens *M* ab] a *ML* 323, 1 decretum et (et *cid. deletum*) sen. *V* atheniensi *V* 2 qui p. l. a. postularant (=runt *AL*) om. *V*

- 324 Cleopatra regio comitatu urbem ingressa. *Hier.* 1971
- 325 Antonius decernit Quintilem mensem Iulium debere dici. *Hier.* 1973
quia in eo natus fuisset Iulius.
- 326 Cassius Iudea capta templum spoliat. *Hier.* 1973
- 327 Idibus Martiis G. Iulius Caesar in curia occiditur. *Hier.* 1973
- 328 Prohibitae lecticis margaritisque uti quae nec viros *Hier.* 1971 *om. A.*
nec liberos haberent et minores essent ann. XLII. *L^{ed}.*
- 329 [332. 330 *A*] Caesar Augustus, qui et Octavianus, II. annos *Hier.* 1971
LVI m. VI: a quo reges Romanorum Augusti appellati.
- 330 Antonius adversus Augustum bellum movet. *Hier.* 1971
- 331 Cicero in Formiano suo ab Herennio et Popilio oc- *Hier.* 1975
ciditur.
- 332 Ovidius Naso Pelignis nascitur. *Hier.* 1975
- 333 E taberna meritoria trans Tiberim oleum terra erupit fluxit- *Hier.* 1976
que toto die sine intermissione, significans Christi gratiam
ex gentibus.
- 334 Vibium Maximum quaestorem designatum agnovit *Hier.* 1976
dominus suus et abduxit.
- 335 [334. 336 *A*] Herodes Antipatri Aescalonitae et matris Cypri- *Hier.* 1983
dis Arabiae filius a Romanis Iudeorum suscipit principatum.
eius tempore Christi [337 *A*] nativitate vicina regnum et
sacerdotium Iudaeae, quod prius per successiones minorum
tenebatur, destructum est completa [338 *A*] propheta, quae
ita per Moysen loquitur: 'non deficiet princeps ex Iuda neque
dux de femoribus eius, donec veniat cui repositum est et
ipse est expectatio gentium' [336. 337. 338 *M*]. In hoc
etiam loco Christus [339 *A*], quem Daniel scribit, accipit
finem. nam usque ad Herodem Christi, id est sacerdotes,
erant reges Iudeorum, qui imperare coeperunt a LXV
Olympiade et ab instauratione templi sub Dario usque
ad Hyreamum [339 *M*] et CLXXXVI Olympiadem annis
CCCCLXXXIII in medio transactis, quos Daniel quoque

M (332 *in textu*). *A* (331 *in textu*). *L* (324—327. 329. 332. 331. 330. 333. 336. 335. 337. 334).
V (324—327. 332. 330. 336. 329. 331. 333. 335. 1—6. 331. 337. 335. 8—11).

324 urbe *V* 325,1 decernit] de (*seq. spat. uacuo*) *V* quintili mense *V* 2 quia] quide (*ut*
vid.) *V* fuisset] esset *A^o* 326 cassius iudea capta] eos us u *add. capta* (*eum interstitiis non scriptis*
post. eos et us) *V^a*, eos us u prior captat *V^b* 327 id. mart. g. *om.* *V* caesar *om.* *V* 328,1 hoc
tempore (*loco L^s ante corr.*) *praem.* *ML^s* lecticis *L^s* (*ante corr.*) quae] *Hier.*, qui *M* nec liberos
om. *L^s* 2 xlii] *M*, xlv *Hier.* 329,1 ii] *YDNS V* (*ubi Y passim ser. pro numero II*), *om.* *L^s* 2 m.
ni *om.* *L* (*contra A^o*) a quo reg (*seq. spat. vac.*) roma kug. aps (*sic*) *V* 330 hoc tempore *praem.* *M*
adversus] rd (*sic*) *V* 331,1 suo] solo *V* herenio *M*, herenio *V* pupillo *A* 332 ipso tempore
praem. *M* obidibus *M^a* nas u (*eum interstitio non ser.*) *V* pelignis *A* 333,1 e taberna] *MF*, taberna
rel. tiberi *V* 2 tota (*ut vid.*) *V* gratia *V* 331,1 eodem tempore *praem.* *M* unum *M.F.L.S.*, unum *A^o*
(*del.* *A^s*), unum *L*, unum *V* maximum quaestore inde signat *V*, quaest. max. des. *A^o* 2 abduxit *V*, adduxit *M^a*
335,1 antipatres *M* 2 arabiae *A* accipit *AL*, accepit *V* 3 vicinam *V* 4 iudeorum *V* quod *om.* *V*
6 per m. ita loquitur *AL*, per moysen titulo quinto *V* 7 dux] *M*, rex *AL* de femoribus . . . 8 gentium] et
cetera *V* uen.] *ML^s*, uen. semen *AL* est] erit *AL* 9 etiam] est *V* scribet *V* accepit *L* 10 nam]
tuam *V* 11 imperare coeperunt] imperia recaperunt *M* 13 clxxxvi olympiadem] *Hier.*, clxxxvi olyn-
piadas *V*, a centesima lxxxvi olympiadem (*sic M^a*, -piade *M^b.1*) *M.A.*, ad clxxxvi olympiadem *L* 14 quo-
que *om.* *A^o*

- 15 significat dicens [340 *A*]: 'et scies et intelleges ab initio ser-
monis respondendi et aedificandi Hierusalem usque ad Christi
principatum hebdomades VII [341 *A*] et hebdomades LXII quae
hebdomadae LXVIII faciunt [342 *A*] annos CCCCLXXXIII,
in quibus Christi, id est sacerdotes per unctionem consecrati,
20 regnaverunt usque ad Hyrcanum, quo extremo omnium a
Parthis capto Herodes Antipatri filius nihil ad se pertinen-
tem Iudaeam ab Augusto et senatu accepit, filiique eius post
eum [343, 344 *A*] regnaverunt usque ad novissimam Hiero-
solymarum captivitatem, nequaquam ex successione sacerdo-
25 talis generis pontificibus constitutis neque perpetuitate vitae
secundum legem Moysi servientibus deo [340–346 *M*], igno-
biles vero quidam et alio tempore alii et nonnulli unius anni
sive modico amplius a Romanis imperatoribus sacerdotium
emebant, quae omnia etiam propheta Danihel vaticinatur
30 ita dicens [345 *A*]: 'et post hebdomadas septem et LXII in-
teribit chrisma et iudicium non erit in eo, et templum et
sanctum corruptet populus duce [346 *A*] veniente et cae-
dentur in cataclysmo belli,' et in consequentibus: 'templum',
inquit, 'abominatio desolationum et usque ad consummatio-
nem temporis consummatio dabitur super desolationem.'
35
336 Antonius superatus ab Augusto in amicitiam eius *Hier.* 1976
interveniente senatu redit.
337 Sallustius diem obiit quadriennio ante bellum Ae- *Hier.* 1981
tiacum.
338 Lunae secundum Romanos cursus inventus est. *Hier.* 1983
339 Cleopatra et Antonius semet interficiunt et Aegyptus *Hier.* 1985
fit Romana provincia.
340 Caesar Augustus appellatus: a quo Sextilis mensis *Hier.* 1987
Augustus nomen accepit.
341 Augustus Calabriam et Gallos vectigales facit. *Hier.* 1992
342 Cum ei monarchia offerretur recusavit. *Hier.* 1993

MLL (336, 335, 337, 334, 338—340, 342, 341), *V* (336, 329, 331, 333, 335, 1—6, 334, 337, 335, 8—31),

335, 15 significat dicens (dicens *M*^a) *M*, significavit dicens *L*, significans dicens *A*^{tu}, significans dicit *A*^r
intelligis *V* sermonis *om.* *V* 17 hebdomades] *V*, hebdomades *L*, hebdomadae *ML* hebdomades] *V*, hebdoma-
des *L*^s, hebdomadae *ML* 18 hebdomadae] *MLV*, hebdomades *L*^s faciunt ... regnaverunt] in quibus christi
(*su pro XPI V*) id est sac. per unctionem (-ne *V*) cons. regn. fac. annos (anni *V*) cccclxxxiii (cccclxxxii *A*)
MLV 20 omnium] omnis *V* 21 antipatri (-tris *A*) fil. *om.* *V* pertinentem iudaeam] pertinet sed eam *V*
22 accepit *V* filiique eius (eius *om.* *A*) post eum] filiisque (*sequitur spat. 5 litt.*) *V* 23 novissimam hieroso-
lymarum (-morum *A^uL contra L^s*) novissima iudae regis cuius hortus *V* 24 nequaquam] neque quae *V*
25 perpetuitate ... deo] in legem sunt *V* (*sic*) 26 moysis *L* 27 vero ... 28 amplius] quoque *V* 28 sacer-
dotium] regnandum *V* 29 etiam] et *V*, *om.* *M* 30 ita *om.* *AV* hebdomad *V* 31 in eo ... 32 desola-
tionem] in quo et cetera *V* 32 duce] cum duce *A^u* cadentur] cedente *M* 33 bellis *M* templum] *ML*,
super templum *L cum Hier.* 34 et usque] eiusque *L* (*contra A^u*) 336, 1 hoc temp. *praen.* *M* an-
tonius *A^r*, antiochus *L* iudaeiae *L A^u* (*def.* *A^s*) 2 interveniente senatu] *ML^s cum Hier.*, interveniente
senatus *A^u*, intervenitu senatus *A^rV*, *def.* *A^s* reditum *A* 337, 1 salustius *V*, et sallustius *M* diem
ob. qu. ante] moritur quadrieni at *V* aetiaticum *M*² (*ecete M²*), aetiatio [*sic*] *V* 338 et lune *M*
invenitur *A^uL* 339 eodem tempore *praen.* *M* 340, 1 hoc tempore *praen.* *M* appellatur *L*
sextilius *A* 2 Augustus] *M A^r*, augusti *A^suL* 341 eodem tempore ipse *praen.* *M* calabriam (can-
tabriam) et gallos (gallacos) *L^u* fecit *A^r* 342 et cum ei monarchiam (monachiam *M^a*) *M*, angustus
cum ei (ei *om.* *A^uL*) monarchia *A^uL*, *def.* *A^s* recusavit] refutavit *ML^s*

- 343 Tiberius ab Augusto missus occupavit Armeniam. *Hier.* 1996
- 344 Cantabri res novas molientes opprimuntur. *Hier.* 1997
- 345 Augustus Gaium Agrippam adoptat in filium. *Hier.* 2001
- 346 Tiberius Vindelicos et confines Thraciarum Romanas provincias facit. *Hier.* 2002
- 347 XVI imperii Augusti anno censu Romae agitato inventa sunt civium Romanorum XLI centena et LXIII milia. *Hier.* 1989
- 348 XXXIII Augusti imperii anno Tiberius de captis Pannoniis triumphavit. *Hier.* 2008
- 349 Eiusdem imperii anno XXV Vergilius Brundisii moritur [Sarturnino et Cinna consulibus] et Neapoli secundo a civitate miliario sepelitur. *Hier.* 1999 V
- 350 Tiberius vastata Germania imperator appellatur. *Hier.* 2008 *om. L*
- 351 [348 A] Herodes Samariam olim iam in cineribus sedentem a fundamentis suscitans in honorem Augusti Augustam, id est Sebastiam appellavit et in Paneade id quod Panion vocatur extruxit. *Hier.* 2000
- 352 [353 A] Idem Caesaream in nomine Caesaris condidit, quae prius Turris Stratonis vocabatur. *Hier.* 2005
- 353 Tiberius deletis Vindelicis Armeniis Pannoniis triumphat. *Hier.* 2011 *om. L*
- 354 Idem Hyrcanum, qui olim sacerdos Iudeorum [350 A] fuerat, de captivitate Parthica regressum et filium eius, qui sacerdotio patris successerat, interfecit sororemque eius uxorem [356 A] suam cum duobus filiis propriis iam adolescentibus et matrem uxoris occisae soerum suam crudelissime necat. *Hier.* 2009
- 355 Virum etiam sororis suae Salomae interfecit et cum eam alii tradidisset uxorem, etiam et ipsum perimit. scribas quoque et interpretes divinae legis simili scelere occidit. *Hier.* 2014
- 356 Augustus Iuliam filiam suam in adulterio deprehensam damnat exilio. *Hier.* 2012
- 357 Tiberium et Agrippam in filios adoptavit. *Hier.* 2018
- 358 [357 A] XLIII imperii Augusti anno Quirinus ex consilio senatus ad Iudeam missus census hominum possessionesque describit. *Hier.* 2016

M. A. L. (343—349, 351, 352, 354—357, 360, 358). V (349, 351, 354, 355, 358, 359, 361—363, 365—369, 371, 373, 376, 378, 380, 346, 348, 350).

343 ipso tempore *praem. M* 344 et cant. *M* 345 hoc etiam tempore *praem. M* gainus agrippam *M^a*, cainum agrippam *L^s*, cainum et agrippam *L (ed.)*, etiacum agr. *A* 346, 1 et tyberius *M* thraciarum] thraciarum *ML^s*, traciarum *V*, ractiarum *L^{ed}* 347, 1 xvi imp. augusti (-to *M^a*) anno] xvii anno imp. aug. *AL* 2 xli et centena *A* sexaginta quatuor millia *L^s*, lxiii] (*sine* milia) *M*, septuaginta quatuor milia *AL* 348, 1 hoc tempore *praem. M* xxxiii] *V*, xliii] *M. A. L.* 349, 1 ci. imp. anno xxv *om. V* vergilius] *M^a*, uirgilius *M^b rel.* brundisi *V*, brundusii *AL* sarturnino cinna consulibus (et *om.*) *V*, *om. M. A. L.* 2 et neapoli (napoli *A^{ps}*) secundo a cin. mil. (*om.* mil. *A^{ps}*, mil. a cin. *A*) sep. *om. V* 350 hoc tempore *praem. M* vastat Germaniam imperator app. *A* 351, 1 herodes plures urbes restauravit *V* 2 sebastiam *A*, sebasten *L^s* 352, 2 vocatur *M* 353, 1 hoc tempore *praem. M* delaetis *A^{ps}*, de Raetis *Hier.* vindelicis *om. A* pannoniis *om. A* triumphat *A* 354, 355 suos filios et uxore interfecit et scribas legis (*om. rel.*) *V* 354, 3 patri *M* interfecit *M* 1 adolescentulis *L* 5 negat *M^b* 355, 1 sororis] *ML^s*, uxoris *A* interfecit *M* et eum eam] *ML^s*, eum ea *A* 2 et ipsum] *M*, ipsum *AL* peremit *M^b* 356, 1 hoc tempore *praem. M* 357 et tyberium *M*, augustus tyberium *A* in] inter *A* 358, 1 xliiii] *AL V*, xlii] *M (sed litura post xlii)*, xliii] *L^s* 2 possessionumque *L^s* descripsit *V*

- 359 [360 *A*] Eodem anno Iesus Christus filius dei in Bethleem Iudae nascitur. *Hier.* 2015
- 360 Iudas Galileus ad rebellandum Iudeos cohortatur. *Hier.* 2018
- 361 Colliguntur autem omnes ab Abram usque ad nativitatem Christi anni HXV [ab Adam anni VCC]. *Hier.* 2016
M
- 362 [364 *A*] Herodes cum Christi nativitatem magorum indicio cognovisset, universos in Bethleem parvulos iussit interfici. *Hier.* 2019
- 363 Ipse autem biennio post morbo interentis aquae et scatentibus toto corpore vermibus misere, sed digne moritur. *Hier.* 2020
- 364 Tiberius Caesar Dalmatas Sarmatasque in Romanam redigit potestatem. *Hier.* 2023
- 365 Athenienses res novas contra Romanos molientes opprimuntur. *Hier.* 2025
- 366 [365 *A*] In Herodis loco Archelaus ab Augusto constituitur et tetrarchae fiunt quattuor fratres eius Herodes, Antipater, Lysias, Philippus ann. VIII. *Hier.* 2021
- 367 Augustus cum Tiberio filio suo LIII imperii sui anno censum Romae agitans invenit hominum nonagies et ter centena et LXX milia. *Hier.* 2029
- 368 Archelaus in Viennam urbem Galliae relegatur anno regni sui nono. *Hier.* 2029
- 369 Post quem Herodes tetrarches fuit annos XXIII. *Hier.* 2030
- 370 Messala Corvinus orator ante biennium quam moreturur ita memoriam perdidit, ut vix pauca verba coniungeret. *Hier.* 2027
- 371 Tiberius III ann. XXIII. *Hier.* 2030
[375 *A*]
- 372 Huius imperii anno quinto tredecim urbes terrae motu corruerunt.
- 373 Eiusdem imperii anno XIII Pilatus procurator Iudaeae mittitur. *Hier.* 2034
- 374 Herodes Tiberiadem et Liviadem condidit. *Hier.* 2043
- 375 Tiberius multos reges ad se per blanditias evocatos nunquam remisit regnaque eorum in provincias vertit. *Hier.* 2036

M A (370 *in textu post* 367). *L* (360, 358, 359, 361–363, 366, 364, 365, 367, 370, 368, 369, 377, 371–375). *V* (359, 361–363, 366–369, 371, 373, 376, 378, 380, 346, 348, 350, 361, 365).

359,1 bethlem *V* 360 hoc tempore *pram. M* 361,1 coll. a. om. (om. anni *A*) *om. V* abram] *M*, abraham *L⁸V*, habraham exordio *AL Paris. 4871* 2 christi ex maria *AL* anni lixv] *ML⁸*, anni lixviii] *AL Paris. 4871*, duo millia xviii sen xa (anni *post omnes*) *L* ab adam ann. nec *ML⁸*, *om. AL et Hier.* (ab Adam usque nativitate XPI sunt ann. VXCVIII *Hier. cod. F*) 362,1 herodes infantes iubet interfici (*rel. om. V*) 2 cognovisset et un. *A* 363,1 interentis . . . moritur] perit *V* 364,1 hoc tempore *pram. M* caesar *om. V* in romanam (romanorum *V³*) red.] red. in rom. *AL* 365,1 et ath. *M*, athienses *V* res] rixas *V* contra r.] cum romanos *V* 2 opprimuntur *V* 366,1 herodis] cuius *V* archelaus *V* ansto] *M³* 2 fr. eius herodes] fratrum herodis *V* 3 philippus] et pb. *L⁸* 367,2 homines *V* 368,1 in viennam urbem galliae relegatur (*relegatur M²A*) inueniens per urbem galileae relegatum *V* 369 tetrarche *V* 370,1 hoc tempore *pram. M* messala] *L*, mesala *L⁸*, messela *M*, mesela *A* corvinus] *A* 371 xxxiii] *M. L⁸ L*, xxxiii] *A*, xxi] *V* 372,1 huius imperii] *M*, cuius imperii] *L*, imperii] *om. huius*] *A²*, imperii] sui] *L⁸ V* 373,1 ei. imp. *om. V* 374 tiberiadem et liviadem condidit] *L*, tyberiadem et liviadem (libiadem] *A¹⁰*, libriadem] *L*) condidit] *M. L⁸ V*, tyberiadem condidit et libiadem] *A* 375,1 hoc tempore *pram. M* per blanditias] *M. L⁸ V*, [bl]andicia] *A* 2 reuocatos] *AL*

- 376 [377 A] Iohannes filius Zachariae in deserto iuxta Iordanem fluvium [379, 387 A] praedicans Iudeis Christum filium dei in medio eorum adesse testatur. *Hier.* 2044
- 377 Tiberius Drusum consortem regni facit. *Hier.* 2038
- 378 Ipse quoque dominus Iesus Christus hinc in populos salutarem viam adnuntiat, signis atque virtutibus vera comprobans esse quae diceret. *Hier.* 2044
- 379 Drusus Caesar veneno perit. *Hier.* 2039
- 380 Computantur in praesentem annum, id est XV Tiberii Caesaris [389 A], ab instauratione templi, quae facta est sub altero anno Darii regis Persarum, anni DXLVIII. *Hier.* 2044
- 381 A Salomone autem et prima aedificatione templi anni MLX. *Hier.* 2044
- 382 A Moysae et egressu Israhel ex Aegypto anni MDXXXVIII. *Hier.* 2044
- 383 Ab Abraham et regno Nini et Samiramidis anni HXLIII. *Hier.* 2044
- 384 A diluvio autem usque ad Abraham anni DCCCXLII. *Hier.* 2044
- 385 Ab Adam usque ad diluuium anni HCCXLII. *Hier.* 2044
- 386 Ab Adam itaque usque in quintum decimum annum Tiberii sunt anni VCCXXVIII. —
- 387 Iosephus circa haec tempora die pentecostes sacerdotes Iudeorum primum commotionem locorum templi et quosdam sonitus sensisse testatur, deinde ex adyto repentinam subito erupisse vocem dicentium: 'transmigremus ex his sedibus.' *Hier.* 2047
- 388 Quidam ferunt anno XVIII Tiberii Jesum Christum passum, et argumentum huius rei ex evangelio adsumunt Iohannis, in quo post XV annum Tiberii Caesaris triennio dominus praedicasse intellegatur, sed quia usitatior traditio habet dominum nostrum XV anno Tiberii Caesaris duobus Geminis

M. A. (384 pro *ulu.*: 387 inde a *verb.* indeorum in *textu* post 378). *L.* (377, 374—376, 378, 379, 387, 389, 380—386, 388). *V.* (376, 378, 380, 346, 348, 350, 364, 365, 381—386, 388).

376, 1 iohannis *V.* filius ... fluvium *om. V.* 3 adesse] ad haec *V.* 377 ipso tempore *praem. M.* tiberium *.A.* fecit *.A.* 378, 1 ipse quoque ille praedicationem signis et virtutibus probat (*rel. om.*) *V.* 379 eo tempore *praem. M.* 380, 1 comp.] comp. itaque *.AL.* in pr. ann. id est] *M.* in annum nunc *.A.¹⁰*, nunc in annum *.A.⁸*, in annum *VL⁸* cesariis *M.* 3 altero] altero *.A.^{18(a)}* anni dlxiii *bis, senel utromento, senel minio .A.* 381 sic *M. et, ins.* computati sunt *ante mlx.* *L.⁸*, a primo anno regni dauid anni meiii minus vi *.A.*, a primo anno dauid anni *℥ciii* menses vi *V.*, a primo anno dauid anno millesimo centesimo tercio mense sexto *Paris. 4871* 382 israelis *.AL.*, s[ed] *V.* mdxxxiiii] *ML⁸ cum Hier.*, mdxlii *.AV.*, mdxvi alias xxxiiii *L.* inter 381 et 382 *ins.* ab anno reuersionis primo anni mdececlxxii (mdlxxii *.A.¹⁰L.*) *.ALV.* 383 sic *ML⁸ cum Hier.*, ab anno quo natus est abraham anni *℥xlvi* *.ALV.* 384 sic *MV* (hic *℥lxxvi*) *Paris. 4871* (hic *ilxxii*); a diluvio autem usque ad abraham deuceclii anni mlxxi *.A.* in *textu*, a diluvio autem usque ad primum annum abraham anni nongenti xlii ensebiius mir disertissimus annumeravit *L.*, anni uero (uerum *.A.¹*) secundum geneleos scripturam et africanu hystorici supputationem (*sic L.*, -um *.A.*) amplius inueniuntur (immetur *.A.⁸*) anni (*om. L.*) cxxiiii *.A.* in *marginē et post v. 386 L.* 385 ab adam] et ab adam *.A.* usque] uero usque *.A.¹⁸L.¹⁷* 386 sic (*ueru i post numerum M.* uecxxxiii *L.⁸ ML⁸*), sunt ergo omnes (anni *ins. L.*) ab adam usque in annum quintum decimum (anno quinto decimo *V.*) tyberii caesaris anni *℥ecclx* ('aut cexxiiii' *abl. L.*) *.ALV.* 387, 1 dies *.A.* in pentecostes *fiit adnotatio .A.*, *sequuntia inde a indeorum primum leguntur ibi in textu, in margine continue scripta sacerdotes et quosdam repentinam omissa infra* 2 commotiones *L.* 3 sacerdotes et quosdam sonitu] sonis *.A.* (*cide supra*) testantur *.A.¹⁰* rep. sub. *om. A.* (*cide supra*) *L.* 4 uoce *.A.¹⁷* 5 sedibus] edibus *.A.¹⁷* 388, 1 sic *M. cum uictorio labbaci* (2 hinc *L.* — 3 annos *M.* — 4 intelligitur *L.* — 7 supra scriptis, ss *M.*, suis *L.* — 8 ordinemur *M.*); quidam putant dominum nostrum Iesum Christum XV anno regni Tiberii Caesaris, id est duobus Geminis

- consulibus crucifixum, nos sine praecudio alterius opinionis
 successiones sequentium consulum a supra scriptis consulibus
 ordiemur, manente adnotatione temporum quae cuiusque im-
 perium habuit.
- 389 Scribit idem Iosephus, quod eodem anno Pilatus *Hier.* 2047
 praeses secreto noctis imagines Caesaris in templo
 statuerit et haec prima seditionis et turbarum Iudeis
 causa extiterit.
- 390 Incipit adnotatio consulum a passione domini nostri Iesu —
 Christi cum historia.
- 391 I
 Fufio Gemino et Rubellio Gemino consulibus. a. 29
- 392 II
 Vicinio et Longino. a. 30
- 393 [398 A] Ecclesiae Hierosolimarum primus episcopus ordinatur *Hier.* 2048
 Iacobus, qui habitus est frater domini.
- 394 III
 Sulpicio et Sylla. a. 33
- 395 IV
 Prisco et Vitellio. a. 34
- 396 V
 Gallo et Noniano. a. 35
- 397 VI
 Gallieno et Plautiano. a. 36
- 398 Pilatus sacrum thesaurum, quem Corbanan Iudei vo- *Hier.* 2049
 cant, in aquaeductum Hierosolimarum expendens
 secundae seditionis praebuit semina.
- 399 Ab hoc tempore innumerae calamitates Iudeorum gentem *Hier.* 2048
 oppresserunt.
- 400 VII
 Proculo et Nigrino. a. 37
- 401 VIII
 Iuliano et Asprenate. a. 38

MA (389—392, 394, 393, 395—401), *L* (389, 380—386, 388, 390—392, 394, 393, 395—401), *V* (389, 397),
Isidoriani libri [c. p. 366] *Vindobonensis* 580 [*Isid.* 5] et *Parisius* 2331 [*Isid.* 5] (consules habent c. 400—482).

consulibus, crucifixum, quo anno secundum (idem *pro* sec. *V*) indubitabilem Lucae euangelistae auctoritatem
 (auctoritate *V*) baptizatum eum (*ant.* *V*) esse manifestum est (manifeste praedicare *pro* mau. est *V*) et euang-
 gelium (tio *V*) regni caelorum praedicare coepisse, secundum Iohannis (Iohannem *V*) nero (nero Ioh. *L*)
 euangelium (euangelista *V*) festiuitati paschae Iudaeorum ter dominum interfuisse cognoscimus, ut appareat
 tertium (tio *V*) fuisse illud pascha (pascha ill. fuisse *V*), quod (quem *V*) vernus agnus suo sanguine con-
 secrauit. proinde consules quidem a manifestatione domini, id est a Fufio (*sic* *V*, rufio *Ar*, rufino *AstuL*) Ge-
 mino et Rubellio Gemino consulibus inchoamus; sed tertios (tertio *V*) ab eis (iis *L*) consules dominicae pas-
 sioni (passionis *A*) adscribimus, sequentes quod (quae *V*) auctoritas tradidit (tradit *V*) et ratio *MLV* et *sic*
per Paris. 1871 389, 1 scribit (scribens *M*) . . . anno pilatus praeses] pilatus *V* 3 statuerit (sta-
 tuens *V*) et haec (et haec *om.* *V*) p. s. et turbarum (*sic* *AV*, turbe enim *M*) Iudaeis (*ant.* *V*) causa (caesar *V*)
 extiterit (*sic* *M*, extiterunt *A*, extitit *V*) *suo loco ML*, a praecedentibus diuisa *A*, *om.* *L* 390, 1 a pas-
 sione d. n. i. chr.] *ML* (*ant.*), *om.* *AL* (*test.*) 391 fufio loco supra citato *V* cum *Hier.*, fufigio *M*,
 sulfugio *L* (*et ant.*), rufio *Ar*, rufino *AstuL* rebellio *M* consulibus] *ML*, *om.* *A* 392 uicinio] *M*, *Ar*,
 uincio *A^o*, uincio *L* longino *AL* *Vict.* (*Ambros.*) *Cass.*, longo *M* *Vict.* (*toth. Luc.*) 393, 1 hieroso-
 lymorum *L* ordinatus est *AL* 394 sulla *L* 398, 1 hoc tempore *praem.* *M* pil. sacrum (sacra *A*)
 thes. *om.* *V* quem corban (cornan *M*) *ML*, quod corbanam *Ar*, quam corbanam *Astu*, id est corbanam *V*
 2 aquaeductu *V* hierosolymorum *L* 401 asprenate *Ar*, aspernate *Isid.*

- 402 IX
Publicola et Nerva, a. ante Chr. 36
- 403 Pilato de Christianorum dogmate ad Tiberium referente Tiberius rettulit ad senatum, ut inter cetera sacra reciperetur, verum cum ex consulto patrum Christianos eliminari urbe placuisset, Tiberius per edictum accusatoribus comminatus est mortem. *Hier.* 2051
- 404 X
Caesare et Iuliano, a. 39?
- 405 Tiberius in Campania moritur. *Hier.* 2052
- 406 G. Caesar Caligula III regnavit annis tribus mensibus decem. *Hier.* 2053
- 407 XI
Caesare II et Saturnino, a. 41 om. A
- 408 XII
Saturnino II et Venusto, a. ? om. A
- 409 XIII
Tiberio et Gallo, a. 42 om. A
- 410 Pontius Pilatus in multas incidens calamitates propria se manu interfecit. *Hier.* 2055
- 411 [410 A] G. Caligula cum se in deos rettulisset. Petronio praefecto Syriae praecepit, ut in Hierosolimis statuam suam sub nomine Iovis optimi maximi poneret. sed etiam per totum orbem Romani imperii in synagogis Iudeorum statuae [413 A] et imagines et arae G. Caesaris consecrabantur. *Hier.* 2053
Hier. 2055
- 412 XIV
Crispino et Tauro, a. 44
- 413 Plurimi nobilium a Gaio interfecti. *Hier.* 2056
- 414 Gaius a protectoribus suis in palatio occiditur. *Hier.* 2056
- 415 Claudius V regnat annos XIII mensibus VIII dies XXVIII. *Hier.* 2057
- 416 Iste est Claudius patruus Drusi, qui apud Mogontiacum monumentum habet. *Hier.* 2057
- 417 XV
Vicinio et Cornelio, a. 45
- 418 XVI
Asiatico et Silano, a. 46

M. A. L. V (402, 403, 405, 406, 411, 415, 416). *Isidoriani* (c. p. 366).

402 publicola *Isid.* consulis *add.* V 403, 2 reciperetur V 3 cum *om.* A^o urbem A^o 4 per edictum] predictum *M*¹, predictus *M*² 406, 1 caesare A^os caligula *M* regnavit] *L. (cont.)*, regnat *et L.* mensibus x] et mensibus x *L. (et auct.)*, mensibus sex V, mense vi *Paris.* 4871, et menses vii A 408 nemisto primum et saturnino ii *Isid.* 410, 1 hoc tempore *praem.* *ML* 2 interlicet A^o, interimit A^os 411, 1 g. *om.* A^oL V caligula *M* in deos] iudeos A^os, ad iudeos A^o petro V 2 praefato A^os in *om.* A^oL suam *om.* V 3 ponere V etiam per totum orbem] et per totam urbem V 4 in *om.* A ind. syn. A^oL^o statuas V 5 et arae *om.* V consecrarentur V 413 eo tempore *praem.* *M* caio L 414 gaius L 415 regnavit L xxviii *item Hieronymi libri FAP et Cassiodorani.* xxviii *Hier. libri reliqui* 416, 1 iste (ipse L) est el. *om.* V drusi A mogontiacum] *M. B.* mogontiacum A^oL, magontiacum A^os, maguntia A^os, magontiacus V 417 vicinio] *M. B.* nuncio L^o, nuncio A, vicinio *M. A. Isid.* 418 silano A *ad a. 46 p. Chr.* incipit cyclus paschalis qui annis constat LXXXIII et post annos LXXXIII ad eandem legem recurritur *C. adlegat haec ex quateridm. seculo deperditu. Bacherius. c. ibi. supra p. 353, 366.*

- 419 Petrus apostolus cum primum Antiochenam ecclesiam fundasset. Romam mittitur, ubi euangelium praedicans XXV annis eiusdem episcopus perseverat. *Hier.* 2058
- 420 XVII
Tiberio II et Vitellio. a. 17
- 421 Marcus euangelista interpres Petri Aegypto et Alexandriae Christum aduuntiat. *Hier.* 2059
- 422 XVIII
Vitellio et Publicola. a. 48
- 423 Primus Antiochiaepiscopus ordinatur Euodius. *Hier.* 2060
- 424 XIX
Verano et Gallo. a. 49
- 425 XX
[429 A] Vetere et Nerviliano. a. 50
- 426 Censu Romae acto inventa sunt civium sexagies et nonies centena et XLIII milia. *Hier.* 2064
- 427 XXI
Claudio et Orphito. a. 51
- 428 [430 A] Sub procuratore Iudaeae Cumano [429. 430 M] in diebus azymorum tanta est Hierosolimis orta seditio, ut in portarum exitu populo conruente fringita milia Iudeorum perierunt. *Hier.* 2064
- 429 Prophetia Agabi, qua in actis apostolorum famem in toto orbe futuram dixerat, sub Claudio expletur.
- 430 Thracia huc usque regnata in provinciam redigitur. *Hier.* 2064
- 431 XXII
Silyano et Silvio. a. ?
- 432 XXIII
Tiberio III et Antonino. a. ?
- 433 XXIV
Silano et Othone. a. 52
- 434 Paulus apostolus apud Felicem procuratorem Iudaeae in defensionem sui perorat. *Hier.* 2066
- 435 XXV
Silano II et Antonino. a. 53
- 436 XXVI
Marcellino et Aviola. a. 54

M.A.L.V. (419. 421. 429. 434) *Isidoriani* (c. p. 366).

419, 2 mittitur] proficiscitur *L*^s 3 eiusdem (urbis *ius*, *L*^s *cum Hier.*) ep. perseverat] sedit *V*^s 421, 1 anno xlii *praem. V* et *om. M.* ad c. 421 initium cycli primi *A* (*in unyq.*) *L* 422 vitellio] vitellio ii *AL Isid.* publicola *Isid.* 423 prius *A* euodius *A* 424 verano] *ML^s Cass.*, barano *A*, nerino *L*, varano *Vab.*, varono *Isid.* 425 neriliano *A* 426, 1 sexagies et nonies] *M*, lxiiii *L*^{us}, lxiiii *L*^{us} 2 quadraginta quatuor *A cum Hier.*, xlii *Paris. 1871*, lxiii *ML^s*, lxiii seu xliii *L* ad c. 426 *adscr.* paschalis cycli ratio ab his consulibus incipit peragens (per *L*) annos lxxxiii et ad eandem legem reuertens *AL*; cf. ad c. 418, 421 427 arbo *Isid.* 428, 1 procuratorem *A* cum anno *A* 2 ut *om. A* xxx] xxxii *L* (*ed.*) 1 perierunt] *M.A. cum Hieronymi col. P.* perierint *L^{us}* 429, 1 prophetia agabi futurae famis impletur sub claudio *V* hoc tempore *praem. M* qua] *Hier.*, quae *M*, qui *AL* actibus *M*² 430 provincia *A* 431 siluano] *M*, silano *AL Cass.*, siluiano *Isid.*, saluiano *Isid.* siluio] *A Viet. (Ambr. Goth.) Cass.*, silio *ML Isid.*, sillio *Viet. (Lugd.)* 432 iii *om. A* 433 othone *L^{us}* 434, 1 anno xxviii *praem. V* proe. ind. *om. V* 435 antonio ii *Isid. Viet. (codd. plerique)*, antonius ii *Cass.* 436 ante 435 *Isid.*

- 437 XXVII
Nerone et Vetere. a. 55
- 438 XXVIII
Nerone II et Pisone. a. 57
- 439 Claudius moritur in palatio anno aetatis suae LXIII. *Hier.* 2070 om. A
- 440 Sub Felice procuratore Iudaeae extiterunt multi, qui populum sua persuasione deciperent, in quibus et Aegyptius quidam pseudopropheta fuit, qui plurimos sibi adsocians in ipso magnarum rerum conatu per exercitum Felicis opprimitur, secundum quod in actis apostolorum Paulo dicitur: nonne tu es Aegyptius, qui ante hos dies concitasti et eduxisti in desertum III milia virorum?
- 441 Nero VI regnat ann. XIII mensibus VII diebus XXVIII. *Hier.* 2071
- 442 XXIX
[444 A] Nerone III et Messala. a. 58
- 443 XXX
Nerone III et Cornelio. a. 60
- 444 Cuius avunculus fuit Gaius Caligula. *Hier.* 2071
- 445 Nero tantae luxuriae fuit, ut frigidis et calidis lavaret unguentis retibusque aureis piscaretur, quae purpureis fimbriis extrahebat. *Hier.* 2075
- 446 [445 A] Festus succedit Felici, apud quem praesente Agrippa rege Paulus apostolus religionis suae rationem reddens vincetus Romam mittitur. *Hier.* 2072
- 447 XXXI
Pio et Turpiliano. a. 61
- 448 XXXII
Macrino et Gallo. a. 62
- 449 XXXIII
[451 A] Crasso et Basso. a. 64
- 450 XXXIV
Silvano et Paulino. a. 65
- 451 Nero Agrippinam matrem suam et sororem patris interfecit. *Hier.* 2071
- 452 [462 ep. A] Iacobus frater domini, quem omnes iustum appellabant, a Iudeis lapidibus opprimitur, in cuius thronum Simeon qui et Simon secundus adsumitur. *Hier.* 2078

M. A. (440, 437, 438, 441—452). *L.* (440, 437—439, 441, 444, 442, 443, 446, 445, 447—452). *V.* (440, 441, 446, 452).

440, 1 eo tempore *praem. M.* extit. multi] multi surrexerunt *V.* 2 in quibus *M.* *om. Hier. libris optimis (PMR)*, in quibus *M.* *om. Hier. libris vulgaribus*, inter quos *ALV.* 3 quidam . . . . s uirorum] de quo inter actibus apostolorum paulus dicit *V.* pseudoprophetes .A. pseudoprophetes *M.* 4 adsociat *M.* adsociat *M.* 6 actibus *M.* *L. (ed.) V. (vide supra)* 8 iiii] *AL. om. Hier.*, tria *M.* 141 anno xxviii *praem. V.* regnavit *A.* *V. (def. A.)* ann. xiii (xii *A.* *sup.*) m. iiii (et *ins. A.* *sup.*) diebus xxviii (xxviii *M.* *A.* xxx *L.* xxviii aut xxx *L.*) ann. xiiii *V.* 412 nero *M.* in marg. xxx *A.* mesala *A.* 443 nero *M.* corninio *Isid.* 444 huius *AL.* gaius *om. M.* caligula *M.* galicola *A.* calicula *A.* 445, 2 lauaret] *AL.* lauaretur *M.* 3 extrahebat] *A.* *sup. om. Hier.*, extrahebant *M.* extrahebantur *A.* *M.* 446, 1 anno xxx *praem. V.* praesentem *A.* 2 apostolus *om. V.* reddens] redditurus *L.* 3 romae *A.* 447 turpiliano] cornelio *Isid.* 448 marbino *L.* marciano *Isid.* 451, 1 hoc tempore *praem. M.* interfecit *A.* 452, 1 anno xxxviii *praem. M.* iusti *M.* appellat *A.* 2 a iudeis] apud eis *V.* opprimitur *V.* in cuius . . . adsumitur *om. V.* 3 simeon qui et simon] *A.* *sup. Hier.*, symeon et symon *M.*, symeon qui symon *A.* *sup.*, simeon *om. rel.] L.*

453	Nero Romae cithara contendens superat.	<i>Hier.</i> 2077	<i>om. M</i>
454 XXXV	Celsino et Apuleio.	a. 66	
	[454 A]		
455	Ante mensam Neronis fulmen cecidit.	<i>Hier.</i> 2078	
456	Post Marcum euangelistum primus Alexandriae ecclesiae ordinatur episcopus Amnianus.	<i>Hier.</i> 2078	
457 XXXVI	[464 A] Capitone et Rufo.	a. 67	
458 XXXVII	Italico et Turpiliano.	a. 68	
459 XXXVIII	Silvano et Othone.	a. 69	
460 XXXIX	Vespasiano et Tito.	a. 70	
461 XL	[463 A] Vespasiano II et Tito II.	a. ?	
462 XLI	Vespasiano III et Nerva.	a. 71	
463	Nero in olympiade coronatur cerycas citharistas tragœodos aurigas vario certamine superans.	<i>Hier.</i> 2082	<i>om. C</i>
464	Nero ut similitudinem Troiae ardentis videret, plurimam partem Romanae urbis incendit.	<i>Hier.</i> 2080	<i>om. C</i>
465	Musonius et Plutarchus philosophi insignes habentur.	<i>Hier.</i> 2084	<i>om. A</i>
466	Primus Nero super omnia scelera sua etiam persecutionem in Christianos facit, in qua Petrus et Paulus apostoli gloriose Romae occubuerunt.	<i>Hier.</i> 2084	
467	Post Petrum primum Romanam ecclesiam tenuit Linus ann. XIII.	<i>Hier.</i> 2084	
468	Vespasianus magister militiae ad debellandos Iudeos a Nerone mittitur.	<i>Hier.</i> 2084	
469 XLII	Vespasiano IIII et Tito III.	a. 72	
470	Vespasianus duobus proeliis superatos Iudeos ad muros compulit.	<i>Hier.</i> 2084	
471	Antiochiae secundus episcopus ordinatur Ignatius.	<i>Hier.</i> 2084	
472	Nero cum a senatu quaereretur ad poenam, de Palatio fugiens ad quartum urbis miliarium semet interfecit.	<i>Hier.</i> 2084	

M C (incipit deanno 459 et othone. 459—462, 466, 465 r. 467—472). *A L V* (466).

453 romae] *M*³, omnia *B*, omnium *A*³, omnes *L*. 455 hoc tempore *pram. M* messam *M*³
 456, 2 amianus *A*³*L*. 458 italico] *ML*³ *Vict. Cass.*, silano *A Paris. 1871*, silio italico *L (ed.)* turpiliano
Isid. 459 othone *Isid.*³, itone *Isid.*³ 460 nespasione *Isid.*³ 461 tito ii] tito i *Isid.* 462 nespasiano
*et sic deinceps Isid.*³ 463, 1 eodem tempore *pram. M* olympiade] *Hier.*, lympiade *M*, olympiaco
 agone *ALV* cerschas *A* 2 tragœdos *M*, tragidos *A* 464, 1 ipso tempore idem nero *M* 2 succen-
 dit *A*³ 465 insignis *M*³ 466, 1 prima persecutio *add. C (marg.) A (marg.) L: praeterea xl A (marg.)*
 et persecutiones *V* 2 fecit *C* apostoli gloriose] gloriosi *M* 3 romae *om. V* 467, 1 primus *L*³
 in ecclesiam *C* 2 xiii *ML*³, xiiii *C*, xii *A*, xii sine xiii *L*, xi *Paris. 1871 Hier.* 470, 1 murum *C* 2 com-
 pulit] *M cum Hier.*, compellit *CAL* 471 ignatius *M*³ *L* 472, 1 nero hoc tempore cum *M* ad]
*M*² *rel.*, *s M*³ de palatio (palatio *M*³) fugiens *ML*³, palatio fugiens *A*, in palatio (*om. fugiens*) *C*, e
 palatio *L Hier.* 2 miliario *C*³

- 473 Vespasianus VII regnavit ann. VIII mensibus XI diebus XXII. *Hier.* 2085
- 474 XLIII
Vespasiano V et Tito III. a. 74
- 475 Post Neronem Galba in Hiberia, Vitellius in Germania, Otho Romae imperium arripuerunt, sed Galba VII m. Romae capite truncatur: Otho apud Vetricum propria manu occubuit: Vitellius a Vespasiani ducebus occisus in Tiberim proieitur. *Hier.* 2084
- 476 Vespasianus apud Iudeam ab exercitu imperator appellatus et bellum Tito filio commendans Romam per Alexandriam proficiscitur. *Hier.* 2085
- 477 XLIV
Vespasiano VI et Tito V. a. 75
- 478 Titus Iudea capta et Hierosolimis subversis sexcenta milia virorum interfecit. Iosephus scribit undecies centena milia fame et gladio perisse et alia centum milia captivorum publice venundata. ut autem tanta multitudo Hierosolimis periretur, causam azymorum fuisse, ob quae ex omni gente Iudea ad templum confluentes urbe quasi carcere sunt reclusi: oportuit enim in his diebus eos interfici, in quibus salvatorem cruci fixerant. *Hier.* 2086
- 479 Colligitur itaque omne tempus in secundum annum Vespasiani et novissimam Hierosolimarum eversionem a XV anno Tiberii Caesaris et ab exordio praedicationis evangelicae ann. XLII. *Hier.* 2086
- 480 A captivitate autem, quam ab Antiocho perpassi sunt, ann. CCXXVIII. *Hier.* l. c.
- 481 Porro ab Darii secundo anno, sub quo rursus templum aedificatum est, anni DXC. *Hier.* l. c.
- 482 A prima autem aedificatione templi sub Salomone usque ad novissimam eius ruinam, quae sub Vespasiano facta est, ann. XCII. *Hier.* l. c.
- 483 XLV
Vespasiano VII et Tito VI. a. 76

MCA (*in textu* 475). *LV* (473, 476—482).

473, 1 anno xlii *proem.* V mens. xi (ix *L*, et *ins.* *AL*) diebus xxii (xxii *MS*, xxiiii *A*, xxii seu xxix *L* *om.* V colossus erigitur altitudinis pedum cui *m. rec. adscr.* C 474 iiii *om.* A 475, 1 galba C¹ 4 3 galba C¹ A 4 1 utriacum] *M^b cum Hier.*, utriacum *M^a*, betheriacum *B*, betheriacum *L^o*, hiberiam cum *A*, ebriacum C², ibriacum C², lebriacum *L^s* 5 occisus] occiditur et C 476, 1 *resp.*] qui V app.] est app. V 2 et *om.* C¹ 1 commendans romam] comitatum dans roma V 478, 1 iudeam captam C sexcentum C, sex centena *A^oL* 2 interfecit *AL* scripsit C centena] centum C interfecit *AL* 3 perissent C alias C 4 repereretur V 6 causam] causa C¹, cum V az. az. festum *L^s* fuisse *om.* C¹ quae] quam C, quod *A^oL* 7 omni ex *A^o* 8 inde *A^o*, iudea *A^o*, iudaei C² *L^s*, iudeam C¹ urbem q. carcerem C 7 interfeci V 8 fixerunt V 479, 1 colligitur (*sic*) A secundum] idem V 2 hierosolymorum *VL* a xii anno] ad quintum decimum annum *A*, assummo C 3 cu. praed. C¹ *LV* 4 annis C anno V 480, 1 captivitate C¹ autem... sunt] sub antiocho V 481, 1 porro *om.* V ab] *M^aA*, a *M^bL* V anno *om.* V 2 anni] annis C dx] *M^cDLXI*, dlxxx *A^o*, dlxxx aut *X^cL* 482, 1 a prima a. aedificatione (*nem* C) 1.] a prima aed. V salomone C 2 que] quam *A* 3 xci] *ML* *cum Hier.*, ci C, meiiii *A^oV*, meiii *A^oL* 483 *resp.* *M^a*

484 XLVI	Commodo et Rufo.	a. 78
485	Achaia Lycia Rhodus Byzantium Samos Cilicia Commagene, quae antea liberae et sub regibus et in amicis erant, in pro- vincias redactae.	<i>Hier.</i> 2090
486 XLVII	Vespasiano VIII et Tito VII.	a. 77
487 XLVIII	Vespasiano VIII et Tito VIII.	a. 79
488 XLIX	Silvano et Vero.	a. 81
489 L	Domitiano et Messaliano.	a. 73
490 LI	Domitiano II et Rufo II.	a. 83
491	Vespasianus circa Sabinos in villa propria moritur anno aetatis LXXVIII.	<i>Hier.</i> 2094
492	Titus VIII regnavit ann. tribus mensibus duobus.	<i>Hier.</i> 2095
493	Titus Vespasiani filius in utraque lingua disertissimus fuit et tantae bonitatis, ut, cum quadam die recordatus fuisset in cena nihil se in illa die cuiquam praestitisse, dixerit: amici, hodie diem perdidit.	<i>Hier.</i> 2095
494 LII	Domitiano III et Sabino.	a. 84
495 LIII	Domitiano III et Rufo III. [496 A]	a. 85
496	Titus amphitheatrum Romae aedificavit et in de- dicatione eius V milia ferarum occidit.	<i>Hier.</i> 2095
497 LIV	Domitiano V et Dolabella.	a. 86
498	Romanae ecclesiae secundus constituitur episcopus Cletus ann. XII.	
499 [566 A]	Titus morbo periit in ea villa qua pater anno aeta- tis XLII.	<i>Hier.</i> 2096
500	Domitianus VIII frater Titii iunior regnavit ann. XV m. V. [505 A]	<i>Hier.</i> 2097
501 LV	Domitiano VI et Rufo IIII.	a. 88

M (496 *in textu*). *C* (481—493, 494 *v.* 495—500). *A L V* (494—493, 499, 500).

484 rufo *C*; rufo *M* — 485, 1 achia *C* — lycia *om.* *A* — bizantium *M*, bytantium *C* — comagene *M. 1*
2 ante *AL* — et sub] sub *L* — in *om.* *L* — 489 domitiano *A*, domitiano ii *C* — messaliano] *MCL. 8. 0 Viet.*
Cass., messalliano *108*, messalino *109L* — 490 dom. et rufo ii *A*, dom. et rufo *C* — 494, 1 circa sabinos]
sabinis *V* — in] et in *A* — propria] serpria *V* — anno aetatis (aet. *om.* *M*, suae *ins.* *A*) lxxiiii *om.* *V*
492 tribus] ii *Hier.* — mens.] et menses *C* — 493, 1 titus vesp. f. *om.* *V* — filios *C* — 2 cum *om.* *M* —
diem *C* — a se nihil *L* — dixit *C* — amico *C*; amicis *M* — 1 diem *om.* *V* — 494 silvano *A* — 495 do-
minatio *M* — rufo] rufo *C* — 497 dolabella *C*, donabella *M* — 498, 1 romae *108* — constituitur] ordinatur *C*
— cletus] ammelys *Paris.* 4871 — 2 ann] sedit ann. *C* — xii] xx *M* — 499, 1 morbo periit (*om.* *109*) in ea
villa (in *ins.* *AL* — qua pater] in ea qua pater villa moritur *V* — 2 xlii] quadragesimo secundo *C* — 500 miiii]
secundus *C* — regnat *M* — m. v. *om.* *V* — 501 mii *L* — rufo] furino *C*

502	LVI	Flavio et Traiano.	a. 89	
503	LVII	Domitiano VII et Nerva.	a. 90	
504		Domitiani uxor Augusta appellatur.	<i>Hier.</i> 2097	
505		Domitianus plurimos senatorum in exilium mittit.	<i>Hier.</i> 2099	
506		Domitianus cunuchos fieri prohibuit.	<i>Hier.</i> 2098	
507		Secundus Alexandriae constituitur episcopus Abilius.	<i>Hier.</i> 2100	
		[514 A]		
508	LVIII	Traiano II et [513 A] Glabrione.	a. 91	
509	LIX	Domitiano VIII et Saturnino.	a. 92	
510	LX	Silvano et Prisco.	a. 93	<i>om. C</i>
511	LXI	Asprenate et Clemente.	a. 94	<i>om. C</i>
512		Primus Domitianus dominum se et deum appellari iussit.	<i>Hier.</i> 2102	
513		Quintilianus rhetor Calagurritanus Romae clarus habetur.	<i>Hier.</i> 2104	
514		Duo menses aliter appellati, September Germanicus et October Domitianus.	<i>Hier.</i> 2103	<i>om. C</i>
515		Domitianus mathematicos et philosophos Romana urbe pellit.	<i>Hier.</i> 2105	
516	[515 A]	Multa opera Romae facta, in quibus Capitolium, forum transitorium, divorum porticus, Iseum Serapium, stadium, horrea piperataria [524 A], Vespasiani templum, Minerva Chalcidica [523 A], odium, forum Traiani, thermae Traianae et Titianae, senatus, ludus matutinus, mica aurea, meta sudans et pantheum.	<i>Hier.</i> 2105	
517	LXII	Domitiano VIII et Clemente.	a. 95	
518	LXIII	Nerva II et Rufo.	a. 97	<i>om. C</i>

M (505, 506 *inter alia in marg.*) *C* (504 r., 506 r., 501, 502, 503, 512 r., 505 r., 507, 508, 509, 513 r., 515 r., 516, 517). *A* (504, 502, 503, 512 *in textu*, 507—511, 516, 522 *in textu*, 517, 518). *L* (504, 506, 515, 502, 505, 524, 503, 514, 512, 507, 508, 513, 509, 510, 523, 511, 529, 516, 522, 517, 528, 519, 518). *V* (516).

502 troiano *C* et sic pro traian- *semper excepto uno loco c.* 577, ubi est traianus. 503 nii et nerva ad 509 saturnino *in marg.* add. *M*. 501 hoc tempore *praem. M*. domitianus *C* appellata *L*. 505 et idem *praem. M*. senatores *M*. auxilium *M^a*. 506 domitianus em. f. prohibuit (bet *AVL*) *AL*, et em. f. prohibet *M*. cunuchus prohibuit fieri domitianus *C*. 507 constituitur] *M* *cum Hier.*, ordinatur *CAL*. 508 ii *om. C*. glabrione *A*, gabrione *Vet.*, gabrio *Cass.*. 511 aprenate *A*, asprenate *B*, *om. A³*. 512 hoc tempore *praem. M*. 513, 1 et *praem. M*. quintilianus *C*. rethoricus *A*. calagurritanus *AL*. calagurgitanus *M*, galagurgitanus *C*, calaguscitanus *A³*, *def. A⁸*. 2 habebatur *A³*. 514, 1 et *praem. M* [app.] app. sunt *M*. 515, 1 et ipse *praem. M*. domitianus *om. L*. et *om. AL*. romanam urbem *C*, roma urbe *M^a*. 2 pellat *M^a*. 516, 1 multa opera romae facta in moeniis publicis (*rel. om.*) *V*. quibus *AL*. capitulum *C*. 2 porticos *M*. isacium *M*, isatium *C*. serapeum *C*. stadium *A*, stadium *C^a*. 3 piperataria *MCAL³*, piperataria *A³*, piperata *L*. 4 chalcidica] *M³C*, chalcidica *M^a*, calchilonica *A*, calchedonica *L*. troiano *C*. 5 ludas (*sic*) *M*. micaurea *A*. sudas *M*. 517 clemente ii *C*.

519	LXIV	Fulvio et Vetere.	a. 96	<i>om. C</i>
520	LXV	Sabino et Antonino.	a. ?	<i>om. C</i>
521	LXVI	Nerva III et Traiano III.	a. 98	<i>om. C</i>
522		Domitianus tantae superbiae fuit, ut aureas et argenteas [529 A] statuas sibi in Capitolio poni iusserit.		<i>Hier.</i> 2107
523		Domitianus prohibuit vites in urbibus seri.		<i>Hier.</i> 2108
524		Domitianus de Dacis et Germanis triumphavit.		<i>Hier.</i> 2106
525	Tertius	Romanae ecclesiae praefuit episcopus Clemens ann. VIII.		<i>Hier.</i> 2108
526	LXVII	Senecione et Palma. [528 A]	a. 99	
527	LXVIII	Traiano III et Frontone.	a. 100	
528		Multi nobilium necati plurimis in exilium actis.		<i>Hier.</i> 2109
529		Apollonius Tyaneus et Euphrates insignes philosophi habentur.		<i>Hier.</i> 2112
530	Secunda persecutio.	Secundus post Neronem Domitianus Christianos persequitur et sub eo apostolus Iohannes in Patnum insulam relegatus apocalypsin vidit [532 A], quam Ihereneus interpretatur.		<i>Hier.</i> 2110
531	LXIX	Traiano V et Orfito.	a. 101	
532		Domitianus eos qui de genere David erant interfici praecipit, ut nullus Iudaeorum regni reliquus foret.		<i>Hier.</i> 2112
533		Scribit Brutius plurimos Christianorum sub Domitiano fecisse martyrium, inter quos et Flavianam Domitillam Fl. Clementis consulis ex sorore neptem in insulam Pontiam relegatam, quia se Christianam esse testata sit.		<i>Hier.</i> 2112
534	LXX	Senecione II et Sura.	a. 102	

MC 521^r 522^r 525. 526. 523^r 528^r 527. 529^r 530 (*ad* vidit). 532^r 530 (*reliqua*). 531. 533. 534 — I 522 *in textu*. L 521. 503. 511. 512. 507. 508. 513. 509. 510. 523. 511. 529. 516. 522. 517. 528. 519. 518. 520. 521. 525. 526. 527. 530. 532. 531. 533. 534. — F 529. 530. 533.

520 sabino C — 522, 1 hoc tempore *praem.* M — 2 iussit C — 523 domitianus] *CA.*, et M — scribi C — 524 domitianus] *CA.*, et M, *om. I* — datis C — germanicis A — 525, 1 tertius romanae M — *om. Hier.*, tertius romae *CLP.*, romae III *PL.* — 2 sedit annos C — 528 hoc tempore *praem.* M — plurimis in ex. actis M, plures in ex. acti *CA.* — 529, 1 apollonius tyaneus philosophus elaret (*rel. om.*) F — et *praem.* M — tyaneus C — phil. ins L — 530 iohannis in patnum insula relegatus apocalypsen vidit (*rel. om.*) F — 1 secunda persecutio M (*in textu rubr.*) C (*in marg.*) A — *in marg. incta* persequitur L — 2 iohannes *om. C* — patnum M, platinum F, patmos C, patmos A, platinum B — 3 insula *CLP.* — relegatus M, *PC.* — 4 ihereneus A — interpretatus C — 531 orfito C — 532, 1 hoc tempore *praem.* M — praecipit M — *om. Hier.*, praecipit A, iussit *CP.* — regni *om. M* — fere C — 533, 1 scribit (*scripsit*) C — brutius brutius B, brutius C — flavianam *om. F* — domitilla F, domitillam C — 2 flavianae mentis C — ex sorore neptem *PLP.*, ex sorore neptis F, ex sororem neptem *CLP.*, et sorore neptis M, et domitiani ex sorore L — in insula pontia F — relegatum M, relegatum A, relegata est F, *om. C* — 4 quia] quae cum F — 534 senecione C

535	Domitianus occisus in Palatio anno aetatis suae XXXV.	<i>Hier.</i> 2112
536	Nerva X regnavit anno uno mensib. IIII.	<i>Hier.</i> 2113
537	LXXI Traiano VI et Maximo.	a. 103
538	[541 A] Alexandrinae ecclesiae episcopus ordinatur tertius Cerdo.	<i>Hier.</i> 2113
539	Aiunt apostolum Iohannem hoc tempore exilio solutum Ephesum recessisse. cum senatus decrevisset. ut omnia quae Domitianus statuerat in irritum deducerentur.	<i>Hier.</i> 2113
540	Nerva morbo perit in hortis Sallustianis anno aetatis suae LXXII. cum iam Traianum adoptasset in filium.	<i>Hier.</i> 2113
541	Iustus a Tiberiade scriptor Iudeorum agnoscitur.	<i>Hier.</i> 2113
542	Traianus XI regnavit annos decem et novem mens. VII.	<i>Hier.</i> 2111
543	Traianus Agrippinae [549 A] in Gallis imperator factus. natus Italiae in Hispania.	<i>Hier.</i> 2113
544	LXXII Senecione III et Sura II.	a. ?
545	LXXIII Urbano et Marcello.	a. 104
546	LXXIV Candido et Quadrato	a. 105
547	Romanae ecclesiae episcopus IIII Euaristus praestitit annos novem.	<i>Hier.</i> 2115
548	LXXV Commodo et Cereale.	a. 106
549	Decreto senatus Nerva in deos relatus.	<i>Hier.</i> 2114
550	Iohannem apostolum usque ad Traiani tempora Hirceneus episcopus permansisse scribit: post quem Papias Hieropolititanus episcopus et Polycarpus Zmyrneus et Ignatius Antiochenus.	<i>Hier.</i> 2116
551	LXXVI [559 A] Senecione IIII et Sura III.	a. 107
552	LXXVII Gallo et Bradua.	a. 108

MC (535—538, 541*e*, 539, 540, 542, 543, 549*e*, 544—548, 550, 559*e*, 560*e*, 551, 552*e*, A (548 *ant*, 547*e*, L (535—537, 541, 538, 539, 540, 542—544, 560, 559, 545, 546, 548, 549, 547, 550—552), I (535, 536, 539, 540, 542, 550).

536 anno regnat uno I^o mens.] et mens. *CLL*. — [iii^o tribus *C*. — 538, t. eed. ep. ord. tertius] ep. eed. ord. t. *C*. eed. quartus ep. ord. *ML*. — 539, t. apostolum] asertol (*sic*) I^o exilio resolutum I^o, exilium (*om.* solutum) *C*. — 2 ephesum] in epheso I^o recessisse] *MC^oPL^o*; recessisse *AP^oI^o* — decrevisse *C* — omnia] et omnia *AL*. — 3 domitiano instatuerit *C*. — 540, t. morbo perit] *MC^oPL^o*, perit morbo *AL*, moritur I^o ortus *C*. — sallustianis] *MC^o*, subst. *M^oAL*. — anno aet. s.] annorum I^o. — 2 lxxii] *MC^oPL^o*, lxxii *A*, lxxii alias xxvii *L*. — 541 hoc tempore *pram.* *M*. — tiberiade *A*. — ind. ser. *CLL*. — 542 xviii *L*. — et menses iii] *AL*, *om.* *CL*, menses sex *Hier.*. — 543, t. gallis *AL*. — 2 italiae] italiae et *A*. — in hispaniae *C*. — 544 senecione ii — ii *om.* *C^o*, *C*. — 547, t. qu. ep. pr. enar. enar. *AD*, *AL*, hii episcopus p. e. *C*. — 549 hoc tempore *pram.* *M*. — nemas *C^o*. — in] inter *AL* (*def.* *AD*). — 550, t. hereneus I^o, hirceneus *AD*. — 2 permansisse] persinse *C*. — scripsit *C*. — post . . . . antiochenus *om.* I^o — quem] quam *C*. — hierapolititanus *L*. — t. et pol] pol *L*. — zmyrneus *M*, izmyneus *A*, smyrneus *CL*. — ignatius *MLA*. — 551 senecione iii *C*.

- 553 LXXVIII
[560 *M*] Africano et Crispino. a. ?
- 554 LXXIX
Crispino II et Buleno. a. ?
- 555 LXXX
Pisone et Rustico. a. 111?
- 556 Alexandrinae ecclesiae III episcopus ordinatur nomine
Primus. *Hier.* 2122
- 557 LXXXI a. 112
Traiano VII et Africano.
- 558 Tertia persecutio. Traiano adversum Christianos persecutio-
nem movente [560. 559 *M*] Simon filius Cleopae qui in
Hierosolimis episcopatum tenebat, cruci figitur. cui succedit
Iustus.
- 559 Traianus de Dacis et Scythis triumphavit. *Hier.* 2117
- 560 Terrae motu quattuor Asiae et duae Graeciae urbes
subversae. *Hier.* 2121
- 561 Ignatius quoque Antiochenae ecclesiae episcopus Romam per-
ductus bestiis traditur. post quem tertius constituitur epi-
scopus Eron. *Hier.* 2123
- 562 LXXXII a. 113
Celso et Crispino.
- 563 LXXXIII a. 114
Hasta et Pisone.
- 564 Plinius Secundus cum quandam provinciam regeret et in
magistratu suo plurimos Christianorum interfecisset. multi-
tudine eorum perterritus quaesivit de Traiano, quid facto
opus esset, nuntians ei praeter obstinationem non sacrifi-
candi et antelucanos coetus ad canendum euidam Christo
ut deo nihil apud eos reperiri. praeterea ad confoederandam
disciplinam vetari ab his homicidia furta adulteria latrocinia
et his similia. ad quae commotus Traianus rescripsit hoc
genus quidem homines inquirendos non esse, oblatos vero
puniri oportere.

M (560 ante 559). *C* (559 r. 560 r. 551—558. 561. 562—564). *AL* (560. 559. 545. 546. 548. 549. 547. 550—558. 561—564). *V* (558. 561. 564).

553. 554 africano et crispino [crispino ii] *MCL. cum Viet. et Cass.*, pisone et africano et crispino [crispino ii] (*om.* pisone et c. 555) *A*^s, africano et crispino (ciprino *A*^{tu}) ii *A*^{tu} 554 buleno] *MA Viet.*, bulino *C*, boleno *L. Cass.* 556. 1 alexandriae *C* 2 post primus *add.* uocabant *C* 558. 1 tertia persecutio *M* (*Utt. rubr. post c. 559*) *A* (*marg.*) *L.*, *om.* *C* traiano adversum (adversus *CL.*, ad *V*) chr. pers. movente (mouentem *V*)] troianus adversus chr. p. mouit *C* 2 simonem *C* cleopae] *AI*, cleope *MC*, cleophae *L* qui in hier. (hierosolimam *C*) ep. tenebat] episcopus hierosolym^u *V* 3 cui (cuius *C*) succ. iust. *om.* *V* 559 et *praem.* *M* 560. 1 hoc tempore *praem.* *M* as. qu. *L* urbes] ciuitates *A*^r subuersae] *CL. cum Hier.*, emersae *M* 561. 1 ignatius *M¹A.* gnatius *V* quoque ant. (anth. quoque *C*, qui anth. *A*) eccl. ep.] antiochiae episcopus *V* romae *A* 2 post . . . eron *om.* *V* 563 asta *AL* 564. 1 secundus] ydos (*pro iudus*) *V* q. prov. regeret (gereret *L*^s)] in quandam prov. regnaret *A* 2 magistro *V* multitudinem *CL* 4 obstinationem *M¹*, obscurationem *M²* 5 anteluc.] ad luc. *V* euidam *C* 6 deo] de eo *V* reperiri] perpetrari *C* confoederandam] *MC*, confederandam *A^sV*, confederandum *A*, conferendum *A^{tu}*, conserendum *L* 7 nitari *C* ab his] ab eis *V* 8 ad quem *V*, atque *M¹* rescripsit] *CAL. cum Hier.*, rescribit *M* 9 homines] *CMV*, hominum *AL.*, *om.* *Hier.* non] nos *V* 10 oportet *V*, oportuit *C*

- 565 LXXXIV
Messala et Pedone. a. 115
- 566 Quintus Romanae ecclesiae praest Alexander ann. X. Hier. 2125
- 567 LXXXV
Aemilio et Vetere. a. 116
- 568 LXXXVI
Nigro et Aproniano. a. 117
- 569 Plinius Secundus Novocomensis insignis orator dum invisit Vesuvium periit. Hier. 2126 om. A auct.
- 570 Tres Galatiae civitates terrae motu eversae. Hier. 2127 om. A
- 571 Pantheum Romae fulmine incensum. Hier. 2127 om. MAL.
- 572 Post iustum ecclesiae Hierosolimitanae episcopatum quartus suscepit Zacheus. post quem quintus Tobias. cui succedit sextus Benjamin, ac deinde septimus Iohannes, octavus Mathias, in cuius locum nonus constituitur Philippus.
- 573 LXXXVII
Claro et Alexandro. a. ?
- 574 LXXXVIII
Hadriano et Salinatore. a. 118
- 575 LXXXIX
Hadriano II et Rustico. a. 119
- 576 XC
Servilio et Fulvio. a. 120
- 577 Iudei qui in Libya erant et qui in Aegypto quique apud Cyrenen ac Thebaidam, adversum cohabitatores suos magnas seditiones movent. Hier. 2130 om. A
- 578 Iudeis Alexandriae rebellantibus praecepit Traianus imperator Lysiae Queto. ut eos provincia exterminaret. adversus quos Quetus aciem instruens infinita milia eorum interfecit et ob hoc procurator Iudaeae ab imperatore decernitur. Hier. 2131
- 579 Salaminam urbem Cypri subvertere Iudei. Hier. 2132
- 580 Traianus in Selinunte sive, ut alii ferunt, apud Seleuciam Isauriae civitatem moritur anno aetatis LXIII. ossa eius in urnam auream conlata et in foro sub columna posita, solusque omnium intra urbem sepultus est. Hier. 2132

M C (565—568. 570 r. 569—571 r. 577 r. 572—576. 578—580). *A L V* (578. 580).

565 pedone *C* 566 ann.] sedit ann. *C* 567 aemilio] *MCLs*, emiliano *AL* 568 nigro] *ML*
569, 1 hoc tempore *prae m. M* nonocomensis *C* dum invisit *C* 2 vesuvium *C*, apud vesuvium *Ls*
peribit *C* 570 et *prae m. MLs* civ. gal. *C* mutu *C* eversae] *MCLs*, excisae *L* 572, 1 quartus
(quartum *C*) h. ecel. ep. *CAL* suscipit *L* zacheus *M* tobias om. *C* 2 cui] cuius *C* et sic possim
571 hadrian- *scripsi*, cum *V* saepius hoc habeat quam adrian-; modo hadrian- modo adrian- *M*; adrian- *semper*
excepto uno loco v. 626 C salinatore *M* 576 serviliano *AL* 577, 1 hoc tempore *prae m. MLs* iudei
qui] iudae igni *C* 2 cyrene *C* ac] et *L* thebaidam] *M*, thebaida *C*, thebaidem *L* adversus *L* quo-
habitatores *C* 3 magna seditione *C* 578 iudeos ad alexandriam reluctantes traianus provinciam [*sic*]
exterminari praecepit (*rel. om.*) *V* 1 alexandriam *CA*, Mesopotamiae Hier. rebellantibus] *M. ML*, reluctantibus *CA*
prae. tr. imp. lysiae queto (queto *M*)] tr. imp. lys. queto (queto *Ls*, occulte *C*) prae. *CAL*
2 prou.] e prou. *Ls* 3 quetus] *MA*, questus *C*, quietus *Ls* eor. millia *Ls* 1 procuratori *Ms* ab] ad *C*
579 iudeis *C* 580 solus intra urbem sep. est (*rel. om.*) *V* 1 salinunte *M*, salinunt *C* 2 hisauriae *A*
ossa *C* 3 urnam *M* et] ut *M* 1 solusque] que *C*

581	Hadrianus XII regnavit ann. XXI. [586 A]	<i>Hier.</i> 2133
582	Hadrianus Italiae in Hispania natus consobrinae Traiani filius fuit.	<i>Hier.</i> 2133 <i>om. A</i>
583	Hadrianus Alexandriam a Romanis eversam publicis reparavit impendiis.	<i>Hier.</i> 2133 <i>om. M AL</i>
584	XCI [591 A] Vero et Augure.	a. 121
585	XCII Aviola et Pansa.	a. 122
586	Senatus Traianum in deos refert.	<i>Hier.</i> 2131
587	Hadrianus reliqua tributorum urbibus relaxavit chartis publice incensis plurimosque ipsis tributis liberos praestitit.	<i>Hier.</i> 2134 <i>om. A</i>
588	Hadrianus Iudeos capit secundo adversum Romanos rebellantes.	<i>Hier.</i> 2133
589	XCIII Paterno et Torquato.	a. 123/4
590	XCIV Glabrione et Aproniano.	a. 123/4
591	Bellum contra Sauromatas hoc tempore gestum est.	<i>Hier.</i> 2136
592	Romanae ecclesiae VI episcopatum suscepit Xystus ann. VIII.	<i>Hier.</i> 2135
593	Alexandriae quintus episcopus ordinatur Iustus.	
594	XCIV [595 A] Asiatico et Quintilli.	a. 125
595	Cephissus fluvius Eleusinam inundavit, quem Hadrianus ponte coniungens Athenis hiemem exegit.	<i>Hier.</i> 2139 <i>om. M</i>
596	XCVI Vero et Ambiguo.	a. 126
597	XCVII Gallicano et Titiano.	a. 127
598	Terrae motu Nicomedia ruit et plurima urbis Nicaenae, ad quarum instaurationem Hadrianus de publico est largitus impensas.	<i>Hier.</i> 2136 <i>om. A</i>
599	Hierosolimis decimus post Philippum constituitur episcopus Seneca, post quem XI Iustus, cui succedit	<i>Hier.</i> 2140

M C (581. 582. 583 r . 586 r . 584. 585. 588. 587 r . 591 r . 589. 590. 592. 593. 595 r . 598 r . 594. 596. 597. 599). *AL* (581. 582. 584—597. 599. 598). *V* (581).

581 regnat *M* xx *A* 582, 1 hadr.] *ML^s*, qui *C*, hic *L* troiana *C* 584 augere *MC*, auguria *A*, augurino *L^s* 586 hoc tempore *praem. M* 587, 1 et *praem. ML^s* relaxat *L^s* 2 publicis *C* plurimosque *L (ed.)*, plurimosque *C*, plurimasque *ML^s* tributis] *C^bL^s*, tribuit *M*, tributos *C^a* a liberas *M* praestitit] *MC^{L^s}*, facit *L* 588 adversum] *C et ut cid. M^a*, adversum *M^bAL* rebellantes *C* 590 gabrione *Vict.*, gabrione *Cass.* 591 hoc tempore contra saur. hoc tempore (h. t. *deletum*) gest. est *M*, bellum hoc temp. gestum contra saur. *C*, bellum gestum contra sarmatas *AL* 592, 1 romanae ecclesiae] romae *M* suscepit] *MC^L*, suscipit *L* xystus] *L*, xistus *A*, syxtum *C*, sixtus *M^b*, sextum *M^a* ann.] sedit annis *C* 594 quintilli] *M*, quintillo *AL*, quinto *C cum Viet. et Cass.: requiritur* Aquilino 595, 1 cephissus] *L*, cephesus *C*, cherissus *A* 2 ponte] *L*, pontem *C*, fontem *A* 596 ambiguo *C* 597 gallicano *C* 598, 1 hoc tempore *praem. M* plurimae urbes niceae] *MC*, niceae (niceae *ed.*) urbis plurima *L^s* 2 ad] a *C* 599, 1 post pl. const. decimus] *CAL* 2 eneca *C* succedi *M^a*

XII Levi. post quem XIII Ephres, XIII Josef, XV Iudas. hi omnes usque ad eversionem, quam ab Hadriano perpressa est Hierusalem, ex circumcissione episcopi praeferunt.

600 XCVIII
Torquato et Libone. a. 128

601 XCIX
Celso et Marcellino. a. 129

602 C
Catulino et Apro. a. 130 *om. M*

603 CI
Pontiano et Rufo. a. 131

604 Quadratus discipulus apostolorum et Aristides noster philosophus libros pro Christiana religione compositos edidit, et Serenus Granius legatus vir a primis nobilis litteras ad imperatorem misit iniquum esse dicens clamoribus vulgi innocentium hominum sanguinem concedi et sine ullo crimine nominis tantum et sectae reos fieri, quibus commotus Hadrianus Minucio Fundano proconsuli Asiae scribit sine obiecto criminum Christianos non condemnandos. cuius epistulae usque ad nostram memoriam durat exemplum.

605 CII
Augurino et Sergiano. a. 132

606 CIII
Tiberio et Silano. a. 133

607 Romae VII ordinatur episcopus Telesphorus ann. XI. *Hier.* 2144

608 Antiochenae ecclesiae quartus praeficitur Cornelius. *Hier.* 2144

609 CIV
Sergiano II et Vero. a. 134

610 CV
Pompeiano et Atiliano. a. 135

611 Alexandrinae ecclesiae sextus praest Eumenes. *Hier.* 2146

612 CVI
Pompeiano II et Commodo. a. 136

613 CVII
Laelio et Albino. a. 137

MC (600, 601, 603, 602, 604—613), *ALLV* (604).

599, 3 ephres] *MLs*, ephers *C*, efferem *A^r*, ephrem *A^u*, ephrem *A^s* 4 hii *MC* eversione *C* ab adriano *C*, per adrianum *AL* 6 perp. est hier.] *M cum Hier.*, hier. passa est *ACL* praefuerant *L* 603 rufo] *MC^bL^s Viet. Cass.*, rufo *C^a*, rufo *AL* ins. finis (piis *A^r*) cycli primi (priceli *C*) et sequentis exordium *ad c. 603 A(uacy.) L*, *ad c. 609 C* 604, 1 noster] int (*sic*) *M* phylophus *M* 3 et *MC cum Hier.*, *om. ALLV* serenus] *MCL^s*, sereminus *A*, sirenius *V* granus] *M^bCL^sV^b*, granus *M^a*, granus *AL^a* legatus *om. ALLV* vir a primis] *MCL*, vir appime *L^s Hier.*, *om. V* nobiles *C* lit ad imp. misit] scripsit imperatori *V* 4 iniecu *C* 5 et sine] ut sine *A* 7 minicio *V*, minicio *A^r* fundano *M* pr. as. scribit (scripsit *C*) scripsit pr. as. *V* 9 abiectu *M* chr. non cond.] non cond. chr. *V*, non cond. (*om. chr.*) *A* 9 enius] cui *V* nostram] nonam *V* durat *M* 607 ep. ord. *A^uL* ann.] sedit ann. *C* xi] *CLL*, xii *M* 609 serciano *A^r*, sertiano *A^r* 611 alexandriae *C* praefuit *M*, praefuerat *C* emmenius *C* 612 pompeio *C*

- 614 Iudei in arma versi Palestinam depopulati sunt tenente provinciam Tinio Rufo, cui ad opprimendos rebelles Hadrianus misit exercitum. *Hier.* 2148
- 615 CVIII
Camerino et Nigro. a. 138
- 616 Basilides heresiarches in Alexandria commoratur, a quo gnostici. *Hier.* 2149
- 617 Basilides hoc distabat a Simonis dogmate, quod CCCLXV caelos esse credebat, quo numero dierum annus includitur, unde etiam quasi sanctum nomen commendabat quod est Abraxas, quia huius nominis litterae secundum Graecam supputationem eundem numerum complent. *Augustinus haer. c. 4*
- 618 Gnostici autem a praesumptione excellentioris scientiae nominati sunt, quos quidam Borboritas vocant quasi caenosos propter nimiam turpitudinem, quam suis mysteriis exercere dicuntur, tradunt autem fabulosissimis dogmata plena figmentis: animarum substantiam dicunt dei esse naturam, deum quoque bonum et deum malum in sua perhibentur habere doctrina. *Augustinus haer. 6*
- 619 Chochebas dux Iudeorum Christianos nolentes sibi adversum Romanum militem ferre subsidium omnimodis cruciatibus necat. *Hier.* 2149
- 620 Bellum Iudaicum, quod in Palestina gerebatur, finem rebus Iudeorum posuit penitus oppressis, ex quo tempore etiam introeundi eis Hierosolimam licentia ablata est, primum dei nutu, sicut prophetae vaticinati sunt, deinde Romanorum interdictionibus. *Hier.* 2150
- 621 CIX
Antonino et Praesente. a. 139
- 622 Hierosolimae primus ex gentibus constituitur episcopus Marcus cessantibus his qui fuerant ex Iudeis. *Hier.* 2151
- 623 CX
Antonino II et Praesente II. a. 140
- 624 CXI
Severo et Silvano. a. 141

— — —
M C A L I (614, 616, 619, 620).

614 quia (*sic*) iudeos in palestina renellantes adrianus misit exercitu (*vel. om.*) *I*⁷ 1 tenentem *C* 2 tinio] *C*; tynio *L*⁸, tenio *M*, taenio *L* rufo *C*³ 3 exercitum *C* 616, 1 basilidis heresiarches in al. commoratur (*vel. om.*) *V* alexandriam *C*, a quo gnostici] cognosti *C* 617, 1 bas. hoc] *M*, hoc autem bas. *C*, *M*, a sim.] sym. *C* 2 esse *om.* *M* 3 sanctum] suum *L*⁸ est *om.* *M*¹ 5 supputationem gr. *L* eundem] undem *C* 618, 1 gnostici *M*, gnostiti *C* 2 quidem *M* barbaritas *C* quasi caenosos] et nosos *M*, apud et nase .s. *M*⁸, apud et nos .s. *M*¹⁰ 3 suis] in suis *L*⁸ 4 fabulosissimis *C* 7 habere *om.* *C* 619, 1 chochebas] *M*, chocbas *C*⁷, horechebas *L*⁸ christianos *om.* *L* adversus *L*⁸, ad *I* 2 subsidium] praesidium *V* omnimodis *M*¹⁰ cruciatibus *om.* *V* 3 negat *C*, *I*¹⁰ 620, 1 iudaicum *C* quod] quia *V* 2 ex] in *C* etiam] et *V* 3 licentiam *C* 4 nota *V* propheta *C* vaticinate *M*¹ 622, 1 hierosolimis *C*, *M* 623 ex (*ex* CX) antonino et praesente *C*

- 625 Aelia ab Aelio Hadriano condita, et in fronte eius portae qua Bethleem egredimur sus sculptus in marmore, significans Romanae potestati subiacere Iudeos. *Hier.* 2152
- 626 Hadrianus hydrope apud Baias moritur maior sexagenario. *Hier.* 2153
- 627 Antoninus cognomento Pius XIII cum filiis Aureliano et Lucio regnavit ann. XXII mensibus tribus. *Hier.* 2154
- 628 CXII
Rufino et Torquato. a. 142
- 629 Romae octavus episcopus ordinatur Hyginus ann. IIII. *Hier.* 2154
- 630 CXIII
Torquato II et Herode. a. 143
- 631 CXIV
Aviola et Maximo. a. 144 *om. A*
- 632 Antoninus pater patriae appellatur. *Hier.* 2155 *om. C*
- 633 [632 A] Valentinus heresiarchas et Cerdo magister Marcionis Romam venerunt. *Hier.* 2156
- 634 Valentinus rerum naturae duo *ML* Valentinus de natura *CAL Aug. haer. 11*
dixit esse principia, profundum ^(anct.) rerum multa et fabu-
scilicet et silentium, a quibus losa confinxit, adserens XXX aeo-
5 fundum autem patrem esse rum sit principium profundum et
Christi, qui spiritale vel caeleste silentium, quod profundum etiam
corpus habuerit nihilque de natura patrem appellat. ex quibus duobus
10 tura virginis matris adsumperit, velut ex coniugio processisse
sed per ipsam tamquam rivus per perhibet intellectum et veritatem.
fistulam sine carnis humanae ve- et protulisse in honorem patris
15 ritate transierit. resurrectionem aeonas octo, de intellectu et veritate
quoque carnis negant. spiritui processisse verbum et vitam
tantum vel animae promittunt et protulisse aeonas decem. porro
salutem. 20 de verbo et vita processisse hominem et ecclesiam, protulisse
aeonas duodecim. itaque VIII et
X et XII fieri XXX aeonas habentes principium de profundo et
silentio. Christum autem a patre
missum, id est a profundo, spiri-
ritale vel caeleste corpus se-

M C A L L V (625. 626. 627. 633).

625, 1 helia ab helio *A* cond.] cond. est *L^s* porta *M* 2 quae bethleem greditur *V*, qua bethleem
ingredimur *C* sues *V*, *om. C* in *om. V* 3 rom. pot.] romanis *V* 626, 1 hydrope *om. V* sexage-
nario, *Hier.*, sexagesimo *V*, lx *C*, lx ann. *ML* 627, 1 autoniū] *CL^s V*, antoniū *M*, anthoniū titus *AL*
pius *om. C* filio *V* aureliano] *MCV*, aurelio *AL* 2 regnavit] *AL*, regnat *MC*, *om. V* xxii] xxiii *C*
mens.] et mens. *AL* 629 octavus] nōnis *C* hyginus *A^{rs}*, hieginus *A^r*, yginus *M*, iginus *C* ann.]
sedit annis *C* 632 hoc tempore *praem. M* antoniū *M* 633, 1 valentiniū] marchionis *A*
634, 8 matr. uirg. *L* 9 per 634 *hrecūsculis versibus, quibus singulis extremis appingitur* *V*, *A* 1 ua-
list. *om. L* 10 ueritatis *M^a* lentianus *A^r*, ualentiniū] *A^s* 2 et *om. AL* 3 confinxit *A^{rs}* 4 etti-
12 negavit *M* tisse eorum *C* 7 post appellat *ius*, cerdonianus *ad nero christi ex c. 635 AL*
duobus] *Aug.*, duo *C*, duorum *AL* 10 et protulisse (protulisse *C*) *om. A^r*
in honorem *om. A^r L* patris *om. L* 11 ueritate] uoluntate *L* 12 et vitam
om. L 16 duodecim] xiii *A* 17 xxx] tricēs *AL* habentes] habere *C*
19 silentium *C*, de silentio *L* christus *A* 20 missus *A* spiritali *A^r*

- 635 Cerdo quoque duorum principio- *ML*
rum, id est unius boni et alterius^(auct.)
mali, adsertor fuit, et patrem
Christi deum esse legis ac pro-
phetarum negavit. Christumque
ipsum neque natum ex femina
neque habuisse carnem nec vere
passum nec vere mortuum dixit.
resurrectionem etiam carnis re-
futans et testamentum vetus
spernendum esse decernens.
- 636
Marcion quoque, a quo *CLL Aug. haer. 22*
Marcionistae appel-
lati, Cerdonis dogma sectatus est,
hoc adiciens, ut non duo tantum,
sed etiam tria adsereret esse prin-
cipia, unum scilicet bonum, alte-
rum iustum, tertium pravum,
quamvis tertii principii auctorem
quidam Syrenum quendam potius
quam Marcionem fuisse existiment.
- 637 CXV
Antonino III et Aurelio. a. 145
- 638 CXVI
Grato et Seleuco. a. 221 *om. M*
- 639 Romanae ecclesiae nomis ordinatur episcopus Pius an- *Hier. 2158 om. M*
nis XV.

M C L L

- 635, 5 chris- 634, 22 nichilque *A* 25 sumpta *AL* 26 traxisse *A^r* resurrectione *C* 28 spiri-
tun]e] chris- tum *om. A* 635, 1 cerdonianus (*sic*) nero *ad* nero christi *hoc loco om. inserta supra*
tum *L* *AL* 3 dogmatizant *C* deumque] *CL^s*, dominumque *A^rML* 1 esse] esset *A^r*, esse
sed *A^r* 6 nerum *C* christum qui *AL* 7 ex femina] expient *C* 9 nero *AL*
10 simulase *C*, simul ad se *A^rs*, simul adese *A^ro*, simul adisse *L* 11 quadam *A^r(3)*
14 malus] sit malus *C* resurrectione *C* 16 et. test. vet.] *C*, nomum testamentum *AL*
636, 1 marchion *A* 2 marchionistae *A*, marchionitae *L* 5 etiam *om. A^rML* esset *C*
9 quidem *C* syrenum *A^rML* quidem *C* 10 marchionem *A*, marcione *C*
- 637 iii] ii *C* 638 grato] cracco *C* 639, 1 rom. eccl. nomis ord. ep.] *C*, romae VIII ep. ord. *AL* sedit annis *C*

610	Hoc tempore Iustinus philosophus librum pro nostra religione conscriptum Antonino imperatori tradidit.	<i>Hier.</i> 2157	<i>om. M</i>
641	Antiochiaë V episcopus constituitur Heros.	<i>Hier.</i> 2158	<i>om. M</i>
642	CXVII Antonino III et Aurelio II.	a. ?	<i>om. M</i>
643	CXVIII Largo et Messaliano.	a. 147	
644	CXIX Torquato III et Iuliano.	a. 148	
645	Alexandrinae septimus episcopatum suscepit Marcus.	<i>Hier.</i> 2159	
646	CXX Orfito et Prisco.	a. 149	
647	CXXI Glabrione et Vetere.	a. 150	
648	CXXII Gordiano et Maximo.	a. 151	
649	CXXIII Glabrione II et Romulo.	a. 152	<i>om. C</i>
650	CXXIV Praesente et Rufino.	a. 153	<i>om. C</i>
651	CXXV Commodo et Laterano.	a. 154	
652	CXXVI Vero et Sabino.	a. 155	
653	CXXVII Silvano et Augurino.	a. 156	
654	CXXVIII Barbaro et Regulo.	a. 157	
655	Alexandrinae ecclesiae VIII praefuit Celadion.	<i>Hier.</i> 2169	
656	CXXIX Tertullo et Saecrodote.	a. 158	
657	Crescens cynicus in nostri dogmatis philosophum Iustinum. a quo ob nimiam gulam praevicator philosophiae arguebatur. persecutionem suscitavit. in qua ille gloriose pro Christo sanguinem fudit.	<i>Hier.</i> 2170	
658	CXXX Quintillo et Prisco.	a. 159	
659	Romanae ecclesiae episcopatum X suscepit Anicetus ann. X. sub quo Polycarpus Romam veniens multos ab heretico errore correxit.	<i>Hier.</i> 2173	
660	CXXXI Vero II et Bradua.	a. 160	

M.C.A (660 ante 659). *L* (660 ante 659). *V* (640, 657, 659).

610, t nostram religionem *C*. nostra religione *V* 2 conscripto *C* 643 messaliano] *MLSC* cum *Vict. et Cass.*, messalino *AL* 644 iii *om. A* 645 suscepit *AL* 646 orfito] *MC*, orphito *LS*, arphito *A* orispo *C* 647 elabrione *C*, gabrione *Vict.*, gabrio *Cass.* 649 gabrione *Vict.*, gabrio *Cass.* 651 comodo *M* 655 alexandriae *CL* celadion *C*, celadionus *A* 656 tertulo *M* 657, t in nostri (nostris *C*) dogm. philosophum philosophus *C.P(3)* *om. V* iustinus *AP(3)* 2 gulam *V* 3 suscitavit *C* 659 polycarpus rom. neu. sub aniceto papa multos ab h. e. correxit (*om. rel.*) *V* t episcopatum] eps *M* suscipit *L* anecitus *C* 2 ab] a *C* 660 ii] *AL* cum *Vict. et Cass.*, iii] *MLSC*

- 661 CXXXII
Antonino III et Aurelio III. a. 161
- 662 CXXXIII
p. e. Antonini III et Aurelii III. a. ?
- 663 Hierosolimae episcopatum post Marcum XVII suscipit Cas- *Hier.* 2176
sianus, XVIII Publius, XVIII Maximus, deinde XX Iu-
lianus, sic XXI Gaius, XXII Symmachus, tum XXIII
Gaius, XXIII Iulianus atque inde vicesimus quintus
Capito.
- 664 Antoninus Pius apud Lorium in villa sua XII ab urbe miliario *Hier.* 2176
moritur anno vitae suae LXXVII.
- 665 M. Antoninus et L. Aurelius Commodus XIII ann. XVIII *Hier.* 2177
et m. I.
- 666 CXXXIV
Duobus Augustis. a. 161
- 667 III primum aequo iure imperium simul administraverunt, cum *Hier.* 2177
usque ad hoc tempus singuli Augusti fuerint.
- 668 CXXXV
Rustico et Aquilo. a. 162
- 669 CXXXVI
Laeliano et Pastore. a. 163 *om. C*
- 670 CXXXVII
Macrimo et Celso. a. 164
- 671 CXXXVIII
Orfito et Pudente. a. 165
- 672 CXXXIX
Pudente II et Pollione. a. 166
- 673 Alexandrinae ecclesiae VIII praefuit Agrippianus. *Hier.* 2182
- 674 Quarta persecutio. Persecutione orta in Asia Polycarpus *Hier.* 2183
et Pionius fecere martyrium, quorum scriptae quoque feruntur
passiones, in Gallia quoque plurimi ob nomen dei inter-
fecti, quorum usque in praesentem diem condita libris cer-
5 tamina perseverant.

M C L L I (661, 665, 667, 671).

661 antonio iii] antonio u *Cum Vict. et Cass.* aureliano iii (*sic*) A 662 p. e. antonini iii et
aurelii (aureliani A) iii (iiii A¹⁰) *ML*^s, post cons u et antonio iii C, p. e. antonini u et aurelii iii *Vict. et*
Cass. 663, 1 suscepit *CL* 2 max. xiiii *ML* 3 graianus *AL* xxii] xii C symmachus tum]
simachus tum *A*^s, simachum tunc C 4 atque inde] deinde C 664, 1 antonio *A*¹⁰(³), antonius *A*^t
apud lorium (lorio *MC*, lorim *A*¹⁰) . . . moritur *om.* *F* 2 anno vitae suae] annorum *F* lxxvii] *ML*^s
cum Hier., lxxviii C, lxxii *AF*, 'lxxii alias lxxvii' *L* 665, 1 m. antonius *M*, m. antoninus qui et com-
modus *CLF*, m. antoninus qui et nerus *L*^s *cum Hier.* commodus *M* regnarunt (regnavit *ed.*) ante ann. *ius.* *L*^s
2 m. ii *M* 667, 1 hii *CM*, in *F* primum] primus *A*^s, primitus *A*¹⁰*L* aequo (quo C) iure (iura *M*^s)
imp. sim.] imp. s. aeq. iure *F* 2 usque] hucusque *M*^s, hucusque *M*^b hoc] illud *F* fuerunt *AF*
668 rustico *A* aquilo] *ML*^s, aquilone *A*, aquilino *Cum Vict. et Cass. recte* 669 laeliano *A* 670 cae-
lio *A* 672 et pudente *A* 673 ecclesiae *om.* *L* praefuit] pr. episcopus C 674, 1 quarta pers.]
M (*lit. rubr.*) *C* (*in marg.*) *A*¹⁰ (*marg.*) *L*, *om.* *A*¹⁰*F* persecutio] persecutio C orta in] orta qu³ *F*^s,
orta quia *F*^b polycarpus *F* 2 pionius] *L*^s *Hier.*, pionius *F*, pionius *ML*¹⁰*L*, pionius *C*^s, pionius *L*
facere] facere *A*¹⁰*F*, subire *A*¹⁰ 3 quoq. fer.] sunt *F* gallia galilea *F* ob . . . perseverant *om.* *F*
dei] *ML*¹⁰*L*, christi dei *A*¹⁰

- 675 CXL
 Vero III et Quadrato. a. 167
- 676 Romanae ecclesiae episcopatum XI suscipit Soter ann. VIII. Hier. 2185
- 677 CXLI
 Aproniano et Paulo. a. 168
- 678 Antiochiae VI episcopus ordinatur Theophilus, cuius plurima ingenii opera extant. Hier. 2185
- 679 CXLII
 Prisco et Apollinare. a. 169
- 680 CXLIII
 Cetego et Claro. a. 170
- 681 Lucius imperator anno regni sui VIII sive, ut quidam putant, decimo inter Concordiam et Altinum apoplexia extinctus est. Hier. 2185
- 682 Antonino imperatori Melito Asianus episcopus apologeticum pro Christianis tradidit. Hier. 2186
- 683 Apollinaris Asianus Hieropolitanus episcopus insignis habetur. Hier. 2186
- 684 Eodem tempore Dionysius episcopus Corinthiorum clarus fuit et Pinytus Cretensis vir eloquentissimus. Pinytus Gnosia urbis episcopus. Hier. 2187
- 685 Haec tempestate pseudopropheta quae Cataphrygas nominatur accepit exordium Montano auctore et Prisca Maximillaque insanis vatibus. Hier. 2187
- 686 Cataphryges a provincia Phrygia nominati sunt, quia illic primitus extiterunt ibique vixerunt, a quibus praedicabatur, quod spiritus paraeetus promissus a domino in ipsos potius quam in apostolos advenisset, secundas nuptias pro fornicatione condemnant: quas ideo dicunt apostolum permisisse, quia ex parte sciebat et ex parte pro-
- ML Nomen errori provincia Phrygia dedit quia inventores eius ibi extiterunt ibique vixerunt et nunc etiam in eisdem partibus populos habent, adventum spiritus sancti a domino promissum in se potius quam in apostolis fuisse adserunt, secundas nuptias pro fornicationibus habent et ideo dicunt eas permisisse apostolum Paulum, quia ex parte sciebat et
- CAL Aug. haec. 26

MCA (677 ante 676). LF (681, 682, 678, 683, 684, 685).

675 [iii] sic etiam Viet., iii Cass. quadato C 676, 1 episcopus L, eps ML suscepit C 677 apr (ni ins. C) et paulo] bis, et ante 676 (hic in cod. del.) et ante 678 (hic in cod. additum) L 678, 1 theophilus anthiocinus (om. rel.: cf. ad c. 683) F antiochiae] anthiociae ecclesiae C ni om. CA ord. ep. C 2 plurima ingenii op.] ingenio pl. op. C, ingenii pl. (om. opera) A expectant C 679 apollinaris C 681, 1 sive . . . decimo om. F 2 concordia F 682, 1 ant. imperatori (-re A) mel. asianus ep.] mel. asianus ep. ant. imp. F apologeticum F, apolegeticum AB 2 pro chr. tradidit] dedit F 683, 681 cum c. 678 sic epitomavit F: theofilus anthiocinus apollinaris hierapolim dionis corinthorum et pinytus gnosiae urbis episcopus claruerunt 683, 1 ins. hab. cod. temp. dion. ep. om. M hierapolitanus L, hierapoli (vide supra) F habebatur CAL 684, 2 et pin.] pinytus C 685 cum c. 688, 690 sic epitomavit F: cataphrygarum herese orta fatianus quoque hereticus sed et bardesuanes existunt 1 haec] haec C spendoprophetic C 2 et (et om. L^{ed}) prisca maximillaque] ML, prisilla et maximilla quae A, deprisillam maximilla quae C 686, 5 quod om. L paraelytus M 7 advenisse L 686, 1 erroris C 3 ibi] illic primitus L^s coniectura, om. A 5 habens C adventus A 7 apostolos L 10 permissum C 11 et] ut C

phetabat. nec adhuc erat doctrina perfecta, quam per Montanum et Priscam ac Maximilianum sanctus spiritus revelavit. hi perhibentur sacramenta habere funesta de anniculi infantis sanguine, quem crebris compunctionibus de toto corpore eius extorserint et farina vinoque miscuerint.

ex parte prophetabat: nondum enim venerat quod perfectum est. hoc autem perfectum in Montanum et in eius prophetissas venisse delirant. sacrificia perhibentur habere funesta: nam de infantis anniculi sanguine, quem de toto eius corpore minutis punctorum vulneribus extorquent, quasi eucharistiam suam conficere perhibentur miscentes eum farinae panemque inde facientes. qui puer si mortuus fuerit, pro martyre habetur, si autem vixerit, pro maximo sacerdote.

687 CXLIV

Severo et Heremiano

a. 171

688 Titianus hereticus agnoscitur, a quo Eueratitae.

Hier. 2188

689 Titiani a quodam Titiano appellati idem sunt qui et Eueratitae. nuptias damnant paresque eas fornicationi et omni turpitudini esse definiunt nec recipiunt in consortium suum vel marem vel feminam coniugio utentem. prolationes quasdem saeculorum de fabulis Valentini secuntur. salutem primi hominis contradicunt.

quorum dogma est non admittere ad communionem suam nisi continentem et eos, qui saeculo ita renuntiaverint, ut propria nulla possideant.

690 Bardesanes alterius hereseos princeps innotescit.

Hier. 2188

691 Bardesanes, a quo Bardesantiae cum aliquamdiu in fide Christi probabilis fuerit, postea in Valentini transiit errores, quamvis non omnia ipsius sit secutus.

Bardesanes quoque alterius auctor erroris eodem tempore innotuit, in Valentini haeresim ex parte prolapsus.

M C L L V (688, 690).

686, 15 sp. sanct. reuclauit *L* 16 hii *M* et 686, 15 uenissent *C'* delirant] delira sit *C'*
 f. u. q. miscuerunt *in marg.* add. *M*² deliberant *A* 22 farinae] eum farinae *C'* 24 habetur *om.* *A*¹*L*

688, 698 *de V' cid. ad c. 685* 688 titianus (tatianus *C'*: titianus *Hieronymi cod. E*, tatianus *eiusdem codd. reliqui*) hereticus agnoscitur a quo eueratitae (eueratitiae *C'*) *M C L*, tatianus haereticus a quo appellati (appellati *ias. L*) eueratitae *L*

689 *sic M' (suo loco) L (auct.)* 1 titiani a (titiana *C'*) quodam titiano (tito *C'*) 689 *sic C' (post c. 691 secutus) AL (text.)*
 appellati idem (appellati fidei *C'*) eueratitae *M C'*, *om. L (auct.: vide supra)* 3 ea
 fornicatione *C'* turpitudine *M* 6 suum *om. L C'* matrem *C'* 7 utentes *C'*
 9 valentini *C'* sequuntur *L*

690, 691 *de V' cid. ad c. 685* 690 principes *M*

691 *sic M' (suo loco) L (auct.)* 1 bardesanes a 691 *sic C' (post possideant c. 689) AL (text.)* 1 bardesanes *C' E (b) L*, bardesanes *A E (a) L* 4 heresi *A*
 3 iuit *M*⁴ ex parte] in partem *C'*

692 CXLV	Orfito et Maximo.	a. 172
693 CXLVI	Severo II et Pompeiano.	a. 173
694	In regione Quadorum exercitui Antonini imperatoris siti oppresso pluvia divinitus missa est, cum e contrario Germanos et Sarmatas fulmina persequerentur et plurimos eorum interficerent, extant litterae M. Aureli gravissimi imperatoris, quibus illam Germanicam situm Christianorum militum precatione imbre praestito discussam contestatur.	<i>Hier.</i> 2189
695 CXLVII	Gallo et Flacco.	a. 174
696 CXLVIII	Pisone et Iuliano.	a. 175
697 CXLIX	Pollione et Apro.	a. 176
698	Romae XII episcopatum suscipit Eleutherius ann. XV.	<i>Hier.</i> 2193 <i>om. L^{ra}</i>
699	Antiochiae VII Maximus episcopus ordinatur.	<i>Hier.</i> 2193 <i>om. L^{ra}</i>
700 CL	Commodo et Quintillo.	a. 177
701	Antoninus Commodum filium suum consortem regni facit.	<i>Hier.</i> 2193
702 CLI	Orfito et Rufo.	a. 178
703	Antoninus cum filio de hostibus triumphavit, quos per triennium, apud Carnuntum habens stativa castra, vastaverat.	<i>Hier.</i> 2193
704 CLII	Commodo II et Vero II.	a. 179
705	Alexandriae X ordinatur episcopus Iulianus.	<i>Hier.</i> 2195
706	Antoninus in Pannonia morbo periit.	<i>Hier.</i> 2195
707	Commodus XV regnavit per annos XIII.	<i>Hier.</i> 2196
708 CLIII	Praesente et Gordiano.	a. 180
709 CLIV	Commodo III et Byrro.	a. 181

M C C I L V (694, 701, 703, 706, 707).

692 orfito *C* 693 ii] *MCL^s cum Vict. et Cass., om. AL* 694,1 quadorum *A*, quadrorum *F* exercitu *AL* 2 pluviam *F* divinitus *C* cum] quae *AS* e contrario] egro *F*, eo commisso *C¹* germanus et *F*, germano sed *C* 3 persequerentur *C* 4 aureli] antonini *F* 5 imperatoris] imperii *F*, impi *AP*, impr *AS* sitim] in *F* 6 precatione imbre praestito] *ML^s*, precationi imbre concessio *AL*, precationi imbrae concessio vel praestito *C*, precationibus adimplere concessit ut (*sic*) *F* discussam contestatur] discussa praestitari *C*, ad (*coluit* ait) extinctum *F* 696 pissone *C* 697 pilione *AP^{ra}*, pilone *A¹* 698 duo x episcopus fuit leutherius sedit annis xvi *C* suscepit *A* 699 maximus (maximimus *L^s*) ep.] ep. maximus *C* 700 comodo *M* 701 commodi filii sui *C* 703,1 antoninus (no *C*) cum filio] cum quo *F* quos *om. A* 2 currunt (*sic*) *F* habens (*om. C*) stat. castra] st. c. h. *M* 704 vero ii] vero *A* 706 pannoniam cecus *C^a*, pannoniam morbo *C^b* perit *AP^s* 707 regnavit *om. F* per annos] *MC*, ann. *AL* 708 gordiano *om. L* 709 commodo iii (ii *A* et *om. L* byrro] *C^{L^s} cum Vict. et Cass.*, byrro *M*, burro *L*, vero ii *A*

710	Hireneus Lugdunensis episcopus insignis habetur.	<i>Hier.</i> 2200
711	Commodus Septembrem mensem nomine suo appellavit.	<i>Hier.</i> 2198
712	CLV Mamertino et Rufo.	a. 182
713	Thermae Commodianae Romae factae.	<i>Hier.</i> 2199
714	CLVI Commodo III et Victorino.	a. 183
715	Hierosolimis XXVI ordinatur episcopus Maximus. post quem XXVII Antoninus, XXVIII Valens, XXVIII Dulichianus, XXX Narcissus, XXXI Dius, XXXII Germanio, XXXIII Gordius, XXXIII alius Narcissus.	<i>Hier.</i> 2201
716	CLVII Marullo et Aeliano.	a. 184
717	CLVIII Materno et Bradua.	a. 185
718	CLIX Commodo V et Glabrione.	a. 186
719	CLX Crispino et Aeliano.	a. 187
720	CLXI Fusciano et Silano.	a. 188
721	Alexandriae XI constituitur episcopus Demetrius ann. XLIII.	<i>Hier.</i> 2205
722	Commodus colossi capite sublato suae imaginis caput iussit inponi.	<i>Hier.</i> 2205
723	Serapion Antiochiae VIII episcopus [726 <i>A</i> ^{stu}] ordinatur.	<i>Hier.</i> 2206
724	CLXII Duobus Silanis.	a. 189
725	CLXIII Commodo VI et Septimiano.	a. 190
726	Commodus multos nobilium interfecit.	<i>Hier.</i> 2207 <i>om. A</i> ^r
727	CLXIV Aproniano et Bradua.	a. 191
728	CLXV Commodo VII et Perfinace.	a. 192
729	Commodus strangulatur in domo Vestiliani.	<i>Hier.</i> 2208

M (711, 710, 712—725, 727—729, 726). *C* (710—725, 726 r, 727—729). *A* (711 *in textu*). *L* (727 *ante* 726). *V* (710, 722, 729).

710 hireneus] *M*, *H*, hereneus *V*, ireneus *C*, hycreneus *A*^{rs}, irenaeus *L* [Lugd. ep.] episcopus lugd. ep. *M* ins. habebatur *A*, claruit *V* 711, 1 hoc tempore *praem. M* mense *C* nomini suo *M*, nomen suum *C* 715, 1 xxvi] xxv *L* maxianus] normius *L* 2 dulichianus] *M*^s, dulichianus' *A*, dulcianus *C*, dachianus *L* 3 xxxi dius (xxxi et dius *A*st, xxxi et diuis *A*^o, xxxi et diuisus *A*^r) xxxii germanio xxxiii gordius (xxxiii et gordianus *A*, *om. Led.*) *om. M*^s 1 alius *om. C* narcissus *M*, marchissus *C* 716 marullo *C* heliano *AL* gabrione *Vet.*, gabrio *Cass.* 719 heliano *AL* 720 fusciano *C* 721 alexandriae *A*^{rs}, alexandrinae ecclesie *A*^o xi *C*, *om. MAL* demetrius *AL* ann.] sedit ann. *C* xliii] *AL* *ced.* *cum Hier.*, lxiii *CM*^b, lxiii *M*^a, lxii *L*^s 722, 1 colossi] colus sibi *A*^r, eulussibi *A*^{stu} 723 serapion *A* ep. iiii *CLL* 724 silanus *CM* 726 hoc tempore *praem. M* interfecit *CM* 728 iiii] septies *M*, iiii *C* 729 strangulatus *C*, strangulatur *V*

730 Helvius Pertinax XVI regnavit menses sex.	<i>Hier.</i> , 2209
731 Qui cum maior septuagenario praefecturam urbis ageret, ex senatus consulto imperare iussus est.	<i>Hier.</i> , 2209
732 Romae episcopatum suscipit XIII Victor ann. XII, cuius medioeria de religione extant volumina.	<i>Hier.</i> , 2209
733 Pertinax obsecrante senatu, ut uxorem suam Augustam et filium suum Caesarem faceret, contradixit, sufficere testatus, quod ipse regnaret invitus.	<i>Hier.</i> , 2209
734 Pertinax occiditur in Palatio scelere Iuliani iuris periti, quem postea Severus apud Muluivum pontem interfecit.	<i>Hier.</i> , 2209
735 Severus XVII regnavit annis decem et octo.	<i>Hier.</i> , 2210
736 qui ortus provincia Tripolitana oppido Lepti solus ex Africa usque in praesentem diem Romanus imperator fuit et in honorem Pertinaeis Pertinaeem se cognominari iussit.	<i>Hier.</i> , 2210
737 CLXVI Falcione et Claro.	a. 193
738 CLXVII Severo et Albino.	a. 194
739 CLXVIII Tertullo et Clemente.	a. 195
740 CLXIX Dextro et Prisco.	a. 196
741 Clemens Alexandrinae ecclesiae presbyter et Pantenus stoicus philosophus in disputatione dogmatis nostri disertissimi habentur.	<i>Hier.</i> , 2210
742 CLXX Laterano et Rufino.	a. 197
743 Narcissus Hierosolimarum episcopus et Theophilus Caesariensis, Polycarpus quoque et Bacchylus Asiae provinciae episcopi haec [750 A] tempora illustraverunt.	<i>Hier.</i> , 2214
744 CLXXI Saturnino et Gallo.	a. 198

M^o 730—743, 750^r—744). *ALL^r* (730, 731, 733—736, 741, 743).

730 helvius *CL*, helius *M²* xui] xii *A^r*, xui ann. xui *V* regnat *M*, *om.* *V* 731, 1 maiore septuagenario *V* 2 imperare *M* 732, 1 suscepit xiii *AL*, xiii suscepit *C* ann.] sedit ann. *C* xii] x *Hier.* 2 medioeria] *MCL^s* cum *Hier.*, non med. *AL* 733, 1 pertinax] qui *V* obsecrante *C* nx augustus (*om.* suam) *V* 2 contra] qui *V* testatur *M* 3 invitus pertinax] qui invitus *V* 734, 1 pal. iurisperiti se. iul. iurisperiti *A^r* quem p. s. apud mulvium pontem (apud bulbium p. *M*, ad pontem mulvium *C^oA*, ad pontem mulvium *L^s*, ad montem m. *C^a*) int. *om.* *V* 735 regnavit *om.* *V* decem et octo] xiii *A^rs* 736, 1 qui ortus *om.* *V* provincia tripolitana] *MCL*, provinciae tripolitanae *L*, ex pron. trip. *V* lepti] lepa *A* 2 romanus imperator] *V* cum *Hier.*, romanis imperator *MCL^s*, romanis imperatoribus *A^o*, ex romanis imperatoribus *L* 3 honore *V* 737 falchone *A* 741, 1 alexandrinae eccl.] alexandriae eccl. *C*, alexandrinus *V* pantenus, *ML^s*, pantaeus *L*, pantheus *C*, phanteus *A*, phantinus *V* 2 phylophus *M* in disp. d. nostri (nostris *C* dis. hab.] claruerunt *V* 743, 1 in ecclesia narcissus hierosolymitanus theophilus caesariensis polycarpus bacchylus asiae provinciae illustres erant *V* hierosolimorum *CL* et theophilus *A^r(^o)*, et theophilus *A^a*, ertheophilus *C* 2 bacchilus *A^rs*, eachilus *C*, bachilus *L* episcopus] episcopi *CL^s* cum *Hier.*, episcopus *rel.*

745 CLXXII	Anulino [749 A] et Frontone.	a. 199
746 CLXXIII	Severo II et Victorino.	a. 200
747 CLXXIV	Fabiano et Muciano.	a. 201
748 CLXXV	Severo III et Antonino.	a. 202
749	Bellum Iudaicum et Samariticum.	<i>Hier.</i> 2213 <i>om.</i> A ^u
750	Severus de nominibus gentium Parthicus Arabicus Azabeniens cognominatus est.	<i>Hier.</i> 2214 <i>om.</i> A ^u
751	Quaestione orta in Asia inter episcopos, an secundum legem Moysi XIII mensis primi pascha observandum esset, Victor Romanae urbis episcopus et Narcissus Hierosolimarum, Polyerates quoque et Hireneus et Bacchylus plurimique ecclesiarum pastores, quid eis probabile visum fuerit, litteris ediderunt. quarum memoria ad nos usque perdurat.	<i>Hier.</i> 2212
752 CLXXVI	Geta et Plantiano.	a. 203
753 CLXXVII	Chilone et Libone.	a. 204
754	Romae XIII fuit episcopus Zephyrinus ann. XIII.	<i>Hier.</i> 2217
755	Quinta persecutio. persecutione Christianis facta Leonides Origenis pater gloriosa martyrii morte translatus est.	<i>Hier.</i> 2218
756	Alexander quoque ob confessionem dominici nominis clarus extitit.	<i>Hier.</i> 2220
757	Qua tempestate Perpetua et Felicitas pro Christo passae sunt non. Mart. apud Carthaginem Africae [762 A] in castris bestiis deputatae.	<i>Cons. Ital.</i> p. 287
758 CLXXVIII	Antonino II et Geta II.	a. 205
759 CLXXIX	Albino et Aeliano.	a. 206
760 CLXXX	Apro et Maximo.	a. 207

M C (750), 744—748, 749r, 751—760). *A L* V (751, 755, 756, 757).

745 fronte C 746 severo ii] seuerino A 747 fabiano A 749 hoc tempore *praem.* *ML*^s indicum est mareticum C 750, 1 et *praem.* *ML*^s 2 azabeniens] *MC*, azamenicus A, adiabeniens *L*^s cognominatus] *MC*^sA, appellatus *L*^{ed} 751 1 in asia . . . ecclesiarum pastores] de luna pascha uictor papa et ss pastores V 2 moysis *L* lun. *super* xiiii A^r 3 episcopus C hierosolimarum C, hierosolimorum *MA*L 4 bacchilus M, baehylus *L*^s, bachilus *ML*^{ed}, bacilus C 5 probabile V, probabiles C 6 quorum *L*^{ed} memoriam C perduret C 753 cilone C, cholino A 754 romane ecclesiae C fit ep. CA, ep. fit L ann.] sedit ann. C 755, 1 quinta persecutio] *M* (*lit. rubr.*) C (*my.*) A (*my.*) L, *om.* V christianis *om.* V 755, 2 origenis pater . . . 756 extitit] post autem origen. (*sic*) et alexander martyres facti V 756, 1 dominici C 757 et in cartagine perp. et fel. nono martyrio bestiis deputate V 1 felicitate C passi C 2 non. mar. A, non. martias M, nonas martias C, nonis martii L, nono martyrio (*vide supra*) V karthagine C 3 besteis M 758 getta C, zeta A^{rs}, teta A^s ii *om.* *AL*^{ed} 759 keliatio C

761 CLXXXI	
Antonino III et Geta III.	a. 208
762	Clemens multa conscribit.
763 Clodio Albino, qui se in Gallia Caesarem fecerat, interfecto Lugduni Severus ad Brittanos transfretavit, ubi, ut receptas provincias ab incursione barbarica faceret tutiores, fossam et aggerem per CXXXII milia passuum a mari ad	<i>Hier.</i> 2221
5 mare deduxit.	
764 et non multo post intra Britannias Eburaci moritur.	<i>Hier.</i> 2225
765 CLXXXII	
Pompeiano et Avito.	a. 209
766 CLXXXIII	
Faustino et Rufino.	a. 210
767 Antoninus cognomento Caracalla Severi filius XVIII regnavit ann. VI.	<i>Hier.</i> 2227
768 CLXXXIV	
Gentiano et Basso.	a. 211
769 CLXXXV	
Duobus Aspris.	a. 212
770 Antiochiae VIII episcopus constituitur Asclepiades.	<i>Hier.</i> 2227
771 Hierosolimae vero XXXV Alexander adhuc vivente Narcisso et cum eo pariter ecclesiam regit.	<i>Hier.</i> 2228
772 CLXXXVI	
Antonino III et Balbino.	a. 213
773 CLXXXVII	
Messala et Sabino.	a. 214
774 CLXXXVIII	
Lacto et Cereale.	a. 215
775 CLXXXIX	
Sabino II et Venusto.	a. 216 (cf. a. 240)
776 Antoninus Romae thermas sui nominis aedificavit.	<i>Hier.</i> 2231
777 Antoninus interficitur inter Edessam et Charras anno aetatis suae XLIII.	<i>Hier.</i> 2233
778 Maerinus XVIII regnavit ann. uno.	<i>Hier.</i> 2234
779 CXC	
Praesente et Extricato.	a. 217
780 Maerinus occiditur in Archelaide.	<i>Hier.</i> 2234 <i>om. M</i>
781 Antiochiae decimus ordinatur Philetus.	<i>Hier.</i> 2234
782 M. Aurelius Antoninus XX regnavit annos III.	<i>Hier.</i> 2235

M C (761, 762^m, 763—775, 776^r, 777—782). *A* (779, 781—781, 780). *L* (762, 761, 763—775, 777—779, 781—781, 780, 776). *V* (761, 767, 777, 778, 780, 782).

761 ant. iii] ant. *A* getta *C*, zeta *A* iii] ii *A*^r 762 hoc tempore *praem. M* conscripsit *C*
763, 2 brittanos *C*, brittanos (an *in litura*) *M* transfretavit *M*^r 1 ad mare] a mare *C* 761 et
non multo post] generis imp. *V* eburaci *AL*, enoraci *C* 766 rufino *C* 767, 2 reg *M* iii]
ni *Hier. codd. praeter F* 768 gentiliano *C* 769 aspris *A* 771, 1 hierosolymis *L*^s 2 nar-
chisso *C* ad 772 (773 *L*) finis cicly secundi et initium tertiū *AL*, finit cicli ii inc initium tertiū *C*
775 sabino *A*^r, sano *C* beunsto *A*^{rs} 776 hoc tempore *praem. M* antoninus *M* 777, 1 edessam *M*^s,
edessa *C* 2 sliii *AL* 778 regnat *AL*, reg *M* 780 in *om. C* archelaide] *AL*, chelaide *C*, ardi-
zaide *V* 782 regnat *M*^r iii] *C*, iii *MAL*.

783 CXC I	Antonino et Advento.	a. 218
784	Romae episcopatum suscipit XV Callistus ann. V.	<i>Hier.</i> 2236
785 CXC II	Antonino II et Sacerdote.	a. 219
786 CXC III	Antonino III et Comazonte.	a. 220
787 CXC IV	Grato et Seleuco.	a. 221
788	Antoninus Romae tumultu militari occiditur.	<i>Hier.</i> 2238
789	Alexander Mameae filius XXI regnavit ann. XIII.	<i>Hier.</i> 2239
790 CXC V	imp. Alexandro.	a. 222
791	Alexander Xersen regem Persarum gloriose vicit.	<i>Hier.</i> 2239
792 CXC VI	Maximo et Aeliano.	a. 223
793 CXC VII	Juliano et Crispino.	a. 224
794	Romae XVI episcopus creatur Urbanus ann. VIII.	<i>Hier.</i> 2241
795	Sabellius hoc tempore fuit.	<i>Prosp. om. C. II.</i>
796	His temporibus Sabellius fuisse perhibetur, a quo Sabelliana heresis nominatur, cuius hic error est, ut in trinitate divina, quem nominat patrem, eundem filium, eundem adserat spiritum sanctum. unde impietatis istius sectatores merito etiam patripassiani vocantur, quia hoc sentientes passionem domini nostri Iesu Christi, quam pro humani generis salute suscepit, patri convincuntur adscribere.	<i>Aug. haer. 11 om. C</i> <i>AL</i>
797	Ulpianus iuris consultus insignis habetur.	<i>Hier.</i> 2242
788 CXC VIII	[797 .A] Fusco et Dextro.	a. 225
799	[Thermae Alexandrinae Romae aedificatae.]	<i>Hier.</i> 2243 <i>om. MC</i>
800 CXC IX	Alexandro II et Marcello.	a. 226
801 CC	Amiano et Maximo.	a. ?
802 CCI	Albino et Maximo.	a. 227

M (797 *in textu*). *C* (783—794, 797 *m.*, 798, 800—802). *A. L.* (783, 784, 780, 776, 785—794, 797—802). *F* (788, 789, 791).

784 suscepit *xii AL*, *xii* suscepit *C* callistus] *A. L.*, calistus *MC*, calixtus *A. P.* ann.] sedit ann. *C* n] *M cum Hier.*, ni *C. II.* 787 grato et seleuco grato *C* 788 antonino *C*, *om. F* tumultu *M. C.* militum *F* 789 mameae] *M*, mameae *C. II.*, mammacae *L* regnat *C*, reg *M* *xiii*] *xii AL* 790 imp. al] *M. C.*, sumpto nomine ab imp. al. *L. S.* 791 alexander *om. F* xersen] *MC. S. P. S. T.*, xerserem *A. P.*, xerserem *L. S.*, arthaxerserem *C. P.* vincit *L.* 794 creatur] ordinatur *C* ann.] sedit ann. *C* *iiii*] *iiii AL*, *xix L. S.* 796 *praeter M* habet *in auct. L.* 1 a quo s. h. nominatur *om. L.* 1 sectatores] impostores *L.* 5 patripassiani *L.* quia] qui *L.* 7 suscepit] pertulit *L.* convincuntur *L.* 797 consultus] conditor *C. P. S.* 799 habent soli *A. L.* (*hoc loco*) *A. P. S.* (*ad c. 816*) alexandriae *A. P.* 800, 801 marcello amiano (*amiano AL*) et *om. C*

S03	Geminus presbyter Antiochenus et Hippolytus et Beryllus episcopus Arabiae et Bostrenus clari scriptores habentur.	<i>Hier.</i> 2214
S04	Antiochiae XI fit episcopus Zebennus.	<i>Hier.</i> 2215
S05	CCII Modesto et Probo.	a. 228
S06	Alexandrinae ecclesiae XII praest episcopus Heraeles.	<i>Hier.</i> 2217
S07	Hoc tempore Origenes Alexandriae clarus videbatur.	<i>Hier.</i> 2246
S08	Hic est Origenes qui per multam eloquii facultatem perversa quaedam est conatus adstruere. condens fibros quorum est titulus peri archon. in quibus praeter multa sanae doctrinae adversa etiam de commutatione hoc totius rationalis creaturae 5 adserit, quod non solum impiorum hominum animae. sed ipse quoque diabolus longa purificatione revocatus rediturus sit in suae originis dignitatem. succedentibus sibi semper 10 revolutionibus de bonis ad mala et de malis ad bona. quia haec alternatio non possit non esse perpetua. ut vicissim et de beatis miseri et de miseris beati.	<i>cf. August. om. AL de c. d. 11, 23</i>
S09	CCIII Alexandro III et Dione.	a. 229
S10	CCIII Grato et Seleuco.	a. 221
S11	CCV Pompeiano et Feliciano.	a. 231
S12	CCVI Lupo et Maximo.	a. 232
S13	Romae XVII episcopatum suscipit Pontianus annis V.	<i>Hier.</i> 2250
S14	Alexander apud Mogontiacum tumultu militari occiditur.	<i>Hier.</i> 2251
S15	CCVII Maximo et Paterno.	a. 233
S16	[799 A] Maximinus XXII regnavit annis tribus.	<i>Hier.</i> 2252
S17	CCVIII Maximo II et Urbano.	a. 234
S18	CCIX Severo et Quintiano.	a. 235

MCCLIV (803. 807. 811. 816).

S03, t aut. et om. V yppolitus V, hippolitus M, ypolitus C et om. V beryllus C 2 arabiae et bostrinus V, arabius et bostrinus (bostrinus A, bostrenus L^s, nostrinus C) MCCLV^s, arabiae bostrenus L^{ed} *Hier.* [et. ser. hab.] et praecipuae origenis clari habentur V 804 ep. fit AL zebennus] L^s cum *Hier.*, zebennus M, zebennus L^{ed}, zennus C, bezennus A^{rs}, bizenus A^t 806 eraclis M^a, heraelus A, eraclis C 807 de V rade ad c. 803 origenis alexandrinae C videbatur om. C 808, t hic est origenes] hic L (aut.), om. C multa elepui (sic) facultates peruersae C 3 peri archon] M, periarcon C, περι αρχων L sanae] sacrae L t de comm. hoc] hoc de comm. C totus C 6 longam purificationem C revocatus] renovatus C, reuocandus L rediturus om. L 10 alternatio] natio C ut vicissim] et vicissim ut L 11 de beatis miseri et de miseris beati] M, de miseris beati et de beatis miseri L, de beatis miseri sint et miseri sint beati C 809 iii] iii C^a et dione om. C 810 selencio M 813 eps (= episcopus) M suscepit CAL ann.] sedit ann. C 811 mogontiacum] MCCLV^{ed}, magnuniam A^r 815 paterno] materio C 816 maximus CL regnavit] A^r, regnauit C, regnat M^{ed}L

S19 CCX	Maximino et Africano.	a. 236	
S20 Sexta persecutio. Maximinus adversum ecclesiarum sacerdotes persecutionem movet.		<i>Hier.</i> 2253	
S21 Maximinus Aquileiae a Pupieno occiditur.		<i>Hier.</i> 2254	
S22 Gordianus XXIII regnavit ann. VI.		<i>Hier.</i> 2255	
S23 CCXI	Perpetuo et Corneliano.	a. 237	
S24 Romae XVIII fit episcopus Anteros, post cuius unum mensem XVIII constituitur Fabianus ann. XIII.		<i>Hier.</i> 2255	
S25 CCXII	Pio et Proculo.	a. 238	
S26 CCXIII	Gordiano et Aviola.	a. 239	
S27 CCXIV	Sabino et Venusto.	a. 240	
S28 CCXV	Gordiano II et Pompeiano.	a. 241	
S29 CCXVI	Attico et Praetextato.	a. 242	
S30 Gordianus cum Parthorum natione superata victor reverteretur ad patriam, fraude Philippì praefecti praetorio haud longe a Romano solo interfectus est.		<i>Hier.</i> 2257	
S31 Philippus XXIII regnavit ann. VII.		<i>Hier.</i> 2261	
S32 CCXVII	Arriano et Pappo.	a. 243	
S33 Philippus Philippum filium suum consortem regni facit primusque omnium ex Romanis imperatoribus Christianus fuit.		<i>Hier.</i> 2261	
S34 CCXVIII	Peregrino et Aemiliano.	a. 244	
S35 CCXIX	Philippo et Titiano.	a. 245	<i>om. A^uL</i>
S36 CCXX	Praesente et Albino.	a. 246	
S37 CCXXI	Philippo II et Philippo.	a. 247	

MCCLV (820, 821, 822, 830, 831, 833, 837).

S19 maximino] *ML^s cum Cass.*, maximo iii *C*, maximo *A*, maximiano *vel* maximo *codl. Viet.*
 S20, 1 sexta pers. *M* (*litt. rubris*) *et in marg. CA, om. V* maximinus *et om. V* adversus *L^s*, ad *V* 2 persecutionem] *CA, V cum Hier.*, persecuciones *M* monit *C* 821 maximinus *om. V* aquilegiae *AL*, aquin (*sp. vac. trium litt.*) *iae V* pupennio *A*, pupienio *V* 822 regnavit] *FL^uL*, regnat *M et sic vel per comp. vel.* 824, 1 anteros *M*, anterus *CA*, anterns *L* 2 const. xiiii *C* ann.] sedit ann. *C* 829 pretestato *M¹* 830, 1 gordianus *om. V* natione] gente *V* reuertetur] *MA¹*, reuertetur *C*, reuertitur *AL*, rediret *V* 2 praefecti (praefecto *M^u*) praetorio (pretorii *M²*) praesens praesenti *V* haud] haud *M¹*, aut *M^uV*, aut *C* 831 xxiii *C* regnat *M* 832 arriano] *CA¹s*, ariano *A^uL*, apriano *M* pappo *L* 833, 1 philippus *om. V* fecit *C* 2 primisque *M¹*, primus (*om. que*) *AL¹* imperatoribus *om. in sp. vac. scr. litt., addens in margine impb; V* 831 aemiliano] aviola *A*

S38	Regnantibus Philippis millesimus Romanae urbis annus expletur.	<i>Hier.</i> 2262
S39	CCXXII Philippo III et Philippo II.	a. 248
S40	CCXXIII Aemiliano et Aquilino.	a. 249
S41	Philippus urbem nominis sui in Thracia construxit.	<i>Hier.</i> 2264 <i>om. A^{rs}</i>
S42	Alexandriae XIII ordinatur episcopus Dionysius.	<i>Hier.</i> 2265
S43	Philippus senior Veronae, Romae iunior occiditur.	<i>Hier.</i> 2267
S44	Decius XXV regnavit ann. uno m. III.	<i>Hier.</i> 2268
S45	CCXXIV Decio et Grato.	a. 250
S46	CCXXV Decio II et Rustico.	a. 251
S47	Septima persecutio. Decius cum Philippo patrem et filium interfecisset, ob odium eorum persecutionem in Christianos movet.	<i>Hier.</i> 2268
S48	Antonius monachus nascitur.	<i>Hier.</i> 2268 <i>om. A^{rs}</i>
S49	Alexandro Hierosolimarum episcopo ob martyrium interfecto apud Caesaream Palaestinae et Antiochia Babyla eadem gloria occiso Mazabanus et Fabius episcopi constituuntur.	<i>Hier.</i> 2268
S50	Decius cum filio in Abito occiditur.	<i>Hier.</i> 2268
S51	Gallus et Volusianus Galli filius XXVI regnaverunt ann. II m. III.	<i>Hier.</i> 2269
S52	Romanae ecclesiae episcopatum post Fabiani gloriosam mortem XX suscepit Cornelius ann. II. qui post biennium eodem martyrio coronatur.	<i>Hier.</i> 2269
S53	CCXXVI Gallo et Volusiano.	a. 252
S54	CCXXVII Volusiano II et Maximo.	a. 253
S55	Novatus presbyter Cypriani Romam veniens Novatianum et ceteros confessores sibi sociat eo quod Cornelius paenitentes apostatas recepisset.	<i>Hier.</i> 2269

M (848 *in tertio*). *C* (838—840. 841 *m.* 842—846. 848 *r.* 847. 849—855). *AL* (841 *post* 838). *V* (838. 843. 844. 847. 849. 848. 846. 850. 851. 855).

S38 *inter philippo et regnantibus ins.* cexx ab urbe condita mille anni (*haec ab — anni minio*) *C*, *ad c.* 838 *in margine* ab urbe condita anni mcecx *A* (CCXX *ad annos passionis pertinet*) 1 regu. philippis (philippus *C*) *om. V* millesimus *M^a*, millesibus *C*, millesimum *V* annis *M*, anno *CV* expletur *C*, expletum *V* 840 aquilone *A* 841 hoc tempore *praem. M* sui nominis *L* in tracia *C*, in thrachiam *M*, inter achain (achaiam *A^b*) *A^m*, in achaiā *L* construxit] *M cum Hier.*, adstruxit *C*, constituit *A^m*, condidit *L* 844 regnat *MA^lL* mens.] et mens. *AL* 846 *post rustico ins.* consulibus *V* 847, 1 sept. pers. *M litt. rubris, in marg. C A, om. V* decius] qui *V* philippo *C* 2 ob odium] obdium *C* pers. in chr. movet (movit *C*) chr. persequitur *V* 848 eodem tempore *praem. C* 849, 1 eodem tempore *praem. (in tertio) M* alexandrinus et hierosolimitanus episcopi et antiochiae babylam martyres facti (*rel. om.*) *V* hierosolimorum *AL* episcopo] ep̄s *MC* 2 babilla *A*, babylonia *C* mazabanus] *MA*, mazabanus *C*, mazabanes *L^s*, mazabanus *L^{od}* 3 et fab. ep. const.] episcopus et fab. constituitur *A* 850 abito] *C*, abyto *M*, absto *AV*, abritto quae est civitas mysiae *L^s*; Abrito *Hier.* 851, 1 galli fil.] fil. eius *V* xxv *C* reg *et* regū *MA*, regnavit *VCL* ii] *MCVL^s cum Hier.*, iii *AL* 2 mens.] et mens. *AL* 852, 2 suscipit *L* 3 coronatur] constituitur *A* 855, 1 roma *V* 2 *post confessores tres fere versus vacant archetypo eo loco vacando facto in V* 3 suscepisset *A*

- 556 Novatum sectantes Novatiani ^{ML} ^(mouet.) Ab hoc heresis Novatiano- ^{CAL Aug. haer. 38}
 appellantur: ipsi autem se ca-
 tharos vocari volunt propter
 munditiam, quam sibi super-
 5 bissime adrogant. secundas
 nuptias non admittunt. recon-
 ciliationem paenitentibus ne-
 gant.
- 557 Antiochiae XIII constituitur episcopus Demetrianus. ^{Hier. 2269}
- 558 Romanae ecclesiae episcopatum tenet XXI Lucius menses
 VIII. post quem XXII Stefanus ann. III. extant ad utrum ^{Hier. 2270}
 que Cypriani epistolae.
- 559 Gallus et Volusianus adversum Aemilianum res novas in ^{Hier. 2270}
 Moesia molientem Roma profecti Interamniae occisi sunt.
- 560 Aemilianus tertio mense occupatae tyrannidis ex tinctus est. ^{Hier. 2270 om. A}
- 561 Valerianus et Gallienus XXVII regnaverunt ann. XV. ^{Hier. 2271}
- 562 CCXXVIII
 Valeriano et Gallieno. a. 254
- 563 CCXXIX
 Valeriano II et Gallieno II. a. 255 ^{om. L}
- 564 Cyprianus primum rhetor, deinde presbyter, ad extremum ^{Hier. 2273}
 Carthaginensis episcopus martyrio coronatur.
- 565 CCXXX
 Maximo et Glabrione. a. 256
- 566 Romae XXIII constituitur episcopus Xystus ann. VII. ^{Hier. 2274}
- 567 Octava persecutio. Valerianus in Christianos persecutione ^{Hier. 2274}
 commota a rege Persarum Sapore capitur ibique servitute
 misera consenescit.
- 568 CCXXXI
 Valeriano III et Gallieno III. a. 257
- 569 Valeriano in Persas ducto Gallienus nostris pacem reddidit. ^{Hier. 2276}
- 570 CCXXXII
 Tusco et Basso. a. 258
- 571 Antiochiae XV ordiuatur episcopus Paulus Samosatensis. ^{Hier. 2277}
- 572 CCXXXIII
 Aemiliano et Basso. a. 259

M C (856—867 [ad mouet]. 868, 867 [reliqua]. 869—872). *A* (ut *C*). *L* (856—862. 864—867 [ad mouet]. 868, 867 [reliqua]. 870, 869, 871, 872). *V* (861, 864, 867).

856, 2 catha- 856, 1 ab] ad ^{1r(a)u} hoc] ho *C* 3 munditiam *L* 4 supermissimae *C* abro-
 ros *M* gant *C* chaturus ^{CL^{8u}}, chataros ^{1r(b)}, cataros ^{1r(a)L⁸} 6 non adm.] denegantes *L*
 et] ad *ML* 7 reconciliationemque *om. ML* abnegantes] denegantes ^{1r⁸L⁸}, non de-
 negantes ^{1^u}, non admittentes *L⁸*

558, 1 xx mus tenet *C* 2 xxii] xii *M¹* extant *C* 559, 1 volusianus] valerianus *L* adversus *L⁸*
 2 moesiam *C* romam *L* 561 xxvii] xxvii *ML* regu ^{1r⁸}, regnau *C*, regnauit *LL*, regnat *ML¹*
 563 gallieno ii] galieno *ML* 561, 1 cyprianus martyr fit (*rel. om.*) *V* extremum] *CAL cum Hier.*,
 postremum *M* 2 martyrio *om. C* 565 glabrione *Vict.*, gabrio *Cass.* 566 xistus *A*, xystus *L*, sixtus *CM*
 ann.] sedit ann. *C* 567, 1 oct. pers. *lit. rubris M*, in marty. *CL*, *om. V* in chr. persecutione (-nem *M^a*)
 commota] *M cum Hier.*, in chr. persecutionem mouet *CAL, om. V* 2 a sapore pers. rege *V*, valerianus a
 r. p. sap. *CAL* ibique servitute (-tem *L*) mis. cons. *om. V* 569 ducto] ducit *M* pacem] praecem *C*
 reddit *L* 570 basco *M^a* 571 samosatensis *C*, samosanus ^{1r}

- 873 CCXXXIV
Saeculare et Donato. a. 260
- 874 CCXXXV
Gallieno III et Gentiano. a. 261
- 875 Gallieno in omnem lasciviam dissoluto Germani Ravennam
usque venerunt. *Hier.* 2277
- 876 Alamanni vastatis Gallis in Italiam transiere. *Hier.* 2278
- 877 Grecia Macedonia Pontus et Asia per Gothos depopulatae
sunt. *Hier.* 2279
- 878 Quadi et Sarmatae Pannonias occupaverunt. *Hier.* 2279
- 879 Germanis Hispanias optinentibus Tarracona expugnata est. *Hier.* 2280
- 880 Parthi Mesopotamiam tenentes Syriam incursaverunt. *Hier.* 2280
- 881 CCXXXVI
Gallieno V et Victorino. a. 262
- 882 CCXXXVII
Albino et Maximo. a. 263
- 883 Alexandriae XIII ordinatur episcopus Maximus. *Hier.* 2281
- 884 Romae vero XXIII praeficitur episcopus Dionysius ann. XI. *Hier.* 2282
- 885 CCXXXVIII
Gallieno VI et Saturnino. a. 264
- 886 CCXXXIX
Valeriano et Lucillo. a. 265
- 887 Hierosolimarum episcopatum tenet XXXVII Hymeneus. *Hier.* 2283
- 888 CCXL
Gallieno VII et Sabinillo. a. 266
- 889 Paulus Samosatenus a cunctorum praedicatione desciscens
Artemonis heresim suscitavit, in cuius locum Antiochiae XVI
ordinatur episcopus Domnus. *Hier.* 2283
- 890 Pauliani a Paulo Samosateno appellati Christum adserunt
non semper fuisse, sed ei ex Maria dant initium, neque
amplius aliquid quam hominem confitentur. *Aug. haer.* 44
- 891 Haec heresis prius Artemonis ^{*MCL*} Huius erroris etiam Fotinus ad- ^{*AL*}
fuit, sed efficaciore versutia ^{*(auct.)*} sertor fuit, qui vehementiore studio
Paulus in ea optinuit principa- ut sectatores impietatis huius Fo-
tum, accedente postea praedi- tiniani quam Pauliani dicerentur
5 eatore Fotino, ut discipuli eorum 5 obtinuit.

M C (873—889 *init.* [vide *infra*] 890, 891, 889 *fin.*), *A* (*ut C*), *L* (*ut C*), *V* (875—880, 889).

875, 1 omnem lasciviam] *pini* (*sic*) lascivia *V* dissolutum *C* ranema *V* 2 adnenerunt *C*
876 gallis *C* italia *C* 877 et *om.* *V* 878 quadi et *om.* *V*, quadi *om.* *A^r* 879 spanias *C, AL, V*
tarracona (*sic* *M C*, tarracona *A^u*, tarraeo *L^s*, terra eorum *V*) exp. est (est *om.* *C*) *om.* *A^r* 880 me-
sopotamia *C* 881 victoriano *A* 883 ep. ord. *AL* 884 romanae *M* uero *om.* *AL* 887 hiero-
solyorum *A^u L* ep. tenet] episcopus est *C* hymineus *C* 888 uii *om.* *C, A* 889, 1 paulus samasti-
nus hereticus agnoscitur et damnatur (*rel. om.*) *V* desciscens] *ML^s*, disciscens *C*, desciscit *AL^{ed}* 2 arthe-
monis *C, A* suscitavit] *MCL^s*, suscitans *AL^{ed}* in cuius . . . domnus] *sic M*, contra *C, AL* post *v.* 891 habent;
antiochiae in locum pauli xvi ordinatur ep. domnus (dominus) *C* 890, 1 pauliani a p. samosetano
appellati chr. adserunt *M*, unde paulianiani apellati chr. adserunt *C*, quae asserit chr. *AL* 2 sed ei
(dei) *C* ex maria dant initium (in. ex m. d. *C*) *MCL^s*, sed initium eius ex quo de maria natus est praedi-
cant *AL^{ed}* neque a. aliquid (aliquid *M^s*) q. h. confitentur] *MCL^s*, nec enim aliquid amplius q. h. putat *AL^{ed}*
891, 1 arthemonis *C* 2 ursutia *C* 3 accedente *C* post photino *ius. factum* 891, 2 vehementiori *A*
est *L* (*auct.*)

- Fotiniani quam Pauliani celebrius nuncupentur. hos baptizandos in ecclesia catholica synodus Nicaena constituit. unde
 10 credendum est eos regulam baptismi non habere.
- 892 CCXLI
 Paterno et Areesilao. a. 267
- 893 CCXLII
 Paterno II et Marino. a. 268
- 894 Claudius XXVIII regnavit ann. uno m. VIII. *Hier.* 2286
- 895 CCXLIII
 Claudio et Paterno. a. 269 *om. C*
- 896 Claudius Gothos Illyricum et Macedoniam vastantes superat. *Hier.* 2286
 ob quae illi in curia clipeus aureus et in Capitolio statua aurea conlocatur.
- 897 CCXLIV
 Antiochiano et Orfito. a. 270
- 898 Claudius Sirmi moritur. *Hier.* 2287
- 899 Cuius frater Quintilius Claudius a senatu Augustus appellatus XVII die imperii sui Aquileia occiditur. *Hier.* 2287
- 900 Aurelianus XXVIII regnavit ann. V m. VI. *Hier.* 2288
- 901 CCXLV
 Valeriano et Basso. a. 271
- 902 Antiochiae XVII ordinatur episcopus Timeus. *Hier.* 2288
- 903 Aurelianus Tetrico apud Catalaunos prodente exercitum suum Gallias recipit. *Hier.* 2289
- 904 CCXLVI
 Quietto et Voldumiano. a. 272
- 905 Zenobia apud Immas haud longe ab Antiochia vincitur, quae occiso Odiato marito Orientis tenebat imperium. in qua pugna strenuissime adversus eam dimicavit Pompeianus dux cognomento Francus. *Hier.* 2289
- 906 CCXLVII
 Tacito et Placidiano. a. 273
- 907 Eusebius Laodicenus episcopus insignis habetur. *Hier.* 2290
- 908 Aurelianum Romae triumphantem Tetricus et Zenobia praecesserunt. e quibus Tetricus corrector postea Lucaniae fuit *Hier.* 2290

MY (incipit e. 904 et voldumiano). *CLL* V (894, 896, 898, 899, 900, 905, 906, 908).

891, 6 celebrius *C*; *idem Augustinus*. 7 nuncupantur *C* baptizandos] baptizari *L* (*uict.*) 10 est *om. C* 892 archesilao *AL*, archisilao *M*, archelao *C* 893 mario *L* 894 cladius *M*¹ xxviii *C* regnavit (regnat *L*, reg *M*) ann. i (et *ins. C*) m. viiii (viii *C*, vi *LI*) *om. V* 895 cladio *M*¹ 896, 1 cladius *M*¹, *om. V* et *om. C* macedonia *C* 2 quae] quam *V* 3 locatur *M* 898 sermi *V*, syrnis *A* 899, 1 quintilius *MC*, quintilias *ALV* senato *V*, senatus *C* 2 sui *om. C* aquileia (*sic C*), -leia *M* legiae *L* occ.] occ. aquilegiae *AE* 900 regnat *MA¹L* a, u] ann. vi *V* 902 xviii] xii *M*, *om. C* timeus] tim. sedit ann. x *C* 903, 1 tetrico *C* prodentes *C* 2 recepit *CLL* 901 voldumiano] *MYL*^s *van Cass.*, voldumiano *C*, volsiano *A*, veldumiano *ecl* vuldumiano *codl. Viet.* 905, 1 zenobias *A* aut *MYC*, non *V* quae] quem *V* odiato] *CLP*(s), ordinato *AE*(b)sta, adynato *MYV*, odenato *L*^s, odonero *Le^d* marito] m. suo *C* 2 imperii *FA* in qua pugna (qua p. *om. C*) . . . francus *om. V* 907 eusebius *V* laudicenus] *A*, laudocenus *V*, laudocenus *MYL* *ins.* hab. claret *V* 908, 1 aureliano r. triumphante *V* zenobia *A* 2 e (ex *AE¹L*) quibus *om. V* curr. postea] post corr. *V*

et Zenobia in urbe summo honore consenuit. a qua hodie-
que Romae Zenobia familia nuncupatur.

909 CCXLVIII

Aureliano et Capitolino.

a. 274

910 CCXLIX

Aureliano II et Marcellino.

a. 275

911 Aurelianus cum adversum nos persecutionem movisset, fulmen
iuxta eum comitesque eius ruit ac non multo post inter Con-
stantinopolim et Heracliam in Caenofrurio viae veteris occi-
ditur.

Hier. 2294

912 Tacitus XXX regnavit m. VI.

Hier. 2293

913 Quo apud Pontum occiso Florianus XXXI optinuit imperium
regnavitque dies LXXXVIII.

Hier. 2293

914 Florianus apud Tarsum interfecto Probus XXXII regnavit
ann. VI m. III.

Hier. 2293

915 CCL

Probo et Paulino.

a. 277

916 Romae episcopatum XXV suscepit Felix ann. V.

Hier. 2294

917 Anatolius Laudicens episcopus philosophorum disciplinis
eruditus plurimo sermone celebratur.

Hier. 2295

918 Insana Manichaeorum heresis exorta.

Hier. 2295

919 Manichaeis Manis quidam auctor ^{MYCL} Persa quodam qui Ma-
dementissimi dogmatis fuit. ^(auct.) nis vocabatur auctore,

CALLA Aug. hier. 46

apud quos duo principia prae-
dicantur. boni scilicet et mali.

quorum impietates et sacrilegia
ac turpitudines explicare in hoc

5 quorum naturae adversae sibi
et coaeternae semper extiterunt.

5 opere nimis longum est: sufficit
enim sciri quod duo adversa sibi

de quarum conpugnantia pro-
digiosas fabulas et mendacia
vana commenti sunt, promitten-

et coaeterna principia et duas, boni
scilicet et mali, adserunt esse na-
turas. de Christo nihil secundum

10 tes discipulis suis purgationem
per sacrilega sacramenta, in
quibus nihil est nisi execrabilis

10 veritatem sentiunt. cuius nativi-
tatem ex Maria secundum carnem
et passionem et resurrectionem

MYC (909. 916. 910—915. 917 r. 918. 919 A. 919 B r.), A (909. 916. 910—915. 917—919). L (ut A)
F (911—914. 918. 919 B).

908, 3 in urbe . . . hodieque (hodie Y) r. z. f. nuncupatur] familia eius (eius lect. inc.) mā edicitur V
909 capitoliano C — 910 marcellino] MYC, marcello AL cum Prosp. et Cass. — 911, 1 octava (iiii C)
persecutio in mg. CA — adversum L, ad F — nos] christianos V — 2 iuxta eum] inu (sp. vac. litt. 2) xe V
ruit eius C — ac om. A — non multum] multo non A, multum (om. non) C — 3 heracliam A^m, heracliam A^s,
heracliam B, heraclia V, herecleam C — in caenofrurio (cenofrurio A) n. uet. om. V — 912 regnat L
914, 1 floriano] florianum C, qui V — tharsum C, tharso MY — interfecto] interficitur V — xxxii] xxii C
regnat L, reg M — 2 iii] MYLs, iii C, iii A, 'octo alias quatuor' L^s — 916 xxv suscepit (suscepit Y)
xxv episcopatum suscepit AL, xxv episcopus fuit C — 917, 1 anatolius] MYLs V, anatholius CA — laudi-
cenus] YCL, laodicenus MLV — phil. . . celebratur] claret V — 918 insania A — herese orta V
919, 1 manichaeis L — manis I, inanis Y — 4 et — 919 hinc deponpsit V haec: quorum sacra sunt tam
om. C — 5 quoeternae C — 6 extiterunt MYL — nefanda quam mores — 1 menes L — 2 auctorem C —
7 prodigosas C — 10 purgatione C — 11 in] ex C — 1 turpitudines C — 5 nimis] nihil C — sufficit . . .
12 execrabilis C — 7 quoeterna C — 10 cuius . . .
secum (sic) om. C

- turpitudine confederationis ob-
 scaenae. testamentum vetus
 15 non recipiunt corrumpentes per
 omnia evangelicam veritatem.
- simulationes dicunt fuisse nec ita
 ut praedicantur effecta. vetus te-
 15 stamentum et prophetas refutant
 scripturarumque illarum non deum
 bonum, sed malae naturae princi-
 pem auctorem opinantur. de novo
 testamento ea accipiunt quae pu-
 20 tant apoeryphis consonare. re-
 surrectionem carnis negant, nup-
 tias damnant, adulterinos concu-
 bitus pro licitis habent, baptismum
 regenerationis nihil conferre ex-
 25 istimant. sacra eorum tam nefanda
 quam mores.
- 920 CCLI
 Probo II et Paterno II. a. 278
- 921 CCLII
 Probo III et Paterno III. a. 279
- 922 CCLIII
 Messala et Grato. a. 280
- 923 Antiochiae XVIII constituitur episcopus Cyrillus. *Hier.* 2297
- 924 Romae XXVI ordinatur episcopus Eutychianus mens. VIII. *Hier.* 2298
 post quem Gaius XXVII creatur ann. XV.
- 925 CCLIV
 Probo IIII et Tiberiano. a. 281
- 926 CCLV
 Probo V et Victorino. a. 282
- 927 Alexandriae XV episcopus praefuit Theonas. *Hier.* 2299
- 928 Probus tumultu militari apud Sirmium in turri quae Ferrata *Hier.* 2299
 vocatur occiditur.
- 929 Carus XXXIII cum filiis Carino et Numeriano regnavit *Hier.* 2300
 ann. II.
- 930 CCLVI
 Caro et Carino. a. 283
- 931 CCLVII
 Caro II et Numeriano. a. 284
- 932 Carus Narbonensis cum omni Parthorum regione vastata *Hier.* 2300

MYCALV (928, 929, 932).

919, 15 corrumpentes *M*, corrumpente *C*

919, 13 simulationis *CA* — 11 ut pr. effecta
 (tam *A*) om. *C* — 22 concubitus *CA*

923 quirillus *MY* cum *libris quibusdam Hier.* 924, 1 romanae ecclesiae *C* — eutychianus *M*, euticianus *A*,
 eutichianus *C* — mens. iiii post quem] *AL* cum *Hier.*, sedit menses octo post quem *C*, post cuius menses iiii *MY*
 2 cuius *L* — xxiii] xxxiii *M* — ann.] sedit ann. *C* 925 proba iii *MY* 926 victoriano *C* 928 pr. t.
 m. apud / int. itur *F* — 1 apud sirmium (firmum *A*^(a), firmium *B*^(b)) in turri om. *C* — ferrata *A*^(a) — 2 voca-
 batur *A*^(a) *L* — 929, 1 cum f. c. et u. xxxiii (xxxii *L*) *ALV* — reg. *M* — 2 ii] xu *A* 930 caro] *M*^b *YCL*^s,
 carino *M*^a *A* — 931 caro ii] caro *C*, carino ii *A* — 932, 2 vastatum *C*

- Cochem et Tesiphontem nobilissimas hostium urbes cepisset, super Tigridem castra ponens fulmine ictus interiit.
- 933 Numerianus autem cum ob oculorum dolorem lecticula vehe- *Hier.* 2304
retur, insidiis Aprī soceri sui occisus est.
- 934 Porro Carinus proelio apud Margum victus occubuit. *Hier.* 2304
- 935 Diocletianus XXXIII regnavit ann. XX. *Hier.* 2302
- 936 CCLVIII
Diocletiano et Aristobolo. a. 285
- 937 CCLIX
Maximo et Aquilino. a. 286
- 938 Diocletianus in consortium regni Herenlium Maximianum *Hier.* 2303
adsumit. qui rusticorum multitudine oppressa, quae sedi-
tioni suae Baeaudarum nomen indiderat, pacem Gallis red-
didit.
- 939 Carausius sumpta purpura Britannias occupavit. *Hier.* 2305
- 940 CCLX
Diocletiano II et Maximiano. a. 287
- 941 CCLXI
Maximiano II et Ianuario. a. 288
- 942 Constantius et Galerius Maximianus adsumuntur in regnum. *Hier.* 2306
quos Diocletianus ut etiam adfinitate coniungeret, Con-
stantio privignam Herenlii Theodoram uxorem dedit, ex
qua postea sex liberos Constantini fratres habuit. Galerio
5 autem filiam suam Valeriam tradidit, utque haec coniugia *Hier.* 2308
firmaret, ambo repudiare uxores suas quas prius habebant
coegit.
- 943 CCLXII
Basso et Quintiano. a. 289
- 944 CCLXIII
Diocletiano III et Maximiano II. a. 290
- 945 CCLXIV
Tiberiano et Dione. a. 291
- 946 CCLXV
Hannibaliano et Aselepiodoto. a. 292
- 947 CCLXVI
Diocletiano III et Maximiano III. a. 293

MYCALI (935, 938, 942).

932, 2 cochem *C*, cochen *A⁹L*. — etthesiphontem *M*, et etesiphontem *L*8, etthesiphontes *C*, et etthesiphon-
tem *Y*, et etesiphontem *A*, et siphontem *V* — urbes cepisset (cep- *M*) *MY* cum *Hier.*, cepisset urbes *ALV*, cep-
pisset urbem *C* — 3 tigrides *V*, tigrin *L*8 — 933, 1 cum ob o. dolorem (=re *C*) ... aprī socerī sui] insidiis
socerī sui *V* — 934, 1 proelio apud] apud proelio *A* — margum] *L*8, maremo *MY*, magum *V*, e (*del. C^b*)
marens *C*, mergum *A* — 935 dioclitian - raro *MY*, constantē *YC* (excepto uno loco e. 999) *A* — xxxiii *C*
reg *M*, om *V* — 936 aristobolo *M*, aristobulo *L*8 — 938, 1 diocl. in e. r. here. max. adsumit] herenlium
maximiani consortem regni facit *V* — 2 rust. multitudine (=nem *C*, *A*) oppr. quae seditioni (=nis *C*, *A*) suae ba-
eaudarum (=baeaudarum *C*) non. ind.] baeaudas oppressos *V* — 3 gallis] *ALV*, gallis *MYC* — 939 carau-
cius *A*, carausius *C* — sumpta om. *C* — 941 ianuario *YL* cum *Vet. et Cass.* — 942 regno *CV* — 2 quos
diocl. ut (om. *A*) etiam adfinitate (=tem *Y*) coniungeret (coniungeret *M*, adiungeret *C*)] dioclitianus *V* — 3 ex
qua (quo *C*) ... habuit om. *L* — 5 valeriam tradidit] valerianus dedit *V* — haec om. *C* — 6 ambo] *MY*,
ambos *relepti* — habebant] habuit *C^b*, habuit *C⁹* — 7 coegit] compulsi *V*, om. *A* — 944 maximiano iii
Vet. Cass. — 946 aminaliano *C*, hannibaliano *A* — aselepiodoto *A^r* — 947 diocletiano iii *M⁹* — maxi-
miano iii *Vet. Cass.*

948	Primum Diocletianus adorari se ut deum iussit et gemmas vestibibus calciamentisque inseri, cum ante eum omnes imperatores in modum iudicum salutarentur et chlamyde tantum purpurea a privato habitu discernerentur.	<i>Hier.</i> 2312
949	Romae XXVIII episcopatum suscepit Marcellinus ann. VIII.	<i>Hier.</i> 2313
950	CCLXVII Constantio et Maximo.	a. 294
951	CCLXVIII Tusco et Anulino.	a. 295
952	CCLXIX Diocletiano V et Constantio II.	a. 296
953	Hierosolimis XXXVII Zabdas episcopus ordinatur.	<i>Hier.</i> 2316
954	CCLXX Maximiano III et Maximiano II.	a. 297
955	CCLXXI Fausto et Gallo.	a. 298
956	Veturius magister militiae Christianos milites persequitur.	<i>Hier.</i> 2317
957	CCLXXII Diocletiano VI et Maximiano V.	a. 299
958	CCLXXIII Constantio III et Maximiano III.	a. 300
959	Thermae Romae Diocletianae et Carthagine Maximianae aedificatae.	<i>Hier.</i> 2318
960	Hierosolimis XXXVIII episcopus praefuit Hermon.	<i>Hier.</i> 2319
961	Antiochia XVIII constituitur episcopus Tyrannus.	<i>Hier.</i> 2319
962	Alexandrinae ecclesiae XVI post Theonam episcopus ordinatur Petrus, qui postea VIII persecutionis anno gloriose martyrium perpetravit.	<i>Hier.</i> 2320
963	CCLXXIV Titiano et Nepotiano.	a. 301
964	CCLXXV Constantio III et Maximiano III.	a. 302

M Y C (948, 950, 951, 949, 952--962, 961, 963). *A* (949 *post* 951). *L* (*ut A*). *V* (948, 965--967, 962).

948, 1 primus *YCLL* et . . . et (in *ius. Y*) gemmas u. e. q. inseri (insert *A*^c, inserat *B*, inserit *A*^s) *om. V* 2 ante] autem *V* imperatores in m.] imperatoris inmodum *V* 3 salutarentur] sollicitarentur *L* et chlamyde celamide *MYC* l. p. . . discernerentur (-retur *A*) *om. V* 949, 1 xxiiii] *A* episcopatu *A*^c ann.] sedit annos *C* 950 maximo] *sic etiam Viet. Cass.: debuit esse* maximiano 951 anulino *C* 952 constantio iii] *A* 953 hierosolimae *C* xxvii] *L* zabdas *MY* 954 max. iii] max. iii] *MY*, maximiano u] *Viet. Cass.* maximiano ii] maximiano ii] *L*, maximo ii] *C cum Viet. et Cass.* 955 et gallo *om. A^{cc}, habet A* finis cycli tertii quartique principium *add. A^{ts} (non A^{rs}) L*, finit cycli tertii incipit quarti principium *add. C* 956 veterius *C* milites *om. MYL^s* 957 maximiano vi] *C cum Viet. et Cass.* 958 maximo iii] *MY cum Viet. et Cass.* 959, 1 diocl. rom. *CLL* carthagini *MYA^c* 960 hierosolimae *C* thermon *MY* 962, 1 petrus alexandrinae ecclesiae episcopus martur fit (*ret. om.*) *post* submersae sunt *e. 967 V* al. *eccl.*] alexandrinae *YC* xii] xii] *C* theona *C* ep. ord.] *C*, ord. ep.] *L*, ord. (*om. ep.*) *MY* 2 iiiii] pers. anno *MY*, pers. anno iiiii] (iiii] *A*) *CLL* 963 titiano] itiano *A*, tatiano *C* et nep. *om. A* 964 maximo iii] *Viet. Cass.*

- 965 Diocletianus et Maximianus Augusti ingenti pompa Romae triumpharunt antecedentibus currum eorum Narsei coniuge sororibus liberis et omni praeda, qua Parthos spoliaverant. *Hier.* 2320
- 966 CCLXXVI
Diocletiano VII et Maximiano VI. a. 303 *om. C*
- 967 Nona persecutio. Nono decimo anno Diocletiani imperii mense Martio in diebus paschae ecclesiae subversae sunt. *Hier.* 2320
- 968 CCLXXVII
Diocletiano VIII et Maximiano VII. a. 304
- 969 Secundo anno persecutionis Diocletianus Nicomediae, Maximianus Mediolani purpuram deposuerunt. *Hier.* 2324
- 970 Galerius XXXV solus biennio imperium tenuit, mox cum alio ann. VI. *Prosp.*
- 971 CCLXXVIII
Constantio V et Maximiano V. a. 305
- 972 Romae XXVIII episcopus constituitur Eusebius, post cuius septimum mensem XXX ecclesiam tenet Miltiades ann. III. *Hier.* 2321
- 973 CCLXXIX
Constantio VI et Maximiano VI. a. 306
- 974 His consulibus Timotheus Romae pro Christo passus est X k. Iul. *Cons. Ital. p. 291*
- 975 Maximinus et Severus a Galerio Maximiano Caesares facti. *Hier.* 2321
- 976 Constantius XVI imperii sui anno diem obiit in Britannia Eboraci, post quem filius eius Constantinus ex concubina Helena procreatus regnum invadit, quarto autem persecutionis anno Constantinus regnare orsus est. *Hier.* 2322
- 977 Constantinus XXXVI regnavit ann. XXX mens. X. *Hier.* 2323
- 978 CCLXXX
Diocletiano VIII et Constantino. a. 307
- 979 Maxentius Hereulii Maximiani filius a praetorianis militibus Romae Augustus appellatur. *Hier.* 2323
- 980 Severus Caesar a Galerio Maximiano contra Maxentium missus Ravennae secundo imperii sui anno interficitur. *Hier.* 2323 *aucl.*

M Y C A L V (965—967, 962, 969, 970, 974—977, 979, 980).

965, 1 diocl. et max. romae de praeda qua parthos spoliaverant triumphaverunt (*vel. om.*) *V* romae] roma *M*, *om.* *YL*^s 2 narse *MY* 966 maximiano vi *L*, maximiano vii *Vict. Cass.* 967, 1 nona persecutio *hac loca M* (*judicantur litterae nimio pinguae in my., ipsae deficiunt*) *YAL*^o (*om.*, *A*^{es}) *L*, *ad c.* 303 *C*, *in margine omnes, om.* *V* nono decimo anno (*sic MYC*, decimo nono anno *L*, xiiii annis *A*) diocl. imperii (*imp. om. L*) *om.* *V* 2 in d. p.e. s. sunt *om.* *A*^r 968 maximiano viii *C cum Vict. et Cass.*, maximiano vi *A* 948, 1 see. a. pers. *om.* *V* 970, 1 galerus *C* xxxii] xxii *M*^a biennio solus *CALV* mox cum alio ann. (*amr. M*, *amr. Y*) vi *om.* *V* 971 constantino *MY* maximo ii *Vict. et Cass.* 972, 1 xxx] xxx centesimus *C* 2 miltiades] *M*, myltiades *A*, miliados *C*, melciades *Y*, melchiades *L*^s iii] vi *L*^s, tribus *AL*^{ed} 952 maximiano ii *C*, maximo vi *Vict. et Cass.* 974, 1 his cons. *om.* *V* timotheus pro chr. rom. *V* x] sub die x *C* 975 maximinus] *L*^s *V*, maximianus *MYCA* 976, 1 constantinus *C* britannias *M*^a *Y* 2 eboraci *C* 3 quarto . . . orsus est] *MY*, cuius regni initio quartus iam persecutionis nonae (*CAL*^o *V*, *om.* *A*^s *L*) annus agelatur *CALV* 977 constantius *L* xxxii] xxii *A*^{es} reg. *M* 978 diocl. viii *MY* 979, 1 hereulii] hereuli *Y*, hereuli *V*, hereulii et *L* 980, 1 a *om.* *A* maxintiano] maximo *A*^r contra] cum *V* mascenium *Y* 2 rauennam *L*

981 CCLXXXI	Dioeletiano X et Maximiano VII.	a. 308
982 Licinius a Galerio Carnunti imperator factus.		<i>Hier.</i> 2324
983 Hercules Maximianus a filia Fausta detectus, quod dolum Constantino viro suo pararet, Massiliae fugiens occiditur.		<i>Hier.</i> 2324
984 CCLXXXII	post cons. X et VII.	a. 309 <i>om. C</i>
985 Quirinus episcopus Siscianus gloriose pro Christo interficitur.		<i>Hier.</i> 2324
986 CCLXXXIII	item ann. post X et VII cons.	a. 310
987 Galerius Maximianus moritur XXI imperii sui anno, quod partim Caesar, partim Augustus exegit.		<i>Hier.</i> 2325 <i>auct.</i>
988 Romae XXXI ordinatur episcopus Silvester ann. XXII.		<i>Hier.</i> 2326
989 CCLXXXIV	Maximiano VIII et Licinio.	a. 311
990 Maximinus persecutione in Christianos facta cum iam a Licinio puniendus esset, apud Tarsum moritur anno imperii sui VI.		<i>Hier.</i> 2327 <i>auct.</i>
991 CCLXXXV	Constantino II et Licinio II.	a. 312
992 CCLXXXVI	Constantino III et Licinio III.	a. 313
993 Alexandriae XVII ordinatur episcopus Achilles.		<i>Hier.</i> 2327
994 Maxentius iuxta pontem Mulvium a Constantino superatus occiditur.		<i>Hier.</i> 2328
995 CCLXXXVII	Volusiano et Anniano.	a. 314
996 Hierosolimis XXXVIII constituitur episcopus Macarius.		<i>Hier.</i> 2330.
997 CCLXXXVIII	Constantino III et Licinio III.	a. 315
998 Pax nostris a Constantino reddita.		<i>Hier.</i> 2329
999 Dioeletianus haud procul a Salonis in villa sua Spalato moritur.		<i>Hier.</i> 2332
1000 CCLXXXIX	Sabino et Rufino.	a. 316

M Y C A L V (982, 983, 985, 987, 990, 994, 998, 997, 999).

981 maximiano viii A, maximo vii *Viet. et Cass.* 982 licius *M¹* galerio *A¹⁸*, zelario *A¹⁹*, galeria *V* 983, 1 herculus *V* quod dolum] quem dolo *V* 2 viro suo par.] *MY cum Hier.*, par. viro eius *CALV* massiliae] in massilia *V* 984 x et (et *add. s. c. A¹⁰(b)*) viii *AL*, xvii *MY* 985, 1 episcopus siscianus (seiscianus *MY*)] *MYC*, enise *A¹⁸*, cum sociis *A¹⁹*, episcopus *V*, episcopus s. cum sociis *I⁸* 986 item ann] *MY*, item anno secundo *CAL* cons. x et vii *C*, x et vii cons. *M*, xvii cons. *V*, x et vii (*om. cons.*) *A*, x et vii cons. *L* 987, 1 valerius *A¹⁸* quod] quem *V* 2 exigit *V* 988 xvii] xviii *V* 989 licio *M¹* 990, 1 maximinus] *L^{ed}YV*, maximianus *MCV* persecutionem *A* facta *A¹⁸* liginio *C* 2 tharsum *MY* 991 constantio *C* 992 constantio *C* 993 alexanderiae *C* achillas *C* 994, 1 ponte *V*, pote *C* mulvium] mulveum *V*, mulvi *V*, milvium *L^{ed}* 995 aniano *L⁸* 996, 1 hierosolimae *AL* constituitur] ordiatur *C* macharius *MYCL* 997, 998 pax nostris redd. a const. ipso quater et licinio quater *V* 999, 1 aut *MCIV* solonis *A* in villa sua spalato (aspalato *MCV*)] *MYCLIV cum Hier. cod. F*, in villae suae palatio reliqui libri *Hieronymiani*

- 1001 Crispus et Constantinus filii Constantini et Licinius adoles- *Hier.* 2333
cens Licinii Augusti filius ex sorore Constantini Caesares
- appellantur, quorum Crispum Lactantius eruditus vir om-
nium suo tempore eloquentissimus, sed adeo in hac vita
5 pauper, ut plerumque etiam necessariis indiguerit.
- 1002 CCXC
Gallicano et Basso. a. 317
- 1003 CCXCI
Licinio V et Crispo. a. 318
- 1004 CCXCH
Constantino V et Licinio Caes. a. 319
- 1005 Licinius Christianos de palatio suo pellit. *Hier.* 2337
- 1006 CCXCHH
Constantino VI et Constantino Caes. a. 320
- 1007 Basileus Amasiae Ponti episcopus sub Licinio martyrio *Hier.* 2337
coronatur.
- 1008 Alexandriae XVIII ordinatur episcopus Alexander. *Hier.* 2338
- 1009 CCXCIV
Crispo II et Constantino II. a. 321
- 1010 Arius presbyter ab Alexandro episcopo de Alexan- *Hier.* 2338
drina ecclesia eiectus multos suae impietati sociat, pa-
trem et filium et spiritum sanctum negans unius eius-
dem esse naturae vel, ut expressius dicamus, essen-
5 tiae, quae usia Graece appellatur, sed esse filium mi-
norem patre diversaeque substantiae utpote creaturam,
spiritum vero sanctum creaturam creaturae, id est ab ipso
filio creatum.
- 1011 Ad quorum perfidiam coarguendam synodus CCCXVIII *Hier.* 2338
episcoporum in Niceam urbem Bithyniae congregata om-
nes hereticorum machinas homousii oppositione deiecit.
- 1012 CCXCV
Probiano et Iuliano. a. 322
- 1013 CCXCVI
Severo et Rufino. a. 323
- 1014 Constantinus filius Constantini Caesar factus. *Hier.* 2339

MYCALV (1001, 1005, 1007, 1010, 1009, 1011, 1014).

1001, 1 constinus *V^a* 3 quorum . . . indiguerit *om.* *V* crispum] *crispus C* 1005 christianus *C*
1006 ni] in *L*, ni *Y* constantio *Vict. et Cass.* 1007, 1 pont. ep.] *L^sV cum Hier.*, pontif. ep. *MYCAL*,
pontif. ep. *A³⁰*, pontifex (*saprasor*, pontif.) *A^r* 1009 crispo ii et constantio ii *L*, crispo bis et constantio
nobis consulibus post fecit (*cf. ad c. 1010*) *V*: crispo ii et constantio caes. *Vict.*, crispus ii et constantinus caes.
ii *Cass.* 1010, 1 arius *L* ab (*ab om. MA*) . . . de alex. ecclesia (de alexandrinae ecclesiae *C*) *om.* *V*
2 deiectus *C*, eiecto *A* 2 sociat] fecit *V* patrem . . . s creatum *om.* *V* patrem et f. et sp. s. ne-
gans u. eiusdem (*om. L*) esse naturae vel] *MY et in add. L*, praedicans patrem et f. et sp. s. non esse
unius eiusdemque naturae aut *CAL* 1 dicamus] *MYL (auct.)*, dicitur *C* 1, dicitur *L* 1 [essentiae]
sententiae *C* 5 quae usiam graece appellant sed c. f. m. patre (patrem *A^r*) d. substantiae (quae . . .
substantiae *om. A³⁰L*) utpote . . . creatum *AL (text.)*, ita ut filius patre minor, spiritus autem sanctus
etiam filio habeatur inferior *MYL (auct.) et sic, sed post inferior addens* quae usia graece appellatur, *C*
1011 synodus facta in nicea damnant arium (*rel. om.*) *V* 1 quorum] *M*, cuius *YL (auct.)*, quam
CAL (text.) 2 nicea urbe *L (auct.)* bythinae *M*, bithinae *Y* 3 homousii] *AL*, omousi *C*, omousii *M*.
homousion *Y* 1014 const. fil. *CALV*

- 1015 CCXCVII
Crispo III et Constantino III. a. 324
- 1016 Licinius Thessalonicae occiditur. *Hier.* 2310
- 1017 CCXCVIII
Paulino et Iuliano. a. 325
- 1018 Crispus filius Constantini et Licinius iunior Constantiae
Constantini sororis et Licinii superioris filius interfecti. *Hier.* 2311
- 1019 CCXCIX
Constantino VII et Constantio. a. 326
- 1020 Vicennalia Constantini Nicomediae acta et sequenti anno
Romae edita. *Hier.* 2311
- 1021 CCC
Constantino II et Maximo. a. 327
- 1022 Hucusque historiam perduxit Eusebius Pamphili martyris
contubernalis. post haec Hieronimi presbyteri succedit
auctoritas. *Hier.* 2312
- 1023 Drepanam Bithyniae civitatem in honorem Luciani martyris
ibi conditi Constantinus instaurans ex vocabulo matris suae
Helenopolim nuncupavit. *Hier.* 2313
- 1024 CCCI
Ianuarino et Iusto. a. 328
- 1025 Donatus agnoscitur, a quo per Africam Donatistae. *Hier.* 2314
- 1026 Donatistae sunt, qui propter MYCL qui primum propter AOLLII Aug. haer. 69
Caecilium Carthagine epi- (auct.) ordinatum contra vo-
scopum, quia ipsis renitenti- luntatem suam Caecilianum ec-
bus ordinatus est, in schisma cesiae Carthaginiensis episco-
3 divisi sunt, principe et auctore 5 pum schisma fecerunt, obicien-
Donato, obicientes Caeciliano tes ei crimina non probata et
quaedam crimina, quorum nul- maxime, quod a traditoribus divi-
lum probarunt. unde pervi- narum scripturarum fuerit ordina-
cacia sua etiam haeretici facti tus. sed post causam convictam
10 sunt, baptizatos in catholica 10 atque finitam pertinaci discordia
rebaptizantes et in trinitate in haeresim transierunt definien-
deitatis unam quidem substan- tes propter Caeciliani crimina seu
tiam confitentes, sed filium non vera sen, quod magis apparuit, falsa
aequalem patri et spiritum sanc- ecclesiam Christi toto orbe terra-

MYCLAO (incipit 1022 igitur hieronymi). *V* (1016, 1018, 1020, 1025), *H* (1026 ad *Hier.*).

1016 thesalonice *V*, thessalonicae *M* 1018, 1 licinius] licinio *M* 2 interfecit *M*, interficiun-
tur *V* 1020, 1 vicennalia constantini acta (*rel. om.*) *V* nicomediae] comediae *CL* 1021 con-
stantio *CLP* 1022 hic hieronimus textit historiam cronicorum *in my. add.* *A* 1 hist. perduxit]
hist. duxit *A*, perduxit historia *C* 2 post haec] igitur *O* hieronimus praesbit *C* 1023, 1 drae-
panam *C* bythine *M*, bythinae *V*, bithinae *O*, bithiniae *C* honore *C* 2 instaurans] staurans *C*,
instaurans *M*^u matris] martyris *AP*^(a) 3 helenopolim *O*, helenopolin *L* 1021 ianuarino] *C*
eum Cass., ianuario *n* *O*, ianuario *MYLL* *eum Vact.* 1025 donatus hereticus agnoscitur (*rel. om.*) *V*
allicia *C*

1026, 1 donatistae *om. L.*, don. sunt *om. C* praeter
M^a 2 cartagini *M*, cartaginiis *VL*, karthaginiensis
ecclesiae *C* eps *M* 3 retinentibus *C* 7 nullam *C*
14 sanctum sp. *C*

1026, 1 propter *om. H* 4 cartaginiensis *O* epi-
scopus *H* fecerant *L* 8 fuerat *L* 9 coninctam
APH, cum eo dictam *Augustinus* 11 definiendam *H*
12 ceciliani *O*, cesiliani *H* 14 ecclesia *H* toto]
CO.P^(a), in toto *AP*^(b)*sta III*

- 15 tum minorem filio sentientes, 15 rum contagione communionis ex-
 in quam illos impietatem alius tinctam in sola Donati parte super-
 Donatus, qui ab illo tertius fuit, esse, audent etiam rebaptizare
 dicitur impulsisse. catholicos, cum ecclesiae universae
 placuerit nec in ipsis haereticis
 20 baptisma commune rescindere.
- 1027 Antiochiae post Tyrannum XX ordinatur episcopus Vitalis. *Hier.* 2345
 post quem XXI Filogonius. cui successit XXII Paulinus.
 post quem XXIII Eustathius, quo in exilium ob fidem
 truso usque in praesentem diem ecclesiam Arriani opti-
 5 nuerunt.
- 1028 CCCII
 Constantino VIII et Constantino C. III. a. 329
- 1029 CCCIII
 Constantino III et Symmacho. a. 330
- 1030 Alexandriae XVIII ordinatur episcopus Athanasius. *Hier.* 2346
- 1031 CCCIV
 Basso et Ablabio. a. 331
- 1032 Hieronimus nascitur. *Prosp.*
- 1033 CCCV
 Pacatiano et Hilariano. a. 332
- 1034 Romae XXXII episcopus ecclesiam tenuit Marcus m. VIII. *Hier.* 2347
 post quem XXXIII ordinatus est Iulius ann. XVI m. III.
- 1035 Edicto Constantini gentilium templa subversa sunt. *Hier.* 2347 *om. O*
- 1036 Romani Gothos in Sarmatarum regione vicerunt. *Hier.* 2348 *om. O*
- 1037 Constans filius Constantini provehitur ad regnum. *Hier.* 2349
- 1038 CCCVI
 Dalmatio et Zenophilo. a. 333
- 1039 CCCVII
 Optato et Paulino. a. 334
- 1040 CCCVIII
 Constantio et Albino. a. 335
- 1041 Constantinus cum liberis suis honorificas ad Antonium *Hier.* 2354
 monachum litteras mittit.
- 1042 CCCIX
 Nepotiano et Faundo. a. 336 *om. O.A*
- 1043 Tricennalibus Constantini Dalmatius Caesar appellatur. *Hier.* 2354

M Y C A L O T (1032. 1031. 1033. 1035—1037. 1041. 1043).

1026, 16 qua *M* imp. illos *YL* 17 illo] illo 1026, 16 in sola] *L^o Orel.* sola *Mst* 18 mi-
 priore *C* 18 impulsisse die *L* versae] catholicae *L^{ed}* 19 placuerint] *L^o O* nec] *ne O^a*
 1027, 2 filogonius *O.C.I.* phylogonius *M.* phylogonus *Y.* philogonus *L.* paulinus] *M Y C L S.* palatinus *O.A*
 3 xxiii] xxiii fuit *O.LL.* eustathius] *L^s.* eutathius *C.* eustatius *O.* eustasius *M Y L* 4 ecclesia *C* 1028 c.]
 consoli *O* 1031] iii] *O.A* 1029 constantio *OL* 1031 busse *O* ablabbio] ablabio *CO.* albino consuli-
 bus *T* 1032 hier.] hier. presbyter *T* 1033 phauliliano (h. *del.*) *O* 1034, 1 xxxii] xxxiii *O*
 ep. eccl. tenuit marcus] *M Y.* ordinatur ep. marc. *O.LL.* ord. ep. marcus qui ecclesiam tenuit *C* 2 or-
 dinatus est] ordinatur (*sic*) est *M.* ordinatus *C* 2 ann. xii] sedit annos sex *C* 1036 romano *M*
 1037 pronegitur *M.* preuehitur *O* 1038 dalinatio *O* xenophilo *L^{ed}* 1039 optato *M Y*
 1041, 1 liberis] filis *T* honorifice *L^{ed}* 2 monachum] humiliter *O* mittit] misit *O* 1043 tri-
 cennabus *M^a*

- 1044 Nazarii rhetoris filia Eunomia Christiana virgo in eloquentia patri coaequatur. *Hier.* 2352 (*v.p.*348)
- 1045 Eustathius Constantinopolitanus presbyter innotescit, cuius industria Hierosolimis martyrium constructum est. *Hier.* 2352
- 1046 Constantinus extremo vitae suae tempore ab Eusebio Nicomedensi episcopo baptizatus in Arrianum dogma declinat. *Hier.* 2353
- 1047 CCCX
Feliciano et Titiano. a. 337
- 1048 Constantinus cum bellum pararet in Persas, in Aeyrone villa publica iuxta Nicomediam moritur anno aetatis suae LXXVI. post quem tres liberi eius ex Caesaribus Augusti appelluntur. *Hier.* 2353
- 1049 Constantinus, Constantius et Constans XXXVII regnaverunt ann. XXIII m. V dieb. XII. *Hier.* 2354
- 1050 CCCXI
Urso et Polenio. a. 338
- 1051 Dalnatius Caesar, quem patruus Constantinus consortem regni reliquerat filiis, factione Constantii patruelis occiditur. *Hier.* 2354
- 1052 Iacobus Nisibenus agnoscitur, ad cuius preces saepe urbs discrimine liberata est, cum obpugnaretur a Sapore rege Persarum. *Hier.* 2354 *auct.*
- 1053 CCCXII
Constantio II et Constante. a. 339
- 1054 Ex hoc tempore impietas Arriana, Constantii imperatoris fulta praesidio, exiliis carceribus et variis afflictionum modis primum Athanasium, deinde omnes non suae partis episcopos persecuta est. *Hier.* 2355
- 1055 CCCXIII
Aeyndino et Proculo. a. 340
- 1056 Constantinus bellum Frisiis inferens iuxta Aquileiam Aelsae occiditur anno imperii sui XXIII. *Hier.* 2356 *auct.*

MYCALLO (*juat e. 1048* appelluntur). *V* (1045, 1046, 1048, 1049, 1051, 1052, 1054, 1056).

1044, 1 eunomia] *CH.*, unomia *O*, eunomius *MY* 2 patris *M* coaequavit *C* 1045, 1 eustathius] *MS cum Hier.*, eustathius *O*, eustasius *AT*, eusthasius *C*, eustachius *YL^{ed}* 2 cuius . . . est *om.* *V* indosoria *O* 2 hierosolima *C* constructus *O* 1046, 2 nicomedensi] *YCLst*, nicomediensi *OL^uLV*, nicomedensis *M* episcopo] episcopus *MY*, *om.* *O* baptizatur *C* arriano *C*, arriana *V*, arrianum *AT^(a)2^{su}* 3 declinat] *MYCLstL*, declinavit *AL^uLV*, definet *O* *ad e. 1046 adduntur in margine Y*: correctum est hoc de Constantino per multos alios: set de Constancio filio eius verum est, quod fuit rebaptizatus 1048, 1 const.] qui *V* persas in] persari *V* aeyrone] aeyronem *C*, aeyrone *L^s*, aeyrome *M*, acironiae *Y*, aeyrone *AT^sV*, acisonae *AL^u*, aetosigae *O* 2 villa *C*, uia *Y* nicomedia *CV* anno aet. suae] annorum *V* 3 lxvii] lxvii *O* agusti *O* 1049, 1 regnant *CLLV*, regnat *MYLV^uL*, reg *L^s* 2 xii] xx *Y*, xiii *Hieronymi libri plerique*, xxiii *eius liber Petri Cassiodorus* 1050 pulenio *M*, pollemio *Y* 1051, 2 reliquerat filiis] *MY fere cum Hier.*, rel. cum filiis *V*, cum filiis *rel. CLLV* 1052, 1 nisibiis] *MYCL* saepe] sede *J* urbis *CL* 2 obpugnaretur] adpugnaretur *C*, diu pugnaretur *V* 1053 constantino] *YL^s* 1054, 1 ex hoc t. i. arriana (ariana *L*) constanti (constantini *L*) imp. fulta (filia *C*)] (*sp. cac. ob hiatus archetypici*) a *V* 2 afflictionum] afflictationum *C*, afflictionibus *V* 3 athasium *C* dein *V* partes *Y* 1055 achindino] *MY*, acintino *C* 1056, 1 frisiis] *MYL*, frigiis *V*, fratri *L^s cum Hier.*, *om.* *C* aquilegiam] *AL^uL*, aquilicium *At*, aquileia *V* aelsae *om.* *V* 2 xxiii] *L*

- 1057 CCCXIV
 Marcellino et Probino. a. 341
- 1058 Audens in Syria agnoscitur, a quo heresis Audiana. *Hier.* 2357
- 1059 Audiani sunt ab Audeo quodam cognominati, quos et Anthro-
 pomorphitas vocant, quia deum humanae imagini credunt esse
 conformem. in quibus etiam illud arguitur, quod pascha
 Christianum Iudaica perhibentur observantia celebrare. *Aug. haer. om. AL*
 50 (*text.*)
- 1060 CCCXV
 Constantio III et Constante II. a. 342
- 1061 Hermogenes magister militiae Constantinopoli fractus a po-
 pulo ob episcopum Paulum, quem regis imperio et Arria-
 norum factione pellebat. *Hier.* 2358
- 1062 Macedonius artis plumariae in locum Pauli ab Arrianis epi-
 scopus subrogatur, a quo nunc heresis Macedoniana. *Hier.* 2358
- 1063 Macedonianis Macedonius fuit auctor *MCL* cuius dogma est *ACL Aug. haer. 52*
 erroris, quos Graeci Pneumatomachos (*auct.*) patrem quidem et (*text.*)
 vocant, eo quod de spiritu sancto deo *II*
 confitendo repugnent. nam de patre
 5 et filio recte sentiunt, quod unius sint 5
 eiusdemque substantiae, sed hoc de
 spiritu sancto nolunt credere, creatu-
 ram cum esse dicentes, unde quidam
 hos Semiarrianos vocant, quod in hac
 10 quaestione ex parte cum illis sint, ex
 parte nobiscum.
- 1064 Paulus crudelitate praefecti Philippi (nam fautor Macedonii *Hier.* 2359
 partium erat) et Arrianorum insidiis strangulatur.
- 1065 CCCXVI
 Placido et Romulo. a. 343
- 1066 Maximinus Treverorum episcopus clarus habetur: a quo *Hier.* 2359
 Athanasius Alexandrinus episcopus, cum a Constantio quae-
 reretur ad poenam, honorifice susceptus est
- 1067 CCCXVII^a
 Leontio et Sallustio. a. 344
- 1068 Sapor Persarum rex Christianos persequitur. *Hier.* 2360
- 1069 CCCXVII^b
 Constantio III et Constante III. *cf. p. 351*
 a. 346
- 1070 Athanasius ad Constanti litteras Alexandriam regreditur. *Hier.* 2364

M Y C C (1057—1062. 1063 *A*. 1064—1070). *A L V* (1062. 1064. 1068. 1070). *H* (1063 *ad Hier.*).
 1057 proba *A* 1058 agn. in syr. *A^r* audacana *L* 1059, 1 audacani *L* (*auct.*) audeo quo
 (dam *bas. C^b*) gnominati *C* 2 imaginis *C* 4 iudaica *C* observantiae *M* 1060 constantino iii *A*
 1061, 1 hermogenis *M Y* constantinopolim *C. I^s t^u L*, constantipolim *A^r* a pop. ob ep. paul.] ab episcopo
 paulo *A* 2 arianorum *L* 3 factionem *A* 1062, 1 in] constantinopolim in *V* loco *V* arianis *L*
 2 nunc *om. L V* macedonia *V*
 1063, 2 pneumatomachus *C* 3 vocant] *M Y*, nominant *C*; *om. L* de 1063, 1 eiusdemque] eiusque *C. I* 4 scau-
 spiritui] spiritui *L* 4 repugnant *C* 5 sunt *L* 9 hoc *C* 10 sit *C* tum *C^a* dicens *L*.
 1064 paulus arrianorum insidiis strangulatur (*om. rel.*) *V* 1 crudelitate *A* nam] na *A^r* fautor *M*
 2 partiuerat (*sic*) *M*, parti erat *Y* arriorum *M¹* strangulatur *A^r* 1065 placido *C* romulo *C. I^r*
 1066, 1 treverorum] *L^s*, treverorum *M Y L^s*, triuerorum *A*, triberorum *C* habebatur *AL* 1067 sallustio]
C^b. A^s, salustio *M Y C^a. I^r u^l L* 1068 saporum *C* 1070 ad constanti] *V* et *cod. Hier. F*, ad constantii
M Y L^s, acontii *C*, ad constantis *L* et *Hier. codd. plerique*, ad constantini *A* regreditur] redit *V*

1071	CCCXVIII Amantio et Albino.	a. 345
1072	CCCXIX post cons. Amanti et Albini.	a. 346
1073	CCCXX Rufino et Eusebio.	a. 347
1074	Quadragesimus Maximus post Macarium Hierosolimarum episcopus moritur. post quem ecclesiam Arriani invadunt.	<i>Hier.</i> 2364
1075	CCCXXI Philippo et Salia.	a. 348
1076	Romanae ecclesiae XXXIII episcopus ordinatur Liberius, quo in exilium nono episcopatus sui anno ob fidem truso omnes clerici iraverunt, quod nullum alium susciperent. verum cum Felix ab Arrianis fuisset in sacerdotio substi- tutus, plurimi perieraverunt et post annum reverso in urbem Liberio cum Felice eiecti sunt.	<i>Hier.</i> 2365
1077	CCCXXII Limenio et Catulino.	a. 349
1078	Magnentio apud Augustodunum arripiente imperium Con- stantis haud longe ab Hispania in castro cui Helenae nomen est interficitur. ob quam rem turbata re publica Vetrano Mursae, Nepotianus Romae imperatores facti.	<i>Hier.</i> 2366
1079	CCCXXIII Sergio et Nigriniano.	a. 350
1080	Nepotiani caput pilo per urbem circumlatum.	<i>Hier.</i> 2366
1081	Vetranioni apud Naisum a Constantio regium insigne de- tractum.	<i>Hier.</i> 2367
1082	et Magnentius Mursae magna rei publicae clade supera- tus est.	<i>Hier.</i> 2367
1083	CCCXXIV post consulatum Sergii et Nigriniani.	a. 351
1084	Gallus Constantii patruelis Caesar factus.	<i>Hier.</i> 2367
1085	CCCXXV Constantio V et Constantio Caesare.	a. 352
1086	CCCXXVI Constantio VI et Constantio Caes. II.	a. 353

M Y C (deficit 1076 post verba ab arria) *A L V* (1076, 1078, 1080, 1081, 1082).

1072 consl *M* 1074, 1 quadragesimus *M*^a macharium *M*, macharum *Y* hierosolimarum *AL*
2 arr. ecel. *AL* 1075 salia *YCL*^s 1076 *pram.* an. dui cccxliiii *A*^u 1 romanae . . . liberius
quo] liberio papa *V* 2 exilio *V* nono ep. sui anno] *MYL*^s, *om.* *A cum Hier.* 2 ob fide *V*, pro fide *A*^r
3 omnem *A*^r^a^s quod] quia *V* 4 fuisset ab arr. *V* in sacerdotio *om.* *V* 5 perieraverunt] *MA*^s*V*,
perieraverunt *M*²*A*^u, perierarunt *Y*, *V*, perierarunt *A*^r 6 urbe *V* 1078, 1 magnentio *A*^r^a agusto-
dunum *V* arripientem *V* 2 hui *V*, aut *M* spania *V* in castro] inter castro *V* helene *V cum Hier.*,
helena *MYAL* 3 ob quam rem] quapropter *V* res publica *Y* vetrano] *VL*, veterano *MYA* 4 im-
peratores facti] imp. facti (*ut val.*) *V*, imp. factus *A*^r, imp. facto *A*^s 1079 nigriniano] *MYL*^s, ni-
griniano *A*^r^s^u^L 1080 per urbe circumlatus est *V* 1081 vetrano] *VL*, veterano] *MYA* nais-
sum] *M*^b*YL*^s*A*^r, nasum *M*^a, nassum *L*, nassum *A*^s, nasium *A*^u, nais *V* a constantio *om.* *VL* rege in-
signe detracti *V* 1082 et *om.* *V* magnentius *MY* magna r. p. clade superatus est] vix supe-
ratus *V* 1083 consulatu *M* nigriani] *A*^r^s^u^L 1084 gallus] g. qui et constantius *L* (*cf. e.* 1089)
1085 u *om.* *A* 1086 ni *om.* *A* caes.] ni caes. *M*^a ii *om.* *A*

- 1087 CCCXXVII
Constantio VII et Constantio Caes. III. a. 354
- 1088 Magnentius Lugduni in palatio propria manu se interfecit
et Decentius frater eius, quem ad tuendas Gallias Caesarem
miserat, apud Senonas laqueo vitam finivit. *Hier.* 2369
- 1089 Gallus Caesar [qui et Constantius] sollicitatus a Constantio
patrueli, cui in suspicionem ob regiam indolem venerat, His-
triae occiditur. *Hier.* 2370 V
- 1090 Paulinus et Rhodanius Galliarum episcopi in exilium ob
fidem trusi. *Hier.* 2370
- 1091 Eusebius quoque Vercellensis episcopus et Lucifer Cara-
litanae ac Dionysius Mediolanensis ecclesiae episcopus
Pancratiusque Romanus presbyter et Hilarus diaconus
distantibus inter se ab Arrianis et Constantio damnantur
5 exiliis.
- 1092 CCCXXVIII
Arbitione et Lolliano. a. 355 et loll. om. M
- 1093 Iulianus frater Galli Mediolani Caesar appellatur. *Hier.* 2371 om. M
- 1094 CCCXXIX
Constantio VIII et Iuliano Caesare. a. 356 const. uiii
om. M
- 1095 Antonius monachus centesimo aetatis anno in heremo mor-
ritur. solitus multis ad se venientibus de Paulo quodam
Thebeo mirae beatitudinis viro referre complura. *Hier.* 2372
- 1096 Hilarus episcopus Pictaviensis factione Saturnini Arela-
tensis episcopi reliquorumque qui cum eo erant Arriano-
rum in Frygiam pulsus libros de nostra religione componit. *Hier.* 2372
- 1097 Reliquiae apostoli Timothei Constantinopolim invecetae. *Hier.* 2372
- 1098 Sarmata, Amathas et Macarius discipuli Antonii insignes
habentur. *Hier.* 2372
- 1099 Liberius episcopus Romanus in exilium mittitur. *Hier.* 2372 om. A

M Y C (inde a c. 1092) *A L V* (1088, 1089, 1091, 1093, 1095, 1094, 1096—1098).

1087 constantino M uii om. V iii om. A 1088, 1 manu se] se manu V, manu se ipsum L^s
interfecit A^{tu}L 2 et dec. fr. eius] cuius fr. dec. V quem ad tuendas (tenendas L) g. c. miserat om. V
vitam finivit] u. finit A^{tu}L. perit V 1089 post caesar ius. qui et constantius V (cf. c. 1081) sollici-
tatus om. V 2 patrueli V, patruela L^s cui in (in om. A) s. ob regiam (egregiam Hier.) ind. nen. om. V
histrice] historie M^a.F^(b), in istria L^s 1090, 1091 paulinus (paulianus V^a) galliarum eusebii ver-
cellensis lucifer caralitanae dionisius mediolanensis ecclesiae episcopi pancratius romanus pb hilarus dia-
constantio damnantur exiliis (rel. om.) V 1090 rhodanius] MY, rhodanus AL galliarum A episcopi]
eps M in exilium om. A 1091, 1 nec. quoque A^r caral.] calaritanae ecclesiae AL 2 ac] et AL
dion. med. eccl. ep.] MYL^s, med. eccl. dion. ep. A^{tu}L^s, med. ep. eccl. dion. A^r 3 pancratiusque A^rs,
pancratiusque MY hilarus ML^s.A^rV cum Hier., hilarius CA^{tu}L^s, hylarius Y 4 constantio] a const.
MYL^s 1092 arbitione] MYCA^{tu}L^s, arbotione L, arbitrione A^r iuliano Y 1094 caes. om. MY
consulibus add. V, subintyngens c. 1095 1095, 1 cent. aet. anno] MC^aL^s, cent. anno aet. A^r, c. a. suae
anno Y, cent. anno aetatis suae A^{tu}L, annorum centum V 2 solitus ... complura om. V quodam M
3 referre complura] MY, plurima memorare CAL 1096 ep. pictaviensis (=ensis C^u) MC, pictaviensis
(=ensis A^{tu}) ep. AL pictaviensis ... arrianorum om. V 4 arelatensi Y 2 co] illo L 3 frygiam
M, frygia V nostra] nona V componit] CA cum Hier., composuit MYL^s 1097 tim. ap. CAL con-
stantinopoli A^r invecetae] YL^s et Hier. libri plerique, invecet M, invecetae CAL cum Hier. cod. F
1098, 1 sarmata] sarmata et V, sarmatae C a-amathas M, amats C macarius MYC, macarpus V aut.
disc. V ins. habebantur A, clarent inseques V

- 1100 CCCXXX
Constantio VIII et Iuliano Caes. II. a. 357
- 1101 Ossa Andreae apostoli et Lucae euangelistae Constantino-
polim inlata. *Hier.* 2373
- 1102 Paulinus Treverorum episcopus in Frygia exulans moritur. *Hier.* 2374
- 1103 CCCXXXI
Datiano et Cereale. a. 358
- 1104 Synodus apud Ariminum et Seleuciam Isauriae facta, in
qua antiqua patrum fides decem primum legatorum, dehinc
omnium proditione damnata est. *Hier.* 2375
- 1105 CCCXXXII
Eusebio et Hypatio. a. 359
- 1106 Gratianus qui postea imperator factus est nascitur. *Hier.* 2375
- 1107 Hilarius episcopus cum apud Constantinopolim librum pro
se Constantio porrexisset, ad Gallias rediit. *Hier.* 2375
- 1108 Omnes paene toto orbe ecclesiae sub nomine pacis et regis
Arrianorum consortio polluuntur. *Hier.* 2375
- 1109 Gallia per Hilarium Ariminensis perfidiae dolos damnat. *Hier.* 2376
- 1110 CCCXXXIII
Constantio X et Iuliano Caes. III. a. 360
- 1111 Constantius Momoerensis inter Ciliciam Cappadociamque
moritur. *Hier.* 2377
- 1112 Iulianus XXXVIII regnavit annis duobus m. VIII. *Hier.* 2378
- 1113 Iuliano ad idolorum cultum converso blanda persecutio fuit,
inlicens magis quam impellens ad sacrificandum, in qua
multi ex nostris voluntate propria corruerunt. *Hier.* 2378
- 1114 CCCXXXIV
Tauro et Florentio. a. 361
- 1115 Georgio per seditionem populi incenso, qui in loco Atha-
nasi ab Arrianis fuerat ordinatus, Athanasius Alexandriam
rediit. *Hier.* 2378
- 1116 Eusebius et Lucifer episcopi de exilio revertuntur, e quibus
Lucifer adscitis aliis duobus confessoribus Paulinum Eusta-
thii episcopi presbyterum, qui se numquam hereticorum
communionem polluerat, in parte catholica Antiochiae epi-
scopum facit.

M Y C L L V (1100. 1102. 1104. 1106—1109. 1111. 1112. 1113. 1115. 1116).

1100 uiiii] iiii *MY*, xi *L* 1101, 1 euang. luc. *CLL* constantinopoli *L^rs* 1102 tri-
uerorum *AV*, triberorum *C* in *om.* *V* frigiam *AV* exultans *C* moritur] imprimatur (*sic*) *MY*
1101, 1 arimino *V*, ariminum *C* seleuciam *MY*, seulecia *V* facte *MY contra Hier.* 2 patrum]
patre *M^a* primi *V* dehinc omnium] deum communi *V* 3 proditionem *C* 1106 est *om.* *V*
1107, 1 hilarium (?) *L^a* apud const. *om.* *V* 1108, 1 toto orbe cecl.] *M*, cecl. toto orbe *YCLL*, cecl. *V*
1109 ariminensis *C*, arimensis *A* damna (*sic*) *M* 1110 caes. *om.* *L* 1111, 1 momoerensis] *MYC*,
momoerensis *A*, monsoerensis *V*, mopsocrenis *L^s* inter] in *V* que *om.* *V* 1112 xxxiiii] xxx nonus *C*
reg *M*, regnat *CL* annis duobus] anno uno *Hier.*, tribuens *ci in serie pro tricennio Prosperi biennium* (*cf. p. 351*)
et mens. *AL* 1113, 1 iuliano] quo *V* cultu *C* blando *L^a* 2 inlicens *C* quam] quem *V* qua]
quam *C*, quo *V* 3 voluptate *A* 1114 florenti *Lst*, florente *L^r* 1115, 1 per seditionem] persecutione *V*
qui] quo *C* 2 fuer. ab arr. ord. *L^r*, ab arr. fuer. ord. *Lst* alexandriam *om.* *L* 3 reddit *C*
1116, 1 episcopi] eps *MY* e quibus . . . facit *om.* *V* 2 paulinum] paulinum et *Lst*, paulino et *L^r* eu-
stathii] *L^s*, eustathi *A*, eusthasi *C*, eustachii *MY* 3 episcopi] episcopo *L^r* episcopum] epis *M*

- 1117 Proheresius sofista Atheniensis lege data, ne Christiani liberalium artium doctores essent, cum sibi specialiter Iulianus concederet, ut Christianus doceret, scholam sponte deseruit. *Hier.* 2379
- 1118 CCCXXXV
Mamertino et Nevitta. a. 362
- 1119 Aemilianus ob ararum subversionem Dorostori a vicario incenditur. *Hier.* 2379
- 1120 CCCXXXVI
Iuliano III et Sallustio. a. 363
- 1121 Ecclesia Antiochiae clausa et gravissima imminentis persecutionis procella dei voluntate sopita est. nam Iulianus in Persas profectus nostrum diis suis post victoriam sanguinem voverat. ubi a quodam simulato perfuga ad deserta
5 perductus cum fame et siti magnam partem exercitus perdidisset, occisus est. *Hier.* 2379
- 1122 Iovianus XXXVIII regnavit m. VIII. *Hier.* 2380
- 1123 CCCXXXVII
Ioviano et Varroniano. a. 364 *om. A*
- 1124 Synodus a Meletio et suis Antiochiae facta, in qua homousio anomoeoque reiecto medium inter haec homocousion Maedonianum dogma vindicaverunt. *Hier.* 2380
- 1125 Iovianus cruditate sive odore prunarum moritur. post quem Valentinianus [Pannonius] tribunus sentariorum apud Niceam Augustus appellatus fratrem Valentem Constantinopoli in communionem regni adsumit. *F*
- 1126 Valentinianus et Valens XL regnaverunt ann. XIII m. V.
- 1127 CCCXXXVIII a. 365
Valentiniano et Valente.
- 1128 CCCXXXIX a. 366
Gratiano et Dagalaifo.
- 1129 Apollinaris Laodiceus episcopus multimoda religionis nostrae scripta componit. qui postmodum a fide catholica deviauit condens heresim, quae nomine ipsius nuncupatur. *Hier.* 2381
uuel.

MYCALV (1117. 1119. 1121. 1122. 1124. 1125. 1126. 1129. 1128).

1117,1 atiniensis *F* ne] nec *M* 2 artium] *MY cum Hier.*, disciplinarum *CALV* 3 conderet *C* christianos *CALV* scholam] *L*, schola *C*, scolam *YLF*, scalam *M* 1118 nevitta *A*, nevita *Y* 1119,1 ararum] arum *F*, arriarum *C* subversione *F* dorosthori *MYCA*, dorostri *F* incenditur *MY* 1120 (iii) iii *L* salustio *C^aA¹L* 1121,1 persecutione *F* 3 nostrum] nuntii *F* post victoriam] pro victoria *A*, *om. F* 4 nometat *C* ubi] *FAL cum Hier.*, ibi *MYC* 5 famem *C* magnam] digna *C* 1122 regnat *C*, reg. *M* (iii) *MYCL*, ni *AF*, 'ni alias niii' *L* 1124,1 meletio] *LSF*, melitio *CA*, melitie (*sic*) *M* antiochiae *om. A* homousio] *AL*, omousio *MY*, omousion *F*, homusio *C* 2 anomoeoque] *MYC*, anomaeoque *L*, anomioque *A*, anomioque *A^{rsu}*, *om. F* omocousion *MY*, homousion *L*, homousion *A*, omousion *F*, omousion *C* 3 vindicaverunt *LSY* 1125,1 crudetate *M^a*, crudelitate *YLF* sine] suae *C^a*, seu odore prunarum] sermodore pugnarium *F* 2 valentinianus *M*, val. pannonius *F* sentariorum *MY*, niceani *CF* 3 appellatur *CALV* fratre valentis *F* constantinopolim *MYCALV* 4 communionem *F*, comam *M* 1126 valentinianus *A^r* xl *om. A* regnant *C*, reg. *M* m.] et menses *C* 1127 valentiniano et valente *M^a* 1128 dagalaifo] *YLF*, dagalaipho *L*, dalagaifo *M*, gadalaifo *F*, dalagaifo, dagalaifo, gadalefo *coll. Viet.*, gadalaifus *Cass.* consulis *add. F*, *c. 1128 subinayens sequenti* 1129,1 apollinaris *C* laodiceus *F*, laudiceus *Y* 3 heresi *C* ips. nom. *L* nuncupatur *F*

- 1130 Apollinaris perversitas hoc pri- *MYCL* et cuius hic error *ACL Aug. haer. 55*
 mum deviavit errore, ut domi- est, ut adserat le- *H*
 num Jesum Christum diceret sum solam carnem sine anima
 humanam carnem sine anima suscepisse vel animam vitalem
 5 suscepisse, quia vitam et regi- tantum, non etiam rationalem,
 men corpori deitas ipsa prae- quoniam ipsum verbum vim
 buerit, ex hoc confutatus con- mentis impleverit, ipsam autem
 fessus quidem est illi carni carnem non de Maria adsump-
 animam non defuisse, sed tam, sed verbi aliquid in ear-
 10 mentis officia verbi virtute nem fuisse conversum.
 completa, ad ultimum ipsam
 Christi carnem partem quan-
 dam verbi dixit fuisse, quae
 naturam divinam habuerit, non
 15 maternam.
- 1131 Procopius, qui apud Constantinopolim tyrannidem invaserat, *Hier. 2382*
 apud Frygiam salutarem extinctus est, multis partium eius
 caesis atque proscriptis.
- 1132 Romanae ecclesiae XXXV ordinatur episcopus Damasus. *Hier. 2382*
- 1133 Valens ab Eudoxio Arrianorum episcopo baptizatus nos- *Hier. 2382*
 tros persequitur.
- 1134 CCCXL
 Lupicino et Iovino. a. 367
- 1135 Gratianus Valentiniani filius Ambianis imperator factus. *Hier. 2383*
- 1136 Hilarius episcopus Pictavis moritur. *Hier. 2384*
- 1137 CCCXLI
 Valentiniano II et Valente II. a. 368 *om. A^{tu}*
- 1138 CCCXLII
 Valentiniano n. p. et Victore. a. 369
- 1139 CCCXLIII
 Valentiniano III et Valente III. a. 370
- 1140 Athanaricus rex Gothorum in Christianos persecutione *Hier. 2385*
 commota plurimos interfecit et de propriis sedibus in Ro-
 manum solum expulit.
- 1141 Eusebius Vercellensis episcopus moritur. *Hier. 2386*

MYC (1130 A. 1130 B. 1131—1141). *ALV* (1131—1137, 1139—1141). *H* (1130 *ad Hier.*).

1130, 1 apollinaris *Y* 2 dominum *MYL*, 1130, 2 iesum] i. christum *C* 3 solum *L*
 deum *C* 5 regnum *C* 7 refutatus *L* 8 qui- 5 rationabilem *C* 6 quoniam i. n. n. m. implenerit
 dem *om. L* est *om. M^a* 9 fuisset *M* 14 natura (implenerat *A^uL*) *om. A^r* 8 adsumpta *C* 10 con-
 ditina *C* uersam *A*, conuersa *C*

1131, 1 apud const.] aliud const. *L* 2 salutare *MY, om. V* multis] militis *C* eius] eum *V*
 1132 damasus papa fit (*rel. om.*) *V* romanae] romanae *A^{rs}* damasus *M^a* post damasus *add. ann. xiiii*
AL, sedit annos xiiii *C* *ad c. 1132 addunt*: hoc tempore fuit II scisma Ursicino antipapa quod eo per
 collectam Rome synodum eiecto duravit mensibus VI anno domini CCCLXIX *A^{tu}* (*utroque in margine*) et
 'ce libri margine' *L^r* 1133, 1 eudoxio *A^r* 1131 *praem.* anno a passione dni cccxl lupicino et iovino
 consolibus *V* lupicino *C* iovino *A* 1135 valentiani *M*, valentini *Y* ambianis] ambianis *C*
 1136 pictavis] *MY, A^{rs}L^s*, pictabis *C*, pictauensis *A^uL* 1139 valente iii] valente *C* 1140, 1 athana-
 ricus *C^{L^s}* persecutionem *CLV^r* 2 commata *A^r* interfecit *A^uLV^r* et] *ALL^r cum Hier.*, et multos *MYC*
 romanorum *A* 1141 eusebius *V* vercellensis *Y*, vercellensis *A^r*

- 1142 Constantinopoli apostolorum martyrium dedicatur. *Hier.* 2386
- 1143 Lucifer Calaritanus episcopus moritur. qui cum Gregorio Hispaniarum et Philone Libyae numquam se Arrianae miscuit pravitati. [sed dum vigorem iustitiae erga correctionem eorum qui cesserant non relaxat, ipse a suorum communi-
one descendit]. *CALV*
- 1144 CCCXLIV
Gratiano II et Probo. a. 374
- 1145 CCCXLV
Modesto et Ariutheo. a. 372
- 1146 Didymus Alexandrinus multa de nostro dogmate per nota-
rios commentatur. qui post quintum nativitatis suae annum
luminibus orbatus elementorum quoque ignarus fuit. *Hier.* 2388
- 1147 CCCXLVI
Valentiniano III et Valente III. a. 373
- 1148 Eunomius discipulus Aetii Constantinopoli agnoscitur. *Hier.* 2389
- 1149 A quo heresis Eunomiana, quae *MCLE* Cuius error est dissimi-
filium patri non consubstantia- lem adserere patri fi-
lem dicit esse, sed similem. lium et filio spiritum
sanctum. *ACL Aug. haer.* 55
H
- 1150 CCCXLVII
Gratiano III et Equitio. a. 374
- 1151 CCCXLVIII
post cons. Gratiani et Equiti. a. 375
- 1152 [Quia superiore anno Sarmatae Pannonias vastave-
runt, iidem consulatu mansere]. *CA^{tu}Le*
- 1153 Post Auxentii seram mortem Mediolani Ambrosio episcopo
constituto omnis ad fidem rectam Italia convertitur. *Hier.* 2390
- 1154 Aquileienses clerici quasi chorus beatorum habentur. *Hier.* 2390
- 1155 Valentinianus subita sanguinis eruptione. quod Graece apo-
plexis vocatur. Brigitione moritur. post quem Gratianus
adsumpto in imperium Valentiniano fratre cum patruo Va-
lente regnat. *Hier.* 2391
- 1156 Valens legem dedit. ut monachi militarent. nolentes iussit
fustibus enecari. *Hier.* 2391
- 1157 CCCXLIX
Valente V et Valentiniano. a. 376

MYC (1142—1151, 1153, 1152, *deficiens in v. idem*) *A* (*c.* 1152 *A^{tu} in margine*) *L* *V* (1143—1157)
H (1149 *ad Hier.*)

1142 constantinopolim *MYC*1 apostolorum *om. C'* dedicatum *A* 1143, 1 calaritanus *L* 2 hisp.]
*MYL*8, spaniarum *V*, episcopo hisp. *CAL*8 et philone (-nem *AI'*) libyae (episcopis *ins. L*8) num *om. C'*
3 pravitate *C*8 rigorem *CA* 4 communicatione *L* 1144 ii *om. L* 1145 aritneo *V*, ariutheo *L*
1146, 1 de nostro dogm. *om. V* 2 commentatus *V* nat. suae] actatis *V* 1147 valentinio *C* 1148 euo-
nmius *A*8 constantinopolim *C*8

1149 a quo hereses eum. (*rel. om.*) *V* 1 quae] qui *C'* 2 consubst.] substantialem *C'* 1149, 1 dissimile *C*
1150 quitio *A* 1151 cons. *om. A* equitio *V* 1152, 1 qui *A^{tu}* sarmate *A*8 iustauerant *C'* 2 idem]
id est *A^{tu}* consulatu mansere] *scripsi*, consulatu antesere *A^{tu}*, consules permansere *L*8 1153, 1 me-
diolanii *C'* 2 omnis (omnes *V*) ad f. r. italia convertitur] *ML*4, ad f. r. italiam convertitur *om. omnis C*,
omnes ad f. r. itali convertuntur (convertitur *V*) *MY* 1154 aquileienses *A^{tu}L*, aquilegenses *A*8, aquil-
leiensis *M*8 chorus *A* 1155, 1 subita s. e. quod (quae *L*8) g. apoplexis (apoplexia *L*) uocatur] apoplexia *V*
2 brigione *A*8 pos *V* 3 in imperium] imperio *AI'* patruo] patruo *V* 4 regn. ual. *A*8 1156, 1 iussit
fustibus enecari] *MYL*8 *perc. cum Hier.*, fustibus enecarentur (enegarentur *A*8, necarentur *A^{tu}L*) *ML*8 *V*

- 1158 Fotinus in Galatia moritur, a quo Fotinianum dogma Iudai- *Hier.* 2392
cum [Paulo Samosateno et Artemone, de quibus supra die- *AL*
tum est, coeptum auctoribus].
- 1159 CCCL
Gratiano III et Merobaude. a. 377
- 1160 Alamannorum multa milia apud Argentariam oppidum Gal- *Hier.* 2393
liarum ab exercitu Gratiani strata.
- 1161 Gens Hunorum Gothos vastat, qui a Romanis sine armorum *Hier.* 2393
depositione suscepti rebellant.
- 1162 CCCLII
Valente VI et Valentiniano II. a. 378
- 1163 Superatis Romanis Gothi funduntur in Thracia. *Hier.* 2393
- 1164 Valens de Antiochia exire compulsus sera paenitentia nos- *Hier.* 2394
tros de exiliis revocat.
- 1165 Lacrimabile bellum in Thracia, in quo deserente equitum *Hier.* 2395
praesidio Romanae legiones usque ad internicionem caesae
sunt a Gothis. ipse imperator Valens cum sagitta saucius fu-
geret et ob dolorem nimium saepe equo laberetur, ad cuius-
dam villulae casam deportatus est, quo persequentibus bar-
baris et incensa domo sepultura quoque caruit.
- 1166 Hucusque Hieronimus presbyter ordinem praecedentium di-
gessit annorum: nos quae consecuta sint adicere curavimus.
- 1167 Igitur Valente a Gothis in Thracia concremato Gratianus
cum fratre Valentiniano XLI regnavit ann. VI.
- 1168 [Theodosius ordinatur imperator a Gratiano Sirmii: ad quem *R*
Theophilus paschale scribit.]
- 1169 CCCLIII
Ausonio et Olybrio. a. 379
- 1170 Gratianus post mortem patrum Theodosium Theodosii [comitis] *V*
filium in consortium adsumit imperii eique regnum tradit Orientis.
- 1171 Ea tempestate Priscillianus episcopus de Callaicia ex Ma- *Aug. Inscr.* 70
mecheorum et gnosticorum dogmate heresim nominis sui condit.

MYALZXRFPH (hæ sex incipiunt a c. 1166). *B* (incipit c. 1167 a valente omittis consulibus omibus). *V* (1158, 1159, 1161—1167, 1169—1171).

1158 fotinus hereticus in galatia moritur (*rel. om*) *V* iudaicum] iudacium *Y*, inductum *L*^s 3 coeptum] conceptum *A*^u*L* 1160, 2 ab ex. gr.] gr. ex (*om. ab*) *A* strata] *MYL*^s cum *Hier.*, caesa *AL*^e 1161, 1 humorum *V*, humorum *AL*, humorum *MY* 1163 fundantur *V* thrachia *M*, trachia *Y*, 1 1164, 2 exiliis] *MY* cum *codd. Hier. optimis*, exilio *ALV* renocat] *ALV* cum *Hier.*, enocat *MY*, tst 1165, 1 trachia *Y*, 1 deserente] deserente *M*^a 2 post romanae duae litt. crasae in *MY* legationes *A* internicionem *Y*, 1, internicionem *ML* caesae sunt a gothis] a g. c. sunt *AL*, caesae sunt (*om. a g.*) *V* 3 imperator] autem *AL* 4 et *om. A* ob] ad *L* dolore nimio *V* 5 villulae] *MY*, villae *ALV* quo] qua *L* 6 et incensa domo] *MYL*^s cum *Hier.*, et (*om. L*) incensa cum eo (eodem *AL*) domo *ALV* 1166, 1 presbyter *om. HV* ordinem (ordine *Z*) p. digessit (digessi sunt *H*) annorum (ann. dig. *X*) *om. V* 2 nos quae consecuta (consecutae *A*^u, secuta *A*^s*X*) sint (sunt *LZ*) adicere curavimus] exhibe prosper (*tres litt. crasae*) secuta submixit *V*, nunc ea quae secuntur a viro religiosissimo ac eruditissimo prospero addita subponuntur pauca ex nostro adiecta studio *H*, incipit ex chronicis tyronis prosperi chronicorum eusebii temporibus praetermissis *R* 1167, 1 a gothis in trachia (trachias *F*, tracias *XZ*)] *plerique*, in trachia a gothis *M* concremato *ante* in *Z* gratiniano *V* 2 frate *H* valentiniano] valenti *A* Ali] *xu R*^v, xxxiiii *R*^v, romanorum xxxiiii (xxxix *Z*) *ante* gratianus *HZ*, *om. B* regnavit] regnat *LXRV*, reg *MF*, *om. H* 1169 *praem.* i (romanorum i *P*) et sic *deiceps* singulis annis *numero praescripto* ab *A* ad *LXVI FP*; *consules per singula regna (vide conspectum p. 352) numerat R* auxonio *V* olibrio *H* 1170, 1 theodos- *H* semper comitis] *V* solus 2 adsumpsit *R* eique] eiusque *A*, que ei *R*^v tradidit *ZRFPV* 1171, 1 priscillianus *MH* callaicia *M*, callaia *Y*, gallecia *BLZP*, gallecias *F*, galletias *X*, gallechia *A*, gallicia *VII*, gallis *R* ex] et *P* 2 ignosticorum *XH* heresem *V*, 1 nominis sui (nomini sui *M*, nomini suo *Y*) condit (*MY*, condidit *reliqui*) nominis condidit sui *Z*

- 1172 CCCLIII
 Gratiano V et Theodosio. a. 380
- 1173 Ambrosius episcopus multa pro catholica fide sublimer
 scribit.
- 1174 CCCLIV
 Syagrio et Eucherio. a. 381 *Isid.*
- 1175 Martinus episcopus Turinorum Galliae civitatis multis [mira-
 culorum signis] clarus habetur.
- 1176 CCCLV
 Antonio et Syagrio. a. 382
- 1177 Aithanariens rex Gothorum apud Constantinopolim
 quinto decimo die quam fuerat susceptus occiditur.
- 1178 CCCLVI
 Merobaude II et Saturnino. a. 383
- 1179 Arcadius Theodosi imperatoris filius Augustus appellatur.
- 1180 CCCLVII
 Ricomere et Clearcho. a. 384
- 1181 Honorius Theodosi filius nascitur. *om. M*
- 1182 Romanae ecclesiae post Damasum XXXVI Siricius episco-
 pus praefuit.
- 1183 In Britannia per seditionem militum Maximus imperator est
 factus. quo mox ad Gallias transfretante Gratianus Parisiis
 Merobaudis magistri militum prodicione superatus et fugiens
 Lugduni captus atque occisus est. Maximus Victorem filium
 suum consortem regni facit.

MY (utroque 1177 post 1176) *AL O* (incipit 1179) *ZXR* (1177 post 1176) *FP HB* (omissi consules)
V (plene): *Cassiodorus* (c. 1173, 1175, 1177, 1179, 1183): *Paulus diaconus* (adhibuit c. 1173, 1175 h. R. l.
 11 c. 13).

1172 quinto *F*, quinties *V* 1173 sic *MY*.¹⁸ ambr. (mediolanensis *ins. II*) ep. pro cath. fide multa
 subl. scribit (scripsit *XB*) *AtLZXRIBI*, pro cath. fide multa subl. ambr. scribit *P*, pro cath. f. m. subl.
 a. ep. scripsit *F* 1174 syagrio] sysagrio *R^o*, symuacho *V* eucherio] *ALZRV*, eucerio *XF*, eucacrio *M*,
 eutherio *H*, elencerio *P*, eucerio *Y* 1175.1 turinorum (torinorum *V*) galliae civitatis] *AXFPHV*, turo-
 norum galliae civitatis *LZB*, turonum galliae civitatis *Cass.*, in galli (sic) civitatis turinorum *M*, in gallia
 civitate turinorum *Y*, turinorum (*om. cum al. gall. civ.*) *R* galliae civitatis . . . 1177.1 gothorum *om. R*
 multis miraculorum signis] *Isidorus* fortasse *ex coniectura*, multis *MYL⁸XFVV*, in multis *HB*,
 a multis *A*, miraculorum *Z*, multis miraculis *L^o coniectura* 1176 antonio] *AXF* syargio *H* finis
 (finit *A*) cicli quarti et exordium quinti (incipit *add. A*) *ad a. 382 AtL*; *ad consules Antonium et Syagrium*
adnotarisse quarti cycli finem et quinti principium cod. C aut qui cum integriorem vidit Eucherius de eucud.
temp. p. 186 1177.1 hoc tempore *praem. MY* aithanariens] *ABV*, aithanariens *P*, abithanariens *F*,
 athanariens *M^oYLZXXH² Cass.*, athanarius *H²*, atharicus *M³* gothorum] *gotos V* apud const. *post fuerat H*
 quinta decima die *RV*, quinto decimo (*om. die*) *P* 2 quam] *qua RBV*, quo *P* fuerat susc.] susc. est *A*
 1178 ii *om. MYL¹⁰* 1179 theodos- *O* *scilicet* imperatoris *om. O¹* filius] factus *Y* augustus *O* ap-
 pellatur] *MYL⁸XRHV*, appellatus *AtL^oOZFPB* 1180 ricomere] *MYOZ*, ricomede *XRFPHV*, riche-
 mere *A*, ricemere *L^o*, ricimere *L^o* cleareo *XII*, clearo *O*, eliarco *Z* 1182 siricius papa fit *rel. om. V*
 romanae ecclesiae] romanae ecclesiae *F*, romanae *R* post damasum (damasus *O³*, damasum *M³*, dasum *At*,
 damasum *H³*) post ordinatur *R* xxxvi *ins. post romanae ecclesiae L. post romae R* siricius] *ALZV*,
 syricius *MYB*, sericius *H*, seritius *X*, siricius *O*, sericus *FP*, ursinus *R* (*inde Hermonius Augiensis M. 6.5 p. 80*:
 Siricius qui in chronico Prospero Ursinus dicitur) episcopus praefuit] *MY*, ep. pr. (pr. ep. *AL. ep. om. OZAFP*,
 pr. *om. et episcopus coll. ante sericius H*) annis xiiii (xvi *ZAFP*) *ALOZXFHB*, ordinatur p. d. annis xiiii *R*
 1183.1 brittaniam *F* per seditione *V*, seditione *R* 2 quo] qui *R^o* gaulias *H³*, gaulas *H²* trans-
 fretante *F* perisis *ABV*, parisius *P*, peridis *O* 3 merobaude *R*, merobaudis *O³* magistro *R* miliciae *H*
 et fugiens] effugiens *AZF*, est fugiens *H*, fugiens *R* 4 luduni *O* maximus (maximianus *R^o*) u. fil.
 suum (s. f. *Z*) . . . facit (fecit *OZ*: *om. A*)

- 1184 Valentinianus XLII regnavit cum Theodosio ann. VIII.
 1185 CCCLVIII
 Arcadio et Bautone. a. 385
- 1186 Hoc tempore Hieronimus presbyter in Bethleem, toto iam mundo clarus, habitabat, egregio ingenio et studio universae ecclesiae serviens.
- 1187 Priscillianus in synodo Burdigalensi damnandum se intellegens ad imperatorem [Maximum] provocavit, auditusque Treveris ab Euvodio praefecto praetorio Maximi gladio addictus est cum Euchrotia Delidi rhetoris coniuge et Latroniano
 5 aliisque erroris consortibus. Burdigalae quaedam Priscilliani discipula nomine Urbica ob impietatis pertinaciam per seditionem vulgi lapidibus extincta est.
- 1188 CCCLIX
 Honorio n. p. et Euvodio. a. 386
- 1189 CCCLX
 Valentiniano III et Eutropio. a. 387
- 1190 CCCLXI
 Theodosio II et Cynegio. a. 388
- 1191 Maximus tyrannus Valentiniano et Theodosio impp. in tertio ab Aquileia lapide spoliatus indumentis regis sistitur et capite damnatur. cuius filius Victor eodem anno ab Arbogaste comite [qui ex genere Francorum erat] est interfectus in Gallia. II
- 1192 CCCLXII
 Timasio et Promoto. a. 389
- 1193 Itacius et Ursacius episcopi ob necem Priscilliani, cuius accusatores fuerant, ecclesiae communione privantur.

MYAL OZXRFP HB (omissi consules) V (plene; interponitur inter c. 1189 et 1190 *laterculus imperatorum a Theodosio ad Anastasium, ad cuius finem in margine adnotatur: abhinc iam sequitur sic sicuti habetur (?) superius a Valentiniano ter et Eutropio; Cassiodorus* (c. 1184, 1186).

1184 ual. xlii (xlii *om. B*) regnavit (reg *M*, regnat *LOXRB*) cum th. xl (xui *Rv*) regnat cum theodosio *ZR*, romanorum xlii (xxxviii *H*) regn. ual. cum th. *PH* ann *om. Rv* [iii] *RII*, uii *AO*, uii *reliqui* 1185 baptone *H*, abautone *Z* 1186, 1 hier. prbr (presbyter *Rv*) hoc t. *R* bethleem *B*, betlem *O* 2 habitat *AOIH*, habetur *O* *Cass.* et *om. P* [universae] uniuersali *ZXFP*, *om. H*¹ 3 seruiens *om. Z* 1187, 1 priscillianus *MP*, priscillanus *H* burdegalensi *ZXRPF* [damnu. se] se damnu. *P*, damnu. sibi se *O* 2 maximum *om. MYL*^s [prouocauit] peruolauit *BP*, properauit *Z* [auditusque] auditisque *H*, auctusque *O*, autusque *A*, *om. V* [treueris] *L^sXIII*, treueris *MYL*^s, triueris *AOIB*, triberis *R^vVI*, in triueris *Z* 3 eumodio] *MYIB*, eubodio *H*², eubotio *H*¹, eudio] *AOZXRFPV*, ebodio *R*, eudoxio *O* [praefecto praetorio (-vii *AR*) pp *V* maximi] *MYL^sHB*, a maximo *ZXFP*, *om. AL^sORV* [adductus *H*¹, additus *P* 1 euchrotia] *MYIB*, euerotia *OZRF*, euerocia *L^sX*, euerotia *H*, eudrotia *V* [delidi] *MYR*, delidii *P*, delidem *V*, delphidi *AOB*, delphidii *LXP*, delfidis *H*, delii *Z* [rectoris coniuge *R*, rhetoris coniuge *Z*, rethoris coniuge *H* latroniano *AO*, latrentano *R*, latroniano *Z* 5 erroribus *R^vZ* burdigalae . . . extincta est *om. V* burdigalae] *MYALP*, bordigale *IB*, burdelegale *XP*, burdigalem *R*, burdigali *O*, burdelegali *Z* [quendam *R* priscilliani] *M^bFP*, priscilliana *M^a* 6 [discipulam *R* urbica] umbiga *H*, umbica *R^v*, urbitam *R^v*, usbica *O* 1188 n. p.] nepote *ZXFP*, imperatore *R* [eumodio] *MYAO^bIII*¹, eudio] *L^sZXRFPB*, eudio] *O^a* 1190 theodosio i *V* [cinicio *H*, quinegio *MY* 1191, 1 maximus tyrannus aquileia occiditur et filius eius ab arbogaste in galliis (*rel. om.*) *V* [maximus *Z* tyrannus *V* valentiniano] *MYAOB*, ualentiano *H*, a ual. (ualentino *R^v*) *L^sZXRFP* [tertio] [tertio] miliario *H* 2 aquilegia *AO* [expoliatus *H* regis *H* 3 damnatur] truncatur *Z* [arogaste] *AI*, aruocaste] *AI^s*, argonaste *O*, arbocaste *B*, argogaste] *M^aF* 1 comite *om. AOZXRFP* [qui ex genere francorum erat] *H* *solus* (*vide p. 298*) est interfectus (infectus *P*) *post* in galliis *H* [gallia] *MYAOB*, gallias] *ZX^s*, galliis] *LP^{II}V* 1192 timatio et praxomelio *H* 1193 [accusatores priscilliani ob necem eius communione priuantur] episcopi (*rel. om.*) *V* [itacius] *AOZXRFP*, itacius] *MY*, itacius] *L^sIB*, itatius] *R^v* [priscilliani] *M^aV* 2 fuerunt *R* ecclesiae *om. O*

1194 CCCLXIII	Valentiniano III et Neoterio.	a. 390	
1195 CCCLXIV	Tatiano et Symmacho.	a. 391	
1196 CCCLXV	Areadio II et Rufino.	a. 392	
1197	Valentinianus ad vitae fastidium nimia Arbogastis magistri militum austeritate perductus laqueo apud Viennam perit. Arbogastes magister exercitus mortuo Valentiniano, [cuius exitu gravabatur], Eugenium in Gallia imperatorem facit.		<i>om. MY</i>
1198	Theodosius XLIII. cum iam per XIII regnaret annos, regnat cum Areadio et Honorio filiis ann. tribus.		
1199 CCCLXVI	Theodosio III et Abundantio.	a. 393	
1200 CCCLXVII	Areadio III et Honorio II.	a. 394	
1201	Iohannes monachus anachorita clarus habetur, qui ornatus prophetiae gratia Theodosium consulentem de eventu belli, quod adversum Eugenium movebat, victorem futurum praedixit.		
1202 CCCLXVIII	Olybrio et Probino.	a. 395	
1203	Theodosius Eugenium tyrannum vincit et perimit.		
1204	Augustinus beati Ambrosii discipulus multa facundia doctrinaque excellens Hippone [regio] in Africa episcopus ordinatur.		<i>om. MY</i>
1205	Hoc tempore Claudianus poeta insignis innotuit.		<i>om. MYO</i>
1206	Theodosius imperator Mediolani moritur.		<i>om. O</i>

M (1201 a monbat ad 1203 eugenium supplerit in margine m. 2, sed antiqua) *YAL O ZXRFPHB* (omissi consules) *V* (plene: 1197, 1198, 1206 et iudici imp. inserta et in epitoma); *Cassiodorus* (c. 1197, 1198, 1201, 1203, 1204, 1205, 1206): *Panlus* (adhibuit c. 1201 h. R. l. 12 c. 4).

1194 valentiniano] nato Ast, netano A^r neoterio OZI, neotheorio XFP, neoterio H 1195 tatiano H, taziano ZX, titiano FPI cum Cass. Simmacho Z 1197 mortuo apud viennam valentiniano (rel. om.) *V* (ind. imp.), valentinianus ab arbogastis autoritate laqueo perit et eugenium in gallia imp. (erm supra v. add.) facit arbogastes magister (rel. om.) *V* (epit.) 1 arbogasti H, ergobastis O, arbogasti R^v 2 austeritate] *YAL O ZXRFPHB*, austeritate (sic) M^b, auctoritate M^aH, autoritate *V* (vide supra) perductus O, perducitur Z uehemam O, uicme R^p perit XII 3 arbogastis MY, arbogastes L^sH, arbogastis A^r, argonastis O, arbogastis Ast magister exercitus mag. H, magister militum et exercitus R cuius exitu (-tus A) grauabatur (granatur AX) *om. MY* 4 gallias ZXFP, gallis L, galliam B imperatorem] imperare FP fecit OB post c. 1197 inserit *Isidoriana* per idem tempus capud . . . licet neglecta H (c. p. 268) 1198, 1 romanorum praem. P theod. xliii (xliii theod. P, theod. xli R^p, theod. xlii R^v, xliii om. B) cum iam (om. A) per xliii regn. a. (regu. per a. xliii A, per xliii a. regu. ZX) regnat (om. O) c. a. et h. filiis ann. iii] sic reliqui et, amittens per et filiis, *V* (ind. imp.), theodosius cum areadio et honorio filiis regnat (rel. om.) *V* (epit.), mortuo valentiniano theodosius e. i. p. xliii ann. r. r. e. a. et h. annis tribus romanorum xl regnauit theodosius cum filiis areadio et h. annis tribus H 1199 theodotio Y iii om. Z abundantio M^{OX}, abundantio ii R post 1199 ins. Honorium . . . tetae L^s (adscribens 'Ponticus') ex Marcellino 1200 ii om. *V* 1201, 1 iohannis monachus habetur (habetur V^a) praedixit eugenium uincendum (om. rel.) *V* anachoreta LR, anacorita O habebatur AL^e ordinatus M^a 2 gratia] gr. et B theodosio consulente R, theodosio consulente O euento O 3 aduersus ALXP mouerat A^r, mouebatur O 1202 prouino I, probino (exp. r altera) M² (am. M¹), prouino iii R; ceosorino edd. contra libros 1203 tyrannum om. *V* uicit OZHB perenit H 1204, 1 augustinus ordinatur episcopus (rel. om.) *V* agustinus O 2 hippone MY, hippone (ippone O) regio (regione A^rR) reliqui cum *Cassiodoro* et *Paulo* in africa] affrice R, affricam Z 1205, 1 hoc tempore om. R^v poeta ins. innotuit] AZXFB, ins. poeta inn. P, poeta ins. habetur LRH *Cass.*, poeta clarus *V* 1206 romanorum praem. PH quo mediolani mortuo *V* (ind. imp.), theodosius moritur *V* (epit.) mediolano R

- 1207 Arcadius XLIII cum iam regnasset ann. XII. regnat cum fratre Honorio annis XIII.
- 1208 CCCLXIX
Arcadio III et Honorio III. a. 396
- 1209 CCCLXX
Caesario et Attico. a. 397
- 1210 [Concilium Carthaginis. ubi Hipponensis concilii statuta firman-
tantur et inseruntur]. R
- 1211 CCCLXXI
Honorio III et Eutychiano. a. 398
- 1212 Romanae ecclesiae episcopatum XXXVII tenet Anastasius.
- 1213 [Eugenius occiditur]. R
- 1214 [Gildo in Africa occiditur]. V
- 1215 CCCLXXII
Mallio Theodoro v. c. cons. a. 399
- 1216 Cum hoc consulatum inierat Eutropius eunuchus, qui ablato
honore damnatus est. om. HB
- 1217 CCCLXXIII
Stilichone et Aureliano. a. 400 om. H
- 1218 Gothi Italiam Alarico et Radagaiso ducibus ingressi.
- 1219 CCCLXXIV
Vincentio et Fravito. a. 401
- 1220 Iohannes Constantinopolitanus et Theophilus Alexandrinus
episcopi sancti habentur. sed utrumque obscuravit discordia,
quae eo usque processit, ut Iohannes a Theophilo oppressus
Pontum in exilium pergere cogere-
t, cum tamen commu-
nicationem eius maxima pars episcoporum Romani pontificis
exemplum secuta servaverit.

MYAL OZXRFP HB (omissi consules) V (plene; 1207 et in ind. imp. et in ep.): Cassiodorus (c. 1207. 1218): Paulus (adhucit c. 1220 h. R. l. 13 c. 1).

1207, 1 arc. xliiii (xliiii arc. P, arc. xliii MY, arch. xlii Rp, arch. xliii Rv, xlii arch. Z, xliii om. B) e. iam (om. MY) r. a. xii r. cum fr. h. (h. fr. L) a xliii (xliiii A, xu Rp) reliqui et sic, omittens cum, V (ind. imp.), item, omittens xliiii et scribens honorio filio, V (epil.), romanorum xli regnavit archadius cum fr. h. ann. xlii archadius cum iam regnasset ann. xii regnat deum cum fr. h. H 1208 archadio iii MY 1209 aetico M, aetico H 1210, 1 ubi] cum Rv 1211 iiii] iii O eutyciano V, eutitiano P, futiciano P 1212 roma-
nae papa sit anastasio (rel. om.) V ep. xxxvii tenet] xxxvii episcopatum (episcopus O) tenet ALO, ep. tenet (om. xxxvii) B, xxxvii ordinatur R anast.] MY, anast. ann. iiii ALORHB, ann. iii dieb. xxii ZXP 1215 mallio] OLV, mallio ZXP, malli^s MY, gallio H, mellio A, m Rp, om. Rv theodoro] theodoro O, et theodoro XFP, et theodoro Z, theodosio H u. c.] ut H, ii P, om. OV cons. MYO, ss A, om. V 1216, 1 consulatu AV, consulatu O ingerat O ablato honore damnatus] MYL^s, mox honore ablato dam-
natus et vita exutus L^s, mox et (ex O) honore et vita (et vitae Rp, om. Rv) exutus (exustus AstO, deiectus Rp, defunctus Rv) AOZRFV, mox et vita et honore exutus X 1218 alarico MBY, allorico M^a radagaiso] MYL^s ZX Cassiod. (Monach.), radagatio P, radagaso P, radigauso A, ragaiso H, ragadaiso ORBV Cass. (Paris.) ingressi] ingressi sunt MYL^s, ingresso Rp 1219 frauito] MYALOV, frauito H, frabito XP, brabito Z, fibritio P, fausto H 1220 iohannis constantinopolim et theophilus alexandriam episcopi habentur clari. sed utrosque obscuravit discordia. iohannis oppressus exiliatus iniuste V 1 pheophilus A 2 episcopi sancti habentur] epis (ep M) sci hab. MY, ep. habebantur A, episcopus habebatur A^s, iudices episcopi (episcopus P, om. H) habentur OZXRFP HB, epil. habentur clari V, episcopi clari habentur AVL^s, ep. clari habebantur AVL^s sed] et R 3 processit O theophile M, theophilus Z, thenilus O 3 theuilo O 4 exilio OZXP pergere cogere-
tur] perurgeretur R communicationem MY, orationem P 5 pars] parte AOR romanae Rp 6 exemplum] exempla H, ad exemplum O secutus H^s servaverunt Z

1221 CCCLXXV	Arcadio V et Honorio V.	a. 402	
1222 Pollentiae adversum Gothos vehementer [utriusque partis clade] pugnatum.			<i>om. MY</i>
1223 Romanae ecclesiae XXXVIII praest episcopus Innocentius.			
1224 CCCLXXVI	Theodosio Aug. I et Rumorido.	a. 403	
1225 [Carthaginense concilium habitum de Donatistis].			<i>R</i>
1226 CCCLXXVII	Honorio VI cons. [et Aristaeneto].	a. 404	<i>RZXF</i>
1227 CCCLXXVIII	Stilichone II et Anthemio.	a. 405	<i>IV</i>
1228 Radagaisus in Tuscia multis Gothorum milibus caesis ducente exercitum Stilichone superatus et captus est.			
1229 CCCLXXIX	Arcadio VI et Probo.	a. 406	
1230 Wandalii et Halmi Gallias traiecto Rheno ingressi II k. Ian.			
1231 CCCLXXX	Honorio VII et Theodosio II.	a. 407	
1232 Constantinus in Britannia tyrannus exoritur et ad Gallias transit.			
1233 CCCLXXXI	Basso et Philippo.	a. 408	
1234 Arcadius imp. Constantinopoli moritur.			
1235 Honorius XLV cum Theodosio fratris filio regnavit ann. XV.			
1236 CCCLXXXII	Honorio VIII et Theodosio III.	a. 409	
1237	Wandalii Hispanias occupaverunt.		

MYALOXRFPHB (omissi consules praeter anni 408) *V* (plene; 1234. 1235 et in ind. imp. et in ep.): *Cassiodorus* (c. 1222. 1230. 1234. 1235. 1237); *Paulus* (adhibuit c. 1235 h. R. l. 13 c. 7).

1222 poll. adversum gothos vehementer] *MY*, poll. adversum (adversus *O*) gothos vehementer utriusque partis (patris *L*) clade *ALOXXPHB*, adversum (-sus *P*) gothos veh. utriusque pollentiae partis clade *PP*, poll. ad gotos utriusque parti in clade *V* pugn.] pugn. est *LRB*, pugato *Z* 1223 innocentius papa fit (*rel. om.*) *V* xxxiiii pr. ep.] pr. xxxiiii ep. *P*, pr. ep. *B*, xxxiiii ordinatur ep. *R* innocentius] *MY*, inn. ann. xiiii *ALORB*, inn. ann. xui *H*, inn. ann. xu mensibus duobus diebus xxi *ZXFP* 1224 theodosius *Y* aug. i] *MYFH* cum *Cass.*, aug. semel *ZX*, i (*om. aug.*) *A*, aug. (*om. i*) *RVP*, ne augusto (*om. i*) *RP*, *om. VOL*^s) rumorido] rumirido *MYZX*, romorido *H*, rumoridii *O*, rumiriolo *Alcob. (Pontac.)* 1266 cons.] *M*, conf. *Y*, et cons. *AO*, et aristeneto cons. *PX*, et aristeneto *V*, et aristoneto *Z*, et aristaeneto (aristoneto *P*) *LsRPH* cum *Vict. et Cass.* 1227 ii] i *M*, *om. Y* anthemio *H* 1228 radagaisus] *MYL*^s *OXIB*, radagasius *ZFP*, radigausus *As*, radigausus *Au*, ragadaisus *R*, radaisus *V* tusciam *AP* militibus *H* ducente (-tem *O*) exercitum (-tu *RPFP*) stilichone (stillone *Rv*)] stilicone duce *V* post captus est quae addit *H*, vide supra p. 299 1230 uandali] *V*, uandali *plerique*, ualdali *As* et thalani *M*, et thalanni *Y*, et alani *ALOXXEPHIV* transiecto *V* reheno *B* ingressi ii kl ianuar *MY*, iii kalendas ianuaris ingressi *R*, prid. k. ian. ingressi *plerique*, ingressi smut (*om. rel.*) *V* ab urbe condita inclxii *H* (*cf. p. 299*) et ad c. 1237 *Auv* 1231 iii] ii *H*^s, *om. H*^s et *om. P* 1232, i britannias *V* exhortus *V* ad *om. O* 1204 arc. imp. constantinopoli (-lim *MYL*^{ru}*HI*^r ep.) moritur] mortuo archadio constantinopolim *V* (*ind. imp.*) 1235 romanorum *praem. ZPH* hon. xlu (xliii *Rv*, *om. B*) cum th. fr. fil. regn. (reg *M*) ann. xu (xui *Ls*)] *MYALOXRFB*, xlu regn. hou. cum th. fr. fil. ann. xu (xui *P*) *PH*, xliii hon. c. th. fr. l. regn. ann. xu *Z*, hou. cum th. fr. fil. regnat ann. xiu xlu quadragesimus quintus *V* (*ind. imp.*) et sic usque ad regnat *V* (*ep.*) 1237 hoc tempore *praem. MY* uandali] *YORHI*, ualdali *As*, uandali *rel.* spanias *AOV* occuparunt *PB* *cf. c. 1230*

1238	Attalus Romae imperator factus, qui mox privatus regno Gothicis cohaesit.	<i>om. B</i>
1239	CCCLXXXIII Varane v. e. consule.	a. 410
1240	Roma a Gothicis Alarico duce capta [VIII kal. Septemb.]	<i>V</i>
1241	et ob hoc solus fuit Orientalium partium consul, quod et sequenti anno observatum est.	<i>om. B</i>
1242	CCCLXXXIV Theodosio Aug. III cons.	a. 411
1243	Constantinus per Honorii duces Constantium et Ulpulam apud Arelatense oppidum victus et captus [ac post in Italiam adductus interficitur in loco, ubi Mincia fluvius oritur]. cuius filium Constantem in Hispania regnare orsum Gerontius comes,	<i>om. B</i> <i>H</i>
5	in Maximum [quemdam] tyrannidem transferens, interemerat.	<i>om. MY</i>
1244	CCCLXXXV Honorio VIII et Theodosio V.	a. 412
1245	Maximo in Hispania regno ablato vita concessa eo quod modestia humilitasque hominis affectati imperii invidiam non merebatur.	<i>om. B</i>
1246	Gothi rege Athaulfo Gallias ingressi.	<i>om. Y</i>
1247	Eodem tempore Heros vir sanctus et beati Martini discipulus cum Arelatensi oppido episcopus praesideret, a populo eiusdem civitatis insons et nulli insimulationi obnoxius pulsus est inque eius locum Patroclus ordinatus amicus et familiaris Constantii magistri militum, cuius per ipsum gratia querebatur, eaque res inter episcopos regionis illius magnarum discordiarum materia fuit.	<i>om. MY</i>

MY (uterque 1246 post 1245) *A* (1238, 1239, 1243—1245, 1246 in textu, 1240—1242, 1247) *L O Z X R F P H B* (omissi consules) *V* (plene praeter 1247): *Cassiodorus* (c. 1240, 1246).

1238, 1 roma *V* qui *om. HV* priuatus (*sic*) *H* regno *om. Y* 2 cohaesit] *MYL^sZXFP* *Alcobaciensis* (*Pont.*), coesit *Rv*, cessit *Ar^uOI*, cesit *As*, caesis *Rv*, adhaesit *H*, *om. Ar* 1239 varane] *fl. varane L^sZXF*, *fl. varone P* u. e. consule] u. e. cons. *hs A* (*qua nota collata simili c. 1242 fortasse significatur hic sequitur ad indicandam transpositionem*), *om. V*; varane u. e. et tertullo *Vet.*, varan et tertullus *Cass.* 1240 roma a (*om. Y*) gothis alarico (alarico *MY*, halarico *A*) duce capta (et eversa *add. H*)] roma alaricus capit *V* viii kal. septemb. *habet V solus* 1241 et ideo consul orientis tantum fuit sic et insequenti anno *V* 1 et sequenti] insequenti *P*, *ē* sequenti *Rv* 2 observatus *A* 1242 theodosio augusto iiii cons.] *LO Z*, theodosius augustus iiii consul *MY*, theodosio iiii cons. (consulatu *P*) suo *XFP*, theodosio a iiii cons. *hs Arst*, a theodosio an iiii consulatum habens *Ar*, theodosio aug. iiii ne cons. *H*, theodosio iiii cons. *R*, theodosio (*rel. om.*) *V* 1243 constantinus areto capitur cuius filius in hispania regnare orsum gerontius comis occiditur dum maximum quemdam transfereus tyrannidem (*rel. om.*) *V* 1 ducis *O* per h. d. const. et ulphulam (ulphulam *O*, ulfulam *ZXFH*, ulphilam *L^s*) *om. R* 2 arelatensem *ArZXF*, arelatensis *H*, archilatense *M*, archilatensem *Y*, arelatenti (*sic*) *P*, areto (*vide supra*) *V* et captus] et captus est *LZXF*, *om. Ar* ac post ... oritur *habet H solus* (*supra p. 300*) 4 filius *H* constantem] constantium *R* spania *O fere*, spanis *Rv*, hispanis *Rv* orsum] orsum *Ar* gerontius *H* 5 maximum quemdam] maximum (*om. quemdam*) *MY*, maximam quandam *Z* interemerat *H* 1245 spania *ORV* concessa] est concessa *B*, conceditur *V* eo q. u. humilitasque (humilitatisque *ORVFP*) h. affectati (affectat *Ar*, affecta *Z*) imperii (imperi *R*) i. u. merebatur *om. V* 1246 hoc tempore *praen. M* rege athaulfo] *LOF*, rege ataulfo *A*, rege (regi *B*) athaulpho *MZXPFB*, rege ataulpho *Cass.*, rege ataulfo *V*, a rege thaulfo *R* ingresso *FP* 1247, 1 heros *A*, eros *X* 2 arelatensis *A*, areliathensi *H* a] et a *H* 3 eiusdem] *ALORFHB*, ipsius *ZXP* insons] insons *Z*, *om. O* nulli insimulationi (ne *Ar*, insimulationi *B^s*, insimulationi *B^s*) obnoxius] *ALORHB*, nulli insimulationibus noxius *XF*, nullis insimulationibus noxius *ZP* 4 inque] in quem *F^v*, in qua *Z*, in quo *Rv.H* inique *O* locum] loco *ArHB* patroclus *FP*, patruelus *Z* ordinatur *AOZNR^vFPFB* 5 constantini *Z* 6 eaque res] eaque per *O*, quae res *L*, *om. R* regiones *H^a* 7 materia] causa *cdh*.

- 1218 CCCLXXXVI
Lucio v. c. consule. a. 113
- 1219 Huius collega in consulatu Heraclianus fuit, qui novarum in Africa rerum reus et honore et vita exutus est. om. B
- 1250 Burgundiones partem Galliae propinquam Rheno optinuerunt.
- 1251 Iovinus et Sebastianus fratres in Gallia regno arrepto perempti. om. B
- 1252 Eodem tempore Pelagius Britto dogma nominis sui contra gratiam Christi Caelestio et Iuliano adiutoribus exerit multosque in suum errorem trahit, [praedicans unumquemque ad iustitiam voluntate propria regi tantumque accipere gratiae quantum meruerit, quia Adae peccatum ipsum solum laeserit, non etiam posteros eius obstrinxerit, unde et volentibus possibile sit omni carere peccato omnesque parvulos tam insontes nasci quam primus homo ante praevagationem fuit: nec ideo baptizandos, ut peccato exuantur, sed ut sacramento adoptionis honorentur.] cf. Aug. *havr.* 88 om. MY
- 1253 CCCLXXXVII
Constantio v. c. eos. [et Constante]. a. 114 RHV om. B. [] om. MY
- 1251 Attalus Gothorum [consilio et] praesidio tyrannidem resumit in Gallia.
- 1255 CCCLXXXVIII
Honorio X et Theodosio VI. a. 115
- 1256 Attalus a Gothis ad Hispanias migrantibus neglectus et praesidio carens capitur et Constantio patricio vivus offertur. om. B
- 1257 Athaulfus a quodam suorum vulneratus interiit regnumque

MYALOXRFPHB (omissi consules) V (plene praeter 1250): Cassiodorus (c. 1250).

1218 Lucio] Luciano LZXFV u. c.] clarissimo viro RP, m̄ Y 1249 et (sic videtur) collega heraclianus reuelanus africa et honorem amisit et vitam V 1 in consulatu om. A heracl. (eracl. Y) fuit] YALZX, herodianus fuit R, aelianus fuit O, fuit eracl. MFPH 2 reos Z et honore et vita exutus (sic L^s, exceptus MY) est] MYL^s, et honorem amisit et vitam ALOZXFPHV (vide supra), et honorem et vitam amisit R 1250 burgundiones ZFPH, burgundiones O propinquam] MYALORB, propinqua H, propinquantem ZFV rehenum B, rhenum P, regno OR 1251, 1 iobinus RP sebastianus H, sebastianus X gallia] gallias ZRFV, gallias L arrepto] abrepto RFP, accepto L, arrepti O perempti] p. sunt LR 1152 in V descripto videlicet ex archetypo cranido fere haec leguntur: (sp. cac. litt. IX) dogma sui (sp. cac. H litt.) exercuit 1 eodem tempore] MY, hac tempestate ALOZXFPHB pelagius P, pelagius O brito P, bruto RP 2 gratiam] gloriam O erexit RV multoque B 4 iustitiam (iusticiamur H) u. pr. r. tantumque (tantumque Z) om. B pr. uol. X gr. acc. R 5 meruit OP quia] qui O^s, quod L adae (om. R) pecc.] pecc. ad. L ipsum] in ipsum P 6 leserat H non etiam (antem O) posteros (in post. P) eius (cuius P) obstrinxerit (obstrinxerit O, obstrixerit Z, obstruxerit H^s) unde et (om. A) volentibus possibile sit] unde et volentibus poss. sit ut non e. p. e. perstrinxerit R 7 omni (omnia R) carere peccato] omnibus e peccatis B 8 tam] nam A 1253 constantio u. c. eos.] ALZXFV, constantio (sic) uic. cons. O, constanti et (sic) MY, constantio u. c. consule et constante RHV, constantio et constante V cum Vict. et Cass. 1254, 1 athalus R, attalus O, athalus Z agathorum R consilio et om. MY soli tyrannidem resumit (resummittit O, praesumit RH) tyrannus fit V 2 gallias ZRFV, gallias LP 1256, 1 attalus capitur (rel. om.) V a om. MYL^sH spanias O et e RP neglectus OH et e. p. nius (nius O) off. om. R 1257 athaulfus a suis occiditur ualida regnum inuadit (rel. om.) V 1 athaulfus] ALOF, athaulfus R^sHV, athaulphus MYXP, athaulphus B, athal attalus^{ulfo} RV, athaulfus gothorum rex Z suorum] suorum R

- eius Wallia peremptis qui idem cupere intellegebantur in-
vasit.
- 1258 CCCLXXXIX
Theodosio VII et Palladio. a. 416
- 1259 Wallia Placidiam reddit. cuius *MY* Placidiam Theodosii *ALOZX*
nuptias Constantius promeretur. imperatoris filiam. *RFPHB*
quam Romae Gothi ceperant quam-
que Athaulfus coniugem habuerat,
5 Wallia pacem Honorii expetens red-
dit eiusque nuptias Constantius pro-
meretur.
- 1260 Romanae ecclesiae episcopatum XXXVIII suscipit Zosimus.
- 1261 Quo tempore Pelagianis iam a papa Innocentio praedam-
natis Afrorum industria ac maxime Augustini episcopi sci-
entia resistebatur.
- 1262 CCCXC
Honorio XI et Constantio II. a. 417
- 1263 Honorius Romam cum triumpho ingreditur praecedente currum
eius Attalo, quem Liparae vivere exulem iussit.
- 1264 CCCXCI
Honorio XII et Theodosio VIII. a. 418
- 1265 Hoc tempore Constantius servus Christi ex vicario Romae
habitans et Pelagianis pro gratia dei devotissime renitens
factione eorundem multa pertulit, quae illum sanctis confes-
soribus sociaverunt.
- 1266 Concilio autem apud Cartaginem habito CCXIII episcopo-

MYALLOZXRFPHB (omissi consules) *V* (plene praeter 1261): *Cassiodorus* (c. 1259).

1257, 2 uallia (*LOZXR*, uallia *plerique*, uallia *H*², ualla *A*, ualla *H*³, ualla *V*, uanllia *R*^v) per-
emptis (*sic boni libri omnes, etiam P, parentis ordinis P deteriores complures*) perempti *ante* uallia *R*^v
qui idem (quidem *AR*^v) cupere intellegebantur] quidam cupere intelligebatur *R*^v, quidem qui eum capere
conabantur *H* 1227 theodosio vi ac pall. *R*

1259 placidiam uallia reddit constantius eam ac-
cepit uxorem *V*

1259, 1 placidia *A*, placidam *Z* theodosii] th. senio-
ris *Z* 3 gothi romae *B*, gothi romam *O* coepe-
rant *R*^v*B*, ceperunt *FP* [quamque] quam quem *O*,
quae *H* 4 habent *H*³ 5 uallia *AFPHB*, ual-
liam *R*^v, uanlliam *R*^v reddidit *O*

1260 zosimus papa fit *V* xxxiiii ep. *ALOR*, ep. (*om.* xxxiiii) *B*, xxxix (*om.* ep.) *H* suscepit *ALOR*^v*H*
zosimus] *MY*, zos. (zosimus *R*) annis iii *ALOR*^v*H*, anno uno mensibus viiii (viii *Z*) diebus viiii *ZXFP*
1261, 1 pelagianis (annus *MY*) iam (tam *H*) a p. i. praedamnatis] pelagius (pelasgius *P*) iam a p. i. praed-
damnatus *ZXFP* 2 industria] *MYL*^s, uigore *ALLOZXRFPHB* ac maxime] et maxime *FP*, maximeque *Z*
agustini *O* episcopi] eps *M* scientia] *MYL*^s*ZXFP*, industria *AOR*, industria et scientia *L*^v*B*, industria
scientiae *H* 1263 honorius roma cum triumpho ingreditur euntes usque (*sic vel. om.*) *V* 1 romam]
roma *V*, *R*^v, rome *O* cum triumpho] triumpho *AOR*, triumphans *ZXFP* curru *P*, currium *Z* 2 eius
om. *Z* attalo *MYZ*, attalum *H* libere *R*^v, libere *R*^v ex. inss.] *MYFPZX*, iuss. ex. *ALOR*^v*H* 1265, 1 con-
stantius ex uicario romae factione pelagianorum occiditur *V* 1 uigario *A* 2 pel. pro gr. dei deu. renitens]
MY, pro gr. dei deu. pelagianis (pel. deu. *O*, deu. pelasgius *P*, deu. pelagianus *Z*) resistens *ALLOZXRFPHB*
3 factionem *O* quae] qui *Z* illum] illis *FP* 1266 ad cartaginensis decreta concilii hereses pelagiana
ubi senator (*dehuit esse* ubinis damnatur) *V* 1 concilio] consilio *A*, consilio *H* autem, *MYHB*, *om.*
ALLOZXRFP cexiiii] *L*^s et *plerique*, ducentorum amplius *AO*, amplius *R* (*add.* cexliii *R*^v m. 2), cexiu et
amplius *L*^v episcorum *O*

rum ad papam Zosimum synodalia decreta perlata sunt, quibus probatis per totum mundum heresis Pelagiana damnata est.

- 1267 Valentinianus [Constantii et Placidiae filius] nascitur VI non. Iulias. *om. MY*
- 1268 [Carthaginis concilium contra Pelagianos]. *R*
- 1269 CCCXCII
Monaxio et Plinta. a. 119
- 1270 Romae XI. episcopatum suscipit Bonifatius. *om. B*
- 1271 Constantius patricius pacem firmat cum Wallia data ei ad inhabitandum secunda Aquitania et quibusdam civitatibus confinium provinciarum.
- 1272 CCCXCIII
Theodosio VIII et Constantio III. a. 120 *om. O*
- 1273 Constantius ab Honorio in consortium regni adsumitur.
- 1274 Hieronimus presbyter moritur anno aetatis suae XCI prid. kal. Octobris.
- 1275 CCCXCIV
Agricola et Eustathio. a. 121
- 1276 Constantius imperator moritur.
- 1277 CCCXCV
Honorio XIII et Theodosio X. a. 122
- 1278 Hoc tempore exercitus ad Hispanias contra Wandalos missus est, cui Castinus dux fuit, qui Bonifatium virum bellicis artibus satis clarum inepto et iniurioso imperio ab expeditionis suae societate avertit, nam ille periculosum sibi atque indignum ratus eum sequi, quem discordem superbientemque expertus esset, celeriter se ad Portum [urbis] atque inde ad Africam propripuit, idque rei publicae multorum laborum et malorum sequentium initium fuit. *om. MY*

MYAL OZXRFPHB (omissi consules) V (plene): Cassiodorus (c. 1273, 1276, 1278): Paulus (adhibuit c. 1271, 1273 ad h. R. l. 13 c. 3, c. 1274 ad h. R. l. 13 c. 4, c. 1278 adsumpto c. 1230 l. 13 c. 5).

1266, 2 synodalia] synodi *LR*, sinodali *O* perlata sunt] perdata sunt *H*, perlatas *F*, prelata *P* 3 pelagiana *P* 1267 valentinianus nascitur (*om. rel.*) *V* nascitur *P* ni (u *AR*) nonas iulias] iulius *H*, *om. O* 1268 carthaginis *RP* 1269 monaxio] *YL^sORV*, monaxio *M*, monachio *A*, maximo *ZXFP*, maximos *H* plinta] plinta cons. *H* 1270 bonifatius papa fit xlii (*rel. om.*) *V* romae] romanae ecclesiae *LR* XI ep. suse, bonifatius *MYR*, XI. ep. agit bonifatius (*sic OPII, -facius reliqui*) *ALOZXRFPB*: addunt ann. iiii *ALOR*, ann. iiii *H*, ann. iiii (*om. X*) mensibus iiii diebus ni *ZXFP* post c. 1270 ius, hoc tempore fuit III seisma Eulalio (eulalio *AL^s*) antipapa per Honorium Cesarem eiecto, quod duravit annis duobus an. dni ceceiiii (*sic A^m, om. a. d. ceceiiii L^s*) *A^{tu}* (*my. ad c. 1270*) *L* 1271, 1 constantinus *O* patricius *om. AOXRFPT* pace *V* firmat] firmam *F^a* nuallia] *OL*, uallia *plerique*, uallia *V*, nuallia *RP*, imallia *Z* data ei, *MYV*, data (datam *B*) eidem *ALOZXRFPB*, eidem data *H* ad inhabitandum] *MAAOR*, ad habitandum *YZXFPHB*, *om. V* 2 secunda *om. PV* aquitania] *ZXFPB*, aquetania *MYA*, aquitanica *O*, aquintanica *V*, aquitania *LRH* et qu. cia. conf. prou.] et aliis civitatibus *V* 1272 iiii] iiii *V* castio *V^a* iiii] iiii *H* 1274, 1 h. pr. mor. (*rel. om.*) *V* xci] lxi *MY*, xeni primo *O* 1275 agricola *O* eustasio *RHV*, eustachio *YXF*, eustatio *OP* 1276 constantinus *O* 1278, 1 odacer (*sic*) ad spanias uandalos mittit eum castino duce (*rel. om.*) *V* 1 spanias *O* 2 cui] coa *O* bellicis] becillis *A* 3 satis clarum] *MY*, praeclarum *ALOXRFHB* cum Paulo, perclarum *AVXF* inepto] indepto *A^s*, indempto *A^r* ad exp. s. societatem *H* 4 advertit *H^aP* 5 ratus *M* superbientemque *O* 6 esset] esse *F* portum *MY*, portum (portum *H*) urbis *ALOZXRFPHB* cum Paulo inde *om. P* ad] in *L*, *om. M¹* 7 aticum *M^a* idque] adque *O* labore *Z* 8 et malorum sequentium] *MYL^s*, *om. AOXRFPHB*

1279 CCCXCVI

Mariniano et Aesclepiodoto.

a. 423

1280 Placidia Augusta a fratre Honorio pulsa Orientem cum
[Honorio et Valentiniano] filiis petit.

om. MY

1281 Romanae ecclesiae XLI praeficitur episcopus Caelestinus.

1282 Honorius moritur et imperium eius Iohannes occupat con-
veniente, ut putabatur, Castino, qui exercitui magister militum
praecerat.

1283 [1285 A] Theodosius XLVI Romanum imperium tenet.

1284 CCCXCVII

Castino et Victore.

a. 424

1285 [Exuperantius Pietavus praefectus praetorio Gallia-
rum in civitate Arelatense militum seditione occisus
est, idque apud Iohannem inultum fuit.]

LLO

1286 Theodosius Valentinianum

consobrinum suum MY amitaе suae filium ALOZXR
PFHBCaesarem facit et cum Augusta matre ad recipiendum Oc-
cidentale emittit imperium. quo tempore Iohannes, dum Afri-
cam, quam Bonifatius obtinebat, bello reposcit, ad defensio-
nem sui infirmior factus est.

1287 CCCXCVIII

Theodosio XI et Valentiniano Caesare.

a. 425

1288 Placidia Augusta et Valentinianus Caesar mira felicitate Iohannem tyrannum opprimunt et regnum victores recipiunt.

MYAL OZXRFPHB (omissi consules) V (plene): Cassiodorus (c. 1280, 1282, 1283, 1286, 1288):
Paulus addhibuit c. 1280 h. R. l. 13 c. 7, c. 1282 l. 13 c. 8, c. 1283 l. 13 c. 18, c. 1286 l. 13 c. 9).

1279 mariano M asclepiodoto V, asclepio R 1280, 1 augusta om. V orientem eum filiis petit MY
soli, ad orientem (-te V) cum honorio (honorio ZRHB) et valentiniano (ualeñ V) filiis (fil V, om. R^o) pro-
fisciscitur (profisciscitur R^o) ALOZXRFPHB, cum Honorio et Valentiniano filiis ad Orientem mittitur Cass.,
ad Orientem cum Honorio et Valentiniano filiis profecta Paulus 1281 caelestinus papa (rel. om.) V rom.
eccl. xli praeficitur ep. cael.] MY, rom. eccl. xli (xli om. B) praesidet ep. cael. ALOZXRFB, xli episcopatum
suscepit (suscepit R^o) R, cael. xli rom. eccl. praesidet ep. P, adlocates ann. uiiii ALORHB, ann. uiiii men-
ses x diebus xlii ZAFP 1282 honorius moritur (rel. om.) V (epit.), quo mortuo (rel. om.) V (ind. imp.)
i imperium] MY, regnum ALOZXRFPHB eius om. Y iohannis M continente (sic H, conibente ZF,
coniuente LX, cohilente MY, cohilente B, conibente P) ut put. cast. qui exercitui (-tu H) mag. militum
(milicie H) praecerat om. AOR 1283, 1 theodosius xlii (om. B²) romanum (romanorum A) imperium
tenet (ten. imp. Y) MYLOXB², theodosius xlii romanaciperi (debut esse romanis imperat) V (epit.), rom.
xliiii imp. tenet th. Z (?), theodosius xlii (rel. om.) V (ind. imp.), th. xlii (xliiii R^o) romanum (romanorum LF)
imperium tenet annis xxiiii (xxiiii R) LRF similiterque Cassiodorus et Paulus. romanorum xlii regnavit
theodosius annis (numerus decet) P, romanorum xlii regnat theodosius minor archadii filius ann. xxu H,
om. B¹ 1284 victorino R 1285, 1 hac tempestate praem. LLO, hoc tempore A^oL superantius A
praetorio] po O, praetorii AL 2 arelatense] O, arelatensi L^o, arelatensis AR, arelathensis A^t (def. A^s),
arelatensis A^o idque] adque O 3 inultum] OL^o coniectura ('t. inultum' L^s), ultimum A^{re}, inultimum A^o
(def. A^s) 1286, 1 consobrinum suum MY cum Cassiodoro (inde Hermaricus Contractus), amitaе suae
filium ALOZXRFPHB cum Paulo, om. V 2 et cum ang. (agusta O) matre (sua ius. P) ad rec. occident-
tale (occidentalem RP, orientalem O, orientale A) emittit (sic MYLOXB, emittit H, amittit A^s, mittit L^{re}LRFP,
om. O) imp.] et ad rec. imp. cum matrem mittit V 3 quo t. dum (cum P^a) . . . factus est] contra iohannem V
1287 theodosium Z valentiniano] naltano O caesare] MYLOH, consule R, om. ZAFPV
1288, 1 placidia et valentinianus iohanne opprimunt data stipendia (debut esse actio uenia) castino at exilium
(rel. om.) V 1 felicitate] uelocitate R 2 victorem XF

- data venia Actio eo quod Chumi, quos per ipsum Iohannes acciverat, eiusdem studio ad propria reversi sunt.
 5 [Castinus autem in exilium actus est, quia videbatur Iohannes sine conventia ipsius regnum non potuisse praesumere.] *om. MY*
- 1289 Valentinianus ab exercitu *MYL^s* Valentinianus decreto Theodosii Augustus appellatur. *HB* *AL^oOZX*
RFPHB
- 1290 Arelas nobile oppidum Galliarum a Gothis multa vi oppugnatum est, donec imminente Actio non impuniti abscederent.
- 1291 CCCXCIX
 Theodosio XII et Valentiniano Aug. II. a. 426
- 1292 Patroclus Arelatensis episcopus a tribuno quodam Barnabo multis vulneribus concisus occiditur. quod facinus ad praecipitum Felicis magistri militum referebatur, cuius impulsu etiam Titus diaconus vir sanctus Romae pecunias pauperibus distribuens interfectus.
 5
- 1293 CCCC
 Hierio et Ardabure. a. 427
- 1294 Bonifatio, cuius intra Africam potentia gloriaque augebatur, bellum ad arbitrium Felicis, quia ad Italiam venire abnuerat, publico nomine inlatum est ducibus Mavortio et Gallione et Sanoeco. qui obsidentes Bonifatium prodente Sanoeco

MYALLOZXRFPHB (omissi consules) V (1288, 1291): *Cassiodorus* (c. 1294): *Paulus* (adhucit c. 1289, 1290 ad h. R. l. 13 c. 9, c. 1294 l. 13 c. 10).

1288, 3 venio Z aethio B, etio ZP, actio Y, actio X eo *om. FPH* chumi quos] *ML*, hmi quos *ARH*, hmi quos X, ugni quos *OZ*, diuini quos Y, unni quos *FP*, unicus B iohannis *H* 4 acciverat] acciperat *F*, acceperat *AORH* cum *Paulo*, acceuerat *B* eiusdem] eius *A* reuersa *HA* 5 iohannes] iohannem *LP* uidebatur] uid, quod *R* iohanni *Z* 6 conuentia] *Alcobaccensis Pontaci*, coniuencia *R^v*, conibentia *ALOZRP^vF*, coniuentia *LXII^b*, conuentia *HA*, cohibentia *B*, comitina *P* potuisset *XRH* praesumere] suscipere praesumere *O^a* 1289 ual. ab exercitu aug. app. *MYL^s*, ual. decreto theodosi aug. app. *AL^oOZXRF^v*, ual. decreto theodosi ab exercitu augustus (aug. ab exercitus *B*) app. *HB*, cuius (*praecc.* theodosius xliii) tertio regni eius anno valentinianus xliiii cum socero theodosio ann. xxiii V (*ind. imp.*) 1290, 1 arelas] *LZB* et *Alcobaccensis Pontaci*, arilas *H*, harilas *MY*, arhilas *A^{rst}*, areilas *O* cum *Isidoro*, archilas *A^vXI*, archila *FP*, achilas uel achillas *Pauli libri* gauiliarum *H* a gothis *om. O* ui] ni (= *see*) *A^{rt}*, nim *A^a*, *om. H³* 2 est *om. AOR^v* ethio *B*, etio *Z*, actio *X* impunito accederent *R* 1291 xiii *M^a* augg. *F*, augustis *X*, *om. AOR* Vict. *Cass.* 1292, 1 patroclus *Z* arilatensis *M*, arhilatensis *A*, acilatensis *O* quondam *O* barnabo] *MYLOXFB*, barnado *H*, barbaro *L^sZRP* 2 concisus] *MYL^s*, laniatus *ALOZXRFPHB* praecipitum] *MY*, occultam inuisionem *ALOZXRFPHB* 4 etiam titus d. n. s. r. p. p. distribuens (*om. B³*) interfectus est] *MY*, creditus (creditor *RP*, creditum *H*) est (*om. R*) etiam titus d. n. s. r. p. p. distr. (*om. B³*) interemptus (int. est *R*, interfectus *XF*, interfectus *ZPB*) *ALOZXRFPHB* 1293 hiero et arardabure *R* post c. 1295 *inserit* hoc etiam tempore diabolus . . . confugerunt *ex Isidoro H* (c. p. 268) 1291, 1 bonifacius *ZR* cuius *om. ZX* intra afr. pot. gl. que] pot. gl. que in africa *P* augebatur *Z* 2 quia] qui *LOXRF^v* italia *Z* abnueret *A^r(^b)stOXF*, abnuerit *H*, abnueret *P*, adnuebat *RP* 3 inlatum] in altum *AOR* est *om. AOR^vH* ducibus] a d. *Z* mabortio *RFB*, mouortio *A^v* gallione] *MYL^s*, galbione *ZXFPHB* cum *Paulo*, galuione *A^{rs}O^bR^v*, gluuione *A^v*, caluione *RP*, gauione *O^a* 4 sanoeco] *MH. I^o 2*, sanoete *Y*, sanoeco *A^{rs}B*, sanoeco *R*, sanoeco *X*, sanoico *Z*, sinoeco *F*, sinoeco *L^s*, synoeco *P*, sanoeco *A^{ro} 3*, samuele *O* qui o. bon. pr. sanoeco (sanoete *Y*) occisi . . . interfecto] *MY*, cuius prodicione (-nem *R^v*) mauortius (mabortius *ZRFB*) et gallio (galbio *ZXFPHB*, galbio *AOR*) dum bonifatium obsident (obsederent *O*, obsiderent *L*) interempti sunt moxque ipse (*om. O*), a bonifatio (moxque etiam a b. ipse qui prodiderat *HB*) doli (dolo *ZRP^v*) detectus (detraetus *H^a*, delectus *P*) occisus est (detentus est atque occisus *R*) *ALOZXRFPHB*

- 5 occisi sunt, mox etiam ipso qui prodiderat interfecto. exinde
gentibus, quae uti navibus nesciebant, dum a concertantibus
in auxilium vocantur, mare pervium factum est bellique
contra Bonifatium coepta in Segisvultum comitem cura trans-
lata est.
- 1295 Gens Wandalorum ab Hispania ad Africam transit.
- 1296 CCCCI
Felice et Tauro. a. 128
- 1297 Nestorius Constantinopolitanus episcopus novum ecclesiis
mollitur errorem inducere, praedicans Christum ex Maria
hominem tantum, non etiam deum natum eique divinitatem
conlatam esse pro merito. cui impietati praecipua Cyrilli
5 Alexandrini episcopi industria et papae Caelestini repugnat
auctoritas.
- 1298 Pars Galliarum propinqua Rheno, quam Franci possidendam
occupaverant, Aetii [comitis] armis recepta. om. MY
- 1299 CCCCH
Florentio et Dionysio. a. 429
- 1300 Felice ad patriciam dignitatem profecto Aetius magister
militum factus est.
- 1301 Agricola Pelagianus, Severiani episcopi Pelagiani filius,
ecclesias Britanniae dogmatis sui insinuatione corrumpit. sed
ad insinuationem Palladii diaconi papa Caelestinus Germa-
num Autisidorensem episcopum vice sua mittit et deturbatis
5 hereticis Britannos ad catholicam fidem dirigit.

MYFris. (inde a c. 1294, 6 quae, r. p. 358) *AL O ZXRFPHB* (omissi consules) *V* (1296—1301):
c. 1296. 1297 *ajfert Liberatus brev. c. 2* (cod. Paris. 12098, cf. supra p. 343) sic: in epitoma chronicorum
Lucentius hoc ponit et dicit: Felice et Tauro consulibus. Nestorius . . . pro merito dicit: *Cassiodorus*
(c. 1295. 1298).

1294, 5 exinde] deinde *B* 6 uti navibus] ut ingnavius *ind. in* ut in navibus *Rv*, ut in aviis *Rp*,
uti naues *O* concertantibus *H*, certantibus *O* 7 auxilium] exilium *Bs* bellique] belli qui *H* s contra
bon. coepta (caepit *H*) *om. O* in segisvultum] *MY*, in sigisvultum *LsRvXFPB*, [i]gisvultu] *Fris.*, Sigisvultus
Paulus, insignis vultum (vultu *Z*) *AOZRBH* comitem *om. R* curam *P* 1295 wandalorum] *OHBFris.*, wan-
dalorum *rel.* hispania] hispanias *P*, hispaniis *P*, spaniam *O* transit] *Is* 1297 nestorius proditur (*rel. om.*) *V*
1 nestorius] nestorianus *H*, nestorius qui *AOLv*, nestoriusque *Rv* episcopus *om. O* novum] n. opus *Z*
2 mol. ceel. *R* christum] ihm *H* ex maria] et mariam *O*, *om. Liberatus* 3 hominem] iohannem *P* tan-
tum] natum *Ms* etiam *om. Z* natum eique] tantumque ei *Z* 4 collatum *Z* cui] *MY. AORBFris.*, cuius *L*,
huic *ZXFPB* impietate *H* praecipia *O* cyrilli (quirilli *RFP*, chirilli *O*) ad. ep. ind. *om. O* 5 post
industria *ins.* qui tunc praecipue claritate scienseiae et religione insignis habebatur simul *H* repugnat] re-
pugnabat *H*, regnat *A*, repugnavit *R* 6 auctoritas *H* post c. 1297 *ins.* Lupus vir mire conversationis
relictis uxore divitiis Lerinensium abbatum eruditione perfectus Tricassinae ecclesiae episcopus ordinatur XIII
kl. Iun. *B* 1298 partes galliarum quas franci occupaverant aetius recepit *V* 1 galliarum *H* reheno *B*
2 occupaverunt *OII* aetii (etio *Z*) comitis (comiti *Z*, *om. MY*) armis recepta (praeepta *A*) ab (*om. O*) aetio
comite recepta *OR* 1300 aetius mag. mil. fit (*rel. om.*) *V* 1 felice (felicem *Z*, foelicem *R*) ad patriciam
(patriam *Rv*) dign. (ciuitatem *Z*) pron. (profectum *Rv*, profecto *OZ*) *om. B* aetius] eius *O* 1301 brit-
tanos ab heresi pelagiana papa corrigit caelestinus (*rel. om.*) *V* 1 agricola] ex agricola *FP* pel. ep. *P*,
episcopus pel. *X* 2 ecclesiae *A* britanniae] brasthaniae *F*, brastanie (*in marg.* britannie) *P* sui *ins.*] sui
sui *ins.* sui *O* corrumpit] *MHB*, corrumpit *YALOXRFP* 3 ad insinuationem (-ne *M*)] *MYLsHB Fris.* et
supra c. X, ad (*om. X*) actionem *AOZXVFP*, actione *Lv* palladii *P* diaconi *MAv* 4 autisidorensem
(sic) *FPs*, autisidorensem *RvB*, autisidorensem *ALRp*, autisidorensem *H*, autisidorensem (sic) *M*, autisidorensis
Ob, autisidorensis *Op*, autisidorensis *YZ*, autisidorensem *X*, autisidorensem *Pb* episcopum] epi-
scopus *O*, et lupum tricassinum episcopos *B* mittit et] mittit ut *FP*, mittet *Asu*, mittit *Av* deturbati *H*,
desturbatis *Rv*, disturbatis *Rv* 5 brittanos *O* dirigit] diriget *H*, dirigit *P*, dirigeret *Z*, redigunt *B*, redigit *R*

1302 CCCCIII

Theodosio XIII et Valentiniano III.

a. 130

1303 Aetius Felicem cum uxore Padusia et Grunito diacono, cum eos insidiari sibi praesensisset, interimit.

om. B

1304 Aurelius Augustinus episcopus per omnia excellentissimus moritur V. kl. Sept., libris Iuliani inter impetus obsidentium Wandalorum in ipso dierum suorum fine respondens et gloriose in defensione Christianae gratiae perseverans.

1305 CCCCIV

Basso et Antiocho.

a. 131

1306 Congregata apud Ephesum synodo ducentorum amplius sacerdotum Nestorius cum heresi nominis sui et cum multis Pelagianis, qui cognatum sibi iuvabant dogma, damnatur.

1307 Ad Scottos in Christum credentes ordinatus a papa Caestino Palladius primus episcopus mittitur.

1308 CCCCV

Actio et Valerio.

a. 132

1309 Romanae ecclesiae XLII praeficitur episcopus Xystus totius urbis pace et consensione mirabili.

1310 Bonifatius ab Africa ad Italiam per urbem venit accepta magistri militum dignitate. qui cum resistentem sibi Aetium proelio superavisset, paucos post dies morbo extinctus est. Aetius vero cum deposita potestate in agro suo degeret ibique cum quidam inimici eius repentino incursu opprimere temptassent, profugus ad urbem atque illinc ad Dalmatiam, deinde per Pannonias ad Chunos pervenit, quorum amicitia

M Y Fris. (ad c. 1310, 2 dignitate, v. p. 358) *A L O Z X R P P H B* (omissi consules) *V* (1302. 1304—1310): *Paulus* (adhibuit c. 1309. 1310 ad h. R. l. 13 c. 11).

1302 th. xiiii *Rv*, th. xii *O* et ual. iiii *R* 1303, 1 aetius *M*, etius *P*, eius *Z*, aetius cum *R* uxore] ux. sua *ZXFPH* et] e *P* grunito (grunito *A Fris.*, grunito *O*) diacono (diacone *A*, diacono *O*, diaconum *O*)] *MYLOH*, grunitum (grunitum *PPR*, grunitidum *Z*, gruniticum *Alcob. Pontaci*, grunitum *X*) diaconum *LZXFPP* cum eos . . . augustinus *om. R* (supplet *Rv*?) cum eos ins. sibi] eos ins. sibi (*om. cum*) *O*, eos ins. sibi cum *XP*, cum eos sibi (*om. ins.*) *A*, eos ins. cum sibi (*om. P*) cum *ZP* 2 praesensisset] presensit et *O* 1304, 1 augustinus ep. moritur (*rel. om.*) *V* aur. *habent soli MYLS*, deficit *Fris.* augustinus *O* per omnia] permia *A*, per dei misericordiam *A* 2 libri *LOE* impetu subsidentium *O* 3 uandalorum] *O*, uandalorum *Rv* gloriosa *A* 1305 antiocho *H* 1306 nestorius ab ephes] damnatur (*rel. om.*) *V* 1 synodo due. amplius] *MY*, ducentorum . . . us *Fris.*, plus (*om. Rv*) due. synodo *ALOZXFPHB* 2 nestorios *B* heresim *ARFP* pelagianis *P* 3 cognitum *H*, cognominatum *Z* sibi] *MYZXFPP* *Alcob. Pontaci*, errori suo *ALORHB* inbalant *RvP*, inuenerat *Z*, inuenerat *Alcob. Pontaci* damnantur *AVZH Fris.* 1307 ad s (*isp. vac. trium litt.*) tos primus episc. palladius a papa mittitur caestino (*rel. om.*) *V* 1 ad scotto *Rv*, ad ad scottos *Rv*, 1 tus *Fris.* ordinatus] *MLORHB*, ordinatur *YAZXFPP* 2 primus] et primus *ZXFPP* mittitur] moritur *A*, missus est *R* 1309 syxtus papa fit (*rel. om.*) *V* 1 xlii *om. B* praeficitur] ordinatur *R* ep. xystus] *ALZXFPP*, xystus ep. *B*, ep. sistus *P*, ep. sixtus *MYOVS*, ep. xqs (*uulg. xystus*) *H* post xystus *add. ann. iiii ALORHB*, annis iiii diebus xiiii *ZXFPP* totius u. p. et c. n. *om. Rv* 2 orbis *FPHB* cum *Paulo* *trahute* *hunc* *ad* *capit* *sequens* mirabile *O*, mirabiles *A* 1310 aetium superat bonifatius aetius pergit ad humos (*rel. om.*) *V* 1 ab africa *om. Z* orbem *B* accepta] accepit *R* 2 magistri] a magistro *Rv* dignitatem *RP* etiam *P*, etiam *MY* 3 proelio] proelio *H* superasset *ALRP*, superasset *O*, superatus *H* post paucos dies *H* 5 cum] cum *ORP* inimici eius] *MYLS*, inimici (*om. eius*) *B*, inimicus *AOR*, inimicus eius *ZXFPH*, eius aemulus *Paulus* repetino *O* occursu premere *Z* 6 temptassent] *MYLHB*, temptasset *ALOZXFPP* ad urbem orbem *B*) atque illinc (illuc *ZO*, inde *H*) ad (a *Z*) dalmatiam (dalmacia *Rv*, dalmatis *Rv* deinde] *ALOZXFPHB* cum *Paulo*, ad (a *M*) dalmatiam atque inde (*om. medius*) *MYLS* 7 per *om. ZXFPP* cum *Paulo* pannonias *B*, unnonas *O* ad chunos] *ALB*, ad humos *RH*, ad humos *ZFP*, ad humos *XH*, ad ugnos *O*, atque chunos (clunios *Y*) *MY* amicitiam *ZH*

- auxilioque usus pacem principum et ius interpolatae potestatis optinuit.
- 1311 CCCCVI
Theodosio XIII et Maximo. a. 433 om. O
- 1312 Colliguntur omnes anni usque in consulatum Theodosii XIII et Maximi a XV Tiberii anno et passione domini anni CCCCVI.
- 1313 Ab instauratione templi sub Dario ann. II, III.
- 1314 Ab Olympiade prima et Isaia propheta ann. ICCX.
- 1315 A Salomone et prima aedificatione templi ann. ICCCLXVI.
- 1316 [A Moyse et Cecrope rege Atticae anni IDCCCCLXV]. $M^2 YH^2$
- 1317 Ab Abraham et regno Nini ann. HCCCCL.
- 1318 A diluvis autem usque ad Abraham sunt anni DCCCXLII, ab Adam vero usque ad diluuium an. HCCXLII. fuit itaque ab Adam usque in tempus supra scriptorum consulum anni VDCXXXIII.
- — —
- 1319 CCCCVII
Aspare et Ariobindo. a. 434 om. O
- 1320 CCCCVIII
Theodosio XV et Valentiniano III. a. 435
- 1321 Pax facta cum Vandalis data eis ad habitandum Africae portione [per Trigetium in loco Hippone III idus Febr.] $LXZFP$

M F A L O Z X R F P H B (omissi consules) *F* (1311, 1319—1321): 1312—1318 habent soli *M Y L* (1314—1318 ad HCCXLII om. *L*^s) *H*: *Cassiodorus* (c. 1321): *Paulus* (adhucit c. 1321 ad h. R. l. 13 v. 11).

1310, s principium *H* et ius] aetius *MFB*², accius *P*, eius *O* interpolatae] *MYLOZXIFB* cum *Paulo*, interpolate *A*, interpellate *FH* 1311 maxima *Z* 1312, 1 omnes om. *P* in] ad *L^sH* 3 ececu] ececu *H*: ex numero *Hieronymiano* 351 (*Schoene* p. 199) additis annis 55 (a. 379—433) suum 406 efficit *Prosper*, ad ul parum attendens, quod *Hieronymus* annos numerat a praedicatione, non a passione, et ipse *Prosper* vere numerationem ab illa inchoat consulatus decem *Tiberio* in hac computatione attribuens et hic non *XVIII* *Tiberii* unum nominans, sed *XV*, qui est praedicationis 1313 [LIII] *MYL*^s, dececlin *L*^s, ex *H*^a, mex *H*² 1314 ab om. *MY* isaia propheta] *L*, prophetiae ysaia *H*, prof^a cia *M*, profetia *Y* ICCX] numerus effectus ex *Hieronymiano* 1155 + 55 = 1210 1315 ICCCLXVI] similiter effectus ex 1411 + 55 = 1466 1316 cecope *M*, cecrope *Y* i (rel m) dececlin *MH*, mdecece *L* 1317 mini *M*, nini et semiramidis *L* HCCCCL] similiter effectus ex 2395 + 55 = 2450 1318, 1 sunt om. *L* dececlin] *MH*^b, dececli *H*^a, mlxxi *L* 2 ab adam ... iicecli om. *M*¹ fiant] sunt *L*^s 3 in tempus] *MY*, ad tempus *L^sH* scriptum *H* consilium *H*^a anni om. *L* 4 idexxiii] *MYL^sH*, quinquies mille declxiii *L*^s: computatio rursus est *Hieronymiana* 5579 + 55 = 5634. confirmat numeros traditos *Victorius* c. 7 calculos suos superstruens *Prospero* quem nominatim citat: ab Abraham in sextum Valentis consulatum et Valentiniani secundum duo milia CCCXCV ac deinde ab Auxonio Olybrioque consulibus, qui sequuntur, ad octavum Valentiniani Augusti consulatum et Autheni (= p. Chr. 455) VIII [anno VII] et LXX et simul omnes a mundi origine usque ad Constantinum et Rufum praesentes consules (= p. Chr. 457) quinque milia sexcenti quinquaginta et octo referuntur anni: nam 5634 + 24 (= a. 434—457) = 5658. — *Computatio codicis F sublata tum Hieronymiana quam hoc et collocata ad a. 415, ubi in hoc libro fuit Prosper, haec est*: fuit ab Adam usque in consulatum Theodosii iunioris XVIII (a. 414) et Valentiniani Placidiae filii iunioris sexies (a. 445) omnes anni nunc V milia DCXLY errore, nam requiritur 5646 1319 aspere *F* ariobindo] *MYOZ* cum *Vict.*, ariouindo *X* cum *Cass.*, arimdo *H*, ariobinda *RFP*, arioninda *AF*, areobinda *L* 1320 et om. *R* valentiniano] valeriano *Alcobaciensis Pontaci* iiii] tercio *H*, om. *V* 1321 pace facta cum vandalis data est eis africae portio (rel. om.) *V* 1 facta] est f. *AF* ad inhabitandum *L* africae portione *MYHB* *Cassiodorus*, africae portio *AOR*, per trigetium in loco africae portione iiii idus februarii (februarii *Z*) hippone *ZX*, per trigetium (trigentium *P*) in loco (in loco om. *L*) africae portione hippone iiii (n. *Alcob.*) idus febr. *L^sFP* *Alcobaciensis Pontaci*, supplemento ut videtur male dirulso: ex simili libro *Paulus* l. c.: data per Trigetium ad habitandum Vandalis Africae portione pax cum eisdem necessaria magis quam utilis facta est.

- 1322 Eodem tempore Gundicharium Burgundionum regem intra Gallias habitantem Aetius bello obtulit pacemque ei supplicanti dedit, qua non diu potitus est, siquidem illum Chuni cum populo suo ab stirpe deleverint. *om. B*
- 1323 CCCCIX
Isidoro et Senatore. a. 436
- 1324 Gothi pacis placita perturbant et pleraque municipia vicina sedibus suis occupant, Narbonensi oppido maxime infesti, quod cum diu obsidione et fame laboraret, per Litorium comitem ab utroque periculo liberatum est, si quidem per singulos equites binis tritici modis advectis strenuissime et hostes in fugam verterit et civitatem annona impleverit.
- 1325 CCCCX
Aetio II et Segisvulto. a. 437
- 1326 Bellum adversum Gothos Chunis auxiliantibus geritur.
- 1327 In Africa Gisiricus rex Wandalarum, intra habitationis suae limites volens catholicam fidem Arriana impietate subvertere, quosdam nostrorum episcopos, quorum Posidius et Novatus ac Severianus clariores erant, catenus persecutus est, ut eos privatos iure basilicarum suarum etiam civitatibus pelleret, cum ipsorum constantia nullis superbissimi regis terroribus cederet.
- 1328 Valentinianus Aug. ad Theodosium principem Constantinopolim proficiscitur filiamque eius in matrimonium accipit.
- 1329 Per idem tempus quattuor Hispani viri Arcadius Paschasius Probus et Eutyecianus dudum apud Gisiricum merito sapientiae et fidelis obsequii cari clarique habebantur, quos rex ut

M Y C (redit 1326 geritur) *A L O Z X R F P H B* (omissi consules a. 436, adsunt a. 437) *V* (1323, 1325); *Cassiodorus* (c. 1322, 1328); *Paulus* (adhuc c. 1322 h, R. l. 13 c. 12 et l. 14 c. 15, c. 1324, 1326, 1328 l. 13 c. 12).

1322, 1 gundicharium *YALXRF*, gaudigarium *O*, gundicarum *Z*, gundichario *M*, regnum diacharum *H* burgundionum *P*, burgundionum *P*, burgundiorum *AH*, burgundorum *Ast* reges *Z* 2 gallias *H* aetius] itius *Z* obtulit] optulit *LR* eis supplicanti] *H* 3 qua] quia *O* potius *O^u* chuni] *MYAL*, unni *ZFP*, huni *X*, hmi *RH*, ugni *O* 4 ab] *MY*, ac *ALZXFH*, haec *O*, atque *P*, *om. R* deleverunt *LP*, deleverunt *O* 1323 isidorus et senator *A*, isodoro et s. *R^v* 1324, 1 placida *HR* pleraque] plura *R* 2 quod cum (dum *A*) *om. H* 3 diu (dno *M*) obs.] obs., diu *H* et *om. R* laboraret] laboraret *P*, laborarent *O* latorum *R* 4 liberatus *ZFP* si *om. ZFP* 5 unis *R^v* tritici *M^a*, triticii *O* et *om. R^v* hostem *O* 6 urteret *H*, urtit *R*, urtitur *Z* implenerit] implevit *X* (?), adiuerit *AOR*, adiuvit *R^v* 1325 ii] i *R^v*, *om. V* segisvulto (-tu *M^a*)] *MYB*, sigisvulto *LXFPV* cum *Vit. et Cass.*, sigismuldo *OR*, sigisulto *Z*, sigismuldo *A*, sigimuldo *H* 1326 adversus *LORPH* chunis] *MYALB*, hunis *RH*, hunis *X*, unis *FP*, hunis *Z*, ugnis *O* 1327, 1 in africa *om. P* gisiricus] *MAOR*, gisericus *Y*, geifericus *Z*, ginsiricus *C*, gesericus *H*, geisiricus *XF*, geysericus *P*, gensericus *L* wandalarum *C* 2 limites *om. O* imp. *ius. ante* uolens *H* arriana impietate] in arrianam impietatem *R* 3 episcopos] episcoporum *OXF* quorum posidius (possidius *YCL^s*) et nou. ac seu. cl. erant] *MYCL^s*, quo apud alia athenas dius et nou. ac seu. cl. erant *H*, *om. AOXRFPHB* cum *Paulo* 4 catenus *R* ut eos] uicos *A^s*, incos *A^v*, ut uicos *A^r* 5 primato *FP* suarum *om. H* etiam *om. Z* 6 constantiam *R* nullus *Y* superuissime *O*, superbissime *Z* 7 cederet *H*, cederet *R^v* 1328, 1 principem] *YALOXRFPH* *Cass.*, aug. *M solus*, *om. BC* constantinopoli *Z* 2 proficiscitur *R* eius *om. A* matrimonium *M* accepit *OH* 1329, 1 spani *OH*, hispania *B* paschasius (paschadius *MY*) probus] pr. pasch. *ALOXRFPHB* 2 eutyecianus] *M*, eutyecianus *ALCB*, eutyecianus *C*, euticianus *YH*, eutyechius *X*, euticius *RF*, eutitius *ZP*, eustocianus *O* gisiricum] *MAH*, ginsiricum *C*, geisiricum *P*, geysiricum *P*, geisericum *YXRV*, gasericum *Z*, gensericum *L*, gesericum *OH*, gaisiricum *R^v* 3 et] ac *L*, *om. C* fideles obsequio *Z* cari clarique] *MYCL^s*, clari carique *H*, clarique *AOXRFPH*, clari *X* quos] quod *R^v* ut] utut *M^a*, *om. C*

- dilectiores sibi faceret, in Arriamam perfidiam transire praecepit. sed illi hoc facinus constantissime respuentes excitato in rabidissimam iram barbaro primum proscripti, deinde in exilium acti, tum atrocissimis suppliciis exerciati, ad postremum diversis mortibus interempti illustri martyrio mirabiliter occubuerunt. puer autem Paulillus nomine frater Eutyriani et Paschasii pro elegantia formae atque ingenii admodum regi acceptus cum a professione atque amore catholicae fidei nullis minis deturbari posset, fustibus diu caesus et ad infamam servitutem damnatus est, ideo, ut apparet, non occisus, ne de superata saevitia impii etiam illa aetas gloriaretur.
- 1330 Eodem anno piraticam barbari foederatorum desertores exercuerunt.
- 1331 CCCXXI
Theodosio XVI et Fausto. a. 438
- 1332 Hoc quoque anno iidem piratae multas insulas, sed praecipue Sicilianam vastaverunt. om. R
- 1333 Adversum Gothos in Gallia quaedam prospere gesta. om. AOR
- 1334 CCCXXII
Theodosio XVII et Festo. a. 439
- 1335 Litorius, qui secunda ab Actio patricio potestate Chunis auxiliaribus praeerat, dum Actii gloriam superare appetit dumque haruspicum responsis et daemonum significationibus fidit, pugnam cum Gothis imprudenter conseruit fecitque intellegi quantum illa, quae cum eodem periiit, manus prodesse potuerit, si potioris consiliis quam sua temeritate uti maluisset, quando tantam ipse hostibus cladem intulit, ut, nisi inconsideranter proelians captivitatem incidisset, dubitandum foret, cui potius parti victoria adscriberetur.

MYCIA (1330 post 1328 *AOI^oZXPII*, om. c. 1330 *FR^s*) *LOZXRFP^oHB* (omissi consules) *V* (1331): *Cassiodorus* (c. 1335; cf. *lord. Gct.* 31, 177): *Panbus* (adhibuit c. 1332 h. R. l. 13 c. 12).

1329, 1 dilectiores] *MYB*, copulatores *ALOXRF^o*, copulatores *Z*, copuladilectiores *C*, copulatores lectorum *H* ariani *Y* perfidiam] *MYCLHB*, sectam *AOZXRFP* 5 sed] *MYCLHB*, at *AOZXRFP*, ad *O* reputantes exercitatio *Z* 6 rapidissimam *R* proscripta *A^o*, proscribi *O* in exilium (exilio *Z*, auxilium *M^a*) exilium *H*, exilio *R* 7 acti tum] *rel. et A^s*, acticum *A^o*, acticum *A^o*, acti ac *R*, acti tum exi *O* tum atr. suppl. exercue. om. *R^o* extruciati *H*, cruciati *P* ad] ac *R^o* 8 moribus *R* illustres *H* 9 pauli illus *B*, pauliclus *O*, paulellus *Z* 10 eutyriani et pasch.] *MYCLB*, pasch. et eutyriani *AOH*, pasch. et eutyrii *ZXRFP* pra] pre *R* 11 regi] rei *H* cum] cum *X*, om. *ZP* a prof. atque amore (amare *M^a*) ad professionem adque amorem *C* 12 minis] nimis *C* perturbari *R* possit *Z* diu fast. *AOZXRFP^o* ad] in *O* 13 infamam *AH^a*, infamam *XF*, infamem *PH^o* apparet *P* occisus] *MYCB*, interfectus *ALOXRF^oPI* 14 de ant. *ZXFP* superata saevitia] superata peritia (-cia *B*) *OR* impii] impii regis *L^sZXFP*, imperii *O* aetas illa *L* 1330, 1 piraticam *XP^o*, pyratium *P*, pirate cum *Z* barbarum *P*, barbaris *Z*, barbarorum *add.* foederatorum (phederatorum *M*) des. om. *AOR* 1331 xii] xu *AO^oZ* fisto *O* 1332, 1 hoc quoque anno iidem (diem *H^o*, om. *M*) om. *V* 2 sicilia *C* vastaverunt *H*, vastant *V* 1333 aduersus *P* gaulis *H^o* sprospere *H*, prospere (*siv*) *P* 1334 xiii] xii *A* fisto *VO* 1335, 1 secundam *H* patricia om. *A* chunis] unis *FP*, hunis *X*, cum hunis *C^o*, cum hunis *C^o*, unis *OZ* 2 gloria *CI* superare] superaret *C*, superatus *H^o* 3 auspicium *H* significationis *C* fidit ... fecitque om. *Z* 4 cum gothis (gothis *C*) imprud.] cum g. imprudenter cum gothis in *O* intelligit *ZH* 5 perit *C* prodesse *O* 6 potioris] *MYCL^sL^sOXFH*, potioribus *FL^oP*, potioris ueris *Z* uti] addi *O* 7 tantam (tantum *MY*) ipse host.] et ipse tantam in host. *Z* ut om. *OX* inconsideranter] consideranter *CI^o* 8 proelians *H^a* capt.] in capt. *L*, captivatem *O* dubitandum foret (fore *F*) cui potius om. *C* 9 partim *C* uictoriae adser. *F^a*, uictoriam adscriberetur *H*

- 1336 [1337 *AO*] Hae tempestate Iulianus Aeclanensis iactantissimus Pelagiani erroris adsertor, quem dudum amissi episcopatus intemperans cupido exagitabat, multimoda arte fallendi, correctionis speciem praeferens, molitus est in communionem ecclesiae inreperere, sed his insidiis Xystus papa [diaconi Leonis hortatu] vigilanter occurrens nullum aditum pestiferis conatibus patere permisit et ita omnes catholicos de reiectione fallacis bestiae gaudere fecit, quasi tunc primum superbissimam heresim apostolicis gladius detruncavisset. *om. MY.*
- 1337 Per idem tempus Viteriens rei publicae nostrae fidelis et multis documentis bellicis clarus habebatur. *om. MYC
ARHB*
- 1338 Pax cum Gothis facta, cum eam post ancipitis pugnae lacrimabile experimentum humiliter quam [unquam] antea poposcissent. *om. MY*
- 1339 Actio rebus quae in Gallia componebantur intento Gisiricus, de cuius amicitia nihil metuebatur. [XIII kal. Nov.] Carthaginem dolo pacis invadit omnesque opes eius exeruciat diversis tormentorum genere civibus in ius suum vertit, nec ab ecclesiarum despoliatione abstinens, quas et sacris vasis eximantia et sacerdotum administratione privatas non iam divini cultus loca, sed suorum esse iussit habitacula, in universum captivi populi ordinem saevus, sed praecipue nobilitati et religioni infensus, ut non discerneret, hominibus magis an deo bellum intulisset. hanc autem captivitatem Carthago subiit anno, postquam Romana esse coeperat, quingentesimo et octogesimo et quinto. *LZXFPH*

M Y C A L O (1339, 10 hanc — 12 *in margine*) *Z X R F P H B V* (1336, 1339): *Cassiodorus* (c. 1339): *Paulus* (*adhuc* c. 1338 *ad h. R. l. 13 c. 13, c. 1339 ad h. R. l. 13 c. 14*).

1336 iulianus episc. inreperere conatus vitatur (*rel. om.*) *V* 1 aeclanensis] *A*, ecl. *MYCLXB*, heclanensis *Z*, heclanensis *P*, haecel. *P*, etlanensis *H*, atelanensis *R*, eclanensis *O* iactantissimus *A*, iactantissimis *R^v*, laetantissimis *R^p* 2 pelagiae *C*, pelagiani *P*, pelegiani *R* adsertor] desertor *A* amissi] amisi *C*, amessi *FP* episcopatum *CZ* 3 correctionis *R^v*, correptionis *B* 4 speciem] spm̄ *H¹*, spm̄ *H²* communionem *X* 5 inreperere sed] inreperens *R* his] in his *H* xystus] *YALRPFB*, xistus *M*, sistus *P*, sixtus *RVOZX*, syxtus *C* 6 diaconi (diaconis *C*, dicti *R*) leonis hortatu (tur *A*, ornatu *H*) *om. MY* 7 pestiferi *C* conatibus *M* 8 permittitur *Z* ita *om. P* de reiectione] de reiectione *R*, directione *H*, deiectione *P*, defectione *P* 9 bestiae] uestigia *R^v* gaudere fecit] gauderet *R^p* superbissima *C*, superbissimam *O* heresim *F*, heresim *C* 10 gladius] gaudium *O^a* detruncavisset *C*, detruncasset *OP* 1337 viteriens *O*, nitriens *AZXFP*, intricus *A¹⁰L* 2 documenta] documenta *F* bellicis clarus] *A¹⁰OZXFP*, bellicis (*om.* clarus) *L*, insignis (*om.* bell.) *A⁸* habetur *Z* 1338, 1 eam] eis *A*, eandem *O*, eam Romani *Paulus* 2 unquam *om. MY* ante *XP* poposcisset *A* 1339 cartago capitur a vandalis anno postquam romana esse coeperat quingentesimo octogesimo quarto (*rel. om.*) *V* 1 gallia] gallias *XF*, gallias *P*, galilea *H* componebantur] gerebantur *A¹⁰B* intentio *O* gisiricus] *MAB*, gisiricus *C*, geisiricus *FP*, geisericus *YRZX*, gesiricus *O*, gesericus *H*, gensericus *L*, ginsericus *Cass.* 2 nihil *O* metuebatur] movebatur *H¹* 3 pacis] tempore pacis *R^v* opes] opus *C* eius] eiusque *A* 4 civibus] cives *R^v*, ante diverso *X* in ius] uerus *Z* sum] sum *H¹* 5 despoliatione] *AORPB*, depopulatione *P* quas et sacris] que sacris et *C* vasis] *P* 7 sed] se *F* inssit esse] *LORPH* 8 ordine] ordine *C* nobilitatem *R^v* religioni] regioni *R* 9 infensus] *B*, infestus *Z* cum *Paulo* magis] *L⁸* (*et rel.*, *om.*) *M¹A* au] au] *M*, *om. R* 10 intulisse] *RZ* hanc autem capt. carth. subiit] *MYCLHB*, cartago capitur a vandalis *V*, cartago a vandalis capta] *A¹⁰OZXFP*, *om. AR* anno postquam romana (roma] *A⁸*, romanae] *X*) esse coeperat (ceperat] *M*, coepit] *B*, ceperit] *ut vid.* *O*) *om. AR* 11 quingentesimo et (et] *om. C*) octogesimo et quinto] *MY et sic fer.* *CLZXFPHB* cum *Paulo*, dxcciiij] *L⁸*, quingentesimo octogesimo quarto] *V*. gentem] mo octuagesimo et quarto *O*, quadingentesimo (*sic*) octuagesimo quarto] *A¹⁰*, *om. AR*

1310 CCCCXIII

Valentiniano Aug. V et Anatolio.

a. 410

1311 Defuncto Xysto episcopo XL amplius diebus Romana ecclesia sine antistite fuit, mirabili pace atque patientia praesentiam diaconi Leonis expectans, quem tunc inter Aetium et Albinum amicitias redintegrandem Galliae detinebant, quasi ideo longius
5 esset abductus, ut et electi meritum et eligentium iudicium probaretur. igitur Leo diaconus legatione publica accitus et gaudenti patriae praesentatus XLIII Romanae ecclesiae episcopus ordinatur.

1312 Gisiricus Siciliam graviter affligens accepto nuntio de Sebastiani ab Hispania ad Africam transitu celeriter Carthaginem redit, ratus periculosum sibi ac suis fore, si vir bellandi peritus recipiendae Carthagini incubisset, verum ille amicum se
5 magis quam hostem videri volens diversa omnia apud barbari animum quam praesumpserat repperit, eaque spes causa illi maximae calamitatis et infelicissimae mortis fuit.

1343 CCCCXIV

Cyro v. c. cons.

a. 444

1344 Theodosius imperator bellum contra Wandalos movet, Ariobindo et Ansila atque Germano ducibus eum magna classe directis, qui longis cunctationibus negotium differentes Siciliae magis oneri quam Africae praesidio fuere.

1345 CCCCXV

[1348 AO] Dioscoro v. c. cons. [et Eudoxio]

a. 442 om. AO

MYCALOZZRFPHB (omissi consules: finit 1342 verb. recipiendae cartha seq. fol. amissis) *V* (plur): *Cassiodorus* (c. 1342, 1344); *Paulus* (adhibuit c. 1342 ad h. R. l. 13 c. 14, c. 1344 ad l. 13 c. 15).

1310 aug. om. AORV n om. II 1311 diae leo papa fit (recl. om.) V; hoc tempore consule (sic) rome beatus leo est (om. Y) episcopus ordinatus inter c. 1310 et 1311 ins. M (scholii forma) Y 1 xysto] vel xisto MYALOPHB, systo RP, syxto C, sixto RYZX, sisto P xl amplius diebus] xlii duobus (an add. supra c. M²) M et sic videtur fuisse in V sublatum manu recenti superscripta vulgata romanae C 2 antistide B patientia praesentiam] A⁸LOZZRFPHB, patientiae praesentiam RP, patientiam M, patientia Y, patientia C, R, patientia aduentum P 3 diaconis C quem] qui R inter] in B, intra Z et alb.] alb. (om. et) Z, atque alinum RY, atque et albinum RP 4 retintegrandem AR, ret're P integrande FP, integrande R retinebant P, detinebatur R quasi ... probaretur om. R longius] logi C, longe L 5 adductus MY ut et] et ** B³, ut OZZRFPB² elegantium AR, elegantium AO iudicium C 6 diaconus] dionus C, om. AOR accinctus B 7 representatus Z xliii] xliiii O, om. B 8 post ordinatur ins. leo qui sedit annis xxi mens. i dies xiii II 1312 gesiricus siciliam nastat (seq. spot. vac.) V 1 gisiricus] M, IB, ginsiricus C, geisiricus P, geysiricus P, geisericus YXR, gesiricus L⁸O, geresicus Z, gesericus HV, gensericus L⁹, ginsericus Cass. nuntiae C de om. RP seustiani A, sebastiano ZYFP, sabastiani O 2 spania O africani] fricani C¹ transitu] MYALORPB, transitum CFT⁹HA, transitum faciente P^bH^b, transito RP, transitorio Z carthagine P 3 redit (redit OXFP) ratus] reiteratus Z fore] fore putans Z peritus] penitus MC 4 carthagine P uerum (uirum H) ... mortis fuit om. R se om. H 5 hoste C videre O barbari animum] barbarum animum AZXF, barbarorum animum Alcoluar. Pontaci, barbarum P, barbaros edd. 7 maximae] maxime et P infelic. felie. AO 1343 ciro V u c] noc AR 1344 ariobinda missus a theodosio contra wandalos belli negotium differens magis siciliam praessit quam africae subueniret V 1 imperator om. R nautilus C ariobindo] CFP, ariobindo MYOZX, ariobinda LV, ariobinda A, ariobinda H, ariobinde R 2 ansila] anaxilla L⁸ classe] clade L directis] discretis CH, directus O 3 differentis O 4 honori O affligae C africa R fuerunt XP, fuerit H, frerere O 1345 dioscoro u. c. cons.] AO, dioscoro u c cons et eudoxio R, dioscoro et eudoxio MYCHV, dioscoro et eudoxio (londosio P) cons. ZYFP, dioscoro u. c. et eudoxio L⁸

1346 Chunis Thracias et Illyricum saeva populatione vastantibus exercitus, qui in Sicilia morabatur, ad defensionem Orientalium provinciarum revertit.

1347 Cum Gisirico ab Augusto Valentiniano pax confirmata et certis spatiis Africa inter utrumque divisa est.

1348 In Gisiricum de successu rerum etiam apud suos superbientem quidam optimates ipsius conspiraverunt, sed molitione detecta multis ab eo suppliciis exercuciati atque extincti sunt. cumque idem audendum etiam ab aliis videretur, tam multis regis suspicio exitio fuit, ut hae sui cura plus virum perderet quam si bello superaretur.

om. R

1349 CCCXXVI

Maximo II et Paterio.

a. 443

1350 Hoc tempore plurimos Manicheos intra urbem latere diligentiae papae Leonis innotuit, qui eos de secretis suis erutos et oculis totius ecclesiae publicatos omnes dogmatis sui turpitudines et damnare fecit et prodere incensis eorum codicibus,

quorum magnae moles fuerant interceptae, quae cura viro sancto divinitus, ut apparuit, inspirata non solum Romanae urbi, sed etiam universo orbi plurimum profuit, si quidem confessionibus in urbe captorum qui doctores eorum, qui episcopi quive presbyteri in quibus provinciis vel civitatibus degerent,

patefactum sit, multique Orientalium partium sacerdotes industriam apostolici rectoris imitati sunt.

1351 CCCXXVII

Theodosio XVIII et Albino.

a. 444

1352 Hoc anno pascha domini VIII kal. Maias celebratum est, nec erratum est, quia in die XI kal. Mai. dies passionis fuit, ob cuius reverentiam natalis urbis sine circensibus transit.

om. FP

M (1348 *in textu*) Y Fris. (*inv. c.* 1352, 2 fuit, *cf.* p. 358) CA (*finit* 1350, 4 *in* prodere) LOZXRFP HV (1346, 1347, 1349, 1351); *Cassiodorus* (c. 1346, 1347); *Paulus* (*adhibit* c. 1346 *ad h. R. l.* 13 c. 16, c. 1347 *ad l.* 14 c. 1).

1346 contra humos traicia vastantes exercitus de sicilia redit V 1 chunis] unis FP, humis YX, huius R, ebuni AH, ugnis Z, ugnis O thrachias CL, thrachias M, thraciam YLP illyricum] llyricum C populatione] depopulatione AOZ(?)R 2 sicilianum M 3 prouincialium A⁽³⁾ reuertit] MCP, se uertit Z, reuertitur ALOXRPV 1347 et inter gesericum et ualentianum africa certis spatiis diuiditur V 1 gisirico] M^b, girico MA, gisirico C, giserico RP, gesirico A, geserico OZH, geisirico P, geysirico YXRV, genserico L, ginsirico Cass. autem post gis. *ius.* ALOZARFP ab aug. ual.] MYCZXPV, a ual. aug. AL, et ual. aug. R, ualentiniano ā (om. a) O et om. Z 2 spatiis] partibus A africanam C, africane AO 1348, 4 *in*] inde Z gisiricum] MA^c, ginsiricum C, gesericum ZH, geisericum YX, geisiricum P, geysiricum P, gensericum A^uL, gericum O successu rerum] successorem A^r etiam] et H, om. P 2 superbientes H, supernientem C 3 detecta] decreta O supplicitiis P 4 idem audendum (*sic* CLXFP, audiendum MYLZ, ad audiendum H) om. O 5 aliis] aliis C tam om. P regis om. C suspicio] suplicio A^r exitionis fuerit H ut hae (om. X) . . . superaretur om. AO 1349 paterno Z cons. *abl.* FPX 1350, 1 hoc tempore] huius temporis H plurimas RP manicheorum C diligentiae] MYCZVH, diligentia ALORFP 3 oculos O duplicatos Z omnes dogmatis] omnium A sue R turpitudines] turpitudinis HA, turpitudinem AL^c 4 et damn.] damn. AL prodere] perdere H eorumdem OZXP 5 quorum . . . imitati sunt om. R 6 apparuit] adparum O inspirato O urbi] urbis OZH^a 7 confessionibus] a confessoribus Z 8 in urbe captorum (captiuorum X) in unaquaque urbe catholicorum Z 9 quine] qui Z 10 sit] fit H industria H 11 apostolico C rectores Z sint C 1351 albino R cons. *abl.* FP 1352, 1 hoc anno om. R pascha post maias R domini om. R viiii] YCLOZR *Alcobacensis*, viii] MNH kal. om. RP nec . . . transit om. R 2 nec erratum est quia in die (ZXVH, inde CL, indiet M, indicio Y) xi kal. mai. dies (mai. d M, madii Y, diei dies [pro mai. dies] H) passionis (-nes C) fuit om. O 3 ob cuius reuerentiam (-tia C) natalis urbis (romae *ius.* CL) sine circensibus (ensibus C) transit MYCLH et sic fuit in Fris., natalis urbis sine circensibus fuit ob reuerentiae omniconfessionis [*inano* dominicae passionis] O *in uirgine* hoc anno . . . cel. est *in textu* litteris oblitis, ob cuius reuerentiam natalis urbis sine circensibus fuit ob reuerentiam (scilicet *ius.* X) dominicae passionis *Alcobacensis et XZ*

- 1353 Attila rex Chunorum Bledam fratrem et consortem in regno *om. R*
 suum perimit eiusque populos sibi parere compellit.
- 1354 CCCCXVIII
 Valentiniano VI et Nomo. a. 445
- 1355 CCCCXIX
 Actio III et Symmacho. a. 446
- 1356 CCCCXX
 Callepio et Ardabure. a. 447
- 1357 CCCCXXI
 Postumiano et Zenone. a. 448
- 1358 Hoc tempore Eutyehiana heresis exorta est auctore Eutyche
 quodam presbytero, qui apud Constantinopolim monasterio
 celeberrimo praesidebat, praedicans Iesum Christum dominum
 nostrum beatæ Mariæ virginis filium nihil maternæ habuisse
 substantiæ, sed sub specie hominis solam in eo verbi dei
 fuisse naturam. ob quam impietatem a Flaviano eiusdem
 urbis episcopo, quia corrigi noluit, condemnatus est. sed
 fidens amicitia regis et aulicorum favore ab universali synodo
 se poposeit audiri, amuente imperatore Theodosio, qui ob
 huius causæ retractationem omnes episcopos iussit Ephesum
 convenire. in quo concilio Dioscorus Alexandrinus episcopus
 primatum sibi vindicans absoluto Eutyche in Flavianum epi-
 scopum Constantinopolitanum damnationis sententiam tulit,
 reclamantibus eis qui vice sancti *MY* reclamante Hilario diacono ecclesiae *LCH*
 papæ Leonis intererant, cum *Fris.* Romanae, qui vice sancti papæ Leo-
 nis cum Iulio episcopo Puteolano a sede
 apostolica fuerat destinatus. nam cum
 omnes episcopi in concilio constituti vi
 et metu comitum vel militum, quos
 Dioscuro Alexandrinæ urbis episcopo
 attribuerat imperator, compellerentur
 huic heresi accommodare consensum,
 memoratus diaconus inter tot vitæ
 pericula constitutus voce contradictio-
 nis emissa cum in eius propter hoc

MY Fris. C (1359 post 1358) *L* (ut *C*) *OZXRFP* (*hi sc. finiunt in c. 1354*) *H V* (1353 — 1357):
Cassiodorus (c. 1353): *Paulus* (*adhibuit c. 1353 ad h. R. l. 14 c. 2*).

1353 attila bledam fratrem suum consortiumque regni perimit (*om. vel.*) *V* 1 attila] *YLII*, atela *M*,
 athela *COX*, atihela *F*, acthela *P*, atilla *Z* chunorum] *M*, humorum *YCLII*, umorum *FPX*, ugnorum *O*,
 lignorum *Z* bledam] *LHV Cass.*, blebam *MYZXF* *Fris. cum Paulo*, bleam *O*, blea *C* in regno] in
 regnum *H*, *om. OZXF* 2 suo *C* peremit *CH* parere] comparare *M*, comparere *M*² 1354 nomo]
MYCOZXRFP (*In hoc puncto super in posito facile nomo legi potuit*) *HV*, nomo *LP* cons. *add. FP* sub-
 scriptionem libri *F* vide ad c. 1318, libri *P* p. 347 1356 callepio *V* ardabure *V*, aruabure *L*, ardebure *Fris.*
 1357 posthumiano *L* 1358, 1 hoc temp. eutyehiana (eutyehiana *C*, aeutiehiana *M*) her.] her. eutyehiana hoc
 temp. *H* eutyche] *YL*, eutiche *C*, eutiche *H*, eutice *M* *Fris.* 4 beatae] natae *C* mariae] *YCLII Fris.*, *om. M*
 6 flabiano *Fris.* 7 episcopo] eps *M*² 8 amitia *Fris.* 9 audire *Fris.* 10 eius *corr. in huius Fris.* 11 epi-
 scopus *om. C* 12 absolute *MY* eutyche] *MYL*, eutiche *H*, euticen *C*, eutice *Fris.* ep. const. *om. CH*
 14 eis] eius *M*² 16 multi] *V*, in multi *M*, *deficit* 14 helaro *H* 15 leon. pap. *L* 16 puteolano *H*
Fris. 18 concilio] consilio libri *ui et*] victi *H* 19 uel]
 et *H* 20 urbes *C*

perniciem saeviretur, relictis illic omnibus suis latenter abscessit, ut praefato papae vel ceteris Italiae sacerdotibus, qualiter ibi catholica fides fuerit violata, sua delatione promeret.

sanctus vero Flavianus inter manus eorum, a quibus in exilium ducebatur, glorioso ad Christum fine transivit.

1359 CCCXXII

Asturio et Protogene,

a. 449

1360 CCCXXIII

Valentiniano VII et Avieno.

a. 450

1361 Theodosio imperatore defuncto et Chrysatio praeposito, qui amicitia principis male usus fuerat, interempto Marcianus consensione totius exercitus suscepit regnum, vir gravissimus et non solum rei publicae, sed etiam ecclesiae pernecessarius.

1362 Huius edictis apostolicae sedis auctoritatem secutis synodus Ephesena damnatur et apud Calchedonam celebrari concilium episcopale decernitur, ut et correctis venia mederetur et pertinaces cum heresi depellerentur.

1363 CCCXXIV

Marciano Aug. et Adelfio.

a. 451

1364 Attila post necem fratris auctus opibus interempti multa vicinarum sibi gentium milia cogit in bellum, quod Gothis tantum se inferre tanquam custos Romanae amicitiae denuntiabat, sed cum transito Rheno saevissimos eius impetus multae Gallicanae urbes experirentur, cito et nostris et Gothis placuit, ut furori superbiorum hostium consociatis exercitibus repugnaretur, tantaque patricii Aetii providentia fuit, ut raptim congregatis undique bellatoribus viris adversae multitudini non impar occurreret, in quo conflictu quamvis neutris cedentibus inae-

M Y Fris. (juñt 1364, 2 in bellum) C (1359 post 1358) L (at C) H V (1360, 1361, 1363, 1364): Cassiodorus c. 1361, 1364; Paulus (adhibuit c. 1364 ad h. R. l. 14 c. 3, 6).

1358, 29 fuerit] fuerat L 30 del. prom.] relatione depromeret H

1358, 31 flavianus *Fris.* 32 gloriosa *CH* finem *C* 1359 austurio *Fris.* protogene *C*, protoenes *Y* 1360 iii] iiii *L* abieno *MC Fris.* 1361 moritur theodosius lenatur marciannus (*rel. om.*) *V* 1 defuncto] *MYH*, diem functo *CL* chrysaño] *M*, chrysaño *YL*, chrisaño *C*, crisano *H* 2 consensione *M^a* post marciannus *ins.* xliiii *Fris.* 3 regnum] imperium *Y* 4 pernecessarius *Y* post c. 1361 *ins.* romanorum xliiii regnat martianus annis vi *H* 1362, 1 huius ... secutis, martianus edicto suo secutus auctoritate sed. ap. *H* syn. ephesena (ephesina *L*) damnatur] sinodum ephesenam dampnat *H* 2 calchedonam] *C*, calchedonam *MH Fris.* c. corr. (ante calcedonam), calchedonem *YL* celebrari] celebre *H*, caelebrare *Fris.* 3 ut *om.* *C* et *om.* *L* correptis *H* post c. 1362 placidia defuncta est *V* kal. Dec. *L* ex auctario *Auguñsi* 1363 adelfio] delio *H*, flavio adelfio *L* (non ex *Duchesnio*, sed *omniño* ex *Pontaro*, vide p. 487) 1364 pugnarunt tunc gallis (*sic*) attila et aetius (*rel. om.*) *V* 1 attila] *YLV*, atela *M*, athila *C* et *sic* *diuiceps* auctus (auctus *C*) opibus (oppibus *M*) int.] int. auct. op. *Y* 2 milia *om.* *H* 4 galliganae *C* 5 ut] et *MY* c. furores *H* post repugnaretur *ins.* thorismotus tunc regnorum gothorum regebat *H* (c. p. 302) 7 patr. aet. prom.] *MYC*, prom. aet. patr. *H*, aet. patr. prom. *L* 8 fuit] sic *C* post ut *insit* tam Gothos ut diximus quam etiam Francos in auxilium qui tunc vicina Rheno obtinebant de industria vocaret: non enim tunc reges gens Francorum habebat, sed ducibus contenti erant sicque *H* (c. p. 302) 8 rapti *C* 8 multitudinis *C* non impar] nostrae partis non impar *H* (c. p. 303) 9 occurrit *Y* post occurreret *insit* pugnatumque est in quinto miliario de Treas loco nuncupato Mauricia (maurico *H^a*) in Campania *H* (c. p. 302) 10 quamvis] quocumq; *H*

- 10 mabiles strages commorientium factae sint. Chunos tamen eo
constat victos fuisse, quod amissa procliandi fiducia qui super-
fuerant ad propria reverterunt.
- 1365 [Aquilaia fracta est.]
- 1366 CCCXXV
Hereulano v. e. consule [et Sporacio].
- 1367 Attila redintegratis viribus, quas in Gallia amiserat, Italiam
ingredi per Pannonias intendit, nihil duce nostro Aetio secun-
dum prioris belli opera prospiciente, ita ut ne clusuris quidem
Alpium, quibus hostes prohiberi poterant, uteretur, hoc solum
5 spebus suis superesse existimans, si ab omni Italia cum impe-
ratore discederet, sed cum hoc plenum dedecoris et periculi
videretur, continuit verecundia metum, et tot nobilium provin-
ciarum latissima eversione credita est saevitia et cupiditas
hostilis explenda, nihilque inter omnia consilia principis ac
10 senatus populi que Romani salubrius visum est, quam ut per
legatos pax truculentissimi regis expeteretur, suscepit hoc ne-
gotium cum viro consulari Avieno et viro praefectorio Trygetio
beatissimus papa Leo auxilio dei fretus, quem sciret nunquam
priorum laboribus defuisse, nec aliud secutum est quam prae-
15 sumptserat fides, nam tota legatione dignanter accepta ita
summi sacerdotis praesentia rex gavisus est, ut et bello ab-
stinere praeciperet et ultra Danuvium promissa pace discederet.
- 1368 CCCXXVI
Opilione v. e. consule [et Vincomalo].
- 1369 Synodos Chalcedonensis peracta Eutyche Dioscoroque damna-
tis, omnes autem, qui se ab eis retraxerunt, in commu-
nionem recepti, confirmata universaliter fide, quae de incarna-
tione verbi secundum euangelicam et apostolicam doctrinam
5 per sanctum papam Leonem praedicabatur.
- 1370 Attila in sedibus suis mortuo magna primum inter filios ipsius

J

a. 452 om. C

a. 453 om. CLLD

MYCLHD (incipit c. 1368) *F* (1365, 1366, 1368): *Cassiodorus* (c. 1365, 1367 [cf. *Iord. Get. 42, 223*], 1370): *Paulus* (adhucit c. 1367 ad h. R. I. II c. 3, 6).

1365, 10 commorientium *C* sint] sunt *H* eo] *MYL*, ea *C*, om. *H* 11 victos] victor *C* fiducia] ficia *M*,
officia *Y* 12 post reverterunt *inscrib* mortuusque est in eo proelio (*ins. est H*?) Theodor (*sic*) rex Gothorum,
in cuius locum Thorismodus filius eius maior natus sufficitur, sicque astu Aetii (*metii H*?) actum, ut, dum
Francos hortatur ad propria remeare, ne vacuum virorum robore sedem Attila occuparet Thorismodumque
hortatur, ut sumpti honoris gloriam in sedibus regni remaneas firmaret, ne a fratribus praeventus dignitate
eureret, solus cum suorum robore militum remaneas emeta preda et hostium spolia proprium dilat exerci-
tum *H* (c. p. 302) 1366 hereulano u. e. consule *C* cum *Vict.*, hereulano u. e. consule et aspra-
raucio *H*, hereulano (*hirc. V*) et asporacio (*sporatio MYL*) *MYLV* cum *Cass.* 1367, 1 athela *C*
2 pannonias *C* aetio *H* 4 hostis *Y* 5 spebus] *CH*, spes *Y*, *sp⁺⁺⁺* *M*, spe ibi *erl* spebi *M*²,
spei *L* (*adhucito Spic.*, *nam om. Duch.*) 6 disc.] dimicans disc. *H* 7 niletur *H* verecundiam *Y* metu *C*
8 eversione *H* saevitia et] sevitiae *H* 9 explenda] *MYCH*, expleta *L* (*om. Duchesw*) 11 reges expeteren-
tur *C* 12 abieno *MCY* trygetio] *M*, trigetio *YCLH* 13 beatissimos *C* fretum *C* quem] quoniam *H*
14 est om. *M* fil. pr. *H* 15 summo *H* 16 sacerdotes *C*, sacerdoti *H* praesentia] praestare *H* ab-
stinere] *MH*, abstineri *YCL* 17 danuvium] *M*, danubium *YCLH* 1368 opilione u. e. consule *CL*, *c* opi-
lionem uel consule (*coluit* eos. Opilione v. e.) *D*, opilione u. e. consule et nincomalo *H*, opilione et nincomalo
(nincomalos *MY*) *MYV* cum *Vict. et Cass.* 1369, 1 synodos] *M*, synodo *Y*, synodus *reliqui* chalcedonensis]
chalcedonensis *C*, calcedonensis *D*, calcedonensi *Y* eutyche *C* 2 autem om. *D* 5 sanctum] spiritum
sanctum *D*⁴ 1370, 1 sidibus *D* magnam *CD*, magni *D*⁴ ipsius] eius *H*

certamina de optinendo regno exorta sunt, deinde aliquot gen-
tium, quae Chanis parebant, defectus secuti causas et occa-
siones bellis dederunt, quibus ferocissimi populi mutuis incur-
sibus contererentur.

1371 Apud Gothos intra Gallias consistentes inter filios Theodoris
regis, quorum Thorismodus maximus natu patri successerat,
orta dissensio est, et cum rex ea moliretur, quae et Romanae
paci et Gothicae adversarentur quieti, a germanis suis, quia
noxiiis dispositionibus irrevocabiliter instaret, occisus est.

om. D

1372 CCCCXXVII

Aetio et Studio.

a. 454

1373 Inter Valentinianum Augustum et Aetium patricium post pro-
missae invicem fidei sacramenta, post pactum de coniunctione
filiorum, dirae inimicitiae convalescerunt, et unde fuit gratia
caritatis augenda, inde exarsit fomes odiorum, incensore, ut
creditum est, Heraclio spadone, qui ita sibi imperatoris animum
insincero famulatu obstrinxerat, ut eum facile in quae vellet
impelleret.

cum ergo Heraclius sinistra omnia MY dum ergo Aetius placita in- CLD
imperatori de Aetio persuaderet, hoc LH stantius repetit et causam
10 manu creditum est saluti principis filii commotius agit.

profuturum, si inimici molitionem suo
opere praecoccupavisset, unde Aetius
imperatoris manu et circumstantium gladiis intra palatii pen-
etralia crudeliter confectus est, Boetio praetorii praefecto simul
perempto, qui eidem multa amicitia copulabatur.

1374 CCCCXXVIII

Valentiniano VIII et Anthemio.

a. 455

1375 Mortem Aetii mors Valentiniani non longo post tempore con-
secuta est, tam imprudenter non declinata, ut interfector Aetii
amicos armigerosque eius sibimet consociaret, qui concepti
facinoris opportunitatem dissimulanter aucupantes egressum

MYCLHDF (1372, 1373, 1374, 1375): Cassiodorus (c. 1373, 1375): Paulus (adhuc c. 1373 ad
h. R. l. 11 c. 15, c. 1375 ad h. R. l. 11 c. 16).

1370,2 aliqua H — 3 chinis] cinis C, chinus MA, huns D, hnos H praebent CA defectus H
occasions C — 4 ferocissimi D — mutuis] metuisse C — 5 conterentur MA C — 1371,1 theodori] MC,
theodori H, theodorici YL — 2 thorismodus H — post successerat insitit tertioque iam anno regni sui H
cf. p. 302) — 3 orta] orta est H — 4 pacis YH — quieti a] qui etiam C, qui etiam a H — post c. 1371
ins. in eius locum theodoricus confirmatur frater thorismodi iunior H (c. p. 302) — 1372 c. aetio et studio D
1373 aetius et boetius occisi sunt (om. rel.) F — 1 patricium om. H — promissa iam, fideis sacr. H — 3 di-
rae H — fuit] fugit D — 4 fomis D — incensore C — 6 insincero] LHD, insero MY, incicera C — ob-
strinxerat Y, obstrinxerat (sic) M, obstruxerat C, adstrinxerat L, extrinxerat D — quae] quem H, quod D
nellit D — 7 impelleret] impleret M

11 molitiones L — 12 praecoccupasset LH — unde — 1 dum] C et sic, iungus hanc alteri formae post praecoccupas-
set L. (crede fortasse sic Duchesnius, sed coniectura omnino
coniuictis duabus formis codicum YC, c. p. 379), cum D

13 circum instantium gladiis C — intra palatii penetralia] MH, om. YCL, (c. p. 358) D — 14 confectus] MYL,
effectus C, interfectus est rone xi k. octob. H (cf. p. 303) — boetio] YCH, boethio L, boetio M — praetorii praef-
fecto] praefecto praetorio L, praefecto praecario CH — 15 interempto H — eidem] ei D — copulaverat D — 1374 an-
themio MY — ante c. 1375 insitit his consulibus ranenna arsit H (c. p. 303) — 1371 valentinianus occi-
ditur lenatur maximus xii kl. april. et occiditur prid. kl. iun. gerisicus intrat romam F — 1 aetii] aetii C
longe C — 2 interfectores HA, interfectur D — eti amicos (sic) C — 3 sociaret D — conceptis D — 4 faci-
noris C — aucupantes M

- 5 extra urbem principem et ludo gestationis intentum inopinatis
 ietibus confoderunt. Heraclio simul, ut erat proximus, inter-
 empto et nullo ex multitudine regia ad ultionem tanti scele-
 ris accenso, ut autem hoc parricidium perpetratum est,
 Maximus vir gemini consulatus et patri- levatur Maximus V
 10 ciae dignitatis sumpsit imperium. XVI kal. April.
 qui cum periclitanti rei publicae profuturus per omnia crede-
 retur, non sero documento, quid animi haberet, probavit,
 si quidem interfectores Valentiniiani non solum non plecterit,
 sed etiam in amicitiam receperit uxoremque eius Augustam
 15 amissionem viri lugere prohibitam intra paucissimos dies in
 coniugium suum transire coegerit, sed hac incontinentia non
 diu potius est. nam post alterum mensem nuntiato ex Africa
 Gisirici regis adventu multisque nobilibus ac popularibus ex
 urbe fugientibus cum ipse quoque data cunctis abeundi licentia
 20 trepide vellet abscedere, [septuagesimo septimo adepti imperii die] *om. CD*
 a famulis regis dilaniatus est et membratim et occiditur prid. V
 deiectus in Tiberim sepultura quoque caruit. kal. Iun.
 post hunc Maximi exitum confestim secuta est multis digna
 lacrimis Romana captivitas et urbem omni praesidio vacuam
 25 Gisiricus optinuit, occurrente sibi extra portas sancto Leone
 episcopo, cuius supplicatio ita eum deo agente lenivit, ut, cum
 omnia potestati ipsius essent tradita, ab igni tamen et caede at-
 que supplicis abstinere. per quattuordecim igitur dies secum
 et libera scrutatione omnibus opibus suis Roma vacuata est multa-
 30 que milia captivorum, prout quique aut aetate aut arte placene-
 runt, cum regina et filiabus eius Cartaginem abducta sunt.
- 1376 Eodem anno pascha dominicum die VIII kal. Maias celebratum *om. D*
 est pertinaci intentione Alexandrini episcopi, cui omnes Orien-
 tales consentiendum putarunt, cum sanctus papa Leo XV
 kal. Mai. potius observandum protestaretur, in quo nec in
 5 ratione plenilunii nec in primi mensis limite fuisset erratum.

MYC (deficit e. 1376, 5 in primi) *LHDV* (1375).

1375, 5 urbem] portam *H* ante et ludo (edulo *MY*) *in*scrit et in campo martio pro tribunali in sexto ad
 duos lauros residentem *H* (cf. p. 303) intendentem *H* inopinatis] veniente ex adverso Accilane Aetii Incellario
 simulque veniente Trasilane genero Aetii insperatis et inopinatis *H* (cf. p. 303) 7 nullus *MY* ex *om. Y* regia *C*
 ultione *C* 8 accensus *Y* ut *om. M^a* parricidium (sic) *M*, parricium *D* 10 ante sumpsit *addit* alia die
 xiiii k. April. *H* (cf. p. 303) 11 peraeli publicae (tanti rei *om. in. sp. rav.*) *C* per omni. prof. *L* 12 sero *C*
 13 solum] solum ut *H* plecteret *HD*, ple terit (*sp. rav. interposito*) *C* 14 amicitia *MYC*¹ recipere *H*
 uxoremque] uxorem *D* 15 prohibitum *MY* paucissimos] paucos *H* 16 suum *om. M¹* transire
om. H coegeret *H* haec incont.] in hac cont. *D* 17 diu] diu ut *C* 18 geserici *H*, genserici *YL*,
 gensirico *C*, ginsireci *D*, gerisirici *M* regis *Y* aduentum *MY* 19 habendi lic. *M*, lic. ab. *H* 20 vellet *C*
 abscederet *C*, abscedere *D* septuagesimo (-gensimo *M^a*) sept. ad. imp. die] *MYLH*, *om. CD* 21 regis *C* 23 hunc]
 tunc *M* 24 captivitas] constat civitas *C* 25 gisiricus] gesericus *H*, gesyricus *M*, ginsericus *D*, gensericus
L, gensiricus *C* post optinuit *in*scrit III nonas Iulias *H* (c. p. 304) 26 linuit *D* 27 potestati ips. essent
 tradita] *MY*, potestati (sic *CH*, -te *D*, -tis *L*) ips. essent tradita sibi civitate (-tem *C*) *CLHD* igne *LD*
 28 igitur *om. H* diei *M* 29 scrutationibus *D¹* eius] suis *H^a* 31 cartagine *D* abducta] *YLIH*, abductae *C*,
 abducti *D*, adducta *M* 1376, 1 pascha dominicum] eum pascha domini *H* uiii] xiiii *H* 2 orientales]
 or. episcopi *H¹* 3 putaverunt *L* eum] *MY*, quam *C¹*, quam *C²*, quod *H*, quamvis *L* xu] xlu (*ut vid.*) *M^a*
 4 in quo nec in ratione plenilunii (Iunii *om. H*) nec . . . erratum] *MYH*, karitate hec in ratione pleni lupi
 nec in primi (*reliqua depreciant extrema parte puginae vacante a scriptura*) *C*, *om. L* cum Duchesnio

extant eiusdem papae epistolae ad elementissimum principem Marcianum datae¹⁾, quibus ratio veritatis sollicite evidenterque patefacta est et quibus ecclesia catholica instrui potest, quod haec persuasio studio unitatis et pacis tolerata sit potius quam
 10 probata, nunquam deinceps imitanda, ut, quae exitialem attulit offensionem, omnem in perpetuum perdat auctoritatem.

¹⁾ *Intelleguntur epistolae a Leone ad Marcianum Augustum datae a. 453 Iun. 15 (ep. 121 Ball.), a. 454 Mai. 29 (ep. 137), a. 455 Mart. 13 (ep. 112).*

M Y L H D

57, 6 extant] ext. autem *H* 7 marcianum] astianum *H* veritatis] unitatis *H* sollicite a evidenter-
 que *MY*, solidae evidenterque *H*, sollicitatae evidenter *L* s potest quod] pro qua *H* 11 perdat] *LH*,
 perdit *Y*, perdidit *M* auctorem *M* subscriptionu libri *M* vide p. 346

ADDITAMENTA.

I. ADDITAMENTA AFRICANA A. 446—455.

Ad editionem Prosperi chronicorum eam, quae emissa est a. 445, quattuor ex libris nostris, scilicet hi

P Leidensis Freherianus saec. IX (supra p. 367)

P Laurentianus Poggianus saec. XV (supra p. 368) cum turba vulgarium eiusdem ordinis

X Limogiensis saec. XII parte priore (supra p. 367) } descripti ex Alcoba-

Z Matritensis n. 131 saec. XIII (supra p. 367) } censi deperdito

additamenta adiungunt sine dubio originis Africanæ, Carthagine ut videtur conscripta, alia omnibus illis libris communia inserta Prosperianis, alia in solis libris *XZ* reperta ea continuantia ad a. usque 455. praeterea ea non reperiuntur inter Prosperiana, nisi quod additamentum ad a. 439 adiectum in Havniensem compilationem se insinuavit. additamenta in textum Prosperianum inserta prodierunt cum ipso (v. p. 375): continuationem ex codice Limogiensi edidit a. 1604 Pontaeus (supra p. 375) p. 790.

I. ADDITAMENTA IN PROSPERI TEXTVM INSERTA.

Unicis quadratis comprehensa sunt Prosperi ipsius.

ad a. 435 c. 1321 [Pax facta cum Wandalis data eis ad habitandum] per Trigentium in loco [Africae portione] Hippone III idus Febr.

sic supplemento, quod in margine adscriptum fuit, male dirulso libri omnes. — trigentium *P* — ippone post febr. *ZX* — iii idus] n idus *Alcobaciensis teste Pontaeo.*

ad a. 439 c. 1339 [Gisiricus, de cuius amicitia nihil metuebatur] XIII kal. Nov. [Carthaginem dolo pacis invadit].

Praeterea et ad a. 404 consulem orientalem Aristamentum recensio haec adiecit et laterculum episcoporum Romanorum propria interpolatione explevit additis plerumque non annis tantum, ut factum est in Prosperi recensione altera, sed item mensibus et diebus plane accurate (cf. Duchesne lib. pontif. I p. CCLXI), sic:

Siricius	a. XVI.
Anastasius	a. III d. XXII.
Immoentius	a. XV m. II d. XXI.
Zosimus	a. I m. VIII d. VIII.
Bonifatius	a. III m. VIII d. VI.
Caelestinus	a. VIII m. X d. XVII.
Xystus	a. VIII d. XVIII.
Leo	—

2. CONTINUATIO CODICIS ALCOBACIENSIS.

Ut in Prosperi exemplari hoc anni, quos ad Hieronymum addidit, ex ordine ab I ad LXVI numerantur, ita hic numeri ii continuantur, sed videntur a librario demum adiecti esse, cum ante a. 451 propterea, quod a solita forma recedit, numerus deficiat (v. p. 352).

- 446 Aetio ter et Symmacho consulibus.
 447 Callepio et Ardabure consulibus.
 448 Postumiano et Zenone consulibus.
 449 Asturio et Protogene consulibus.
 450 Valentiniano VII et Abieno xv. cc. consulibus.
 451 Fl. Adelfio v. c. consule.
 452 Fl. Herculano v. c. consule et qui de Oriente fuerit nuntiat.
 453 Fl. Opilione v. c. consule.
 454 post consulatum Opilionis v. c.: Aetio et Studio.
 Hoc anno Aetius occiditur a Valentiniano imperatore.
 455 Valentiniano VIII consulatu suo.
 Rex Wandalarum et Alanorum Geisericus regn. post mortem Valentiniani imperatoris annis XXI.

Ab urbe condita usque ad extremum huius operis fiunt anni ICCVI hoc modo:

sub regibus anni CCXL.

sub consulibus anni CCCCLXIII.

5 sub Augustis et Caesaribus anni DII.

Colliguntur omnes anni usque in consulatum Valentiniani VIII Augusti a XV Tiberii anno et praedicatione domini nostri Iesu Christi anni CCCXXVI. A secundo anno Darii regis Persarum, quo tempore templum Hierosolymis instauratum est, anni DCCCCLXXIII.

10 Ab olympiade prima, qua aetate apud Hebraeos Esaias prophetabat, anni ICCXXX.

A Salomone et prima aedificatione templi anni TCCCXC.

A captivitate Troiae, quo tempore Samson apud Hebraeos erat, anni IDCXXXV.

A Moyse et Cecrope primo rege Atticae anni HVIII.

15 Continet omnis canon ab Abraham usque ad tempus supra scriptum annos HCCCCLXX.

A diluvio usque ad Abraham supputantur anni DCCCXLII.

Et ab Adam usque ad diluvium anni HCCXLII.

Fiunt ab Adam usque ad consulatum Valentiniani VIII omnes anni VDCLIII.

446 et simimido Z   447 artabure X   449 protegene Z   450 valentiniano vii et abieno
 consul. iii. cc. Z   451 delbio X   452 erculano X   quid Z   nuntius Z, renuntiat X   454.1 consulatu X   etio Z   2 etius Z   455.2 gisericus Z   regnat X, regnum Z   3 imperatoris om. Z
 anni Z   in clausula a cesaris Z   6 consulatu Z   a xu] nigesimo quinto X   9 noncenti septuaginta quattuor X, dececlxiii Z   10 ysaias Z   11 ICCXXX] ser. ICCXX   12 mille quattuor centi nonaginta] X, fecclx Z: ser. ICCCLXXXVI   13 IDCXXXV] requiritur ICCCLXXXVI   14 moysen et cecrope Z   duo milia nonem] X, HVIII Z   15 anni X   18 iicexii Z: sed X et XI. in eo libro non multum differunt.

II. ADDITAMENTA ALTERA A. 446—457.

Hoc capite quae eduntur, Prosperi chronicis subiecta sunt in libris duobus:

O Ovetensi, iam Escorialensi *R* II 18 saec. VIII (supra p. 362), ubi in fine nihil desideratur, sed vacat pagina.

R Reichenaviensi deperdito, qui aetate Ovetensi certe par, fortasse superior fuit, cuius extant apographa duo:

R^p Parisinus n. 4860 saec. X (supra p. 363), paginae extremae ima pars hic quoque vacat.

R^r Augustanus saec. XV (supra p. 365).

Perveniant chronica in libro Ovetensi ad a. 452, in Reichenaviensi ad a. 457: nam quod in hoc additur collegium consulum *Ardaburè et Maximiano* nullum est et fortasse ad huius continuationis auctorem delatum falso rumore. accedunt ad haec in solo Reichenaviensi additamenta quaedam ipsis Prosperianis inserta. — Utraque continuatio cum neque adnotatione ulla neque interstitio a Prosperianis dirimatur, adiectam esse ab alio auctore intellegitur collatis exemplaribus chronicorum reliquis, ex iis enim cum appareat Prosperum commentarium edidisse a. 445, extent continuationes duae, altera ad a. 455 supra relata, altera haec neque ambae ipsi Prospero attribui possint, illam finientem in a. 455 Prosperi esse confirmant testimonia Victorii Aquitani et Gennadii et Cassiodori (p. 345): quamquam altera, quatenus legitur in Ovetensi libro, propter studium in papam Leonem et Eutychianorum obiurgationem et ipsa Prospero recte conveniret, prior pars in urbe Roma videtur scripta esse poteritque fortasse adnumerari additamenti chronicorum Italicorum, de quibus supra (p. 256) egimus: posterior priori superstructa praec se fert originem Africanam. latereulus regum Vandalorum, qui posteriori adhaeret, postea edetur cum similibus.

I. ADDITAMENTA IN PROSPERI TEXTVM INSERTA

Reichenaviensis:

1168 *ad a. 378*: Theodosius ordinatur imperator a Gratiano Sirmii: ad quem Theophilus paschale scribit.

1210 *ad a. 397*: Concilium Carthaginis, ubi Ypponensis concilii statuta firmanur et inseruntur.

1213 *ad a. 398*: Eugenius occiditur. *habet ipse Prosper c. 1203 ad a. 395.*

1225 *ad a. 403*: Carthaginense concilium habitum de Donatistis.

1226 *ad a. 404*: [Honorio VI] et Aristaeneto.

1253 *ad a. 414*: [Constantio v. c. consule] et Constante.

1268 *ad a. 418*: Carthaginis concilium contra Pelagianos. *Non vidit qui hoc addidit id ipsam item relatum esse a Prospero c. 1266.*

carthâgis R^p

2. CONTINVATIO CODICVM OVETENSIS ET REICHENAVIENSIS.

Ovetensis.

446 1 Actio III et Simmaco.

447 2 Calipio et Ardabure.

3 Eutices heresiarches Constantinopolites presbyter fretus Theodosii Augusti amicitii conatus est non

Reichenaviensis.

1 =

2 =

alipio R^v, alibio R^p

3 Eutices heresiarches Constantinopolites presbyter fretus Theodosii Augusti amicitii conatus est non perfectum *hominem*

- perfectum in Christo hominem ad-
 5 serere. contra hunc Flavianus eius-
 dem urbis episcopus suscipiens dam-
 natus est auctore Dioscuro Alexan-
 drinae urbis episcopo. contra hunc
 10 autem Euticeu papa urbis Leo
 misit episcopos et presbyteros ac
 diacones, qui iniuriam passos omnes
 catholicos nuntiantes ipsum Flavia-
 num episcopum dixerunt inter ini-
 urias defecisse.
 1 hereticee eresiarces 6 episcopus *ont.*
 10 hac
- 418 4 Postumiano et Zenone.
 5 Imperator Theodosius pro defen-
 sione Euticetis heresiarchis papam
 urbis Leonem evocat. qui dum
 vellet ire et a populo prohiberetur.
 5 misit iterum episcopos et pres-
 byteros.
 2 eresiarcis
- 419 6 Asturio et Protogene.
 asturo protegene
- 450 7 Valentiniano Augusto VII et Avieno.
 abieno
- 8 Patrocinio Chrysafii cubicularii he-
 resis nova convalescit.
 1 chysafii *O^a*, chrisafii *O^b*
- 9 Eodem anno Theodosius Augustus
 defecit Constantinopoli.
 2 costatinopolim *O^b*, costanopolim *O^a*
- 10 et Romae Augusta Placidia.
 11 Chrysafius. per quem heresis in
 Oriente convaluerat, fustibus caesus
 defecit.
 1 christianus 2 orientem
- 451 12 Adelfio u. e. cons.
 uic *O*
- 13 Marcianus adsumit imperium orien-
 tale post Theodosium sororemque
 eius Pulceriam coniugem sumit.
 1 orientalem
- in Christo asserere. contra quem Flavia-*
 5 *mus eiusdem urbis episcopus suscipiens*
cum sacerdotibus suis damnatus est
auctore Dioscuro Alexandriae urbis
episcopo. contra quem papa urbis Leo
misit episcopum, presbyterum et diaconum.
 10 *qui iniuriam passi Flavianum nuntiant*
in defensione catholica per iniurias gra-
uissimas defecisse.
 1 hereticee *R^v* constantinopolitis *R^p*
 2 pbr *R^p*, episcopi prespiteri *R^v* amicicia *R^v*
 4 asserere *R^p* 7 alexandriae urbis *R^p* 8 urbis
ont. R^p 9 prespiterum *R^v* 11 defensionem
 catholicam *R^v*
- 4 ==
- 5 *Theodosius imperator pro defensione*
Euticetis Leonem papam urbis ad se
evocat. qui dum ire vellet, a populo
prohibitus presbyteros et diacones direxit.
 2 praespiteros *R^v* 1 praespiteros *R^v*
- 6 ==
- 7 *Iterum vocati catholici audiendi.*
 8 Valentiniano VII et Avieno.
 abieno *R*
- 9 *Praecedente iterum papa Leone dirigun-*
tur ad Orientem presbyteri et diacones
ad heresim confutandam.
 1 papa] a papa *R^p* 2 ad orientem *ont. R^v*
 ad h. e. pr. et d. *R^p*
- 10 *et eodem anno defecit Theodosius Augus-*
tus.
- 11 ==
- 12 *Theodosius cum magna pompa a Placidia*
et Leone et omni senatu deductus et in
mausoleo ad apostolum Petrum depositus
est.
- 13 *Nuntiatum defuncto Theodosio requirere*
Marcianum et Pulceriam eiusdem con-
iugem Augustam factam.
 2 marianus *R^p* pulcheria e. coniuge augusta
 facta est *R^p*

- 14 a quo heresiarches Eutices damnatur. *Eutices et omnes eius*
heutices *fautores.*
1 euthyces RP
- 15 Flavianus licet defunctus redditur
 civitati Constantinopoleos.
- 16 Pulcheria quoque Augusta Marciani
 iugalis effecta.
1 pureeria
- 17 Sacerdotes a papa Leone contra
 Euticen missos cum honore remittit
 scribens papae Leoni se hanc fidem
 tenere, quam ipse papa Leo con-
 scripserat, omnes etiam damnasse
 cum eodem Eutice, qui eius per-
 versitati probati sunt consensisse.
2 remittit] mittit 7 consentisse
- 18 Hoc tempore Attila Hunorum rex
 invadit Gallias. contra hunc com-
 mendans se domno Petro apostolo
 patricius Aetius perrexit dei auxilio
 pugnaturus.
1 athela ugnorum

3. CONTINVATIO CODICIS REICHENAVIENSIS.

- 15 et levatus est imperator Marcianus XLVII. marcianus xlvii imperator
- 16 Placidia defuncta est V kl. Decembris. regnavit annis viii RP
- 17 ordinatur imperator anno VIII. c. 17 om. RP
- 18 Marciano et Adelfio. 451
- 19 Pugna facta in Galliis inter Aetium et Attilanum regem
 Hunorum cum utriusque populi caede. Attila fuga-
 tur in Gallias superiores. attilan RP
- 20 Honorio et Aspere. 452
- 21 Iconica Marciani imperatoris Romam ingressa III kal.
 Aprilis. marciomarciani RP
- 22 Opillione et Vincomalo. 453 vincomalos RP, vincomalus
- 23 Aetio et Studio. 454 RP
- 24 Eo anno occisi sunt Aetius et Boetius patricii.
- 25 Carthagine ordinatur episcopus Deogratias in basilica
 Fausti die dominico VIII kal. Novemb.
- 26 Valentiniano VIII et Antemio. 455
- 27 Valentinianus ipse occisus ad duos lauros XVII kal.
 Aprilis, et levatus Petronius Maximus imperator.
- 28 qui LXXII die occisus per urbem tractus.
- 29 Geisericius Romam ingressus praeda facta Carthaginem
 revertitur. revertitur RP
- 30 et post aliquos dies levatur in imperium Avitus.
- 31 Varane et Iohanne. 456 varane et iohanne RP
- 32 Constantino et Rufo. 457
- 33 Ardaburo et Maximiano. —
- (sequitur latereulus regum Wandalarum usque ad receptam Carthaginem a. 534).*

III. CONTINVATIO AD A. 462.

Servavit unus codex Matritensis univ. n. 134 saec. XIII subiunctam epitomae Hieronymianae Prosperianae alteri f. 24'—29 (p. 373).

Theodosius iniior ann. XX

[*sequuntur capita ex Prospero sumpta 1297, 1304*].

Placidia Honorii soror cum filio Valentiniano ann. II.

Placidus Valentinianus ann. XXX.

Petronius Maximus diebus LXXV.

⁵ Inpartius Avitus ann. I mens. III.

post ipsum mensibus XV regnum vacavit.

Iulius Maiorianus annis tribus mensib. VII.

Livius Severus simul imperator et consul.

¹ iniior *in litura cod.*   ³ placidus *cod.*   ⁷ iulius] iulianus *cod.*   ⁸ livius] tuus *cod.*   consul] constantius *cod.*

Computatio subiecta supra p. 373 relata est deducta *ad extremum huius operis, id est Iulii Maioriani (et ins. cod.) extremum tempus*, a quo excidium Hierosolymorum anno Vespasiani secundo distare ann. CCLXXXII mens. III d. II. mundi annum esse VDC'LXXXII.

IV. AVCTARIVM EPITOMAE VATICANAE.

Codex Vaticanus Reginae n. 2077 saec. VII (vide supra p. 371) epitomae chroniconum Prosperianorum quae addit, hoc loco composita sunt exceptis libellis paschalibus duobus, altero inscripto *ratio paschae* a. 354—437, altero inscripto *epitoma temporum et indicium paschae*, quo comprehenduntur a. 464—543 adscriptis paschatis suis et ex parte adnotationibus historicis, quos duos libellos placuit edere inter auctaria ad Victorium Aquitanum, ad eos disputabitur de huius libri origine Campana.

I. ADDITAMENTA IN PROSPERI TEXTVM INSERTA.

In Prosperi textum quae epitomator inseruit pauca et exigui momenti quamquam edidimus supra cum Prosperianis uncis quadratis conclusa, placuit repetere coniuncta hoc loco, quae uncis comprehenduntur, sunt ipsius Prosperi.

- c.* 79: [Thola] de Isaac.
c. 89: [Iephthe] Galadites.
c. 684: Pinytus Gnosiae urbis episcopus (Pinytus Cretensis *Prosper*).
c. 1125 *ad a.* 364: [Valentinianus] Pannonius.
c. 1211 *ad a.* 398: Gildo in Africa occiditur.
c. 1226 *ad a.* 404: [Honorio VI] et Aristacneto.
c. 1240 *ad a.* 410: [Roma a Gothis Alarico duce capta] VIII kal. Septemb.
c. 1253 *ad a.* 414: [Constantio] et Constante.

- c. 1365 ad a. 151:* Aquileia fracta est.
1366 ad a. 152: [Herculano] et Asphoracio.
1368 ad a. 153: [Opilione] et Vincomalo.

2. INDEX IMPERATORVM.

Index imperatorum a Theodosio ad Anastasium interpositus est in codice inter a. 387 et 388 epitomae. etsi prior pars ad Theodosium II usque sine dubio ex ipsis Prosperianis desumpta est et inserta propterea suis locis adnotationi nostrae, placuit hoc loco indicem exhibere ut legitur in libro.

- 1 Mortuo apud Viennam Valentiniano **Theodosius XLIII**, cum iam XIII regnaret annos, regnat cum Arcadio et Honorio ann. III.
- 2 Quo Mediolani mortuo **Arcadius XLIII**, cum iam regnasset an. XII, regnat cum fratre Honorio ann. XIII.
- 3 Mortuo Arcadio Constantinopolim **Honorius** cum Theodosio fratris filio regnat ann. XV XLV.
- 4 Quo mortuo **Theodosius XLVI**.
- 5 Cuius decreto tertio regni eius anno **Valentinianus XLVII** cum socero Theodosio ann. XXVI. quo mortuo regnat cum Marciano ann. III.
- 6 **Marcianus XLVIII** regnat post Valentinianum ann. tribus.
- 7 Quo mortuo **Leo** et **Maiorianus XLVIII** regnant simul annis tribus.
- 8 **Severus** cum Leone regnat quinquagesimus ann. III. Severo mortuo regnat Leo in monarchia anno uno et cum Antemio ann. VII.
- 9 **Antemius LI** ann. VII.
- 10 **Olybrius** regnat quinquagesimus secundus menses III.
- 11 Quo mortuo III non. Novembres eodem anno, imperator fit V non. Martias **Glicerius LIII**.
- 12 Quo deposito **Nepus LIII**.
- 13 **Augustulus LV**.
- 14 **Zeno**.
- 15 **Anastasius**.

1, 2 archadio   2, 1 cum *post* regnat *om.*   3, 1 archadio   2 xlii quadragesimus quintus
 7 regnat   13 lu id est quinquagesimus quintus.   *in fine spatium vacat.*

3. ANCTARIVM AD ED. A. 455

ANNI 466.

Prospero haec addit codex nullo interstitio continuata.

1	[Valentiniano VIII et Antemio.]	455
2	[Valentinianus occiditur. levatur Maximus] XVI kl. April. [et occiditur] prid. kl. Iun.	
3	[Gesiricus intrat Roman].	
4	Nam Avitus in Galliis imperator efficitur.	
5	Iohanne et Varane,	456
6	Avitus privatur imperio.	
7	Constantino et Rufo.	457
8	Moritur Marcianus. levatur Leo et Ravennae Maiorianus V kal. Ian.	
9	Leone et Maioriano,	458
10	Recemere et Patricio,	459
11	Valomer Durraecium intravit.	

12 Magno et Apollonio.	460
13 Severino et Gadalaifo.	461
14 Moritur Maiorianus. Levatur Severus.	
15 Leone Aug. et Severo Aug.	462
16 Basilio et Vibiano.	463
17 Olybrio et Rusticio.	464
18 Basilisco et Erminirico.	465
19 Severus moritur.	
20 Leone Aug. ter	466

5 iohanne xxxi et urame   9 *in margine* anno a passione dñi cccxxxi   13 gadalaifo   16 bibiano
 18 et om.   *Subscriptum manu secunda:* et sequitur Puseo et Iohanne (= a. 467) anno cexl (*sic*) a p. dñi,
item in margine: sed et haec quae sequitur storia usque ad Leonem iterum referet et sequitur Puseo et
 Iohanne: *remittitur scilicet ad indicem paschatum subiunctum, cuius consulatus incipiunt ab a. 461.*

4. DE ENOC ET HELIA¹⁾.

Dicitur venire Enoch et Helia praedicaturi adventum domini et diem iudicii mensibus XLII. creditur acis de singulis tribubus excepto tribu Dau. pro qua reponitur tribu ^{Apoc. 7, 7; 17, 1; 18, 4; 19, 7.} Levi XII virginum signatorum Φ interfectorum Christo. dies XL et quinque dilatio regni erit sanctorum, quibus est dominus in sua maiestate venturus. hic sextus millesimus annus implevitur, sicut Danihelo Gabrielus angelus post LXX annorum ebdomadas (*in margine manu prima:* quod est consulatu Bilisari) tam primum quam secundum ipsius declaravit adventum. denique novissimam ebdomadam dividit in Heliae tempore et verum (u rü *cod. spatio inter u et r vacante*) Christi, ut tribus et semis annis per eundem Heliam dei notitia confirmetur, de qua dicit: 'confirmavit pactum ebdomadis unae', et tribus aliis sub autem Christo, de quibus ait: 'et in dimidio ebdomadis deficiet hostia et sacrificium et erit abominatio desolationis', unde et dominus discipulis interrogantibus de adventu respondit inter cetera dicens: 'cum viditis abominationem ^{Matth. 24, 15.} desolationis quae dicta est a Danihelo propheta stante in loco sancto, qui legit, intellegat', haec sunt venerabilis patris, quae (quae *corr.*) inventa ingenii macies occupato potuit esarenti potuit extorquere sermonem. explicit.

V. EPITOME CARTHAGINIENSIS.

Codex Matritensis 131, praeter Prosperum brevium nobis Z (supra p. 367) et epitomam ex Prospero, de qua dictum est p. 372, 494, f. 44—46' chronographiam exhibet in alio libro nullo quod sciam servatum, laudatam ex Alcobaeciensi codice Matritensis archetypo a Vasaeo in annalibus Hispaniae l. 1 c. 4 (inde Aevalus in Isidorianis I p. 676), inscriptam *incipit cronografia sancti et doctoris summi Ysidori Ispalensis sedis episcopi*, Isidoro ea abiudicanda est neque in Hispania scripta, sed in Africa, nam in parte priore praeter res ad Iudaicam ecclesiasticamque historiam pertinentes saecularia nulla commemorantur nisi Roma condita, Vergilius natus et mortuus, denique Carthago condita anno Darii XXI.

¹⁾ Super v. adscribitur: *de duobus testibus*. — Harnaeckius noster, quem de hoc commentariolo consului, eum indicat aut Hippolyti ipsius esse aut certe profectum ex secta Hippolytiana, conferendi liber eius de Antichristo et commentarius in Daniele.

capta anno post conditionem DCCXLVIII. et postea quoque, sicut ostendent infra edita, compilator ea maxime selegit quae ad Carthaginem pertinerent. denique computatio quae libellum claudit deducta est ad Trasamundi obitum a. p. Chr. 523 et adhaeret brevis notitia de postremis temporibus regni Wandalorum et de Carthagine a. 531 a Belisario recepta. illo igitur tempore libellus compilatus est et quidem fere ex chronicis Hieronymi et Prosperi et ex Rufini historia ecclesiastica, sicut satis accurate et plene indicat *prologus* quem subieci:

Ysidorus lectoris (lectoris *Cod.*) salutem. Legenti mihi librum de temporibus, quae Graeca lingua cronica (crononica *C*) titulatur, consideravi viros, qui de tali re curam gesserunt, quales fuerunt, quo ingenio, quibus studiis floruerunt, quantum posteris prospexerunt, ita ut ipsum mundi transeursum quasi ante oculos situm aut stipiti corporaliter affixum in conspectu posuere legentium ipsaque diversarum gentium regna sibi met succedentia opere variato ita compe (copte *C*) ordinateque distincta, ut tanta retro currencia secula tamquam brevia capacibus et perexigua videantur, nos vero de brevi aliquid brevissimum facientes, omittentes nobis non necessaria Hebraee gentis, unde usque in omnes generationes (gn's *C*) auctoritas sacra manavit, tantummodo tenuimus cursum ab Eusebio Cesariense maxime, ab Hieronimo cetera, a Prospero ultima in croniceis posita. hystoria autem ecclesiastica ab ipsius domini nostri Iesu Christi tempore passionis usque Constantini imperatoris religiosam confessionem et Licini persecutoris interitum item Eusebio auctore in Greco conscripta, usque Eugenii vero interfectionem et fidelissimi in Christo Theodosii victoriam inde (in *C*) Rufinus prima (pa *C*) transtulit in Latinum et ultima perfecit, ex utraque igitur delibantes, quantum ratio cogitationis exigit, vetera et nova tempora parvulorum deduximus in noticiam, quibus ad legendum series temporum diversarum gentium sibi met ex adverso in chronicis posita intelligendi denegat facultatem.

Praeter *chronicon* et *historiam*, ut ait ipse compilator passim, id est Hieronymum et Rufinum, quaedam adsevit ex sacris libris ipsis secundum versionem Hieronymi adsumptis etiam prologis eius, ut statim post praefationis subscriptionem: *explicit prologus rerum enarratio incipit ita: septem igitur veteris sacre legis editiones ubi cruditus et inquisitor ardentissimus Hieronimus se memorat reperisse, LXX scilicet, Aquile, Simmachii, Theudotionis et tres anonymas*, item in capite de Abraha posuit haec de libro Iob: *cuius librum ex duobus editionibus, Hebraea scilicet et Graeca, a Hieronimo sicut et omnem auctoritatem invenimus interpretatum cum prologis suis*, praeterea si excipias Paulini vitam Ambrosii, unde quaedam ad Rufiniana adiecit, auctores nullos videtur adsumpsisse. — Totum libellum cum descriptum haberem ab Ewaldo, edere nolui: selegi ex priore parte haec:

Manasses reg. super Iudam an. LV. is traditur Ysaiam secuisse: set in canonicis libris non habetur, in apocalipsis invenitur, ubi et catavaticum est ipsius Isaie, ubi et Manasse canticum invenitur, set quia dat omni paenitenti (petenti *C*) compunctionem et nichil habet contra fidem, ab omnibus ecclesiis et monasteriis cantatur.

[Artaxerses ... Memnon ... sub hoc rege historia, quae Hester libro continetur expleta (expletura *C*): ipse quippe est qui ab Hebraeis Assuerus vocatur (*haetenus ex Hieronymo a. Abr. 1612*)]: nam si superioris Artaxersis, ut alii putant, gestum fuisset tempore, nunquam de tali causa Esdras tantus scriba siluisset.

post Hieronymi de versione septuaginta interpretum adiutationem a. Abr. 1736: hic

(*Ptolemæus Philadelphus*) erat unius veri et vivi dei cultorum et quia needum trinitatis sacramenta elaruerant, ne in aliquo regis animus offenderetur, ali-quanta de filio dei et de spirito sancto LXX interpretes subtraxerunt, quæ (qui *C*) ab Hieronimo in autentica Hebraea inveniuntur.

post Hieronymiana de tribus solibus simul exortis a. Abr. 1973: trinitatis in uno splendore luminis mundo iam cognitionem futuram significaverunt.

passione Christi memorata disputat de novo testamento: non dubium quod (pro *C*) Græca lingua fuerit editum præter evangelium Mathei, quod Hieronimus in bibliotheca Cesariensi litteris et verbis Hebraicis diligencia Eusebii custoditum esse dixit, in Græcam linguam Latinamque transtulit. hic Mattheus unus ex duodecim in Iudea (iudeam *C*) predicans que vidit narravit, Marcus (mar-chus *C*) vero Petri discipulus que a magistro audivit scripsit, Lucas (lucas *C*) similiter evangelium Pauli edidit, que utraque euangelia a magistris Petro, que vidit, et Paulo, que Christo sibi revelante cognovit et cum prioribus apo-stolis, ut ipse commemorat, contulit, accepta (a propheta *C*) et eorum iussu edita sunt, Iohannes vero omnium posterior iam claris mundo omnium que supra diximus euangelis, dum Cerinthi (cherinti *C*) et Ebionitarum consurgeret dogma, qui asserebant Christum ante Mariam non fuisse, rogatus ab Asianis episcopis divinam Christi non solum nativitatem expressit, sed etiam quæ (quo *C*) a Christo ante quam Iohannes Bap-tista decollaretur gesta sunt et a tribus supe-rioribus pretermissa commemorat.

Telesphorus septimus Romane (rome *C*) episcopus ecclesie insigne martirium duxit: hoc historia [*Rufini* 5, 6], nam chronica [*Hier. a. Abr. 2144*] siluit.

sub Alexandro: hoc tempore sancta Cæcilia passa est.

sub Maximino: sexta persecutio facta: ab isto oculi effossi dextri et poplite sinistro diversis confessoribus inciso, ex quibus fuerunt usque ad Constantinum.

Gordianus ut fertur civis Tusdritanus. Cf. *Victor. 26*: *vita Maximini 14*.

de Fabiano episcopo Romæ: huic præsentem (presenti *C*) populo columba super caput sedit.

de persecutione sub Decio add.: qua Laurentius Romæ diaconus coronatus est, septima igitur persecutio exerevit.

Babillas . . . Antiochenæ ecclesie episcopus coronatur et Fabianus subrogatur (*ex Hieronymo a. Abr. 2268*), cuius passionis gesta ad nos usque pervenit.

de Fabiani martyrio adnotatur: hoc in cronicis (*Hieronymus a. Abr. 2269*), historia siluit. XXIII regni Constantini anno etiam Donatus, a quo Donatiani (donationi *C*), in Africa apparuit (*ex Hieronymo a. Abr. 2344*), non impar Arrio: cuius heresis ortum et excessus Optatus (obtatus *C*) opere septem voluminum comprehendit.

Posterioris partis, scilicet ab initio Prosperi, subiunxi elenchum ita formatum, ut quæ consentiunt cum vulgaribus vel ab iis non dissentiunt nisi omissionibus et corruptelis, simpliciter indicarentur, quæ discedunt vel reperiri non potuerunt, ederentur, insunt in his Carthagine, ut dixi, compositis quedam ad Prosperum adiecta et cum Prospe-riani veris componenda.

Ab ultimo igitur anno Valentis usque ad ingressum regis Carta-ginis Geiserici ann. LX.

Gratianus hoc modo cum fratre Valentiniano parvulo filio (filii *C*) PR. 1167

Valentiniani reg. ann. VI.

Gratianus — Orientis PR. 1170

et cum multa religiose ac fortiter gesserit, a Maximo tyranno per RIF. II. 11
comitem quandam interemptus est.

- Iustina — ad discordiam populos RVF. 11, 15
 qui utriusque (utrumque *C'*) partium populi fide differente (diffi-
 dente *C'*) in unum conveniebant.
- Ambrosius autem — prima sortitur (fortitur *C'*) RVF. 11, 16
 adfuit tamen Theodosius — restituit RVF. 11, 17
 igitur ad Orientem — conlapsus est RVF. 11, 19
 tunc ille Antichristus (atichristo *C'*) generis humani inimicus, qui corda regum mox
 fidei rudimenta suscepta nove quaestionis callida inventione subvertit (sub-
 uertat *C'*), qui nihil aliter (?alide *C'*) gessit nisi ut Christi ecclesias everteret
 (?eūet *C'*), sacerdotes regna populos (populo *C'*) ad fidei discordiam provocaret,
 homicidia adulteria et multa nefanda, que leges Romanae puniunt, regum
 fulti presidio sacerdotes in ecclesia publice comiterent, agnitus atque pro-
 stratus in regno Romano ulterius locum non inueniens in barbaras se transfudit
 nationes, apostolicum quasi testimonium proferens (proferes *C'*): ad Romanos
 (-nus *C'*) missi eramus, sed quia indignos se verbo dei iudicaverant, conversi
 sumus ad gentes, vos enim digni eratis veram fidem suscipere, et omnia que
 de vocatione gentium scripture sancte plene sunt ad eorum personam trans-
 ferentes barbarorum animas occuparunt, consueto illo inimicus auxilio, ut et
 populum Christianum barbarae ditioni (dictioni *C'*) subiectum ad ipsum (?adiam *C'*)
 quasi convertens a Christo separet, et ut omnino sibi barbaros devinxissent,
 predicant apud se esse tantum unum deum, unam fidem, unum baptisma,
 ceterorum, qui ab eis foris sint (sibi *C'*), debere baptismum iterari (-re *C'*),
 quod per tanta discidia in regno Romano usque ad Theodosium, a quo de
 cunctis ecclesiis pulsati sunt, non sunt ausi committere, quo futura (futurum *C'*)
 ista perficit inimicus hodie (hodies *C'*): testes sunt ecclesiae, ubi non gladio
 corpora, sed aqua anime ingulantur.
- Apud Laodociam — fuisse perhibebat, merito huius heretici volui RVF. 11, 20
 facere mentionem, quia sunt quidam Arrianorum, qui etiam
 Apollinaris (appollinaris *C'*) septam et mutabilantem (*sic*) et per-
 turbationem tribuant, qui propria sunt animae, quam se domi-
 nus habere testatur.
- Theodosius — tribus PR. 1198
 Theodosius — perimit PR. 1203
 hoc tempore Augustinus — ordinatur PR. 1204
 Theodosius — moritur PR. 1206
 Archadius — XIII PR. 1207
 Wandali — Ianuarii PR. 1230
 Constantinus — transit PR. 1232
 Honorius — XV PR. 1235
 Wandali tribus annis in Gallias exemptis Hispaniam occupaverunt PR. 1237
 Constantinus — orsum PR. 1243
 Constantius sub Honorio magister (ĩgřo *C'*) milicie et consul qui PR. 1247,
 et patricius Placidie Theodosii imperatoris filie, quam Ataulfus 1253, 1256,
 coniugem habuerat, nuptias promeretur, ex quibus Valentinianus 1259, 1267.
 Constanti et Placidie filius nascitur.
- Constantius — adsumitur PR. 1273
 eodem tempore — moritur PR. 1274
 quo tempore post moritur: XIII scilicet anno Honorii (*in marg. m. 1*). PR. 1276
 Theodosius Archadii filius mortuo Honorio patruo suo Romanum
 obtinet imperium.

- Theodosius Valentinianum ante sue filium Cesarem facit — *PR.* 1286
 factus est
- atque a Placidia — recipiunt *PR.* 1288
- Valentinianus (-no *C'*) regno potitur Occidentis et decreto Theodosii *PR.* 1289
 Augustus appellatur.
- gens — transit *PR.* 1295
- Augustinus episcopus moritur VIII anno ante ingressum Carthaginiis. *PR.* 1304
- Pax (par *C'*) cum Wandalis facta data eis ad habitandum per *PR.* 1321
 Trigerium Hippone regio (ipponie regie *C'*).
- Rex Geisericus — civitatibus pelleret (polleret *C'*) *PR.* 1327
- Valentinianus — accipit *PR.* 1328
- per idem tempus III Hispaniae viri Archadius Probus Paschasius *PR.* 1329
 et Euticius — damnatus est
- Geisericus (gersericus *C'*) tribus annis Hippone (ypone *C'*) regio *PR.* 1339
 exemptis Cartaginem occupat sub die XIII kalendas Novembris
 omnesque — bellum intulisset
- Eo tempore archidiaconus urbis Rome Leo nomine gaudenti patria *PR.* 1344
 Romane ecclesie episcopus ordinatur.
- Cum Geiserico autem Valentiniano Augusto (-tus *C'*) pax confir- *PR.* 1347
 mata — divisa est
- Colliguntur a principio mundi usque ad novissimum annum Trasmundi anni
 VDCCVIII hoc modo:
- ab Adam usque ad Abraham HICLXXXIII
- a nativitate Abrahe usque ad vocationem anni LXXXV
- a prefato anno promissionis (-nes *C'*) Abrahae usque ad exitum Israhel de Egipto
 anni CCCCXXX
- Moyses in heremo fuit ann. XL
- Iosue in terra promissionis ann. XXVII
- sub iudicibus anni sunt CCLXXXVIII
- sub Hely sacerdote anni XL
- in regno Saul anni XL
- a David usque ad transmigrationem Babilonis anni sunt CCCCLXXXV
- a transmigratione Babilonis usque ad nativitatem domini nostri Iesu Christi anni
 DLXXXVII
- dominus Iesus Christus hic in corpore positus annis XXXIII
- a passione domini usque ingressum Wandalorum Cartagine ann. CCCCXIII.
- sequitur laterculus regum Wandalorum cum similibus editus.*

VI. INTERPOLATIONES PROSPERI CHRONICIS INSERTAE SAEC. XV.

Post renatas litteras Prosperi chronica Hieronymianis addita (ea enim pars sola tum vulgo nota erat) bis interpolata sunt, primum in libris scriptis non paucis saeculi XV omnibus, quos supra p. 368 in recensu eorum distinxī asterisco, item in editione principe s. l. et a. facta Mediolani c. a. 1175. ex Marcellino, cuius epitome in eius

generis libris quibusdam chronico Prosperiano subiungitur; deinde in editione altera quae prodiit Venetiis a. 1483 adhibitis pluribus auctoribus, quos tabula subiecta indicat, nobis cum futilibus his additamentis apparatus onerare displiceret, utile visum est hoc loco ea componere auctoritate adscripta, ne fallerent deinceps, ut adhuc saepe fefellerunt.

a. 379 Ausonio et Olybrio cos.	Theodosius summa felicitate multis atque ingentibus proeliis Gothos superat et e Thracia pellit. Longobardi ab extremis Germaniae finibus Oceanique protinus litore Scandiaeque insula magna multitudine ingressi et novarum sedium avidi Iborea et Aione ducebus Vandalos primum vicerunt. Sempronius vir apprimè eruditus agnoscitur.	Jordanes Get. 27, 140. Paulus hist. Lang. 1, 2, 7 adhibito Jordane Get. 3, 16. Hieronymus vir. ill. 134, <i>ubi est</i> Sophronius.
a. 380 Gratiano V et Theodosio cos.	Theodosius cum Thessalonicae aegrotaret, ab Ascholio eiusdem civitatis episcopo baptismum suscepit. Procurante Gratiano, eo quod Theodosius aegrotaret, pax firmatur cum Gothis. Synodus Patrum CL apud Constantinopolim celebrata est contra Macedonium spiritum sanctum deum esse negantem.	Cassiodorus hist. trip. 9, 6. Jordanes Get. 27, 141. Cassiodorus hist. trip. 9, 12.
a. 381 Suagrion et Eucherio cos.	Gregorius Nazianzenus vir sua aetate eloquentissimus et Hieronymi praeceptor obiit.	Hieronymus vir. ill. 117.
a. 383 Merobande II et Saturnino cos.	Petronius Bononiensis episcopus vir studiis et sanctitate clarus moritur.	Gennadius vir. ill. 41.
a. 389 Timasio et Promoto cos.	Langobardi eorum ducebus defunctis primum sibi regem creaverunt Algelmundum Aionis filium, qui regnavit annis XXXIII.	Paulus hist. Lang. 1, 14.
a. 390 Valentiniano IV et Neoterio cos.	Signum in caelo quasi columna pendens ardensque per dies XXX apparuit. Theodosius venerabile Iohannis Baptistae caput ex vicio Coslai Constantinopolim deportans septimo ab urbe lapide in basilica, quam magno sumptu in eius honorem crexerat, recondit.	Marcellinus ad h. a. Cassiodorus hist. trip. 9, 43.
a. 391 Tatiano et Symmacho cos.	Eugenius favore Arbogastis confisus imperium sibi met usurpavit.	Marcellinus ad h. a.
a. 393 Theodosio III et Abundantio cos.	Honorium pater suus Theodosius in eodem loco, quo fratrem eius Arcadium Caesarem fecerat, principem constituit, XVII ab urbe miliario, cum hora tertia tenebrae factae sunt.	Marcellinus ad h. a.
a. 396 Arcadio IV et Honorio III cos.	Terraemotus per dies plurimos fuit caelumque ardere visum est. Orosius Hispanus presbyter vir eloquens et historiarum cognitor claret.	Marcellinus ad h. a. Gennadius vir. ill. 39.

a. 397	Caesario et Attico eos.	Flaccilla nata est Arcadio filia. Euagrius incredibilis abstinentiae monachus et in sacris litteris eruditus apud Aegyptos habetur insignis.	Marcellinus ad h. a. Gennadius vir. ill. 11.
a. 403	Theodosio Augusto et Rumorido eos.	Eudoxiae Arcadii uxoris statua super porphyricam columnam posita est.	Marcellinus ad h. a.
a. 404	Honorio VI et Aristaeneto eos.	Eudoxia uxor Arcadii diem clausit.	Marcellinus ad h. a.
a. 407	Honorio VII et Theodosio II eos.	[Constantinus] ex infima militia ob solam speciem nominis.	Orosius 7, 10, 1.
a. 423	Mariniano et Aselepiodoto eos.	Langobardorum II. regnavit Lamissus meretricis filius annis III.	Paulus hist. Lang. 1. 15. 17. <i>quot annos requirit Lamissio, nec Paulus refert nec alius quisquam.</i>
a. 433	Theodosio XIV et Maximo eos.	Maxima urbis regiae pars septentrionalis per dies tres continuos incensa collapsaque est mense Augusto. Iohannes monachus cognomento Cassianus Massiliae insignis et facundus scriptor habetur.	Marcellinus ad h. a. Gennadius vir. ill. 61.

LIBER PASCHALIS

CODICIS CIZENSIS

A. CCCXLVII.

Inter libros scriptos impressosque, quos episcopus Iulius Pflugk († a. 1561) gymnasium oppidi Zeitz legavit, scripto hodie numerato fol. 19, quo continetur commentarius in decretalia Bonifatii VIII, adglutinata fuerunt a bibliopega folia quaedam visa volumini etiamtum adhaerentia a. 1816 Augusto Guilelmo Cramer¹⁾, qui paginas tum prostantes (infra f. 1r, f. 2v, f. 3v, f. 1r.) edidit in narratione 'de fragmentis nonnullis vetustarum membranarum' (Kiliae 1826. 4. pp. 59; cf. eundem *Hauschronik* 1822 p. 121), post aliquot annos ex compage soluta sunt et sic descripta a Gustavo Haenel omnia, is ea edidit ita, ut paginas Cramero visas emendaret, reliquas adiceret, in annalibus Richterianis (*kritische Jahrbücher für deutsche Rechtswissenschaft* ann. 1 sive 1837 vol. 2 p. 756—760), anno c. 1862 folia translata sunt in bibliothecam Berolinensem, ubi prostant sub n. quart. 298, edidi ea ego in actis maioribus academiae Berolinensis anni 1862 p. 539—566, continentur iis fragmenta libri praeterea ignoti, scripti ab auctore cuius nomen latet anno p. Chr. 147, hodie noti sub nomine quod retinimus paschalis Cizensis, egerunt de eo praeter editores Rossius inser. Chr. 1 (1861) p. XCI—XCII (cf. p. LIX, LX) et Kruschius *Studien* (1880) p. 116 seq.; *neues Archiv* 9 (1884) p. 275.

Litteratura uncialis est et plane egregia, cuius specimen ego addidi editioni illi f. 1 rectam et f. 2 versam, Zangemeister et Wattenbach inter exempla codicum Latinorum litteris maiusculis scriptorum (1876) tab. 23 f. 1 rectam: huic editioni adiectae sunt in tabulis I. II folii 2 versa et folii 3 versa, scriptura saeculo, quo tractatus conscriptus est, digna compendia praeter legitima nulla exhibet, nisi semel p. 1. 11 DNS, capita separantur solito more versibus primis eminentibus, extremis non perscriptis: punctis commata separantur semel p. 1. S post *desit*, verba ubi dies memorantur 1. 19 III·IDVS·APRIL· et 1. 20 ·VI·KAL·APRIL· pagina in praefatione versus habet 25, in laterculo, ubi consules solos recenser, consulatus 24, ubi addit epactam et mensem paschalem, consulatus tantummodo 12, quamquam hi quoque singulos versus tantummodo occupant maioribus nimirum spatiis separati, litterae per se evidentissimae multis locis obscuratae sunt vel plane evanuerunt cum quod folia ex tegumentis detracta sunt nulla cura tum quod venena iis adhibita sunt nociva et vitiosa, adiuvit me in legendi negotio difficili laffé quondam noster ut amicissimus ita peritissimus, errores priorum, quos redarguunt membranae, in apparatu non adnotentur,

¹⁾ Cramer sic narrat: '(libros originem trahentes ex hereditate Iulii Pflugkii . . . dum pereuro, in unum incido horribilis magnitudinis librum, cui sustinendo vires vix sufficiebant . . . continebat liber commentar. in decretalia Bonifatii VIII librum sextum tituloque carebat, incipiebat autem a verbis *quia glos. s. sine recitatione legitur* . . . cuius claustra dum resero et tegumentum adversum evolveo, ecce obtutum figit ipsi adglutinata intus membranae plagula et in aversa tabula altera itidem plagula ex eodem utraque transsumpta libello.' haec omnia conveniunt in codicem fol. 19, quod Pertzius *Archiv* 11 (1858) p. 733 euanrens codices gymnasii Cizensis ad folia illa quattuor adnotat: *noch übrig Zeilen von derselben Schrift finden sich in n. 19 und n. 33, inspectis voluminibus missis Berolinum deprehendi non ita se habere, cerantur in utroque volumine vestigia foliorum aliquando adglutinatorum teguminibus, iam vero detractorum: alteri volumini n. 33, quod incipit *Gregorius hoc profanum*, quatenam folia adglutinata fuerint, ignoro.*

Cum foliorum quae supersunt primum contineat praefationis finem et inscriptionem cycli primi occupantem paginam fere dimidiam, secundum cycli primi annorum LXXXIV annos primos quattuor et viginti cum epactis et mensibus paschalibus, tertium consules a. 159—191 cycli secundi et post inscriptionem cycli tertii annos eius 192—198 non additis epactis et paschalibus mensibus, quartum annos cycli quarti 365—388 additis rursus iisdem, intellegitur codicem integrum ita fere fuisse dispositum:

	—[f. 1 praefatio]
	—[f. 2 ..]
	—[f. 3 ..]
q. I	—f. 4 praefationis finis. Inscriptio cycli primi
	—f. 5 consules a. XXIV (a. 29—52)
	—[f. 6 .. .. XXIV (a. 53—76)]
	—[f. 7 .. .. XXIV (a. 77—100)]
	—[f. 8 .. .. XII (a. 101—112). Inscriptio cycli secundi]
	—[f. 9 .. .. XLVIII (a. 113—158)]
	f. 10 .. .. XXXIV (a. 159—191). Inscriptio cycli tertii. Cos. a. VII (a. 192—198)
	—[f. 11 .. .. XLVIII (a. 199—248)]
q. II	—[f. 12 .. .. XXXII (a. 249—e. 280). Inscriptio cycli quarti]
	—[f. 13 .. .. XLVIII (e. 281—330)]
	—[f. 14 .. .. XXXIV (e. 331—364). Inscriptio cycli quinti]
	f. 15 .. .. XXIV (e. 365—388)
	—[f. 16 .. .. XXIV (a. 389—412)]
q. III	[f. 17 .. .. XXIV (a. 413—436)]
	[f. 18 .. .. XII (a. 437—448). Inscriptio cycli sexti?]
	(indices paparum et imperatorum)

superesse igitur foliorum paria duo cohaerentia ambo, scilicet f. 4, 5 quaternionis primi et f. 10, 15 secundi, a bibliotheca ita adglutinata, ut ex binis foliis antiquis singula efficeret formae maioris.

De quaestionibus paschalibus exponere et quem locum in iis hic commentarius obtineat determinare chronicorum editori non licet, quamquam non magis licuit ei ipsum commentarium omittere, qui si plenus esset, etiam imperatorum et episcoporum Romanorum ordinem nobis traderet, nunc certe fastorum consularium reliquias proponit a reliquis eius generis monumentis non separandas, nihilominus ut ad nostras res quae spectant satis intellegantur, pauca addam de libelli argumento.

1. Cyclum antea determinatum ratione astronomica, ut inciperet a kalendis Ianuariis anni solaris incidentibus et in primum diem mensis lunaris et in Saturni hebdomadis Iudaicae primum, auctor cum iis rationibus suos calculos satisfacere non posse intellegeret, historica ratione orsus est ab anno passionis (vide p. 353).

2. Epactam Latinorum perturbatam propterea, quod cyclus LXXXIV annorum aequatione nititur tot annorum Iulianorum (= dierum 30684) cum mensibus lunaribus 1039 (= dierum 30682 $\frac{1}{4}$) parum accurata, huius paschalis auctor ita correxit, ut resurrectionem Christi adsignans diei Mart. 27 a. 29, lunaris mensis decimo septimo et inde procedens huius uno die vel biduo retraheret, sed retento ipso illo cyclo a futura aberratione minime caveret.

3. Reliquas leges computationis paschalis adhuc Romae observatas videtur retinuisse non mutatas: neque enim aliter explicari potest, quod in laterculum non rettulit nisi epactam huiusque k. Ian. et primum mensis paschalis diem¹⁾, quippe ad quos solos

1) Non recte Kruschius (p. 117) posuit paschatis diem in versibus extremis perisse marginibus recisis, cum paginae duae praefationem habentes luculenter ostendant marginem ita immittum esse,

mutatio ab auctore proposita perveniret. tantum autem astitit, ut certam et definitam legem paschatis celebrandi in futurum stabiliret, ut teste ipso in praefatione ad paschata secundum illas leges computata ratione Latina in adnotatione poneret ubi differrent paschata Alexandrina. in unica quae in reliquiis superest geminatione, scilicet ad a. cycli 23 (quam adscripsit ad cyclum primum a. 51 pertinentem similiter ad a. 387), ad mensem paschalem VIII id. Mart. = Mart. 8 respondentem paschati Mart. 28 adnotans eius anni pascha secundum Theophilum celebrandum esse XIII k. Mai. = Apr. 18 idque posse admitti, male apud Latinos celebrari XII k. Apr. = Mart. 21, graviter erravit, nam Alexandrinos constat ei anno pascha adsignavisse a. d. VII k. Mai. = Apr. 25, sive quod ex elementis Theophili diem Apr. 18 deduxit evitato Theophiliano vero utpote apud Latinos non admittendo propterea quod is dies fines eorum paschales egreditur, sive dissensum in paschali ab ipso adhibito sine nomine adnotatum errore ad auctorem Graecum rettulit¹).

Emendationem cycli eo tempore a Romana ecclesia usurpari neque ingeniosam neque solidam auctor direxit, ut ex praefatione apparet, ad eius tum antistitem Leonem I (a. 440 – 461), potestque admitti eius in paschatis annorum sequentium²) determinandis aliquam rationem habitam esse, quamquam eiusmodi usus argumenta certa nulla suppetunt³), sed neque scripsit commentarium iussu pontificis, id quod nescio quo modo Kruschius p. 117 inde collegit, quod de geminationibus laterculi auctor electionem pontificis esse ait, neque de Victoriano laterculo quae traduntur, cum laterculi huius a. 447 publicati receptione legitima, quam idem Kruschius factam esse iudicat, nullo modo conciliabuntur, eum si recepisset ecclesia Romana, eius archidiaconus Hilarus non hortatus esset post paucos annos calculatorem Gallicum insignem, ut discrepantias inter auctores partis utriusque agitatae ex professo retractaret, multo minus ipse Victorius in epistula c. 8 haec scripsisset: *plerumque sane partis utriusque sententia in unum quidem sollemnitatis huiusce diem concurrit, sed in huius dinumeratione variatur, cumque cum Aegyptii XVI in die paschae verbi gratia numerarent, nostri eandem XVII vel etiam XVIII calculantur*: nam ipsam eam discrepantiam inter computationem Romanam et Alexandrinam tollit commentarius is de quo agitur⁴), denique ut mittamus eum vere ne pro paschali quidem perhiberi posse, cum ipsa paschata ab eo absint, episcopos Romanos saeculi quinti tenendum est neque hunc neque alium ullum paschatum canonem tanquam legitimum admisisse, nam cum secundum decretum concilii Nicaeni constaret uno eodemque die per univer-

ut in folio recto nullae litterae perierint, in folio verso binae ad summum vel ternae, itaque tot litteras, quot requirit Kruschius, nullo modo addi posse.

1) Illam opinionem ego exposui p. 560, hanc praefert Kruschius p. 111.

2) Pascha a. 444 celebratum die Mart. 26 ego in editione supra citata p. 561 dixi, cum huius paschalis regulis conveniat, abhorrere ab antiquioribus; contra Kruschius p. 110 contendit etiam secundum eas per exceptionem tolerari potuisse, recte puto, itaque non opus erit ut sumamus etiam ante a. 447 alium aliquem calculatorem similia proposuisse.

3) Credit Kruschius p. 128 ad hunc commentarium respicere Leonem in ep. 137 ad Marcianum Augustum d. 29 Mai. 451 directa dubitantem de paschate a. 455 Alexandrinorum, *cum a passione domini in omnibus austeris annualibus XI kal. Mai. dies legatur adscriptus*, eum quo loco conferendus est alter ep. 127 scripta a. 454 Ian. 9: *in nostris annualibus XI kal. Mai. dies apertissime a patribus nostris constitutus legitur et celebratus*, annualibus significari paschale Cizense, quippe quod ordiatur a passione et habeat praeter paschata etiam imperatorum et episcoporum ordines, hoc si verum esset, ne inde quidem sequeretur paschalem commentarium illum pro lege Romae observatum esse, sed non est verum.

nam neque aditis laterculis illis ex paschali libro efficitur annalis neque omnino de certo aliquo laterculo loquitur Leo, sed de computationibus monumentisque historicis omnibus, quarum sibi copia sit, eamque ipsam ob eandem vocabulo annualium utitur generali neque ad laterculos solos restringendo hoc igitur dicit ex quo pascha celebratum sit Romae in eiusmodi annis eum diem constanter observatum esse, ut ne hoc quidem ex his locis recte colligas eum adhibuisse laterculum aliquem incipientem a passione, sed tantummodo in documentis sedis Romanae nullum diem huiusce paschatis repertum esse nisi XV k. Mai.

4) Hoc eum ipse Kruschius optime perspexisset, p. 126 coniectura audacior quam felice comma hoc statuit a Victorio ex exordio paschalis Cizensis in suum translatum esse, futo sane non minus impudenti quam inepto.

sum orbem a Christianis resurrectionem salvatoris celebrandam esse, secundum interpretationem autem eo tempore et receptam in Occidente et aliquatenus in Oriente quoque agnitam definitionem diei, ubi de eo dubitaretur, spectare ad pontificem ecclesiae Romanae, hoc primatus sui insigni privilegio tantum aberat ut episcopi sese privarent proposito laterculo aliquo in futurum valituro, ut e contrario statuerent paschatis diem legitime definiti quotannis per litteras pontificis Romani reliquis ecclesiis transmissas, laterculis paschalibus ad rei instructionem ita adhibitis, ut nullo eorum ipsi legitime constringerentur, eapropter tam hic canon quam Victorianus geminationes nequaquam sustulerunt, sed data opera enuntiant simul profitente utroque auctore electionem pendere a decretis annis pontificis Romani.

Superest, ut agamus de huiusce commentarii consularibus, spatio annorum $81 \times 5 = 420$, quod laterculus se ait complecti, cum conveniant tam primi consules a. p. Chr. 29 Gemini duo, ad quos secundum receptam opinionem Christi passionem refert, quam paenultimi in exordio nominati Calepius et Artaburis a. p. Chr. 447, expectes cyclos quoque recte auctorem ordinavisse sic 29—112, 113—196, 197—280, 281—364, 365—448, sed secus est: nam quamquam cyclos auctori proximus recte se habet (vix enim dubium est f. 4r. inchoavisse ab eius anno primo), secundi ultimi et tertii primi consules non sunt annorum 196 et 197, sed annorum 191 et 192, praeterea antiquissimum fastorum vitium, quod supra p. 200 iam deprehendimus in fastis Constantinopolitanis, scilicet consulatus duorum Augustorum a. 161 sub diversa significatione bis numeratus, in hanc quoque tabulam irrepsit, itaque qui eam composuit fastis usus est per annos illos CCCXX ita vitiosis, ut ficticii inessent quinque, abessent veri totidem caeque mendae ita sese compensarent, ut ad quintum cyculum non pervenirent, errorum illorum cum unum solum deprehendamus in reliquiis nostris, de reliquis quamquam spatiis dinumeratis, ut supra proposuimus, aliquatenus coniecturae proponi possunt, cae neque certae sunt neque eorum exquisitio utilitatem haberet, hoc apparet non laterculo eo auctorem usum esse quem in consularibus Italicis et Prosperianis deprehendimus (supra p. 254), sed aliquantum praestantiore: maxime consulatus a. 29—52 in illis admodum vitiosi in his nostris recte decurrunt, nomina quoque melius formata sunt et minus corrupta quam in illis habentur, ignorantiam scriptoris producit numeri iterationum: ita Gaium a. 11 consulem facit III pro III non numerato consulatu primo non ordinario: similiter Claudii consulatus a. 42 et 43 uno minuit, cum recte numerentur sequentes, consules duos Vitellium patrem II a. 13, III a. 17 et filium consulem a. 18 pro uno habens hoc anno scribit *Vitellio III*, qui error et ipse redit in fastis Constantinopolitanis (supra p. 220): simili ratione duos Pudentes consules a. 165, 166 et duos Orfitos a. 165, 172 et duos Rufos a. 178, 181 male confudit, imperatoris Commodi consulatus septem a. 177, [179, 181,] 183, 186, 190, 192 hic numerantur III—VIII, scilicet communeratis consulatibus duobus Commodi eius qui postea dictus est L. Verus a. 151, 161, quamquam hic in fastis his non appellatur *L. Aelius Aurelius Commodus*, sed brevius *Aurelius Caesar*: unde intellegitur hanc certe mendam redire ad consularium horum archetypum, similiter a. 376 consulatum primum Valentiniani iunioris male fecit senioris quintum.

Imperatorum recensum alterumque pontificum Romanorum, quos commentario se addidisse auctor ait, reliquiae nostrae non servarunt, paparum indices duo apud Prosperum interpolati alter in libris *AO* (supra p. 380), alter in libris *FPXZ* (supra p. 486) ad hunc tractatum non pertinent, quamquam aliter censet Duchesnius lib. pont. I p. XIV, nihilo minus recte fortasse coniecit egregius harum quaestionum index, quem litteris ereptum ante tempus hgemus, episcopus Durhamensis I. B. Lightfoot (*the apostolic fathers* Londinii 1890 vol. I p. 311) Romanorum episcoporum catalogos quos habemus superstructos esse indici Liberiano, continuatos deinde ad papam Leonem descendere ex hoc nostro tractatu paschali.

(*desunt plura*)

ut dixi accidit, quia et in regulis festi et in cursu luna[e] pars utraque non consonat.

l. 1

Unde cum ex iudicio venerabilium patrum Aegyptiae ad haec scientiae emerit auctoritas, ita paschalis revolutionis ordinem credidimus digerendum, ut, ubi duplicem demutationem opinionum diversitas facit, subnotatio nostra non desit et quid electatione tua, ad quam cuncta respiciunt, dignius videatur, ostendat.

Initium autem totius decursionis ab illo pascha duximus inchoandum, quod sua passione dominus consecravit, cuius octogessimus et quartus annus ita omnes lunares cursus in sua mutabilitate concludit, ut in id unde coeperat redeat adque ad eundem finem pari lege decurrat, quae renovatio quinquens octogenos quaternos annos peragens quadringentos et viginti eo anno completura est, qui Calepii et Artaburis consulatum sequetur, ut post illud pascha, quod III idus April. celebrandum est, sexti cycli exordium faciat resurrectio salvatoris, cuius dies est VI kal. April.

p. C. 447

Huic autem collectioni paschalium dierum non solum seriem consulum coneximus, sed etiam annos apostolicae sedis antistitum et aetates regni principum Romanorum diligentissima adnotatione subdidimus, ut quum

(*deficiunt litt. c. 11*) [te]mporibus et in lunae recur[su] con[son]et, per te[stimonium] quodammodo per [nos] constitu[tum] nullo de paschali successio[n]e d[ub]itetur modo].

f. 1

30 [incipit]
cyclus
[primus]

*Codicis folia, scilicet quae estant, numerata sunt et versuum divisio in editione retenta. capita ut in editione distincta sunt, ita in codice separantur eminenti in singulis versu primo. A in ita cum prioribus editores versum finiant, in loco hodie vacando Jaffens, sed dubitans ipse, videre sibi risus est nos. s. elec-
tione malim. 11 dñs cod. e. 12 annus hodie eod. 23 quum codice nire: supra v. 3 est eum. 26 mporibus ego.
i. r. idus Harnel creare post recur in v. extremo hiatum adnotat Harnel errore. 27. . . s. ?) o? n)?
... testimonium ego, consona. ca. testimonium Harnel per palus quam fer ego, feri Harnel. 28. a. con-
sti(2.1?)n(?)... nullo ego, ie constitutae sunt quod Harnel. 29. d... raente versu extremo ego,
ne dubitatur ... is sep. spatia vacua Harnel. 31 cyclus reperit Jaffi: ante et post id litterarum restepi.*

f. 2	a. 29	. . . . .	. . . . .
	30 <i>Vinifrio et Longino</i>	. . . . .	. . . . .
	31	. . . . .	III k Ap
	32	. . . . .	an . . . . .
	33	kal·lan·d·V·lu	. . . . .
	34 [<i>Persico et</i>] <i>Vi[tellio]</i>	. . . . .	lun·X . . . . .
	35	. . . . .	lun·XXVI . . . . .
	36	. . . . .	lun . . . . .
	37	kal·lan·II·lun	. . . . .
	38	. . . . .	III lun XXX . mn k . .
	39 <i>G·Caes[are et Apronia]</i>	kal . . . . I lun XI	mn·IX·k·A[pr.]
	40 <i>G·Caesa[re II]</i>	. an . . . . lu	. . . . .
f. 2	41 <i>G·Caesare III et Saturnino</i>	kal·lan·d·I·lun·III·	mn·III·k·Apr·
	42 <i>Tib·Claudio et Largo</i>	kal·lan·d·II·lun·XV·	mn·XVI·k·Apr·
	43 <i>Tib·Claudio II et Vitellio II</i>	kal·lan·d·III·lun·XXVI·	meni non·Apr·
	44 <i>Prispo et Tauro</i>	kal·lan·d·III·lun·VII·	men·VIII·k·Apr·
	45 <i>Vinicio II et Corvino</i>	kal·lan·d·VI·lun·XVIII·	mn II id·Mart·
	46 <i>Asiatico II et Silano</i>	kal·lan·d·VII·lun·XXVIII·	mn·k·Apr·
	47 <i>Tib·Claudio III et Vitellio</i>	kal·lan·d·I·lun·X·	mn·XI·k·Apr·
	48 <i>Vitellio III et Publicola</i>	kal·lan·d·II·lun·XXI·	mn·V·id·Mart·
	49 <i>Q·Veranio et Gallo</i>	kal·lan·d·III·lun II·	mn III k·Apr·
	50 <i>Vetere et Nerviliano</i>	kal·lan·d·V·lun·XIII·	mn·XIII·k·Apr·
	51 <i>Tib·Claudio V et Orphito</i>	kal·lan·d·VI·lun·XXIII·	mn·VIII·id·Mart·
	52 <i>Sylla et Othone</i>	Theophilus pasc·in XIII kal·Mai·pro· muntiavit, quod forte sit melius, tan· tum ut XII kal· Apriles, quod Latini elege· rant, refu· tetur.	kal·lan·d·VII·lun·VII . mn VI k·April·

(desunt folia quattuor)

f. 3	a. 159 <i>Quintillo</i>	et <i>Prisco</i>
	160 <i>Bradua</i>	et <i>Varo</i>
	161 <i>Antonino III</i>	et <i>Aurelio Caesare</i>
	duobus	<i>Agostis</i>

f. 2 pagina recta tota fere erant. Haencl, qui cum vidit minus corruptam, in ea legit haec.

a. 34	lun . XI . mn . . . . .
35	lun . XXV . mn . . . . .
36	Mart . d . VII . lun . XVI . mn . . . . .
37	kal . . . . .
38	kal . . . . . lun . XXX . mn . k . .
39	x, ca . . . kal . . . . lun . XI . mn . XII . ka . .
40	G . Caesa . . . . . XXIII . mn . VI .

43 *meni cod., non mens, ut legit Haencl* II *scr. Crispo* 50 *nerviiano Cramer, superest nervili /*
 52 *sylla et othone Cramer, superest syll* lun niii *inmo lun u, cf. a. 388* 160 *scr. Vero* 161 *b ago-*
stis Haencl, iam vere erant

162 Rustico	et Aquilino
163 Laeliano	et Pastore
164 Macrino	et Celso
165 Orphito	et Pudente
166 Pudente II	et Polione
167 Varo III	et Quadrato
168 Aproniano	et Paulo
169 Priseo	et Apollonari
170 Cethego	et Claro
171 Severo	et Heremiano
172 Orphito II	et Maximo
173 Severo II	et Pompeiano
174 Gallo	et Flacco
175 Pisone	et Iuliano
176 Polione	et Apro
177 Commodo III	et Quintillo
178 Orphito III	et Rufo
179 Commodo	et Vero
180 Praesente	et Cordiano
181 Comm	et Rufo II
182 Mamertino	et Rufo
183 Commodo VI	et Victorino
184 Marullo	et Aeliano
185 Materno	et Bradua
186 Commodo VII	et Glabrione
187 Crispino	et Aelano
188 Fusciano	et Silano
189 duobus	Silanis
190 Commodo VIII	et Septimiano
191 Aproniano	et Bradua

f. 3

Acta consulum ab anno 180 usque ad 191

Incipiunt consules cycli tertii

192 Commodo VIII	et Pertinace
193 Falcione	et Claro
194 Severo	et Albino
195 Tertullo	et Clemente
196 Dextro	et Prisco
197 Laterano	et Rufino
198 Saturnino	et Gallo

(desunt folia quattuor.)

162 et] E^I cod.   167 ante Varo) ser. Vero) in margine |—| 179 ser. Commodo IIII   180 ser.
Cordiano   181 COM   cod.; Commodo Haenel dubitans; ser. Commodo V   187 ser. Aeliano.

365	Valentiniano et Valente cons	kal Ian d		
366	Gratiano et Dagalaifo	kal Ian d I	lun II	
367	Lupicino et Iovino	kal Ian d II	lun XI	
368	Valentiniano II et Valente II	kal Ian d III	lun XX	
369	Valentiniano np et Victore	kal Ian d V	lun V	
370	Valentiniano III et Valente	kal Ian d VI	lun X	
371	Gratiano II et Probo	kal Ian d VII	lun X	
372	Modesto et Arintheo	kal Ian d I	lun VII	
373	Valentiniano III et Valente III	kal Ian d III	lun X	
374	Gratiano III et Equitio	kal Ian d III	lun XX	
375	post cons Gratiani III et Equitii	kal Ian d V	lun XI	
376	Valente V et Valentiniano V	kal Ian d VI	lun XX	
377	Gratiano III et Merobaude	kal Ian d I	lun III	mn III k Apr
378	Valente VI et Valentiniano II	kal Ian d II	lun XV	m̄ XVI kal Apr
379	Ausonio et Olybrio	kal Ian d III	lun XXVI	m̄ II non Apr
380	Gratiano V et Theodosio	kal Ian d III	lun VII	m̄ VIII kal Apr
381	Syagrio et Eucario	kal Ian d VI	lun XVIII	mn II id Mar
382	Antonino et Syagrio	kal Ian d VII	lun XXVIII	mn k Apr
383	Merobaude II et Saturnino	kal Ian d I	lun X	mn k Apr
384	Ricomere et Clearcho	kal Ian d II	lun XXI	mn V id Mar
385	Areadio et Bantone	kal Ian d III	lun II	m̄ k Apr
386	Honorio np et Euodio	kal Ian d V	lun XIII	m̄ XIII k Apr
387	Valentiniano III et Eutropio	kal Ian d VI	lun XXIII	m̄ VIII id Mar
388	Theodosio II et Cynegio	kal Ian d VII	lun VI	mn VI k Apr

DA
 366 GALAIFO *codex*   J
 372 ARANTHEO *codex*   377 MEROBANDE *Haenel*, [MEROBAN
 hodie   378 VALENTINIANO II KAL IAN D II LVN *Haenel*, VALENTINIANO KAL IAN D III UN
 cernitur   383 LVN XI *codex*, LUN XI *Haenel*   K APR] *requiritur* XI K APR   385 K APR] *re-*
 E
quiritur III K APR   388 CYNIGIO *codex*   LVN UI] *requiritur* LVN U, *cf. a. 52*   in fine signum —

POLEMII SILVII

LATERCVLVS

ANNI CCCCXLIX.

ACCEDUNT

- I. NOTITIA GALLIARUM.
- II. DE NOMINIBVS GALLICIS.

LIBRI ADHIBITI

IN TOTO LATERCULO

P = Bruxellensis n. 10615—10729 saec. XII

IN LATERCULO PROVINCIAE

<i>B</i> = Bambergensis E. III. 14 saec. XI	68 = Parisinus n. 2123 saec. IX
<i>O</i> = Oxoniensis coll. Magd. n. 14 saec. XIV	72 = Monacensis Palatinus n. 10291 saec. XVI
<i>V</i> = Vaticanus n. 341 saec. X	73 = Oxoniensis Canonie. misc. n. 378 saec. XV
9 = Albigensis n. 29 saec. VIII	74 = Parisinus n. 9661 saec. XV
10 = Parisinus n. 4808 saec. X	75 = Vindobonensis n. 3103 saec. XV
18 = Monacensis Frisingensis n. 6243 saec. VIII	79 = Caroloruhensis n. CIII saec. IX

} descripti
ex deperdito
Spirensi
saec. IX.

IN NOTITIA GALLIARVM

1 Coloniensis n. 212 saec. VI	35A Chartres n. 193 saec. XI	68 Parisinus n. 2123 saec. IX
2 Caroloruhensis n. CIII saec. IX	36 Einsiedlensis n. 357 saec. XII	69 Parisinus n. 4280 A saec. X
3 Berolinensis Phillipps. n. 1745 saec. VII	37 Leidensis Scal. n. 70 saec. XI	70 Parisinus n. 4280 B ex. II saec. X
4 Parisinus n. 1452 saec. X	38 Londiniensis Cott. Claud. C. VI saec. X	71 Monacensis n. 794 saec. XV
5 Parisinus n. 12097 saec. VI (cum Paris. 11479)	39 Mediolanensis Ambros. A 46 inf. saec. X	72 Monacensis n. 10291 saec. XVI
6 Veronensis n. 52 saec. VIII	40 Montispeulanus n. 280 saec. XIII	73 Oxoniensis Canon. misc. n. 378 saec. XV
7 Coloniensis n. 186 saec. IX	41 Parisinus n. 12445 saec. X (cum Par. 11889)	74 Parisinus n. 9661 saec. XV
8 Sangallensis n. 397 saec. IX	42 Vaticanus Palat. n. 1357 saec. XIII	75 Vindobonensis n. 3103 saec. XV
9 Albigensis n. 29 saec. VIII	43 Vaticanus reginae n. 1896 saec. XI	76 Bruxellensis n. 495—505 saec. X
10 Parisinus n. 4808 saec. X	44 Florentinus Laur. n. 30, 21 saec. XIV	77 Einsiedlensis n. 191 saec. X
11 Parisinus n. 1451 saec. X	45 Leidensis Voss. quart. n. 124 saec. XV	78 Eporediensis n. 74 saec. X
12 Bernensis n. 26 A saec. VIII	46 Mediolanensis Ambrosianus Gro- novii (quatenus editio recedit a Schottiana n. 66)	79 Caroloruhensis n. CIII manus se- cunda, saec. IX
13 Bernensis n. 645 saec. VIII	47 Parisinus n. 4800 saec. XV	80 Coloniensis n. 106 saec. IX
14 Berolinensis Phillipps. n. 1743 saec. VIII	48 Vaticanus n. 4496 saec. XV	81 Monacensis n. 3860 A saec. X
15 Berolinensis Phillipps. n. 1749 saec. X	49 Bernensis n. 208 saec. XIII	82 Novariensis n. 30 saec. X
16 Florentinus Laurent. Libr. n. 1814 saec. X XI	50 Montispeulanus n. 3 saec. XII	83 Parisinus n. 3843 saec. X
17 Lugdunensis Voss. fol. n. 12 saec. X	51 Parisinus n. 1458 ex. II saec. XII XIII	84 Parisinus n. 3852 saec. X
18 Monacensis Frisingensis n. 6243 saec. VIII	52 Parisinus n. 6186 saec. XIV	85 Vaticanus n. 1338 saec. XI
19 Parisinus n. 1454 saec. X	53 Romanus Casanatensis B. III. I saec. XIII	86 Vaticanus Palatinus n. 578 saec. IX X
20 Parisinus n. 1458 ex. I saec. IX	54 Vaticanus reginae n. 905 saec. XIV	87 Sangallensis n. 671 saec. IX (cum apogr. Baluzii)
21 Parisinus n. 3842 A saec. X (non collatus plene)	55 Londiniensis Cott. Fanst. A VIII saec. XIII	88 Vindobonensis n. 11857 saec. XVI
22 Parisinus n. 4280 B ex. I saec. X	56 Parisinus n. 4909 saec. XV	89 Turicensis Simleri
23 Parisinus n. 5001 saec. XI	57 Parisinus n. 1458 ex. III saec. XII XIII	89A Guelferbytanus Weissenburgensis n. 3 saec. X
24 Parisinus n. 9631 saec. XII	58 Parisinus n. 3839 A saec. X	90 Burdigalensis Duchesii
25 Parisinus n. 13657 saec. XI	59 Parisinus n. 4375 saec. XII	91 Friiburgensis n. 8 saec. X
26 Parisinus nuper empt. n. 1460 saec. X	60 Parisinus n. 4955 saec. XIV	92 Parisinus n. 2449 saec. X
27 Vaticanus reginae n. 982 saec. X	61 Boulogne n. 115 saec. XII	93 Parisinus n. 3838 saec. X
28 Bernensis n. 151 saec. X	62 Parisinus n. 14314 saec. XII	94 Parisinus n. 16252 saec. XIV
29 Parisinus n. 11743 saec. XIV (cum Lugd. Voss. oct. n. 24)	63 Vaticanus n. 631 saec. XIII	95 Parisinus n. 16897 saec. XII
30 Parisinus n. 15009 saec. XII	64 editio Aldi n. 1518	96 Parisinus nuper empt. n. 2253 saec. X
31 Vaticanus reginae n. 728 saec. XIV	65 Sangallensis Tschudianns n. 663	97 Vaticanus reginae n. 1127 saec. X
32 Bruxellensis n. 6439—6451 saec. X	66 editio Schotti n. 1600	98 Florentinus Laur. Libr. n. 1554 saec. XII
33 Parisinus n. 3837 saec. IX	67 Monacensis n. 396 saec. X	99 Vaticanus n. 630 saec. XI
34 Parisinus n. 13103 saec. IX		100 Leidensis Voss. fol. n. 96 saec. X
35 St. Omer n. 697 saec. X		101 Laon n. 403 saec. XII

Silvius is qui, ut chronica Gallica ad a. 435 referunt, *turbatae admodum mentis post militiae in palatio exactae munera aliqua de religione conscribit* quique ab Hilarii Arelatensis defuncti a. 449 vitae scriptore inter eius amicos itemque inter eius temporis claros auctores nominatur¹), fuit, ut vidit Tillemontius (*mém. pour l'hist. eccl.* 15. 134), Silvius Polemius (sic enim omnino scribendus pro *poltmius* quod est in codice) qui scripsit eum quem edimus laterculum, direxit eum post alia scripta ante transmissa, ut in praefatione significatur, ad Eucherium, scilicet ad eius nominis episcopum Lugdunensem aequalem Hilarii et Silvii virum non ignotum inter scriptores rerum sacrarum, quem locum Silvius tenuerit post civilia officia deposita, ignoramus, quamquam probabile est ad statum ecclesiasticum eum se dedisse²), non magis de loco ubi scripserit constat, nisi quod ex iis quae praecedunt apparet eum quoque vixisse in Gallia, rerum Gallicarum cura etiam in chronicis hic illic elucet, ut Probum adnotat Gallis vineas habere permisisse, Magnentium et Decentium natione fuisse Francos, scripsisse se Postumiano et Zenone consulibus, id est a. p. Chr. 448, auctor in fine laterculi principum adnotavit, sed addit in extremo opere completis ab urbis exordio mille ducentis annis iis consulibus tamquam primum annum incipere Asturio consule, significans ita postremus omnium saecularia urbis, scilicet vera duodecima, edidit igitur libellum incipiente anno 449 consule de Oriente, qui fuit Protogenes, nondum in Galliis publice nuntiato, imperantibus Theodosio II in Oriente, in Occidente Valentiniano III, quorum natales in fastis posuit, tum cum Galliae Romanae praesidebat Aetius, temporibus Attilanis, biennio ante proclium Catalaunense.

Ad exemplum chronographiae a. 354 supra editae, quam ipsam similemve necesse est habuerit, Silvius sibi proposuit fastos menstruos demum edere adiectis ad singulos dies adnotationibus fastisque adiungere quae ad communem usum pertinere viderentur: id quod ita perfecit, ut mutationem temporum et ingruentem rerum publicarum et privatarum ruinam hic libellus Christiano status antiqui odio et ipsa sua exilitate luculenter repraesentet, sustulit auctor ex fastis litteras diebus praescriptas tam mundinales quam hebdomadarias et lunares relictis solis dierum vocabulis vulgo usurpatis, id quod potissimum significat in exordio scribens delevisse se laterculi antiquioris indicia supplicatori difficilia et minus doctis obscura: praeterea in tabulis quoque compendia nulla posuit, natales non significans prima littera, sed vocabulum perscribens, delevit item vestigia religionum paganarum, divi vocabulum, ferias nuncupatas a numinibus abolitis

1. Vita Hilarii (inter opera Leonis ed. Ballerín, vol. 2 p. 317 seq. c. 11: *ubi instructus supercunire cedisset (Hilarius) . . . se ipso celsior apparebat, ut eiusdem praecleari auctores temporis, qui suis scriptis merito claruerunt, Silvius Eusebius Damulus* (cf. Sidonius ed. Lactjohann p. 124: *admiratione succensi in haec verba proruperunt non doctrinam, non eloquentiam, sed nescio quid super homines consecutum.* 2) Is ad quem Eucherius Lugdunensis narrationem misit de passione Agathensium martyrum (Ruinart acta mart. p. 274; Migne vol. 50 p. 827) episcopus qui videtur fuisse Octodurensis, in libris scriptis aliis Silvius dicitur, in aliis Salvius, neque scimus, utra lectio vera sit.

Neptunalia, Saturnalia, Volcanalia similiaque retentis iis quae originem suam minus distincte praese ferrent, ut sunt lavatio, cara cognatio, parentatio, regifugium, quinquatria, Pelusia, Lupercalia, etiam Carmentalia, Quirinalia, Terminalia, substituitque pro illis aliquot ex feriae Christianorum, manserunt accesseruntque dies Iudorum; item ad senatum qui pertinent dies sessionum legitimarum et magistratuum creandorum; mensium nomina Attica Macedonica Aegyptiaca Iudaica vel, ut ait in praefatione, *vocabula mensium quibus apud diversas gentes dicuntur*; origines vocabulorum quae fastis propria sunt; de die captae urbis et de feriis ancillarum tum institutis adnotationes fabulosae admodum sumptae ex nescio quo auctore deperdito¹⁾; denique quae abest a menologio antiquiore indicatio ventorum pluviarumque per anni tempora sumpta ex tabula anni rustici, qualem habet Columella l. II c. 2, nos cum in hac sylloge menologio Polemiano non magis locum dederimus quam Philocaliano (cf. supra p. 48), editis scilicet cum fastis reliquis aetatis melioris in primo volumine corporis inscriptionum Latinarum, de eo quae diximus sufficiunt. hoc loco res nobis est cum additamentis ad exemplum laterculi antiquioris a Silvio quoque ad summum adiectis.

In praefatione Silvius ipse declarat, quid omiserit ex additamentis veteris laterculi et pro his quid substituerit, imagines mensium, quas ibi vidimus laterculis eorum in foliis versis interpositas fuisse, significat hic abesse, ubi dicit *in alternis* inter menses *foliis* commentariis suis locum se dedisse, omisit item imagines planetarum (supra p. 42), *dierum formas depingere* se negans et in vocabulis dierum pro nominibus *stulte* apud *gentiles* usurpatis flagitans numerationem feriarum ad septenarium numerum utpote magis Christianam, omisit item planetarum imaginibus adiunctam indicationem dierum horarumque noxiarum communium bonarum (supra p. 42), nimirum quia *nulla hora mala erat aestimanda, quoniam deus universe bona constituit*, signa quoque zodiaci (supra p. 47) suppressit, utpote *vana veterum profanorum arte confecta*, reliquas quoque imagines, quas splendidus ille laterculus aevi Constantiniani proponit, auctor Gallicus saeculi quinti omnes abiecit, simplicibus scribens et pauperibus, additamenta ab ipso ad laterculum adiuncta in praefatione quae enumerat, eorum pars perit; quid fuerit in libello et quid inde hodie supersit, index subiectus declarat.

I enumeratio principum cum tyrannis.	Nomina omnium principum Romanorum (inter Ian. et Febr.).
II enumeratio provinciarum Romanorum.	Nomina provinciarum (inter Febr. et Mart.).
III enumeratio spirantium: quadrupedum, volatilium, natantium.	Nomina eunetorum spirantium: quadrupedum, voluerum, eorum quae non moventur, colubrarum (inter Mart. et Apr.) insectorum sive reptantium, natantium (inter Apr. et Mai.).
IV ratio quaerendae lunae festique paschalis.	(deficiunt inter Mai. et Iun.).
V enarratio fabricarum urbis Romae.	Quae sint Romae (inter Iun. et Iul.).
VI poeticae fabulae.	(deficiunt inter Iul. et Aug.).
VII series Romanae historiae breviter conclusa.	Breviarium temporum (inter Aug. et Sept.).
VIII stridores animantium.	Voces variae animantium (in archetypo fortasse inter Sept. et Oct., iam inter Nov. et Dec.).

1) Narratio de nonarum Caprotinarum origine similiter traditur et apud Plutarchum *Cam.* 33 (cf. *Rom.* 29; *Polyaenium* 8, 30) et apud Macrobius *sat.* I, 11, 37 seq., dies captae urbis praeterea apud solum Plutarchum *Cam.* 30. Graecum auctorem cum Silvius adhibere non potuerit, Latium secutus sit necesse est deperditum.

IX pondera sive mensurae.

Nomina ponderum vel mensurarum (in archetypo fortasse inter Oct. et Nov., iam post Dec.).

X pedes metrorum omnium.

deficiunt (fuerunt fortasse inter Nov. et Dec.).

XI sectae philosophicae.

deficiunt (fuerunt fortasse post Dec.).

Non continuit igitur se Silvius in additamentis cum menologio re coniunctis et usum eius adinvantibus, id quod vidimus fecisse chronographum anni 351; immo eruditionis tenuitatem aequat multiplicitas, secutus in utraque re eius aetatis consuetudinem, similiter is ipse, ad quem Silvius menologium misit, Eucherius secundum librum instructionum ad filium Salonium digessit, *opus variaturus*, ut ait, *singula quaeque per species suas dividens ac titulis suis subdens*, agens ita quindecim titulis *de Hebraeorum nominum interpretatione — de variis vocabulis — de expositione diversarum rerum — de gentibus — de locis — de fluminibus vel aquis — de mensibus — de sollempnitatibus — de idolis — de vestibus — de avibus vel volantibus — de bestiis vel reptilibus — de ponderibus — de mensuris — de Graecis nominibus*, neque supervacaneum erit, cum praesertim per eiusmodi tamquam corpora commentarii quidam minores non inutiles ad nos pervenerint et maxime ad provinciarum laterculos, de quibus infra agendum est, eorum notitiam iuvenit paravisse, hoc loco componere quae parata habemus de huiusmodi collectaneis in codicibus nostris aut servatis aut certe indicatis, eius generis videtur fuisse sylloge codicis Vindobonensis n. 151 saec. VIII inscripta sic: *in nomine dei summi incipit cosmographium feliciter cum itinerariis suis et portibus et ex fastibus Romanorum et consolium nominibus et diversis, sine quo nemo prudentium esse potest*, quamquam in volumine hodie mutilato post cosmographiam et itinerarium Antonini quid fuerit ignoratur, pleniorum eius generis syllogen olim continuit codex Parisinus 4859 saec. X proponens in principio laterculum hunc¹⁾,

- (1) cronica Eusebii et Hieronimi²⁾.
- (2) consolaris.
- (3) ermineumata illustrium auctorum.
- (4) pars quaedam de expositione veteris testamenti.
- (5) opusculum Euceri de nominibus et sermonibus.
- (6) de locis.
- (7) de fluminibus.
- (8) de mensibus.
- (9) de sollempnitatibus.
- (10) de idolis.
- (11) de vestibus.
- (12) de avibus vel volantibus.
- (13) de bestiis.
- (14) de ponderibus.
- (15) de mensuris.
- (16) de Graecis nominibus.
- (17) de variis vocabulis.
- (18) de expositione diversarum rerum.
- (19) de nominibus quae subsecuntur.
- (20) de gentibus.
- (21) itinerarium a Burdigala usque Hierosolimam.

= Eucherii instructionum
l. II (Migne vol. 50
p. 511 seq.).

1) Numeros a librario adscriptos post chronica I—XXXI omisi, quoniam is versus magis numeravit quam opuscula.

2) Post Hieronymiana sequitur l. 192 *ordo plenarius succedentium sibi temporum ab Abraham usque in consulatum Valentis VI et Valentiniani II per annos MCCCXCV* incipiens sic: *Abraham cum esset annorum C genuit Isaac*, finiens: *Valentinianus an. XIII m. V. continet itaque omnis canon*

- (22) de gentibus Sampso de opus (opusculis *m. 2*) domini Ieronimi.
- (23) de fluminibus.
- (24) de mensibus.
- (25) de Hierosolyma relatio cuiusdam simplici sermone composita.
- (26) situs provinciarum.
- (27) de verbis Gallicis.
- (28) de provinciis Italiae.
- (29) de provinciis Galliae.
- (30) de sanctis Hierosolimorum locis.

quorum hodie praeter chronica non superest nisi libellus primus fastos consulares continens.— Eiusdem corporis aperte formati in Gallia (c. 21. 27. 29) fortasse in Aquitania Burdigalae (c. 21) partem posteriorem habet codex Parisinus 4808 saec. IX¹⁾, scilicet opuseula haec:

- 1 (= 21). Itinerarium Hierosolymitanum.
- 2 (= 22). *de gentibus*. incipit *Gomer in genesi*. finit *de Sem prosperitate* [sic] *procedunt*. Eucherii instructionum l. 2 c. 4 (vol. 50 p. 816 Migne).
- 3 (= 23). *de fluminibus*. incipit *Geon fluvius*. finit *sacerdotes lavabant*. eiusdem libelli c. 6 (Migne l. c. p. 818).
- 4 (= 24). *de mensibus*. incipit *Nisan in libro Hester*. finit *Maresuan octavus*. eiusdem libelli c. 7 (Migne l. c.).
- 5 (= 25). tractatus incipiens *civitas Hierusalem habet portas XII²⁾*, scilicet Theodosii libellus de terra sancta (ed. Gildemeister Bonnæ a. 1882).
- 6 (= 29). notitia Galliarum.
- 7 (= 27). *de verbis Gallicis* (vide infra app. II).
- 8 (= 28). laterculus provinciarum.

Eius corporis vestigia alibi quoque offenduntur. itinerarium Hierosolymitanum (c. 21) qui praeter codicem Parisinum modo laudatum solus³⁾ exhibet Veronensis 58 saec. VIII. et ipse laterculum alterum Gallicarum habet nec dubitari potest libellum illum per hoc corpus nobis servatum esse. id ipsum obtinet de tractatu de verbis Gallicis edito in auctario secundo in libris excepto uno Vindobonensi tradito nobis una cum laterculis duobus. — Affinium collectaneorum denique, quae reperiuntur in codice Vindobonensi 89 saec. IX, olim Salisburgensi (cf. Endlicher cat. n. CCCII: gramm. Lat. ed. Keil vol. 5 p. 567) indicem subieci.

incipit interpretatio diversorum vocabulorum. Mammona . . . incendentes. excerpta ex Eucherii supra citato libello c. 2 *de variis vocabulis*.

item expositio diversarum rerum. Mandragorae . . . } excerpta ex Eucherii l.
stadium octava pars mille passuum. } e. c. 3 de expositione
de his quae translata de Graeco non sunt. Sferotes . . . } diversarum rerum.
genotafia simulacra. }

de gentibus } Eucheriana supra relata ex Parisino 4808 abbreviata.
de fluminibus } }
de nominibus mensuum } }

an. MCCCXCV secundum Ieronimum. Incipit secundum Severum. sequuntur quae sub eodem titulo leguntur apud Schoenium vol. I app. p. 36 ad Sedeciam usque; reliqua desunt. 1) Quae praecedunt cosmographia et itinerarium scripta saec. XII et Iulius Honorius saec. VI ad hanc syllogem non pertinent. in textu quae enumerantur omnia eadem manu saec. fere IX scripta esse auctor mihi est Henricus Omont. 2) Edidit eum ex eo libro Anatolius de Barthélemy *revue archéologique* vol. 10 (1864) pp. 108—112. in Parisino eo quod adscriptum est: *sic r(etus) c(odex) s de Hierosolima relatio cuiusdam simplici sermone composita*, remittit ad similem indicem supra relatum ex Parisino 4859 c. 25. 3) Excerpta inde extant praeterea in cod. Sangallensi 732 saec. IX (v. Gildemeister l. c. p. 7).

de Iudaicis sollennitatibus, annus iubeus . . . silvestres homines. ex Eucherii l. c. e. 8 *de sollennitatibus* et e. 9 *de idolis*.

de Grecis nominibus, theos deus . . . parabola similitudo ex Eucherii l. c. e. 15 similiter titulato.

de mensuris. sequuntur tabulae duae infra p. 549, 550 editae.

item de mensuris, anfora mod. III . . . scriptarius in liquidis. ex Eucherii libelli citati e. 14 similiter inscripto.

item de ponderibus. sequitur tabula infra p. 550 edita, deinde excerpta ex Eucherii e. 13 similiter inscripto: *talentum . . . dicimus aureus quattuor*.

de mensuris terrarum. sequitur laterculus infra p. 550 editus.

de nominibus Gallicis. tractatus is quem codices supra memorati habent similiter inscriptum, sed breviorum: editus est infra in auctario II.

Silvius ad eius generis corpus quod elaboravit nun similia antiquiora sola adhibuerit an praeterea meliores auctores adierit, determinari non potest, in breviario temporum adhibita sunt Eutropii breviarium et chronica Hieronymi: alia autem descendunt ex scriptore, cuius nobis copia non est¹⁾. in laterculo imperatorum quae narrantur quamquam passim prope accedunt ad Victoris Caesares et quae sub eodem nomine ferunt epitomen, neutrum librum ipsum auctor videtur usurpavisse, nos Silviana hoc loco edimus omnia omisso, ut supra dictum est, menologio cui adhaerent.

Superest ut exponamus de codice qui unus Silvium ad nos propagavit et de editionibus.

Scriptus liber, a quo pendemus, saeculi XII, ex bibliotheca cardinalis Nicolai Cusani (1401—1464), quam is legavit hospitali in vico Cues prope Berncastel a se fundato, ante a. 1643 inter alia multa congesta ad acta sanctorum edenda pervenit in collegium Iesuitarum Antverpiense, unde translatus in regiam Bruxellensem ibi prostat signatus n. 10615—10729, inter miscellanea quae continet multa et varia²⁾ libellus legitur n. 10691—10695 f. 93, 95³⁾ non servata laterculi forma continuo scriptus litteris minutis et quibusdam locis evanidis et dubiis, inde praefationem aliaque pauca in actorum sanctorum vol. 1 (lan. 1 praef. gen. p. XLIII) a. 1643 edidit Bollandus, deinde a. 1717 (act. sanct. Im. VII p. 176—184) menologium adiunctis quibusdam excerptis Henschenus, ego postea ad apographum non optimum Bruxellis mihi missum menologium inserui volumini I (1863) corporis inscriptionum Latinarum, reliqua edidi in actorum maiorum societatis Saxonicae vol. 2 (1857) p. 231—277 adiecta, postquam codicem ipse inspexi, in eorundem actorum vol. 3 (1861) p. 694—696 textus antea editi castigatione, iam denuo prodeunt miscellanea Silviana corpori chronicorum inserta codice secundis curis a me recognito Bruxellis.

Orthographia codicis solita est saeculi duodecimi: *ae* et *oe* diphthongi constanter fere abierunt in *e*, *y* saepe, in *tyrannus* constanter, in *i*, *ti* ante vocalem in *ci*, erratur in geminatis consonantibus, ut *Salustius*, *Affrica* et sic deinceps, talia ut omisi, ita alia multa non utiliora in apparatus retuli, cum codex quo utimur unicus sit.

1) Ohnesorge *über den Auonymus Valesianus* Kiliae 1885 p. 78) quod probatum ivit Silvium pendere ab origine Constantini (supra p. 1 seq.), certis argumentis nullis defenditur; inter utrumque scriptorem quae conveniunt, sunt inter communia omnium. 2) Ut Silvii laterculum, ita etiam codex hic unus servavit P. Amii Flori commentarium 'Vergilius orator an poeta', quem inde in lucem protulit Theodorus Oehler mus. Rheu. vol. I (1842) p. 302. de Ciri Vergilianis catalectisque eiusdem libri dixerunt Aenilius Grosse in annalibus Fleckeisenianis a. 1869 p. 275 et Aem. Bachrens poet. Lat. min. 2 p. 13; de Manilio Ellis in nocturno Manilianum praefatione p. X; de Sidonius Luetjohann in praef. p. XXI; de scriptis gramaticis Hertz et Blume in editione gramaticorum vol. 2 p. 47; hic haec ait descripta esse ex codice olim Fuldensi, iam Vatic. Palat. 1564, plenum indicem, quem hoc loco proponere supervacuum est, sistit catalogus editus p. 263. 3) Folium interpositum 91 apographum est praecedentis recens et erroribus plenum, apographum menologii manu Harduini servat Bibliotheca Parisina n. 14478 f. 44.

POLEMII SILVII LATERCVLVS.

DOMINO BEATISSIMO EVCNERIO EPISCOPO SILVIVS.

Laterculum quem priores fecerunt cum difficilibus supputatoribus indicis notatum
 5 legissem, ne minus doctis esset obscurior absolute, positarum in eo rerum signi-
 ficationem mutavi et apud te potissimum, a quo mea omnia pro eo qui inter nos est
 amoris studio comprobantur, digestum direxi. lactificabor iudicio tuo, si cum tibi
 placuisse cognovero.

Quae in eo sunt.

10 Menses singuli cum vocabulis suis, quibus apud diversas gentes dicuntur, et in
 alternis inter eos foliis enumeratio principum cum tyrannis: provinciarum etiam Roma-
 narum: spirantiumque quadrupedum volatilium natantium: ratio quaerendae lunae festi-
 vique paschalis: nec non urbis Romae fabricarum enarratio: poeticae fabulae: Romanae
 historiae breviter conclusa series: cum stridoribus animantium: ponderibus sive mensuris;
 15 vel metrorum omnium pedibus: ac sectis filosoficis continentur.

De diebus.

Dierum necessum non fuit formas depingi, quia sibi omnes qualitate consimiles
 sunt, neque ut stulte gentiles locuntur nomina designari, quoniam nullius rei nisi sep-
 tenarii propter revolubiles ebdomadas numeri, sicut scriptura caelestis edocuit, appel-
 20 latione censentur. in quibus non ita modus certus horarum est, ut valeat a quocumque
 monstrari, quia quod nequit dividi, non possumus computare. quarum, etiamsi oculis
 subiacerent, nulla mala erat aestimanda, quoniam deus universa bona constituit. quod
 qui esse credit aliter, in eo a quo cuncta sunt non credit.

De signis.

25 De signis nihil est quod dicatur, quia non sunt, etiamsi dicantur, quis enim
 facies terrestrium singulorum aliquando inter astra conspexit? quorum, quoniam longe
 post mundi ortum vana veterum profanorum arte conficta sunt, mentio relinquenda est.

De anno.

Annus primum decem mensum fuit, qui trecentos et quattuor dies habebat, licet,
 30 ut auctores plurimi prodiderunt, apud Aegyptios quattuor, apud Arcades tribus, apud

Codez 1 poltmei   2 laterculus   4 prioris   difficilibus supputatoribus: *malim* supputatori *re*
 supputationi   6 *scr.* ad te   eo] tuis   11 folis   12 nabaeium   *scr.* festique   13 paschalis
 14 stridoribus] triumphatoribus   15 ac] ae   continentur   17 furnas   19 revolubelis   20 cin-
 sentur   21 nequid   23 esse non credit   26 terrestrium   27 confecta   sunt *add.* P^b
 30 prodiderunt   archades

Aeuanes VI mensibus computatus fuisse referatur. post a Numa rege Romanorum secundo inter Decembrem et Martium Ianuarius et Februarius fertur adiectus, ut trecentis quinquaginta quattuor diebus atque duodecies luna renovata, quae vicinis novenis et semis vicibus cursum suum efficit, impletur. postremo additi sunt decem dies, atque ob quadrantem, quod per quadriennium dies unus iunctus crescit, quarto anno, quem bisextum vocamus, inseritur. cuius initium cum Aegyptiis qui nonas idusque nonorunt mense Septembri, cum Graecis Novembri, Martio cum Iudaeis habetur. nos calendarum rationem secuti a Ianuario, cuius ante dies octo et sol ad celsiorem tramitem surgens recurrit et quod est amplius dominus et deus noster dei filius Iesus Christus corporaliter natus est, ordiemur.

10

Codex 1 aeuanes; *cf. Solinus* 1, 31, 36 *et Macrobius sat.* 1, 12, 2, 3 post annum a rege Romanorum secundum 2 Ianuarius 3 quinquaginta et quattuor atque] quos renouat aq̄ vicinis novenis et semis 4 efficit et impletur dies] diebus 5 ob om. quadriennium 7 cum] et cum *Graeci menologiū cum sicut proprie Syri more solito (cf. Ideler chronol.* 1 p. 131), auctor erravit: nam Asiaei quidem annum incipiunt a mense Dio sive Novembri, Syri autem ab Hyperbeteo, id est ab Octobri 8 calendarum 9 recurrit ihesus

I.

NOMINA OMNIUM PRINCIPUM ROMANORUM.

- 1 Anno septingentesimo et decimo ab urbe condita primus Gaius Iulius Caesar socer Pompei ex dictatore imperatorem ipse se fecit.
- 2 Quo occiso in curia post quadriennium Lepidus, Antonius et Octavianus, sororis supradicti Caesaris de filia nepos, triumviri constituti sunt. de quibus Lepido mortuo, cum Antonium Cleopatrae reginae maritum navali proelio devicisset, Octavianus praedictus primum dictus Augustus quinquaginta et VI annis imperium solus obtinuit.
- 3 Sub quo Gaius et Lucius Caesares varia mortis sorte perierunt.
- 4 Huic successit Tiberius eius privignus ex Livia, quam praegnantem superstite viro eius Domitio idem Augustus coniugio suo iunxerat.
- 5 Gaius Caligula Germanici filius occisus a Chaerea.
- 6 Claudius Gai patruus paterque Britannici.
- 7 Sub quo Camillus tyrannus primum factus in Syria est.
- 8 Nero Agrippinae et Agrippinae filius, qui quinto decimo anno ipse se ferro, cum ob scelera sua et dedecora, quibus genus humanum omne superavit, a Romano populo ad poenam quaeritur, occidit.
- 9 Sub quo Vindex et Clodius tyranni fuerunt.
- 10 Galba cum Pisone occisus.
- 11 Vespasianus.
- 12 Titus filius Iudaeae gentis subactor.
- 13 Domitianus frater eius, qui primus Flavius nominatus dominum se dici iussit, occisus a Stephano.
- 11 Sub quo tyrannus Antonius fuit.
- 15 Nerva ex praefecto.
- 16 Traianus Ulpianus.
- 17 Hadrianus Aelius.
- 18 Antoninus Pius.
- 19 Sub quo in Oriente tyrannus Cassius fuit.
- 20 Verus.
- 21 Marcus Aurelius.
- 22 Commodus filius occisus.
- 23 Pertinax occisus.
- 24 Iulianus occisus.
- 25 Severus Afer.
- 26 Sub quo Pescennius et Albinus ex Caesare tyranni fuerunt.
- 27 Geta filius Severi occisus a fratre.

1, 1 orbe *P* 2 imperatore *P* 2, 1 in curia *intra cersum finicem in ex dictato in margini suppl. P*
 octavianus *P* sorore *P* 2 nepos *P* 4 octavianus *P* quinginta *P* 4, 1 theberius quam prige-
 ante superstitit *P* 5 gais galicola caligula *P* occisus caecia *P* 6 paterquem *P* 7 siria *P*;
fortasse ser. Myricio cel. quod proposuit Gutschmid mus. Rhon. 17, 326, Isteria 8, 1 agrippinae *P* 2
 humanum omnes 3 *cf. Eutropius 7, 15: cum quaeretur ad poenam* 10 bisone *P* 12 inde *P*
 13, 1 dominus *P*; *cf. Eutropius 7, 23: dominum se et demum primum appellari iussit* 17 helius *P* 18 an-
 tonius *P* 19 sub quo] *inno sub Marco* cassius *P* 21 aurilius *P* 22 filius occisos *P* 26 pes-
 cennius *P* 27 zeta *P*

- 28 Antoninus Caracalla frater praedicti,
 29 Macrinus cum Diadumeno filio occisi.
 30 Antoninus Heliogabalus occisus.
 31 Sub quo Marcellus Caesar et Sallustius, Uranius, Seleucus atque Taurinus tyranni fuerunt.
 32 Alexander.
 33 Maximinus cum filio occisi.
 34 Sub quo duo Gordiani in Africa tyranni fuerunt.
 35 Balbinus, Pupienus occisi.
 36 Gordianus occisus.
 37 Philippus cum Philippo qui primus factus est Christianus.
 38 Sub quo Iotabianus tyrannus in Cappadocia fuit.
 39 Decius cum Herennio filio occisus in pugna Gothorum.
 40 Sub quo Priscus in Macedonia et Valens Romae tyranni fuerunt.
 41 Hostilianus cum Volusiano Caesare.
 42 Aemilianus.
 43 Valerianus captus a Persis apud eodem defecit.
 44 Gallienus praedicti filius cum Salonino et Licinio filiis occisi.
 45 Sub quo Ingenuus Sirmii et Regalianus ibidem; Viennae Postumus, Laelianus et Marius ex fabro; Macrinus quoque, Quietus et Odaenathus in Oriente, vel Aureolus in Italia tyranni fuerunt.
 46 Claudius in bello Gothico occisus.
 47 Quintillus occisus.
 48 Aurelianus occisus.
 49 Sub quo Victorinus, Vabalathus et mater eius Zenobia, vel Antiochus, Romae

28 antoninus *P*   29 diadumeno *P*   30 antoninus *P*   31,1 macellus *P*; cf. *Victor epit.* 23: hic Marcellum, qui post Alexander est dictus, consobrinum suum Caesarem fecit — salustius *P*; tyrannū hī cum pertinent non ad Elagabali imperium, sed ad Alexandri, intellegi videtur socer Alexandri, pater igitur uxoris eius Sallustiae Barbarae Orbianae Macrinus ab ipso Caesar factus, deinde insidiis detectis interemptus teste *Decrippo apud biographum c.* 49 — Uranius: cf. *Zosimus* 1, 12 sub Alexandro: οἱ σιραιώται περιγεγορῶν Ἀντωνίων εἰς βασιλείαν· ἐπεὶ δὲ . . . γεγῆ κατέστησαν ἐκτόν ἐφ'αυτῆ καὶ θύγατριος δὲ τις ἐκ δουλείου γένους ἐρεγγυθεὶς ἐστ.; *Sprell*, p. 674 *Bonn.* 1: θύγατριος δὲ τις ἐν Ἑλλάδι τῆς Ὀροπορίας ἀποχρήσιμος ἐρεγγυθηὶς καὶ κατὰ Ἀλέξανδρον ἐπαρρησίως διαγένηται ἐπ' αὐτοῦ, ἡρῆσε καὶ Πέσας . . . Ἀλέξανδρος ἐξώθησεν, p. 675: μετὰ τῆν ἐρείψασαν θύγατριον τοῦ ἐπαρρῶν, diuersus ab hoc, fortasse filius eius videtur esse is cuius orant nommā aurū inscripti C. Iul. Aur. Sulp. Ura. Antoninus (*Froehner numismatique* 10 a. 1886 p. 189; in his aureis inscriptus saeculares Augg. pariter atque Philipporum cusus n. p. C. 218 et coloniae Emisae annua habentes Seleucidarum 565 = p. Chr. 253 l. ad eum fortasse pertinet *Zosimi* locus 1, 38 sub Gallieno: ἐπικρατήτων αὐτοῦ (Gallicio) . . . Ἀγαθῶν καὶ Ἀντωνίων — Seleucus; praeterea ignotus Taurinus: cf. *Victor ep.* 21 sub Alexandro: Taurinus Augustus effectus ob timorem se Euphrate fluvio abiicit — 34 gordiani] gorgianus *P*   35 babienus pupienus *P*   36 gorgianus *P*   38 iotabian *P*; cf. *nummi (Cohen m'd. des emp.* 5² p. 185): M. F. Ru. Iotapianus; *Zosimus* 1, 20, 21; *Victor Caes.* 29
 39 herimoo (?) *P*   pugna gothorum] pugnatorum *P*   40 Priscus: cf. *Victor Caes.* 29 *ect.* — Valens: cf. *Victor l. c. ect.*   41 post Hostilianus in ed. pr. inserui Gallus, inscribitur Trebonianus *Gutschmid l. c.*; sed videtur auctor errasse cum *Entropio* 9, 5; mox imperatores creati sunt Gallus Hostilianus et Galli filius Volusianus, confundens Hostilianum *Derū filium et Trebonianum Gallum patrem Volusiani*
 41 nolustiano *P*   42, 43 emilianus cum nal. *P*   44 gallienus praedicasti filius *P* — cum Salonino (salonio *P*) et Licinio filiis: varie admodum nomina efferuntur etiam in nummis titulisque (cf. *C. I. L.* VIII p. 1051; III 8, n. 6956, 6956 *ect.*)   45,1 ingenuos *P* — laelianus] laebanus *P* — 2 ex fabro] *Gutschmid l. c.*; et fabro *P*; cf. *edita trip. tyr.* 8: Marius ex fabro ut dicitur ferrario — macrinus] immo Maerianus *testibus nummis, nisi ipse auctor errarit* — odinatus *P* — aureolus *P*   47 quintilius *P*   48 aemilianus *P*   49,1 vabalathus] bala *P*; pro bala et commendat babalat *Gutschmid l. c.* — antiochore *ect.* — me ilissimus esse in *P* post meam iteratam et Aemiliū Grosū quoque loci inspectionem iam satis constat: quid subsit, intellexit *Gutschmid l. c.*; scilicet decedeta Zenobia Palmyrae imperium accipit Antiochus

Felicissimus, duo Tetrici pater et filius, qui se eidem dederunt et post purpuram indices provinciarum facti sunt, sive Faustinus Treveris tyranni fuerunt.

- 50 Tacitus.
- 51 Florianus frater eius occisus.
- 52 Probus, qui Gallis vineas habere permisit.
- 53 Sub quo Saturninus, Proculus et Bonosus tyranni fuerunt.
- 54 Carus in Perside fulminatus.
- 55 Carinus filius occisus.
- 56 Numerianus frater praedicti.
- 57 Sub quo Iulianus tyrannus fuit.
- 58 Diocletianus et Maximianus, sub quibus primum Romanum imperium divisum est: hi primi sponte regnum deposuerunt.
- 59 Sub quibus Achilleus in Aegypto, Carausius et Allectus in Britannia tyranni fuerunt.
- 60 Constantius et Galerius.
- 61 Sub quibus Maximinus et Severus Caesares fuerunt.
- 62 Constantinus Constantii filius, a quo Crispus Caesar ex eo natus occisus est, et Maxentius uxoris suae frater, sub quo Alexander fuit tyrannus, socerque ipsius Maximianus cum imperium resumpsisset, et Licinius sororis suae maritus, qui Martinianum et Valentem Caesares sibi fecerat, cum Licinio filio Thessalonicae pariter
5 extincti sunt. ab hoc imperatores Christiani esse coeperunt.
- 63 Vel Calocaerus Cypro tyrannus fuit, sive Dalmatius, frater illius de matre alia, de quo nati sunt Gallus et Iulianus qui imperavit, factus est *Caesar, Hanniballianus frater praedicti factus est rex regum gentium Ponticarum.*
- 64 Constantinus filius Constantii occisus.
- 65 Constans frater praedicti vitae infamissimae occisus.
- 66 Constantius frater praedictorum.
- 67 Sub quo Magnentius et Decentius ex natione Francorum, Nepotianus etiam Romae, sive Silvanus in Gallia tyranni fuerunt, et Gallus consobrinus suus Caesar, quem ipse iussit occidi.
- 68 Iulianus.
- 69 Iovianus.
- 70 Valentinianus.
- 71 Valens frater eius incensus a Gothis.
- 72 Sub quo Procopius Antiochiae tyrannus fuit.
- 73 Gratianus Valentiniani filius, sub quo Maximus et Victor eius tyranni filius tyranni fuerunt. Lugduni occisus est.
- 74 Valentinianus praedicti frater Viennae laqueo vitam finivit.

testibus Zosimo 1, 60. 61 et titulo Palmyreno C. I. L. III S. 6727, Achilleus appellatus in vita Aureliani c. 31; Felicissimum procuratorem monetiae inter tyrannos reliqui auctores non referunt 3 iudicis P. Eumathus P; cf. Victor Caes. 35: Tetricus, cum Faustini praesidis dolo corruptis militibus plerumque peteretur, Aureliani per litteras praesidium imploraverat 52 que P. haberi P. 53 bonosus P¹. 58, 1 dioclesianus P^b, dioclisidius P^a. primum om. P^a. 2 hii sponte] exponte P. 59 achilleus P. britania P^a. 60 constantinus et gallerius P. 61 sub om. P. maximus P. 62, 1 constancii P^b, constantini P^a. 3 eum] cui P, qui Gutschmid et] ea P. martinianum P. 4 caesares fuerunt sibi fecerunt P. licinio P. thessalonice P. 63, 1 calocelus sipro P. frater illius] immo fratris illius filius, nisi auctor ipse erravit de quo] non de Dalmatio fratre Constantini Magni, sed de tertio fratre Constantio nati sunt Gallus et Iulianus; erravit auctor 2 caesar h. fr. pr. factus est om. P; cf. origo Constantini c. 35 (supra p. 11): Annibadianum regem regum et Ponticarum gentium constituit 64 filius constancii P^b, filius constantini filius P^a. 67, 1 decentius P. romae] pro me P. 2 suos 69 ienianus P^a, iovinianus P^b. 72 procopius antiochie P. 73, 1 valentiniani] valentinianus P. tyr. filius] tyr. filii P. 2 lugduni P.

- 75 Theodosius a Gratiano factus Augustus.
 76 Sub quo tyrannus Eugenius fuit.
 77 Arcadius filius Theodosii.
 78 Honorius frater praedicti.
 79 Sub quo Gratianus et Constantinus, bisque Attalus, Constans, Maximus atque Servatus, Marcus, Magnus et Maximus, Iovinus, Sebastianus ac Victor tyranni fuerunt.
 80 Constantius.
 81 d. n. Theodosius praesens Augustus.
 82 d. n. Placidus Valentinianus.
 83 Sub quibus Iohannes tyrannus extinctus est et a quibus cum d. d. matre Placidia, uxore Eudoxia Augustis nunc imperium possidetur.
 84 Quod Postumiano et Zenone viris clarissimis consulibus adnotavi.

75 theodosius *P*   76 fuit *om. P^a*   77 arcadius *P*   79, 1 Gratianus: *cf. Zosimus 6, 2*
 Constantinus: *cf. Zosimus 1, c. cct.*   athalus *P*: *et a. 409 et a. 411*   Constans: *cf. Zosimus 6, 4 cct.*   Maxi-
 mus: *cf. Orosius 7, 42, 4 cct.*   Servatus: *ignotus*   2 Marcus: *cf. Zosimus 6, 2*   Magnus: *Magus Maximus*
et Flavius Victor cum sub Theodosio I non recensentur, errore huc videntur esse translati   Maximus alter:
cf. Marcellinus ad a. 122 al.   Iovinus: *cf. Hydatius ad a. 439 cct.*   Sebastianus] sebastianus *P*: *cf. Hyda-*
tius 1, c.   Victor: *vide supra*   81 d. n.] dni n. *P*   82 d. n.] dn. n. *P*   83, 1 iohannis *P^b*, et (?)
 iohannis *P^a*

II.

NOMINA PROVINCiarVM.

Laterculum provinciarum imperii Romani CXXII, quot numerabantur anno p. Chr. 449, menologium Polemii Silvii nobis servavit, neque tamen in eo pendemus ab unico eius menologii quod hodie superest exemplari scripto saeculo XII, sed inventum in antiquiore postquam vir doctus nescio qui saeculi septimi opinor laterculum cum copulavit cum altero episcopiorum Gallicanorum, gemini eius laterculi exemplaria plurima facta sunt, quorum in additamento I. quod Gallicanum laterculum exhibet ad codices recensitum, index reperitur, hoc loco ea tantum adferentur, quae ad provinciarum laterculum proprie pertinent, scilicet primum indicabuntur codices ex coniunctis cum Gallicano optimi: deinde agetur de huius laterculi forma interpolata, quae per gradus crevit, extat enim recensio interpolata et ipsa, a qua pendent rursus interpolatione aucta formae duae, altera aut profecta a Paulo diacono aut certe ab eo usurpata, altera quae continetur corpore Spirensi formato saeculo nono.

Inter codices, qui provinciarum laterculum exhibent coniunctum cum Gallicano, 9 plenum et purum illum sistunt duo Albigensis n. 29 saec. VIII et simillimus Parisinus 10 n. 4808 saec. X. ex decurtatis corruptisque, quorum ingens copia est, utilitas autem 79 nulla, ne notitia eorum aliqua deesset, selegi tres Carolingensem n. CIII olim Augien- 18 sem, ad quem laterculus hic adiectus est manu saec. IX, et Monacensem olim Frisingen- sem n. 6213 saec. VIII, quo cum primum Polemium edidi uti potui beneficio Halmii 68 quondam mei, et tertium Parisinum 2123 saec. IX, de omnibus infra ad laterculum Gallicanum exponetur.

Recensionis interpolatae formae primitivae unum exemplum mihi innotuit admodum 1 corruptum id et mutilum quoque codicis Vaticani n. 341 saec. X¹). laterculus titulatus ibi *de diversis provinciis* habet interpolationes communes tam formae Paulinae quam formae Spirensis, cum utriusque propriae ab eo absint.

Formarum duarum ex modo dicta derivatarum exempla extant plura, videamus 0 primum de Paulina, codices duo Oxoniensis collegii Magd. n. 14 saec. XIV (ex- 18 B posuit de eo Pauli *news Archiv* I, 161 seq.) et Bambergensis E. III, 14 saec. XI (egit

1) Continentur eo libro Hieronymi liber locorum et nominum Hebraeorum — alphabeti Hebraei interpretatio (Hieronymus vol. 3 p. 729 Vall.) — *de ponderibus sancti Ieronimi* (vide infra p. 551) — *item de mensuris* (vide ibidem) — *de decem nominibus quibus apud Hebraeos vocatur deus* (Hieronymus l. c.) — synonyma varia — *de nomine provinciae* cum definitionibus tribus Ambrosii Hieronymi Augustini — laterculus de quo agimus inscriptus *de diversis provinciis* deficiens folio evulso in verba: *provinciae ponti sunt VIII pontus palinaechus* — post hiatum excerpta quaedam Isidoriana, quibus interponuntur laterculi duo alter imperatorum finiens in Iustino I (passim in libris inventus edetur infra), alter paparum finiens in Hadriano II (867—872) et Iohanne VIII (872—882), definitiones illae tres provinciae vocabuli sunt haec: *De nomine provinciae. Ambrosius ait: provincia hoc est in tribus: in una lege, in una lingua, in uno dominatu. Hieronymus ait: provincia est ubi unus modus (vulgo cod.) regit et unus dominatus. Augustinus (nomen a manu prima in litura) in libris de urbe dicit: certa provincia est quae habet X civitates et unum regem et tres minores potestates sub se et unum episcopum aliosque minores indices X, ad quorum iudicium omnes causae civitatum referantur et si causae difficiles oriuntur (corr. ex oriuntur), ad omnium vel ad trium iudicium iudicium referendae, similia leguntur in epistula pseudoisidoriana, quae data esse fingitur a Pelagio II († 590) ad synodum Constantinopolitanam Mansi 9, 504; Hirschius Pseudo-Isidorus p. 724: *scilicet certam provinciam esse, quae habet decem vel undecim civitates et unum regem et totidem minores potestates sub se et unum episcopum aliosque suffragatores decem vel undecim episcopos indices, ad quorum iudicium omnes causae episcoporum et reliquorum sacerdotum ac civitatum causae referantur, ut ab his omnibus iuste consona voce discernantur, nisi ad maiorem auctoritatem fuerit ab his qui iudicandi sunt appellatum*, de his, quae videntur ficticia omnia esse, iudicium esto apud eos qui in Isidorum subditivum inquirunt.*

de eo diligentissime Waitz *Archiv* 9, 673—704), libellum provinciarum inseruerunt compilationi historicae complexae ea quae sequuntur opera ita, ut omissis multis, aliis additis transferantur omnia tamquam in linguam diversam genio saeculi accommodatam.

1. Pauli diaconi epistula ad Adalpergam historiae eius Romanae praemissa.

2. Victori quae tribui solet epitome historiae Romanae ab initio ad Gratianum, in Bambergensi titulo caret. Oxoniensis praescribit: *historia de imperio et gestis Romanorum secundum Eutropium*.

3. Laterculus provinciarum, praescribitur in Oxoniensi: *incipit prologus de divisione mundi terrarum et provinciarum*, in Bambergensi: *in nomine domini Ihesu Christi incipit breviarium de singulis causis quae in hoc codice continentur, in primis de partibus mundi, id est de Asia Europa et Affrica et de nominibus terrarum et de provinciis earum cum iis quae infra afferentur: utraque praescriptio librarii est qui codicem scripsit, contra auctoris compilationis sunt quae sequuntur in utroque libro a me descripta ex Oxoniensi: *Maiores nostri, id est antiqui sapientes, dividerunt totum mundum in tres partes et easdem partes nominaverunt Asyam, Europam et Affricam, deinde partes dividerunt in provincias, sicuti est una provincia a Roma usque in Sylerem fluvium¹⁾, provincias dividerunt in regiones: regio est unum regnum: deinde regiones in villas, hoc est quod una quaeque [sic] terra habet diversas villas, villas dividerunt in territoria, territoria dicimus quae pertinent ad fundos unius cuiusque hominis, deinde territoria in agros, id est campos, campos dividerunt in centurias, centuria autem est campus ducentorum iugerum, iuger dicitur spacium campi, quantum unam par boum in die arare potest, et habet in longitudine pedes ducentos quadraginta et in latitudine pedes centum viginti, iugera dividerunt in climata, climata quoque sunt, quae ex omni parte sexaginta pedes habent, deinde climata in actus, actus quadratus est qui ex omni parte pedes centum viginti habent, et actus minimus est qui habet in latitudine pedes quattuor, in longitudine pedes centum et quinquaginta, actus dividerunt in perticas, pertica autem dicta est a portando quasi portica, et omnes mensurae sunt in corpore hominis, ut palmus, pes et passus, sola pertica portatur et habet duos passus, hoc est pedes X, perticas dividerunt in passus, passus habet pedes quinque, deinde passus in gradus, gradus enim habet cubita duo, gradus dividerunt in cubita et cubita in palmos, palmus est qui fit ex quattuor digitis extensis, palmos dividerunt in digitos et in uncas, haec sunt fere Isidoriana etym. 15, 15: ex adsumptis aliunde verba *regio est unum regnum* redeunt ad praescripta p. 524 adn. † relata modo dicti codicis Vaticani, ipse qui sequitur provinciarum libellus inscriptus est in Oxoniensi *nominia provinciarum*, in Bambergensi titulo caret.**

3. Exordia Scythica infra edita in auctario historiarum Isidori adhaerente narratione de excidio Troiae et condito ab Aenea Lavinio, cuius ibi prima postremaque reperiuntur edita, inscriptio, quae ad totum opusculum pertineat, in neutro codice reperitur: argumentum aliquatenus indicavit Bambergensis librarius post supra relata sic pergens: *secundo de regno Assyriorum et quis primus apud eos regnum tenuit, tercio de gente Scitharum quae fuerat de genere Magog et ipse Magog fuit filius Iafet, quarto de Amazonibus qui fuerant de predicta gente Scitharum*.

4. Pauli historia Romana a principio ad finem (16, 23) ita epitomata, ut praecedentibus de Aenea continuetur, quapropter Bambergensis librarius in argumento indicando eius non meminit, adest ubi Eutropiana finiunt subnotatio Pauli (cf. Droysen in praef. ad Eutropium p. XXXII, 379 seq.).

1) Cf. Paulus hist. Lang. 2, 17 quaeque dixi ego *uenes Archiv* 5, 92.

5. Gesta Francorum similiter epitomata, indicata in argumento Bambergensi post supra relata sic: *quinto de exordio Francorum et imperio eorum* (cf. Krusch ser. Meroving. 2 p. 232).

6. Jordanis libelli duo rerum Romanarum principio mutilus et Geticarum (v. ed. meae praef. p. LI. LII). ad illum videntur pertinere quae in argumento Bambergensi post supra relata sequuntur sub eodem numero quinto: *de exordio Romanorum et imperio eorum*.

7. Pauli historia Langobardorum indicata in argumento illo sic: *sexto de exordio Longobardorum et regnorum eorum* (cf. script. rer. Lang. p. 41).

Qui sequuntur libri in Oxoniensi Einhardi et monachi Sangallensis, in Bambergensi de Alexandro magno varii et Bedae historia ecclesiastica cum et differant neque in argumentum Bambergense admissi sint, a compilatione de qua agimus videntur aliena esse, sed ut rem absolvam, iungendi sunt duobus illis, quatenus ad hanc chronicorum syllogen pervenimus, libri duo alii, Vaticanus n. 1984 saec. XI¹⁾ et Vaticanus Urbinas n. 961 saec. XIV²⁾, qui cum reliqua supra enumerata non habeant, partes tertiam et quartam et septimam eadem ratione immutatas³⁾ proponunt, id quod demonstrabunt exordia Scytharum infra ad Bambergensem librum et duos Romanos edita et pervenit item in universum ad libros Paulinos, quamquam eorum epitomae in Vaticanis codicibus similes magis sunt quam eadem⁴⁾, compilationem eam Waitz in egregia illa Bambergensis libri enarratione ostendit conscriptam esse c. a. 944 in Italia inferiore, fortasse Neapoli, nec recte Droysenus l. c. opposuit nomen Landolfi sagacis, qui scripsit c. a. 1000, in Vaticano 1984 praescriptum esse Paulinis: nam etsi inde efficitur Vaticani librarium Landolfi opus novisse, ad ipsam compilationem Landolfiana non adhibuit neque librorum a Landolfo adiectorum epitome apud eum reperitur, et quomodoenique de auctore statuas, usus est is Pauli diaconi non solum libris editis, sed etiam collectaneis habentibus complura in libros illos non recepta⁵⁾, puta historiarum a Paulo scriptarum periculis autographis servatis fortasse aliquamdiu Casini in monasterii bibliotheca redeuntque ita quodammodo haec ad saeculum octavum extremum, nam primum copia compilatori fuit dedicationis Paulinae ad Adalpergam scriptae, quam praeter ipsum, qui interpolavit, forma genuina non habent nisi codices pauci iique duodecimo saeculo recentiores omnes; adhibuit igitur historiae codicem nostris omnibus plenior et melior, deinde, ut alibi ostendi⁶⁾, ut apud Paulum ipsum in historia Langobardorum inveniuntur excerpta quaedam licet rara ex Festi vocabulario ab ipso breviato, ita similia quaedam adsunt in additamentis propriis eius operis recensione Bambergensi, quae et ipsa proficisci non possunt nisi ab eodem

1) Dixerunt de libro Papencordt *Geschichte der Vandalen* p. 400 seq. et H. Droysen praef. Eutropii p. XXXIII. folia 1—6 principium historiae Romanae Pauli ad 2,27 *civitatem Siciliae* continentia a glutinatore adiecta sunt, notitia urbis Romae quae sequitur (*Jordan röm. Topographie* 2 p. 3) et catalogus quidam imperatorum Romanorum cum adiunctis alienis ad compilationem de qua agimus non magis pertinent, post hiatum, in quo finis catalogi eius et principium exordiorum perit, sequuntur ea quae supra recensita sunt.

2) Praecedit cosmographia Ravennas (ed. Parthey praef. p. VI) ab hac compilatione aliena.

3) Pauli historia Langobardorum abest ab Urbinato; in Vaticano (ut responderunt quaerenti mihi amici Romani) fuit f. 166^v mutila 6,55 p. 184,20 in verbis *ad perticas*, post interpositam glutinatoris arbitrio historiam Apollonii Tyrii manu diversa scriptam f. 191 seq. supplementur quae desunt usque ad 6,58 p. 186,25 *civitatem constructi*; extrema desunt, quae subiunguntur scripta manibus diversis etsi versantur in rebus Langobardicis aetatis posterioris, a compilatione ea de qua agitur aliena sunt.

4) Quomodo differant, ostendit specimen apud Droysenum p. 379—395.

5) Pendere ex similibus collectaneis cum additamenta in codice Vaticano n. 1860 scripto a. 1313 ad Eutropium adscripta tum recensionem historiae Romanae Pauli a Landolfo c. a. 1000 curatam ostendi *Neues Archiv* 5, 100 seq. itaque propter additamentum quoddam tam apud Landolfum repertum quam in codice Bambergensi (Droysen p. XXXIV) non statuimus huius scriptorem usum esse Landolfianis, sed utrumque id traxisse ex adnotationibus Paulinis.

6) *Neues Archiv* 5, 99 seq.

Paulo¹⁾, denique quod nostra praesertim interest et cuius causa nos haec lafius solito tractavimus, *catalogus provinciarum Italiae*, quem Paulus ait se usurpasse hist. Lang. 2, 20 et unde excerpta pro re copiosa dedit l. 5 c. 11—27, is ipse est, quem compilatio ea de qua agimus proponit²⁾, scilicet qualem eum exhibet forma inter interpolatas antiquissima libri Vaticani n. 341: id quod infra demonstravi adnotans ad laterculum quae respondent apud Paulum, ordinem hic mutavit, quoniam in rebus narrandis casu incidens in Venetiam quinto loco positam provinciam inde orditur, sed provinciae omnes eadem sunt et quod pro sedecim catalogi ponit duodeviginti, rem confirmat, nam Valeriam et Nursiam ab Aemilia separans refellit eos qui tres eas regiones unam provinciam esse dicunt, nempe ita catalogum interpretatus, similiterque in Alpibus Cottis et Apenninis a catalogo se significat recedere, sed de his infra exponemus.

Alteram formam interpolatam laterculi Polemiani profectam pariter ex ea, quam exhibet Vaticanus 341, sed diversam ab ea, quam repraesentant libri *BO*, iam enarrabimus, ex archetypo corporis cuiusdam *X* fluxerunt exemplaria duo *YZ* hodie deperdita, sed quorum extant apographa plus minus plena, eo coniuncta et ad aetatem quoque aliquatenus definita, quod sola servarunt nobis Diculi librum de mensura orbis terrae scriptum a. p. C. 825³⁾, ex altero nobis *Y* scripto saeculo nono decimo descendunt codices duo saeculi X⁴⁾ Parisinus 4806 et Dresdensis D 182⁵⁾, sed qui cum ex infra recensitis huiusce corporis partibus non contineant nisi cosmographiam (1), itinerarium (2), Diculum (4)⁶⁾, ad nostram rem non pertinent, contra in exemplari altero, nobis *Z*, adservato quondam Spiraë in bibliotheca ecclesiae cathedralis, nobis noto per apographa infra recensita saeculi XV vel XVI, ipso scripto sine dubio pariter saeculo aut nono aut decimo, continebantur opuscula argumenti varii ea quae iam enarrabuntur.

1. Cosmographia incipiens *lectionum pervigili* (Riese geogr. Lat. min. p. 71—103), dicta hodie plerumque Iulii Caesaris sive Pseudo-Aethici, derivata potissimum ex Iulii Honorii cosmographia (quam servavit nobis unus codex Parisinus 1808, scilicet ea pars eius quae scripta est saec. VI litteris quadratis), ad nos pervenit non per Spirensium librum solum: extat certe alter liber Vindobonensis n. 181 saec. VIII itaque Spirensi antiquior et immunis ab hiatu eo, in quo secundus orbis mensor Didymus (p. 72, 18—21 Riese) ex Spirensi excidit, saec. XV folio evulso cum abessent a Spirensi et huius commentarii extrema inde a verbis *in lalo milia LXXX* (p. 102, 21 Riese) et tractatus sequentis exordium, eius libri apographa non contaminata hoc defectu distinguuntur, libri numero multi, qui eo hiatu non laborant, sed non habent Didymum, quamquam

1. Potest addi commentarium de exordiis Seytharum descendere videri, ut suo loco demonstrabitur, ab exemplari hodie Laurentiano 66, 10 scripto fortasse Casini: quod si non ipsum, certe archetypum eius Paulus adhibere potuit. 2) Exposui rem et Polemii edens in actis maioribus societatis Saxonicae vol. 2 (1857) p. 249 et C. I. L. vol. 5 (1882) p. 810 et *neues Archiv* 5 (1880) p. 81 seq. catalogum provinciarum Italiae Matritensem (ser. rer. Langob. p. 188), quem Waitz statuit a Paulo adhibitum esse, ego ostendi (I. c. p. 87) excerptum esse ex Paulinis, demonstravitque nuper Waitz objectionibus (*neues Archiv* 5, 417) respondens C. Neff (I. c. 17, 204). eiusdem catalogi alterum exemplum reperitur in codice Cavensi n. 3 saec. X eo, ex quo veniunt annales Cavenses (MG. SS. 3, 185), finiens folio evulso mutilum p. 188, 38 verb. *Apenninus et*. 3) Originis ex volumine *X* tanquam notae sunt interpolationes quaedam itinerarii communes apographis tam nostri *Y*, scilicet Parisino et Dresdensi, quam nostri *Z* Spirensis (Seeck in Hemaë vol. 9, 228), exempli causa quod ibi 25, 2 ad *Uinea* vocabulum adscriptum est in omnibus iis *vel Uinea*, scilicet in margine positum Parisini libri, ut sine dubio legebatur in *X*, in textu tam in Dresdensi quam in Spirensibus omnibus. 4) Hos libros non proficisci ex Spirensi praeter supra n. 3 adlata ostendunt loci complures itinerarii in iis recte traditi, interpolati autem in Spirensi exemplaris apographis omnibus (Seeck praef. ad not. dign. p. XI). 5) Idem erit codex servatus aliquando apud Chr. Gottl. Schwarzium professorem Altorfensem teste catalogo edito p. II p. 11 n. 30. 6) Enumerant quae iis continentur Parthey et Piuler in praef. ad itinerarium p. XII, XVIII, Dresdensis nulla habet nisi tria illa opuscula missa scilicet libri parte posteriore a bibliotheca adiuncta, Parisinus praeterea minuta quaedam omnino a librario adiecta.

possunt pendere a Spirensi etiamtum integro, magis crediderim redire ad archetypa diversa, neque enim Spirensis librarii culpa Didymus omissus videtur esse, sed antiquioris.

2. Itinerarium quod dicitur Antonini tam provinciarum quam maritimum scriptum imperante Diocletiano, quod in Spirensis apographis non contaminatis propter defectum modo memoratum incipit a verbis *rationem quod Mercurius dicitur* p. 2. 1 Parth., praeter Spirenses etiam habent Escorialensis R II 18 saec. VIII et Vindobonensis modo citatus aliique libri non ex Spirensi derivati, adsunt in Spirensis apographis additamenta aetate Constantiniana ad itinerarium adiecta, quae absunt a recensione vetustiore (Parthey et Pinder praef. p. XXXIII).

3. Septem montium urbis Romae et aquaeductuum eius recensens conscripti adhibita Notitiae urbis appendice editi sunt infra p. 544 (I).

4. Dicuili librum de mensura orbis terrae scriptum a. p. C. 825 praeter libros saeculo XV et XVI descriptos ex Spirensi servant soli codices duo saeculi X Dresdensis D 182 et Parisinus 4806, quos modo vidimus proficisci ex libro Spirensi gemello.

5. Notitia episcopiorum Galliarum exhibebatur in Spirensi forma ei libro propria, scilicet ut inciperet a provincia Alpium Graiarum et Poeninarum.

6. Provinciarum imperii Romani laterculus is de quo agimus, ad formam antiquiorem interpolatam et ipsam aucta interpolatione recensitus.

7. Commentariolum de urbis Romae montibus (qui laterculus a supra memorato diversus est), portis, viis non repertum quod sciam in ullo libro nisi quem constat descriptum esse ex Spirensi, formatum paucis aliunde adsumptis ex Festo a Paulo diacono epitomato, editum est infra p. 544 (II).

8. Tractatus *de rebus bellicis* aetatis incertae (cf. Köchly et Rüstow *griechische Kriegsschriftsteller* vol. 1 p. 414) editus cum Vegetio a Stewechio (a. 1607, app. p. 83—102) praeter descriptos ex Spirensi libro in aliis quod sciam non reperitur, quando scriptus sit, ignoratur; sed doctrinae Vegetianae non multum cedit et sine dubio antiquae aetatis est, etsi extremae, non medii aevi.

9. *Altercatio Hadriani Augusti et Epicteti philosophi*, incipiens: *primum est, quid sit mundus*, finiens in quaestione Hadriani *Quid sunt parasiti?* (edita apud Orellium opuscula Graecorum vet. sententiosa et moralia vol. 1 p. 250 seq.; cf. Fabricius bibl. Graeca vol. 13 p. 563) versio est interrogatorii quod inscriptum est *Σεζολίδου τοῦ Ἀθηναίου γρῶμα*, sed aucta multis additamentis, tractatus fraude sine dubio antiqua refertur ad Hadrianum et Epictetum ideo fortasse, quod biographus illius c. 16 cum ait cum Epicteto vixisse *in summa familiaritate* et posteriores Epictetum scribunt mortuum esse imperante Marco (Zeller *Philosophie der Griechen* 3, 1³ p. 738).

10. Notitia regionum urbis Romae (Jordan *röm. Topographie* vol. 2 p. 1 seq. 539 seq.) exhibetur forma antiquiore, quam supra p. 77 diximus prodisse videri a. p. Chr. 334, eadem forma cum reperiatur in codice Vindobonensi n. 162 saec. IX, libri recentiores numero multi non pendent ex uno Spirensi, sed redit ad eum praescriptio formata sic: *urbs quae aliquando desolata nunc praeclarior piissimo imperio restaurata Roma*, sub qua picta est Roma sedens cum adscriptione: *annona urbis Romae*.

11. Notitiam regionum urbis Constantinopolis (ed. Seeck cum Notitiis dignitatum p. 227 seq.; Riese geogr. Lat. min. p. 133 seq.) scriptam imperante Theodosio II item praeter apographa Spirensis libri sistit idem liber Vindobonensis n. 162 adiecta praefatione in Spirensi praetermissa.

12. Laterculus exhibens gradus cognationum, qualem codices breviarii Alariciani multi proponunt (edidit plura exempla Haenel ad legem Romanam Visigothorum Lipsiae 1849 in line), ex apographo Spirensis Monae, 791 aere expressus est a Boeckingio in corpore

iris anteiustiniani Bonnensi vol. I p. 173. Spirensis laterculus proxime accedit ad Haenefianum desumptum ex codicibus Bernensi n. 263 saec. IX. Lugdunensi Voss. fol. n. 111 saec. IX. Vaticano reginae n. 1048 saec. X. Parisino n. 4409 saec. X. errore Max. Conrat (*Geschichte der Quellen des römischen Rechts* vol. I p. 318; cf. suppl. p. 1 seq.) hanc stemmatis formam adiudicat saec. XI exeunti.

13. Notitiam dignitatum in partibus tam Orientis quam Occidentis scriptam sub Honorio notum est a nobis legi solius libri Spirensis beneficio.

Corpus id de quo agitur, nobis X, ubi quaerimus quo loco et quo tempore et quibus copiis adhibitis confectum sit, locum aliquatenus determinat Notitia Gallicana: scilicet quod in exemplaribus his omnibus neque in alio ullo incipit a provincia Alpium Graiarum et Poeninarum, inde iure colligemus in eius regionis oppido aliquo compilatorem vixisse: nam quominus inversionem ordinis legitimi ad Spirensis codicis (Z) librarium referamus, obstat inscriptionis condicio ita corrupta, ut non possit non translata esse in Spirensis ex archetypo¹⁾. — Aetatem definit, ut supra dixi, libellus Dieuilianus scriptus in Hibernia a. 825 et receptus non solum, ut supra vidimus, in exemplar Spirensis, sed in alterum quoque gemellum, a quo pendent Parisinus 4806 et Dresdensis, et propterea rediens ad archetypum omnium X, non fuisse id ipso Dieulo multo recentius declarant apographa sumpta inde saeculo decimo, quibus copiis instructus compilator syllogen formaverit, supra ad singula capita exposuimus, adhibuit sine dubio corpora similia vetustiora, quale id est ex quo descendit codex Laurent. 89, 67 saec. X²⁾ habens ex supra recensitis cosmographiam (1), itinerarium (2)³⁾, montes et aquaeductus (3), regiones urbis Romae (10), sed item copia ei fuit libellorum hodie per eum solum servatorum, inter quos eminet Notitia dignitatum cum suis picturis, libellos quos recepit plerosque adhibitos esse forma non optima supra vidimus in cosmographia et in itinerrario et vel maxime in provinciarum catalogo, neque id mirabimur in auctore saeculi noni, cui item aptus est gradus cognationum laterculus adsumptus videlicet ex codice aliquo breviarum Alariciani, nec minus apta inscriptio supra relata Notitiae urbis Romae recordans ni fallor imperii Romani restaurationem Karolingicam, ipse suo Marte quid addiderit, difficile est a traditis distinguere; de montibus portis viis urbis Romae commentariolum alibi non rediens si est ipsius, ut potest esse, Festum adhibuit a Paulo diacono breviatum, eodemque videtur ducere, quod quae ad libellum provinciarum de suo adiecit, ad eiusdem Pauli historiam Langobardorum tam prope accedunt, ut inde adsumpta esse videantur, quapropter exemplar quod servavit libelli provinciarum posthabendum est non solum puris, sed etiam interpolatis, qualia adhibuit Paulus et post eum is de quo supra diximus collectaneorum eius compilator.

Exemplaria corporis Spirensis, quae quidem laterculos duos Gallicanum et provinciarum habeant⁴⁾ et extant, innotuerunt haec.

1) Scilicet quod praescribitur *in dei nomine incipiunt adnotationes provinciarum urbium Graecarum et Pannorum vel Gallicanarum cum privilegiis suis* contaminatum est ex titulo libelli aliunde testato: *adnotatio provinciarum atque urbium Gallicanarum cum privilegiis suis* et ex praescriptione regionis decimae: *in provincia Alpium Graiarum et Poeninarum.* 2) Perverse Car. Pertzus (*Ethic.* p. 64) censet Spirensis descriptum esse ex libro eo ne in lectionibus quidem proxime accedente ad Spirensis (Parthey et Pinder praef. itm. Antonii p. XXXIV), interpolationes quoque Notitiae urbis huic libro insertae (v. Jordan forma urbis p. 47) absunt ab exemplaribus eius derivatis ex Spirensi, nec maiore cum probabilitate alibi (l. c. p. 57) cosmographiam existimat venisse in Spirensis ex Parisino 4807 saec. IX exeuntis. 3) Cosmographiam et itinerarium supra p. 528 vidimus item coniuncta exhiberi in antiquissimo Vindobonensi 181, plura in eo libro non fuerunt; descriptus ex archetypo in fine mutilo desinit p. 479, 9 in verbis *Louluino sup. XXI* et vacua remanet pagina quae sequitur; deinde qui librum emendavit addidit quae in fine desiderabantur. 4) Excerpta ex Notitia Dignitatum sumpta a. 1427 ab Antonio Angeli de Aquila, servata in cod. Cheltenhamensi n. 16397 nuper edita sunt cura Henrici Omont (*mém. de la soc. des antiquaires de France* vol. 51 a. 1891 p. 225), item laterculis carent Vaticanus n. 3715 (Böcking *über die Not. Dign.* p. 34, 38) et Giessensis n. 946 (Böcking in ed. N. D. Occ. p. 131), liber Neapolitanus IV. D. 22 B descriptus apud Pertzium *Ethic.* p. 48

73 1. Oxoniensis Canonicianus Lat. misc. n. 378. antea Morellii (cf. Morelli bibl. ms. Graece, et Latin. vol. I Bassani 1802 p. 370 seq.; Parthey et Pinder in praef. ad itin. Ant. p. XXVI; Car. Pertz Ethicus p. 68; de Boor in Hermae vol. 9 p. 222; Oxon. catal. pars III p. 719) subscriptionem habet eam quae sequitur: *exemplata est haec cosmographia quae Scoti dicitur cum picturis ex vetustissimo codice quem habui ex Spirensi bibliotheca anno domini MCCCXXXVI mense Ianuario, dum ego Petrus Donatus dei patientia episcopus Paduanus vice sanctissimi domini Eugenii papae IIII generali Basiliensi concilio presiderem.* eam scriptam esse ab ipso Donato satis constat itaque, si est ab eadem manu quae librum exaravit, qua de re ambigitur, eum quoque Donatus scripsit, eodem ducit locus Notitiae Oec. c. 40, 31 in hoc libro ita emendatus, ut dubitari non possit adiecta proficisci ex archetypi inspectione diligentiore (Seeck l. c. p. 225). subscriptioni subiunctus est tractatus (Riese geogr. Lat. min. p. 7—14) inscriptus sic: *dimensuratio provinciarum quae non erat in praecedenti codice, sed de antiquissimo libro excepta*: utrum scriptus esset a manu eadem an ei altera succederet, in re praesenti dubitabamus, sequitur Cyriaci Anconitani notitia tam Graece quam Latine perscripta de septem miraculis mundi exarata manu Cyriaci ipsius. is Donati amicus ut in codicem aliquando Donati, hodie Berolinensem Hamiltonianum n. 254 sua manu quaedam rettulit¹⁾, eiusdem librum hunc quoque similiter locupletavit.

2. Monacensis n. 794, olim Petri Victorii (Boecking l. c. p. 11; Parthey et Pinder l. c. p. XXIV; Pertz l. c. p. 68; Seeck in Hermae vol. 9 p. 223) habet et ipse subscriptionem Donati et dimensurationem provinciarum et Cyriaci commentarium de septem miraculis sine dubio descriptus ex Oxoniensi.

3. Parisinus *nouv. acquis.* n. 1424, antea *Francisci Soderini cardinalis Volaterrani episcopi Hostiensis* mortui a. 1524 (Cam. Jullien *note sur un manuscrit de la Nobilitia Dignitatum in mélanges d'archéologie publ. par l'école française de Rome* a. 1887 p. 284 seq.). adsunt subscriptio Donati et dimensuratio provinciarum.

4. Parmensis liber (Böcking *über die Not. Dign.* p. 38) mea causa Romam missus ibique examinatus ab Huelsenio, scriptus est saec. XVI iussu Fulvii Ursini, qui subinde emendavit et post Donatianam subscriptionem subiecit sua manu: *hactenus Maphci liber.* hic igitur codex est, quem intercedente Io. Vine. Pinellio Pancirolius ad Notitiam Dignitatum adhibuit²⁾, sed continet apographum derivatum omnino, ut lectiones quoque ostendunt, ex codice Oxoniensi non omnia quae adsunt in exemplari Donatiano: absunt tam dimensuratio provinciarum quam is de quo agimus provinciarum laterculus, recepimus nihilominus, ne quis in futurum in eo aliquam spem ponat.

5. Matritensis bibl. nat. Q. 129 (Knust apud Pertz *Archiv* 8, 791; Parthey et Pinder l. c. p. XX; Pertz Ethicus p. 65). adest dimensuratio provinciarum, cave credas Pertzio codicem descriptum esse ex Spirensi integro etiamtum; immo expletus est ex libro diverso et in exordio itinerarii et altero loco (itin. Anton. p. 82 v. 3 Wess.: cf. Parthey et Pinder p. XXXIV).

74 6. Parisinus n. 9661 (suppl. Lat. 671), antea Lamoignonii (Letronne *Dicuil Paris.* 1811 p. 30; Boecking ed. p. II; Pertz Ethicus p. 67; Parthey et Pinder l. c. p. XXIII), Guerardi in *Not. Gall.* codex *Y.* Non inest dimensuratio provinciarum nec venit ex apographo Donati (Seeck l. c. p. 225).

7. Parisinus n. 5285 *E* olim Bigotianus (Böcking *not. dign.* ed. p. II). saec. XVII vel XVIII descriptus est ex Parisino 9661.

quaedam videtur habere derivata ex Spirensi, sed laterculi nostri duo, qui adsunt, non videntur inde proficisci, ipse cum non evolvi, nec magis vidi exemplar Cheltenhamense n. 6747. 1) Vide quae dixi de eo codice *Jahrbuch der preussischen Kunstsammlungen* vol. 4 p. 76. 2) Pancirolius *Not. Dign.* (Genevae 1623) p. 3. archetypum Romae apud Maffios versavit etiam Pierius Valerianus, alterum exemplum Pancirolius accepit a Friderico Madrucio. Maffianum et Madrucianum num sint inter ea quae supra recensentur, ignoratur.

8. Vindobonensis n. 3103 (Endlicher n. 332), antea Salisburgensis 18*b* (non 18*c*; 75 Boecking ed. p. III non recte; Parthey et Pinder l. c. p. XXVI; Pertz Ethic. p. 69; Seeck l. c. p. 221), scriptus *anno domini 1484*, verisimile est secundum ea quae dicentur sub n. 9 eum aliquando fuisse in bibliotheca capituli Spirensis una cum archetypo libro.

9. Vindobonensis n. 3102 (Endlicher n. 331), antea Salisburgensis 30*b* (non 18*c*) (Boecking ed. p. II non recte; Parthey et Pinder l. c. p. XXV; Pertz Eth. p. 69; Seeck l. c. p. 222) descriptus est iussu Bernardi Kleselii episcopi tum Tridentini ex libro eo qui praecedit, ut ostendit quod in huius voluminis folio primo legitur: *librum hunc satis incorrectum incorrecte etiam (cei vel ee cod.) est iussu nostro transcriptum ex antiquo exemplari reperto in bibliotheca capitul[ar]i Spirensi, dum ibi esset cum serenissimo rege Ferdinando etc. in concantu imperiali anno 1529. Bern. episcopus Trid.*

10. Monacensis Palatinus n. 10291 (Foeringer *Bairische Annalen, Litteratur* 1835 72 p. 501 seq. quem commentarium non vidi; Boecking ed. p. I; Parthey et Pinder l. c. p. XXIII; Pertz Ethicus p. 67; Seeck l. c. p. 218) scriptus, ut indicatur sub imagine urbis Romae (supra c. 10), a MDXLII, cum praescriptione inter a. 1541 et 1551 facta: *hic liber, cui titulus itinerarium Antonini, ad verum atque archetypum exemplar descriptus illustrissimo principi ac domino domino Othoni Henrico comiti Palatino Rheni atriisque Bavariae duci etc. tanquam antiquitatis amatori atque indagatori studiosissimo a venerabilibus ac honestis cathedralis ecclesiae Spirensis decano atque canonico dono missus est* (quae sequuntur affert Seeckius l. c.)

11. Romanus Barberinianus n. 809 (Boecking *über die Not.* p. 17; Parthey et Pinder l. c. p. XXV; Pertz Ethic. p. 67; Seeck l. c. p. 220) descriptus est ex Monacensi 10291 (Seeck l. c. p. 296).

12. Monacensis n. 1013 sive Augustanus Ies. 13, Pentingeri n. 37 (Parthey et Pinder l. c. p. XXV; Pertz Ethicus p. 70). librum qui emendavit. Pentinger puto, adhibuit id ipsum exemplum quod descripsit librarius.

13. Venetus Marcianus X, 88, olim Ambrosii Contareni, postea Thom. Ioh. Farsetii (Morelli *biblioteca manoscritta Farsetti* a. 1771 p. 36; Pinder et Parthey l. c. p. XXVI; Pertz Ethicus p. 69) continet cosmographiam, itinerarium, Diculum, laterculos duos Gallicanum et provinciarum imperii, tractatum de montibus portis viis.

14. Vindobonensis n. 12825 (suppl. 14), antea Iesubrunensis (Pinder et Parthey p. XXVIII; Pertz Ethicus p. 54).

15. Vaticanus Ottobonianus n. 643 saec. XV post Iulium Honorium continet laterculum provinciarum imperii Romani aperte ductum ex Spirensi. sequitur tractatus de montibus portis viis urbis Romae, reliqua opuscula in Spirensi reperta a codice absunt.

Ad codicis Spirensis lectionem determinandam selegi ex libris his quattuor Oxoniensem, Parisinum n. 9661, Vindobonensem n. 3103, Monacensem n. 10291, reliquos sprevi. illos omnes sumptos esse ex ipso archetypo Seeckius (Hermac vol. 9 p. 225) demonstravit adlata loci Notitiae in archetypo evanidi horum quattuor librorum lectione ita diversa, ut nullus ab alio ex tribus pendeat.

Crisis libelli nititur cum eo exemplari corporis Polemiani quod superest tum eo, quod adhibuit is qui cum laterculo Gallicano contaminavit, id quod reliquis perfectius repraesentant libri nostri 9, 10, minus bene n. 18, 68, 79; denique tertio quod adhibuit interpolator is, a quo proficiscentur tam Vaticanus *V* quam demum interpolati Paulini *BO* et apographa codicis Spirensis deperditi. tria haec exemplaria eiusdem iuris videntur esse: nam quod primum et secundum Pont. I consentiunt in errore *polemiacus*, cum tertii pars altera veram formam *polemoniicus* habeat, inde non licebit efficere illis duobus subesse archetypum commune, cum ea possit re-

dire ad coniecturam (v. adn.), in secunda familia codices duo 9 et 10 pares habendi sunt (Afr. 3 *Byzantium* verum habet 10 contra 9, Illyr. 11 *Suaris* et Pont. 5 *Paflagonia* 9 contra 10), deteriores autem propria bona nulla habent et cum errent fere cum 10, ab huiusmodi libro pendere videntur. in tertio ordine, quem interpolationum (memorabilis est praeter Italicas inserta in Britannia provincia Oreadum infra p. 534) et errorum (v. inter alia Gall. 2, 3, 16, Ill. 4, 5, Thrac. 4, Or. S. 9) communio a reliquis separat, modo Spirenses verum servarunt (ut Afr. 3 *Byzantium*, Thr. 5 *prius*), modo libri *O* et hoc inferior *B* (ut Afr. 7 *terras intrat*, Thr. 3 *Moesia inferior*, quod recte retinuerunt, mutatum in Spirensibus in *Moesia superior* non simplici errore, sed propterea quod Ill. 6 uterque ordo ex Moesia superiore errore inferiorem fecit), modo uterque ordo veri partem (Aeg. 2 *Augustalis* Spirenses, *tammis* vel *iannis* *BO* pro *Augustammis*), inter utrumque ordinem tamquam arbiter est *V*, quatenus pervenit nec errores habet sibi proprios, stans cum parte meliore.

De ipsius laterculi aetate quae ad priorem editionem exposui, hoc loco repetere nolui, quoniam de eo solo non adsumptis cum reliquis similibus indicibus Veronensi, Rufii Festi, Notitiae dignitatum, Hieroclis tum testimoniis apud rerum scriptores et in actis conciliorum servatis recte agi non potest, disputatio autem ad eum modum instituta chronicorum editionis terminos egreditur, quam ob rem sufficere paucis comprehendere, quae de indice Silviano post curas meas posteriores et aliorum multas et varias iam pro exploratis mihi videntur posse haberi.

Distinguendae sunt ni fallor in Silvii indice partes Occidentis et Orientis. Occidentis provinciae in eo recensitae ad tempus quo auctor scripsit recte quadrant neque ullo loco errores in iis deprehenduntur: inter Orientales e contrario non paucae desiderantur ante a. 119 constitutae et quae referuntur passim inveniuntur vitiatae.

Partes Occidentis sive Silvii dioeceses quattuor primae (nam Britanniam eo tempore a barbaris occupatam propterea videtur posuisse loco extremo) ad amissim concordant cum reliquis aetatis supparis testimoniis, praesertim cum Notitia dignitatum, dubitationem sola Valeria movet¹⁾. eam a Diocletiano nomen traxisse pariter atque eiusdem nominis provinciam Illyricanam inde colligemus, quod iustam causam eius vocabuli ex posterioribus imperatoribus nullus habuit, et vere mentio eius fit cum in constitutione data a. 399²⁾ tum in Notitia Dignitatum eiusdem fere aetatis³⁾, sed tamen in titulo dedicato a. 100 Valeria ita praeteritur, ut nulla tum fuisse videatur⁴⁾, et praeteritur similiter in constitutionibus a. 364⁵⁾ et 113⁶⁾, itaque ne Polemius quidem errore eam omisit: immo nomine magis quam re videtur extitisse, in forma, qualem exhibet Notitia, separata a Piceno, plerumque autem eidem praesidi commissa et propterea in provinciarum recensu saepe praeterita, quod binae dioeceses tam Italiae quam Gallicae coniunguntur, in similibus quoque laterculis passim redit.

Secus est in Oriente sive in dioecesibus Silvianis Illyrico (quod ab a. inde 137 totum fuit sub imperio Constantinopolitano) Thracia Asia Oriente Ponto Aegypto, de

1) Tuscia suburbicaria, quae memoratur a. 458 (nov. Maioriani 9, 1), et annonaria, cuius meminit continuator Marcellini ad a. 538, quando constitutae sunt, ignoratur; evenisse id ante a. 418 ex constitutione C. Th. 11, 28, 12 colligi non potest. 2) C. Th. 9, 30, 5 ad vicarium urbis Romae: *pastores Valeriae vel Piceni*.

3) Occ. 19 inter provincias decem quae sunt sub dispositione vicarii urbis Romae extremum locum obtinet Valeria sub praeside. in libro quoque coloniarum p. 228 *provincia Valeria* certe secundum codicem Palatinum summi locum obtinet. 4) Eum (C. I. L. VI, 1706) Forumovani ponunt praesidi *cuius ope . . . instauratum . . . tota se Piceni et Flaminiae provincia gratulatur*. Flaminiam et Picenum ad a. usque 350 cum constet sub eodem praeside fuisse, deinde divisa esse, aut dedicatio in latere scripta a. 400 non pertinet ad inscriptionem anticam, sed ad sublata antiquiorem, aut eo anno ad antiquam ordinationem extra ordinem reditum est et provinciae duae eidem praesidi commissae habitae pro una eademque, utut est, Valeriam hic praeteriri eo magis offendit, quod Forum novum eius ipsius provinciae finibus comprehendebatur. 5) C. Th. 9, 30, 1.

6) C. Th. 11, 28, 7.

duobus vitiis ambigi non potest: Galatia provincia relata est apud Silvium non ad Pontum, sed ad Asiam et provinciae duae Thraciarum Haemimontus et Seythia bis referuntur et sub suis nominibus in dioecesi Illyrici et in sua dioecesi sub nominibus Thraciae secundae et Seythiae inferioris. deinde ex provinciis Orientis, quas habet Notitia Dignitatum, absunt a laterculo Silviano non minus duodecim: in Illyrico Macedonia salutaris et Dacia mediterranea: in Ponto Galatia salutaris, Cappadocia secunda, Armenia secunda: in Oriente Arabia, Palaestina secunda, Palaestina salutaris, Phoenice Libani, Syria salutaris, Cilicia secunda, id ut aliquatenus excusarem, in priore editione Silvium contendi laterculum antiquiorem exhibuisse scriptum c. a. 386, eatenus recte, quod pleraeque ex provinciis omissis inter eas quas Notitia habet recentissimae sunt et ex parte certe constitutae ab Eutropio exeunte saeculo quarto¹⁾, sed de ipsa re erravi neque ad unum annum omnia redigi possunt quae habet laterculus, Aemilia et Liguria coniunctae etiamtum a. 385 (C. Th. 2, 4, 1) apud Silvium separantur, adsunt provinciae duae Arcadia et Honorias formatae non ante a. 381 Honorii natalem, probabiliter postquam Augustus creatus est a. 393, e contrario Cappadociae secundae et Armeniae secundae meminit constitutio a. 386 (C. Th. 13, 1, 11), inter duos scopulos nullum est effugium, provinciarum Orientis denominationes novae imperatoriae cum sine dubio multo magis etiam in Occidente celebratae sicut quam reliquarum provinciarum novarum ordinatio, habemus in partibus Orientis laterculum provinciarum formatum saeculo medio quarto, postea autem hic illic neque tamen constanter emendatum. *L'auteur de la Notice* — peritissimi Tillemontii verba sunt (*hist.* 5, 699) — *viroit en Occident, et ne savoit pas trop l'état où étoit l'Orient*: ei invenis contradixi, hodie subscribo.

Ordo provinciarum per singulas dioeceses neque ad locorum situm applicitus est neque ad dignitatis praesidium gradus, quamquam solet laterculus incipere a provinciis quae habent civitates primarias, ut in Africa a proconsulari, in Oriente a Syria coele.

Ad additamenta adiecta ad laterculi provinciarum dioecesin Italicam catenus attendendum est, quatenus ea exhibet codex Vaticanus 311 saec. X legitque, ut supra vidimus, exeunte saeculo octavo Paulus diaconus: nam postea addita vel a Paulo ipso vel a scriptore codicis Spirensis non multum posteriore eius aetatis doctrinam non superant, vetustior ille interpolator saeculi sexti opinor septimive quamquam laterculum nequaquam ita formavit, ut suae aetatis statum perfecte repraesentaret (nam neque Tusciam habet bipertitam et reliquit tam Raetias duas quam insulas tres in Italia separatas ab ea sub imperatoribus Constantinopolitanis), tres provincias quas addidit Valerianam Nursiam Alpes Apenninas ex ordinatione quam ipse novit videtur inseruisse, scilicet Iustinianus quique post eum regnarunt quomodo Italiam ordinarint quamquam parum notum est, hoc ex Gregorii magni libris potissimum apparet provinciarum numerum ita auctum esse²⁾, ut separarentur olim coniunctae, Calabria ab Apulia, Lucania a Bruttis, Valeria locum suum reciperet³⁾, denique nova accederet provincia Nursia⁴⁾, tertia

1) Cf. Claudianus in Eutropium 2, 585: *ne quid tamen orbe reciso venditor amittat, provincia quaeque superstes dividitur geniumque duplex passura tribunal cogitur alterius pretium sarcire peremptae*.

2) Errant qui contendunt (Car. Diehl *études sur l'administration Byzantine* p. 22) provinciam apud Gregorium aliter usurpari atque usurpatur aetate meliore potius posse pro territorio civitatis, micus locus quo se tuentur dial. 4, 22 (= ser. rer. Laug. p. 539): *iuxta in hac provincia, quae Sura nominatur*, referentes enim ad Soram, si quid video corruptus est legendumque *supra*, cum paulo ante nominetur *Fabriae provincia*.

3) Eius Gregorius passim meminit dial. 1, 4, 10, 11, 12, 3, 20, 22, 4, 21, ep. 10, 1: neque alia est *provincia Marsorum* dial. 4, 23, cum Marsi municipium finibus Valeriae comprehendantur (Grom. p. 229), papa Bonifatius III *natione Marsorum de civitate Valeria* (lib. pontif. 1 p. 317 Duch.) eodem pertinet indicatione originis interpolata imperite.

4) Gregorius dial. 1, 4, 2 praef. 3, 37, 4, 11. Geogr. Rav. 4, 27: *provincia de Nersis*, eadem est opinor Sabinensis provincia nominata apud Gregorium dial. 4, 51. *Aureliae partes* dial. 3, 17 prope montem Argentarium (Monte Argentaro prope Orbetello) significant ni fallor Tusciam suburbicariam, *patrimonia* ecclesiae Romanae enumerata apud Iohannem diaconum vit. Greg. 4, 53 cave enim provinciis eius aetatis confundas.

provincia *Alpium Apenninarum*¹⁾ quamquam sub hoc nomine alibi non nominatur, recte videtur accepta esse a scriptore libri Spirensis, cum adnotat: *in qua est Genua: significatur quae apud Ravennatem 4, 29 appellatur provincia maritima Italarum quae dicitur Lanensis et Vigintimilii et ceterarum civitatum*, imperio Byzantium per saeculum comprehensa post Liguriae antiquae partem superiorem occupatam a Langobardis. — Praeter Italiae haec quae interpolator in latereulo mutavit non sunt magni momenti. Oreadum provincia profecta est ex loco Eutropii 7, 13: (Claudius) *quasdam insulas etiam ultra Britannias in oceano positas Romano imperio addidit, quae appellantur Orcades*, exscripto et in chronice Hieronymi ad a. Abr. 2061 et ab Orosio 7, 6, 10.

Libelli inscriptio traditur sic:

nomina provinciarum *PO*

nomina (numero 18) omnium (omm. nom. 9, 10) provinciarum (*add. romarum* 10^a, romanarum 10^b, romanorum 9) 9, 10, 18, 79

de diversis provinciis *V*

de provinciis (-eis 75¹: sequitur *add. 75*) 72, 71, 75

item recapitulatio de nomina (*sic*) regionum cum provinciis suis 68
om. B 73

Regionibus sic praescribitur:

in italia xii *et sic deinceps, ut infra editur, P*

de provinciis galliae: decem et septem provinciae sunt in gallia *et sic deinceps (Italia inscr. caret) V*

provinciae itaque italiae sunt sedecim — provinciae galliarum sunt x et vii
B et sic deinceps, item, his omissis, ab Africa inde O

in italia provincias n. xii — galliarum metropole numero xii — in africa n. vi *et sic deinceps* 9; in italia provincias n. xiii — galliarum met n. xii — in africa n. vi *et sic deinceps* 10; in italia provincia xii — provinciae afregana num. vi — in spania provincias sunt num. vii *et sic deinceps* 18; in italia provincia (*corr. in -ciae*) xii — provinciae affricanae numero vi *et sic deinceps* 79; in italia provincias n. xii — galliarum pro n. xii — in africa provinciae n. vii 68

provinciae italiae sunt xii — provinciae galliarum sunt xii — provinciae africae sunt sex *et sic deinceps* 72 *et sic fere* 73, 74, 75

Numeros per singulas dioeceses provinciis non praescribunt *P* 9, 10, 18, 68, 79, praescribunt *VBO* (sed hic perversos totos) 72, 73, 71, 75.

Nomina dioecesium, quae redeunt infra in breviario temporum p. 547, 27 omnia Aegypto utpote aliquamdiu comprehensa dioecesi Orientis, repetant in fine 9, 10 et posteriores permulti sic:

Italia
Gallia
Africa
Hispania
Illiricus (illyrius 10)
Thracia (tracia 10)
Asia

1) Parum probabiliter antea me cogitavisse de Alpibus Poenibus male insertis observavit Fabre (in commentario citato p. 536 n. 8) recte, sed Paulus quae de huius provinciae finibus habet quomodo Fabre l. c. defendere poterit, equidem pro eius viri sagacitate miratus sum, evidenter Paulus nomen in catalogo inventum temere interpretatus est ita, ut ipsius Alpes Apenninae provinciis aliis ab ipso recensitis comprehendantur.

Oriens
 Pontus
 Egyptus (Aegyptus 10)
 Brittania
 n. XI.

Recapitulatio auctior in fine reperitur haec in 79, item in aliis deterioribus multis:

In Gallia (<i>corr. ex galga</i>) XVII	prima Lugdunensis
in Italia XVII	prima Campania
in Africa VI	prima Cartago
in Hispania VII	prima Tarragona
in Illiricum XVIII	prima Dalmatica
in Tracia VI	prima ipsa Tracia
in Asia XII	prima ipsa Asia
in Oriente X	prima Siria Ciliciae (<i>corr. ex e[?]-iliciae</i>)
in Ponto VIII	prima Pollimiacos
in Egypto V	prima ipsa Egiptus
in Brittania V	prima ipsa Brittania.

1. IN ITALIA XVI.

xii] *PB* 68, xiii 9, 72, 73, 74, 75 et 18, 79 (*hi duo connumerantes omissis intermediis ex diocesi sequenti Alpes Graius*), xiiii 10, *om. OV*

1 Campania, in qua est Capua.

prima] provincia 74 camphania 75 eapud *P*

1) *Paulus hist. Lang. 2, 17*: septima . . . provincia Campania . . . in qua . . . Capua.

2 Tuscia cum Umbria

thustia *P* umbra 75

2) *Paulus l. c. 2, 16*: sexta provincia Tuscia est . . . in hac provincia Roma . . . est constituta. in Umbria vero, quae istius in parte ponitur *et*.

in qua est Roma 72, 73, 74, 75
----

3 Aemilia

aemilia] 10, emilia *reliqui om.* 72, 73, 74, 75

3 ^a Nursia <i>BOV</i> 72, 73, 74, 75
---

quarta (tertia *voc. om. cum Aemilia*) ante
 nursia 72, 73, 74, 75

3 ^b Valeria <i>BOV</i> 72, 73, 74, 75
--

in qua est Reate 72, 73, 74, 75
----

3) *Paulus l. c. 2, 18*: decima Aemilia . . . extiterunt quoque, qui Aemiliam et Valeriam Nursiamque unam provinciam dicebant (*scilicet antiquum catalogum interpretatus ita cum catalogo Bambergensi, ubi sic est: II. Emilia Nursia Valeria. III. Flaminia*), sed horum sententia stare non potest, quia inter Aemiliam et Valeriam Nursiamque Tuscia et Umbria sunt constitutae. *c. 20*: tertia decima Valeria, cui est Nursia adnexa . . . haec habet urbes . . . Reate . . . Marsorum quoque regionem intra Valeriam provinciam aestimo computari, quia in catalogo provinciarum Italiae minime ab antiquis descripta est. *cogitavit Paulus de loco Gregorii dial. 4, 23 (vide supra p. 533 not. 3)*.

4 Flaminia, in qua est Ravenna

quarta *BV*, quinta 72, 73, 74, 75 flaminia] *VB* 68, flammia *PO* 9, 10, flammia 72, 73, 74, flamina 75, flaminie 18, flammiae 79 qua] que 18 ranema] r. civitas *BO*

4) *Paulus l. c. 2, 19*: duodecima provinciarum est Flaminia . . . in qua . . . Ravenna.

5 Picenum

sexta 72, 73, 74, 75 (*vide supra*) picenum] *BO* 10, picinum *reliqui*

5) *Paulus l. c. 2, 20*: duodecima Picenus . . . in qua sunt civitates . . . Asculus.

in qua est Asculus 72, 73, 74, 75
----

6 Liguria, in qua est Mediolanus

septima 72. 73. 74. 75 (*vide supra*) leguria 68, leguriam P, ligoria 9. 10. 79, licoria 18 [quo 79 est *om.* P mediolanus] P; 9. 10, mediolanum OF 72. 73. 74. 75. 79, mediolanensis 18, mediolano 68

6) *Paulus l. c. 2, 15*: secunda provincia Liguria . . . in qua Mediolanum. *c. 23*: certum est Liguriam et partem Venetiae, Aemiliam quoque Flamminiamque veteres historiographos Galliam Cisalpinam appellasse. inde est, quod Donatus . . . Mantnam in Gallia esse dicit.

7 Venetia cum Histris, in qua est Aquileia

octava 72. 73. 74. 75 (*vide supra*) uenitia 68, uentia 18 ystris 9, histria BO 68. 72. 73. 74. 75, istria P [qua] quibus 72. 74. 75 est *om.* 72 aquilegia 10. 73. 74. 75

7) *Paulus l. c. 2, 11 ab hac provincia incipiens*: Venetiae . . . Histria conicitur et utraeque pro una provincia habentur . . . Venetiae Aquileia civitas extitit caput.

8 Alpes Cottiae.

nona 72. 73. 74. 75 (*vide supra*) alpis 9, abpis 18 [cottiae] P 79, cotthie 9, cotitiae 10, coctie 18, coctiae 68, coctie O, coctias B, scotticam P, cottice 73. 74, cotticae 72, coitice 75

8^a Alpes Appenninae BOF 72. 73. 74. 75
alpes pinnicas P, et alpes appenninas (*sic*
B, appennine O) BO, et appenn (appennensium 75) 72. 73. 74. 75
in quibus Genua 72. 73. 74. 75

8) *Paulus l. c. 2, 16*: quinta provincia Alpes Cottiae dicuntur . . . in hac . . . Genua. *c. 18*: nona provincia in Appenninis Alpibus computatur . . . sunt qui Alpes Cottias et Appenninas unam dicant esse provinciam, sed hos Victoris revincit historia [*Victor ep. 5*], quae Alpes Cottias per se provinciam appellat. *Paulum opinor secuti auctores posteriores, ut saec. X Luitprandus in antapodosi 4, 5 (MG. SS. III p. 316) aliique recensiti apud Paulum Fabre (le patrimoine de l'église romaine dans les Alpes Cottiques, mélanges d'arch. et d'hist. publ. par l'école française de Rome a. 1885) Genuam contribuerunt cum provincia Alpium Cottiarum: id quod statuit Fabre obtinuisse iam sub Gregorio magno et inde explicandum esse ecclesiae Romanae patrimonium Alpium Cottiarum, a Iohanne diacono rursus vitae scriptore saec. IX exeunte testatum I, 53, non recte, quamquam ei adsensus est Duchesnius (lib. pontif. I p. 387). nam idem biographus Gregorii cum simul nominet patrimonium ecclesiae Romanae cum Liguria tum Germanicianum et Gallicanum, Alpes Cottiae hic quoque arcepiendae erunt solito more, nec minus ecclesia Romana ibi bona quaedam habere potuit quam in Gallia et in Germania (nam somnia interpretum epistolae Gregorianae I, 73 [75] non credo itemque in Africa.*

9 Samnium

decima 72. 73. 74. 75 (*vide supra*) samnium 9, samium P, rannium 18

9) *Paulus l. c. 2, 20*: quarta decima Samnium . . . in hac . . . harum provinciarum caput ditissima Beneventus.

10 Apulia cum Calabria, in qua est Tarentus

undecima 72. 73. 74. 75 (*vide supra*) apolia 18. 79, apulea 74, aprilis 75 calapria 18 [qua est] qua 73. 74. 75, quibus 72 [tarentus] P 9. 10. 68. 79, arentus 18, tarentum B², tarantus O, tarantum 72. 73. 74. 75, trant B¹, *om.* P

10) *Paulus l. c. 2, 21*: quinta decima provinciarum est Apulia consociata sibi Calabria . . . haec habet urbes . . . Tarentum.

11 Brittia cum Lucania

duodecima 72. 73. 74. 75 (*vide supra*) brittania P, brutia 68, brucia 18, britia 72, bricia BF 73. 74. 75, brietia O, bructia 79, brutia 10 [con] 18 [om.] 9

11) *Paulus l. c. 2, 17*: octava Lucania . . . cum Brittia . . . in qua . . . Regium.

in qua Regium 72. 73. 74. 75
[qua] quibus 72, qua est 75

12 Raetia prima

tertia decima 72. 73. 74. 75 (*vide supra*) ritia 68, ricia 18, recia B 73. 75, tratia V, om. P

12) Paulus l. c. 2, 15 haec numerans tertiam: inter hanc (*Liguria*) et Suaviam (*vide infra Illyr. II*), hoc est Alamannorum patriam . . . duae provinciae, id est Raetia prima et Raetia secunda.

13 Raetia secunda

quarta decima 72. 73. 74. 75 (*vide supra*) ritia 68, ricia 18, recia B 75, tratia V

13) Paulus l. c. ad *precedentem*, haec numerans quartam.

14 Sicilia

quinta decima 72. 73. 74. 75 (*vide supra*)
sicilia PV, siciliae 72, siciliam 75

insula in mari Tyrrheno BOV 72. 73. 74. 75 insula om. V in om. 75 mare B tirreno B, tirreno O, tyrreno 73. 74, thirreno 75, terreno V
---

14) Paulus l. c. 2, 22: sexta decima provincia Sicilia insula . . . Tyrrheno mari . . . alluitur.

15 Sardinia

sexta decima 72. 73. 74. 75 (*vide supra*)
post 16 B

in mari Tyrrheno BOV 72. 73. 74. 75 mare B tirreno B, tyrreno 73, tyreno O, thirreno 75, terreno V
--

15) Paulus l. c.: septima decima Corsica, octava decima Sardinia ponitur, quae utraque Tyrrhenis fluctibus ambiuntur.

16 Corsica

septima decima 72. 73. 74. 75 (*vide supra*)
corsia B, corsica 10. 68. 72. 73. 74. 75.
79 om. V

in mari Tyrrheno BO 72. 73. 74. 75 mare B tyrreno B 73. 74, tyreno O, thir- reno 75
---

16) Paulus l. c. ad *precedentem*

2. ITEM GALLIARVM XVII.

xvi 9

1 Viennensis

viennenses P, nenensis VB

2 Narbonensis prima

narbonenses P

2 Narbonensis BOV 72. 73. 74. 75
----

3 Narbonensis secunda

4 Aquitania prima

tertia et sic *deinceps ad 15 B* 72. 73. 74. 75 aquitania] 9. 10, aquitania *plerique*, aquitanea 75, equitania V

5 Aquitania secunda

aquitania] P 9. 10, aquitania *plerique*, aquitanea 75, equitania V

6 Nouempopolana

nouempolana 72. 73, nouempolona 75, nouapolana B, nouembolanam V, nouerpolana O

7 Alpes maritimae

alpis V 9 maritimarum 72. 73. 74. 75, maritima V

8 Belgica prima, in qua est Treverus

bellica 10², belgica V¹ treferus P, teuerus 18, treneris B^b O 9. 10. 72. 73. 74. 75, treneri VB^a

Gallia Belgica prima, in qua est Treverus BO
--

9 Belgica secunda, de qua transitur ad Britanniam

bellica 10², uelgica V de] in 75 transitur a brittania 9, transitus britanorum (brittanorum 72, brittanorum 74) 72. 73. 74. 75, transitus est britaniae (brittaniae B) BV, est transitus britannie O 9 post 10 B

Gallia Belgica secunda, de qua transitus est Britanniae BO
--

10 Germania prima super Rhenum

germanica P super renum (*sic libri*) om. 10²

11 Germania secunda ut supra

germanica P

Germania secunda versus Britanniam BOV 72. 73. 74. 75
--

12 Lugdunensis prima

lugdunensis *V*, ludunensis *B*, ludonensis *9*

13 Lugdunensis secunda super oceanum

lugdunensis *V*, ludonensis *9* secunda *om.*
V 72. 73. 74. 75 supra 72. 73. 74. 75 oceanum *P*

<i>addunt in aquilonari mare BOV</i> aquilono mare (<i>om.</i> in) <i>V</i>
---

14 Lugdunensis tertia ut supra

lugdunensis *V*, ludonensis *9*

Lugdunensis ut supra versus Britanniam <i>BOV</i> 72. 73. 74. 75 ut <i>om.</i> <i>B</i>
---

15 Senonia

senonia *V*

Senonia Gallia <i>BO</i>
----

16 Maxima Sequanorum

15 Maxima maxima <i>V</i> } <i>BOV</i> 72. 73. 74. 75 16 Sequanorum }
---

17 Alpes Graiae

alpis *V* 9. 18 grage *O*, graciae *P*, gratiae 18. 79*Dioecesis Galliarum provincias 1—16 om.* 18. 79, mutat 68 (*civē laterculum Gallicanum infra editum*)

3. ITEM IN AFRICA VI.

1 proconsularis, in qua est Carthago

proconsulares *P*, consularis 72, proconsularis 9. 18. 79 cartago *PF* 9. 74. 79, cartago 18, kartago 73, ciuitas kartago *B*, cartago ciuitas *O*

2 Numidia

numidia 18, numedia *V* 10

3 Byzacium

bizacium 10, bizatium *V*, bigacium 9, uizacum *O*, uizacum *B*, bizaci ut supra *P*, bizantium 18. 72. 73. 74. 79, bisacium 75

4 Tripolis

tripoles *P*, tripalis 10. 18^b, tribulis 18^a, tripholis 9, tropolis *V*

5 Mauretania Sitifensis

mauretania 9, mauretanea 18, mauritania *reliqui* sitifensis 18, scitiphensis *O*, sitifiensis *V* post sequentem *BOV* 72. 73. 74. 75

6 Mauretania Caesariensis

mauritania *libri* caesarienses *P om.* 9. 10. 18. 79*Dioecesis Africanum cum inscriptione sequentis om.* (*scribeus in africa pronine m̄m̄ vii*) 68

4. IN HISPANIA VII.

spaniae *V* viii *BOV* 72. 73. 74. 75

1 Tarraconensis

tarraconensis *BOV* 18. 72. 73. 74. 75, terragonensis *9*

in qua est ciuitas eiusdem nominis <i>BO</i>
--

2 Carthaginensis

carthaginenses *P*, cartaginensis *BF* 68. 79, cartagenensis *9*, cartagensis 18 post *Baeticam* 79

in qua est ciuitas eiusdem nominis <i>BO</i>
--

3 Baetica

betica *plerique*, netica *O*, petita 79, nettica *B*, betoca 68, beatica *V*

4 Lusitania, in qua est Emerita

lusitania *O* tenerita *P*, tenerata 18

5 Gallaecia

gallicia *P* 9. 10. 79, galliciae 68, galatia *BOV* 73, galacia 72. 74. 75, *om.* 18

6 insulae Baleares

insolcae *P* 9. 18 balearis *V* 10. 18, naleares *B*

7 Tingitana trans fretum, quod ab oceano infusum terras intrat inter Calpem vel Abinnam

tingetanea 18, tingitania *B*, tinguitania *O*, tingitania 79, tingicana *V*   *xiii ante* trans fr. *ins. B*
OV 72, 73, 74, 75   quod] quo 75   oceanum *P*, oceanum 68   infuso 18   terras intrat] t. intret
 79, transmittitur 72, 73, 74, 75   inter *om.* 79   calpe *P*, calpen *O*   uel] *PB* 9, 10, 18, 79, et *O* 68
 72, 73, 74, 75   abinnam] 10, 18, abinam *P*, abennam 68, abinnam *BV*, anninam *O*, anninam
 72, 73, 74, 75, innam 79, abinnam 9

5. IN ILLYRICO XVIII.

illyricum *P* 9, illyricum 79, illyricum 18, yllirici *B*, illyrici *V* *O*, illyricae 72, 73, 74, 75   *xviii* 72, 73, 74, 75

1 Dalmatia super mare

supra 9, 10, 18, 79   super mare *om.* *BOV* 72, 73, 74, 75

2 Pannonia prima, in qua est Sirmium

in q. est sirm. *om.* *BOV* 72, 73, 74, 75   sirmium *P* 18, symium 9

3 Pannonia secunda

om. 68

4 Valeria

nicidia *BOV* 72, 73, 74, 75, *om.* 68

5 Praevalis

preuales 79, siribalis 72, 73, 74, sirinalis *OV*, syrinalis *B*, siribasis 75   *om.* 68

6 Mysia superior

misia *reliqui*, musi *V*   superior] inferior *BOV* 72, 73, 74, 75

7 Epirus vetus

epirus *P*, epyrus *B* 9, 10, 74, 79, epulis 18, epirius *V*, *om.* 68   uetus *P*, suetus 68

8 Epirus nova

epyrus 9, 10, 68, 74, 79, epulis 18, epirius *V*
ins. pampica libri deteriores aliquot infra p. 567 indicati

9 Noricus ripensis super Danuvium

noricum 71, norico 18^a, nuricus 68, nostricus *V*   supra *libri*   danuvium] 9, danubium *reliqui*
 rip. sup. dan. *om.* *BOV* 72, 73, 74, 75

10 Noricus mediterranea

noricus] nuricus 68, *om.* *BOV* 72, 73, 74, 75

11 Suavia

fauia 10, 18, 79

12 Dardania

13 Haemimontus

hemimontus 9, 10, hemymantus *P*, hiememontus 79, haecmemontus 18, emantus *O* 72, 73, 74,
 75, emanthus *B*, emantis *V*

14 Dacia

datia 68, 72, 73, 79

15 Scythia

scythia *P* 10, scitia 18, 79, scicia 9, scotta 72, 73, 74, 75, sceocia *B*, seothia *O*, ascoeta *V*, *om.* 68

16 Creta insula

insola 18, infula 75^a   *om.* 68

17 Achaia

acaia 9, 18, hagia *V*, achia 75   *om.* 68

18 Macedonia

machedonia 10

19 Thessalia

tessalia 79, thesalia 18, thessalonica *BO*, thesalonica *V*, thessalonicensis 72, 73, 74, 75, tesalonica 68

6. IN THRACIS VI.

- traciis 68, trachiis *P*, thraciae 72, 73, thracie 74, tracie *BO* 75, tratiae *V*, tracia 9, 10, 18, tracta 79
- 1 Thracia prima Thracia BOI 72, 73, 74, 75
tracia *PBO* 9, 10, 18, 74, 79, tratia *V* 68, thratia 72, 73
- 2 Thracia secunda item Thracia BOI 72, 73, 74, 75
tracha *P*, tracia *BO* 9, 10, 18, 68, 71, 75, 79, thratia 72, 73, tratia *V* secunda *bis* 18^a
- 3 Mysia inferior
mysia] 10, misia *plerique*, enisia *BO*, uenisia *V* inferior] superior 72, 73, 74, 75 *quinto loco*
OV 72, 73, 74, 75, *secto B*
- 4 Scythia inferior
scythia] 10, 72, scithia *PI* 73, 74, scyca 68, scitia 9, 18, cithia *O*, sitia 79, scitha 75 superior
BOI 72, 73, 74, 75 *secto loco O* 72, 73, 74, 75. *V* (*sed hic praeser. quinta, septimo B*)
- 5 Europa, in qua est Constantinopolis, prius Lycos dicta sive Byzantium
emrupa 68, corupa 18, euruppa 79 in qua *in margine P* constantinopolim *V* prius lieos
(lyens 10, logus 9) dicta sine (sibe 9)] *P* 9, 10, quae prius liceos sive b. dicta 79, prius dicta lieus
(ligus *V*) sine *V* 72, 73, 74, 75, quae prius liqus (*corr. in liquus*) dicta est 68, facta dicta ligus sine *O*,
facta *iiii* et dicta ligus sine *VB*, quae prius b. dicebatur (*om. rel.*) 18 byzantium] 72, bizantium
V 10, 73, 71, 79, bizancium *PO* 9, 75, uizancium *B*, bicantium 18, deinde begantia tertio ut
supra 68 *tertio loco OV* 72, 73, 74, 75, *tertio et quarto (vide supra) B*
- 6 Rhodopa
rodopa *BI* 9, 10, 68, 72, 73, 74, 75, rodope *O*, rodoni *P*, rudopa 79 *quarto loco OV* 72, 73,
74, 75, *quinto B om.* 18

7. IN ASIA XII.

- 1 Asia ipsa, in qua est Ilium id est Troia BO 18, 79 (add. supra r.)
ipsa *om. BOI* 68, 72, 73, 74, 75 est *om.* 72, 73, 74, 75, 79^a illium 79, hiliium 68, lium 18
- 2 Lycia
licia *BOI* 9, 10, 18, 68, 73, 74, 75, 79, licium *P*
- 3 Galatia
galatia] *V* 10, 72, 73, galacia *reliqui*, gallacia 79, galeacia 68
- 4 Lydia
lydia] 10, lidia *P* 9, 68, 79, liga *BO*, lycia 72, liea 73, 74, 75, lieha *V*, item licia 18
- 5 Caria
- 6 Hellespontus
ellespontus *O*, hillispontus 18, 79, elispontus 68, hellespontis *V*
- 7 Pamphylia
pamphylia] 10, 68, pamphilia *plerique*, phampilia 9, pauphilia 75
- 8 Pisidia
phisidia 9, 68, 79
- 9 Frygia prima
frigia *PBOI* 9, 10, 18, phrigia 68^b, 73, 71, 75, 79, phrygia 72, phigia 68^a prima *om. BOI*
72, 73, 74, 75
- 10 Frygia salutaris
frigia *P* 9, 10, phrigia 18, 68^b, 79, phigia 68^a, *om. BOI* 72, 73, 71, 75 salutaris] secunda *P*
- 11 Lyaonia
lycaonia] 68, 72, licaonia *P* 9, 73, 74, 75, lyconia 10, liconia 18, 79, lichonia *BO*, liachaonia *V*
- 12 Cyclades
cyclades] 10, 72, 75, ciclades *BOI* 9, 71, 79, clades *P*, ciclatis 18, eclades 73, eiclades 68

8. IN ORIENTE X.

in or.] orientaliū BOI, orientales 73, 74, 75

1 Syria coele, in qua est Antiochia

syria] B 10, siria *plerique*, sira O coele] 74, 75, cole 73, caele 72, cile PBOI 9, 10, ciliae 18, cilicia 79, melle 68 est antiochia 18, est antiochia 9, est ant. (ant. est B) ciuitas BO

2 Syria Palaestina

siria P 9, 18, 79, om. BOI 72, 73, 74, 75 palestina PV *aliquo*

3 Syria Phoenice

syria] O 10, 74, siria P 68, 72, 73, 75, sina BI, om. 9, 10, 18, 79 tenice 10, finice P 9, 10, phaenicis 72, phenicis BOI 73, 74, finicis 18, fenices 79, finices 68, phenis 75

4 Isauria

ysauria PV, ysuria B, usuria O, insauria 18

5 Cilicia iuxta montem Taurum

cylicia 79, cylia 18, sicilia 75 tauri montem 18, taurum montem 79 post montem *add.* et eufraten 73

6 Cypros

cypros] 9, 10, 68, cipros P, cyprus BI 18, 72, 74, 79, ciprus O 75, om. 73

7 Mesopotamia inter Tigrem vel Eufraten

mesopotamia P, mesopotamiam I inter tegrem *bis* 18^a tigram] I 73, 79, tigrami P, tygrem 72, 74, tigrim BO 9, tegrem 10, 18, 68 vel eufraten] 9, 10, uel eufrate P, et eofratim 18, et eufratem 68, et eufraten IO 74, 75, 79, et euphraten B 72, om. *hoc loco* 73

8 Eufratesia

eufratesiam 10, eufreatia 79, eofreatia 18, eufragia BOI 72, 73, 74, 75 *decimo loco* BOI 72, 73, 74, 75

9 Hosdroene

hosdroene] P 10, 72, 74, 75, hodroene 9, hosdrenae 68, hosdrene 18, 73, hotronae BI, othroene O, hostilene 79 *octavo loco* BO 72, 73, 74, 75

10 Sophanene

sophanene] P, sofamene 68, sofameae 9, 10, supammenae 72, 73, 74, 75, sappammenae B, subpamene O, suppament I, sufanis 18, 79 *nono loco* BO 72, 73, 74, 75

nii 68

9. IN PONTO VIII.

1 Pontus Polemiacus

ponitus 18, pontos 9 polemiacus] P 9, 10, 68, polimiacus 18, polemoniachus 72, 73, 74, 75, *fortasse ex emendatione ducta ex Eutropio 7, 14 (cf. XI, 6)*, polimachus BOI, polimitus 79 *in VIII, 1 juit I*

2 Pontus Amasia

pontos 9 amasia] 9, 10, 68, amassia *plerique*, amassiae 79, samaria P

3 Honoriada

honoriata 18, honoriadae 79^a om. 68

4 Bithynia

bithynia] 9, bithinia BO 10, 18, 68, 73, 74, 75, 79, bythunia 72, bithelia P

5 Patlagonia

patlagonia] B 9, 73, 74, 75, paphlagonia 72, paflogonia O, atlaconia 10, 18, 79, pampalaonia 68, pauntlagonia P

6 Armenia minor

arminia 9, 18, 79, armoenia 10 minor 18 *post sequentem* BO 72, 73, 74, om. 68

7 Armenia maior

arminia 9, 18, 68, 79, armoenia 10

8 Cappadocia

cappadotia 68, 72, capadocia 71

CHRONICA.

10. IN AEGYPTO VI.

egypto 9, egipto *P* 68, egypti 74, egipti *BO* 72, 73, 75   u *BO*, uii 68

1 Aegyptus ipsa, in qua est Alexandria

aegyptus] 72, aegiptus 68, 73, egyptus *B* 9, 18, 74, egiptus *PO* 75   ipsa *om. BO* 72, 73, 74, 75
alexandria 18

2 Augustammis

augustammis] 10, augustammes *P*, agustammis 9, 68, augustammis 79, agustammis 18, tammis *O*,
iammis *B*, augustalis 72, 73, 74, 75

3 Thebaida

thelbaida *BO*

4 Libya sicca

libia *BO* 18, 73, 74, 79, lybia 10, 72, libea *P* 9, 68, libicia 75

5 Libya pentapolis

libia *BO* 10, 18, 73, 74, 75, 79, lybia 72, libea *P* 9, 68   pentabolis 18, 79, pentapolim *BO*, pen-
tapholis 9, pontapoulis 10^a

6 Arcadia

arcadia] 9, archadia 10, 18, 68, 72, 73, 74, 75, 79, archaida *P*   *om. BO*

11. IN BRITANNIA V

in] item in *P*   britanniis 68

PROVINCIAE OCCIDENTALIVM VI <i>BO</i> 72, 73, 74, 75
---

occidentalium] <i>BO</i> , occidentales 73, 74, 75, occiden 72
---

1 Britannia prima

britannia] *PB* 9, 10, 18, 79, britannia 72, 74, britannia *O* 73, britania 68, 75   prima *ante br.*
BO, om. 72, 73, 74, 75

2 Britannia secunda

item Britannia 72, 73, 74, 75
----

item secunda *br. BO*   britannia] *PB* 9, 10, 18, 79, britannia *O* 73, 74, britania 68, 75, britannia 72

3 Flavia

flavia] *P* 9, 68, 79, flabia 18, dagia 73, 75, phlagia 72, flagitia 74, flaiia *BO*

4 Maxima

maxima valentiana (*sic*) *BO*

5 Valentiniana

valentiniana] *P* 72, 73, 74, 75, valentiana *B* 10, valenciana *O*, valentina 9, 18, 68, 79

6 Oreades <i>BO</i> 72, 73, 74, 75
----

orchades 73

SUMMA CXII

Ratio constat.   summa cxii] *P*, sunt simul numero cxii 18, fiunt simul provinciae n. cxii 9, 10,
fiunt simul numero cxii 79, in summa provincia nunt cxii 68, *om. BO* 72, 73, 74, 75

III.
NOMINA CUNCTARUM (sive) SPERANTUM ATQUE
QUADRUPEDUM.

Elefãns, tauro, cameloparda, orix, elefãns, camelus, asinus, lupus cervarius, thicus,
igneumon, aris, canis, lus, capra, oves, pardus, lupus, ursus, lacerta, lacrimusa, adis,
5 bannachus, leontofanjo, scineus, parander, vultur, monoceron, oxurincus, rinoceron,
corocatta, leucoeruta, manticoora, tieris, leo, leopardus, biber, visons, unus, bos, bubalus,
eocle, uena, eleia, licaon, buteo, epileus, onacer, plataeervus, cervus, fragelafus, damma,
addax, dorcas, tabla, feber, ludra, linx, caus, muscus, ceppus, ipotamus, mirmicoleo,
10 sus, mula, sfinx, simius, circopiteus, callitrix, satiriscus, mustelopardus, arpe, gallus,
pantagatus, ibix, camox, mussimus, si^{ci}ndrix, mufron, histrix, taxo, irioius, cattus, areomus,
areoleon, furnellaris, mus mustela, mus montanis, mus craneus, talpa, darpus, seirus,
glir, vulpis, cuniculus, lepus, furo, fungalis, nocⁱua, nerdis, cacoplepa, rana, rupi-
eaper, terspicerus, nitela, pilargis, dasipes, furnica, engistrus.

Item
et volucrum.

15 Finix, struchio, aquila, trogoan, finicopter, cinamullis, siptachus, melancorifus, orsi-
fragis, nession, cumorfus, alietus, accipiter, hercinia, galgulis, luscinia, cibimms, alceus,
iacolus, faleo, ciris, senator, fringuellus, rex, barbio, picus, passer, gaius, turdus, strumus,
merulus, fietula, buseas, taurus, penelopele, gragulis, apellion, milvus, strix, siren, hono-
erotalis, porfirion, ibis, strix, linusta, corⁱus, acalantis, grux, anser, ganta, avis tarda,
20 olor, cignus, fasiana, gallerita, suessalus, gabia, uisus, oenanaute, trocibus, lagopus, egittus,
caprimulgo, attagen, perdex, rusteeula, coturnix, pullus, pavus, alauda, aeeva, cicisa,
carnotina, ardea, agatullis, mergis, hirundo, auas, querquidula, plumbio, falaerocorax,
corvus, pica, cornix, bubo, spinternix, pirrocorax, cebeva, seleucis, memonis, melcagris,
diomedia, ulula, persens, incendaria, tremulus, alcion, tetroa, glottis, otis, eidamms,
25 falaris, numidica, subter, clua, ptelea, opips, vibio, trigron, appodis, pletea, eduelapix,
commagina, cordolus, antus, glandaria, ciconia, oreilus, titus, titiunglus, riparia, parra,
oritace, feniculus, cordus, pumplio, scopis, asteria, carifera, columba, cardolus.

Item eorum que se non movencium.

Pecun, veneriosa, auris, ostrium, spondilium, purpura, conchilium, morix, perna,
30 museulus, bucina, ecinus

Item colobrarum.

Basilicus, draco, camedra, vipera, iaculus, natrix, anguis, cerasta, ipnalis, dipsas,
aspis, ofis, boa, seps, et morrois, prester, cenoris, ansisbena, echidra, schitale, pagurus,
salpugua, hamodita, elefantias, celidrus, anabulio.

35 Nomina insectorum sive reptancium.

Solifuga, blata, bubo, tetigonia, salamandra, cabro, scolopendra, apis, bumbix,
formica, vespa, oester, teredo, scimis, musca, hucusta, fucus, iulus, gristus, culix, cimix,
pulix, pedusculus, sexpedo, sunhos (in matry.), musomium, tineca, delpa, uruca, inuolus.

Contulit caput belium schola nostra easa unissa a me caputis Paulus Epoca Brucellensis.

13 engistrus aut engistrus. — 17 gaius aut gavis. — 21 aeeva aut aeeva. — 23 cebeva aut cebeva.
25 cluaa aut cluaa aut cluaa aut cluaa.

ablanda, liscasda, papilio, emirobinus, cancer, scorpius, stillo, centipeda, cabarus, popia,
 lugalus, petalis, ruscus, laparis, pirallus, corgus, lubricus, termis, limax, cefenis, grillus,
 acina, asio, ficarius, minerva, lanarius, milo, tubanus, cervus, aranea, cicada, sfalagia.

Item natancium.

Balea omnium vivencium maior, gradus, museulus, serra, marisopa, rota, orea, 5
 fisiter, cucumis, pistris, equis, asinis, aries, triton, elefauis, coelea, testudo, serpido, am-
 biens, ceruleus, auricularius, caraulis, caralmo, terpedo, nautulis, pisces piscatur, aco-
 pienser, encataria, scarus, scarda, mullus, acerna, scorpena, lupus, aurata, dentix, corvus,
 pardus, delfin, euga, congres, tirsio, canicola, pastinaca, rombus, ciprinus, horlius, ex- 10
 ormisda, mugilis, lucusta, astachus, lucupparta, hirundo, lutarius, placensis, solea, nau-
 preda, asellus, salpa, mus marinius, corocacimus, iulis, anguilla, mirrus, squilla, pinotera
 turdus, pavus, merula, mustela, loligo, polipus, sepia, murena, porcus, timus, adonis,
 exocitus, eufritis, scorber, cainais, cetera, lucerna, draco, milvus, picis, pectunctus,
 tecco, coluda, lacerta, cœna, conce, heraciotacus, cleomena, gerris, mitulis, ortica, va- 15
 guis, pulmo, lepus, stella, aranens, gromis, elops, daltilus, cersina, esox, salmâ, apo-
 lester, cannis, sargus, scarns, cornutus, eppoe, rubellio, silurus, culix, aens, troeus,
 antia, ancoravus, larchus, barba, fructa, gubio, umbra, squatus, capeto, lucius, levaricius,
 pelaica, amulus, redo, salar, abelindeas, porca, tinca, sofia, alburnus, alausa, rottas,
 plotta, ricinus, laetrinus, samosa, tirus, ausaca, samauca.

2 cenefis cefenis *codex*.

IV.

QVAE SINT ROMAE.

Montes septem: Caelius, Aventinus, Palatinus (inter quos duos circus est in valle Murcia).

Tarpeius, Esquilinus, Vaticanus *et (sic) Ianiculensis.*

Campi octo: Viminalis, Coditanus, Agrippae, Octavius, Martus, pecuarius, lanafarius *e (sic) Brucianus.*

Pontes VIII: Aelius, Aurilius, Aemilius, Milvius, Starcius, Ercius, Gratiani, Probi et Adriani.

Termarum paria X: Deodisianae, Antoniniae, Alexandriae (*sic*), Commodianae, Agrippianae (al. c. agr. *suppl. in marg. m. antiqua*) et Surmae.

Fora XIII: Romanum, Traiani, Martisi, Vespasiani, Pacis, transitorium, Apronianum, magnum, Caesares, Nervae, Augusta, suarum et boarium, ubi Cacus habitavit.

Basilicae XI: Iulia, Ulpia, Pauli, Hostilia, Neptuni, Constantini, Mathidie, Marcianae, vacensussallaria, foscellaria et Claudi.

Aquae XVIII: Traiani, et Atica, Anena, Claudia, Marcia, Heracliana, Virgo, Iulia, Cimimiana, Aurilia, Agustea, Alsitina, Appia, Severiana, Antoniana, Alexandriana, Cerule et Dotraciana.

Obilisci VI.

Circi duo: maximus et Flaminius.

Theatra III: Marcelli, Balbi et Pompei.

Columnae coelestes II: Traiani et Antonini (*corr. ex -mii*).

Anfithetra II: magnum et castorensem.

Ludi III.

Portae XXXVI.

Arci marmorei tot.

Naumatic.

Vici CCCCXXIII.

Insularum quadraginta V milia extra aerea publica CCC, domus nobiliorum vel sanorum aedis atque pestina sive religiosa aedificia cum innumeris (*corr. ex muneris*) cellulis martyrum consecratis.

Inter quae omnia VII sunt mira praecipua, id est Ianiculum, cloacae, aquaeducti, forum Traiani, anfipitheatrum, odeum et turmae Antoniane.

Excerpta haec ex appendice Notitiae urbis satis habui ita repraesentare ut in codice perscripta sunt tractata satis a Notitiae editoribus, inter quos nomine Jordanum cum in topographiae vol. 2 (1871) p. 539 seq. tum in forma urbis (1874) p. 47 seq. — Quem ad editionem priorem adicei locum de ambitu urbium quatuor Carthaginiis Babylouis Romae Alexandreae repertum in eod. Paris. 8319 saec. XI (unde receperunt eum Jordanus topogr. 2 p. 176; Ulrichs eod. urb. Romae top. p. 49; Riese geogr. min. p. 140) non repetivi, quoniam sumptus est ex Alexandri Polemii commentariis de rebus gestis Alexandri Macedonis l. 1 c. 26. — His quae ex Notitia urbis Romae Silvius expilavit adicei montium et aquaeductum urbis Romae recensum inventum cum in Laur. 89, 67 (vide supra p. 529 not. 2) tum in apographis codicis Spirensis (supra p. 528 c. 3), prodit iam praenissus Notitiae urbis Romae in editione eius libelli principe opinor Romae a. 1505 per bonnum de Besicken; deinde cum ex Laurentiano edidit Preller (*Regionen der Stadt Rom* a. 1846 p. 37) hoc loco exhibetur ad codices duos Monacensem 10291 (M) et Laurentianum 89, 67 (L).

Septem montes urbis Romae

Tarpeius

Esquilinus

Palatinus
 Caelius
 Aventinus
 Quirinalis ¹⁾
 Viminalis ¹⁾.

5

Nunc nomina aquarum, quae usibus aeternae urbis formarum constructionibus
 advectae sunt, indicemus.

10

Claudia inventa et adducta est a Claudio Caesare.
 Martia inventa est a Marco Agrippa ²⁾.
 Traiana inventa adductaque est a Traiano Augusto.
 Tepula item a Marco Agrippa ³⁾ inventa deductaque est.
 Iulia inventa ab Aurelio perductaque est ⁴⁾.
 Alsiatina item inventa perductaque est a Claudio Caesare ⁵⁾.
 Alexandrina inventa perductaque est ab Alexandro.
 Virgo inventa est deductaque ab Agrippa Caesare ⁶⁾.
 Drusia inventa perductaque est a Druso ⁷⁾.

15

Praeter haec repletur etiam indigenis nymphis, quas admiratus Vergilius Aeneam faci
 inter alia dicere [*Aen.* 8, 71]: Nymphae, Laurentes Nymphae, genus amnibus unde est

4 *om.* *L* 5 *caelius M* 8 *ante* *immo ins.* de aquarum ductibus romae rigantibus *L* 9 aquarum quae] quarumcumque *M*, quorum *L* urbis] *M*, urbis aquae *L* conductionibus advectae *M* 11 et adducta est] *M*, est et adducta *L* 13 adductaque] et adducta *L* 14 *im.* adductaque est a. m. agr. *L* 15 aureliano *M* 17 alexandriana *M* 18 deductaque est *L* 19 *que om.* *M* drusio *L* 20 indigenis *L* quas . . . inter alia dicere] *scripsi dubitans*, quae admiratus (amiratur *M*) uirgo aeneam taliter italiam dixit *LM*

1) Notitia p. 546 edita concordat in nominibus quattuor primis, pro Quirinali et Viminali substituit Vaticanam et Ianiculum. 2) Marciam non duxit, sed restituit Agrippa teste Frontino c. 9. 3) Hoc aliquatenus defendit relatio Frontini c. 9. 4) Fuerunt aquae tam Iulia quam Aurelia; sine dubio post *inventae* quaedam exciderunt. 5) Immo ab Augusto teste Frontino c. 11. 6) Recte; videntur Frontinus c. 9. 7) Haec quo pertineant, non perspicitur.

V.

BREVIARIVM TEMPORVM.

- [Primus post diluuium omni Asiae exceptis Indis inter Assyrios regnavit Ninus Beli filius, cum iam tunc sedecies dynastiam suam Aegyptii comutassent, cuius tempore Habraham natus est, et Zoroastris Bactris.] Melehisedech Solymis [vel Europi Sicyonis reges fuerunt].
- 5 [Post quos longe, primus Inachus regnavit Argis et Cecrops Athenis, cuius tempore Moyses fuit.]
- [Argis Micyni successerunt usque Troiae excidium.]
- [Post quod Latini regnare coeperunt.]
- [Post quos Lacedaemonii et Corinthi regnare coeperunt.]
- 10 [Quibus imperium agentibus regnum Iudaeorum in II partes divisum est.]
- [Postea Macedones imperant finito regno Assyriorum.]
- [Quibus Medi successerunt.]
- [Sub quibus Lydi imperant.]
- [vel Romulus cum fratre generatus est, a quo Romanum coepit imperium.]
- 15 [Post quem Numa.]
- [Tullus.]
- [Ancus.]
- [Priscus.]
- [Sub quo Persae per Cyrum erecti sunt.]
- 20 [Tarquinius, qui Superbus dicitur et ab urbe depulsus est, annis ducentis quadraginta et tribus, quibus usque octavum decimum ab urbe miliarium processit imperium, regnaverunt.]
- [Post quos Brutus primus consul cum Conlatino consorte processit; qui ideo duo creati sunt, ut tempore sui similibus, si unus ex his per ius potestatis acceptae insolens esse voluisset, ei alter obsisteret.]
- 25 [Sub quibus per annos quadringentos sexaginta VII] orbis parte maxima subiugata Latinae dominationis regna creverunt et in unum nomen omnis Italia, Gallia, Hispania, Britannia, Africa, Illyrius, Thraciae, Oriens, Asia Pontusque migravit, post quos cum interdum dictatores sive decemviri suevissent creari, primus Gaius Iulius Caesar, victis per decennium Galliis et Britannis, successorem dedignatus dominum ipse se fecit, quo
- 30 in curia kalendis Martiis per Brutum et Cassium auctores suae mortis XX et tribus vulneribus interempto Augusti ab Octaviano, qui exim constitutus est, esse coeperunt, quorum usque nunc potestas qua reguntur cuncta perdurat, ex quibus Domitianus primus chlamydem blatteam, [Diocletianus gemmas vestibibus habitus regalis inserere];
- 35 vel Constantinus senior, qui Christianae religionis ministros privilegiis communit, diadema capiti suo propter refluentes de fronte propria capillos (pro qua re saponis eiusdem cognomen odorata confectio est, qua constringerentur) invenit; qui modus hodie custoditur, cuius regni ab urbis exordio mille et ducentis completis annis Postumiano et Zenone consulibus, Asterio consule tanquam primus annus incipit.

Encis inclusa veniunt ex auctoribus in margine indicatis 2 omni Asiae] omnia si P^a asyrios P^a 3 dinasiam P^a egipei P^a 4 zoroastris P^a solmis P^a europisicionis regis P^a 5 primus] ^{im} p^{is} (sic) P^a archis P^a cocerops P^a 7 micyni P^a 8 ceperunt P^a 9 correnti P^a ceperunt P^a 11 macedonis imperavit perant finito finito] *sic* P^a asyriorum P^a 13 lidi P^a 14 cepit P^a 15 quem] quam P^a 18 post Priscus coecidit Servius 19 girum P^a 22 conlatini P^a duo om. P^a 23 prius potestates P^a 24 ei] et P^a obsisterit P^a 25 nū] et nūi P^b urbis P^a *nominu sicut diocessium decem eadem, quae supra in provinciarum laterculo reperuntur, nisi quod abest Aegyptus utpote, tum enim scripsit auctor hoc loco a Silrio expilatus comprehensa diocessi Orientis* 27 illiricus tracie P^a 28 interdum] inter P^a dictores P^a sue vicisse creati P^a 29 successore P^a se om. P^a quo] quod P^a 30 kl.] *scr. id.* auctoris P^a 31 angusto P^a exim] eis P^a ceperunt P^a 32 reguntur cuncta] reiciuntur cugta] *cugta in marg. add.* P^a 33 chlamydem blatteam P^a; *videtur significari quod narrat Dio 67, 4 Domitiano permissum esse ut in scrutum veniret indutus veste triumphali, dioclesianus gemma P^a 34 Constantinus; cf. Victor ep. 41, 14; caput exornans perpetuo diademate; reliqua quae narrat Silrius solus tradit communit P^a 35 cognomen] cognomen P^a constringeretur P^a qui] cuius P^a 38 asterio] *scr.* Asturio*

VI.

VOCES VARIE ANIMANCIVM.

Ovis balat (*corr. ex* babat). canis latrat. lupus ululat. sus grunit. bos mugit. aequis (*sic*) hinnit. asinus rudit. ursus sevit. leo fremit. corvus crocit (*corr. ex* crocat). merulus frendit. turtur gemit. turdus trucilat. anser glangit. grus gruuit. milvus linguat. apis bubbit. hirundo mimurrit. rana coaxat. populus strepit. ignis crepitat. cursus aque murrurat. terra stridit. aes finnit.

Similia multa composuit Reifferscheid inter Suetoniana p. 217; nos haec non attigimus.

VII.

NOMINA PONDERVM VEL MENSVRARVM.

Sedecim digiti transversi pes est. palmus quadrans. bis cubitus. ulna dodrans. duo semis pedes gressus. V pedes passus. duo passus decempeda. acina C pedes iunctis XX in quadrum: pariter aripennis quoque. duo aripennes iugerum. mille quingenti passus lenga. III m. passuum secunus sive parasanga. obolus minima pars mensurae. dodrans novem unciae. as duodecim. denarius X numerus pondus. duo semis sestertium. V sextarii gomor. VI modii medimnum. sextula sexta pars librae. uncia duodecima. mna libra Graeciae. sexaginta librae talentum. quod est maximum pondus

Item de rebus liquidis.

Duo cochlearia chemis dicuntur. tres chemes mystrum faciunt. mystrum quarta¹⁰ pars cyathi est. cyathus sexta pars heminae est. heminae medius sextarius est. sextarius sexta pars congii. III sextarii choenix. sedecim sextarii modius. III modii amphora. medietas amphorae urna. III modii et tertia pars artaba. decem modii cadus. XX amphorae culleus.

Adieci laterculos similes repertos, ut supra p. 517 exposui, in codice Vindobonensi 89 saec. IX interpositos Eucherianis.

DE MENSVRIS

sestarius Atticus	eminas II
	acetabula VIII
	ceatus XII
	cignus XLVIII
	chemas CXLIII
	cochlearia CCLXXXIII
emina	olei lib Romanam IS
	acetabula IIII
	ceatus VI
	cignus XXIII
	chemas LXXII
	cochlearia CXLIII
acetabulum	olei pensat — VIII Romani ponderis
	ceatum I
	cignus VI
	chemas XVIII (<i>sic</i>)
	cochlearia (<i>sic</i>) XXIV
	olei pens — IS Rom pond

Codex 2 transversi — palme quadras — dodrans — 3 decempeda *addidi et. gram. p. 372. 3 Laclou.*
 acina iunctis XX¹ iunctus XXII — 4 quadrum passus aripennis propedii aripennis iugerum mille quin-
 gentis — 5 si parasasanga — obolus minima *corr. ex manina* — 6 dodrans nove uncie as decim de-
 narius X numerum pondus duo missi stertium — 8 graecie sexaginta — 10 cochlearia eleñ — denus
 mistrum — mister — II ciatu est ciatu — est *post sextarius add. in col.* — 12 conix — amphora — 13 au-
 fore — amphore culleus. explicit.

eignus	chemas III choelearea VI olei pens scrip VIII Rom pond
chemae	choelearea II olei pens scrip III Rom pond
choeleare	olei pens scrip IS Rom pond
chulleus	amphoras XX urnas XL congius CXL sestarius DCCCCLX
amphora	urnas II congius VIII sestarius XLVIII
congius	sestarius I (<i>sic</i>)
choenix	sext. III
sestarius	eminas sive cotylus II
emina vel cotyla	oxibafia sive acitabula III
oxibafium vel acetabulum	ceatum IS
ceatus	cygnus sive mistros III
mistros sive eignus	themnas III
themen	coelearia II

ITEM ITALICAE MENSURAE

modius	olei lib. XXIII, sext. XVI
semidius (<i>sic</i>)	olei lib. XII, sext. VIII
belibris	olei lib. II, sex. I
medimnus	olei lib. CLXIII (<i>sic</i>), modius VI
anfora	olei lib. LXXII, urnas II, congius VII
urna	olei lib. XXXVI
congius	olei lib. VIII
sext.	olei lib. IS
emina	— VIII
ceatus	olei — IS

DE PONDERIBVS

semeobulus	siliqua IS
obulus	siliquas III
scriptulus	siquas (<i>sic</i>) VI, hoc est gramina
olehon	scrip III
sextula	scrip III
sicilicus	scrip VI
duella	scrip VIII
uncia	scrip XXIII
librae	unciae XII

DE MENSURIS TERRARVM

digiti quattuor	palmus I
palmi quattuor	pes I
pertica	palmi XLVIII
perticae X	arip I

iugerum	arip II
leuga	arip LX. quod faciunt passus II. quia miliarium pro mille passus dicitur
seynus	III passum
stadium	arip V. id est passus CXXV
parasanga	idem quod seynus.

Codex Vaticanus 344 saec. X (supra p. 524 n. 4) quae habet commentariola inscripta *de ponderibus sancti Ieronimi et de mensuris* descripta mihi cura Huelsoni non digna sunt quae edantur. illud incipit: *Talentum est pondus LXII quod faciunt libras LXXX lingua Attica. mina est libra I et semantia. talentum habet minas LX. mina Latine dicitur. Graece autem mina una appellatur.* finit: *duae librae habent scripulos CCLXXVIII. qui faciunt drachmas XLVI. secundum Eucherium talentum pondera habet LXXVII pondera qui faciunt lib. LXXX.* alterum incipit: *corus habet mod CXXX. batas habet anforam unam I. mod. III.* finit: *talentum pond. LXII quod faciunt solid. DCXXV.*

ADDITAMENTVM I.

NOTITIA GALLIARVM.

Laterculi, quo enumerabantur secundum imperii Romani provincias civitates, quae rem publicam haberent, et fortasse oppida quoque potiora intra civitatum territoria comprehensa, ab Augusti inde aetate usque ad tempora rei publicae collabentis passim vestigia offenduntur, quaeque inde et alii traxerunt et Plinius et Ptolemaeus, hoc loco non est quod traefemus, sed quae ex eiusmodi indice supersunt apud Ammianum¹⁾, eorum pars Gallicana²⁾ non solum ipsa re, sed etiam communione vitii in Turonorum nomine commissi (III. 1) cum laterculo eo qui superest ita coniuncta est, ut utile sit hoc loco eam apponere retentis auctoris erroribus, provincias ordinavimus ad laterculum qui extat numeris Ammiani praescriptis, oppida ad Ammianum laudato intra parentheses laterculo.

A. Provinciae Galliarum.

6. Lugdunensis prima

Lugdunus (I. 1)
 Cabillona (I. 1)
 Senones (IV. 1)
 Biturigae (XII. 1)
 Augustodunum (I. 2)

7. Lugdunensis secunda

Rotomagi (II. 1)
 Turini (III. 1)
 Mediolanum (II. 1?)
 Tricasini (IV. 5)

3. Belgica prima

Mediomatrici (V. 2)
 Treviri (V. 1)

1. Belgica secunda

Ambiani (VI. 10)
 Catelauni (VI. 3)

Remi (VI. 1)

2. Germania prima

Mogontiacus (VII. 1)
 Vangiones (VII. 4)
 Nemetae (VII. 3)
 Argentoratus (VII. 2)

1. Germania secunda

Agrippina (VIII. 1)
 Tungri (VIII. 2)

5. Sequani

Bisontii (IX. 1)
 Rauraci (IX. 1)

8. Alpes Graiae et Poeninae

Aventicum (IX. 3)

B. Provinciae Aquitaniae

9. Aquitania

Burdigala (XIII. 1)
 Arverni (XII. 2)

¹⁾ Videantur quae exposui in commentario de geographicis Ammiani Hermiae vol. 16 (1881) p. 610 seq. 2) 15, 11 inde a c. 7: *at nunc nunciantur per omnem ambitum Galliarum secundo Germania* cet. in fine quae adhaerent c. 15: *his prope Salluvii sunt et Nicosa et Aalipolis insularque Stochades* ut expulerunt provinciam Alpiam maritimaram, ita ipsa ex hoc laterculo non videntur sumpta esse, reliquae provinciae, quae tunc fuerint, ita adsunt omnes, ut Aquitanae et Narbonenses binae semel tantum ponantur, sicut propter eandem causam diocesis haec modo quinque provinciarum dicitur, modo septem.

Santones (XIII, 4)	Narbona (XV, 1)
Pictavi (XIII, 5)	Tolosa (XV, 2)
10. Novem populi	12. Viennensis
Ausei (XIV, 2)	Vienna (XI, 1)
Vasatae (XIV, 10)	Arelate (XI, 13)
11. Narbonensis	Valentia (XI, 6)
Elusa (XIV, 1)	Massilia (XI, 11)

Notitia Galliarum eius formae, quam codices nostri exhibent, iam videamus cuius aetatis sit et cui usui proprie destinata fuerit, et ad aetatem quidem quod attinet, haec notabimus, unde efficitur latereulum scriptum esse inter a. 390 et 413.

1. Post a. 367 latereulum scriptum esse ostendit Ularo oppidum hic appellatum nomine *Gratianopolis*, quod ei imponi non potuit ante annum eum, quo Gratianus Augustus factus est, impositum est ante a. 381, quoniam concilio Aquileiensi eo anno acto subscript *Dominus episcopus Gratianopolitanus*.

2. Adsunt provinciae duae Lugdunensis tertia et Senonia, quas non recenset inter provincias Gallicas Ammianus loco modo citato scribens inter a. 383—390, habet primum Notitia Dignitatum scripta primis annis saeculi quinti.

3. Arelate a Treveris sedes translata est praefecti praetorio Galliarum inter a. 390 et 418, ad illum enim annum perveniunt constitutiones imperatorum emissae Treveris (C. Th. S. 5, 50); hoc ex constitutione imp. Honorii (Corp. leg. ed. Haenel p. 238: *in metropolitana, id est in Arelatensi urbe incipit septem provinciae habere concilium*) data ad Agricola praef. praet. Galliarum concilium earum¹⁾ translatum est Arelate, sine dubio propterea quod praefectura ipsa provinciarum septendecim tum ibi consistebat, sed cum significet imperator ita confirmari ordinationem praefecti Petronii, probabile est translationem aliquot annis antea factam esse, fortasse a. 413 Treveris a Francis captis et incensis (Frigeridus apud Gregorium Tur. 2, 9), haec status civilis immutatio ad ecclesiasticum quoque pervenit: scilicet nata inde sunt litigia inter sedes duas Viennensem et Arelatensem de primatu per saecula continuata, eorum primum mentio fit in concilio Turonensi (cf. infra p. 577 not. 1) habito inter a. 400, quo obiit Martinus Turonensis, et a. 417, quo mentionem eius facit in epistula ibi adlegata papa Zosimus sic: *inter episcopos urbium Arelatensis ac Viennensis, qui de primatu apud nos honore certabant, a sancta synodo definitum est, ut qui ex eis approbaverit suam civitatem esse metropolim, is totius provinciae honorem primatus obtineat et ipse iuxta canonum praecceptum ordinationum habeat potestatem*, videmus episcopum Arelatensem, postquam urbs ea sedes praefecti praetorio Galliarum facta est, contendere simul eam factam esse suae provinciae metropolim: contra adserere episcopum Viennensem non pendere ius metropolitanum a sede praefecti neque translatione illa primatum antiquum sibi ereptum esse²⁾; synodum ut neutram partem offenderet decrevisse pendere rem a forma provinciarum civili, sed aliquot annis post habitam eam synodum decreto papae

1) Septem provinciae in constitutione Honorii ita accipiendae sunt, ut accipiuntur in Notitia dignitatum eodem tempore edita, scilicet ut vere sint septendecim duarum dioecesium Galliarum, concilium denique cum transferatur Treveris Arelate, utramque dioecesim comprehenderit necesse est.

2) Simillima mutatio evenit in Illyrico teste Iustiniano nov. 11: *cum in antiquis temporibus Sirmii praefectura fuerat constituta ibique omne fuerat Illyrici fastigium tam in civilibus quam in episcopalibus causis, postea autem Attilienis temporibus . . . Apravianus praefectus praetorio de Sirmiana civitate in Thessaloniam profugus venerat, tunc ipsam praefecturam et sacerdotalis honor servatus est et Thessalonicensis episcopus non sui auctoritate, sed sub umbra praefecturae novit aliquam prerogativam*, vides hic quoque non tam iure quam gratia novae sedis praefecturae episcopum valuisse.

Zosimi a. 417 emisso Arelatensi episcopo non solum suae provinciae iura metropolitana concessa sunt, sed etiam vicinarum duarum Narbonensium (concil. Gall. ed. a. 1789 p. 338). papa Leo deinde ad eum fere modum, quem commendarat synodus Turo-nensis sic: *certe ad parvis vinculum conservandum hoc consilio utiliore decretum est, ut, si placeat memoratarum urbium episcopis, unaquaeque de his viciniores sibi intra provinciam civitates atque eas ecclesias visitet, quas oppidis suis vicinas magis esse constiterit*, a. 450 (concil. Gall. p. 350) *ad conservandam intra Viennensem provinciam pacem* duos ei metropolitanos praefecit, ita ut Viennensis praeter Tarantasiae episcopum extra provinciam constitutum praesideret ecclesiis quattuor suae et Genavensi et Gratiano-politanae et Valentinae, reliquis metropolitanis Arelatensis. — Quod si cum his later-culum componimus, ibi secundum optimos plurimosque libros *civitas Arelatensium* paen-ultimo loco est in provincia Viennensi constituta cum reliquis sub metropoli Vienna, pauci tantummodo libri neque magnae auctoritatis (vide infra p. 582) aut in uni-versum metropolitana Arelatensis ecclesiae iura memorant aut provinciae eius civitates inter duas metropoles distribuunt, in his duo in his ipsis partibus exarati, 3 scilicet a secunda manu et 1. decretum illud Leonis secuti.

4. Novempopulanae metropolim antea Elusam fuisse, deinde Auscios confirmant Notitiae libri scripti: antiquiores enim Elusam nominant, recentiores Auscios, de tempore ubi quaeritur, quo ea mutatio acciderit, in Notitiae codicibus a sexto inde saeculo Auscii primum locum obtinent, nimirum eo loco collocati iam in codice 5 saec. sexti a manu prima (ubi mire satis secunda manus Elusam substituit) et in codice 3 saeculi septimi, e contrario in conciliis saeculi sexti (Agathensi a. 506, Aurelianensi I a. 511, Aurelianensi IV a. 511, Aurelianensi V a. 519, Parisino a. 573) Elusae episcopus locum tenet inter metropolitanos, Ausciensis autem eo honore caret adhuc in Matisco-nensi II a. 583, quapropter statuendum erit saeculo sexto exente eam mutationem evenisse¹⁾.

Index provinciarum et oppidorum ab Ammiano adhibitus quamquam sine dubio statum imperii civilem repraesentavit, Gallicanum qui superest ad statum ecclesiasticum pertinere multa ostendunt, primum librorum qui eum servaverunt antiquissimi qui-que conciliorum Gallicanorum corpus quoddam proponunt, quorum subscriptiones, ubi plene servatae sunt, ordinatae secundum provincias et civitates vere eiusmodi indicem requirunt, eodem ducit praefatio servata in codice omnium antiquissimo Coloniensi licet perturbata, metropolis quoque vocabulum unum eorum est, quae cum Christiana religione ex Oriente in Occidentem propagata sunt, et reperitur potissimum apud scriptores ecclesiasticos, denique quod infra videbimus metropolis appellationem uni provinciae Alpium Graiarum et Poeniarum denegari, explicari non potest ex statu eius civili, cum et ipsa praesidis sedem sedesve haberet, recte explicatur ubi atten-dimus ad discrimen episcoporum metropolitanorum et suffraganeorum, sed tamen later-culus iis qui in statum civilem inquirunt non minoris usus est quam rerum sacrarum enarratoribus, quoniam saeculo quarto postquam Christiana religio publica facta est imperii Romani, status ecclesiasticus ita formatus est ad civilem, ut provinciae respon-deret dioecesis metropolitana, territorio sive civitati dioecesis episcopalis²⁾, vicis territorio

1) Gregorius Thronensis cum scribat sua aetate Aquarum Turbellicarum episcopum fuisse sub metro-politano Burdigalensi (7, 31—8, 2), probabile est eo tempore Aquitanicae secundae metropolitano etiam in Novem-populanae ius fuisse, ut tunc aliquandiu Arelatensi in Narbonenses duas. Notitiae codices boni omnes Novem-populanae propriam metropolim adscribunt, id quod non faciunt in Alpibus Graiis. 2) Innocentius I quod e a. 415 constituit provincias divisas iussu imperatoris nihilominus manere sub eodem metropoli-tano (Mansi coll. concil. I p. 1055 ad Alexandrum episcopum Antiochiae: *quod seiscritaris, utrum divisio imperiali iudicio provinciis, ut duae metropoles fiant, sic duo metropolitani episcopi debeant nominari, non esse visum est ad mobilitatem necessitatum uniduarum divi ecclesiam commutari honoresque aut dici-*

comprehensis et sua re publica destitutis paucis exceptis episcopi proprii nulli praeesent. ob id ipsum in laterculo diligenter distinguuntur tres episcoporum tanquam gradus, episcopi metropolitani, episcopi civitatum, episcopi castrorum¹⁾ vel ut consueto nomine utamur chorepiscopi²⁾, itaque laterculus episcopiorum Gallicanorum anno c. 400 conscriptus ut ordinationem ecclesiasticam luculenter repraesentat, ita non minus illustrat formam civilem, quae ea aetate fuit, id ut demonstremus, primum componemus statum eum provinciarum et civitatum cum similibus laterculis aetatis anterioris, ut differentiae eorum quatenus fieri potest aut explicentur aut certe demonstrentur, deinde pauca addemus de castrorum episcopis non multis in hunc laterculum admissis.

Dioceses duae a Diocletiano ordinatae Galliarum, scilicet decem provinciarum praefecto praetorio Galliarum parentium, et quinque vel septem provinciarum subditarum vicario eius, anteriore tempore formabant provincias sex Lugdunensem, Belgicam cum Germania superiore et Germania inferiore, Aquitanicam, Narbonensem adiectis civitatibus quibusdam Inalpinis. Harum provinciarum civitates cum enumeratas habeamus apud Plinium in naturae historia et in geographia Ptolemaei, iam tres laterculi iuxta ponentur.

Lugdunensis antiqua complectitur provincias recentiores quattuor eodem vocabulo nuncupatas et praeterea quae olim cum Belgica contributa fuerat civitatem Lingonum.

<i>Notitia</i>	<i>Plinius 4, 107</i>	<i>Ptolemaeus 2, 8</i>
I. Lugdunensis prima		
1 Lugdunensium	26 (col. Lugdunum (Secusiavi	22 Segusiavi 26 Lugdunum
2 Aeduorum	8 Aedui	25 Aedui
3 Lingonum	Lingones <i>in Belgica</i>	Longones <i>in Belgica (Germ. sup.)</i>
II. Lugdunensis secunda		
1 Rotomagensium	2 Vellocasses	10 Vellocasii (Ratomagus)
2 Baiocassium	19 Bodiocasses	1 Biducasii
3 Abrincatum	5 Abrineati	14 Abrincatui
4 Ebroicorum	12 Aulerci Ebuovices	15 Aulirecii Ebuovicii
5 Saiorum	25 Atesui?	9 Arui?
6 Lexoviorum	1 Lexovii	2 Lexubii
7 Constantia	20 Venelli	3 Venelli
III. Lugdunensis tertia		
1 Turonorum	21 Turones	21 Turupii
2 Cenomanorum	13 Aulerci Cenomani	12 Aulirecii Cenomani
3 Redonum	23 Redones	16 Redones
4 Andecavorum	17 Andicavi	11 Andicavae
5 Namnetum	7 Namnetes	13 Namnetae

siones percepti, quas pro suis causis faciundas duxerit imperator), id ut anteriore tempore non obtinuisse Notitia Galliarum declarat, ita omnino ad Galliam non pervenit provinciarum numero ibi post saeculum quartum non mutato propter ipsam eam opinor metropolium ecclesiasticarum stabilitatem.

1. Similiter Mauricius in epistula a. 591 ad Gregorium papam (opp. I 16^b Ewald) ait scripsisse ad se *episcopus civitatum et castrorum, quos Langobardi tenere dinoscuntur*, scilicet Venetiarum et Raetiae secundae.
2. Ut tres hi ordines diligenter separantur, ita inter eiusdem dignitatis episcopos certus ordo nullus videtur observatus esse: hic illic secundum locorum situs dispositi videntur, ut in Viennensi primus est Genavensis, ultimus Massiliensis.

6 Coriosolitum	21 Coriosuelites	7 Sammitae
7 Venetum	4 Veneti	6 Veneti
8 Osismorum	6 Ossismi	5 Osismii
9 Diablintum	22 Diablintes	8 Aulireii Diablitae

IV. *Lugdunensis Senonia*

1 Senonum	1 Senones	17 Senones
2 Carnotum	9 Carnuti	18 Carnutae
3 Autisiodorum	—	—
5 Tricassium	16 Tricasses	20 Tricassii
6 Aurelianorum	—	—
7 Parisiorum	15 Parisi	19 Parisii
8 Melduorum	14 Meldi	23 Meldae
—	3 Galeti	1 Caletae
—	10 Boi	—
—	18 Viducasses	24 Vadicassii

Saii vel Sagii (concil. Gall. 1 p. 1003. 1017. 1182. 1198), hodie Séez, num respondeant vocabulis supra adscriptis corruptis, dubium est: de reliquis res certa.

Boios iam a Caesare Haeduis attributos (b. G. 7. 9) etiam Ptolemaeus omittit, duas reliquas civitates probabile est inter tempora Marci et Honorii interiisse Caletis contributis fortasse cum Veliocassis sive Rotomagensibus, Viducassibus cum Baiocassibus.

E contrario inter illa tempora res publicae duae accesserunt divisa civitate Senonum in Senones (Sens) et Autissiodorenses (Auxerre), Carnutum autem in Carnutes sive Autricum (Chartres) et Aurelianos (antea Cenabum, Orléans): errarunt igitur graviter interpolatores ii qui Autricum laterculo inseruerunt.

Belgica cum Germaniis duabus respondet fere provinciis recentioribus Belgicarum duarum et Germaniarum duarum et Sequaniae.

Notitia

Plinius 4, 106

Ptolemaeus

V. *Belgica prima*

1 Treverorum	20 Treveri	12 Treveri
2 Mediomatricum	22 Mediomatrici	13 Mediomatrices
3 Leucorum	19 Leuci	14 Leuci
4 Verodunensium	—	—

VI. *Belgica secunda*

1 Remorum	21 Remi	11 Remi
2 Suessionum	13 Suessiones	10 Vessones
3 Catalaunorum	—	—
4 Veromandorum	11 Veromandui	9 Viromandues
5 Atrabatium	9 Atrabates	1 Atribatii
6 Cameracensium	10 Nervi	7 Nervii
7 Turnacensium	—	—
8 Silvanectum	14 Umanectes	8 Subanecti
9 Bellovacorum	6 Bellovaci	2 Bellovaci
10 Ambianensium	5 Ambiani	3 Ambiani
11 Morinorum	3 Morini	4 Morini
12 Bononiensium	—	—

VII. *Germania prima*

1 Mogontiacensium	—	(Mogontiacum)
2 Argentoratensium	29 Triboci	18 Triboci
3 Nemetum	28 Nemetes	16 Nemetes
4 Vangionum	30 Vangiones	17 Vangiones

VIII. *Germania secunda*

1 Agrippinensium	34 Ubi col. Agrippinensis	(Agrippinensis)
2 Tungrorum	15 Tungri	5 Tungri

IX. *Marina Sequanorum*

1 Vesontiensium	23 Sequani	22 Sequani
2 Equestrium	26 col. Equestris	(Equestris)
3 Helvetiorum	25 Helveti	24 Helvetii
4 Basiliensium	24 Raurici 27 col. Raurica	19 Raurici
	1 Texuandri	
	2 Menapi	6 Menapii
	4 Britanni	
	7 Bassi (?)	
	8 Catoslugi	
	12 Suaevoni	
	16 Sunuci	
	17. 35 Frisiavones	
	18 Baetasi	
	30 Guberni	
	31 Batavi	15 Batavi
	32 Camnefates	
	33 Frisii	
	34 Chauci	
	36 Sturii	
	37 Marsacii	

Hae regiones etsi magis differunt, plerarumque diversitatum causa apparet. Lingones a Diocletiano ex Belgica translatos esse ad Lugdunenses provincias supra iam vidimus. Menapii et Batavi et qui supra eos incolunt populi ex parte etiam meliore aetate extra provincias fuerunt quique eorum admissi sunt in formulam Belgicae, sublatis ex ea relatis imperii finibus saeculo quarto, territoria legionibus concessa cum in indice rerum publicarum locum non habeant, apud Plinium non nominantur, a Ptolemaeo nominantur inter locos, contra aetate posteriore ex castris legionariis Mogontiacensibus civitatem effectam esse norunt periti similiterque castra Argentoratensia in civitatem transierunt contributa simul cum ea, ut videtur, civitate antiqua Tribocorum, ut dudum antea civitas Ubiorum facta est colonia Agrippinensis, denique pro civitate Rauricorum et colonia Augusta Raurica in Notitia substituta est civitas Basiliensium.

Plus habet Notitia civitates quattuor, Morinorum portus (Ptolemaeus 2, 9, 1) Gesoriacum olim, iam Bononia suam rem publicam accepit, Mediomatricis opinor et Remis divisis accesserunt illis Verodunenses, his Catalaunenses, similiter Nervii distributi esse videntur in Camaracenses et Turnacenses.

Alpium Graiarum et Poeninarum quae dicitur provincia haec quoque aetate duplex mansit sub praeside uno, Alpes Graiae cum una civitate Centronum comprehenderentur

(Ptolem. 3. 1. 33) eiusque duo oppida Axima et Tarantasia vicorum vel, ut loquitur Notitia, castrorum locum tenerent (cf. Hirschfeld C. I. L. XII p. 16), episcopus is inter metropolitanos esse non potuit, cum subditos coepiscopos nullos haberet, et explicatur ita quod supra (p. 551) vidimus Tarantasiae episcopum numerari inter suffraganeos metropolitani Viemensis. Alpium Poeninarum provincia cum imperante Augusto quattuor civitates numeraret Uberos in summa valle Rhodani, Sedunos (Sitten), Varagros sive Octodurenses (Martigny), Nantuates (S. Maurice) teste praesertim titulo C. I. L. XII, 117 (cf. quae ibi dixi p. 20), cum a Claudio incolae iure Latii donarentur, una inde civitas facta est Vallensium (l. c. p. 21), id quod cum alia indicia declarant tum praesertim Notitia in Alpibus Poeninis unum episcopum fuisse Vallensium significans, confirmantque conciliorum quinti et sexti saeculi subscriptiones passim nominantes antea Octodurenses, ab a. inde 587 sede mutata Sedunenses episcopos, itaque haec quoque provincia metropolitanum non magis habuit quam coniuncta cum ea Alpium Graiarum, recte igitur in hac sola provincia Notitiae libri optimi quique metropolis vocabulum non enuntiant.

Aquitanica antiqua distributa est in provincias tres Aquitanicas duas et Novempopulanae sic:

<i>Notitia</i>	<i>Plinius 4, 108, 109</i>	<i>Ptolemaeus 2, 7</i>
XII. <i>Aquitanica prima</i>		
1 Biturigum	Bituriges Cubi	8 Bituriges Cubi
2 Arvernorum	Arverni	14 Arverni
3 Rutenorum	Ruteni	16 Rutani
4 Albigenisium	—	—
5 Cadurcorum	Cadurei	6 Cadurei
6 Lemovicium	Lemovices	5 Limovici
7 Gabalum	Gabales	11 Gabali
8 Vellavorum	Vellates?	15 Velauni
XIII. <i>Aquitanica secunda</i>		
1 Burdigalenses	Bituriges Vibisci	3 Bituriges Vibisci (Burdigala)
2 Aginmenses	Nitiobroges	9 Nitiobriges (Aginnum)
3 Ecolisnenses	—	—
4 Santones	Santones	2 Santones
5 Pietavi	Pietones	1 Pietones
6 Petrocorii	Petrocori	7 Petrocorii
XIV. <i>Novempopulana</i>		
1 Elusatium	Elusates	—
2 Ausciorum	Ausci	13 Auscii
3 Aquensium	Tarbelli quattuorsignani	1 Tarbelli (Aquae)
4 Lactoratium	—	—
5 Convenarum	Convenae	17 Convenae
6 Consorannorum	Consoranni	—
7 Boatium	{Sediboviates? {Basaboviates?	—
8 Benarnensium	Venami?	—
9 Aturensium	—	—

10 Vasatica	Vassei	10 Vasatii
11 Turba (Bogorra)	Begerri	—
12 Elloronensium	—	12 Datii (?)

Aquitanica provincia quatenus natione Gallica fuit, item mansit non magnopere mutata: exhibet civitates antiquas duas ita divisas, ut ex Rutenis efficerentur Ruteni et Albigenses (Albi), ex Santonibus Santones et Ecolismenses (Angoulême), at pars antiquae provinciae Hiberica, in Notitia separata a Gallica sub vocabulo Novempopulanae, antiquiore aetate secundum consuetudinem Hispanam divisa fuit in populos numero multos exiguos omnes teste Strabone 1, 2, 1 p. 189: *ἔστι δὲ ἔθνη τῶν Λαττανῶν ἀλέω μὲν τῶν ἰζοσι, μισρὸ δὲ καὶ ἰδοζα*, apud Plinium ita recensitos, ut civitates Gallicae et Aquitanicae non distinguantur, apud Ptolemaeum maiore ex parte omissos, has civitates quarto saeculo contributis pluribus numero immunitas esse declarat Notitia: quomodo id effectum sit, ab hac expositione alienum est.

Narbonensis provincia, hac aetate distributa in provincias tres Viennensem et Narbonenses duas, quamquam et ipsa aliquando ad Gallicam consuetudinem in civitates divisa fuit, a primordiis inde aetatis imperatoriae maiore ex parte formata est ad normam Italicam, meliore aetate quomodo res publicae ibi ordinatae fuerint cum ex laterculis geographorum parum appareat (nam neque apud Plinium neque apud Ptolemaeum res publicae sui iuris satis distinguuntur a populis cum iis contributis vicisque qui rerum publicarum territoriis comprehendebantur), adscripti ad recensum rerum publicarum quarti saeculi exeuntis, quem Notitia exhibet, et originis brevem indicationem et Corporis inser. Lat. huius provinciae paginas, ubi Hirschfeldius noster de singulis diligenter et sagaciter exposuit.

Notitia

XI. <i>Viennensis</i>		C. I. L. vol. XII
1 Viennensium	colonia Iulia	p. 217
2 Genavensium	antea vicus Viennensium	p. 328
3 Gratianopolitana	ante Gratianum vicus Viennensium	p. 273
4 Albensium	civitas Helvorum	p. 336
5 Deensium	vicus Vocontiorum	p. 160. 190
6 Valentinorum	colonia	p. 207
7 Tricastinorum	civitas Tricastinorum	p. 205
8 Vasensium	vicus Vocontiorum	p. 160. 164
9 Arausicorum	colonia Iulia	p. 152
10 Cabellicorum	colonia	p. 136
12 Avennicorum	civitas Cavarum	p. 130
13 Arelatensium	colonia Iulia	p. 83
11 Massiliensium	civitas foederata	p. 55
XV. <i>Narbonensis prima</i>		
1 Narbonensium	colonia liberae rei p.	p. 524
2 Tolosatium	civitas Teetosagum	p. 626
3 Baeterrensium	colonia Iulia	p. 511
4 Nemausensium	colonia Augusta	p. 381
5 Lutevensium	<i>Plin. 3, 37</i> : Lutevani qui et Foroneronienses	n. 4247
XVI. <i>Narbonensis secunda</i>		
1 Aquensium	colonia Iulia	p. 65

2 Aptensium	colonia Iulia	p. 137
3 Reiensium	colonia Iulia	p. 19
4 Foroiuliensium	colonia	p. 38
5 Vappincensium	vicus Vocontiorum	p. 184
6 Segestericorum	vicus Vocontiorum	p. 184
7 Antipolitana	antea vicus Massiliensium	p. 28

Ruscino colonia quod a Notitia abest, inde confirmatur egregie quod aliis argumentis ostendit Hirschfeldius p. 522, 622 eam imperatoria aetate contributam fuisse cum Narbone, reliqua quoque Galliae Narbonensis oppida in Notitiam non relata ea aetate rei publicae iure caruisse nihil impedit quominus statuamus, nisi quod exceptionem faciunt duo Carpentorate (l. c. p. 148) colonia Iulia et sedes episcopi certe iam a. 517 et Carcaso (l. c. p. 624), quae et ipsa colonia Iulia videretur fuisse et episcopum habuit certe saeculo sexto exeunte, videntur igitur eae excidisse Carpentorate ex Vieumensi, Carcaso ex Narbonensi prima.

Alpium maritimarum provinciam Diocletianus ita formavit, ut ad antiquam provinciam eius nominis adiungeret Diniam ab imp. Galba ad Narbonensem relatum (C. I. L. XII p. 19) et Eburodunum antea oppidum provinciae Alpium Cottiarum (C. I. L. V p. 810, XII p. 11). His adsumptis status civitatum qualem exhibet Ptolemaeus Notitiae in universon respondet.

<i>Notitia</i>	<i>Ptolemaeus</i>
<i>Alpes maritimae</i>	
XVII, 1 Ebrodunensium	3, 1, 35 Caturigae (Eburodunum)
2 Diniensium	2, 10, 8 Sentii (Dinia)
3 Rigomagensium	—
4 Saliniensium	3, 1, 38 Suetrii (Salinae)
5 Sanitiensium	3, 1, 39 Vediantii (Sanitio)
6 Glauatina	—
7 Cemenelensium	3, 1, 39 Vediantii (Cemenelum)
8 Viutiensium	3, 1, 37 Nerusii (Vintium)

Civitates tres quae accesserunt sine dubio ortae sunt divisae antiquioribus, quamquam huius regionis antiqua condicio parum explorata est. Brigantiones in Notitia cur non reperiantur, explicuit Hirschfeld (l. c. p. 15): Rigomagenses ubi fuerint, adhuc ignoramus¹⁾.

Superest, ut videamus numeri civitatum, quos laterculus et per singulas provincias enuntiat et in fine coniunctis omnibus, quomodo cum ipso convenient, numeri provinciarum non communeratis castris in optimis libris sine ulla diversitate memorabili traditi et indicibus singulis recte respondentes²⁾ hi sunt.

I 3	VII 1	XIII 6
II 7	VIII 2	XIV 12
III 9	IX 4	XV 5
IV 7	X 2	XVI 7
V 1	XI 13	XVII 8
VI 12	XII 8	

1) Ad Briangonet vix videntur recte referri (Hirschfeld l. c. p. 801), nec maiore cum probabilitate statuit Duchesne (*Mém. de la soc. des antiquaires de France* vol. 43 a. 1882 p. 37) in subscriptione concilii Vasionensis a. 412 (Maassen *Quellen* p. 953): *ex provincia Alpium maritimarum civit. Eburacinae Severianus episcopus* significari Rigomagum civitatem, hodie Thoraue. 2) Dubitari potest de una sola civitate, scilicet Reiorum (XVI, 3) in libro Coloniensi neque posita neque in civitatum eius provinciae numero communerata: sed eam antiquam esse et tum sub episcopo fuisse aliunde constat.

Fiunt civitates CXXIII eumque numerum fuisse in archetypo codicis Veronensis dubium non est, quamquam eius librarius errore posuit CLXIII, at reliqui libri qui auctoritatem habent ad unum omnes numerum ponunt CXV isque verus sit necesse est, cum ille facili correctione effici potuerit, hic eo vel maxime firmetur, quod ipsi laterculus refragatur, quam ob rem verisimile est antiquissimo tempore excidisse civitates duas et inde labem quoque traxisse provinciarum earum civitatum numeros, emendatos scilicet perperam ad hiatus tegendos, eas civitates esse videri Carpentorate provinciae Viennensis (XI, 10) et Carcaionem Narbonensis primae (XV, 9) supra p. 560 coniecimus, utramque libri deteriores adniserunt et in priore fieri potest, ut subsit testimonium antiquum; sed de Carcaione certum est atque etiam de Carpentorate probabile librarios eas adiecisse re magis edoctos quam membranarum.

Restant episcopi castrorum sive chorepiscopi numero sex¹⁾, scilicet in Lugdunensi prima Cabillonensis (I, 4), in Sequanis Vindonissensis (IX, 5), Ebrodunensis (IX, 6), Argentariensis (IX, 7), portus Bucini (IX, 9), in Narbonensi prima Uctiensis (XV, 10), inter tot oppida Gallica et in iis non pauca his nobiliora haec in laterculum recepta esse videntur propter episcopia intra territoria constituta, fuisse chorepiscopos etiam in Occidente dubium non est, non tam propterea quod concilium Reicense a. 439 euidam perperam in episcopi locum ordinato misericordiae causa laudato canone Nicaeno eum locum concessit (concil. Gall. a. 1789 p. 413), quam quod ab a. 441 et 442 loci Telonensis* (Toulon) episcopi conciliis Gallicanis ira interfuerunt, ut vel ex subscribendi formula appareat oppidum id civitatis locum tum non tenuisse²⁾, ceterum ea aetate alios chorepiscopos nullos in Gallia fuisse non contenderim, sed magis crediderim eum qui laterculum ordinavit horum eius generis episcopiorum solum notitiam habuisse, ex supra recensitis castris inter subscriptiones episcoporum quas habemus quod non redeunt Ebrodunense Argentariense Bucinense inde cave colligas eiusmodi episcopos nullos fuisse, cum id ipsum ad episcopos civitatum complurium non dubios pervenit, ut sunt Bononiensis, Atrabatensis, Basiliensis; e contrario adsunt inter subscribentes episcopos Cabillonenses³⁾, Vindonissenses⁴⁾, Uctienses⁵⁾, quorum hic in concilio a. 442 similiter atque Telonensis non civitatis episcopum se nominat, sed *oppidi*, id est castrum.

CODICVM CONSPECTVS.

Codicum quoniam propter contaminationem latissime grassatam ut cognationes multae, ita familiae verae nullae constitui possunt, ita recensum institui, ut separarentur secundum ordinem provinciarum, primum locum obtinerent legitimo ordine dispositi, deinde qui incipiunt ab Alpibus Graiis profecti ex Spirensi, item qui incipiunt a Lugdunensibus quinque, denique incipientes a Viennensi, recte ordinatorum eum numerus magnus sit, eos distribui secundum laterculum provinciarum: incipiunt qui Gallicanum solum habent, qui sunt fere antiquissimi; sequuntur qui cum Gallicano alterum coniungunt plenum; hos excipiunt qui in provinciarum laterculo dioecesim Galliarum omittunt aut

1) Rauracensem (IX, 8) recte opinor omittit codex antiquissimus; exigua civitas praeter suum vix habuit alterum chorepiscopum, castra VIII eum numerat codex Veronensis, fortasse adsumpsit castrum Bogorram (XIV, 11); reliqui codices numerum nullum habent. 2) Concilium Arausicum a. 441 et Vasensis a. 442 subscriptiones plenae (Maassen *quellen* I, 951) sic habent: *ex provincia Viennensi loco Telonensi Augustalis episcopus*, eum civitatum episcopis omnibus id vocabulum ibidem adscribitur. 3) Apud Sidonium ep. 4, 25 cum Cabillonum municipium dicatur, fieri potest, ut civitatis locum inter a. 400 et c. 470 acceperit. 4) Episcopi, qui reperiuntur ab a. inde 517 (concil. Gall. I p. 899), Vindonissam civitatem appellant, neque omittendum, quod sic iam appellatur in Notitiae codice eiusdem aetatis Coloniensi. 5) Maassen I, c. adu. 2, concilio a. 541 subscribit episcopus *civitatis* Uctiensis (concil. Gall. I p. 1017).

omissam male instaurarunt Alpiibus Graiis bis positis aut duplicationi animadversae variis modis medelam afferre voluerunt.

recte ordinati non habentes laterculum provinciarum.

- 1 1. Coloniensis n. 212 (Darmstad. n. 2326) saec. VII scriptus litteris quadratis, qui quae praeterea contineat particulatim enarrat Maassen *Geschichte der Quellen des kanon. Rechts* p. 574 seq. (cf. Duchesne lib. pontif. vol. I p. XV. 21), interpositam canonum conciliis f. 108 Notitiam proponit scriptam manu antiquiore sub papa Agapito († 536). ediderunt eam ex hoc libro Jaffé et Wattenbach *eccl. metrop. Colon. codd. mss. a. 1874* p. 161 seq. in editione Seeckiana codex est *B.* praefatio quae videtur esse hoc uno libro servata est.
- 2 2. Caroloruhensis iam n. CIII olim Augiensis saec. IX f. 185, mea causa collatus a Zangemeistero, descriptus est ex eo qui praecedit, sed eodem saeculo emendatus ad exemplar diversum adiecto indidem sumpto provinciarum laterculo, de hoc tanquam exemplari altero infra c. 79 agetur. ex eo libro Mone *Zeitschrift für Geschichte des Oberheins* 10 (1859) p. 104 seq. praefationem et excerpta quaedam edidit. Vaticanus n. 1338 saec. XI descriptus ex libro eo qui praecedit ad secundam manum eius magis se applicat quam ad priorem ideoque infra n. 85 tractabitur; habet tamen tanquam signum originis certum praefationem eandem atque libri duo modo recensiti, praeterea haec ei praescripta sunt (ediderunt ea Ballerini opp. Leonis vol. 3 p. CCXIV): *iste codex est scriptus de illo autentico quem dominus Adriannus apostolicus dedit gloriosissimo Carolo regi Francorum et Langobardorum ex patricio Romanorum quando fuit Rome.* eadem inscripta reperit, ut admonuit Zangemeister, Eceardus (de rebus Franciae orient. vol. I a. 1729 p. 768) in exemplaribus duobus collectionis canonum Hadrianae, altero adservato Coloniae in bibliotheca cathedrali exarato, ut ait, litteris Anglosaxonice, altero in monasterio Werthinensi at cum adnotatio ea absit a libro eo unde qui Vaticanum scripsit laterculos certe adsumpsit, non tam ex archetypo translata videtur quam adiecta testimonii loco codicem ita inscriptum redire ad exemplar ab Hadriano Francorum regi oblatum.
- 3 3. Berolinensis Phillippianorum n. 1715 saec. VII, is quem Lugdunensem dicit Sirmondus (cf. Maassen in actis minoribus acad. Vind. vol. 56 a. 1867 p. 173 seq.), deinde Claromontanus n. 569, postea Meermannianus n. 578, laterculum sistit f. 88 seq. inter concilia Gallicana, quae deperdita parte codicis priore sola supersunt (cf. Maassen *Quellen* I p. 775).
- 4 4. Parisinus n. 1152 saec. X, olim adservatus Anicii apud Vellavos (*Le Pay en Velay*), praecedenti simillimus (ita constitutiones Sirmondianae XVIII quae dicuntur reperiuntur in his duobus libris solis; cf. Maassen *Quellen* I p. 775) et ex eo ita descriptus, ut quaedam accesserint: quam ob rem hoc loco eum recensui, scilicet laterculus Gallicanus non solum conspirat in plerisque cum praecedentis manu secunda, quamquam eam qui hunc scripsit nequaquam vidit (nam ex provincia Viennensi cum uterque liber duas faciant Viennensem et Arelatensem, haec in antiquiore corrigendo effecta Viennensem sequitur, in recentiore legitur ad finem adiecta), sed etiam Lugdunensem Senoniam facit quartam et Alpes Graias partem Viennensis, denique addit Matisconium I, 5, Mauriennam et Augustam X, 4, 5 contra archetypum, similiter adiectus est qui ab archetypo abest laterculus provinciarum inscriptus sic: *catalogus provinciarum ecclesiasticarum orientalium et occidentalium, septentrionalium et australium, sicut eas verissime annotavit antiquitas* forma singulari; scilicet Italia limit in Corsica omissis Alpiibus Graiis, sequitur: *in Gallia XVI* (corr. ex XVII): *Viennensis, Narbonensis prima, Narbonensis secunda, Aquitanica prima, Aquitanica secunda, Novempopulana, Alpes maritimae, Belgica prima, Belgica secunda, Germania prima, Germania secunda, Lugdunensis prima, Lugdunensis secunda, Lugdu-*

nensis tertia. Lugdunensis quarta. Maxima Sequanorum. quae est ordinatio non laterculi provinciarum, sed Gallicani formae eius quam habent codices 90—97, nisi quod hic quoque librarius provinciam Alpium Graiarum sustulit utpote earentem metropolitano. — In hoc libro quae in marginibus superioribus supplevit manus altera non multum recentior, non discrevi ab antiquioribus, cum videantur ex eodem archetypo ducta esse, restituta fortasse quod antea scripta casu damnata passa erant.

5. Parisinus n. 12097 saec. VI (laterculus paparum editus apud Duchesium lib. 5 pontif. I p. 16 a manu prima fuit in Hornisda † a. 523, a manu secunda in Vigilio † a. 555) origine Corbeiensis (sub quo vocabulo librum adlegat Sirmondus), deinde Sangermanensis n. 936. Sirmondus indicem descripsit (quod apographum extat cod. Paris. 11479 f. 48—50) ediditque in conciliorum Gallicorum tom. I (Paris. 1629) post praefationem (inde repetiverunt du Chesne hist. Franc. script. t. I a. 1636 p. 4 et Schelstrate antiquitas ecclesiae vol. 2 a. 1697 p. 638). heliographice edidit Delisle *choix de documents géographiques conservés à la Bibliothèque nationale* (Paris 1883), de sylloge canonum, cui laterculus provinciarum Gallicanarum post supra citatum pontificum praemissus est, disputavit Maassen *Quellen* I p. 556.

6. Veronensis n. LI (50) saec. VIII, paparum indicem habens finientem post 6 Gregorium III in Paulo (757—767) annis eius non expletis, media inter dialogos Gregorii magni et Damasi papae epistulas exhibet itinerarium Hierosolymitanum (vide supra p. 516) et notitiam Galliarum, quam et ipse contuli et collatam habui a Detlefseno.

7. Coloniensis n. 186 (Darmstadiensis n. 2161) saec. IX, Seeckianorum b 1, post alia, 7 quae recensent Jaffé et Wattenbach eed. Colon. codd. p. 77, extremo loco f. 120 laterculum Gallicanum exhibet omissis provinciis Germania secunda et Narbonensi prima, ediderunt iidem l. c. p. 133.

8. Sangallensis n. 397 saec. IX praeter alia (v. indicem *Verzeichniss der Handschriften der Stiftsbibliothek von St. Gallen* a. 1875 p. 135) p. 48 laterculum Gallicanum exhibet non addito altero et in aliis quoque vetustatis remotioris vestigia ostendentem, ut in Elusa XIV, 1, sed totum contaminatum et interpolatum maxime in Germaniis duabus et in Viennensi. post titulum, quem vide suo loco, sequitur: *in Italia Roma Ravenna Gradus Aquileia Mediolanum*. edidit laterculum ex hoc codice Goldastus Alamannicarum rerum scriptores vol. 3 (1606) p. 122.

Vaticanus reginae aliquando n. 238 saec. X, mihi non visus et mea causa frustra quaesitus, ad quem laterculum Galliarum edidit Schelstrate antiquitas ecclesiae vol. 2 (1697) p. 641, praecedenti simillimus fuit et sine dubio ex eo descriptus.

recte ordinati habentes laterculum provinciarum plenum.

9. Albigensis n. 29 saec. VIII habet inter alia laterculos duos provinciarum et Galli- 9 eanum et tractatum de verbis Gallicis: subscriptum *finit.* miscellanea opera quae praeterea eo continentur enumerat catalogus codd. *des bibliothèques des départements* vol. I a. 1819 p. 186. laterculorum duorum apographum debeo Henrico Omont bibliothecario Parisino. vide supra p. 524.

Vaticanus n. 630 saec. XI libro inscriptum est: *hic liber spectat ad usum Iohannis episcopi Atrabatisensis*; l. 3 legitur epistula data Wendoni Rotomagensi archiepiscopo a Liutado Vincensiensi) videtur descriptus esse ex exemplari imperfecto Albigensi simili, post conciliorum Hispaniae indicem sequitur f. 2' laterculus provinciarum inscriptus *situs duor' prouintiarum* recte ordinatus tam in Italia quam in Galliis, sed finiens in verbis *Frigia salutaris Lycuonia Cyclades* deficientibus diocesisibus VIII—XI: in sequentis folii pagina priore a primo librario vacua relicta librarius saeculi XII ex Notitia Galliarum unam provinciam Belgicam secundam scripsit (vide n. 99).

- 10 Parisinus n. 4808 saec. X habet laterculum Gallicanum (is *P* est apud Guerardum, *d* apud Seeckium, cuius causa cum recognovit Otto Hirschfeld), tractatum de verbis Gallicis, laterculum provinciarum, subscriptum: *fuit exempla (-plar m. 2) cartulae de civitatibus Gallicanis vel transmarinis. ora pro me domine sanctae ac beatissime speiudis apud deum patrone conversationis angelicae dignitatis. confido hoc opus hoc ceterum forsitan me subtrahit igni.* vide supra p. 524.
- 11 Parisinus n. 1151 saec. X, Guerardianorum *A*, Seeckianorum *e* 1, f. 24. consentit in dispositione cum Parisino 4808. laterculo provinciarum subscripta sunt nomina regionum *Italia ... Britannia num. X* (sic).

recte ordinati Galliis ex laterculo provinciarum sublatis.

Codices sub hoc capite recensiti exhibent priorem laterculum Gallicanum, post hunc provinciarum omitta diocesi Galliarum: accedit in plerisque recapitulatio primarum per dioeceses provinciarum (supra p. 535).

- 12 Bernensis n. 26 *A* saec. VIII (apographum Bongarsii est in codice item Bernensi 141 n. 325 *b*) aut descriptus est ex Bernensi n. 645 aut certe pendent ex eodem archetypo. Gallicanum laterculum ex hoc libro edidit Sinner in cat. cod. Bern. vol. 1 p. 532; adhibuit deinde Brambach mus. Rhen. 23, 267; Seeckianorum est *e* 1.
- 13 Bernensis n. 645 saec. VIII post Victorii Aquitani cyclos paschales, de quibus suo loco agetur, laterculos sic ut supra exhibet; post recapitulationem quae subscripta sunt ex parte evanida facta et dubia: *ta... astib; quia uii | X^{us} XPI filius di | expl̄ ciclos cum civitatebus | metropolis rap... | ... erorum* tam ad cyclos pertinent quam ad laterculos.
- 14 Berolinensis Phillippianus n. 1743, antea Claromontanus n. 564, Meermammianus n. 576, aliquando ut videtur S. Remigii Remensis (Maassen *Quellen* 1 p. 638), saec. VIII, sed indicem pontificum habens finientem in Hormisda mortuo a 523 (edidit Duchesne lib. pontif. 1 p. 20). laterculus locis quibusdam evanidus factus est. Sirmondus quod adnotat ad apographum Corbeiensis libri cod. Paris. 11479 in Novempopulana Auscios primo loco poni, Elusates extremo in libro Remensi, ad hunc librum referendum est.
- 15 Berolinensis Phillippianus n. 1749 saec. X, antea Claromontanus n. 575, Meermammianus n. 584.
- 16 Florentinus Laurentianus Librianorum n. 1814 saec. XXI principio mutilus incipit a provincia Viemensi laterculi Gallicani, similis Parisino 13657, recapitulatio abest.
- 17 Lugdunensis Vossianus fol. n. 12 saec. X, praescribens laterculo posteriori *nomina omnium provinciarum Romanorum*, librarius videtur adhibuisse duo exemplaria, in his unum n. 26 vel gemellum (cf. VI, 11).
- 18 Monacensis n. 6243 sive Frisingensis 43 saec. VIII, recapitulatio abest, lectionem provinciarum laterculi ad hunc codicem dedi supra (cf. p. 524).
- 19 Parisinus n. 1154 saec. X f. 241.
- 20 Parisinus n. 1158 loco primo f. 86 (insunt duo alia exempla n. 51 et n. 57) saec. IX, Guerardianorum *B*.
- 21 Parisinus n. 3812 *A* saec. X, antea Iacobi Thuani (cuius nomen libro inscriptum esse mutavit Henr. Omont), Guerardianorum *I*, passim evanidus factus, Parisino n. 1154 simillimus, non totus ad hanc editionem collatus est. Du Chesne hist. Franc. script. 1 (1636) p. 8 in forma Notitiae, quam dedit 'ex aliis codd. mss. bibliothecae Thuanae', ut expressit librum n. 54, ita secundo loco hunc adhibuit; nam et alia conveniunt et quod dat XI, 5 *Diensium Dibiumum* ex meis ad hunc proxime accedit, in provincia Lugdunensi quarta et Maxima Sequanorum et Viemensi, quatenus eas secundario loco

expressit Duchesnius, codex ab eius editione recedit in his: IV. 3 *Autisiodorum] autisidiorum* — IX. 1 *Vesontinensium] uesontionicum* — IX. 3 *Elritiorum hoc est Arcenticus] helritiorum auentius* — IX. 5 *Vindonisense] vindonissinse* — XI. 11 *Carullicorum] ca. Alliorum* mut. in *cabelliorum*.

22. Parisinus n. 4280 B saec. X loco priore f. 1. Guerardianorum L. Seeckianorum 22 c. 2, videtur descriptus esse ex Berolinensi n. 1719.

23. Parisinus n. 5001 saec. XI f. 29. Guerardianorum S. Seeckianorum c. 2, proxime 23 accedit ad Parisinum 1154 (vide subser. laterculi Gallicani), post recapitulationem sequitur locus de metropolitanis: *metropolitani a mensura civitatum vocantur* cet.

24. Parisinus n. 9631 saec. XII f. 1' similis Parisino nuper empt. 1160 in omnibus 24 (ut in his duobus libris solis Morini et Bononienses VI. 11. 12 relati sunt ad Belgicam primam) et videtur ex eo descriptus esse.

25. Parisinus n. 13657 saec. XI f. 123. recapitulatio abest. 25

26. Parisinus nuper emptorum n. 1160 saec. X f. 3 habet laterculum Gallicanum, 26 deinde provinciarum forma solita decurtata.

27. Vaticanus reginae n. 982 saec. X f. 4'. laterculi Gallicani prooemium quoddam 27 rettulimus in apparatus, recapitulatio abest.

Libri 28, 29, 30, 31 habent laterculum Galliarum, deinde non in Bernensi, sed in reliquis tribus provinciarum formae decurtatae, post hos notitiam locorum urbis Romae, scilicet excerpta ex Notitia urbis formae peculiaris ea quae edidimus supra p. 516. *Castrum Nandonis* IV. 10 non reperitur nisi in quattuor his libris similiterque iis solis communis est collocatio Morinorum et Bononiensium VI. 11, 12 post Suessiones, fortasse tres recentiores 29, 30, 31 originem ducunt ex Bernensi, cum provinciae Lugdunensis quartae nomen in hoc evanuerit, in illis deficiat, id si ita est, laterculus provinciarum in his ex altero codice accessit.

28. Bernensis n. 451 saec. X, antea Petri Danielis, f. 144 (apographum huius indicis, 28 non cod. Bern. 26 A, ut ait Hagen catal. mss. Bern. p. 20, factum a Bongarsio 'ex veteri ms. P. Danielis' extat in eadem bibliotheca cod. 141 n. 325 b), adhibitus est a Brambachio mus. Rhen. 23 (1868) p. 267.

29. Parisinus n. 14743 saec. XIV, antea S. Victoris n. 262, Guerardianorum U, ad 29 etymologias Isidori adiungit laterculos hos, apographum huius codicis cum praescriptione 'ex v. c. post Isidori originum lib. haec bona fide descripsi a CLO, CI, C' extat in codice Lugdunensi Vossiano Laf. oct. n. 24 fol. 19.

30. Parisinus n. 15009 saec. XII, antea S. Victoris n. 567, Guerardianorum F. 30

31. Vaticanus reginae n. 728 saec. XIV f. 101. 31

recte ordinati Gallis in laterculo provinciarum deficientibus propter hiatum notioem.

Libri 32, 33, 34, 35 dispositi sic ut Berol. n. 1743 (n. 14) adiecta quoque recapitulatione coniunguntur hiato eo, qui intercepit Gallicani laterculi extrema XVII. 2—8 et laterculi provinciarum priora ante Pannoniam secundam, a qua in his exemplis incipit. Elusa quoque XIV. 1 in omnibus his libris tam primo loco est quam postremo, denique tres eorum 34, 35 et huius apographum 32 communem habent laterculi provinciarum clausulam hanc: *sunt in hunc mundum (in hoc mundo 34) civitates VDCXXVII* 35.

1) Codex Neapolitanus IV. D. 22 B (vide supra p. 529 n. 4) saec. XV post itinerarium Antonini sub titulo *de cosmographia* habet tractatum de orbe sub Augusto dimenso p. 21—23 Riese, oppida numerans in omni orbe CCLXX et in reliquis quoque non discedens a forma solita, sed adicitur in fine: *mares civitates que edificate sunt super terram sunt sex milia quadringente viginti octo*, quod videtur sumptum esse ex libro aliquo huiusce ordinis.

haec clausulam postquam edidi in *Hermae* vol. 21 p. 491 ex Parisino 13403. observavit Kubitschek (ib. vol. 22 p. 465) civitates populosque apud Ptolemaeum enumeratos ad eam fere summam adscendere: sed difficile est credere ad eum numeros computatos esse a librariis saec. IX iis, quibus haec indicatio accepta ferenda est.

32 32. Bruxellensis n. 6439—6451 saec. X descriptus est ex Sanctomerensi n. 35. quae insunt enumerantur MG. SS. 2 p. 192.

33 33. Parisinus n. 3537 saec. IX f. 192, *Guerardianorum G.*

34 34. Parisinus n. 13403 saec. IX, aliquando S. Petri Corbeiensis (n. 92 antiqui catalogi sic ibi descriptus: *Beda de natura rerum, de temporibus, chronica*; cf. Delisle *bibl. de l'école des chartes* ser. 5 tom. 2 a. 22 = 1861 p. 503), postea Sangermanensis n. 990, *Guerardianorum X.* huic libro praeter errores, a quibus coniuncti immunes manserunt (e. c. XV, 2, 6, 8) proprium est, quod Belgicas duas primo loco ponit, sine dubio quod librarius ibi degebat.

35 35. St. Omer n. 697 + 706 saec. X vel XI ineuntis post Eutropium (cf. praef. Droyseni p. V) et chronica Marcellini comitis, de quibus suo loco referemus, ante Gregorium Turonensem cum annalibus Bertinianis adiunctis laterculos habet, quos descripsit ex codice Parisios misso mea causa Girardus.

Duacensis n. 753 saec. XI/XII in chronice Vedastinis (editis SS. XIII p. 674 seq.) p. 681 ex laterculo affert partem provinciae Belgicae secundae tanquam excerptam ex *historia Marcelli consulis*, usus scriptor codice eo qui praecedit laterculum partem credidit chronice Marcelliniani.

recte ordinati cum duplicatione Alpium Graiarum.

Libri hoc capite recensiti incipiunt a nominibus XI regionum, quibus solet praescribi *incipiant nomina undecim regionum continentium infra se provincias CXIII* (sic Lond., similiter ceteri), sequuntur laterculi duo provinciarum cum Alpibus Graiis et in Italia et in Gallia loco extremo et Gallicanus, ab hoc ordine ubi libri discedunt, id indicatum est. in eodem librorum ordine primum comparet adiecta provinciis Illyrici inter Epirum novam et Noricum ripense provincia nescio quae *Pampica* (sic plerique, *pampica* 38, *pampina* 39), ideo opinor quod cum duae provinciae Valeria et Praevalis librariis una viderentur *Valeria praevalens*, pro Illyricanis undeviginti duodeviginti tantummodo numerabant, eam interpolationem habent libri ex infra recensitis duo saec. X 38, 39, recentiores autem complures, ex meis n. 36, 42, 43, 49, 54, 55, 62, 63, 66 et sine dubio alii non pauci hoc loco a me non inspecti.

35A 35A. Chartres n. 193 [172] saec. XI (cf. Schulte itin. Gall. in actis minoribus acad. Vindobon. vol. 59 a. 1868 p. 460 n. 249 imagine adiecta: *cat. gén. des mss. des bibl. publ. de France* vol. 14 a. 1890 p. 99).

36 36. Einsidlensis n. 357 saec. XII f. 100; praecedit Honorii Augustodunensis imago mundi, sequitur *divisio orbis terrarum* (Riese p. 15—19).

37 37. Leidensis Scaligeranus n. 70 saec. XI f. 107. praecedit Gallicanus, laterculus provinciarum deficit in Ponto verbis *serta Ar...* folio quod sequebatur avulso.

38 38. Londiniensis musei Britannici Cottonianus Claud. C. VI saec. X f. 1 regiones habet bis, nimirum et ubi supra indicatum est et post laterculum provinciarum.

39 39. Mediolanensis Ambrosianus A 16 inf. saec. X, antea *monasterii S. Dionisii Mediolanensis ordinis sancti Benedicti* f. 113, 151 in omnibus convenit cum Londiniensi modo recensito.

40 40. Montispessulanus n. 280 (*catal. des mss. des dép.* vol. 1 a. 1849 p. 400) saec. XIII f. 75 convenit in omnibus cum n. 38, 39; quamquam in provinciarum laterculo num sic ut supra indicatur Galliae adsint, non est enotatum.

11. Parisinus n. 12145. antea Sangermanensis 366. saec. X f. 1 (apographum vetus 41 provinciale saeculo X exaratum) reperitur inter collectanea Maurinorum cod. Paris. 11889 f. 139). Guerdianorum II. Seeckianorum a 2.

12. Vaticanus Palatinus n. 1357 saec. XIII f. 20 descriptus est opinor ex Vat. reg. 42 1896 (cf. adm. ad Illyr. 8).

13. Vaticanus reginae n. 1896 saec. XI. quem habuit antea Alexander Pauli filius 43 Petavii senator Parisiensis anno 1632. regiones XI bis ponuntur ut in Londiniensi. edidit laterculum Gallicanum ad hunc librum tum Petavii du Chesne hist. Franc. script. 1 (1636) p. 11.

Caroli Langii membranæ perantiquæ ad provinciârum laterculum adhibitæ ab Andrea Schotto (itinerarium Antonini Augusti et Burdigalense. Coloniae Agrippinae 1600 p. 121 seq.) imperfecte notæ sunt: nam Gallicanum laterculum Schottus ex Aldina (n. 61) repetivit nullo libro scripto adhibito. provinciârum autem ex eadem editione et Seenhoviana (cf. p. 568) adnotatis vel in textum receptis hic illic veteris codicis variis lectionibus. sed cum in præfatione scribat eius ope Pampicam provinciâram Illyrico restitutam esse. accedant item Alpes Graiæ et Italiae restitutæ contra editiones illas duas et relictæ Gallis secundum Aldinam. reliqua quoque recte conveniant. huius ordinis Langianus liber fuerit necesse est. legebatur in eo Afr. 2 *nemodia*. Hisp. 7 *ab oceano* / *ab eo curuo*. Thr. 5 *lycos* / *lucus*.

similes adiuncti Vibio Sequestri.

Qui sequuntur libri recentiores omnes laterculos duos vel certe alterum provinciârum una cum tractatu de verbis Gallicis inter geographica varia collocaverunt Melæ. Vibii Sequestri. Pauli diaconi. Guidonis. Boccatii aliorumque. Alpes Graias plerique certe eorum duplicant.

14. Florentinus Laurentianus plut. 30 cod. 21 saec. XIV. cui inscriptum: *liber Cos- 44 lucii Pierii Salutati. liber Cosme Iohannis de Medici.* post Vibium Sequestrem f. 36 præmisso titulo nullo exhibet tractatum de urbibus Gallicis. deinde laterculos duos. regiones XI recensentur post provinciârum laterculum. a Gallicano absunt nomina provinciârum excepta prima cum numero civitatum.

15. Leidensis Vossianus quart. n. 121 saec. XV post Melam et Vibium Sequestrem 45 f. 49' præmisso titulo *incipiunt nomina regionum cum provinciis suis* exhibet tractatum de urbibus Gallicis. laterculum provinciârum inscriptum *nomina provinciârum Romanarum*. nomina regionum XI. laterculum Gallicanum. qui fuit mutilus XVI, 5.

16. *Mediolanensis Ambrosianus* a me non repertus (diversus scilicet a supra re- 46 censito n. 39) adhibitus est a Laurentio Theodoro Gronovio (varia geographica Gronoviorum Lugd. Bat. 1739 p. 49—62). post nomina dioecesium XI proponuntur *nomina provinciârum Romanarum*; adsunt *Alpes Graiæ* tam in Italia quam in Gallia loco extremo; ab Illyrico abest Pampica; subscriptum laterculo: *fiunt simul provinciæ numero CXII* additis nominibus regionum. sequitur laterculus Gallicanus. liber proxime accedit ad Laurentianum 30, 21 et affinem Laur. Libr. 897 (cf. I. VII. l. XI. 1). quamquam hoc integrior est habens in laterculo Gallicano nomina provinciârum omnia et fortasse huius archetypum. in laterculo Gallicano ea tantum ad hunc codicem recte referentur. in quibus Gronovianus textus recedit a Schottiano: discrete quid codex habeat. raro Gronovius enuntiat.

17. *Parisinus* n. 4800 saec. XV eadem habet atque Leid. Voss. quart. 121. 47

18. Vaticanus n. 1196 saec. XV f. 55' similis Laurentiano 30, 21. laterculus Galli- 48 canus descriptus ex archetypo mutilo delicit XII. l.

Florentinus Laurentianus aedilium n. 168 saec. XV f. 77 Laurentiano 30, 21 simillimus est in eo quoque quod desunt provinciârum inscriptiones neque tamen ex eo descriptus (VII. 2 cod. 30, 21 *strathburos*. aed. *strathburg*). non contuli.

Florentinus Laurentianus Librianorum n. 897 saec. XV f. 182 item similis est praecedentibus. praescriptum est laterculo Gallicano: *nomina provinciarum vel civitatum in provinciis Gallicis*. totum non contuli: ad Gall. VIII, 1 quod ex eo enotavi ostendit, quatenus in eo contaminatio processerit.

Ad idem librorum genus pertinent etiam qui sequuntur habentes solum laterculum provinciarum cum tractatu de verbis Gallicis omisso Gallicano:

Neapolitanus IV D 22 saec. XV (cf. Jannelli cat. p. 125)

Vindobonensis n. 3190 [rec. 298] saec. XV f. 12'

Vaticanus Ottobonianus n. 643 saec. XV f. 180, 181

Vaticanus Urbinas n. 152 saec. XV f. 135

Editio princeps laterculi provinciarum (cum tractatu de verbis Gallicis), quam supra p. 511 diximus prodixisse Romae a. 1505, ex horum librorum aliquo ducta est. reperiverunt eam is cuius cura Romae apud Iac. Mazoehium a. 1523 prodierunt 'de Roma prisca et nova varii auctores', et qui laterculum cum Eutropio adiunxit hunc edens Basileae a. 1546 Sconhovius, unde sub nomine laterculi Sconhoviani transit in editiones Eutropii posteriores, ut Verheykii a. 1762.

similes alii.

Libros 49, 50, 53, 54 similesque mutilos 51, 52 pendere ex eodem exemplari praeter alia ostendit quod laterculo Gallicano praescribitur *nomina civitatum Galliae Lugdunensis*; praeterea similiter ordinati sunt atque qui praecedunt.

49 49. Bernensis n. 208 saec. XIII.

50 50. Montispessulanus n. 3 (Pertz *Archiv* 7, 193; *cat. des mss. des dép.* vol. 1 a. 1849 p. 287) saec. XII in principio voluminis prioris. laterculum Gallicanum descriptum misit Girard; provinciarum laterculum non habui descriptum.

51 51. Parisinus n. 1158 ex. II (continentur eo laterculorum horum exemplaria tria) folio 157 saec. XII/XIII hodie solitario. Guerardianorum *C.* non habet nisi extrema inde a provincia Maxima Sequanorum. in iis autem quae supersunt ad supra recensitos libros prope accedit.

52 52. Parisinus n. 6186 saec. XIV f. 131. Guerardianorum *T.* item mutilus incipit a provincia Lugdunensi tertia; praeterea nomina provinciarum omnia a miniatore non sunt expleta. in iis quae supersunt convenit cum supra recensitis. adscriptos habet ad multas civitates nomina Francogallica.

53 53. Romanus Casanatensis B. III. 1 saec. XIII. descriptum misit L. Hartmann.

54 54. Vaticanus reginae n. 905 saec. XIV. hunc librum expressit du Chesne hist. Franc. script. vol. 1 (1636) p. 8 praescribens 'ex aliis codd. mss. eiusdem bibliothecae Thuanae, quorum variae lectiones marginibus adscriptae sunt', scilicet in textu, cum lectiones maxime in prov. IV et IX (praesertim 3 *auilicorum*) huic soli libro ex nostris satis conveniant. Thuani cum tum fuisse inde ne colligas; composuit editor parum curiosus sub hoc capite apparatus ex pluribus plurium libris petum.

recte ordinati corrigentes Alpes Graius male duplicatas.

55 55. Londiniensis musei Britannici Cottonianus Faust. A. VIII scriptus sub rege Johanne (1199—1216) inter plura argumenti diversi, quae enumerat catalogus editus p. 603, f. 102 laterculos duos proponit provinciarum et Gallicanum, quorum ille habens praescriptum indicem regionum XI eo nomine recedit a forma solita, quod postremum locum tenent in Italia *Alpes Graie*, Gallia exhibetur sic:

Galliarum prouintie numero XVII

Viennensis

Narbonensis prima
 Narbonensis secunda
 Aquitania prima
 Aquitania secunda
 Novempopulana
 Alpes maritime
 Belgica prima, in qua est Treveris
 Belgica secunda, in qua est transitus ad Britanniam
 Germania prima super Renum
 Germania secunda super eundem
 Lugdunensis prima super Rodanum
 Lugdunensis secunda
 Lugdunensis tertia super Ligerim
 Lugdunensis quarta super Sequanam
 Maxima Sequanorum
 Alpes Peminæ.

Londiniensis musei Britannici Cottonianus Tib. A. IX saec. XIV f. 23. 24 laterculos repræsentat sic ut præcedens, ex quo videtur descriptus esse, non contuli.

56. Parisinus n. 4909 saec. XV fol. 11. Guerardianorum *Q*, et in ordinatione similis est præcedentibus et eo quod in provinciarum laterculo in Italia Alpes Graias habet, in Gallia Peminas.

57. Parisinus n. 1158 loco tertio (insunt duo alia exempla n. 20 et 51) saec. XII XIII, Guerardianorum *D*, principio omisso laterculum Gallicanum habet inde a II. 5. fortasse descriptus est ex n. 58, certe simillimus.

58. Parisinus n. 3539 A saec. X f. 6. Guerardianorum *H*, duplicationem Alpium Graiarum ita corrigit, ut eas in Italia habeat, omittat in Gallia, ultimo loco ponens Alpes maritimas.

59. Parisinus n. 1375 saec. XII f. 2 respondet præcedentibus, Alpes Graias tribuens soli Italiae, in Gallia finiens in Alpibus maritimis.

60. Parisinus n. 4955 saec. XIV, antea Thuani, Guerardianorum *R*, f. 99 conuenit cum Paris. n. 1375 neque tamen ex eo descriptus est.

61. Bononiensis (*Boulogne sur mer*) n. 115 (*cat. des bibl. des d'p.*, vol. 4 a. 1872 p. 611), antea monasterii Berriniani n. 113, saec. XII, canonibus Isidorianis præmittit et pontificum catalogum, qui a prima manu pervenit ad Eugenium III (1145—1153), et duos laterculos provinciarum et Gallicanum, hic ex eo libro editus est in actis academiae Bruxellensis ex schedis Anselmi Berthod vol. 5 (1788) p. 62—60, satis habui uti edito exemplari laterculi Gallicani.

62. Parisinus n. 11311 saec. XII, antea S. Victoris 567 (librum monasterio comparavit Iohannes la Masse prior eius per a. 1448—1458; cf. Delisle *cabinet des manuscrits de la bibl. nat.*, t. II a. 1871 p. 217), Guerardianorum *I*, item canonibus Isidorianis laterculos duos præmittit, prior post indicem regionum, cuius titulationi spatium vacuum relictum est, inscriptus *nomini provinciarum Italie* dioecesi Italianae septendecim provincias ita adscribit, ut Alpes Cortiae adsint bis et suo loco et extremo post Corsicam substitutæ ibi Graiis, dioecesis Gallica plena est nec recedit a solita forma nisi additis ad Lugdunensem primam verbis *super Rodanum*. Hisp. 6 ridiculus error *inter Calpen et Gelsonum* redit in libro Londiniensi Cott. Faust. A. VIII, nobis 55, sequitur laterculus Gallicanus.

63. Vaticanus n. 631 saec. XIII in supra dictis omnibus cum Parisino 11311 con-

sentit, nisi quod regionibus XI praescribitur *nomina provinciarum Romani imperii* et in laterculo priore *Alpes Cottiae* factae sunt *Alpes ariv*.

- 61 61. *Aldi Manatii* editio Venetiis a. 1518 post Melam, Solinum, itinerarium Antonini, Vibium p. 186—190 ex laterculo provinciarum exhibet dioeceses duas, Italicam cum Alpibus Cottis duplicatis ut legitur in codice Parisino 14314, deinde Galliarum provinciis ita dispositis: XI, XV, XVI, XIV, XV, XVII, V—XVI, I—III, bis positus ita pluribus, post eas laterculum Gallicanum.
- 65 65. Sangallensis n. 663 inter alia collectanea Tschudiana (Parthey et Pinder praef. itin. Anton. p. XXIX) continet p. 89—94 libelli provinciarum dioeceses duas Italicam et Gallicam et libellum veterem provinciarum Galliae' adhibito praeter editionem Aldinam, quam passim Tschudius expressit, codice quoque ni fallor, praeterea multis locis textu coniectura saepe temeraria interpolato.
- 66 66. Schotti editio a. 1600, de qua supra p. 567 diximus ad librum Langianum, laterculum Gallicanum expressit ad Aldinam.

Codices tres n. 67, 68, 69 incipiunt a laterculo provinciarum intitulo sic: *item recapitulatio de nomina regionum cum provinciis suis* (sic n. 67, 68), cuius dioecesis Italica recte procedit ut reliquae quoque excepta Gallica sic mutata ad laterculum alterum, exhibui ad codicem 68.

Galliarum pro. um. XVII

- Lugdunensis prima, in qua est Lugdunum.
 Lugdunensis secunda, in qua est Rotomago.
 Lugdunensis tertia, in qua est Toronus.
 Lugdunensis quarta, in qua est Senonas.
 Belgica prima, in qua est Treveris.
 Belgica secunda, in qua est Remus.
 Germanica prima, in qua est Mogontiaci.
 Germanica secunda, in qua est civ. Agripinensium.
 Maxima Sequanorum, in qua est Vesancio [quae vocata est olim Crisopolis id est aurea civitas *add.* 70].
 Alpes Graiarum et Peninarum, in qua est Centronium, id est Tarantasia, Vel-lensium (uallensium 67) quod et Octodoro (et Verusager quod est Val-lensium seu Octodorum 70).
 provinc. Viannensis, in qua est Vienna.
 Narbonensis prima, in qua est Narbona.
 Narbonensis secunda, in qua est Aquis.
 Aquitania (aquitanica 67) prima, in qua est Bituricas (Beturgas 67).
 Aquitanica secunda, in qua est Burdigala.
 Novempopulana, in qua est Elosa.
 Alpes maritimarum, in qua est Elridunum.

- 67 67. Monacensis n. 396 saec. X f. 12. in laterculo provinciarum legitur *Lugdunensis quarta in qua est Remus* omissis interpositis, librum non esse descriptum ex Parisino n. 2123 inde intellegitur, quod in Illyrico 15, 16, 17, 19 recte habet quae alter omisit vel corripit.
- 68 68. Parisinus n. 2123 saec. IX, aliquando *P. Pitthoci*, deinde *Iac. Aug. Thuani*, f. 52, adhibuit eum du Chesne hist. Franc. script. I (1636) p. 6 'ex duobus pervetustis codd. mss. qui asservantur in bibliotheca Francisci Thuani Iacobi Augusti filii', quorum secundus in margine adlegatus hic est: Guerardianorum est *E.* Seeckianorum *A*². laterculi prioris partem Gallicam supra expressi, reliqui variam lectionem a solita forma passim recedentem in apparatus recepi (v. p. 521).

69. Parisinus n. 1280 A saec. X f. 3 cum supra enumeratis fere conveniens sub titulo *recapitulatio de nominibus XI regionum cum provinciis suis* laterculum provinciarum exhibet ita, ut pro dioecesi Galliarum insertus sit ipse laterculus Gallicanus, non ut in modo recensitis eius epitome. laterculus provinciarum finit in Aegypto omissa Britannia.

Eandem dispositionem duo libri qui sequuntur paullum immutarunt, scilicet sub praescriptione *incipit capitulatio de nominibus regionum* laterculum provinciarum dant ad eandem formam, qua modo recensiti paucis adiectis ad Galliam quae ibidem indicavi: deinde laterculum excipiunt quae sequuntur pertinentia ad Italiam:

in provincia Haetruria sive Tyrrea civitas numr: civitas Romensium metropolis.

in provincia Cappuensi civitas Cappuensis metropolis numr

in provin. Flammensi civi. num. civ. Ravenensium metro.

in provincia Venetiensi et Istriensi num. civitas (*ins.* num.) Aquiliensium ipsa est Forum Iuli.

in provint. Pycocensi seu Liguriensi civit. numr. XX: civit. Mediolanensium metropolis: civit. Vigintimiliensium: civit. Albingensium: civit. Wadis: civit. Genua: civit. Tartona: civit. Eborea: civit. Taurinis: civit. Alba: civit. Astensis: civit. Aquis: civit. Verceilis: civit. Noveria: civit. Cremona: civit. Bergamo: civit. Laude: civit. Regio: civit. Parma: civit. Brixa: civit. Curia.

70. Parisinus n. 1280 B saec. X loco posteriore f. 71 (priori f. 4 aliud exemplum n. 22 legitur) Guerardianorum est *M.* Seeckianorum *A*³. cum librum, Thuani ut ait, expressit du Chesne hist. Franc. script. 1 (1636) p. 6 (lectio in margine adiecta est codicis 68).

Augustae Praetoriae apud capitulum codex adservatus saec. X exeuntis mihi non visus, descriptus a Bethmanno *Archiv* 9, 627 ei qui praecedit simillimus videtur esse: certe cum eo in plerisque conveniunt quae inde adferuntur, in his verba *civit. Mediolanensium metropolis* et quae sequuntur in nullo alio codice reperta, plus habet in provincia Germania secunda haec: *per invocationem itaque in provincia Germania est ad septentrionem posita civitas metropolis Turavensis, idem et Salzburgensis.*

incipientes ab Alpibus Graeis descripti ex Spirensi.

Habent omnes laterculos duos Gallicanum et post hunc provinciarum.

71. Monacensis n. 791 descriptus ex Oxoniensi. vide supra p. 530. 71

72. Monacensis antea Petri Victorii n. 10291. Seeckianorum *C*². vide supra p. 531. 72

73. Oxoniensis Canonicianus Lat. misc. n. 378. vide supra p. 530. 73

74. Parisinus n. 9661. in laterculi Gallicani editione Guerardiana *Y*. vide supra p. 530. 74

75. Vindobonensis n. 3103. vide supra p. 531. 75

Reliquos non adhibitos supra p. 530 seq. recensuimus.

incipientes a provinciis Lugdunensibus quinque (infra p. 581).

Codicum hic enumeratorum plerique (certe n. 76, 78, 79, 81, 82, 83, 85, 87 sunt inter codices enumeratos apud Maassenum *Quellen* 1, 111 seq.) continent syllogen Dionysio-Hadrianam, abest quoque a plerisque huius ordinis libris laterculus provinciarum: habent eum solummodo n. 79, 81, 85. familia haec multas mendas habet sibi proprias: II, 2 *Baiocassium* | *Bolocus(s)ium* — III, 6 *Corisolithum* | *C(h)orisoporum* vel *Chrisoporum* — VI, 7 *Turnaccensium* | *Turiacensium* — IX, 4 *hoc est Crussopolinorum* similiterve — XI, 4 *hoc est Belisio* similiterve — XI, 5 *Densium* | *Athensium* — XI, 13 *Arlatensium* | *Arlatensium*. error XVI, 2 *Aptensium* | *Athensium* communis ei est cum vetusto libro 6.

76. Bruxellensis, n. 495—505 saec. X f. 207, antea beatae Mariae Aureaevallis. 76

- 77 77. Einsidlensis n. 191 saec. X f. 229. sylloge canonum hoc codice continetur Quesneliana (Maassen *Quellen* I. 487).
- 78 78. Eporediensis n. 74 saec. X. exemplum mihi misit capitulum Eporediense.
- 79 79. Carolorubensis n. CIII olim Augiensis. ut dixi supra (n. 2), secunda manu saec. IX ad huius ordinis codicem emendatus est et ab eadem adiectus laterculus provinciarum. is est formae solitae decurtatae, relatus. ut dixi supra p. 524. in apparatus. Gallicani secundum lectiones X. I. XVII. 6 adhibuit scriptor librum similem Bernensis n. 12, quamquam is sequitur ordinem solitum.
- 80 80. Coloniensis n. 106 (Darmstadiensis n. 2106) saec. IX inter miscellanea quae recensent Jaffé et Wattenbach eed. Colon. codd. p. 43. f. 71. ediderunt laterculum ad hunc codicem iidem I. c. p. 133.
- 81 81. Monacensis n. 3860 A saec. X f. 178. proxime accedit ad Sangallensem n. 671.
- 82 82. Novariensis n. 30 saec. X f. 1.
- 83 83. Parisinus n. 3813 saec. X f. 206', Guerardianorum *J*, Seeckianorum *b* 2.
- 84 81. Parisinus n. 3852 saec. X f. 231. Guerardianorum *K*. post Isidori canones sequitur laterculus provinciarum. in quo dioecesis Italia finit in Alpes Graias, deinde Galliarum provinciae XVI sine Alpibus Graiis et dioeceses Africae, Hispaniae, Illyrici (ad Thessaliam); sequitur laterculus Gallicanus; post hunc laterculus provinciarum a Pannonia secunda (Illyr. 3) ad finem cum recapitulatione *in Gallia XVII ... prima Britannia*. Illyrici itaque provinciae 3—19 adsunt bis. in provincia IX numerus civitatum retentus est antiquissimae numerationis.
- 85 85. Vaticanus n. 1338 saec. XI sine dubio descriptus est ex eo qui praecedit (v. X. I. XIV. I. 12 cet.). cf. Maassen act. minor. Vindob. vol. 53 a. 1866 p. 391. ad hunc codicem utrumque laterculum ed. Schelstrate antiquitas ecclesiae tom. 2 (1697) p. 613.
- 86 86. Vaticanus Palatinus n. 578 saec. IX/X f. 123. antea Mogontiaccensis ecclesiae sancti Martini.
- 87 87. Sangallensis n. 671 saec. IX p. 110. huius libri apographum sumpsit Baluzius (*armoires* III 17. nunc vol. 95 f. 221). quod citat Guérard p. 31.
- 88 88. Vindobonensis n. 11857 saec. XVI.
- 89 89. Turicensis bibliothecae exemplar vetustissimum et emendatissimum. quod fideliter ait expressisse se Iosias Simler (Aethiici cosmographia. Antonini Augusti itinerarium. Basileae 1575 p. 318—353). in ea frustra quaesiverunt amici.
- 90 89 A. Guelferbytanus Weissenburgensis n. 3 saec. X f. 172. mentionem libri fecit Mone *Zeitschrift für die Geschichte des Oberrheins* 10 (1859) p. 404.

incipientes a provincia Viennensi (infra p. 581).

Ex libris hic enumeratis Parisinus n. 3838 continet syllogen Dionysio-Hadrianam (Maassen *Quellen* I. 113). laterculo provinciarum praemittuntur *nomina XI regionum continentium in se provincias CXIII*, praescribitur: *nomina provinciarum vel civitatum quarundam*. dioecesis Galliarum adest; Alpes Graiae bis reperiuntur et in Italia et in Gallia. post duos laterculos sequitur tractatus de verbis Gallicis in Friburgensi et Parisino 3838.

- 91 90. Burdigalae apud senatorem Philibertum du Sault codex qui fuit editus apud Duchesnum hist. Franc. script. 1 (1636) p. 12 inter mihi visos non reperitur.
- 92 91. Friburgensis Brigaviae n. 8 saec. X f. 1. adhibuit eum Brambach mus. Rhen. 23 (1868) p. 265; Seeckianorum est *a* 1.
- 93 92. Parisinus n. 2119 saec. X, antea Telleriano-Remensis n. 29, Guerardo *E'*. in provinciarum laterculo Alpes Graiae locum tenent in dioecesi Italiae ante Corsicam et finit laterculus in Hispaniis.

- 93 Parisinus n. 3838 saec. X.
 94 94. Parisinus n. 16252 saec. XIV f. 26. praescriptiones miniatori reservatae non sunt expletae.
 95 95. Parisinus n. 16897 saec. XII f. 375. insunt canones Isidoriani.
 96 96. Parisinus nuper emptorum n. 2253 saec. X f. 1. insunt canones Isidoriani.
 97 97. Vaticanus reginae n. 1127 saec. X mutilus in principio incipit a Novempopulana: deficient igitur et provinciarum laterculus et ex Gallicano provinciae XI. XV. XVI. XII. XIII.

diversi et incerti.

- 98 98. Florentinus Laurentianus Librianorum 1554 saec. XII. ex quo laterculum episcopiorum edidit Delisle *notice sur les mss. du fonds Libri (Notices et extraits des mss. de la Bibl. Nationale XXXII. 1 a. 1886)* p. 72, non bonus est, sed peculiaris. post canonum syllogen leguntur ibi locus de provinciis Italiae excerptus ex Pauli hist. Lang. 2. 11—22 — de ventis — particulae quaedam laterculi provinciarum (*Pannonia prima . . . Cappadocia*) — de mensuris et ponderibus quaedam — index pontificum Romanorum finiens in Calixto II (1119—1124: anni suppleti sunt in hoc a manu secunda) — Bedae chronica minora — laterculus episcopiorum — laterculus coemeteriorum urbanorum similis eis quos edidit ex codicibus aliis Rossius *Roma sotterranea* 1 p. 131 *et Bull. crist.* 1878 p. 16 finiens hic in coemeterio Pontiani. episcopiorum pars Gallicana prope accedens ad libros nostros 30. 57. 58 nullo nomine insignis est, sed nullo intervallo continuatur per Hispanias Poloniam Daniam Sueciam sic ut infra exhibetur.

(rubrica caecat)

metropolis civitas Terraconsium	civitas Oretio
civitas Detorsa	civitas Beatia
civitas Cesaraugusta	civitas Basti
civitas Tirasona	civitas Setavi
civitas Calagurris	civitas Bianza
civitas Auca	civitas Areabica
civitas Pampilona	Provincia Berice
civitas Osca	metropolis civitas Hispalis
civitas Ilerda	civitas Idalia
civitas Barchinona	civitas Elbra
civitas Egara	civitas Astigis
civitas Gerunda	civitas Corduba
civitas Empurias	civitas Egabro
civitas Urgello	civitas Zauce
Provincia Cartaginis	civitas Eliberri
metropolis civitas Toletio	civitas Malaga
civitas Compluto	civitas Asidona
civitas Accii	Provincia Lusitaniae
civitas Segontia	metropolis Emerita
civitas Oxima	civitas Abila
civitas Palentia	civitas Salamantica
civitas Segobrica	civitas Elbora
civitas Valeria	civitas Caurio
civitas Mentesa	civitas Pace
civitas Vireii	civitas Oxonoba
civitas Viana	civitas Olisbona
civitas Valentia	civitas Kalabria

Provincia Gallitiae	Arosa
metropolis civitas Braeara	Vibiarga
civitas Portugale	Birgila
civitas Conimbria	Nomina civitatum in Suethia
civitas Egitania	Aipsa
civitas Veseo	Biargina
civitas Lameco	Nithirosa
civitas Berica	Scara
civitas Dumio	Liunga
civitas Auriense	Kaupinga
civitas Tuda	Tuga
civitas Luco	Strigin
civitas Iria	Sigituna
civitas Britonia	Arosa
civitas Asturica	Nomina insularum de regno Sueuorum (<i>sic</i>)
Provincia Poloniae	Gothica australis
metropolis civitas Kenesne	Gothica occidentalis
Postmana	Guasmania
Craco	Sundermannia
Fretiszlaua	Nerh
Plotisca	Tindia
Provincia Danorum	Fedundria
metropolis civitas Lunda	Atanht
Nomina civitatum in Norgueca	Guthlandia
Civitas Lunda [<i>suppletum ut videtur</i>]	Guarandia
Roskeada	Findia
Othensia	Hestia
Hethabia	Helsingia
Ripa	Guarmelande
	Teuste

99 99. Vaticanus n. 630. de quo supra p. 563 dictum est. habet adscriptam manu secunda saec. XII ex Gallicano laterculo provinciam Belgicam secundam.

100 100. Leidensis Vossianus fol. n. 96 saec. X. in folio olim soluto legitur laterculi Gallicani pars prior: deficit X 16. S in Vellavis. descriptus est ex archetypo mutilo, nam reliqua pars paginae vacat. edidit Lersch in annalibus Rhenanis vol. 9 (1846) p. 89.

101 101. Laon n. 403 saec. XII (*cat. des bibl. des dép.* vol. 1 a. 1849 p. 207). laterculus Gallicanus desinit paulo ante finem in verbis *sunt omnes iste provincie*: deficit folium quod sequebatur continens sine dubio laterculum provinciarum.

Vaticani reginae duo codices, alter numero non indicato, ad quem Schelestrate (vide p. 563) laterculum provinciarum expressit, alter tum n. 1218, cuius ad illum variam lectionem idem adscripsit, mea causa frustra indagati sunt.

Tiliani libri Sirmondus ad apographum suum codicis tum Corbeiensis (supra n. 5) quas lectiones adnotavit, hoc solum ostendunt adfuisse in eo Argentarienses IX, 7, Agathenses et Magalonenses XV, 5, 6, id quod non sufficit ad eum determinandum.

Editiones.

Editiones laterculi Gallicani ita factas, ut certi quidam libri repraesentarentur, ad singulos indicavi: tempore prima videtur esse Aldina a. 1518 (supra n. 61). pluribus libris compositis recensitisve eum ediderunt hi.

Du Chesne historiae Francorum scriptores I (Paris, 1636) p. 4—15 (inde Bouquet *recueil des historiens des Gaules* vol. I p. 122; vol. 2 p. 1 seq.) Notitiae edidit quinque exemplaria adhibitis libris supra recensitis 5, 21, 43, 54, 68, 70, 90.

Guérard *essai sur le système des divisions territoriales des Gaules* (Paris, 1832) repetivit textum Bouqueti adiecta varia lectione codicum Parisinorum plurimorum.

Brambach in *musei Rhenani* vol. 23 (1868) Notitiam recensuit ad libros Guerdianos et alios quosdam bibliothecarum Germaniae et Helvetiae.

Seeck ad Notitiam dignitatum (Berolini 1876) p. 261—274 Gallicanum laterculum adiecit usus fere copiis priorum.

Riese inter geographos Latinos minores (Heilbromae 1878) p. 141—144 laterculum Gallicanum posuit ad editionem Seeckianam.

Quamquam laterculus Gallicanus scriptus non ante finem saeculi quarti, servatus in codicibus duobus mediæ saeculi sexti non plus unum saeculum librariorum incuriam et licentiam perpessus est, brevi illo spatio multis locis forma primitiva immutata sit necesse est, eo magis fortasse quod in tabulariis ecclesiarum Gallicarum multa exemplaria adservabantur et frequenti usu terebantur, nam non solum ex additamentis, quae ab eius auctore aliena esse, dubitari non potest, quaedam (V, 2 *Mettis* fortasse; V, 3 *Tullo*; IX, 2 *Noiodunus*; IX, 3 *Aventicus*; X, 1 *Tarantasia*; X, 2 *Octodurus*) omnes qui supersunt libros occupaverunt, sed etiam supra p. 561 vidimus e contrario quasdam civitates in laterculi forma primitiva locum habuisse in exemplaribus nostris antiquissimis quibusque omissas, denique lectiones variae post codices qui extant certe plerosque examinatos ita sese invicem emendant, ut saepe numero ex optimis plures in erroris communiione deprehendantur nec liceat hic, quod licet plerumque, duobus tribusve libris selectis reliquos spernere, id ut patefieret, composuimus ad locos eos, qui antiquissimo tempore errore vel interpolatione affecti sunt, lectiones librorum eorum, quorum in crisi rationem habendam esse nobis persuasimus, qui sunt fere hi: Coloniensis 212 saec. VI, nobis 1 — Berolinensis Phillipps, 1745 saec. VII, nobis 3 — Parisinus 12097 saec. VI, nobis 5 — Veronensis 52 saec. VIII, nobis 6 — Coloniensis 186 saec. IX, nobis 7 — Albigensis 29 saec. VIII, nobis 9 — Parisinus 4808 saec. X, nobis 10 — Parisinus 2123 saec. IX, nobis 68 — Parisinus 4820 B H saec. X, nobis 70 — Spirensis deperditi saec. IX exemplaria, nobis 71—75, veras vel veris proximas scripturas distinguit asteriscus praefixus.

(provinciæ Gallicæ)	1	3	5	6	7	9	10	68	70	71—75
decem	*decem	<i>om.</i>	<i>om.</i>	<i>om.</i>	<i>def.</i>	<i>om.</i>	<i>om.</i>	<i>om.</i>	<i>om.</i>	<i>om.</i>
(provinciæ septem	*septem	*septem	*septem	<i>om.</i>	<i>def.</i>	*septem	*septem	<i>om.</i>	<i>om.</i>	<i>om.</i>
Matiscoenses I, 5	* <i>om.</i>	* <i>om.</i>			* <i>om.</i>			* <i>om.</i>	* <i>om.</i>	* <i>om.</i>
Turonii III, 1	Toren-	Corin-	Torin-	Torin-	Turon-	Toron-	Turon-	Toron-	Toren-	Turon-
Cenomanni III, 2	(Celomann-	Celomann-	*Ceno-	Carle-	(Carle-	*Ceno-	*Ceno-	Celoman-	Carle-	Celomann-
(Coriosoltes III, 6	(Coriosopit-	(Corio-	(Corioso-	(Coriosopit-	*Conso-	Corisipot-	Corisopot-	*Conso-	*Conso-	*Conso-
Lucemburgensis Senonia	*Senonia	*Senonia	*Senonia	quarta	quarta	*Senonia	*Senonia	quarta	quarta	quarta
IV										
Autisiodorum IV, 3	Autisiodor-	Autisiodor-	Autisioder-	*Autisio-	Autisioder-	Autisioder-	Autisior-	Autisioder-	Autisiodor-	Autisior-
Rauraci IX, 8	* <i>om.</i>									
Deenses XI, 5	*Deent-	*Dehims-	Detens-	*Deens-	*Deens-	*Deens-	Detens-	*Deims-	Detens-	*Deens-
(Carpentoratenses XI, 10	* <i>om.</i>	* <i>om.</i>	* <i>om.</i>	* <i>om.</i>	* <i>om.</i>	* <i>om.</i>	* <i>om.</i>			* <i>om.</i>
Eloisa metropolis <i>p^{ro}</i>	*Eloisa	Anscii	*Eloisa <i>m.?</i>	*Eloisa	Anscii	Anscii	Anscii	*Eloisa	*Eloisa	Anscii
Anscii XIV, 1			Anscii <i>m. 1</i>							
Benarrienses XIV, 8	*Benar-	*Benar-	Beran-	*Benar-	*Benar-	Berarriens-	Berarriens-	Berarriens-	*Benar-	*Benar-
Agathenses <i>et</i> Magalo-	nent-	nens-	nens- (?)	nens-	nens-				nens-	nens-
nenses XV, 5, 6	* <i>om.</i>	* <i>om.</i>	* <i>om.</i>	* <i>om.</i>	<i>deficit</i>	* <i>om.</i>	* <i>om.</i>	* <i>om.</i>	* <i>om.</i>	* <i>om.</i>
Reinenses XVI, 3	<i>om.</i>	Regens-	Retens-	Regens-	Regens-	Regens-	Retens-	Regins-	Regens-	<i>om.</i>
Salmienses XVII, 1	Salmiens-	Salmiens-	Salmiens-	Sollmiciens-	Salmiens-	Regens-	Sollmiciens-	Salmiens-	*Salmiens-	Salmiens-
(Cemendenses XVII, 7	(Celens-	(Cemelo-	(Cemelo-	(Cemellent-	(Cemuel-	(Celomens-	(Cemelens-	(Celeno-	<i>om.</i>	Semelens-

Ex mutationibus vitiosisve, quae libris antiquissimis pluribus communia sunt, fieri potest, ut quaedam redeant ad auctorem sublata deinde coniectura, ut III, 1 *Toroni* facti *Turini* non solum in libris optimis plerisque, sed etiam apud Ammianum usum exemplari eiusdem laterculi formae paullo antiquioris ¹⁾; item *Salinienses* facti *Solinenses* in libris omnibus praeter unum 70, qui etiam XVII, 8 solus habet incorruptum vocabulum *Vindensium*, sed longe pleraque aperte ante scriptos libros nostros eorum archetypa ita invaserunt, ut modo hoc exemplar modo illud pristinam scripturam retineret et ita tam vera lectio quam erronea ad codices nostros propagaretur, quid quod vel deterioribus libri hic illuc vera verorumve vestigia retinent in melioribus plerisque oblitterata, ita bipartitionis vetustae reliquias praeter supra indicatos exhibet liber Parisinus nuper empt. 1160 saec. X (26) solus cum inde descripto altero (21), ita in Coriosolitibus litteram *l* in optimis quibusque et longe plerisque expulsam substituta *p* praeter quattuor exemplaria supra indicata saec. IX vel X servant item liber Monacensis 396 (n. 67), qui etiam aliis locis cum melioribus facit, et alii pauci praeterea non conspicui, inter quos codex saec. XV (n. 56) unus omnium in dittographia *coriosolitum vel coriosopiceu* formam vocabuli incorruptam exhibet, nihilominus bona haec cum raro emergant inter sordes aetate posteriore accumulatas et apparatus noster in singulis lectionum statum plene exhibeat, nos ea latius non exequimur, in textu constituendo nulli libro nos maiecipavimus, nullus enim extat qui non sit interpolatus, exempli causa Vindonissa IX, 5 in libro primario *l civitas* nuncupatur, sed in ipso eo non numeratur inter civitates et *castrum* dicitur in libris reliquis bonis omnibus, recte sine dubio, similiter supra iam vidimus in antiquissimo altero 5 Novempopulanae metropolim antiquiorem Elusam a correctore substitutam esse expunctis quos scriptor postulat Ausciis, multo minus vitia orthographica retinui quamquam testata testibus optimis, ut *Betwiges* XII, 1, *Burdegala* XIII, 4, *Pectari* XIII, 5; poterunt tamen quibus vera orthographia ab historico homine abhorreere videtur, delicias suas ex adnotationibus recuperare, recentiorum librorum scriptores oppidorum sibi notorum vocabula passim ad suae aetatis consuetudinem formarunt, ut declarant inter alia *Genavenses* XI, 2 facti *Genevenses*, *Tricastini* XI, 7 facti *Tricestrini*, *Arclatenses* XI, 13 in solis libris qui a quinque Lugdunensibus incipiunt facti *Arclatenses*.

Laterculi exemplaria cum per Gallias multa circumferrentur, saepe numero accidit, ut librariis duorum pluriumve exemplarium copia fieret et ita textum suum ex diversis contaminarent, id persequi possumus in propagine Coloniensis libri 1, cuius exemplar Augiense 2 = 79 scriptum saec. IX eodem saeculo interpolatum est adhibito libro ordinis p. 571 tractati, deinde saec. XI ex Augiensi illo tractum est exemplar Vaticanum 1338 (n. 85); possumus item in Berolinensi n. 3 scripto Lugduni ut videtur saec. VII, cuius exemplar hodie Paris. 1152 (n. 4) sumptum est saec. X apud Vellavos adhibito libro altero diversae indolis, praeterea non solum ubi antiquo tempore lectio mutata est, ut in metropoli Novempopulanae XIV, 1, multi libri ambarum lectionum

1) *Turini* appellantur Turoni praeterea ut apud Ammianum et in laterculo nostro, ita apud Prosperum in chroniceis ad a. 381 (supra p. 161 c. 1175), *Turini* a Gregorio magno ep. 6, 52; vitium igitur fuit pronuntiationis magis, qualis tum obtinuit, quam librariorum, indidem repetendum esse videtur quod concilio inter a. 400—418 a Galliae episcopis habito ita praescribitur (concil. Gall. a. 1789 p. 302): *sancta synodus quae convenit in urbe Tauriniana die X k. Oct. fratribus dilectissimis per Gallias et quinque provincias constitutis*, convenisse eos non Taurinis, sed Turoni et per se manifestum est et inde confirmatur, quod in eo concilio actum est de causa Briccii episcopi Thuronensis (epistula Zosimi *Cum adversus statutu concil. Gall. 1, 339 c. 3*), sed qui sexto fere saeculo corpora ad Gallicenam ecclesiam pertinentia ordinaverunt, concilium illud cum reperirent habitum esse *Torinis*, errore de Taurinis cogitantes eam nominis formam et in praescriptione illa et in epistula Zosimi et in concilio Reicensi a. 439 (conc. Gall. 1 p. 442) verae substituerunt, egi de ea re *Académie 17* (1891), 187.

vestigia servant, sed etiam errores non dubii et a melioribus libris omnibus alieni, ut *Elosaticum* XIV, 1 pro *Elosaticum*, *Concenas* XIV, 5 pro *Concennarum*, item additamenta recentiora, de quibus mox dicitur, late regnant in deterioribus, quae errorum communio non satis explicatur mera propagatione, sed magna ex parte sine dubio originem duxit ex collatione exemplorum diversorum, eodem redeunt dittographiae passim obviae et in universoni ita comparatae, ut statim agnoscantur, aliquot locis autem immutatae ad formam additamentorum, ita II, 5 *Salorum id est Saiorum* non est nisi dittographia parum intellecta, eodem modo *civitas Ecolisnensium* XIII, 3 qui in quibusdam libris appellantur *Aquelinenses*, in aliis additamentum recepit *id est Aqualusinensium*, similis dittographia videtur latere in verbis *ad castrum Uectiense* XV, 10 in multis libris, sed meliore nullo adscriptis: *id est Astituccensi* similiterve, id quod non videtur esse nisi ipsum *cast. Uectiense* parum intellectum et ideo male repetitum, quod iusto audacius esse non contendet qui verba XIV, 11 *ubi castrum Bogorra* quomodo librarii tractarint satis expenderit, III, 7 cum plerique boni libri habeant veram lectionem *Vectum* vel ipsam vel ei proximam, exemplaria ex Spirensi descripta *ciuncti* vel simile quiddam aperte corruptum ex *uencti*, deteriores complures scribunt *Ciantium id est Venctum* iungentes utrumque, similiter corruptela *Arausicorum* XI, 9 pro *Arausicorum* communis est Spirensibus libris cum deterioribus multis potestque in hos venisse ex Spirensi ipso eiusve gemello: nam quamquam inter laterenorum exempla reliqua nullum est ex Spirensi familia sola derivatum (Alpium enim Graiarum provincia primum locum tenet in solis exemplaribus indubie Spirensibus), nihil impedit, quominus ex eiusmodi libro aliquo pars nostrorum emendationes traxerit.

Additamenta, quae in editione separavimus, duorum generum sunt: aut adscribitur civitatis nomen secundum aut oppidum adicitur in laterculo omissum, prioris generis additamenta in libris antiquioribus made solent adscribi, in recentioribus plerumque introducuntur formula *id est* vel *quod est*, sunt autem diversi temporis et diversorum auctorum, alia re optima, maxime ea de quibus supra dixi inventa iam in libris saeculi sexti, alia perversa, II, 1 quod ad Ebroicos in libris multis, sed non bonis adscribitur *Atuativorum* (corruptum in *aeuativorum*, *euativorum*), venit ab eo qui Aduaticam Eburonum (Caesar b. G. 6. 32) rettulit ad Evreux: item qui ad Elloronenses Novempopulanae XIV, 12, hodie Oléron, adscripsit *id est Elnia*, male cogitavit de oppido eo Narbonensis primae, adscriptiones hae omnes mirum quantum corruptae sunt: ita *Benarius* quod esse debuit XIV, 8 vix in uno alterove libro recte legitur, corruptum in plerisque in *Benarius* vel *Benamus*: videntur primitus adscriptae esse litteris minoribus et parum perspicuis, quaedam adeo parum intelleguntur, ut exempli gratia tria vocabula *Alind*, *Adala*, *Carifus* adscripta III, 9 ad Diablintum oppidum, hodie Jublains (cf. Longnon *géogr. de la Gaule* p. 318), Morinorum civitas VI, 11 cum *Ponticum* dicatur in multis libris, fortasse qui haec adiecit adhibito loco *de verbis Gallicis* (vide infra p. 605), ubi mare Gallis dicitur esse *more*, vocabulum ad id veriloquium quodammodo transtulit. — Adiectae civitates castrave, si mittimus additamenta in fine provinciarum III, VII, VIII, X, XIII originis recentissimae, inveniuntur non multa: *Autricum* IV, 4 (male: vide supra p. 556) — *Nivernum* IV, 9 — *castrum Nandonis* IV, 10 — *Laudunum* VI, 13 — *Carpentorate* XI, 10 — *castrum Arisidensium* XII, 9 (cf. Gregorius Tur. hist. Franc. 5. 5 ad a. 576: *Mondericus . . . ad Sigiberti regnum pertransiit et apud Arisitensem vicum episcopus instituitur, habens sub se plus minus dioceses quindccim, quas primum quidem Gothi tenebant, nunc vero Dalmatius Rutenensis episcopus iudicat*) — *Agathe* et *Magalona* XV, 5, 6, ea quo tempore accesserint, ex librorum aetate fere definiendum erit, ubi primum comparent: pleraque eorum non perveniunt ad tempora dominationis Romanae.

Post praefationem (infra p. 584), quam unus codex 4 servavit, inscriptio laterculi, quam plenam et veram idem codex solus exhibet, in libris exhibetur sic:

In provinciis Gallicanis decem quae civitates sint 1, 2, 5, 85

praem. incipit serius (*corr. t.e. scius ut vid.*) episcoporum 5^b (*causans prima post intercallum adiecit*) galliganis 2 decem *om.* 5 quae 1 civitati 1 sunt 2, 85

in provinciis Gallicanis quae civitates sint metropolitanae 9, 10, 11, 17, 19, 100

sunt 11, 100 metropolitanae (metropolis 9, *alii aliter*) *adsumptum est ex ea quod sequitur metropolis civitas Lugdunensis*

adnotatio provinciarum atque urbium Gallicanarum cum privilegiis suis 3, 1, 6, 11, 21, 26, 28, 29, 30, 31, 71, 72, 73, 74, 75

praem. incipit 6, 14, in dei nomine (in nomine domini 75) incipiunt 71, 72, 73, 74, 75 (annotaciones 71, annuntiaciones 75, annuntiationes 71, 72, annunciations 73 atque (que 6, et 24) urbium] *plerique*, urbium graecarum et puniarum uel (*om.* atque) 71, 72, 73, 74, 75 (*ex titulo provinciae decimar, quae hic primo est*), *om.* 14 gallicanorum 14, galliarum 6 cum privilegiis (provin̄t 21) suis (suis *om.* 72) *om.* 14

brevis adnotatio de civitatibus metropoleis vel quales sub se habent civitates 5

praem. incipit, *sequitur* in italia roma ravenna gradus aquileia mediolanum

capitula quantas civitates metropolis sunt vel sub se qualis civitas habent et castra 15

praem. in nomine domini nostri incipiunt

nomina provinciarum 12

praem. in nomine domini nostri iesu christi incipiunt

nomina provinciarum vel civitatum in provinciis Gallicanis 37, 45, 47, 48, 67, 68, 70

praem. item 67, 68, 70 in pr. gallicanis (gallianis 37) *om.* 67, 68, 70

nomina civitatum provinciarum Galliae 35A, 40, 91, 93

praem. incipiunt 40, 91, 93 galiae 91

nomina civitatum Galliae 61, 62, 63

nomina civitatum harum regionum 58, 59, 60

praem. haec sunt 59, 60, ea adsunt 58

numerus provinciarum 25, 69

praem. incipit 25 galliarum provin̄t num̄ 69

numerus civitatum 20, 22

praem. in nomine domini nostri iesu christi incipiunt (*ins.* 20) 20, 22 numerum 22 galliarum *add. non suo loco* 22²

numerus provinciarum vel civitatum metropolitanorum vel aliorum 13

praem. in nomine sancti [*sic*] trinitatis incipit

numeri civitatum in provinciis Gallicanis quae civitates sint metropolitanae 19

in nomine domini nostri iesu christi *praem.*

numerus civitatum provinciarum Gallicanarum et aliarum provinciarum et quae sint civitates metropolitanae et quae eis sint subiectae 23

praem. incipit

nomina civitatum CXXV quae sunt in provinciis solius regionis Galliae 90, 92 (*bis repetens*)

cxxv altero loco drest 92 sunt *om.* 90 regionis *om.* 90

nomina civitatum Galliae Lugdunensis 19, 50, 53, 54

post civitatum *ins.* provinciarum 53 lugd. gall. 53

hic continentur provinciis Gallicanis decem quae civitates sunt Gallicani metropolis 76, 77, 78, 80, 82, 83, 86, 88, 89A

huic 83 continet 76, 78, 88³, tenentur 82 provinciis *scripsi.* provin̄t 77, 80, provin̄t 83, provinciae *plerique* hic cont. pr. *om.* 88 gallicanis 76, 78, 83, 88, galliganis 77, 80, 86, 89A, gallicenne 82 decem 77, *om.* *reliqui* civitate 82, 83, 89A gallicani 76, 78, 82, 83, 88, galligani 77, 80, 86, 89A metropolis *om.* 76, 78

hic continentur provinciae Gallicanae cum metropolitanis ceterisque civitatibus suis 81

hic continentur provinciae Galliae atque civitates eius metropolitanae 81, 87, 89

hic cont. *om.* 89 gall. *prov.* 89

hic continentur nomina civitatum omnium quae sunt in provinciis Galliae 15

praem. in nomine domini

incipiunt urbium nomina quae in tribus partibus sitae sunt orbis huius, id est Asiae Africae Eurippae. nemo me insecum arbitretur Asiam ab oriente principium habere orbis terrae, deinde confiniam comexamquae Africam, deinde vero Eurippam sitam suo termino. sed nos in Eurippa commanentes provinciam regionis nostrae marchae primitivam ponimus postque ipsam caeteras urbium quoque ipsarum singula quaeque nomina suis designemus inditiis 27

nomina provinciarum vel civitatum

praem. item (idem 35A) *omnes* provincia
43, provinciae 39^a

in provinciis Gallicanis quae civitates sunt

gallicanis *om.* 36, 42 sint 35A, 38, 41, 43,
sunt 36, 39, 42

sic coniunctis titulis tribus 35A, 36, 38, 39,
41, 12, 13

nomina civitatum provinciarum Galliae

praem. incipiunt *omnes*

numeri civitatum

praem. in nomine domini nostri iesu christi incipit

in provinciis Gallicanis quae civitates sint metropolitanae

civitates provinciarum Gallicarum 66

om. (*praeter notulos initio* 16, 51, 52, 57, 97, 99) 7, 32, 33 (*praeser.* in nomine domini nostri iesu christi). 31 (*praeser. ut* 33), 35, 41, 55, 56, 61, 69, 89 (*caumit.*), 91, 95, 96, 98, 101.

sic coniunctis titulis duobus 19

Provinciae septendecim in libris plerisque et in his melioris notae omnibus dispositae sunt, ut infra eduntur, sic:

Decem Galliarum:

I Lugdunensis I

II Lugdunensis II

III Lugdunensis III

IV Lugdunensis Senonia (quarta)

V Belgica prima

post Belgicam secundam 100

VI Belgica secunda

VII Germania prima

VIII Germania secunda

VIII Maxima Sequanorum

X Alpes Graiae et Poeninae

ante Lugdunensem primam 34

post Germaniam secundam et facta Germania secunda 8
ante Germaniam primam et facta Germania prima 8

in principio litteruli 71, 72, 73, 74, 75, *post Alpes maritimas* 7,
post Viennensem sic: ad quam etiam provincia A. Gr. et P.
pertinet 4, *adscripsitque item* 3² *ad Viennensem provinciam in*
margin: huic sociata extitit provincia alpium graiarum et
penninarum (*v. p.* 582)

Septem provinciarum

XI Viennensis

XII Aquitania prima

XIII Aquitania secunda

XIV Novempopulana

inter Alpes Graias et Lugdunensem primam 71, 72, 73, 74, 75

XV Narbonensis prima	}	<i>ante Aquitanicam primam</i> 68, 69, 70
XVI Narbonensis secunda		
XVII Alpes maritimae		<i>ante Narbonensem secundam</i> 47

Aliter ordinant 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97:

XI Viennensis
XV Narbonensis prima
XVI Narbonensis secunda
XII Aquitanica prima
XIII Aquitanica secunda
XIV Novempopulana
XVII Alpes maritimae
V Belgica prima
VI Belgica secunda
VII Germania prima
VIII Germania secunda
I Lugdunensis prima
II Lugdunensis secunda
III Lugdunensis tertia
IV Lugdunensis quarta
IX Maxima Sequanorum
X Alpes Graiae et Poeninae

post Alpes Graias 92

Aliter denique disponunt nominibus quoque provinciarum ita immutatis, ut hoc loco coniuncta exhibentur. 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 86, 87, 88, 89, 89A et ex parte 85, fluctuans inter hunc ordinem et antiquum utpote descriptus ex 2 et 79:

I Lugdunensis prima
II Lugdunensis secunda
III Lugdunensis tertia
IV Lugdunensis quarta
IX Lugdunensis quinta Sequanorum (<i>excepto</i> 84)
Iugdonensis 83, 85
V Belgica prima
VI Belgica secunda
VII Germania prima
VIII Germania secunda
XI Viennensis prima
niemensium 79, 85   sequanorum 89A
XV Viennensis secundae
uiensis 80, narbonensium prima 85
XVI Viennensis tertia
uiensis 80, narbonensium secunda 85

} *post XIV* 85

XVII Viennensis quarta Inalpium maritimarum
niensis 76, 88, niemensium 79, 85   secunda 79, 85   et <i>ante</i> inalpium <i>ius</i> , 87   inalpium mariti-
marum (maritimarum 89A) 76, 77 (<i>ante</i> pron.), 78, 80, 82, 83, 86, 89A, maritimarum inalpium 88,
alpium (appium 85) maritimarum 79, 84, 85, in alpiibus maritimis 81, 87, 89

X Viennensis quinta Inalpium Graiarum et Poeninarum
quinta] tertia 85   inalpium] <i>sic reliqui</i> , appium 85 <i>c. l. reliquum vide infra</i>

XII Aquitania prima

XIII Aquitania secunda

XIV Novempopulana Aquitaniae tertia

aquitaniae 76, 78, aquitaniae 77, 80, 81, 83, 84, 86, 87, 89, 89A, equitaniae 79, 82, 85, 88

Provinciam Arelatensem habent qui sequuntur libri post Viennensem (in solo 1 post subscriptionem *finiunt provinciae septem* pro supplemento) civitates ex Viennensi quasdam ei adscribentes sic:

<i>cod. 29, 30¹, 31, 40:</i>	<i>cod. 24, 26:</i>	<i>codd. 3² et sic fere 1:</i>	<i>cod. 30²:</i>	<i>cod. 8: Provincia</i>	<i>cod. 65: (Tschudi)</i>
Provinc. Arelatensium n. —	Provinc. Arelatensium n. VIII	Provincia Viennensis	<i>inscriptio nulla</i>	Meninsis (<i>sic</i>) habet civitates n. X	Provincia Viennensis n. VIII
1 Arelatenses	1 Arelatenses	1 Viennensis	1 metropolis: Arelatenses	1 Vienna <i>ect.</i>	1 Vienna
2 Carpentoratenses (<i>om.</i> 29)	2 Massilienses 3 Tricastini 4 Vasenses	2 Genavensis 3 Gratianopolitana	2 Tricastini 3 Vasenses	Provincia Meninsis (<i>sic</i>) habet civitates n. III	2 Genava 3 Gratianopolis
3 Massilienses	5 Arausici 6 Carpentoratenses 7 Cabellici 8 Avennici	1 Valentinarum Huic sociata extitit provincia Alpium Graiarum et Penninarum.	4 Arausici 5 Carpentoratenses 6 Cabellici 7 Avennici 8 Massilienses	1 Arelatenses 2 Massilienses 3 Avennionenses 1 Cabellici	1 Alba 5 Vivarium 6 Decensium 7 Valentia 8 Tricastini 9 Vasionenses et eiusdem Viennensis provinciae, sed in Narbonensi, civitates numero VI 1 Arelate 2 Avennio 3 Carpentorate 1 Massilia 5 Arausio 6 Caballio
		Provincia Arelatensis 1 Arelatenses 2 Massilienses 3 Albenses 4 Deenses 5 Tricastini 6 Vasenses 7 Arausici 8 Cabellici 9 Avennici 10 Carpentoratenses			

Metropolis vocabulum non solum hi libri ad Arelate adscribunt, sed item in 36, 38, 42, 43 ad eam urbem adnotatum est: *quae nunc metropolis dicitur*, in libris 28, 29, 30 *metropolis* bis positum est et ad Arelate et errore ad Tricastinos, id quod in 30 manus recens ita emendavit ut supra indicavimus.

Provinciis praescribunt libri potiores 1, 3, 5, 6, 9, 10 (reliquos in his quisquiliis missos facimus) in hunc modum.

provincia vocabulum praescribitur fere casu primo in libris bonis: *in provincia* 1 (saepe, non semper), 9 (raro); genitivus *provinciae* non est nisi in deterioribus: *habet civitates* addunt passim deteriores.

sequitur in plerisque civitatum numerus, quo castra non comprehenduntur, praescripto vocabulo *numero* plerumque compendiato ($\bar{n}$ vel $n\bar{n}$ 1); omittunt numeros eos Spirensis apographa 74—75 et qui a Lugdunensibus quinque laterculum incipiunt libri 76—89A (exceptis hybridis 79, 85), praeterea 3, 4, 7 aliique pauci.

Primae civitati cuiusvis provinciae (excepta Alpium Graiarum et Poeninarum, ubi vide) *metropolis* vocabulum praescribunt, ut fiat *metropolis civitas*, 1, 3, 5, 9, 10, unde passim id cum praescripta provincia confunditur; subiungunt (*civitas metropolis*) exemplaria Spirensis: post vocabulum civitatis (*civ. Lugd. metropolis*) 68; non omittunt nisi deteriores, id vocabulum boni codices compendio fere scribunt, sed *metropolitana civitas* similesque formae a bonis libris non agnoscuntur.

civitas vel *castrum* solet praescribi oppidi nomini casu primo; boni libri raro id omittunt.

Notitia in provinciis Galliarum vel Gallicanis decem titulis nominatae qualiter statutum aut quantae provinciae vel ad metropolim civitatem urbes per capitulum superius nuncupatae redire aut constitutionis designatae debeant respondere aut rei publicae, ut ordo exposeit pontificum, conserventur aut requirantur arbitrio, ut antiquitas nulla possit convelli condicione.

praei. habet unus 1 cum ante pendentibus 2, 85   1 notitia 1   provincia *traditur*   gallianis 2,
galliarum 85   nominate *libri*   2 metropolim 1   urbis 1, 2   3 nuncupate 1   designate 1
4 pontificum 2, 85   requirentur 2, 85

IN PROVINCIIS GALLICANIS DECEM QUAE CIVITATES SINT.

Libri quid praescribant, relatum est p. 579.

I. PROVINCIA LUGDUNENSIS PRIMA

CIVITATES N. III

CIVITATES N. IV vel N. V

lugdunensis *plerique*, lugdunensis 13, lugdonensis 2, 31, 81, 82, 83, 87, 93, lucdonensis 9, lugdonensis 14, leudunense 1, lugdunensium 17, 19, 23, 25, 35, 55, 100, lugdonensium 7, 12, lugdanensium 11, lucdunensis 35, 67, lugdunensis 66   prima *ante* pron. 8, *bis* 48, *om.* 9, 12, 18, 39, 41, 69
iii 1, 2, 5, 9, 44, 45, 47, 48, 46, iii *plerique*, n 8, 24, 25, 26, 28, 30, 31, 55, 56, 59², 60, 62, 65,
79, 85, 92, 94, 95, 96, 97², 101, ni 11, 18, 23   castrum *add.* 45, 47, 48   *om.* 7

1 metropolis civitas Lugdunensium

lucdunensium 35, 67, 97, lugdonensium 2, 7, 11, 12, 15, 19, 31, 81, 83, 85, 91, 93, lugdonensium 13, 14, lucdonensium 9, lugdunensis 4, 24, 26, 35A, 69, 71, 72, 73, 74, lugdunensium 66, lugdunum 8, 65, lugdunis 100, ludunensium 101

2 civitas Aeduarum

aeduarum 1, 3 (*ful.* aednorum), 5, 6, 10, 19, 26, 28, 32, 35, 38, 43, 46, 58, 68, 70, 85, 91, 93, 96, 98, ednorum *plerique*, bednorum 24, 56, ednorum 20, edna 100, aedorum 67

hoc est Agustedunum 40, 55, 56, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 89A, 94, 100

hoc est] id est 40, 94, 100, que est 55, que a. dicitur 56, *om.* 76, 78, 82   agustedunum 76, 77, 79, 80, 88, agustaedunum 85, agustodunum 78, augustedunum 82, 86, augustaedunum 89A, augustidunum 81, 84, 89, 94, augustidunus 100, augustidunensium 40, agustodunum 83, augustidunum 55, 56, 87

3 civitas Lingonum

lingonum 4, 19, 24, 25, 33, 34, 58, 68, 70, 76, 78, 85, lignonum 29, 30, 36, 42, 43, 75, lingorum 39, 93, linguorum 41, 91, 98, lignonum 18, lingonensis 100

1 castrum Cabillonense

castrum *plerique*, castro 11, 68, 78^b, 88, casto 76, 77, 78^a, 80, 83, 86, 89A, castellum 1, 19, 23, civitas 3^a, 8, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 20, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 40, 50, 53, 61, 62, 65, 69, 94   cabillonense 23, 35A, 37, 38, 39, 41, 44, 45, 46, 55, 58, 59, 65, gabillonense 98, cabillonensis 15, 17, 20, 32, 33, 35, 100, cabillonensis 13, capillonensis 8, gabillonensis 22, cabillonensium 24, 28, 30, 31, 40, 81, 83, 84, 87, cauillonensium 94, gabillonensium 27, cabillonensium (*corr. ex* -nensium) 3, cabillonense 1, 11, 19, 47, 48, 60², 101, gabillonense 10, cauillonense 6, cabillonensem 5, cabillonensis 49, 50, 53, 54, 61, 63, cauillonensis 14, cabillonensium 25, 26, 29, 77, 79, 80, 82, 85, 86, 88, 89A, cabillonensium 76, 78, cauillonensium 69, 70, cabillonense 1, cabillonensis 34, cabillonensis 12, cauillonensium 7, 94, cauillonense 9, cauillonensi 67, ab 2, caballonense 36, 42, 43, 91, 93, cauillonense 90, 92, 95, 96, cabalonense 56, 60¹, cauillonense 71, 72, 73, 74, 75, cauillonense 68, caballonensium 89, cauillonensium 91, caballonensis 64, cabalonense 97², cabalonensium 97¹, caballonense 66, cabillonensis 62   *om.* 18

depinat 16, 51, 52, 57, 99

5 castrum Maticoneuse *om.* 1, 2, 3, 7, 18, 48 (*in praeser.*
castra duo), 67, 68, 70, 71, 72, 73, 74, 75, *habent reliqui*
 castrum *plerique*, castellum 13, 15, 19, 23, castello 11, 19,
 22, castitale 20, civitas 12, 14, 17, 25, 32, 33, 34, 35, 40, 69,
 76, 77, 78, 80, 81, 82, 83, 85, 86, 87, 88, 89, 97, cūitas m. nel
 castrum 84, *om.* 100 maticoneuse *plerique*, maticoneusis
 14, 15, 20, 22, 25, 27, 32, 33, 34, 35, 69, 100, maticoneusis
 13, maticoneusium 24, 26, 28, 29, 30, 31, 40, 84, 97, ma-
 dasceneusis 17, maticoneuse 94, maticoneuse 9, matyconeuse
 6, maticoneusis 12, matascense 4, maticense 36, 38, 42, 43,
 maticensium 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 86, 87, 88, 89,
 89A, maticensium 76, maticentium 85, maticolense 60, mati-
 scentense 53, matreconeuse 63, maticoneuse 19, maticoneuse
 21 *ante Cabillonenses* 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85,
 86, 87, 88, 89, 89A

II. PROVINCIA LUGDUNENSIS SECUNDA

CIVITATES X. VII

lugdunensis *plerique*, lugdonensis 7, 12, 18, 22, 23, 81, 83, 87, 91, 93, luedonense 9, lugdonis
 13, lugnū 68, leudunensis 1, leudenensis 2, legdunensis 31, lugdunensium 49, 54, 55, 56, 58, 62,
 63 *secunda ante pr.* 8, *om.* 83 nū *plerique*, ni 33^b, 42, niii 40, 85

1 metropolis civitas Rotomagensium

rotomagensium *plerique*, rotomagensium 68, . . . maginsium 14, rotomagent 1, rotomagen 2,
 rothomagensium 29, 30, 40, 49, 50, 53, 54, 55, 56, 61, 62, 63, 74, 75, 90, rothomagensium 31,
 rotomagensis 12, 17, 18, 25, 27, 32, 33, rotomacensis 34, 69, rotomagensis 13, 15, 22, rotomagus
 8, 100, rothomagns 65, rotomago 64, rotomagensium 7, 70^a, 76, 77^b, 78, 79, 80, 81, 83, 84, 85 (*his*),
 86, 87, 88, 89A, rotomagensis 35, rotomagensium 48, rotomagensium 70^a, rotomagensium 77^a,
 romanensium 10, lugdunensium 82

2 civitas Baiocassium

baiocassium *plerique*, baiocassium 18, baiocassium 8, baiocas 100, baiogas 70, baiocasium 12, 32,
 35, 36, 38, 39, 41, 42, 43, 49, 50, 53, 54, 55, 58, 59, 60, 61, 62, 69, 89, 90, 91, 93, 97, 98,
 bayocassium 63, balocassium 25, baiocassensium 68, baiocacensium 40, 101, baiocasensium 67,
 baiocarum 35A, 56, baiocassium 20, baiocassium 75, balocassium 77, 89, balocasium 76, 78, 79,
 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89A, 97

3 Civitas Abrineatum

abrineatum *plerique*, abricatum 38, 41, 101, abricantum 64, 66, abricantum 31, 81, 87, 89,
 abricantium 59^a, 60, 65, abricantium 55, 56, 59^a, abricantium 100, abricatum 71, 72, 73, 74, 75,
 abrineadum 27, abrinearum 88, abricatarum 68, abrintakarum 70, abricatensium 40, abri-
 ceu 56^v, ambrineatum 28, aineatum 13, abricatum 12, ebrineatum 85, aprineatum 6, 7,
 abricatarum 67 *om.* 36, 42, 43

4 civitas Ebroicorum

ebroicium 49, 54, ebroicas 33, 34, 67, 68, 69, ebroicas 70, ebraicas 32, 35, ebroas 100, ebro-
 icorum 76^a, ebroniorum 2, ebotricorum 1, ebricorum 59^a

Atuaticorum 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 40, 49, 50, 53, 54,
 55, 56, 61, 62, 63, 67, 68, 69, 70, 101
 atuaticorum (*post ebr.*) 28, 29, 30, 31, acuaticorum (*post ebr.*)
 70, euaticorum (*ante ebr.*) 68, euaticorum id est ebr. 32, 33,
 34, 35, 40, 49, 50, 53, 54, 55, 56, 61, 62, 63, 67, 69, 101

5 civitas Saliorum

saliorum *plerique*, sadorum 7, sagiorum 5, salorum 25, satorum 30, saxorum 17, saxis 100, sio-
 rum 69, saliarum id est saliorum 49, 61, salarum id est idem 44, 47, saliorum 36, 37, 38, 39, 40,
 42, 43, 44, 47, 48, 50, 53, 51, 55, 57, 58, 60, 62, 64, 65, 66, 90, 91, 92, 93, 95, 96, 97, 101,
 salarium idem saliorum 45, salarium nel saliorum 98, salarium id est saliorum 63, salarium id est
 sagien 56, salarium id est saliorum 59, salurus id est saliorum 35A, solarium id est saliorum 94,
 salarium id est siorum 41, salarium salus 68, 70, salarium id est salus 67, saliorum id est satus 34,
 saliorum id est salus 32, 35, lasorum id est salus 33

deprimū 16, 51, 52, 57 *Usque ad II, 1): in II enumerant II, 1—5*

6 civitas Lexoviorum

lexoviorum 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 17, 45, 56, 64, 65, 66, 67, 70, 76, 77, 78, 80, 82, 83, 84, 85, 86, 89A, lexoviorum 44, 47, 48, lexoviorum 75, lexoviorum 71, 72, 73, 74, lexovium 100, alexoviorum 68, letoviorum 7, 88, lixoviorum 8, 40, 41, 43, 49, 50, 53, 54, 57, 58, 61, 62, 91, 93, 97, 98, lixoviorum 12, 15, 20, 22, 27, 33, 34, 69, lixoviorum 18, lixoviorum 39, licoiorum 24, 26, lixoxoviorum 14, luxoviorum 11, 19, 23, 25, 35A, 36, 37, 38, 42, 55, 59, 60, 81, 87, 89, 90, 92, 94, 95, 96, 101, luxoviorum 13, lixorum 35, locorum 32, licoiorum luxoviorum 29, licoiorum luxoviorum 28, 30, locoviorum luxoviorum 31 *om.* 63

7 civitas Constantia

constancia 22, 31, 63, 75, 97, constancie 13, id est constantia 32, constantinorum 67, 68, 70, *ad* constantia *adscr.* constantien 56²

Constance 52

III. PROVINCIA LUGDUNENSIS TERTIA

CIVITATES N. VIII

lugdunensis 2, 15, 22, 23, 31, 75, 81, 85, 87, 93, lugdunensis 13, 14, lugdunensium 49, 50, 54, 55, 56, 63, 70, lugdunum 47, 48, 62, lugdun̄s 1, lugdunensia 32, lugdusia 35 *tertia ante* pr. 8, iiii 20, *om.* 19 *niiii plerique*, iiii 20, 31, 35, 47, 48, 70, ii 34, 36, 42, iiii 1^a *om.* 7

1 metropolis civitas Turinorum

turinorum *Ammianus (vide supra p. 552, 577)*, torenorum 1, 2, torinorum 5, 6, corinorum 31, turenorum 74, tyrenorum 71, 72, 73, turenorum 75, turonorum *plerique*, turanorum 82, toronorum 9, 12, 13, 14, 15, 20, 22, 24, 27, 68, 70, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 83, 85, 86, 87, 88, 89, 89A, rotanorum 67, turonum 17, 35A, 61, 64, 66, 69, 101, tironensium 19, 23, toronensium 11, tironis 100, tirones 8, tironium 65 *om.* 18

Tors 52

---

2 civitas Cenomanorum

cenomanorum *plerique*, cenomanorum 12, 20, 47, 48, 56, 90, cenomanorum 17, 27², 35A, 60, 79, 85, 88, 92, 95, 96, 97², cenomanorum 64, 66 (*non* 46) 77, 80, 81, 82, 86, 87, caenomanorum 13¹, caenomanorum 13², caenomanorum 83, cenomenorum 89A, caenomenorum 76, 78, cenomannis 100, cenomania 8, cinomanorum 33^b, 35, 89, cinomanorum 25, 32, 58, 63, cinomanorum 33^a, 34, cinomaniorum 61, celomanorum 1, 2, 3, 4, 75, celomanorum 71, 72, 73, 74, ecelomanorum 7, 67, celomanorum 68, caelomanorum 6, 70, ceamanorum 89, cernomanorum 69 *om.* 18

Liman 52

---

3 civitas Redonum

raedonum 11, rhedonum 56, 65, reddonum 32, 35, redonis 8, 61, 62, 63, redons 3^a, redunum 20^a, renodum 12, rodunum 15, 67, 98, rhodonum 31, rodonum 82, sedonum 88 *post* Andecavenses 55, 56 *om.* 6, 18

Renes 52

---

4 civitas Andecavorum

andecavorum 1, 4, 6, 7, 10, 11, 13, 14, 17, 20, 22, 26, 34, 58, 67, 68^a, 71, 72, 73, 74, 75, andecorum 3, andicanorum 5, 9, 64, 66 (*non* 46), 68^b, 91, 93, autecanorum 12, andeganorum *plerique*, andegaborum 76, 78, 89A, andigaurum 19, 39, andeganorum 44, 45, 63, 88, andegaurum 77^a, andenagorum 98, andegavis 8, 100 *om.* 18

Angiers 52

---

5 civitas Namnetum

namnetum *plerique*, namnetum 78, 89A, nammedum 70, namnetum 20^b, 24, 26, 35A, 37, 49, 53, 57, 58, 89, 88, 90, namnetum 17, 92, 91, 95, 96, 97, namnetum 13, 33, 49, 68, namitum 1, nammitum 2, 5, namnetum 63, namietum 20^a, namnetum 69, namnetum 39, namnetum 41, 47, nanne-
rum 48, nannetis 8, 100 *om.* 18

Nantes 52

---

6 civitas Coriosolitum

coriosolitum *scripsi*, corisolitum 17, 75, 100, consolitum 7, 71, 72, 73, 74, consolitum 70, consulitum

deficiunt 16, 51, 52 (*usque ad* 11, 6), 99

67, consulitum 68, coriosolium 55, coriosopitum 1, 2, 6, 13, 23, 33, 34, 52, 57, 58, 59, 60, coriosopitum 5, coriosiosopitum 3 (*ce* -solum), 1, ariosopitum 32, 35, corosopitum 19, 24, 26, 28, 29, 30, 31, corisopitum 11, 12, 14, 15, 20, 21, 22, 27, 35A, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 47, 48, 49, 50, 53, 54, 61, 62, 64, 65, 66, 69, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 101, corisopitis 8, corisipotum 9, corisoptum 63, corisopotum 10, corisoporum 81, 87, 89, chorisoporum 77, 79, 80, 82, 83, 84, 85, 86, 88, 89A, chrisoporum 76, 78, crisopitum 25, 36, cersopitum 98, coriosolitum uel coriosopiceu 56
om. 18

7 civitas Venetum

uenetina 3, 4, 5, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 38, 52, 59, 60, 67, 69, 84, 88, 100, uenitum 1, 2, 68, 70, uenetium 6, uenesium 7, uenetus 8, uenorum 77, 79, 80, 81, 82, 83, 85, 86, 87, 89, 89A, uenatum 76, 78, eianeti 71, 74, eianeti 75, ganeti 72, 73, eiantium id est (idem 47) uenetum (uenatum 36, 42, uenetur 57^a) 36, 39, 40, 41, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 53, 54, 57, 58, 61, 62, 90, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, eiancium id est uenetum 63, 101, eiantium id est uenetum 37, 43, 64, 66, 91, eiantium id est uenetum 55, eiancium id est uenetum (*uolser*, uel uenetē) 56, eiantium (*corr. ce* eiantium) id est uenetum 35A, eianium id est uenetum 65 *om.* 18

8 civitas Osismorum

osismorum 12, 13, 14, 22, 25, 27, 32, 33, 34, 35, 41, 47, 48, 55, 56, 65, 67, 68, 70, 91, 93, 97, osisinorum 61, 74, 72, 73, 74, osisnerum 69, osismus 8, ocismorum 86, 89, 90, ossismorum 1, 3^a, 5, 15, 17, 28, 29, 30, 31, 37, 39, 44, 45, 46, 58, 61, 66, 82, ossisinorum 98, ossisimorum 21, 26, ossimorum 2, 3^a, 4, 9, 10, 20, 35A, 36, 38, 42, 43, 57, ossimorum 7, ossisemorum 6, oscismorum 59, 60, 76, 77, 78, 79, 80, 83, 85, 87, 88, 89A, oscimorum 84, oserimorum 81, oxismorum 11, 19, 23, 40, 50, 54, 62, 92, 96, oxisinorum 49, 94, exismorum 95, oximorum 52, 53, 104, oximensis 100, orisimorum 63, opsonorum 75 *post* Andecauenses 22 *om.* 18

9 civitas Diablintum

diablintum 5, 9, 10, 11, 17, 35A, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 49, 50, 52, 53, 54, 55, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 64, 66, 88, 89, 91, 93, 98, 100, 101, dyablintum 56, diablintium 47, diallintum 7, diaplintum 90, 92, 94, 96, 97, diablinteum 65, diablennum 1, 2, 3, 6, 12, 13, 14, 15, 19, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 37, 48, 69, 76, 77, 78, 80, 81, 83, 84, 85, 86, 87, 89A, diabientum 75, deabientum 71, 72, 74, deobientum 73, deablentum 20, diablendorum 32, 33, 34, 35, diablectum 82, diallentum 1, diabrentum 22, dioblentus 8, diaplantum 95, diabluotum 63, diablintorum diablintum 68, deabritorum deablittum 70, diablintorum id est dialintum 67 *om.* 18

id est Carifes 35A, 36, 38, 41, 42, 43, 62^a, 100

civitas id est c. 35A carifes 35A, 38, 41, 43, carofes 100,
caristes 36, 42, rauifes 62^a

quae alio nomine Adalia vocatur 55, 56

quae alio nomine Aliud vel Adalia vocatur 39, 40,
57, 58, 59, 60, 61, 62^a, 63, 98, 101

quae] quod 60 alio nom. *om.* 101 alyud 59 adalia 61,
62, 63, adala 39, 57, 58, 59, 98, addala 60, alia 40, 101
uocatur] dicitur 101, nuncupatur 61

id est Carifes quae alio nomine Aliud vel Adalia
nuncupatur 49, 50, 53, 54

10 Dolen	} 56 marg.
11 Maclonieu	
12 Brienceu	
13 Trecoren	
14 Leonen	

IV PROVINCIA LUGDUNENSIS SEXONIA

CIVITATES N. VII

lugduns 1, lugdonensis 12, 81, 87, 93, lugdunensium 23, 40, 49, 50, 54, 56, 62, 63, lugdunum 18,
deficiunt 16, 51, 99

PROVINCIA LUGDUNENSIS

QUARTA

CIVITATES N. VIII

Ingdurium 47, Ingdonensia 35, Ingdmensia 32 — senonia 1, 3 (*corr. in* senonica), 5 (*corr. ex* senonia), 9, 10, 14, 37, 45, 46, 91, *idem videtur irasum esse in* 2, 28, 93, senonie 17, senone 18, quarta *plerique, ante* pron. 8, *iiii a.* — 79, quarta senonia 13, 14, 20 (*ante* Lugd. 1), quarta senonum 17, quarta id est senonia 53, quarta quae et senonia vocatur 90, 92, 94, 95, 96, *om.* 29, 30 (*in sp. vac.*), 31 (*in sp. cae.*), 63 — *iii* 1, 2, 5, 6, 9, 10, 13, 14, 17, 20, 22, 25, 29, 36, 37, 38, 39, 41¹, 42, 43, 45, 47, 48, 64, 65, 67, 68, 70, 90, 91, 93, 95, 96, 97, *iiii* 8, 12, 15, 19, 23, 24, 26, 27, 32, 35, 10, 41², 49, 50, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 65, 69, 79, 85, 92, 94, 100, 104, *iiii* 33^a, 34, *ni* 33^b, *iiiiii* 28, 30, 31 — *om.* 11, 18, 52

1 metropolis civitas Senonum

senonum 34, 70, 77, 79, 80, 81, 82, 85, 87, 88, 89, senonum 76, 78, 84, 86, 89A, scrionum 98, senonis 100, senones 8, senona 4 — *om.* 2, 10¹

Sens 52

2 civitas Carnotum

charnotum 1, carnatum 2, 5, carnutum 65, carnotenum 7, 11, 19, 21, 23, carnotenum 7, carnorum 64, 66 (*non* 46) 67, 78, canonum 20

Chartres 52

3 civitas Autisiodorum

autisiodorum 6, 10², 11, 13, 14, 17, 18, 19, 22, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 35A, 36, 39, 40, 41, 42, 43, 50, 53, 51, 55, 57, 58, 59, 61, 62, 63, 81, 87, 89, 92, 94^b, 95, 96, 97, 98, 101, anthisiodorum 12², 38, 84, 88, autisiodorum 60, autisiodorensium 90, autissiodorum 37, 69, auticio-
dorum 56, autisiodorus 100, autisidorum 21, 23¹, autisidorum 3, 23², 94^a, ottissiodoro 8, autisio-
dorum 48, 49, 65, 66, autisiodorus 52, autisiodoresum (*autisiodore-sam m. 1*) 70, altisiodorum 4,
altisiodorum 1, 2, autisiorum 10¹, 72, 73, 74, 75, anthisiorum 12¹, autisiorum 71, autisioderum 5,
9, 15, 26, 33, 34, 41, 45, 79, 85, 91, 93, anthisioderum 80, 82, 83, 86, 89A, autisiodero 7, au-
tissioderum 76, 78, autisioderum 20, autisioderisium 67, 68, anthisioderum 77, autisioderum 47,
64, 65, audisiodorum 35

Auxerre 52

1 civitas Autricum 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 22, 23, (*supra e. vel* minernum), 24, 25, 26, 27, 28 (*sic videtur fuisse, eraso vocabulo substitutum n. eadem* neuernis), 32, 33, 34, 35, 37, 38, 41², 69, 79, 85, 90
ciuitas *om.* 10 — autrics 8, audricum 22, antricum 32, au-
tricum 85, altricum 90 — *Hoc loco plerique, post Melduos* 37

5 civitas Tricassium

tricassium *plerique*, tricassium 7, 8, 12, 38, 41, 50, 55, 57, 58, 61, 62, 63, 69, 90, 94, 95, 96, 97, tricassum 47, 48, tricassinorum 23, tricassinorum 19, trigasinorum 11, treccassium 1, 2, 3, 4, 6, 24, 26, 29, 30, 31, 37, 49, 54, 59, 67, 77, 80, 82, 83, 84^b, 86, 88, treccassium 56, 70, 76, 78, 81, 87, 89, 89A, 104, treccassinum 60, 84^a, treccas 100, tragassium 33, 34, tragassium 32, 35 — *post Car-*
nutes 71, 72, 73, 74, 75

Troies 52

6 civitas Aurelianorum

aurelianorum 1, 4, 5, 6, 7, 11, 12, 13, 14, 15, 19, 20, 22, 23, 27, 34, 63, 67, 68, 70, 77, 80, 81, 82, 87, 88, aurelianorum 2, aureli aurelianorum 85, aurelianorum 86, aralianorum 76, 78, 89A, aurelianorum 18, aurelianis 100, aurelianis 8

Orliens 52

7 civitas Parisiorum

parisiorum 88, parhisiorum 65, pariseorum 76, 78, 81, 83, 87, 89, parisaeorum 77, 80, phari-
seorum 86, 89A, paritiorum 1, 2, pasiorum 36, 42, 43, parysiorum 53, parisius 8, 100, pari-
sium 32, 35

Paris 52

8 civitas Melduorum

meduorum 86, meldorum 1, 2, 13, 32, 35, 36, 38, 40, 42, 43, 49, 50, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 64, 62, 63, 67, 68, 69, 70, 98, 101, mellis 8, 100

Mianz 52

deponit 16, 51, 99

9 civitas Nivernensium 21, 23², 28², 29, 30, 31, 40, 49, 50, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 92, 94, 98, 100, 101

nivernensium 40, 49, 50², 54, 55, 56, 59, 60, 98, nenensium 52, 57, 92², 94, 101, nenensium 58, 92¹, naunensium 61, 62, naunensium 63, narnensium 50¹, 53, nenens 28², 29, 30, 31, 100, nenens 21, niernum 23² *hoc loco plerique, post Autisiodorum* 21, 29, 30, 31, 100, *vel Nivernum supra v. inser. ad Autricum* 23² *similiterque* 28² *(vide ad IV, 4)*

Nevers 52

10 castrum Nandonis 28, 29, 30, 31

V PROVINCIA BELGICA PRIMA

CIVITATES N. III

belgika 70, belgeca 15, 22, 32, 33, 35, belgaeca 6, belgega 12, 14, bellica 2, 5, 10, 20, 27, 34^a, 39, 64, 67, 77, 80, 81^a, 83, 84, 86, 87, 89, 89A, 91, 93, belliga 82, belliaga 18, bellica 19, proxima sequanorum 1, *om.* 44, 52 *prima ante* prov. 8, *primū ex* uatium 68, *prima* 35 *iii plerique, ii* 24, 26, *iiii* 20, *xiii* 39^a *om.* 7 *sentionenses*

1 metropolis civitas Treverorum

treverorum *plerique*, treuitorum 3², 13, 15, 21, 26, 28, 29, 37, 44, 46, 48, 61, trinerorum 30, treuisorum 22, treuorum 85, treuorum 12, 60, 79 (*corr. a m. 3 fortasse in* treuorum), treuerum 32, 35, treuerotium 1, ererotium 2, treferorum 82, trefororum 77, 80, 81, 86, 87¹, 89, treforum 89A, creutorum 63, teuerorum 45, trephorum 83, treueris 4, 8, 100, *om.* 47

Treues 52

2 civitas Mediomatricum

mediomatricum *plerique*, medimaticum 89, mediomatrecum 18, mediomatricorum 3, 4, 5, 6, 9, 10, 11, 17, 19, 23, 29, 33, 35A, 36, 38, 40, 41, 42, 43, 49, 50, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 70, 91, 93, 98, 101, matricorum 37, 39, 45, metricorum 10, 44, 47, 48, mediomatricus 100, mediomartis 8, metitianorum 7

id est Mettis *omnes praeter* 1^a, 4, 7, 10, 11, 12, 13, 15, 18, 19, 22, 23, 25, 27, 31, 71, 72, 73, 74, 75

id est] idem 18, hoc est 77, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 89, 89A, 92, 95, 98, *hd* 100, *om.* 1^b, 3, 6, 9, 17, 26, 28, 29, 30, 68, 70. *ciuit. mettis (sequitur ciuit. mediomatricorum)* 5 *mettes* 1^b, *metthis* 59, 60, *metis* 24, 35, 35A, 37, 52, 53, 56, 57, 61, 65, 66 (*non* 46), 77^a, 89, 91, 96, 97, 100, 101, *metis* 89A, 98, *mictis* 63, *mettus* 28, *metus* 29, 30, *menies* 6, *metas* 90, *metris* 61

Mez 52

3 civitas Leucorum

leucorum 38, 77, 80, 82, leocorum 12, 13, 15, 27, 71, 73, 74, 75, leocorum 72, leucorum 35A, 41^a, 53, cleucorum 35, elencorum 32, leecorum 22, lecorum 8, 18, leticorum 63 *om.* 1

id est Tullo *omnes*

id est] idem 47, 48, hoc est 77, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 89, 89A, *om.* 1, 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 17, 18, 19, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 68, 70, 71, 72, 73, 74, 100 *tullo plerique, tollo* 67, *tullum* 24, 36, 38, 40, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 53, 54, 55, 56, 61, 62, 63, 81, *tullos* 71, 72, 73, 74, 75, *tullium* 65 *ad caput praecedens* 9

Toul 52

4 civitas Verodunensium

uerodunensium 3^b, 5, 6, 10, 44, 45, 47, 48, 65, 66, 67, 92, uerodunensis 71, 72, 73, 74, 75, uero-

depiunt 14 (*ceuanerunt* V, 1—4), 16, 20 (*om. prov. V praeter inser.*), 51, 76 (*om. prov. V*), 78 (*item*), 88 (*item*), 99; *civitates collocantur in prov. IX ante Vesontionenses* 17

donensium 11, 19, 23, 97, neroduentum 3^a, nerodentium 1, 2 (*superest ner/entium*), neruduensium 1, 18, 98, nerodonensium 90, 91, 93, 95, 96, nereduensium 9, 22, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 35A, 39, 41, 50, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 69, 70, 101, nereduinsium 13, 68, uereduencium 31, ueredonensium 61, uereduensium 15, uereduinsium 12, ueridonensium 94, uiriducensium 37, 49, 54, uiriducus 100, uiriduco 8, uerduensium 36, 38, 42, 43, 53, 84, uerduensium 77, 79, 80, 81, 82, 83, 85, 86, 87, 89, 89A, uirduinsium 7, uirduensium 24, 32, 33, 34, 35, 40, 52, uinduensium 17

Viridun 52

VI PROVINCIA BELGICA SECUNDA

CIVITATES N. XII

belgeca 6, 15, 22, 33, 35, belgega 12, bellica 2, 5, 10, 27, 64, 77, 80, 81^a, 83, 84, 86, 87, 89, 89A, 91, 93, belliga 82, beliaga 18, beluicae 76, 78, bellica 19, bellicarum (*corr. in belgecarum*) 7   secunda] *ante* prou. 8, prima 88   xii *plerique*, xi 19, 23, 36, 42, 67, xiii 55, 56, 65^a, 101   *ordinat sic*: 1, 2, 4, 6, 8, 12, 3, 5, 7, 11, 9 (*om. 10*) 7

1 metropolis civitas Remorum

in qua est *praem.* 99   remmorum 11, 19, 23, 25, rhemorum 65, reniorum 88, remos 1, 2, remensium 37, renis 8, 100

Durocorderum 99

Rains 52

2 civitas Suessionum

suessionum 59, suesionum 13, 94, 95, 96, suesiorum 60, suessio 100, suessontum 24^a, 44, 45, 46, 47, 48, 76, 78, 89A, suessionensium 52, suessianum 64, sessionum 3, 6, 12, 14, 17, 18, 20, 22, 25, 27, 33, 34, 35, 68, 70, 71, 72, 73, 74, 75, sessionium 15, sessiones 8, sassionum 4, res***m 67

Soissons 52

3 civitas Catalaunorum

catalaunorum 1, 6, 35A, 36, 37, 38, 39, 41, 42, 43, 44, 45, 47, 48, 50, 53, 57, 59, 60, 61, 62, 64, 65, 66, 67, 68, 90, 91, 92, 93, 94, 98, cathalaunorum 9, 24, 49, 54, 63, 101^b, catalaunorum 70, 71, 72, 73, 74, 75, cathalaunensium 40, cathalaunicorum 56, cathalamorum 55, cathalanorum 52, cataleunorum 7, cataluorum 2, cataulanorum 95, 96, launorum 58, catalauis 100, catalonis 8, cadellaunorum 77, 79, 80, 82, 83, 85, 88, cadaellaunorum 86, gadellaunorum 11, cadelaunorum 99, cadellaunorum 84, cadellaunorum 81, 87, castellaunorum 89, catellaunorum 19, 23, cauellaunorum 3^a, 5, 10, 26, 28, 30, catellaunorum 3^a, 31, cauellaunorum 29, cauellaunorum 32^b, 35, cauellaunorum 12, 13, 14, 15, 18, 20, 22, 25, 27, 33, 34, 69, cauellaunorum 32^a, caudelaunorum 76^b, 89A, caudelaunorum 76^a, 78, cauellaunorum 17, cauellaunorum 4, cataulanorum 97, cathalaunorum 101^a

id est Caldunis 69

Chalons 52

4 civitas Veromandorum

uromandorum *plerique*, ueromandorum 13^a, uerummandorum 70, ueromandorum 4, ueromancorum 63, ueromandorum 2, ueromandorum 65, uirmandorum 7, 12, 14, 15, 17, 18, 20, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 35A, 49, 52, 54, 55, 56, 99, uirmandorum 69, uirmandus 100, ueremandorum 33, 34, 36, 42, uerumundis 8, uerimandorum 75, uerumandorum 59, 60, uertemandorum 32, 35, ueromannorum 64, ueromanorum 66 (*non* 46), nonionensium 40, nonionum 101

quae nunc Noviomagus 8, 36, 38, 42, 43, 52, 56

quae nunc] id est 8, 52, 56   nonionagus 36, 38, 42, 43,
nonionagus 8, nonionen 56, nonionus 52

Noions 52

5 civitas Atrabatum

atrabatum 1, 2, 3, 4, 35^a, 36^a, 37, 38, 42, 50, 56, 62, 63, 71, 72, 73, 74, 75, 85, 95^a, 100, atrabatum 5, 6, 7, 9, 10, 11, 17, 19, 23, 24, 26, 28, 29, 30, 31, 41, 61, 66, 67, 68, 70, 77, 80, 81, 83, 84, 86, 87, 89, 89A, 91, 93, 98, atrabatum 53, 61, atrauantum 82, atrabatrum 59, 60, atrabatrum 36^a, atrabatum 57, 58, 92, 94, 95^a, 96, 97, atrabaturum 39, atrabatum 78, atrebatum 35A,

deiciunt 16, 51, 99 (*habet solam prov. VI*)

44. 45. 46. 47. 48. 49. 51. 65. 99. 101, atrenatum 90, atrebatum 32. 52. 55, atrebatensium 40, atrauium 8. 12. 13. 14. 15. 18. 25. 27. 33. 34. 35¹. 76, atrauium 69, atrauium 20. 22, atrebatum 43, arantatum 88 *post Turnacenses et Camaracenses* 52

Arras 52

---

6 civitas Camaracensium

camaracensium 3. 5. 14. 15^b. 17. 18. 24. 26. 27. 28. 30. 31. 32. 33^b. 35. 35A. 36. 37. 38. 39. 41. 42. 43. 57. 58. 59. 60^b. 61. 61. 65. 67. 70. 86. 90. 91. 93. 94. 95. 98, camaracensium 13, camaracensium 1. 2 (*superest camaracensium*), camaracensium 68, camaracensium 75, camaracensium 20, camaracus 8. 100, camaracensium 12^b, camaracensium 97, camaracensium 4, camaracensium 33^a, camaracensium 76, camaracensium 78, camaracensium 60^a, camaracensium 15^a, camaracensium 12^a, camaracensium 29, camaracensium 9. 10, amaracensium 22, cameracensium 11. 19. 23. 34. 40. 44. 45. 47. 48. 49. 50. 52. 53. 54. 55. 56. 62. 63. 66. 71. 73. 74. 88. 92^a. 96. 99, cameracensium 72, cameracensium 92^a, camarocensium 77. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 87. 89. 89A, capracensium 7, caracensium 69, cassacensium 25 *post Turnacenses* 52

Neruiorum id est Cameracus 101

Cambrais 52

---

7 civitas Turnacensium

turnacensium *plerique*, turnacensium 33, turnacensium 1, turnacensium 56, turnacus 8, turnacensium 68^b, turnacensium 44, tornacensium 3. 6. 24. 26. 28. 29. 30. 31. 35A. 37. 40. 46. 49. 50. 52. 53. 54. 61. 62. 65. 101, tornacensium 7, tornacensium 63, turacensium 76. 77. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 89A, triuacensium 2 *post Silvanectes* 35A *om.* 4. 17. 47. 48. 78. 100

Tornais 52

---

8 civitas Silvanectum

silvanectum *plerique*, selvanectum 20. 22. 24, silvanectis 8, silvanectum 44. 47, silvanectum 18. 32. 35. 85, silvanectum 88, selvanectum 15, silvanectum 57, silvanectum 62, silvanectum 63, silvanectensium 40. 49. 52. 54. 55. 101, silvanectensium 56, silvanectum 90. 94. 97, silvanectum 96, silvanectum 95, fillianectum 98, salvanectum 89

Senlis 52

---

9 civitas Bellovacorum

bellovacorum 1. 2. 3. 6. 9. 13. 14. 26. 28. 29. 30. 31. 32. 33^a. 35A. 36. 42. 43. 57. 58. 64. 66. 69. 71. 72. 73. 74. 75. 89. 91. 93. 98, bellovacorum 5. 67. 68. 70, bellovacorum 46. 47. 48. 52. 55. 56. 59. 61. 62. 63. 90. 92. 95. 97, beluacorum 38. 39. 41, beluacorum 49. 50. 53. 54. 60, beluacensium 24. 37. 40. 99. 101, bellouagus 100, bellouager 94, bellouagorum 45, bellouagorum 44, bellouagorum 96, bellovacorum 11. 12. 17. 19. 23. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89A, bellovacorum 76. 78, bellovacorum 77, bellovacorum 7, bellovacorum 10. 15. 18. 20. 22. 25. 27. 33¹ (*superest bellovacorum*), bellovacorum 35, bellovacorum 34, bellovacorum 4, beluaco 8

Biauvais 52

---

10 civitas Ambianensium

ambianensium *plerique*, ambianensium 13. 45. 68, ambianensium 1, ambianensium 63, ambianensium 64. 66 (*non* 46), ambianensium 2, ambianensium 48, ambianensium (*corr. ex* -bienensium) 11, ambianorum 65, ambianis 8. 100, ambianensium 77^a, ambranensium 78, ambranensium 39, aribanensium 57. 58. 59. 60, abianensium 18, abianensium 22, ambianensium 5^a. 90. 95¹, ambiennensium 72. 74. 75, ambianensium 15. 35 (*corr. ex* amlanensium), 85, ambianensium 17. 32, ambianensium 81. 87. 89 *om.* 7

Amiaus 52

---

11 civitas Morinum

morinum *plerique*, morenum 67. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 98, morinum 18, murinum 17 (*priore loco*), morinum 39, morenum 68, maurinum 4, marinum 36. 42, morinorum 37. 40. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 52. 53. 54. 55. 56. 59. 60. 61. 62. 63. 65. 101, morinorum 7, morinacensium 69, morinus 8, morianus 100 *Morinos et Bouonivuses post Saessiones* 28. 29. 30. 31; *easdem duas civitates in fine Belgicar primae (hoc loco post civitas sp. relictis)* 24. 26; *easdem duas et hoc loco et post civitates Belgicar primae* 17

id est Ponticum 32. 33. 34. 35. 35A. 36. 37. 38. 39. 41. 42.
43. 44. 45. 47. 48. 49. 50. 53. 54. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63.
64. 65. 66. 67. 69. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98
id est] idem 47. 48 pontium 33. 34, pontum 32. 35, pontica
91, pontificum 62^a civitas pontinensium id est ponticum 65²
quae nunc Tarnanensis dicitur 40. 100. 101 Terouane 52
dicitur *post* nunc 40 tarnanensium
10, seu terouanensium 101
Tarauanna Pontum (*corr. in* pontum) 70
id est Ternacensium

12 civitas Bononiensium

bononiensium *plerique*, bononientium 1, bononiensium 56, bononia 8. 100, bonomensium 11. 24,
bononientium 2, bononiensium 72, bonomensium 5. 10. 18. 20^b. 25. 32. 35A. 36. 38. 40. 41.
42. 43. 57. 58. 59. 60. 64. 69. 92. 93. 94. 96, bononinsium 13. 14, nonomensium 20^a, bonon-
nensium 15, boninensium 12, boniensium 17 (*loco priore*), bonensium 9. 17 (*loco posteriore*). 39,
boninsium 22, bonensium 27. 66 (*non* 46), bononiensium 49. 50. 52. 54. 61. 62. 101, bononensium
53. 63. *propter locum v. caput praecedens; praeterea post Silvanetes* 6 *om.* 23^a. 55. 68. 98

quam nunc Boloniam vocant 100

Bouloigne 52

13 civitas Laudunensium 40. 52. 55. Loon (*sic*) 52
56. 100. 101

cin. laud.] laudum 100 *hoc loco* 55. 56, *ante Suessiones*
52, *post Suessiones* 40, *post Catalaunos* 101, *in margine*
Belgicae 11 100

VII. PROVINCIA GERMANIA PRIMA

CIVITATES N. IIII

germanica 3. 4. 6. 7. 11. 24. 26. 28. 29. 30. 31. 36. 38. 42. 43. 68. 70. 81 *prima om.* 11. 19.
76 *pr. germ. prima]* *pr. germanorum prima* 69, *pr. germanorum priorum* 71. 72. 73. 74. 75,
secunda pr. germ. (provinciarum VII et VIII ordine inverso) 8, *pr. magentiacensium* 98
iiii plerique, *iii* 20. 27, *ni* 8, *xii* 36. 38. 42. 43

1 metropolis civitas Mogontiaccensium

mogontiaccensium 1. 2. 3^b. 42. 44. 61. 76. 89A, mogontiaccensium 67, mogontiaccensium 43. 45. 62.
97, mogonsiaccensium 3^a, mogontiacum 4, mogontiacus 8, mogontiaccensium 36, mogotiaccensium 81.
87, mogociaccensium 47. 48, mogoziacensium 75, magontiaccensium 10. 11. 12. 15. 24. 26. 28. 30.
35A. 37. 39. 40. 41. 46. 50. 53. 70. 78. 79. 83. 85. 86. 91. 93. 94. 98, magonciaccensium 5. 9.
14. 17. 18. 23. 27^b. 29. 33. 77. 80. 84. 88. 90. 92. 95. 96. 101, magonciaccensium 31, magontiaccensis
64. 66, magontiatensium 69, magontia 59. 60. 100, magontiaccensis 65, magntiaccensium 49. 52.
54. 55, maganciaccensium 68, magotiaccensium 57, magociaccensium 22. 27^a. 58. 89, magoziacensium
71. 72. 73, magociatinsium 13, maganciaccensium 6, magintiaccensium 38, magiriasencium 63, mag-
nensium 7, magoniaccensium 19, magonitiaccensium 82, magoriaccensium 25. 74, magociaccensium 20,
magmsiencium 56, mangonaensium 34, manganeensium 35, magauensium 32

id est Magontia 32. 33. 34. 35. 35A. 37. 39. 40. 41. 44. 45.
46. 47. 48. 49. 50. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 61. 62. 63. 68. 70. 90.
91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98

id est] idem 47. 48, *om.* 68. 70 magontia 35A. 39. 40. 41.
46. 57. 58. 70. 91. 93. 95². 98, magoncia 63, maguntia 48.
49. 50. 53. 54. 55, magancia 56, moguntia 61. 62, mogueia
97, magantia 32. 33. 34. 35. 37. 44. 47. 48. 68. 90. 94. 95¹.
96, magancia 45. 63, magentia 92

2 civitas Argentoratensium

argentoratensium 32. 4. 5. 6. 7. 33. 34. 35A. 37. 39. 41. 45. 46. 57. 58. 59. 60. 68, argentoratentium
1. 2, argetoratensium 70, argentoraccensium 31. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 18. 19. 20. 23. 24. 25.

deficiunt 16. 51. 99 *habet solum proc. VI)*

26. 27. 28. 29. 30. 31. 40. 47. 48. 49. 50. 52. 53. 54. 55. 56. 61. 62. 64. 65. 66. 69. 77. 79. 80. 85. 88. 101. argentorasensium 63, argentoracensis 8, argentoracensium 13, argentoriacensium 82. 83. 84. 86. 87, argentariocensium 81. 89, argentoretensium 9, argentora 90. 91. 92. 93. 94^b. 95. 96. 97, argentoria 94^a, argentoratna 100, argentoratensium 44, agantoratensium 32^a, argentoracensium 22, argantoracensium 35, argantoracensium 76, argantoratensium 32^b, argentariacensium 89A, argentiacensium 78, argentina 36. 42. 43, argentinacensium 38, argentinensium 98, arietoracensium 75, arietoratensium 71. 72. 73. 74 *om.* 67

id est Strateburgo 8. 28. 29. 30. 32. 33. 34. 35. 35A. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 47. 48. 49. 50. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 67. 68. 70. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 89A. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 100. 101
id est] idem 42. 47. 48, hoc est 2. 76. 77. 78. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89A. *om.* 68. 70. 89 strateburgo 33. 34. 35A. 39. 41. 55. 57. 58. 67. 68. 70^b. 90. 91. 92. 93. 95. 96. 97. 98. 101, strateburgum 40, strateburg 54, strateburgo 28. 32, strathugo 35, strathurg 8. 59. 60. 100, strathuburos 44. 47. 48, strathburg 45, stratisburgo 76. 77. 78. 80. 81. 82. 84. 86. 87. 89A, stratisbugo 83, stratisburg 89, stratispurg 79. 85, strazeburg 49. 50. 53. 61. 62. 63, strazburgis 36, strazpurgis 12. 43, straceborgo 56, strassburgo 88, straburgo 29. 30, straburgis 38, straburg 37, stateburgo 70^a, tradeburgo 94

3 civitas Nemetum

nemetum *plerique*, nemitum 1. 2. 3. 6. 7. 67. 68^a. 70, nemmetum 11. 12. 13. 14. 19. 23. 24. 26. 27. 28. 29. 41, nemmetum 20, nemettum 45. 47. 48, nemmentum 31, nemetensium 55, nementensium 56, neninetum 18, nemnetis 8, nemum 68^b, neometum 71. 72. 73. 74. 75, *anc*metum 33, memetum 32, memmetum 34. 35, memmetum 100, metemum 35A, metetum 101, uemetum 63, nammetum 25 *post Vangiones* 7

id est Spira 8. 28. 29. 30. 32. 33. 34. 35. 35A. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 70. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 89A. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 100. 101
id est] idem 47. 48, hoc est 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 87. 88. 89. 89A. *om.* 68. 70 spera 33. 34. 100^a

4 civitas Vangionum

vangionum *plerique*, uvangionum 8. 20. 29. 30. 35A. 40. 41. 44. 45. 46. 47. 48. 55. 68. 70. 72. 73. 74. 81. 87. 89. 101, vngionum 3^a. 7. 12. 33. 58, vangiorum 76. 77. 80. 82. 83. 84. 86, uvangiorum 52. 89A, vangorum 88, vangionen. 64. 66, gangionem 35, gaangionem 32, euangionum 85

id est Warmatia s. 28. 29. 30. 32. 33. 34. 35. 35A. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 47. 48. 49. 50. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 66. 67. 68. 69. 70. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 89A. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 100. 101
id est] idem 47. 48. 88, hoc est 79. 80. 82. 84. 85. 86. 87. 89. 89A, *om.* 68. 70 unarmatia *plerique*, uarmatia 40. 54, unarmacia 35. 43. 52. 56. 63. 67. 69. 80. 81. 82. 83. 87. 88. 89. 97, unarmarcia 84, gnarmatia 35A. 59. 60. 96, garmatia 90. 95, garmantia 94, unormatia 8. 32. 36. 42. 61. 62, unormacia 63. 89A, unarmotia (?) 38, unormotia 55, uarmoti^a 67, nararmatia 44, natarmatia 45. 46, narrarmatia 47, narmoti^a (?) 48, unormen. 64. 66, hornetomagus 65

5 civitas Alverstetensis 36, 38, 42, 43, 93 aluerstetensis 36, 42, aluerstetensis 38	Halberstat 87 ²
6 civitas Pragensis 36, 38, 42, 43, 93 spagensis 43, spurgensis 38	Braga 87 ²
7 civitas Badebrunnensis 36, 38, 42, 43, 93 badebrunnensis 36, 42, padebrunnensis 38	Mons Pavonis 87 ²
8 civitas Egestetensis id est Rubiloens 8, 36, 38, 42, 43, 93 egistetensis 38 id est rubiloens <i>om.</i> 43, 93 castrum rubiloens quod Eihsteti dicitur 8	Eistetin 87 ²
9 civitas Wirzburgensis 8, 36, 38, 42, 43, 93 wirzburgensis 8, wurzburgensis 93	Herbipolis 87 ²
10 civitas Constantiensis 8, 36, 38, 42, 43, 93 constantia 8	Constantia 87 ²
11 civitas Curiensis 36, 38, 42, 43, 93	Curia 87 ²
12 civitas Werdumensis 36, 38, 42, 43, 93 nerdumensis 42	Werdensis 87 ²
13 civitas Babinbergensis 36, 38, 42, 43, 93 babenbergensis 43, 93, bauehengensis 38	Nuenburgensis 87 ²
14 civitas antiqua 36, 38, 42, 43, 93	Monasteriensis 87 ²
15 civitas Augustensis id est Ogesbure 8, 36, 38, 42, 43, 93 angustensis] augusta vindelicum 8 ogesbure 36, oesbur 42, eresbure 43, ciesbore 38, ciesbure 93, annespurch 8	Augusta 87 ²
16 hildenensis 36, 38, 42, 43, 93 heldinensis 93, hildenensensis 42, heldinensensis 38, 43 <i>5—16 sic ordinant 36, 42, 43, 93, sic: 5—10, 15, 16, 11—14 38, sic: 9, 10, 8, 15 (reliquae absunt) 8, sic: 10, 11, 15, 8, 9, 7, 6, 5, 14, 13, 12, 16 87².</i>	Hildisheim 87 ²
VIIA. Provincia Baioriariorum, id est Noricus ripensis super Danovium sive Noricus mediterranea habet civitates n. VI daubium <i>corr.</i>	
1 metropolis civitas Iuvavo id est Salzburg	} 8
2 civitas Regino	
3 civitas Patavia	
4 civitas Frigisiensis (<i>sic</i>)	
5 civitas Nova	
6 civitas Sabionensis	

VIII. PROVINCIA GERMANIA SECUNDA

CIVITATES N. II

germanica 3, 4, 6, 28, 29, 30, 31, 36, 38, 43, 67, 68, 70, 81, germanorum 69, germana 18 — secunda] prima 33, 34 *et ordine provinc. VII et VIII inverso* 8, *om.* 25, 31 — ii *plerique*, iii 40, iii 23, u 43, vi 36, 42 — *om.* 7, 98

1 metropolis civitas Agrippinensium

agrippinensium 3², 11, 19, 27, 28, 41, 45, 48, 49, 53, 54, 55, 60, 61, 66, 69, 75, 79, 88, 89, 93, agrippinentium 2, agrippenensium 56, agripinensium 3¹, 4, 5, 6, 24, 26, 29, 35A, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 47, 50, 52, 57, 58, 59, 62, 67, 70, 71, 72, 73, 74, 77, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 89A, 90, 91, 97, 101, agripinentium 1, agripinensium 10, agrepenensium 14, 15, 18, 22, acrepenensium 13, agrippinensis 64, 65, agrippina 8, agripina 100, agrippiniensium 23, 98, agripiniensium 30, 92, 94, 95, 96, agrippiensium 63, 76, 78, agripensium 9, 17, 20, 32, 68, 70, agrepensium 33, 34, 35, egripiniensium 31, egrepensium 25, agrapensium 12

id est Colonia 8, 32, 33, 34, 35, 35A, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 47, 48, 49, 50, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 61, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 89A, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 100, 101

id est] idem 47, 48, hoc est 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 89A, *om.* 68, 70 — colonia 56, colo 77

2 civitas Tungrorum

tungrorum *plerique*, tongrorum 39, 68^b, tungarorum 2, tungronum 57, 58, 98, tongronum 68^a, tungris 8, 40, 100, tungorum 3^a, 10, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 22, 23, 27, 35^a, 38, 86, tungurum 20, tangorum 12, tingorum 36, tungridum 88, turingorum 42, *om.* 63 (*adest adscriptio*)

id est Tungris 32, 33, 31, 35, 35A, 37, 39, 41, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 53, 54, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 67, 68, 70, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98

id est] idem 47, 48 — tungris 49, 54, tungrias (?) 67

quae nunc Leodium 36, 38, 40, 42, 43

leodicum (*seq. spat. vac.*) 40

3 civitas Traiectus, id est Uztricht 36, 38, 42, 43, 93

traiectum 38, 43, 93 — nstreid 40

4 civitas Mindensis 36, 38, 42, 43, 93

mundensis 36, 43, 93

5 civitas Mimigardervordensis 36, 38, 42, 43, 93

mimigardervordensis 42, mimigardervordensis 36, 43, mimigardervordensis 38, mimigardervordensis 93

6 civitas Osenbrugensis 36, 38, 42, 43, 93

osenburgensis 42

IX. PROVINCIA MAXIMA SEQUANORUM

CIVITATES N. III

proxima (*pro* provincia maxima) *seq.* 17 (*præiore loco ante Treveros*), pron. prima sequanorum 1, 2, pron. max. *seq.* prima 41², 69, provincia *seq.* (*om.* maxima) 8, 12, 18, 24, 26, 27, 98, pron. m. sequandorum 10, pron. m. senorum 32, 35, 37, germania secunda 61, 62¹, 63, germania tertia 62², germania tertia maxima *seq. rubro ulser. in* 49, germania tertia pron. max. *seq.* 50 — iiii 1, 2, 5, 6, 9, 10, 84 (*sic*), vii 8, viii 15, 20, 33, viiii 11, 12, 13, 14, 17, 18, 19, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 32, 34, 35, 67, 68, 69, 70, 79, 85, 100, x 29, 35A, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 101 — *om.* 3 — *civitates sic: Vesontioneuses (1) — Helvetii (3) — Basilienses (4) — Argentarienses (7) — Equestres (2) — Vindonissenses (5) — Ebrodunenses (6) — Rauravenses (8) — partus Alacii (9) se recipiunt in* 36, 38, 42, 43

1 civitas Vesontiensium

vesontiensium 3², 4^b, 6, 9, 35A, 36, 37, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 50, 53, 55, 61, 62, 93, 98, 101,

deficiunt 7 (*in proc. VIII*), 16, 51 (*ad VIII fin.*), 80 (*deficit proc. VIII*), 99

PROVINCIA LUGDUNENSIS

QUINTA SEQUANORUM

CIVITATES N. VIII vel X

nesontientium 19, 38, 39, 40, 51, 57, 58, nesonciensium 2 (*superest vesoncie sium*) 5, 52, 56, 59, 60, 68, nesonciencium 97, nesonsiensium 71, 73, 75, nesonsiendum 1, 72, 74, nesontiensis 64, 66, nesociensium 47, 48, 63, nesosiensium 31, nesotientium 91, nesontionensium 67, nesontio 8, nesonticum 28, 29, 30, 31, nisonticum 21, 26, vesontionicum 17, 23, nesoncionicum 11^b, 19, 21, nesontieni- cum 10, nesontinicum 25, nisontinicum 13, 14, 15 (*corr. ex usont-*), 33, 34, 69, nisontinicum (*corr. ex -nicum*) 20, nisontinicum 18, unisontinicum 32, 35, nesonehicum 11^a, nisonehicum (*corr. ex -nicum*) 12, nisontineum 27, nisontinium 22, nesontiacum 92, nesoneiacum 95, 96, nisotiensium 70, nesonensium 7, nesontionum 76, 77, 78, 80, 81, 82, 83, 84, 85 (*corr. ex- tiumum*), 86, 87¹, 89, 89A, 91, 100, nesoncionum 79, nesontionensis 65, nesemonum 88, bisuntium 49, 51, 87², besanciaicum 90

Crassopolinorum hoc est V. 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 81, 85, 86, 87, 88, 89, 89A

crassopolinorum 77, 78, 79, 80, 85, 88, chrassopolinorum 76, crasopolinorum 82, 89A, crisopolinorum 83, 84, 86, crispo- linorum 81, 87, 89 hoc est *om.* 79

2 civitas Equestrium

equestrium *plerique*, arquestrium 3, 13, 27, 28, 33, 38, 58, 70, 76, 77, 80, 81, 83, 87, 89, 89A, 91, 93, equistrum 12, 44, 45, 47, equestris 8, equestria 57^a, aquestrum 7, 14, equesterium 20, equestium 36, equestrum 63, equisrium 30, sequestrum 40, 51 *de ordine* 36, 38, 42, 43 *vide supra, in fine Germaniac II* 35A

id est Noiodunus *omnes praeter 8 (vide infra)*, 9, 18, 59, 60 (*hi duo habent post Helvetios, vide infra*)

id est] idem 47, 48, hoc est 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 89A, *om.* 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 35A, 42, 68, 70, 71, 73, 74, 75, 100 noiodunus 1, 5, [91], noiodunum 20, nolodunum 7, nolodunus 3, 6^b, 10, 11 (*vel* noiodunus), 19, [93], nouidunus 4, 17, [37, 44, 46, 48], nouidunus [92, 95, 96], nouiduni [90], nouidunus [94], nouidunum 23, niiodunus 44, 24 (*corr. ex -danus*), 26, niiodunum 22, noiodonus 6^a, nouidunus (*corr. ut vid. ex nudulunus*) [97], niiodunens (*corr. ex -dunens*) 12, nuuodunum 28, nuuidunum [98], nuuidunensis 69, nuudunus 38, nuudunum 40, [40], nuudunum [50], nuodunus 13, 15, naeniodunus 27, niuiodunus 29, niuiodunum 30, 31, niuiodunus 25, neuionus 92, 94, 95, 96, nouionus 90, neuidunus 39, 41, 50, 53, [54,] 55, 56, 57, 58, 61, 62, 63, 93, 98, neniduno 37, 45, 47, 48, 64, 66, 68, nenidunum 65, netudunus 35A, neuidunus 91, neneduno 33, 34, euedunum 32, 35, ninedunus 49, 54, 100, 101, ninedunum [33, 49, 53, 54, 57, 61, 62], niuidunum 43, [51, 55, 58, 59, 60,] 70, ninedunum 52, nuicidunum [63], nogduno 79, 85, mugduno 80, 88, mugdono 82, 83, 86, 89A, mugdonum 84, mugouno 77, dugduno 76, 78, lugiduno 89, lugduno 81, 87, nosuduno 72, 73 (*corr. ex nosiduno*), 74, 75, nosiuduno 71, neuion 97, menidunum 44, mundunus 36, 42, mundunum [56], diuidunus 51, ***duno* 67, *no**dunis* 2 *excidit una cum seq.* civitas helvetiorum *ex 8 post Helvetios habent deuno* civitas n. 33, 40, 49, 50, 51, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 90, 92, 94, 98, *codem loco (post Basilienses 37)* civitas n. id (hoc 44, 46, 93) est aventicum (-eus 95, 96, euenticum 97^a) 37, 44, 46, 48, 90, 91, 93, 95, 96, 97, ciuitas noidenolex (noldenolex 66) auenticus 64, 66, *quae lectiones supra distinguuntur uncis quadratis conclusae*

3 civitas Helvetiorum

helvetiorum *scripsi*, heluitorum 19, 21, 23, 55, heluiciorum 23, 56, 66, eluetiorum 37, 57, 58, 65, 98, elu- tiorum 1, 2, 5, 10, 11, 12, 33, 31, 38, 43, 41, 45, 51, 67, 92, 93, 95, eluiciorum 9, 13, 14, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 40, 59, 60, 76, 84, eluisiorum 3, 4, 6, 72, 73, 74, elutiorum 64, 66, eluticiorum 46,

depiunt 16, 99

cliticorum 61, 100, cluticorum 49, 53, 63, cleticorum 36, 42, cleniticorum 96, adcliticorum 70, elinti-
corum 50, 62, elutitionum 41, eluticorum 35A, elutitionum 39, eluticorum 78, elutitiorum 17,
91, eluticiorum 97, elotiorum 32, 35, 37, heluciorum 86, eluciorum 21, 68, 77, 79, 80, 81, 82,
83, 85, 87, 88, 89, 89A, 91, elucians 15, elucianum 22, elucianum 25, elutiorum 90, eludiorum 69,
eluticorum 101, elutiosorum 7, auticorum 51, euetiorum 52, eruciorum 20, flutiorum 71, 75, flutiti-
orum 18, thuciorum 17 *de ordine* 36, 38, 42, 43 *vide supra om.* 8 (id est an. *adest*). 18 (an.
adest)

id est Aventicus omnes

id est] idem 47, 48, hoc est 5, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 20,
22, 25, 26, 33, 34, 35, 59, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84,
85, 86, 87, 88, 89, 89A, *om.* 1, 2, 3, 4, 6, 7, 11, 18, 19, 21,
23, 29, 30, 31, 35A, 68, 70, 71, 72, 73, 74, 75 *aventicus* 1,
2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 17, 19, 21, 24, 26, 27,
28, 29, 31, 32, 33^b, 34, 35, 52, 69, 83, 90, 92, 94, 95, 96,
100^b *et infra*, *aventico* 77, 79, 80, 81, 82, 83, 81, 85, 86, 87,
89, *aventicum plerique*, *aventicus* 75, *aventicus* 71, 72, 73,
74, *aventias* 15, 18, 22, *aventicum* 59, 60, *aventico* 53,
adventicum 35A, *adventicus* 33^a, *adventicus* 100^a, *euentico* 76,
78, 89A, *euenticum* 97, *antuatium c. infra*, *antuum* 88, an 25:
cf. item IX, 2 fin.

**ciuitas Lausanna quae prins Aventicus et vocata est
ciuitas E.** 36, 38, 42, 43

ciuitas Lausannum Antuatium (*corr. in antuatium*) 65

Lausanne 42

1 ciuitas Basiliensium

basiliensium *plerique*, basiliensium 1, 2, 55, basiliensium 56, 63, bassiliensium 64, basiliensium 98,
basiliensium 22, basiensium 28, 29, 30, 31, basiliensis 8, basilea 40, 59, 60 *de ordine* 36,
38, 42, 43 *vide supra*

id est Basilia 32, 33, 34, 35, 35A, 36, 37, 38, 39, 41, 42, 43,
44, 45, 47, 48, 49, 50, 51, 53, 54, 57, 58, 61, 62, 63, 64, 65, 66,
67, 68, 69, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 100, 101

id est] idem 48, *om.* 68 *basilea* 36, 38, 42, 43, 90, *basila* 100

5 castrum Vindonissense

castrum *plerique*, castra 11, 76, 77, 78, 79, 80, 82, 85, 86, 88, 89A, castra 18, 33, 34, ciuitas
1, 2, 8, 12, 17, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 47, 67, 68, 69, ciuitas astra 32, 35 *vindonis-*
sense 5, 6, 9, 10, 13, 14, 15, 17, 22, 25, 27, *vindonissensis* 24, 26, *vindonissense* 71, 72, 73, 74,
75, *vindonensise* 18, *vindoninsense* 12, 34, *vindonissense* 11, 19, 21, 23, *vindonissense* 20, 69,
vindonissense 98, *vindonissensis* 28, 29, 30, 31, *vindonissa* 67, *vindonissae*
65, *vindonissa* 68, *vindonisse* 1, *vindonense* 35A, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 46, 51, 56, 62, 90,
91, 92, 93, 94, 96, 97, 100, 101, *vindoniense* 48, *vindonense* 49, 50, 53, 54, 55, 61, *vindonensium*
32, 35, *vindonise* 2, 7, 33, *vindonise* 64, *vindonise* 66, *vindonise* 37, 44, 45, *vindonensem* 60,
95, *vindonensis* 8, *vindonense* 70, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 89A,
vindonense 52, 91, *vindonense* 57, 58, *vindonise* 63, *vindonise* 47 *de ordine* 36, 38, 42, 43
vide supra om. 59

6 castrum Ebrodunense

castrum *plerique*, castra 11, 31, 70, 76, 77, 78, 79, 80, 83, 85, 86, 88, 89A, castra 18, castra 12,
ciuitas 1, 2, 8, 17, 25, 27, 67, 68, 69, ciuitas astra 32, 35 *ebrodunense* 3, 4, 10, 11, 19, 28,
29, 30, 31, 35A, 36, 38, 41, 42, 43, 44, 45, 47, 48, 64, 65, 66, 77, 78, 80, 81, 82, 86, 87, 88, 89,
90, 91, 93, 94, 95, 96, 97, 98, *ebrodunense* 7, *ebrodunensi* 83, *ebrodunense* 1, 2, *ebrodunense* 76,
89A, *ebrodunense* 57, 58, *ebrodunense* 85, *ebrodunense* 13, *ebrodunense* 9, 12, 52, 71, 72, 73, 74,
75, *ebrodunise* 34, *ebrodunense* 6, *ebrodunense* 5, 14, 15, 17, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 37, 39,
40, 49, 50, 51, 53, 54, 61, 62, 63, 64, 69, 84, 92, 100, 101, *ebrodunensem* 60, *ebrodunensi* 18, 32,
ebrodunensis 35, *ebrodunis* 33, *ebrodunense* 55, 56, *ebrodunense* 70, *ebrodunensis* 67, 68, *ebro-*
dunensis 8 *post Argentariensis* 8, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 20, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31,
32, 33, 34, 35, 69, *de ordine* 36, 38, 42, 43 *vide supra om.* 59

inxta Urbem super lacum addunt post castrum 36, 38, 42, 43
scr. Urban

deiciunt 16, 99

CHRONICA,

7 castrum Argentariense

castrum *plerique*, castra 2, 11, 33, 31, 11, 76, 77, 78, 80, 83, 85, 86, 88, 89A, 98, caeter 18, castra 12, castellum 1, 2, 23, civitas 8, 17, 25, 27, 49, 50, 53, 51, 61, 62, 63, 67, 68, 69, civitas astra 32, 35, *om.* 70 argentariense *plerique*, argentariense 13, 15, 33, argentariensis 49, 50, 53, 54, 61, 62, 63, 68, argentariensium 32, 35, arientariense 82, argenteariense 38, argentariense 18, argentariensis 8, argentariense 22, argentariense 77, argentariense 39, 71, 72, 73, 74, argentariense 56, argentariense 91, argentariense 69, 100, argentumense 90, argentuariense 65, argentoratense 12, argentorate 70, argaitamense 60 *de ordine* 36, 38, 42, 43 *vide supra* *om.* 5, 59

id est Argentorato 32, 33, 34, 35, 68, 100

id est *om.* 68 argentorate 68, argentoratum 100

civitas Belicensium quae antea castrum A. vocabatur 36, 38, 42, 43

belicensium *om.* 38 aute 42

8 castrum Rauracense *omnes praeter* 1, 2, 23, 90

castrum *plerique*, castrum 13, 53, castra 11, 34, 76, 77, 78, 79, 80, 83, 85, 86, 88, 89A, castra 12, ast 17, civitas 8, 25, 68, 69, 70, civitas vel castra 27, civitas astra 32, 35 rauracense *plerique*, rauracense 12, 33, 34, 37, 41, 15, 47, 48, 64, 77, 79, 80, 82, 83, 86, 88, 89A, rauracensis 8, 68, roracense 27, rauracensi 70, rauracense 85, rauracense 53, 54, 62, rauracense 49, rauracense 71, 73, 74, rauracense 3 (*ex* ramracense), 4, 75, kamracense 72, ramracense 7, rauracense 6, 13, rauracense 11, rauracense 31, rauracense 20, rauracense 81, 87, 89, rauracense 11, rauracense 10, 51, 98, 101, rauracense 22, sauracense 7, 6, 78 *de ordine* 36, 38, 42, 43 *vide supra*

9 portus Bucini

portus *plerique*, porta 13, 26, 31, portuae 32, 35, 100, portas 17, portais 71, 72, 73, 74, 75, porto 15, 22, portu 28, 29, 30, 31, portum 24, portum 33, post 2, 48, pontus 54, 90, 91, 96, 97 (*corr. in* petus), 101, pontum 35, ortus 15, 60, mortas 63, civitas 25, 69, civitas portus 27, id est portus 61, 66 (*non* 46) bucini 3, 4, 6, 28, 29, 31, 36, 38, 42, 43, 49, 50, 53, 54, 55, 62, bucini 1, 2, bucini 27, bicini 30, butini 56, buci *** (*sic*) 31, bucina 39, 98, bucinus 61, abucini 5, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 22, 24, 25, 26, 33, 52, 68, 69, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 86, 87, 88, 89, 89A, 100, abucina 35A, 37, 41, 44, 45, 47, 48, 57, 58, 59, 64, 65, 66, 91, 93, 96, 97, abucina 90, abucina 60, abicini 85, abicina 94, albucina 95, abunacini 32, 35, ebmicci 23, busina 71, 72, 73, 74, 75, bucini 40, 51, 101, lupicini 7, ubicini 70, uucidneast 63 *cf. ex vita ms. S. Urbani episcopi urbis Lingonicar quae excoerpsit Hadrianus Valesius not. Gall. 1675 p. 436 (in actis sanctorum ad Ian. 20 non reperiuntur):* Valerius archidiaconus Lingonensis ecclesiae iter Sequanicum ingressus ad Alpium Irensium partes tendebat: peregrinus igitur quo coepit itinere pervenit ad locum, quem haud longe positum ex antiquo incolae appellant portum Bucinum *om.* 8, 92

X. PROVINCIA ALPIUM GRAIARUM ET POENINARUM

CIVITATES N. II

VIENNENSIS QUINTA IN-
ALPIUM GRAIARUM ET
POENINARUM

c. p. 584

alpium *plerique*, alpium et 55, appium 85, alpinus *post* gaiarum 7, albio 18, api 25, alpi 14, *om.* 8, 36, 42 graiarum 1, 3, 1, 5, 6, 9, 10, 24, 26, 28, 29, 30, 31, 33, 40, 41², 55, 56, 65, 66, 69, 70², 90, 98, 100, gragarum 68, gracarum 11, graiapum 92, 94, gaiarum 7, 51, 101, gratarum 12, 13, 15, 17, 18, 20, 22, 27, 35A, 37, 39, 41², 45, 47, 48, 49, 50, 53, 54, 58, 59, 60, 77, 80, 82, 83, 86, 87, 88, 89, 91, 93, 95, 96, 97, gratiarum 19, 23, 32, 31, 35, 36, 38, 42, 43, 64, 70², 76, 78, 79, 81, 84, 85, 89A, graciaram 2, 11, gratianorum 25, grecarum 71, 72, 73, 74, 75, *om.* 8, 57 *et om.* 8, 39, 57, 78, 81, 87, 89, poeninarum 19, 23, 26, 66, 70, 92, 94, poeninarum 1, 2, 5, 9, 10, 50, 53, 91, 93, peninarum 11, 24, 59, 60, pheninarum 28, 29, 30, peninarum 4, 35A, 36, 38, 40, 42, 43, 51, 54, 55, 56, 57, 58, 61, 65, 79, 81, 85, 87, 89, 98, 101, peminarum 11, edeminarum (*om.* et) 39, pimmarum 3, 6, 68, 77, 80, 82, 83, 84, 86, 88, pimmarum 76, 89A, epimmarum (*om.* et) 78, pammarum 49, pammarum 71², penarum 71², pimmarum 72, 73, 74, 75, phenmarum 31, pemmarum 8, poenansium 12, 15, 18, poenansium 14, poenansium 31, poenansium 27, penansium 20, 32, 35, penansium 22, poenansium 13, penansium 33, penansium 69, paenasyum 25, poeninarum et poenansium 17, appoemmarum 100, appemmarum

deficiunt 16, 67 (*put* IX, 7 in civitas), 99

37. 45. 48, appenninarum 47, apenninarum 46 — provinciae A. et (*om.* 40) Gr. et P. 40. 55, ad quam (*scil.* Viennensem) etiam prou. A. Gr. et P. pertinet I. pr. A. Gr. (*om.* et P.) 7. 90. 95. 96. 97, pr. Maxima Sequanorum 64. 62. 63, pr. Sequanorum secunda (secunda *in litura* 69) . . . id est A. Gr. et P. 41². 69, *insec. contaminata cum libelli titulo* 71. 72. 73. 74. 75 (*vide supra p. 579*) — ii *plerique*, iii 36. 38. 41². 42. 43. 69. 70

1 civitas Centronum

metropolis *non habent* 3. 5. 6. 7. 9. 10. 68. 71. 72. 73. 74. 75 *aliquae recte, habent* 1. 18. 70 *et deteriores passim*

centronum 3. 1. 6. 24. 28. 30. 31. 63, centronium 1. 26. 29. 68. 70. 92. 94, centroncum 2, centronium 5. 8. 10. 11. 13. 14. 15. 18. 19. 20. 22. 25. 27. 33. 34. 35. 35A. 41. 46. 48. 49. 50. 53. 55. 56. 59. 60. 62. 64. 78. 80. 81. 82. 83. 84. 86. 89. 89A. 91. 93. 95. 96. 100, centronio 9, centronum 17. 23^b (*inc.* 23^a), 32. 36. 37. 38. 10. 12. 43. 15. 54. 61. 65. 66. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 87. 88. 90. 97. 98, ii centronum 57. 58, centronium 47, centronum 14, metranium 12. 79, ceumetranium 85, petronium 54. 52, petroniensium 101, centrosicum 69, centronum 39 *om.* 7 (*tarantasia adest*)

id est Tarantasia *omnes*

id est] idem 47. 48, hoc est 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 89A, ciuitas 18, *om.* 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 22. 23. 25. 26. 27. 41. 71. 72. 73. 74. 75. 80 — tarantasia 6. 24. 37. 41. 44. 45. 47. 48. 49. 50. 53. 54. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 69. 70. 91. 92. 93. 98, tharantasia 57, tarantasia 60, tarantasia 7, tharantasia 58, tarantasia 30, tarentasia 28. 55. 56. 59. 68. 71. 73. 90. 94. 95. 96. 97, tharentasia 40, tarantransia 35A, tarentasia 36. 42, tarensia 29. 31, tarrentasia 72, turrentasia 74, tartarensia 75, terratrasia 39, darantasia 3. 8. 14. 19. 23. 26, drantasia 1. 2. 9. 10. 12. 13. 15. 17. 20. 27. 32. 33. 34. 35. 100, dratrasia 22, dantrasia 5. 18, dantasia 14. 25, darentasia 4. 43. 76. 78. 80. 81. 82. 83. 84. 86. 87. 89. 89A, derentasia 77. 79. 85, darentasia 38, dasentasia 88, arentasia 51. 101, arentesia 52

2 civitas Vallensium

ciuitas] quietas 56 — uallensium 3. 4. 7. 9. 28. 29. 30. 35A. 37. 39. 44. 45. 46. 57. 58. 59. 60. 65. 80. 81. 82. 83. 84. 86. 87. 88. 89. 89A. 91. 98, uallencium 31, ballensium 76. 78, uallennum 97, uallerisium 32. 35, ualensium *plerique*, ualentium 1. 2. 51. 52. 95, ualencium 63. 104, ualensis 8

id est Octodoro *omnes praeter 8*

id est] idem 47. 48, hoc est 77. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 89A, quod est 28. 29. 30. 31, *om.* 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 18. 19. 20. 22. 23. 25. 26. 27. 41. 71. 72. 73. 74. 75. 76 — octodoro 1. 2. 3. 4. 5 (*superest octodor*). 6. 9^b. 25. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 77. 80. 85. 88, otodoro 9^a, octodorus *plerique*, octodurnus 61, octodorum 7. 11. 19. 68. 70. 71. 72. 74. 75. 76. 81. 82. 83. 84. 86. 87. 89. 89A. 90, oecodorum 78, octodero 17. 69, octodorum 23, oerodorus 45. 47. 48, ortodorus 41, orthodorus 95, netodoro 10, iuctodoro 14. 20, iucturando 18, iunctodoro 15. 26, iunctoduro 13, iunctodorus (*corr. ex iunctodorus*) 24, iunctodoro 22, iunctoduro 12, iunctodoro 92, iuctodorus 27

Sedunis 32. 41². 69

ad ortodorus add. sedunis 41², oct. id est sedunis 69, id est sidonis seu oct. 32. 35

Verusager 70

uerusager id est ualensium seu oct. 70

3 castrum Cama venusta 70

4 civitas Augusta Praetoria 4, 36, 38, 41 ² , 42, 43, 69, 70 <i>sic</i> 36, 38, 42, 43, civitas augusta id est argentaria 70, civitas augusta id est edua (edua <i>om.</i> 69) 41 ² , 69, civitas augustana (<i>corr. ex</i> agustana) <i>post</i> Mauricium 4
5 civitas Morienna a Guntramno rege Burgundionum constructa 4, 36, 38, 41 ² , 42, 43, 69, 70 ¹⁾ <i>sic</i> 36, 38, 42, 33 (<i>sed</i> gnutramo 36, 43, gnutramo 43, gnutramo 38 = burgodionum 38), civit. et vicum (civit. sentium <i>m. 1</i>) morienna 70, cin. morigenensium 41 ² , 69, civitas maurienna <i>ante Augustanum</i> 4
explicunt nomina civitatum regionis Galliae 35A, 36, 38, 41, 42, 43, 50, 51, 57, 58 (<i>propter libros in hac provincia fuisse v. p. 612</i>) expl.] excipiunt 35A, expl. non. cin. <i>om.</i> 43 <i>post</i> civitatum <i>ins.</i> numero xiiii 42 regionis] regionum 58, vel regionum 57 galliae <i>om.</i> 57, 58

ITEM DE PROVINCHS N. SEPTEM

habent soli 1, 2, 3, 4, 5, 9, 10, 24, 26, 64, *titula hic* 70 de 3, 4, 24, 26, in 1, 2, 5, 9, 10, 64
provincia 2, 61 n. n° 1, 2, 5, 9, 10, n° 3, 4, *om.* 24, 26, 64

XI. PROVINCIA VIENNENSIS
CIVITATES N. XIIIPROVINCIA VIENNENSIS PRIMA
CIVITATES N. XIII
vide p. 581

viennensis 47, 48, 55, 77, 80, 83, 88, 89A, niensis 68, niemensium 15, 16, 17, 22, 24, 26, 27, 28, 30, 31, 33, 34, 39, 56, 79, 85, 100, niementium 1, 2, niensium 11, 12, 19, 21, 23, 25, 29, niensium 13, biemensium 98, uinensium 20, uionensis 41¹, niemiensis 64, niememium 14, nigensium 70, mensium 18, meninsis 8, memessis 60, niemensis prima (*non sequitur secunda*) 4, 91 xiii 1, 5 (*sic* xiii), 6, 9, 49, 62, 70, 100, xiiii *plerique, deficit* 2, xii 45, 48, vi *hic*, viii *in prov. Arcl.* 24, vii *hic*, viii *in prov. Arcl.* 26, iiii *hic*, vi *in prov. Arcl.* 65, x *hic*, iii *in prov. Arcl.* 8 (*cf. p. 582*) *ordinat civitates sic: 1, 2, 4, 6, 8, 11, 13, 3, 5, 7, 10, 12, 14 (omittitur 9) laterculum archetypⁱ duobus ordinibus scriptum male describens 7; sic: 1-6, 12, 13, 10, 14, 7, 8, 9, 11 64, 66 (non 46); sic 1-8, 13, 12, 10, 14, 9, 11 65 de provincia Arclatensi civitatibusque ad eam relatis in 3², 4, 8, 24, 25, 29, 30 vide supra in diocresibus p. 582 om. 32, 35*

1 metropolis civitas Viennensium

niemensium *plerique*, niementium 1, niensium 11, 19, 22, 29, 47, 48, 55, 60, 70, 77, 78, 80, 86, 88, niensium 68, niemiensium 64, uionensium 41¹, niensium 76, uienna 4, 8, 100 *om.* 2, 32, 35

2 civitas Genavensium

genavensium *plerique*, genaventium 1, 2, genavensium (*corr. ex* Hansium) 100, gemnavensium 12, 13, 14, 15, 17, 18, 20, 22, 26, 27, 33, 34, 35A, 36, 38, 39, 41, 42, 43, 49, 50, 53, 54, 57, 58, 59, 60, 64, 66 (*non* 46), 72, 73, 74, 92, 93, 95, 96, gemnavensis 8, gemnavensium 75, genavensium 35, 94, gammavensium 91, gammensium 7, gensensium 47, 48, genevensium 30, 55, 56, 65, 70, genevensium 68, genevensium 89A, gensavensium 32, 35, genevensium 37, 44, 45, 61, 62, 63, geuemsium 76, 78

quae nunc Geneva a Gundebado rege Burgundionum restaurata 36, 38, 42, 43 gundebaldo 38 regi 43 burgundionum 36 ^a , burgodionum 38 idem et palustria 70

3 civitas Gratianopolitana

gratianopolitana 1 (*sic* gratianoplt), 3, 5, 6, 35A, 38, 39, 41, 43, 44, 45, 47, 50, 51 (*corr. ex*

1) De episcopo Morigenuae constituto sub rege Gunthramno vide quae narratur in cod. Parisino 1452 saec. XI (Krusch ad Geoy. Turon. glor. mart. c. 13 ser. Meroving. I p. 497).

deficiunt 16 (*ad prov. X fin.*), 67, 97 (*deficit prov. XI*), 99

gramopolitana) 53, 55, 57, 58, 61, 62, 65, 66, 68, 71, 72, 73, 90, 92, 93, 98, 101, gracianopolitana 2 (*sic* gracianopol), 48, 52, 59, 74, 75, 94, gracianopolitana 9, gratianopolitanorum 10, 15, 16, 19, 22, 24, 25, 26, 28, 30, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 86, 87, 88, 89, 89A, 100, graciopolitanorum 13, 14, 17, 31, gratianopolitano 64, gratianopolis 8, 37, 40, 43, 69, gratianopolitana 7, 91, gratianopolitanum 32, 35, gratianopolitanorum 12, gratianopolitanorum 85, gratianopolitanorum 18, gratianopolitarum 33, 34, gratianopolitanorum 20, 23 (*corr. in* gratianopolitanorum), gratianopolitanorum 11, gratianopolitarum (*corr. in* gracin-) 27, gracinopolitana 70, gracinopolitanorum 29, gratianopolitana 4, 36, 49, 54, 60, 95, graciopolitana 42, 56, graciopolitana 63

a Gratiano constructa 36, 38, 42, 43

4 civitas Albensium

albensium *plerique*, albensiu 38, albentium 1, 2, albentium 63, albinsium 9, 17, 21, 26, albensis 8, albiensium 16, 25, 55, 56, 61, abensium 39, 101, abhensium 7, albelsium 85, abelsium 82, alpensium 70, albensium vel alpiensium 46, albensium ... vel alpensium *Flor. Libri 897*

nunc Vivarium *omnes praeter* 1, 2, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 52, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75 *et eos qui Belisium adscibunt*

nunc] nunt 39, 57, nunc, que nunc dicitur -s; 100, nunc u. dicitur 8, nunc u. dicitur civitas 16, cin. 64, 65, 66 (*non* 46), *om.* 3, 4, 11, 19, 23, 36, 38, 42, 43, 90 ninarium 16, 24, 25, 35A, 36, 37, 38, 42, 43, 46, 49, 50, 53, 54, 55, 56, 61, 62, 63, 65, 91, 93, ninarium 3, 4, 8, 13, 14, 15, 17, 18, 22, 26, 27, 33, 34, 61, 66, ninarium 11, 19, 23, 90, 92, 94, 95, 96, 100, ninariorum 28, 29, 30, 31, ninarium 20, ninarium 98, ninarium 40, 51, 101, ninarium 32, 35, npario 44, 45, albensium nunc npario vel alpensium nunc ninarium *Flor. Libri 897*, npario 47, 48, npario 37, inuarium 41, iannuarum 59, iannuarum 60, iannuarium 39, 57, 58

hoc est Belisio 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 89A

belisto 81, belisco 88, bellisio 82, hellis 83, besilio 89A, beselio 76, 78

5 civitas Deensium

deensium 6, 7, 9, 65, 66, 71, 72, 73, 74, decentium 1, 2, deinsium 68, delinsium 3, 4, diensium 19 (*priore loco*), 24, 26, 28, 29, 30, 31, 40, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 61, 62, 63, 98, 101, deensium 5, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 22, 23 (*postiore loco*), 27, 33, 34, 35A, 37, 38, 39, 44, 45, 46, 47, 48, 57, 58, 59, 70, 91, 92, 93, 95, 96, 100, detensio 18, detensis 8, detensium 69, deensium 11 (*corr. ex* deinsium), 19 (*postiore loco*), 20, 41, 60, 64, 75, descensium 94, betensium 16, 25, quaetensium 32, 35, detensium vel diensium 36, 42, 43, diensium dibimus 21, dieiensium 90, diensium vel dibinum 23 (*priore loco*), athensium 76, 77, 80, 81, 82, 83, 84, 86, 87, 88, 89, 89A, atensium 78, attensium 85, adtensium 79 *post Aransionenses* 11, *et hoc loco et post Aransionenses* 19, 23

6 civitas Valentinorum

valentina 8, valentianorum 57, 58, 60, valentanorum 16, 25, uallencianorum 59, valentiorum 65

id est Valentina a Valente constructa 36, 38, 42, 43

id est *om.* 38, 43 valentina] valentia 42, *om.* 38

7 civitas Tricastinorum

tricastinorum *plerique*, trecastinorum 1, 2, 3, 4, 6, 19, 23, 26, 28, 29, 31, tracecastinorum (*praec. civitate*) 18, trecastina 8, trigastinorum 14, 33, 34, 69, 100 (*corr. ex* trisgast-), tricassinorum 20, 79, 85, treccassinorum 77^b, 80, 88, tricasinorum 17, treccasinorum 7, 77^a, trigassinorum 92, 96, trigasinorum 95, treccassinorum 76, 78, 81, 82, 84, 86, 87, 89, 89A, creccasinorum 83, tricasinorum 101, 24, 25, 40, 48^a, 51, 57, 58, 59, 60 (*corr. ex* tristrinorum), 61, 101, trigastinorum 32, 35, cristasinorum 63, tigrisinorum 94, negasinorum 90, inricartinorum 64, ricartinorum 66 (*non* 46) *om.* 11, 16, 49, 53, 54

8 civitas Vasensium

vasensium 3, 4 (*corr. ex* uerensium), 6, 7, 24, 26, 28, 29, 30, 31, 71, 72, 73, 74, 75, 90, 92, 94, 95, 96,

deficiunt 67, 97, 99

uasentium 1, 14^b, uasencium 48, uasensis 8, uassentium 69, uasiensium 11, 12, 15, 17, 19, 20, 22, 23, 32, 33, 34, 35, 100, uasientium 2, 13, 16, 25, 27, uasentiorum 81^b, 83, 84, 86, 87, 89, uasenciorum 80, uasintium 14^a, uasentiorum 79, bassentiorum 76, 78, uasentiarum (*corr. ex -tinarmu*) 77, uasentianorum 81^a, 82, 89A¹, uasionensium 35A, 37, 38, 39, 40, 41, 43, 44, 46, 47, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 91, 93, 98, 101, nasioninsium 68, nasonensium 70^a, nesionensium 36, 42, nasiconensium 48, nasentorum 85, nastensium 9, nastentium 5, 10, nasinensium 70^b, nasionensium 45, nasemorum 88

9 civitas Arausicorum

arausicorum *plerique*, arausecorum 7, 14, 49, areusicorum 2, arasicorum 63, 70, arassicorum 69, arasiorum 76, 78, 89A^b, arausinorum 64, 66, arausiorum 65, aresiorum 89A^a, arausicorum 44, aurasicorum 4, 12, 16^b, 18¹, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 37, 53, 59, 61, 62, 68, 71, 72, 73, 74, 75, 84^b, 92, 95^b, arasecorum 17, aurasicorum 16^a, aurashinorum 77, 79, 80, 85, 88, aurasiorum 81, 82, 83, 84^a, 86, 87, 89, auransicorum 3¹, 18², 98, aurausiens 8, aurosicorum 32, 33, 34, 35 *post* Valentinos 82

10 civitas Carpentoratensium *omnes praeter* 1, 2, 3¹, 5, 6, 7,

9, 10, 31 (*adscriptio odest*), 71, 72, 73, 74, 75, 90

carpentoratensium *plerique*, carpentoratensis 8, 64, 65, 66, carpentoracensium 12, 22, 40, 48, 46, 49, 51, 53, 54, 55, 61, 62, 79, 85, 101, carpentoracinsium 68, carpentoratensium 76, 78, 89A, carpentiracensium 52, carpentarensium 56, capentoratensium 38, 43, 57, 58, 59, 60, 91, 93, 94, 96, capentoracensium 50, 92, capetoracensium 63, capenteratensium 36, 42, capentoratensium 39, capentoranensium 95^a, carpentoratusium 17, arpentoritecensium 69, arelatensium (*sic: cin. ar. cin. nunc vind.*) 32, 35 *post Arausicos* 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 22, 24, 25, 26, 29, 30, 32, 33, 35, 69, 70, 80, 89A, 100, *post Aremionenses* 3, 11, 19, 23, *post Arelatenses reliqui*

nunc Vindausca *praeter supra indicatos amittunt* 11, 19, 23, 24, 34, 48, 56, 66, 70, 76, 77, 78, 80, 81, 82, 83, 84, 86, 87, 88, 89

nunc] numero 64, quae nunc n. 36, 42, quae nunc dicitur n. 100, quae nunc n. dicitur 8, civitas nunc (*corr. ex none*) n. 32, id est n. 28, 29, 30, 31, *om.* 3², 4 *vindausca* 12, 14 (*sic: civitas carpentoratensium nunc vin*)
civitas dausca

15, 17, 20, 22, 27, 37, 39, 46, 64, 79 (*sic vel vindausca*), 98, vindausta 13, vindausca 33, 34, vindasea 3², 4, 18, 26, 91, 93, 94, 95, 96^b, vundasca 92, vundeisca 100, vindisea 28, 29, 30, 31 (*ad c. praecedens*), vindesca 35, vndesca 32, vndasca 96^a, vntasca 8, vinctausca 36, 38, 42, 43, 44, 45, 47, 58, 60, vinctausca 57, 59, vinctausca 35A, 41, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 61, 63, vinctausca 85, vinctausca 62, vinctausca 101, *cin. (ortum ex vinctausca* 69, *cin. dauscha* 25, *dauscha civitas* 16

11 civitas Cabellicorum

cabellicorum 5, 9, 10, 11, 19, 21 (*corr. ex cauallicorum*), 23^b, 35A, 37, 40, 41, 45, 49, 50, 51, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 66, 82, 90, 91, 93, 94, 95, 96, 98, 100, 101, cabilliorum 9, cabellium 14, 15, 16, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 69 (*praecedit id est*), cabillium 13, cabellium 20, canellicorum 1, 2, 3, 72, 73, 74, 77, 80, 81, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 89A, 92, canellicorum 7, 70, canellicorum 71, caballicorum 36, 38, 42, 43, canallicorum 4, 6, 68, 76, 78, cabelliens 8, cabellinorum 23^a, cabessicorum 48, capellium 18, cabelliorum 17, cabelliorum 65, abellicorum 52, belliorum 39, laullicorum 75, tabelliorum 44, 47 *om.* 12

12 civitas Avemicorum

avemicorum *plerique*, avemecorum 3¹, 17, 71, 72, 73, 74, 75, avemiciens 8, avemicorum 70, avenicorum 30, 64, 66 (*non* 16), avemiorum 65, 88, aventiorum 63, avemicorum 12^a, avenicorum 24, avemicorum 94, aventicorum 23^b, 52, 100, aventinorum 23^a, avemicorum 89 *om.* 55, 56

deponunt 67, 97, 99

13 civitas Arelatensium

metropolis *v. p.* 582

arelatensium *plerique*, araelatensium 18, arelatentium 1, arelatiusium 7, arelatensis 30, 31, arada-
tensis 29, arelatensium 3, aralatensium 70, arelas 4, aralas 8, arlatensium 17, 76, 77, 78, 79,
80, 81, 82, 83, 85, 86, 87, 89, 89A, nlatensium 88, latenium 2

11 civitas Massiliensium

massiliensium *plerique*, massiliencium 31, massilientium 9, 89A, masselientium 1, 2, 37, massiliensis
71, 72, 73, 74, massilia 8, masiliensium 1, 6, 7, 18, 33, 34, 35, 41, 63, massilliensium 86, maxilien-
sium 57, massiliensium 101, massileusium 98, massilium 60, massaliensis 75, massensium 85,
marsiliensium 15, 51 (*curr. ex* -lensium), 52, marssiliensium 88 *om.* 11, 16, 25, 69, 90

XII. PROVINCIA AQUITANICA PRIMA

CIVITATES N. VIII

aquitania *plerique*, aquitanea 11, 22, aquitnica 13, aquitanica 59, aquitania 2, 11, 16, 19, 23,
25, 32, 33a, 34, 37, 49, 50, 53, 54, 60, 63, 64, 65, 66, 75, 78, 81, 85, 87, 100, 101, aquitanea 18,
aquitaniae (*praecedente* provincia *casu primo*) 100, aequitaniae 12, 89, equitaniae 76, in aquitania
79, 81, 85, 87, 88, in aequitania 80, 81, in equitania 77, 86, 89A, inequitaniae 83, equitania
35, 82, *om.* 45, 47, 48 *prima* | *ante* prou. 8, *secunda* 45, 47, 48, 75 (*sita* in originali *adnotatur*),
om. 57 *iiii* *plerique*, *viii* 11, 16, 25, 34, 55, 56, *viiii* 22, 24, 26, 57a, 64, 65, 66 *om.* 7, 52
disponit sic: 1, 2, 4, 6, 8, 3, 5, 7 7

1 metropolis civitas Biturigum

biturigum 1, 17, 26, 28, 29, 31, 49, 50, 54, 59, 61, 62, 63, 100, byturigum 55, bitorigum 11, bituri-
cum 10, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 22, 23, 24, 25, 27, 32, 33, 34, 35, 35A, 36, 37, 38, 39, 41, 42,
43, 44, 45, 47, 48, 51, 52, 53, 57, 58, 60, 65, 66, 69, 90, 94, 92, 93, 94, 95, 96, 98, 101, bitu-
ringum 30, bitoricum 19, 20, beturicum 7, beturigum 3², 5, beturiguum 71, 72, 73, 75, beto-
rigum 1, betoricum 9, betorico 68, beturegum 6, betoregum 3¹, beturiguum 74, bituriguorum 76,
78, beturiguorum 77, 87, betorigorum 2, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 88, 89A, betoricorum 70 (*utroque*
loco), bitturiensium 56, bithuricensium 10, bituricas 8, bitaricum 61, bitaricum uel betorigorum 89
et hoc loco et in fine Narbonensis II 70

2 civitas Arvernorum

arvernorum *plerique*, aruernum 2, aruernus 8, 100, arvernorum 82, aruernorum 3¹, 4, 5, 10, 11,
12, 18, 19, 14, 45, 47, 48, 69, 70, 76, 78, 79, 85, 92, 96, 98, aruernorum 46, 94, auernorum 29,
30, 36, 41¹, 42, 50, 53, 56, 60, 61, 62, 63, 84, 86, 91, aarvernorum 71, 72, 73, 74, aaurnorum
75, anniernorum 21

id est Clarus mons 40, 56, 101

id est | nunc 101 claromonteū 40, 56

3 civitas Rutenorum

rutenorum 5, 6, 7, 9, 10, 11, 19, 23, 29, 49, 50, 51, 54, 61, 62, 66, 92, 101, ruthenorum 40, 52,
53, 55, 56, 63, rhuteciorum 65, rutemus 100, rutinorum 3, 70, 76, 77, 78, 79, 83, 85, ruthinorum
80, 81, 84, 86, 87, 88, 89, 89A, rotenorum 12, 13, 14, 15, 17, 18, 20, 22, 24, 26, 27, 28, 30, 34,
33, 34, 35A, 36, 37, 38, 39, 41, 42, 43, 44, 45^a, 46, 47, 48, 58, 59, 60, 64, 69, 91, 93, 94, 98,
rothenorum 16, 25, rotenorum 15^a, rotinorum 68, rotensis 8, rodenorum 95, 96, rotanorum 57, rutho-
norum 82, rotonorum 32, 35, rodenorum 90, ruonorum 4, butenorum 71, 72, 73, 74, 75, nitenorum
24, ratinorum 1, 2, rateuorum 48

4 civitas Albigensium

albigensium *plerique*, albigentium 1, 2, 9, 53, albigenicum 31, albigenis 100, albigensium 71, 72, 73,
74, 75, albeginsium 13, albigenicum 56, albigenensium 15, 20, 22, albiensium 5, 7, 11, 12, 16,
17, 19, 23, 25, 32, 35, 37, 68, 70, 76, 77, 78, 80, 81, 82, 83, 84, 86, 87, 88, 89, 89A, 90, 92,
94, 95, 96, albiensis 8, albigensium 14, 39, 52, 60, abigensium 64, 66, heluensium 65

5 civitas Cadureorum

cadureorum *plerique*, cadurens 100, cadurchorum 77, 80, 81, 82, 86, 87, 88, cadoreorum 1, 2, 3,
4, 15, 17, 20, 24, 26, 27, 36, 38, 42, 43, 44, 45, 46, 57, 58, 61, 85, 91, 93, 98, cadoreborum 16,
25, cadoreorum 47, cadarcorum 41, cadercorum 12, 39, caduorum 69, cadorum 14, carduorum 29,

deponit 48 (*vnde a* XII, 4) 67, 97, 99

30, 31, 50, 51, 61, 62, 63, cardurcorum 52, cardorcorum 35A, cardurchorum 83, carduorum 53, caturcorum 7, 9, 18, 32, 33, 34, 35, catorcorum 22, catufca 8, tacuorum 70

6 civitas Lemovicum

lemovicum *plerique*, lemoecum 3¹, 4, lemovicensium 40, limonicum 92, 91, 95, 96, leuomicum 98, lemmonicum 76, 77, 79 (*corr. ead. m. ex lemomicum*), 80, 81, 83, 84, 86, 87, 89, 89A, leu-monicum 78, lemodicum 7, 9, 18, 68, 70, 71, 72, 73, 74, 75, lmodium 8, lemanicum 64, leuicioui-cum 85, uicum 2

7 civitas Gabalum

gabalum *plerique*, gaualum 23, 35A, 70, gaballum 41, 45, 47, gauallum 68, 90, 94, 95, 96, cabalum 7, 8^a, 36, 42, 51, galabum 75, gadabalum 52^a, gaballuorum 76, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 86, 87, 89, 89A, caballuorum 77^b, 78, caualluorum 77^a, gabelluorum 85, gaballuorum 88

8 civitas Vellavorum

nellauorum *plerique*, bellauorum 70, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 85, 86, 87, 89A, nellaborum 8, uelauorum 44, uellauorum 32^a, 45, 49, 52, 54, 56, 75, bellauorum 88, uelauorum 47, 55, 91, uel-laciorum 29, uellatiorum 30, uallauorum 35A, 39, 41, 57, 58, 59, 98, ballauorum 83, uallauorum 60, euallorum 68, uellauorum 66 (*non* 46), belluauorum 89

quae nunc Podium dicitur 36, 38, 40, 42, 43, 62² (*m. rec.*), 101

q. n. podium (poelium 42, pondiam 38) dicitur (appellatur 40) 36, 38, 40, 42, 43, nunc podium 101, podiorum uelauicisium 62² (*m. rec.*)

id est Beruatum (?) 49, 54

huat 49, uuat 54

municip. 17

9 castrum Arisidensium 9, 21, 26, 28, 29, 30

sic 9, municipium (-pio 26, 28, 29, 30, manicipium 24^a) arisido 24, 26, 28, 29, 30

XIII. PROVINCIA AQUITANICA SECUNDA

CIVITATES N. VI

aquitanica *plerique*, aquitaneca 14, 22, 33, equitanica 82, equitanega 12, aquitaia 2, 4, 11, 16, 19, 23, 25, 29, 32, 35, 37, 46, 47, 49, 50, 53, 54, 60, 63, 64, 65, 66, 70, 76, 77, 78, 81, 85, 87, 91, 101, aquitanea 18, 75, aquitana 30, in aequitania 12^b, in equitania 85, aequitaniae 89, aequitania 83, 89A, equitania 45, 77, 80, 86, 88 secunda *ante* pr. 8, *in litura* 69, *om.* 12, 19 ni *plerique*, nii 5, 20, 34, 68, 70, 93, niii 60² *disposit sic* 1, 2, 4, 6, 3, 5, 7

1 metropolis civitas Burdigalensium

burdigalensium 3², 5, 64, burdigalinsium 13, burdicalensium 9, burdegalsium *plerique*, burde-calinsium 26, burdegala 8, burdecalensium 27, bordigalentium 1, bordigalen (*corr. ead. m. ex bordi-caleni*) 2, bordegalsium 4, 20, 68, 77, 80, 81, 82, 86, 87, 88, 89, 89A, bordegalsium 79, borde-gallensium 76, bordegalsium 83, bordogalsium 85, bordogallensium 78, ordogalsium 7, burdegalsium 35, burdagalsium 69, 70, burdegalsium 64

2 civitas Aginnensium

aginnensium 3², 19, 23, 24, 26, 28, 29², 30, 31, 52, 66 (*non* 46), agennensium *plerique*, agementium 1, 2, agenensium 11, 13, 15, 22, 25, 35A, 55, 63, 68, 69, 90, 95, aggenensium 33, aggenensium 34, agennesium 85, agenessium 86, agennicium 7, aganensium 12^a, aggollensium 32, 35, age-miensium 47, agennensis 8, agentium 3¹, agignensium 60, aginsium 4, argennensium 76, 78, 89A *om.* 71, 72, 73, 74, 75

3 civitas Ecolisnensium

ecolisnensium 3, 4, 5, 6, 22, 28, 29, 31, 35, 35A^b, 39, 41, 45, 46, 57, 58, 79, 85, 98, ecolisneu-tium 1, aeco-disnensium 14, 19, 20, 23, 26, 27, 33, 34, aecolisninsium 13, ecolisnensium 44, 47, ecolisnensium 65, ecolinsium 11, 30, aecolisnensium 15, egolisnensium 9, 51, 76, 77, 78, 80, 81, 82, 86, 87, 89, 89A, aegolisnensium 18, egolsnensium 92, 95, 96, egolisnensium 37, 40, engolisnensium 16, 24, 25, 38, 43, 49, 52, 53, 54, 55, 59, 60, 61, 62, 90, 101, engolisnensium 94, engilsnensium 36, 42, endegolisnensium 50, angolisnensium 56, 63, eholismorum 69, eglisnen-

depiunt 18, 67, 97, 99, 100 (*ante a XIII*)

sium 88, agolisuensium 84, colisuentium 2, epodisuensium 35A^a, agolisuensium 83, epulesienseium 17, aequolisius 8, aescolisnesium 12, etolisuensium 64, 66, 91, 93, exolisuensium 32, aquilenseium 68, aquilenseium 70, aquilegensium 7: *leulisia libri Ausonii epp. 15, 22 post Sautanes 9 om.*, 40, 71, 72, 73, 74, 75

id est Aqualasinienseium 68, 70, 90, 92, 94, 95, 96

id est *om.*, 68, 70 aqualisenseium 90, aquilissima 68, 70

4 civitas Santonum

santonum *plerique, in his* 71, 72, 73, sauto 2, santouis 8, sanetonum 31, 4, 5, 7, 11, 15, 19, 20, 22, 23, 25, 27, 28, 30, 32, 33, 34, 35, 35A, 37, 40, 51, 52, 53, 55, 59, 60, 61, 68, 74, 75, 76, 77, 78, 80, 81, 82, 81, 87, 88, 89, 89A, 90, 92, 95, 96, xanetonum 56, 94, scantonum 86, sanctorum 29, saucastorum 63 *post Burdigalenses* 56

5 civitas Pictavorum

pictavorum *plerique, in his* 73, pictauis 8, pictanorum 93, pittanorum 56, pictaenseium 91, pectanorum 1, 5, 6, 9, 11, 14, 18, 19, 20, 23, 33, 35, 60, 68, 70, 71^a(?), 72, 74, 77, 80, 81, 82, 83, 86, 87, 89A, pectaborum 76, 78, pectanorum 75, patanorum 88, pictavorum vel pectauorum 89, pectonorum 2, *om.*, 7^a

6 civitas Petrocoriorum

petrocoriorum 1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 12, 13, 15, 17, 18, 20, 22, 27, 33, 34, 66, 72, 74, 75, 85, petrocorio 8, petrogoriorum 35A, 36, 38, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 64, 65, 71, 73, 91, 93, 98, petrocorionum 6, petrocoriorum 32, 35, petrogoniorum 39, petrocoriorum 69, petrogoricorum 40, 51, petrocororum 70, petrocoriorum 44, 19, 23, 26, petrogorium 41, 76, 77, 78, 80, 82, 83, 84, 86, 89A, petrogoricum 16, petrocorum 24, petrogorum 81, 87, 88, petrogororum 89, petrogorium 95¹, 96, petragorum 92, petragoriorum 57, 58, petragoricorum 37, 52, 55, 59, 60, 101, petragoricarum 56, petracorium 11, 28, 29, 30, petragorium 95², petragoricum 25, 49, 50, 53, 54, 61, 62, 63, petracorum 31, petragorum 90, 94, petricoriorum 68

7 civitas Incionensium 60² (*m. rec.*)

8 civitas Mellesorum 60² (*m. rec.*)

XIV. PROVINCIA NOVENPOPULANA

CIVITATES N. XII

novempopulana *plerique, novempopulana* 32, niii populana 31, populana niii 29, 30, novempopulana 42, novempopulana 75, non est populana 36, novempopularia 8, novempolana 5, 51, 95¹, novempopula 88, novempopulara 18, novempopulonia 65, novempopulonia 64, novempotulana 2, novempupulana 6, novempupulanarum 15, 22, novempulana 92, 94, novempulana 57, novempolitana 85, novempopulnacium 39, *om.*, 7 *nii plerique, niii* 20^a, 32, 35, *xii* 29 *om.*, 7 *disposit civitates sic: 2, 3, 5, 7, 9, 11, 1, 4, 6, 8, 10, 12 ordinibus perturbatis* 7

PROVINCIA NOVENPOPULANA AQUITANIAE TERTIA

vide p. 581

1 metropolis civitas Elusatum

metropolis civitas Auscorum

*sic, ut Elusates primum locum teneant, Auscii secundum, 1, 2, 68, 69, 70; ut Elusates primum locum teneant, Auscii postremum, 5^b (nam eadem quae scripsit textum); ut Auscii primum locum teneant, Elusates postremum, reliqui, in his 5^a auscorum eadem manet in litura 7; ut primo et postremo loco Elusates habent 32, 33, 34, 35, 85, item, sed contaminantes priore loco Elusates et Auscios, 8 (metropolis civitas elosacis id est austius et 18 (metropolis civitas helosatium ausiorum) metropolis ad Elusates adscribitur non solum ubi primum locum teneat, sed etiam 28, 29, 30 (hic additur manu recentis: quondam modo villa), 31, ubi sunt loco postremo elusatium 5² el**** m. 1), 40, 41, 19, 23, 65, 78, 82, 81, 86, 89, aelusatium 33 (*princ.*), elusacium 1, 2, 9, 76, 81, 87, 88, 89A, elusacium 3, 4, elusantium 83, elosatium 15, 16, 20, 22, 24, 25, 26, 28, 30, 33 (*fin.*), 34 (*fin.*), aelusatium 12, elosacium 6, 29, 31, 94, elosacium 32 (*princ.*), 35 (*princ.*), 68, 71, 72, 73, 74, 75, aelusacium 31 (*princ.*), 69, 70, helosatium 18 (*princ.*), ellosatium 32 (*fin.*), 35 (*fin.*), elosacis 8 (*princ.*), elosacium 13, 27, 35A, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 47, 49, 50, 51, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 90, 91, 92, 93, 95, 96, 97, 98, 101, ellosaticum 45, 64, 66, elufacium 77, 80, elafacium 79, elafacium 85 (*fin.*), eloratium 17, 18 (*fin.*), eloratis 8 (*fin.*), elusacium 85 (*princ.*), elorasium 7, elosaticum 52, *erunt* 14*

deficiunt 48, 67, 97 *deficit prov. XIII*, 99, 100

2 civitas Ausciorum

metropolis *v. Elusates* ausciorum *plerique*, ausiorum 1, 71, 72, 73, 74, 75, austiorum 12, 14, 15, 16, 18, 20^b, 22, 25, 27, 33, 31, 63, 69, 97, austius 8, ausicorum 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 81, 85, 86, 87, 89, 89A, 98¹, ausciorum 47, astiorum 20^a, austriorum 32, 70, anse(?)riorum 35

3 civitas Aquensium

aquensium *plerique*, aquentium 1, 2, 7, aquinsium 6, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 22, 23, 25, 26, 27, 32, 33, 34, 35, 68, 69, aquinsis 8, aquesium 38, aquiensium 71, 75, 76, 78, aquientium 72, 74, laquensium 77, 79, 80, 85, 88 *om.* 82

4 civitas Lactoratium

lactoratium 26, 29, 30, 36, 38, 40, 41, 42, 43, 45, 46, 47, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 57, 58, 61, 62, 68, 70, lactoracium 1, 2, 5, 9, 21, 28, 31, 37, 39, 44, 46, 55, 56, 59, 63, 69, 98, lactorasium 6, lactorantium 17, lactoracum 60, lactoratum 76, 77, 78, lactoracium 79, 80, 81, 82, 84, 85, 86, 88, 89A, lactorantium 11, 19, 23, 83, lactoracum 87, lactorantum 101, latoratium 15, 16, 25, 27, 33, 34, latoracium 4, 10, 12, 13, 20, 22, latorasium 3, 71, 72, 73, 74, 75, latorantium 18, latoratum 32 (*lactoratium* 35), lactoritium 92, 94, 95, 96, lactoricium 91, 93, 97, lactoricum 90, latorantis 8, lactorasium 7, latoracium 64, 65, latoracium vel latoracium 89, latoratum 35A, astoracium 65, *erantit* 14

id est Lictora 38, 40, 49, 50, 51, 53, 54, 55, 56, 61, 62, 63, 101
lietora 56, 62, 63, littora *plerique*, litora 40, lietoria 63

5 civitas Convenarum

conuenarium *plerique*, conubarum 79, 85, conubarum 1, 2, conuenarium 51, 71, 72, 73, conenarium 55, conenerum 9, conenarum 70, conenas 10, 12, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 76, 77, 78, 80, 81, 82, 83, 84, 86, 87, 88, 89, 89A, conenas 11^b, 13, 16, 25, conuanarum 4, conerum 44, 45, comierum 47, corenas 11^a *om.* 8

id est Communica 40, 49, 50, 51, 53, 54, 56, 61, 62, 63, 101
communica 53, comminica 51, commica 56

6 civitas Consorannorum

consorannorum 1 (*corr. ex cosor.*), 3, 6, 7, 10, 17, 28, 29, 30, 31, 75, consoratorum 16, 14, 27, 68, 71, 72, 73, 71, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 81, 85, 86, 87^b, 88, 89A, consorannorum 4, 12, 15, 18, 20, 22, 24, 26, 70, conserannis 8, consorannorum 13, consurannorum 5, 41, 46, 92, 98, consurannorum 35A, 36, 37, 38, 39, 40, 42, 43, 45, 47, 49, 50, 52, 53, 54, 57, 58, 59, 61, 62, 91, 93, 94, 95, 96, 97, 101, consurannorum 63, consurannorum 34, consurannorum 51, consurannorum 32, 35, consurannorum 33, consorannorum 2, consurannorum 69, consurannorum 11, consorannorum 11, consorannorum 25, consorannorum 87^a, consurannorum 55, 60, consurannorum 65, 90, consurannorum 56, surannorum 9, sarrannorum 19, 21, 23, consurannorum 64, 65, consurannorum vel consorannorum 89

id est Consurana 38, 40, 49, 50, 51, 53, 54, 55, 56, 61, 62, 63, 101
consurana 63, consurana 56

7 civitas Boatium

boatium *plerique*, boacium 9, 18, 31, 32, 34, 35, 60, 63, 80, 82, 84, 85, 86, 88, 89A, 97, boasium 32, 4, 6, 68, 69, 70, bolatium 15, 22, boatius 8, boatium 55, boatius 56, boatium 78, boasium 71, 72, 73, 74, 75, beatium 94, betium 17, boaccensium 59, boetium 96, boetium 95, boesium 7, boetum 90, boiatium 46, 52, boatum 64, 65, 66 *om.* 25

id est Burdegat 28, 29, 30¹ (*del. m. sec.*), 31
id est] in 28 bordegat 28
quod est Bovis 35A, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 19, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 66, 90, 91, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 101
quod est] que et 37, id est 49, 50, 54, 59, 60, 62, 63, 94,
hoc est 47, 90, 95, 96 *bois* *plerique*, boius 35A, 41, 46, 51, 58, 61, 91, 93, 96, 98, 101, bois 59, 60, bois 56, bot 64, 65, 66
quod est Boius in Burdegalense 68, 69, 70
burdegalensi 69, buldigalensi 68

8 civitas Benarnensium

benarnensium 3. 6. 7. 17. 30². 69. 70. 72. 73. 74, benarnentium 1. 2, boacium id est benarnensium (*praecedit* boasium) 4, bernarnensium 71. 75, berarnensium 5 (*apogr. Sirmondi; in eod. est ber****ensium*), 24. 26. 27^b. 28. 29. 31. 37, berrarnensium 44. 45, berarnensium *plerique*, berarnensis 8, bararnensium 60, barensium 19, benarnensium 98, berarnensium 13, berarnensium 68, berarnensium 32. 33. 35, berrarnensium 30¹, borarnensium 15, boarnensium 14, herarnensium 77, hararnensium 23, perrarnensium 12, b****ensium 34, bearnensium 66 (*non* 46), beatina vel nasatica (*sic hoc loco, sequitur suo loco cin. nasatica*) 59, baionensium 65

id est Benarnus 35A. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 49. 50. 51. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 68. 69. 70. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 101

id est] idem 47, que et 37, *om.* 59. 68. 70   benarnus *****
70, benarnum 97, bearnidus 90. 92. 94. 95. 96, bearninus 36. 37. 38. 42. 43. 68. 69. 91. 93. 98, bearninas 64. 66, bearninus 46, bearniu 57. 58, benarnus 40. 44. 45. 47. 50. 51. 54. 55. 56. 61. 62. 63. 101, benarnas 35A, bearnius 49. 53, bearnus 39, bonarnus 41, baiona 65

9 civitas Aturensium

aturensium *plerique*, atraurensium 59, aturentium 96, aturentius 1 (*corr. ex -tium*), 2, aturinsis 8, aturaurensium 16, aturensium 25, atorensium 3. 4. 6. 68. 72. 74. 75, atorinsium 69, adturensium 70, atornensium 71. 73, acurensium 29. 94, adurensium 30², astorensium 7, atusensium 88, aurensium 40. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 61. 62. 101, aurencium 63, autinsium 42, auturensium 5¹. 36. 76. 78. 89A   *post Vasaticam* 59

id est Vico Iuli 28. 29. 30. 41². 68. 69. 70

id est] hoc est 41². 69, *om.* 68. 70

modo sancta Eqtoria 30² (*m. rec.*)

10 civitas Vasatica

nasatica *plerique*, nasateca 17. 18. 77. 78. 80. 81. 82. 83. 86. 87. 88. 89. 89A, basatica 71. 72. 73. 74, nasantica 19, nasateca 76, basacia 75, nasatica 44. 45. 47. 56, nesatica 36. 42. 43. 57, nesateca 84, nalatecas 8

11 civitas Turba, ubi castrum Bogorra

turba *plerique*, nulla 40, falsa 56, turra 93, tursa 37. 44. 45. 47. 64. 66. 90. 91. 92. 94. 95. 96. 97, tussa 35A. 38. 39. 41. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 98. 101, tussa 36. 42. 43, tarba 24, gurba 33. 34. 35, burga 32, cussa 63, truba 16. 25, tarrensatica 65, cin. elocarentium (*sic* 68^b, elocarentium 68^a, aelocarentium 70, ellocarentium 69) gurba 68. 69. 70   ubi] u 13, lubi 25, ubi est 6. 40. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 61. 62. 92. 94. 95. 96. 101, bi est 38, ndis (*om. quae sequuntur, ut fiat turbandis*) 8, id est 65, quae vocatur 97, *om.* 12. 39. 68. 69. 70   castrum] castru 13. 18. 38. 84, castor 2. 12, casto 79, castrus 77. 80. 82. 83. 84. 86. 88. 89A, castra 11. 32. 33. 34. 35. 66, castellum 15. 17. 22. 23, caferus 76, castrum 85, cas 25, tra 65, cafter 31, caserus 78, casier 24. 26. 28. 29. 30, castis 2, catru 35A. 36. 37. 41. 42. 43. 44. 45. 91. 93, catra 64, catu 39. 47. 98, *om.* 68. 69. 70. 97   bogorra 1. 6. 9. 10. 19^b. 23. 36. 37. 38. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 50. 51. 52. 53. 54. 57. 58. 61. 62. 63. 77. 79. 80 (?), 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 89. 91. 93. 101, bogor 5, bogora 19^a, bogoria 49, bogorsa 11, bigorra 17. 59. 60. 66. 94, bigora 15. 22. 27 (bi*gora), 55. 56, bigorum 12. 13. 14. 18. 20. 24. 26. 28. 29. 30. 31, bicorum 16. 25, bigone 32. 35, bicone 33. 34, begorra 90. 92. 95. 96. 97, beorra 70, bogonis 35A, boregi 88, borgona 2, brogorra 47, brogorra 39. 98, goborra 76. 78. 89A, betoras biorra (biora 68), 68. 69, lugorra 64, lagona (*abscr. e. l. ex Aldina*) 65   ubi e. b. *om.* 3. 4. 7. 71. 72. 73. 74. 75

12 civitas Elloronensium

ciuitas] castrum (*post* Ell.) 28. 29. 30. 31   elloronensium *plerique*, elloronisium 13, elloronentium 63, elloromesium 36, eloronensium 47. 68. 76. 77. 78. 80. 81. 82. 81. 85. 86. 87. 88. 89. 89A, eloronesium 83, elorona 8, elloranensium 32. 34. 35, ellorensium 59. 60, elloronensium 20, ellororensium 40. 49. 50. 51. 53. 54. 55. 57. 58. 61. 62. 101, ellororensium 29. 43, elenorencium 56, eldororensium 25, loronensium 69, huronensium 70, ilurensium 65, illoronensium 72. 73. 74, illororensium 75, illoponentium 1, albopenentium 2, cin. elororensium (*interponitur* *cin. Elusatium*) cin. albopenensium 79. 85

deficiunt 48. 67. 99. 100

id est Aelarona 68, 69, 70

id est *om.* 68, 70   belaronna 68, telarona 69

id est Elnia 38, 40, 49, 50, 51, 53, 54, 55, 56, 61, 62, 63, 101
elna 56, elnia 49, 50, 53 (*vel* elina), 54, 63, elina 62, elinia 51

XV. PROVINCIA NARBONENSIS PRIMA
CIVITATES N. V

PROVINCIA VIENNENSIS SECUNDA
CIVITATES N. VI *vel* VIII

c. p. 581

narbonensium 1, 3, 5, 10, 13, 14, 15, 17, 18, 27, 28, 29, 32, 33, 34, 39, 40, 46, 47, 49, 51, 54, 57, 59, 60, 62, 63, 68, 70, 79, 85, narraarbonensium 12, narbonum 31, narbonensis 101   prima *ante* *proc.* 8, *om.* 20, 27, 32, 39, 41^a, 43, 57   u 1, 2, 6, 10, 68, 69, 70, ni 5, 9, ni 14, 15, 17, 22, 32, 33, 34, 37, ni *plerique*

1 metropolis civitas Narbonensium

narbonensium *plerique*, narboninsium 13, narbonesium 30, narbonnensium 44, narbonensis 37, narbones 8, narbonensium 24^a   *om.* 20

2 civitas Tolosatium

tolosatium *plerique*, tolosacium 5, 6, 9, 44, 45, 59, 60, 63, 79, 81, 85, 87, tolosasium 1, 2, 3, 4, 68, tholosatum 26, 56, 57, 77, 82, 89A, 90, 91, tholosacium 18, 31, 80, 86, 88, tolosatum 66 (*non* 46), tolosaticum 55, tolosacensium 52, tolosanensium 70, tolosa 36, 42, 43, 71, 72, 73, 71, 101, tolosatis 8, tolosa 75, tolatium 39, tolasatum 51, tosatium 15^a, tolosium 69, elosatium 32, 33, alosium 34, elosatium 35

id est Tolosa 35A, 37, 38, 39, 40, 41, 44, 45, 47, 49, 50, 51, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96
id est] idem 47   tholosa 56, 90, 93

3 civitas Beterrensium

beterrensium 3, 5, 6, 9, 10, 44, 45, 61, 62, 61, 65, 66, beterrensiium 63, beterrentium 1, 2, 51, 101, heterensium 49, 11, 19, 23, 47, 71, 72, 73, 74, 75, betterensium 70, heterensium 52, betterensium 35A, 39, 41, 50, 53, 58, 59, 60, 84, 91, 93, bacterensium 51, heterensium 77, 79, 80, 81, 82, 83, 85, 86, 87, 88, 89, 89A, betrenensium 36, 38, 42, 43, heterensium 17, biterensium 12, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 22, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 37, 40, 69, 98, biterensium 4^a, 32, 33, 34, 35, 55, 68, biterensis 8, biterriensium 56, biterreusium 26, biterrenensium 24, biterensium 49, 92, 95, biterensium 90, biterensium 95, 96, heterensium 57, nitarensium id est biterensium 94
om. 76, 78

4 civitas Elenensium 42 (?) 98

civitas heterensis ibi habet civit numero iiii 42   *hoc loco* 98,
post Tolosates 42

5 civitas Agathensium *omnes praeter* 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 68, 69, 71, 73, 74, 75

agathensium 16, 26, 30, 36, 40, 42, 49, 50, 53, 54, 61, 62, 63, 77, 79 (*curr. vs* agathensium), 80, 84, 85, 86, 88, 89, 89A, agathentium 82^a, agathensium *plerique*, agathensium 13, agathensis 8, agathentium 82^b, agathensium 12, agathensium 98, agathensium 31, aquathensium 70   *post Beterrenses plerique, post Tolosates* 8, 12, 13, 11, 15, 16, 17, 18, 20, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 35A, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 89A, *post Elenenses* 98, *post Nentausenses* 70

6 civitas Magalonensium *omnes praeter eosdem et* 79

castrum 98   magalonensium *plerique*, magalonensium 13, magalonensis 8, 70, magaloniae 98, magalonensium 12, magalonensium 36, 12, magalonensium 20, 76, 78, magalonensium 29, 35A, 38, 39, 41, 43, 57, 58, 77, 91, magalonensium 31, magaloniae 63, magalonensium 88, malonensium 17, magathensium

deficiunt 7 (*def. proc. XI*), 48, 67, 80 (*deficit proc. XV*), 97 (*deficit pror. XI*), 99, 100

19 *post Agathenses plerique, post Beterrenses* 77, 78, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 89A, *post Nemausenses* 35A, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 47, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 98, 101

7 civitas Nemausensium

nemausensium *plerique*, nemausentium 9, 15, 16, 17, 40, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 61, 62, 83, 95, 101, nemausencium 56, nemausa 36, 42, 43, nemausum 98, nemaussensium 63, nemausensium 70¹, nemausiensium 29, 30, 31, nemausium 11, nemausensium 2, 35A, nemausentium 39, nemausensium 76, 78, nemausentium 96, nemausensium 18, nemausensis 8, nemausensium 4, nemausensium 41, 47, 57, 58, 59, 60, nemausium 19, 23, remausensium 20 *post Uctiensis* 98 *om.* 85

8 civitas Lutensium

castrum (castro 70) *post Lut.* 42, 43, 70 (*ubi om. civitas*) Lutensium *plerique*, lutensium 31, lutencium 1, 2, lutincium 14, lutensium 38, 39, 41, 44, 45, 57, 59, 60, 75, luctensium 51², luctensium 55, 56, lutansium 4, 21, 65, luterensium 9, lutansium 31, lutuensium 15, 20, 22, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 35, lutuinsium 16, lutuensis 8, lutuensium 18, 61, 66 (*non* 46), lutuinsium 31, lutuinsium 35A, luoteusium 95, lutuinsium 12, leoteusium 90, 96, leoteusium 94, leoteusium 92¹, leuteusium 91, 93, litteusium 61, ludeusium 63, luruensium 69, luruensium 68, lustensium 49, lutetensium 58, lutenensium 47, lutea 43, 70, lutea 36, 42 *post Agathenses* 98 *om.* 13

id est Luteva castrum 35A, 37, 38, 39, 40, 41, 44, 45, 46, 47, 49, 50, 51, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 68, 69, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 101

id est] idem 47, hoc est 90, 95, 96, *om.* 37, 38, 44, 68 lutea 37, 38, 44, 46, 57^a, 68, lutea 45, luctea 40, 49, 50, 51, 53, 54, 61, 62, 69, 101, luctea 55, 56, 63, lutea 35A, 39, 41, 57^b, 58, luctea 95, leotea 90, 92, 96, leutea 91, 93, lutea 47, lotea 94, lutua 64, 65, 66 castrum] castra 58, *om.* 55, 56, 68, 69, 91

9 civitas Carcassonensium 30² (*in rec.*) 98

hoc loco 98, *post Uctiensis* 30²

10 castrum Uctiense

castrum *plerique*, castro 11, 19, 23, 77, 80, 86, 88, 89A, 93, caeter 18, castellum 15, civitas 2, 3, 4, 6, 12, 13, 14, 16, 17, 20, 25, 29, 30, 31, 32, 35, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 85, civitas castrum (castro 84) 27, 84, 92¹ uctiense *plerique*, uctiense 1, 2 (*superest uctiense*), 5, 9, 10, 11, 19, 35A, 36, 38, 39, 41, 43, 91, 93, uctiense 31, uctiense 92, uctiense 94, 96, uctiensium 31, uctiensium 12, 15, 17, 20, 27, uctiensium 3², 4, uctiensium 95, uctiense 49, 50, 53, 54, uctiensium 22, uctiense 51, uctense 90, uctense 69, uctense 68, uctensium 24, 26, 28, 29, 30, uctensium 6, uctensium 40, utiense 8, 57, 58, 59, 60, uctense 71, 72, 73, 74, 75, uctense 98, uctensium 18, uctense 55, uctensis 70, buctensium 25, huteusium 16, uctensium 14, uctensium 77, 79, 80, 81, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, utiacensium 82, uctensium 89A, uctensium 13, uctiense 62, uctensium 32, 35, uctensium 33, uctiense 46, uctiense 37, 44, 45, uctense 47, uctense 52, utensium 56, unape(?)i(?)ensium 34 *om.* 76, 78

id est Astituectensium 35A, 38, 39, 41, 49, 50, 51, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 61, 62, 63, 90, 91, 93, 94, 95, 96, 101

id est] hoc est 96 astituectensium 51, 57, 58, 101, astituectensium 41, astituectensium 35A, astituectensium 55, astituectensium 93, astituectensium 91, astituectensium 39, astituectensium 38, astituectensium 56, astituectensium 90, 95, 96, astituectensium 49, 54, 61, 62, astituectensium 53, astituectensium 50, astituectensium 94, astituectensium 63

XVI. PROVINCIA NARBONENSIS SECUNDA

CIVITATES N VII

narbonensium 13, 15, 17, 19, 23, 25, 29, 30, 37, 40, 49, 50, 51, 54, 55, 56, 62, 63, narbonensium

deiciunt 7 (*def. prob. XV*), 48, 67, 97, 99, 100

PROVINCIA VIENNENSIS
TERTIA

vide p. 581

13, narrabonensium 12 secunda ante prou. 8, ont. 7 51. 94 ni 1. 11. 12. 23. 40, uii *plerique*,
 niu 11 *disponit sic* 1. 3. 5. 2. 4. 6. 7 7

1 metropolis civitas Aquensium

civitas] cium 89A aquensium *plerique*, aquinsium 1. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 19. 20. 22. 23. 25.
 27. 32. 33. 34. 35. 68. 71. 72. 73. 74. 75, apensis 8. 36. 42. 43, acquencium 31, aequensium 29

2 civitas Aptensium

aptensium *plerique*, aptinsium 33. 35. 68 (*utroque loco*). 69, aptentium 1. 52, aptensis 8, abten-
 sium 35A. 38. 39. 40. 41. 49. 50. 51. 53. 54. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 66 (*non* 46). 70. 91.
 93. 98. 101, abtinsium 32. 34, abtensis 42. 43, apensium 55, attensium 6, athensium 77. 79. 80.
 81. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89, athensium 82, athesium 76. 78. 89A *post Antipolim* 71. 72.
 73. 74. 75, *bis et hoc loco et (sed del. n. 1) post Narbonenses* 68 ont. 36

3 civitas Regensium

regensium *plerique*, regisium 68, regentium 55, regensis 8, reiensium 35A. 38. 39. 57. 58.
 65. 91. 93, reicens 43, regiensium 3? 4. 49. 50. 53. 54. 61. 62, regiencium 63, reginensium 92.
 94. 95. 96, regiensium 90, recensium 9, rescensium 20, ragensium 7, ratensium 14, reicen-
 sium 41, reimensis 36. 42, retensium 5. 10. 13. 15. 16. 22. 25. 37. 44. 47. 64. 66, tetensium 45,
 tretensium 33. 34, trecensium 32. 35 *post Aptenses plerique, post Aquenses* 7. 76. 77. 78. 79.
 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 89A ont. 1. 2. 71. 72. 73. 74. 75

id est Reius 35A. 37. 38. 39. 40. 41. 44. 45. 46. 47. 49. 50. 51.
 53. 54. 55. 56. 57. 58. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 68. 69. 70. 90. 91.
 92. 93. 94. 95. 96. 98. 101

id est] idem 47, ont. 68. 70 reius 35A. 37. 38. 39. 40.
 41. 45. 46. 50. 62. 63. 68. 69. 91. 93. 98, reias 64. 65. 66,
 reio 90, regius 55. 56. 70. 92. 94. 95. 96, reuis 49. 54. 61,
 reuisis 47, remis 44, relus 57. 58, reliis 51. 101, retis 53

4 civitas Foroiliensium

foroiliensium 3?. 4. 5. 6. 7. 10. 11. 19. 23. 64. 65. 66. 69. 81. 82. 85. 87. 89, foroiliens 91,
 foroilientium 1. 2. 9, foroiliensis 17. 29. 30. 35A. 39. 40. 41. 49. 50. 51. 53. 54. 55. 58. 59. 60.
 61. 62. 90. 92. 93. 94, phoroiliensis 95. 96, foroiliense 37. 44. 45. 47, foroili 8, foroiliensium
 68. 70. 77. 79. 80. 83. 84. 86. 88. 89A, foroiliensis 31. 38. 43. 57. 98. 101, foroilibentium 3?,
 foroiliensium 73, foroiliensium 72. 74, foroiliensium 75, foroiliensium 71, foroiliensium 13,
 foroiliensis 16. 22. 24. 25. 26. 28. 32. 33. 34. 35, foroiliensis 20. 27, foroiliensis 42, foroiliensium
 76. 78, foroiliensis 63, foroiliensium 56, foroiliensis 15, foroiliensium 12, foroiliensis 18,
 foroiliensis 36, foroiliensium 52, foroilibensis 14

5 civitas Vappincensium

vappincensium 1. 3. 5. 27, vappincensium 6, vappincensium 69, vappincensium 11. 12. 13. 15.
 18. 19. 22. 23 (*corr. ex* vappenc-). 44. 46. 90. 93. 96, vappincensium 41. 51. 58. 98, vappincen-
 sium 26. 91, vappincensium 38, vappincensium 37. 45, vappincensium 52, vappincensium 74. 94,
 vappincensium 7, vappincensium 28, vappincensium 71. 72. 73, vappincensium 36. 42. 43, vappincensium 55,
 vappincensium 1. 49. 54. 65. 79. 85. 95, vappincensium 76. 77. 78. 80. 81. 82. 83. 86. 87. 88. 89.
 89A, vappincensium 10. 14. 33. 34. 47. 70, vappincensium 24, vappincensium 39. 57. 60. 61. 62,
 vappincensium 59, vappincensium 63, vappincensium 50. 53, vappincensium 56, vappincensium 35A,
 vappincensium 84, vappincensium 20. 32. 35, vappincensium 16. 25, vappincensium 68, vappincensium 9,
 vappincensium 75, vappincensium 17. 29. 30, vappincensium 31, vappincensium 8, vappincensium 40, vappin-
 cium 101, vappincensium 92, vappincensium 2, vappincensium 64. 66

quod est Labordo 71. 72. 73. 74. 75

inter cin. et vapp. 71. 72. 73. 74. 75 labardo 75

6 civitas Segesteriorum

segesteriorum *plerique*, sigesteriorum 1. 17. 70, segesteriorum 6. 16. 25. 32. 35, sigesteriorum 28.
 29. 30. 31, segestrocorum 71. 72. 73. 74. 75, sigesteriorum 2, segesteriorum 40. 49. 50. 51. 53. 54.
 56. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 69. 101, sigesteriorum 21. 26. 78, segesteriorum 12?. 60. 85, segesteriorum
 11. 89. 95, segesteriorum 68, segesteriorum 82, segesteriorum 22, segesteriorum 81. 87, segesteri-
 orum 41, segesteriorum 55, segesteriorum 18, segesteriorum 8, segesteriorum 90, cesteriorum 7

7 civitas Antipolitana

antipolitana *plerique*, antepolitana 17. 20. 21. 26. 32. 68, antepolitana 70, antipolitana 44, ante-

depinat 45 (*unde a* XVI, 6). 48. 67. 97. 99. 100

politata 33, 31, 35, antipolitana 63, antiptiliana 71, 72, 73, 74, 75, atepolitana 7, antiopolitana 5, 10, 11, 19, 23, 52, 77, 79, 85, anthiopolitana 9, 76, 78, 80, 82, 83, 84, 86, 87, 88, 89, 89A, anthiopolitana 81

XVII. PROVINCIA ALPUM MARITIMARUM

CIVITATES N. VIII

PROVINCIA VIENNENSIS QUARTA IN ALPUM MARITIMARUM

vide p. 581

alpium *plerique*, albiium 2, apium 51^a, alciium 31, alpina 6, 71, 72, 73, 74, 75, imperium 93, maretemarum 6, aritimarum 68, matritimarum 20, maritimerum 89A uiii *plerique*, iiii 32, 33, 34, 35, vii 6, 49, 51, 61, 62, 63, viiii 16, 25 *om.* 7, 31 *disponit sic: 1, 2, 6, 4, 8, 3, 7 (om.) 5¹ 7, sic: 1, 2, 6—8, 3—5 59*

1 metropolis civitas Ebrodunensium

ebrodunensium 5, 10, 11, 13, 14, 15, 18, 19, 22, 27, 46, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87¹, 88, 89, 89A, 90, 96, ebrodunum 8, 65, ebrodunensium 35A, 37, 39, 41, 44, 47, 57, 58, 91, 93, 95¹, 97, 98, ebrodunensium 3, 34, 52, 71, 72, 73, 74, 75, ebrodunensis 12, ebrodunensium 1, 2, 1, 9, 16, 20, 23, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 32¹, 33, 35, 36, 38, 40, 42, 43, 49, 50, 51, 53, 54, 56, 59, 60, 62, 87², 92, 94, 95², 101, aebrodunensium 69, ebredunensium 31, ebreduno 61, 66, hebredunensium 6, 55, haebredunense 70, ebredunensium 32², ebridunensium 68, ebradunensium 7, abredunensium 61, 63, ebordunensium 17

2 civitas Diniensium

diniensium *plerique*, diniencium 63, deniensium 68, 69, denientium 9, dimensiium 55, 70, diuensium 24, 26, diensium 12, 16, 25, 29, 30, 90, 95¹, diemensium 7, 15, 20, 22, 27, 31, diennensium 13, dieniensium 36¹, diemensium 28, diensensium 36², digensium 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 89A, dimensium 65, 95², dieniensium 14, uienensi 18, uienensis 8

id est Dina 35A, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 47, 49, 50, 51, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66 (*om.* 16), 68, 69, 70, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 101

id est *om.* 35A, 39, 41, 44, 47, 57, 58, 68, 69, 70, 91, 93, 98 dina *plerique*, diua 44, dinia 41², 68, 69, 70, dino 93, dia 59, *om.* (adest id est) 60

3 civitas Rigomagensium

rigomagensium *plerique*, rigomagiensium 11, rigomagentium 3¹, regomagensium 1, 2, ricomagensium 17, ricomanensium 18, rigomanensis 8, rigumagensium (*corr. ex* -megensium) 20, rogomagensium 13, 40, 51, 101, reiomagensium 35A *om.* 47

4 civitas Saliniensium

saliniensium 70, salliniensium 101, soliniensium 1, 3¹, 4, 7, 22, 46, 65, 68, 69, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89A, 90, 92, 94, 95, 96, 97, solinientium 3², soliniensium 5, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 23, 25, 27, 36, 37, 38, 42, 52, 61, 66, 89, 91, 93, solimensium 60, soliniensis 8, solliniensium 35A, 39, 40, 41, 49, 50, 51, 53, 54, 55, 57, 58, 59, 61, 62, 63, 98, solimensium 47, 56, solimesium 14, sollimensium 13, soliensium 2, solinicensium 31, solleniensium 6, solinicensium 29, sollinicensium 21, 26, 28, 30 *post Vindicenses* 6

5 civitas Sanitiensium

sanitiensium 1, 2, 9, 18, 35A, 52, 90, sanitientium 3¹, saniciensium *plerique*, sanicientium 76, sanisiensium 4, 71, 72, 73, 74, 75, sanisientium 3², sanitiensium 5, 10, 11, 15, 20, 24, 26, 27, sanitiaensium 19, 23, sanicienensium 12, 25, 37, sanicienensium 17, sanicienensium 14, sanicimensium 16, sanitimensis 8, saniensium 6, 101, sanitiensium 83, saniciensium (*corr., prior lect. inc.*) 65, sanitiaensium 22, sanicionensium 31, satienensium 13, aniciensium 55, 56, salsiensium 68, 69, 70, sanicionensium id est sapsiensium (sappiensium 30) 28, 29, 30, saniciensium id est sanesciosium 63 *om.* 7, 61 (id est san. *adest*)

id est Sanesio 35A, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 47, 49, 50, 51, 53, 54, 55, 57, 58, 59, 61, 62, 63, 64, 66, 68, 69, 70, 90, 91, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 101

id est idem 47, *om.* 68, 69, 70 sanesio *plerique*, sanecio 49, sanesic 36, 42, sanectio 70, senassio 57, sanitio 90, sanicisio 64, 66 (*non* 46), sanesciosium 63

deficiunt 32, 33, 34, 35 (*hi quattuor deficiunt inde a XVII, 2*) 45, 48, 67, 99, 100

6 civitas Glanatiua

glanatiua 75, 88, glanatiua 13, 15, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 41, 47, 51^a, 60, 68, glanatiua 3, 1, 5, 6, 9, 10, 40, 52, 73, 97, glanatiua 7, 22, 35A, 37, 39, 40, 41, 46, 49, 50, 51^b, 54, 55, 56, 57, 58, 61, 62, 63, 91, 92, 94, 95, 96, 97 (*corr. ex* glanatiua), 98, glanatiua 59, glanatiua 90, glanatiua 53, glanatiua 64, 66, glanatiua 1, 2, 11, 19, 23, glanatiua 76, 77, 78, 80, 81, 82, 84, 86, 87, 89, 89A, glanatiua 17, glanatiua 71, 74, glanatiua 72, glanatiua 69, 93, glanatiua 101, glanatiua 65, glanatiua 16, 25, lanatiua 83, lanatiua 18, lanatiua 8, lanatiua 36, 38, lanatiua 42, lanatiua 43, lanatiua 20, lanatiua 12, lanatiua 79, 85 *om.* 70, *exavit* 14

7 civitas Cemelensium

emelensium *scripsi*, emelensium (*ex corr., prior lect. iuv.*) 65, emelensium 3, 4, 5, 37, 38, 43, 44 (*praevitit* ceci *expunctum*), 46, 47, 64, 90, 91, 94, 96, 97, emelensium 93, emelensium 69, emelensium 66, emelensium 92, emelensium 1, 2, 60, emelensium 68, emelensium 10, 11, 12, 14, 17, 20, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 52, 76, 78, 80, 81, 82, 84, 86, 87, 88, 89A, 95¹, emelensium 15, emelensium 31, emelensium 71, 72, 73, 74, 75, 77, 79, 85, emelensium 95², emelensium 6, emelensium 7, emelensium 16, emelensium 83, emelensium 9, 13, 19, 23, 29, 35A, 40, 41, 49, 50, 51, 53, 54, 55, 57, 59, 61, 89, 98, 101, emelensium 58, emelensium 62, 63, emelensium 39, 56, emelensium 18, emelensium 8, emelensium 36, 42 *om.* 22, 70

8 civitas Vintiensium

vintiensium 70, vintiensium 23, 39, vintiensium 22, vintiensium 6, 7, 68, 69, 71, 72, 73, 74, 75, 82, 83, 85, 89, vintiensium 84, vintiensium 76, 77, 78, 79, 80, 81, 86, 87, 89A, vintiensium 65¹, vintiensium 1, 2, vintiensium 3, 4, vintiensium 88, vintiensium 49, vintiensium 9, 10, 15, 16, 18, 19, 24, 25, 26, 29, 35A, 52, 55, vintiensium 5, 60, 94, vintiensium 31, vintiensium 12, 17, 29, 36, 37, 42, 43, 46, 47, 50, 51, 53, 54, 56, 57, 58, 61, 93, 101, vintiensium 38, 44, vintiensium 40, vintiensium 63, vintiensium 39, 41, 98, vintiensium 8, vintiensium 59, 64, 66, vintiensium 11, vintiensium 13, 27, vintiensium 96, vintiensium 91, 92 (*corr. ex* vintiensium), 97, vintiensium 95, vintiensium 20, vintiensium 28, vintiensium 30, vintiensium 90, vintiensium 65² *exavit* 14

id est Vintio 35A, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 47, 49, 50, 51, 53, 54, 57, 58, 59, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 68, 69, 70, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 101

id est] idem 47, <i>om.</i> 68, 69, 70 vintio 70, vintio <i>plerique</i> , vintio 63, 94, vintio 90, 92, 95, 96, vintio 97

In PROVINCIIS N. XVII CIVITATES N. CXV

habent 1, 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 68, 69, 71, 72, 73, 74, 75, 85 *sunt simul praevitit* 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, *sunt simul* 19 *in provinciis plerique*, provinciae 19, 23, provinciae sunt 79, *om.* 85 *post* provinciis *ius*, supra scriptis 6, 68, 69, *ius*, gallicia 18, *ius*, bizantium 19, 20, 23 *n. vel numero* 1, 5 *aliquae*, *om.* 3, 6, 9, 71, 72, 74, 75 *aliquae* xiii *plerique*, xii 7, 11, 18, 19, *om.* 20, 68, 69, 85 *ante* civ. *ius*, *sunt* 6, 68, 69, 72, *ius*, *sunt* 71, 72, 73, 74, 75 *civitates* 6, 20 (*civitas*), 68, 69, 71, 72 (*civitas*), 73, 74, 75, 85, *civitatis* 1 *aliquae*, *civitati* 18, *civitas* 19, 23 (*corr. in* *civitatis*), *verbum non prescripto* 9 *n. vel numero* (numerus 6) *habent plerique*, *om.* 3, 71, 72, 73, 74, 75 *aliquae pauci* *exa plerique* (*vide supra p. 360*), *exxii* 92 *in inscriptione* (*vide supra p. 379*), *exxiii* 85, *clxiii* et castra numerum *iiii* 6 (*vide supra p. 361*) *sunt omnes iste provincia* (*rel. desunt*) 101

subscribunt sic: *explicunt* (*sunt* 95, 96) nomina civitatum provinciarum (regionum 51, region 49, regionis 53, 91, 93) galliciae (galliarum 53), 49, 53, 54, 91, 93, 95, 96, *finunt* provinciae septem 4, *subscriptio carent* (*praeter imperfectos infra indicatos*) 8, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 47, 50, 51, 52, 54, 55, 56, 57, 58, 60, 61, 62, 70, 76, 77, 78, 80, 81, 82, 83, 84, 86, 87, 88, 92, 94, 97, 98

deponunt 32, 33, 34, 35, 15, 48, 67, 99, 100

ADDITAMENTVM II. DE NOMINIBVS GALLICIS.

Tractatum de nominibus Gallicis traditum habemus plenum sic ut infra legitur in uno codice Vindobonensi 89 saec. VIII (hic nobis V; vide supra p. 516) adiunctum excerptis Eucherianis (edidit inde Eudlicher l. c. in catalogo; relegit librum nostra causa Lud. Hartmann), partem priorem usque ad *in Hebraeo indicem* adiunctam laterculo quem hic edimus Gallicano in codicibus supra recensitis Abigensi saec. VIII (nobis 9), Parisino 1808 saec. X (nobis 10; inde ed. Wesseling ad itinerar. Antonini p. 617) et 1151 saec. X (nobis 11) et Friburgensi saec. X (nobis 91) et Parisino 3838 saec. X (nobis 93), item in Florentino Laurentiano 30, 21 saec. XIV (nobis 44) similibusque non paucis saec. XV, ut sunt Florentinus aedilium 168, Florentinus Librianus 897, Leidensis Voss. quart. 124, Vaticanus 4496, Vindobonensis 3190, et in editionibus ad eos formatis, de quibus supra p. 567, 568 diximus. nos variam lectionem adicimus codicum V. 9, 10, 11, 44, 91, 93.

DE NOMINIBVS GALLICIS.

1. Lugdunum desideratum montem: dunum enim montem
2. Aremerici antemarini, quia are ante, more mare, morici marini
3. Arevernus ante obsta
  1. roth violentum, dan et in Gallico et in Hebraeo indicem: ideo Hrodanus iudex violentus
5. brio ponte
6. ambe rivo, inter ambes inter rivos
7. lautro balneo
8. nanto valle, trinanto tres valles
9. anam paludem
10. caio breialo sive bigardio
11. onno flumen
12. nate fili
13. cambiare rem pro re dare
14. avallo poma
15. doro osteo
16. preme arborem grandem
17. treide pede

insec. nominibus V, verbis 9, 10, 11, nobis 93, nihilus 91 *insec. om.* 41 1 Lugdunum 9, Lugduno V, luddunum 93 desiderato monte V dunum enim montem *solus V; antea excidisse videri pinnac syllaba interpretationem suspiciatur Hirschfeld* 2 araemrici 11, arenoci 93 antemarini] V, ante mare (more 11) *reliqui* quia *solus V* more mare] V, more (mare 11) dicit mare *reliqui* morici marini] V, et (*om.* 11) ideo morini (marini 11, morini 93) marini (mari 9, 44, 91, 93) *reliqui* 3 arenerus V, areneni (arueri 11, aueni 10) *reliqui* obsta libri *omnes* 4 sic V, rhodunum (rodhanum 11, 44) violentum nam hro sic 91, 93, rho 10, 11, ro 9, hro 44 minium minium 11, 91, 93) dan (dum 9) indicem hoc et est 44, 91, 93) gallice (galice 9) hoc (*om.* 91, 93) et hebraice (hebrei 11, ebrei 44) dicit (*om.* 41, 91, 93) *reliqui hic finitibus; cf. Eucherius instruct. l. 2 c. 1: dum iudicium aut iudicem* 16 preme, non reme V 17 treide, non treide V

Tractavit glossarium a me rogatus Henricus Zimmer (*Zeitschrift für vergleichende Sprachforschung, neue Folge* vol. 12 p. 230—240), usus apparatu meo, ex iis, quae vir egregius Celtice vere doctus ibi singillatim exposuit, hoc loco duo sola repetemus, primum tractatum hunc eiusdem fere aetatis esse atque instructiones Eucherianas, quibuscum eum iunctum tradi supra vidimus et ad quarum capita *de Hebraeorum nominum interpretatione* et *de nominibus Graecis* proxime accedit (cf. ad e. 1), scriptum igitur videri saeculo fere quinto, deinde vocabula quae hic referuntur non tam proprie Gallica esse quam ex Gallica lingua in vulgarem Latinam ita translata, ut manente radice peregrina Latine flecterentur, itaque ad declinationem Gallicam cognoscendam quae hic inveniuntur terminationes parum iuvare.

CHRONICA GALLICA

A. CCCCLII ET DXI.

LIBRI ADHIBITI

IN NARRATIONE DE IMP. DOMUS VALENTINIANAE ET THEODOSIANAE

B = codex Bruxellensis 1791—1794 saec. X

C = codex Matritensis univ. n. 134 saec. XIII

IN CHRONICIS A. 452

L = codex Loudiniensis musei Britannici n. 16974 saec. IX

B = codex Bambergensis E III 18 saec. XI

M = codex Monacensis universitatis n. 6 saec. XI

det. = codices Sigebertiani

IN CHRONICIS A. 511

C = codex Matritensis univ. n. 134 saec. XIII

I. AD NARRATIONEM DE IMPERATORIBVS DOMVS VALENTINIANAE ET THEODOSIANAE.

Narrationem de imperatoribus a Valentiniano I ad Arcadium et Honorium, cui primum locum dedi, repperi in codicibus duobus, altero Bruxellensi n. 1791—1791 saec. X f. 99'—100, ubi praecedunt Victor Vitensis (cf. Halm in editionis praefatione p. V) cum subiecta homilia de sancto Cypriano (edita apud Ruinartum hist. persee. Vandalicæ a. 1694 post Victorem p. 107), vita Eugenii Carthaginiensis excerpta ex Genadio c. 97, excerpta ex Bedae chronicis ea quae edidit Ruinartus l. c. p. 112, sequuntur pars epistolæ Hieronymi 60 ad Heliodorum (*replico tibi* vol. I p. 371 Vall. finit *Thucydides et Sallustius mali sunt*) et Prosperi chronica omissis Hieronymianis (vide supra p. 367); altero universitatis Matritensis n. 134 saec. XIII l. 33, ubi legitur commentariolus subiunctus libello Q. Iulii Hilariani de duratione mundi, quem codicem plene descripsi in praefatione ad Victorium Tonnemensem. eos libros quamquam multi viri docti versaverunt, hanc narrationem nemo adhuc edidit. in neutro libro quicquam inscriptum subscriptumve est: Bruxellensis plenior incipit a Valentiniano I, Matritensis a Gratiano, commentarium scriptum esse a Theodosii II aequali et admiratore intelleget qui legit et quamquam nova nulla suppeditat, habet quae praeterea Graeci soli tradiderunt: ita Honorium obiisse morbo aquae interentis praeter hunc scriptorem unus Philostorgius (12. 13) refert. inter Latinos libros qui supersunt proxime ad hunc accedunt chronica Gallica quae sequuntur, crediderimque, cum praesertim duae quae extant eorum recensione altera alteram expleat itaque ambae videantur epitomatae esse, ex hac narratione scilicet pleniore haec quoque excerpta proficisci, quamquam quae inter tres hos libellos intercedit similitudo sane non ea est, ut id pro certo affirmare ausim, nihilominus, cum brevis narratio per se edi vix posset, ob eam causam hoc loco eam collocavi.

II. IV. AD CHRONICA A. CCCCLII.

Chronica quae edimus loco secundo quoniam scripserit, ignoratur: non esse Prosperii, cui vulgo tribuuntur distincta plerumque a Prosperianis alteris agnomine imperialium, quoniam ut ad consules illa, ita haec ad annos imperatorum digesta sunt, vel inde constat, quod non solum omnibus rationibus differunt a Prosperianis veris, sed etiam multis locis contraria Prosperianis ponunt eaque quae ab hoc nullo modo scribi potuerunt, ut inter alios exposuerunt Pontaeus in praef. ad Hieronymi chronica p. 21 seq. et nuper Holder-Egger *Neues Archiv* I p. 99 seq. nos in ratiocinationibus iis eo minus morabimur, quod infra demonstrabitur ne codicum quidem auctoritate attributionem hanc ullo modo defendi, quo tempore et in qua regione scripta sint, ipsa declarant: scilicet incipiunt, certe ut nobis tradita sunt, a fine Hieronymianorum, id est a. p. C. 375, perveniunt ad a. 152 annis Valentiniani III († 155) et Marciani non expletis, et in parte postrema maxime auctorem rerum quas narrat aequalem prae se ferunt, qui scripsit, ex

Oriente pauca affert et fere communia, ad Occidentem universum attendit referens pontificum Romanorum seriem pariter atque imperatorum, cum episcopiorum Alexandrini Hierosolymitani Antiocheni semel tantum (c. 24) mentio fiat, habens Italica, praesertim Mediolanensia, item Africana, Hispana, Britannica, sed maxime Gallica et in his complura quae indigenam prodant, ut quae spectant ad Arelate Valentiam Sapaudiam Treveros et motus Bacaudarum, codicis quoque, per quem haec chronica aetatem tulerunt, originem origini ipsorum Gallicae convenire infra videbimus, ad partes Galliae meridionales eo ducimur, quod septentrionalem Galliam appellat ulteriorem (c. 117), sedem auctorem habuisse Massiliae, cuius c. 60 laudat episcopum Proculum, non absimile veri est, scilicet haereticos omnium sectarum cum acerrime exagitet Arianos (c. 8, 13, 22, 54), Manichaeos sive Priscillianistas (c. 12), Apollinaristas (c. 24), Pelagianos (c. 44), sectatores Origenis (c. 45), Nestorianos (c. 58), Eutyechianos (c. 135), orthodoxorum autem de praedestinatione dogma ab Augustino defensum ipsi pro haeresi sit (c. 81) et Augustini adversario Cassiano coenobitae Massiliensi imprimis faveat (c. 86 cum adu., c. 104), recte inde viri docti collegerunt pertinuisse scriptorem chronicorum ad semipelagianos quos adversarii vocabant: ii autem Massiliae potissimum sedem habuerunt (x. adnotata ad c. 81).

Annos qui haec scripsit numerat ad exemplum Hieronymi trifariam, scilicet Hieronymi annus extremus cum sit Abrahae 2391, Olympiadis 289 secundus, Valentis 14 ultimus, chronica haec incipiunt ab a. Abrahae 2395, Olympiadis 289 tertio, Gratiani primo et Abrahae annos pariter atque Hieronymiana per decennia emittant, anni imperatorum, quamquam propter brevitatem libelli et exilitatem certo de ea re iudicari nequit, ita ordinari videntur, ut mutationis annum adscribat imperatori non succedenti, sed morienti, praeterea adscripti sunt quater numeri hi:

ad a. Abr. 2410—400
2416—406
2413—433
2470—460

scilicet duci a nativitate Christi, nam secundum computationem, qualis in hac chronicorum Hieronymianorum recensione proponitur, cum a nativitate ad annum Valentis 14 numerentur anni 384, annus is a quo chronica haec incipiunt Abr. 2395 a nativitate est 385 et incidit sic a. Abr. 2410 in nat. 400 et sic deinceps, etiam in ipsis chroniceis Hieronymianis, quibuscum continuatio haec ad nos pervenit, iidem anni reperiuntur adscripti in Iuliano et Ioviano locisque aliis. — Pervenimus numeri ad a. Abr. 2472, Ol. 308, 4, Valentiniani III et Marciani secundum, itaque complecti videntur annos LXXVIII, et respondent recte numerationes ternae, scilicet anni Abrahae 2395 ad 2472 et olympiadum 289, 3 ad 308, 4 et imperatorum quoque anni, ut hic numerantur, sed hi procedunt non sine erroribus: scilicet haec est computatio chronicorum comparata cum vera ita instituta, ut singula regna annum obitus comprehendant:

horum chronicorum:	Abr.	Ol.	vera:
Gratianus post obitum Valentis	6 2395—2400	289, 3—290, 4	5 (379—383)
Theodosius I	11 2401—2411	291, 4—293, 3	12 (384—395)
Arcadius et Honorius	32 2412—2443	293, 4—304, 3	28 (396—423)
Theodosius II	27 2444—2470	304, 4—308, 2	27 (424—450)
Valentinianus III et Marcianus	2 2471, 2472	308, 3, 4	2 (451—452)

Propterea per regna tria priora annos nostrae aerae adscripsi non continuos, sed ibi ubi de ipsis dubitari non posset eosque inclusi uncis quadratis: per duo posteriora cum in universum rationes conveniant, annos nostros continuos apponere non dubitavi, cum ubi ii a veris recedunt, probabile sit aut ipsum auctorem de anno erravisse aut

peccavisse librarios, qui in numeris ad marginem positis saepius omnino erraverunt quam ubi anni per consules notati in ipso textu leguntur.

De auctoribus quos scriptor adhibuit in universum recte egit Holder-Egger *Neues Archiv* I (1876) p. 192 seq. quaestio eo impeditur, quod qui haec scripsit priorum narrationes non ad verbum reddidit, sed ad suum arbitrium relationem formavit. consularibus Italicis auctorem usum esse negarem, nisi obstaret quod c. 56 adscribitur ad a. 108: *Utique in foro Traiani terra diebus septem iugitum dedit*, nam eorum consularium adnotatio (supra p. 299) ad eundem annum adscripta cum eatenus conveniat, quod ibi Roma est pro Utica et forum pacis pro foro Traiani, inde haec videtur nata esse interpolatione, quamquam fatendum est nec causam nec rationem fraudis satis apparere auctoremque chronicorum ipsum hominem Gallum Africana talia nullo modo comminisci potuisse. Prosperi annalibus ut per temporis rationes uti potuit, ita non est usus, eos si adhibuisset, et alios errores gravissimos evitasset et sine dubio episcoporum Romanorum ordinem pleniorem et meliorem dedisset, et habet uterque auctor non pauca sibi propria, ubi autem consentiunt, praeter unum locum de Iohanne Aegyptio (hic c. 23 = Prosp. c. 1201), ad quem uterque videtur Rufini librum de vitis patrum adhibuisse, consensus talis est, qualis esse debet cum de eadem re referunt duo aequales (cf. praeter alia narrationem de Priscillianistis c. 12 = Prosp. c. 1171, 1187 et de obitu Bonifatii c. 111 = Prosp. c. 1291), in parte priore auctor compilavit fere Rufini additamenta ad historiam ecclesiasticam Eusebii Latine versam, id quod praesertim comprobatur c. 21: adhibuit praeterea Ambrosii libros Gratiano dedicatos (c. 8) et vitam Ambrosii a Paulino scriptam (c. 11, 15) et Augustini confessiones aliaque (c. 17, 17, 81) et Cassiani collationes patrum (c. 86, 101), demptis his in parte priore, scilicet per regna Gratiani et Theodosii I, in cuius obitu Rufinus desinit, pauca remanent auctori propria, ut quae habet de Maximi bello adversus Pictos et Scottos c. 7 et de Priscillianistis ab eo damnatis c. 12 et de ecclesiis Arianorum insu Theodosii catholicis traditis c. 22: accedunt ea quae Hieronymianis inseruit de Petro CaesarAugustano et nescio quo Theodulo (p. 631), contra in iis quae refert de rebus gestis ab a. 395 ad a. 452 ex auctoribus qui supersunt nullum adhibuit hausitque quae narrat aut ex deperditis libris aut ex sua rerum notitia, ea quamquam exilia sunt et ad tempora praesertim scriptor parum attendit, eorum qui res gestas scribunt rationem habeant necesse est.

Francorum fabulosam a Troianis originem ab hoc saeculi quinti scriptore primum referri qui statuerunt Car. Lud. Roth (in Pfeifferi Germania a. 1856 vol. I p. 31—52) et Zarneke (in actis minoribus soc. Lips. a. 1866 p. 257—285), eos erroris convincit patefactus codex Londiniensis a ficticiis regnis Priami Francici successorumque eius immunis, potuitque id antea quoque intellegi, quoniam qui prius eum codicem adhibuit Henschelus a. 1688 monuit nullam in eo codice mentionem fieri Priami Faramundi Clodii Merovei, equidem persuasum habeo natam esse fabulam hanc ex titulo aliquo coloniae Ulpiae pro Traiana appellatae *Troianae*, ad qualem similitudinem extant non ita pauci¹⁾, lecto a semidocto aliquo homine per medii aevi tenebras, apud Gregorium Turonensem cum eius vestigium nullum appareat, traditur primum in chronicis Fredegarianis quae dicuntur (2, 4: *exinde origo Francorum fuit: Priamo primo regi habuerunt*) scriptis a. 612: inde narratio et ad alios scriptores posteriores complures derivata est²⁾ et codicibus quoque chronicorum nostrorum saeculum XI non superantibus inserta.

1) *Troiana* legio II appellata in titulis Mogontiensi C. I. Rh. n. 116 et Salonitano C. I. L. III n. 2029; colonia Poetovia in Ancyrano C. I. L. III n. 260; civis coloniae Traianae *Troianensis* in Lugdunensi apud Almerum *recueil épigr.* vol. 2 p. 229. 2) In his est geographus Ravennas, apud quem 4, 24 Traiana colonia appellatur Troia, item chronica Bedae aucta et continuata ad a. 741 servata in libris duobus Leidensi Scal. 28 et Monacensi n. 246, de quibus exposuit Simson *Forschungen zur deutschen Geschichte* 19 p. 112 seq. eorum auctorem in Troianis hisce ut in aliis multis recte censet Simson pendere ex Fredegariana narratione, quamquam eam libere imitavit.

Codicem utilium duo ordines supersunt, quorum alter Valentiniani tertii imperium ad finem a. 455 continuavit, alter abiecto imperio eius semipleno desinit in obitu Theodosii sive in a. 450, priorem ordinem repraesentat codex unicus hodie Londiniensis musei Britannici n. 16971 saec. X membranaceus, adservatus olim, ut in principio voluminis adnotatur, in monasterio S. Trudonis (S. Trond prope Maestricht) et sine dubio scriptus quoque ibidem: postea fuit societatis Bollandistarum (cf. Henschenius ad Acta SS. Mai. VII a. 1688 praef. p. XL) et post eos domini van Houthen Aquisextiensis, inter Hieronymi commentarios super Matthaeum (f. 4—56) et acta sancti Trudonis passionesque duas, sancti Gorgonii martyris et sancti Cornelii papae (f. 111—129) media sunt chronica Hieronymi cum hoc auctario, nimirum Hieronymianis praescriptum est: *in Christi nomine incipit liber chronicorum temporum: Eusebius Hieronymus Vincencio et suis salutem*, subscriptum f. 109 quod solet subscribi exemplaribus quae habent auctarium Prosperi: *hucusque Hieronimus p̄b̄ ordinem praecedentium digessit annorum: quae sequuntur Prosper digessit*: sequuntur autem loco Prosperianorum chronica ad imperatorum annos digesta haec quae edimus ad a. 452, ea excipiunt per a. 453—455 praescriptis pro annis imperatorum consulibus annales vere Prosperiani extremi, in quibus recensendis supra p. 366 huius particulae rationem habuimus: subscriptum f. 113: *usque hic Prosper: quae sequuntur Marius episcopus*, subiiciuntur chronica ex uno hoc codice nota Marii Aventicensis, quibus Prosperiana continuantur ad a. 581, cum subscriptione: *usque hic Marius episcopus*, finem faciunt breves annales qui edentur infra cum Isidorianis deducti ad a. XIV Heraclii et XL Chlotacharii II regis Franciae, qui est p. Chr. 623. Prospero igitur quod qui haec in ordinem redegit chronica attribuit a. 379—455 tam in inscriptione eorum quam in subscriptione, ad subscriptionem verum est, falsum ad inscriptionem: itaque attributio recepta non solum rationi contraria est, sed etiam auctoritatis parum firmae. Hieronymiana chronica, quorum partem ab interprete Latino Eusebianis additam cum cura examinavi, in codice ita fere repraesentantur, ut auctor ea scripsit: pauca additamenta quae a continuationis auctore videntur proficisci, infra p. 631 composui, praeterea nostrae rationes non requirunt, ut de minoribus in quibus ab Hieronymianis aliis liber differt disputemus, adhibuit hoc genus codicum ad recensenda chronica Hieronymi Scaliger, apud quem appellantur 'prioris exempli codices' et diximus de eo A. Schoene in praef. ad Hieronymum vol. II p. XIV et ego breviter in Hermac vol. 24 p. 398, praefationem Hieronymi qui corpus hoc compilavit bis posuit, primum omissis quibusdam et finientem p. 3, 10 Seh. *reservavi*, deinde sub titulo *incipit epitome Eusebii* integram, sed inter verba *scribit* et *columniabuntur* p. 2, 32 inserto loco ex praefatione Eusebiana p. 5, 29 *regis* ad S. S. *ecceprois* (in margine adnotatum: *hoc columni genuinum inficiant*, id est *inficiantur*), sequitur sub titulo repetito *incipit epitome Euseb* Eusebiana praefatio *Moysen gentis Hebraice* cet.

Alterius ordinis, scilicet finientis a. 450, duo libri extant paris et aetatis et auctoritatis, Bambergensis E III 18 saec. XI, nobis *B*, in quo post chronica haec sequuntur Isidori minora et alia anonyma finientia in a. Caroli magni XLII et maiora Bedae aucta *M* ita, ut exposuit Waitz MG, SS, 13, 221: et saeculo eodem exeunte scriptus in monasterio Weissenburgensi dioecesis Spirensis, adservatus deinde Ingolstadii, iam universitatis Monacensis n. 6, de quo edens inde annales Weissenburgenses egit Pertzius mon. Germ. SS, 3, 18, nobis *M*, praecedunt in his quoque libris pariter atque in Londiniensi chronica Hieronymiana aucta additamentis iis, de quibus modo dixi: iis subiecti sunt sub praescriptione eadem quae est in libro Londiniensi *hucusque . . . digessit* annales nostri, descendunt igitur duo libri ex archetypo Trudonensi simillimo, sed archetypus codex, ex quo Bambergensis et Monacensis descripti sunt, imperatoribus Romanis reges Francicos interposuit, ut Bambergensis nomina sola quattuor primorum in textum reciperet, Monacensis etiam annos eorum numeraret sic,

	Rom.	Francorum regni principium
	Gratianus	Priamus
CCCLXXXVI	VI	I
	Theodosius	
CCCLXXXVII	I	II
CCCXCVII	XI	XII
	Arcadius et Honorius	
CCCXCVIII	I	XIII
CCCXXIII	XXVI	XXXVIII
		Faramundus
CCCXXIII	XXVII	I
CCCXXVIII	XXXII	VI
	Theodoricus II	
CCCXXX	I	VII
CCCXXXIII	V	XI
		Clodius
CCCXXXV	VI	I
CCCCLIII	XXIII	XVIII
		Meroveus
CCCCLIII	XXV	I
CCCCLVI	XXVII	III

Deinde omissis, ut diximus, annis Valentiniani et Marciani primo et secundo quae sequuntur tempora in Bambergensi ita explicantur (edidit Waitz M. G. SS. 13, 221):

anni domini	Rom.	Frant
	Martianus et Valentinianus ann. VII	
CCCCLVII	I	
CCCCLXIII	VII	X
	Leo ann. XVII	
CCCCLXIII	I	
CCCCLXV	II	
		Hildricus gentilis in Frantia regnat
CCCCLXVI	III	
CCCCLXXX	XVII	XV
	Zenon ann. XVII	
CCCCLXXXI	I	XVI
CCCCLXXXVIII	VIII	XXIII
		Glodoveus regnat in Frantia
CCCCLXXXVIII	VIII	I
CCCXCVI	XVII	VIII
	Anastasius ann. XXVIII	
CCCXCVII	I	X
DXVII	XXI	XXX

			Lotharius regnat in Frantia
DXVIII	XXII	I	
DXVIII	XXIII	II	
DXX	XXIII	III	
DXXI	XXV	III	Iustinus senior imperat secun- dum quosdam
DXXIII	XXVIII	VII	Boetius patricius vel consul in territorio Mediolanensi inter- ficitur:
	sed hic secundum alios melius		
DXXV	I	VIII	
DXXVI	II	VIII	Theodoricus rex Gotorum Ra- vennae moritur. Atalaricus nepos eius fit rex. Iustinianus imperat secundum eos qui dicunt sexto eius anno ordiri circulum Dionysii.
DXXVII	III	X	
DXXXII	VIII	XV	hic inchoat cyclus Dionysii
DXXXIII	VIII	XVI	
	hic Iustinianus melius secundum quosdam im- perans putatur		
DXXXIII	I	XVII	
DXXXV	II	XVIII	

Monacensis non solum pariter atque antea ad Merovei annos numeros adscribit III—XII. sed etiam eo differt, quod Zenoni annos dat XVI pro XVII. Chlodoveo (nam ibi est *Chlodoveus*) XXVIII pro XXX. ut huius annus extremus rursus conveniat anno Anastasii XXI. ad Anastasium crasis quibusdam adscribit manus secunda: *cum Basilisco annis XXVIII mens. III.* notam de Boethio: *Boetius — interficitur* et alteram: *sed hic secundum alios melius*. item tertiam: *Simmachus Ravennae occiditur* continuo scriptas apponit in ima margine. ad Lotharii a. VIII adnotat manus secunda: *Iustinus senior cognomento Thaurax ann. VIII dies XXIII.* ad Lotharii annum nonum adscribit *Teodericus — fit rex* omissis sequentibus. sed ut adsit litura eorum capax. pro eo quod est *hic Iustinianus melius — putatur* ponit quod requiritur *Iustinianus Iustini ex sorore nepos ann. XXXVIII.* denique non finit in a. 535. sed addit quae sequuntur numeratis annis imperatorum Orientis. non adscriptis annis regum Franciae ante Pippinum maiorem domus ab a. 707.

DXXXVI	III	
DLXV	XXXII	Hilpericus rex Francorum regnat
DLXXI	XXXVIII	
		Iustinus minor ann. XI menses X dies XXI
DLXXII	I	
DLXXXII	XI	
		Tiberius Constantinus ann. VII
DLXXXIII	I	
DLXXXVIII	VII	Lotharius rex Francorum regnat

	Mauricius ann. XXI mens. IIII
DXC	I
DCX	XXI
	Phocas ann. VIII
DCXI	I
DCXVIII	VIII
	Heraclius ann. XXVI
DCXVIII	I
DCXXXIII	XVI Dagobertus regnat in Francia
DCXLVIII	XXXI
	Clodoveus regnat in Francia (<i>scr. in ima margine pagina finientis in a. Heraclii XXXI</i>)
	Heraclionas cum matre sua Martina
DCL	I
DCLI	II
	Constantinus filius Heraclii mens. VI
DCLII	I
	Constans filius Constantini qui in occidente occisus est in balneo ann. XXVIII
DCLIII	I
DCLXXX	XXVIII
	Constantinus sextae synodi filius Constantini superioris regis ann. XVII
DCLXXXI	I
DCXCVII	XVII
	Iustinianus minor filius Constantini ann. X
DCXCVIII	I
	Pippinus filius Ansgisi maior domus ann. XXVII
DCCVII	X I

De adnotationibus historicis ad laterculos illos adscriptis dicemus in additamento quarto ad Victorium Aquitanum tractantes ibi de adscriptionibus historicis ad cyclos Dionysianos.

Accedit ad hos codex quem adhibuit Sigebertus monachus monasterii Gemblacensis ordinis Benedictini (natus e. a. 1030. defunctus a. 1112). is in compilanda chronographia (edita curante Bethmanno SS. VI. 268 seq.) *imitatus*, ut ait, *Eusebium Pamphili*, a fine Hieronymi multa inseruit ex chronicis hisce deprompta, sub Prosperi nomine ea citans ad a. Arcadii et Honorii V. chronicorum Hieronymianorum et Prosperianorum quae dicebantur nactus exemplar simile nostris *BM*¹⁾, ipsa ea chronica ut absunt a codice Sigeberti ipsius (mus. Britan. n. 21115; cf. *notes Archiv* 1, 326), ita qui secundam editionem chronicorum Sigebertianorum ab auctore paratam post obitum eius emisit, monachus ut credunt monasterii Aquicincti Atrebatensis, vetusta haec Sigebertianis praeposuit, derivanturque ex hoc exemplari codices quicumque supersunt (sunt autem plurimi) Hieronymum Pseudo-Prosperum Sigebertum hoc ordine iungentes, eorum indicem post eum, quem dedit Holder-Egger *notes Archiv* 1, 91 seq., subieci, asterisco distinguens eos quos ipse inspexi.

1) Ea quoque chronica, quae supra dixi sequi in codice Bambergensi, Bedana aucta Sigebertus videtur adhibuisse, certe adnotatio ad finem Honorii comissa apud Waitzium in editione Bedanorum eorum MG. SS. 13, 224: *Treccorum civitas a Francis capitur castatur incenditur redit apud Sigebertum p. 306 ad a. 413*, sumpta omnino ex Bedanis illis, in quae venit ex Gregorii Turonensis hist. Franc. 2, 9.

- Avranches n. 86 (E Bethm.).
 Bayeux (E 3^a Bethm.).
 *Bruxellensis n. 9072 saec. XIV (B 1^{*} Bethm.). contuli totum, sed abiecti.
 *Bruxellensis n. 9187, antea Chiffleri, ser. a. 1171 (Bethmann l. c. p. 275 not. 52 non recte), partem contuli.
 Cambray 863 (B¹ Bethm.). contulit Bethmann.
 *Cambridge bibl. publ. F f. 34 saec. XIII (E 8^c Bethm.; cat. ed. vol. 2 p. 332): folio exciso post 56 deficit pars extrema huius chronici (finit c. 128 in *dividenda*).
 *Cambridge corp. Chr. 51 (C 1 Bethm.).
 Dijon n. 561 = 322 (D 1^{**} Bethm.; cat. des msc. des dép. vol. 5 p. 137).
 Douai n. 750 (B 1^{**} Bethm.).
 Douai n. 756 (B 5 Bethm.). contulit Bethmann.
 Giessensis n. 218 saec. XV (*Archiv* 9, 176; *neues Archiv* 1, 92).
 Hamburgensis manu Lindenbrogii descriptus omnino ex Bruxellensi n. 9187 (collatum habuimus a Weiland).
 Hannoveranus XII. 704 f. 51 seq.
 Harlemensis n. 20 (*Archiv* 8, 582).
 Laon (C 1 Bethm.).
 Leidensis bibl. publ. 30 (C 4^a Bethm.).
 Leidensis Lips. 2 (B 3^{*} Bethm.).
 *Londiniensis reg. 13. C. XI saec. XIV (E 8^a Bethm.). partem contuli.
 *[Londiniensis Arundell 18 (E 1 Bethm.) Pseudo-Prosperum non habet].
 *Londiniensis Harleianus 651 saec. XIV (E 3^b Bethm.). partem contuli ego, totum collatum inveni in schedis Bethmannianis.
 Oxoniensis Bodleianus n. 242 saec. XIV (E 7^a Bethm.).
 *Parisinus n. 1793 saec. XII (C 3 Bethm.). contulit Waitz.
 *Parisinus n. 4861 saec. XIII (E 7^b Bethm.).
 *Parisinus n. 4862 saec. XIII (E 2 Bethm.).
 *Parisinus n. 4863 saec. XIII (D 1 Bethm.).
 *Parisinus n. 4864 saec. XIV.
 *Parisinus n. 4867 saec. XIV (C 2^{*} Bethm.).
 *Parisinus n. 14624 (S. Victor 238; D 2 Bethm.).
 *Parisinus n. 17545 (Notre Dame 94) saec. XII (D Bethm.). ad hunc ut videtur codicem (cf. Holder-Egger *neues Archiv* 1 p. 96 not. 1) Pithoeus chronica primus edidit a. 1588. adhibuerunt eundem deinde servatum tum Parisiis apud Loiselium Pontaens a. 1603 (cf. editionis praef. p. 28), servatum ibidem apud canonicum Claudium Iol Benedictini ii qui opera Prosperi ediderunt ibidem a. 1711. contulit Waitz.
 *Parisinus recens emptorum n. 1543 saec. XII.
 Ravennas bibl. civ. Class. n. 139 saec. XV (Bethmannus in schedis et *Archiv* 12, 581) is omnino, quem adservatum tum Ravennae in S. Francisci adhibuit Roncallius, dictus ei antiquus et optimae notae. contulit Bethmann.
 *Romanus Vatic. reg. n. 553 saec. XIII.
 Romae apud Torquatum Rossi canonicum, saec. XV. subscriptum: *nota diligenter que scribit Prosper post Geronimum, prout repperi in libro clarissimi poete divini Et Petrarce quem propriis manibus suis scripserat*, praecedebat Diogenes Laertius Latine versus, sequebantur Hieronymi dicta in laudem psalmorum. vidit Bethmann (*Archiv* 12, 411 et in schedis).
 Rouen U. 11, 7 (E 5 Bethm.).

Rouen Y. 87. 60 (E 4 Bethm.).

*Wolfenbüttel Aug. 83. 23 fol. ser. a. 1112 (Holder-Egger *neues Archiv* 1, 92 non recte): subscriptum enim: *hos de temporibus libros ab exemplari scripto per manum celebris memorie Francisci Petrarce transcripsi fideliter ego Iob Mediolani nomine Quintilibus anno ab exordia eius qui circa principium huius operis primus de Hebræorum ordine numeratur IIICCCXXX.* ad locum de Prædestinatis c. 81 adnotantur hæc: *hoc ideo scriptum fuisse credo quia mundum Prosper et Ylarius Arleten receperant ut opinor librum de predestinatione sanctorum quem Augustinus ad eos scripsit. hoc habebat exemplar in margine. michi tamen non impossibile videtur vel post acceptum librum hoc dictum a Prospero de Augustino quamvis iam doctore veritatis, tamen prius erroribus dicens implicito, quod et supra patuit et Augustinus ipse ingenue confitetur. itaque si hoc procedit, de Augustino mundum ad sanctam fidem converso intelligendum quod hic dicitur, et potuit fieri, ut diu ante ortus error in hoc demum tempus erumperet et ut hic dicitur serpere inciperet, Augustino non solum hiis erroribus iam libero, sed et ceteros librante, sed quid horum verum, profiteor me nescire.*

Horum codicum archetypus deperditus Sigeberto visus neque priori ordini librorum supra descripto accensendus est neque posteriori, sed medium locum tenet inter ambo, nam cum Londinicensi communes habet annos 451, 452 et Prosperiana in altero ordine omissa, cum Bambergensi et Monacensi et lectiones veras c. 17 *Mediolani rhetoricum*, ubi *mediolanatorium L.* et c. 68 *Iovini*, ubi *iuvoni L.* et corruptelam c. 20 *erat*, ubi *erudit L.* recte, et Francicos reges quattuor, denique Marii Aventicensis chronicon si habuisset Sigebertus, sine dubio et ipsum adhibuisset, sed cum nulla omnino ne archetypi quidem utilitas foret, si extaret, exemplarium ex eo derivatorum erroribus nolui apparatus onerare.

Primus chronica hæc edidit, ut dixi, Petrus Pithoeus Parisiis a. 1588. postea sæpe reperita sunt cum inter opera chronographica, ut apud Scaligerum ad Eusebium eius a. 1606 et 1658 et apud Duchesium in hist. Franc. scriptorum vol. 1 (1636) et apud Labbeum in bibliothecæ novæ vol. 1 a. 1656 et apud Roncallium a. 1757, tum ab editoribus operum Prosperi Aquitani Benedictini a. 1711 in app. p. 207 seq., Migne vol. 51, pendent autem editores omnes a libris Sigebertianis.

Usus est, quamquam negat Droysenus (praef. p. XLVI), chronicis his Paulus diaconus in historia Romana: sed pro re non multa inde adsumere potuit, quid exscripserit, monuimus in apparatu, post Paulum primus his chronicis usus videtur esse Sigebertus, de quo supra exposuimus.

Orthographiam, quatenus ferri poterat, retinui codicis Londinensis in universum satis emendatam, praeter ea quae in apparatus rettuli sustuli non monito lectore hæc fere:

u pro *e*: *aelesia* — *arboagustae* vet.

e pro *ae*: *heresis* (semper) — *manichei* — *penic* — *qu* — *uite*.

e pro *t*: *bonifacius* — *gracia* — *supersticio* — *valencia*.

t pro *e*: *ditio*.

h omissa: *scolis*.

o pro *u*: *consolatus* — *robor*.

p omissa: *promptus*.

geminatio male admissa *eminentem*.

em pm pro *e, p.* — *rem publicam*.

III. V. AD CHRONICA A. DXI.

Chronica deducta ab Adamo ad a. 511 transmiserunt nobis libri duo, alter Alcobaciensis hodie deperditus, alter adhuc superstes hodie Matritensis. ex illo quae de his chronicis comperimus debentur uni Iohanni Vasaeo Brugensi auctori Hispaniae annalium editorum Salmanticae a. 1552. 'Severus Sulpitius, qui chronicon scripsit usque ad aeram quingentesimam quadragesimam septimam', ut ait in auctorum recensu f. 9, scilicet hic noster, primum laudatur f. 82 ad caput nostrae recensionis 564, postremum f. 90 ad caput nobis 690, redemptque quae habet propria paene omnia apud Vasaeum verbis tamen passim mutatis, quapropter nos in adnotatione paucos tantum locos inde attulimus. nam vicem libri deperditi facit ex eo omnino descriptus codex alter adhuc superstes Matritensis univ. n. 134 f. 33'—38' is ipse, ex quo narrationem primo loco positam edidimus quemque, ut ibi dictum est, ad Victorem Tommenensem plene descripsimus. praescriptum ibi est: *incipit epitoma chronicorum Severi cognomento Sulpicii* (sic: in indice a prima manu volumini praeposito est *chronicu Severi cognomento Sulpicii*), subnotatum post ea quae infra edita sunt: *ab hoc consule* (praecedunt consules Secundinus et Felix a. 511 et respondens iis indictio quarta 510 Sept. 1—511 Aug. 31, aera autem DXLVII, quae est a. 509 eique respondens annus Anastasii imperatoris XIX) *qui vult per indictiones computet vel per erant. ab era usque in nostris temporibus, in quo est era DCCLXXI (= p. Chr. 733), creverunt anni CCXXIII (509 + 224 = 733). sunt ab initio VDCCLXXXI.* ex qua computatione non debuit colligi, quod collegit Holder-Egger, chronica continuata esse ad a. 733, sed descriptum esse codicem ad exemplar eo anno scriptum, qui librum Matritensem scripsit etiam quae chronica finientia in a. 511 excipiunt excerpta breviter ex Orosio et Solino f. 38', 39 eorundem chronicorum partem esse existimavit, adnotans in fine: *hucusque Severus qui et Sulpitius: dehiur Idacius Gallecie episcopus item (if. eod.) recevit hystorie ordinem.* demique idem librarius in alia parte libri f. 46 ad locum, ut ait ipse, chronicorum Isidori iunioris, vere excerptum ex Prospero (egi de ea epitome supra p. 193) hunc: *Augustinus episcopus moritur VIII anno ante ingressum Cartaginis in margine adscripsit: quo tempore Augustinus moritur, X scilicet annis post, ut ex chronicis Severi sive Sulpicii habetur.* in iis autem cum ad a. Theodosii II quartum decimum == p. Chr. 437 adnotetur: *Carthago capta a Gensericis*, Augustini obitus non inveniat, verisimile est hanc adnotationem spectare ad locum Hydatii vel certe in hoc volumine Hydatio attributum, in quo memoratur mors Augustini: Hydatiana enim in hoc volumine Sulpicianis subiecta facili errore ita adlegari potuerunt, quamquam de decimo anno quae adnotator ponit quomodo ex Hydatianis efficere potuerit, non perspicitur. ceterum chronicis haece in Sulpicii nomen ne talem quidem umbram iuris esse, quali altera recensio Prospero attribuitur, et ea quae diximus ostendunt et etiam clarius apparebit ex iis quae sequuntur.

Excerpta ex chronicis a. 511 proposuerunt multa Iohannes Vasaeus, ut modo vidimus, aliqua etiam (ut indicavit Zauggemeister mus. Rhen. 33, 323) Garcia de Loaisa in commentariis ad Isidori chronicon editis Taurinis a. 1593. ipsa primus ex libro Matritensi edidit Florez in egregio opere *España sagrada* vol. 4 (ed. primum a. 1749, iterum a. 1756) p. 131—154. diu neglecta tractavit O. Holder-Egger *über die Weltchronik des sogenannten Severus Sulpitius und südgallicische Annalen des fünften Jahrhunderts* (Göttingae 1875). ego ut descripta accepi a Paulo Ewald tum nostro, ita repetivi integra, id non fecissem, si verum repperissem quod de iis iudicium tulit Holder-Egger, partem ad a. 378 compilatam esse ex chronicis Hieronymianis et narratione Orosiana solis. nam adhibuit auctor prae-

terea non solum, qua de re monuit Zangemeister (mus. Rhen. 33. 324). Augustini libros de civitate dei et uno loco etiam chronica Sulpicii Severi (certe praeter Severum nullus scriptorum superstitem testatur Rhodanum episcopum fuisse Tolosae; cf. Tillemont *mém. eccl.* 7. 750), unde fortasse derivatum est vocabulum hisce collectaneis male praescriptum, sed consularia quoque quae nobis dicuntur Constantinopolitana eaque nostris auctiora: nam diem dedicatae Constantinopolis praeter hunc auctorem ea sola enuntiant, et quod Gallum hic auctor ait Constantium appellatum esse, non est in recensione eorum quam habemus Latina, sed redit in Graeca, quam compilavit auctor chronici paschalis, itaque inter paleas has bonae frugis quaedam reperiuntur, recensu ita, ut excerpta Hieronymiana, quae sunt longe plurima, cursivis distinguerentur, reliquis ubi fieri potuit, adscriberetur auctor.

Utilitatem maiorem habet pars annalium extrema: scilicet ab a. inde 378, ubi desinit chronica Hieronymiana, auctor ad Gallica supra tractata proxime accedit, sed inseruit aliena non pauca et adiecit appendiculum rerum gestarum ad a. usque 511, secutus est in his laterculum imperatorum singularem et hic illic Gallicano emendatiorem, quem non supervacuum erit hic repraesentare exactum ad annos veros, in universum scilicet: nam ad amissim haec persequi nolui, cum praesertim laterculum hunc ex parte certe non ad annos regnorum consulares respicere, sed ad vera eorum spatia ostendant menses his adscripti.

	numeri traditi	numeri veri	
Gratianus post Valentem	a. V	=	a. 379—383
Valentinianus II post Gratianum	a. VIII	VIII	a. 384—392
Theodosius I post Valentinianum II	a. III	=	a. 393—395
Arcadius et Honorius	a. XII	XIII	a. 396—408
Honorius post Arcadium	a. XVIII	XV	a. 409—423
Theodosius II post Honorium	a. XXV	XXVII	a. 424—450
Valentinianus III post Theodosium II	a. V	=	a. 451—455
Marcianus cum Valentiniano III	a. V	=	a. 451—455
post Valentinianum III	a. II	=	a. 456, 457
Avitus	a. I m. III	=	a. 455 Jul. 10 — a. 456 Sept.
Leo	a. XXI	XVII	a. 457—473
Maiorianus	a. III m. VI	a. IV m. c. IV	a. 457 Apr. 1 — 461 Aug. 3
Anthemius	a. V	VI	a. 467—472
Zeno	a. XIII	XVII	a. 474—490
Anastasius ad a. 511	a. XIX	XXI	a. 491—511

Auctores compilerator adhibuit ex superstitionibus solos Orosium et Hydatium, nam etiam Prosperianis ut eum usum esse statuamus, non sufficit quod sufficere iudicavit Holder-Egger (l. c. p. 35), quod ait victoriam de Radagaiso accidisse *in Tuscia* (c. 546), cum Prospero c. 428 ita consentiens accuratius quam cum Faesulanis campis Orosii, et quod c. 623 in relatione de Romae excidio a. 455 in rebus magis quam in verbis prope accedit ad narrationem Prosperii: certe compilerator noster si chronica Prosperiana habuisset, multo plura inde in suam rem vertisset, contra Orosio eum usum esse, et annales a. 378 anteriores luculenter ostendunt compilati imprimis ex Hieronymianis et Orosianis et in hac parte adnotata c. 513, 529 (ad verbum), 546, 547, 555 (ad verbum), 563 (ex parte), Hydatio autem quae habet maxime de rebus Hispanis pleraque accepta ferenda sunt.

Demptis Orosianis et Hydatianis quae restant ad a. scilicet 450 longe maiore ex parte ita consentiunt cum Gallicis supra tractatis, ut communis origo pateat, eorum

quoque, quae neque ex libris supra dictis petita sunt neque redeunt in chronicis Gallicis, quae non sunt multa in hac editione distincta litteris rectis, partem certe qui scripsit videtur traxisse ex iisdem chronicis Gallicis integrioribus quam in nostra recensione leguntur. id ut statuant, facit potissimum Rufini cum utrisque chronicis comparatio, scilicet cum certum sit auctorem chronici Gallici in parte priore Rufini librum ultimum potissimum expilasse, adnotationes ostendunt in iis quoque, quae chronica Matriensia addunt, inesse Rufiniana eaque ita comparata, ut magis videantur ex altera recensione excidisse quam iterata lectione ad excerpta ante facta accessisse. similiter etiam adnotationes quaedam non Rufinianae non tam contaminatione auctae videntur esse quam diversa ratione imminutae: ut in priore recensione c. 26: *terribile in caelo signum columnae per omnia simile apparuit*, in posteriore c. 528: *signum in caelo columna pendens per dies XXX*. item posterior recensio c. 546 de Radagaisi interitu praeterea ad verbum fere consentiens cum priore Tusciae mentionem magis videtur ex communi archetypo retinuisse quam aliunde adseivisse. quae restant, ut adnotationes de Alarici in Italiam adventu, de nato Valentiniano Placidiae filio, de Eudoxia Augusta facta, utrum ex iisdem chronicis Gallicis auctioribus descendant an ex chronicis deperditis Italicis, quae sententia est Holderi, certa ratione definiiri non potest.

Ab obitu inde Theodosii II a. 450 (inde enim narratio auctori nostro propria incipit, non ab a. 452, in quo finit recensio annalium Gallicorum prior nobis servata) quae chronographus a. 511 affert, pertinent ad res gestas in Italia, in Hispania, in Gallia meridionali, sed ut haec potissimum respiciatur, itaque annales hi ubi coepti sunt scribi, ibidem etiam continuabantur, capita tria c. 631, 638, 643, quae chronicorum horum scriptor communia habet cum Mario Aventicensi, sine dubio, ut recte indicavit Holder-Egger (l. c.), ex annalibus iisdem Gallicis in utrumque libellum translata sunt, quod si quaeris, quo loco Galliarum scripti sint annales illi, Arelate quamquam saepissime memoratur utpote caput regni Wisigothorum, secundum c. 657: *Arelate capta est ab Eurico cum Massilia et ceteris castellis* scriptor scriptoresve non tam ibi sedem habuerunt quam Massiliae, ubi priorem quoque chronicorum Gallicorum partem in litteras relatum esse videri supra diximus.

Orthographica ita tractavi, ut minora, quales sunt *c* et *t* permutatae, item *i* et *y*, denique geminationes tales, qualis est *affrica*, tacite reformarentur, ubi logentium interesse poterat, maxime in nominibus propriis, quae traduntur aut reciperentur aut adscriberentur.

I. NARRATIO DE IMPERATORIBVS DOMVS VALENTINIANAE
ET THEODOSIANAE.

Valentinianus regnavit an. XI adhibito consorte imperii Valente fratre suo nec multo 1
post Gratiano filio in Augusti nomen adscito. cum ad Illyricum de Gallicanis
partibus properasset, vixdum inchoata expeditione defunctus est. severus et strenuus
imperator praecipueque cultui catholicae religionis attentus eximios temporis sui
habuit sacerdotes Martinum et Ambrosium, quorum alterum scripta sua posteris 5
edita, alterum vitae commendatio apostolis aequiperanda ignotum esse non sinit.

Valens regnavit an. III post fratris obitum in partibus Orientis, cum Italiae et Gallis 2
Gratianus Valentiniani Augusti filius imperaret, saeviens erga nostros et persecutor
immitis: dum Arrianorum haeresi, quorum secta fuerat baptizatus, immodice favet,
catholicos ad sanguinem usque et extrema est supplicia persecutus. ipse postea, 10
cum adversus Gothos, qui Thracias populabantur, infeliceiter movisset exercitum,
poenas debitas sacrilegio, amisso omni exercitu, ab hostibus concrematus expendit.

Gratianus regnavit a. VI post patrem ac patruum adhibitis imperii sociis Valentiniano 3
fratre admodum puero et Theodosio, quem Orienti praefecit: ipse manu promptus
et studiis litterarum Ansonio magistro sufficienter imbutus nec erga religionis 15
nostrae cultum indiligens, victus a Maximo tyranno, qui intra Britannias Augusti
nomen adsumpsit, apud Lugdunum oppidum Galliarum, quo amisso exercitu fugiens
venerat, est necatus.

Theodosius regnavit ann. XI post Gratianum, qui cum Orientis teneret imperium et 4
ad eum Valentinianus Augustus occiso intra Gallias fratre Gratiano ipse pulsus 20
Italia confugisset, motis Orientis viribus et Gratianum fortiter ultus est et Valen-
tinianum collocavit in regnum. sed interiecto tempore cum idem Valentinianus apud
Viennam Galliarum nobilem civitatem incertum utrum sua manu an Arbogastis
magistri militum vi et impressione compulsus vitam laqueo terminasset et Eugenius
quidam praesumpto male inebare coepisset imperio, Theodosius, postquam Arcadium 25
filium suum Orienti praefecit, ipse adversum Eugenium expeditione suscepta et
tyrannum felicissime superavit et cum se morbo ultimo videret urgeri, Honorium
alterum filium Africae Italiae Gallisque ordinavit Augustum: atque ita inter duos
filios Romani orbis possessione divisa apud Mediolanum non immatura morte de-
functus est. 30

Arcadius regnavit annis XII in Orientis partibus, cum Honorius frater divisis sedibus 5

1 regnavit] rex *B*   3 properasset *B*   et *ont. B*¹   6 lenotum *B*   8 saeviu *B*   9 here-
su *B*   12 amisso *B*   concrematis *B*   13 gratianus *M* *hinc incipiens*   patruum *M*   adhibitis *M*
imperii *B*   14 puero] nero *M*   quem] que *M*   manus *M*   15 asonio *M*, sub ansonio *B*   16 in-
diligens] indulgens *M*   britannias *B*, britlaniam *M*   19 teodosius *M*   xi] *B*, ix *M*   20 intra] infra *M*
21 motis] mortis *M*   22 cum *ont. M*   23 inenam *M*   utrum] utrum *B*, *ont. M*   arbogasts *M*¹
24 ipressione *M*   25 arcadium *M*   26 adversus *B*   et tyr.] tyr. *B*   27 urgere *M*   honorii *B*
28 affrice *M*   29 melodianum *M*   31 arcadius *B**M*   xii] *B*, xiii *M*   diuisis] diuis *M*¹, diu *M*² [?] 30

consors esset imperii, tutelamque rei publicae Theodosio filio parvulo admodum, sed qui processu aevi maximis esset principibus comparandus, reliquit.

- 6 *Honorius* regnavit annis XXXII. duodecim cum fratre et post fratris excessum XX. cum Theodosium Arcadii fratris sui filium consortem Orientalis haberet imperii. multa in huius principatu gravia rei publicae vulnera contigerunt, sed illud acerbissimum fuit, quod urbs Roma per Alaricum Gothorum regem capta atque subversa est. soror imperatoris Augusta Placidia primum captiva, deinde uxor regis quidem sed barbari statum temporum decolorat. Galliae Hispaniaeque a barbaris nationibus Wandalis Suebis Alanis excisae funditusque deletae sunt. Britanniae Romano nomini in perpetuum sublatae. idem tamen princeps cum adversum externos hostes nihil unquam prospere gesserit, ad excidia tyrannorum felicissimus fuit, quorum plurimos, id est Constantinum cum filiis, Iovinum cum Sebastiano fratre, Attalum Gothorum viribus fultum, Maximum Hispaniae purpuratum aliosque nonnullos superavit cepit extinxit. deinde rebus ultra ex voto cedentibus Constantinum ter consulem et patricium sororis suae Augustae Placidiae secundum maritum consortem adsumpsit imperii. quo brevi tempore extincto ipse quoque non diu adfuit superstes apud Ravennam morbo aquae intereuntis est peremptus. eximii in doctrina catholica his temporibus viri fuerunt Hieronymus presbyter et Augustinus episcopus vel Paulinus Nolanus episcopus, quorum quanta admiratio ingenii doctrinaeque fuerit, condita ab his innumerabilium voluminum monumenta declarant.

2 tutelamque rei publicae] *B*, italii fratris arcadii *M* parvulo] *M*, parvo *B* 3 aevi maximis] aevi maximus *M* principibus *B* 4 arcadii *M* orientales *M* 5 rei publicae *om.* *M* illud *om.* *B* 6 fuit *om.* *B* alaricum *M* capta atque] captabatque *B* 8 statum] tantum *M* hispaniaeque *M* 9 wandalis *B* suevis *BM* britanie *B*, brithanie *M* 10 romani *M* sublatae] subdite *M*, deplorate *B*: quod amicus quidam defendit allato loco Livii 3, 38; deploratur in perpetuum libertos adversus *B* 11 prospere *M* excida *M* 13 attalum] atthalii *M* hispaniae purpuratum] ispania priuatum *M* 14 ultra] ut *B* constantinum *BM* 15 ter cons. et patr. *om.* *B* plac. ang. *M* 17 adfuit] adfuit *M* morbo aquae] atque *M* 18 hieronimus *M* 19 nolans *M* quanta admiratio] quanta amminatio [*sic*] *B*, quanto admirabilis *M* 20 fuerint *M* condita] conduco *B*

II. ADDITAMENTA CHRONICORVM A. CDLII
AD CHRONICA HERONYMIANA.

ad a. Abr. 2371, Ol. 283, 2. Constantii 18:

Petrus Caesarangustae orator insignis docet.

ad a. Abr. 2391, Ol. 288, 3. Valentiniiani 11 (sic):

Theodulus miserabilis presbyter dum adversum conscientiam furoris sui sacrificia deo offerre audeat, in mediis precibus eliditur.

1 theodulus *LM*, theodorus *B*   2 auferre *B*   elidetur *LM¹B*

ad a. Abr. 2392, Ol. 288, 4. Valentiniiani 12:

Hieronymus:

Theodosius Theodosii postea imperatoris pater et plurimi nobilium occisi.

codd. LMB:

Theodosius Theodosii postea imperatoris pater multorum per orbem bellorum victoriis nobilis in Africa factione eorum perimitur, qui et ipsi mox caesi sunt: item Maximinus ex praefecto et ceteri.

2 *post* pater *ius*, et plurimi nobilium occisi *M¹*

3 perimitur] periit *MB*   item] idem *L*

III. CHRONICORVM A. DXI

PARS HIERONYMIANA¹⁾.

- 1 Adam annorum CCXXX genuit Seth et vixit post DCC ann. et obiit generatione V.
- 2 Seth annorum CCV genuit Enos et vixit post DCCVII et obiit in generatione VI.
- 3 Enos annorum CLX genuit Caynam et vixit post DCCV et obiit in generatione V.
- 4 Caynam annorum CXXX genuit Malalehel et vixit post DCCXL et obiit in generatione VI.
- 5 Malalehel annorum CLJ genuit Iareth et vixit post DCCXIII et obiit in generatione VI.
- 6 Iareth annorum CLXII genuit Enoch et vixit post DCCXLIV et obiit generatione V.
- 7 Enoch annorum CXV genuit Matusalam et vixit post CC et translatus est a deo.
- 8 Matusalam annorum CLXXXVII genuit Lamech et vixit post DCCCLXXXVII et fuit simul DCCCCLXIX consonantes ubique.
- 9 Lamech annorum CLXXXII genuit Noe et vixit post DLXV et obiit generatione (-nes C) III patre superstite.
- 10 Noe annorum D habens filios III aedificavit arcam (archam C) annis C et fuit diluuium anno I.
- 11 Ab Adam ergo per has (his C) decem generationes fiunt anni $\overline{\text{II}}\text{CCXII}$.
- 12 Post diluuium vero anno II filius Noe senior Sem genuit Arfaxat et vixit post ann. D.
- 13 Arfaxat annorum CXX genuit Canaan et vixit post ann. CCCX.
- 14 Caynam ann. CX genuit Sale et vixit post ann. CCCLX.
- 15 Sale annor. CX genuit Heber et vixit post ann. DCXXX.
- 16 Heber annor. CXV genuit Faleg et vixit post ann. DCCCL.
- 17 Faleg ann. CX genuit Ragau et vixit post ann. DCCC.
- 18 Ragau ann. CXI genuit Seruch et vixit post ann. CCXX.
- 19 Serue ann. CXV genuit Nachor et vixit post ann. CCC.
- 20 Nachor ann. LXXXVIII genuit Thare et vixit post LXXX.
- 21 Thare ann. LXX genuit Abraham et vixit post ann. LXX.
- 22 A diluio ergo per has alias (halasias C) decem generationes fiunt ann. DCCCCLIII.
- 23 *Abraham natus anno XLIII Nini regis Assyriorum.*
- 24 Primo anno Abrahæ principium iubilæi apud Hebræos.
- 25 *Repromissio ad eum facta dicino primum alloquio.*
- 26 Melchisedech protulit vinum et panem benedicens ei.
- 27 *Natus est Ysaac C et vixit post ann. LXXV.*
- 28 *Ysaac annor. LXX genuit Iacob et vixit post ann. CXX.*
- 29 Anno LXXX Isaac Iacob seruitur Laban et Rachel XIV ann.: postea vixit ann. LIII, qui simul fiunt CXXXVII.
- 30 *Venditus est Ioseph a fratribus actalis suæ anno XVII.*

1) Quæ litteris inclinatis expressa sunt auctore non adscripto, sumpta sunt ex Hieronymo.

- 31 Ioseph dux Egypti factus est. *annis annus secundus et descensio (descensio C) eius in Egipto.*
- 32 *CXLVII obitus eius. Ioseph vero annos agebat LVII.*
- 33 *Ioseph agens ducatum ann. LXXX obiit CX.*
- 34 *Post quem scrierunt Hebraei (hebrej C) ann. CXLVIII.*
- 35 *Servitutis anno (annorum C) LXXV Amram annorum LXX genuit Moysen.*
- 36 *Servitutis suae anno XLII Moyses in heremo pascit et LXXVII anno suo in Sina divino fruitur aspectu.*
- 37 *Servitutis Moysi vero LXXX civitas Israel de Egipto.*
- 38 *A descensione ergo Iacob in Egipto usque ad exitum Israel ann. CCXV.*
- 39 *A I anno repromissionis ad Abraham usque ad exitum anni CCCXXX.*
- 40 *A nativitate ergo Abrahae usque ad exitum Israel ann. DV.*
- 41 *Moyses exacto egressionum anno XL suo vero CXX obiit.*
- 42 *Omnis itaque historia quinq; librorum Moysi secundum septuaginta interpretes continet rerum gestarum ann. III CCCXXX.*
- 43 *Iesu Nave successor Moysi fuit dux annis XXVII.*
- 44 *Decimo ducatus sui anno terram repromissionis distribuit.*
- 45 *Post mortem Iesu scrierunt filii Israel alienigenis ann. VIII: qui computabantur in annis iudicis subsequentis.*
- 46 **Iudicium.**
- 47 *Gothoniel primus iudex ex tribu Dan annis XL.*
- 48 *Post Aaron et Eleazarum pontifex fit Finces.*
- 49 *Post Gothoniel subiectio populi in alienigenis annis XVIII, qui computantur in annis iudicis subsequentis.*
- 50 *Aoth de tribu Efferim ann. LXXX.*
- 51 *Post hunc subiectionis anni XX, qui computabantur in sequentibus.*
- 52 *Barach de Neptalim et Debora de Efferim anni XL.*
- 53 *Post hos subiectio annis VII, qui computantur in sequentibus.*
- 54 *Gedeon de Manasse annis XL.*
- 55 *Quarto anno hujus Daedalus.*
- 56 *VII Tyrus (thirus C) condita.*
- 57 *XV Argonautae.*
- 58 *XVII Cizicus conditur.*
- 59 *XXII Ipsipyle in Lemno (ipsinelemon C).*
- 60 *XXVIII spōga et Idippus.*
- 61 *Abimelech filius Gedeonis annis III.*
- 62 *Thola ann. XXIII.*
- 63 *Tertio anno hujus Laphitae et Centauri.*
- 64 *VIII Priamus.*
- 65 *VIII duces VII ad Thebas.*
- 66 *XIII Minotaurus et Theseus.*
- 67 *Iehir ex Manasse annis XXII.*
- 68 *Sexto hujus Carthago condita, ut Filistus (fili sui C) scribit.*
- 69 *Nepte annis VI.*
- 70 *Hujus tempore Agamemnon et Menelaus Micenis.*
- 71 *Esebon ann. VII.*
- 72 *Hujus tempore Hercules ob morbum flammis se iniecit.*
- 73 *Et Alexander Helenam rapuit, unde Troiae excidium (excidiuit C).*
- 74 *Post Esebon fertur in Hebraeo Calon rexisse populum ann. X, qui apud LXX interpretes non habentur.*

- 75 *Abdon ann. VIII.*
 76 *Post hunc subiectio annis XL, qui computantur in sequentibus iudicibus.*
 77 *III anno huius Troia capta.*
 78 *VII anno Aeneas regnat super Latinos ann. III.*
 79 *A prima ergo anno Abraham usque ad captivitatem Troiae anni DCCCXXXV.*
 80 *A natiuitate ergo Moysi usque ad captivitatem Troiae anni CCCCX.*
 81 *Sanson annis XX.*
 82 *Eo quae de Ulic, Scille et Sirenis.*
 83 *Et Pirus ab Oreste Delfis occisus.*
 84 *Hebry sacerdos annis XL: in Hebraeo XL habet annos, secundum LXX vero XX.*
 85 *XIII anno huius Ascantius procreat Iulium, unde familia Iuliorum.*
 86 *XVIII Silrius Postumus filius Aeneae regnavit annis XXIX Latinorum III rex.*
 87 *Samuel cum Saule anni XL.*
 88 *VIII huius Aeneas Silrius regnavit XXXI.*
 89 *III post hunc Latinos Silrius regnavit annis LV.*
 90 **Regum Hebraeorum.**
 91 *David regnavit annis XL.*
 92 *XXVIII huius Cunaec conlita.*
 93 *XXXII Ephesus.*
 94 *XXXV Cartago a Carcedone Tyrio (thirio C) cecidit, ut alii dicunt, a Dilone filia eius, post excidium Troiae ann. CXLIII.*
 95 *Pontifex Abiathur.*
 96 *Prophetae Gath, Nathun, Asaph.*
 97 *Salomon an. XL.*
 98 *Sacerdos Sadoch ab Aaron VIII.*
 99 *Prophetae Achias Selonites et Samuas.*
 100 *IX Alba Silrius filius Silvi Aenci (silvia henei C) regnavit annis XXXVIII.*
 101 *XIX Homeram (omerum C) et Hesiodum (esiodomum C) quidam dicunt.*
 102 *Et Cartaginem quidam XXIII Salomonis dicunt.*
 103 *Anno regni III Salomonis templum incoatur, XII consummatur.*
 104 *Ab exitu ergo Israel usque ad aedificationem templi secundum librum regnorum III anni CCCCLXXXI.*
 105 *A diluvio usque ad Moysen anni ICCCCXVII.*
 106 *Ab Adam vero usque ad Moysen anni IIDCLXXXVIII.*
 107 *Roboan filius Salomonis annis XVII.*
 108 *Huius anno XI Sasachim rex Aegypti templum spoliat (expoliat C).*
 109 *VIII Athis vel Aegyptus Silrius regnavit annis XXIII.*
 110 *Abia annis III.*
 111 *Asa annis XLI.*
 112 *X huius Capis Silrius annis XXVIII.*
 113 *Pontifex Abimelech.*
 114 *Prophetae Achias, Samuas, Azarius.*
 115 *Iosaphat annis XXV.*
 116 *Huius initio Carpentus Silrius an. XIII.*
 117 *XIII Tiberius Silrius ann. VIII: ab hoc Tiberis fluvius (silvius C) dicitur.*
 118 *Prophetant Abdias, Micheas, Ihen, Ozias.*
 119 *Ioram annis VII.*
 120 *Huius initio Agrippa Silrius ann. XI.*
 121 *XI hoc regnante Homerus fertur clurus.*
 122 *Prophetae Elias (chelyas C) et Elisueus.*

- 123 *Ann. VIII regni Ithoram Elias raptus.*
 124 *Ocozius anno I.*
 125 *Gotholia mater eius ann. VII.*
 126 *Ionadab filius Recub clarus habetur.*
 127 *Iohas annis XI.*
 128 *XVIII huius Arcmulus Silcius annis XIX.*
 129 *XXXVIII Arentinus Silrius ann. XXXVIII.*
 130 *pontifex Ioiade post Moysen vixit annis CXXX.*
 131 *anno Iohas VIII Zacharias propheta et sacerdos occiditur.*
 132 *XXXII Helyscus propheta obiit.*
 133 *Amusias annis XXIX.*
 134 *XXIII huius Sardanapallus Tharsum condit.*
 135 *Ozias annis LII.*
 136 *VI huius Proeus (prochus C) Silcius annis [X]XIII.*
 136^a *XXV [A]mulius Silrius annis XLIIII^a).*
 137 *XXVI Phidon Argirus mensuras et pondera primus invenit.*
 138 *prophetae Amos, Osee, Ysaïas, Ionas.*
 139 *Olimpius prima anno Oziae XLIIII, Amuli vero Silcii XXI. certamen hoc Olympiacum Hercules in honorem Pelopis atavi materni primus edidit; quod intermissum Ievitus filius instauravit post eversionem Troiae anno CCCCVIII.*
 140 *Regnante Proca (procha C) regnum Babiloniæ defecit post annos ICXXI. post eros, 2. 3. 3.*
 141 *Ioathan annis XVI. [totidem ab Alarico vastatur.*
 142 *Huius initio Remus et Romulus nati.*
 143 *Prophetante Osee, Iohel, Ysayas.*
 144 *Acaz annis XVI.*
 145 *III huius anno Roma condita incipiente olympiade (olimpiadede C) VII et regnavit Romulus annis XXXVII Romanorum rex primus.*
 146 *Ab Abraham usque ad urbem conditam anni ICCLXIIII.*
 147 *XI anno Acaz transactis annis regum Israhel CCCCXVIII in Samaria anni CCL.*
 148 *Translatus est Israhel in Medos ap Salmanasar rege Assyriorum, vel. ut alibi legitur, a Sennacherib rege Medorum. et missi custodes ex Babilonia.*
 149 *Ezechias annis XXVII.*
 150 *XIII huius Romulus ex populo milites et senatum elegit.*
 151 *XXVI senatus post Romulum per dies quinque rem publicam gubernat.*
 152 *Prophetæ Iosias, Osee.*
 153 *XXVII Numa Pompilius ann. XLIIII secundus.*
 154 *Hic primus annum XII mensibus statuit.*
 155 *Huius initio Nicomedia condita.*
 156 *XXIIII Calcedo condita.*
 157 *Manasses anni LV.*
 158 *XXXV Tullius Hostilius annis XXXIIII.*
 159 *Hic primus purpura usus; fulmine cum domo sua exustus est.*
 160 *Amon annis duobus.*
 161 *huius initio Bizantium (bizaneium C) conditum.*
 162 *Et Phalensi Cilicie tyrannus.*
 163 *Secundum LXX interpretes XII anni Amon scribuntur, secundum Hebraeos vero II.*
 164 *Iosias annis XXXIIII.*

1) Verba [X]XIII XXV. [A]mulius Silrius annis absunt a textu: adiecta sunt in margine litteris minutis et ex parte resectis hæc fore: . . . XIII. XXV | . . . iulius silrius | . . . le (sic)

- 165 *V' huius Ancus (anchus C) Marcius ann. XXXIII.*
 166 *Hic Ostium condidit miliario a Roma XVI.*
 167 *XXIX Tarquinius Priscus annis XXXVIII.*
 168 *V' hic Capitolium condidit.*
 169 *Pontifer Celechius (pont. ecl. post primus C).*
 170 *Tales Melezius primus phisicus philosophus.*
 171 *Epilammus conditum quae est Dorracum.*
 172 *Prophetae Holda mulier, Sophonias et Iheremias.*
 173 *XXXII anno congressus Iosias cum Necho rege Aegiptiorum occiditur.*
 174 *Ioachaz mens. III. hunc Necaos in Aegipto duxit posito pro eo Eliachim.*
 175 *Helyachim qui et Joachim, annis XI. hunc Nabuchodonosor tributarium fecit.*
 176 *Ioachim, qui et Iechonias, mensibus III. hic in Babiloniae ductus cum vasis templi.*
 177 *Sedechias annis XI.*
 178 *III huius Tarquillius Priscus circum aedificat, Romae ludos instituit, muros et cloacas instituit, et monerion (numerus C) senatorum auxil.*
 179 *Huic Nabuceodonosor oculi effossi.*
 180 *XI huius anno primus captivitatis Iherusalem per Nabuzardanum et incensum templum anno a condicione sui CCCCXLII.*
 181 *Huius autem captivitatis fuerunt anni LXXVIII in Babilone.*
 182 *Prophetae Daniel et Ezechiel.*
 183 *XV Daniel sub Baltasar scripturum interpretatur.*
 184 *XXX Cyrus (cirus C) victo Astiuge vel Croeso rege Medorum regnum transfert in Persas et laeta Hebraeorum captivitate templum restaurari concessit. sed constructo altari (constructio altaris C) tantum opus reliquum a vicinis gentibus impeditum*
 185 *Anno II Darii restauratum templum. [usque ad Darium sic permunsit.*
 186 *LXI Cabisses rex Persarum II, quem Hebraei secundum Nabuchodonosor dicunt.*
 187 *Sub hoc historia Iudith scribitur. [Zacharius et Malachias.*
 188 *Pontifer Iesus filius Iosedech, et princeps Zorobabel qui et Sarathiel: prophetae*
 189 *LXIX post Cambissem requieverunt fratres mugi tres menses VII.*
 190 *Post hos Darius III annis XXXVI.*
 191 *Cuius anno II templum restauratum.*
 192 *Prophetante Aggeo et Zacharia.*
 193 **Consulum Romanorum.**
 194 *Ab urbe condita anno CCXLVIII creati consules: requieverant annis CXXL tribus.*
 195 *CCLII nova dignitas fit dictator et magister equitum obsequens illi.*
 196 *Xerxes filius Darii.*
 197 *Artaxerxes, qui et Longimanus dictus. [(esoras C).*
 198 *Pontifer Iudaeorum Heliasib filius Joachim filii Iesu, filii Iosedech. sacerdos Esdras*
 199 *Decemviri creati, post annum eieci et leges de Athenis petitae a Romanis.*
 200 *Necmias Hobraeus rediens cum Esdra de Babilone XII anno muros Iherusalem restituit anno regni (sui ins. C³) Artaxerxis XXIII, a quo supputatae ebdomadae sunt LXX a Daniele conscriptae, quae faciunt annos CCCCCLX et expleantur in regno Neronis, sub quo obsessa est iterum Iherusalem a Vespasiano.*
 201 *Hucusque Hebraeorum divina scriptura unnales temporum continet: quae vero post gesta sunt, ex (et C) libris Machabaeorum et Iosephi et Affricani requiruntur, qui universam historiam usque ad Romana tempora persecuti sunt.*
 202 *Artaxerxes qui et Memnon.*
 203 *Sub quo magis de Hester scribitur.*
 204 *Artaxerxes qui et Echus.*
 205 *Hic Iudaeorum accolis in Hircaniam et ad mare Caspium collocat.*

- 206 *Iterum Romae consules fiunt: nam post primos consules dictatores fuerunt annos L post hos X viri ann. I: post reges ann. VII: post iterum consules creati.*
- 207 *Athenienses XXIII litteras habent, prius XVI usi.*
- 208 *Bellum Punicum primum.*
- 209 *Alexander magnus Mucedo victus.*
- 210 *Camillus (chamellus C) Gallos victores superat.*
- 211 *Darius Arsami filius, quo victo Alexander obtinuit Babylonom.*
- 212 *Pontifex Iudaeorum Iaddus.*
- 213 *Bellum Alexandri adversus Porum Iudum.*
- 214 *Post Alexandrum regnavit Alexandriae Ptholomeus filius Lagi.*
- 215 *Qui plurimos Iudaeorum dolo captivos in Aegyptum transtulit.*
- 216 *Pontifex Iudaeorum Onias Iuddi filius.*
- 217 *Syriae et Babilonis et superiorum locorum regnavit Sclucus (selenehus C) Nicanor.*
- 218 *Sab quo Machabeorum gesta.*
- 219 *Pontifex Iudaeorum Symon Iustus Oniae (honie C) filius.*
- 220 *Pontifex Iudaeorum Eleazarus frater Symonis.*
- 221 *Ptholomeus Philadelphus Iudaeos, qui in Aegypto tenebantur, liberos permittit et casu Eleazaro pontifici cotica transmittens translationem LXX interpretum procurat.*
- 222 *Romani Calabriam capiunt.*
- 223 *Argentens mimus (numerus C) in urbe fit.*
- 224 *Aratus agnoscitur.*
- 225 *Parthis ab imperio Macedonum discedentibus primus regnavit Asarchos, unde et Asarcidae dicti.*
- 226 *Bellum Punicum secundum.*
- 227 *Pontifex Iudaeorum arunculus Eleazari Manasses.*
- 228 *Pontifex Iudaeorum Onias (honias C) Symonis Iusti filius.*
- 229 *Pontifex Iudaeorum Symon filius Oniae (honie C), sub quo (qui C) Iesus filius Syrae librum sapientiae composuit, quem vocant HANPHTON.*
- 230 *Antiochus magnus Siriae et Asiae.*
- 231 *Sab quo ea, quae in tertio Machabeorum libro leguntur.*
- 232 *Sclucus, qui et Philopater.*
- 233 *Sab quo ea, quae in libro Machabeorum secundo, gesta sunt.*
- 234 *Rhodo ex terrae motu colossus (cholossus C) ruit.*
- 235 *Romani Gracos liberos esse iusserunt.*
- 236 *Annibal ab Antiocho et Prosia rege Bithyniae per Flamminium consulem repetitus veneno hausto interit.*
- 237 *Bellum Punicum tertium.*
- 238 *Antiochus Epiphanes rex Siriae et Asiae Iudaeos ad idololatriam cogit, casa templi aufert, simulacrum Iovis Olympii in templo ponit et in Garizim montem Iovis (ionis C) peregrini delubrum aedificat.*
- 239 *Pontifex Iudaeorum Mathathias contra Antiochum bellans (bellas C) leges patrias vindicat.*
- 240 *Pontifex Mathathiae filius Iudas Machabeus, qui expulsis ducebus Antiochi templum ab idolis purgat et pontificato suscepto in amicitiam Romanis per legatos asciscitur.*
- 241 *Anno pontificatus sui III a ducebus Demetrii occiditur.*
- 242 *Pontifex post hunc Ionatha frater.*
- 243 *Pontifex post hunc Symon frater.*
- 244 *Cartago ab Scipione capitur anno conditionis suae DCCXLVIII.*
- 245 *Pontifex et dux Iohannes filius Symonis interfecti, sab quo Machabeorum primi libri historia continetur.*

- 246 *Pontifex Iudaeorum Hyrcanus; hic primus cenodocium instituit de auro, quod eruit a sepulchro David.*
- 247 *Pontifex Iudaeorum Aristobolus (pontifex post hunc alexander ins. C'), qui primus cum pontificatu et diademate post annum captivitatis Babilonicae CCCCLXXXIII.*
- 248 *Inpartha contra Romanos bellum civile morens capitur.*
- 249 *Post hunc Alexander Iannaeus (filius C) reperit crudelis in civibus.*
- 250 *Iudaeorum regnat Alexandra, quae et Salina dicta est, uxor Alexandri, ex quo Iudaeos variis cladibus oppresserunt.*
- 251 *Plotius Gallus primus Latinam rethoricam docuit Romae.*
- 252 *Silla Romam obtinet.*
- 253 *Salustius oritur.*
- 254 *Antiochia Siria a Romanis capitur.*
- 255 *Virgilius nascitur Pompeio et Crasso consulibus.*
- 256 *Lucullus primus appellatus est imperator devicta Armenia, Mesopotamia et Nisibi.*
- 257 *Hic et a Bessis triumphavit.*
- 258 *Pontifex Hyrcanus, sub quo Iudaei Romanis facti sunt rectigales.*
- 259 *dimicantibus inter se Hyrcano et Aristobolo occusio data est Pompeio, per quem captus est Ierusalem. abducto Aristobolo Hyrcanum confirmat et Antipatrum Herodis Aescalonitae filium procuratorem Palaestinae facit.*
- 260 *Defecerunt reges Iudaeorum.*
- 261 *Lusitania a Caesare capta et insulae oceani.*
- 262 *Caesar Benum transiens Germaniam (germiniam C) castrat.*
- 263 *Crassus consul cum filio apud Curios captus.*
- 264 *Principium belli civilis.*
- 265 *Exacti per consules ann. CCCCLIII a Bruto et Collatino primis consulibus usque ad Gaium Caesarem, a Romulo autem ann. DCLXVII.*
- 266 *Ab urbe condita anni DCXXXII.*
- 267 *Gaius Iulius Caesar primus imperium singulare ann. III m. VII.*
- 268 *Octavianus Caesar Augustus ann. LVI m. XVI [sic].*
- 269 *Anno primo imperii eius tabernae meritoriae oleum fluxit e terra tota die.*
- 270 *Decimo anno eius Herodes Antipatri Aescalonitae filius Iudaeae principatum suscepit ann. XXXVII.*
- 271 *In huius tempore natus est Christi.*
- 272 *Ab instauratione ergo templi sub Dario usque ad Hyrcanum anni CCCCLXXXIII.*
- 273 *Sacerdotes per unctionem sacrati regnauerunt. Hyrcano vero a Partis capto deficiente pontificum principatu praedictus Herodes alienigena regnum a Romanis suscepit; filii quoque eius usque ad novissimam Iudaeorum captivitatem regnauerunt post eum, sacerdotum vero non per successionem generis, sed a Romanis succedentibus annuerunt.*
- 274 *XXXVI ann. Herodes Hircanum de captivitate Parthorum regressum et filium eius, qui sacerdotio patris successerat, et sororem eius et uxorem suam cum duobus filiis interfecit et matrem uxoris socrum suam uocat.*
- 275 *Anno Augusti XLIII dominus Iesus Christus natus.*
- 276 *Ab Abraham ergo usque ad nativitatem Christi anni HXV.*
- 277 *Herodes in Bethleem parvulos occidit et post annum scatenis vermibus moritur.*
- 278 *XLVIII Archelaus ab Augusto Herodi substituitur ann. IX et IIII tetrarchae fratres eius Herodes, Antipater, Lysias et Philippus.*
- 279 *LVI Iudaeae principatum tenet Herodes tetrarcha ann. XXVIII, nam Archelaus in Vienne urbem Galliae relegatur (relegatur C).*
- 280 *Augustus anno ritae suae LXXVI in Campania obiit.*

- 281 *Tiberius ann. XXVIII.*
- 282 *Ovidius poeta Thomis in exilio obiit.*
- 283 *XIII Pilatus (huius C) procurator missus in Iudaeam.*
- 284 *XIV Ioannes baptista iuxta Iordanem Christum adesse testatur.*
- 285 *XV Herodes Tiberiadem condidit et Philippus Liciadem (libiadem C) a matre Tiberii Livia (libia C).*
- 286 *XVI praedicatio et miracula Christi.*
- 287 *XVII discipulos imbuens ad praedicationem gentium.*
- 288 *XVIII passus dominus, sicut et in commentariis scribitur ethnicorum.*
- 289 *A restoratione templi usque ad XV Tiberii anni DXLVIII, a prima aedificatione templi ann. ILX.*
- 290 *A Moysae et egressu Israel anni ICCCCXXXIX.*
- 291 *Ab Abraham anni HXLIII.*
- 292 *A diluvio HDCCCCLXXXVI.*
- 293 *Ab Adam vero usque ad praedicationem domini anni VCCXXVIII.*
- 294 *Et usque ad passionem domini non ex canonico contigit cursu, quia et luna tunc plena erat in pascha: regularis ann. defectus solis non in lunae fine contigit.*
- 295 *XIX ann. Tiberii (thiberii C) Pilatus imagines Caesaris in templo ponit, eorum quoque in reparando aqueductum impendit.*
- 296 *XXII Pilatus de Christi dogmate Tiberio refert, Tiberius senatui (senatu C), sed non recipiente senatu Tiberius minatur accusatoribus Christianorum.*
- 297 *Agrippa filius eius Ristoboli, nepos Herodis senioris (senioribus C) accusator Herodis tetrarchae filii Herodis profectus Romam in vinculis conicitur.*
- 298 *Caius Caesar Caligula annis tribus menses X.*
- 299 *Hic Agrippam ex vinculis liberatum regem Iudaeae facit.*
- 300 *Ann. VII fugiente Herode in Hispanias ibique maerore consumpto (cum sumpto C) cum incesta fratris uxore, pro qua Iohannes occiditur.*
- 301 *III Cai Pilatus in multas calamitates incidens propria se manu occidit.*
- 302 *Gaius Petronio praefecto Syriae praecepit Iherosolimam statuum Iovis poni, toto vero orbe in synagogis statuac et arae Gai (aregali C) consecratae sunt.*
- 303 *Claudius ann. XII mens. VIII.*
- 304 *Primo anno Claudii Petrus apostolus Romam venit, ubi praefuit ann. XXV.*
- 305 *Marcus (marchus C) interpres Petri Alexandriae Christum adveniat.*
- 306 *III Agrippa rex Iudaeorum obiit.*
- 307 *Post quem filius suus Agrippa ann. XXVI.*
- 308 *Prophetia Agabi faniem nuntians totius terrae futuram.*
- 309 *XI anno Felix (fenix C) procurator Iudaeae missus a Claudio.*
- 310 *De Britannis triumphat.*
- 311 *VIII Pabemon grammaticus, qui describit guttam et stillam.*
- 312 *Phoenix avis Romae allata est.*
- 313 *Nero ann. XIII mens. VII.*
- 314 *Secundo huius Felici in Iudaeam Festus succedit, a quo Paulus apostolus Romam vincetus missus.*
- 315 *VIII an. (in C) Festo in magistratu Iudaeae succedit Albinus.*
- 316 *IX Lucanus poeta incisus cenis obiit.*
- 317 *Iacobus iustus frater domini primus Iherosolima episcopus a Iudaeis occiditur.*
- 318 *X Albino in Iudaeam Florus Cestius succedit, sub quo Iudaei rebellant.*
- 319 *XIII persecutio Christianorum prima, in qua Petrus et Paulus (et ius, C) occubuerunt.*

- 320 *Secundus (-do C) post Petrum Linus episcopus annis XI.*
- 321 *Nero fugiens propria manu interfectus, in quo familia consumpta est Augusti.*
- 322 *Post Neronem Galba arrepto imperio mensibus VII, capite truncatur.*
- 323 *Post Galbam Otho (ortho C) arrepto imperio mens. III propria manu occubuit.*
- 324 *Post hanc Vetellius arrepto imperio a Vespasiani duobus occisus in Tiberim proicitur.*
- 325 *Vespasianus ann. X ab exercitu in Iudaeam imperator appellatur.*
- 326 *II huius Titus (thitus C) Iherosolimam templumque incendit, a prima ergo aedificatione templi a Salomone usque ad novissimam ruinam ejus anni ICCII.*
- 327 *V Acaia, Lycia, Rodos, Bizantium, Samothraciu, Commagene, quae prius sub regibus amicis erant, in provincias relinquantur.*
- 328 *Titus (thitus C) ann. II mens. II.*
- 329 *Hic recordatus in cena nihil se illo die praestitisse dicit: amici, hodie diem perdidimus.*
- 330 *CCXXX triumphos Romanorum de Iudaeis: triumphaverunt Vespasianus et Titus (thitus C) simul.*
- 331 *III post Linum Anacletus annis XII.*
- 332 *Domitianus ann. XV mens. V iunior Titi (tichi C) frater.*
- 333 *Hic eunuchos fieri prohibuit.*
- 334 *Quintilianus Ispanus Roma (-mam C) docet.*
- 335 *Hic Domitianus (-cianus C) primus dominum se et deum appellare praecepit:*
- 336 *et uxor eius prima Augusti dicta.*
- 337 *Quartus duodecimo anno huius post Anacletum Clemens ann. VIII.*
- 338 *Iosephus viginti libros antiquitatum scribit.*
- 339 *XIV huius persecutio Christianorum et Iohannes euangelista Pathmos religatus: eos autem (aut C) qui ex genere David erant, interfici praecepit*
- 340 *Hic occisus in palatio et per vispillones sandapila effertur.*
- 341 *Nerva anno I mens. III.*
- 342 *Hic morbo correptus Traianum ex Italica Ispaniae adoptat.*
- 343 *Traianus ann. XVIII men. VI*
- 344 *Iohannes de exilio Ephesum redit (reddit C) et usque ad imperium (-rio C) Traiani permansit.*
- 345 *Quintus (-to C) post Clementem Euaristus annis IX.*
- 346 *X anno Traiani persecutio Christianorum et Simon (symon C) filius Cleopae Iherosolimarum episcopus crucifigitur.*
- 347 *Post Euaristum sextus (-tum C) Alexander ann. X.*
- 348 *Plinius de Christianis Traiano nuntiat.*
- 349 *Traianus obiens intra urbem in foro sepelitur solus omnium.*
- 350 *Adrianus ann. XXI ex consubrina Traiani natus de Italica (-lia C) Ispaniae.*
- 351 *II huius Iudaei iterum rebellantes capti ac dispersi.*
- 352 *Alexandria a Romanis subversa publicis instauratur aegyptensis.*
- 353 *Post Alexandrum septimus Sirtus ann. XI.*
- 354 *VI Atheniensibus legem petentibus Adrianus ex Draconis (draehonis C) et Solonis iura composuit.*
- 355 *Post Sirtum octavus Tulesphorus ann. XI.*
- 356 *XI Adrianus pater patriae appellatur.*
- 357 *Primus ex gentibus episcopus Iherosolimis Marcus (marchus C).*
- 358 *XVII Basilides heresiarches Alexandriae moratur, a quo quostici.*
- 359 *Bellum Iudaicum finem fecit, et ablata est Iudaeis Iherosolima.*
- 360 *Titus (thitus C) Antonius cognomento Pius cum liberis Aurelio et Lucio ann. XXIII.*
- 361 *Post Thelesphorum nonus Ignius ann. III.*

- 362 *Huius anno III Valentinus heresiarches et Cerdo Marcionis (marchionis C) magister Romam venerunt.*
- 363 *Iustinus philosophus librum pro nobis Antonino.*
- 364 *Post Iguinum decimus Pius ann. XV.*
- 365 *Post hunc Anicetus (amicetus C) undecimus ann. XI.*
- 366 *Marcus (marchus C) Antoninus, qui et Verus, et Lucius Aurelius Commodus ann. XIX. hii primi aequo (aaequo C) iure imperarunt, cum usque hos singuli fuerint.*
- 367 *Post Anicetum duodecimus Soles (sother C) ann. VIII.*
- 368 *XI anno Lucio mortuo Antoninus solus.*
- 369 *XI Antonini e cordium Cataphrygarum (cartafingarum C) a Montano, Priscilla et Maximilla insanis ratibus.*
- 370 *XII Titianus (traianus C) hereticus, a quo Euerotitus (eneracite C) et Bardesanes alter heresiarches.*
- 371 *Post Soles Eleuterus XIII annis XV.*
- 372 *Pluriae a Christianis militibus impetratae pugnantibus contra Germanos.*
- 373 *XVI Antoninus (anthoninus C) Commodus filium suum consortem fecit.*
- 374 *Sacciores leges temperat.*
- 375 *Commodus patre in Pannonia mortuo annis XIII.*
- 376 *Commodus a senatu Augustus appellatur.*
- 377 *Colossi capite sublato suae imaginis ei caput imposuit.*
- 378 *Helvius (helhuius C) Pertinax mensibus sex.*
- 379 *Hic agens praefecturam urbis maior septuagenario iussus est imperare.*
- 380 *Post Eleuterum XVIII Victor ann. X.*
- 381 *Hic Theodotum choriarium Romae de ecclesia eiecit: quem Paulus Samosatenus ^{Romanach. e.} (semosatenus C) secutus est, sed primus Arthemion. _{7, 28}*
- 382 *Severus ann. XVII solus et Africa (affrica C) Tripolitanae (triplitane C) provinciae, oppido Lepi.*
- 383 *III anno huius questio in Asia inter episcopos de pascha (passcha C) an (ate^{te} C) XIII mensis secundum Moysen serraretur.*
- 384 *V Parthos (parios C) Azafenos (alafenos C) et Arabas interiores eiecit et Romanas provincias fecit.*
- 385 *Britanis quoque receptis per CXXII passuum vallum misit a mari ad mare.*
- 386 *Passio Perpetuae et Felicitatis.*
- 387 *VIII huius post Victorem XV Cephelinus ann. XVIII.*
- 388 *Tertullianus Afer celebratur.*
- 389 *Origenes Alexandriae stultiis eruditur.*
- 390 *Mortuo patre in Britanis Antoninus cognomento Caracalla filius ejus, interficitur inter Edessam et Carras. Antoninus Caracalla filius Sereri ann. VI.*
- 391 *Macerinus ann. I.*
- 392 *Marcus (marchus C) Aurelius Antoninus ann. IIII. Caracallae ut putabatur filius, obscene vivens.*
- 393 *Post Zepherinum XVI Calixtus ann. V.*
- 394 *Alexander ann. XIII.*
- 395 *Hic Nerses gloriosissime vivit et disciplinae militaris (-res C) severissimus corrector fuit.*
- 396 *Post Calixtum XVII (xviii C) Urbanus ann. VIII.*
- 397 *Post Urbanum Pontianus XVIII (xviii C) ann. V.*
- 398 *Maximianus ann. tribus. hic primus ex corpore militari sine senatu ab exercitu imperator electus (electo C).*
- 399 *Anno eius secundo persecutio Christianorum.*
- 400 *Gordianus ann. VI.*

- 401 *Hic adolescens victis Partis fraude Philippi praefecti occiditur.*
 402 *Post Poncianum XIX Antherus mense I.*
 403 *Post hunc XX Fabianus ann. XIII martyr (m̄s C).*
 404 *Philippus ann. VI.*
 405 *Hic primus omnium imperator Christianus fuit.*
 406 *Hic Philippum filium suum consortem facit.*
 407 *His regnantibus annus urbis Romae millesimus expletur.*
 408 *III anno suo urbem in Thracia nomine suo construxit.*
 409 *Decius ann. I mens. VI. hic ex Pannonia inferiore fuit.*
 410 *Qui occisis Philippis ob odium coram Christianos persecutus est.*
 411 *Antonius (anthonius C) monachus uatus.*
 412 *Gallus et Valasianus Galli filius ann. II mens. II.*
 413 *Post Fabianam (fabianum C) XX Cornelius ann. II martyr.*
 414 *Noratus presbyter hereticus Romam veniens Novatianum et ceteros confessores sibi sociat eo quod Cornelius penitentes recepisset.*
 415 *Post Cornelium XXI Lucius mens. VIII.*
 416 *Post quem XXII Stephanus ann. III.*
 417 *Valerianus et Gallienus ann. XV.*
 418 *Horum anno III Cyprianus (ciprianus C) Carthaginiensis martyr.*
 419 *Valerianus persecutus Christianos statim a Sapore (christianos ins. C) Persarum rege capitur ibique seruitute miserabili conensecit.*
 420 *VIII Gallieni Alamani vastatis Gallis in Italiam transierunt.*
 421 *Graccia Macedonia Pontus Asia depopulantur (-latur C) a Gothis.*
 422 *Sabellius apud Ptolomaidem Pentapolis hereticus.*
 423 *Post Stephanum XXIV Sixtus ann. XI.*
 424 *Post quem Dionysius (dionisius C) XXV. annis IX.*
 425 *XIV Gallieni Paulus Samosatensis Artemonis heresim suscitavit, in cuius loco XVI Antiochiae episcopus Domnus (domus C) fuit.*
 426 *Claudius anno uno mens. IX.*
 427 *Hic Gothos Illyricam et Macedoniam vastantes superat: pro quo in curia clipeus ei aureus et in Capitolio statua aurea collocata est.*
 428 *Claudio Sirmi mortuo Quintillus Claudii frater a senatu Augustus appellatus die XVII imperii Aquileia occiditur.*
 429 *Aurelianus ann. V mens. VI.*
 430 *Dammatio Pauli Samosateni (samosatheni C) Antiochia.*
 431 *III anno de Zenobia uicere Ordinati Romae triumphavit: hunc namque praesumentem Orientis imperium Pompeianus cognomento Francus vicit: ex cuius familia in Antiochia Euaegrus presbyter descendit.*
 432 *Aureliano persecutionem morente fulmen iuncta cum cecidit (ceciditur C) et post paululum occiditur.*
 433 *Tacitus mensibus VI.*
 434 *Quo apud Pontum (ponthum C) occiso Florianus diebus LXXXIX.*
 435 *Quo occiso in Tarsis Probus ann. VI mens. III.*
 436 *Post Dionysium (dionisium C) XXVI Felix ann. V.*
 437 *Manes ex Persida: anno Probi III insana Manichaeorum heresis eorta.*
 438 *Post Felicem XXVII Eutychianus (euthicianus C) mens. VIII.*
 439 *Post quem XXVIII Gaius ann. XV.*
 440 *Carus Narbonensis cum filiis Carino et Numerario ann. II.*
 441 *Hic (hinc C) Coche et Tesifontem Persarum capiens et super Tigridem castra ponens fulminis ictu interit: filioque occiso.*

Ruinash.p.
7, 3.

Ruinash.p.
7, 23.

Ruinash.p.
7, 25.

- 112 *Diocletianus* (-cianus C) ann. XXV. *hic Dalmata filius scribae obscurissime natus.*
- 113 *Hic Herculium* (ereculium C) *Maximianum consortem facit, qui primus rusticus Bavianorum se cocubulo nuncupantes oppressit in Galliis.*
- 114 *Constantinum* (constantinum C) *quoque Claudii nepotem ex filia et Galerium Maximianum Daviae Sardinensem Caesares fecit.*
- 115 *Quorum Galerio Diocletianus filiam suam tradidit, Constantino vero Herculius principem suam Theodoram dedit uxorem, ex qua VI liberos fratres Constantini suscepit, qui ex Helena concubina (concuba C) natus est, dulo (data C) tamen prioribus nominibus suis repulio.*
- 116 *XVI Diocletiani Galerius contra Narseum regem Persarum missus victus ab eo ad Diocletianum refugiens ante (annū C) carpentum ejus purpuratus occurrit: postea tamen victor cum honore susceptus est.*
- 117 *XVIII persentio mota est Christianorum per Victum magistrum militum.*
- 118 *Diocletianus adorari se ut domi praecepit primusque gemmas vestibus et calciamentis inseruit, cum antea (annū C) in modum iudicum (-cium C) imperatores (imperatoris C) salutarerentur, chlamydem (elamidem C) tantum purpuram a privato habitu plus habentes.*
- 149 *Post Gaium Marcellianus* (marcellus C) *XXIX.*
- 150 *XX imperii anno Diocletianus Nicomedia* (nichomediam C), *Maximianus Mediolani porpuram deposuerunt.*
- 151 *Post Marcellianum Eusebius XXX mens. II.*
- 152 *Post Eusebium Melchisedes XXXI ann. III.*
- 153 *Constantius cum Galerio Augustus.*
- 154 *Quorum Constantius in Britannis* (brithanis C) *abiit.*
- 155 *Post quem Constantinus filius ex Helena obtinuit imperium, Constantinus Augustus ann. XXX mens. X.*
- 156 *Il latus Quirinus episcopus Siscianus manuali mola suspensa diu supernatus martyr.*
- 157 *III occisus Marcellus* (-cius C) *filius Herculi Maximiani a Constantino Augusto ad pontem Molrium: lapsus in Tiberim.*
- 158 *Post Melchisedem XXXII Silvester ann. XXII.*
- 159 *Par Christianis reblita.*
- 160 *IX anno Constantini Diocletianus obiit Ophimo in villae suae palatio apud Salonas.*
- 161 *XIII Alexander XVIII episcopus, a quo Arrius electus (electus C) et synodi Nicaea congregata.*
- 162 *XVIII Constantinus Augustus Licinium nepotem ex sorore et Crispam filiam et Plautam uxorem occidit, Constantium vero pro (ina C) Crispo filium Caesarem facit.*
- 163 *XX Irenaeus presbyter Ispanus evangelia versibus scribit.*
- 164 *Donatus hereticus agnoscitur.*
- 165 *XXII Porphyrius misso ad Constantinum insigni volumine exilio liberatur.*
- 166 *XXIII (athanasius ins. C) Constantinopolis dedicata V id. Maias.*
- 167 *XXVIII Athanasius XIX Aegyptiae episcopus.*
- 168 *Edicto Constantini Augusti gentilitium templa subversa (subvertit C).*
- 169 *Post Silvestrum XXXIII Marcus mens. IX.*
- 170 *Post quem Iulius ann. XVII mens. III.*
- 171 *XXV victi Golbi a Constantino in terra Sarmatarum.*
- 172 *XXVII Constans filius Constantini prochitur ad regnam.*
- 173 *XXVIII Constantinus cum filia honorificus ad Anthonium monachum litteras misit.*
- 174 *Constantinus extremo ritae suae tempore ab Eusebio Nichomediae rebaptizatus in Arrianam dogma declinans moritur.*
- 175 *Constantinum et Constantium et Constantem* (-te C) *Augustos (-tum C) relinquunt.*

- 176 Constantius Orienti et Constans Italiae ann. XXIII mens. V.
an. 6. 29. 5 177 IIII horum Constantinus Constanti fratri bellum inferens iuxta Aquileiam occiditur.
 178 V vario creta contra Francos a Constante pugnetur.
de mes. h. c. 10. 25. 179 VII divisa Arriana haeresis in Eumanios, Arrianos et Macedonianos.
 180 X post Iulianum XXXIII Liberius, hic pro fide (uide C) in exilium missus post annum Arrianae pravitate (-te C) consensuens viceto Felice rediit Romam.
 181 XIII Constans factione Magnenti tyranni non longe ab Hispaniis in castro Helvum occiditur.
Chr. Const. (v. p. 927) 182 XV occiso Magnentio (-netio C) Constantinus Gallum consubrinum suum Caesarem facit et Constantium appellat.
 183 XVIII occiso Gallo Constantio Histriae pro suspicione Iulianus Galli frater anno-
mes. 7. 29. 15 rum XXIII a Constantio factus Caesar ad tuendas Gallias mittitur.
Sup. Sc. c. 10. 2. 29. 184 XX synodus Mediolani a Constantio fit.
 185 Eusebius Vergedensis et Lucifer Charaditanus et Dionisius Mediolanensis et Pancratius presbyter Romanus et Hilarius diaconus et Paulinus a Treveris et Rodianus Tholosae exilii, qui cum Gregorio Yspano et Philone Libiae nusquam se miscere Arianae pravitate.
Sup. Sc. c. 10. 1. c. 186 XXIII Hilarius episcopus Pictariae exiliatur Frigiam: porrecto Constantio libro Galliam rediit.
 187 XXIII Iulianus a (et C) militibus Augustus appellatur.
mes. 7. 29. 17 188 cui Constantinus bellum civile movens inter Liciam et Capudociam obiit.
Chron. h. c. 11. 21. 189 Macedonio de Constantinopoli pulso Nectarius episcopus fit.
 190 Iulianus ann. II mens. VIII, qui occisus est in Persida.
 191 Iovianus mens. VII.
mes. 7. 31. 3 192 Hic tradita Sapori Nisibim in Galatia obiit.
 193 Synodus fit Antiochiar, in qua viceto homonion coque mediam horum homonion Macedonianum dogma revocaverunt.
 194 Valentinianus cum fratre Valente ann. XIII mens. V. hic ex Pannonia Cibali fait.
 195 III imperii sui anno Valentinianus Gratianum filium imperatorem facit.
 196 Hyllarius Pictarie obiit.
 197 V Athauricus rex Gothorum Christianos suae gentis persequens in Romanum solum expellit.
 198 VII Didimus caecus.
 199 Eusebius haereticus discipulus Eli Constantinopoli.
 200 IX post Aufenti haereticum mortem Ambrosius episcopus Mediolani.
 201 X Appollinarius Laudocheus episcopus multimoda nostrae religionis scripta (-to C) componit.
 202 XI Valens monachos nolentes militare fastibus iubet mactari.
 203 Ipse autem ab Eudocio rebaptizatus.
 204 Obiit Valentinianus.
 205 Pholius haereticus in Galatia moritur.
 206 Post Liberium XXXV Damasus.
 207 Post quem Siricus.
 208 Basilus Caesariensis clams.
 209 XII Valentis expulsi Gothi ab Hunnis a Valente in Thraciam suscepti sunt.
 210 XIII suscepti Gothi rebellaverunt.
 211 XIII a quibus Valens victus incensus est.

IV. CHRONICORVM A. CCCCLII

PARS POSTERIOR.

- 1 GRATIANVS ann. VI¹).
- 2 I. Gratianus parvulum fratrem habens regni consortem probatae aetatis virum Theodosium in societatem regni asciscit²).
- 3 Gratianus valde religioni favens et ecclesiis per omnia promptus fuit³).
- 4 Martinus Turonensium episcopus apostolicis virtutibus insignis habetur.
- 5 II. Theodosius in Orientis partibus lassam rem publicam reparavit.
- OL. CCXC 6 III. Maximus tyrannus in Britannia a militibus constituitur.
- 7 IIII. Incursantes Pictos et Scottos Maximus strenue superavit⁴).
- 8 V. Ambrosius libros contra Arrianorum perfidiam luculentissimos ad Gratianum Augustum scribit⁵).
- IICCCC 9 VI. Maximus in Gallias transfretavit et conflictu contra Gratianum habito eundem fugitantem Lugduni interfecit. [a. 383]
- 10 THEODOSIVS ann. XI.
- OL. CCXCI 11 I. Maximus timens Orientis imperii principem Theodosium cum Valentiniano foedus iussit⁶).
- 12 Apud Treveros Manichaei deprehensi summo Maximi studio exterminati.
- 13 II. Iustina mater Valentiniani Arrianis favens in Ambrosium et omnem Mediolanensem ecclesiam diversa iniuriarum genera congerit⁷).
- 14 Reliquiae Gervasi et Protasii martyrum ab Ambrosio primum Mediolani repertae⁸).
- 15 Hymni Ambrosii compositi, qui nunquam ante in ecclesiis Latinis modulibus canebantur⁹).

1) gratianus ann. vi gratianus] *L*, igitur Valente a Gothis in Thracia concenutato Gratianus cum fratre Valentiniano regnat annos sex; hic *MBS*. 2) *similia Rufinus h. c. 11, 13, 14.* 3) *similia Rufinus h. c. 11, 13.* 4) Priamus quidam regnat in Francia quantum altius colligere potuimus *ins. MBS*. 5) *intellegit Ambrosii libros quinque de fide et tres de spiritu sancto inscriptos Gratiano Augusto.* 6) *cf. Rufinus h. c. 11, 15; Valentinianus ... simulatione oblatam pacem a Maximo simulans ipse quoque libenter amplectitur.* 7) *cf. Rufino h. c. 11, 15.* 8) *cf. Paulini vita Ambrosii c. 11; per idem tempus sancti martyres Protasius et Gervasius se sacerdoti revelaverunt.* 9) *cf. Paulini vita Ambrosii c. 15; hoc in tempore primum antiphonae hymni ac vigiliae in ecclesia Mediolanensi celebrari coeperunt; cuius celebritatis devotio usque in hodiernum diem ... per omnes parte Occidentis provincias manet.*

propter inscriptionem eide praefationem 2, 1 fratrem *L*. probatae aetatis *LM^aB* 2 theodosium] *th. regni L^a* 5, 1 ii ante *c. 1* Martinus *M* orientibus partibus *L*. 6 *om. M^a* britania *B*, britannia *M* a militibus] *L*, a militibus imperator *B*, imperator a militibus *M* constituitur] *construitur L*. 7 picto *L*, 8, 1 perfidia *B* 9, 2 fugitantem *L*. 12, 1 trevero *B* 13, 1 valentinianis *L* 14, 2 reperta *LM^aB* 15, 2 canebantur *L*.

V. CHRONICORVM A. DXI

PARS POSTERIOR.*

- 512 GRATIANVS post obitum patris ann. V cum VALEN-
TINIANO *parvo fratre.*
- 513 1. [*Gratianus Theodosium filium Theodosii comitis electum* 190. 1 19. 1 2.
Sirmi Orientalis praefecit imperio.]
- 514 [II.]
- 515 [III.]
- 516 [III.]
- 517 V. *Occisus est Gratianus per fraudem Maximii tyranni Lug-*
duno, quo fugerat. Andragaiso duce 1).
- 518 VALENTINIANVS iunior post fratrem cum THEO-
DOSIO ann. VIII.
- 519 1. *Ambrosium Iustinae Valentiniiani mater pro Arianâ haeresi*
oppugnat.
- 520 [II.]
- 521 [III.]

*) *Cursivis expressa et unis comprehensa sumpta sunt ex auctoribus in margine indicatis, extra viros posita redeunt in chronicis a. 152.*

1) *ex Rufino h. c. II, 11: (Gratianus) a Maximo tyranno apud Britannias exorto per Andragathium ducem Lugduni ... peremptus est.*

512, 1 obitum C = valentiano C = 513, 1 19 et sic in numeris diinceps C = 2 sirini C = imperium C
514 seq. numeris unis inclusi non adstut in C

- 16 III. Maximus indignum dicens contra ecclesiae statum agi locum irrumpendi, quod cum Valentiniano iunxerat, foederis invenit¹⁾. Valentinianus veritus imminentem iam cervicibus suis tyrannum ad Theodosium confugit²⁾.
- 17 Augustinus Mediolani rhetoricam adprime docens omissis scholis ad fidem rectam convertitur, cum ante Manichaeus fuisset³⁾.
- 18 III. Theodosius cum exercitu ad Italiam transgrediens [a. 388] Maximum interficit et Valentinianum proprio regno reddit.
- 19 Iustina, quae ecclesias vexaverat, ne regnum cum filio reciperet, morte praeventa est⁴⁾.
- 20 Inmane Thessalonicae gestum facinus extincti populi egregio paenitentiae exemplo imperator religiosus erasit⁵⁾.
- 21 Haeresis Apollinaristarum ab Apollinare coepta⁶⁾.
- OL. CCXCII 22 V. Arriani, qui totum paene Orientem atque Occidentem [a. 381] commaculaverant, edicto religiosi principis ecclesiis spoliantur, quae catholicis deputatae sunt⁷⁾.
- 23 VI. Iohannes Aegyptius monachus, qui ob vitae puritatem prophetiae gratiam a domino meruit, illustris habetur⁸⁾.
- 24 VII. Post Damasum Romanae ecclesiae regimen XXXVI Siricius suscepit: apud Alexandriam defuncto Petro Timotheus et post hunc Theophilus episcopi constituuntur: Hierusolymis post Cyrillum Iohannes ecclesiam recipit: apud Antiochiam defuncto Miletio substituitur Flavianus⁹⁾.
- 25 Ingens inter nostros contentio oborta, quod scilicet episcopi, qui ab haereticis depulsi fuerant, nollent his ab imperatore deiectis alios quam se substitui sacerdotes¹⁰⁾.
- 26 Terribile in caelo signum columnae per omnia simile apparuit.

1) *Rufinus h. e.* 11, 16; dum haec . . . Iustina moliretur, Maximus . . . impium protestatur inceptum, fidem dei impugnari et statuta catholicae ecclesiae subani et inter haec appropinquare Italiae coepit. 2) *Ins. libri haec*: Honorius et Arcadius (archadius *MB*) XXX, II, CCC.

Theodosius et Iohannes (Iohannes *L*⁹⁾ XXV 1 (1 *L*, 7 *B*, et *M*) XX III

Valentinianus (Valentinianus *L*) et Marcianus (Martianus *B*) III, CCC, XXV

quibus anticipantur nomina imperatorum qui sequuntur adscriptis ut videtur regni annis et annis Abraham corruptis; secundum ipsa chronica Arcadius et Honorius imperant a. XXXVII ab a. Abr. ICCCXXII, Theodosius (post Iohannem) a. XXVII ab a. Abr. ICCCXLIII, Valentinianus et Marcianus ab a. Abr. ICCCCLXXI. 3) *Augustinus confess.* 5, 23. 4) *Rufinus hist. eccl.* 11, 17. 5) *Rufinus hist. eccl.* 11, 18. 6) *Rufinus hist. eccl.* 11, 20: Apollinaris . . . haeresim ex contentione generavit adserens solum corpus, non etiam animam a domino in dispensatione susceptum . . . ex illo Apollinaristae. 7) *Cod. Theod.* 16, 5, 6 data d. 10. Jan. 381. 8) *ex Rufino hist. eccl.* 11, 19 *et potius ex eiusdem citis patrum c. 1 (in ed. rituum patrum Rasceylli Antwerpiae 1615 p. 450)*: in tanta . . . mentis sinceritate profecerat (Iohannes), ut . . . eorum quae futura erant praescientiam mereretur; evidenter namque ei deus prophetiae gratiam contulit. 9) *ad verbum fere ex Rufino hist. eccl.* 11, 21. 10) *ex Rufino ut videtur h. e.* 11, 21.

16, 1 iii ante c. 13 et omnem *M* ducens *det.* 17, 1 agustinus *I* [mediolani rhetoricam] *MB*, mediolanatorum *L*. emissis *LMB* 18, 1 iii ante c. 13 congerit *M* 2 interfecit *libri* regnum *L* 19, 2 praeventa] praeventa *L*⁹ 20, 2 erasit] *L*. erat *MB* et *Sigeberti*, diluit *Sigebertus*; eluit *edd.* 21, 1 apollinaristarum ab apollina recepta *L* 22, 1 a ante c. 21 *M* totam *L* 2 religiosi] *LM*, gloriosi *B* principes *L* 23, 1 iohannis *L* 24, 3 constituuntur] *B*, constituntur *M*, constitutus *L* 4 hierusolymis *L*. cirillum *L*. defuncta *L*. melicio *LM*, melitio *B* 25, 1 aborta *M*^a, aborta *B*^b, aborte *B*^a

522 III. *Valentinianus ad Theodosium fugiens cum ipso ab Oriente Italiam rediit.*

523 V. *Occisus est Maximus tyrannus [Aquilvia].*

61. s. 7. 35. 4

524 *Iustina mater Valentiniani mortua est.*

525 *Apollinaris qui supra haereticus de anima Christi¹⁾.*

526 [VI.]

527 [VII.]

528 VIII. *Signum in caelo columna pendens per dies XXX.*

1) *vide e regione adiutata: qui supra quo spectet, non apparet.*

522 theodosium C'   525 appollinaris C'   528 columnam C'

- 27 VIII.
- OL. CCXCIII 28 VIII. Apud Alexandriam templa destructa, in quibus Serapis antiquissimum et notissimum templum, quod quasi quaedam columna ruentem sustentabat idolatriam¹⁾.
- 1000000 29 X. Valentinianus Viennae ab Arbogaste comite suo extinguitur, in cuius locum tyrannidem Eugenius invadit. [a. 392]
- 30 XI. Ad vindicandum Valentiniani interitum et opprimendam Eugenii tyrannidem Theodosius in Italiam transgreditur aperto dei favore conspirantibus in id ipsum elementis.
- 31 Eugenio superato Theodosius XVII regni sui anno diem [a. 395] obiit.
- 32 ARCADIVS ET HONORIUS annos XXXII.
- 33 I. Constantinopolis eminentem dei iram igne super nube terribiliter fulgente formidans toto ad poenitentiam animo conversa subterfugit.
- 34 Rufinus Bosforitanus cum ad summam militiae pervenisset. [a. 395] praeferrī sibi non ferens Stiliconem ab eodem interficitur Chunorum, quo fulciebatur, praesidio superato.
- OL. CCXCIII 35 II. Claudianus poeta admiratione dignus habetur.
- 36 Gildo Africa in rebellione commota consueta Romanis [a. 397] stipendia subtrahit.
- 37 Prudentius lyricus poeta noster Hispanus genere illustre ingenii sui robur exercet.
- 38 III. Stilico magister militiae Gildonem Mauritaniae interfecit [a. 398] Africa ad pristinum ius redacta.
- 39 Romanae ecclesiae cathedram XXXVII Innocentius tenet.
- 10 III. Toto orbe Romano antiquae superstitionis templa destructa.
- 41 Paulinus Nolanus postmodum episcopus admirabili exemplo venditis omnibus, cum esset dominus innumerabilium praediorum, religionem expeditus elegit.
- 12 V. Iohannes Constantinopolites episcopus dictis, factisque clarescit.
- 43 Martinus post egregie actam vitam corpore exiit.
- OL. CCXCIV 44 VI. Pelagius vesanus doctrina execrabili ecclesias commaculare conatur.
- 45 VII. Contentio ex doctrina Origenis synodum apud Alexan-

1) *cc. Rufinus h. e.* II, 23, 24.

27 *annus VIII ante c.* 24 apud alexandriam defuncto *M.* *annus VIII ante c.* 27 templum quod *L.* *ante c.* 27 et notissimum *B.* *ante c.* 21 apud antiochiam *M.* 28, 3 *sustinebat dett.* 29, 1 *ad X adscr.* CCCCL *L.* 30, 2 *tyrannidem* | *M² et dett. coniectura.* *interitum* *L.B.* *inc.* *M³* 31, 1 *theodosius* *L^b.* *theodosius* *L^a* *xiii* | *L.* *x* *M³.* *xii* *B.* *xi* *M² dett.* 33, 1 *nubem* *M.* 3 *conversa* | *uersa* *L^a* 34, 2 *praeferre* *L.* *stiliconem* *L.M.B.* 35, 1 *africa* | *L.* *adfricanus* *M.B.* 38, 1 *stilico* *M.B.* 39, 1 *innocentius* *L^a* 41, 1 *nol. postm.* | *L^bB.M.* *postm. nol.* *L^b* *admirabile* *L.* 42, 1 *ad V adscr.* CCCCV *L.* *constantinopolitis* *L.* *constinopolites* *B.* 43, 1 *egregie* | *B^aM.* *egriae* *L.B^b* (*sic*) 44, 1 *doctrinae execrabile* *L.*

- 529 [*Valentinianus apud Viennam strangulatus dolo Arbogastis comitis: Eugenius fil tyrannus*].
- 530 THEODOSIUS post Valentinianum annis tribus.
- 531 [I.]
- 532 II. Theodosius Arcadium filium suum Orienti praeficiens contra Eugenium properans vicit.
- 533 III. Theodosius videns se in extremis Honorium alterum filium Occidenti praefecit: ipse vero Mediolani obiit¹⁾.
- 534 ARCADIUS Orienti et HONORIUS Occidenti simul annis XII.
- 535 [I.]
- 536 [II.]
- 537 [III.]

538 *Obiit sanctus Martinus episcopus.*

539 IIII. [*Natus Arcadio in Oriente filius Theodosius minor.*] *Hobbes: 30.*

540 V. Maricens rex Gothorum Alpes Iulias rumpens Italiam ingreditur.

1) *Bohus h. c.* II, 31: ut futurorum praescius imperator . . . ad Orientem protinus iitit . . . ibique Arcadium Augustum regnum sibi dudum traditum servare praecepit . . . Honorio traditis Occidentalis regni gubernaculis ipse . . . ad meliora migravit.

529 transgulatus *C*   arbogastus *C*   532 archadium *C*   534 archadius *C*   538 ante obiit
numeros nullus C   539 archadio *C*   540 iulia *C*

- driam movit. cuius haec extitit sententia. ut extra ecclesiam fieret quicumque supra dicti opera probavisset.
- 16 VIII. Solis facta defectio.
- 17 Augustinus plurima libris innumerabilibus disserit.
- HCCCCXX 18 VIII. Severus ex disciplina sancti Martini eiusdem vitam tribus explicat libris.
- OL. CCXCVI 19 X.
- 50 XI. Saeva Italiae barbariei motus tempestas incubuit, siquidem Radagaisus rex Gothorum Italiae litem vastaturus transgreditur.
- 51 Ex hoc Arriani, qui Romano procul fuerant orbe fugati, barbararum nationum, ad quas se contulere, praesidio erigi coepere.
- 52 XII. Multis ante vastatis urbibus Radagaisus occubuit: cuius [a. 105] in tres partes per diversos principes divisus exercitus aliquam repugnandi Romanis aperuit facultatem. insigni triumpho exercitum tertiae partis hostium circumactis Chunnorum auxiliariis Stilico usque ad internicionem delevit.
- 53 Arcadius Orientis imperium gubernans vitam explet. parvum admodum Theodosium filium imperii successorem relinquens. [a. 108]
- 54 Caelestinus XXXVIII Romanam ecclesiam gubernavit.
- 55 XIII. Diversarum gentium rabies Gallias dilacerare exorsa immisso quam maxime Stiliconis indigne ferentis filio suo regnum negatum.
- OL. CCXCVII 56 XIII. Uticae in foro Traiani terra diebus septem mugitum *cf. p. 619* dedit.
- 57 Inter alia multum rei publicae Stiliconis morte consultum [a. 108] est. qui saluti imperatoris tendebat insidias.
- 58 Nestorius Constantinopolites episcopus ad haeresim, quae in Christo deum ab homine separat, avertitur.
- 59 XV. Iohannes comes Africae occisus a populo est.
- 60 Proculus Massiliensis episcopus clarus habetur: quo annuente magna de suspecto adulterio Remedi episcopi quaestio agitur.
- 61 XVI. Hac tempestate praevalitudine Romanorum vires funditus attenuatae.

17, 1 agustinus *L*   50, 1 *si ante* siquidem *LM^b*   2 radagaisus *MB*   vastaturus *LB*, vastatus *M*
 51, 1 romanum *L*   fuerant] *L^bM*, fuerat *L^a*, *om. del.*   2 barbarorum *MPB*   nationem *LM^bB*   se *om.* *B*
 3 erigi] corrigi *MB*   52, 1 radagaisus *MB*   3 aliquam *bis L*   insigne *L*   5 stilico *LM^bB*   55, 2 stilli-
 conis *LM^bB*   56, 1 troiani *M^a*   57, 1 stiliconis *LM^bB*   mortem *B^a*   58, 1 nesterius *LB*   2 separata
 vertitur *L*, separat vertitur *MB*   60, 2 suspecto] specto *L^a*   61, 1 praevalitudine *corruptum: fuit fere*
 praevalente hostium multitudine

541 VI. *Sanctus Augustinus plurima scribit.*

542 *Saceras ritum sancti Martini scribit.*

543 VII. Theodosius iunior Augustus factus est.

544 *Sol eclipsim passus.*

Chron. p. 127, 41

545 [VIII.]

546 IX. *Radagaisus rex Gothorum Italianam ingressus
in Tuscia ab Stilicone cum suis cingitur.*

Chron. p. 128

547 X. *[Alani et Vandali et Suci Gallias ingressi sunt.]*

Chron. p. 129, 3

548 [XI.]

549 XII. *Obiit Arcadius parvo filio Theodosiano Orientis imperium derelinquens.*

550 HONORIUS post fratrem cum THEODOSIO IUNIORE
nepote suo ann. XVIII.

551 [I.]

549, 1. arcadius C

- 62 Britanniae Saxonum incursione devastatae.
 63 Galliarum partem Vandali atque Alani vastavere: quod reliquum fuerat, Constantinus tyrannus obsidebat.
 64 Hispaniarum partem maximam Sueni occupavere.
 65 Ipsa denique orbis caput Roma deprædationi Gothorum [*a. 410*] foedissime patuit.
 66 XVII. Constantinus tyrannus occiditur.
 OL.CCXCVIII 67 XVIII. Rursum alia prædatio Galliarum Gothicis, qui Alarico [*a. 411*] duce Roman ceperant, Alpes transgredientibus.
 DCCCCXXX 68 XVIII. Iovinus tyrannidem post Constantinum invadit.
 69 Industria viri strenui, qui solus tyranno non cessit, Dardani Ataulphus, qui post Alaricum Gothicis imperitabat, a societate Iovini avertitur.
- 70 Sallustius quoque et Sebastianus occisi.
 71 Valentia nobilissima Galliarum civitas a Gothicis effringitur, ad quam se fugiens Iovinus contulerat.
- 72 XX. Ingens in Gallis fames.
 73 Aquitania Gothicis tradita.
- 74 Patroclus Arelatensis episcopus infami mercatu sacerdotia venditare ausus.
 75 Heraclianus comes Africae, qui in Romani orbis reparatione strenuum exhibuerat ministerium, nova quaedam molitus interimitur.
 76 XXI.
- OL.CCXCVIII 77 XXII. Placidia soror imperatoris diu captiva, postea etiam [*a. 416*] regis uxor, rege fraude sublato Constanti conubio sociatur.

62 britaniae *B^aM^b*, britanniae *B^b*, brittaniae *M^a* — devastatae] *scripsi*, devastata *L*, devastatam *MB*
 63, 1 alandi *LM¹B* 2 obsidebat *L* 64 occupavere *L^a* 65, 1 deprædatione *LM¹B* 2 foedissime *L^a*
 66 constantinus *L^aMB* 67 *in litura, sed manu prima L* 1 rursus *L^a* 69, 1 dardanus *M* 2 ataulphus *L^a*,
 ataulphus *MB^b*, atamplius *B^a* 3 a *ant. L^a* iovini] iuvoni *L* 70 salustius *LB¹M* 72 famis *L*
 75, 1 romani orbis reparatione *L*, romantiae orbis reparationem *MB* 2 strenue *B^a* 77, 1 xxii *ante con-*
 stanti conubio *LB* placida *M¹* 2 rege] regi *L* fraude *L^a* constanti] *L*, constantis *MB* sociatur *LB¹M*,
 copulatur *det.*

- 552 II. [*Alani, Wandalis et Succi Hispanias ingressi, era
CCCCXLVI.*] *Hodotius c. 42*
- 553 III. [*Alaricus Romanus ingressus: capta Placidia.*] *Hodotius c. 43, 44*
- 554 [*Mortuo Alarico Ataulfus rex Gothorum.*] *Hodotius c. 45*
- 555 [*Ante biennium inruptionis Romae excedatae gentes ab
Stilicone et filio eius Eucherio.*] *Orosius 7, 40, 3 et 4, 38, 4*
- 556 [III.]
- 557 V. [*Alani Carthaginensem et Lusitaniam sortuntur: et pars
Wandalorum qui Silingi dicebantur Bacticum insederunt:
reliqui vero Wandalis cum Succi Galluciam sortiti sunt.*] *Hodotius c. 49*
- 558 [VI.]
- 559 VII. [*Gothi Narbonam ingressi, ubi Ataulfus Placidiam
ducit uxorem.*] *Hodotius c. 55, 56*
- 560 [VIII.]
- 561 [IX.]
- 562 X. [*Occiso Ataulfo apud Barcinonam Valia regnat Gothicis:
qui mox pace cum Constantio patricio facta Alanis et
Wandalis, qui Lusitaniam et Bacticum tenebant, bellum
infert.*] *Hodotius c. 60*
- 563 XI. [*Constantius patricius redditam Placidiam ducit uxorem.*] *Hodotius c. 62 et Oros. 7, 43, 12*
- 564 [*Valia extirpat Alanos cum regi eorum Adlato et Silingos
qui erant Bactica Wandalis.*] *Hodotius c. 63, 69*

552, 1 hispanias C — 555, 1 ante] ann C — 2 eucherio C — 557, 1 cartaginensem C — 2 bethicum C
— galliciam C *sup. r.* — 562, 2 constantio patricio C — 3 bethicum tenebat C — 564, 2 bethica C

78 Gothi, cum se iterum Ataulpho percempto movissent,
Constanti repelluntur occursa.

79 XXIII.

80 XXIII.

81 XXV¹⁾. Praedestinatorum haeresis, quae ab Augustino
accepisse initium dicitur, his temporibus serpere exorsa²⁾.

OL. CCC 82 XXVI. Solis hoc anno facta defectio.

83 XXXVIII Xystus Romanam ecclesiam regit³⁾.

84 XXVII. Signum in caelo mirabile apparuit.

85 Maximus tyrannus Hispaniarum dominatum vi optinet.

86 XXVIII. Honoratus Minervius Castor Iovianus singulorum
monasteriorum patres in Gallis florent⁴⁾.

⌠CCCCXL 87 XXVIII.

OL. CCCI 88 XXX. Constantio dignitas imperii ab Honorio sponte delata, [a. 420,
qua vix octo mensibus usus interit, Valentiniano VIII anno- 421]
rum filio derelicto.

89 Maximus tyrannus de regno deicitur ac Ravennam per- [a. 422]
ductus sublimem spectaculorum pompam tricennialibus
Honori praebuit.

1) *inserit eod. Bruxellensis 9486 cum Hamburgensi*; Hieronimus apud Betleem moritur anno aetatis XCVIII (*cf. Scaliger de emend. temp. p. 611 ed. 1629*). 2) *Cf. epistula a Prospero ad Augustinum ante abitum eius († 430) anais non multis data (cp. Augustini 225)*; multi servorum Christi qui in Massiliensi urbe consistunt in sanctitatis tuae scriptis, quae adversus Pelagianos haereticos condidisti, contrarium putant patrum opinioni et ecclesiastico sensui, quidquid in eis de vocatione electorum secundum dei propositum disputasti, item altera ab Hilario episcopo Arelatensi (cuius enim est omnino) eodem tempore scripta ad eundem (*cp. Augustin. 226*), in qua item impugnari dicitur Augustini doctrinam per ea quae Massiliae vel aliis etiam locis in Gallia ventilantur, ita interpellatus Augustinus librum scripsit de praedestinatione sanctorum ad Prosperum et Hilarium (opp. 10, 789). 3) Farauundus regnat in Francia *add. MB*. 4) Castor episcopi Aptensis fundatoris monasterii eiusdem Nemausensis impulsu Cassianus (*cf. c. 104*) scripsit collationum decem primas; septem sequentes inscripsit Honorato episcopo Arelatensi fundatori monasterii Lerianensis et Eucherio episcopo Lugdunensi; septem postremas dedicavit Ioviniano Minervio Leonidio Theodoro monachis. *Cf. Tillemont mém. vol. 11, 178 seq.*

78, 1 XXII ante 77, 2 rege *M*, XXIII ante gothi *M*, ante constanti repelluntur *LB* 2 constantis *MB*
81, 1 XXII ante serpere *LB*, ante his *M* 2 augustino *LB*, augustino *L*^a, augustini libris male intellectis *emp*
Sapberto deli, (in his *cod. Paris. 1715 manu posteriore, nimirum Petri Pithori*) 86, 1 minervius *M* outia-
mus *L*^a 88, 1 XXX ante valentiniano *LMB*, casina *B*^a nix octo mensibus] necdum septem mensibus evolatis
Paulus *h. R. B. 5 hoc chronica expulans* 89, 1 hinc absumpta, ut videtur, item *c. 64 Paulus Rom. B. 5*;
Maximus apud Hispanias tractioe Ioviani, qui tunc in re militari clarus habebatur, tyrannidem arripuit; nec
multo post superato utriusque et capti ab Honorii exercitu eidem, cum apud Ravennam tricennialia sua per-
ageret, praesentatum. *videtur B* = sublimi *L*, sublimem *MB*

- 565 [Iubente Constantio intermisso bello, quod intra Gallaciam
supererat, reversi Gothi ad Gallias sedes accipiunt a
Tolosa in Burdegalam ad oceanum cersus.] *Hodotius c. 70.*
- 566 [XII.]
- 567 XIII. [Inter Gundericum, qui Wandalis, et Hermericum, qui
Suevis regnabant, dissensione orta Suevi a Wandalis in
Erbasorum montibus obsidentur.] *Hodotius c. 71*
- 568 XIII. [Wandali omnia Suevicorum obsidione relicta Gallaciam
Bacticam transierunt.] *Hodotius c. 73*
- 569 [Valentinianus nascitur] Ravenna *Hodotius c. 72*
- 570 [et Constantius in consortium regni assumitur et] post
mensem sextum [moritur]. *Hodotius c. 76*
- 571 [Bonifatius Africam invadit.] *Hodotius c. 79*
- 572 [XV.]
- 573 [XVI.]
- 574 [XVII.]
- 575 XVIII. Honorius aetate tricennalibus suis

565, 1 constantio *C* = 2 supererat] *s.c.* suscepit: quod agebant *Hodotius* = 1: tholosa *C* = nersi *C*
567, 2 in erbasorum montibus etiam in Allobacensi missi ad *Vasas*, p. 82 — 570, 1 assumitur *C* — 571 boni-
ficius *C* — 575 tricennalibus *C*

- 90 XXXI. Placidia cum insidias fratri tendere deprehensa esset,
Roman exilio relegata.
- 91 XXXII. Honorius Ravenna defuuctus. [a. 423]
- 92 Nullo iure debitum Iohannes ex primicerio notariorum
regnum sumit.
- 93 Convulneratum multis cladibus reliquit imperium.
- 94 THEODOSIUS annis XXVII.
- 95 I. Placidia ad Theodosium auxilia precatum mittit. [a. 424]
- 96 Sigisvuldus ad Africam contra Bonifatium properavit.
- OL. CCCII 97 II. In Galliis Exuperantis praefectus a militibus interficitur. [a. 425]
- 98 Muro Carthago circumdata, quae ex tempore, quo vetus
illa destructa est, sanctione Romanorum, ne rebellionem
esset munimentum, muris non est permessa vallari.
- 99 Iohanne ab exercitu Orientis victo et perempto Ravenna
depraedatione vastata est.
- 100 Aetius Gaudenti comitis a militibus in Galliis occisi filius
cum Chunis Iohanni opem laturus Italiam ingreditur.
- 101 III. Valentinianus Romae imperator factus. [a. 426]
- 102 IIII. Arelas a Gothis per Aetium liberatur. [a. 427]
- 103 V. Placidia tandem optato iulata regno¹⁾. [a. 428]
- OL. CCCIII 104 VI. Cassianus compertas in Aegypto vitas patrum doctrinas-
que et regulas libris ad plurimos datis expovit. [a. 429]
- HCCCC 105 VII.
- 106 VIII. Aetius Iuthungorum gentem deleri intendit. [a. 430,
431]
- 107 Viginti ferme milia militum in Hispaniis contra Vandalos
pugnantium caesa.
- 108 Vandali in Africam transfretantes ingentem lacerata omni
provincia Romanis cladem dedere.
- 109 VIIII. Consulatu Aetius edito Bonifatium, qui ab regina [a. 432]
accitus ex Africa fuerat, declinans ad munitiora concedit.
- 110 Asperitas nimii frigoris etiam saluti plurimorum perni-
ciosa extitit.
- 111 Bonifatius certamine contra Aetium habito percussus
victor quidem, sed moriturus abscedit.
- OL. CCCIIII 112 X. Cum ad Chunorum gentem, cui tunc Rugila praecerat, [a. 433]
post proelium se Aetius contulisset, impetrato auxilio ad
Romanum solum regreditur.
- 113 Gothi ad ferendum auxilium a Romanis acciti.

1) Clodius regnat in Francia *add. MB.*

90, 1 placida *LM³B* esset] *LM³B*, est et *dett.* 2 relegata *LM³B* 91 *adser.* cccxxxiii *L*
92, 1 iohannis *LM³* 93 convulneratum] *L*, cum vulneratum *MB*, qui vulneratum *dett.* 94 theosius *L*
95 placida *LM³* 96 bonifatium] *B*, bonitacium *LM* 98, 2 destructa *L³* 3 munimentum muris]
munimento murorum *dett.* 99 *adhucit Paulus h. R. B. 9* 1 gaudenti *M* 102 iiii *ante* per aetium *B*
103 placida *M³* 104, 2 *ad om.* *L³* 106, 1 nullo *ante* *e.* 107 nantium caesa *L*, *ante* *e.* 108 mandali *M*, *ante*
e. 107 in hispaniis *B* accitus *L* iuthungorum *LB* 109, 1 etius *L* 2 munitiora *L* concedit] *scripsi*, con-
cidit *L*, concedit *MB* 110, 1 perniciose] *scripsi*, pernicious *L*, pernicies *M*, pernicius *B* 111, 1 habum *LM³*
2 abscedit *LM³* 112, 1 rugila] *M² dett.*, regula *LM³B* 2 se *om.* *M³* impetram *L*, impetra *M³*

- 576 *moritur Racema.*
 577 *Placidia in insulis a fratribus deprehensa ciliatur.* *C. h. a. 452. 1. 81. 29.*
 578 *Iohannes ex primicerio notariorum arripit tyrannidem: post annum occisus.* *C. h. a. 452. 1. 92.*

579 THEODOSIUS post Honorium patrum suum cum VALENTINIANO amitae filio regnat ann. XXV.

- 580 [I.]
 581 [II.]
 582 [III.]
 583 [IV.]

584 V. [*Wandali Barbaricus insulas praedantur et versa Carthagine Spartaria et Hispali, depraedata Spania arreptis navibus Mauritaniam petunt rege Geserico: nam Gaudericus frater ipsius, dum capta Hispali impias manus in ecclesiam vellet extendere, daemone correptus mortuus est.*] *Hydatius. 1. 57. 20.*

- 585 [VI.]
 586 [VII.]

587 VIII. *Actius magister militum Hagnos in auxilium suum ad Romanum advocat solum, quibus rex erat tunc Raga.*

588 *Sed Actius in gratiam redit imperii.*

578. 1 primicerio C   579. 2 xxv. xxx C   581. 2 hispali C   587. 1 actius C
 588 actius C

- 111 Germanus episcopus Altisiodori virtutibus et vitae di-
strictione clarescit.
- 115 XI. Aetius in gratiam receptus. [a. 434]
- 116 Rugila Rex Chunorum, cum quo pax firmata, moritur.
cui Bleda succedit.
- 117 XII. Gallia ulterior Tibattonem principem rebellionis secuta [a. 435]
a Romana societate discessit, a quo tracto initio omnia
paene Galliarum servitia in Bacaudam conspiravere.
- 118 XIII. Bellum contra Burgundionum gentem memorabile exar- [a. 436]
sit, quo universa paene gens cum rege per Aetium deleta.
- OL. CCCV 119 XIII. Capto Tibattone et ceteris seditionis partim prin- [a. 437]
cipibus victis, partim necatis Bacaudarum commotio
conquiescit.
- 120 XV. Theodosianus liber omnium legum legitimorum prin- [a. 438]
cipum in unum collatarum hoc primum anno editus.
- 121 Silvius turbatae admodum mentis post militiae in pulatio
exactae munera aliqua de religione conscribit.
- 122 XVI. Ecclesiae Romanae XI Leo suscepit principatum. [a. 439]
- 123 XVII. Pacatis motibus Galliarum Aetius ad Italiam regre-
ditur.
- 124 Deserta Valentinae urbis rura Alauis, quibus Sumbida [a. 440]
praecerat, partienda traduntur.
- OL. CCCVI 125 XVIII.
- 126 XVIII. Britanniae usque ad hoc tempus variis cladibus [a. 441,
eventibusque latae in dicionem Saxonum rediguntur. 442]
- 127 Alani, quibus terrae Galliae ulterioris cum incolis divi-
dendae a patricio Aetio traditae fuerant, resistentes armis
subigunt et expulsis dominis terrae possessionem vi ad-
piscuntur.
- 128 XX. Sapaudia Burgundionum reliquiis datur cum indigenis [a. 443]
dividenda.
- 129 XXI. Carthago a Vandalis capta cum omni simul Africa [a. 444]
laerimabili clade et damno iuperii Romani potentiam
deiecit, ex hoc quippe a Vandalis possidetur.
- OL. CCCVII 130 XXII. Thracia Chunorum incursione concutitur. [a. 445]
- 131 XXIII. Bleda Chunorum rex Attilae fratris fraude per- [a. 446]
cutitur, cui ipse succedit.

111, 1 altisiodori] *L³BM*, altisiodoro *L³* ddisstrictione *L³* 115 receptus *L* 116, 1 firmata]
firmata (-tium *M³*) est *M* 117, 2 omni *B* 118, 1 burg. bell. contra *L³* 2 per
aetium] per aetio *B*, perrecio *M* 119, 1 tibattonem] *dett.*, battone *LBM* seditionibus *LM³* principibus *L*
2 bagaudarum *MB* 120, 1 theodosiani *MB* 2 collatarum *M³* primo *L³MB* 123, 1 moribus *M*
126, 1 xiiii ante saxonum *LB* et sic fere *M* britanniae *BM³*, britanniae *M³* 2 latae] laceratae *dett.*: *fuil*
fortasse late vexatae 127, 2 resistentis (*sic*) *L³* 3 dominus *B³* 129, 1 unandalis *BM* 2 laerimabile *L³*
laerimabi *B* 3 deiecit] eg deiecit *L³* 3 unandalis *BM* 131, 1 fratres *L* fraude *L³*

589 *Defuncto Rege Attila rex.*

590 [IX.]

591 [X.]

592 [XI.]

593 XII. Valentinianus Orientem vadit uxorem accepturus.

594 *[Narbona a Gothis obsessa.]*

Hydatus c. 106

595 XIII. Valentinianus redit.

596 *Burgundiones victi ab Actio patricio.*

597 *Theodosianus liber legum editus.*

598 XIII. Carthago capta a Geserico

1. de a. 452 c. 12°

599 et Eudoxia Ravenna regnum accepit.

600 Episcopus Romae XI Leo.

601 [XV.]

602 XVI *Britanniae a Romanis amissae in ditionem Saxonum cedunt.*

603 [XVII.]

604 [XVIII.]

605 [XIX.]

606 [XX.]

607 [XXI.]

608 [XXII.]

609 [XXIII.]

610 [XXIV.]

1) Merovehus (meruuecus B) regnat in Francia *add. MB.*

589 actila C   596 burdiones C   aezio C   598 geserico C   599 eudaxia C   602, 1 brit-
thannie C   ditione saxonum C

- 132 XXIII. Nova iterum Orienti consurgit ruina, qua septua- [a. 447]
ginta non minus civitates Chnuorum depraedatione vasta-
tae, cum nulla ab Occidentalibus ferrentur auxilia ¹⁾).
- 133 XXV. Eudoxius arte medicus, pravi, sed exercitati ingenii, [a. 448]
in Bagauda id temporis mota delatus ad Chunos con-
fugit.
- OL. CCCVIII 134 XXVI. Eucherius Lugdunensis episcopus et Hilarius Are- [a. 449]
latensis egregiam vitam morte consummant.
- HCCCLXX 135 XXVII. Haeresis nefaria a quodam archimandrite com-
mota, cui favorem praebens Theodosius obiit septem [a. 450]
super XL annis in imperio exactis: cui Marcianus sub-
stituitur.
- 136 Placidia quoque inreprehensibilem post conversionem
vitam hoc anno explevit filio vicesimum quintum annum
in imperio consummante.
- 137 VALENTINIANUS ET MARCIANUS.
- 138 I. Hae tempestate valde miserabilis rei publicae status [a. 451]
apparuit, cum ne una quidem sit absque barbaro cultore
provincia et infanda Arrianorum haeresis, quae se natio-
nibus barbaris miscuit, catholicae nomen toto orbe in-
fusa praesumat.
- 139 Attila Gallias ingressus quasi iure debitam poscit uxorem: ubi gravi clade inflicta et accepta ad propria con-
cedit.
- 140 II. Plurima hoc anno signa apparuerunt. [a. 452]
- 141 Inesperata in Galliis clade accepta furia Attila Italiam
petit, quam incolae metu solo territi praesidio nudavere.

132, 1 oriente *potius quam orienti* I 2 non minus | nominus B | cin. chnuorum] *dett.*, chm. cin. *LMB*
133, 1 arte] *ariae* B 2 bagauda L, bagauda *MB* chnus L 134, 1 eucherius *LMB* arelatensis] *dett.*,
areatensis L, arelatensis *MB* 2 vitam *om.* L^a mortem *LMB* consumant *LB* 135 *adscr.* CCCCLX L
2 favore *MB* 3 xl] *LBMP*, xx *Mb* 136, 1 conversionem L^a 138, 1 miserabiles L rei publicae]
r pres L 1 provinciae L 1 nomen] L, u. fidei S infusa] L, diffusa S 139, 2 concedit] *recedit* S
141, 1 inspirata L

611 XXV. [*Obiit Theodosius iunior Constantinopoli.*] *Hodotus . 145*

612 [*Obiit Placidia Romae.*] *Hodotus . 147*

613 VALENTINIANUS post Theodosium patruum suum regnavit Romae annos alios V.

614 MARCIANUS post Theodosium Constantinopoli regnat.

615 I. Aetius patricius cum Theoderico rege Gothorum contra Attilam regem Hunnorum Tricassis pugnat loco Mauriacos, ubi Theodericus a quo occisus incertum est et Laudarius cognatus Attilae: cadavera vero innumera.

616 Euphronius episcopus Augustiduno sepelitur.

617 Regrediens Attila Aquileiam frangit.

618 *qui et antea plus LXX civitates Orientis custavit.* *(Chron. a. 452 c. 132)*

619 [II.]

620 [III.]

621 IIII. Thurismundus rex Gothorum Arelatem circumspectat, qui a fratribus suis occisus.

622 Attila occiditur.

623 V. Valentinianus interficitur foris Romae: post quem Maximus diebus LXX adeptus imperium: nam terrore Wandalarum tumultu vulgi occisus est: et mox ingresso Genserico sine ferro et igne Roma praedata est: et post Avitus imperator.

611 theodosius C constantinopolim C 613, 1 theodosium C 614 marchianus C theodosium constantinopolim C 615, 1 1° anno C aetius C theoderico C 2 attilam C hunnorum tricassis C theodericus C 616 euphronius C 621 thurismundus *enim pacto super u alteram C: (Thurismundum Sereus Sulpitius quarto Martiani anno occisum scribit, tametsi hoc loco valde depravatus) Vasavus t. 86* 622 attila] ab atilla C 623, 3 genserico C (Sereus Maximum septuagesimo imperii die terrore Wandalarum tumultu vulgi occisum dixit ante ingressum Genserici) Vasavus t. 86

- 624 MARCIANUS post V ann. quibus cum Valentiniano regnavit. aliis annis II.
 625 AVITUS cum eo anno uno et m. III
 626 [I.]
 627 [II.] Marcianus obiit.
 628 et Avitus occisus est a Maioriano comite domesticorum Placentiae.
 629 LEO Constantinopoli ann. XXI.
 630 MAIORIANUS Romae cum LEONE regnavit ann. III m. VI.
 631 [I.]
 632 [II.]
 633 III. Maiorianus ingressus Arelatem.
 634 *[qui volens Africam proficisci naves eius in Hispaniis a Wandalis captae sunt iuxta Carthaginem Spartariam.]*
 635 Profectus autem ex Arelate ad Italiam a patricio Ricimere occiditur Dertona
 636 et levatus est Severus de Lucaniis imperator simul et consul.
 637 IIII.
 638 V. Fredericus frater Theuderici regis pugnans cum Francis occiditur iuxta Ligerim.¹⁾
 639 [VI.]
 640 [VII.]
 641 [VIII.]
 642 [IX.]
 643 X. Theudericus rex Gothorum ab Eurico fratre suo Tolosa occiditur.²⁾
 644 Obiit Severus imperator
 645 et levatus est ANTHEMIUS Romae ann. V.
 646 [XI.]
 647 [XII.]
 648 [XIII.]
 649 XIII. Antimolus a patre Anthemio imperatore cum Thorsario, Everdingo et Hermiano com. stabuli Arelate directus est: quibus rex Euricus trans Rhodanum occurrit occisisque ducibus omnia vastavit.
 650 XV. Anthemius imperator acto intra urbem civili bello a Ricimere genero suo vel Gundebado extinctus est.
 651 XVI. Gauterit comes Gothorum Hispanias per Pampilonem, Caesaraugustam et vicinas urbes obtinuit.

1) *Marius Aventicensis ad a. 463*: his consiliis pugna facta est inter Aegidium et Gothos inter Ligernum et Ligerecinum iuxta Aurelianis ibique interfectus est Fredericus rex Gothorum. 2) *Marius ad a. 467*: eo anno interfectus est Theodoricus rex Gothorum a fratre suo Euthorico Tholosa.

624 marchianus *C* quintum annum *C* 627 marchianus *C* 628, 1 domestico *C* 630, 1 regna: *C* 634, 1 affram *C* ispaniis *C* 635, 1 a om. *C* 637 [iii] ann. iii *C* 638 erediens *C* itenuque teste *Vasaen* 1, 87 *Alcabacensis* 643, 1 euricho *C* tholosa *C* 645 anthimus *C* n] x *C* 649, 1 anthimio *C* 2 eruiano comes *C* 1 corichus *C* 650, 1 anthimius *C* 2 ricimere genere *C* 651, 1 ispanias *C* pampilonem *C* pompelonem *C* *Alcob. Vasaen* f. 88.

- 652 Heldefredus quoque cum Vincentio Hispaniarum duce
obsessa Terracona maritimas urbes obtinuit.
- 653 Vincentius vero ab Eurico rege quasi magister mili-
tum missus ab Alla et Sindila comitibus Italia occi-
ditur.
- 654 [XVII.]
- 655 [XVIII.]
- 656 [XIX.]
- 657 XX. Arelate capta est ab Eurico cum Massilia et ceteris
castellis.
- 658 [XXI.]
- 659 ZENO Augustus ann. XIII.
- 660 [I.]
- 661 [II.]
- 662 [III.]
- 663 [IV.]
- 664 [V.]
- 665 [VI.]
- 666 VII. Mortuus est Euricus Arelate et ordinatur filius suus
Alaricus Tolosa.
- 667 [VIII.]
- 668 [IX.]
- 669 [X.]
- 670 XI. Theodericus expulsus a Zenone imperatore ingressus
Italiam fugato Unulfo et occiso Odofagro.
- 671 [XII.]
- 672 [XIII.]
- 673 Regnavit ANASTASIUS Augustus ann. XIX.
- 674 [I.]
- 675 [II.]
- 676 [III.]
- 677 [IV.]
- 678 [V.]
- 679 [VI.]
- 680 [VII.]
- 681 [VIII.]
- 682 [IX.]
- 683 [X.]
- 684 [XI.]
- 685 [XII.]
- 686 [XIII.]
- 687 [XIV.]
- 688 XV. Occisus Alaricus rex Gothorum a Francis.
- 689 Tolosa a Francis et Burgundionibus incensa
- 690 et Barcinona a Gundefade rege Burgundionum capta

652, 1 hispaniarum *C*   2 terracona *C*, tarracone *traditio mutans Fusatus p. 88*   653, 1 eurico *C*
657, 1 arelato *C*   coricho *C*   659 XIII *in Uturo C*   666, 1 corichus *C*   ordinate *C*   2 tholosa *C*
670, 1 theodericus *C*   689 tholosa *C*   burgundionibus *C*   690 rege *om. C*

691 et Geseleicus rex cum maxima suorum clade ad Hispanias regressus est.

692 [XVI.]

693 [XVII.]

694 [XVIII.]

695 XIX. Anastasi imperatoris anno consulatus fuit Felicis et Secundini, indictio fuit quarta, era DXLVII.

691, 1 geseleyeus *C* hispanias *C*   695, 1 felicis et secundini] et felici succedit *C*

VICTORII AQUITANI

CVRSVS PASCHALIS ANNORVM DXXXII

AD

HILARVM ARCHIDIACONVM ECCLESIAE ROMANAE

A. CCCCLVII.

ACCEDVNT

- I. PROLOGI PASCHAE SCRIPTI AD VITALEM A. CCCXCV PARS.
- II. CYCLVS PASCHALIS A. CCCLIII—CCCCXXXVII.
- III. PASCHALAE CAMPANVM A. CCCCLXIV—DXCVIII.
- IV. NOTAE HISTORICAE AD CYCLOS PASCHALES.

LIBRI ADHIBITI:

- A* = Ambrosianus // 150 inf. ser. c. a. 810.
B = Bernensis n. 615 saec. VIII f. 51-61, 41-48.
C = Coloniensis n. 8310 ser. c. a. 800.
G = Gothanus n. 75 saec. VII.
L = Leidensis Scal. n. 28 ser. c. a. 816.
N = Vaticanus reginae n. 2077 saec. VI ex.
P = Parisinus n. 4860 saec. X.
Q = Parisinus n. 4859 saec. X.
S = Sirmondianus deperditus.
S* = Parisinus n. 16361 saec. XII.
T = Vaticanus reginae n. 586 saec. X.
T' = Vaticanus reginae n. 39 saec. X.
X = Cassiodoriani chronici auctarium a. 520—559.
    X^p = chronici eius codex Parisinus 4860.
    X^m = chronici eius codex Monacensis 11613.
Z = Bernensis n. 645 saec. VIII f. 64-67.
Propter notas ^a ^b ¹ ² ^p ^e codicum litteris adscriptas vide supra p. 2.

Victorius¹⁾, ait Gemadius (vir. ill. 88; inde Isidorus orig. 6, 17, 11, *natione Aquitanicus, calculator scripulosus, invitatus a sancto Hilario urbis Romae episcopo composuit paschalem cursum indagatone cautissima post quattuor priores qui composuerant, id est Hippolytum, Eusebium, Theophilum et Prosperum, et pertendit annorum seriem usque ad annum quingentesimum tricensimum secundum, ita ut quingentesimo tricensimo tertio anno reiniciat paschalis sollemnitatis eodem mense et die eademque luna, qua primo passionis ac resurrectionis dominice anno facta est*²⁾). eiusdem auctoris extat commentariolus (servat eum inter alios cod. Berolinensis Phillippsianorum n. 1833 inscriptum *liber calculi, quem Victorius composuit*), ad quem Gemadius quoque respexit, de arte calculandi editus antea sub Bedae nomine, nuper vero a Christo (*Münchener Sitzungsberichte* a. 1863 vol. 1 p. 100—152; inde Hultsch *metrol. script.* 2 p. 87 cf. p. 24) et a Friedleinio (Victorii calculus, Romae 1872) suo auctori restitutus. — Postea auctores qui de re paschali scripserunt Victorii passim mentionem faciunt, quorum testimonia hoc loco componere nonni. sufficiens afferre quod ait Beda de rat. temp. c. 51, postquam attulit ex Victorio ea quae infra in annotatione indicavimus, acerbam in eum diatribam ita concludens: *verum ne nos amatores Victorii temere illum adgressos esse lacereat, legant librum doctissimi et sanctissimi viri Victoris videlicet Capuani episcopi de pascha quod XV kal. Mai. putabatur celebrari debere, indictione autem XIII, novies post consulatum Basilii et quatuor a prudentibus et catholicis ecclesiae doctoribus aestimatus sit suus magister, invenient, cuius principium libri est* (quae sequuntur Victoris adscripta sunt infra ad eum annum, p. Chr. 550). *et in processu operis: sed nunc, inquam, orbo caperet, ut cyclorum quos Victorius edidit patefaciam evidenter errores, dum nescit legitimum diem definire paschalem, ut, cum in praeteritis ostensus hoc modo fuerit deliquisse, in praesentibus ac futuris et auctoritate careat et occasionem pravae persuasionis amittat*, excerpta alia ex eodem Victore Beda posuit in epistula ad Vicedum de paschae celebratione (opp. ed. Giles vol. 1 p. 158).

Motus litigiis paschalibus inter Romanos episcopos et Alexandrinos maxime propter paschata dubia annorum 111 et 155 summo studio agitatae, ut non sine causa ecclesiae unitas propter ea videretur labi, Hilarus ecclesiae Romanae archidiaconus eo tempore, paulo post mortuo Leone papa creatus (a. 461 Nov. 19) Victorium natione Aquitanum artis calculatoriae eo tempore peritissimum virum in dubiorum eorum causas

1) Hanc nominis formam tam cycli codices quam artis calculatoriae solam agnoscunt, nec differunt Gemadius et Isidorus et Beda et in universum reliqui omnes eum adlegantes. Victorium Scaliger quod ait reperisse se et in suo libro et in Culaeciano (vide infra p. 672), merus error est: refragantur ipsi codices duo adhuc supersites.

2) Varia lectio trium librorum, Veronensis n. 22 (V), Vaticani reginae n. 2077 (R), Vercellensis n. 183 (H) necum communicata a Niedao Mueller haec est: [victorius] VV — [natione] homo natione R — [calculator] VR — [urbis romae] R, romae V, romano H — [paschale] cursum H, paschale recensum R — [composuerant] R — [pertendit] H, perpendit V, praetendit R — [quingentesimo] om. R [tricensimo] necesimo R — [reinci[at] edd., incipiat R, recipiat] VV — [eundem] H — [mensem] VB — [diem] VV — [eandemque] lunam H — [anno] om. R — [factum] R

inquirere iussit et si fieri posset controversiis perniciosis finem imponere. respondens Hilario calculator publice edidit laterculum, cui duas epistulas illas praeposuit, inscriptum secundum libros nostros ita:

ante epistulam Hilari inscriptio nulla in libris optimis GCV. in nomine domini dei nostri Iesu Christi incipit prologus ciei *A*, incipit epistola Hilari pape ad Victorium *L*, Hilari ad Victorium epistola *S* (*contra S**), incipit epistola Hilarii ad Victorium de postulatione (postulatione *P*) cycli *UP*. — *Ante epistulam Victorii inscriptio nulla in V.* incipit prologus ad eundem (eodem *CA*) de ratione paschae *GCA*, prologus Victorii ad Hilarum *L*, epistola Victorii ad Hilarum papam *et ante verba* paschalis igitur *sic*: Victorii praefatio paschalis festi *S* (*non S**), responsio Victorii ad Hilarum *et ante verba* paschalis igitur *sic*: finit responsio (r. om. *U*) incipit prologus Victorii ad Hilarum papam urbis Romae de ratione paschali, *mox ante verbum* discrepare *sic*: finit prologus (f. pr. om. *U*) incipit de diversis cyclis *UP*. — *Subscriptio nulla in plerisque* (explicit *L*, finit *B*), explicit prologus sancti Victuri ad papam Hylarium (a papa hylaro *A*) de ratione paschae (paschale *A*) *GA*.

ante cyclum praescribunt incipit cyclos Victuri *G*, ciei *a* passione domini per annos *DXXXII A*, incipit laterculus paschalis *Dtorum XXXII* annorum sicut prolocus docet amen *B*, *non constat de S*; *a reliquis libris aut totus cyclus abest aut principium eius.* — *Subscribitur*: explicit cyclus Victuri per annos quingentos triginta duo qui explicitus a capite repetitur deo gratias *G*, explicit ciei *Dtorum XXXII* annorum deo gracias *post cyclum, deinde interposito provinciarum Gallicarum laterculo* (*vide supra p. 564*) expl. ciei *cum civitate-bus metropolis rap***** erorum B*, periodi Victorii annorum *DXXXII* finis: rursus ad caput periodi redeundum *Bucherius*.

Inscriptiones has subscriptionesve librariorum videntur esse ex epistula auctoris arripientium vocabula cum prologi (p. 681, 9) tum cycli (p. 681, 7), neque auctor quicquam laterculo praescripsisse praeter epistularum directiones sollemnes.

Insum quomodo executus sit Victorius quamquam plene explicare non est huius loci, sicut supra in paschali Cizensi fecimus, ita hic quoque adferentur quae necessaria sunt ad laterculum hunc recte adhibendum. canonem quamquam Victorius edidit hortatu diaconi ecclesiae Romanae mox ad episcopatum proVecti, quod supra p. 505 exposui canonem paschalem nullum ab huius saeculi episcopis pro lege observatum esse, id ad Victorianum quoque pervenit, docueruntque qui in hanc rem inquisiverunt antiquiorem *LXXXIV* annorum etiam post Victorianum editum maxime in Italia et Britannia per saecula in usu mansisse, in Gallia sola, unde originem duxit, Victorianum potissimum adhibitum esse¹⁾: ibi concilium Aurelianense quartum a. 541 decrevit, *ut sanctum pascha secundum laterculum Victorii ab omnibus sacerdotibus uno tempore celebratur* (concil. Gall. ed. Maur. p. 1009). proposuit autem calculator Aquitanus non imperfectum libellum, qualis est Cizensis ab ipsis paschatibus determinandis abstinens, sed vere, ut ait Gennadius, cursum paschalem per *DXXXII* annos digestum et ita ordinatum, ut secundum mentem auctoris post finem, qui incidit in a. p. Chr. 559, anno sequenti rursus a capite incipiat. ad singulos annos adscribuntur numerus anni cyclici, consules cycli primi, kalendarum Jan. et hebdomadis dies et mensis lunaris, paschalis dies et ad annum solarem et ad mensem lunarem determinatus.

Leges in universum Victorius secutus est has.

¹⁾ Quamdiu per diversas regiones Victorianus cyclus in usu manserit, quaesivit copiose et perite Kruschius in commentario *die Einführung des griechischen Paschalritus im Abendlande* (neues Archiv vol. 9 a. 1884 p. 99—169).

1. Orditur cyclum pariter atque auctor paschalis Cizensis a capite non tam astronomico¹⁾ quam historico, scilicet a resurrectione Christi, quam adscribit diei Mart. 28 a. 28 secundum computationem suam, secundum consules adscriptos a. 29, ut eo quoque nomine cum paschali illo canon Victorianus concordet, sed quod ita incipit, fecit non tam secutus Cizensem commentarium, sed secutus Prosperum, a quo non solum consules eum mutuatum esse, sed etiam annos passionis mox videbimus.

2. Cizensis libri auctorem cum viderimus epactam Latinorum ita reiecisisse, ut Alexandrinae similem substitueret, retinuisse cyclum perversum annorum LXXXIV, Victorius non solum epactam Alexandrinam aliquatenus, imperfecte tamen secutus est, sed item pro cyclo LXXXIV annorum adoptavit *ἑρραζαίδεζατιγίδα* Alexandrinam: ad eam enim redit cyclus Victorianus et ipse Alexandrinis non ignotus annorum $19 \times 28 = 532$, nec semel in epistula (p. 679, 10, 682, 12) auctor artis calculatoariae gnarus probat rationem Alexandrinam.

3. Praeterea leges ecclesiae Romanae in paschate definiendo retinuit, maxime fines mensis paschalis, ut ipse ait p. 679, 13 seq., secundum quos Latinorum pascha concluditur inter dies XV k. Apr. = Mart. 18 et XVII k. Mai. = Apr. 15, cum Alexandrinorum fines sint dies XII k. Apr. = Mart. 21 et XIV k. Mai. = Apr. 18, ubi aut propter epactam parum congruentem aut propter mensem paschalem diverse definitum computationes occidentales et orientales differunt, Victorius, ut item ait in praefatione p. 684, 7, utrumque diem adnotavit, electionem pontifici similiter reservans, ut factum est in Cizensi.

Ad quaestiones paschales quosnam commentarios adhibuerit, quaeritur, Latinorum cum nullum nominatum citet, fieri potest, ut usurparit Cizensem, quamquam quae habet eum eo communia, ita comparata sunt, ut aliunde quoque ea sumere potuerit vel ipse comminisci²⁾. — Graecorum Theophili et in praefatione p. 680, 1, 21 mentionem fecit et in latereulo adnotavit ad a. cycli 353, p. Chr. 380: *hinc Theophilus episcopus paschali suo sumpsit eordium* et ad a. cycli 453, p. Chr. 480: *huc usque Theophilus*: scilicet postquam epistulas eius de re paschali Hieronymus Latine vertit, propter Alexandrinorum rationes paschales Occidentis scriptores, ut in Italia Leo papa quique de re paschali ad Leonem scripserunt et in Hispania Hydatius sive Hydatii adnotator, Theophilum potissimum adhibant. — Denique adscriptum est ad a. cycli 326, p. Chr. 353: *initium paschalis Graecorum post annos XCV seu Macedonum*, iis verbis, sive pro *post* scribendum est *per*, sive omisit librarius vocabulum *finientis*, cum sine dubio significetur coepisse eo anno paschale Graecum quoddam³⁾ a Theophiliano diversum, is cardo reliquis Graecorum paschalibus parum aptus recte convenit antiquissimo Anatoliano, cuius decennovennia cum decurrant ab a. 277⁴⁾, decennovennium quintum complectitur a. 353—371, ad cyclum quoque XCV annorum ita ea facile rediguntur quintuplicata, etiam Macedonum mentio inde explicatur, quod relatio de eo apud Eusebium hist. eccl. 7, 32 in versione Rufini

1) Eatenus tamen Victorius etiam calculorum rationem habuit, quod cum mundum coeptum esse creari crederetur d. Mart. 25, luna igitur creata d. Mart. 28 scilicet plena, cycli anno primo p. Chr. 28 pascha incidit in eum diem prae ceteris aptum ad cyclum paschalem inclinandum. 2) Quod credit Kruschius prima ex Cizensi commentario quae supersunt verba: . . . *ut diei, quia et in regulis festi et in cursu lunae pars utraque consonat* Victorium ante oculos habuisse scribentem p. 680, 15: *quod iude, sicut supra iam dicitur, occurrere certissimum est, quia tam in regulis temporum quam in disputatione lunari pars altera non congruit*, mihi non probavit, similia a nullo huiusmodi commentario abesse potuerunt, neque tam infans est Victorius, ut necesse habuerit talia compilare. 3) Kruschius *Neues Archiv* 9, 275 hanc adnotationem trahens ad paschale Cizense, cuius cyclus finit in a. 448, non explicuit, quomodo eiusmodi adnotatio ad a. 353 adscribi potuerit, praeterea paschalis computatio ea in Occidente proposita et ad papam Leonem directa, denique ad cyclum LXXXIV annorum ordinata nullo modo paschale Graecorum appellari potuit propter eam solam causam, quod in epactis ad Graecos propius accedit quam ad Latinos. 4) Ideler *Chron.* 2, 226. meminuit Anatolii libri super pascha etiam Hieronymus vir. ill. 73.

Latina 7, 28 ita incipit: *est in primo anno initium primi mensis, quod est decem et norem annorum circuli principium, secundum Aegyptios quidem mensis Phamenoth XXVI die, secundum Macedones Dystri mensis XXII, secundum Romanos vero XI k. Apr.*

Consularia Victorius, ut ait ipse et confirmat liber, sumpsit ex chronicis Prosperi biennio antea demum editis. Aquitanus ab Aquitano, sunt autem ipsa pessima et iis quae adhibuit auctor tabulae Cizensis longe deteriora. consules Orientis, quos Prosper non posuit, ubi adsunt apud Victorium, suppleverunt eos fere librarii posteriores: certe a. p. Chr. 110, 112, 153 optimus liber Victorianus eos non magis habet quam optimi Prosperi. quamquam quosdam eorum, Aristaenetum a. 101 et Constantem a. 114, fortasse ipse Victorius ad Prosperum addidit, ut sine dubio in annis 309, 310 formulas breviatas *p. c. X et VII et item p. c. X et VII* explicuit insertis nominibus Diocletiani et Maximiani.

Annos passionis auctor pariter atque consules sumpsit a Prospero, numeraturque annus Prosperi extremus p. Chr. 155 tam apud Prosperum quam in cyclo Victoriano CCCXXVIII. errorem a Prospero commissum, de quo supra p. 351 exposuimus, ut interpositi inter annos passionis 317 et 318 consules in numeratione praeterirentur et ita apud Prosperum ab a. 29 ad 455 recenserentur consulum paria CCCXXIX, numerarentur uno minus CCCXXVIII, Victorius ita celavit, ut numeret annos CCCXXIX, sed cum Prosper incipiat ab a. 29, compiler principium retraxerit ad annum praecedentem, cui nihilo minus duorum Geminorum a. 29 consulatum adsignavit. — Anni cycli Victoriani ita in universum quidem respondent consularibus a. 28—157, sed ad singulos ubi addes 27, ab a. demum cycli 318, p. Chr. 315, ad veros numeros pervenies: nam qui praecedunt anni fallunt omnes propter fastorum mendas innumeras, propterea nos cycli Victoriani annis annos, qui in cyclo primo respondent a Christo nato, adscripsimus comprehensos intra meos quadratos.

Cyclum annorum DXXXII cum Victorius ita ediderit, ut extremorum annorum cycli 131—532, p. Chr. 158—559 spatia consularia vacarent, in codicibus quos habemus ii reperiuntur plus minus a librariis expleti, nos supplementa haec edidimus cum laterculo Victoriano inclusa infra meos quadratos et adiectis ad singulos annos codicum notis, consularia perveniunt in Leidensi ad a. cycli 495, p. Chr. 522, in Gothano ad a. cycli 516, p. Chr. 543, in Simondiano et in Parisino n. 1859 ad a. cycli extremum 532, p. Chr. 559.

Victorium quod edere potui exactum ad libros scriptos, debeo Kruschio, nam cum codices perquirem chronicorum causa, putabam omitti posse cyclum Victorianum eorumque eius cum reliquis paschalibus commentariis habiturum esse Kruschium, itaque in apparatu colligendo adiuvī amicum, ipse ab eo labore abstinens, iam vero cum intellexissem Prosperi et Cassiodori chronica recte edi non posse Victorio omisso, consilium autem illud Kruschium aut deposuisse aut certe distulisse, cum adii, ut concederet mihi quae parata haberet ad Victorium, obtinuique maiorem partem apparatus eius, quo haec editio nititur, libros scriptos, quos adhibui, iam enarrabo, deinde quatenam intercedat inter eos cognatio disputabo, integri operis, id est epistularum cum laterculo pleno, codices non innotuerunt nisi tres Gothanus (*G*) omnium antiquissimus et integerrimus a Kruschio in lucem protractus, Leidensis (*L*), Simondianus (*S*) deperditus cum adsecla Parisino (*S**) et adsecla Beda quoque, ut adnotata infra declarant, epistulas cum parte laterculi habent Ambrosianus (*A*), Bernensis (*BZ*), Vaticanus reginae n. 586 (*U*), Parisinus 1860 (*P*), epistulas solas Vaticanus reginae n. 39 (*V*) et Coloniensis (*C*), consules solos ex Victorio excerptos habet Parisinus n. 1859 (*Q*), Vaticanus reginae n. 2077 (*N*) cum non habeat nisi excerpta ex laterculo inserta commentariis editis infra in

G Gothanus n. 75 fortasse is ipse codex est quem Scaliger vidit apud Cuiacium sic scribens de emend. temp. (1629) p. 160: 'Victorinus periodum continuavit circiter usque

‘ad tempora sua appositis a latere paribus consulum, ut vidimus in peruetusta magni
 ‘illius Cuiacii membrana maiusculis literis, quas capitales vocant, perscripta, sed foedissimi
 ‘errores erant . . . neque melior est codex quem penes nos habemus [intellegitur noster L]:
 ‘in utroque codice Victorini, non Victorii praeferebatur’, quid codex ex diversis fragmentis
 conglutinatus contineat, enarravit post Iacobsum et Ekertium (*Beiträge zur älteren
 Litteratur oder Merkwürdigkeiten der herzogl. öffentlichen Bibliothek in Gotha* vol. 2 a. 1836
 p. 131 seq.) nuper perite Kruschius (*neues Archiv* 9 a. 1884 p. 269 seq.). pars ea, quae
 Victorium continet f. 70–106, scripta est saec. VII uncialibus litteris in Burgundia,
 descripta opinor ad exemplar exaratum regnante in Italia Theoderico, quoniam consul
 is quamquam orientalis ad a. 457 occidentali praepositur. ad a. cycli 224 sive p. Chr. 783
 (scilicet cycli Victoriani secundi) adscriptum est manu saec. VIII: [*an*]no XXI *Kylos*
 (reliqua recisa). — In orthographicis enim hic liber solus fere formas antiquiores osten-
 dat (ita habet genctivum *Eusebi*, *aput* constanter, *epistula*, *innolatus*, *mongenti*, *sollertie*,
 hoc cum *V*), in iis ab eo non discessi praeterquam in solocismis. ii non desunt: *b v*:
fabor, *octabu* — *e t*: *domiciatio* (unico loco, lat. a. 54) — *d t*: *adque* constanter, *dere-*
liquid — *e ac*: *dissone*, *greco*, *haebreis*, *palestine*, item *absolutae*, *celebrare*, *cucinas*,
comprehendere constanter, *haebreis*, *paucitas*, *suppultus* — *e i*: *antestis*, *distinata*, *con-*
teyrit — *e oc*: *obediencia* — *h*: *antemi* semel, *chdomas*, *incoatio*, *peribet*, *hii*, *his* — *n*:
octabu — *n*: *constant* — *o u*: *consolata*, item *Victurius* (in titulo libri, non in laterculo
 consulari) — *p*: *praesumptum*, item *sollempnitas* — *s s*: *calinctis* — *y*: *Hieronimo*,
misterii, *Olibrio* — geminatio: *dillurium mallis* (a malle), *inbeccillitatem*, *repperiuntur*, sed
 mendae eae omnes fere raras sunt et dominatur ubivis orthographia incorrupta. —
 Contuli ipse.

Leidensis Scaligeramus n. 28 scriptus a. 816 in monasterio Flavigny diocesis *L*
 Augustodunensis (egit de eo diligenter Balgè quondam noster in Cassiodori chronicorum
 editione mea p. 677 seq.; cf. Kruschius *Studien* p. 209) epistolam Hilari et prologum
 Victorii habet f. 26 seq., item f. 3–15 ad Bedae laterculum adiungit Victoriamum
 ita, ut Victorii cycli primi anni 1–10 acquirerentur errore Bedanis a. 49–28, deinde
 eiusdem cycli anni 11–532 et secundi 1–396 recte componantur cum Bedanis, inde
 ab a. 38 sub praescriptione *cyclum Victorii* nono decimo quoque anno redeunte exhibet
 laterculus per singulos annos numerum cycli Victoriani, lan. 1 et feriam et lunam,
 diem paschatis (ad a. Chr. 155, deinceps raro), lunam paschatis (ad a. Chr. 503, deinceps
 raro), consules continuatos ad a. Chr. 522 (hos edidi ex hoc libro l. c. p. 661 seq.
 690 seq.). ad tabulas illas Bedanas Victorianas quae adscriptae sunt rerum adnotationes,
 eae sub titulo amalium Flaviniacensium et Lausonensium editae sunt MG. SS. 3, 149
 a Pertzio et accuratius a Balgè l. c. p. 681 seq. (cf. Waitz *neues Archiv* 5, 175 seq.). —
 Contuli ipse.

Sirmondus codicem quendam paschalia varia continentem (ea composuit Kruschius *s*
Studien p. 210 seq.) obtulit tam Alexandro Petavio, qui ex eo edidit in doctrinae tem-
 porum vol. secundo (primum 1627, denno Antverpiae 1703 p. 501, cf. prolegom. in fine
 et l. II c. 64) Hilari epistolam et Victorii responsum, quam Aegidio Bucherio, qui edito
 a. 1631 ‘de doctrina temporum commentario in Victorium Aquitanum aliosque antiquos
 ‘canonum paschaliū scriptores’ ex hoc libro laterculum Victoriamum primus publici
 iuris fecit, codex quo postea pervenerit, ignoratur: fieri potest, id quod coniecit
 Kruschius *Studien* p. 216, ut sit Bernensis n. 610 saec. IX eo tempore integer, cum
 hodie complura folia desiderentur: nam quae supersunt cum editis ex Sirmondiano
 bene conveniunt, nos epistulas dedimus secundum Petavium, qui et hoc uno codice
 usus est et fidelius eum expressit quam Bucherius, quem in laterculo sequi debui.

Parisius n. 16361 (antea Sorbonne n. 283) saec. XII, de quo egit Krusch *neues s*
Archiv 10, 84, habet p. 242 seq. Hilari et Victorii epistulas forma simillima libri Sir-

mondiani. sed inscriptionis epistulae Hilarianae vetusta lectio, quae licet interpolata in Sirmondiano libro adfuit, in hoc non reperitur, nec adest laterculum, contulit librum Kruschius, sed non multa inde recepi.

- A Ambrosianus II 150 inf. ser. c. a. 810, antea Bobiensis (praescribitur: *iste liber est monachorum congregationis sancte Iustine de observantia ordinis sancti Benedicti residentium in monasterio sancti Columbani de Bobio*) descriptus a Reifferscheidio bibl. patr. Lat. Ital. 2, 91 et a Kruschio *Studien* p. 206 habet f. 125—132 epistolam Hilari, prologum Victorii, laterculum ipsius per a. 1—CXX (qui sunt ipsi Victoriani). CXXI—CXXXI (qui sunt Victoriani CXLIV—CLIV). bissexta post a. LXXIII non adnotantur, laterculum sequitur f. 129' computatio haec (Krusch *neues Archiv* 9, 132) repetita ex archetypo deducta ad annum Chlotacharii tertii XVI, p. Chr. 673:

a mundi principio usque ad diluvio sunt anni HCCXLII.

item ab initio mundi usque ad passione domini nostri Iesu Christi sunt anni VCCXXVIII.

similiter ab initio mundi usque eo tempore, quando cielo isto Victurius condedit, sunt anni VDCXLVIII [*immo* VDCLVIII].

in summa enim ab initio mundi usque in presente anno, id est sexto et decimo anno regnante Clothario, filio Chlodoveo, sunt anni VDCCLXXXIII.

restant de sexto milenario anni CXXVI.

Codicem contulit Kruschius, laterculum ego, consulum seriem ex eo edidit Reifferscheidius l. c.

- B Bernensis n. 615 saec. VIII praeter alia, quae recenset Hagen cat. cod. Bern. p. 192, Victorii libellum exhibet, sed mutilum, scilicet foliis aliis deperditis, aliis a glutinatore transpositis incipit f. 57 a prologi verbis p. 682, 17 *maximo huic inquisitioni*: sequitur f. 59—61, 11—18 (ita enim textus ordinandus est) laterculum omissis excepto anno primo consulibus, praeterea integer, in eodem libro f. 65—67 redeunt eiusdem laterculi anni Victoriani 73—182 omissis item consulibus et per annos 73—87 etiam numeris ordinis Victorianis, praescriptione et subscriptione nulla, sequuntur in pagina eadem alia diversa, omisi ad hunc laterculum quae adnotantur:

og. ad a. cycli 87, 106, 121, 113.

iml ad a. cycli 92, 130.

end ad a. cycli 95, 114, 152.

Contuli ipse.

- C Vaticanus reginae n. 586 saec. X habet epistulas duas et ex laterculo annos 141—212 Victorianos praetermissis consulibus, adiecto inter epactam et pascha per singulos annos initio quadragesimae, adnotantur item anni *emb.* et *com.*, item ad a. cycli 151: *finit octoatus (octoatus P)*, *incipit indegatus (indecatus P)* et ad a. 162: *finit endegatus (endeccatus P)*, *incipit octoatus (octoatus P)* similiterque deinceps, laterculum edidit Mansius in annalium Baronii apparatu (Luciae a. 1710 p. 231—236, cf. p. 221).
- P Parisinus n. 4860 saec. X (vide supra p. 363) eadem habet atque modo memoratus Vaticanus.
- F Vaticanus reginae n. 39 saec. X praeter alia, quae recenset Reifferscheid bibl. patr. Lat. Ital. 1 p. 364, habet f. 97—102 epistulas duas Hilari et Victorii, collatum habui a Kruschio, qui dixit de eo *neues Archiv* 4, 169 seq.
- C Coloniensis n. 83¹¹ scriptus per a. 798 805, accurate descriptus apud Kruschium *Stud.* p. 195 seq., habet f. 197—201 epistolam Hilari et prologum Victorii, relegi ego collatum a Kruschio.
- Q Parisinus n. 1859 saec. X post chronica Hieronymi f. 191 fastos consulares exhibet sub praescriptione *cons. ordenari post opus sancti Hieronimi constitum* (sic), eos quos ex hoc ipso libro tum Francisci Pithoei edidit Pontaeus post chronica Hieronymiana

p. 801. incipientes ita ab a. 379 perveniunt ad a. 559, qui est extremus cycli Victoriani, ex exemplari laterculi eius exscriptos esse demonstravit G. Kaufmann philologi vol. 31 (1876) p. 381: nam non solum, ut diximus, finiunt eodem anno, sed etiam consules male omissos compensant bis a. 439 inter a. 418 et 419 (v. adn. ad a. 450) et a. 519 inter a. 522 et 523, quae hiatuum casu effectorum emendatio laterculis huiusmodi propria est et necessitate quadam cum iis coniuncta. denique consulum nomina, quatenus pervenit Victorius, plane conveniunt.

Cassiodori chronicis finientibus in a. 519 qui adhaeret in duobus eius quos habemus libris Parisino n. 4860 et Momacensi n. 14613 laterculus consulum a. 520—559 cum finiat ibi ubi finit cyclus Victorianus, probabile est item adiectum esse ex codice aliquo cycli Victoriani similiter expleto, posui enim exiguum ipsum et vix seorsum publicandum in apparatu nostro Victoriano.

Vaticanus reginae n. 2077 saec. VI exeuntis, de quo supra p. 371 retulimus, in fine f. 96'—98 consularia proponit scripta in Campania ab a. p. Chr. 461 ad a. 599 plene edita infra in additamento tertio, hoc loco inde in apparatus retulimus excerpta ex laterculo Victoriano, scilicet annos cyclicos 450, 460 (quem recte posuit, quamquam annum 454, p. Chr. 480 omisit) 470, 477—558 (non destitit igitur ubi cyclus finit a. 532 ab iis numerandis); item paschata cum lunis suis ab a. 437 sive p. Chr. 464 (omisso ut diximus uno a. 454) ad a. 533 sive p. Chr. 560, qui primus est cycli secundi; denique epactam cum luna ad unum annum cycli 439 (= p. Chr. 466), secunda manus quae adseripsit lunas k. Jan. ad a. p. Chr. 590—599, cycli 31—41, et paschata additis aliquoties lunis ad a. p. Chr. 587—613, cycli 28—54, cum item videantur sumpta esse ex tabula Victoriana, ea quoque in hunc apparatus recepimus.

Interpolationes in Victorii tractatum maturius et frequentius solito grassatae sunt, ita p. 682, 2 pro numero *VIII et LXX*, quem Victorius non potest non scripsisse, boni libri omnes habent *VIII et LXX* propter ea quae sequuntur male inlatum, gravius est, quod in duabus inscriptionibus epistularum Hilarus in libris praeterea optimis *episcopus* vel *papa* appellatur, *archidiaconus* recte in uno libro *V*, *episcopus archidiaconus* in Sirmondiano deperdito, propter eam interpolationem (nam Hilarus biennio post scriptam epistolam episcopus factus est) laffeus (in ed. mea chronicorum Cassiodori p. 679) me adsentiente (in editione priore paschalis Cizensis p. 564) duas epistulas in suspicionem vocavit, id quod recte redarguit Kruschius (*neues Archiv* 1, 169) prolata lectione libri Vaticani *V*, at multis locis idem codex gravissimis vitis reperitur inquinatus iisque, quae etiam in aliis redeant: cave igitur credas eum communem interpolationem effugisse, codex, unde consules excerptos habemus in codice *Q*, si superesset, fortasse omnibus praestaret: ita ad a. cycli 383 quod reliqui habent optimi quique *Varane v. c. cos. et Tertullo* cum interpolationem consulis alterius, quem non habet Victorii auctor Prosper, eo solo prodit, quod *v. c. cos.* consulem alterum praecedat, non est nisi *Varane v. c.* in libro *Q*, idem fere evenit a. cycli 415 et 426, ubi illic Eudoxium, hic Vincomalum omittit *Q* cum Prosperi libris bonis, ponunt Victoriani libri reliqui et Prosperi deteriores, apparet nos nullum habere codicem ab interpolatione immunem, sed invicem eos sese corrigere interpolatos diverse, interpolatas illas epistularum inscriptiones legerunt iam Gennadius saeculo sexto exeunte et septimo Beda habetque eas codex Gothamus saeculi VII, librorum condicionem optime illustrant loci duo alter p. 681, 14 *idem V* recte, *id idem G* fere recte, *et item C* interpolans, *item ALSUP* interpolationem augentes, alter p. 681, 20, ubi veram lectionem *testes citare* habet unus *G*, eandem corruptam in *teiscitare A*, interpolatam, ut fieret *est seiscitare, L*, ut fieret *seiscitare CV*, coniuncta utraque per dittographiam *testes seiscitari* libri *SUP*, omnino primatum inter libros obtinet *G*, quippe qui et postconsulatus (v. a. cycli 432, 284, 282 et maxime a. 324, ubi pro *p. c. Sergii et Nigriniani* recte servato in *G* substituunt temere omnino

Constantio V et Galliano LS) solus recte exhibeat et veras lectiones habeat contra *LS* in errore consentientes (ita a. cycli 286 *aniano* recte *G*, *antonino LS*), geminationes quoque quasdam et adnotationes de paschalibus Graecis solus integras servavit, accedentibus tamen quatenus perveniunt codicibus *A* et *X*. nihilominus alibi habet interpolationes sibi proprias, ut p. 681, 19 ex *coactanico relatu* effecit *coactanorumque relatu*. proxime ad codicem *G* accedit *A*: *C* quoque raro stat contra hos cum deterioribus, ut factum est in his:

p. 678, 24 ueritate(m) *GAIV*, uarietate *CLSUP*

p. 681, 17 esse coeperunt *GAIV*, apud barbaros esse coeperunt *CLSUP*

p. 683, 20 interim *GAIV*, interim explicavi *BCLSUP* addito uocabulo propterea quod *uebum finitum* patefacere postposui sequitur post longum interuallum.

His deteriores sunt *LSUP* saepe consentientes in interpolationibus. exempla sunt haec antea adlegatis addenda:

p. 678, 13 ad me] *GAIC*, eadem *V*, ad me eandem *LSUP*

p. 678, 24 alternatione] alteratione *LUP*

p. 680, 2 epistulis] epistulis a rege *UP*
in quo] in quo adnutians *SUP*

p. 680, 12 sextam decimam] *XV LS*

XVII uel etiam *XVIII*] *XVI* uel etiam *XVII LS*

p. 681, 18 est orsus] *GL*, est ortus *AC*, exorsus *SUP*, exhorsus est *V*

p. 683, 11 duce sit traditione] *scripsi*, duce si traditione *G*, duce sit ratione *G*, sit duce ratio *A*, docet se traditione *S*, docet tradicionem *L*, azimis intra rationem *V*, azocer intra rationem *B*, docet se traditione intra rationem *UP*

p. 681, 2 superius iam promisi] *BIV*, superius iam promisse *GAIC*, superius comprehendendi iam praemisso *LS*, comprehendendi superius iam promisi *UP*.

Insunt in his etiam dittographiae, ut supra adlegatae in ipsa epistulae Hilarianae praescriptione et p. 681, 20, item hic p. 683, 11, 681, 2. libri *UP* ex contaminatione oriundi modo ad librum *V* sese applicant (p. 677, 12 cet.), modo ad reliquos.

Laterculum quamquam haec editio adhibitis praesertim libris duobus *GN* emendatiorem et pleniorē longe repraesentat quam Bucheriana, nihilominus nequaquam talem habemus, qualem auctor emisit. in nominibus consulum reperiuntur errores non multi, sed tamen aliquot, ut a. 31 *Corpiliano* pro *Turpiliano*, a. 61 *Flucio* pro *Fulcio*, a. 181 *duobus Apris* pro *duobus Aspris*, a. 232 *Marcelliano* pro *Aemiliano*, nostris libris omnibus communes, sed non auctoris, cum in uera lectione consentiant Prosper, quem Victorius exscripsit, et Cassiodorus, qui Victorium explicauit. item exemplar nullum superest subsistens in anno eo, in quo auctor finivit, sed adsunt in omnibus supplementa ad sextum usque saeculum porrecta. geminationum quoque deficere partem non exiguam inde maxime intellegitur, quod non raro exemplaria dies paschales diversos ita ponunt, ut geminos habeat nullum, sed ea damna cyclis decemnonnalibus duodetriginta inter se collatis facile resarciuntur. ego cum a paschalium Charybdi quantum potui mihi caverem, laterculum neque supplere temptavi neque emendare, sed curam egi, ut tradita cum fide repraesentarem.

Editus est Victorii cursus paschalis integer adhuc semel tantum cura Aegidii Bucheri Aquitani e societate Iesu uolumine inscripto sic: 'de doctrina temporum commentarius in Victorium Aquitanum nunc primum post MCLXXVII annos in lucem editum aliosque antiquos canonum paschalium scriptores chronologiae ecclesiae illustrandae ac stabilis utilissimos' (Antverpiae 1631 fol.) ad codicem de quo supra p. 673 diximus Sirmundianum.

VICTORII AQUITANI

CVRSVS PASCHALIS ANNORVM DXXXII.

Dilectissimo et honorabili fratri Victorio Hilarus archidiaconus.

Cum pleraque de ratione paschali tam de Graeco translata quam a Latinis condita recensere, discrepare inter se utrorumque sententias atque sibi invicem resultare perspexi, ut neutra pars, dum impugnatur ab altera, putetur evidenter adstruere huius observantiae disciplinam, quo fit, ut, cum institutio Latina vel Graeca eruditioni domesticae magis favere contendit, praecipuo numeri peragendo inter eorum dissensiones tempus saepe non congruat, quapropter, dilectissime frater, tantarum rerum ambiguitate permotus meae dilectionis studio fidenter inungo, ut per otium diligenter inquiras, vel unde supra dicta diversitas oriatur vel qua potissimum ratione veritas indagetur, ut deinceps dissonae opinionis errore submoto idem semper tenere possit universitas, quatenus cuncti in commune fideles a dubiis omnibus expediti in summa celebritate mysterii inoffenso devotionis tramite dirigamur.

Ora pro nobis, dilectissime frater.

Domino vere sancto et in Christo venerabili fratri Hilario archidiacono Victorius.

Utinam praeceptis tuis, archidiacone venerabilis Hilare, tam effectu valeam parere quam voto, est enim et opus hoc arduum et meae intelligentiae facultas exigua, ego tamen quod ad me adinet etiamsi delegatae materiae superer quantitate, satis habebō

G A C L S U P

praescripta vide supra p. 670. 1 et *om. S* fratri¹ sancto fratri *GCLSUP* victurio *GAT*

hilarius *CU* archidiaconus] *V* *et S* secundum *Inchoarium* *evangelicum* *omnino* *tradita*, episcopus archidiaconus urbis romae *S* (*teste Petacio*), episcopus urbis romae *reliqui cum Gerardo* (*vide supra p. 669*) *et Beda de temp. rat. c. 13*: haec (controversia) et Hilarium papam post tot Nicaeni concilii tempora novum cyclum petere et Victorium paschalem novum condere persuasit 2 pleraque] *CS*, plerumque *ATP*, plerique *GALSUP* grego *L* translata *C* a] de *TP* condita *CS* 3 recensere *S**, recensere *A*, censere *C** utrarumque *L*, utrumque *G*, utrorum *A* resulta *L* prospexi *LS** 4 ut] ita ut *L*, *om. C*

neutra] ne utraque *ST* abstruere *A* 5 discipline *L* quod *G* fit] fide *C* ut *om. V* instituta *V* latine *C* erudit *editioni*] *TP* *et sic* *convicit Petarius*, eruditione *GACLS* 6 favore *G* munere *GLUP*, numeri *S* peragendum *L*, peragenda *S* inter] in *C* eorum errorum *S* dissensiones *CU* 7 congruit *TP* dilectissimi *C* 8 studium *C* inungo *AC* 9 dicta *bis L* qua] quo *L*, quia *P* rationem *VCL* indagatur *AC*, indiget *V* 10 opiniones *C* submoto] *GALUP*, submotu *L*, sublato *VS* item *C* 11 fidelis *GTCL* a dubiis omnibus] *omnes dies omnes V* summi *V* celebritatem *C* 12 directionis *A* tramite *V* dirigatur *V*, dirigantur *STP* 13 ora . . .

frater *TP*, *om. reliqui* 14 *praescripta v. p. 670* in chr. venerabile *CL*, ven. in chr. *S* fratri hilario archidiacono *V*, papae hilarii papae hilarii *C*, hilario pape *TP* urbis romae (*u. r. om. A*, *u. r. episcopo TP*) *GALSUP* victorius *GL* 15 archid. ven. *V*, sancte papa (pape *CLP* *GALSUP* hilari *P* effectum *CA*, affectu *S* (*non S** *TP* 16 et *om. VP* h. op. ard. *S*, op. ard. hoc *TP* intelligentia *P* 17 tamen] autem *S* ad *om. V* adinet] pertinet *L* etiamsi] *ACS*, etiam *VLP*, si *GS** delegatae *VG*?, diligit a *e GALUP*, dilicate *C*, delicat *e S*, dilitate *ST*?, dilut *tae ST*?, super *VLSUP* quantitate *V* habebō] *GC*, *thabeo reliqui*

inssioni tuae possibilitatem meam, non oboedientiam defuisse, quae tametsi ministerium
 minime expleret iniunctum, certe debitum persolveret obsequium, teque deprecor, ut, si
 quippiam secus ac voluisti provenerit, inbecillitatem meam atque onus impositum aequo
 iure perpendens imperfecti laborem negotii officio malis aestimare quam merito, maxi-
 5 mum enim iudicium erga te meae reverentiae est imperiis tuis amplius me impendere
 voluisse quam possim, quod si dignum aliquid tua lectione confecerō, id erit profecto
 cum divini muneris tum etiam benivolentiae tuae, cuius favor oblectans inertes quoque
 excitat ad profectum, nec dubitabitur huius fide perficiendum, cuius est adhortatione
 susceptum, cum mihi quoque fiducia sit peragi posse quod praecipis, quia id tam con-
 10 fidenter iniungis, quis namque non intellegat tuis orationibus iam praesumptum, quod
 etiam per me credis implendum? neque enim temere delegasses, ubi non tam meam
 2 industriam quam tuum iudicium videres exposci. Paschalis igitur festi cursum tuis potius
 orationibus quam meo fretus ingenio quantum res sinit explorare contendens datae ad
 me formam secutus epistulae, prius quae inter huiusmodi scriptores sit causa discordiae
 15 paucis expediam ac deinde quid magis videatur congruere veritati, quam valuerō domino
 donante diligenter absolvam.

3 Discrepare inter se disputatores praecipuae festivitatis primum omnium necessitas
 illa compellit, qua paschales cycli, sive qui post octoginta et quattuor seu qui post
 quinque et nonaginta annos vel etiam qui centum et duodecim annorum spatiis propa-
 20 gati eodem quo praeterierant ordine in principium sui atque originem redire creduntur,
 in aliquibus quidem dierum sunt parilitate concordēs, sed in lunae varietate dissentiunt,
 ac rursus, cum in lunari supputatione reperiuntur stabiles, dierum mutabilitate con-
 fligunt, neque solum alio alius est propria definitione dissimilis, verum singuli quique
 eorum in semet ipsis alternatione praedicta, lunari scilicet ac dierum, nunc veritate
 25 subsistunt, nunc adsertione deficiunt. huc accedit, quod lunaris ipsa demensio ita

GAIVCLSUP

1 inssione *AL*, inssionis *S** tua *L* possibilitatis meae *VS*, possibilitatem meae *VP* oboedien-
 tiam] *V*, oboedientiam *plerisque*, oboedientia *L* tametsi] tamen si *VP*, etsi *C*, tamen etsi *SL* ministerium *A*
 2 minime] memine *A*, non *V* impletet *V* iniunctum] i, esse *VP* persolueret] *G*, persoluet *VVP*,
 exsolveret *S*, exsolvit *ACL*, exsolvet *S** uti *ACL* 3 secus ac] secus quam *VS*, secus que *L*, secum-
 quae *S**, sequae *VP* 4 labore *VLS* malleis *V*, malleis *S*, magis malleis *VP* 5 iudicium *C*
 erga te meae (mea *L*)] m, erga te *S* est ante erga *VP* reverentia *A*, reverentia *L* me *om.* *VP*
 impendere] i, quam *A* 6 possem *V*, posse *L*, possit *S** tua lectione] *GS*, tuae lectioni *P*, tuae
 electione *A*, tua electione *VCLV* profectu *AP*, profecto *L* 7 cum *om.* *VLSUP* tum] dium *P*
 etiam] enim *V* benivolentiae tuae] beate *VP* inertis *CLVP* 8 excitata *A* dubitatur *G* fidem *A*
 ad]hortatione] *GLS*P*, adoratione *AVSV*, ad orationem *C* fortasse recte 9 praecipis *L* quia id]
 qui / *A*, cui id *SUP* fidenter *V* 10 namque] nam *S* iam] iamque *S* 11 enim] etiam *C*
 delegasse *S*, dilexisse *S** meam] meae doctrinae *S* 12 industrias *A* quam tuam] quantum *L*
 nideres] *GVP*, nideris *religiosi* propter praescripta ante paschalis *v. p. 670* cursu *C* 13 re *A*
 sinet *AS*, permittit *VVP* ad me] eadem *V*, ad (a *S**) me (ab hilario *ins.* *VP*) eandem *LSUP* 14 prius
om. *VS* quae] quam *A*, quae ad *G* huiuscemodi *S* scriptoris *G*, scripturis *AV*, scribitor *C* sit]
 sint *P*, *om.* *G* 15 hac *GV* quis *A* veritate *AL* quantum *LSUP* 16 donante] adiuvante *V*
 diligenter *V* absolutam *C*, absolutam *LV*, exsolutam *G* post absolutam praescripta *v. p. 670* 17 discre-
 pare] disputare *G* inter] in *C* disputatoris *C* 18 qua] qui *S* paschalis libri] qui *om.* *G*
 seu] sine *VP* qui post] post *S* 19 e. et d. annorum (*om.* *G*) spatiis] post e. et d. a. spatia *VSUP*
 20 praeterierunt *V* ordinem *VVP* principio *AV* origine *C* credunt *P* 21 dierum] kalendarum
d. *VP* parilitati *V* luna *V* variae *VP* 22 ac] et *S* mensus *ALS* in *om.* *G* lunare *C*,
 lunaris *G* supputatione] disputatione *VP* stabilis *C* mobilitate *S* 23 alio alius] *GS*, alia alius *A*,
 alius alio *VCLVP* est] et *C*, *om.* *VP* verum] verum etiam *LSUP* 24 horum *V* alter-
 cacione *VVP* praedicta] et *p.* *VP* lunaris *LV* nunc *om.* *L* veritate] *GV*, veritatem *A*, varie-
 25 tate *CLSUP* huc] haec *V*, hinc *CL* accedit *V* demensio *V*, demensio *A*, dimmeratio *SUP*

cunctorum est variata sententiis, ut, cum isti verbi gratia eandem kalendis Ianuariis primam fuisse pronuntiant, alii tricensimam, nonnulli secundam provenisse contendunt, tum deinde ii, qui cyclum annorum octoginta et quattuor ediderunt, duodecim peractis annis lunam unam, quam per idem tempus certis annua revolutione minutis adserunt calculandi lege suberescere, adiciendam legitimo cursui esse praecipiunt. item sunt qui hanc eandem quinto decimo, demum incipiente anno magis annumerari definiunt. porro ii qui post centum duodecim annos in id cyclum, unde orsus fuerat, reverti confirmant, ea ipsa incrementa lunaria, quae superius memoravi, post annos sedecim subnecti debere constituunt. ii vero qui anno quinto et nonagesimo cycli observantiam comprehendunt, post decem et novem annos Aegyptiorum more continuato ordine, quod est verius, hoc augmentum lunare subiciunt.

Aderescit praeterea etiam aliud erroris genus, dum in regulis primi mensis, quo pascha dominicum celebrari statuunt, magna oritur utrimque contentio. Latini namque a III nonas Martias usque in III nonas Apriles, diebus scilicet viginti et novem, observandum maxime censuerunt, ut, quocumque eorum die luna fuerit nata, efficiat primi mensis initium¹⁾, cuius luna quarta decima, si feria sexta provenierit, subsequens dominica, id est luna sexta decima, festivitati paschali sine ambiguo deputetur. sin autem die sabbati plenilunium esse contigerit et continenti dominico luna quinta decima reperiri, eadem hebdomade transmissa in alterum diem dominicum, id est luna vicesima secunda, transferri debere pascha dixerunt, nec minus eiusdem dominicae, quam peragendo mysterio destinarent, quam sextam decimam neque amplius quam vicensimam et secundam lunam aliquando recipiunt, eligentes potius in vicensimam et secundam lunam diem festi paschalis extendi quam dominicam passionem ante lunam quartam decimam ulla tenus inchoari. quartas decimas porro lunas mensis eiusdem a XV kal. Aprilium usque in XVII kal. Maiarum adserunt esse servandas, sanctae memoriae

GAFLSUP. 13 Latini — 25 servandas allegat *Beda de temp. rot. c. 51.*

1 variata] varietas *VUP*, varietate *CS** sententias *V* eandem] *CSUP*, eadem *GVLL* 2 primam] lunam primam *L* pronuntiant *VUP* nonnullis *V* 3 deinde] inde *G* hi *S* reddiderunt *G* duodecim] xiiii *UP* 4 luna *V* unam *om. G* quam *om. S* certis] ceptis *L, om. A* revolutionem *VL* minutis (-tis *AS*, minucius *L*) ads. c. lege (-gem *L*) suberescere *om. C* 5 cursu *C* praecipiunt *G¹* idem *C* 6 eadem *V** demum *om. CL* adnumerare *CL*, numerari *P* hi *S* anno] annorum *S* hi *S* 7 c. et xii *UP* id in *L* orsus] ortus *LS*, rursum *V* fuerit *C* 8 quae] qua *V* memoravi] nominavi *S* post sedecim (xiii *P*) annos *UP* 9 hi *V*AS* observantia *V* 10 ordini *GSUP* hoc *om. A* 11 augmento *C*, argumentum *S* lunari *AL* 12 praeter eos *V* ad. et. *C* gen. err. *UP* 13 dominicam *A* celebrare *ACL* utrisque *VLS*, utriusque *A, om. UP* latini] lati *A* 14 tertiu] in] ad *Beda* iii] iii *S: cf. Ideler Chron. 2. 247* 15 consuerunt *UP* eorum] adierum *L¹*, orum *L²* lunam *A* efficiat] et e. *V*, efficiatur *L*, efficiet *S* 16 lunae *G* si *om. V* si feria *V* provenit *A*, supervenerit *L*, fuerit *S* sequens *S* 17 dominicus *SU cum Beda* festinitate *CL* paschali sine] paschalis in ea *A* si *A* 18 dies *S* continenti] *G*, continente *C*, contententi *A*, consequenti *VLSUP cum Beda* lunam quintam decimam *G* 19 reperiri *UP*, repereri *V*, reperire *GLS cum Beda*, reperi *L* ebdomade *G^b*, ebdomate *G^cC*, ebdomada *VLS*UP*, ebdomadam et *A* transmissam *A* alteram *V* die *L* l. xx secundam *C cum Beda*, lunam xxi^a *A* 20 transferre *C* deberi *V, om. AS** nec] ne *AS cum Beda* eius *P* dominicae] dominicum *UP*, d. resurrectionis *S*, dominici *Beda* quam] unquam *V, om. LSP cum Beda* 21 peragendum *ACL* destinavit *G*, distinarunt *V* sextam decimam] xiiiiam *P* neque] nec *S cum Beda* vicensimam et secundam] u. et a sec. *G*, xxi *A* 22 luna *LS** reciperent *S cum Beda* xxii luna *L*, luna xxii *S*, lunam vigesimam secundam *Beda* 23 festi *om. G** dominica passione *L* luna *VL* 24 ulla tenus (tinos *G*) *GLS cum Beda*, nulla tenus reliqui] xiiii p. luna *V* menses *C, om. V* 25 xiiii] xvi *V cum Beda* mai.] mar. *V* adserunt] adesserunt *A*, diae sanxerunt *V* servandas *L*, servandum *V* moriae *V*

1) *Cf. Helariaus de rat. pasch. c. 11:* igitur ex die isto III non. Mart. usque in die III non. April. quaeri a nobis debet, ut sit luna prima, quia in quocumque die ex his XXVIII diebus luna prima cum fuerit, inde incipit primus mensis lunaris.

- contra Theophilus quondam Alexandrinus antistes ad Theodosium imperatorem datis epistulis ex primo ipsius et Gratiani quinto consulatu conditum paschale direxit, in quo ab VIII idus Martias usque in diem nonarum Aprilium quolibet medio eiusdem temporis spatio natam perhibet lunam facere primi mensis exordium, a XII vero kalendarum Aprilium usque in XIII kalendarum Maiarum lunam quartam decimam sollerter inquiri, etiamsi die incidat sabbatorum, post quam sequente dominico luna quinta decima celebrandum pascha sine dubitatione conscribit, hoc regulariter cauteque custodiens, ne ante XII kal. Aprilium plenilunium, id est lunam XIII, huic definiendo sacramento patiatur adponi, neque hoc in primo mense, sed in duodecimo aestimat computandum.
- 5 10 Plerumque sane partis utriusque sententia in unum quidem sollemnitate huiusce diem concurrat et convenit, sed in lunae dinumeratione variatur, cumque eam Aegyptii sextam decimam in die paschae verbi gratia numerarent, nostri eandem XVII vel etiam XVIII calculantur, atque ita cum apud Aegyptios ad primam et vicensimam lunam electio paschae perducitur, a Latinis secunda et vicensima aut etiam vicesima tertia perhibetur, fitque, ut paschae diem, quem illa delegerit, ista pars respuat, quod inde, sicut supra iam diximus, evenire certissimum est, quia tam in regulis temporum quam in disputatione lunari pars altera non congruit, neque mirum, si diversarum opinionum cycli sibi invicem oppositi atque conari non coeunt, cum in propria quisque institutione, qua praefinito tempore in id ipsum redire et fidei creditur ratione decurrere, haec eadem revolutio nequaquam in omnibus doceatur definitionis propositae tenere constantiam, quod etiam beatae memoriae Theophilus tacitus quodam modo indicavit, cum universis cyclorum limitibus circulisque dispectis, qui legitimi putabantur, laterculi sui formam huic operi destinatae ab omni necessitate praefinitae recursionis exutam absolute in centum annorum promulgavit aetatem, quod aut nostris arbitratus sufficere posse temporibus aut curiosioris diligentiae laborem declinans scrutandum posteris negotium dereliquit.
- 6 Has inter conflictationes diversa opinantium, eorum scilicet, qui regularum tramitem, seriem temporum, lunae rationem, quibus oporteret peragi paschale sacramentum,

GATVLSVP

1 theophilus *V* quondam *V*, quondam *VP* alexandrinus *A* antestis *libri* ad theodosium *A*, a theodosio *V* imperatore *V* 2 epistulis] e. a rege *VP* et *om. V* gratiano *G* quinto] *VUP*, quinquies *GACS*, quinquies *L* consulato *V* paschali *VL*, paschalem *C*, *om. VP* dixerit *A* quo] q. admittans *STP* 3 in *om. V* diem *om. C* quolibet *V*, qualibet *G*, quodlibet *L* medio] in *m. V*, medium *A* sp. ei. temp. *G* 4 luna *L* exordium] initium *S* vero *om. V*³ 6 diem *STP* incidit *V*, incidit *A*, incidam *VP* quam *om. S* sequenti *LSTP* dominica *G* lunam *A* 7 conscripsit *S*, scribit *L* nec *A* 8 luna *AVLS* definiendum *A* sacramentum *C* 9 opponi *V* sed in] sed *S* stinat *A* 10 primumque *C* partes *ACLS** sententiam *V*, sententias *L* unam *G*, huius *L* huiusce tuius *V*, huiuscemodi *LSTP* diem *om. C* 11 variantur *G* eam *om. L* 12 sextam decimam] *xii L*, *xii* lunam *S*, *xviii*am *P* die] *VLVP*, diem *GACS* gratiam *A* numerant *L*, numerarent *V* nostri eadem *AV*, non in eadem *S* *xviii* u. e. *xviii*] *xvi* u. etiam *om. S*¹ *xviii LS* 13 apud] ab *V* ad *om. LS* primam et vic. lunam] *pr. et de xx* lunam *V*, *xxi* luna *L*, prima aut vicensima luna *S* 14 lectio *SVP*, lectione *S* perducetur *C*, producitur *S* secunda et vicensima] *G*, secundam et vicensimam *plerique*, *xii* (*sic*) *S* aut] *vel S* vicensimam tertiam *libri* 15 fiatque *L*, fit itaque *S* ut *om. L* quam *LS* illam *C* diligeret *V*, elegerit *L* ista] *sta G* respicit *A* 16 supra iam] iam supra *VP*, iam *AS* euenisse *V*, *om. A* tam in] tamen *A* 17 altera *V* si *om. A* diversarum *V* opinionem *C*, opinionem *L* 18 iam, sibi *G* 19 qua] quam *VL*, quae *C* tempore *om. L* decurre *A* 20 haec eadem] haec eadem *VP*, ad eandem *L* revolutio] *scripsi*, revoluzione *plerique*, revolucionem *CL* docetur *VP* definitionis *om. A* praepositae *V* 21 tenere] itinere *A* quod] quam *P* 22 indicavit *libri* qui] qui etiam *LSTP* 23 laterculis *VP* suis *P*, *om. G*³ operam *A* necessitatem *A* praefinita *VP* 24 absolutae *L* etate *L* nostris] in nostris *VP* 25 posse *om. L* curiosioris *V*, curioris *VP* 26 derelinquid *V*, derelinquit *V*, reliquit *S* 27 conflictationis *AVCL*, conflictiones *S* qui] que *C*, quia *L* regularem *S* tramitem (tramite *L*^a, tramites *L*^b) seriem seriem *C*, serieque *STP* temporalis] tramites (*trm V*^b) erigentem quorum *V* 28 lunae rationem (sive *SL*)] ligna lunae rationum *V* oporteret *AC*, oportebat *L*, oportet *S* paschali *CL*, pascha *G*³ sacramento *L*¹

variis scilicet sententiis, ingenti tamen studio condere stiloque explicare conati sunt, audax quidem videtur esse huiusce rei quemquam profiteri veritatem, de qua tales tantique nutaverint: verum quia apud deum non est acceptio personarum, orationibus vestrae sanctitatis adiutus videre mihi videor istius disciplinae secretum luculentius posse reserari, si ab ipsis mundi primordiis dierum institutio huiusmodi temporum ac deinceps huius sollemnitatis initium requiratur atque ita per digestum ordinem saeculorum quaestionis abstrusae exploretur integritas.

Recensitis igitur fidelibus historiis veterum, beati scilicet Eusebii Caesariensis Palaestinae civitatis episcopi, viri in primis eruditissimi atque doctissimi, chronicis prologoque, ac perinde his, quae a sanctae memoriae Hieronymo isdem chronicis sunt adiecta presbytero, per quem in Latinum quoque probantur translata sermonem, hisque etiam, quae a sancto et venerabili viro Prospero usque in consulatum Valentiniani Augusti VIII et Anthemi constat fuisse suppleta, repperi a mundi principio usque ad diluvium duo milia ducentos quadraginta et duos annos, itidem a diluvio ad Abraham usque nativitatem annos nungentos quadraginta et duos, natum autem Abraham tribus et quadraginta annis regnante iam Nino eadem monumenta testantur, a cuius tempore etiam gestarum rerum publici scriptores esse coeperunt, quapropter vir venerabilis praedictus Eusebius chronicorum abhinc est orsus historiam, volens industriae suae fidem mundanorum quoque annalium coaetaneo relatu perpendi et professae veritatis etiam gentilium litteras testes citare, contentus praeterita saecula sacris voluminibus explicari aetates tantum summam retro generationum et prologi textu patefaciens et in operis plenitudine sub annorum recapitulatione pariter comprehendens, cuius tenorem vir venerabilis Prosper secutus isdem chronicis haec eadem egregia brevitate praeposuit, ut eorum initium a mundi inchoaretur exordio, porro ab Abraham in sextum Valentiniani consulatum et Valentiniani secundum duo milia CCCXCV ac deinde ab Auxonio

GAVCLUP

I nariæ scilicet *G*, nariis licet *C*, nariis licet *LSUP* ingenii *UP* tamen] tatem *C* 2 equidem *GL*, siquidem *C* huiusce] huius *SUP*, huiusmodi *L* rei quemquam] q. r. *UP*, rei *V* 3 tantique] antiqui *V* notaverunt *ACL*, dabitaverunt *V*, mutaverunt *S* quia] qui *A* ap. deum (dominum *GS*) non est acc. pers.] non est receptio pers. ap. deum *UP* 4 uestris *L* adiunctus *V* videtur *L* videor] videtur *A* istius modi *VVP* luculentissime *SUP*, loculentissime *L* 5 reserare *VCS*, enarrare *VP* si *om. A* ipsius] ipsius huius *UP* huiusce] *scripsi*, huiusce vel *GAVCLUP*, ac huiusce vel *S* 6 sollemnitates *V* ita *om. VP* digestum ordine *L*, digestam ordinationem *G* 7 quaestionis] *GASTP*, quaestiones *VCS** abstrusa et *V*, abstruxi *C*, obstrusae *SUP* expletur *S* 9 palestinae *V*, palestini *C* eps *V* doctissime *L* prologoque *A*, proloquoque *V* 10 sanctitate *V* hieronimi *L* isdem] hisdem *G*, his de *S* 11 presbiteri *L* quoque in lat. *L* probatur *V* sermone *L* 12 quae *om. G* venerabile *CL* nero *G* in] ad *S* consulatu *VL* 13 agniti *AL* niti] octini *VP* antimi *ACP* constat *G* 11 itidem] *V*, id idem *G*, et item *C*, item *ALSUP* a] ad *C* diluio] d. noe *V*, d. et noe *L* ad abr. usque nat. *GC*, abr. usq. ad nat. *V*, usque ad abraham nat. *A*, usque ad nat. abr. (abreue *L*) *LSUP* 15 anni *L* post duos *ius* ac sic fiunt a principio usque ad abraham anni *iiii*lxxxiiii *L* tribus et qu. annis] *liii* anno *S* 16 iam] etiam *G* et temp. *V* 17 gestarum *L* publicis *CUP*, publicis *G* scriptores] *GA*, scriptoris *V*, scriptores (scriptoris *V*, scripturis *C* apud barbaros (barbaros *L*, *ULSUP* 18 est orsus] *G^bL*, estersus *G^a*, est ortus *AC*, exorsus *SUP*, exhorsus est *V* historia *A* industriam suam *A* fide *L* 19 mundanarum *LSUP* coaetaneo] coaetaneorumque *G* relato perpendi *C* professi *CL* etiam *om. V* 20 literis *AP*, litterae *V* testes citare] *G*, testificare *A*, seiscitare *C*, seiscithare *V*, est seiscitare *L*, testes seiscitari *SUP* contentus] c. est *S*, conatus est *VP* saeculi *L* sacra *C* explicare *ALS* 21 tantarum *LSUP*, utantum *V* summam] *A*, summarum (summam *S**) consummatas *S^a*, consummatas *V*, consummatas *V²* et pr.] ex pr. *VS* textum *VVP* in *om. S* 22 plenitudinem *AVC* recapitulatione *G* comprehendens *V* tenorem *G* uen. nū *P* 23 sec. pr. *A* brevitatem *L* composuit *S*, proposuit *VP* 24 inchoarentur *V* exordium *AVL* in] usque in *VLS*, usque *C*, usque ad *UP* sextum *om. VP* 25 consulatu *S* valentinianis *A*, valentiniano *L* secundo *AL* ecc] ee *S* xen] xe *A* auxonio] *plurique cum latrulo*, auxonio *V*, ausonio *S*

Olybrioque consulibus, qui secuntur, ad octavum Valentiniani Augusti consulatum et
 Anthemi VII et LXX, et simul omnes a mundi origine usque ad Constantinum et
 Rufum praesentes consules quinque milia sexcenti quinquaginta et octo referuntur anni,
 quibus ob veritatem certius indagandam bissextos etiam copulavi, quo manifestius ap-
 5 pareret, utrum sibi vel bissextorum ratio vel dierum tam kalendarum Ianuariarum quam
 VIII kal. Aprilium, quo mundus traditur institutus, continuata disputatione concinerent.

8 Quibus undique versum congruentibus restabat inquiri, si lunae dimmeratio, quae
 die quarta existentis mundi, id est V kal. Apriles plena, hoc est quarta decima, iubente
 creatore in inchoatione noctis exorta est, pari lege transactis praesentibusque tempori-
 10 bus consonaret, qua tot saeculis computata et kal. Ianuariis tertia feria lunam vicensimum
 et VIII kal. Apr. feria secunda quartam decimam lunam Constantino et Rufo consuli-
 bus perseveranti ratione provenisse compertum est iuxta Aegyptiam disciplinam, qua
 evidentissime deprehensum est, quod noni decimi anni porrecta curricula in semet
 semper isdem vestigiis se revolvens annum quem vicensimum inchoaret, hunc eundem
 15 metiatur et primum, cum itaque nihil resedisset ambigui diebus lunis atque bissextis
 inde a constitutione mundana in nostram usque progeniem mirabili decursione con-
 cordibus, necessarium fuit, propter quod maxime huic inquisitioni secundum venerationis
 tuae mandatum mea desudabat intentio, ut instituta paschalia perscrutarer, vel illius
 temporis, quo praeceptione divina per Moysen a filiis Israel agnus est immolatus in
 20 Aegypto, vel praecipue illius, quo pro redemptione nostra atque salute ille verus agnus,
 cuius figurae praecesserant, pascha nostrum immolatus est Christus.

1. Cor. 5, 7.

9 Rursumque omnibus annis temporibus diebus ac luna maxime, quae iuxta Hebraeos
 menses facit, rite discussis a mundi principio secundum praedictae historiae fidem usque
 in diem, quo filii Israel paschale mysterium caelesti initiavere mandato et ab Aegyp-
 25 clade agni occisione salvati sunt, bissextorum pariter necessitate decursa, quantum

GAB (vide a v. 17 maxime) VCLSUP

1 quae V ad usque V, ab *GAL* octavo *L* valentiniano *VL*, valentiani *A* consulatu *CL*
 2 autem *G*, autem *CL*, autem *AUP*, anthemi *S* [iii et lxx] *scripsi eam S* (et lxx *omisso* iii *S**) *similiterque*
 anni lxxiii *P*, et lxxiii *V* *coniectura omnia*, iiiii et lxx *libri boni* omnis *V* originem *GL* 3 praesentes
 praesentis *AUC* consules (-lis *A*, -libus *C*) e. pr. *S* sexcenti] *cccc P*, lx *C* anni ref. *S* 4 quibus]
 qui V ob] hoc *A* veritate *L* certum *G*, tertius *C* indicandam V, indagandam *L*, ad indagandam *C*^b
 bissextus *ACL*, bisextum *V* copulavit *C* quod *UP* appareret *L* 5 sibi *om. A* nel] u *S*
 6 iiiii] octavo *G* quo mundus] qui mundo *S* institus *V* disputatione (dispositione *A*) concinerent
 (conclineret *S*)¹ disp. concinerent *V*, concinerent disp. *UP* 7 versum *L*, versis *VTP*, vernersis *S* con-
 gruentius *V* inquirere *G* dimmeratio quae] dimmerationum *V* 8 quarto *L* existens *V*, existenti-
 bus *L* hoc (id *UP*) est *om. L*¹ quartam decimam *V* 9 pari lege] parilis *V*, *recte fortasse* praesentibusque]
 quae praesentibus *UP* 10 consuleret *V* quam tot (tota *SP*, totam *V* s. computatam
libri et *om. V* tertia] ut *P* luna *LS* 11 iiiii] octavum *G*, ut *V* sec. ter. *STP* xiiii
 luna *LS*, luna xiiii *V* rufa *C* consules *A* 12 perseveratione *UP*, perseveranti oratione *S* per-
 venisse *VS*, promississet *V* iuxtam *C* aegyptium *A* qua evidentissime] qua evidentissimo *A*, quae en. *C*,
 quae et en. *V*, quia en. *UP* 13 quod] eam *V* annorum *STP* porrectam *V* in semet] in se et *A*,
 in semet ipsa *SSAM L* *VCLSUP*, insinnet *V* 14 se] sic *VTP* quae *L* incoarit *GL*, inchoat *S* eodem
A, eodem *S* 15 initiatur *V*, inciatu *C* resedisse ambiguae *L* atque] ac *UP* bissextus *C*
 16 inde *om. V* a conditione *C*, ab incoatione *V* mundi *L*, humana *UP* usque] u. ad *UP* mira-
 bile *C* 17 necessarium *A* quod] quam *VS* huic] meae huic *UP* inquisitione *libei plerique*, in-
 quacsitione *C* generationes *V* 18 mea] mea *++++ + G*, *om. V* desudabit *L* praesentarer *G*
 19 per moysen *om. P* 20 aegyptum *B* ill. praec. *S* redemptionem nostram *B* vere *B* agnus
om. G 21 figura praecesserat *VCLSUP* nostra *B* christus *om. G* 22 rursusque *VSUP*
 annis] a. mensibus *UP* diebus *om. V* ac] kalendis *UP* lunam *CL* quae] quam *V*, quaeque *L*,
om. B aebreorum *B* 23 mensis *ACL* discussus *A*, discursis *S**, decursis *S* praedicti *L* storiac *B*
 24 qua *G* filiis *V* pascalem *L* misteris *AL* initiare *UP* mandari *A* aegypti *G* 25 agni
om. A occisioni *B* necessitate decursa] *GACLSUP*, discursa nec. *B*, nec. discussa *V*

fida supputatio vestigavit, anni tria milia secenti octoginta novem, quinta feria, VIII kal. April., luna XIII, incipiente iam vespera docentur impleti, cuius sequenti die tertio millesimo scilicet anno ac sexcentesimo nonagesimo procedente, mense primo, VIII kal. April., luna XIII, noctis initio Hebraeos claruit agni sacrificium peregrisse: pascha quippe, sicut omnimoda traditione cognoscitur, anni principio, non fine celebratur, passum autem dominum nostrum Iesum Christum peractis ab ortu mundi quinque milibus ducentis viginti et octo annis eadem chroniceorum relatione monstratur, quod gestum inchoante vicensimo nono anno non potest dubitari, si quidem VIII kal. April., primo mense, luna XIII, vespera prodiente, sicut ab initio creaturae quarto die facta est, coepisse doceatur adiunctisque bissextis ad summam quinque milium ducentorum viginti octo annorum sequenti nono et vicensimo anno, quinta feria, duce sit traditione peruentum, primo vero azymorum die dominus Iesus Christus cenans cum discipulis, postquam sui corporis et sanguinis sacramenta patefecit, ad montem oliveti, sicut euangelia sancta testantur, progressus ibique detentus est a Iudaeis, tradente discipulo, dehinc sexta feria subsequente, id est VII kal. April., crucifixus est et sepultus tertiaeque die, hoc est V kal. April., dominica, resurrexit a mortuis.

Quapropter omnibus fixo sibi limite consonis necessarium erat propter paschalis observantiae rationem dies et lunas a mundi ipsius describi principio, quo possit rerum cursus evidenter agnosci, sed quia immensum opus maioris est otii, ne diutius praeccepta differrem, breviarium eius interim, quod tamen ex ipsius plenitudinis ordinatione descendat, ex tempore dominicae passionis diebus kalendarum Ianuariarum et nominibus consulum a duobus Geminis usque in consulatum Constantini et Rufi diligenti annotatione collectis per quadringentos triginta annos cum lunis atque temporibus ac deinceps sine consulibus per annos centum et duos futuros, ut quingentis triginta duobus annis omnis summa consistat, patefacere properavi, quae summa ita cunctarum, quibus exempta est, seriem regularum sua revolutione complectitur, ut eodem tramite et in id.

GABVCLSUP

1 supputacione *L* vestigavit] *GACTA*, inestigavit *L²SUP*, in inestigavit *B* secenti octoginta] *lx C* nonem] *iiii B* *iiiiii*] *iiii VC* 2 vespre *L* ducentur *VC* 3 miliario *V* ac] a *AC*, om. *P* nonagesimo] *lxxxiiii V* procedente *SL*, praecedente *V* post primo] *ins.* ni feria *S* *iiii*] ni *P*, om. *V* 4 haebreis *G* sacrificio] *B* 5 sicut om. *C* omnimodo] *BVV* cognoscitur] e. hic *xx*, que *L* principium *L* fine] fide *C*, in fine *S* celebrantur *V* 6 noster *B* ab ortu] *ab orto B*, ab ortu] *C* obortu *L*, amborum] *V* mundi] *post 7* annis *S* 7 milia ducentos] *viginte G* canoniceorum] *A* revolutione] *VP* 8 gestum] *g.* est *VP* ante] *xxiiii* *xxiiii S* *ins.* ee *V*, nec *VP* dubitari] *V* dubitare] *ACL* 9 luna om. *V* vespere] *GLS* prodigente] *C*, procedente] *S²VP*, praecedente] *S* creaturae] *creator ac CL*, a creatore] *VVP* quarta] *LS* 10 est om. *BL* docetur] *G²*, dicitur] *B*, dicitur] *V* summa] *GCL* 11 nig. octo ann. om. *VP* nono] *anno V* anni] *V* duce sit] *traditione] scripsi*, duce sit] *traditione G*, duce sit] *ratione C*, sit] *duce ratio A*, docet se] *om. L* traditione] *LS*, azimis] *intra rationem V*, azocerintra] *ratione B*, docet se] *traditione intra rationem VP* 12 praeventum] *S* primum] *A*, prima] *L* verum] *C* diem] *L* post die] *ins.* a principio] *mundi usque passione* *decxxiiii* anni fuerunt] *A* dominus] *d.* noster] *BSTP* christus] *om. L* discipulis] *d.* suis] *ACLSTP* 13 olim] *B* 15 dehinc] *deinceps S* *iiii BL*, ni] *V*, *iiii GCSUP*, x] *A* et] *ac L* sepultus] *s.* est] *VP* tertiaeque] *tertia BSTP* 16 die] *om. L* hoc] *id. A* ni] *STP*, *iiii A* dominica] *dominico S*, die] *dominico A* surrexit] *S* 17 quapropter] *propter A* sibi] *GACL*, om. *BVSTP* limitem] *A* consulatus] *VP* 18 observantia] *A* lunas] *lunias L*, lunares] *annos S* principia] *G*, principium] *CL* 19 cursum] *L* est] *otii o.* est] *S*, esto] *C*, est] *puri A* 20 deberem] *VVP*, deberem] *B* breviarium] *A* eius] *est A* post interim] *add.* explicavi] *BSTP*, eplacavi] *C*, explicavi] *L* quod] *qui V* plenitudines] *GL* explanationis] *B* 22 a] *om. VP* post geminis] *ins.* rufo] *scilicet uidelicet VP* et] *rabellio STP* in] *ad S* consulatu] *VG* 23 collectis] *S* quadringentos] *G* annis] *V* cum] *consulibus et BLVP* 24 sine] *cons.]* et] *sine cara V* futurus] *B* quingentis] *om. VP* triginta duobus] *quingentesos tricentos dxxx duobus V* 25 omnes] *C* constat] *LSTP* quam] *summam V* cunctorum] *A* 26 excerpta] *B*, excerpta] *L*, excerpta] *STP* serie] *A*, series] *S* regularum] *regulam quam L* suam] *L*, sue] *A* cubem] *V*, eorum] *G* tramitem] *V²*

unde est orta, revocetur et ad finem pristinum de novo circumacta perveniat, aderit autem misericordia domini, ut consummata potioris negotii veritate, quam superius iam promisi, saeculorum omnium rationem, qua sacra festivitas absque scrupulo celebranda pandatur, non magis sensibus intimatam quam praesentatam vestris aspectibus aesti-

- 5 metis.
- 11 Illud praeterea insinuare non distuli propter diversorum paschaliū conditores, ubi in hoc eodem cyclo dies paschae gemina designatione positus invenitur, id est ubi luna XV die dominica et post septem dies vicesima secunda conscribitur, non meo iudicio aliquid definitum, sed pro ecclesiarum pace apostolici pontificis electioni serva-
- 10 tum, quatenus nec ego quod ad meum pertinebat officium praeterirem et in eius constitueretur arbitrio, qui universali ecclesiae praesideret, quoniam potissimum dies in tali conditione sollemnitati praecipuae deputetur. nam ceteris, quae e latere similiter adiecta sunt, non firmatur auctoritas, sed varia significatur opinio.
- 12 Cum vero contigerit luna vicesima septima sabbato vel maxime die kalendarum
- 15 Ianuariarum provenire absque bissexto, noverit sanctitas tua pascha nisi aut XIII kal. Apr. secundum Latinos, quod nunquam celebratum, etiamsi luna conveniat, penitus invenitur, aut VIII kal. Maias secundum Aegyptios, quod aliquotiens observatum est, reperiri non posse.

GABVCLSTP. 14 cum vero — 18 non posse *adlegat Beda de temp. rat. c. 51.*

I est orta] orat V^a , erat V^{bp} de nouo S 2 consummatam STP potioris] potiore C , superioris VTP veritatem $ABLSUP$ sup. iam promisi] BT , sup. iam promissa e GCL , sup. comprehendi iam praemisso LS , comprehendi sup. iam promisi VP 3 ratione $GASTP$, om. L festiuitate L 4 paudentur L intimata V presentata VL extimtis G 6 insinuari VL destiti V diversorium V conditorem VP , conditoris C 7 in hoc eodem (eadem L) eod. in hoc G , hoc in eod. STP ciei] B , cielum A dies om. V geminata S positus om. A ubi om. B 8 xii] xiiii B die] BT , et die $GACL$, et dies STP scribitur V meum iudicium A 9 definitum est B , definitur A sed] se A apostolicae CLP pontifices VP electioni] G , electione *vel* elictione *reliqui* scrutatum VP

10 nec ego] ne ego S^a , negotium S pertinebat] p. iudicio A 11 arbitrium quia L uniuersale C , uniuersalia B , in (en V) uniuersali VP praesiderit $ALVP$, praesiderit VC quemnam A , quoniam V

12 tale ACL sollemnitate ABV , sollemnitatis L nam] nam et BC et ex G , a STP , om. V similiter om. B 11 lunam vicesimam septimam *Beda* sabbati V die] d. dominico L 15 ianuaras G , ianuarium V pronenerit $ABLS^*VP$ bissexto ABV tua] nostra $ALSTP$ cum *Beda* pascha] quod pascha *Beda* nisi aut] nisi S , om. *Beda* 16 quod nunquam (nmsquam VP) hand unquam S cum *Beda* celebratum] e. est B , celebrandum S cum *Beda* 17 inueniatur VP kal. om. B mad. C quod] cum V obseruandum L cum *Beda* 18 repperiri] VS^*V , repperire *reliqui*

propter subscriptiones v. p. 670.

Lateralium libri omnes exhibent similiter dispositum ordinibus sex, et summissa Victoriana dispositionem eam a prioribus ostendit lateralibus annorum LXXXVIII (infra app. II) similiter ordinatum. decennario in codice L ita separantur, ut singulis tituli ordinem illorum praescribantur, similiterque probabile est ordinatum fuisse librum S; reliqui decennario non distinguunt. dispositio secundum diversos libros haec est.

1) Numeri anni cyclici in plerisque libris primum locum tenent, secundum in solo S; anno I et praescribit G, an. (et a. I et. ABZ, numerum solum LSNUP, ex quibus L decennarium suis inscribens cyclum Victori (saepe vocabulo breviato). annis bissertilibus littera B (aliquoties B in B) rubro fere colore adscribitur aut numerum in GABUP, post numerum SNZ, abest ab L. praeterea singulis annis praescribant aut com. aut emb. UP.

2) Sequuntur consules in GAN, praecedunt numerum, ut diei, in S, in fine post lunam paschalem eos collocat L, omittunt consules B (praeter primos) ZUP. ponuntur in hoc quoque laterculo nomina solo, nisi quod ad primos addit esse G similiterque SL, praeterea in consulibus singularibus spatium eplendi causa solent adscribi v. c. cons. denique superscribit huic ordini consules L.

3) Deinde sub praescriptione per singulos annos (ad solum secundum annum eam habet N) repetita (nisi quod pro ea in L superscriptio est) kal. sic plerumque, aliquoties kalendas G) Ian. quae curie breviatur dies hebdomadis, a quo annus incipit, cantantur plerumque sic: die dominica, die II (et III et IIII et V et VI) fer. (pro quo vocabulo plerumque est feb. in G, passim f. in aliis libris, omittit A), die sabbato: in solo L feriae numerantur omnes a I ad VII.

4) Sequitur eiusdem diei luna (lun. plerumque G); adest in N ad solum annum secundum.

4*) Interponitur initium quadragesimae sequente die et luna in libris UP, sine dubio iustitiana.

5) Deinde venit pascha (sic semper, ubi perscribitur, GVB, pasca L, saepe notatum sola littera prima) plerumque miniatum adiecto die.

6) Sequitur eiusdem diei luna ut supra.

Ad compendiorum varietatem in vocabulis kal., id., fer. et in mensium vocabulis similibusque non attendi.

B. †) anno I ¹⁾	([28]. 560)	duobus ²⁾ Geminis essl. ³⁾	kal. Ian. d. V fer. ⁴⁾
	1) crucifixio xpo coss. <i>ins. S</i>	2) diebus <i>G</i> ¹⁾ 3) ruffino et rubellio	4) fer. <i>om. G</i> (<i>om. ess.</i>) <i>ins. S</i>
anno II	([29]. 561)	Vicinio ¹⁾ et Longino ²⁾	kal. Ian. d. sabbato
		1) uinico <i>S</i> 2) longino <i>AS</i> , longo <i>GL</i>	
anno III	([30]. 562)	Sulpicio ¹⁾ et Sylla ²⁾	kal. Ian. d. dominica
		1) sulphio <i>A</i> 2) silla <i>AL</i>	
anno IIII	([31]. 563)	Priseo et Vitellio ¹⁾	kal. Ian. d. II fer. ²⁾
		1) netellio <i>A</i>	2) feb. <i>hic et passim pro fer. G</i>
B. anno V	([32]. 564)	Gallo ¹⁾ et Noniano ²⁾	kal. Ian. d. III fer.
		1) galli <i>L</i> 2) noniano <i>AL</i>	
anno VI	([33]. 565)	Gallieno et Plautiano ¹⁾	kal. Ian. d. V fer.
		1) plausiano <i>L</i> , plaucian (<i>sic</i>) <i>A</i>	
anno VII	([34]. 566)	Proculo et Nigrino	kal. Ian. d. VI fer.
anno VIII	([35]. 567)	Iuliano et Asprenate ¹⁾	kal. Ian. d. sabbato
		1) asprinate <i>AL</i>	
B. anno VIII	([36]. 568)	Publicola ¹⁾ et Nerva	kal. Ian. d. dominica
		1) publicula <i>A</i>	
anno X	([37]. 569)	Caesare ¹⁾ et Iuliano	kal. Ian. d. III fer.
		1) caesari <i>G</i>	
anno XI	([38]. 570)	Caesare II ¹⁾ et Saturnino	kal. Ian. d. IIII fer.
		1) ii <i>om. A</i>	
anno XII	([39]. 571)	Saturnino ¹⁾ II ²⁾ et Venusto ³⁾	kal. Ian. d. V fer.
		1) secundo <i>S</i> 2) <i>om. AS</i> 3) uedusto <i>A</i>	
B. anno XIII	([40]. 572)	Tiberio ¹⁾ et Gallo	kal. Ian. d. VI fer.
		1) theberio <i>A</i>	
anno XIIIII ¹⁾	([41]. 573)	Crispino ²⁾ et Tauro	kal. Ian. d. dom.
1) xiiii <i>A</i>		2) crispo <i>S</i>	
anno XV	([42]. 574)	Vicinio ¹⁾ et Cornelio ²⁾	kal. Ian. d. II fer.
		1) uic . . . . <i>L</i> , uinico <i>S</i> 2) et cornelio] . . . . <i>lio L</i>	
anno XVI	([43]. 575)	Asiatico ¹⁾ et Silano ²⁾	kal. Ian. d. III fer.
		1) aus . . . . <i>L</i> 1) lisano <i>A</i> , ... ano <i>L</i>	
B. anno XVII	([44]. 576)	Tiberio ¹⁾ II ²⁾ et Vitellio ³⁾	kal. Ian. d. IIII ⁴⁾ fer.
		1) thephero <i>A</i> 2) <i>om. GA, inc. L</i> 4) u <i>A</i>	
		3) netellio <i>A</i>	
††) anno XVIII	([45]. 577)	Vitellio ¹⁾ et Publicola ²⁾	kal. Ian. d. VI fer.
		1) ii <i>ins. G²S</i> 2) publicula <i>AL</i>	
anno XVIII	([46]. 578)	Varano ¹⁾ et Gallo	kal. Ian. d. sab.
		1) ueramo <i>S</i> , uarano <i>vel</i> uerano <i>Prosp.</i> , uerano <i>Cass.</i>	
anno XX	([47]. 579)	Vetere et Nerviliano ¹⁾	kal. Ian. d. dominica ²⁾
		1) ueniliano <i>S</i> 2) dominico <i>G</i>	

GALESN (salum a. I omissis cos.) *B* (omissis cos. praeter primos).

†) *G* addit m. saec. VIII in margine: primum pasca ciclo (prima superser., sed deletum) decennouale X^{mo}, Iuare VII^{mo}, coneur. II (anno III), ciclo solare XVIII^{mo} (anno VHXVIII^{mo}), kl. Ian. Iu XVIII, epacte VIII, indictione noua, kld. ianu. V feria. ††) *Gregorius Turon. hist. Franc.* 5, 17: eo anno dubietas

lun. XVIII ⁵⁾ 5) xiiii AB ²	pascha V kal. Apr.	lun. XVI ⁶⁾ 6) xiii GL	
lun. XXX	pascha XV kal. Mai.	lun. XVII ³⁾ 3) xii A	
lun. XI ³⁾ 3) x A	pascha V ⁴⁾ id. Apr.	lun. XX	
lun. XXI	pascha VIII ³⁾ kal. Apr. 3) vi S, vii A	lun. XVI ⁴⁾ 4) xi S	
lun. III	pascha [id. Apr. <i>nullus plene, [ ] habent GALS, [ ] B</i>	lun. XVI ³⁾] [[XVII ⁴⁾ k. Mai. lun. XVII]] 3) xiii I 4) xiiii B	
lun. XIII	pascha non. Apr.	lun. XVIII	
lun. XXV	pascha V kal. ¹⁾ Apr. 1) n. kal.] id. A	lun. XXII ²⁾ 2) xxi G	
lun. VI	pascha III id. Apr.	lun. XVI	
lun. XVII	pascha kal. ²⁾ Apr. 2) iiii n. B	lun. XVII ³⁾ 3) xiiii B	
lun. XXVIII	pascha XI kal. Mai.	lun. XVIII ²⁾ 2) xx S	
lun. VIII	pascha [VIII id. Apr. <i>plene GA, [ ] om. BS</i>	lun. XV	Latini] id. Apr. lun. XXII
lun. XX	pascha III ⁴⁾ kal. Apr. 4) iii L	lun. XVIII ⁵⁾ 5) xiiii G	
lun. I	pascha XV ²⁾ kal. Mai. 2) xiiii B	lun. XVIII ³⁾ 3) xiiii B	
lun. XII	pascha V ³⁾ id. Apr. 3) vi GA	lun. XXI	
lun. XXIII	pascha VIII kal. Apr.	lun. XVII	
lun. III	pascha XVIII ³⁾ kal. Mai. 3) iiii B, xiii G	lun. XVIII ⁴⁾ 4) xiii G	
lun. XVI ⁵⁾ 5) xi GL	pascha non. ⁶⁾ Apr. 6) iiii id. B	lun. XXI ⁷⁾ 7) xxi B	
lun. XXVII ³⁾ 3) xxii GL	pascha XIII ⁴⁾ kal. Mai. 4) iiii B	lun. XV ⁵⁾ 5) xii AS	
lun. VIII ²⁾	pascha III id. Apr.	lun. XVIII ³⁾ 3) xiii L	
lun. XVIII ³⁾ 3) xiiii G, xiiii B ³	pascha III non. Apr.	lun. XXI	

paschae fuit. in Gallis vero nos eum multis civitatibus XIII kal. Mai. sanctum pascha celebramus: alii vero eum Spaniis XII k. Apr. sollempnitate[m] hanc tenuerunt. tamen ut tenent fontes illi, qui in Spaniis ante dei coeplentur, in nostrum paschae repleti sunt. *Cy. a. 117. 360. 455 et Keusch ad Gregorium l. v. et uicars Aelae 9. 127.*

B. anno XXI ¹⁾	([48]. 580)	Claudio ²⁾ et Orfito	kal. Ian. d. II fer.
	1) xii <i>G</i> ^a	2) cladio <i>L</i>	
anno XXII	([49]. 581)	Silvano et Silvio ¹⁾	kal. Ian. d. III fer.
		1) sillio <i>L</i>	
anno XXIII	([50]. 582)	Tiberio III ¹⁾ et Antonino	kal. Ian. d. V fer.
		1) om. <i>A</i>	
anno XXIII	([51]. 583)	Silano ¹⁾ et Othone ²⁾	kal. Ian. d. VI fer. ³⁾
		1) silvano <i>G</i> , silane <i>A</i>	3) ni fer.] sab. <i>G</i> ³
		2) othone <i>G.A.</i> , honone <i>L</i>	
B. anno XXV	([52]. 584)	Silano ¹⁾ II ²⁾ et Antonino II ³⁾	kal. Ian. d. sab.
		1) silvano <i>G</i>	2) om. <i>AS</i>
		3) om. <i>AS</i>	
anno XXVI	([53]. 585)	Marcellino et Aviola ¹⁾	kal. Ian. d. II fer.
		1) aliola <i>G</i> , anioli <i>A</i>	
anno XXVII	([54]. 586)	Nerone ¹⁾ et Vetere ²⁾	kal. Ian. d. III fer.
		1) naerone <i>L</i> , nerone i <i>A</i> ¹ , nerone ii <i>G.A.</i> ²	
		2) i <i>add. A</i>	
anno XXVIII	([55]. 587)	Nerone II ¹⁾ et Pisone ²⁾	kal. Ian. d. III fer.
		1) iii <i>A</i> , ni <i>G</i>	2) phisone <i>L</i> , pysone <i>A</i>
B. anno XXVIII	([56]. 588)	Nerone III ¹⁾ et Messala ²⁾	kal. Ian. d. V fer.
		1) iiiii <i>G.A.</i>	2) mesala <i>A</i> , misalla <i>L</i>
anno XXX	([57]. 589)	Nerone IIII ¹⁾ et Cornelio	kal. Ian. d. sab.
		1) n <i>G.A.</i>	
†) anno XXXI	([58]. 590)	Pio et Corpiliano ¹⁾	kal. Ian. d. dominica ²⁾
		1) corniliano <i>G</i> , carpiliano <i>S</i> , turpiliano <i>Prosp. Cass.</i>	2) dominico <i>G</i>
anno XXXII	([59]. 591)	Macrino ¹⁾ et Gallo	kal. Ian. d. II fer.
		1) magrino <i>L</i> , agrino <i>A</i>	
B. anno XXXIII	([60]. 592)	Crasso et Basso	kal. Ian. d. III fer.
anno XXXIII	([61]. 593)	Silvano et Paulino ¹⁾	kal. Ian. d. V fer.
		1) paulo <i>L</i>	
anno XXXV	([62]. 594)	Celsino et Apuleio ¹⁾	kal. Ian. d. VI fer.
		1) apuleio <i>S</i> , apoleio <i>G</i> , pulcio <i>A</i> , apoleino <i>L</i>	
anno XXXVI	([63]. 595)	Capitone ¹⁾ et Rufo ²⁾	kal. Ian. d. sabbato
		1) capitoneae <i>L</i> , papitone <i>A</i> ^a	
		2) ruffo <i>A</i>	
B. anno XXXVII	([64]. 596)	Italico et Turpiliano	kal. Ian. d. dom.
anno XXXVIII	([65]. 597)	Silvano et Othone ¹⁾	kal. Ian. d. III fer.
		1) otonae <i>L</i>	
anno XXXVIII	([66]. 598)	Vespasiano ¹⁾ et Tito	kal. Ian. d. ²⁾ III fer.
		1) uespasian <i>A</i>	2) quae sequuntur ante a. sequentis Ian. d. n fer. om. <i>A</i> (cf. ad a. 49)
anno XL	([67]. 599)	Vespasiano II et Tito II	kal. Ian. d. V fer.
B. anno XLI ¹⁾	([68]. 600)	Vespasiano ¹⁾ III et Nerva	kal. Ian. d. VI ²⁾ fer.
		1) uespasiano <i>A</i>	2) n <i>B</i>

*G.A.L.S.V.*² a. 28-41 *omissis consulibus* B (*om. cos.*)

†) cf. *Gregorius hist. Franc.* 10, 23: Dubietas pascae fuit ob hoc, quod in cyclum Victori luna XV pascham scripsit fieri. sed ne Christiani ut Iudaei sub hac luna haec sollemnia celebrarent, addidit Latini

lun. XXX	pascha XI kal. Mai.	lun. XXI ³⁾ 3) xxii B	
lun. XI	pascha VIII id. Apr.	lun. XVII ²⁾ 2) xvi GL	
lun. XXII	pascha III ²⁾ kal. Apr. 2) iii B	lun. XX	
lun. III	pascha XIII kal. Mai. ⁴⁾ 4) xiiii k. mai. om. in spat. eae. B	lun. XXI	
lun. XIII	pascha III ⁴⁾ non. Apr. 4) ii B	lun. XVI ⁵⁾ 5) xvii B	
lun. XXV	pascha VIII kal. Apr.	lun. XVIII ²⁾ 2) xviii L.PB	
lun. VI	pascha XVIII kal. Mai. ³⁾ 3) aprt. G	lun. XX	
lun. XVII	pascha III kal. Apr.	lun. XVI	
lun. XXVIII ³⁾ 3) xxviii L	pascha XIII ⁴⁾ kal. Mai. 4) xiii B	lun. XVI ⁵⁾ 5) xvii BSL	
lun. VIII	pascha III id. Apr.	lun. XVIII ²⁾ 2) xviii A ⁹	
lun. XX	pascha [VII ³⁾ kal. Apr. sic plene GA, [ ] om. BLS, [ ] om. A ² 3) vi G	lun. XV	[[⁴⁾ Latini] III ⁵⁾ non. Apr. lun. XXII ⁶⁾]] 1) hic ins. A 5) om. G 6) xxi A
lun. I	pascha XVII kal. Mai.	lun. XVI	
lun. XII	pascha VIII id. Apr.	lun. XVIII ¹⁾ 1) xviii B	
lun. XXIII	pascha III kal. Apr.	lun. XXI	
lun. III	pascha [III id. Apr. sic plene GA, [ ] om. BLS, [ ] om. A ²	lun. XV	[[Latini] XIII ²⁾ kal. Mai. lun. XXII]]
lun. XVI	pascha III non. Apr.	lun. XVIII ³⁾ 3) xviii ABL	2) xviii B, xiii G
lun. XXVII ¹⁾ 1) xviii A	pascha X ²⁾ kal. Mai. 2) viii B	lun. XX ³⁾ 3) xviii L	
lun. VIII	pascha [VII id. Apr. sic plene GA, [ ] om. BS, [ ] om. LA ²	lun. XV	[[Latini] XVIII ²⁾ kal. Mai. lun. XXII]]
lun. XVIII	pascha III kal. Apr.	lun. XVIII	2) xviii A, xi B
lun. XXX	pascha XIII kal. Mai.	lun. XVIII	
lun. XI ³⁾ 3) x A	pascha ⁴⁾ III ⁵⁾ id. Apr. 4) crasum G 5) iii A, vi G 6) xvii GLB	lun. XXI ⁶⁾	

antem luna XXII. ob hoc multi in Galliis XV luna celebraverunt, nos autem XXII. inquisivimus tamen studiosè, sed fontes Hispaniæ, quæ divinitus implentur, in nostrum pascha repleti sunt et Krusch *opus Archiv* 9, 128.

anno XLII	([69]. 604)	Vespasiano ¹⁾ III et Tito III ²⁾	kal. Ian. d. dominico
		1) nespasiano A 2) om. A	
anno XLIII	([70]. 602)	Vespasiano ¹⁾ V et Tito III	kal. Ian. d. II fer.
		1) nespasiano A	
anno XLIII	([71]. 603)	Vespasiano ¹⁾ VI et Tito V	kal. Ian. d. III fer.
		1) nespasiano A	
B. anno XLV ¹⁾	([72]. 604)	Vespasiano ¹⁾ VII et Tito VI	kal. Ian. d. III fer.
		1) nespasiano A	
anno XLVI	([73]. 605)	Commodo et Rufo ¹⁾	kal. Ian. d. VI fer.
		1) rufo A	
anno XLVII	([74]. 606)	Vespasiano VIII et Tito VII	kal. Ian. d. sab.
anno XLVIII	([75]. 607)	Vespasiano ¹⁾ VIII et Tito VIII	kal. Ian. d. dom.
		1) nespasiano A	
B. anno XLVIII	([76]. 608)	Silvano et Vero	kal. Ian. d. II fer.
		<i>ins. xlviii domiciano et rufo k. ian. d. ii l. niiii ps nii id ap. l. xui (xu A²⁾ ad latium a. 39</i>	
		<i>explendum</i>	
anno L	([77]. 609)	Domitiano et Messaliano ¹⁾	kal. Ian. d. III ²⁾ fer.
		1) misaliano A, messiliano G: domicianus et rufo ii L 2) iii A	
anno LI	([78]. 610)	Domitiano II ¹⁾ et Rufo ²⁾ II	kal. Ian. d. V fer.
		1) domicianus ii et missiliano L 2) rufo A	
anno LII	([79]. 611)	Domitiano ¹⁾ III et Sabino ²⁾	kal. Ian. d. VI fer.
		1) domitianus L 2) sapino A, rufo iii L	
B. anno LIII	([80]. 612)	Domitiano ¹⁾ III et Rufo III ²⁾	kal. Ian. d. sab.
		1) domitianus L 2) rufo iii, sabino L	
anno LIII	([81]. 613)	Domitiano V et Dolabella ¹⁾	kal. Ian. d. II fer.
		1) doladella L	
anno LV	([82]. 614)	Domitiano VI et Rufo III ¹⁾	kal. Ian. d. III ²⁾ fer.
		1) rufo (om. iii) S 2) iii G	
anno LVI	([83]. 615)	Flavio ¹⁾ et Traiano	kal. Ian. d. III fer.
		1) flavii L	
B. anno LVII	([84]. 616)	Domitiano VII et Nerva	kal. Ian. d. V fer.
anno LVIII	([85]. 617)	Traiano II ¹⁾ et Gabrione ²⁾	kal. Ian. d. sab.
		1) om. S 2) grabione L ¹ , glabrione L ² S	
anno LVIII	([86]. 618)	Domitiano VIII et Saturnino ¹⁾	kal. Ian. d. dom.
		1) saturno A	
anno LX	([87]. 619)	Silvano et Prisco ¹⁾	kal. Ian. d. II fer.
		1) crispo G	
B. anno LXI	([88]. 620)	Asprenate ¹⁾ et Clemente ²⁾	kal. Ian. d. III fer.
		1) asprinate AL 2) clemen A	
anno LXII	([89]. 621)	Domitiano VIII ¹⁾ et Clemente ²⁾	kal. Ian. d. V fer.
		1) viii GL ¹ L ¹ 2) clemente A, clemente ii GS Cass.	
anno LXIII	([90]. 622)	Nerva II et Rufo ¹⁾	kal. Ian. d. VI fer.
		1) rufo u GL	

GALSN² a. 42—53 om. cas.) B (om. cas.).

1) et a 482.

lun. XXII	pascha VII ³⁾ kal. Apr. 3) iiii G	lun. XVII	
lun. III	pascha XVII ²⁾ kal. Mai. 2) xii B	lun. XVIII	
lun. XIII	pascha VII ²⁾ id. Apr. 2) iiii G	lun. XXI ³⁾ 3) xx A	
lun. XXV	pascha [XI ²⁾ kal. Apr. <i>plene nullus, [ ] habent G, ABS, [ ] [ ] L</i>	lun. XVI] . . . . . [[III kal. Apr. lun. XXII]]	2) x B
lun. VI	pascha III id. Apr.	lun. XVII	
lun. XVII	pascha III ¹⁾ non. Apr. 1) om. A	lun. XX	
lun. XXVIII	pascha VIII ²⁾ kal. Mai. 2) iiii G	lun. XXI ³⁾ 3) xxii S	
lun. VIII	pascha VII ¹⁾ id. Apr. 1) ii G, AB	lun. XVI	
lun. XX	pascha III kal. Apr.	lun. XVIII ³⁾ 3) xiiii A ² B	
lun. I	pascha XIII ³⁾ kal. Mai. 3) xii A	lun. XX	
lun. XII	pascha II ⁴⁾ non. Apr. 1) i A	lun. XVI ⁵⁾ 5) xiiii B	
lun. XXIII	pascha VII ³⁾ kal. Apr. 3) ii B	lun. XVIII	
lun. III	pascha XVII kal. Mai.	lun. XVIII ²⁾ 2) xiiii G, A	
lun. XVI	pascha II kal. Apr.	lun. XVI ³⁾ 3) xii G	
lun. XXVII	pascha XII kal. Mai.	lun. XVII ²⁾ 2) xii G, xiiii ABS	
lun. VIII	pascha III ¹⁾ id. Apr. 1) ii B	lun. XVIII ²⁾ 2) xiiii A ² , xx B	
lun. XVIII ³⁾	pascha [VI kal. Apr. 3) xiiii B	lun. XV	[[Latini] III ⁴⁾ non. Apr. 1) om. G, A
lun. XXX	pascha XVI kal. Mai.	lun. XVI	lun. XXII ⁵⁾]] 5) xxi B
lun. XI	pascha VI id. Apr. ²⁾ 2) apr. om. in sp. vac. L	lun. XVIII ³⁾ 3) xiiii A ²	
lun. XXII	pascha III ³⁾ kal. Apr. 3) ii B	lun. XXI ⁴⁾ 4) xx B	
lun. III	pascha II ³⁾ id. Apr. <i>sic plene G, A, [ ] om. B, S, [ ] [ ] om. L</i>	lun. XV	[[Latini] XIII kal. ⁴⁾ Mai. 4) id. B
lun. XIII	pascha II non. Apr.	lun. XVIII ²⁾ 2) xiiii A	lun. XXII]]

anno LXIII	([91]. 623)	Flavio ¹⁾ et Vetere 1) flavio <i>Prosp. Cass.</i>	kal. Ian. d. sab.
B. anno LXV	([92]. 624)	Sabino ¹⁾ et Antonino 1) sabino <i>AL</i>	kal. Ian. d. dom.
anno LXVI	([93]. 625)	Nerva III et Traiano III	kal. Ian. d. III fer.
anno LXVII	([94]. 626)	Senecione ¹⁾ et Palma 1) senecione <i>AL</i>	kal. Ian. d. III fer.
anno LXVIII	([95]. 627)	Traiano III et Frontone	kal. Ian. d. V fer.
B. anno LXVIII	([96]. 628)	Traiano V et Orfito	kal. Ian. d. VI fer.
anno LXX	([97]. 629)	Senecione ¹⁾ II et Sura 1) senecione <i>A</i> , senecione <i>L</i>	kal. Ian. d. dom. ²⁾ 2) sab. <i>Z</i>
anno LXXI	([98]. 630)	Traiano VI et Maximo	kal. Ian. d. II fer.
anno LXXII	([99]. 631)	Senecione ¹⁾ III et Sura II ²⁾ 1) senecione <i>A</i> , senecione <i>L</i> 2) <i>om. L</i>	kal. Ian. d. III fer.
anno LXXIII	([100]. 632)	Urbano ¹⁾ et Marcello 1) urbo <i>G</i>	kal. Ian. d. III fer.
anno LXXIII ¹⁾	([101]. 633)	Candido et Quadrato 1) lxxiii <i>G</i> ¹	kal. Ian. d. VI ²⁾ fer. 2) <i>u. BZ</i>
anno LXXV	([102]. 634)	Commodo et Cereale ¹⁾ 1) cereale <i>A</i>	kal. Ian. d. sab.
anno LXXVI	([103]. 635)	Senecione ¹⁾ III et Sura ²⁾ III ³⁾ 1) senecione <i>L</i> , senecione <i>A</i> 2) et esura <i>A</i> 3) <i>om. AL</i>	kal. Ian. d. dom.
B. anno LXXVII	([104]. 636)	Gallo et Bradua 1) <i>i. Z</i>	kal. Ian. d. II ¹⁾ fer.
anno LXXVIII	([105]. 637)	Africano ¹⁾ et Crispino 1) africano <i>A</i>	kal. Ian. d. III fer.
anno LXXVIII	([106]. 638)	Crispino II ¹⁾ et Buleno ²⁾ 1) <i>om. S</i> 2) soleno <i>S</i>	kal. Ian. d. V fer.
anno LXXX	([107]. 639)	Pisone ¹⁾ et Rustico 1) physone <i>A</i>	kal. Ian. d. VI fer.
B. anno LXXXI	([108]. 640)	Traiano VII et Africano	kal. Ian. d. sab.
anno LXXXII	([109]. 641)	Celso et Crispino	kal. Ian. d. II fer.
anno LXXXIII	([110]. 642)	Hasta ¹⁾ et Pisone ²⁾ 1) asta <i>ALS</i> 2) plisone <i>L</i> , physone <i>A</i>	kal. Ian. d. III fer.
anno LXXXIII	([111]. 643)	Messala ¹⁾ et Pedone ²⁾ 1) missala <i>L</i> , mesala <i>A</i> 2) pidone <i>L</i>	kal. Ian. d. III fer.
B. anno LXXXV	([112]. 644)	Emelio ¹⁾ et Vetere 1) (a)emilio <i>LS</i>	kal. Ian. d. V fer.
anno LXXXVI	([113]. 645)	Nigro ¹⁾ et Aproniano 1) nigriño <i>L</i>	kal. Ian. d. sab.
anno LXXXVII	([114]. 646)	Claro et Alexandro	kal. Ian. d. dom.
anno LXXXVIII	([115]. 647)	Hadriano ¹⁾ et Salinatore ²⁾ 1) adriano <i>AL</i> 2) salinatere <i>A</i> , rustico <i>S</i>	kal. Ian. d. II fer.

GALSB (om. eos.) Z (tab. a. 70, omissis in spaliis raris paschatis cum lunis suis per a. 78—80).

lun. XXV	pascha VI kal. ²⁾ Apr. 2) id. B	lun. XXI	
lun. VI	pascha XVII ²⁾ kal. Mai. 2) xii .A, xu B	lun. XXI ³⁾ 3) xxii GB	
lun. XVII	pascha II kal. ¹⁾ Apr 1) id. .A	lun. XVII	
lun. XXVIII	pascha XII kal. Mai.	lun. XVIII ²⁾ 2) xix S	
lun. VIII	pascha II id. Apr.	lun. XXI	
lun. XX	pascha VI ¹⁾ kal. Apr. ²⁾ 1) u B 2) mai. B	lun. XVI ¹⁾ 3) xiiii ALB	
lun. I ³⁾ 3) xiii Z	pascha XVI kal. Mai.	lun. XVII ⁴⁾ 4) xviii Z	
lun. XII ¹⁾ 1) xiiii Z	pascha VI id. Apr.	lun. XX ²⁾ 2) xii G	
lun. XXIII ³⁾ 3) xu Z	pascha VIII kal. Apr.	lun. XVI ⁴⁾ 4) xviii Z	
lun. III ²⁾ 2) xii Z	pascha II ³⁾ id. Apr. 3) om. BZ	lun. XVI ⁴⁾ 4) xvii B, xviii Z	
lun. XVI ³⁾ 3) xu GAB, xviii Z	pascha II non. Apr.	lun. XX ⁴⁾ 4) xxi Z	
lun. XXVII	pascha VIII ²⁾ kal. ³⁾ Mai. ⁴⁾ 2) iiii .A, u Z 3) id. Z 4) apr. ZS 5) xvii G, xii Z, xxii S	lun. XXI ⁵⁾	
lun. VIII ⁴⁾ 1) xviii Z	pascha V id. ²⁾ Apr. 5) u id.] k, Z	lun. XVII ⁶⁾ 6) xviii Z	
lun. XVIII ²⁾ 2) xx Z	pascha II ⁴⁾ kal. Apr. 3) ii k, apr.] k, apr. B, xii k	lun. XVIII ⁴⁾ m. Z 4) xx B, om. Z	
lun. XXX ²⁾ 2) i Z	pascha XII kal. Mai.	lun. XX	
lun. XI ³⁾ 3) xii Z	pascha non. Apr.	lun. XVI	
lun. XXII ²⁾ 2) xxi .A, xxviii Z	pascha V kal. ³⁾ Apr. 3) id. B	lun. XVIII	
lun. III	pascha XVI ⁴⁾ kal. Mai. 1) u G, xu B	lun. XVIII ²⁾ 2) xx B	
lun. XIII	pascha [kal. Apr. sic plene GA, [ ] om. SBZ, [ ] om. L	lun. XV 1) u GAZ	[[[Latini] VI ¹⁾ id. Apr. lun. XXII]]
lun. XXV ³⁾ 3) xxviii .A, xxii Z	pascha VIII ⁴⁾ kal. Apr. 1) iiii .A	lun. XVIII ⁵⁾ 5) xii .A	
lun. VI ³⁾ 3) u .A	pascha id. Apr.	lun. XVIII	
lun. XVII	pascha II ²⁾ non. Apr. 2) om. B	lun. XXI ³⁾ 3) xvii B	
lun. XXVIII	pascha XV kal. Mai. sic plene GA, [ ] om. LSBZ	lun. XV ²⁾ 2) xvii Z, xii S	[Greci ³⁾ VIII kal. Mai. 3) sic G, Latini .A lun. XVII ⁴⁾ 4) xvii .A
lun. VIII	pascha V id. Apr.	lun. XVIII	
lun. XX	pascha kal. Apr.	lun. XXI	

B. anno LXXXVIII ([116]. 648)	Hadriano ¹⁾ II et Rustico ²⁾	kal. Ian. d. III fer.
	1) adriano <i>AL</i> 2) et siliano <i>S</i>	
anno XC	([117]. 649) Servilio et Fulvio	kal. Ian. d. V fer.
anno XCI	([118]. 650) Vero ¹⁾ et Augure ²⁾	kal. Ian. d. VI fer.
	1) viro <i>A</i> 2) agure <i>G</i> , augore <i>L</i>	
† anno XCII	([119]. 651) Aviola et Pansa	kal. Ian. d. sab.
B. †† anno XCIII ([120]. 652)	Paterno et Torquato ¹⁾	kal. Ian. d. domin.
	1) torquatur <i>A</i>	
anno XCIII	([121]. 653) Gabrione ¹⁾ et Aproniano ²⁾	kal. Ian. d. III fer.
	1) glabrione <i>S</i> 2) apriliano <i>A</i>	
anno XCV	([122]. 654) Asiatico ¹⁾ et Quinto ²⁾	kal. Ian. d. III fer.
	1) atico <i>A</i> 2) quinio <i>A</i>	
anno XCVI	([123]. 655) Vero ¹⁾ et Ambiguo	kal. Ian. d. V fer.
	1) autonino <i>A</i>	
B. anno XCVII ([124]. 656)	Galliano ¹⁾ et Titiano	kal. Ian. d. VI fer.
	1) galliano <i>L</i> , gallegano <i>A</i>	
anno XCVIII ([125]. 657)	Torquato et Libone	kal. Ian. d. dom.
anno XCVIII ([126]. 658)	Celso et Marcellino ¹⁾	kal. Ian. d. II fer.
	1) celso et marcellino (marcelliano <i>G</i>) <i>GLL</i> , uetere et ualente <i>S</i>	
anno C	([127]. 659) Pontiano et Rufo ¹⁾	kal. Ian. d. III fer.
	1) pontiano et rufo (rufo <i>A</i>) <i>GLL</i> , celso et marcellino <i>S</i>	
B. anno CI ([128]. 660)	Augurino ¹⁾ et Sergiano ²⁾	kal. Ian. d. III fer.
	1) augurione <i>L</i> 2) sirgiano <i>L</i> , sirigiano <i>A</i>	
anno CII ([129]. 661)	Tiberio ¹⁾ et Silano ²⁾	kal. Ian. d. VI fer.
	1) tiberio <i>A</i> 2) siluano <i>L</i>	
anno CIII ([130]. 662)	Sergiano II et Vero ¹⁾	kal. Ian. d. sab.
	1) uetere <i>S</i>	
anno CIII ([131]. 663)	Pompeiano ¹⁾ et Atiliano ²⁾	kal. Ian. d. dom.
	1) pompeiano <i>G</i> , pompeiano ii <i>A</i> , pompiano <i>L</i> 2) atiliano <i>S</i>	
B. anno CIV ([132]. 664)	Pompeiano ¹⁾ II ²⁾ et Commodo ³⁾	kal. Ian. d. II fer.
	1) pompeiano <i>G</i> 2) om. <i>A</i> 3) comodo <i>A</i>	
anno CVI ([133]. 665)	Lelio ¹⁾ et Albino ²⁾	kal. Ian. d. III ³⁾ fer.
	1) celio <i>AL</i> 2) albano <i>L</i> ¹⁾ 3) iii <i>AZ</i> ^a	
anno CVII ([134]. 666)	Camerino ¹⁾ et Nigro	kal. Ian. d. V fer.
	1) canerio <i>G</i> , cameriano <i>AL</i>	
anno CVIII ([135]. 667)	Antonino et Presente ¹⁾	kal. Ian. d. VI fer.
	1) presete <i>A</i>	
anno CVIII ([136]. 668)	Antonino II et Presente II	kal. Ian. d. sab.
B. anno CX ([137]. 669)	Severo et Silvano	kal. Ian. d. II fer.
anno CXI ([138]. 670)	Rufino et Torquato	kal. Ian. d. III fer.

GLS et sim consulis BZ

†) *Cf. auctor de mirabilibus sacrae scripturae (editus inter opera Augustini in tomis III app.) l. 2 c. 4: decimus (ab exordio mundi cyclus annorum DXXXVII) oriens nonagesimo secundo anno post passionem saluatoris Alia et Sparta consulis peractis cursibus consummatur.* ††) *pergit idem auctor: post quem*

lun. I	paseha XII ³⁾ kal. Mai. 3) xi B	lun. XXI ⁴⁾ 4) xx A, xxii B	
lun. XII	paseha non. Apr.	lun. XVII ¹⁾ 1) xii Z	
lun. XXIII	paseha V kal. Apr.	lun. XX	
lun. III ³⁾ 3) iii B	paseha XV kal. Mai	lun. XXI ⁴⁾ 4) xxii B	
lun. XVI ²⁾ 2) xvi A	paseha kal. ³⁾ Apr. 3) iii n. B	lun. XVII ⁴⁾ 4) xviii B	
lun. XXVII ³⁾ 3) xvii G, xxvii A	paseha XI kal. Mai.	lun. XVIII ⁴⁾ 4) xviii Zs	
lun. VIII ³⁾ 3) vi A	paseha id. Apr.	lun. XXI	
lun. XVIII ²⁾ 2) xviii Z	paseha III kal. Apr.	lun. XVII ³⁾ 3) xii AZZ	
lun. XXX	paseha XV ²⁾ kal. Mai. 2) xviii B, ou. A	lun. XVII ³⁾ 3) xii L, xviii B	
lun. XI	paseha V id. Apr.	lun. XX	
lun. XXII	paseha VIII kal. Apr.	lun. XVI ²⁾ 2) xv G	
lun. III	paseha XVIII ³⁾ kal. Mai 3) xviii G?	lun. XVII	
lun. XIII ³⁾ 3) xiii A	paseha non. ⁴⁾ Apr. 4) xviii id. B	lun. XVIII ⁵⁾ 5) xviii G, xx B	
lun. XXV ³⁾ 3) xx A	paseha V kal. Apr.	lun. XXII ⁴⁾ 4) xxi BZ	
lun. VI ²⁾ 2) vi A	paseha III ³⁾ id. Apr. 3) ou. A	lun. XVI	
lun. XVII ²⁾ 2) xvi A	paseha III ³⁾ non. Apr. 3) iii A	lun. XVIII	
lun. XXVIII ⁴⁾ 4) xxvii A, xviii B	paseha XI ⁵⁾ kal. Mai. 5) x B	lun. XVIII ⁶⁾ 6) xx LsBZ	
lun. VIII	paseha VIII id. Apr. sic plene GA, ou. LsBZ	lun. XV	Latini id. Apr. lun. XXII
lun. XX	paseha III kal. Apr.	lun. XVIII	
lun. I	paseha XIII ¹⁾ kal. Mai. 1) xvii B?	lun. XVIII	
lun. XII	paseha V id. Apr.	lun. XXI ¹⁾ 1) xvii B	
lun. XXIII	paseha VIII kal. Apr.	lun. XXII	
lun. III	paseha XVIII ¹⁾ kal. Mai. 1) xviii GZ	lun. XVIII ²⁾ 2) xviii AB	

indeclinus a consulatu Paterni et Torquati ad nostra usque tempora decemus, extremo anno Hibernensium moriente Manichæo inter ceteros sapientes peragitur; et duodeclimus nunc tertium annum agens — p. *Ch.* 654 ad futurorum scientiam se praestans a nobis qualem finem sit habebimus, ignoramus.

anno CXII	([139]. 671) Torquato ¹⁾ II et Herode ²⁾	kal. Ian. d. III fer.
	1) torqua <i>A</i> 2) erode <i>L</i>	
B. anno CXIII	([140]. 672) Aviola ¹⁾ et Maximo	kal. Ian. d. V fer.
	1) avioliola <i>A</i>	
anno CXIII	([141]. 673) Antonino III et Aurelio ¹⁾	kal. Ian. d. sab.
	1) aurilio <i>A</i>	
anno CXV	([142]. 674) Grato et Seleuco ¹⁾	kal. Ian. d. domin.
	1) selcneo <i>L</i>	
anno CXVI	([143]. 675) Antonino III et Aurelio ¹⁾	kal. Ian. d. II fer.
	1) aurelio ii <i>S. Prosp. Cass.</i>	
B. anno CXVII	([144]. 676) Largo et Messaliano ¹⁾	kal. Ian. d. III fer.
	1) messiliano <i>G</i> , mesaliano <i>A</i> , missaliano <i>L</i>	
anno CXVIII	([145]. 677) Torquato III et Iuliano ¹⁾	kal. Ian. d. V fer.
	1) orlito et prisco <i>LL</i>	
anno CXVIII	([146]. 678) Orfito et Priseo ¹⁾	kal. Ian. d. VI fer.
	1) torquato iii et iuliano (inbiliano <i>A</i>) <i>LL</i>	
anno CXX	([147]. 679) Gabrione ¹⁾ et Vetere	kal. Ian. d. sabb.
	1) gaione <i>A</i> , glabrione <i>S</i>	
B. anno CXXI	([148]. 680) Gordiano ¹⁾ et Maximo ²⁾	kal. Ian. d. dom.
	1) godiano <i>L</i> 2) <i>inc. L</i> ¹	
anno CXXII	([149]. 681) Gabrione ¹⁾ II et Romulo ²⁾	kal. Ian. d. III fer.
	1) glabrione <i>S</i> 2) romulo <i>L</i>	
anno CXXIII	([150]. 682) Presente et Rufino	kal. Ian. d. III fer.
anno CXXIII	([151]. 683) Commodo ¹⁾ et Laterano	kal. Ian. d. V fer.
	1) quomodo <i>L</i>	
B. anno CXXV	([152]. 684) Vero et Sabino ¹⁾	kal. Ian. d. VI fer.
	1) satino <i>L</i>	
anno CXXVI	([153]. 685) Silvano et Augurino	kal. Ian. d. dom. ¹⁾
	1) sab. <i>Z</i>	
anno CXXVII	([154]. 686) Barbaro ¹⁾ et Regulo	kal. Ian. d. II fer. ²⁾
	1) barbabaro <i>L</i> , barbato <i>S</i> 2) dom. <i>Z</i>	
anno CXXVIII	([155]. 687) Tertullo ¹⁾ et Sacerdote	kal. Ian. d. III ²⁾ fer.
	1) tertulo <i>L</i> 2) ii <i>Z</i>	
B. anno CXXVIII	([156]. 688) Quintillo ¹⁾ et Priseo	kal. Ian. d. III fer.
	1) quintiliano <i>G</i> , quintilo <i>L</i>	
† anno CXXX	([157]. 689) Vero II et Bradua	kal. Ian. d. VI fer.
anno CXXXI	([158]. 690) Antonino V et Aurelio ¹⁾ III ²⁾	kal. Ian. d. sab.
	1) aurilio <i>L</i> 2) <i>om. GL</i>	
anno CXXXII	([159]. 691) p. c. Antonini V et Aureli III ¹⁾	kal. Ian. d. dom.
	1) pc. antonini v et aurelio iii <i>G</i> , antonino vi et aurelio iii (aureliano, <i>om. iiiii L</i>) <i>LS</i>	
B. anno CXXXIII	([160]. 692) duobus Augustis ¹⁾	kal. Ian. d. II fer.
	1) agustis <i>L</i>	

G.A. (deputé in a. 120 ju.) LS et sine causalibus BZ

¹⁾ *Computus qui dicitur sancti Augustini aliquoties, certi scriptus in Britannia a. 689 (cod. Monac. 14466 saec. IX, apud Kerschmann Studien p. 60, neues Archiv 9, 162) f. 23: ab initio mundi III anni de bissexto plenii sunt usque in praesentem annum (scilicet aegeli Dionysiani secundi a. p. Chr. 689, responden*

lun. XVI ³⁾ 3) xvi G	pascha VIII ⁴⁾ id. Apr. 4) viiii A, om Z	lun. XXII	
lun. XXVII ²⁾ 2) xxvii G	pascha XIII ³⁾ kal. Mai. 3) xiii B	lun. XV ⁴⁾ 4) xvi ASZ	
lun. VIII ²⁾ 2) viiii B	pascha III ³⁾ id. Apr. 3) om. B	lun. XVIII ⁴⁾ 4) xviii G	
lun. XVIII	pascha III non. Apr.	lun. XXI	
lun. XXX ²⁾ 2) xxxiiii A	pascha [XVII kal. Mai. sic plene G, A, om BZ (hic in marg. habet xvi S, et om. I	lun. XV	{[Latini] X kal. Mai. lun. XXII ³⁾ }} 3) xx Z
lun. XI	pascha VIII id. ²⁾ Apr. 2) iii kal. G, vii id. B	lun. XVII ³⁾ 3) xviii B	
lun. XXII	pascha III ²⁾ kal. Apr. 2) om. A	lun. XX ³⁾ 3) xviii A	
lun. III	pascha XIII kal. Mai.	lun. XXI ²⁾ 2) xviii B ³⁾	
lun. XIII	pascha III ²⁾ non. Apr. 2) iii G, ii A	lun. XVII ³⁾ 3) xvi B	
lun. XXV	pascha VIII ³⁾ kal. Apr. 3) vii B	lun. XVIII ⁴⁾ 4) xx AB	
lun. VI	pascha XVIII ³⁾ kal. Mai. 3) xviii Z	lun. XX	
lun. XVII	pascha III kal. Apr.	lun. XVI	
lun. XXVIII	pascha XIII ²⁾ kal. Mai. 2) xviii G	lun. XVII ³⁾ 3) xviii I, xviii SZ	
lun. VIII	pascha III ²⁾ id. Apr. 2) iii B	lun. XVIII ³⁾ 3) xx B, xviii Z	
lun. XX	pascha [VII kal. Apr. sic plene G, om. SBZ, om. I.	lun. XV	{[Latini] III ²⁾ non. Apr. 2) iii G lun. XXII}}
lun. I	pascha XVII ³⁾ kal. Mai. 3) xv G	lun. XVI	
lun. XII	pascha VII ³⁾ id. Apr. 3) vi GZ	lun. XVIII ⁴⁾ 4) xviii Z	
lun. XXIII	pascha III ²⁾ kal. Apr. 2) iii B	lun. XXI ³⁾ 3) xvii B	
lun. III	pascha [III id. Apr. sic plene G, om. LSBZ	lun. XV	Latini] XIII ⁴⁾ kal. Mai. lun. XXII ²⁾
lun. XVI	pascha III ³⁾ non. Apr. 3) prid. G	lun. XVIII ⁴⁾ 4) xviii I	4) iii G 2) vii G
lun. ²⁾ XXVII 2) bis G	pascha [VIII kal. Mai. plene nullus, habet G, S, habet BZ	lun. XX ³⁾]	. . . . [VII ⁴⁾ kal. Apr. 3) xxi S 4) vi Z lun. XXII}}
lun. VIII	pascha [VII ²⁾ id. Apr. plene G, om. SZ, om. BI	lun. XV]	{[Latini] XVIII kal. Mai. ³⁾ 3) a. Z lun. XXII}}

tem anno p̄m̄i 157 sub consulis Bero et Bardou, Item l. H: saltus in libro Victorii a principio mundi numerantur CCLXXX sub Bero et Bardou ce.

	anno CXXXIII ([161]. 693) Rustico et Aquilino ¹⁾	kal. Ian. d. III fer.
	1) aquilio <i>G</i>	
	anno CXXXV ([162]. 694) Loliano ¹⁾ et Pastore	kal. Ian. d. V fer.
	1) filiano <i>L</i> , iuliano <i>S</i>	
	anno CXXXVI ([163]. 695) Maerino et Celso	kal. Ian. d. VI fer.
B.	anno CXXXVII ([164]. 696) Orfito et Pudente ¹⁾	kal. Ian. d. sab.
	1) putentae <i>L</i>	
	anno CXXXVIII ([165]. 697) Pudente ¹⁾ II ²⁾ et Pullione ³⁾	kal. Ian. d. II fer.
	1) putente <i>L</i> 2) ii <i>LS</i> , <i>om. G</i> 3) pollione <i>S</i>	
	anno CXXXVIII ([166]. 698) Vero III ¹⁾ et Quadrato	kal. Ian. d. III fer.
	1) <i>om. G</i>	
	anno CXL ([167]. 699) Aproniano et Paulo	kal. Ian. d. III fer.
B.	anno CXLI ([168]. 700) Prisco et Apollinare	kal. Ian. d. V fer.
	anno CXLII ([169]. 701) Cetego ¹⁾ et Claro	kal. Ian. d. sab.
	1) cethego <i>L</i>	
	anno CXLIII ([170]. 702) Severo et Heremiano ¹⁾	kal. Ian. d. ²⁾ dom.
	1) terentiano <i>LS</i> 2) <i>bis G</i> ¹⁾	
	anno CXLIII ¹⁾ ([171]. 703) Orfito et Maximo	kal. Ian. d. II fer.
	1) exxi <i>A</i> et sic <i>deinceps ad a. 154</i>	
B.	anno CXLV ([172]. 704) Severo II et Pompeiano ¹⁾	kal. Ian. d. III fer.
	1) pompeiano <i>G</i>	
	anno CXLVI ([173]. 705) Gallo et Flacco ¹⁾	kal. Ian. d. V fer.
	1) falco <i>G</i>	
	anno CXLVII ([174]. 706) Pisone ¹⁾ et Iuliano ²⁾	kal. Ian. d. VI fer.
	1) phisone <i>L</i> , physone <i>A</i> 2) milliano <i>G</i> ¹⁾ , miliario <i>G</i> ²⁾	
	anno CXLVIII ([175]. 707) Pullione ¹⁾ et Apro	kal. Ian. d. sab.
	1) pollione <i>LS</i>	
B.	anno CXLVIII ([176]. 708) Commodo ¹⁾ et Quintillo ²⁾	kal. Ian. d. dom.
	1) commodo <i>L</i> 2) quintilo <i>L</i>	
	anno CL ([177]. 709) Orfito et Rufo ¹⁾	kal. Ian. d. III ²⁾ fer.
	1) ruffo <i>A</i> 2) ii <i>CP</i>	
	anno CLI ([178]. 710) Commodo II et Vero II ¹⁾	kal. Ian. d. III ²⁾ fer.
	1) <i>om. L</i> 2) iii <i>CP</i>	
	anno CLII ([179]. 711) Presente et Gordiano	kal. Ian. d. V ¹⁾ fer.
	1) iii <i>CP</i>	
B.	anno CLIII ([180]. 712) Commodo ¹⁾ III et Byrro ²⁾	kal. Ian. d. VI fer.
	1) comodo <i>L</i> 2) pyrro <i>AI</i>	
	anno CLIII ([181]. 713) Mamertino ¹⁾ et Rufo ²⁾	kal. Ian. d. dom.
	1) mamertino <i>L</i> ¹⁾ 2) ruffo <i>A</i>	
	anno CLV ([182]. 714) Commodo III et Victorino	kal. Ian. d. II fer.
	anno CLVI ([183]. 715) Marullo ¹⁾ et Aeliano ²⁾	kal. Ian. d. III fer.
	1) marulo <i>L</i> 2) eliano <i>L</i>	
B.	anno CLVII ([184]. 716) Materno ¹⁾ et Bradua ²⁾	kal. Ian. d. III fer.
	1) paterno <i>L</i> 2) pedua <i>L</i>	

GA (per a. III-154) *LS* et in consulis *BZAP* (hi duo incipiunt ab a. III).

lun. XVIII	pasecha III kal. Apr.	lun. XVIII	
lun. XXX	pasecha XIII kal. Mai.	lun. XVIII ²⁾	
		2) xiiii G	
lun. XI	pasecha III id. Apr.	lun. XXII	
lun. XXII	pasecha VII ²⁾ kal. Apr.	lun. XVII ³⁾	
	2) ni GB	3) xiiii B, sui Z	
lun. III	pasecha XVII kal. Mai. ³⁾	lun. XVIII ⁴⁾	
	3) ni (oct n) kal. apr. G ²⁾	4) xiiii G ³⁾	
lun. XIII	pasecha VII id. Apr.	lun. XXI ²⁾	
		2) xiiii G ³⁾	
lun. XXV	pasecha X ⁴⁾ kal. Apr.	lun. XVII ²⁾	
	4) xiiii G ²⁾	2) xiiii B	
lun. VI	pasecha III id. Apr.	lun. XVII ⁴⁾	
		4) xiiii P	
lun. XVII ⁴⁾	pasecha III ²⁾ non. Apr.	lun. XX	
4) sui L	2) ni P		
lun. XXVIII	pasecha VIII ³⁾ kal. Mai.	lun. XXI ⁴⁾	
	3) xiiii ZP	4) xvii SZUP	
lun. VIII	pasecha VI id. Apr.	lun. XVII ⁴⁾	
		4) sui Z	
lun. XX	pasecha III ²⁾ kal. Apr.	lun. XVIII ³⁾	
	2) ii B	3) xv B, xiiii Z, xiiii TP	
lun. I	pasecha XIII kal. Mai.	lun. XX	
lun. XII	pasecha prid. non. Apr.	lun. XVI	
lun. XXIII	pasecha VI kal. Apr.	lun. XVIII	
lun. III ³⁾	pasecha XVII ⁴⁾ kal. Mai.	lun. XVIII ⁵⁾	
3) xii P	4) sui BZ	5) xiiii G, xv BZ	
lun. XVI	pasecha prid. kal. Apr.	lun. XVI	
lun. XXVII	pasecha XII ³⁾ kal. Mai.	lun. XVII ⁴⁾	
	3) * xi G, xiii A	4) xiiii SZ	
lun. VIII	pasecha prid id. Apr.	lun. XX	
lun. XVIII	pasecha [VI ⁵⁾ kal. Apr.	lun. XV ⁴⁾	[[Latini] III non. Apr.
	sic plene GA, [ ] om. SUP, [ ] om. LBZ		lun. XXII]]
	3) n BZ 4) sui BZ		
lun. XXX ³⁾	pasecha XVI ⁴⁾ kal. Mai.	lun. XVI ⁵⁾	
3) xviii A	4) su B	5) xiiii GLZ, xiiii A	
lun. XI ⁴⁾	pasecha VI id. Apr.	lun. XVIII	
4) x B			
lun. XXI	pasecha prid. kal. Apr.	lun. XXI	
lun. III	pasecha [prid. ³⁾ id. Apr.	lun. XV ⁴⁾	[[Latini] XIII ⁵⁾ kal. Mai. ⁶⁾
plene G, [ ] om. SZUP, [ ] om. BL		3) om. B 4) sui B 5) xiiii G	lun. XXII]]
		6) xiii k, mai. om. in sp. cov. Z	

anno CLVIII	([185]. 717)	Commodo V ¹) et Gabrione ²)	kal. Ian. d. VI fer.
		1) <i>om. G</i> 2) <i>glabrione S</i>	
anno CLVIII	([186]. 718)	Crispino ¹) et Eliano ²)	kal. Ian. d. sab.
		1) <i>crispino L</i> 2) <i>aelione G</i>	
anno CLX	([187]. 719)	Fuseiano ¹) et Silano	kal. Ian. d. dom.
		1) <i>rusiano L</i>	
B. anno CLXI	([188]. 720)	duobus Silanis	kal. Ian. d. II fer.
anno CLXII	([189]. 721)	Commodo ¹) VI ²) et Septimiano ³)	kal. Ian. d. III fer.
		1) <i>comodo L</i> 2) <i>u GL</i> 3) <i>septemiano L</i>	
anno CLXIII	([190]. 722)	Aproniano et Bradua	kal. Ian. d. V fer.
anno CLXIII	([191]. 723)	Commodo ¹) VII ²) et Pertinace ³)	kal. Ian. d. VI fer.
		1) <i>comodo L</i> 2) <i>ui G</i> 3) <i>pertenae L</i>	
B. anno CLXV	([192]. 724)	Falcione ¹) et Claro	kal. Ian. d. sab.
		1) <i>palcione G, flaccono L</i>	
anno CLXVI	([193]. 725)	Severo et Albino	kal. Ian. d. II fer.
anno CLXVII	([194]. 726)	Tertullo et Clemente	kal. Ian. d. III fer.
† anno CLXVIII	([195]. 727)	Dextro ¹) et Prisco	kal. Ian. d. III fer.
		1) <i>dextro G</i>	
B. anno CLXVIII	([196]. 728)	Laterano et Rufino	kal. Ian. d. V fer.
anno CLXX	([197]. 729)	Saturnino et Gallo	kal. Ian. d. sab.
anno CLXXI	([198]. 730)	Anulino ¹) et Frontone ²)	kal. Ian. d. dom.
		1) <i>anolino L</i> 2) <i>frontone L</i>	
anno CLXXII	([199]. 731)	Severo II et Victorino	kal. Ian. d. II fer.
B. anno CLXXIII	([200]. 732)	Faviano ¹) et Muciano ²)	kal. Ian. d. III fer.
		1) <i>fabiano S</i> 2) <i>mutiano L</i>	
anno CLXXIII	([201]. 733)	Severo III et Antonino	kal. Ian. d. V ¹) fer.
		1) <i>iii Z</i>	
anno CLXXV	([202]. 734)	Zeta ¹) et Plautiano	kal. Ian. d. VI fer.
		1) <i>geta S Prosp. Cass.</i>	
anno CLXXVI	([203]. 735)	Chilone ¹) et Libone	kal. Ian. d. sabb.
		1) <i>chilonae L</i>	
B. †† anno CLXXVII	([204]. 736)	Antonino II et Zeta ¹)	kal. Ian. d. dom.
		1) <i>geta ii S Prosp. Cass.</i>	
anno CLXXVIII	([205]. 737)	Albino et Aeliano ¹)	kal. Ian. d. III fer.
		1) <i>eliano L</i>	
anno CLXXVIII	([206]. 738)	Apro et Maximo	kal. Ian. d. III fer.
anno CLXXX	([207]. 739)	Antonino III et Zeta ¹) III ²)	kal. Ian. d. V fer.
		1) <i>azeta G, geta S</i> 2) <i>om. L</i>	

GLS et sine consilibus BZCP

†) *Liberulus paschalis anni 727 (cod. Bern. 611 apud Kruschium neues Archiv 9, 135): hic computantur an era CLXVIII Dextro et Prisco ind. [X].* ††) *Gj. Fredegariana continuata c. 16 (108): a*

lun. XIII	pascha prid. ¹⁾ non. Apr. 3) iiii G	lun. XVIII	
lun. XXV	pascha VI kal. Apr.	lun. XXI ¹⁾ 3) xxi B	
lun. VI	pascha XVI kal. Mai. ²⁾ 2) aprl. B ¹⁾	lun. XXII ¹⁾ 3) xxi G	
lun. XVII	pascha prid. ¹⁾ kal. ²⁾ Apr. 1) om. B 2) id. G ¹⁾	lun. XVII ³⁾ 3) xviii B	
lun. XXVIII ¹⁾ 1) xviii P ²⁾	pascha XII kal. Mai.	lun. XVIII ³⁾ 5) xviii SZTP	
lun. VIII	pascha prid. id. Apr.	lun. XXI	
lun. XX	pascha V kal. Apr.	lun. XVII ⁴⁾ 4) xviii B	
lun. I	pascha XVI ²⁾ kal. Mai. 2) xu B	lun. XVII ¹⁾ 3) xviii B, xviii P, xii I	
lun. XII	pascha VI id. Apr.	lun. XX	
lun. XXIII	pascha VIII ¹⁾ kal. Apr. ²⁾ 1) xviii Z, iiii P ¹⁾ 2) m. Z	lun. XVI ¹⁾ 3) xvii Z	
lun. III	pascha id. Apr.	lun. XVII	
lun. XVI	pascha prid. ¹⁾ non. Apr. 1) om. B	lun. XX ²⁾ 2) xxi B	
lun. XXVII	pascha VIII kal. Mai.	lun. XXI ¹⁾ 1) xxii SZTP	
lun. VIII ³⁾ 3) iiii Z	pascha V id. Apr.	lun. XVII	
lun. XVIII ¹⁾ 1) xviii Z	pascha kal. ²⁾ Apr. 2) id. Z	lun. XX	
lun. XXX	pascha XII ³⁾ kal. Mai. 3) xi B	lun. XX ¹⁾ 4) xxi BZ	
lun. XI	pascha non. Apr.	lun. XVI ²⁾ 2) xu P	
lun. XXII	pascha V kal. Apr.	lun. XVIII ²⁾ 2) xviii I	
lun. III	pascha XV kal. Mai.	lun. XX	
lun. XIII	pascha [kal. ²⁾ Apr. plene G, [ ] om. SZTP, [[ ]] om. BZ 2) kal.] iiii n. B, id. Z 3) xii G, xii BZ	lun. XV ³⁾	[[[Latini] VI id. Apr. lun. XXI]]
lun. XXV	pascha VIII kal. Apr.	lun. XVIII	
lun. VI	pascha ¹⁾ id. Apr. 1) pr. ins. LBZ	lun. XVIII ²⁾ 2) xviii G	
lun. XVII ³⁾ 3) iiii P	pascha non. Apr.	lun. XXI	

passione domini usque isto anno praesente, qui est in cyclo Victorii ann. CLXXVII kl. Ian. die dominica, anni DCXXXV.

B. anno CLXXXI	([208]. 710) Pompeiano ¹⁾ et Avito ²⁾	kal. Ian. d. VI fer.
	1) pompeiano <i>G</i> 2) apro <i>L</i>	
anno CLXXXII	([209]. 711) Faustino et Rufino	kal. Ian. d. dom.
anno CLXXXIII	([210]. 712) Gentiano ¹⁾ et Basso	kal. Ian. d. II fer.
	1) geniano <i>G</i>	
anno CLXXXIII	([211]. 713) duobus Apris ¹⁾	kal. Ian. d. III fer.
	1) d. aspris <i>S Prospr.</i> , duo et aspri <i>Cass.</i>	
B. anno CLXXXV	([212]. 714) Antonino III ¹⁾ et Balbino ²⁾	kal. Ian. d. III ³⁾ fer.
	1) iii <i>G, om, S</i> 2) albino <i>L</i> 3) iii <i>B</i>	
anno CLXXXVI	([213]. 715) Messala et Sabino ¹⁾	kal. Ian. d. VI fer.
	1) sauiuo <i>L</i>	
anno CLXXXVII	([214]. 716) Laeto et Cereale	kal. Ian. d. sab.
anno CLXXXVIII	([215]. 717) Sabino ¹⁾ II et Venusto	kal. Ian. d. dom.
	1) sauiuo <i>L</i> , albino <i>G</i>	
B. anno CLXXXVIII	([216]. 718) Presente et Extricato	kal. Ian. d. II fer.
anno CXC	([217]. 719) Antonino et Advento ¹⁾	kal. Ian. d. III fer.
	1) aduentu <i>G^a</i>	
anno CXCI	([218]. 750) Antonino II et Sacerdote	kal. Ian. d. V fer.
anno CXCH	([219]. 751) Antonino III ¹⁾ et Commazonte ²⁾	kal. Ian. d. VI fer.
	1) <i>om, G</i> 2) commazontae <i>L</i> , comazonte <i>S</i>	
B. anno CXCH	([220]. 752) Grato et Selenco ¹⁾	kal. Ian. d. sabb.
	1) seleucho <i>L</i>	
anno CXCHH	([221]. 753) Alexandro et Augusto ¹⁾	kal. Ian. d. II fer.
	1) agusti <i>L</i>	
anno CXCV	([222]. 754) Maximo et Aeliano ¹⁾	kal. Ian. d. III fer.
	1) eliano <i>L</i>	
anno CXCVI	([223]. 755) Iuliano et Crispino	kal. Ian. d. III fer.
B. anno CXCVH	([224]. 756) Fusco et Dextro	kal. Ian. d. V fer.
anno CXCVH	([225]. 757) Alexandro II et Marcello	kal. Ian. d. sab.
anno CXCVHII	([226]. 758) Anniano ¹⁾ et Maximo	kal. Ian. d. dom.
	1) auiano <i>L</i>	
anno CC	([227]. 759) Albino et Maximo	kal. Ian. d. II fer.
B. anno CCI	([228]. 760) Modesto et Probo	kal. Ian. d. III fer.
anno CCH	([229]. 761) Alexandro III et Dione	kal. Ian. d. V fer.

lun. XXVIII	pascha XV ³⁾ kal. Mai. 3) xiiii <i>BZ</i>	lun. XV ⁴⁾ 4) xvi <i>SBZUP</i>	[Greci VIII kal. Mai. lun. XXII]
<i>sic plene GFP (hi duo adnotant: et ipse annus qui superius est scriptus CLXXXI apud Grecos initium quadragesimae III id. Mar. I. X. pascha VII k. Mai. luna XXI: usque hic Greci et Latini insimul faciunt pascha: hoc sunt anni L., [ ] om. LSBZ</i>			
lun. VIII	pascha V ¹⁾ id. Apr. 1) vi <i>G</i>	lun. XVIII	
lun. XX	pascha kal. ²⁾ Apr. 2) id. <i>B</i>	lun. XXI ³⁾ 3) xx <i>G</i>	
lun. I	pascha [XVIII kal. Mai. <i>sic plene GFP (hi duo adnotant: pas. XI k. Mai. [mar. P², inc. P¹] I. XXI 2 x B</i>	lun. XV	Latini] XI ²⁾ kal. Mai. lun. XXII
<i>et apud Grecos ipse annus CLXXXIII . . . pas. XVIII k. Maias luna XV, [ ] om. LSB</i>			
lun. XII ⁴⁾	pascha non. ⁵⁾ Apr. 4) xi <i>P</i> 5) iiii id. <i>B</i>	lun. XVII ⁶⁾ 6) xviii <i>B</i>	
lun. XXIII	pascha V kal. Apr.	lun. XX	
lun. III	pascha XV kal. Mai.	lun. XXI ¹⁾ 1) xx <i>G</i>	
lun. XVI ²⁾	pascha III non. Apr. ³⁾ 2) xii <i>G</i> 3) maii <i>S</i>	lun. XVIII ⁴⁾ 4) xviii <i>G</i> , xviii <i>B</i>	
lun. XXVII ¹⁾	pascha [XI kal. Mai. 1) xvii <i>G</i> <i>plene nullus, habent [ ] GLSUP, [[ ] B</i>	lun. XVIII ²⁾	. . . . . [VIII kal. Apr. lun. XXI]
lun. VIII	pascha id. Apr.	lun. XXI	
lun. XVIII	pascha III kal. Apr.	lun. XVII	
lun. XXX	pascha XIII kal. Mai.	lun. XVIII	
lun. XI	pascha V ²⁾ id. Apr. 2) om. <i>G¹⁾B</i>	lun. XX ³⁾ 3) xxi <i>B</i>	
lun. XXI	pascha VIII kal. Apr.	lun. XVI	
lun. III	pascha XVIII ²⁾ kal. Mai. 2) xviii <i>B</i>	lun. XVII	
lun. XIII	pascha VIII id. Apr.	lun. XX	
lun. XXV	pascha [V kal. Apr. <i>plene nullus, habent [ ] GLSUP, [[ ] B</i>	lun. XXII ¹⁾	. . . . . [XI kal. Apr. lun. XVI]
lun. VI	pascha III id. Apr.	lun. XVI	
lun. XVII	pascha III non. Apr.	lun. XVIII	
lun. XXVIII	pascha [X kal. Mai. <i>plene nullus, habent [ ] GLSUP, [[ ] B</i>	lun. XX ¹⁾	. . . . . [VIII k. Apr. lun. XXI]
lun. VIII	pascha [VIII ¹⁾ id. Apr. 1) vii <i>B</i>	lun. XV ²⁾	[Latini id. Apr. lun. XXII]
<i>sic plene G similiturque: p. id. Apr. I. xvii et apud Grecos iiii id. (iii non. P) Ap. I. xxi (sequitur p. iiii k. Apr. I. xviii U¹, om. U²⁾P) UP, [ ] om. L, [[ ] om. SB (testr. Barboro p. 35. 166)</i>			
lun. XX	pascha III kal. ¹⁾ Apr. 1) id. <i>G</i>	lun. XVIII	

	anno CCIII	([230]. 762)	Grato et Seleuco	kal. Ian. d. VI fer.
	anno CCIII	([231]. 763)	Pompeiano et Feliciano	kal. Ian. d. sabb.
B.	anno CCV	([232]. 764)	Lupo et Maximo	kal. Ian. d. dom.
	anno CCVI	([233]. 765)	Maximo et Paterno	kal. Ian. d. III fer.
	anno CCVII	([234]. 766)	Maximo II ¹⁾ et Urbano 1) om. G	kal. Ian. d. III fer.
	anno CCVIII	([235]. 767)	Severo et Quintiano ¹⁾ 1) quintiniano G	kal. Ian. d. V fer.
B.	anno CCVIII	([236]. 768)	Maximiano ¹⁾ et Africano 1) sic G, maximo S, maximo iii L; maximino Prosp. Cass.	kal. Ian. d. VI fer.
	anno CCX	([237]. 769)	Perpetuo et Corneliano ¹⁾ 1) corniliano G	kal. Ian. d. dom.
	anno CCXI	([238]. 770)	Pio et Proculo	kal. Ian. d. II fer.
	anno CCXII	([239]. 771)	Gordiano ¹⁾ et Aviola 1) gurdiano L	kal. Ian. d. III fer.
B.	anno CCXIII	([240]. 772)	Sabino ¹⁾ et Venusto 1) sauino L	kal. Ian. d. III fer.
	anno CCXIII	([241]. 773)	Gordiano ¹⁾ II et Pompeiano ²⁾ 1) gurdiano L 2) propciano L	kal. Ian. d. VI fer.
	anno CCXV	([242]. 774)	Attico ¹⁾ et Pretextato ²⁾ 1) attito L ¹ 2) pretestato G	kal. Ian. d. sabb.
	anno CCXVI	([243]. 775)	Arriano et Papo ¹⁾ 1) papio L	kal. Ian. d. dom. ²⁾ 2) ii B
B.	anno CCXVII	([244]. 776)	Peregrino ¹⁾ et Emiliano 1) peregrono G	kal. Ian. d. II ²⁾ fer. 2) iii B
	anno CCXVIII	([245]. 777)	Philippo et Titiano	kal. Ian. d. III fer.
	anno CCXVIII	([246]. 778)	Praesente ¹⁾ et Albino 1) praesentae G	kal. Ian. d. V fer.
	anno CCXX	([247]. 779)	Philippo II ¹⁾ et Philippo ²⁾ 1) om. G 2) pilippo L	kal. Ian. d. VI fer.
B.	anno CCXXI	([248]. 780)	Philippo III et Philippo II ¹⁾ 1) iii S, om. L	kal. Ian. d. sabb.
	anno CCXXII	([249]. 781)	Aemiliano ¹⁾ et Aquilino 1) emiliano L	kal. Ian. d. II fer.
	anno CCXXIII	([250]. 782)	Decio et Grato	kal. Ian. d. III ¹⁾ fer. 1) out. G ¹
	anno CCXXIII	([251]. 783)	Decio II et Rustico	kal. Ian. d. III fer.
B.	anno CCXXV	([252]. 784)	Gallo et Volusiano	kal. Ian. d. V fer.

lun. I	pascha XIII kal. Mai.	lun. XVIII	
lun. XII ¹⁾ 1) xxii G	pascha [III non. Apr. <i>sic pleue G similiterque: p. iiii id. (iiii k. P) Ap. I. xiiii et apud Greecos iiii non. Ap. I. su I P.</i> [ ] om. LSI (teste <i>Finchero p. 35, 167</i>	lun. XV	[Latini] III ²⁾ id. Apr. 2) om. B lun. XXII
lun. XXIII	pascha VIII ¹⁾ kal. Apr. 1) iiii B	lun. XVII	
lun. III	pascha XVIII kal. Mai.	lun. XVIII	
lun. XVI ²⁾ 2) xxi G ²	pascha VIII id. Apr.	lun. XXII ³⁾ 3) xxi B	
lun. XXVII	pascha XIII kal. Mai.	lun. XVI ²⁾ 2) xiiii STP	
lun. VIII	pascha III ²⁾ id. Apr. 2) iiii B	lun. XVIII ³⁾ 3) xiiii B	
lun. XVIII	pascha III non. ²⁾ Apr. 2) om. B	lun. XXI	
lun. XXX <i>sic pleue G similiterque: p. x k. Mai. I. xxii et apud Greecos pascha xiiii k. Mai. I. su I P.</i> [ ] om. SB, [[ ]] om. L	pascha [XVII kal. Mai	lun. XV	[[Latini] X kal. Mai. lun. XXII]]
lun. XI	pascha VII ²⁾ id. Apr. 2) iiii TP	lun. XVIII	
lun. XXII	pascha III ²⁾ kal. Apr. 2) iiii B	lun. XX ³⁾ 3) xxi B	
lun. III	pascha XIII kal. Mai.	lun. XXI ³⁾ 3) xx G	
lun. XIII	pascha III non. Apr.	lun. XVI	
lun. XXV	pascha VII kal. Apr.	lun. XX	
lun. VI	pascha XVIII ³⁾ kal. Mai. 3) xiiii GB	lun. XX ⁴⁾ 4) xxi B	
lun. XVII	pascha III kal. Apr.	lun. XVI	
lun. XXVIII	pascha XIII ²⁾ kal. Mai. 2) xiiii GB	lun. XVII ⁴⁾ 3) xiiii S	
lun. VIII	pascha III ³⁾ id. Apr. 3) iiii L	lun. XX	
lun. XX	pascha [VII ²⁾ kal. Apr. <i>pleue G, [ ] om. LS, [ ] om. B</i>	lun. XV ⁴⁾	[[Latini] III ⁴⁾ non. Apr. 2) ii B 3) xii B 4) iii G lun. XXII]
lun. I	pascha XVII ²⁾ kal. Mai. 2) xii B	lun. XVI	
lun. XII	pascha VII ²⁾ id. Apr. 2) iiii G, ii B	lun. XVIII	
lun. XXIII	pascha [X kal. Apr. <i>pleue G, [ ] om. BLS</i>	lun. XV	[Latini] III ¹⁾ kal. Apr. 1) ii G lun. XXII
lun. III	pascha [III ¹⁾ id. Apr. <i>pleue G, [ ] om. LS, [ ] om. B</i>	lun. XV ²⁾ 1) pd. B 2) xii B	[[Latini] XIII kal. Mai. lun. XXII]]

anno CCXXVI	([253]. 785)	Volusiano II et ¹⁾ Maximo 1) <i>om. G</i>	kal. Ian. d. sab.
anno CCXXVII	([254]. 786)	Valeriano et Gallieno ¹⁾ 1) galliano <i>L</i>	kal. Ian. d. dom.
anno CCXXVIII	([255]. 787)	Valeriano II et Gallieno ¹⁾ II 1) galliano <i>L</i>	kal. Ian. d. II fer.
B. anno CCXXVIII	([256]. 788)	Maximo II et Gabrione ¹⁾ 1) glabrione et maximo ii <i>S</i>	kal. Ian. d. III fer.
anno CCXXX	([257]. 789)	Valeriano III et Gallieno ¹⁾ III 1) galliano <i>L</i> ² , gallione <i>L</i> ¹	kal. Ian. d. V fer.
anno CCXXXI	([258]. 790)	Tusco et Basso	kal. Ian. d. VI fer.
anno CCXXXII	([259]. 791)	Marcelliano ¹⁾ et Basso ²⁾ 1) marcello <i>LS</i> ; Aemiliano <i>Prosp. Cass.</i> 2) ii <i>add. S</i>	kal. Ian. d. sab.
B. anno CCXXXIII	([260]. 792)	Seculare et Donato	kal. Ian. d. dom.
anno CCXXXIII	([261]. 793)	Gallieno ¹⁾ III et Gentiano ²⁾ 1) galliano <i>L</i> 2) genesiano <i>S</i> 3) iii <i>G</i>	kal. Ian. d. III ³⁾ fer.
anno CCXXXV	([262]. 794)	Gallieno ¹⁾ V ²⁾ et Victorino 1) galliano <i>L</i> ² , gallione <i>L</i> ¹ 2) u <i>om. L</i> ²	kal. Ian. d. III fer.
anno CCXXXVI	([263]. 795)	Albino et Maximo	kal. Ian. d. V fer.
B. anno CCXXXVII	([264]. 796)	Gallieno ¹⁾ VI et Saturnino 1) galliano <i>L</i>	kal. Ian. d. VI fer.
anno CCXXXVIII	([265]. 797)	Valeriano et Lucillo	kal. Ian. d. dom.
anno CCXXXVIII	([266]. 798)	Gallieno VII et Sabinillo ¹⁾ 1) sabinello <i>L</i>	kal. Ian. d. II fer.
anno CCXLI	([267]. 799)	Paterno et Archesilao ¹⁾ 1) archesilao <i>G</i> , architano <i>S</i>	kal. Ian. d. III fer.
B. anno CCXLI	([268]. 800)	Paterno II et Marino ¹⁾ 1) mariano <i>L</i>	kal. Ian. d. III fer.
anno CCXLII	([269]. 801)	Claudio et Paterno 1) u <i>B</i>	kal. Ian. d. VI ¹⁾ fer.
anno CCXLIII	([270]. 802)	Antiociano ¹⁾ et Orfito 1) antiochiano <i>S</i>	kal. Ian. d. sab.
anno CCXLIII	([271]. 803)	Valeriano et Basso	kal. Ian. d. dom.
B. anno CCXLV	([272]. 804)	Quieto ¹⁾ et Veldomiano ²⁾ 1) queto <i>G</i> 2) ualdimiano <i>L</i> , uoldumiano <i>S</i> ; uoldomiano <i>Prosp. Cass.</i>	kal. Ian. d. II fer.
anno CCXLVI	([273]. 805)	Tacito et Placidiano ¹⁾ 1) placito <i>L</i>	kal. Ian. d. III fer.
anno CCXLVII	([274]. 806)	Aureliano et Capitolino ¹⁾ 1) capitolino <i>S</i>	kal. Ian. d. V fer.
anno CCXLVIII	([275]. 807)	Aureliano ¹⁾ II et Marcello 1) aureliano <i>G</i>	kal. Ian. d. VI fer.
B. anno CCXLVIII	([276]. 808)	Probo et Paulino	kal. Ian. d. sab.

lun. XVI	pascha III non. Apr.	lun. XVIII	
lun. XXVII	pascha [VIII kal. Mai. <i>plene nullus, [ ] habent GLS, [ ] habet B</i> 1) XXI S 2) <i>scr.</i> Apr.]	lun. XX ¹⁾	... [[VII kal. Mai. ²⁾ lun. XXII]]
lun. VIII	pascha VI id. Apr.	lun. XVI	
lun. XVIII	pascha III kal. ²⁾ Apr. 2) <i>prid.</i> id. B	lun. XVIII ³⁾	3) <i>xiiii GB</i>
lun. XXX	pascha XIII kal. Mai.	lun. XVIII	
lun. XI	pascha III ¹⁾ id. Apr. 1) <i>iii B</i>	lun. XXII	
lun. XXII	pascha VI kal. Apr.	lun. XVIII ³⁾	3) <i>xiii B</i>
lun. III	pascha XVII ¹⁾ kal. Mai. 1) <i>xiii B</i>	lun. XVIII ²⁾	2) <i>xiiii LB</i>
lun. XIII	pascha VII ⁴⁾ id. Apr. 4) <i>ii B</i>	lun. XXI	
lun. XXV	pascha [X kal. Apr. <i>plene nullus, [ ] habent GSB, [ ] L</i>	lun. XVII ¹⁾	... [[XII kal. Mai. lun. XVI]]
lun. VI	pascha II id. Apr.	lun. XVIII	
lun. XVII	pascha III ²⁾ non. Apr. 2) <i>ii B</i>	lun. XX ³⁾	3) <i>xxii B</i>
lun. XXVIII	pascha VIII kal. Mai.	lun. XXI ¹⁾	1) <i>xxii S</i>
lun. VIII	pascha VI id. Apr.	lun. XVII	
lun. XX	pascha <i>prid.</i> kal. ²⁾ Apr. 2) <i>om. B</i>	lun. XX	
lun. I	pascha XIII ²⁾ kal. Mai. 2) <i>xii B</i>	lun. XX ³⁾	3) <i>xxi B</i>
lun. XII ²⁾	pascha <i>prid.</i> non. Apr. 2) <i>xxii B</i>	lun. XVI	
lun. XXIII	pascha VI kal. Apr.	lun. XVIII	
lun. III	pascha XVI kal. Mai.	lun. XX	
lun. XVI ³⁾	pascha <i>prid.</i> ⁴⁾ kal. Apr. 3) <i>xii G</i> 4) <i>om. B</i>	lun. XVI ⁵⁾	5) <i>xiii B</i>
lun. XXVII ²⁾	pascha XII ³⁾ kal. Mai. 2) <i>xxiii L</i> 3) <i>xi G</i>	lun. XVII ⁴⁾	4) <i>xiii B, xiiii S</i>
lun. VIII	pascha <i>prid.</i> id. Apr.	lun. XX	
lun. XVIII	pascha V kal. Apr.	lun. XVI	
lun. XXX	pascha XVI ¹⁾ kal. Mai. 1) <i>xii B</i>	lun. XVI ²⁾	2) <i>xx G, xiii B</i>

anno CCL	([277]. S09) Probo II et Paterno II ¹⁾ 1) <i>om. LS</i>	kal. Ian. d. II fer.
anno CCLI	([278]. S10) Probo III et Paterno III ¹⁾ 1) ii <i>LS</i>	kal. Ian. d. III fer.
anno CCLII	([279]. S11) Messala ¹⁾ et Grato 1) messale <i>G</i>	kal. Ian. d. III fer.
B. anno CCLIII	([280]. S12) Probo IIII et Tiberiano ¹⁾ 1) tiberio <i>LS</i>	kal. Ian. d. V fer.
anno CCLIII	([281]. S13) Probo V et Victorino ¹⁾ 1) victorino <i>LS</i>	kal. Ian. d. sab.
anno CCLV	([282]. S14) Caro et Carino	kal. Ian. d. dom.
anno CCLVI	([283]. S15) Caro II et Numeriano ¹⁾ 1) numeriano <i>L</i>	kal. Ian. d. II fer.
B. anno CCLVII	([284]. S16) Diocleriano ¹⁾ et Aristobolo ²⁾ 1) dioceleano <i>L</i> 2) aristobolo <i>L</i> , aristobulo <i>S</i>	kal. Ian. d. III fer.
anno CCLVIII	([285]. S17) Maximo et Aquilino	kal. Ian. d. V fer.
anno CCLVIII	([286]. S18) Diocletiano II et Maximiano	kal. Ian. d. VI fer.
anno CCLX	([287]. S19) Maximiano ¹⁾ II et Ianuario 1) maxiano <i>L^a</i>	kal. Ian. d. sab.
B. anno CCLXI	([288]. S20) Basso ¹⁾ et Quintiano ²⁾ 1) bassa <i>L</i> 2) quinctiano <i>S</i>	kal. Ian. d. dom.
anno CCLXII	([289]. S21) Diocletiano III et Maximiano III	kal. Ian. d. III fer.
anno CCLXIII	([290]. S22) Tiberiano ¹⁾ et Dione 1) tiberio <i>S</i>	kal. Ian. d. III fer.
anno CCLXIII	([291]. S23) Annibaliano ¹⁾ et Aselepiodoto ²⁾ 1) annibaliano <i>L</i> 2) asclepiodito <i>L</i>	kal. Ian. d. V fer.
B. anno CCLXV	([292]. S24) Diocletiano IIII ¹⁾ et Maximiano IIII ²⁾ 1) iii <i>L</i> 2) maxiamiano ⁺⁺⁺ <i>L¹⁾</i> , maximiano (<i>om.</i> iii) <i>L²⁾</i>	kal. Ian. d. VI fer.
anno CCLXVI	([293]. S25) Constantio et Maximo	kal. Ian. d. dom.
anno CCLXVII	([294]. S26) Tusco et Anulino ¹⁾ 1) anulino <i>LS</i>	kal. Ian. d. II fer.
anno CCLXVIII	([295]. S27) Diocletiano ¹⁾ V et Constantio II 1) diocliano <i>L</i>	kal. Ian. d. III fer.
B. anno CCLXVIII	([296]. S28) Maximiano V ¹⁾ et Maximo II ²⁾ 1) <i>om. L</i> 2) <i>om. L</i>	kal. Ian. d. III fer.
anno CCLXX	([297]. S29) Fausto et Gallo	kal. Ian. d. VI fer.
anno CCLXXI	([298]. S30) Diocletiano VI ¹⁾ et Maximiano VI ²⁾ 1) iii <i>G</i> 2) <i>om. L</i>	kal. Ian. d. sab.
anno CCLXXII	([299]. S31) Constantio IIII ¹⁾ et Maximo ²⁾ IIII ³⁾ 1) iii <i>LS</i> 2) maximiano <i>L</i> 3) <i>om. L</i>	kal. Ian. d. dom.
anno CCLXXIII	([300]. S32) Titiano et Nepotiano	kal. Ian. d. II fer.

lun. XI	pascha VI id. Apr.	lun. XVIII
lun. XXII	pascha [prid. kal. Apr. <i>pleu nullus, [ ] habet at GS, [ ]] LB</i>	lun. XXII] . . . . . [VIII kal. Apr. lun. XV]]
lun. III	pascha id. Apr.	lun. XVI
lun. XIII	pascha prid. ²⁾ non. Apr. <i>2) om. B</i>	lun. XVIII ³⁾ <i>3) lun. xiiii] I xiiii B, om. G^a</i>
lun. XXV	pascha VI kal. Apr.	lun. XXI
lun. VI	pascha XVI kal. Mai.	lun. XXII
lun. XVII	pascha kal. Apr.	lun. XVIII ²⁾ <i>2) xiiii B, xii I^a</i>
lun. XXVIII	pascha XII ³⁾ kal. Mai. <i>3) xi B</i>	lun. XVIII ⁴⁾ <i>4) xiiii L</i>
lun. VIII ¹⁾	pascha prid. id. Apr. <i>1) xiiii B</i>	lun. XXI
lun. XX	pascha V kal. Apr.	lun. XVII ¹⁾ <i>1) xiiii B</i>
lun. I	pascha XV kal. Mai.	lun. XVIII ²⁾ <i>2) xiiii B</i>
lun. XII	pascha VI id. Apr.	lun. XX ²⁾ <i>2) xii B</i>
lun. XXIII	pascha VIII kal. Apr.	lun. XVI
lun. III ²⁾	pascha id. Apr. <i>2) u G</i>	lun. XVII
lun. XVI	pascha non. Apr.	lun. XXI
lun. XXVII	pascha [VIII ³⁾ kal. Mai. <i>pleu nullus et Bucherus p. 172: habent [ ] GS, [ ]] LB</i>	lun. XXI ⁴⁾] . . . . . [XIII kal. Mai. lun. XV]] <i>3) xii S</i> <i>4) xii S</i>
lun. VIII	pascha V ¹⁾ id. Apr. <i>1) u G</i>	lun. XVII
lun. XVIII	pascha kal. Apr.	lun. XX
lun. XXX	pascha XI kal. Mai.	lun. XXI
lun. XI	pascha non. ³⁾ Apr. <i>3) iiii id. B</i>	lun. XVI ⁴⁾ <i>4) xiii B</i>
lun. XXII ¹⁾	pascha V kal. Apr. <i>1) xxi L^a</i>	lun. XVIII
lun. III	pascha XV kal. Mai.	lun. XX
lun. XIII	pascha III non. Apr.	lun. XVI
lun. XXV	pascha VIII ¹⁾ kal. Apr. <i>1) iiii B</i>	lun. XVIII ²⁾ <i>1) xiiii GB</i>

- anno CCLXXXIII ([301]. S33) Constantio¹⁾ III et Maximo III²⁾ kal. Ian. d. III fer.
 1) constantino *G* 2) iiii *G*¹, *om. L*.
- anno CCLXXXV ([302]. S34) Diocletiano VII¹⁾ et Maximiano²⁾ VII³⁾ kal. Ian. d. V fer.
 1) u *G*¹, ii *G*² 2) maximo *L* 3) ii *S*, *om. L*.
- anno CCLXXXVI ([303]. S35) Diocletiano VIII et Maximiano¹⁾ VIII²⁾ kal. Ian. d. VI fer.
 1) maximo *L* 2) iii *S*, *om. L*.
- B. anno CCLXXXVII ([304]. S36) Constantio¹⁾ V et Maximo V²⁾ kal. Ian. d. sabb.
 1) constā *L* 2) *om. L*.
- anno CCLXXXVIII ([305]. S37) Constantio¹⁾ VI et Maximo VI²⁾ kal. Ian. d. II fer.
 1) constan *L* 2) *om. L*.
- anno CCLXXXVIII ([306]. S38) Diocletiano VIII et Constantino kal. Ian. d. III fer.
- anno CCLXXX ([307]. S39) Diocletiano¹⁾ X²⁾ et Maximo VII³⁾ kal. Ian. d. III fer.
 1) dioeletus *L* 2) xi *L*^b 3) vi *G*, *om. L*.
- B. anno CCLXXXI ([308]. S40) p. e. Diocletiani X et Maximi¹⁾ VII²⁾ kal. Ian. d. V fer.
 1) maximo *G* 2) *pro cos.* dioeleti xi et maximo *L*, dioeletiano et maximo *S*.
- anno CCLXXXII ([309]. S41) ¹⁾p. e. Diocletiani X et Maximi VII²⁾ kal. Ian. d. sab.
 1) ii *add. Cass.* 2) *pro cos.* dioeleti xii et maximo *L*, dioeletiano et maximo *S*.
- anno CCLXXXIII ([310]. S42) Maximiano VIII¹⁾ et Licinio kal. Ian. d. dom.
 1) *om. S*.
- anno CCLXXXIII ([311]. S43) Constantino¹⁾ II et Licinio²⁾ II kal. Ian. d. II fer.
 1) constan *L* 2) licino *G*.
- B. anno CCLXXXV ([312]. S44) Constantino¹⁾ III et Licinio III kal. Ian. d. III fer.
 1) constan *L*.
- anno CCLXXXVI ([313]. S45) Volusiano et Aniano¹⁾ kal. Ian. d. V fer.
 1) antonino *LS*.
- anno CCLXXXVII ([314]. S46) Constantino¹⁾ III et Licinio III kal. Ian. d. VI²⁾ fer.
 1) constān *L* 2) iii *G*.
- anno CCLXXXVIII ([315]. S47) Sabino¹⁾ et Rufo²⁾ kal. Ian. d. sabb.
 1) sabinio *L* 2) rufino *S Prosp. Cass.*.
- B. anno CCLXXXVIII ([316]. S48) Gallicano¹⁾ et Basso kal. Ian. d. dom.
 1) galliano *L*.
- anno CCXC ([317]. S49) Licinio V et Crispo¹⁾ kal. Ian. d. III fer.
 1) crispino *L*.
- anno CCXCI ([318]. S50) Constantino V et Licinio Caes.¹⁾ kal. Ian. d. III fer.
 1) caes.] ni *L*.
- anno CCXCII ([319]. S51) Constantino VI et Constantio¹⁾ Caes.²⁾ kal. Ian. d. V fer.
 1) constantino *S*, constan *L* 2) *om. L*.
- B. anno CCXCIII ([320]. S52) Crispo II et Constantio¹⁾ Caes.²⁾ kal. Ian. d. VI fer.
 1) constantino *S*, constan *L* 2) caesare ii *S*, *om. L*.
- anno CCXCIII ([321]. S53) Probiano¹⁾ et Iuliano kal. Ian. d. dom.
 1) propiano *L*.
- anno CCXCV ([322]. S54) Severo et Rufino kal. Ian. d. II fer.
- anno CCXCVI ([323]. S55) Crispo III et Constantino¹⁾ kal. Ian. d. III fer.
 1) constantio *G*, constantino iii *S*.
- B. anno CCXCVII ([324]. S56) Paulino et Iuliano kal. Ian. d. III fer.

lun. VI	pascha id. Apr.	lun. XVIII	
lun. XVII	pascha non. Apr.	lun. XXII	
lun. XXVIII	pascha XIII kal. Mai.	lun. XVI ³⁾	
		3) xii S	
lun. VIII	pascha V ³⁾ id. Apr.	lun. XVIII	
	3) iii B		
lun. XX	pascha kal. Apr.	lun. XXI	
lun. I	pascha [XVIII kal. Mai. <i>plene G.</i> , <i>om. LS B</i>	lun. XV	Latini] XI ⁴⁾ kal. Mai. 1) ii G
lun. XII	pascha VIII ³⁾ id. Apr.	lun. XVIII ³⁾	
	1) ii G	3) xii G	
lun. XXIII	pascha V ³⁾ kal. Apr.	lun. XX ⁴⁾	
	3) iii B	4) xi B	
lun. III	pascha XV kal. Mai	lun. XXI	
lun. XVI ¹⁾	pascha III non. Apr.	lun. XVIII	
	1) ii L ³⁾		
lun. XXVII	pascha [X kal. Mai. <i>plene nullus.</i> , <i>habent GLS.</i> , B 3) x S	lun. XVIII ³⁾] . . . . . [VIII kal. Apr. lun. XXI]	
lun. VIII	pascha [id. Apr. <i>plene nullus.</i> , <i>habent GLS.</i> , B	lun. XXI] . . . . . [XVIII kal. Mai. lun. XXI]	
lun. XVIIII	pascha III kal. Apr.	lun. XVII	
lun. XXX	pascha XIII kal. Mai.	lun. XVIII	
lun. XI	pascha III id. Apr.	lun. XXI	
lun. XXII	pascha VIII ²⁾ kal. Apr.	lun. XVI	
	2) ii B		
lun. III	pascha XVIII kal. Mai	lun. XVII ²⁾	
		2) xii G	
lun. XIII	pascha VII id. Apr.	lun. XX	
lun. XXV	pascha XI kal. Apr.	lun. XVI	
lun. VI	pascha III ³⁾ id. Apr.	lun. XVI ⁴⁾	
	3) iii B	4) xii B	
lun. XVII	pascha III non. Apr.	lun. XVIII	
lun. XXVIII	pascha [X kal. Mai. <i>plene nullus.</i> , <i>habent GLS.</i> , B 1) x S	lun. XX ¹⁾] . . . . . [VIII kal. Apr. lun. XXI]	
lun. VIII	pascha VII id. Apr.	lun. XVI	
lun. XX	pascha III ¹⁾ kal. Apr.	lun. XVIII ²⁾	
	1) iii B	2) xiiii LB	

anno CCXCVIII	([325]. 857)	Constantino VII ¹⁾ et Constantio ²⁾	kal. Ian. d. VI fer. 1) ni <i>G.</i> , <i>om.</i> <i>S</i> 2) constān <i>L</i>
anno CCXCVIII	([326]. 858)	Constantio ¹⁾ V ²⁾ et Maximo	kal. Ian. d. sab. 1) constantino <i>S</i> 2) ii <i>G.</i> , <i>om.</i> <i>S</i>
anno CCC	([327]. 859)	Ianuario et Iusto	1) kal. Ian. d. dom. 1) pascha <i>ios.</i> <i>G</i> ¹⁾
B. anno CCCI	([328]. 860)	Constantino VIII ¹⁾ et Constantio ²⁾ III ³⁾	kal. Ian. d. II fer. 1) <i>om.</i> <i>S</i> 2) constan <i>L</i> , constante <i>S</i> 3) <i>om.</i> <i>LS</i>
anno CCCII	([329]. 861)	Constantio ¹⁾ III ²⁾ et Symmacho ³⁾	kal. Ian. d. III fer. 1) constan <i>L</i> 2) iii <i>L.</i> , <i>om.</i> <i>S</i> 3) symmaco <i>G.</i> , <i>om.</i> <i>L</i>
anno CCCIII	([330]. 862)	Basso et Ablabio ¹⁾	kal. Ian. d. V fer. 1) ablabio <i>LS</i> , labbio <i>G</i>
anno CCCIII	([331]. 863)	Paetiano ¹⁾ et Hilariano ²⁾	kal. Ian. d. VI fer. 1) pagaciano <i>L</i> , paschasiano <i>G</i> 2) ilariano <i>L</i>
B. anno CCCV	([332]. 864)	Dalmatio ¹⁾ et Zenophilo ²⁾	kal. Ian. d. sabb. 1) dalmacio <i>L</i> 2) nezoppilo <i>L</i> , xenophilo <i>S</i>
anno CCCVI	([333]. 865)	Optato et Paulino	kal. Ian. d. II fer.
anno CCCVII	([334]. 866)	Constantio ¹⁾ et Albino	kal. Ian. d. III fer. 1) constantino <i>S</i> , constante <i>L</i>
anno CCCVIII	([335]. 867)	Nepotiano et Facundo	kal. Ian. d. III fer.
B. anno CCCVIII	([336]. 868)	Feliciano et Titiano	kal. Ian. d. V fer.
anno CCCX	([337]. 869)	Urso et Polemio ¹⁾	kal. Ian. d. sab. 1) polemio urso urso <i>G.</i> , urfo et paulmio <i>L</i>
anno CCCXI	([338]. 870)	Constantio ¹⁾ II et Constante	kal. Ian. d. dom. 1) constān <i>L</i>
anno CCCXII	([339]. 871)	Acyndino ¹⁾ et Proculo	kal. Ian. d. II fer. 1) acindino <i>L</i> , acandino <i>G</i>
B. anno CCCXIII	([340]. 872)	Marcellino ¹⁾ et Probino ²⁾	kal. Ian. d. III fer. 1) marcello <i>L</i> 2) proino <i>L</i>
anno CCCXIII	([341]. 873)	Constantio ¹⁾ III et Constante II ²⁾	kal. Ian. d. V fer. 1) constan <i>L</i> 2) <i>om.</i> <i>L</i>
anno CCCXV	([342]. 874)	Placido ¹⁾ et Rumulo ²⁾	kal. Ian. d. VI fer. 1) placito <i>L</i> 2) rumolo <i>L</i> , romulo <i>S</i>
anno CCCXVI	([343]. 875)	Leontio et Salustio	kal. Ian. d. sab.
B. anno CCCXVII	([344]. 876)	Constantio III et Constante III ¹⁾	kal. Ian. d. dom. 1) <i>om.</i> <i>L</i>
† anno CCCXVIII	(345. 877)	Amantio ¹⁾ et Albino	kal. Ian. d. III fer. 1) constantio <i>S</i>
anno CCCXVIII	(346. 878)	p. c. Amantio et Albini ¹⁾	kal. Ian. d. III fer. 1) amantio et albino (<i>om.</i> p) <i>S</i>
anno CCCXX	(347. 879)	Rufino et Eusebio ¹⁾	kal. Ian. d. V fer. 1) eusepio <i>L</i>
B. anno CCCXXI	(348. 880)	Philippo ¹⁾ et Sallia ²⁾	kal. Ian. d. VI fer. 1) pilippo <i>L</i> 2) salia <i>S</i> , sallio <i>G</i>

GIS et sui consulibus B

†) *Abbin omni Victoriani respondent consulatibus adscriptis.*

lun. I	pascha XIII kal. Mai.	lun. XVIII	
lun. XII	pascha [III non. Apr. <i>plene G, [om. LSB</i>	lun. XV	Latini] III ³⁾ id. Apr. 3) iii G lun. XXII
lun. XXIII	pascha VII kal. Apr.	lun. XVIII ²⁾ 2) xviii G	
lun. III	pascha XVIII ⁴⁾ kal. Mai. 4) xvii GB	lun. XVIII ⁵⁾ 5) xviii B	
lun. XVI	pascha VIII id. Apr.	lun. XXII ⁴⁾ 4) xxi I	
lun. XXVII ²⁾ 2) xxvi L, xxviii G	pascha XIII kal. Mai.	lun. XVI ⁴⁾ 3) xvi S	
lun. VIII	pascha III id. Apr.	lun. XVIII	
lun. XVIII	pascha III ³⁾ non. Apr. 3) iii B	lun. XXI ⁴⁾ 4) xxi B, xxiii I	
lun. XXX ¹⁾ 1) xx B	pascha [XVII kal. Mai. <i>plene G, [om. S, [om. LB</i>	lun. XV	[Latini] X kal. Mai. lun. XXII]
lun. XI	pascha VII ²⁾ id. Apr. 2) viii G	lun. XVIII	
lun. XXII	pascha III kal. Apr.	lun. XXI ¹⁾ 1) xxii G	
lun. III	pascha XIII ¹⁾ kal. Mai. 1) xiii GL ³⁾ (2B)	lun. XXI ²⁾ 2) xxii B	
lun. XIII	pascha III non. Apr.	lun. XVII	
lun. XXV	pascha VII kal. Apr.	lun. XX	
lun. VI	pascha XVII kal. Mai.	lun. XXI	
lun. XVII	pascha III ³⁾ kal. Apr. 3) ii B	lun. XVI ⁴⁾ 1) xvi B	
lun. XXVIII	pascha XIII kal. Mai.	lun. XVII ³⁾ 3) xviii LS	
lun. VIII	pascha III id. Apr.	lun. XX	
lun. XX	pascha VI ¹⁾ kal. Apr. ²⁾ 1) viii G 2) viii GB	lun. XVI ³⁾ 3) xvi G	
lun. I	pascha XVII ²⁾ kal. Mai. 2) xvi B	lun. XVI ¹⁾ 3) xvi B	
lun. XII	pascha VII id. Apr.	lun. XVIII	
lun. XXIII ²⁾ 2) xxviii G ¹⁾	pascha [X kal. Apr. <i>plene G, [om. LSB</i>	lun. XV	Latini] III kal. Apr. lun. XXII
lun. III	pascha prid. id. Apr.	lun. XVI	
lun. XVI ³⁾ 3) xvi G	pascha III ⁴⁾ non. Apr. 4) ii B	lun. XVIII ⁵⁾ 5) xv B, xvii I	

anno CCCXXII	(349. 881)	Limenio ¹⁾ et Catulino ²⁾	kal. Ian. d. dom.
		1) liminio <i>G.</i> 2) catolino <i>L.</i> , catullino <i>S.</i>	
anno CCCXXIII	(350. 882)	Sergio ¹⁾ et Nigriniano ²⁾	kal. Ian. d. II fer.
		1) sergio <i>L.</i> 2) nergiano <i>L.</i> , nigriano <i>S.</i>	
anno CCCXXIII	(351. 883)	p̄. c. Sergii et Nigriniani ¹⁾	kal. Ian. d. III fer.
		1) sic. sed nigriani <i>G.</i> , constancio u (u <i>om.</i> , <i>S.</i>) et gallieno <i>LS.</i>	
B. anno CCCXXV	(352. 884)	Constantio V et Constante ¹⁾ (Caes. ²⁾	kal. Ian. d. III ³⁾ fer.
		1) constantino <i>L.</i> 2) <i>om.</i> , <i>LS.</i> 3) iii <i>B.</i>	
anno CCCXXVI	(353. 885)	Constantio VI et Constantio ¹⁾ II ²⁾	kal. Ian. d. VI fer.
		1) sic <i>G.</i> , constantino <i>L.</i> , constante <i>S.</i> 2) sic <i>LS.</i> , u <i>G.</i>	
anno CCCXXVII	(354. 886)	Constantio VII et Constante ¹⁾ (Caes. ²⁾	III kal. Ian. d. sab.
		1) constantino <i>L.</i> 2) <i>om.</i> , <i>LS.</i>	
anno CCCXXVIII	(355. 887)	Arbitione ¹⁾ et Luliano ²⁾	kal. Ian. d. dom.
		1) arbetione <i>S.</i> , aspicio <i>L.</i> 2) luliano <i>G.</i> , lulione <i>L.</i> , loliano <i>S.</i>	
B. anno CCCXXVIII	(356. 888)	Constantio VIII ¹⁾ et Iuliano (Caes. ²⁾	kal. Ian. d. II fer.
		1) iiii <i>L.</i> 2) <i>om.</i> , <i>L.</i>	
anno CCCXXX	(357. 889)	Constantio VIII ¹⁾ et Iuliano (Caes. II ²⁾)	kal. Ian. d. III fer.
		1) g. constantio <i>x L.</i> 2) caes. ii <i>om.</i> , <i>L.</i>	
anno CCCXXXI	(358. 890)	Titiano et Cereale ¹⁾	kal. Ian. d. V fer.
		1) coriat <i>L.</i>	
anno CCCXXXII	(359. 891)	Eusebio et Epatio ¹⁾	kal. Ian. d. VI fer.
		1) yppolito <i>L.</i> , hippolyto <i>S.</i>	
B. anno CCCXXXIII	(360. 892)	Constantio X ¹⁾ et Iuliano (Caes. III ²⁾)	kal. Ian. d. sabb.
		1) xi <i>L.</i> 2) caes. iii <i>om.</i> , <i>L.</i>	
anno CCCXXXIII	(361. 893)	Tauro et Florentio	kal. Ian. d. II fer.
anno CCCXXXV	(362. 894)	Mamertino et Nevitta ¹⁾	kal. Ian. d. III fer.
		1) nevita <i>S.</i> , nieta <i>L.</i>	
anno CCCXXXVI	(363. 895)	Iuliano III et Salustio ¹⁾	kal. Ian. d. III fer.
		1) salusto <i>G.</i>	
B. anno CCCXXXVII	(364. 896)	Ioviano ¹⁾ et Varoniano ²⁾	kal. Ian. d. V fer.
		1) iouiano <i>G.</i> , iubiniano <i>L.</i> 2) narroniano <i>S.</i>	
anno CCCXXXVIII	(365. 897)	Valentiniano et Valente	kal. Ian. d. sabb.
anno CCCXXXVIII	(366. 898)	Gratiano ¹⁾ et Dagalaifo ²⁾	kal. Ian. d. dom.
		1) gratiano <i>G.</i> 2) dalagaifo <i>G.</i> , gadaleto <i>L.</i> , dagalaifo <i>S.</i>	
anno CCCXLI	(367. 899)	Lupicino ¹⁾ et Iovino ²⁾	kal. Ian. d. II fer.
		1) lupicino <i>L.</i> 2) iouiano <i>G.</i>	
B. anno CCCXLI	(368. 900)	Valentiniano II et Valente II	kal. Ian. d. III fer.
anno CCCXLII	(369. 901)	Valentiniano n̄. p̄. ¹⁾ et Victore ²⁾	kal. Ian. d. V fer.
		1) n. p. <i>Prosp. Cass.</i> , nep <i>G.</i> , iii <i>LS.</i> 2) valente iii <i>S.</i>	
anno CCCXLIII	(370. 902)	Valentiniano ¹⁾ III ²⁾ et Valente III ³⁾	kal. Ian. d. VI fer.
		1) valentino <i>L.</i> 2) iii <i>LS.</i> 3) iii <i>S.</i>	
anno CCCXLIII	(371. 903)	Gratiano II et Probo	kal. Ian. d. sab.
B. anno CCCXLV	(372. 904)	Modesto et Arinteo ¹⁾	kal. Ian. d. dom.
		1) arento <i>G.</i> , arinto <i>L.</i> , arinto <i>S.</i>	

lun. XXVII	pascha VIII ³⁾ kal. Mai. 3) iiii G	lun. XX ⁴⁾ 4) xxi s	
lun. VIII	pascha VI ³⁾ id. Apr. 3) iiii B	lun. XVI	
lun. XVIII	pascha II kal. Apr.	lun. XVIII	
lun. XXX	pascha XIII ³⁾ kal. Mai. 4) xii B; xiiii L	lun. XVIII ³⁾ 5) xv B	
lun. XI ³⁾ 3) xii B	pascha III id. Apr.	lun. XXII ³⁾ 1) xiiii G	Initium paschalis Gregorum post annos XCV seu Macedonum ³⁾ 3) habet una G
lun. XXII	pascha VI kal. Apr.	lun. XXIII ³⁾ 3) xiiii G	
lun. III ³⁾ 3) iiii G ²⁾	pascha XVI kal. Mai.	lun. XXVIII	
lun. XIII	pascha VII ³⁾ id. Apr. 3) ii B	lun. XXI ⁴⁾ 4) xxi B	
lun. XXV	pascha [X kal. Apr. <i>plur nullus,] habet Gs, LB</i>	lun. XXII	... [XII kal. Mai. 3) xv B lun. XVI ³⁾]
lun. VI	pascha prid. id. Apr.	lun. XXIII	
lun. XVII	pascha prid. non. Apr.	lun. XXI	
lun. XXVIII ³⁾ 3) xxiiii B	pascha VIII ⁴⁾ kal. Mai. 4) iiii B	lun. XXI ³⁾ 5) xxi BLS	
lun. VIII ⁴⁾ 4) iiii B	pascha VI ²⁾ id. Apr. 2) iiii G	lun. XVII	
lun. XX	pascha prid. kal. ²⁾ Apr. 2) ii prid. kal. G, ii id. B	lun. XX	
lun. I	pascha XII kal. Mai.	lun. XXI	
lun. XII	pascha prid. ³⁾ non. Apr. 3) om. B	lun. XVI ⁴⁾ 4) xiiii B	
lun. XXIII	pascha VI kal. Apr.	lun. XVIII	
lun. III	pascha XVI kal. Mai.	lun. XX	
lun. XVI	pascha kal. Apr.	lun. XVII	
lun. XXVII	pascha XII ⁴⁾ kal. Mai. 4) xi B	lun. XVIII ²⁾ 2) sic LSB, xx G	
lun. VIII	pascha prid. id. Apr.	lun. XX	
lun. XVIII ⁴⁾ 4) xiiii G	pascha V kal. Apr.	lun. XVI ³⁾ 5) xv G	
lun. XXX	pascha XV kal. Mai.	lun. XVII	
lun. XI	pascha VI id. Apr.	lun. XVIII ²⁾ 2) xx B	

anno CCCXVI	(373, 905)	Valentiniano III ¹⁾ et Valente III kal. Ian. d. III fer. 1) valentiano n L
anno CCCXVII	(374, 906)	Gratiano III et Equitio ¹⁾ kal. Ian. d. III fer. 1) nequitio G
anno CCCXVIII	(375, 907)	p. $\bar{v}$. ¹⁾ Gratiani III ²⁾ et Equitii ³⁾ kal. Ian. d. V fer. 1) om. S 2) graciano iiii LS 3) aequinatii G, equicio L, equitio ii S
B. anno CCCXLVIII	(376, 908)	Valente V et Valentiniano kal. Ian. d. VI fer.
anno CCCL	(377, 909)	Gratiano III ¹⁾ et Merobaude ²⁾ kal. Ian. d. dom. 1) om. L 2) merobaudo L
anno CCCLI	(378, 910)	Valente ¹⁾ VI et Valentiniano II ²⁾ kal. Ian. d. II fer. 1) uelenti L 2) om. L
anno CCCLII	(379, 911)	Ausonio ¹⁾ et Olibrio ²⁾ kal. Ian. d. III fer. 1) ausonio S <i>Q</i> , auxonio <i>GL</i> 2) olybrio S
B. anno CCCLIII	(380, 912)	Gratiano V et Theodosio ¹⁾ kal. Ian. d. III fer. 1) teodosio L, theodosio <i>Q</i>
anno CCCLIII	(381, 913)	Syagrius ¹⁾ et Eucherio ²⁾ kal. Ian. d. VI fer. 1) siagrius L 2) eucherio <i>LSQ</i>
anno CCCLV	(382, 914)	Antonino ¹⁾ et Syagrius ²⁾ kal. Ian. d. sab. 1) antonio <i>Q</i> 2) siagrius <i>LQ</i>
anno CCCLVI	(383, 915)	Merobaude ¹⁾ II et Saturnino kal. Ian. d. dom. 1) merebaude G
B. anno CCCLVII	(384, 916)	Ricomede ¹⁾ et Clearcho ²⁾ kal. Ian. d. II fer. 1) ricomedae L, rocomede G, ricimere S 2) clearco G, cliarco <i>Q</i>
anno CCCLVIII	(385, 917)	Arcadio ¹⁾ et Baudone ²⁾ kal. Ian. d. III fer. 1) archadio L 2) batone <i>Q</i> , bautone S
anno CCCLVIII	(386, 918)	Honorio n. p. ¹⁾ et Eutodio ²⁾ kal. Ian. d. V fer. 1) om. <i>Q</i> 2) enodio <i>LSQ</i>
anno CCCLX	(387, 919)	¹⁾ Valentiniano III ²⁾ et Eutropio kal. Ian. d. VI fer. 1) ius. $\bar{g}$ L 2) iiii G
B. anno CCLXI	(388, 920)	Theodosio ¹⁾ II et Cynegio ²⁾ kal. Ian. d. sabb. 1) thoodosio G, teodosio L, theodosio <i>Q</i> 2) cinegio <i>Q</i>
anno CCLXII	(389, 921)	Timasio ¹⁾ et Promoto kal. Ian. d. II fer. 1) thima L
anno CCLXIII	(390, 922)	Valentiniano III ¹⁾ et Neuterio ²⁾ kal. Ian. d. III fer. 1) iiii <i>L²</i> 2) eucherio L, enterio <i>Q</i> , neuterio S
anno CCLXIII	(391, 923)	Tatiano ¹⁾ et Symmacho ²⁾ kal. Ian. d. III fer. 1) taciano G, tattiano L, titiano S 2) simmacho G
B. anno CCLXV	(392, 924)	Arcadio ¹⁾ II et Rufino kal. Ian. d. V ²⁾ fer. 1) archadio <i>LQ</i> , ardio G 2) d ii u G
anno CCLXVI	(393, 925)	Teodosio ¹⁾ III et Abundantio kal. Ian. d. sab. 1) theodosio S
¹⁾ anno CCLXVII	(394, 926)	Arcadio ²⁾ III et Honorio II ³⁾ kal. Ian. d. dom. 1) ann. . . . lxx. xiiii om. L 2) archadio L 3) om. <i>LQ</i>
anno CCLXVIII	(395, 927)	Olibrio ¹⁾ et Probino ²⁾ kal. Ian. d. II fer. 1) olybrio S 2) promino L, rufino <i>Q</i>

GLS, sine consulibus B, solos consules ab a, 352 Q

lun. XXII	pascha prid. kal. ²⁾ Apr. 2) id. <i>G</i>	lun. XXII	
lun. III	pascha id. Apr.	lun. XVI	
lun. XIII	pascha non. Apr.	lun. XVIII	
lun. XXV	pascha VI ¹⁾ kal. Apr. 1) u <i>B</i>	lun. XXI ²⁾ 2) xvi <i>G</i> , xxv <i>I</i>	
lun. VI	pascha XVI kal. Mai.	lun. XXII	
lun. XVII	pascha kal. Apr.	lun. XVIII	
lun. XXVIII	pascha XI kal. Mai.	lun. XVIII ³⁾ 3) xx <i>LS</i>	
lun. VIII	pascha II ²⁾ id. Apr. 2) om. <i>B</i>	lun. XXI ³⁾ 3) xxii <i>B</i>	Hinc Theophilus episcopus paschali suo sumpsit exordium†) <i>G</i>
lun. XX	pascha V kal. Apr.	lun. XVII ³⁾ 3) xvi <i>B</i>	
lun. I	pascha XV ³⁾ kal. Mai. 3) xii <i>B</i>	lun. XVIII ⁴⁾ 4) xviii <i>G</i>	
lun. XII ²⁾ 2) xxii <i>G</i>	pascha V ³⁾ id. Apr. 3) vi <i>B</i>	lun. XXI	
lun. XXIII	pascha VIII ³⁾ kal. Apr. 3) viii <i>BG</i>	lun. XVI ⁴⁾ 4) xviii <i>B</i>	
lun. III	pascha id. Apr.	lun. XVII	
lun. XVI	pascha non. Apr.	lun. XXI	
lun. XXVII	pascha XIII kal. Mai. sic pleuc <i>G</i> , om. <i>BLSS</i>	lun. XV ³⁾ 3) xvi <i>S</i>	[Graeci sive Machedones VIII kal. Mai. lun. XXII]
lun. VIII	pascha V ³⁾ id. Apr. 3) vi <i>G</i> , viii <i>B</i>	lun. XVII ⁴⁾ 4) xviii <i>B</i>	
lun. XVIII	pascha kal. Apr.	lun. XX	
lun. XXX	pascha XI kal. Mai.	lun. XXI	
lun. XI	pascha VIII id. Apr.	lun. XVII	
lun. XXII	pascha V ³⁾ kal. Apr. 3) viii <i>B</i>	lun. XVIII ⁴⁾ 4) xviii <i>G</i>	
lun. III	pascha XV kal. Mai.	lun. XX	
lun. XIII	pascha III non. Apr.	lun. XVI	
lun. XXV	pascha VIII ³⁾ kal. Apr. 3) viii <i>S</i> (cer. typ.)	lun. XVIII ⁴⁾ 4) xviii <i>G</i>	

† Redit aduotatio in eptelis cod. Colonienſis n. 103 saec. VIII cunctis *CM. G.* 13 p. 706 : abbinē Faſtus paschalem suum incipit et apud Hermanuum Angiensem (*M. G.* SS. 5, 80) ad a. 380: ab hoc anno Theophilus Alexandrinus episcopus paschales diebus inchoat

- B. anno CCCLXVIII (396. 928) Arcadio¹⁾ III et Honorio²⁾ III³⁾ kal. Ian. d. III fer.
 1) archadio *L* 2) onorio *L* 3) ii *L*
- anno CCCLXX (397. 929) Caesario et Attico¹⁾ kal. Ian. d. V fer.
 1) ericio *L*
- anno CCCLXXI (398. 930) Honorio III¹⁾ et Eutichiano²⁾ kal. Ian. d. VI fer.
 1) iii *L* 2) euticiano *G*, eutiliano *Q*, eutyichiano *S*
- anno CCCLXXII (399. 931) Mallio¹⁾ Theodoro²⁾ v. c.³⁾ kal. Ian. d. sabb.
 1) om. *Q*, et *ins. LS* 2) teodoro *L*, theodoro *Q* 3) u. c. om. *LS*
- B. anno CCCLXXIII (400. 932) Stelicone v. c. *Q* || Stilicone¹⁾ et kal. Ian. d. dom.
 Aureliano²⁾ *GLS*
 1) stillicone *L* 2) auriliano *L*
- anno CCCLXXIII (401. 933) Vincentio et Frauuito kal. Ian. d. III fer.
 1) frauiceto *G*, framuto *L*, fabrito *Q*, frauita *S cum Cass.*
- anno CCCLXXV (402. 934) Arcadio¹⁾ V²⁾ et Honorio V³⁾ kal. Ian. d. III fer.
 1) archadio *L* 2) ii *Q* 3) ii *Q*, om. *L*
- anno CCCLXXVI (403. 935) Theodosio¹⁾ Aug.²⁾ et Rumorido³⁾ kal. Ian. d. V fer.
 1) teodosio *L* 2) aḡ *L*, aug i *S*, iiii *Q*, om. *G* 3) rumorido] *G^bS*, romorido *L*, remorido *G^a*
- B. anno CCCLXXVII (404. 936) Honorio VI¹⁾ es²⁾ et Aristeneto³⁾ kal. Ian. d. VI fer.
 1) iiii *Q* 2) es om. *LSQ* 3) aristonito *L*, aristene *G*, aristone *Q*, aristaeneto *S*
- anno CCCLXXVIII (405. 937) Stilicone II et Antemio¹⁾ kal. Ian. d. dom.
 1) antimio *L*, authemio *S*
- anno CCCLXXVIII (406. 938) Arcadio¹⁾ VI²⁾ et Probo kal. Ian. d. II fer.
pro his, qui sequuntur, hoc loco attico et cesare L 1) archadio *L* 2) iiii *Q*
- anno CCCLXXX (407. 939) Honorio VII¹⁾ et Theodosio²⁾ II³⁾ kal. Ian. d. III fer.
pro his cos. a. 379 L 1) iiii *Q* 2) teodosio *L*, theodosio *Q* 3) om. *L*
- B. anno CCCLXXXI (408. 940) Basso¹⁾ et Philippo kal. Ian. d. III fer.
pro his cos. a. 380 L 1) uc *ins. Q*
- anno CCCLXXXII (409. 941) Honorio VIII et Theodosio¹⁾ III²⁾ kal. Ian. d. VI fer.
pro his cos. a. 381 L 1) teodosio *L*, theodosio *Q* 2) om. *L*
- anno CCCLXXXIII (410. 942) Varane¹⁾ v. c. *Q* || Varane¹⁾ v. c.²⁾ kal. Ian. d. sab.
 et Tertullo³⁾ *GLS*
pro his cos. a. 382 L 1) varone *Q*, varione *L* 2) u. c. om. *LS* 3) tertulo iic̄ *L*
- anno CCCLXXXIII (411. 943) Theodosio III¹⁾ kal. Ian. d. dom.
pro his, quos omisit, cos. a. 383 L 1) sic *Q*, theodosio (*sic*) iiii cy *G*, theodosio iiii *P*, honorio iiii et theodosio in *S*
- B. anno CCCLXXXV (412. 944) Honorio VIII¹⁾ et Theodosio²⁾ V³⁾ kal. Ian. d. II fer.
 1) iiii *Q* 2) theodosio *Q*, teodosio *L* 3) om. *L*
- anno CCCLXXXVI (413. 945) Lucio¹⁾ v. c. es.²⁾ kal. Ian. d. III fer.
 1) luciano *S* 2) nec̄ *L*, iic̄ es *G*, uc ensl̄ *Q*, om. *S*
- anno CCCLXXXVII (414. 946) Constantio¹⁾ et Constante kal. Ian. d. V fer.
 1) constantino *L*
- anno CCCLXXXVIII (415. 947) Honorio X et Theodosio¹⁾ VI²⁾ kal. Ian. d. VI fer.
 1) theodosio *Q*, teodosio *L* 2) om. *L*
- B. anno CCCLXXXVIII (416. 948) Theodosio¹⁾ VII et Pallidio²⁾ kal. Ian. d. sabb.
 1) teodosio *L* 2) pallidio *Q cum Cass.*, placcio *L*, palladio *S Prosp.*, placido *G*
- † anno CCCXC (417. 949) Honorio XI et Constantio II¹⁾ kal. Ian. d. II fer.
 1) ii om. *GL*: *deinde repetit honorio et constancio L*

GLS, siue consulibus B. solos consules Q

†) *Paschasius ad Leonem papam a. 443 (Leouis ep. n. 3)*: anno consulatus Honorii Augusti XI et Constantii bis . . . cum declinatur, ne X k. Mai. pascha teneretur, celebratum est VIII die k. Apr., id est pro embolimo communis est annus tentus et error gravissimus ortus.

lun. VI	pascha id. Apr.	lun. XVIII	
lun. XVII	pascha non. Apr.	lun. XXII	
lun. XXVIII ³⁾	pascha XIII kal. Mai.	lun. XVII ⁴⁾	
3) xiiii B		4) xii B	
lun. VIII	pascha III ⁴⁾ id. Apr.	lun. XVIII	
	4) iii G		
lun. XX	pascha kal. ³⁾ Apr.	lun. XXI ⁴⁾	
	3) iiii n. B	4) xxi B	
lun. I	pascha [XVIII kal. Mai. ²⁾	lun. XV]	Latini [[XI kal. Mai.
	<i>sic plene G, habent [ ] LB, [[ ] S</i>	2) ap. B	lun. XXII]]
lun. XII	pascha VII ⁴⁾ id. Apr.	lun. XVIII	
	4) xiii B		
lun. XXIII	pascha III ⁴⁾ kal. Apr.	lun. XXI	
	4) iii B		
lun. III	pascha XV ⁴⁾ kal. Mai.	lun. XXI ⁵⁾	
	4) xiiii B	5) xxii B	
lun. XVI	pascha III non. Apr.	lun. XVIII	
lun. XXVII	pascha [X kal. Mai.	lun. XVIII ⁴⁾]	[[VIII kal. Apr.
	<i>plene nullus, [ ] habent GLS, [[ ] B</i>	3) xx LS	lun. XXI]]
lun. VIII	pascha XVIII kal. Mai.	lun. XXII	
lun. XVIII	pascha III ²⁾ kal. Apr.	lun. XVII ³⁾	
	2) iii B	3) xiiii B	
lun. XXX	pascha XIII kal. Mai.	lun. XVIII	
lun. XI	pascha III id. Apr.	lun. XXI	
lun. XXII	pascha VII kal. Apr.	lun. XVII	
lun. III	pascha XVIII ⁴⁾ kal. Mai.	lun. XVII ⁵⁾	
	4) xiii B	5) xiiii B	
lun. XIII	pascha VIII id. Apr.	lun. XX	
lun. XXV	pascha [XI kal. Apr.	lun. XVI]	. . . . .
	<i>plene nullus, XI kal. mai. lun. xu G, [ ] habent LS, [[ ] B</i>		[[XIII kal. Mai.
lun. VI	pascha III id. ³⁾ Apr.	lun. XVII	lun. XV]]
	3) kal. G		
lun. XVII	pascha III non. Apr.	lun. XVIII ⁴⁾	
		3) xx B	
lun. XXVIII ²⁾	pascha [X kal. Mai. ³⁾	lun. XX ⁴⁾]	[[VIII kal. Apr.
2) ii B	<i>plene nullus, [ ] habent GLS, [[ ] B</i>	3) apud. G	4) xxi LS
			lun. XXII]]

- anno CCCXCI (418. 950) Honorio XII et Theodosio¹⁾ VIII kal. Ian. d. III fer.
 1) theodosio *Q*, teodosio *L*
- anno CCCXCII (419. 951) Monaxio¹⁾ et Plinta²⁾ kal. Ian. d. III fer.
pro his cos. a. 391 L 1) manaxeo *L* 2) plenta *G*
- B. anno CCCXCIII (420. 952) Theodosio¹⁾ VIII et Constantio²⁾ III³⁾ kal. Ian. d. V fer.
pro his cos. a. 392 L 1) teodosio *L*, theodosio *Q* 2) constantino *L* 3) iiii *Q*, om. *L*
- anno CCCXCIII (421. 953) Agricola¹⁾ et Eustatio²⁾ kal. Ian. d. sabb.
pro his cos. a. 393 L 1) agricola *L*, agrecola *Q* 2) eustasio *L*^b, entasio *L*^a, eustathio *SQ*
- anno CCCXCV (422. 954) Honorio XIII et Theodosio¹⁾ X kal. Ian. d. dom.
pro his cos. a. 394 L 1) theodosio *Q*, teodosio *L*
- anno CCCXCVI (423. 955) Mariniano¹⁾ et Aselepiodoto²⁾ kal. Ian. d. II fer.
pro his cos. a. 395 L 1) marciano *G* 2) asclipiodoto *Q*, asclipitidito *L*
- B. anno CCCXCVII (424. 956) Castino v. c. consl *Q* || Castino¹⁾ kal. Ian. d. III fer.
 et Victore *GLS*
pro his cos. a. 396 L 1) constantino *L*
- anno CCCXCVIII (425. 957) Theodosio¹⁾ XI et Valentiniano²⁾ kal. Ian. d. V fer.
pro his cos. a. 397, adnotans in margine veros teod. et uel(sic), L 1) teodosio *Q* 2) i *ins. Q*, caes. *ins. S Prosp. Cass.*
- anno CCCXCVIII (426. 958) Theodosio¹⁾ XII et Valentiniano II kal. Ian. d. VI fer.
 1) teodosio *L*, teodosio *Q*
- anno CCCC (427. 959) Hierio et Ardabure¹⁾ kal. Ian. d. sabb.
 1) ardebure *L*
- B. anno CCCC I (428. 960) Felice et Tauro kal. Ian. d. dom.
- anno CCCCII (429. 961) Florentio et Dionisio¹⁾ kal. Ian. d. III fer.
 1) diocio *L*, dionysio *S*
- anno CCCCIII (430. 962) Theodosio¹⁾ XIII et Valentiniano III kal. Ian. d. III fer.
 1) theodosio *Q*, teodosio *L*
- anno CCCCIII (431. 963) Basso et Antiocho¹⁾ kal. Ian. d. V fer.
 1) anthioeo *Q*, antiacho *L*^a
- B. anno CCCCIV (432. 964) Aetio¹⁾ et Valerio kal. Ian. d. VI fer.
 1) ethio *L*
- anno CCCCVI (433. 965) Theodosio¹⁾ XIII et Maximo kal. Ian. d. dom.
 1) teodosio *L*, theodosio *Q*
- anno CCCCVII (434. 966) Aspare et Ariobindo¹⁾ kal. Ian. d. II fer.
 1) ariouindo *Q*, ariundo *L*, areobinda *S*
- anno CCCCVIII (435. 967) Theodosio¹⁾ XV et Valentiniano²⁾ III³⁾ kal. Ian. d. III fer.
 1) theodosio *Q*, teodosio *L* 2) valentino *L* 3) om. *L*
- B. anno CCCCVIII (436. 968) Isidoro¹⁾ et Senatore²⁾ kal. Ian. d. III fer.
 1) isiodoro *G*, isidero *Q* 2) *inc. L*¹
- anno CCCCIX (437. 969) Aetio¹⁾ II²⁾ et Sigisvulto³⁾ kal. Ian. d. VI fer.
 1) etio *L* 2) om. *Q* 3) segisvulto *Q*
- anno CCCCXI (438. 970) Theodosio¹⁾ XVI et Fausto²⁾ kal. Ian. d. sabb.
 1) theodosio *Q* 2) fauto *L*
- anno CCCCXII (439. 971) ¹⁾Theodosio XVII et Festo²⁾ kal. Ian. d. dom.
 1) consules om. *Q* 2) fisto *L*
- B. anno CCCCXIII (440. 972) Valentiniano¹⁾ V²⁾ et Anatolio³⁾ kal. Ian. d. II fer.
 1) mag. *ins. S Prosp. Cass.* 2) n *Q cum Prosp. et Cass., om. GL* 3) anatorio *L*, placido *Q*
- anno CCCCXIII (441. 973) Cyro v. c. cons.¹⁾ kal. Ian. d. III fer.²⁾
 1) cyro a. c. *S*, maximo et ualerio uñe *L* 2) om. *G*

GLS, sine consulibus B, solos consules Q

lun. VIIII	pascha VII id. Apr.	lun. XVI	
lun. XX	pascha III kal. ³⁾ Apr. 3) id. <i>G</i>	lun. XVIII ⁵⁾ 4) <i>sic BS, xiiii L, xii G</i>	
lun. I	pascha XIII ³⁾ kal. Mai. 3) xiii <i>B</i>	lun. XVIII ⁴⁾ 4) xx <i>B</i>	
lun. XII	pascha [III ³⁾ non. Apr. <i>sic plene G, [ ] om. LSB</i>	lun. XV 3) iii <i>G</i>	Latini] III id. Apr. 1) xiii <i>B</i> lun. XXII ⁴⁾
lun. XXIII	pascha VII kal. ²⁾ Apr. 2) id. <i>L²G</i>	lun. XVIII	
lun. III	pascha XVII ³⁾ kal. Mai. 3) xii <i>G</i>	lun. XVIII	
lun. XVI	pascha [VIII id. Apr. <i>plene nullus, [ ] habent GLS, [ ] B</i>	lun. XXII ²⁾] . . . . . [[II kal. Apr. 2) xviii <i>G</i> lun. XVI]]	
lun. XXVII	pascha XIII kal. Mai.	lun. XVI ¹⁾ 1) xviii <i>S</i>	
lun. VIII	pascha III id. Apr.	lun. XVIII	
lun. XVIII	pascha III non. Apr.	lun. XXII	
lun. XXX	pascha [XVII ¹⁾ kal. Mai. <i>sic plene G, [ ] om. LS, [ ] om. B</i>	lun. XV ²⁾ 1) xii <i>GB</i> 2) xii <i>B</i> 3) xviii <i>G</i>	{ [Latini] X ³⁾ kal. Mai. lun. XXII]
lun. XI	pascha VII id. Apr.	lun. XVIII ²⁾ 2) xviii <i>L</i>	
lun. XXII	pascha III kal. Apr.	lun. XXI	
lun. III	pascha XIII kal. Mai.	lun. XXII ²⁾ 2) xviii <i>G</i>	
lun. XIII	pascha III ²⁾ non. Apr. 2) ii <i>B</i>	lun. XVII ³⁾ 3) xviii <i>B</i>	
lun. XXV ²⁾ 2) xii <i>B</i>	pascha VII kal. Apr.	lun. XX	
lun. VI	pascha XVII kal. Mai. ³⁾ 3) ii kal. apr. <i>G</i>	lun. XXI ⁴⁾ 1) xx <i>G</i>	
lun. XVII	pascha prid. kal. Apr.	lun. XVII	
lun. XXVIII	pascha XIII ³⁾ kal. Mai. 3) xii <i>B</i>	lun. XVII ⁴⁾ 4) xxi <i>B, xviii LS</i>	
lun. VIII	pascha III id. Apr.	lun. XX	
lun. XX	pascha VI kal. ³⁾ Apr. 3) vi kal.] n id. <i>G</i>	lun. XVI	
lun. I	pascha XVI kal. Mai.	lun. XVII	
lun. XII ⁴⁾ 1) <i>sic G², iuc, G¹</i> 5) vi <i>B</i>	pascha VII ⁵⁾ id. Apr.	lun. XVIII ⁶⁾ 6) xx <i>B</i>	
lun. XXIII	pascha [X kal. Apr. <i>plene nullus, [ ] habet G, [ ] BLS</i>	lun. XV] . . . [[III kal. Apr. lun. XXII]]	

anno CCCCXV	(442. 974) Dioscuro $\overline{v. c. esl} Q \parallel$ Dioscuro et Eudosio <i>GLS</i> 1) endosio <i>S</i> , theodosio <i>L</i>	kal. Ian. d. V fer.
anno CCCCXVI	(443. 975) Maximo II et Paterio ¹⁾ 1) paterno <i>GS</i>	kal. Ian. d. VI fer.
B. anno CCCCXVII	(444. 976) Theodosio ¹⁾ XVIII et Albino 1) theodosio <i>Q</i> , teodosio <i>L</i>	kal. Ian. d. sabb.
anno CCCCXVIII	(445. 977) Valentiniano VI ¹⁾ et Nomo ²⁾ 1) ualerio iii <i>L</i> . 2) nomio <i>S</i> , numo <i>GL</i>	kal. Ian. d. II fer.
anno CCCCXVIII	(446. 975) Aetio ¹⁾ III et Symmaco ²⁾ 1) ethio <i>L</i> . 2) symmacum <i>L</i> , symmacho <i>SQ</i>	kal. Ian. d. III fer.
anno CCCCXX	(447. 979) Calipio ¹⁾ et Ardaburo ²⁾ 1) calypio <i>Q</i> . 2) ardaburo <i>L</i>	kal. Ian. d. III fer.
B. anno CCCCXXI	(448. 980) Postumiano ¹⁾ et Zenone 1) portumiano <i>L</i>	kal. Ian. d. V fer.
anno CCCCXXII	(449. 981) Asterio ¹⁾ et Protogene ²⁾ 1) sic <i>Q</i> , artherio <i>L</i> , asturio <i>Prosp. Cass.</i> 2) protegere <i>L</i>	kal. Ian. d. sabb.
anno CCCCXXIII	(450. 982) Valentiniano VII et Abieno ¹⁾ 1) abiano <i>L</i> , anieno <i>S</i> : <i>bis hos consules exhibet, primum inter a. 448 et 449, deinde suo loco, compensans ita consules omisso a. 439, Q</i>	kal. Ian. d. dom.
anno CCCCXXIII	(451. 983) Adelfio v. c. $\overline{esl} Q \parallel$ Marciano ¹⁾ 2) et Adelfio ³⁾ <i>GLS</i> 1) martiano <i>S</i> , marciano <i>L</i> ¹⁾ 2) aug. <i>ins. Prosp. Cass.</i> 3) iltio <i>L</i> , adelphio <i>S</i>	kal. Ian. d. II fer.
B. anno CCCCXXV	(452. 984) Herculano ¹⁾ v. c. cons. ²⁾ <i>GLQ</i> $\parallel$ Herculano v. c. et Asporatio <i>S</i> 1) herculiano <i>G</i> , hirculano <i>L</i> , erculano <i>Q</i> 2) $\overline{ou} \overline{ce} L$	kal. Ian. d. III fer.
anno CCCCXXVI	(453. 985) Opilione $\overline{v. c. esl} Q \parallel$ Opilione ¹⁾ et Vincomalo ²⁾ 1) opimiano <i>L</i> . 2) uincumalo <i>L</i>	kal. Ian. d. V fer.
anno CCCCXXVII ¹⁾	(454. 986) Aetio ²⁾ et Studio ³⁾ 1) eccenii <i>G</i> ^a 2) ethio iii <i>L</i> . 3) austudio <i>L</i> , studio <i>Q</i>	kal. Ian. d. VI fer.
anno CCCCXXVIII	(455. 987) Valentiniano ¹⁾ VIII ²⁾ et Anthemio ³⁾ 1) ualentinione <i>L</i> ¹⁾ 2) uiii <i>G</i> , <i>om. L</i> . 3) antemio <i>Q</i> , antionae <i>L</i>	kal. Ian. d. sabb.
B. anno CCCCXXVIII	(456. 988) Iohanne ¹⁾ et Varane ²⁾ 1) iohanne <i>LSQ</i> 2) suarane <i>Q</i>	kal. Ian. d. dom.
anno CCCCXXX	(457. 989) Constantino et Rufo	kal. Ian. d. III fer.
† anno CCCCXXXI	(458. 990) [Leone et Maioriano ¹⁾] <i>GLSQ</i> 1) maturiano <i>L</i>	kal. Ian. d. III fer.
anno CCCCXXXII	(459. 991) [Ricimere ¹⁾ et Patricio] <i>GLSQ</i> 1) ricimere <i>Q</i> , ricimire <i>L</i>	kal. Ian. d. V fer.
B. anno CCCCXXXIII	(460. 992) [Magno et Apollonio ¹⁾] <i>GLSQ</i> 1) oponio <i>L</i>	kal. Ian. d. VI fer.
anno CCCCXXXIII	(461. 993) [Severino et Dagalaifo ¹⁾] <i>GLSQ</i> 1) agaleipo <i>L</i> , gadalaifo <i>Q</i> , dagalaipho <i>S</i>	kal. Ian. d. dom.
anno CCCCXXXV	(462. 994) [Leone ¹⁾ II et Severo] <i>GLSQ</i> 1) aug. <i>ins. Q</i>	kal. Ian. d. II fer.

GI (per a. 429-435 sine diebus paschalibus) *S*, sine consulibus *B*, solos consules *Q*

† Consules qui sequuntur non sunt Victorii, sed continuatorum.

lun. IIII	pascha prid. id. ²⁾ Apr. 2) kal. <i>G</i>	lun. XVI	
lun. XVI	pascha II non. Apr.	lun. XX	
lun. XXVII	pascha VIII ²⁾ kal. Mai. 2) iiiii <i>B</i>	lun. XX ³⁾ 3) xxi <i>BSL</i> ³⁾ , secun[du]m Latinos VIII k. [Apr.]	
lun. VIII	pascha VI id. Apr.	lun. XVI	<i>adscripti m. saec. VIII G</i>
lun. XVIII	pascha prid. kal. Apr. ³⁾ 3) ma. <i>B</i>	lun. XVIII ⁴⁾ 4) xiiii <i>G</i>	
lun. XXX	pascha XII kal. Mai.	lun. XX	
lun. XI	pascha III id. Apr. <i>sic plene G, om. [ ] B, [ ] LS</i>	lun. XXII	[[Græci] pridie ²⁾ non. Apr. 2) ma. <i>B</i> lun. XV ³⁾]]
lun. XXII	pascha VI kal. Apr.	lun. XVIII	3) xii <i>B</i>
lun. III	pascha XVI kal. Mai.	lun. XVIII	
lun. XIII	pascha VI id. Apr.	lun. XXII ⁴⁾ 4) xxi <i>G</i>	
lun. XXV	pascha [X kal. Apr. <i>plene nullus, habent [ ] GLS, [ ] B</i>	lun. XVII]	. . . . . [[XII ³⁾ kal. Mai. 3) xi <i>B</i> lun. XVI]]
lun. VI ³⁾ 3) iii <i>L</i>	pascha prid. id. Apr.	lun. XVIII	
lun. XVII ⁴⁾ 4) xiiii <i>L</i>	pascha prid. non. Apr.	lun. XXI	
lun. XXVIII	pascha [XV kal. Mai. <i>sic plene G, habent [ ] LS, [ ] B</i>	lun. XV ⁴⁾] Græci [[VIII kal. Mai. lun. XXII]] Theophilus	
lun. VIII	pascha VI ³⁾ id. Apr. 3) u <i>B</i>	lun. XVII	
lun. XX	pascha prid. kal. Apr.	lun. XX	
lun. I	pascha XII kal. Mai.	lun. XXI	
lun. XII	pascha non. Apr.	lun. XVII	
lun. XXIII	pascha VI ²⁾ kal. Apr. 2) u <i>B</i>	lun. XVIII ³⁾ 3) xx <i>B</i>	
lun. IIII	pascha XVI kal. Mai.	lun. XX	
lun. XVI	pascha kal. Apr.	lun. XVII	

- anno CCCXXXVI (463. 995) [Basilio *Q*] || [Basilio¹) et kal. Ian. d. III fer.
Bibiano²)] *GLS*
1) casilio *L* 2) bibiane *L*, nibiano *S*
- B. anno CCCXXXVII (464. 996) [Olybrio *Q*] || [Olybrio¹) et kal. Ian. d. III fer.
Rustico²)] *GLS (om. N)*
1) olibrio *L* 2) rsticio *L*
- anno CCCXXXVIII (465. 997) [Basilico et Armanarico] *Q* || kal. Ian. d. VI fer.
[Hermenerico¹) et Basilio²)] *GLSN*
1) herminirico *LN* 2) bassilisco *L*, basilisco *S*, balisco *N*
- anno CCCXXXVIII (466. 998) [Leone Aug.¹) III²)] *GLSQN* kal. Ian. d. sab.³)
1) aug. *om. GLS* 2) ū. c. *add. L* 3) sabbatis *N*
- anno CCCXL (467. 999) [Poseo¹) et Iohanne²)] *GLSQN* kal. Ian. d. dom.
1) possio *S*, puseo *N* 2) iohanne *SQ*
- B. anno CCCXLI (468. 1000) [Anthemio¹) Aug.²) III³) cons.⁴)] kal. Ian. d. II fer.
GLSQN
1) antinio *L*, antenio *N* 2) aug. *N solus* 3) *om. SQ* 4) *om. LSQN*
- anno CCCXLII (469. 1001) [Marciano¹) et Zenone²)] *GLSQN* kal. Ian. d. III fer.
1) martiano *Q* 2) genone *G*, leone *Q*
- anno CCCXLIII (470. 1002) [Severo v. c.¹)] *GQN* || [Severo et kal. Ian. d. V fer.
Iordane] *LS*
1) *ue om. Q*
- anno CCCXLIII (471. 1003) [Leone Aug.¹) III²) et Probiano³)] kal. Ian. d. VI fer.
GLSQN
1) aug. *N solus* 2) *ue ins. L* 3) proancio *L*
- B. anno CCCXLV (472. 1001) [Festo et Marciano¹)] *LSQN* || kal. Ian. d. sabb.
[Marciano et Festo] *G*
1) martiniano *S*
- anno CCCXLVI (473. 1005) [Leone Aug.¹) V cons.²)] *GLSQN* kal. Ian. d. II fer.
1) aug. *N solus* 2) cons. *om. GS*
- anno CCCXLVII (474. 1006) [Leone Aug. iunior¹)] *GLQN* || kal. Ian. d. III for.
[Leone iunior et Zenone] *S*
1) leone aug. iun. *N*, leone iunior *G*, leone iunior (-res loco *pr.*) c̄s bis *L*, *supplens ita consules a. 449 omissos*
- anno CCCXLVIII (475. 1007) [p. c. Leonis iunioris] *G* || kal. Ian. d. III fer.³)
[post cons. Leonis Aug. Zenone Aug. bis] *N* ||
[Zenone] *Q* || [Leone iunior¹) et Zenone²)] *LS*
1) ii *ins. S* 2) senone *L* 3) *om. G*
- B. anno CCCXLVIII (476. 1008) [Basilico¹) et Armato] *GSQN (om. L)* kal. Ian. d. V fer.
1) basilico *Q*, basilisco aug. ii *N*, basilisco ii *S*
- anno CCCCL (477. 1009) [p. c.¹) Basilisei et Armati²)] kal. Ian.³) d. sab.
GLSN || [Zenone III] *Q*
1) *pe. om. L* 2) basilisei et armati (-to *L*) *GL*, basilisci ii et armati *S*, ss *N* 3) man *G*
- anno CCCCLI (478. 1010) [Illo¹) v. c. cons.] *GLSQN* kal. Ian. d. dom.
1) illo *N*, hellone *G*, hillone *L*, leone *S*, yllus *om. rel. Q*
- anno CCCCLII (479. 1011) [Zenone Augusto III¹)] *GLSN (om. Q)* kal. Ian. d. II fer.
1) aug. iii *N*, aug. ii *S*, augusto *G*, ūc̄e *L*
- B. anno CCCCLIII (480. 1012) [Basilio iunior v. c.¹)] *GLSQ (om. N)* kal. Ian. d. III fer.
1) iunior v. c. *om. G*, *ue om. GL*
- anno CCCCLIII (481. 1013) [Placido¹) v. c. cons.²)] *GLSQN* kal. Ian. d. V fer.
1) placito *L* 2) u. c. cons. *GN*, u. c. *S*, *om. LQ*

GL sine diebus paschalibus praeter a. 448) SN (inde ab a. 437, sed omissio anno 453 et epactis excepta una anni 439), sine consulibus B, solos consules Q

lun. XXVII	pascha XI kal. Mai.	lun. XVIII ³⁾ 3) xiiii LS	
lun. VIII	pascha ³⁾ prid. id. Apr. 3) primum ins. A	lun. XX ⁴⁾ 4) lun. xii B ^a , lun. xxi B ^b , om. A	
lun. XVIII	pascha V kal. Apr.	lun. XVI ³⁾ 3) lun. xii om. A	
lun. XXX	pascha XV kal. Mai.	lun. XVII	
lun. XI	pascha V ³⁾ id. Apr. 3) ii G, om. B	lun. XX	
lun. XXII	pascha prid. ⁴⁾ kal. ⁵⁾ Apr. 4) iiii B 5) id. G	lun. XXII ⁶⁾ 6) xii B	
lun. III	pascha ³⁾ id. Apr. 3) prid. ins. A	lun. XVI ⁴⁾ 4) xii G	
lun. XIII	pascha ²⁾ non. Apr. 2) prid. ins. A	lun. XVIII	
lun. XXV	pascha V ³⁾ kal. Apr. 3) ii B	lun. XXI ⁴⁾ 4) xxi B	
lun. VI	pascha [XVI kal. Mai. <i>plene nullus, habet</i> GSN <i>et sine die I, </i> B	lun. XXII]	[[III id. Apr. lun. XVI]]
lun. XVII	pascha kal. Apr. ¹⁾ 1) sic G ^b , inc. G ^a	lun. XVIII	
lun. XXVIII	pascha XI kal. Mai.	lun. XX ²⁾ 2) xiiii NB	
lun. VIII	pascha [VIII id. Apr. <i>sic plene GN, </i> om. BLS	lun. XV	Latini] id. Apr. lun. XXI
lun. XX	pascha [V kal. Apr. <i>plene nullus, habet</i> GLSN, B	lun. XVII]	[[III id. Apr. lun. XXIII]]
lun. I	pascha XV kal. Mai.	lun. XVIII ⁵⁾ 5) xiiii N	
lun. XII	pascha V id. Apr.	lun. XXI	
lun. XXIII	pascha VIII ²⁾ kal. Apr. 2) ii N	lun. XVII	
lun. III	pascha id. Apr. ²⁾ 2) xiiii k. mai. B	lun. XVII ³⁾ huc usque Theophilus ⁴⁾ 3) xx G, xiiii B 4) h. u. th. <i>habet unius G</i>	
lun. XVI	pascha non. Apr.	lun. XXI	

- anno CCCCLV (482. 1011) [Severino iunior¹) v. c.²) cons.³)] kal. Ian. d. VI fer.
GSQN || [Seuerino et Traundio] *L*
 1) *om. QN* 2) *ue om. GQ* 3) *cons. om. GSQ*
- anno CCCCLVI (483. 1015) [Fausto v. c. cons.¹)] *GLSQN* kal. Ian. d. sab.
 1) *ue cons. om. Q, cons. om. S*
- B. anno CCCCLVII (484. 1016) [Venantio] *S* || [Venantio¹) v. c. cons.²) et Theudorico³)] *QLN* || [Theodorico et Venantio] *G*
 1) *uenancio L, naenancio Q* 2) *n. c. cons. N solus* 3) *teodorico L, theodorico N*
- anno CCCCLVIII (485. 1017) [Symmacho¹) v. c.²) consol.³)] kal. Ian. d. III fer.
GLSQN
 1) *symacho N* 2) *ue. om. Q* 3) *consol om. GSQ*
- anno CCCCLVIII (486. 1018) [Decio¹) v. c. esl.²)] *LSN* || kal. Ian. d. III fer.
 [Decio et Longino] *GQ*
 1) *deccio L* 2) *u. c. esl. om. S*
- anno CCCCLX (487. 1019) [Boetio¹) v. c.²) cons.³)] *GLSQN* kal. Ian. d. V fer.
 1) *boethio L, beotio Q* 2) *ue om. GQS* 3) *cons. om. SQ*
- B. anno CCCCLXI (488. 1020) [Dynamio¹) et Sifidio] *GLSQN* kal. Ian. d. VI fer.
 1) *dinamio LSN*
- anno CCCCLXII (489. 1021) [Probino v. c.¹) cons.] *GN* || kal. Ian. d. dom.
 [Probino²) et Eusebio³)] *LSQ*
 1) *u. c. om. G* 2) *pronino L* 3) *eusepio L*
- anno CCCCLXIII (490. 1022) [Fausto et Ariovindo] *G* || [Fausto kal. Ian. d. II fer.
 iunior] *N* || [Fausto et Longino] *Q* || [Longo et Fausto iunior¹)] *LS*
 1) *iunior om. S*
- anno CCCCLXIII (491. 1023) ¹⁾ [Olybrio²) iunior³) v. c.⁴) con- kal. Ian. d. III fer.
 sule⁵)] *GLSQN*
 1) *pe ins. Q* 2) *olibrio L* 3) *om. Q* 4) *ue om. LSQ* 5) *consule N solus*
- B. anno CCCCLXV (492. 1021) [Anastasio Aug.¹)] *GS* || kal. Ian. d. III fer.
 [Anastasio Aug.²) et Rufo] *LQN*
 1) *aug. om. S* 2) *aug. om. LQ*
- anno CCCCLXVI (493. 1025) [Albino v. c. es¹)] *LS* || kal. Ian. d. VI fer.
 [Albino v. c. cons.¹) et Eusebio] *QN* || [Anastasio Aug. II] *G*
 1) *ue es om. SQ*
- anno CCCCLXVII¹⁾ (494. 1026) [Asterio²) et Praesidio] *GLSQN* kal. Ian. d. sab.
 1) *ceceliū G^a* 2) *artherio L*
- anno CCCCLXVIII (495. 1027) [Viatore v. c. cons.¹)] *GLSQN* kal. Ian. d. dom.
 1) *ue cons. om. SQ*
- B. anno CCCCLXVIII (496. 1028) [p. c. Viatoris¹)] *GSQN* || kal. Ian. d. II fer.
 [Eusebio v. c. es.] *L*
 1) *sic GN, pe (om. uiatoris) Q, uiatore ii S*
- anno CCCCLXX¹⁾ (497. 1029) [it. p. c. Viatoris²)] *GSQN* || kal. Ian. d. III fer.
 1) *inc. G^b* [Paulo v. c. es.] *L*
 2) *sic GN, ii pe (om. uiatoris) Q, uiatore iii S*
- anno CCCCLXXI (498. 1030) [Paulino v. c. cons.¹)] *GLSQN* kal. Ian. d. V fer.
 1) *ue cons. G, om. SQN*

GL (sine diebus paschalibus praeter a. 455. 468. 469) *SN*, sine consulibus *L*, solos consules *Q*

lun. XXVII	pascha XIII kal. Mai. <i>sic plene GX, [ ] om. BLS</i>	lun. XV ⁴⁾ 4) xii LS	[Greci VIII ⁵⁾ kal. Mai. lun. XXII ⁶⁾]
lun. VIII	pascha III id. Apr.	lun. XVIII	5) greci iiii] A, **** latini ni G — 6) xxi G
lun. XVIII	pascha kal. ⁴⁾ Apr. 4) iiii nō B	lun. XX ⁵⁾ 5) xxi B	
lun. XXX	pascha XI kal. Mai.	lun. XXI	
lun. XI	pascha VIII id. Apr.	lun. XVII	
lun. XXII	pascha III kal. Apr.	lun. XX	
lun. III	pascha XV ²⁾ kal. Mai 2) xiiii B	lun. XX ³⁾ 3) xu G, xxi B	
lun. XIII	pascha III non Apr.	lun. XVI	
lun. XXV	pascha VIII kal. Apr.	lun. XVIII	[His cons. Theodoricus rex intravit in Italiam Q]
lun. VI	pascha XVIII ⁶⁾ kal. Mai. 6) xiii B	lun. XX	
lun. XVII	pascha non. ³⁾ Apr. 3) iii kal. B	lun. XXII ⁴⁾ 4) xii B	
lun. XXVIII	pascha XIII kal. Mai.	lun. XVI ²⁾ 2) xiii LS	
lun. VIII	pascha III id. ³⁾ Apr. 3) non. G	lun. XVIII	
lun. XX	pascha III non. Apr.	lun. XXII	
lun. I	pascha [XVIII ²⁾ kal. Mai. <i>sic plene G et, sed latini . . . xii post a. 470. X, [ ] om. LS, [ ] om. B</i>	lun. XV ³⁾ 3) xii B	[[Latini] XI kal. Mai. lun. XXII]
lun. XII	pascha VIII id. Apr.	lun. XVIII ³⁾ 3) xiiii B	
lun. XXIII	pascha III kal. Apr.	lun. XXI	

- anno CCCCLXXII (499, 1031) [p̄. e. Paulini¹)] *GSQN* || kal. Ian. d. VI fer.
 [Iohanne v. e. es.] *L*
 1) sic *G*, p̄e *Q*, paulino ii *S*
- anno CCCCLXXIII (500, 1032) [iter. p. e. Paulini¹)] *NL* || kal. Ian. d. sabb.
 [Patricio et Ypatio²)] *GSQ*
 1) iter. u. e. es. *om. rel. L* 2) hypatio *S*
- † anno CCCCLXXIII (501, 1033) [Avieno¹ iunior²) v̄. e.³) es.⁴)] kal. Ian. d. II fer.
GLSQN
 1) abieno *Q* 2) *om. LSQN* 3) ū. v̄. *om. SQN* 4) es. *om. GSQN*
- anno CCCCLXXV (502, 1034) [Avieno¹ Probo v. e.²)] *QS* || kal. Ian. d. III fer.
 [Avieno³ iunior⁴) v. d. cons.⁵)] *GLN*
 1) abieno *Q*, anieno et *S* 2) u. e. es. *om. S* 3) albino *L* 4) *om. L* 5) u. d. cons. *om. N*
- anno CCCCLXXVI (503, 1035) [Volusiano v. e. cons.¹)] kal. Ian. d. III fer.²)
GLSQN 2) *om. G*
 1) ne cons. *om. QSN*
- B. anno CCCCLXXVII (504, 1036) [Cethego¹) v̄. e. cons.²)] *GLSQN* kal. Ian. d. V fer.
 1) cithego *N*, ceteo *Q*, cethle *G*, cithco *L*, cato *S* 2) ū. v̄. cons. *om. LSQN*
- anno CCCCLXXVIII¹) (505, 1037) [Theodoro²) v̄. v̄. cons.³)] *GLSQN* kal. Ian. d. sabb.
 1) ceclhiii *G*^a 2) theodoro *G* 3) u. e. cons. *om. QSN*
- anno CCCCLXXVIII (506, 1038) [Messala¹) v̄. v̄. cons.²)] *GLSQN* kal. Ian. d. dom.
 1) mesalla *L*, messale *Q*, theodoro *S* 2) ū. v̄. cons. *om. SQN*
- anno CCCCLXXX (507, 1039) [Venantio¹) v. e. cons.²)] *GLSQN* kal. Ian. d. II fer.
 1) nenencio *L* 2) u. e. cons. *om. SQN*
- B. anno CCCCLXXXI (508, 1040) [Venantio Basilio¹) iunior²) v. e. cons.³)] *LSQN* (*om. G*) kal. Ian. d. III fer.
 1) nenantio basilio *Q*, basilio nenantio *N*, nenantio ii basilio (*ad a. 481, 482*) *S*, nenanti *L* 2) *om. LS* 3) ū. v̄. cons. *om. SQN*
- anno CCCCLXXXII (509, 1041) [Inportuno v. e. c̄.¹)] *GLSQ* || kal. Ian. d. V fer.
 [Anastasio Inportuno] *N*
ad a. 483 *S* 1) ū. v̄. e. *G*, ū. cōs. *L*, *om. SQ*
- anno CCCCLXXXIII (510, 1042) [Boetio¹) v. e. es.²)] *GLSQN* kal. Ian. d. VI fer.
ad a. 484 *S* 1) boethio *L* 2) nie. e. *G*, *om. SQ*
- anno CCCCLXXXIII (511, 1043) [Felice v̄. v̄. es.¹)] *GLSQN* kal. Ian. d. sab.
ad a. 485 *S* 1) nie. e. *G*, *om. SQ*
- B. anno CCCCLXXXV (512, 1044) [p. e. Felicis v. e.¹)] *LQN* || kal. Ian. d. dom.
 [Paulo et Musciano] *G* (*om. S*)
 1) p. e. felicis *N*, p̄e *om. rel. Q*, felices u. e. es. (*om. p. e.*) *L*
- anno CCCCLXXXVI (513, 1045) [Probo¹) v̄. v̄. es.²)] *LSQN* || kal. Ian. d. III fer.
 [Probo et Clementino] *G*
 1) senatore *ins. L* 2) u. e. es. *L*, *om. SQN*
- anno CCCCLXXXVII (514, 1046) [Senatore v̄. v̄. cons.¹)] *GLSQN* kal. Ian. d. III fer.
 1) v̄. v̄. cons. *om. SQN*
- anno CCCCLXXXVIII¹) (515, 1047) [Florentio²) v̄. v̄. es.³)] *LSQN* || kal. Ian. d. V fer.
 1) ceclhiii *G*^a [Florentio et Antemio] *G*
 2) florencio *L* 3) u. e. es. *om. QSN*

GL (sive diebus paschalibus praeter a. 472, item ab a. 476 sine huius paschalibus) *SN*, sive consulibus *B*, solos consulibus *Q*

^a Epistula attributa Silvestro papa vice scripta a. 501 propter litigia de huius anni paschate excitata (constitutum Silvestri apud Mansium 2, 624): Victorino itaque praecipue praesul regionis antistes, qui in sua ferocitate

lun. III	paseha XIII kal. Mai. <i>sic pleur. N, [ ] om. GLS B</i>	lun. XXII	[alii ²⁾ id. Apr. lun. XV] 2) <i>insert. iii</i>
lun. XVI	paseha IIII ³⁾ non. Apr. 3) <i>iii B</i>	lun. XVIII ⁴⁾	4) <i>xiiii BX</i>
lun. XXVII	paseha [X kal. Mai. <i>sic pleur. N, [ ] om. B, [ ] om. GLS . . . xx LS</i>	lun. XVIII ⁵⁾	[[Romani] VIII kal. Apr. lun. XXI] [Gundabodus fuit in Abinione G]
lun. VIII	paseha XVIII kal. Mai.	lun. XXII ⁶⁾	6) <i>xx G</i>
lun. XVIII	paseha III kal. Apr.	lun. XVIII ³⁾	3) <i>xii G</i>
lun. XXX	paseha XIII ³⁾ kal. Mai. 3) <i>xiii B</i>	lun. XVIII ⁴⁾	4) <i>xiii G, xiiii B</i>
lun. XI	paseha IIII ⁴⁾ id. Apr. 4) <i>iii N</i>	lun. XXI	
lun. XXII	paseha VII ³⁾ kal. Apr. 3) <i>iiii N</i>	lun. XVII ⁴⁾	4) <i>xii G</i>
lun. III	paseha XVII kal. Mai.	lun. XVIII ³⁾	3) <i>xiiii G</i>
lun. XIII	paseha VIII ⁴⁾ id. Apr. 4) <i>iii GB</i>	lun. XX ⁵⁾	5) <i>xxi B</i>
lun. XXV	paseha XI kal. Apr. <i>sic pleur. sed alii xii (sic) k. ma. l. xu inter a. 4812, N, [ ] om. BGLS</i>	lun. XVI ²⁾	[alii XII kal. Mai. lun. XV] 2) <i>xiiii A</i>
lun. VI	paseha III id. ³⁾ Apr. 3) <i>no. B</i>	lun. XVII ⁴⁾	4) <i>xii N</i>
lun. XVII	paseha III non. Apr.	lun. XX	
lun. XXVIII	paseha X ²⁾ kal. Mai. <i>sic pleur. sed latini . . . xvii inter a. 4815, A, [ ] om. BGLS</i>	lun. XX ³⁾	[[Latini ⁴⁾ kal. Apr. lun. XXII] 2) <i>iiii B</i> 3) <i>xxi SBX</i> 4) <i>insert. iiii</i>
lun. VIII	paseha VII ³⁾ id. Apr. 3) <i>ii G</i>	lun. XVI ⁴⁾	4) <i>xii B</i>
lun. XX	paseha III kal. Apr.	lun. XVIII ²⁾	2) <i>xx G</i>
lun. I	paseha XIII ⁴⁾ kal. Mai. 4) <i>xiiii G</i>	lun. XX	

quidquid vellet [affirmabat], hominibus et cyclos paschales promittabat fallaces, ut hoc quod constituit X kal. Mai. custodiri vestro sermone, sicut veritas habet, cassetur ut vestro iudicio condemnatus, et filiorum nostrorum Augustorum praecurrat auctoritas ad condemnandum Victorinum episcopum . . . damnavit autem . . . Victorinum episcopum, qui ignotus huius rationem sub ambitio sui tenacitate disemphebat veritatem. *Similiter in epistula eiusdem originis ad concilium Nicaenum (Mansi 2, 720).*

- B. anno CCCCXXXVIII (516. 1018) [$\overline{p\bar{c}^1}$] *S* || [Petro v. e. cons.²] kal. Ian. d. VI fer.
GLSQN
 1) *pe ad a. 489, petro ad a. 490 S* 2) $\overline{u\bar{c}}$ cons. *om. SQN*
- anno CCCCXC (517. 1019) [Agapito¹] v. e. cons.²] *GLSQN* kal. Ian. d. dom.
ad a. 491 S 1) *acapito L* 2) *u. e. cons. om. SQN*
- anno CCCCXCI (518. 1050) [post $\bar{c}^1$] Agapiti²] *GLSQN* kal. Ian. d. II fer.
ad a. 492 S 1) *post e. om. L* 2) *agapiti om. SQ*
- anno CCCCXCII (519. 1051) [Eutaricus Cillicia] *N* || kal. Ian. d. III fer.
 [Eutherico¹] *SQ* || [Iustino Aug.] *GL*
ad a. 493 S 1) *euterico Q, eutherio S*
- B. anno CCCCXCIII (520. 1052) [Rusticio¹] *QN* || [Rusticiano² kal.⁴] Ian. d. III fer.
 et Vitaliano³] *GLX (om. S)*
 1) *et rusticiano Q* 2) *rusticius Xp, iusticius X^m*
 3) *sic G^b, vitalio L, vitali augg. cons. X* 4) *inc. G^a*
- anno CCCCXCIII (521. 1053) [Valerio¹] *GLSQN* || [Valerius kal. Ian. d. VI fer.
 et Iustinianus vv. ce.] *X*
 1) *valeriano S*
- anno CCCCXCIV (522. 1054) [Symmacho¹] et Boetio²] vv. ce.³] kal. Ian. d. sabb.
GLSQNX
 1) *symmachus X, symacho L* 2) *boethio L, boetius X* 3) $\overline{u\bar{c}}$ *X^m, om. G^aSN*
- anno CCCCXCV (523. 1055) ¹⁾ [Maximo²] v. e.³] *GSQNX* kal. Ian. d. dom.
 1) *pe ins. QS, maximo ad a. 497 S* 2) *maximus X* 3) *u. e. om. SQN*
- B. anno CCCCXCVII¹) (524. 1056) [Opilione $\overline{v. e}$ cons.²] *GQN* || kal. Ian. d. II fer.
 1) *cecenii G¹* [Opilio et Iustinus Augg. vv. ce.] *X (om. S)*
 2) *u. e. cons. om. QN*
- anno CCCCXCVIII (525. 1057) [Probo iuniore v. e. e.¹] *GSQN* || kal. Ian. d. III fer.
 [Probus et Filoxenus vv. ce.] *X*
 1) *ue e om. SQN*
- anno CCCCXCVIII (526. 1058) [Olybrio¹] iuniore²] $\overline{v. e. e.}^3$] kal. Ian. d. V fer.
GSQNX
 1) *olybrius Xp, olibrius X^m, elebrio Q* 2) *iun. om. SQX* 3) *u. e. e. G, u. e. X, om. SQN*
- anno D (527. 1059) [Mavortio¹] v. e. e.²] *GSQNX* kal. Ian. d. VI fer.
 1) *sic QX, maburtius X, mauritio S* 2) $\overline{u\bar{c}}$ *e G, u. e. X, om. SQN*
- B. anno DI (528. 1060) [$\overline{p\bar{c}}$ e. Mavorti¹] *GSQN* || kal. Ian. die sabb.
 [Iustinianus Aug. ii v. e.] *X*
 1) *sic G, pe mavortio Q, mauritio ii S*
- anno DII (529. 1061) [Decio¹] iun.²] v. e. cons.³] kal. Ian. d. II fer.
GSQNX
 1) *decius X* 2) *iun. G^a, om. SQX* 3) *u. e. cons. G, u. e. X, om. SQN*
- anno DIII (530. 1062) [Lampadio et Oreste¹] vv. ce.²] kal. Ian. d. III fer.
GSQNX
 1) *lampadius et orestis X* 2) *uu. ce. X solus*
- anno DIII (531. 1063) [$\overline{p\bar{c}}$ e.¹] Lampadi et Orestis kal. Ian.³) d. III fer.
 vv. ce.²] *GSQNX* 3) *iam G¹*
 1) *om. S* 2) *lampadi et orestis $\overline{uu\bar{c}}$, X, lampadio et oreste Q, lampadio ii et oreste ii S, lampadi G, supra scriptorum X*
- B. anno DIV (532. 1064) [it. $\overline{p\bar{c}}$ e.¹] Lampadi et Orestis kal. Ian. d. V fer.³)
 vv. ce.²] *GSQNX* 3) *om. G*
 1) *it. pe G^aNX, om. SQ* 2) *lampadi et orestis uu. ce. X, lampadio iii et oreste iii SQ, lampadi G, supra scriptorum X*

GL (depict in a. 495) *SN, sui consulibus B. solos consules QX (incipit a. 493).*

lun. XII ³⁾	{paseha III ⁴⁾ non. Apr. <i>plene nullus, habent GLBN, S</i>	lun. XV ⁵⁾	{[IV id. Apr. lun. XXII]}
3) xi G	4) om. B	5) xii GB, xii bissexto N	
lun. XXIII	paseha VII kal. Apr.	lun. XVIII	
lun. III	paseha XVII ³⁾ kal. Mai. 3) xii N	lun. XVIII	
lun. XVI	paseha prid. kal. Apr. <i>sic plene G, om. LSN</i>	lun. XVI	{Graeci VII id. Apr. lun. XXII}
lun. XXVII	paseha XIII ⁵⁾ kal. Mai. 5) xii BN	lun. XVI ⁶⁾	6) xiii SB
lun. VIII	paseha III id. Apr.	lun. XVIII	
lun. XVIII	paseha III non. Apr. <i>sic plene, sed alii . . . xii inter a. 4945. N, om. BGLS</i>	lun. XXII	{alii VI kal. Apr. lun. XV}
lun. XXX	paseha XVI kal. Mai.	lun. XVI	
lun. XI	paseha VII ⁴⁾ id. Apr. 3) vi B	lun. XVIII ⁴⁾	4) xiiii B
lun. XXII	paseha III kal. Apr.	lun. XXI ²⁾	2) xiii G
lun. III	paseha XIII kal. Mai.	lun. XXII	
lun. XIII	paseha prid. non. Apr.	lun. XVIII ³⁾	3) xiii G, om. S
lun. XXV	paseha VII ²⁾ kal. Apr. ³⁾ 2) vi B, viii N 3) ioc. G ⁴⁾	lun. XX ⁴⁾	4) xxii B
lun. VI	paseha XVII kal. Mai. ⁴⁾ 4) apr. B	lun. XXI	
lun. XVII	paseha prid. kal. Apr.	lun. XVII ³⁾	3) xxii B
lun. XXVIII	paseha XII kal. Mai. <i>sic plene, sed latini . . . xx inter a. 3934. N, om. GSB</i>	lun. XVIII ³⁾	{Latini X kal. Apr. 3) xiiii S, xii LN lun. XX}
lun. VIII	paseha III ³⁾ id. Apr. 3) iii G, ii B	lun. XX ⁴⁾	4) xxi B

- anno DVI (533. 1065) [et iterum p. e. supra scriptorum] kal. Ian. d. sabb.
N || [tertio p. e. Lampadi et Orestis¹⁾] *GSQ* ||
 [Iustinianus Aug. III cons.²⁾] *X*
 1) tertio p. e. lampadi *G*, lampadio iii et oreste iii *SQ* 2) cons. *X^P*
- anno DVII (534. 1066) [Paulino iuniore¹⁾ v. e. cons.²⁾] *GSQX* || kal. Ian. d. dom.
 [Iustinianus Aug. III et Paulinus cons.³⁾] *X*
 1) iuniore *om.* *GS* 2) ue cons. *om.* *SQX* 3) cons. *X^m*
- anno DVIII (535. 1067) [p. e. Paulini] *GX* || [Bilisarius kal. Ian. d. II fer.
 v. e.] *X* || [Paulino II¹⁾ et Bilisario²⁾] *SQ*
 1) i *Q* 2) bisilario i *Q*, basillar *S*
- B. anno DVIII (536. 1068) [iterum p. e. Paulini] *G* || kal. Ian. d. III fer.
 [iterum p. e. Paulini quod est consulatu VII[sari]]
N || [p. e. Bilisari v. e.] *X* || [Paulino III¹⁾ et
 Bilisario²⁾ II³⁾] *SQ*
 1) ii *Q* 2) bisilario ii *Q*, basillar *S* 3) ii *om.* *S*
- anno DX (537. 1069) [tertio p. e. Paulini] *G* || [p. e. kal. Ian. d. V fer.
 Belisari] *N* || [it. p. e. Bilisari v. e.] *X* ||
 [Paulino IV¹⁾ et Bilisario²⁾ III³⁾] *SQ*
 1) iii *Q* 2) bisilario *Q*, basillar *S* 3) *om.* *S*
- anno DXI (538. 1070) [Iohanne¹⁾ v. e. cons.²⁾] *GX* || kal. Ian. d. VI fer.
 [Paulino V et Ioanne³⁾] *SQ*
 1) Iohannis *X* 2) u. e. cons. *om.* *X*, cons. *om.* *X* 3) sic *S*, paulino iii et ioanne paulino u et ioanne ii *Q*
- anno DXII (539. 1071) [post cons. Iohannis] *G* || kal. Ian. d. sabb.
 Appione¹⁾ v. e. cons.²⁾] *NX* || [Paulino VI et
 Apione³⁾] *S*
 1) appius *X* 2) u. e. *X*, cons. *N* 3) appione *Q*
- B. anno DXIII (540. 1072) [bis it. cons. Iohannis] *G* || kal. Ian. d. dom.
 [Iustino¹⁾ iun.²⁾ v. e.³⁾] *NX* || [Paulino VII et
 Apione⁴⁾ II⁵⁾] *Q*
 1) iustinus *X* 2) iun. *om.* *NX^m* 3) u. e. *om.* *N* 4) appione *Q* 5) ii *om.* *S*
- anno DXIII (541. 1073) [tertio p. e.] Iohannis (*ad a. 514*): kal. Ian. d. III fer.
 Basilio v. e. cons. (*ad a. 515*)] *G* || [Basilio²⁾
 iuniore³⁾ v. e.⁴⁾] *SQX*
 1) *ins.* cons. *post* p. e. *G* 2) basilius *X* 3) iuniore *SN soli* 4) ue *om.* *QSN*
- anno DXV (542. 1074) [p. e. Basili v. e. cons.¹⁾] kal. Ian. d. III fer.
GSQXX
ad a. 516 G 1) sic *GX* (*om.* u. e. cons.) *X* (*om.* cons.), p. e. *rel.* *om.* *Q*, p. e. i *rel.* *om.* *S*
- anno DXVI (543. 1075) [it. p. e. Basili v. e. cons.¹⁾] kal. Ian. d. V fer.
SQXX
 1) sic *N* (*om.* u. e. cons.) *X* (basili *om.* *X^m*, cons. *om.* *X*), it. p. e. *rel.* *om.* *Q*, p. e. it. *rel.* *om.* *S*
- B. anno DXVII (544. 1076) [et it. p. e. Basili v. e.] *NX* || kal. Ian. d. VI fer.
 [ter p. e.¹⁾] *QS*
 1) p. e. ter *S*
- anno DXVIII (545. 1077) [III p. e. Basili v. e.] *XSQ* kal. Ian. d. dom.
 1) iii p. e. *rel.* *om.* *Q*, p. e. IV *rel.* *om.* *S*
- anno DXVIII (546. 1078) [V p. e. Basili v. e.] *XSQ* kal. Ian. d. II fer.
 1) u p. e. *rel.* *om.* *Q*, p. e. u *rel.* *om.* *S*
- anno DXX (547. 1079) [VI p. e. Basili v. e.] *XSQ* kal. Ian. d. III fer.
 1) vi p. e. *rel.* *om.* *Q*, p. e. vi *rel.* *om.* *S*

G (consules deficiunt ab a. 516) *SN* (consules deficiunt ab a. 518), sine consulibus B. solos consules *QX*

lun. XX	pascha VI kal. Apr.	lun. XVI ¹⁾ 1) xii G	
lun. I	pascha XVI kal. Mai.	lun. XVII	
lun. XII	pascha VI id. Apr.	lun. XX	
lun. XXIII	pascha [X ²⁾ kal. Apr. <i>sic plene. G et, sed latini . . . xxii inter a. 508 B, N, [ ] om. LS, [ ] om. B</i> 2) viii B, xi G 3) xvi B	lun. XV ³⁾	[[Latini] III ⁴⁾ kal. Apr. lun. XXII]] 4) iiii G
lun. III	pascha prid. id. Apr.	lun. XVI ²⁾ 2) xii G	
lun. XVI ²⁾ 2) xii G	pascha prid. non. Apr.	lun. XX	
lun. XXVII ¹⁾ 1) xxvi G	pascha VIII kal. Mai. ²⁾ <i>sic plene N, [ ] om. GLSB</i> 2) aprilis S <i>tef. Bucher. p. 172</i> 3) xxii S	lun. XXI ³⁾	[alii XVI ⁴⁾ k. Mai. lun. XV. nonnulli VI k. Apr. lun. XXII, quae tertia est] 4) ser. xv
lun. VIII	pascha VI ²⁾ id. Apr. 1) u B	lun. XVI ³⁾ 2) xiii B	
lun. XVIII	pascha prid. kal. ¹⁾ Apr. 1) id. G	lun. XVIII ²⁾ 2) xviii N	
lun. XXX	pascha XII kal. Mai.	lun. XX	
lun. XI	pascha ²⁾ non. Apr. <i>sic plene N, [ ] om. GLSB</i>	lun. XVI ³⁾ 2) prid. <i>oms N</i>	[[Graeci prid. id. Apr. 3) xxii G lun. XXIII]]
lun. XXII	pascha VI ¹⁾ kal. Apr. ²⁾ 1) u B 2) april G ¹⁾	lun. XVII ³⁾ 3) xviii B	
lun. III	pascha XVI kal. Mai.	lun. XVIII ¹⁾ 1) xviii G	
lun. XIII	pascha VI id. Apr.	lun. XXII	
lun. XXV	pascha [VIII kal. Apr. <i>sic plene, sed graeci . . . xvi inter a. 519 20, N, [ ] om. B, [ ] om. GLS</i>	lun. XVIII	[[Graeci] XI kal. Mai. ¹⁾ lun. XVI]] 1) om. N

B. anno DXXI	(548. 1080)	[VII p. c. Basili v. c. ¹)] <i>XSQ</i> kal. Ian. d. III fer. 1) vii p. c. <i>rel. om. Q</i> , p. c. vii <i>rel. om. S</i>
anno DXXII	(549. 1081)	[VIII p. c. Basili v. c. ¹)] <i>XSQ</i> kal. Ian. d. VI fer. 1) viii p. c. <i>rel. om. Q</i> , p. c. viii <i>rel. om. S</i>
† anno DXXIII	(550. 1082)	[VIII p. c. Basili v. c. ¹)] <i>XSQ</i> kal. Ian. d. sabb. 1) viii p. c. <i>rel. om. Q</i> , p. c. viii <i>rel. om. S</i>
anno DXXIII	(551. 1083)	[X p. c. Basili v. c. ¹)] <i>XSQ</i> kal. Ian. d. dom. 1) x p. c. <i>rel. om. Q</i> , p. c. x <i>rel. om. S</i>
B. anno DXXV	(552. 1084)	[XI p. c. Basili v. c. ¹)] <i>XSQ</i> kal. Ian. d. II fer. 1) xi p. c. <i>rel. om. Q</i> , p. c. xi <i>rel. om. S</i>
anno DXXVI ¹⁾	(553. 1085)	[XII p. c. Basili v. c. ²)] <i>XSQ</i> kal. Ian. d. III fer. 1) dxxviii <i>G^a</i> 2) xii p. c. <i>rel. om. Q</i> , p. c. xii <i>rel. om. S</i>
anno DXXVII	(554. 1086)	[XIII p. c. Basili v. c. ¹)] <i>XSQ</i> kal. Ian. d. V fer. 1) xiii p. c. <i>rel. om. Q</i> , p. c. xiii <i>rel. om. S</i>
anno DXXVIII	(555. 1087)	[XIII p. c. Basili v. c. ¹)] <i>XSQ</i> kal. Ian. d. VI fer. 1) xiii p. c. <i>rel. om. Q</i> , p. c. xiii <i>rel. om. S</i>
B. anno DXXVIII	(556. 1088)	[XV p. c. Basili v. c. ¹)] <i>XSQ</i> kal. Ian. d. sab. 1) xv p. c. <i>rel. om. Q</i> , p. c. xv <i>rel. om. S</i>
anno DXXX	(557. 1089)	[XVI p. c. Basili v. c. ¹)] <i>XSQ</i> kal. Ian. d. II fer. 1) xvi p. c. <i>rel. om. Q</i> , p. c. xvi <i>rel. om. S</i>
anno DXXXI	(558. 1090)	[XVII ¹) p. c. Basili v. c. ¹)] <i>XSQ</i> kal. Ian. d. III fer. 1) xvii p. c. <i>rel. om. Q</i> , p. c. xvii <i>rel. om. S</i>
anno DXXXII	(559. 1091)	[XVIII p. c. Basili v. c. ¹)] <i>XS</i> kal. Ian. d. III fer. 1) p. c. xviii <i>rel. om. S</i>

S, sine consulibus *GBN*, solos consules *Q* (*om. a. 532*) *X*

†) *Victor Capuanns apud Bedam de temp. rat. c. 51*: cum paschalis veneranda sollemnitas quam die potissimum proveniret per anni praesentis [novies p. c. Basili Beda] indictionem tertiam decimam a nobis sollicite quaeretur et iuxta patrum venerabilium constituta VIII kal. Mai. diceremus resurrectionem domini procul dubio celebrandam, aliquibus minime rationabilis visa est nostra responsio eo quod Victorius quidam in circulo paschali

lun. VI	pascha prid. ²⁾ id. Apr. 2) om. B	lun. XVIII ³⁾ 3) xviii GB
lun. XVII	pascha prid. non. Apr.	lun. XXI
lun. XXVIII ²⁾	pascha [XV kal. Mai. 2) xviii B sic pleur. A, [ ] om. B, [ ] om. GLS	lun. XV ³⁾ [[Greci] VIII ⁴⁾ kal. Mai. 3) xvi LS 4) viii N lun. XXI ⁵⁾]]
lun. VIII	pascha V ²⁾ id. Apr. 2) vi G	lun. XVIII ³⁾ 3) xviii A
lun. XX	pascha prid. ²⁾ kal. Apr. 2) om. B ¹⁾	lun. XX ³⁾ 3) xxi B
lun. I	pascha XII kal. Mai.	lun. XXI
lun. XII	pascha non. Apr.	lun. XVII
lun. XXIII	pascha V kal. Apr.	lun. XX
lun. III	pascha XVI ²⁾ kal. Mai. 2) xii B	lun. XX ³⁾ 3) xxi B
lun. XVI ²⁾	pascha ³⁾ kal. Apr. 2) xii B ²⁾ 3) prid. ius. N	lun. XVII
lun. XXVII ²⁾	pascha XI ³⁾ kal. Mai. 2) xvii B 3) x N	lun. XVIII ⁴⁾ 4) xviii SB
lun. VIII ²⁾	pascha id. Apr. 2) vii B ²⁾	lun. XXI ²⁾ 3) xvii G ³⁾

quem edidit aliter etiam dominicae resurrectionis adfixerit, licet et hunc designaverit, quem nos celebrandum pariter profiteamur. *Item:* sed nunc ordo expetit, ut eycolorum quos Victorinus edidit patefaciam evidenter errores, dum nescit legitimum diem definire paschalem, ut, cum in praeteritis ostensus hoc modo fuerit deliquisse, in praesentibus ac futuris et auctoritate careat et occasionem pravae persuasionis amittat.

ADDITAMENTVM I.

PROLOGI PASCHAE AD VITALEM

SCRIPTI A. 395

PARS PRIOR.

o Libelli, cuius hic legitur pars prior, adhuc innotuerunt codices duo, alter Coloniensis n. 83¹¹ saec. VIII exemtis, de quo supra p. 674 dixi. f. 193'—197. alter illo inferior neque tamen ex eo descriptus Oxoniensis Digbyanus n. 63 incipientis saec. IX (descripsit eum Macray in parte nona catalogorum Bodleianorum edita a. 1883 p. 64) f. 81—87. ex Coloniensi libellum primus edidit Krusch (*Studien* a. 1880 p. 229 seq. cf. p. 32 seq. 195 seq.); ex Oxoniensi locus de persecutione Deciana prodiit in editione operum Cypriani Oxoniensi a. 1682 post indicem scripturarum: nuper ipsum contuli ego Oxonii. non recepi nisi partem priorem ad chronicorum formam aliquatenus accedentem: quae sequuntur praetermissi, cum tota versentur in argumento paschali. tractavit hunc commentariolum Rossius *Bull. crist.* 1845 p. 111 seq.

PROLOGVS PASCHAE.

Cum magnanime impulsarer et cogitationes accederent animo meo inquirere annos et tempora creaturae, necesse habui a geneseos libro per annos nativitatibus patriarcharum percurrere et adsignare numerum annorum usque ad passionem Christi domini nostri, quod omnino oportet te, fili Vitalis, fideliter custodire.

2. Ergo incipiamus exponere principium creaturae, orbis igitur iste creatus a deo in simi immensitatis eius sex diebus est ornatus, sicut meminit Moyses, suggerente spiritu sancto, initium ergo post omnia factus est manu dei Adam, qui dum complexisset annos CCXXX, genuit Seth.

Et cum esset Seth ann. CCV, genuit Enos.

Cum esset Enos ann. CXC, genuit Cainan.

Cum esset Cainan ann. CLXX, genuit Malaleel.

Cum esset Malaleel ann. CLXV, genuit Iareth.

Cum esset Iareth ann. CLXII, genuit Enoch.

Cum esset Enoch ann. CLXV, genuit Matusalem.

Cum esset Matusalem ann. CLXVII, genuit Malee.

Cum esset Malee ann. CLXXXVII, genuit Noe.

Cum esset Noe ann. quingentorum, genuit Sem, Cham et Iafeth.

Et cum arcam consummaret Noe, complevit annos DC.

Factus est Noe usque ad diluvi tempus annorum sexcentorum.

Ergo ab origine mundi usque ad cataclysmum cum ipso tempore diluvii fiunt HCCXLII.

A Noe, postquam de arca exivit, usque ad Abraham fiunt anni mille centum triginta III. ab Abraham usque ad Cath filium Levi, qui ann. trium intravit cum parentibus suis in Aegyptum, fiunt anni CXC, et habitaverunt in Aegypto filii Israel ann. CCXV et profecti sunt ex Aegypto, vixit autem Moyses, postquam exivit ex Aegypto, annos XL et mortuus est.

Sic fiunt anni omnes ab origine mundi usque ad Moysen anni HHCCCXXIII.

Et a Moysen usque ad Samuelem prophetam ann. CCCCLXXXVI, et a Samuele usque ad Ezechiam regem Iudaeorum ann. DV, et ab Ezechiam usque ad Gaium Iulium Caesarem ann. DCCXVIII, et a Gaio Iulio Caesare usque ad Augustum et Pisonem a. u. c. 752 consules¹⁾, quo tempore natus est Christus, ann. XLIII, et ab Augusto et Pisonem 29 p. Chr. usque ad Tiberium Caesarem duobus Geminis consulibus, quo tempore passus est Christus dominus noster, anni XXX.

praeser. incipit prologus paschae *C*, *om.* *O* 1 magnanimo *C* impulsarer *O*, impulsare *C*
 2 geneseos *O* nativitatibus] *C*², nativitatibus *C*¹, *om.* *O* 3 christi *om.* *O* 4 filii *CO* 5 creatus a deo *C*,
 a deo consecratus *O* 6 est] *C*¹*O*, ergo *C*² ornatus] *C*, exornatus *O* suggerentes *si* *O* 9 ann.
 annorum *O* *semper* *ferre*, annor. *C* *semper* *ferre*; *scripsi* ann. eos *C*¹ 10 -17 eum] *C* *semper*, et eum *O*
semper 11 malaleel *O* 12 malaleel *O*, mallaleel *C*², mallaleel *C*¹ 13 elxii] elxn *O* enoe *O*,
 aenoch *C*¹ 14 enoe *O* 15 matusalem *O*, matalem *C* malee *O* 16 malee *O* 17 eum *O*
 et *om.* *C*¹ iaphet *C* 18 consummavit *O* de] centum *O* 19 factus] *C*²*O*, factum *C*¹ noe
om. *O* diluvi *O*, diluvium *C* 20 fiunt *om.* *C* 22 mille] i *delibum* milia *O* 23 ab] ad *C* cathi *C*
 24 egiptum *O*, aegypto *C* 25 moyses *om.* *O* exiit *O* 27 omnes anni *O* ab] ob *C* xxiii]
 xxiii] *O* 28 samuelem *O* 29 usque] us *C* ezechiam *O* gaium *C*¹ 30 gaio] *O*, gaio *C*¹
 cessare *O*, cesarem *C* augustum et pisonem *O* 31 agosto *O*

¹⁾ *Observavit Rossius Bull. epist.* 18815 p. 117 *hunc consulatum contaminatum esse ex duobus a 752 Augusto XIII et Silvano et a 753 Lentulo et Pisonem.*

- 299 p. Chr. Et a passione Christi usque ad consulatum Diocletiani septies et Maximiani sexies, ex quo accipit computum cyclus, qui habet in se annos IDCCLXX, ita ut redeas semper ad caput, fiunt anni CCLXX, et a Diocletiano septies et Maximiano sexies usque ad consulatum Olybri et Prohini ann. CXX.
- 33 p. Chr. Fiumt ergo ab origine mundi usque ad consulatum Olybri et Prohini VCLXXXII. 5
- 33 p. Chr. Nam Galba et Sylla consulibus apostolus Petrus cathedram episcopatus sedit in urbe¹⁾.
- 565 p. Chr. Saturnino autem et Pisone consulibus persecutionem passi sunt Christiani a Nerone: novis tormentis eos interfecit, tunc Petrus et Paulus passi sunt prima persecutione²⁾.
- 1273 p. Chr. Vespasiano et Mesala consulibus Iudaei quarto capiuntur, secundo Christiani per- 10
secutionem patiuntur, nam Iudaei in captivitate Romanorum sunt et ex ea persecutione usque in hodiernum diem.
- 161 p. Chr. Incipiunt consules iam a duobus Augustis.
- 196 p. Chr. Dextro et Prisco consulibus Christiani persecutionem patiuntur tertio Severo 15
imperatore Romano.
- 249 p. Chr. Aemiliano et Aquilino consulibus Roma, ex quo condita est, complevit usque in eundem consulatum ann. mille, unde Philippus pater et Philippus filius saecularia fecerunt.
- 260 p. Chr. Seculare et Donato consulibus Christiani quarto persecutionem passi sunt a Decio 20
imperatore auctore malorum, hac persecutione Cyprianus hortatus est per epistolas suas³⁾ Augustinum et Felicitatem, qui passi sunt apud civitatem Capuensem, metropolim Campaniae.
- 265 p. Chr. Valeriano et Vicillo consulibus Christiani passi sunt quinta persecutione a Valeriano, tunc etiam Cyprianus passus est apud Cartaginem.
- 299 p. Chr. Diocletiano septies et Maximiano sexies consulibus Christiani persecutionem sextam 25
passi sunt, in ea persecutione passi sunt Petrus et Marcellinus Romae et Domnius et Felix martyres passi sunt Salona.

1 dioclitiani O, diocliciani C   2 computum CO   [idecexx] CO, lxxxiiii emendat Krusch p. 35 et infra quoque, ubi alii codices suppetunt, in his numeris LXXXIV ubiis mutatus est in IDCCLXX   3 diocliciano CO   et] et a C   4 obib- libri hic et infra   probino libri   exx] immo xevi   6 silla CO   petros C   episcopalem O   8 saturnio O   10 vespasianus O   11 captivitatem C   12 diem om. C   13 incipiunt consules iam (nam C) a duobus augustis id est CO   14 seucro] O, a seucro C   16 equilino O, aquilo C   roma . . . 27 salona manu prima in litura O   17 pilipus C   19 quarta O   20 per ep. (suas om.) hort. est O   agustinum O   23 et vicillo . . . valeriano om. O   25 diocliciano CO   26 in ea p. p. sunt om. C   romae om. O   dominus O

1) Cf. *Chronographus a.* 354 supra p. 57 ad a. 33: Galba et Sulla: his cons. Petrus et Paulus ad urbem venerunt agere episcopatum.   2) Cf. *Chronographus a.* 351 supra p. 57 ad a. 55: his cons. passi sunt Petrus et Paulus III kal. Iulias.   3) *Eae non celant: comparat Russius l. c. epistulam Cypriani directam secularem codicem Vaticanum regium n. 128 ad clerum neapue, emendans Capuae.*

ADDITAMENTVM II.

CYCLVS PASCIALIS ANNORVM LXXXIII

A. 351—437.

Latereculum paschalem a. 351—437 servavit codex Vaticanus reginae n. 2077 *F* scriptus saec. VI extremo (diximus de eo ad Prosperum p. 371) f. 79^v—81^r inscriptum (post verba a librario adiecta *iam dui incipit ratio paschae*) *ratio paschae*, edidit parum accurate ex eo libro Mansius in annalium Baronii apparatu (Lucae 1710) p. 237—242, egerunt de paschali hoc Rossius inser. chr. I p. LVIII et Krusch *Studia* p. 13 seq. 75 seq., qui observavit prologi locum p. 710 v. 11 *quaeramus . . . 23 custodiatur* redire *C* in prologo paschae scripto a. 395 edito ab ipso, ut modo diximus, ex libro Coloniensi e. 12. variam lectionem librorum *F* et *C* subscripsi. — Incipere cum anno illo indicant viri docti quos laudavi propterea quod continuatur sic latereculus paschalis chronographi a. 351 (supra p. 62), quamquam iure quaeras, cur non inceperit ab anno sequente, cum subscriptum sit pervenire latereculum ad annum passionis 100, scilicet secundum rationes Prosperianas (supra p. 352) Christi 127, alium incipere a Felice et Tauro consulibus sive a. p. Chr. 128, id autem pugnet cum ipso latereculo, statuemus cum Rossio (inser. chr. I p. LIX) consules a. 128—437 adiectos esse a librario posteriore subscriptione antiqua male retenta, sed non recte Rossius contendit extremi decenni consilatus hic legi magis corruptos quam reliquos: nam librorum errores (a. 129: *Zionisia* pro Dionysio — 130 *Valentiniano* om. — 132 *Autioi* pro Aetio — 137 *Segisvertus* pro Segisvulto) momentum non faciunt, e contrario quod a. 128 et 133 nominantur consules occidentales soli Fl. Felix et Maximus (hic addita iteratione errore) omissis orientalibus Tauro et Theodosio, ostendunt haec conscripta esse per ipsa illa ubi procedebant tempora ante nuntiatos collegas ex Oriente.

RATIO PASCHAE.

F. 1. 12. 2 Dicente domino ad Moysen: 'mensis hic initium mensis primus erit vobis in mensibus anni', qui cum mundum statuerit per significantiam rerum perfectarum, aperte nobis declaravit, quando dixit: 'prodeat terra herbam pabulum habentem semen secundum suum genus et lignum fructiferum faciens fructum, cuius semen in ipso in similitudinem secundum genus, et factum est sic', et in die, qua agnus occisus est immaculatus Christus Iesus dominus noster, produxit terra herbam pabuli ovibus Christi ad refectionem animarum in ipsum erudentium, quae ergo nisi corpus Christi quod gestavit quod edent qui ovium innocentiam habuerint? et lignum fructiferum habens fructum quod lignum nisi crux Christi? quae portavit hominem fructum, cuius semen, hoc est caro mortua vel sepulta incorrupta surrexit in eo semine vel in ea similitudine in qua ante fuit, quaeramus ergo, ex qua die quarta decima mensis primi debeat cena pura pascha observari, manifestum est, quando filii Israel exierunt de terra Aegypti, XIII lunam fuisse in mense primo, hoc est Martio, die pridie iduum Martiarum, et quia a quinta decima die mensis usque in vicesima prima mensis dies sunt septem azymorum, vel quibus diebus prohibuit deus cum maledicto, ut nulla domus uteretur fermento, id est ex die iduum Martiarum in die XII kalendarum Aprilium, adeo priores nostri statuerunt completis diebus azymorum ex die XI kalendarum Aprilium debere nos in novum fermentum ingredi, hoc etiam apertim invenimus in numeris de tempore et de statutis cautum, diligentius explanatum, constat ergo ex XI die kal. Apr. usque in die XI kalendarum Maiarum in his XXX et unum diebus diem paschae iuxta supernae rationem et diem dominicum resurrectionis domini omnibus annis pascha agere sub hac condicione, ut a quarta decima cena purae luna usque in vicesimam primam sabbati lex paschae custodiatur.

Simili modo et dierum ordinatione addisce, LXXXIII anni quod habent dies numero XXXDCLX, his immittendi sunt dies bissexto dies numero viginti et unum, ad superioris summae dies fiunt simul cum die adiecto uno sabbati dies numero XXXDCLXXXII, partiris in septima: fiunt dies numero IIIICCCCLXXXIII, remanet as, hoc est dieis primus dies sabbati, qui et a capite fuit, ideo in laterculum sive in volumen, quae minus iuxta computem Romanorum eas ordinatum, cuius ratio infra scripta est ex die kalendarum Ianuariarum Antonio et Syagrio consulibus, quae kalendae Ianuariae fuerunt die sabbati luna prima, qui annus in cyclo octogenario et quaternario primus est, qui cyclo divisus per septem duodecenniorum ordines digestus, quae per annos singulos hoc continet: kalendae Ianuariae qua die vel quota luna sit, azyma etiam quotus kalendas vel nonas vel idus agatur, pascha quoque suo tempore quotu kalendas nonas vel idus vel quota luna die semper dominica caelebretur, errores iam temporum diversorum in quibus illa erit electio ne dies dominica pascae ante XI kal. Apriles vel post XI kal. Maias venerit, dies etiam cena purae, ne ante luna XIII incurrat, vel sabbati dies post luna vicesima prima, hac disciplina servata a nullo reprehenderis, sane annus laterculi ab initio sexti paschae diem extra computum haberi ut complures incurrunt omnesque errores sunt pleni, post octogesimo quarto anno revertitur ad se cyclos,

6 obibus V 11 ergo] totidem C puris C 12 isrl V egypti V 13 iduum V 14 mensis] m. primi C 15 vel om. C fermento V id hoc C 16 iduum V in die] usque in diem C prioris V 17 debere . . . xi die kal. apr. om. V 20 die om. C diem] dies C supernae] V, lunae C 21 ratione C sub hac scilicet lege vel condicione C, sua condicione V 22 ut om. C quarta decima] xiii C cena purae luna] V, luna cena purae C vicesima V primam] prima V, om. C 29 iuxta] iux V

I	anno	kal. Ian.	die sabba.	lun.	XXI	dies pasc.	VI kal. April.	I. XVI	Const. VII et Const. IIII	354
II	anno	kal. Ian.	die dnica	lun.	II	dies pasc.	XVI kal. Mai.	I. XVIIII	Arbit. et Iuliano ass	355
III	B anno	kal. Ian.	die s. f.	lun.	XIII	dies pasc.	VII id. April.	I. XX	Constant. VIII et Iuliano	356
IIII	anno	kal. Ian.	die q. f.	lun.	XXIIII	dies pasc.	X kal. April.	I. XVI	Constant. VIII et Iuliano	357
V	anno	kal. Ian.	die V f.	lun.	VI	dies pasc.	prid. id. April.	I. XVIIII	Dartiano et Cereale	358
VI	anno	kal. Ian.	die VI f.	lun.	XVI	dies pasc.	prid. non. April.	I. XXI	Eusebio et Ypatio	359
VII	B anno	kal. Ian.	die sabbat.	lun.	XXVIII	dies pasc.	V id. April.	I. XVI	dies nostris	360
VIII	anno	kal. Ian.	s. f.	lun.	VIII	dies pasc.	VI id. April.	I. XVII	Tauro et Florentio	361
IX	anno	kal. Ian.	die t. f.	lun.	XX	dies pasc.	prid. kal. April.	I. XX	Mancrino et Nebitta	362
X	anno	kal. Ian.	die q. f.	lun.	I	dies pasc.	XII kal. Mai.	I. XXI	Iuliano III et Salustio	363
XI	B anno	kal. Ian.	die V f.	lun.	XII	dies pasc.	prid. n. April.	I. XVI	Iobiano et Boroniano	364
XII	anno	kal. Ian.	die sabbat.	lun.	XXIII	dies pasc.	VI kal. April.	I. XVIIII	Valentiano et Valente	365
XIII	anno	kal. Ian.	die dnica	lun.	III	dies pasc.	XVI kal. Mai.	I. XX	Gratiano et Dagalaifo	366
XIIII	anno	kal. Ian.	die s. f.	lun.	XV	dies pasc.	kal. April.	I. XVI	Lupicino et Iovino	367
XV	B anno	kal. Ian.	die t. f.	lun.	XXVI	dies pasc.	XII kal. Mai.	I. XVII	Valentiniano II et Valente II	368
XVI	anno	kal. Ian.	die V f.	lun.	VII	dies pasc.	prid. id. April.	I. XVIIII	Valentiniano Aug. et Viet.	369
XVII	anno	kal. Ian.	die VI f.	lun.	XVIIII	dies pasc.	V kal. April.	I. XVI	Valentiniano et Valente III	370
XVIII	anno	kal. Ian.	die sabbat.	lun.	XXX	dies pasc.	XV kal. Mai.	I. XVIIII	Gratiano II et Probo	371
XVIII	B anno	kal. Ian.	die dnica	lun.	XI	dies pasc.	VI id. April.	I. XX	Modesto et Arintheo	372
XX	anno	kal. Ian.	die t. f.	lun.	XXII	dies pasc.	prid. kal. April.	I. XXI	Valentiniano et Valente IIII	373
XXI	anno	kal. Ian.	die q. f.	lun.	II	dies pasc.	id. April.	I. XVI	Gratiano et Equitio	374
XXII	anno	kal. Ian.	die V f.	lun.	XIII	dies pasc.	n. April.	I. XVIIII	p. c. Gratiani et Equiti	375
XXIII	B anno	kal. Ian.	die VI f.	lun.	XXV	dies pasc.	VI kal. April.	I. XXI	Valente et Valentiniano	376
XXIIII	anno	kal. Ian.	die dnica	lun.	VI	dies pasc.	XVI kal. Mai.	I. XXI	Gratiano III et Merobaude	377
XXV	anno	kal. Ian.	die s. f.	lun.	XVII	dies pasc.	kal. April.	I. XVIIII	Valente et Valentiniano II	378
XXVI	anno	kal. Ian.	die t. f.	lun.	XXVIII	dies pasc.	XI kal. Mai.	I. XX	Ausonio et Olybrio	379
XXVII	B anno	kal. Ian.	die q. f.	lun.	VIII	dies pasc.	prid. id. April.	I. XXI	Gratiano V et Theodosio	380
XXVIII	ann.	kal. Ian.	die VI f.	lun.	XX	dies pasc.	V kal. April.	I. XVII	Syagrio et Eusebio ass	381
XXVIII	ann.	kal. Ian.	die sabbat.	lun.	I	dies pasc.	XV kal. Mai.	I. XVIIII	Antonio et Syagrio	382
XXX	ann.	kal. Ian.	die dnica	lun.	XVII	dies pasc.	V id. April.	I. XXI	Merobaude it. et Saturnio	383
XXXI	B ann.	kal. Ian.	d' s. f.	lun.	XXIIII	d. p.	VII kal. April.	I. XVII	Ricomede et Clearco	384
XXXII	ann.	kal. Ian.	d' q. f.	lun.	III	d. p.	id. April.	I. XVII	Archadio et Bautone	385

XXXIII ann.	kal. Jan. d' V f.	Jan. XV	d. p. n. April.	l. XX	Honorio et Eubodio	386
XXXIII ann.	kal. Jan. d' VI f.	Jan. XXVII	d. p. VI kal. April.	l. XXI	Valentiniano et Eutropio	387
XXXV B ann.	kal. Jan. d' sabba.	Jan. VII	d. p. V id. April.	l. XVII	Theodosio et Cynegio	388
XXXVI ann.	kal. Jan. d' s. f.	Jan. XVIII	d. p. kal. April.	l. XVIII	Timasio et Promoto	389
XXXVII ann.	kal. Jan. d' t. f.	Jan. XXVIII	d. p. XI k. April.	l. XXI	Valentiniano III et Neoterio	390
XXXVIII ann.	kal. Jan. d' q. f.	Jan. X	d. p. VIII id. April.	l. XVI	Tatiano et Symmaco	391
XXXVIII B ann.	kal. Jan. d' V f.	Jan. XI	d. p. V kal. April.	l. XVII	Arcadio Aug. et Rufino	392
XL ann.	kal. Jan. d' sabb.	Jan. II	d. p. XI (<i>sic</i>) kal. Mai.	l. XVIII	Theodosio Aug. et Abundio	393
XLI ann.	kal. Jan. d' dnica	Jan. XIII	d. p. III n. April.	l. XVI	Archadio III et Hon. II	394
XLII ann.	kal. Jan. d' s. f.	Jan. XXV	d. p. VIII kal. April.	l. XVII	Olybrio et Probrino	395
XLIII B ann.	kal. Jan. d' t. f.	Jan. VI	d. p. id. April.	l. XX	Arcadio III et Hon. III	396
XLIII ann.	kal. Jan. d' V f.	Jan. XVII	d. p. n. April.	l. XXI	Cesario et Attico	397
XLV ann.	kal. Jan. d' VI f.	Jan. XXIII	d. p. XVIII (<i>sic</i>) kal. Mai.	l. XVII	Hon. A. III et Euticia.	398
XLVI ann.	kal. Jan. d' sabb.	Jan. VIII	d. p. III id. April.	l. XVIII	Mallio Theodoro	399
XLVII B ann.	kal. Jan. d' dnica	Jan. XX	d. p. kal. April.	l. XXII	Flavio Silicone	400
XLVIII ann.	kal. Jan. d' t. f.	Jan. I	d. p. XI kal. Mai.	l. XXII	Vincenio et Praxvito	401
XLVIII ann.	kal. Jan. d' q. f.	Jan. XII	d. p. VIII id. April.	l. XVII	Arcadio et Hon. AA.	402
L ann.	kal. Jan. d' V f.	Jan. XXII	d. p. III kal. April.	l. XXI	Theodosio A. et Rumorido (?)	403
LI B ann.	kal. Jan. d' VI f.	Jan. III	d. p. XV kal. Mai.	l. XXII	Honorio Aug. VI (?)	404
LII ann.	kal. Jan. d' dnica	Jan. XV	d. p. III n. April.	l. XVI	Fl. Stilicone	405
LIII ann.	kal. Jan. d' s. f.	Jan. XXVII	d. p. VIII kal. April.	l. XXI	Arcadio VI et Probo	406
LIII ann.	kal. Jan. d' t. f.	Jan. III (?)	d. p. XXVIII kal. Mai.	l. XXII	Hon. VII et Theodosio II	407
LIV B ann.	kal. Jan. d' q. f.	Jan. XXVIII	d. p. III kal. April.	l. XVII	Basso et Philyppe	408
LVI ann.	kal. Jan. d' VI f.	Jan. XXX	d. p. XIII kal. Mai.	l. XVIII	Hon. VIII et Theodosio III	409
LVII ann.	kal. Jan. d' sabb.	Jan. XI	d. p. III id. April.	l. XXI	Varonae	410
LVIII ann.	kal. Jan. d' dnica	Jan. XXII	d. p. VI (<i>sic</i>) kal. April.	l. XVII	Theodosio A. III	411
LVIII B ann.	kal. Jan. d' s. f.	Jan. III	d. p. XXVIII kal. Mai.	l. XVIII	Honorio VIII et Theod. Ag.	412
LX anno	kal. Jan. d' s. (<i>sic</i>) f.	Jan. XIII	d. p. VIII id. April.	l. XX	p. c. VIII et V	413
LXI ann.	kal. Jan. d' V f.	Jan. XXV	d. p. XI kal. April.	l. XVI	Constantio	414
LXII ann.	kal. Jan. d' VI f.	Jan. VI	d. p. III id. April.	l. XVII	Hon. X et Theod. Aug. p. c.	415
LXIII B ann.	kal. Jan. d' sabb.	Jan. XVIII	d. p. III n. April.	l. XX	Paulini Theod. A. VII et Palladio	416

LXXIII	ann.	kal.	lan.	d s. f.	lan. XXVIII	d. p. VIII kal. April.	l. XXII	Hon. XI et Constantio III	117
LXXV	ann.	kal.	lan.	d' t. f.	lan. X	d. p. VI id. April.	l. XXVII	Hon. XII et Theod. VIII	118
LXXVI	ann.	kal.	lan.	d' q. f.	lan. XXI	d. p. III kal. April.	l. XX	Mouraxio et Phinta	119
LXXVII	B ann.	kal.	lan.	d' V f.	lan. II	d. p. XVIII kal. Mai.	l. XXII	Theod. A. VIII et Constio (sic) III	420
LXXVIII	ann.	kal.	lan.	d' sabb.	lan. XIII	d. p. III n. April.	l. XVI	Agricol. et Eustasio	121
LXXVIII	ann.	kal.	lan.	d' dnica	lan. XXVIII	d. p. VII kal. April.	l. XXVIII	Hon. XIII et Theod. X	122
LXX	ann.	kal.	lan.	d' s. f.	lan. V	d. p. XXVII kal. Mai.	l. XX	Mariano et Asclipiodot.	123
LXXI	B ann.	kal.	lan.	d' t. f.	lan. XVI	d. p. III kal. April.	l. XVI	Fl. Castino v. c. cons.	124
LXXII	ann.	kal.	lan.	d' V f.	lan. XVII	d. p. XIII kal. Mai.	l. XVII	Theod. XI et Valentimiano	125
LXXIII	ann.	kal.	lan.	d' VI f.	lan. VII	d. p. III id. April.	l. XVIII	Theod. XII et Valentimiano	126
LXXIII	ann.	kal.	lan.	d' sabb.	lan. XVIII	d. p. III n. April.	l. XXII	Hierio et Arraburi	127
LXXV	B ann.	kal.	lan.	d' dnica	lan. XXX	d. p. XXVII kal. Mai.	l. XVI	Fl. Felice v. c. cons.	428
LXXVI	ann.	kal.	lan.	d' t. f.	lan. XI	d. p. VII kal. (sic) April.	l. XVIII	Florentio et Zionisia	129
LXXVII	ann.	kal.	lan.	d' q. f.	lan. XXIII	d. p. III kal. April.	l. XXII	Theod. VII et III	130
LXXVIII	ann.	kal.	lan.	d' V f.	lan. III	d. p. prid. id. April.	l. XVI	Basso et Antioero	131
LXXVIII	B ann.	kal.	lan.	d' VI f.	lan. XV	d. p. III n. April.	l. XVIII	Antioei Valeri	132
LXXX	ann.	kal.	lan.	d' dnica	lan. XXVI	d. p. VII kal. April.	l. XXI	Maximo II	133
LXXXI	ann.	kal.	lan.	d' s. f.	lan. VII	d. p. XVIII (sic) kal. Mai.	l. XXII	Aspere et Ariovinda	134
LXXXII	ann.	kal.	lan.	d' t. f.	lan. XVIII	d. p. kal. (sic) April.	l. XXVIII	Theod. X et Valent. II	435
LXXXIII	B ann.	kal.	lan.	d' q. f.	lan. XXVIII	d. p. XI kal. April.	l. XXI	Isidoro et Senatore	436
LXXXIII	ann.	kal.	lan.	d' VI f.	lan. X	d. p. III id. April.	l. XXI	Actio iterum et Segisverto	437

Subscr.:

‡ expl. comp. parte, cum compitem lunae quae si eussoditur reprehendi non potest.

‡ id est hic usque ad ann. CCC a passione dni et in alio sequitur a Police et Thuro.

ADDITAMENTVM III.

PASCHALE CAMPANVM

A. 464—599.

- r Paschale Campanum quod edimus exhibet integrum ita ut infra legitur codex Vaticanus reginae n. 2077 is ipse, unde cyclum paschalem annorum LXXXIII qui praecedat deprompsimus, f. 96'—98 inscriptum *incip epitoma temporum et indiculum pascae*, exordium habet item codex Guelferbytanus Helmstadiensis n. 579 (antea 532),
- u nobis H. scriptus a. 820, subinnetum chronicis Isidori inscriptione nulla, subscripto post *colliguntur* uno verbo *explicit*, ediderunt paschale primus Mansi in annalium Baronii apparatu (Luceae 1740) p. 229—233, deinde Roncalli chron. Lat. vol. I (1787) p. 721—736, egit de eo egregie Rossius inser. christ. I p. LXIV et p. 479, cui fere quae sequuntur accepta ferenda sunt.

Paschale pars est Victoriani incipiens ab anno cycli 437 = p. Chr. 461 et continuatum uno ductu a manu eadem ad a. 485 = p. Chr. 512, ut in hoc fasti exemplaris archetypi videantur substituisse, qui sequuntur anni 513—585 ab eodem scriptore, post intervallum tamen videntur adiecti esse, sed consulum nomina et quae adscriptae sunt adnotationes historicae raras, ex parte certe non a principio videntur adfuisse, sed in spatiis vacuis relictis postea adiecta esse, manus deinde diversae, in his postrema Langobardica quid post a. 585 adiecerint, dictum est in adnotatione: perveniunt eae ad a. 599, nam quae sequuntur paschata a. 600—643 anticipando perscribi potuerunt. — Fasti ab aequalibus veniunt neque ulli extant alii, qui annorum designandorum formam occidentalem tam intemerate repraesentent.

Numeri praescripti annis 450, 460, 477—558 (reliqui numeris carent) ad a. 532 Victoriani sunt ducti a passione, deinde per cyclum eius secundum illis continuati, paschatum dies cum lunis et ad annum unum p. Chr. 466 epacta item cum luna item omnia veniunt ex latereulo Victoriano, in cuius apparatus haec quoque recepimus, neque ullus superest liber Victorianus hoc plenior, quatenus pervenit.

Adnotationum historicarum duplex est origo, per annos priores scriptorem patet adhibuisse consularia Italica et inde sumpsisse tam consules quam rerum notitiam: unde iis supra iam p. 305 seq. locum dedimus inter eorum chronicorum reliquias, sed his interpositae inveniuntur adnotationes quaedam non tam ex libris profectae quam ex sua rerum notitia a librariis aut archetypi exemplaris aut huius ipsius diversis adiectae aliae Illyricanae, aliae Campanae.

Ad Illyricum ducent adnotationes duae, altera ad a. 459 inserta receptae in idem volumen epitomae Prosperianae (supra p. 492): *Vabaner Durracium intravit*, altera ad a. 478 libelli huiusce: *Theodoricus Durracium ingressus est*, has verisimile est profectae a librario archetypi exemplaris homine fortasse Dyrrachino.

Ipsam quod tenemus volumen scriptum auctumque in Italia et proprie in Campania, ut temporum Gothicorum certa vestigia servans, ita non solum a recepta inde Italia ordinatum ad formam Byzantiam, sed etiam ipso anno 536, quo Neapolim Belisarius intravit, declinans a Gothica anni appellatione ad Constantinopolitanam, accedunt adnotationes duae ad a. 505 et 512 de montis Vesuvii eruptionibus, ad eandem originem probabile est referenda esse paucissima adscripta ad tempora posteriora, nos in paschali Campano edendo satis habuimus codicem accurate et plene repraesentare: eum ipsi contulimus, recognovit eum fructu Heinze.

EPITOMA TEMPORVM ET INDICVLVM PASCAE.

- 1 Sanctorum ac vestris orationibus.
 2 Faciam spiritaliter quod solent ii facere qui in breui tabella terrarum et urbium situs pingunt et latissimas regiones in modico spatio demonstrare nituntur, ut scilicet, qui hanc parvulam legerit scedulam, non solum historicorum sapientiae luce fulgentium diversa et praeclara ingenia, verum etiam et varios divinorum voluminum flores in unam scientiae coronam distinctos reperiat.

3 Iosephus igitur, qui XX antiquitatum edidit libros, ab exordio mundi usque ad quartum decimum annum Domitiani Caesaris annos VDCV scripsit.

et. Hier. ep.
 III, 67.

4 Iulius Africanus, cuius quinque de temporibus extant volumina, a primo homine usque ad domini incarnationem annos VD stilo terminavit.

10

5 Prosper presbyter usque ad annum XV Tiberi Caesaris, id est duobus Geminis, quo dominus Iesus Christus passus est, annos VCCXXVIII exponit.

6 In chronica Eusebii Caesariensis episcopi, quam beatus Hieronymus in Latinam linguam vertit et nonnulla quae omissa videbantur adiecit, a principio mundi usque ad XIII Valentis annum, id est usque ad consulatum eius sextum et Valentianum iterum, annos VDLXXVIII legimus.

7 Orosius presbyter in septimo ad Augustinum libro ab initio mundi usque ad tempora Honori annos VDCXVIII adserit.

p. C. 464.

8 Porro autem iuxta diligentissimam supputationem, ut posterior declarabit textus, a principio mundi usque ad consulatum Olibri et Rustici VCCCCXLIII colliguntur anni.

464	His consulibus	pascha primum prid. id. April.
465	sequenti anno Herminirico et Ba si lisco Defunctus est Severus.	p. V kal. April.
466	Leone Aug. ter	kal. Ian. die sabbatu l. XXX p. XV kal. Mai. lun. XVII
467	Puseo et Iohanne His consulibus Antemius imp. efficitur.	p. V id. April. lun. XX
468	Antemio Aug. bis Marcellinus occiditur Sicilia	p. prid. kal. April. lun. XXII
469	Marciano et Zenone	p. prid. id. April. lun. XVI
470	Severo v. c. consule	p. prid. non. April. lun. XVIII

Prescribitur incip epitoma temporum et indiculum pascae F 1 vestris| F, iustorum B 2 hii facere F, facere hii B 3 storiorum F 4 et varios| euarios B 5 reperiet B 6 iasippus B 7 8 annum d. e. annos| F, d. e. ann. B 9 quinque| eumque B 10 incarnatione F 11 annos| anni B, om. F 12 prosper| B, prosperius F 13 quo| quod B 14 aũ. B 15 cronica F 16 eusebi F, eusebii B 17 hieronimus F 18 adiecit| adiecta FB 19 consulatum F 20 iterum| tertium B 21 iuxta| iuxit B 22 diligentissimam supputationem F, diligentissima subputatione B 23 declarabit FB 24 con- solatu F 25 olibri B, olibri F 26 anni. post rustici B

In latercula compendia codicis expressius, nisi quod recessius ab interpunctione alludatur in codice non raro usurpata, qualia sunt K-L, PR-D, APR-E, SEPT-B et.

a. 465 sequenti anno p. v. kal. april. herminirico et basilisco (si add. n. recess.)

ad a. 467 in margine et. n. 2: et sequitur puseo et iohanne (c. adnotata p. 467), in adnotari item n. 2: anno a passione dñi ccccxl

471	Leone Aug. III et Probiano	p.	V kal. Aprl.	lun. XXII
472	Festo et Marciano	p.	XVI kal. Mai.	lun. XXII
	Bellum civile inter Antemium et Recimerem, occiditur Antemius V id. Iul. levatur Olybrius, moritur Recimer XIII kal. Septemb. et Olybrius moritur III non. Novemb.			
473	Leone Aug. V	p.	kal. Aprl.	lun. XVIII
	Licerius imperator levatus est V non. Mart.			
474	Leone Aug. iun.	p.	XI kal. Mai.	lun. XVIII
475	post cons. Leonis Aug.	p.	VIII id. Aprl.	lun. XV
	Deponitur Licerius. levatur Nepus.		Latini id. Aprl.	luna XXII
475	Zenone Aug. bis	p.		
	Fugavit Orestis Nepotem et le- vatur Augustulus.			
476	CCCCI Basilisco Aug. II et Armato	p.	V kal. Aprl.	lun. XVII
	Odoacar levatur X k. Septb.			
477	p. c. ss.	p.	XV kal. Mai.	lun. XVIII
478	IIIo v. c. consule	p.	V id. Aprl.	lun. XXI
	Theodoricus Durracium ingressus est.			
479	Zenone Aug. III	p.	VII kal. Aprl.	lun. XVII
480				
481	Placido v. c. consule	p.	non. Aprl.	lun. XXI
482	Severino v. c. cons.	p.	XIII kal. Mai.	lun. XV
		p.	Greci VIII k. Mai.	l. XXI
483	Fausto v. c. cons.	p.	III id. Aprl.	lun. XVIII
484	Venantio v. c. cons. et Theodorico	p.	kl. Aprl.	lun. XX
	Humiricus persequitur catholicos.			
485	Symmacho v. c. cons.	p.	XI kal. Mai.	lun. XXI
486	CCCCIX Decio v. c. cons.	p.	VIII id. Aprl.	lun. XVII
487	Boetio v. c. cons.	p.	III kal. Aprl.	lun. XX
488	Dinamio et Sifidio	p.	XV kl. Mai.	lun. XX
489	Probino v. c. cons.	p.	III non. Aprl.	lun. XVI
490	Fausto iunior	p.	VIII kl. Aprl.	lun. XVIII
491	Olybrio iun. v. c. consule	p.	XVIII kl. Mai.	lun. XX
	Zeno defunctus est. levatur Ana- stasius.			
492	Anastasio Aug. et Rufo	p.	non. Aprl.	lun. XXI
493	Albino v. c. cons. et Eusebio	p.	XIII kl. Mai.	lun. XVI
	His consulibus ignari praesump-			

a. 472 civilem et recimere.

a. 475 post pascham alteram spatium vacat; scilicet non intellexit librarius eundem annum bis signi-
ficari dicere

a. 480 Basilio v. c. cons. credit; adjuisse cum in archetypo anni Victoriani declarant.

a. 489 protono.

a. 493 eusebio.

tores ferunt Antechristum nasciturum.

Ravennae Theodoricus ingressus.

494	Asterio et Praesidio	p.	III id. Aprl.	lun. XVIII
495	Viatore v. c. cons.	p.	III non. Aprl.	lun. XXII
496	CCCCCLXX post cons. Viatoris	p.	XVIII kl. Mai.	lun. XV
	Alii delirantes hoc consule dicunt Antechristum nasciturum			
497	it. p. c. Viatoris	p.	VIII id. Aprl.	lun. XVIII
			Latini XI k. Mai.	lun. XXII
498	Paulino	p.	III kl. Aprl.	lun. XXI
499	p. c. Paulini	p.	XIII kl. Mai.	lun. XXII
			alii id. Aprl. l. XV	
500	it. p. c. Paulini	p.	III non. Aprl.	lun. XVIII
501	Avieno	p.	X kl. Mai.	lun. XVIII
			Romani VIII kal. Aprl.	lun. XXI
502	Avieno iuniore	p.	XVIII kl. Mai.	lun. XXII
	Synodus congregata est propter Symmacum papam.			
503	Volusiano	p.	III kl. Aprl.	lun. XVIII
504	CCCCCLXXVII Cithego	p.	XIII kl. Mai.	lun. XVIII
505	CCCCCLXXVIII Theodoro	p.	III id. Aprl.	lun. XXI
	Mons Besubius eructavit V id. Novembres			
506	CCCCCLXXXVIII Messala	p.	VIII kl. Aprl.	lun. XVII
507	CCCCCLXXX Venantio	p.	XVII kl. Mai.	lun. XVIII
508	CCCCCLXXXI B Basilio Venantio	p.	VIII id. Aprl.	lun. XX
			alii XII k. Ma. l. XV	
509	CCCCCLXXXII Anastasio Importuno	p.	XI kl. Aprl.	lun. XVIII
510	CCCCCLXXXIII Boetio v. c. consule	p.	III id. Aprl.	lun. XVI
511	CCCCCLXXXIII Felice v. c. cons.	p.	III non. Aprl.	lun. XX
			Latini k. Aprl. l. XXII	
512	CCCCCLXXXV B p. c. Felicis	p.	X kl. Mai.	lun. XXI
	Hoc anno in k. Jul. sol eclipsin passus est. et monte Besuvio ardente VIII id. Jul. tenebrae factae sunt per vicinium montis.			
513	CCCCCLXXXVI Probo	p.	VII id. Aprl.	lun. XVI
514	CCCCCLXXXVII Senatore	p.	III kl. Aprl.	lun. XVIII
515	CCCCCLXXXVIII Florentio	p.	XIII kl. Mai.	lun. XX
516	CCCCCLXXXVIII B Petro	p.	III non. Aprl.	lun. XVI bissexto
517	CCCCXC Agapito	p.	VII kl. Aprl.	lun. XVIII
518	CCCCXCI p. c. Agapiti	p.	XII kl. Mai.	lun. XVIII

a. 496 delerantes.

a. 501 abieno.

a. 502 abieno - congregata pp -- propter.

a. 512 tenebrae facte viciniu.

a. 513 hinc incipit ductus diversus eisdem tamen ni fallor manus

519	CCCCXCII	Eutaricus Cillica	p.	prid. kl. Aprl.	lun. XVI
520	CCCCXCIII	B Rusticio	p.	XII kl. Mai.	lun. XVI
521	CCCCXCIII	Valerio	p.	III id. Aprl.	lun. XVIII
				alii VI k. Aprl.	lun. XV
522	CCCCXCV	Symmacho et Boetio	p.	III non. Aprl.	lun. XXII
523	CCCCXCVI	Maximo	p.	XVI kl. Mai.	lun. XVI
524	CCCCXCVII	B Opilione	p.	VII id. Aprl.	lun. XVIII
525	CCCCXCVIII	Probo iuniore	p.	III kal. Aprl.	lun. XXI
526	CCCCXCVIII	Olybrio iun.	p.	XIII kl. Mai.	lun. XXII
527	D	Mavortio	p.	prid. non. Aprl.	lun. XVIII
528	DI	B $\overline{p. c.}$ Mavorti	p.	VIII kl. Aprl.	lun. XX
529	DII	Decio iuniore	p.	XVII kl. Mai.	lun. XXI
530	DIII	Lampadio et Oreste	p.	prid. kal. Aprl.	lun. XVII
				Latini X k. Aprl.	lun. XX
531	DIII	p. c. ssorum	p.	XII kal. Mai.	lun. XVII
532	DV	B it. $\overline{p. c.}$ ssorum	p.	III id. Aprl.	lun. XX
533	DVI	et it. p. c. ssorum	p.	VI kl. Aprl.	lun. XVI
534	DVII	Paulino iuniore	p.	XVI kl. Mai.	lun. XVII
535	DVIII	p. c. Paulini	p.	VI id. Aprl.	lun. XX
				Latini III k. Apr.	lun. XXII
536	DVIII	B it. p. c. Paulini, quod est consulatu Vili[sari]	p.	X kl. Aprl.	lun. XV
537	DX	p. c. Belisari	p.	prid. id. Aprl.	lun. XVI
538	DXI	Iohanne	p.	prid. non. Aprl.	lun. XX
539	DXII	Appione cons.	p.	VIII kl. Mai.	lun. XXI
				alii XVI k. Mi. (<i>sic</i>)	lun. XV
				nonnulli VI k. Apr.	lun. XXII quae tertia es[t]
540	DXIII	B Iustino	p.	VI id. Aprl.	lun. XVI
541	DXIII	Basilio iuniore	p.	prid. kl. Aprl.	lun. XVIII
542	DXV	p. c. Basili	p.	XII kl. Mai.	lun. XX
543	DXVI	it. p. c. Basili	p.	prid. non. Aprl.	lun. XVI
				Greci prid. id. Aprl.	lun. XXIII
544	DXVII	B	p.	VI kl. Aprl.	lun. XVIII
545	DXVIII		p.	XVI kl. Mai.	lun. XVIII
546	DXVIII		p.	VI id. Aprl.	lun. XXII
				Greci XI kl.	lun. XVI
547	DXX		p.	VIII kl. Aprl.	lun. XVIII
548	DXXI	B	p.	prid. id. Aprl.	lun. XVIII
549	DXXII		p.	prid. non. Aprl.	lun. XXI
550	DXXIII		p.	XV kl. Mai.	lun. XV
				Greci VIII kl. Mai.	lun. XXI
551	DXXIII		p.	V id. Aprl.	lun. XVIII
552	DXXV	B	p.	prid. kl. Aprl.	lun. XX
553	DXXVI		p.	XII kl. Mai.	lun. XXI
554	DXXVII		p.	non. Aprl.	lun. XVII
555	[DX]XVIII		p.	V kl. Aprl.	lun. XX

a. 536 it. *suppletum* — quod est consulatu nili — scriptum in margine iam resecto.

a. 539 es[t] margine resecto.

a. 555 quaedam perierunt margine resecto.

556	[DXX[VIII] B	p.	XVI kl. Mai.	Jun. XX
557	DXXX	p.	prd. kl. Apr.	Jun. XVII
558	DXXXI	p.	X kl. Mai.	Jun. XVIII
559	DXXXII	p.	id. Aprl.	Jun. XXI
560	DXXXIII B	p.	XI kl. Mai.	Jun. XXII
561	DXXXIIII			
562	DXXXV			
563	DXXXVI			
564	DXXXVII B			
565	DXXXVIII			
566	DXXXVIII	Basili XXV		
567	DXL	consul. Iustini Aug.		
568	DXLI B			
569	DXLII			
570	DXLIII			
571	DXLIIII			
572	DXLV			
573	DXLVI			
574	DXLVII			
575	DXLVIII			
576	DXLVIIII			

In hoc anno triumphavit Tib[erius]

577	DL			
578	DLI			
579	DLII			
580	DLIII	consulatu Constantini Tiberi Aug.		
581	DLIIII			
582	DLV			
583	DLVI			
584	DLVII	consulatu Tiberii Maurici Aug.		
585	DLVIII			

ADDITAMENTVM.

585	B	DLVIII		
586		DLVIII		
587	[in]d. V	DLX	p. III k. April.	Jun. XVII
588	[in]d. VI	B DLXI	p.	Jun.
589	[in]d. VII	DLXII	p. III kl. April.	Jun. XXI
590	[in]d. VIII	DLXIII	k. Ian. I. XX	p. VII k. April. Jun. XV

ad a. 556 quaedam perierunt margine resercto.

ad a. 561 adscriptura est manu posteriore: ΕΓΩ ΛΑΓΥΣ ΤΕΣΤΙΣ ΣΥΝ

ad a. 574. 574. 577. 580. 583, item in additamento ut supra exaritur ante numerum postea adscripto est littera B.

ad a. 576 post Tib quae sequuntur leguntur additamento quod complectitur a. 590 seq.

ad a. 580 et 584 cursivis expressa adiecta sunt manu posteriore ductibusque Longobardicis

In anno 585 = DLVIII fuit manus prima, secunda adscripsit numeros DLVIII—DLXIII mutata deinde in DLXIII—DLXIII recte in plerisque mutatio evidenter apparet, tertia et in eodem ordine sub iuncta a. DLXIII—DLXVII et ubique quaecumque praeter ipsos numeros in additamento exhibentur, nisi scripta litteris Longobardicis et praeterea margin. exeso litteris conuicis factis hic illic inuicuta, ab editionibus pars additamenti abest.

ad a. 588 dies non perscripti.

CHRONICA.

591	[ind.] VIII B	DLXIII	k. Ian. l. I	p. XVII k. April.	lun. XVII
592	[ind.] X	DLXV	k. Ian. l. XII	p. VIII kl. April.	lun. XVIII
593	[ind.] XI	DLXVI	k. Ian. l. XXIII	p. III kl. April.	lun. XXII
<i>finit pagina; quæ sequuntur ad latus adscripta sunt in spatio vacuo laterali</i>					
594	ind. XII		k. Ian. l. III	p. III id. April.	l. XVII
595	ind. XIII		k. Ian. l. XV	p. III non. April.	l. XVIII
596	B ind. XIII		k. Ian. l. XXVI	p. X k. Mai.	l. XVIII
597	ind. XV		k. Ian. l. VII	p. III id. April.	
598	ind. prima		k. Ian. l. XVIII	p. III k. Apr.	l. X
599	B k. Ian. l. V ind. secunda imp. Maurici a. (?)	XVII	pasca XIII k. Mai.		l. XVIII
600	ind. III		pasca III id. April.		
601	ind. III		pasca VII k. April.		
602	B Foca Ag. ind. V		pasca XVII k. Mai.		
603	ind. VI		pasca VII id. April.		
604	ind. VII		pasca XI k. April.		
605	B ind. VIII		pasca III id. April.		
606	ind. VIII		pasca III id. April.		
607	ind. X		pasca VIII k. Mai.		l. XXI
608	B ind. XI		pasca VII id. April.		
609	ind. XII		pasca III k. April.		
610	ind. XIII		pasca XIII k. Mai.		
611	ind. XIII		p. VII kl. A[pr.]		
612	ind. XV		p. VIII		
613	ind. prima				

a. 600—607 ante singulos versus signum est 7.

ad a. 602 adscriptum est in margine Foca Ag.

ADDITAMENTVM IV.

ADNOTATIONES ANTIQVIORIS

AD CYCLOS DIONYSIANOS.

Victorium vidimus ad cyclos suos adnotationes non multas adscripsisse easque omnes spectantes ad quaestiones paschales: nam ad res gestas quae pertinent in libris repertae perpaucae, ut ad a. p. Chr. 490 *Theodericus rex intravit in Italiam* in libro Parisino 1859 et ad a. p. Chr. 501 *Candubadus fuit in Abinione* in libro Gothano, eas dubium non est adiectas esse a librariis. id ipsum pervenit pariter ad Dionysium Exiguum: nam cyclo eius quamquam posteriores passim ita usi sunt, ut rerum memoriam ad singulos annos adscriberent, adnotationes eae, quae extant multae et ex parte utilissimae, ad tempora de quibus nobis agendum est non perveniunt. at exceptionem faciunt repertae in libris tribus his.

C Coloniensi n. 103 scripto sub archiepiscopo Hildebaldo († 819), quem diligenter enarraverunt Laffé et Wattenbach (eccl. metropol. Colon. codd. p. 10) adnotationesque has ex eo libro ediderunt (l. c. p. 131), unde repetitae sunt MG. SS. 13. 716. laterculi leguntur ibi f. 9—22 annis adscriptis cyclo secundi, sed adnotationes maiore ex parte pertinent ad annos qui respondent cyclo primi a nobis intra parentheses alteris appositos.

B Berolinensi Phillippsiano n. 1831 saec. IX, olim Charomontano n. 632, deinde Meermanniano n. 717, ad singulos cyclos adscripta est indicio, ad primum *indic. III or. pr.*, ad secundum *indic. VII or. pr.* et sic deinceps.

B Romano bibliothecae Casanatensis B IV 18 saec. IX (Pertz *Archiv* 12. 101), eius libri notitiam debeo Vseno nostro, qui adnotationem de ludis gladiatoriiis sublatis oblivione fere oblitteratam ex eocodice nuper resuscitavit (mus. Rhen. 37 a. 1882 p. 179), librum contulit meo iussu Augustus Mau.

Herimannum Augiensem simili exemplari cyclo Dionysianorum usum esse ostendunt quae infra adnotavi. Bedam quamquam verisimile est adhibuisse cyclo Dionysianorum exemplar similiter auctum, quae huic propria sunt, in chronicis eius non redeunt.

Reliqua cyclo Dionysianorum exemplaria quantum vidi non habent adnotationes huic depromptas excepto Leidensi Scaligerano 28 (vide ad a. 110).

Exemplaria omnia redeunt ad archetypum scriptum omnino saec. VIII incipiente: nam index imperatorum Romanorum et Constantinopolitanorum, quem exhibent consentientes, ultimum tribus libris communem habet Tiberium Apsimaram (697—705): qui sequuntur ad Theodosium III a. 716 possunt adfuisse in archetypo: Leonem Isauricum

quod habetimus liber Casanatensis annos ei datus VIII. cum regnarit ab a. 716 ad a. 744. omnino venit ex Bedae chronicis finientibus in anno eius nono. — Adnotationes adiectae nec numero multae sunt nec eruditionis reconditae: qui composuit eas. habuit Victorii Aquitani laterculum (a. 380. 457), Paschasini et Proterii epistulas paschales (a. 444 cet.), chronica Hieronymi (a. 378) et Prosperi (a. 455), quorum omnium nobis quoque copia est. ex deperditis sola ni fallor chronica Italica (vide supra p. 252), unde cum constet laterculi ordinatorem traxisse adnotationem ad a. 448. verisimile est item proficisci supra commemoratam de ludis gladiatoriiis sublati a. 399.

Ad adnotationes ex antiquo indice in tres libros propagatas quas eorum librarii adiecerunt in ordinem recepti sola originis nota distincta ab antiquis.

Similem originem discrete enuntiant quae supra p. 622 edidimus ex laterculis in libris Bambergensi et Monacensi adiunctis ad chronica Gallica a. 452. eorum potiora hoc loco repetuntur. quoniam comparent similiter apud Mariam Aventicensis et in chronicis Bedae.

<i>Laterculi Bamb. Mon.:</i>	<i>Marius:</i>	<i>Beda:</i>
DXXIII. Boetius patricius vel consul in territorio Mediolanensi interficitur.	Eo anno [524] interfectus est Boetius patricius in territorio Mediolanense.	
	His cons. [Probo iun. et Philoxeno 525] occisus est Symmachus patricius Ravennae.	quo anno. id est consulatu Probi iunioris, et Symmachum patricium Ravennae occiderat (Theodoricus)
DXXVI. Theodoricus rex Gothorum Ravennae moritur. Atalaricus nepos eius fit rex.	Hoc consule [526] defunctus est Theodoricus rex Gothorum in urbe Ravenna et levatus est Atalaricus nepos eius rex.	et ipso anno sequente ibidem subita morte perit ¹⁾ succedente in regnum Athalarico nepote.

Haec verisimile est pariter atque adnotationes de morte Ambrosii et de sublatiis ludis gladiatoriiis ex consularibus Italicis proficisci. quamquam quae inde supersunt epitomae corruptae (supra p. 332. 333) non accurate cum his consentiunt. inde ea in exemplar aliquod cyclorum Dionysianorum translata esse fidem facit laterculus Bambergensis Monacensis. Marius utrum ea traxerit ex ipsis consularibus, quae ad priora tempora cum constat adhibuisse, ambigi poterit: Bedam autem cum satis constet neque consularia illa usurpasse neque Marii chronica. haec non dubitabimus sumpsisse ex exemplari tali cyclorum Dionysianorum, quale adhibuit qui laterculum Bambergensem Monacensem confecit.

¹⁾ Hoc adscicit Beda ex libro pontificali c. 55, 6: XCIII die postquam defunctus est beatissimus Iohannes in custodia, Theodoricus rex haereticus subito interfuit et mortuus est.

a. Chr.

(1)	DXXXIII	Iesus Christus dei filius natus est anno C XLII Octaviani Augusti	C
(13)	DXLV	Tiberius regnavit (<i>om. B</i>) an. (<i>om. passim libri hic et deinceps</i>) XXIII	CB
	DL	De hoc pascha Victor Capuanus scripsit	B: cf. Beda (<i>supra</i>
	DLXV	Iustinus (iustini C) an. XI	CB p. 734) et Heri-
(36)	DLXVIII	Gaius an. III (iiii C)	CBR manus (MG.
(40)	DLXXII	Claudius an. XIII	CB 5, 88) ad a. 550
	DLXXVI (dlxxvi B)	Tiberius an. VII	CB
	DLXXXIII	Mauricius an. XXI	CB
(54)	DLXXXVI	Nero an. XIII (xiii C)	CB
(68)	DC	Vespasianus an. X	CBR
	DCIII	Vocas an. VIII	CBR
(77)	DCVIII (dex BR)	Titus an. II (iii B)	CBR
(80)	DCXII (dexii B)	Domitianus an. XVI	CB
	DCXIII	Heraclius (eraclius C) an. XXII (xxiii B)	CB
(96)	DCXXVIII	Nerva an. I	CBR
(97)	DCXXVIII	Traianus an. XVIII (xviii B*)	CBR
	DCXXXVIII	Heraclonas (hieraclonas C. heraclona B) an. II	CB
	DCXLII	Constantinus an. XXVII	C
	DCXLIII	Osius regnare incipit	B ² c.f. Beda h. c. 3, 14
(116)	DCXLVIII	Adrianus an. XXI	CBR
	DCLVIII	Finian moritur	B ² c.f. Beda fero h. c.
	DCLXIII	eclipsis	R 3, 26
(136)	DCLXVIII	Antoninus (-nius C ² B) Pius (<i>om. B</i>) an. XXIII (xxvi C)	CBR
	DCLXVIII	Constantinus an. XVII	C
	DCLXXX	kaput saeculi	BR
	DCLXXXVI (vii B)	Iustinus (iustinianus B) an. X	CBR
(160)	DCXCII	Antoninus an. XVIII (xviii B)	CBR
	DCXCVI	Leo an. III	CR
	DCXCVIII	Tiberius an. VII	CBR
	DCCI	obitus sancti Benedicti	C
	DCCVI	Iustinianus an. VI	BR
(179)	DCCXI	Commodus an. XIII	CB
	DCCXII	Philippus (philipus B) an. I m. VI (m. vi <i>om. C</i>)	CB
	DCCXIII	Anastasius an. III	C
	DCCXIII	Philippus dux obiit Carlus XXVII	C
	DCCXVII	Theodosius an. I	C
	DCCXVIII	Leo an. VIII	R c.f. Beda
		hinc incipiunt an domni Petronacis	R chronica
(192)	DCXXXIII (xxiii C)	Helvius (elius C) an. I (x C)	CBR (c. p. 753)
(193)	DCXXXV (xxviii C)	Severus an. XVII	CBR
	DCXXLI	Pippinus an. XVII	C

} deficit B

a. Chr.			
(210)	DCCXLII	Antoninus (-nius <i>BR</i>) an. VII	<i>CBR</i>
(217)	DCCXLVIII	Maerinus an. I (iiii <i>C</i>)	<i>CBR</i>
(218)	DCCCL	Aurelius (aurelianus <i>B</i>) an. III	<i>CBR</i>
(222)	DCCCLIII	Alexander an. XIII	<i>CBR</i>
(235)	DCCCLXXVII	Maximus (maximianus <i>C</i> ^a) an. III	<i>CR</i>
	DCCCLXXVIII	Carolus XXVII	<i>C</i>
	DCCCLXXVIII	Pip	<i>B</i>
(238)	DCCCLXX	Gordianus an. VI	<i>CB</i>
	DCCCLXXVIII	Karolus Italiam primum profectus est hac (hanc <i>R</i>) indictione venerunt Franci in Italiam	<i>B</i> ²
			<i>R</i>
(246)	DCCCLXXXVI (iiii <i>B</i>)	Philippi (philippus <i>B</i>) an. VII	<i>BR</i>
(254)	DCCCLXXXIII (iiii <i>B</i>)	Decius an. I	<i>CBR</i>
(252)	DCCCLXXXIII	Gallus an. II	<i>C</i>
(254)	DCCCLXXXVI (iiii <i>B</i>)	Valerianus an. XV	<i>CBR</i>
	DCCXCVI (decevi <i>R</i>)	hinc incipiunt an b(?) ugalstalb	<i>R (lect. inc.)</i>
(269)	DCCCVI	Claudius an. II	<i>CBR</i>
(271)	DCCCVIII	Aurilianus an. V	<i>CB</i>
(276)	DCCCVIII (iiii <i>B</i>)	Tacitus an. I	<i>CBR</i>
(277)	DCCCVIII (iiii <i>B</i>)	Probus an. VI	<i>CBR</i>
	DCCCVIII	Carolus moritur	<i>B</i> ²
(283)	DCCCVXV (xiiii <i>B</i>)	Carus an. II	<i>CBR</i>
		Karlomanus mortuus est	<i>B</i> ²
(285)	DCCCVXVII	Diocletianus an. XX	<i>CBR</i>
	DCCCVXVIII	an. <i>C</i> a tempore domini Petronaeis	<i>R</i>
(305)	DCCCVXXXVII	Galerius an. I	<i>CBR</i>
		nsta	
		Probus eop̄ (<i>hiat codex</i>)	<i>B</i> ²
(306)	DCCCVXXXVIII	Constantinus an. XXXI	<i>CBR</i>
	DCCCVXL	Hadou[icus] imperator mori[tur]	<i>B</i> ²
	DCCCVLV	Ilthariis (<i>hiat codex</i>)	<i>B</i> ²
(321)	DCCCVLVI (Ivii <i>C</i>)	Nicena synodus	<i>CBR</i>
	DCCCVLXIII	discordia mag int Clau ap et Hudo	<i>B</i> ²
337	DCCCVLXVIII (Ixvii <i>C</i>)	Constantius (-tiis <i>C</i>) et Constans (-stantinus <i>CB</i>) an. XXIII (xxiii <i>R</i>)	<i>CBR</i>
	DCCCVLXXI	hoc anno inter nonas f et iepi ent	<i>bens R (lect. inc.)</i>
(361)	DCCCVXCIII	Julianus an. II	<i>CBR</i>
(363)	DCCCVXCV	Iovianus an. I	<i>CBR</i>
(364)	DCCCVXCVI	Valentinianus an. XI	<i>CBR</i>
(372)	DCCCVCLIII (dececu <i>B</i>) an.	Diocletianus LXXXVIII ind. I ord. primo ¹⁾	<i>CB et in marg. inf. R</i>
(375)	DCCCVCVII	Valens an. III	<i>CBR</i>
(376)	DCCCVCVIII (dececuivii <i>B</i>) an.	Diocletiani XCIII ¹⁾	<i>CB et in marg.</i>
(378)	DCCCVIX	finita chronica Eusebii et Hieronimi Valente VI (<i>om. B</i>) et Valentiniano (-ni <i>C</i> , an. ii <i>ins. B</i>) cons.	<i>CB inf. R</i>

1) *Proterius episcopus Alexandrinus ad Leonem a. 454* (Krusch *chronolog. Stud.* p. 269) c. 4: praeis temporibus, si quando die dominico decima quarta luna reperta est, in sequentem septimanam est dilata festiuitas, sicut in octogesimo nouo et nonagesimo tertio anno a Diocletiani probatur imperio et his cepit is idem factum esse ostendit in centesimo quoque tertio anno ab imperio praefati Diocletiani.

a. Chr.		
(379) DCCCXCI	Gratianus an. VI	<i>CBR</i>
(380) DCCCXII	abline Theophilus (tafilus <i>CR</i>) paschalem sum (sum <i>B</i>) centum annorum (c. a. <i>om CR</i>) incipit ¹⁾	<i>CBR: hinc Heri-</i> <i>mannus (MG. 5, 80) ad</i>
DCCCXII	hoc anno venerunt Magri in Apuliam quarto die stante men. Feb.	<i>R² a. 380</i>
(382) DCCCXIII*	hic (om. <i>C</i>) incipit Romana supputatio Antonino et Siagro (<i>sic</i>) cons. ²⁾	<i>CBR</i>
(385) DCCCXVII	Theodosius an. XI	<i>CBR</i>
(387) DCCCXVIII	an. Diocletiano (dioclitia <i>BR</i>) CII ³⁾	<i>CBR (hic mutil.)</i>
(396) DCCCXXVIII (xxviii <i>C</i>)	Aradius (archadius <i>CB</i>) an. XIII	<i>CBR</i>
(397) DCCCXXVIII (xxx <i>B</i>)	Ambrosius Mediolanensis obiit ⁴⁾	<i>CBR in</i> <i>a. DCCCXXX mutil.); hinc Herimannus</i> <i>(MG. 5, 80) ad a. 398 adsumpto Marcellino</i>
(399) DCCCXXI	templa idolorum demolita sunt (sunt post tulli <i>C</i>) et (ei <i>B</i>) gladiatorum ludi tulli Mallio (malleo <i>C</i>) et Theo- doro (thedor <i>B</i> , teodori <i>C</i>) consuli- bus (const <i>B</i>) ⁵⁾	<i>CBR: hinc Heri-</i> <i>mannus (MG. 5, 80) ad</i> <i>a. 399</i>
(409) DCCCXLI	Honorius an. XV	<i>CBR</i>
(410) DCCCXLII	Roma inrupta ab Alarico (halarico <i>R</i>)	<i>CBR: hinc in ad-</i> <i>notationes cyclosum Dionysianorum libri Lei-</i> <i>densis Scal. 28 editas a Iaffeo (in actis maio-</i> <i>ribus acad. Saronicae vol. 3 p. 685) venit</i> <i>adscriptio ad a. 412: inruptio Rome.</i>
(415) DCCCXLVII	reliquiae sancti Stephani patefactae Luciano presbytero	<i>CB et in imo</i> <i>marq. R</i>
(417) DCCCXLVIII	hoc pascha sub Zosimo papa (p. z. <i>B</i>) ⁶⁾	<i>CBR (hic mutil.):</i> <i>hinc Herimannus (MG. 5, 81) ad a. 417</i>
(418) DCCCCL	sol defecit hora (hir <i>C</i>) III XIII kal. Aug. et apparuit stella ab oriente ardens usque ad mensem (om. <i>C</i>) Septembrem ⁷⁾	<i>CBR (hic resectum</i> <i>inde ab app. . .):</i> <i>hinc Herimannus</i> <i>(MG. 5, 81) ad</i> <i>a. 418</i>
(424) DCCCCLVI	Theodosius an. XXVI (xvi <i>B</i>)	<i>CBR a. 418</i>
(439) DCCCCLXXI	Cartago capta a Genserico rege Vandal (mandil <i>B</i>) XIII k. Nov., qui etiam Siciliam delevit	<i>BB (hic delevit</i> <i>resectum)</i>
(441) DCCCCLXXXVI (lxxvi <i>R</i>) an. Diocletiani (dioclitiani <i>B</i> , dio- cliciano <i>C</i>) CLX, de cuius (deius <i>C</i>) pascha (pae <i>C</i>) Proterius et Pascha- sinus (pascasinus <i>C</i>) Leoni papae leonis <i>B</i> , (pap leoni papa <i>C</i>) scribunt ⁸⁾	<i>CBR (hic deficit in</i> <i>elx): hinc</i> <i>Herimannus</i> <i>(MG. 5, 83)</i> <i>ad a. 444</i>	

1) *Ex Victoria ad a. cycli 353 (supra p. 747).* 2) *Ex Paschasii episcopi Lilghitani epistula ad Leonem a. 454 Krusch Stud. zur Chronologie p. 217 c. E. Romana supputatio . . . cyclo concluditur . . . qui coepit consulatu Antonii et Syagri.* 3) *ibid. p. 755 adn. 1.* 4) *Ex chronicae Italicae ut videtur.* 5) *Valentur hinc sumpta esse ex chronicae Italicae (vide supra p. 298 not. 4). alimunde Theodorus 5, 26 et eius interpret hist. temp. 10, 2: Honorius suscipiens Occidentis imperium ludum gladiatorum, qui dudum Romae celebrabatur, huiusmodi causa removit sequitur narratio de Theaucha monacho cum gladiatoris speculare conaretur a pupula acciso.* 6) *Ex Paschasii epistula supra citata c. 3: sub . . . papa Zosimo cum apud Occidentales error ortus fuisset.* 7) *Ex chronicae Italicae (vide supra p. 300 not. 3).* 8) *In epistula*

a. Chr.

(449)	DCCCCLXXXI	Marcianus an. VII	<i>CB</i>
(455)	DCCCCLXXXVII	huc usque Prosper chronica sua perducit, quo anno Gensericus Romam ingrediens rebus omnibus spoliat (exspoliat <i>C</i>)	<i>CBR</i> (in hoc phraque reserta): hinc Herimannus (<i>MG.</i> 5, 83) ad
(457)	DCCCCLXXXVIII	(<i>xc R</i>) Leo an. XVII (<i>xii C</i>) hoc anno Victorius suum paschalem composuit Constantino et Rufo (ruseo <i>C. deficit R</i>) consulibus	<i>CBR</i> a. 454 <i>CBR</i> (hic mutil.): hinc Herimannus (<i>MG.</i> 5, 83) ad a. 456, sed adhibito item Beda.
(474)	MVI	Zenon an. XVII	<i>CBR</i>
(494)	MXXIII	Anastasius an. XXVIII (<i>xviii R</i>)	<i>BR</i>
(519)	MLI	Iustinus an. VIII (<i>viii R</i>)	<i>CBR</i>
(525)	MLVII	hoc anno Dionisius scribit circulos paschales indic. III cons. Probo iun.	<i>BR</i> (in hoc mutil.): cf. Herimannus (<i>MG.</i> 5, 86) ad. a. 532
(527)	MLVIII	Iustinianus an. XXXVIII	<i>CBR</i>

Proterii post ea quae supra p. 755 a I allegarimus pergitur sic: item cum in centesimo sexagesimo anno a Diocletiani imperio decima quarta luna paschalis Pharmuthi XXIII die, qui est XIII k. Mai., occurreret tertia feria septimanae, et dominicum pascha XXVIII die mensis ipsius Pharmuthi, qui est VIII k. Mai., tunc nos celebrasse meminimus.

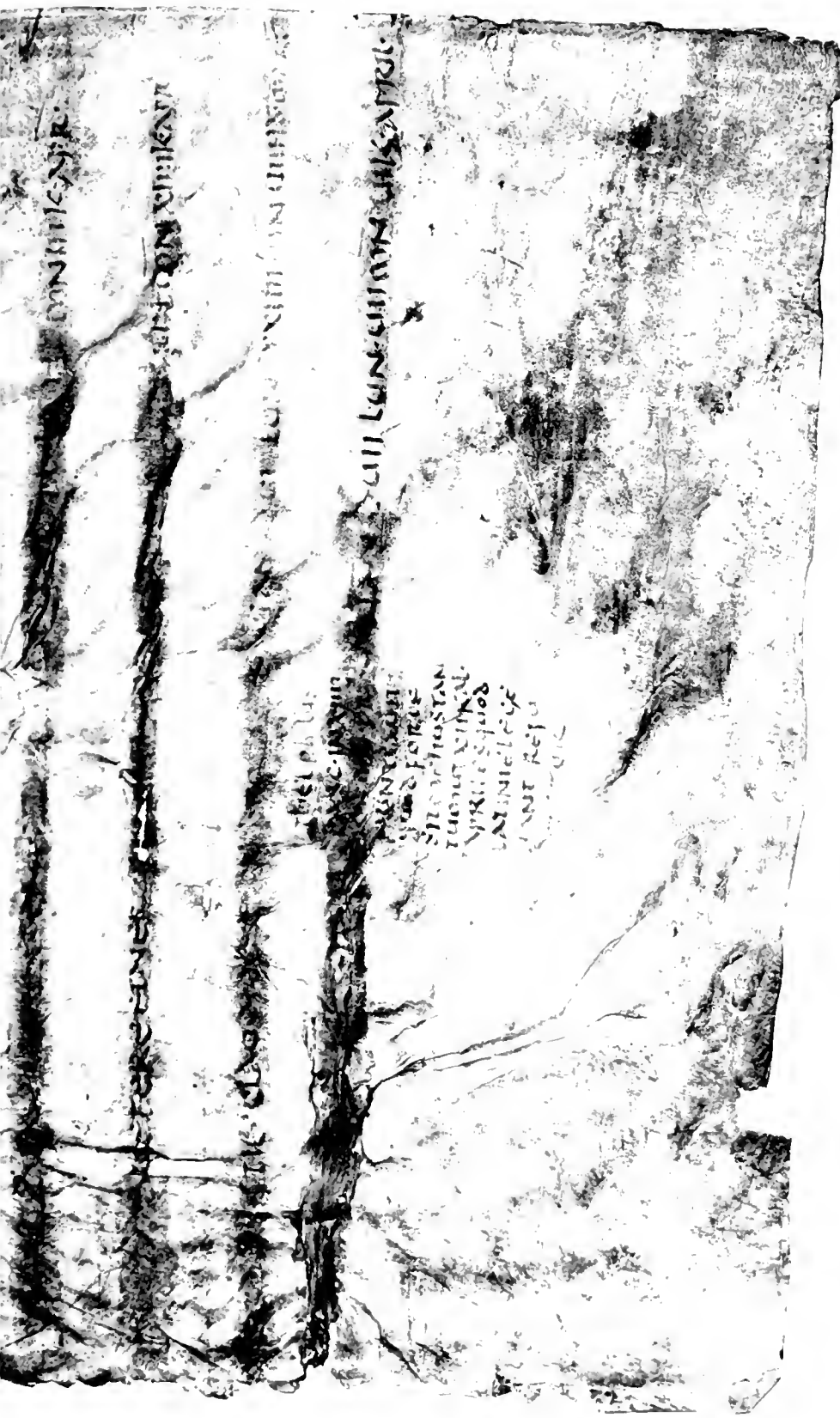
Tib el vior el bico

... ..

... ..

... ..

... ..

UNTERSCHREIBUNG

UNTERSCHREIBUNG

UNTERSCHREIBUNG

UNTERSCHREIBUNG

UNTERSCHREIBUNG
UNTERSCHREIBUNG
UNTERSCHREIBUNG
UNTERSCHREIBUNG
UNTERSCHREIBUNG
UNTERSCHREIBUNG
UNTERSCHREIBUNG
UNTERSCHREIBUNG
UNTERSCHREIBUNG
UNTERSCHREIBUNG

Lichtdruck von Abb. Frisch in Berlin W.

TAB. II

CHRON. I

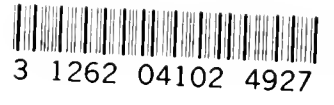

3 1262 04102 4927

